

ఆంధ్ర హాస్య కళామండలి

ఆంధ్ర సినిమా కళామండలి

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాస్త్రాధిపతి శాస్త్రాధిపతి

శ్రీ శ్యామలకామశాస్త్రి గారిచే

— శాస్త్రాధిపతి —

ఆంధ్రవిద్యా వాచస్పతి శ్యామలకామశాస్త్రి గారిచే

కొత్త శ్యామలకామశాస్త్రి గారిచే

ప్రాయః బడినది

— శాస్త్రాధిపతి —

క కారాది ణ కారాంతమువలకు కల

రెండవ సంపుటము

— శాస్త్రాధిపతి —

కొత్త శ్యామలకామశాస్త్రి అండ్ సన్

వారిచే ప్రచురించు

క ర ప, కా కే నా డ్

శ్రీ లక్ష్మీ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితము,

బగనూరు, కాకినాడ.

1937

అనుబంధములు

[illegible]

కంచి వై. వి. 1. కాంచి. పుణ్యనగరములలో నొకటి. “గీ. కాపురగోడలు కంచేత కాపురంబు, బాలవంటిబలంబుగోడవలయుజీక” పాండు 3, ఆ 81: చూ, జేకము; విణ. 2. పృథువు, పెద్ద. చూ, విప్రులము.

కంచికామాక్షి. ఆం ఆత్మలలో నొకతె చూ, ఆత్మలు వర్ణన. — “శ్రీ. ఏపట్టణము సముద్భిన్న కామాక్షిత, పశి పరిసక సంపద్విధాయి . పుణ్యతరమైన యా కాంచీపురముగనియె.” కళా. 2, ఆ. 180.

కంచిమేక. ద్వ. వి పెద్దపాదుంగుల ఒకరకము మేక చూ, మేమచూ, 1.

కంచీయ జే. వి. 1 పనులుమేయుటకై చున్నది నిలిపిన పాలము. రూ-కంచె చూ, వివీతిము, 2. రూ- కంచె. పులి, తోట చుట్టు జెముడు బలను లోనగువానిని సేర్పలుపఱచిన తెలుగు. చూ, ప్రాచీనము 1

కంచుకము సం. వి. ఆ పుం. 1 చేనుగిప్ప చూ, అవిక (చూ, వస్త్రము), 2 రెలుపు నకుఁ గ్రిందుమీఁదల నుంచెడు హచ్చము చూ, తోలుచూపును, 3. పాము వైచీగ చూ, నీడరము, 3, 4 కవగము చూ, 50 దడము, 5 ఆకాశము చూ, విన్ను, 6 తెల్ల నిబట్ట చూ, వస్త్రము.

కంబుక. సం. వి ఇ శ్రీ. 1. ఒకరకము ట్టుది చూ, వృక్షము, 1 వుం. 2 కొమ్మ, ఆం గజాల చూ, సౌవిదల్లుఁడు, 3 లంజికాఁడు చూ, విటుఁడు, 4 పాము చూ, సర్పము, 5 అగరుహాసన. * చూ, చందనము.

కంచులిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చేనుగిప్ప చూ, అవిక (చూ, వస్త్రము.)

కంచె, జే. వి: చూ, రూ-కంచీయ.

కంచెకోట, ద్వ. వి. కంచుకోటము లోనగు

వానిచే గోటబుఁజుట్టు సేర్పఱుపఱచిన ఆవరణము. చూ, పార్శ్వీనము 1.

కంచెగోడ. ద్వ. వి. కంపపాఠినగోడ, కంపగోడ, కాట్రగడ: చూ, కంచెకోట.

కంచెల వై. వి. కంచుళి. కంచుకము. “చ చిలు కలకొల్పి కల్పి యొకచేడియ నాటకసాల మేడపై యుట్టికం, చెలరెగివడ్డ. జెన్నులన్.” స్వా 5, ఆ. 88. చూ, అవిక. (చూ, వస్త్రము.)

కంచీ జే. వి. పెడము చూ, స్వేదని. (చూ, సాల్మిము 6.)

కంచీము వై. వి. 1. బంగారు వెండి లోనగు వానిచే జేయఁబడిన సాగ్రిము, పల్లెము. ఆము 2. ఆ. 16 చూ, సాగ్రిము 6, 2. బంగారు వెండి లోనగువానిచే జేయఁబడిన బో, పుట్టిక పి శయం 2 ఆ. 165. చూ, పార్శ్వము 6.

కంచీగ వై. వి కంచీపని. పి గృహకళాశాస్త్ర “కంచీవాడ”

కంచీగొడిద వై. వి (కంచీగొడి + గొడిద) ఆశ్వగము కంచీగము టు గట్టెడు ఒక గొడిముగాడిచి చూ, గొడిము కంచీగము. వై. వి ఒకరకము గొడిము, గాడీ చూ శకిటము 1

కంచీగవాడు వై. వి కాంస్యకాగ్ని కంచీ పనిచేయువాడు చూ, కాంస్యకాగ్ని

కంచీరి వై. వి —వై—

కంచీ వై. వి. కంచీరసము. కాంస్యము. “కంచీ గంట” “కంచీచూర్చిగుడట్లు కళకంబు మోర్చిగునా,” వేమన. 178 చూ, లోహము. 1.

కంచీకంటు. జే. వి. కంచువు, జేయట లోనగు వాని కుపయోక్తమగు లోహపాత్రము “శ్రీ. కంచువు బాణలి కంచీకంటునదగు.” అం, భా. ద్వ. వై. 248: చూ, పార్శ్వము 6.

కంచుకాగడాలు బా పుకాశమానమైన దీపములు. “ఎన్నికంచుకాగడాలుజేసి వెదకినను దొరకలేదు.”

కంచుగిన్నె. ద్వ. వి. అనుత్రము, పోతపోసిన కంచుగిన్నె చూ, పాత్రము. 1.

కంచుడమారము. దీ వి 1. ఒకరకము కోడి చూ, కోడి, 2 ఒకరకము తుద్రోకునకము: చూ, కునకము.

కంచుమించు. దీ. వి 1. ఒకబాటిచేగ చూ, క్వేనము, విణ. 2. కానరానిది “గీ. కాండమించుల వినమానికంపుతోడు, మంచుగిమింగంచుమించు గావించుకరణి.” “వ. పటుభుజాస్ఫులనంబులఖగంబులు మృగంబులుగంచుమించులైపఱవ” రామా 5, ఆ. 305 (సం ప) — అగోచరము, అతిందియము, అత్యధ్యక్షము, అదృశ్యము, అదృష్టము, అస్తము.

కంచుశుద్ధి. పా కంచు చింతాకు రసముతోముమ్మారును, ఉలవకట్టుతో ముమ్మారును (దాటించేను)కొల్పి నిల్పిన శుద్ధియగును కంచుసస్యకృమము పా శుద్ధిచేసినకంచుతీతులుగావేయించిననుగాకత్తిరించి అందున సముగా గంధముపెట్టి బిడ్డకువేరుసాలనువర్తించి ఆరేకులకుపూసి యెండించి ఈప్రకారము ఏడుమారులుచేసి వజ్రిమాసను గజపుటముపెట్టిన కంచు ధన్యుడగును

కంచుధన్యసిందూరము పా కంచుధన్యములతో సగము పాదరసముపెట్టి మొదట మట్టిసాలు, పిచ్చుకు నిమ్మపండ్ల పులుసు, హంసపాదిఅకురసము, రాచిచెక్కెనము, తుచ్చుచెక్కెనపాయము, మోడుగిచెక్కెనము, దూలతామరవేళ్లరసము పీటితో వేయిగావర్తించి నిమ్మపండ్లపులుసు కపాశముతో మూసలాబెట్టి ఏడు గజపుటములుగాని, ఏడుమార్లు

కమ్మరకొలిమినిగాని పుటములుపెట్టిన సిందూరించును. (పుటము=మందువండుట. వా)

కంజక సం. వి. ఆ శ్రీ. చిలు తేతు* చూ, బారగి.

కంజజుండ. సం వి ఆ. పుం. నలుకు* చూ, బ్రహ్మ. 1

కంజనుండ. సం. వి. అ పుం మరుండ చూ, మన్మథుండ.

కంజము. సం. వి. ఆ న 1. తామర* చూ, పద్మము 1, 2. అర్ధినవనీతము, అమృతము, పీయూషము చూ, సుధ. 1, ఆ. పుం. 3 కేశము చూ, శంధుక 1.

కంజరము. సం. వి. ఆ పుం 1 జరరము, కడుపు చూ, భూనిము 1, 1 ఏనుగు చూ, హస్తీ.

కంజరుండ. సం వి ఆ పుం చూ, నూర్పుండ.

కంజలము. సం. వి ఆ పుం 1 మదనపక్షి చూ, మదనము, 2 కుగుజేయ*. చూ, స్త్రీ బేరము

కంబాకము సం వి ఆ పుం. కంబాకము* చూ, తవుకు.

కంబాలము సం వి ఆ న నీటిపుట్టుగు, తామర* చూ, పద్మము 1.

కంబారము సం. వి ఆ పుం. 1 జరము, కడుపు చూ, భూనిము 1, 2 ఏనుగు చూ, హస్తీ (చూ-కంజరము)

కంబారుండ సం వి ఆ పుం 1 నూరుండ చూ, నూర్పుండ, 2 ఎలువ చూ, బ్రహ్మ 1, 3 సన్నాసి చూ, ముని 1

కంబికి సం వి ఆ శ్రీ బలుకు* చూ, పెన్నేరు.

కంబుండ సం. వి. ఆ. పుం ఎలువ చూ, గిహ్మ 1

కంపి వై వి = కపింజలక కముచి* చూ, కొండ

కంట దీ.వి 1 కట్టరము, నాట్యబంధము* సీ కంటయ

చనగనగట్టరమనగన నాట్టబంధుభూషణ
అం. భా. పృ. నాట్ట. 180: చూ, నాట
కము. 1; 2. అకాకము, కనుట. భార.
భిన్న. 1, ఆ. 22; భార. ఆహ. 1, ఆ.
228: చూ, అక్షణము. 8.

కంటుబడు. ద్వ. అ. 39. అగపడు: చూ
బాబడు.

కంటుక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 ఎఱ్ఱకుమ్మద:
చూ, గండోలి; 2. కడుచురు: చూ,
మక్షిక.

కంటుకపిత్తము. సం. వి. ఆ. పుం. ములుపెలగ*:
చూ, పెలగ

కంటుకపుంభి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. ఇత్తుపుంభము,
ములుపెంపలి*చూ, వెంపలి.

కంటుకపాకృత సం. వి. ఆ. శ్రీ. కృప
కన్య* చూ, కలుబంద.

కంటుకఫలము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. పనిస*
చూ, పనస. 2; 2 ఏటువంగ*. చూ, వంగ.

కంటుకము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 ముల్లు*చూ,

నితాగ్రము; 2 చేపలోనగువాని ఎముక:చూ,
కల్పము. 1; 3. కాక* చూ, వాయనము 1;
4. గగురుపాటు: చూ, రోమాంచము,
5. వెనురు, చూ, వెలుపు; 6. నూచ్యగము:
చూ, నూదియెన; 7. పెలుకుమాట* చూ,
పరునము. 2; 8. లిక్కికంటకము*: చూ,
పల్లెరు; 9. అరుదొండ, తుకాలకము* చూ,
దొండ; 10. ఓ. (1) విరోధమునపుట్టియే
మాట. పృ. 2. ఆ. 18: చూ, పదనము.
2. నిట. 2. విరోధముగలదు. పృ. 1. ఆ. 1. ఆ.
12: చూ, విద్యము.

కంటుకకాక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, కంటుక

కంటుకకాక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, కంటుక

కంటుకకాక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, కంటుక

కంటుకాంకము. పా. వ్యవృత్తములలో కాకటి:
చూ, వ్యవృత్తములు.

కంటుకాభ్య. సం. వి. ఆ. శ్రీ. అలికలసం
కుల, సప్తల*: చూ, విరజాతి.

కంటుకానారము. సం. వి. ఆ. పుం. కృకబా
సము, తొండ: చూ, సరటము.

కంటుకాధ్యము. సం. వి. ఆ. పుం. తుట్టక:చూ,
గొట్టెగ.

కంటుకాదిభారము. సం. వి. ఆ. పుం. కంప
తొడుగు: చూ, పొచ్చినము. 1.

కంటుకారి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. బృహతి*:
చూ, వాడుడు.

కంటుకారిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. —పై—

కంటుకాలము. సం. వి. ఆ. పుం: చూ, పనస *

కంటుకాలుకము. సం. వి. ఆ. పుం. కింటుకసింద*:

చూ, సముద్రాంత.

కంటుకాక్షిలము. సం. వి. ఆ. పుం. వికరకము

చేప* చూ, మత్స్యము. 1.

కంటుకానన. సం. వి. ఆ. శ్రీ. కందురీగ:చూ,

మక్షిక

కంటుకానీ. సం. వి. ఇ. శ్రీ. బూరుగు *

చూ, కాల్యలి

కంటుకాచూదయము. సం. వి. ఆ. న. తామర

దుంప*: చూ, పద్మకందము.

కంటుక. పర్. వి. ఈ. శ్రీ. 1. గొట్టె*:చూ,

చేప; 2. మామలదొడ్డియము *: చూ, కా

రెం; 3. విరజము, కల్పము: చూ, కాగ;

పుం. 4. నారయము*: చూ, అనీంజ;

5. విద్యము, కందురీగ:చూ, విద్యము.

కంటపరి. వై. వి. కంఠపరి. మెడనగ చూ,

భూమణము. 2

కంటపరులు జే వి బ. ఒకరకమువడ్లు చూ,

ధాన్యము

కంటాణి వా. కాగితములులోనగునవి కుట్టు

కొనుటకనువుగ కట్టిపెడియు గెడ్డమునుగల

ఇనుప డోచ. రూ- కంతాణి, కంటాళము

చూ, నూది

కంటాఫలము సం. వి అ పుం. పణస * చూ,

పనస.

కంటార్దగల. సం. వి ఆ. శ్రీ నల్లగోరంట*

చూ, గోరంట

కంటాలుపు. సం వి ఉ శ్రీ ములువెంపలి*

చూ, వెంపలి.

కంటాబ్బాయము. సం వి అ న తామరదుం

ప * చూ, పద్మకందము.

కంటాళము. జే వి 1 రూ- కంతాణి చూ,

కంటాణి, 2 చూ, కంటలము. (1), (2), (3)

కంటి. సం వి క్. పుం 1 చణకము చూ,

పెగులు, జే వి (1) బొప్పనిధిక్తి కొంతెనుగు.

ఉదా — కన్ను-కను, కన్నులు-కనులు తి.

కంటి కన్నుల-కనుల, వా (2) కంటియ

చూ, భూమణము 2.

కంటికలక. ద్వ. వి 1 కలక చూ, బిడాల

ము 2, 2 కనీసక, కంటిపల్లగుడ్డు చూ,

బిడాలము. 2.

కంటికావరము. పా క్రిందుమీచులు కనబడ

కపోవుట అనగా నిర్లక్ష్యము “ఆ. కంటి

కావరమున గానడువరణంబు. . . భోగ

వాంఛితర బురహుగనాడు. మేమన 882

కంటిగుడ్డుపెవార. పా నేత్రాక్షము.

కంటికుడ. ద్వ. వి కంటాళము, కడకన్ను, చూ,

నేత్రము. 1.

కంటిపుం. ద్వ. వి చూ, కంటలుము. 2.

కంటిపాప ద్వ. వి. కంటిపల్లగుడ్డులోని పృతి

ఫలము చూ, తారకము. 1

కంటియ వై వి. కణ్ణికా రూ-కం. చక్రా

కారపు కంతాభరణము. (పెండి బంగారులో

నగునది) చూ, భూమణము. 2

కంటివాలు ద్వ వి (కల్లు + వాలు) చక్రా

యుధము, చుట్టువాలు భద్రా 1. ఆ:

చూ, బాణము 1.

కంటివినికి జే. వి. చక్రాక్షయము, సాము. 2,

సర్పము

కంటివిస్కరి జే. వి. — పై —

కంటీలు. జే. వి. బ. చెవిస. ఆం. భ. ద్వ. మ.

148 చూ, భూమణము. 2.

కంటు జే వి 1. పాతుడు చూ, కళువు 1;

2 ప చూ, కణ్ణిధము 1

కంటె వై వి 1 = కణ్ణికా; ఆము. 6, ఆ 6.

చూ, రూ- కంటియ, క్. ఆప 2. పంచమి

విధిక్తి పృతియము

కంటోన్మంటు. ఆం దండువిడిచు ప్రదేశము.

శిగిరము

కంట్రాక్టు ఆం చూ, రూ-కంత్రాక్టు.

కంట్రాక్టు అఫ్ సర్వీసు. ఆం. గాస్త్వసరిము.

కంట్రీ ఆం. జ. పద్మము, జేశము, నాడు, సీమ,

పల్లెటూరిసీమ.

కంటుము జే వి చూ, రూ- కంటలము.

(1), (2), (3)

కంఠహానిక. సం. వి ఆ శ్రీ. విపంచి: చూ,

విజ్.

కంతకూర్పు. పా. (క్రైకోయిడ్ కాల్సిఫికే.)

కంతక్రియలు. ఆం. సుందరి, తిర్యక్స్, పరివర్తి

తము, పృకంకిత (4)

కంఠనలిక. పం. వి. ఆ. శ్రీ: చూ, కంఠ

హానిక.

కంఠతలాసిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. గుఱ్ఱముమెడకు
తగిలించు తోలులోనగు కంటె.
కంఠతాలవ్యములు పా. ౧-౨-౩-౪-౫ (కంఠము
నుండియు దొడలనుండియు పుట్టినవి.) మ॥ నూ॥
గారి ౬౦. భా. వా. కాసనము. 14 పేజీ
కంఠధ్వని. సం. వి. ఆ. పుం. 1. ఎలుంగు,
గొంతుకలాని స్వరతంతులనుండి పుట్టుకబ్బము,
కంఠము: చూ, స్వరము. 2, పా. 2. దీనికి
ఉపమానములు. — కోకిలధ్వని, వీణానాదము.
కంఠసీదకము సం. వి. ఆ. పుం. చీపరక్షిల్ల: చూ,
పిన్నగర్జన
కంఠసీలకము సం. వి. ఆ. పుం. ఉల్క, మంట
లేని కట్టెనిప్పు: చూ, కొఱకచ్చు.
కంఠపారము సం. వి. ఆ. పుం. పుస్తకమునుచూ
డకయే అప్పగించినటుల చేసవుట చూ,
వల్లె. 4
కంఠపాశము సం. వి. ఆ. పుం. మరణసాధన
రజ్జుపు: (తె. ప) — ఉరి, ఉరితాళిడు
కంఠబిలము. పా. ఉపజిహ్వ, తింఠీద్రావరము
కంఠభూష. సం. వి. ఆ. శ్రీ. కంటెలోనగు
మెడనగు. చూ, భూషణము. 2.
కంఠభూషణము. సం. వి. ఆ. న. 1 — పై,
2 ఒకనొక ధర్మశాస్త్రాంధము
కంఠమచ్చము. సం. వి. ఆ. పుం. నపుంసకలక్ష
ణము, కొఱ్ఱగలంతు: చూ, లక్షణము 1
కంఠమణి సం. వి. ఇ. పుం. శ్రీ. 1 కుతుక
యందు పైకిగనబడు బుడిపి. చూ, గొంతు
ముడి
కంఠమాల. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. మెడచుట్టు
గడ్డలలేచెడి తెవులు: చూ, గండమాల,
2 బంగాళలోనగు పూసలతో గ్రువ్వబడి మె
డకుంటి యుండుదండ: చూ, భూషణము. 2
కంఠము. సం. వి. ఆ. 1. కుతుక మెడముందటి
భాగము: చూ, మెడ, 2. కంఠధ్వని, కుతు

కలాని స్వరతంతులనుండి పుట్టుకబ్బము: చూ,
స్వరము. 2, 3. దగ్గట: చూ, సమీపము.
4 మంగ *: చూ, క్వననము,
5. దంతతృతస్థానవిశేషము చూ, దంతతృత
ము, 6 సఖతృతస్థానవిశేషము: చూ, సఖ
తుతము, 7. ఉమ్మెత్త *: చూ,
వాలాపున్నము, అం. 8 చక్రములు తొమ్మి
దింటిలో నొకటి చూ, చక్రములు, 9. కలా
స్థానములు పదునాటింటిలో నొకటి చూ,
కళలండు స్థలములు, 10. చుంబనస్థానములు
తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, చుంబనస్థాన
ములు, 11 పురవలక్షణాంగములు ఏబది
ఎనిమిదింటిలో నొకటి. — మిక్కిలి గుండ్రనై
పూరవంధముంబోలిన భనధాన్యవంతుడై
భూపతియగు దక్షిణాంక రక్షణము: బోలిన
నుత్తముడై భోగియురాజునునగు. మహిష
గళమైన తిండిపోతగు. బకగళమైన దొంగ
లచేజచ్చును మేవగళమైన నవ్విగళం
డైనను ఆయుధముచే జచ్చును కుకగీన,
ఉన్మగీన, దీర్ఘగీన, ఖగీన, మయూరగీన
యు నప్రశస్తములు: చూ, లక్షణాంగములు,
12 శ్రీ. లక్షణాంగములు ఏబదిఎనిమిదింటిలో
నొకటి — మూడు చఖలంకలిగి దక్షిణాంక ర
శంభుమున్న రాజపత్నియగు ఏనుగు గుఱ్ఱముల
మెడలవలెనున్న కులవర్ధనియగు నల్లనిమచ్చ
యున్న సుఖవతియు: బుత్తివతియగు మఱ
చేయైన దరియైరాలగు దీర్ఘమైయున్న కుల
నానినియగు. కుడినుడియున్న సౌభాగ్యవతి
యగు. ఎడనునుడియున్న గొడారిలగు.
మేంక మెడయైన గానియగు చూ, శ్రీ. లక్ష
ణాంగములు, 13 అధమతేత్రిములు ఆటిం
టిలో నొకటి చూ, అధమతేత్రిములు;
14. కంఠమునండుడి రెండవ స్త్రీతి సప్తక
ము మధ్యమస్థాయి: చూ, ఉచ్చతము.

కంఠరోగ జాతకుడు. పా. 1 తృతీయమునఁ బాపులున్నను, 2 తృతీయాధిపతి గుళికునితో గాని, రాహువుతో గానిఁ గూడినను, 3. శని కుజునితోఁగలిసి తృతీయమునఁ బాపునిచే జూడఁబడినను, 4. తృతీయాధిపతి రాహువుతోఁగలిసి యొకపాపునిచే జూడఁబడినను కంఠరోగ జాతకుడగును.

కంఠరోగిహిణి. పా. (డిప్తేరియా) ఇది యొక అంటు రోగము.

కంఠరాలుకము. సం. వి. అ. పుం. 1. గళకుండిక చూ, రోగము 1, 2. ఒకరినాశ్రయించి జీవించుట, ఉపజీవిక చూ, బ్రతుకు. 1 కంఠశోభని. సం. వి. ఈ. శ్రీ. మిక్కిలి తీపినిచ్చు ఓషధిఁ చూ, యష్టిసంఘకము (రూకంఠశోభిని)

కంఠశోభిని సం. వి. ఈ. శ్రీ. —వై—

కంఠశోషణము సం. వి. అ. న. కుత్తుకఎండుట, 2 వ్యర్థప్రసంగము, ఉపయోగములేని సంభాషణము

కంఠశ్చిత్తి. పా. అశ్వశాస్త్రమునందలి చిత్తి వర్ణములు ముప్పదింటిలో నొకటి. చూ, చిత్ర వర్ణములు.

కంఠసరము సం. వి. అ. పుం = చూ, కంటు సరి

కంఠసిర. పా. మెడప్రక్కనుండు పెద్దసిర (జగ్ లర్ వెయిన్.)

కంఠనూత్రిము. సం. వి. అ. న. 1. పుష్ట చూ, మంగళనూత్రిము, 2. మెడతొడు, (గొలుగు), హారము; చూ, భూషణము. 2.

కంఠస్థము. సం. వి. అ. (అ. అ. అ.) కంఠమందున్నది, కంఠపాతముగా వచ్చినది.

కంఠస్థానము. సం. వి. అ. న. తలతడియకుండు నలుగురు పాతమునొక్కము; చూ, స్థానము. 1.

కంఠాగ్ని. సం. వి. ఇ. పుం కుత్తుకయంనునిప్పు గల పక్కి చూ, పక్షి.

కంఠాణి వా వి చూ, కంటాణి.

కంఠాభరణము. సం. వి. అ. న. కంఠెలాగునది చూ, భూషణము. 2.

కంఠాభరణములు. అం. అశ్వశాస్త్రమున దశ ధృవలంగాక మిగిలికుభావర్తముల (కుదులం) కు అగ్రంతుకములని నామములు వానిలోని వివాలుగు కంఠాభరణములు చూ, కుభావర్తములు

కంఠారము. సం. వి. అ. పుం. కూరద్యయయుద్ధము, గొంతుపయిచేగులు వేసి ఓోసికొనెడి ఐరాటము, గొంతుక చించుకొనుమ తిట్టు కొనెడి ఐరాటము చూ, యుద్ధము

కంఠాల సం. వి. అ. శ్రీ. పెరుగు తిప్పికడవ చూ, చుంభని.

కంఠావర్తము సం. వి. అ. పుం. శ్రీ సౌభాగ్య లక్షణము, మెడయంగుడుడిగల శ్రీ మంచి అద్వైతకాలియగుటకు గుఱుతు చూ, లగ్నము 1.

కంఠి సం. వి. న. పుం త్రిత్రయ్యుడు చూ, రాజు. 1, 2 కుబేరునికి శ్రీ చూ, రిప్టి. 2, 3 = కంటియ. చూ, భూషణము 2; 4 మెఱుపు. చూ, విద్యుత్తు. 1

కంఠిక సం. వి. అ. శ్రీ. 1. కంటియ. “ఉ కంకణకంఠికా కిటకకాంచి ముఖాభరణప్రజంబునో” నై 7, అ 11. చూ, భూషణము. 2; 2. మెఱుపు చూ, విద్యుత్తు. 1.

కంఠీరధము సం. వి. అ. పుం. బాలకాదికీర్తిదాళకటము; మనుష్యులు మోయు వికూసమనురధము; చూ, శకటము. 1.

కంఠీరవము. సం. వి. అ. పుం. సింగము; చూ, సింహము.

కంఠీరవి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. అడ్డసరము: చూ, పైద్యమాత.

కంఠీరపుడు. సం. వి. అ. పుం. చేందరుడు: చూ, చంద్రుడు.

కంఠీకొలుడు. సం. వి. అ. పుం. ఖత్తుకంగందు వాడు: చూ, శివుడు.

కంఠీరధము. సం. వి. అ. పుం. అండలముమొదలగునవి: చూ, పాలశి

కంఠీయడు. సం. వి. (అ. అ. అ.) పేద: చూ, బీదవాడు

కంఠీవ్యములు. పా. "ఓ-ఓ-ఓ." (మ. నూ|| గారి ఆంధ్రభాషావాగను శాసనము.)

కంఠ్యము సం. వి. (అ. అ. అ.) కంఠమునఁ బుట్టినది

కంఠ్యములు. పా. "అ-అ-క-ఖ-గ-ఘ-జ-చ- , , "

కండ. వై. వి. 1 సంహితు. "ఇందుభవత్తన పులఁ గల, కండలనెత్తురును" మార్కు. 1, ఆ 74 చూ, మాంసము, 2. = ఖండః. చుత్సరించి. పటికపైలము "నీ చింపివల్లములేమి చేసిడివనఁ గావు నెఱవైనకండమండలలుగాని శై. 9, ఆ 204 చూ, పైలము. 1, 2 సంహితుముక్కు. "గీ ఖండగణిని కండతుండెములుగా ఖండించి" గామా. 1, అ. చూ, మాంసము.

కండకన్నులు పా. దుర్బాంసముపెరిగిన కంటి తెవులు' చూ, బిడాలము. 2.

కండకాయ. పా. (పెట్టి.) (పంకాయమున్నగునవి) కండకాయలు. (పెట్టిన్) మృదుఫలములు ఉదా. — దాగ్రి, అరటి మొదలగు ఫలకవచము మొత్తగానుండునుగానమృదుఫలములు.)

కండకావరము. ద్వ. వి. గరవము: చూ, మాంసము.

కండచేక్కర. వై. వి. = ఖండశర్కర. పటికపైలము' చూ, పైలము. 1.

కండచీమ. ద్వ. వి. ఉలంగవము, పెద్దనల్లచీమ: చూ, పిలీలిక.

కండచేక్కు. వై. వి. కాలఖండము, కడుపులోకుడిప్పక్క నల్లనెయిండెడి మాంసము. "నీ కండచేక్కుయనంగఁ గాలఖండమలయను." ఆం. భా. ద్వి. మ. 188: చూ, యక్కత్తు.

కండనము. సం. వి. అ. న. కంఠాకము: చూ, తవుగు.

కండని. సం. వి. అ. న. ఉలూఖలము' చూ, తోలు 1

కండపట్టు. ద్వ. అ. కి. బలియు: చూ, నూలించు.

కండమక్కు. వై. వి. నల్లగుండె' చూ, యక్కత్తు.

కండరము. పా. స్నాయువు; పేళి, మాంసరజ్జా. (మనీల్.) ఇందుకు సంబంధించిన శాస్త్రపరిభాషాపదములు. — అంగుస్తోపకన్నక స్నాయువు, అంగుశీసంకోచక స్నాయువు, అంశఃసాంధ్యక స్నాయువు, అంతర్వక్ర కాక్షిక స్నాయువు, అంతరంధ్రస్థానిక వాక్షియ స్నాయువు, అంశకంఠక స్నాయువు, అంతర్దర్శినిస్నాయువు — అంతరపాంగ స్నాయువు, అంశాపకర్షక స్నాయువు, అంశాంతరిక స్నాయువు, అంతరావర్తిక స్నాయువు — ఉత్తానక స్నాయువు, అంతర్లంఘస్నాయువు — జంఘా పురోగ స్నాయువు, అంశాక్షక సంయోజక స్నాయువు, అంశోస్నాయుక స్నాయువు, అంశప్రచ్ఛదస్నాయువు — అధిస్థానస్నాయువు, అపకర్షక (బహిష్కేషక) స్నాయువు, అధ

తృప్తిపూర్వక స్వాధీనము. ఆపాదించి, తేలిక -
ఆస్థానములను స్వాధీనము. ముఖ్యముగా

పేజీ, కరటలపై సాగక స్నాయువు, కటిపై
తుగస్సై స్నాయువు, కరపృష్ఠిక స్నాయువు,
కలాకల్ప స్నాయువు, కరపత్రిక స్నాయువు-
మహాఅరిత్రాకార స్నాయువు - రంపపుట
కాం స్నాయువు, కర్ణాంతరిక స్నాయువు,
కంఠరంతువులు - స్నాయుపక్ష్యమ - కా
కలీ స్నాయువు, కాకాష్ఠికా స్నాయువు,
త్వంద్రస స్నాయువు - లఘుశిరః పృచ్ఛద
స్నాయువు, కూర్పరద్యాకా స్నాయువు,
గరిష్ఠశిరః పృచ్ఛద స్నాయువు, శిరః స్నాయువు,
గరిష్ఠశిరః పృచ్ఛద స్నాయువు, గు
దాస్థి స్నాయువు, గుహాత్మగ్ధక స్నాయువు,
గుదసంకోచక స్నాయువు, గుదశిర్షక స్నాయువు,
చతుష్పద స్నాయువు, చతురక శ్రి
క స్నాయువు, చగ్గక స్నాయువు - చానుకా
టక శిర్షక స్నాయువు, చిహ్నక శిర్షక శిరః స్నాయువు,
చిహ్నకోశ్చిహ్న స్నాయువు, జం
ఘాపురః స్నాయువు - అంతగంఘా స్నాయువు,
బానుపుష్పిక స్నాయువు, జీవశిరః శిరః
స్నాయువు, తాలాత్తంసక స్నాయువు,
తాలాత్తంసక స్నాయువు, తిగిశిరః శిరః
స్నాయువు, తిగిద (తిగిద) స్నాయువు,
ద్విక కటంబి స్నాయువు, ద్విక కరణశిర్షక
స్నాయువు, ద్విగయమ స్నాయువు,
ద్విగిర స్నాయువు, ద్విగుంఫిక స్నాయువు,
ద్విధారాపాకారక స్నాయువు, నవనీ స్నాయువు,
నానాసంకోచక స్నాయువు, నానా
పై సాగక స్నాయువు, నానామాల స్నాయువు,
నిలింబపిండక స్నాయువు, శేత్రని
మాలిక స్నాయువు - శేత్రనిమిలింబపిండక - అ
శోభితుని స్నాయువు, పక్ష్య స్నాయువు,
పటహాత్తంసక స్నాయువు, పరతంత్రికంఠర
ములు - అశ్వినిక శిరః శిరః, మహాకాంతిక
స్నాయువు, సాక్షిసంకోచ స్నాయువు,

పాదవివర్తక స్నాయువు, పాదాంగువపు సారక స్నాయువు, పాదాంగువ సంతోచక స్నాయువు, పిండకగత స్నాయువు, పిండక స్నాయువు, పురోగతి మధ్యమపార్శ్వ కర్ణక స్నాయువు, పుష్టకపర్శ్వకార్ణక స్నాయువు, పుష్టచృద స్నాయువు, పుష్టదండిక స్నాయువు, పుష్టవంశానుగాదార పేళి, ప్రతానక స్నాయువు - వితానక స్నాయువు, ప్రత్యక్షకూర్చ మధ్య స్నాయువు, పార్శ్వకూర్చమధ్య స్నాయువు, పార్శ్వక పగండక స్నాయువు, బహిఃపార్శ్వక స్నాయువు, బహిఃశ్రోణి గాత్రేయస్నాయువు, బహిఃరాసాంగ స్నాయువు - బహిఃరర్మి నీస్నాయువు, బహిఃరావర్తక స్నాయువు, బాహ్యవక్రకాక్షిక స్నాయువు బృహతే ఆంసాధరిక స్నాయువు - మహావృత్త స్నాయువు, బృహతేనీకు స్నాయువు భూసంకోచక స్నాయువు - భూకటిస్నాయువు, మధ్యమకంఠ సంకోచక స్నాయువు, మహాఅంత్రాకార స్నాయువు, మహాపకర్ణక స్నాయువు, మహావృత్త స్నాయువు - బృహత్ ఆంసాధరిక స్నాయువు, మార్దంగిక స్నాయువు, ముఖభూమికంఠిక స్నాయువు, ముఖముద్రణిపేళి - కపోలికాపేళి - ఆస్యవలయ స్నాయువు, మూత్రినాళికాశ్లేషక స్నాయువు, యమలస్నాయువు, యోని కండ్లతాపక స్నాయువు, రంపపు ఆకార స్నాయువు - మహాఅంత్రాకార స్నాయువు - కరపత్రిక స్నాయువు, రసాయని - రసవహ స్నాయువు, లఘుఆంసాధరిక స్నాయువు - లఘువృత్త స్నాయువు, లఘుఉరపిచ్చక స్నాయువు - తుదోగరస స్నాయువు, లఘుసేతు స్నాయువు, లలాటసంకోచక స్నాయువు - కరచృద స్నాయువు, వితానక స్నాయువు

యువు - ప్రతానక స్నాయువు, వేణువాదక స్నాయువు - కపోలికాస్నాయువు, శిఫాకంఠిక స్నాయువు, శిఫాగళాంతరియ స్నాయువు, శిఫారసనిక స్నాయువు, శిరోగ్రీవ కర్ణక స్నాయువు, శిరోగ్రీవవివర్తక స్నాయువు, శిరఃపుష్టదండిక స్నాయువు, శిరఃపార్శ్వదండిక స్నాయువు, శిరఃపూర్వదండిక స్నాయువు, శిరచృద స్నాయువు - లలాట సంకోచక స్నాయువు, శిశ్నాపహర్ణక స్నాయువు, శుండిక స్నాయువు, శ్రేణిపక్షియ స్నాయువు - అధికటీర స్నాయువు, సంకోచక స్నాయువు, సుషుమ్నాకీర్ణక స్నాయువు, సృక్మణిసమక స్నాయువు, స్నాయుచక్రములు, స్నాయుపక్ష్యము - కండరతంతువులు, స్వతంత్రికండరములు, మానుకూటకర్ణక స్నాయువు - చర్యక స్నాయువు, మానుమూలకర్ణక స్నాయువు, మానుతీర్ణక స్నాయువు - ఇత్యాది. (ది వేం కి. గారి శాస్త్రపరిభాషా గ్రంథము చూడుము)

కండిక వై. విఘండికమ్. భూమిలో

గొంత భాగము, లంకపాలము : చూ, భూమి. 1.

కండియ. వై. వి. రూ-కండే చూ, సరిగ

కండు వై వి. 1. = కండువు. తీట : చూ

విదర్శిక, 2. ఆహా చూ, వివర్త.

కండుకము సం. వి. అ. పుం రూ-కండుకము :

చూ, బంతి. 3.

కండుర. సం వి. అ శ్రీ. రూ-కండుర. దూల

గొండిః చూ, హూకశింబి.

కండురము సం. వి. అ. పుం చూ, కాకర

కండువ జే. వి 1. రూ-కండువా ఉత్తరీయము :

చూ, వస్త్రము, 2 రూ-కండువా. అడ్డదూ

లము: చూ, దూలము.

కండువా దే చూ, రూ- కండువ.

కండువాదూలము. వా. అడ్డదూలము చూ, దూలము.

కండువు. సం. వి. టి. శ్రీ. 1. ఖచ్చపు, తీట చూ, సామ, 2. దూలగొండి* చూ, కూక శింబి.

కండుకరి. సం. వి. ఈ శ్రీ. దూలగొండి* : చూ, కూకశింబి

కండుఘ్నము. సం. వి. ఆ పుం అర్కపర్ణము* చూ, జిల్లేడు.

కండుత. సం. వి. ఇ శ్రీ. కండువు, తీట చూ, సామ

కండుయ సం. వి. ఆ శ్రీ. —వై —

కండుయనము సం. వి. ఆ పుం —వై.—

కండుయిత. సం. వి. ఆ పుం గోకుకొను వాడు.

కండుర సం. వి. ఆ. శ్రీ. గూలగొండి* చూ, కూక శింబి, 2. పల్లబచ్చిలి* చూ, గచ్చలి కండురము. సం. వి. ఆ పుం కండు* చూ, నూరణము

కండులము. సం. వి. ఆ పుం —వై —

కండె వై వి 1 నూలిక దే రూ-కండియ చూ, సరిగ, 2 ధాన్యాదికణికము, జొన్న లోనగువాని కంకి చూ, వెన్ను, 3. సాముచే మిక్కిలి గట్టిపడిన భజము అచ్చ యు, కాం. 185 చూ, స్కంధము 1

కండెము వై వి. సాముచే మిక్కిలి గట్టిపడిన భజము, కండె. "చ. చనుగన సాము కండె పురచిసాళియరంబున సారె గాన నే, మన నునుపుకొ నుధారసము మాటికె గోలనె చూచు " విజ. 1, ఆ, 108 : చూ, స్కంధము. 1.

కండులకము. సం. వి. ఆ. పుం గంకు : చూ, కంతు.

కండులము సం. వి. ఆ పుం చూ, కండులకము. కండులపీఠ. సం. వి. ఆ శ్రీ. చాండాలిక, మాటవీఠి: చూ, వీఠి.

కండులి. సం. వి. ఈ శ్రీ. —వై.—

కండు. డి. వి. ఉలంగవము, పెద్దనల్లచీమ: చూ పీపీలిక.

కండులివి, డి. వి. వ్యసనకరము, కామకృిధా దులనలనఁ బుట్టిన దోష సంబంధము.

కండ్లరావి. ద్వ. వి. 1. బోధిమృతము * చూ, రావి; 2 కంబూచయన యొకానొక రావి* చూ, రావి.

కండ్లొమ్మము సం. వి. ఆ పుం గొంగళిపురుగు చూ, కూక కీటము.

కంతి. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 పసుపు, కుంకుమ, గుమ్మడికాయ, కుంకుడుకాయలు, నున్ని పిండి, నూనె మొదలగు-చి తలంటున్న పెండ్లి యెదననాడు పెండ్లికూతురువారు పెండ్లి కుమారునివెపువారికి పంపించు తిగవు. చా. వి 2. సందువీధి "దొంగ ఈకంతనండి పాటి పోయెను " చూ, సందు రి (రూ- గంతి)

కంతి వై. వి. 1=గ్రంథి పర్వము, పెనుగు చొటకు లోనగువాని కనుపు చూ, బుడిపి 2=గ్రంథి. అణియ చూ, దదురపు, 3=గ్రంథి. చీమకట్టు లోనగువాని దద్దురు. చూ, గసురపు, 4=గ్రంథి దెబ్బనలన వాయు వాపు. "ద్వి గుడ్డన వీపు కంతులు గట్ట మోది " వారిశ్చ 2, భా. 508 : చూ, బొప్పి

కంటివాడు వా. వి. 1. రూ-కంటివాడు, ఎంచును నిలకడ లేనివాడు; చూ, సంకుసు కుండు; 2. సంకరుడు. (రూ- కంటి వాడు.)

కంతు. డి. వి. గడువు: చూ, మితి.

కంఠుఁడు. సం. వి. ఉ. పుం. మరుఁడు : చూ,
మన్నుఁడు.

కంఠువు సం. వి. ఉ. పుం. మనులము, గాదె
చూ, పంటసాల.

కంతిరవాఁడు. వా: చూ, రూ-కంతిరవాఁడు.

కంఠ సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. = గంత. చింపి
గుడ్డలను కూర్చుకుట్టిన బొంత చూ, వస్త్రము;
2. చింపిగుడ్డ, పటచ్చరము: చూ, వస్త్రము;
3. మంటిగోడ: చూ, మఱాఁగుగోడ, 4
మఱియొక ప్రకరణము.

కంఠటికి. సం. వి. ఆ. శ్రీ. అంటెలు బొంత
చూ, వస్త్రము

కంఠారి. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, సూర్యగంధ *
కంఠావాటము సం. వి. ఆ. పుం. చుట్టు
గోడ త్రి-శే- ద్వి పుగ 30 చూ,
ప్రాకారము

కంద సం. వి. ఆ. పుం. 1 = కంద అగ్గ
స్తుము * చూ, నూరణము, 2. వి (1) =
కంద. —పై— “మొము కందగడ్డ అయి
నది.” (కందగడ్డ = ఎఱ్ఱనికందవలె అనివాడుకి)

కందకము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. బిల్వము *
చూ, మారేడు, 2 జలము. చూ, నీరు 1,
2. వి. (1) అగడితి చూ, పరిభ
కందగడ్డ ద్వ. వి. కంద * చూ, నూరణము
కందగుడూచి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. తిప్పతీరగె *
చూ, సోమవల్లి.

కందటము. సం. వి. ఆ. స. తెల్లగలువ * క
చూ, పద్మము. 1

కందిణము. దే. వి. మల్లకాస్త్రమునందలి విన్నా
ణములు ముప్పదిమూడింటిలో నొకటి చూ
విన్నాణములు రూ-కందనము

కందనగాయ. దే. వి. 1. గుండియ. “ఉ మును
మద్దెల్లను దూఱదూఱ మఱికొంపునైంది

యందూఱగం, దనగాయంగలనల్లుఁడోప
... . మిథ్యాహరి.” ఆము 4, ఆ. 28 చూ,
హృదయము, 2 కందచుక్క నల్లగుండె.
చూ, యుక్తి.

కందనము సం. వి. ఆ. న 1 శోకము: చూ,
దుఃఖము, 2 పిలుపు చూ, సంజోభనము;
3: చూ, రూ- కందణము.

కందనాలిక పా. (బల్బుట్యూబ్)

కందపల సం. వి. ఆ. శ్రీ. తుద్రాకారవేల్
ము, ఆఁగాఁకర * చూ, కాఁకర.

కందబహుళ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. త్రివర్ణిక, ము
య్యారుపాన్న * చూ, సాలపర్ణి

కందము సం. వి. ఆ. పుం 1. కుటుపు. చూ,
వృణము, 2. మొగులు చూ, మేఘము. 1,
3. ఒకానొక వృత్తము “క కందము త్రిశ్రక
గణంబుల, నందముగా భజన నలము లటవడి
మూఁటుక, బొంగున నలజలనాటిట, నొం
దుందేదగు 9వృ జాణముండదు బేసిక”
మొదటిపాదము. — (1 భగణము, కంద
ము, 2 నా, త్రిశ్రక; 3 భగణము.
ణంబుల.) రెండవపాదము. — (4. భగణ
ము, నందము, 5. భగణము, గాభజ;
6 నల, సలము, 7 నలము, లటవడి;
8 గగ, మూఁటుక) ఇట్టి మూఁడునాలుగు
పాదములకు వరుసగా మొదటి రెండుపాద
ముల లక్షణములందున్న యెఱుంగలవలయు.
రెండు నాల్గుపాదములలో నాల్గవణాద్యక్ష
రము యతి. ప్రధమ తృతీయ పాదములకు
యతిలేదు చూ, వృత్తము. 1, దీనిభేదములు
ఆఱు — కందము, పథ్య, విపుల, చపల,
ముఖచపల, జఘనచపల. తద్విశేషములు —
సమగీతి, ఉన్దీతి, ఉపగీతి, ఆర్యాగీతి ఇదియే
సహజ కందంబనబడుచు (చూ, అప్ప.), 4.

తామరలోనగు వానిగుంప * చూ, పద్మకందము, 5 కంద * చూ, నూరణము, 6 కందారి * చూ, దుష్టాచార, 7 దుబ్బు చూ, వైరుచుబ్బు, వై. వి. (1) = స్కంధః. పశుజాతి మూఁపు, చేప్ప “క కందముతీర వృత్తముల గౌరవముంబడ సౌంద్య వంబు..... లోకమై” రామ. 2, ఆ చూ, స్కంధము. 1 (శబ్దరత్నాకరము)

కందమూలము సం వి అ. న. తెల్లగలుగు * చూ, పద్మము. 1

కందర. సం. వి అ. శ్రీ. కందరము, కొండ యందు తొలువవడిన బిలము చూ, రంధ్రము. 1.

కందరటము సం వి అ. పుం. విరిగె * చూ, శ్లేష్మతకము.

కందరము సం వి. అ. న 1 అల్లము * చూ, శృంగచేరము, 2 కొండయందు తొలువవడి న బిలము చూ, రంధ్రము 1; 3 అంకుశము చూ, స్పృశి, వి అ పుం 4 అంకురము చూ, మొక్క 1, 5 బెడ్రము చూ, రంధ్రము 1

కందరాకరము సం. వి అ పుం. కొండ చూ, పర్వతము.

కందరాలకము. సం వి అ. పుం కలజావ్వి * చూ, ప్లక్షము.

కందరాలము సం. వి. అ పుం. 1. అత్తీటము * చూ, మృదుద్రుమము, 2 కలజావ్వి * చూ, ప్లక్షము; 3. అగ్నిలింగము చూ, పాగ.

కందరి. సం. వి. ఈ. శ్రీ = కందారి, తీక్ష్ణ కంటక * చూ, దుష్టాచార.

కందరక. శ్లే. వి. ఎద్దువీఁపువై చేసెడు గంత, కందరము. చూ, గంత. 2.

కందరహ సం వి అ. శ్రీ. అరటి * చూ, రంభ. 2.

కందరోద్భవ సం వి అ. శ్రీ. పొట్టికొమ్మ లూడలుల చెట్టు, శిశు * హస్తశాఖా శిశుము.

కందర్పకూపము సం. వి. అ. పుం మరునిల్లు చూ, భగము. 12

కందర్పజీవము. సం. వి అ. పుం చూ, కంద రోద్భవ *

కందర్పబలశాసనము. అం 8- ధ- హీనతానము లు వీడింటిలో నొకటి చూ, 8- ధ- హీన తానములు

కందర్పము సం వి అ పుం. జన్యతాశములు నూలునొకటింటిలో నొకటి చూ, జన్యతాశములు (చూ, తాళము. 2)

కందర్పముసలము సం వి అ. న మగగుటి చూ, శ్మము

కందర్పశృంఖలము సం వి అ పుం. శృంగార రతిబంధము చూ, గతిబంధము

కందర్పడు సం వి అ పుం మరుడు చూ, మన్మథుడు

కందలత సం వి అ శ్రీ. మూలాకందము, * చూ, నూరణము.

కందవర్ణము. సం. వి. అ పుం — వై —

కందవల్లి సం. వి ఈ శ్రీ. చేకరక్కోటకి * చూ, వంధ్యాకిక్కోటకి

కందసతజ్ఞము సం. వి. న. న. యోనికృష్ణా ము: చూ, రోగము. 1.

కందసారము సం. వి. అ. న నందవర్ణము ఇందుని ఉద్యానవనము చూ, వనము. 2

కందసుందరము. సం. వి. అ. న పురుగుల తామరపద్మము: చూ, పద్మము. 1.

కందనూరణము. సం. వి. ఆ. పుం కంద *
చూ, నూరణము.

కందళము. సం. వి. ఆ న 1. కొత్త మొలక
చూ, మొక్క. 1, 2. అవ్యక్తమధర ధ్వని,
ఆరణము చూ, స్వరము. 2, 8. ఉపరాగము,
గ్రహణము, రాహువు నూర్యచంద్రులను
బట్టుట: చూ, గ్రహణము 1, 4. తొడవు
చూ, భూషణము. 2; 5 పుష్టే చూ,
శల్యము. 1, వి. ఆ. పుం 6 పోరాటము-
చూ, యుద్ధము, 7 బంగారము చూ, లా-
హము. 1, దే వి. (1) కందరిక చూ,
గంత 2

కందరి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1 ధ్వజము జెండా:
చూ, సిద్ధము, 2. ఒకవిధమగుపాద, గుల్మ
ము: చూ, పాద. 2, 8. అరటి * చూ,
రంభ. 2, 4 ఇరువది నాలుగు అంగుళముల
పొడవుగల జింక (శ ర), ఇరువది అంగుళ
ముల పొడవుగల జిం. (నవ్వశబ్దసంబోధిని)
ఇరువదియంగుళముల నిడివిగల ఇట్టిఅనిగొం
దలు (శ గ) చూ హరిణము. 1

కందలింఱు. సం. ఆ. క్రి మొలను చూ, మొ
లకెత్తు

కందలికము దే. వి: చూ, కందరిక

కందలితము సం. విణ. (అ. ఆ అ) 1 మొల
కెత్తినది, రూఢము చూ, సంభూతము,
2 వికసించినది చూ, వ్యాకోచము

కందలీమనుమము సం వి ఆ. న. అరటిపువ్వు.
చూ, శిలీంధ్రము

కందాడిక. సం. వి ఆ. స్త్రీ. బొంత చూ,
వస్త్రము.

కందాఢ్యము సం. వి ఆ పుం.ధరణీకందము,
పాటిసేలకంద * చూ, నూరణము

కందాయము. సం. వి. ఆ పుం. జ్యేష్ఠాదిమాస

చతుష్టయము సంవత్సరమునందు మూడవ
భాగము చూ, కారు. 1.

కందాలము సం. వి. ఆ. స. 1. తామరపూడు-
చూ, పద్మము 1, 2 బిసిని, తామరతీగె
చూ, పద్మము 1

కందారి. సం. వి ఈ. స్త్రీ తీక్షణకంటక *
చూ, దుష్టావేశ.

కందార్ద్రము. సం. వి ఆ పుం. కంద *
చూ, నూరణము

కందాలువు. సం. వి ఉ పుం. 1 కొంకణదే
శపు ప్రసిద్ధమగు ఒకానొక ఆకువ చూ,
నూకరము, 2. కందాఢ్యము, పాటికంద*
చూ, నూరణము

కంది సం. వి. న్. పుం. 1 కంద * చూ,
నూరణము, దే. వి (1) తునరి, తొగరి, ఒక
రకము సస్యము చూ, ధాన్యము; (2) బ-
లధకములు, కందులు: చూ, ధాన్యము;
(3) తాపము, కందు: చూ, సంతాపము

కందివృక్ష. ద్వ వి బ. కంచులు విసరగావచ్చిన
పవ్వబద్దలు.

కందిపొట్టు ద్వ వి. కందులపైపొట్టు చూ,
శింబిక.

కందిరి సం. వి ఈ. స్త్రీ కందరోద్ధవ *
చూ, హృస్వశాఖాశిఫము

కందు దే వి 1. తాపము, కాక “వ కలా
పూర్ణండు నివ్వధంబున నవ్వనితడెందంబు
కంచువాసి” కళా. 7, ఆ. 280 చూ,
సంతాపము, 2 నలుపు. “వ. ఇందుబొంబం
బుశండు గందునుంబోలె నాలధియందు నా
లంబులొక కొన్ని నీలంబులైయున్న యవి”
కాశీ 6, ఆ 24 చూ, వర్ణము. 6, 8. తిర్య
గర్భకము, పక్షిలోనగువాని సంతతి చూ,
శిశువు, 4 మనుష్యులసంతతి, అడ్డపట్టు
పాప. “నీ. చిన్ని వెన్నెలకందు వెన్నదన్ని

సుధార్థిఁ బాదమినచెలవ తోఁబుట్టుమాకు ॥
స్వా. 2, ఆ. 41. చూ, శిశువు, 5. పటిక
బెల్లము: చూ, బెల్లము. 1, ఆ. 39 6 త
పించు, “క. కందుగల పసిడిగాచినఁ,
గందివరమయినట్లు.” భార సభా. 2, ఆ. 89:
చూ, సంతాపించు, 7. నలవగు: చూ, న
దడించు.

కందుడు వై. వి. 1. = స్కంధః. కుమార
స్వామి చూ, స్కందుడు, 2. మరుడు
చూ, మన్మథుడు

కందుఁబాటు జే వి (కందు + పాటు) రూ-
కందువాటు చూ, మలినమగు.

కందుకన్యత్వము. అం చూ, ఉద్ధతము 2.

కందుకము సం వి. అ. పుం. 1 కందుకము
చూ, బంతి 2, 2. బదరి * చూ, కేగు
1; అం 2. చూ, ఉద్ధతము. 2.

కందుకూరిపద్రకవి పా. ఇతనిగ్రంథము నిరం
కుశోపాఖ్యానము. (16 కతాబ్ది)

కందుగలఁగండగీడు ద్వ వి. ఎదమచ్చేగు
సామి చూ, చంద్రుఁడు

కందుపక్షము. సం వి. అ న నీటిసంబంధము
లేకుండఁగ వేచిన బియ్యము, పేలలు, అటు
మలలోనగునవి.

కందురిగ. వై వి = గంధోలి చూ, మఱిక.

కందురు వై వి = —వై. — “క ఎంతని
జనియెనాతని కుందరియును... పురంద
రుఁడరిగిన, కందుమయే నిప్పుడెట్లు గాంతు
నాయనుచుక” భార ఉద్యో. 1, ఆ 170.

కందులు. పా. బ: చూ, ఆఘకములు.

కందువ. జే. వి 1. తెగ, గుంపు వి, పు. 1, ఆ.
172 చూ, సమాహము, 2. చమత్కా

రము. విజ. 1, ఆ. 142: చూ, సామర్థ్యము. 1,
8. ఏకాంతము. “గీ. నకియలకైజంగు...
మొందవలసినదన్న కందువకేలెంచి, పొంది

నిలిచి యాలకించి.” వికృ 1' ఆ 128 చూ,
రహస్యము. 1, 4 జాడ. “వ అవోచ్చిటి
పెద్దలవలనం గంపమొటింగిచని తత్పర్యాక్ర
మంబు పునేశించిరి.” కాశీ. 2, ఆ 42:
చూ, నూచన. 1, 5. రహస్యపువోటు
“క. కందువవోటికిఁ గొనిపో, వందారయ
గుటయు.” భార హా 1. ఆ. 196: చూ,
మఱుఁగువోటు; 6 ఋతువు. నిర్వ. 3,
ఆ. 68: చూ, మానద్వయము, 7. వోటు.
నిర్వ 10, ఆ. 89 చూ. సానము. 1, 8. సేరపు
భార. విరా. 4. ఆ 29 చూ, సామర్థ్యము 1.

కందువము. జే వి 1. సేరపు: చూ, సామర్థ్య
ము. 1, 2 చమత్కారము, చూ, సామర్థ్య
ము. 1. (రూ-కందువ)

కందువాటు జే ఆ కిృ. (కందు + పాటు)
చూ, రూ-కందుఁబాటు. “అగవిందవిగోధి
యుఁగందువాటె.” కా 2 ఆ 70

కందువు సం వి ఉ. పుం. (స్త్రీ) 1 సె-ము,
స్వేదని చూ, పాత్రము 6, 2 కందుకింటు
వేఁచుటకుపయుక్తమగు లోహపాత్ర చూ,
పాత్రము 6, జే వి (1) నిడ్డ చూ, శిశువు.
కిందూరము సం. వి అ పుం. కిండ *. చూ,
నూరణము

కందూరేఖలు సం వి. ఆ (స్త్రీ) చూ, లాలయొక్క
కడుపుకుచుములు తొడలు వీనియందుండు
రేఖలు చూ, లక్షణము. 1

కందెన. జే వి 1 బండి ఇరుసునకు బూసెడు
మసి, 2 బండికిన్నులయందుఁ బట్టించు
చేమురు. “ఇరుసునగందెనఁ బెట్టక.” కుమరీ
శతకము, వై 7, ఆ 98

కందెఱ. ద్వ. వి. (కన్ను + తెఱ) కంటినిరక్షించు
తెప్ప, ఉ. వారి 2, ఆ 84: చూ, తెప్ప.

కందోటము. సం. వి. అ. న. 1. నల్లకలువ: చూ,
పద్మము. 1: పు. 2. తెల్లకలువ *: చూ,
పద్మము. 1.

కందోతము సం వి. అ. పుం కలవః: చూ, పద్మము. 1.

కందోతము సం. వి. అ. న. —పై.—

కంధము. సం. వి. అ. పుం. చుట్టు; చూ, పే.ఘము. 1.

కంధర. సం. వి. అ. శ్రీ. రూ-కంధరము. కం తము చూ, మెడ.

కంధరము. సం. వి. అ. పుం. 1 —పై.—

2. చుట్టు; చూ, పే.ఘము 1, 3. శ్రీకళా స్థానములలో నొకటి. చూ, కంఠము. 12.

కంధి సం వి. ఇ. పుం 1. సంద్రియ చూ, సముద్రము, శ్రీ. 2. గీర్వా చూ, మెడ.

కంప. సం. వి. అ. శ్రీ. 1. కంపికామాక్షికి ప్రియమైన నొకతీరము, డి. వి. (1) రూ-కంప, ముండ్రమండ చూ, స్థాపించుము. 1.

కంపకోట. ద్వ. వి. అలవ: చూ, స్థాపించుము 1.

కంపగోడ. ద్వ. వి. —పై.— (కంపపాతిసగోడ)

కంపణము. సం. వి. అ. పుం. ఒకరకము ఆయుధము. “వ. కణయకంపణ . భిండివాలపరీ

ముఖ పరీహరణంబులు ” ఉ, హరి. 4,

అ. 218 చూ, బాణము. 1.

కంపతొడుగు. ద్వ. వి. చెండు ఎడ్లుచేర్చి తోలెడి కంపపొంగు

కంపనము సం. వి. అ. న. అదరు చూ, చలనము. 1, 2 వదలుట చూ, విమోచనము, విణ (అ. అ. అ.) 3. కదలునది చూ, చరము, 4 వణకునది శంపము.

కంపనాడు. సం వి. అ. పుం 1. కదలు స్వభావముగలవాడు. చూ, టైయట్, 2. కంప

నాడును రక్కసుడు. చూ, రాక్షసుడు. 1;

3. రావణుని సేనాధిపతులలో నొకడు:

చూ, రాక్షసుడు 1; 4 కదలింువాడు.

కంపపులగు. ద్వ. వి. శకునపక్షి చూ, బెళగువ్వ

కంపము సం. వి. అ. పుం 1. వణకు చూ,

కేపధువు, విణ. 2. వణకు: చూ, కేపధువు,

అం. 3. సాత్వికభావములు ఎనిమిదింటిలో

నొకటి=బడలు వణకుట, “అద్వైతయ్య! యిమ్ముద్దులగుమ్మ పీఠముని గుద్దులు నుడు

వును గాలింజలించు మాలతీయుం బోలె

దూలి చలించుచుండెను.” (కంపము): చూ,

సాత్వికభావములు

కంపరము. సం. విణ (అ. అ. అ.) 1. వడకు

నది చూ, కేపధువు, డి. వి. (1) పాడె, ఖాటి:

చూ, శకునానము.

కంపలక్ష్మ. సం. వి. వ. పుం. గాలి చూ,

వాయువు.

కంపలబద్ధకాకి జా చిక్కులలో బడినవస్తువు

“మరు, ద్మృక్కుటగుణ భజించుమతి వుట్టుక

కంపలబద్ధకాకినై.” (పాండురంగ మహా

త్వము)

కంపాళము. సం. వి. అ. పుం గాలి. చూ,

వాయువు.

కంపించు సం అ. క్రి వడకు చూ, వణకు. 2.

కంపితము. సం. విణ. (అ. అ. అ.) 1. వణకె

త్తినది చూ, కేపింభుతము, అం. 2. శిరో

భేదములు తొమ్మిదింటిలో నొకటి: చూ,

శిరోభేదములు; 3 శిరఃక్రియలు పదునైదిం

టిలో నొకటి చూ, శిరఃక్రియలు, 4 దృష్టి

క్రియలు పదునెనిమిదింటిలో నొకటి చూ,

దృష్టిక్రియలు, 5. గండక్రియ లాటింటిలో

నొకటి చూ, గండక్రియలు, 6 అధరములు

అటింటిలో నొకటి చూ, అధరము. 6,

7. కటిక్రియలు అయిదింటిలో నొకటి చూ,

కటిక్రియలు, 8. ఊరూక్రియలు అయిదిం

టిలో నొకటి. చూ, ఊరూక్రియలు, 9. గా

యకదోషములు పదునాలుగింటిలో నొకటి;

చూ, గాయకదోషములు, 10 శమకములు
పద్మనైదింటిలో నొకటి చూ, గమకములు
కంపిలుగును. శ్రీ. వి. రూ- కంపుటిరుగుడు *
చూ, శింశుప.

కంపిలము. సం. వి. అ. పుం. = కంపిలము, రింజ
నికము * (కన్న-కంపిల) చూ, రోచవి (పే
గులలో పానులనుచేంపుటకిది మందు.)

కంపిలకము. సం. వి. అ. పుం. = కంపిలము

—పై—

కంపిలము. పై. వి. = కాంపిల్య కంపిలము.

—పై—

కంపు. సం. వి. ఉ. శ్రీ. 1. మీ. గాళ్ళవజ్రకు
కప్పియుండెడు మోహ చెప్పలు చూ,
పాదుక, శ్రీ వి (1) గంధము “చ. చేనదిటు
లంటకంపెలుగఁ జాలదునానిక.” భార
అశ్వ. 2, అ 81 చూ, వాసన 1, (2) రు
గ్గంధము: చూ, వాసన. 1

కంపుడుమ్మ శ్రీ వి. (కంపు + తుమ్మ) తెల్ల
తుమ్మ * చూ, విటదిర

కంపుటిరుగుడు. శ్రీ వి (కంపు + ఇరుగుడు)
చూ, రూ- కంపిలుగుడు*

కంపె శ్రీ వి తాంబూలపాత్రము ఆం, భా.
ద్వి. మ 166 చూ, పాత్రము. 8

కంపెనీ ఆం. వా. పాఠసంఘము, కర్తక సంఘము,
సహవాసము

కంపెలుక. శ్రీ వి. (కంపు + ఎలుక) మెంచు
చూ, మూషికము.

కంపొడితురు. ఆం. అక్షరసంధానోద్దేశి, కూర్పు
వాడు.

కంపొత్తము సం. వి. అ. న. కలువ * చూ,
పద్మము 1.

కంపొత్తి. సం. వి. అ. అ. అ. 1. కనలునది:
చూ, పద్మము. 2. వజ్రయనది. చూ, కేవలము.

కంపీకృతము. సం. వి. అ. న. చరించునదిగా
జేయబడినది.

కంపుండ్రు. సం. వి. అ. పుం. కదలు స్వభావ
ముగలవాడు, కంపనుడు. చూ, త్నాయక.

కంబడి. పై. వి. = కంబళి. రూ- కంబళి: చూ,
రల్లకము.

కంబమయ్య. పై. వి. స్తంభోద్భవ నృసింహ
స్వామి “నీ. కంబమయ్యగొ మేలుకలిగిన నీ
కొక్క గరుటాలమంతుని కానుకెత్తు.” య. 2,
అ. 8 చూ, నృసింహుడు.

కంబము. పై. వి. 1 = స్తంభక. గుండే: చూ,
స్తంభము. 1, 2. మల్లపరికిరవిశేషము. ఆం,
భా. ద్వి. శ్రీ. 207 చూ, మల్లకాస్త్రము.

కంబమురాయడు పై. వి. చూ, కంబమయ్య
“రాజుగాఁడవచ్చు కంబమురాయడు.” య
1, అ 120

కంబగత్రాడు వా. వి. కొబ్బరిపీచుతో నల్లిన
త్రాగు, చేత్రాడు చూ, త్రాడు

కంబము సం. వి. అ. పుం. 1 చిత్రవర్ణము.
చూ, వర్ణము 6, 2. బంగారురంగు చూ,
వర్ణము 6.

కంబవము. సం. వి. అ. పుం. చీరపేను. చూ,
యూకము.

కంబవల్లి పై. వి. స్తంభవల్లి. ఉపయోగము
నందుఁ గడపటిదినముచేయు స్తంభభూజలలో
నగునది చూ, స్తంభవల్లి

కంబళభోజనన్యాయము పా. గొంగలిలో భోజ
నముచేయుచు వెంట్రుకలేతిన రీతి

కంబళము. సం. వి. అ. న. 1 జలము. చూ,
నీరు. 1; పుం. 2 కంబడి. గొంగలి: చూ,
రల్లకము; 3 కండువా. చూ, వస్త్రము;
4. కంబళిపురుగు: చూ, కూకకీటుము; 5. గం
గడిలో చూ, సాస్సు; 6. ఏనుగుమీఁద

బలుచేడి రత్న కంబళి చూ, రల్లకము; 7. అ
 కోవరి చిత 'కంబళము' చూ, ప్రభురము.
 కంబళవాహ్యకము సం వి. అ. న. గంతి,
 దిద్దిన ఎద్దులదీయ బండి: చూ, శకటము. 1
 కంబళి. సం. వి. క్. పుం. 1. ఎద్దు చూ, వృష
 భము. 1, వై వి. (1) = కంబళి. కంబడి
 చూ, రల్లకము.
 కంబళిపురుగు. వై. వి. గొంగళిపురుగు చూ. శూ
 కకటము.
 కంబళివాహ్యకము. సం వి. అ. న. చూ, కం
 బళవాహ్యకము.
 కంబళుడు. సం. వి. అ. పుం. కేహుడ చూ,
 సర్పము.
 కంబాధ. సం వి. అ. శ్రీ. రూ - కబాధ తల
 నొప్పి చూ, శిరోభారము.
 కంబాలాట. ద్వ. వి. (కంబాలు + ఆట) బాలి
 కల ఆటలలో నొకఆట చూ, బాలికాక్రీడ
 కంటి. సం వి. ఇ. శ్రీ. 1. వెరుకమ్మి చూ,
 వంశాంశము, 2 ఇనుములో నగువాని గరిఁజె
 చూ, దర్శి. 1, (చూ, పాత్రము. 6),
 3 వెదురు * చూ, వేణువు, 4 వెరురు
 గరిఁజె: చూ, తెగ్గడ్డు
 కంటిలము. సం. వి. అ. న. నీర్ముగల పల్లము
 చూ, రంధ్రము 1.
 కంబు. సం వి. అ. న. 1. జలము చూ, నీరు. 1,
 2. తల: చూ, శిరము. 1, 3. సుఖము: చూ,
 సంతోషము, పుం. 4. గాలి: చూ, వా
 యువు, 5 వెనులి చూ, మయూరము
 (ఇట్టి ఏకాక్షరశబ్దములకు ఆమహాదర్శనంను
 మాత్రము అధునికప్రయోగములయందు రూ
 పమిట్లు కానబడుచున్నది)
 కంబుక. సం. వి. అ. శ్రీ. అశ్వగంధ * చూ,
 వెన్నెరు

కంబుగ్రీవ. సం. వి. అ. శ్రీ. మూడుచేఖలు
 (ముడుతలు) గలకంఠము: చూ, మెడ:
 కంబుపుష్పి. సం. వి. ఈ శ్రీ. కంబుమాలిని*:
 చూ, శుక్లకంద.
 కంబుమాలిని. సం. వి. ఈ శ్రీ. మై. —
 కంబులు. దే. వి. బ. 1 సజ్జెమైరు చూ, సస్య
 ము, 2. సజ్జెలు అనుధాన్యము: చూ, ధాన్యము.
 కంబువు సం. వి. ఉ. పుం. న. 1, శంఖము.
 చూ, సుంకు 1, పుం. 2 ఏనుఁగు: చూ,
 హస్తీ, 3. కడియము చూ, భూషణము. 2,
 4 నత్తగుల్ల చూ, సుంకు 1, 5 కప్పచిప్ప,
 జలశుక్తి చూ, సుంకు. 1, 6. కుత్తుక చూ,
 మెడ, 7. జలజవనుచెట్టు. చూ, శంఖము. 6.
 కంబూశము సం వి. అ. పుం. కిండనము చూ,
 తవుడు.
 కంబూత్తమము. సం. వి. అ. పుం. 1. మేలైన
 కడియము చూ, భూషణము 2, 2 మేలైన
 శంఖము చూ, సుంకు. 1
 కంబూష సం వి. అ. శ్రీ. కండ్లరావి* చూ,
 రావి.
 కంబోజము సం వి. అ. పుం. 1. మేలైన శం
 ఖము చూ, సుంకు 1, 2. కాంభోజదేశము
 చూ, దేశము, 3 కాంభోజదేశపు ఏనుఁగు
 చూ, హస్తీ, రూ. (కంభోజము)
 కంభోజము. సం వి. అ. పుం. —మై. —(విశ్వ
 కోశము)
 కంబ్యచ్చపు సం. వి. ఉ. శ్రీ. = కమ్మెచ్చు:
 చూ, బహురంధ్రిణి
 కంభారి. సం వి. ఈ. శ్రీ. రూ. గంభారి,
 గుమ్మడు * చూ, మహాఫలము
 కంభి. సం వి. ఇ. ఈ శ్రీ. ఇత్తడిలో నగువాని
 గరిఁజె చూ, దర్శి 1. (చూ, పాత్రము 6)
 కంభువు సం వి. ఉ. న. ఉశీరము * చూ,
 వట్టివేరు

కంస సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, కంసవతి.

కంసజత్తు సం. వి. త్. పుం. శ్రీకృష్ణుడు:
చూ, విష్ణువు. 1.

కంసము. సం. వి. ఆ. పుం. న. 1. = కంసే.
ధ్వని హెచ్చుగాలలోహము చూ, లోహ
ము 1, 2. కంచుగిన్నె చూ, పాత్రము. 8,
8 మానవిశేషము, తవ్వ, కవోలము: చూ,
మానము 1

కంసవతి సం. వి. ఈ. శ్రీ కంసుని లోబు
ట్టువు చూ, కంస

కంసహ సం. వి. ఆ. పుం వెన్నుడు: చూ,
విష్ణువు 1.

కంసాంతి సం. వి. ఇ. పుం. శ్రీకృష్ణుడు
చూ, విష్ణువు 1

కంసాలి. జే. వి. కమసాలి మా, స్వర్ణకారుడు
(అంధ్రపదపారిజాతము.)

కంసాస్థి. సం. వి. న్. న. కంచే చూ, లో
హము. 1

కంసుడు సం. వి. ఆ. పుం 1 దుర్బుధుడు,
తుంటరి మా, వ్యాధుడు 2, 2 కృష్ణుని
మేనమామ, 8. ఉగ్రసేనజుడు చూ, మూల
జేవుడు

కకికకలు. వా.వి. బ. సప్తపద్యందగు ధ్వని
కణము “కకకకలు కికికలు వెకవెకలు
నాదగ్గఱపనికొవు”. చూ, హూ హూ

కకటిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. కవచము చూ,
బొందడము.

కకణము. సం. వి. ఆ. పుం జలకణము: చూ,
బొట్టు. 6

కకపాల. వై. వి. = కత్తపాల. రూ. కక్క
పాల. స్వా. 1, ఆ, 59. చూ, కైపాల.

కకపాలము. సం. వి. ఆ. పుం, అడుగునపొయిన
కకపాలము.

కకవికలు. వై.వి. బ. = కాకపికా, యధాయథలు
కళా. 8, ఆ. 102 చూ, వికావికలు (రూ-
కకావికలు.)

కకావికలుగుట. బా చెదరిపోవుట. “అత్తపైనిక
చయంబు కకావికలైకలంగి” కళా 8,
ఆ 58.

కకావికలు. వై. వి. బ. = కాకపికా. రూ. కకవి
కలు. కళా. 8, ఆ 58: చూ, వికావికలు.

కకిగణము సం. వి. ఆ. పుం నూర్యకిరణము.
చూ, మయూఖము. 1.

కకీర్తనము. సం. వి. ఆ. న. విష్ణుకీర్తనము. చూ,
స్వరము. 2.

కకుంభము సం. వి. ఆ. పుం. సన్యాసులంచు
కొనెడి గిండివంటిసాత్రము చూ సాత్రము 6

కకుజభాషలు అం భాషలు 96. అంగు కకుజ
భాషలు 7 — భిన్నపంచమి, కాంభోజి,
మధ్యమగ్రామ, లగంతి, మధ్యయ, శకటి,
మిశ్ర (చూ, ఉపవిద్యలు)

కకుజభాషాంతిభాష అం. అంతిభాషలు
నాలుగింటిలో నొకటి పాలవాహనికి చూ,
అంతరభాషలు 2.

కకుజవిభాషలు. అం విభాషలు 20 అంగు
కకుజవిభాషలు 3 — భోవరిని, అభీరికి,
మధురిక. (చూ, ఉపవిద్యలు)

కకుత్తు సం. వి. ద్. పుం 1 కకుదము, ఎద్దు
మూపురము చూ, గృంధము 1 2. జిహ్వ,
నాలుక చూ, రసన, 3 రాజవిన్నయ.
చూ, లక్షణము. 1, 4. కొమ్ము చూ, విహ
ణము, విణ. 5. మేలుబంతి (విశ్వకోశము.)
చూ, శైవ్యము.

కకుదము. సం. వి. ఆ. పుం, విణ: చూ, కకుత్తు.
కకుదావర్తి. ౧. అం. అకుభావర్తములలో నొ
కటి: చూ, అకుభావర్తములు.

కకుది. సం. వి. న్. పుం. గోపతి, అచ్చుపైద్య
చూ, వ్యవభము 1.

కకుద్వంతము సం. వి. త్. పుం. 1. —వై—;
విణ. 2 గొప్ప మూపురముకలది (అచ్చు
పైద్య). —వై.—

కకుద్వతి. సం. వి. ఈ. శ్రీ పిఱుందు చూ,
పిఱు.

కకుప్ప. సం. వి. ఖ్. శ్రీ 1. దిక్కు చూ,
హరితు; 2. జోతి: చూ, వెలుతు. 1,
3. సంవెంగదండ చూ, భూవణము. 2,
4. అల్లికజీడ చూ, జేనలి 1, 5 బూమి
చూ, భూమి. 1, 6. ఒకానొక శాస్త్రము
చూ, శాస్త్రములు, 7. ఏనుగునూడఁ బఱ
చెడి రత్నకంబరి చూ, గల్లము. (విశ్వ
కోశము)

కకుభము సం. వి. అ. పుం. 1. ఏఱుమద్ది *
చూ, మద్ది, 2. విహాణి * చూ, వృనానామ
కము (అభిధానరత్నమాల), 3. ఒళ్ళగు
చూ, పీజాదండము, 4 ఒకానొక కొండ
చూ, పర్వతము 5 ఒకానొక పాట చూ
స్వరము. 2

కకుభాండము. సం. వి. అ. పుం. గుచ్చుడి *
చూ, మహాఫలము.

కకుజితము. సం. వి. అ. న. నెమలిహాత్ర చూ,
స్వరము. 2.

కకేరి. సం. వి. ఈ. శ్రీ నీటియందుఁ జేయు
కేరీనినోదము చూ, విలాసము. 1.

కక్తశ్చ్యము. సం. వి. అ. న. కిరస్సునందలి వెం
డుకిలచుట్ట చూ, వెండుక. 1

కకోపము. సం. వి. అ. పుం. బ్రహ్మదేవుని
కోపము చూ, కోపము.

కక్కుపాల వై. వి.=కతుపాల చూ, రూ-కక
పాల “ఎ, గీ. కక్కుపాలయుం గురుభాగ
మునబూని.” వికృ. 2, అ 97.

కక్కుర. వై. వి.=కర్కరేటు, పెద్దకక్కర:
చూ, బకము

కక్కురము. వై. విణ.=కర్క-శము కఱకు, గట్టి:
చూ, బెడిదము

కక్కుసపడు వై. అ. క్రి. (కక్కుసము + పడు.)
1. తపించు: చూ, నంతాపించు, 2. గాసిల్లు
చూ, బాధపడు

కక్కుసపెట్టు. ద్య. స. క్రి (కక్కుసము +
పెట్టు) 1. నొప్పించు: చూ, బాధించు, 2. సం
కటపఱచు: చూ, బాధించు

కక్కుసము. వై. వి. 1 కళ, కొరడా. “కక్కు
సంబులకొ సదసదగాఁగ ప్రేసీయును.” జై. 4,
అ. 77. చూ, మునికోల. 2, 2 బాధ, పుతలపాటు
చూ, దుఖము, 3. సంకటము పర. 1, అ. 84
చూ, దుఖము; విణ 4.=కర్కశమ్. కరి
సము, గట్టి “ఉ. ఈ, కక్కుసపుదనంబు
కొఱగాదని సారెకు బుద్ధిచెప్పినకొ.” ఉ,
రా 7, అ 831 చూ, బెడిదము, 5. కడగండ్లు,
అము. 4, అ 214 చూ, దుఖము.

కక్కుసింఱి వై. స. క్రి 1 నొప్పించు.
రామా 6, అ 172 చూ, బాధించు,
2 సంకటపఱచు చూ, బాధించు.

కక్కి. అం. విన్నాణములు ముప్పదిరెండింటిలో
నొకటి చూ, విన్నాణములు.

కక్కిరిలిక్కిరి. దే. విణ తాఱుమాఱు చూ,
వృత్త్యయును.

కక్కు. దే. వి. 1. అంపము తాయి లోనగువా
నికొ గలుగఁజేసెడి కఱకు చూ, గఱకు,
2. రూ-కక్కు చూ, వాంతి, స. క్రి
3. కడుపులోనిది వెలిపుచ్చు, బహిరంగ
పఱచు చూ, వెలిపుచ్చు; 4. ఉచ్చాటనము
చేయు, భార. భీష్మ 2, అ. 897 చూ,
వెళ్లగొట్టు.

కర్కుడెపులు దే. వి. (కర్కు + తెపులు) ఒక
రింతా చూ, వాంతి

కర్కుడు. దే. వి రూ-కర్కుడు. —పై—

కర్కురితి. దే వి 1. ఆలస్యము. రూ-కర్కురి.

చూ, విలంబము. 1; 2 రూ-కర్కురి.

అశ్రిద్ధ: చూ, మందేమేలము. 2, 3. రూ-

కర్కురి చూ, లోభము

కర్కురి. దే వి —పై—

కర్కుటితి. దే. వి చూ, రూ-కర్కురితి 26,

ఆ. 284. (రూ-కర్కుటి)

కర్కుటితికాడు దే. విణ 1. పిసినిగొట్టు.

హరిశ్చ. 2, భా 452 చూ, లోభి; 2 అశ్రద్ధ

గలవాడు

కర్కువాయి ద్వ వి కుముటు చూ, దగ్ధ

కర్కురితి దే వి చూ, రూ-కర్కురితి (రూ-

కర్కురి)

కర్కురి దే వి —పై—

కర్కుటితి —పై— (రూ-కర్కురి.)

కర్కుటి. దే. వి —పై—

కర్కుర పై వి కిక్కిరి రూ-కర్కుర నెద్ద

కర్కుర హరిశ్చ. 2, ఆ 28 చూ, బకము.

కర్క్కిటి వా చులుంగుదొడ్డి

కర్క్కిలికము సం. వి. అ న 1 తిక్కిలి *

చూ, వైజయంతి 4, 2 తక్కిలిపండు చూ,

వైజయంతి. 4.

కక్ష సం. వి. ఆ శ్రీ 1 = కచ్చే బట్ట

ముడుత. చూ, నలి 2, 2 ఏనుంగు నడుమునకు

కట్టు తోలుపట్టె చూ, వరత్ర, 3. పురో

వ్రము చూ, ముంజేయ, 4 తొవరిధానము.

చూ, ధాన్యము, 5 అడవికందితీగె, అడవి

తొగరి* చూ, సురావ్రిజము. 8; 6 పోటి,

పరితము చూ, స్పర్ధ, 7. రథాయవము: అపస్క

ర్మము-రూ-అపస్కర్మము; 8. ముముఖా అడి

తెనుగు: చూ, రోగము, 1; 9. గోభాహూ

బొట్టుము. (త్రికాండశేషము.); 10 తీట

కసింద *: చూ, సముద్రాంత, 11 పిన్న రే

గటిదూల *: చూ, స్వల్పమరాలభ; 12. పట్టు

దల. “మీకును మాకును కత్తుకూడదు”:

చూ, పృథ్వి. 1.

కక్షము. సం. వి అ. పుం. ఉల్లడ: చూ, వితా
నము.

కక్షపాల. సం. వి ఆ. శ్రీ = కక్షపాల.

సా. 8. ఆ, 181: చూ, కక్షపాల

కక్షచుచ్చము. సం. వి అ పుం శుశ్లక్షణము

చూ, లక్షణము. 1.

కక్షము. సం. వి అ పుం. 1. చేంక చూ,

మడిసంది, 2. నీళ్ళు చిదచిదయనెడు నేల,

కప్పెము చూ, భూమి. 1, 8 కసవు *

చూ, ల్పణము 1. 4. నివంజము, పాదరిల్లు

చూ, గ్నిహము 1, 5 గుల్మము, తుప్ప.

చూ, పాద 1, 6. ఎండిన అడవి చూ,

విశేషము, 7 శ్రీలక్ష్మణ శయించు ఒకానొక

స్థానము చూ, కళ్ళుండు స్థలములు, 8. గో

రవంకి చేయు తావు చూ, నఖతుతము;

9 ఏనుంగు నడుమునకు గట్టెడివారు చూ,

వరప్రి, 10. (చంకలు) చుంబనస్థానములు

తొమ్మిదింటితో నొకటి చూ, చుంబనస్థాన

ములు, 11 ఒకరికముతీరగి * చూ, లతి. 1,

12 పైఅంగవస్త్రముయొక్క పెనుకపక్వ

కేరిలాడు కొంగు చూ, చెంగు; 13. అంగ

వస్త్రముకొంగు చూ, చెంగు, 14 కచ్చే,

ఒట్టుముడుత* చూ, నలి 2, 15. కక్షు. చూ,

పాపము, 16. ఎనుబోతు చూ, మహిమము.

(విశ్వకోశము)

కక్షములు. అం. 1. సామద్రికకాస్త్రములోని

లక్షణాంగములు ఏబదియైవిదింటితో శా

కటి చూ, లక్షణాంగములు. (చంకలు).—

ఎచ్చుతగ్గలైత. దుఃఖియగు. సుమములైన శుభ

కరమగు నిష్కములైన దరిమ్రుడగు. దీర్ఘములైన రాజగు చూ, లక్షణాంగములు; 2, శ్రీలక్షణాంగములు ఏబదినిదిమింటిలో నొకటి. (చేంకలు).— ఉన్నతములైన నదృష్టవలయుగు. రోమములున్న దరిమ్రు రాలుగు; చూ, శ్రీలక్షణాంగములు.

కక్షురోమము. సం. వి. అ. స. చేంకలోని వెండుక చూ, వెండుక. 1

కక్షుత్తిరి అం. అశ్వశాస్త్రమునందలి చిత్రవర్ణములు ముప్పదింటిలో నొకటి చూ, చిత్రవర్ణములు

కక్షురపు. సం. వి. ఉ. పుం చేంకలోనిపుండు చూ, వర్ణము.

కక్షుకర్తి. అం. అశ్వశాస్త్రమునందలి అశుభావర్ణములలో నొకటి చూ, అశుభావర్ణములు

కక్షువేత్తుడగు. సం. వి. అ. పుం 1. అంగజాల, రాణివాసపు కావలివాడు : చూ, సావిదల్లుడు, 2 తోడికాకాపరి చూ, తోడికీడు; 3 ఉపస్థితుడు. చూ, పృథ్విహరడు, 4 కవి చూ, మాటలల్లువాడు, 5. లంజెకాడు చూ, విటుడు, 6 ఆటకాడు చూ, సర్వకుడు 1 (విశ్వకోశము)

కక్షివంతము సం. వి. త్. పుం ఏనుగు చూ, చాన్తి.

కక్ష్య. సం. వి. ఆ. శ్రీ 1 టంగువాలు చూ, బొట్టపట్టె 2. దంతక్షతస్థానవిశేషము చూ, దంతక్షతము, 3. చేంక చూ, మడిసంది, 4 త్రాసునతూచెడు తూనిక చూ, తూనిక. 5 ఏనుగు నడుమునకు కట్టుతోలువారు చూ, వరత్రి; 6. కాంచి, ఒంటిపేటగుల ఆ. ధుదాని మొలనూలు చూ, భూషణము 2, 7. ఇంటిముందటనుండు వసారా (చూ, అంకణము = నాలుగిండ్లనడుమ అనికొందలు.) చూ, వసారా, 8. కండువా. గూ, వస్త్రము,

9. కుచ్చిల్లు చూ పింజె. 4, 10. కత్తి. చూ, రిప్పి 2, 11 బృహతి *. చూ, నాతుడు.

కక్ష్యము. సం. వి. ఆ. పుం. చేందిరిక : చూ, వెన్నెల) స. 2 ఎండి అడవి. చూ, విడిసము.

కక్షహము. సం. వి. అ. స. 1. అగ్నికాల చూ, గృహము 1, 2 బ్రహ్మయిల్లు చూ, గృహము. 1, 3 యమునియిల్లు చూ, గృహము 1, 4 విష్ణులయము చూ, గృహము 1

కక్షాతులు. సం. వి. అ. పుం బ 1. నూర్వ వంశ్యులు, 2 సముద్రమునందలి కొండలు చూ, పర్వతము

కక్ష. వై వి = ఖడ్గమ్, కత్తి చూ, రిప్పి. 2 కక్షము. వై. వి = —వై— (రూ. కక్ష)

కక్షాతము సం. వి. ఆ. పుం. తలనొప్పి చూ, శిరోభారము

కక్షుణి సం. వి. ఇ. పుం నూర్వకిరణము చూ, మయూఖము. 1.

కక్షోణి. సం. వి. న్. పుం. నీరుపంది చూ, మత్స్యము 1.

కచ సం. వి. ఆ. శ్రీ 1 ఆడేనుగు చూ, చాన్తి, 2 శోభ, కాంతి చూ, వెలుతురు 1.

కచంకనము సం. వి. అ. స. నిర్లయింపబడిన దినుసుండుంచెడి యంగ శృ వరస చూ, సంత 2

కచంగల. సం. వి. ఆ. శ్రీ బంతువులుమిక్కిలి తటచుగాంగల నేల చూ, భూమి. 1

కచంగలము సం. వి. అ. పుం కడలి చూ, సముద్రము.

కచకి సం. వి. ఇ. శ్రీ. చెప్పలువట్టువాని సాల చూ, గృహము 1

కచపక్షము సం. వి. అ. పుం వెండుకలనుట్టు చూ, వెండుక 1

కచపము. సం. వి. అ. స. 1. కనవు చూ, తృణము. 1, 2 చెట్టుఆకు చూ, పర్ణము. 1,

కచపాశము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, కచప
క్షుము.

కచబంధము. సం. వి. ఆ. పుం. బోట్టుముడి చూ,
సిగ. 3.

కచమాలము. సం. వి. ఆ. పుం. ధూమము చూ,
పొగ.

కచము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. బోట్టు చూ,
సిగ 3, 2. కేశము: చూ, పెండుక 1,
3. కట్టు చూ, బంధము. 1, 4. ఎండిన
కులుపు చూ, వ్రణము.

కచర. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. అడుదానివేషము
వేసికొనిన మగవాడు: చూ, భూకుం
కుడు.

కచరము సం. వి. ఆ. పుం. చేప చూ,
మత్స్యము. 1

కచరిపుట సం. వి. ఆ. స్త్రీ. బేమ్మి * చూ,
శమి.

కచచాస్త్రము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, కచపక్షము

కచాకచి సం. అవ్య. బేగడము చూ, యుద్ధము

కచాకుపు సం. వి. ఆ. 1 తిరస్కరింపఁదగినది
చూ, దురాధర్షము; 2 చెడుపడత చూ,
తిప్పనడత, పుం. సాము చూ, సర్పము.

కచాటురము సం. వి. ఆ. పుం. ఒకానొక
పిట్ట చూ, పక్షి.

కచామోదము. సం. వి. ఆ. న. నూఁగుదోస *:
చూ, దోస.

కచిక. దే. వి. రూ- కచ్చిక. కాలిన పిడక
యొక్క తెల్లనిచూర్లము చూ, పిడక (నీటిని
స్పండివలె పీల్చును)

కచిక్కు. దే. వి. పొడుచుటయందగు ధ్వన్యను
కరణము "ద్వి. చిక్టూరిగొండిక చిక్కునఁ
బొడిచె." విష్ణు. ఉ. 3, ఆ: చూ, హూహూ.

కచేరి. దే. వి. 1. = కాలీచి రూ-కచ్చేరి చూ,
గృహము 1, 2 ఇష్టాగోష్ఠి. రూ- కచ్చేరి
చూ, సల్లాపము

కచేలము. సం. వి. ఆ. న. ఉత్తరముంచుసంచి
చూ, బాబుపడుపు.

కచోరి సం. వి. ఆ. స్త్రీ. = కచోరము. బిట్ట
కనింద * చూ, వద్దొంధ.

కచోలము. సం. వి. ఆ. పుం. తవ్వ చూ, మా
నము 1.

కచ్చటము. సం. వి. ఆ. న. జలపిప్పలి * చూ,
పిప్పలి. 1.

కచ్చరము సం. వి. ఆ. అ. అ. 1 ముఱికి
యైనది చూ, ముల్లము; 2. తెక్కువైనది,
కీడ్వబడినది చూ, హీనము 1, న. 8
తెక్కు చూ, టెక్కు

కచ్చి. దే. వి. 1 లేకి కొయ్యలను సాలెవాఁడు
పడుగునంగు టొప్పించెడునం, 2 ఆరబ్బి
దేశపు గుట్టము చూ, హూహూ

కచ్చించు. దే. స. క్రి 1 సార లోగువాని
నడపు కచ్చి, ఆ. క్రి 2 దట్టిగిండు. హరి.
పూ. 9, ఆ. 89: చూ, దట్టిగట్టు

కచ్చింపు దే. వి. ఎచ్చితక్కు-చలులేకి సరిగా
నుండుట చూ, మన్నితము

కచ్చిక. దే. వి. చూ, రూ-కచిక.

కచ్చిత్. సం. అవ్య. 1. తేమనమాచారాదులు
తెలిసికోవడము, 2. అడుగుట చూ, పగిల్చు
ము; 3 అట్టుపుట్టినవాలు చూ, సమాచా
రము 2, 4. గౌరవము. చూ, మర్యాద;
5 చమత్కారము చూ, సామర్థ్యము. 1,
6. కోపము చూ, రోషము, 7. తెగులు
చూ, రోగము. 1, 8. కల్లతొగిగుట: చూ,
సరకము. 2.

కచ్చితము. వై. వి. చూ, కచ్చింపు.

కచ్చయ. వై. వి. రూ-కచ్చ. కలహము చూ,
యదము

కచ్చారము. సం వి. ఆ పుం = కచ్చారము *
చూ, పద్మరింధ.

కచ్చారము సం వి ఆ పుం = —వై. —

కచ్చ. వై. వి. చూ, రూ-కచ్చయ

కచ్చెపోతు ద్వ. విణ. కలహాళిలుడు చూ,
శేచీకారు.

కచ్చేరి. వై. వి. = కాలీచి చూ, రూ-కచ్చేరి.

కచ్చారకము. వై. వి. = కచ్చారకము * చూ,
పద్మరింధ (దీనిరసము మింగుచుండిన కంఠ
స్వరము బాగుపడును.)

కచ్చే. వై. వి. 1 ఉపస్థ చూ, భగము. 12,

2. = కచ్చా వెనుకకు జెట్టుకొనెడి దోవతి

కొంగు చూ, వరి. 2, 3. కట్టుకొన్న దోవతి

కొంగు పచ్చెళ్లు చూ, పింజె. 4, 4 కానియ.

“ఆ. కచ్చేయవరబట్టి కాళ్లును జేతులు, వ్రేలు

మత్తగజము లీలమెలయ నెత్తులొక

మల్లనెత్తివెచ్చె” భార విరా. 2, ఆ 17

చూ, దట్టి 1, 5. కాపీసము, గోచి “సీ. మొల

కచ్చేకట్టు మైదలగెన పచ్చని నునుగొంగు

దిండుగానులిచికట్టి” వారి పూ. 7, ఆ. 18

చూ, బొట్టుము

కచ్చేగట్టు ద్వ. ఆ. క్రి కానెదిగింపు చూ,

దట్టిగట్టు

కచ్చేడము. వై. వి. 1 = కచ్చటా గోచి. స్వా

2, ఆ 78 చూ, బొట్టుము, డే. వి. 2. దూది

జీలకట్ట లోనగువాని దెచ్చెడు బండి చూ,

శకటము 1.

కచ్చేమొదలు. ద్వ. వి. యోనిమూలము చూ,

భగము. 12.

కచ్చు. డే. వి. 1. గర్భము కాశీ. 1, ఆ. 122

* చూ, హంకారము, వై. వి. 2. ఆశ పాండు 2,

ఆ 11. చూ, వాంఛ; డే. వి. 3. పున్నదళ

ము. వసు 4, ఆ. 188: చూ, సంవర్తిక;

4. సిగబంతి “ఎ, గీ, భానుబింబంబుబాడిచె

బ్రభాతలక్ష్మి, కబరిభాగంబుమీది చెంగ

లవకచ్చు.” కాశీ. 3, ఆ చూ, భూవ

ణము. 2; స క్రి. 5. పార లోనగువాని

నడపు చూ, కచ్చించు. 1

కచ్చుకొను. డే. స. క్రి. ఆశించు రసి. 5,

ఆ. 159 చూ, వాంఛించు.

కచ్చ సం. వి ఆ శ్రీ. 1. చిమ్మట చూ, రిల్లు;

2. = కచ్చి గోచి చూ, బొట్టుము, 3. బ్రాహ్మి

మొదలగు మాతృకలలో నొకతె చూ, మాతృ

కలు, 4 అల చూ, వీచి. 1, 5 అడుపంది.

చూ, పంది, 6. నీళ్లుగలనెల చూ, భూమి 1,

7 కచ్చదేశము చూ, దేశము.

కచ్చటికి. సం వి ఆ. శ్రీ = కచ్చేడము,

గోచి చూ, బొట్టుము.

కచ్చపము. సం వి ఆ. పుం. 1 కమరము చూ,

తాచేలు, 2. నమిథులలో నొకటి చూ,

లిట్టి 1, చూ, నిధులు, 3. జెట్టిల వస్త్రపట్టు

చూ, మల్లకాస్త్రము.

కచ్చపి అం తతవాద్యములు ఇరువదింటిలో

నొకటి చూ, తతవాద్యములు

కచ్చపసంస్థానము సం. వి. ఆ. పుం. నీరుపంది

చూ, పంది.

కచ్చపి సం వి. ఈ. శ్రీ. 1. అడుతాచేలు

చూ, తాచేలు, 2 వదనఖర్జువు చూ,

మొటిమ. 1; 3. సరస్వతియొక్క వీణ. చూ,

వీణ, అం. 4. తతవాద్యములు ఇరువదింటిలో

నొకటి చూ, తతవాద్యములు

కచ్చపిక. సం. వి ఆ. శ్రీ. త్పద్యోగము:

చూ, రోగము. 1.

కచ్చము సం. వి ఆ. పుం. 1. = కచ్చి వెనుక

జెట్టుకొను దోవతికొంగు చూ, వరి. 2;

2. = కచ్చి. గోచి చూ, బొట్టుము, 3. నీళ్లు

చిదచిదయనెడు నేల, కస్సెము చూ, భూమి. 1, 4. ఓడయంగము, 5. ఒడ్డు చూ, తీరము, 6. వూడోడు చూ, వనము 2, 7. వైపు చూ, పార్శ్వము. 2; 8. కుణి * చూ, నంది; 9. నది మొదలగువాని సమీప ప్రదేశము చూ, స్థానము 1, 10. అడవి. చూ, వివేనము, 11 కంటి కెవులు చూ, బిడా లము. 2, 12 ఒకానొక జేశము చూ, జేశము.

కచ్చరు. సం. వి. అ. పుం. క్రీ. దూర్వ, గతిక * చూ, తృణము. 1.

కచ్చుప్పి సం. వి. ఈ క్రీ. 1. చేతిపాట * చూ, పాట, 2 క్రావణి * చూ, వోడ తరము.

కచ్చుదారము. సం. వి. అ. పుం. కొండగొనుగు * చూ, వృనుదుగ్రము.

కచ్చుర సం. వి. అ. పుం. 1 = కచోరము ఒడ్డుకనింద * చూ, వడ్డంగింధ, 2 తిలకినింద * చూ, సముద్రాంతి, 3 బృహతి * చూ, వాయుడు.

కచ్చురండు సం. వి. అ. పుం. 1. ఉపపలి చూ, అంతుమగ్గ, విణ 2 గజాలవాడు చూ, సామనుడు.

కచ్చుపు సం. వి. ఈ క్రీ. గజి చూ, విగర్భి.

కచ్చునతి సం. వి. ఈ క్రీ. తీరుకోవెల * చూ, దూలగొండ్డి.

కచ్చురకము సం. వి. అ. పుం. = కచోరము ఒడ్డుకనింద * చూ, వడ్డంగింధ

కచ్చురము. సం. వి. అ. పుం. = వై

కచ్చుటిక సం. వి. అ. పుం. గోవి చూ, బొట్టుము.

కచ్చుకము. సం. వి. అ. స. 1. = కచోరము, ఒడ్డు కనింద * చూ, వడ్డంగింధ; 2. నల్లతలిన * చూ, చివర.

కజకము. సం. వి. అ. పుం. క్రీ. ముక * చూ, పోక

కజజాడు సం. వి. అ. పుం. బమ్మ, కమల భవుడు చూ, బ్రహ్మ. 1.

కజము. సం. వి. అ. స. కమలము, నీరుపుట్టువు చూ, పద్మము. 1.

కజాతజాడు సం. వి. అ. పుం. బమ్మ. చూ, బ్రహ్మ. 1.

కజాతుడు. సం. వి. అ. పుం. — వై. —

కజాడు సం. వి. అ. పుం. బ్రహ్మపుత్రుడు కపుత్రుడు, కనుతుడు

కజోతుడు సం. వి. అ. పుం. బమ్మ చూ, బ్రహ్మ 1

కజలజలవాయము పా కాటుక లో నీర్లుపోసి నూతిననీర్లు నల్లబడవు, కాటుక కిరగిన అమరతి.

కజలగ్ధజము సం. వి. అ. పుం. దివ్య చూ, స్నేహజము

కజలము సం. వి. అ. పుం. 1. మల్లు చూ, పుంము 1, 2 కాటుక చూ, వాంగు; 3 చీకటి దూ, మేచకము. 1, 4. కంఠము చూ, బంతి 3.

కజలి. సం. వి. ఈ క్రీ. 1 ఒకానొక చేప చూ, మత్స్య 1

కజా. వా పిగడము చూ, యుద్ధము. కజాకోరు. వా. పేదకోరు. వాడు కజాకోరు (దూకజాకోరు.)

కజాయము. వై వి = భాద్రమ్. అపూషము భిక్షువు, దూకజాయము. పాండు. 4, అ. 178. చూ, భిక్షువు.

కజ్జము వై వి = భాద్రమ్. — వై. — భార. ఉద్యో. 8, అ. 178.

కజాయము. వై. వి. — వై. — కజాయము. వై. వి. — వై. —

కజూరము. వై. వి.=ఖర్జూరమ్. పేరీదు *
చూ, మధుభూరిక.

కజ్జేరము. వై. వి.=పై. ఆం, భా. ద్వి.
సిం. 79. (రూ-కజ్జేరము.)

కజ్జూరము. వై. వి.=పై. య 5, ఆ. 48

కజ్జేము. వై. వి.=ఖర్జూరమ్. రూ-కజ్జేము
చూ, రూ-కజ్జేము.

కర్పూట. సం. వి. ఆ. శ్రీ. వాయుసమూహము
చూ, వాయువు

కర్పూటము. సం. వి. ఆ. న. తలలుగుంపు.

కర్పూర్ణవము. సం. వి. ఆ. పుం. చెడ్డర్పూర్ణయను

జంతువుయొక్క చేష్టలు చూ, స్వరము. 2

కట దే ఆవ్య. రూ-కటా సంతాపమును దెలు

పును. "గీ. కటకట విమోగలోకంబు కట

కటపడ" సా 2, ఆ. 176 చూ, సంతా

పము. (ఆమేడితనంబు కటకట-రూ-

కటకటా.)

కటంకట సం. వి. ఆ. శ్రీ. దాసహరిద్ర *
చూ, మూనిపనువు.

కటంక కేరి. సం. రి. ఈ శ్రీ 1 పై. —,

2 హరిద్రావర్ణము, పనువు చూ, వర్ణము 6

కటంగరము సం. వి. ఆ. పుం 1. డోక.

చూ, తుషము, 2 సంతకరము, తుక్క,

చెత్త చూ, పెంట. 1, 8 రూ-కడంగరము

గింజపట్టని వడ్డు చూ, ధాన్యము.

కటంపరకడు. సం. విణ. కూరలు వండెడు

వాడు చూ, శాకకారుడు.

కటంబరకడు సం. విణ. —పై —

కటంబము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. ఒకానొక

వాద్యము: చూ, స్వరము. 2, 2. ఆమ్ము

చూ, బాణము 1

కటంభర. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 అండేనుగు

చూ, హక్కి; 2. రూ-కటంభర కటక

లోహిణి *: చూ, శకులాదని, 8. పుసా

రణి* చూ, లంజెనవరము; 4. త్రింగెబచ్చెలి*

చూ, బచ్చెలి, 5 మణిసిల. కొండమోడి

యొకరకము ఎఱ్ఱతాయి చూ, రాయి;

6. కప్ప చూ, మండుకము. 1; 7. చోగ*.

చూ, సువ.

కటంభరము సం. వి. ఆ. పుం 1 చూ,

లోనాక *, 2. గినియ * చూ. శరీషపత్రి.

కటకట. వై. అవ్య. వి.=కప్పకప్ప. 1. సంతాపము

నందలి ధ్వన్యనుకరణము చూ, హూ హూ.

(రూ-కటకటా.), వి. 2. కొఱకుటయందగు

ధ్వన్యనుకరణము. చూ, హూ హూ.

కటకటబడు. ద్వ. ఆ. క్రి (కటకట + పడు)

1 కోపించు భార విరా 5, ఆ. 250 చూ,

కోపించు, 2 గాసిల్లు. భార దోణి. 2,

ఆ 385 చూ, బాధపడు

కటకటా వై. అవ్య. వి.=కప్పకప్ప చూ, రూ-

కటకట. 1.

కటకటాకమ్ములు. దే వి. బ ఇనుపకమ్ములు

లోనగువానిచే నేర్పఱచెడి యడ్డు కటక

టాలు

కటకటాలు దే వి బ —పై. —

కటకము సం. వి. ఆ. పుం న. 1 కడియము హస్త

భూష చూ, భూషణము. 2, 2 కొండనడుము,

తటము చూ, చేటియ, 3 ఏనుగు కొమ్ము

నకువేసెడు పొన్ను చూ, పొన్ను 1, 4.

రాజు నివసించు ప్రధాననగరము, రాచేపిడు

చూ, దేశము, 5. సముద్రలవణము చూ, లవ

ణము 1, 6. దండు చూ, సేన. 1, 7. కుం

కుడు *: చూ, శేనిలము 2, 8. నితంబము:

చూ, పిఱ్ఱ.

కటకరము వై. వి.=గంధర్వ: ఒంటెపిల్ల ఆం,

భా. ద్వి. సిం 85 చూ, లూట్టిపట్ట

కటకవర్ధమానము. ఆం. సంయుత హస్తములు

ముప్పదిరెండంటిలో నొకటి: చూ, సంయుత
హస్తములు.

కటకసరలు. దే. వి. బ. ఒకరకము వడ్లు, చూ,
ధాన్యము.

కటకాముఖము సం. వి. ఆ. పుం. 1. అభినయ
హస్తవిశేషము, జిట్టక నడిమివేర్చి సంయ
బొట్టనవేర్చిలు చొప్పించి అజితచేయి
వార్చి ఉంగరపువేర్చిని చిటికెనవేర్చిని కొం
చెయవంచి పాదపుగాఁబట్టినది. చూ, వ్యంజ
కము. 1

కటకారండు. సం. వి. ఆ. పుం. 1. చాఁపలల్లు
వాడు చూ మేదరి, 2 మేదరవాఁడు
చూ, మేదరి

కటకి సం. వి. వ. పుం. కొండ చూ, ప్యోరము.
కటకోలము సం. వి. ఆ. పుం. పేకదాసు చూ,
పాత్రము 6

కటఖాదకుడు సం. వి. ఆ. పుం. 1. గానగిన్నె
చూ, పాత్రము 6, 2 కాకి చూ, వాయు
ము, 8. జంబుకము చూ, నక్క.

కటఖాదకుడు సం. వి. ఆ. పుం. తిండిపోతు
చూ, భయకుడు

కటచ్చదము సం. వి. ఆ. పుం. గద్దరి * చూ,
పరాసము

కటపెట దే. వి. ఒగియుటయందగు ఘోరము
కరణము "చ్చ కరినోరుదంష్ట్రలు కటపెట
నోరు" భాగ 7 స్కంధ చూ, శూనాహూ

కటపురము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 జూదమా
డెడు అడ్డకాళ్ళు చూ, పాచిక, 2. ధనము
చూ, విత్తము 1.

కటపురపుడు సం. వి. ఉ. పుం. 1 ముక్కుంటి
చూ, శివుడు, 2. విద్యాధరుడు చూ,
హంసుడు, 8. రక్కసుడు. చూ, రాక్ష
సుడు. 1.

కటపురపుడు సం. వి. ఆ. పుం. 1. - చూపుము.

కటాగఁ తైరుకోయుట, 2 రాజీనకు వా
కము, 8. సంతి చూ, శుంఠి

కటాభి సం. వి. ఇ. శ్రీ 1 బోలివృత్తి *:
చూ, మానేరు, 2 ఇల్లింద * : చూ, మాతు
లుంగము ఈ శ్రీ. 8. నల్లఅగిపె * : చూ,
శుకనాసము. 1.

కటమాలిని సం. వి. ఈ. శ్రీ కుబేరుని
కూతురు, మదర చూ, పులిక. 1.

కటము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. ఏనుగుచీక్కిలి
చూ, హస్త (కరటము కటిలయము పేర్లు);
2 క్రిందఁ బఱచుకొనెడు తాటి, ఈత,
పెరురు లోనగువానితో అల్లబడిన చాఁప
చూ, గోఁడ, 3 ఆతిథ్యము చూ
హెచ్చి 2, 4 ఏనుగు చూ, శవము;
5, పట్టుదల చూ, ఎత్తి 1 6 నడుము
క్రింది తొడలమీది భూము, కటి చూ,
మొల. 7. వల్లకాడు చూ, శ్మశానము,
8 చూకటము చూ, ధ్వంసరాజము,
9 ఒట్టు చూ, శవము, 10 గిరిజము,
చూ, సరము 1, 11 గిరిజ చూ,
పాగ్గము 2, 12. ఏనుగుచిరతి యల నేమి
చోటు చూ, శంఖము 2.

కటవ్రణుడు. సం. వి. ఆ. పుం. భీముడు
చూ వృకోదరండు

కటవ్రణ. సం. వి. ఆ. శ్రీ 1 ముత్తెము
చూ, గత్తెము. 1, 2. గాంగేష్ఠి * చూ,
ముత్తెపుత్రుడు

కటా వై అవ్య = కష్ట చూ, చూకట.

కటాంతరము. సం. వి. ఆ. న. మఱియొకచాఁప

కటాకటి. వా. సం. దేహము.

కటాకుపు. సం. వి. ఉ. పుం. పక్కి: చూ, పక్షి.

కటాక్షము సం. వి. ఆ. పుం. 1. మెల్లకన్ను,
కడకంటిచూపు, కేకరము: చూ, శత్రుము. 1;
2. కేకరము, కడకన్ను, క్రోగము: చూ,
నేత్రము. 1,

కటాక్షిం. సం. అ. క్రి. కడకంబుజాచూచు.

చూ, చూపు

కటాచూ. సం. వి. అ. పుం దున్నపోతు:

చూ, మహిమము.

కటాయనము. సం. వి. అ. స. దౌరుగడ్డి *

చూ, తృణము. 1.

కటారి. వై. వి. 1 = కతారః. రూ. కటారు.

“చ. కలకలనవృత్తుక కటారి జరీనదూసి

...దుగ్రించె.” ఉ, రా 7, ఆ. 211: చూ,

రిష్టి. 2; 2 = కతారః. రూ. కటారు బాచు

“కలికిమిటారి యంగజాకటారి” శశాం. 4,

ఆ. 50: చూ, బాణము 1, అం 8 ఆయు

ధములు ముప్పదిరెండింటిలో నొకటి చూ,

ముప్పదిరెండాయుధములు. (చూ, బాణము)

కటారికత్తియ వై విణ రూ. కటారికత్తి

“ఒక్కొక్కటింబువు బోండ్లు కటారికత్తి

యల్.” కళా. 1, ఆ 81 చూ, శ్రీ.

కటారికత్తి వై. విణ. — వై. —

కటారికాండ వై విణ ఆసికుండు, కటారిగల

వాండు “చ బిగుదు కటారికాండు పరభీ

కర సత్తులు వారలిద్దఱుం బాహితశంక

నొందంగ” కళా. 8, ఆ. 100. చూ,

ఖడ్డి

కటారు వై. 1 = కతారః. ఖడ్గము చూ రూ.

కటారు ఖడ్గము — “చ భర్తయుక్, శర

మొకటిసి తెల్లకపెసన్నిగుడక్ సఱకెం

టారునక్” 416, గీ. చొచ్చు గొలవనెలకు,

మానైమారుడనుచు కటారుబోలి,” ఉ,

రా 7, ఆ. 451)

కటారుండు సం. వి అ. పుం. 1 వైజ్ఞానికుండు,

నేర్పరి చూ, సమర్థుండు, 2 శ్రీలోలండు

చూ, నలపు కాండు.

కటావర్తి. అం. ఆకుభావర్తములలో నొకటి

చూ, ఆకుభావర్తములు.

కటాహము సం. వి. ౨. పుం. 1. కడవ, బాస

చూ, పాత్రము. 6, 2 కన్నెర చూ,

పాత్రము. 6, 3 తాచేటివెన్ను చిప్ప

చూ, చిప్ప. 8; 4 ఒకానొకదీవి: చూ లంక 1;

5. అప్పడే కొమ్మలుచూపెడి ఎనుపమాడ,

అబడ్డ చూ, వత్సము. 2, 6. పప్పు చూ,

నూపము, న. 7 పాములవాని తంత్రము.

కటి సం వి ఇ శ్రీ. 1. కటిరము చూ,

మొల, ఈ. శ్రీ. 2 పిప్పలిమోడి *.

చూ, పిప్పలి, ఇ. శ్రీ. 8 మేలకలమగోయుతాపు

చూ, సానము. 1, న పుం 4. ఏనుగు

చూ, హస్తీ; ఈ. శ్రీ. 5. ఏనుగుచెక్కిలి

చూ, హస్తీ, అం 6 సాముదిక శాస్త్ర

మున దలి పురుష లక్షణాంగములు

ఏబది యెనిమిదింటిలో నొకటి. (పిలు

దు) — సింహ, అశ్వ, వ్యాఘ్ర, వృక

సమమై మాంసముగలిగిబలిసియున్న భూపాలు

డగు, విశాలమై సుమపుగలిగిన బహుపుత్రవం

తుండగు, వానరసమముకోభాషీసము చూ,

లక్షణాంగములు, 7. శ్రీలక్షణాంగములు

ఏబదియెనిమిదింటిలో నొకటి. (మచ్చెయు

న్నవృద్ధిపదము, కుడిసుడియున్న పతివ్రత

యగు, ఎడమకుడియున్న జారయగు విశా

లమైన ధనవతియు, పుత్రవతియునగు. విన్న

లమైన పూజ్యురాలగు ఉన్నతమై బలిసి

యున్న పుత్రవతియగు. వేరొకడున్న విధ

యగు దీర్ఘరోమములన్ని దర్శితురాలగు చూ,

శ్రీ. లక్షణాంగములు 8 గాంధర్వవేదము

లోని భావాధ్యయస్రమేయమునందలి మధ్య

మత్రేత్రములయిదింటిలో నొకటి: చూ, మ

ధ్యమత్రేత్రములు, 9. గాంధర్వవేదమునందలి

భావాధ్యయ పృషేయములోని మాస్త

త్రేత్రములు పరమూండింటిలో నొకటి చూ

మాస్తత్రేత్రములు

కటిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. తైత్తయచేతను
నూలుపోగులచేతను చేయబడిన కేడెము:
చూ, హరిగ, వై. వి. (1) రూ-కటిక-కటి
వాడు-కటికవాడు. వెండితెత్తనువాడు.
కళా. 7, ఆ. 69: చూ, వేత్రినాస్తుడు,
(2)=ఖట్టిక. రూ-కటిక. క సాయి. "గీ. కటి
క వానిల్లు నాటిక గన్న పెట్ట" భల్లా. 1, ఆ.
చూ, సంహారకుడు, (8) రూ-కటిక మల్ల
పరికరములలో నొకటి చూ, చుల్లకాస్త్రము.

కటికచీకటి ద్వ. వి. వెండికటి చూ, మేచ
కము 1.

కటికమెకము. వై వి=ఖడ్గమృగం చూ, శర
భము 1

కటికవాడు. ద్వ వి 1 రూ-కటిక. వెండితెత్త
మువాడు చూ, వేత్రినాస్తుడు, 2 రూ-
కటిక క సాయి చూ, సంహారకుడు

కటిక. దే. విణ 1 అధికము "కటికనవ్వు"
చూ, పేరార్యము, 2 గట్టి "కటిక నేల"
చూ, తేడిదము, 8 దట్టము, "కటికచీకటి"
చూ, సాంద్రము. 2, 4, 1 చూ, పైర్తి
ము. 1; 5. కరినుడు చూ, వ్యాసుడు 2
(రూ-కట్టడి-గడుసరి-గొంటరి)

కటికవాడు ద్వ వి 1 వెండితెత్తనువాడు.
చూ, వేత్రినాస్తుడు, 2. క సాయి చూ,
సంహారకుడు.

కటికరియలు. అం వివృతము, రేచితము, ఛన్న
ము, కంపితము, ఉద్వాహితము (5) (ఇవి
గాంధర్వ వేదమునందలి భావాధ్యాయ
ప్రతిపేయములొనివి)

కటిచ్చన్నము. అం. కరణములు నూటయెనిమి
దింటిలో నొకటి చూ, కరణములు.

కటితము. సం. వి. ఆ. న. 1. మొలనూలు చూ,
మూలము. 2, 2. సారసము; కాశికాక;

చూ, వస్త్రము, 8 మొలను ధరించుబట్ట.
చూ, వస్త్రము.

కటిసము. సం. వి. ఆ. న పుష్కపత్రిసూదు
లుంచెడు బుబ్బ చూ, పాత్రము. 8.

కటిసాళి విమర్శము. సం. వి. ఆ. న. బాహ్య
రతులలో నొకటి: చూ, రతిబంధము.

కటిని సం. వి. ఈ. శ్రీ గవాదని * చూ,
పెద్దసాపర.

కటిప్రదక్షిణావర్తము. సం. వి. ఆ. పుం. పాతి
వృత్తులక్షణము చూ, లక్షణము. 1.

కటిప్రొథము సం. వి. ఆ. పుం. పిఱుగుల
యన్నతి చూ, పిఱు

కటిఫలము. సం వి ఆ న. తర్కారీఫల *
చూ, తిక్కోలబుట్టు.

కటిమచ్చము సం వి. ఆ పుం. వృద్ధిప్రదలక్ష
ణము చూ. లక్షణము 1.

కటిబొంగిము, అం కరణములు నూటయెనిమి
దింటిలో నొకటి చూ, కరణములు

కటిమూలము సం వి ఆ పుం ఆస్తిమాద
ము * చూ, మల్లంగి

కటిల్లకము సం వి ఆ పుం. 1 కప్ప చూ,
మండుకము 1, 2 కాశిల్లము * చూ,
కాశిర, 8 నల్లగైర * చూ, పల్లసము,
4 గలిజేరు * చూ, వర్ష కేతువు

కటివామార్తము సం. వి. ఆ పుం బాగిడి
లక్షణము చూ, లక్షణము 1.

కటికృంఖలు సం. వి ఆ. శ్రీ. నడుమునకు
గట్టు గొలుసు చూ, మొలతొడు

కటిసూత్రము సం. వి ఆ న పురుషుని మొల
తొడు చూ, మొలతొడు

కటిస్నానము. పా (హిందూ) కూనీ గారు
కవిపెట్టిన తొట్టియందలిస్నానవిశేషము.

కటితలము. సం. వి. ఆ. పుం. బాగు: చూ,
బాణము. 1.

కటీరకము సం. వి. ఆ పుం నితంబము చూ, విష్ణు

కటీరము. సం వి ఆ పుం కటి. "సీ. పట్ట నూత్రమయంబుపసిడి యొడ్రాణమే యిగురుఁ బోడి కటీర మెక్కొనొక్కొ" కాశీ 4, ఆ 108: చూ, మొల.

కటీసమము. అం. కరణములు నూటయొనిమిదిం టిల్లా నొకటి చూ, కరణములు

కటుంటుకుడు. సం వి. ఆ. పుం. 1. నీచుడు చూ, హీనుడు; 2. వీనుడు చూ, బీదవాడు కటుంబర సం వి ఆ. స్త్రీ. కటుకరోహిణి* చూ, శకులాదని. (రూ-కటుంభర.)

కటుంబరము సం వి ఆ పుం 1 కొండెము గోరు* చూ, లంకెసవరము, 2. అండెనుగు చూ, హస్తీ.

కటుంభర సం వి. ఆ. స్త్రీ: చూ, రూ- కటుంబర*.

కటుక, సం. వి. ఆ స్త్రీ. 1 —మై—, 2 సన్నవలకి* చూ, పత్రల, 3. జీరకము* చూ, జీలకఱ్ఱ, 4. చేతికనుగము * చూ, సొఱ.

కటుకందము సం వి. ఆ. పుం 1 ముగ్గు * చూ, శిగ్రుపు. 1, 2. అల్లము * చూ, శృంగ చేరము, 3 లకునము * చూ, వెల్లెల్లి.

కటుకము సం. వి ఆ. న 1. సొంరి పిప్పలిమిరి యములు: చూ, తిర్రికటుకము, 2. కటుక రోహిణి * చూ, శకులాదని, 3. అగ్నిమం ధని * చూ, వైజయంతి. 4, పుం 4 శణత్ప ణము చూ, తృణము 1.

కటుకరోహిణి. సం. వి ఈ స్త్రీ. అసోగి ము * చూ, శకులాదని

కటుకవల్లి. సం వి. ఈ స్త్రీ భిట్టి * చూ, గుకాన్త.

కటుకాలాబువు. సం. వి. ఈ. పుం. కటుతుంబి, చేడుగల ఆనబ: చూ, సొఱ

కటుకీటుకము సం. వి. ఆ. పుం దోమ: చూ, మశకము.

కటుకీఫలము. సం వి ఆ. న. అగ్నిమంధని * చూ, వైజయంతి. 4.

కటుకుడు సం. విణ. (ఆ ఆ. అ.) నీచుడు* చూ, హీనుడు.

కటుకోశాతకి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. చేతివీణ* చూ, వీణ

కటుక్కు దే వి కొలుకుటయందగు భవ్యము కరణము చూ, హూహూ.

కటుక్వణము సం వి ఆ పుం టిట్టిభము చూ, లకుముకి

కటుక్వాణము. సం. వి. ఆ. పుం —మై— (రూ- కటుక్వాణము.)

కటుగు. వై వి. ఖాటి రూ-కటుపు. పాడె చూ, శవమానము.

కటుగ్రింధి సం. వి. న్. న ఉపణ* చూ, పిప్పలి

కటుచాతుర్జాత* ము సం. వి ఆ. న. 1. వలకి* చూ, పత్రల, 2 పట్ట చూ, తోలు * 3 మరీచాత్మక సతుమ్మము.

కటుతిక్రము సం వి ఆ. పుం జెనుము * చూ, శణము

కటుతిక్కి సం వి ఆ స్త్రీ చేడుఆనబ * చూ, సొఱ.

కటుతుండి. సం వి ఈ. స్త్రీ. ఒకరకముతీండా చూ, లత 1.

కటుతుంబి సం వి ఈ స్త్రీ చేడుఆనబ * చూ, సొఱ

కటుత్వము సం వి. ఆ. న కాటవము చూ, కాటుకము.

కటుత్రయము. సం. వి. అ. న. సారి పిప్పలి మిరి
యములు చూ, త్రికటుకము
కటుదశ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. కర్కటి, నక్క
దోన * చూ, దోన.
కటునిష్పాదము. సం. వి. ఆ. పుం గింజపట్టని
ధాన్యము, పొల్ల: చూ, ధాన్యము.
కటుపత్రిక. సం. వి. ఆ. పుం. 1. పాపట *
చూ, వృకధూమకము, 2. తెల్లతొళిసి *
చూ, తులసి.
కటుపత్రిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. ఒకరకముచెట్టు.
చూ, వృక్షము.
కటుఫల. సం. వి. ఆ. శ్రీ. లింగిదొండ *
చూ, దొండ
కటుఫలము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. చేతిపొట్ట *
చూ, పొట్ట, 2. త్రికంటకము * చూ,
పల్లెన, 3. బొబ్బరి * చూ, కాకపుష్పము
కటువీజ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. విప్పలితీగ *
చూ, విప్పలి
కటుభంగము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. సాంటి *
చూ, శుంఠి, 2. అల్లము * చూ, శృంగ జేరము
కటుభద్రము సం. వి. ఆ. పుం —వై—
కటుచుంజరిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. ఉత్తరేను *
చూ, శైఖరికము
కటుమరలు జే. వి. బ. మానువు, ఋగి
“శ్రీ తథుకుజెక్కలు కటుచురలో పెను
పునాండె” చంద్రా 1, ఆ. 98 చూ,
పార్శ్వము. 2 (యా-కటుయర్థ)
కటుమోదము సం. వి. ఆ. న. నవాది మొద
లగు సుగంధద్రవ్యము చూ, సుగంధ
ద్రవ్యము.
కటురము. సం. వి. ఆ. న. తక్కిము. చూ,
మజిగ.
కటురదము. సం. వి. ఆ. పుం. కప్ప: చూ,
మృధూకము.

కటురోహిణి సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1. చూ, రూ-
కటురోహిణి * 2. తక్కెడ * : చూ,
వైజయంతి. 4
కటువార్తాశి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. తెల్లవా-
రుడు * : చూ, వాంతుడు.
కటుపు. సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1. కటుకరోహిణి *
చూ, శబలాదని, 2. రాజిక, నల్లవాలు * :
చూ, నర్తపము, 3. అంకొలగిరి * చూ,
చేరికణము, 4 కానిపని చూ, వృశీకము. 5:
ఈ పుం. 5 ఒడ్డు చూ, కారము. 1, 6. గం
దము చూ, వానస 1, 7. చేదు చూ, తిక్త
ము, 8 చేతిపొట్ట * చూ, పొట్ట, 9. లవణ
ధర్మము (తె. ప) —ఉప్పదనము, ఉప్పు,
విణ. 10 ఇంపుకానిది, 11 కాగముగలది,
12 మచ్చిగము గలది, 13 వాడిమి గలది
చూ, శితము, 14 వానగలది, 15. వి
(1) = గాటి వాడె చూ, శబదాము
కటుశృంగాలము సం. వి. అ. న. అగ్నిసుంధము *
చూ, నెల్లి
కటుస్తేహము సం. వి. ఆ. పుం నల్లవాలు *
చూ, నర్తపము.
కటుత్కంటకము సం. వి. ఆ. న. 1. సాంటి *
చూ, శుంఠి, 2 అల్లము * చూ, శృంగ
జేరము
కటుత్కము. సం. వి. ఆ. న. —వై—
కటురకము. సం. వి. ఆ. పుం. కలింజము
చూ, చూప
కటోలము. సం. వి. ఆ. పుం. చేతిపొట్ట * :
చూ, పొట్ట
కటోలవీణ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. మాలువీణ: చూ,
వీణ.
కట్ట. జే. వి. 1. అడ్డకట్ట: చూ, నేకుపు. 1.
2. చెలువులోనగు వానికట్ట: చూ, నేకుపు. 1,

వై. అవ్య. 3. = కట్ట. సంతాపార్థకము చూ, సంతాపము. (రూ- కట్టా)

కట్టకడ. దే వి. (కడ + కడ) చిట్టిచివరి, తుట్టు తుద చూ, నుద. 2

కట్టడ. దే. వి. 1. రూ-కట్టడి ఏర్పాటు. కళా.

7, ఆ. 265 చూ, నియమము, 2 రీతి నిర్వ

10, ఆ. 120 చూ, విధము 1, 8. దేవతా

కార్యనియమము, 4. అజ్ఞ చూ, సెలవు;

5. గౌరవము చూ, వర్యాద

కట్టడచేయు. దే. స క్రి. అజ్ఞాపించు. “మ

జనసభాపతి . ననుగట్టడచేసె.” శై. 2,

ఆ 107 చూ, సెలవిచ్చు.

కట్టడి దే. వి 1. రూ-కట్టడ. ఏర్పాటు చూ,

నియమము. 2. కరినుడు చూ, వ్యాధుడు. 2,

3. కరినురాలు

కట్టనము. దే. వి. 1. కట్టుకొనక ఆం, భా.

ద్వి మ 151. చూ, వస్త్రము, 2 రూ-

కట్టుము కానుక. “నీ. గాండివికిని మేలుక

ట్టనంబులమర్చి.” శై 7, ఆ చూ, లంచము,

3 కట్టు. “ఉక్కుటులులరాకట్టపుటెడల్

కొని నఱకుట” వారి ఉ. 2, ఆ 1. 6

చూ, బంధము. 1.

కట్టపుట్టచెండ్లు ద్వ. వి. బ. బాలకీర్తనలలో

నాకటి చూ, బాలకీర్తడ

కట్టరము. సం వి ఆ. పుం 1 అడుగు చూ,

బురద, వై వి (1) రూ-కట్టరము. నాట్య

బంధము ఆం, భా పృ. నాట్య 130

చూ, నాటకము. 1.

కట్టా వై అవ్య = కట్ట చూ, రూ- కట్ట.

కట్టాణి దే. వి 2. కానొక మాక్తికము. “కట్టా

ణిగుండ్లు.” చూ, రత్నము 1

కట్టాణిగుండ్లు. ద్వ. వి. బ. మెడనక చూ, భూ

మణము. 2.

కట్టాయితము. దే. వి. అయితము చూ, యత్నము.

కట్టారము. దే. వి. నాట్యబంధము. రూ-కట్ట

రము చూ, నాటకము. 1

కట్టావరదరాజేంద్రకవి పా. ఇతని గ్రంథము

శ్రీరంగమాహాత్మ్యము. (17. క.)

కట్టావి. ద్వ. వి మిక్కిలివేడిమి చూ, వేడిమి

కట్టిడి. దే. వి. (కట్టు + ఇడి) కూర్చుండు.

పాండు. 5, ఆ. 75 చూ, వ్యాధుడు. 2.

కట్టిక వై వి = ఇట్టిక: చూ, రూ- కట్టిక. (రూ-

కట్టికము.)

కట్టిగుడుపుట జా. (పాపమును) అనుభవించు

యుట, “నాపాపముతోడనే కట్టిగుడిపి

నది.” (నీతిచంద్రిక-విగ్రహము)

కట్టియ. వై. వి. 1 = కాత్తియ. రూ- కట్టె చూ,

వంటచెఱువ, 2 రూ- కట్టె. దుడ్డుకట్ట “క

కట్టియడేకొని డేగంబట్టి బులుగుర.”

స్వా 4, ఆ. 24; చూ, శేత్రము. 1, 3. రూ-

కట్టె అయ్యి “ఉ. కట్టియవైచె నెన్నుచుర

గాడ . నరసింహప్పరి కట్టలనొవ్వరంబు

లన్” భార శల్య 1, ఆ. 377 చూ, బా

ణము. 1, పా 4. తూనికతూచు రాళ్ళు:

రూ- కట్టె

కట్టు దే వి 1 చోటు, కాశీ. 6, ఆ. 262.

(ఇట్లు చేసెకట్టు లోనగునవి.) చూ, స్థాన

ము 1, 2 తొట్టికట్టు చూ, ముంగిలి 2, 3

3 గింజపుట్టిని వడ్డు చూ, ధాన్యము, 4. గింజ

పుట్టిని వడ్డరాసి “గీ సామర కల్లాన శూ

ర్పవాతేషుట్టనల బాణు వెనుబొల్ల కట్టు

నోలె.” అము 4, ఆ 13 చూ, ధాన్యము,

5. కట్టుచోరు, చూ, యూషము,

6. కట్టనము చూ, బంధము. 1, 7. బట్టకట్టు

కొనుట. 8 కట్టుపాటు చూ, బంధము. 1,

9. కడలమెడలగూడని కట్టు: చూ, బలవం

తము, 10. గడపు. య. 3, ఆ. 101: చూ,

మిలి, 11. పద్యముల అంత్యాక్షరము లందు కొనుచు పద్యములను చేదువుట. “కట్టుపద్యములు.” అ. క్రి 12. (అవులొనగునది) గర్భము ధరించు, 18 కట్టుబడినదగు. “కట్టువిద్యూత్రములు.” మార్క 2 ఆ 34 (అంచెలు గట్టు, అంటలుగట్టు, అట్టుకట్టు, కరుడుకట్టు, కాలువలుకట్టు, గలలుకట్టు ఇత్యాదులందు) అగు ధాన్యధాన్యములను చూ, సంధించు, 14. కట్టువేయు చూ, బంధించు, 15 ఆరోపించు. “క. దోషరహితకన్యకపై, దోషంబులుగట్టి రిత్తమాపించిన” విజ్ఞా. ఆచా, కాం. 108 చూ, పాదపట్టు, 16 నేకరించు. భార. ఆది. 5, ఆ. 58 చూ, సంగ్రహించు, 17 తయారుచేయు. “ఇల్లుకట్టు.” చూ, నిలచించు, 18 బట్టుకట్టుకొను “నీ కట్టుంగడొడ బుయ్యలబెట్టు గొంతులతో కానందించునది నర్థలందు” నిర్వ 1, ఆ. 33, 19 (చదరంగమునందు) ఆటనుకట్టు. “కొనిరాజు ఆటకట్టు,” 20 గట్టిపడు. “పప్పు ముద్దకట్టు,” 21 ఒకదానితో నింకొకటి అంటులయు “పందిరొంటులకు వెదుగుకట్టు,” 22. అలుమగలనుకలుపు “భార్యాధర్మకట్టు ఇప్పటికి కుదిరినది,” 23 మాటలపాంగు “వాక్యములకట్టు సరసముగానున్నది” ఇత్యాది

కట్టుంగంబము ద్వ. వి (కట్టు + కంగము) ఏనుగు లొనగువానిక గట్టునట్టి కంబము. “గీ కట్టుంగంబము విలుచు నుగ్రంపుజము” చారి. పూ. 9, ఆ. 50, “చ. పసపార్శ్వకట్టు గంబములకుందార్చి బంధించిన” (ఇక్కడ కుక్కను గట్టునట్టి కంబము) స్వా. 4, ఆ. 27, చూ, స్తంభము. 1.

కట్టుగొంగు. ద్వ. వి. (కట్టు + కొంగు) కొక యొక్క కట్టుకొనుచుండగు; చూ, చెంగు.

కట్టుగొమ్మ. ద్వ. వి. (కట్టు + కొమ్మ.) అడ్డ కట్టు. చూ, నేతపు. 1.

కట్టుగొయ్య. ద్వ. వి. (కట్టు + కొయ్య) నాగటినుంప వెనుక నిలిపినకొయ్య. చూ, మేడితోడిక.

కట్టుగొట్టు. ద్వ. వి. —మై—

కట్టుగోక. ద్వ. వి. (కట్టు + గోక) అధోంశు కము, కట్టుబట్టు చూ, వస్త్రము.

కట్టుక. దే. వి. 1. గర్భస్థానము, రూ-కట్టుగ. కడుపులాని పిండాదులు బయటికి వచ్చుట.

(కాటుట, చూ, పగనవము. 6; 2 పశుగర్భస్థానము, రూ-కట్టుగ. చూ, పగనవము, 6.

కట్టుకావలి ద్వ. వి కప్పము నొసంగువాడు అరిగావు.

కట్టుకాసులపేరు, పా మెడనుధరించు కాసుల దండ చూ, ఘోషము 2.

కట్టుగ దే. వి చూ, రూ-కట్టుక కట్టుగడ దే. విణ (చేర్చిపట్టి) ధాన్యము చూ, ధాన్యము

కట్టుగొట్టు. దే. వి (కట్టు + కొట్టు) పీడి, పనులనుగట్టుటకు కళ్ళముఠాబాట. గుంగి చూ, స్తంభము 1

కట్టుగెరు ద్వ. వి గెరు చూ, యోము

కట్టుగ దే. వి కట్టు చూ, బంధము. 1

కట్టుదిట్టు దే. వి చూ, కట్టుసాటు 1 (వా) కట్టుచొన ద్వ. వి కొనేలు, పుష్కరిణి “సీ.

చరిత్రాన్వయమునకు ముష్టిముల జనుల వీనులు కట్టుచొ, లుగాఁగ” చంద్రా 5, ఆ. 147 చూ, సరస్సు 1

కట్టుపకాసి. ద్వ. వి పొటుచుండగు చూ, హంపీరుడు. 2.

కట్టుపకాసు దే. విణ అచలుడు “చ. కనుగొని పార్థ మండపును కట్టుపకాసు... నాతఁడుగిరితక్.” : చూ, స్థిరుడు.

కట్టుపడు. ద్వ. ఆ. క్రి: చూ, బద్ధమగు.

కట్టుపాటు. ద్వ. వి. 1. కట్టుబడుట: కట్టుదిట్టు చూ, కట్టుగట్టు. 2. కట్టు: చూ, బంధము. 1

కట్టపాటుచేయు. ద్వ. వి. ఆజ్ఞాపించు, నేను.
చూ చూ, నెలవచ్చు

కట్టబండి. ద్వ. వి. (సకలపరికరసహితమైన)
బండి. “ఉ. మొన్న... నేడేపునగట్టబండి
నియెందులుఁజూడఁగ నింతచేసె ” వి. పు.

7, ఆ 120: చూ, శకటము. 1.

కట్టబట్ట. వా. వి. మొలనుచుట్టిన బట్ట. “కట్ట
బట్టతో లేచివచ్చితిని.” చూ, వస్త్రము.

కట్టబడి ద్వ. వి. బంటునకిచ్చెడు మాన్యము.
“కట్టబడి యీనాములు ” చంద్రా 4, ఆ.

84 చూ, మాన్యము. 1.

కట్టమట్ట. దే. వి. 1. పసులనుగట్టుచోటు. (క
ట్టముట్టనివాడుక.). చూ, స్థానము 1, 2.
ఉండుచోటు. “నీ పాకారిముఖ్యునికొక
నిలయంబు గ్రహతారకంబుల కట్టమట్ట.”

ధిల్లా. 8, ఆ. చూ, స్థానము. 1, 8 ఏర్పా
టు. “వ. మద్దనిగ్రహశిష్ట పరిగ్రహంబుగా
నప్పట్టణంబు నుగ్రివాజ్ఞనడనం గట్టమట్ట
చేసి ” రామా. 6, ఆ 825 చూ నిజము 2

కట్టమామిడి ద్వ. వి. చిలుకలులోనగునవి కొ
లుకవండ పండ్లమాని కట్టబడిన మామిడికి
చూ, మామిడి.

కట్టప్రాసు ద్వ. వి. తెప్ప చూ, హోడము
కట్టతేనివాడు. ద్వ. వి. నియమములేనివాడు.
ఉద్దామండు

కట్టవ దే వి వృత్తి అచ్చ. నుం, కాం. 95
చూ, పొచ్చినము 1

కట్టవగ్గము మి. వి. ధరించు వస్త్రాదికము. (వా)
కట్టళ్ళు. వా. వి. బ చూ, కట్టపాటు 1.
“వానిని కట్టళ్ళలో పెట్టివారు.” (బండకావా
ఆని కొందఱు)

కట్టె వై. వి. =కాత్త. చూ, రూ-కట్టియ.
కట్టెగుల్లము. ద్వ. వి. ఒకానొకబాలక్రీడ, ఓం

కట్టెచీమ. ద్వ. వి. పెద్దనల్లచీమ: చూ, పిసీలిక.
కట్టెడ. దే. వి. (ఎడనెడకట్టుగలది) కట్టపాము
చూ, సర్పము.

కట్టెపాఁపర ద్వ. వి. ఒకానొకచెట్టు* చూ,
వృక్షము.

కట్టెర దే. వి. పుట్టె చూ, శల్యము. 1.

కట్టెవిలుపుమాట ద్వ. వి. అలివాదము* చూ,
పరుషము. 2.

కట్టుము. దే. వి. రూ-కట్టము. కానుక. హరి.
పూ. 9, ఆ 16 చూ, లంచము.

కట్టరము. సం. వి. అ. పుం. ముద్దపప్పు చూ,
నూపము.

కట్టల సం. వి. ఆ. స్త్రీ. పాఁపరబుడమ *
చూ, స్త్రీపర్ణి.

కట్టలము. సం. వి. ఆ. పుం చూ, పినగుమ్మడు*.
కట్టాల్లిపకము సం. వి. అ. న. ఒకరకము
కాగిలింత* చూ, సంశ్లేషము.

కట్ట వై. వి. 1 = ఖట్టా రూ-కట్టియ. ఎఱ
చిపిడుక * చూ, శంకిని, 2. మంచీపు
డోలి చూ, పాలకి. (రూ-కట్టి-కట్టి-కట్టె-
కట్టచంచము)

కట్టంక దే. వి. వరుసపడ్డలపైనుంచెడి యెంటి
గుడ్డ చూ, వస్త్రము

కట్టగుడియ. ద్వ. వి. ముసుండి చూ, బాణము 1
కట్టకెట్టి ద్వ. వి. కట్టల పెద్దకెట్టి. చూ,
సర్పము.

కట్టదండ ద్వ. వి. ఎడనెడ బంగారుకట్టుగు
చ్చిన నల్లపూసల సరము చూ, భూషణము. 2.

కట్టపాము ద్వ. వి. కట్టకెట్టి చూ, సర్పము
కట్టపురుగు ద్వ. వి. —వై — (రూ-కట్టెడ.)

కట్టబల్ల ద్వ. వి. (కట్ట + బల్ల) కత్తెరకాళ్ళ
మడుపుబల్ల చూ, మంచము.

కట్టమంచము. ద్వ. వి. మంచీపుడోలి : చూ,
పాలకి

కట్టమారి. ద్వ. విణ. కట్టుగలది. చంద్ర. 4, కతరము సం. విణ. (అ. అ. అ.) గట్టి: చూ
అ 127.

కట్టసుంచి. దే. వి. (కట్టు + సంచి) చుట్టు అట
తేర్పటచి కట్టిన నిడుపాటిగుండుసుంచి చూ,
సంచి

కట్టి వై వి.1.=ఖట్వా. రూ-కట్టె ఎటచి పిడు
క * చూ, శంకిని, 2 కట్టచుంచము చూ,
పాలకి, 3. బంగారు తూనికగుండు: చూ,
పడికట్టు.

కట్టె. వై వి. 1-2-3 -వై., 4 కట్టెత్తిగె *
చూ, పర్వంకపాలిక

కట్టు. సం వి. అ (క్రీ) కటుకరోహిణి *
చూ, శకులాదని.

కట్టుంగము సం. వి. అ పుం. 1 గుండె
ము * చూ, నోణకము

కట్టుగము. సం. వి. అ. స. 1 నవనీలము. చూ,
వెన్న, 2 కూర చూ, వ్యంజనము. 1,
3. రక్తము చూ, నుజ్జగ.

కట్టాన్నిక. సం వి అ (క్రీ) జేమ్మి చూ
శమి

కట్టి సం వి ఈ (క్రీ) 1. కటుకరోహిణి*
చూ, శకులాదని, 2 ఒకగకముత్తిగె *
చూ, అత్ 1

కరకాలాపుండ సం వి అ పుం. కరమహర్షి
చేత అధ్యయ. ముచేయబడిన కాలకమును శా
భిను చదువువాడు కరుడు

కరకుడు. సం వి అ. పుం కరకమహర్షి చూ,
ముని. 1

కరవర్డుడు. సం వి. అ. పుం. ముక్కంటి
చూ, శివుడు.

కరము. సం.వి అ స. 1. కట్ట:చూ,వేత్తము. 1.
పుం. 2. కూత చూ, స్వరము. 2; 3.=
కడలి. బంగారు: చూ, లోహము. 1; 4.

కార క్రి ముఖములు.

చెడిదము.

కరలము సం. విణ. (అ. అ. అ.) —వై.—
కరవల్లి సం వి ఈ. (క్రీ) ఉపనివత్తులలో
నొకటి చూ, ఉపనివత్తులు.

కతరము. సం వి. అ. పుం. 1 కత్తి; భీ 1.
అ. 82; రా ఆర. 1, అ. 155. చూ,
రిప్పి. 2, 2. కాట్యుగీర 4, అ. 81, “కక
రంబులబోడివియుంగుతాగంబులనెఱికియు”
రా.యు, కాం 1752. చూ, బాణము. 1.

కతారి వై.వి.=కతారి.—వై.—(పురు క.)

కతాలపు. సం. వి ఈ. పుం.=కతారి. —వై.—
కతాహకము. సం వి అ.పుం. కూతుగుండంగి
చూ, గాతూహము

కరి సం వి. ఈ. (క్రీ) చిటులేయ * చూ,
బారంగి

కరింగరము సం వి అ పుం కట్టంగర*.
చూ, పర్ణాసము

కరిగ్లాడుపు సం వి ఈ పుం. లకునము చూ,
వైట్టి

కరిస సం వి. అ (క్రీ) 1 శుంభ చూ,
గోళము, 2 గుడము చూ, కల్లము. 1.

కరినందండు. సం. అం. సప్తమ్యసముఖా: నొకటి
చూ, సప్తమ్యసములు

కరినలము. పా అవి దీర్ఘకరినలము (కొబ్బరి
పండు లోనగునవి)

కరినప్పవ్తము సం. వి. అ పుం. కన్యము
చూ, తాచేలు

కరినము సం. వి. అ. స. 1. పంతుండ చూ,
భాండము. 8, విణ, 2 గట్టి. చూ, చెడిదము,
3. పరునందనము చూ, పరువము.

కరినాన్నము. పో:కచెక్కలు మున్నగునవి తిను
టచే మరడించు జాతకుడు. పా. జన్మలన్న
కారకలన్నములకు తృతీయమున చంద్రగుళి

కులతో సంబంధమున్నయెడల నిట్టియోగము సంభవించును

కరిని. సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1. = కడ్డి పలకమీఁద వాఁయుపుల్ల చూ, బలపము, 2. చిత్తగవు వాఁసెడు తూలిక చూ, లేఖని.

కరినిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. జేగురుజాయి చూ, రాయి.

కరినుడు సం. విణ. (అ ఆ అ) చుప్పెడు చూ, వ్యాధుడు 2

కరినులు, సం. విణ. బ. కరినాత్ములు చూ, నిర్దయులు.

కరినోక్తి. సం. వి. ఇ శ్రీ. అతివాదము చూ, పదము 2.

కరిల్ల, సం. వి. ఆ శ్రీ. ఎఱ్ఱగలిజేరు * చూ, వర్షకేతువు

కరిల్లకము సం. వి. అ. పుం. 1 కానవేల్లము * చూ, కాకర, 2 గలిజేరు * చూ, వర్షకేతువు, 3. తొళసి * చూ, తులసి

కరిల్లము. సం. వి. అ. పుం — వై —

కరిల్ల దే. వి హత్యయందగు ధ్వంసకరణము స్వా 4, ఆ 37. చూ, హూ హూ

కరుడు సం. వి. అ. పుం చూ, కరకాలాపుడు

కరోరుడు సం. విణ. (అ ఆ. అ.) = కొటిక. మిక్కిలి పినినిగొట్టు చూ, లోభి

కరేరువు సం. వి. ఉ. పుం సామరపుగాలి: చూ, వాయువు.

కతోరము. సం. విణ. (అ ఆ. అ) గట్టి చూ, బెడిదము

కరోరుడు. సం. విణ. (అ ఆ అ) పాపాల ముద్ద. చూ, వ్యాధుడు. 2

కతోలము. సం. విణ. (అ. ఆ. అ) చూ, దూ-కతోరము

కతోలుడు సం. విణ. (అ. ఆ అ.): చూ, కతోరుడు.

కడ. వై. వి 1 = కాస్తా. దిక్కు. “లే. రిక్తరా యడుదమి మీఱకేవెలంది, బెండ్లియగునని కడయను జేరటాలు .. మున్నీట గుంక నంత” అచ్చ. అయో, కాం. 12 చూ, నారిత్తు, 2 తావు చూ, స్థానము 1, 3. దప్పు. “వ వెలియైన జలభారంబు పాయ యిచ్చుచు .. కడనయుండి.” కళా 4, ఆ. 98 చూ, విప్రకృప్తము 4 దగ్గఱ. “క కడునమర క్షియ వివేకశూన్యల, కడనుండెడు నంతకంటె గవ్వము గలదే” ఆము 3, ఆ చూ, సమీపము, 5. వైపు కళా 7, ఆ. 72 చూ, పాచ్చము. 2; 6. చివర భార. భీష్మ 1, ఆ 21. చూ, సుద 2, 7. చోవు. “పాఠాణము కడఁ బట్టినది.” చూ, మరణము, వై.విణ. 8 తక్కువైనది “వ, ఎయ్యదికడగా నిమ్మల్యుంపంద నగుదు” భార. శాంతి. 1, ఆ 281 చూ, హీనము 1

కడంక జే. వి 1 ఉద్యోగము, ఏవు చూ, విజృంభణము, 2. చేవ, ధైర్యము చూ, సైర్యము, 3 రూ-కడంక, ఆయితము చూ, యత్నము, 4 తెంపు చూ, సాహసము

కడంగము సం. వి అ పుం ఒకవిధమగు సారాయి. చూ, సుర. 1

కడంగరము. సం. వి. అ. పుం 1. రూ-కటంగ రము పొల్లు చూ, ధాన్యము, 2 పొల్లు కసపు చూ, తృణము. 1

కడంగరీయము. సం. వి అ. పుం. పొల్లు కసపు మేసెడి ఎద్దు చూ, వృషభము. 1.

కడంజి. దే.వి గోకృష్ణయ్యగము చూ, గోకర్ణము

కడంతి దే. వి. ఒంటెపిల్ల. ఆం, భా ద్వి సిం. 85 చూ, లాట్టెపిట్ట. (రూ-కడంజి)

కడంబము. సం. వి. అ. పుం. 1. కలంబము: చూ, కూరనూ, 2 అయ్య. చూ, బాణము. 1. కడంబి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. బచ్చిలికూర * చూ, బచ్చిలి.

కడక జే. వి. అయితము. విక్ర 8, ఆ 78. చూ, యల్లము (రూ-కడంక-కణక-కడలిక-కిదలు)

కడంగు దే అ క్రి రూ-కణంగు పూను ఈ, వారి 5, ఆ 179. చూ, యల్లించి

కడంబి దే వి చూ, రూ-కడంబి (రూ-కణంబి-కణంబి-కిడితి-కణితి)

కడంత దే వి రూ-కణంతి. కంటికడ ప్రకి చోటు, శరపార్వము. ఆం, భా ద్వి. 144 చూ, పార్వము. 2

కడతి దే. వి. 1 (తద్భవమని పురహర్త్రమ కవీయము=కణ) గంభీరమగును ఆం, భా. ద్వి సిం 85, "పులులందుంచి కడంతులం దునిమి." నుక 1, ఆ. 182 చూ, లూటిటిట్ట. (ఓంకెప్పిల్ల అనుట యుక్తము) నై వి 2. = గ్రన్థి కంటి చూ, దనువు,

కడంబు ద్వ ఆ క్రి (కడమ + పడు) త్తయించు. తగ్గు ఈ హరిమాకర రూపం బున, యుం, దర వారలగోరము కడం బడియెనోకో" పం. వేం 1, ఆ 176 చూ, సుగమ్. 9

కడక. జే. వి. చూ, కడత.

కడకంటిచూపు దే స క్రి 1 కటాక్షించు చూ, చూపు, 2 (ప్రేమతోగూడిన) తుట్ట తుదచూపు, అపసానకాలపందలి చూపు, క్రియాంతపందలి చూపు; కడసారి చూపు (హ.)

కడకన్న. ద్వ. వి. కటాక్షము: చూ, నేత్రము. (రూ-కడకన్న-కేరికన్న.)

కడకము. సం. వి. అ. న. ఒకానొక ఉప్పు: చూ, లవణము. 1.

కడకు దే వి. కడిమి * చూ, నీవము. (రూ-కడప-కడమ-కడిమి-కడ్డి)

కడమబోపు ద్వ. ఆ. క్రి. (కడమన్ + పోపు) కొంగుమాయు చూ, సమర్థాడు.

కడకేక. జే. వి. మరణసమయమున చేయుకేక చూ, స్వరము. 2.

కడకొటవి. జే. వి. కాలంగా మిగిలినకట్టె. భార. ఉద్య. 2 ఆ 275 హరిశ్చ 2, భా. 2056 చూ, కొటకచ్చి

కడంతులము. హ. కటాక్షద్వప్తి, దయ తోగూడిన చూపు, "నిత వాటం గడగుంట బాగుచునుచు." (పాలిబాలాపహణము)

కడగండ్లమారి దే. వి. అ. అపదలు పొందుతుంటే స్వభావముగా గలవాడు అగస్త్యమౌతు, అగస్త్యమౌ రూ- అగస్త్యమారి, (సం. ప) — అగస్త్యుడు, కన్నకొండ, కస్తూరుడు

కడగండ్లు దే. వి. బ. (కడ + కండ్లు) కస్తూరు, ఇంద్రుడు చూ, రుక్మము.

కడగట్టు. ద్వ స క్రి (కడ + గట్టు) ఏగ్గ అమి హరి పూ 8, ఆ. 139, పి శివం. 2, ఆ 157 చూ, స్పటింమి.

కడగన్ను ద్వ వి యా, రూ-కడకన్ను.

కడగొట్టు ద్వ. ఆ. క్రి (కడ + కొట్టు) 1. చేచ్చి "వ కడనన్ గుప్తము. సింగ ముల్, కడగొట్టెన్." సా. 1, ఆ 107. చూ, మరణించు, విణ. 2. కడపటిది. "కడ గొట్టు కొడుకు-కడగొట్టు చెల్లెలు." చూ, వెరసి. 2.

కడచీను. ద్వ. ఆ. క్రి. 1. చేచ్చి భార కల్గి. 1. ఆ. 9: చూ, మరణించు; 2. మచ్చిమాయ, భార. అను. 1, ఆ. 19: చూ. 20: చూ;

3. ముగియు "క. అనఘాయాయజ్ఞము...
గడచిననేరదు భూమిలోత్తమ నిమిత్తము
నన్." భార. ఆది. 2, ఆ 210 చూ, సరి
పోవు. 3, స 3) 4 ట. "క వననిధి
నవలీలం గడ, చేను మర్కటులెల్లక"
రా. కిష్కిం, కాం (1: చూ, తరించు.

కడచి దే ఆ. క్రి 1 చేచ్చు రా. కిష్కిం,
కాం 708 చూ, మరణించు, 2 కడవ
బడ "క చింతింపవ కడచినపనికి": చూ,
గతించు, 3 మచ్చేమాయు చూ, నశించు,
4 అతిక్రమించు "ఎ, గీ ధరణిధరములు
గూలంగ ధరణివడక, జలధులుప్పొంగి కడ
వగ." మార్క. 2, ఆ 18 చూ, గాఢు. 6,
5 అధికమగు "క మక్షిల్లి హంసగతికిం,
గడవఁబటమచును" భో. 6, ఆ 24
చూ, మెచ్చు 3, స. క్రి 6 దాటు.
"గీ. అల .. గంగాతరంగిణిఁ గడచి."

రామా 5, ఆ 28 చూ, తరించు

కడచిక్క ద్వ. వి రేవతీనక్షత్రము చూ,
నక్షత్రము 1.

కడబాతినాడు. దే వి చండాలుఁడు, బ్రాహ్మ
ణశ్రీ శూనూలకుం బుట్టినవాఁడు చూ,
మాల (1)

క తెగు ద్వ. అ. క్రి ముగియు "క ఉడు
మండలంబు...గడతెగక నాట దాఁటి
పోరాదయ్యెల్ల." మై 2, ఆ చూ,
సరిపోవు. 3

కడతేలు. ద్వ ఆ క్రి 1 చేచ్చు (రా-కడ
గొట్టు-కడచేను-కడచే) అచ్చ రా సుం,
కాం. 128 చూ, మరణించు, 2 తీటు.

"అట్లుకాదే విరహజ్వరంబు కడలేలునె"

భో. 3, ఆ 249 చూ, నశించు, 3. సమా
ప్తమగు, ముగియు "నీ ధుక్రివనండలంబు
నరుంధతి గనుక క్రి కంటికి గలంగంగ .

నాయువు సంవత్సరంబునఁ గడతేలు రాజ
ముఖ్య" భార. కాం 6, ఆ. 126. చూ,
సరిపోవు. 3, 4. కడచే ఆం, భా. త్ప.
కాం 94 చూ, గతించు

కడత్రము. సం వి. ఆ. న 1 ఒకరకము
పాత్రము చూ, పాత్రము. 6, 2. పెం
డ్లాము. రూ-కళత్రము చూ, భార్య
కడదెసంగాచెడిరా దే వి. ఈశానదిక్పతి,
ముక్కంటి ఆం పదా. సుర. 37 చూ,
శివుఁడు

కడప దే. వి. 1. రూ-గడప. చూ, దేహ
(ఇట్లు పదమొదిగా కొందఱు), వై వి. 2 =
కడంబము* చూ, నీపము, (రూ-కడిమి)

కడపట దే వి అగ్రము చూ, సుద 2
కడపటిమల దే వి. చక్రవాళపర్వతము: చూ,
పర్వతము.

కడపల. వై వి తుద. "ఎ, గీ వీడిమొదలేది
కడపల యేదిమధ్యము." భీ 6, ఆ. 75,
నర్మ 3, ఆ 73 చూ, సుద. 2. (రూ-కడ.)

కడపు దే వై 1 ఇయ్యకపొచ్చును "ఏపట్టున
నధులండప" భో. 3, ఆ 137, భార ఆర 5,
ఆ 18, 2 చేంపు చరిశ్చ. 5, ఆ 112.

చూ, మరణించు, 3 బండ్లు పనులు లోనగు
వాని నడపించు "అందంబుదారవండు
గడప" ఉ. చారి 4, ఆ. 214 చూ,

వెలుపి, 4 వదలు. భార ఉద్యో 4, ఆ. 70,
భార. శ్రీ. 1. ఆ. 25 చూ, విసర్జించు.

కడపుఁజేయి దే వి (కడపు + చేయి) అరిత్ర
ము, మిక్కాను. సా 1, ఆ. 24* చూ
వీలి 2

కడమ దే వి 1 కొఱతె. "క. కడమ యొకిం
తయవలదని" వారి ఉ 3, ఆ. 168 చూ,
వెలిలి 2, 2 అశ్వము* చూ, పరాయి,

3 మిగులు "క. మొదలనె ..నడ, పెదఁ

గడమయ్యబడుచు నిమ్మ పేరుదలిర్పకా ”
 పర 4, ఆ. 140 చూ, శేషము. 1
 కడమపడు. ద్వ. అ. క్రి కొఱియపడు చూ,
 లోపించు (రూ-కీడుపడు-కీడ్చుడు.)
 కడముంత. ద్వ. వి. కొయ్యంతటి చిన్న వట్టి
 పాత్రము, రూ-కడుముంత చూ, భాండము. 8.
 కడముట్టు ద్వ. అ. క్రి 1. ముగియు. కళా 8.
 ఆ 180' చూ, సరిపోవు 8; 2 సచుకారు.
 పాండు. 1, ఆ 208' చూ, సిద్ధించు.
 కడయొత్తు ద్వ వి (కడ + ఒత్తు) గృహవిశే
 షముయొక్క చుట్టుగోడయందలి కంబముల
 మీఁదిమూలము; తుల చూ, మూలము
 కడరాసి. ద్వ. వి మీనరాశి, చేపరాసి చూ,
 రాశి.
 కడలి. దే. వి. సందర్శము చూ, సముద్రము
 కడలికానుపు. దే. వి. ఈపులమూస చూ,
 వేలుపుఁజెట్టు
 కడలికూతురు దే. వి. అబ్బిజ: అచ్చి చూ, అట్టి
 కడలివత్తిలికడుసేనారి దే. వి సముద్రము రూ
 తీరముగాఁ గలవాఁడు, ముక్కంటి. ఆం
 పగా. సుర 10 చూ, శివుడు.
 కడలిమీఁగడముద్ద దే వి సేంద్రమారు చూ,
 చంద్రుడు
 కడలియల్లండు ద్వ వి వెన్నుడు సాంబ దేవ
 4 చూ, విష్ణువు 1
 కడలిరాత్రుడీ దే. వి. నక్రము. మొసలి
 ఆం పగా అచర 46 చూ, మత్స్యము 1.
 కడలితేఱు. దే వి నీటిరాయండు చూ,
 వరుణుడు 1
 కడలివెన్న. దే వి. చేందరుడు. అచ్చ రా.
 యు, కాం 64' చూ, చంద్రుడు
 కడలివెలది. దే. వి. మిన్నేలు: చూ, నది.
 కడల్లు. దే. వి. 1. అల. హరి, భూ. 9, ఆ. 158

చూ, వీచి. 1; 2. పెద్దలల' చూ, వీచి 1.
 (రూ-కరండము-కర-కరడు-కరండము.)
 కడలుకొను. దే. అ క్రి 1. రూ-కడల్కొను.
 అతిశయించు: చూ, మువ్వరించు; 2. రూ-
 కడల్కొను మిక్కిలి సంకోషించు,
 ఉప్పొంగు భార ఉద్యో 8, ఆ. 412.
 చూ, సంకోషించు, 8. రూ-కడల్కొను.
 క్రియ్య: చూ, వ్యాపించు.
 కడలాత్తు. ద్వ అ. క్రి. (కడలు + ఒత్తు)
 క్రియ్య. “నీ కరమూలములకిని కడలాత్తి.”
 హరి, భూ 8, ఆ. 168 చూ, వ్యాపించు
 కడల్కొను దే అ. క్రి చూ, రూ-కడలు
 కొను. (వ్యాపించు — “చు. మును...నీకం
 గేనరంబుల్ గడల్కొను. బొల్పుంజెంజె
 సంభోజముల్” భార. ఉద్యో 2, ఆ 110)
 కడవ తై వి 1 = కళావా పెద్దకుండ చూ,
 భాండము 8, 2 = కళావా - ఘట. బిచ్చ
 గాని పాత్ర చూ, పాత్రము 6 (రూ-కడుక)
 కడవబడు ద్వ అ క్రి (కడవ + పడు)
 కడలేరు భార ఆది 2, ఆ 222. (స్వాగ్ధ
 మునపడు) చూ, గతిండు
 కడవతీటు ద్వ వి రూ-కడువతీటు, తుడుము,
 వడ్డువు చూ, వీణ
 కడవరాసి ద్వ వి కుంభరాశి చూ, రాశి 2.
 కడవసము. దే వి చర్మము. భార. ఆది 7, ఆ.
 227 చూ, తోలు. 1
 కడవాడు. ద్వ విణ. 1. అన్యండు : చూ,
 పరాయివాడు; 2. అనువాడు. “నీ. గా
 రావుమితల్లి కడవాడఁగానియే గణులింపఁ
 గడవాడఁగాజుమయ్య.” స్వా. 8, ఆ. 4'
 చూ, సహోదరుడు.
 కడవెళ్ళ. ద్వ. క్రి. విణ. అమూలము: చూ,
 మూలముట్టు

కడవెళ్ళు. ద్వ. అ. కి. 1. ముగియు: చూ, సరి పోవు. 8, స. క్రి. 2. దాటు పృథ్వా. 3, అ. 124. చూ, తరించు.

కడవరము. దే. వి. ఒకానొకడేగ. రసి. 1, అ. 115 చూ, క్షేపము.

కడసారిచోపు. వా. మరణకాలమున చోచెడి చోపు

కడారి దే. వి. మేలిమి చూ, లోహము. 1. (తల్ప-కర-పురుషోత్తమకవీయము.)

కడారము. సం. వి. అ. పుం. 1. గోగోదినము వంటి రంగు చూ, నిర్ణయము. 6, విణ. 2. గోగోదినమువంటి రంగుగలది చూ, వర్ణము, 6, పుం. 3 ఏనుగు కపోలమదము : చూ, మదము. 1.

కడాసము. దే. వి. చూ, రూ-కడవసము, అం, భా. ద్వి. పృ. 177.

కడి. దే. వి. 1 పసి. ఆము. 2, అ. 19. చూ, వాసన. 1, 2. కబళము, మద్ద చూ, సా పాటు, 3 అధముండు చూ, హీనుండు, 4 గాయము చూ, నరుడు, 5: చూ, పేద ముద్ద "పేదకడి" (వా)

కడిడి. దే. వి. 1. ఆపద. "క అడి దాగిగుడ నక యిప్పటికడిదికి నేమాంధమైన .. గహ నములోనక" పంచ, నా 1, అ. 885 చూ, విపత్తు, 2=కరినము కష్టము చూ, దుః ఖము, 3. వీరము (రూ-కడిమి-కడ్డి-కడుదు) అం, భా. ద్వి. క్రి. 221 చూ, శౌర్యము, విణ. 4 కొల్లెవ్వని చూ, స్థూలము 2, 5. అధికము. భార. ఆర. 3, అ. 235 చూ, హేరాళము, 6 అశక్యము "అ. అట్టియ ర్థంబు విడుచుటెవ్విధమున గడిదిగాదె" భార. ఆర. 6, అ. 111 చూ, లావు 7, 7. అందరానిది, చూ, వెక్కిరింపుము. 3, 8 కరినము. కళా. 7, అ. 130: చూ, బెడిదము.

కడికండలు. ద్వ. వి. బ. ఖండఖండములు. ముక్కుముక్కులు. భార. విరా. 5, అ. 151. చూ, కకలము 4.

కడిగొను దే. అ. కి. (కడి + కొను)కబళించు. భాగ. 8, స్కం. 246. చూ, మింగు.

కడితము. వై. వి.=ఘట్టితము, కవిలెకట్ట. ఘట్టిం చిన నీలపటపు లెక్కపాత్రము. పాండు. 5, అ. 78. చూ, ప్రస్తకము.

కడితి దే. వి. రూ-కణితి, స్వా. 4 అ. 87: చూ, గోకర్ణము.

కడితులము సం. వి. అ. పుం. కత్తి: చూ, రిష్టి. 2 కడిదలుంగు దే. వి. చుట్టువారు, చక్రాయుధము. అంధ్ర. పదా. నుర. 16 చూ, బాణము. 1.

కడిమి దే. వి. 1, అతిశయము. రూ-కడ్డి. ఉ. రా 5, అ. 181, వసు 3, అ. 185. చూ, హెచ్చు. 2, 2. రూ-కడ్డి అధిక్యము "చ. వెరవున లావునంగడిమి వీరమునం బాలు పాండు రాచేదేవర" య 2, అ. 122. చూ, హెచ్చు 2, 3 రూ-కడ్డి పరాకృ మము. అచ్చ. యు. కాం 489: చూ, శౌర్యము 1, వై. వి. 4=కడంబ* చూ, నీపము (దీని భేదములు. —నీరుకడమి, బట్ట కడిమి)

కడిమిడి. దే. విణ. పచ్చికగలది (నేల) "ఎ. పచ్చేనికడిమిడి పట్టునం జటాయువుందలంచి దర్భావృతంబుగా బిండుంబువెట్టి" రా. ఆర. 2, అ. 376 చూ, భూమి 1.

కడియపుటట్టు ద్వ. వి. (కడియము + అట్టు) ఒకానొకచత్వరము కళా. 7, అ. 81 చూ, భత్వరము.

కడియము. వై. వి. 1. =కటక. ఒకానొకహస్త భూమ. రూ-కడెము చూ, భూమణము 2, దే. వి. 3. వరితుప్ప నూర్చుచేయుచు గడ్డి

చులుపుచు చుట్టును వేయుగడ్డివామి రూ-
కడెము.

కడిల. వై. వి=ఖట్టా. (రూ-కడిలము-కట్ల-కట్టి
య) ఎఱచిపిడుక *. చూ, శంకిని.

కడిలము. వై వి=ఖట్టా.—వై.—

కడివోపు. డే. ఆ. క్రి. (కడి+పోపు) చెడు,
“తాల్మికడివోయిన నించుకలజ లావునన్.”
ఉ, చా. 5, ఆ. 202. హరిశ్చ 1, ఆ. 2414
చూ, సరించు.

కడిసెల డే వి ఒకానొక చేప: చూ,
మత్స్యము. 1.

కడు. డే ద్ర) అత్యంతము. (వృత్తియందు
అచ్చుపరమగుచో డకారమునకు టకారద్వ
య మాదేశంబగు. ఉ.— కట్టనుఁగు, కట్ట
నువు, కట్టలుక, కట్టాణి, కట్టయితము,
కట్టావి, కట్టెండ, కట్టెరురు, కట్టెఱ మొ)
చూ, మఱిమఱి

కడుఁదరిఁగ. వై. వి= గంధోలి. రూ-కడుఁ
దురు. చూ, మఱిక

కడుఁదురు వై. వి= గంధోలి —వై —భాగ
ద్ర)ణ 1, ఆ. 258

కడుకొను డే ఆ క్రి 1 అతియెందు “క
వెలయాలవలపు కడుకో, వెలకున్ . పుక్కిం
జొచ్చెక” శేష 4, ఆ చూ. ముప్పగిం
చీ, 2 ఉత్సహించు బాగ. ఆది 6, ఆ
302 చూ, యత్నించు

కడుగు డే వి 1 కుడితి. (రూ-కడ్గు-కడుపు,
కణఁగు) చూ. శుక్తము 1, 2 రూ-కడ్గు,
సోదన చూ, శోధనము, ఆ క్రి. 3. రూ-
కడుపు-కడ్గు, తొడయు. చూ, పృథ్వియ
కడుగుచోరు డే వి. కడుగుతోకాచినచోరు.
(ఇందు బచ్చేలితకు, తోఁటతకు, నెట్టితకు
లోనగునని వేయుదురు): చూ, లచ్చించారు.
(చూ; యూషము.)

కడుగుట. డే వి. తృణము: చూ. పృథ్విశ
నము.

కడుజ. డే. వి. ఒకానొక డేగ-చూ, శ్రేణము.
(రూ-కణుజ.)

కడుచు. డే వి. బీరము చూ, శౌర్యము.

కడుపు. వై. వి. 1 = గర్భ: శుక్లశోణితమింద
ము రూ-కడ్డు-కగువు చూ, భూ)ణము. 1,
2 = గర్భ: కుషి. రూ-కడ్డు-చూ. భూ)
ణము 1 → 8. గర్భకుహరము; ఆం. 4
శ్రీలక్ష్మణాంగములలో నొకటి. (కుషి.)
వృగ్దగమైన రాజశ్రీయగు కృశోదగమైన
నను తిలోదగమైన పూజ్యురాలై నువుక్రు
లఁగినను కప్పుకడుపువలెను పండితులు
గాని, రాజులుగాని కొడుకులగుట. శ్రీ
లాగునైన వలఁదనిం జేంపును. కుడియున్న
సత్త్వ హంతునిపోవుదుట స్వల్పశ్రమమున్న
గుళ్ళుగిణియగు స్వల్పశ్రమమున్న విభవ
లాగు కుండవలెను. దౌర్భాగ్యురాలగు
చూ, స్త్రీలక్షణాంగములు, 5 లక్షణాం
ములలో నొకటి (కుషి) గంభీరమైనరొబగు,
వృగ్దగమైన ధన్యుడగు, కుయుగదగము-
వలెనొదగమైన రొబగు. వ్యాహృదగ
మైనవలెనొబగు, పృథ్వీదగమైన ధన్యు
రొబగు, నానింశోదగమైన ధన్యశ్రవణవృద్ధి
యగు చూ. లక్షణాంగములు, 6 కలిలుండు
శ్చలములలో నొకటి చూ, కళలుండు శ్చల
ములు

కడుపుగక్కుఁజితి. జా తొందఱుకాటు. “తడవు
లబట్టియేము గతితంబును బోదుము పానివీటి
కిం, గనుమతిచాలమిండుపుకక్కుఁజితిన్నగ
నాధ” పృథ్వివతి ప్రద్యుత్తము.

కడుపుబ్బు. ద్వ. వి. 1. అజీర్తి: చూ, శోగ
ము, 1; 2. కడువలెనితనము. “పానినంపదఁ
జూచి నీకింతకడుపుబ్బు యెందుకు?” చూ,
నూడు. 1.

కడుపుమంట ద్వ. వి. ఈర్ష్య చూ, నూడు. 1. కడుపుండ. ద్వ. వి. (కడుపు + ఊడు) 1.

—వై—, 2. జలమలములు కట్టి కడుపుబ్బ రించెడి పశురోగము. “గీ సరిదిపుష్పకప్ప నా పురుగడ. పూడ, యడరుడ ద్విక్రయనగ సడ రి” హరి. పూ 6, ఆ 46 చూ, పశురో గము.

కడుపుడు దే. వి. (కడుక + పేడు) మేదర వాడకు కట్టుకట్టెడు సన్నని మెదుగుపేడు.

కడుముంత. ద్వ. వి. చూ, రూ- కడముంతి.

కడువ వై వి.= కటూహ-ఘటము. చూ, రూ- కడవ

కడువతీటు ద్వ. వి. చూ, రూ-కడవతీటు కడువరాసి. ద్వ. వి. చూ, రూ- కడవగాసి కడుపు. దే. ఆ క్రి రూ- కడుగు చూ, ప్రక్షాళించు.

కడిము. వై వి, దే. వి. చూ, రూ- కడియము (తత్స-కటక-పురుషోత్తమకవీయము) (రూ- కడ్యము.)

కడ్డు చూ, రూ- కడుగు (ప్రక్షాళించు.— “అడుగులు కడ్డి” భార. అశ్వ 4, ఆ. 223)

కడ్డాయము దే. వి. నిగ్బంధము చూ, బలవంతము

కడ్డి. వై వి. 1.= ఖటికా. రూ- కడ్డి చూ, బలవము, 2.= ఖటికా. బంగారులోనగువాని కడ్డి పాళము రూ-కడ్డి చూ, శలాక

కడ్డి వై. వి. —వై.—

కడ్డిగంధము. మి. వి. చూ, అమరగోలాగంధము కడ్డు. వై వి.= గర్భమ్ చూ, రూ- కడుపు.

“భూతములున్నవిగాక కడ్డునన్.” హరి, పూ. 5, ఆ. 224

కడ్డి. దే. వి. చూ, రూ- కడిమి. (పరాక్రమము.— “నుకేశ్వరుని గడ్డింబట్టి తున్నాడ

నోపిన పుత్రుండగనిత్తు” రా. బాల, కాం. 494) (తత్స-కడంబ-పురుషోత్తమకవీయము)

కణ. సం. వి. ఆ శ్రీ. 1. కంఠరీగ చూ, మక్షిక, 2. అబాజి * చూ, జీలకఱ్ఱ, 3. విప్పలిమాడి * చూ, పిప్పలి

కణంక. దే. విణ రూ- కడంక ఆయతము “నీ.కణంకనిచ్చలు. . గల్పజీవయగుచు”

భాగ. 5, స్కం. 2, ఆ 93 చూ, యత్నము కణంక దే. వి. అగ్ని. పంచ. నా 1, ఆ. 504 చూ, నిష్ప.

కణంగు. దే. ఆ క్రి రూ- కడంగు చూ, యత్నించు

కణజము. వై వి 1.= గంజ. కుమాలము. ఉ, రా 1, ఆ 265. (ఇక్కడకోట ఉత్తేషి తీంపబడియె.) చూ, పంటసాల, 2 ధాన్యముంచెడు పాత్రలు చంద్రా 1, ఆ. 25 చూ, పంటసాల.

కణజి. దే. వి. చూ, రూ- కడంజి కణంక. దే. వి. చూ. రూ-కడంక (ప్రకృతి-కణ-పురుషోత్తమకవీయము)

కణంక. దే. వి 1. రూ-కణంక “న పులులు దుప్పలు కణంతుల్” కాళి 3, ఆ 48 చూ, లూట్టిప్పి, వై వి 2 = గ్రింథి, కంఠి చూ, దుప్పిపు

కణగుగ్గులుపు సం. వి. ఉ పుం గుగ్గులుపు) భేదము చూ, గుగ్గులుపు.

కణచీర సం. వి. ఆ శ్రీ ఎఱ్ఱని మణిసిల చూ, రాయి

కణజమామకన్యాయము పా గాదిక్రింది పంది కొమ్మ గాదిలోనే జీవించుననుభవతి కణజీకరము. సం. వి. ఆ స సన్నజీలకఱ్ఱ * చూ, జీలకఱ్ఱ

కణజీరము సం. వి. ఆ. పుం తెల్లజీలకఱ్ఱ * చూ, జీలకఱ్ఱ.

కణభక్షకము. సం వి. అ. పుం. చూ, భూరి
టము

కణమరివము. సం వి. అ. పుం. చిట్టి *చూ,
ధండీరము.

కణము. సం. వి. అ. పుం. 1. అంప : చూ,
బాణము. 1, 2. పరిపండు చూ, ధాన్యము,
3. చిన్నకొలత చూ, పరిమితి, 4 తండుల
కణము చూ, నూక, 5. ధాన్యములానిభా
గము చూ, ధాన్యము, 6. నీటిబొట్టు చూ,
బొట్టు, 7. చంక చూ, మడిసంది, 8 కొం
చెము చూ, స్వల్పము; న. 9. = కడర, కం
టికడపర్తిక్కచోటు చూ, పార్శ్వము 2

కణయము సం వి. అ పుం 1 ఒకరకపు
ఈశై. “వ కణయకంపణమునల
ప్రసారణంబులు.” ఉ, హరి. 4, అ. 218
శరవిశేషమందురు. చూ, బాణము. 1.

కణలాభము. సం. వి అ పుం అంభసాంభరి
ముము చూ, నీర్వముడి

కణసెరము జే వి ఒకరకము జే చూ, స్వే
నము (జేగలని పురపాత్రమకవీయము రూ-
కవిసెరము - కడసరము - కడుపు - కణుజు
కరుణ.)

కణాటీనము సం వి అ. పుం. మందపిచ్చిక
చూ, పిచ్చుక.

కణాటీరకము సం వి అ పుం. —వై —

కణాతిగోడ ద్వ వి. రూ— కనాతిగోడ చూ,
ప్రాచీనము 1.

కణాదుండ. సం వి అ. పుం ఒకానొక ముని
చూ, ముని 1.

కణాది. సం. వి. ఇ. పుం. తెల్లజీలకఱ్ఱ* చూ,
జీలకఱ్ఱ.

కణానిబొలగు. జే. వి. భాంగుచెదురు చూ,
చెదురు.

కణి. సం. వి. ఇ పుం 1 లుకితుడు చూ,
వస్తాడు; ఈ. శ్రీ. 2. అంతఃపురశ్రీలకుప
యోగించెడు బండి: చూ, శకటము. 1.

కణితి. వై. వి చూ, రూ— కంతి: చూ, ద్రువు
కణితి. జే. వి చూ, రూ—కణితి. (రూ—కణితి-
కడలి-కంతి) (అంభరిపదపారిజాతము)

కణిక. సం వి. అ. శ్రీ. 1 నీటిబొట్టు చూ,
బొట్టు, 2. గోధుమ లోనగువాని రవి: చూ,
నూక; 3. కొంచెము: చూ, స్వల్పము.
4 అంతర్గత సూక్ష్మవస్తువు: చూ, సెరగు,
5. సడిమిశ్రేల్ చూ, మధ్యము; 6. అన్ని
మంథము * చూ, నల్లి.

కణికము సం వి. అ పుం 1. మిపండు చూ,
ధాన్యము, 2 కొంచెము చూ, స్వల్పము
కణిచి సం వి. ఈ శ్రీ 1 పుష్పించినతీగ*
చూ, వృక్షము, 2 గుంబ* చూ, తులా
నీజము, 3 బండి చూ, శకటము 1 (రూ-
కణిచి.)

కణిశము సం. వి అ న ఎన్ను చూ, వెన్ను.
కణిశవృంతము సం వి అ న పొన్న లోనగు
వాని కణికొడ ఈ, ఊడి

కణిష్ఠము సం విణ కడుంగొంచెము చూ,
స్వల్పము

కణీకము. సం. విణ —వై.—

కణీచి సం వి. ఈ. శ్రీ చూ, రూ—కణిచి

కణీయము సం విణ అతిస్వల్పము చూ, స్వల్పము
కణియన్న సం. విణ. రూ—వై —

కణీవృము. సం. విణ. —వై.—(రూ—కణివృము)
కణుచురీగ వై వి = గంధారి చూ మక్షిక

కణుచురు. వై. వి. = గంధారి. —వై.—

కణుజే. జే. వి. పృథాశమణుల యెత్తు: రూ—
కణుజే.

కణుజు. జే. వి. 1. —వై.—; 2 జేగలరా

నొకజాతి చూ, శ్వేతము, '8 రూ-కణజు' చూ, గోకర్ణము.

కణుపు. దే. వి పెనురుచెఱువ లోనగువానిబుడిపి చూ, బుడిపి (రూ-కనుపు, కన్ను-కొడుపు-గనుపు.)

కణేర సం. వి. ఆ శ్రీ 1 బోగముచూస. చూ, వేళ్ళ, 2 చాన్తినీజాతిశ్రీ చూ, శ్రీ; వా (1) బలవంతముగ ఆపుట

కణేరము. సం వి ఆ. పుం చూ, మృదుదుగి నుము *

కణేరుపు సం. వి. శు. పుం 1 —పై—శ్రీ.

2 బోగముచూస చూ, వేళ్ళ కణ్ణము. సం వి ఆ న 1 దోసము చూ, పాపము, 2 కొండగొల్లె చూ, మేపము 1 కణ్ణుడు సం. వి. ఆ. పుం కణ్ణుడను ఋషి చూ, ముని. 1.

కత. వై. వి 1.=కథ రూ-కద-కదా ఇంచుక సత్యమైన ప్రబంధము కాదంటరానిది స్వామి, ఆ. 128 చూ, సమాచారము. 2, 2=కథ. రూ-కద-కదా తొల్లింటికత. రామా 8, ఆ 182 చూ, సమాచారము 2.

కతకము. సం వి ఆ పుం చిల్ల* చూ, నల్లకి కతక రేణువాయము పా. చిల్లిగిరి అరగదీసి నీర్లలోఁ గలిపిన నాగంధము నీటియందలి బరదపు వేణువలచి తాను గావించుకుండ బోయినరీతి

కతఫలము సం వి. ఆ పుం చిల్ల* చూ, నల్లకి.

కతము సం వి ఆ పుం ఆత్మవృత్తావర్తము చూ, హయము.

కతమాలము సం. వి. ఆ. పుం ఆగ్ని చూ, విష్ణు.

కతము వై వి. 1. గుఱుకు రామా 4, ఆ 169 చూ, లక్షణము. 1, 2 =కత. కారణము,

(రూ-కతనము.) భార. ఆర. 4, ఆ. 128:చూ, హేతువు.

కతలము సం. వి ఆ న కడత చూ, పాశ్చ్యము. 2

కతినోలము సం వి ఆ పుం కతినోల అను పక్షి చూ, పక్షి.

కతుక్కు. దే. వి కొలుకుటుయందగు ధ్వజము కరణము. శుక. 1, ఆ 183 చూ, హూహూ.

కత్తరి దే. వి 1 శబలము. నానావర్ణములు గలది. "కత్తరియాపు, కత్తరియెద్దు" మొ

చూ, వర్ణము 6, 2 వర్ణసాంకర్యము గలది. విజ్ఞా. ఆచా, కాం 112. చూ, సంకరము 4,

వి 3 ధేదము తెలియనికూడికి చూ, సంక రము 1, 4 ఎరచిల్లపురుగు-చూ, మత్స్యము 1

కత్తరిగలయు దే ఆ. క్రి. (కత్తరి + కలయు.) కలిసికొను. వై 8, ఆ 218, కాశీ. 2,

ఆ. 95 చూ, సంకరమగు

కత్తిల్లు దే. ఆ క్రి. అల్లెల్లు, చలింపు.

"ఎ గీ కటములదరంగ మీసాగ్నత్తిల్లు"

పై 7, ఆ. 46 చూ, సలింపు

కత్తలూన వై వి. = కత్తలూఁ తెల్లని గొరి జీయూ దోకము వెండుకలను గల నల్ల

గుఱ్ఱము చూ, హయము (రూ-కత్తలూని-కత్తళిడు.)

కత్తలూని. వై. వి = కత్తలూని —పై —ఆపు, బాల, కాం 11

కత్తళిడు. వై వి. = అంధర్య —పై —

కత్తళము. దే వి కవచము. భార శల్య. 2, ఆ 35 చూ, బొందడము.

కత్తళిడు దే. వి 1 (కత్తళము + కడడు) బొం దలిడు చూ, పొక్కుడు.

కత్తన. దే వి. 1 రూ-కత్తన, మడికిచుట్టు శేర్ప అచ్చిన చిన్నగట్టు చూ, గట్టు; 2. బాణము

పంటి పనిముట్టు; వట్టి పెల్లగొచ్చెడు పని
ముట్టు: (రూ-కత్తున కట్టుపడ్డ, గసిక.)

కత్తి వై. వి. 1. = కత్తి ఖడ్గము. మల్లబంధవిశే
షము చూ, విన్నాణములు, 2. = కత్తి
ఖడ్గము కత్తి చూ, రిప్పి. 2, రి. = ఖడ్గము
కైదుపు చూ, బాణము 1; 4. మంగలికి త్తి
చూ, మంగలికత్తి (రూ-కత్తియ-కత్తె. పురు
షోత్తమకవీయము)

కత్తికాసు. వై వి వడ్డవాని ఆయుధవిశేషము
చూ, బాణము. 1.

కత్తికిలాడు. ద్వ వి. ఆసికుడు చూ, ఖడ్గి
కత్తిగంటము సా ఒకకొనను కత్తిగంటము.
కత్తిమాటు బా. కలహమునకు సిద్ధమగుట.

“నామీద కత్తిమాటుచున్నాడు” “ఇత్తిటి
మనపై గత్తిమాటుచున్నాడెవండో” యె
ఱుంగరా” (సర్వజరాజ నూయము.)

కత్తిపిడకి వై వి కుండ్రవాని కత్తులబట్ట
కత్తిపీట వై వి కూరలు లోనగునవి తిలు
గుటకు ఏటయందయర్చిన కత్తి చూ,
రిప్పి. 2.

కత్తియంగు ద్వ వి. 1. మల్లాలిగ కాడలతో
గూడి పాలచెట్టు *, 2 కత్తి యెఱకు
పూయునట్లు, 3 గడ్డలకు పూయు మంగు
కత్తియొడిసాములు బా కప్పయగు పనులు
“వారతపున్నపుట్రటి కత్తియొడి సాములు
సుమ్మి” వనలయాశ్వ. కే.పన 499.

కత్తియ అప. 1 ఒకానొక ప్రత్యయము
“అంటుకత్తియ, చెలికత్తియ, సొగసుకత్తియ”
మొ. రూ-కత్తె, 2 వై వి = కత్తి. అ
డుది చూ, త్రి. (పురుషోత్తమకవీయము)

కత్తియము. దే వి. అంకెలబంతి రూ-కత్తెము
కత్తిరించు. వై. పే. రూ-కత్తిరించు. వస్త్రము
లోనగువాని చేరించు. చందా. 2, ఆ. 88
చూ, చించు.

కత్తిరిల్లు వై. ఆ. 89 భిన్నమగు. శుక. 1,
ఆ 177: చూ, వేలుపడు.

కత్తివాతియమ్మ. వై. వి. (కత్తివాయి + అమ్మ)
అర్థచంద్రబాణము “ఆ వాడియైన కత్తి
వాతియమ్మన గొని. వైదుగూఢకుల
నొనర్చు” భార ఆర 6 ఆ. 250 చూ,
బాణము 1.

కత్తులసాన. వై వి. కర్నచక్రము చూ, సాన. 2.
కత్తువ. దే. వి చూ, రూ-కత్తువ

కత్తెము. సం వి. ఆ. న 1. పలఘ్నము
కామంచి* చూ, ల్పాణము. 1, 2 నాచు*
చూ, కైవలము 1

కత్తె చూ, రూ-కత్తియ.

కత్తెము దే. వి చూ, రూ-కత్తియము.

కత్తెగ. వై. వి 1. = కత్తికా. కత్తికానక్ష
త్రము కాశి 1, ఆ 188 చూ, నక్షత్ర
ము 1, 2 = కర్తరి కత్తిరించెడి ఆయుధము
చూ, బాణము 1, 3 భరణి మూడునాలుగు
పాదములయందున్న కత్తిరియందును గోపాణి
మొదటిపాదనంగును సూర్యుడుండు కాల
ము కర్తరి, 4 కత్తెవలె పృథులను ఖం
డించుటచే కుక్క-కి వ్యుఁడైన పేగు చూ,
సినగి 2, 5 పల్లబంధ విశేషము చూ,
విన్నాణములు.

కత్తెరకాలు. ద్వ వి అందలపుకొల్లకు అడుగున
పోటిగా నమర్చును ముక్కాలు.

కత్తెరగాయము. ద్వ వి గవాక్షవిశేషము ఉ,
హరి. 2, ఆ 94 చూ, గవాక్షము

కత్తెరచీల. ద్వ. వి మీటమునలచీల వదలి
రాకుండ దానిచివర రంధ్రమున నడ్డముగా
వేసెడు చీల

కత్తెరచుక్క. వై. వి. కత్తికి: చూ, నక్ష
త్రము. 1.

కత్తెరదొంగ. ద్వ. వి ముడియకత్తిరించు దొంగ:

చూ, ముగియ్య. 1.

కత్తెరనెల ద్వ. వి కాత్తికమాసము చూ, మాసము. 1.

కత్తెరబావిలీ ద్వ. వి. శ్రీ ర్ణహమవిశేషము చూ, భూషణము. 2

కత్తెరబోను. ద్వ. వి. 1. ఎలుకవల, పా. 2. ఆపాయకరమగుస్థితి (వా)

కత్తెరవంగ వై వి. = కర్తారికా పెద్దవంగ * చూ, వంగ

కత్తెరవాసము ద్వ. వి. ఎగురెదురుగాఁ గత్తెర వలె నుంచెడు వాసము.

కత్తెరయము సం వి ఆ స. కల్లు పొ, నుర 1 కత్తిరే. వి. జీక్ష్మణియను అటయొక్క ఒక యంగము. ఉ, రా 6, ఆ 189

కత్తిరించు. వై. స క్తి చూ, రూ-కత్తిరించు "ద్వి. కత్తిరించుకొనిన యొ గంరమాత్రముల." రా యు, కాం 351 పుట

కత్తిరవరము సం. వి ఆ స. మూపు గూ, స్కంధము 1.

కథ సం. వి ఆ. శ్రీ 1 = కథ-కథ ఇంచుక సత్వమైన పృబంధము, కాదంబర్వాది చూ, సమాచారము 2, 2. తొల్లింటికత చూ, సమాచారము. 2, 3 వాస్తవార్థముగల వార్ష చరితాదిగ్రంథము, ఆఖ్యాయిక చూ, పరి కథ; 4. గౌరి చూ, పార్వతి 1, 5 మాహిష్మతిపురము: చూ, దేశము

కథంకథిరడు. సం. విణ. అడుగువాడు చూ, పృశ్నకర్త.

కథంకథిత. సం. వి. ఆ. శ్రీ. అడుగుట చూ, పృశ్నము.

కథకము. సం. వి. ఆ. పుం. అరగడియ చూ, గడియ. 1.

కథకుడు. సం. విణ 1. కథకెప్పెడువాడు¹ కథాపాణి²లుడు 2. నూతుని కొడుకు: చూ, పుత్రిండు 1; 3. చెప్పెడువాడు: కథాపాణి⁴లుడు, పురాణము తెలిసినవాడు: చూ, పారాణికుడు

కథముధ అం. అర్థవేదములోని అష్టవర్ణములో నొకటి: చూ, అష్టవర్ణము.

కథలుచెప్పునది. అం. దూతీ చతుష్టయములో నొకతె చూ, దూతీ చతుష్టయము. (దీనికి మతాంతరములు మూడుగలవు. మూడవ దానిలోని పదియంటింటిలో నిదియొకటి.)

కథాపృసంగము సం. వి. ఆ. పుం. 1. వాతూలమా, సుడిగాలి చూ, వాయువు; 2 ఆపుల మంద చూ, ధేనువు, 3 తొల్లింటికత చూ, సమాచారము 2, 4. వేదాంగమైన విధి కల్పము.

కథాపృసంగుడు. సం వి. ఆ పుం. 1. చండాలుడు చూ, మాల (1), విణ 2. గారడీడు చూ, సాగ్రితిహరకుడు.

కథాపాణిలుడు. సం విణ చూ, కథకుడు 1-3-4.

కథించు సం స క్తి ఆఖ్యాపించు. "క అనుటయు. కథింతు నీదుకొరికయలరక్ష." హరి. ఉ 5, ఆ 110 చూ, నెలవిచ్చు.

కథితము సం. విణ. చెప్పబడినది: చూ, వ్యాఖ్యాతము. 2

కథితుడు సం విణ. చెప్పబడినవాడు ఉత్తడు

కథోద్ధాతము. అం నాటకలక్షణమున పృస్తావనాంగములు మూడింటిలో నొకటి చూ, పృస్తావనాంగములు. (తనకనుకూలించు నూత్రధానుర మాట గాని సంగతిగాని గృహించి చెప్పటం.)

కడ. వై. వి. 1. = కథ. రూ-కదా. ఇంచుక
సత్త్వమైన పృబంధము కాదంబర్యాదిఃచూ,
సమాచారము. 2. 2. = కథ. రూ-కదా.
తొల్లింటికత రా యు, కాం 72 చూ,
సమాచారము. 2; కే అన్య. 8. పృష్టిని దెలి
పెడి. ఉ. రా. 4. ఆ. 174. రూ-కదా-కదె-
కడ, కా-కాదా-కాదె-కాడ

కదంబదము. సం వి ఆ. పుం. తెల్లవాలు:
చూ, సర్వము.

కదంబకము. సం. వి. ఆ పుం 1 —వై—;
2. గుంపు: చూ, సమాచారు, వై విణ =
(1) కరంబః కలిసినది, కర్మము అగురుచం
దనము కన్దురి తక్కిలము, కంకువపువ్వు
వీనితోఁ చేయఁబడినది) పంచ నా. 2
ఆ. 226 చూ, మిశ్రిము (రూ-కదంబము)

కదంబపుష్ప. సం వి. ఆ శ్రీ. మండలిక *
చూ, మండలిక.

కదంబపుష్పి సం వి. ఈ శ్రీ పెద్దబోడలిక
ము * చూ, మండిని.

కదంబము. సం వి ఆ న 1 కదుపు, గుంపు
చూ, సమాచారు, పుం 2 తెల్లవాలు:
చూ, సర్వము, కి = కడిమి * చూ, నీపము;
4 కైపు: చూ, బాణము 1, 5. కాకినిర
సితము, కూరలో తీసివేసిన తొడిమెలు పించు
మొదలైనవి, 6 కలంబము చూ, కూరనార,
7. సత్త్వపు, పొడిపిండి చూ, సాదము (1),
వై. విణ. (1) మిశ్రితము. ఆము 2, ఆ. 75,
అం, భా స్వి. చ. 163 (వృత్తియందు అం
త్యనరలోపంబు వికల్పంబుగానగు. కదంబ
కావి.) చూ, మిశ్రిము

కదంబముకుశ్ న్యానుము పా. కడిమిచెట్టు
పువ్వు ఒకచాసిలోనుండి యొకటి వరసగా
దండవలె నుండుననురీతి.

కదంబి. సం. వి. ఈ శ్రీ. ఒకానొక రీతి *:
చూ, లత. 1.

కదంబించు వై ఆ. కృ. 1. మిశ్రితము.
“నీ. ఉంబ్రాణి ధూపవాసన గదంబించు
వీధుల మంగళద్రవ్యములు ఘటించి.” కై 7,
ఆ. 49: చూ, మేళనించు 1; అం. కృ.
2. ముశ్రితమునైయు.

కదకము. సం. వి. ఆ. పుం. ఉల్లడ: చూ, వితా
నము.

కదకురము సం వి. ఆ న. కుత్తికమై అన్నము
చూ, వర్ణము 1.

కదధ్యము. సం. వి. ఆ పుం. వెనుకొక
చూ, మార్గము. 1

కదనము. సం. వి ఆ న. 1. గోనము చూ,
పాపము, 2 కిడము చూ, యుద్ధము;
8. కీడు చూ, విపత్తి, అం. 1 విన్నాణ
ములు ముప్పదిరెండింటిలో నొకటి చూ,
విన్నాణములు

కదను కే వి కిక్కలివి గను చూ,
హయము

కదన్నము సం వి ఆ. న కుత్తికమై అన్నము
చూ, సాదము (1.)

కదనో వా వి చూ, ముచ్చిలక.

కదము. వై. వి = గుండము అస్కండితము.
రవగాలు. చూ, ఖరి

కడర కే. అన్య. (కడ + ర) రూ-కడర. సంతా
పార్థకము చూ, సంతాపము.

కడరము సం. వి. ఆ పుం. 1. నల్లరేంద్ర *:
చూ, విటదినము; 2. ఒకానొక రోగము: చూ,
రోగము. 1; 8. క్రకవము: చూ, అంధము;
4. సోమవల్క్రము, తెల్లకుమ్మ * చూ,
విటదినము; 5. కరీరము * చూ, కెలుకురు;
6. కాశుక: చూ, లంఛము.

కదరే. జే. అవ్య. (కద + రే) రూ- కదరే.
రసి. 4 అ. 177 చూ, సంతాపము.

కదరే జే. అవ్య. —వై.— “ఈ, వ్యాజస్యాం
తుండు రుక్మియుంబుగదరే.” రుక్మి. 2,
అ. 78

కదర్యుడు. సం విణ పిసిగొట్టు చూ, లోభి.

కదలడుము జే వి యాత్ర, పయనము చూ,
ప్రయాణము. (రూ-కదలిక- కదలిపోక- కద
లుడు)

కదలాడు జే ఆ క్రి (కదలి + ఆడు) అల్ల
లుడు. పు 2, అ. 47 చూ, సలించ (రూ-
కదలు-కదులు-కదరు)

కదలించు. జే స క్రి. ఉత్సాహించు చూ, కద
లుచు

కదలిక జే. వి. 1 కదలు “ఎ గీ కదలికల
జాటు జిలుగుబయ్యెదలతోడ.” పర. 4,
అ. 111 చూ, చలనము 1, 2. పయనము,
చూ, ప్రయాణము, 3. పూనిక రామా. 6,
అ. 106 చూ, యత్నము, 4 అనయనముల
కదలిక చూ, విశేషము 3.

కదిలిపోక. వా వి పయనము చూ, ప్రయా
ణము.

కదలు జే వి 1. కదలిక. భార ఆర 7, అ
28 చూ, చలనము 1, 2 పయనము చూ,
ప్రయాణము, 3 పూనిక ఉ, మారి 5,
అ. 184 చూ, యత్నము, అ క్రి 4 కద
లాడు చూ, సలించు, 5 ఏతెంచు చూ,
జెల్లు. 3, 6. పూన “గీ నరకుడుగాడిన
మున... బాణమొకటి సంధించి యేయగద
లఁగొన్న పల్కె నాకొకవాణి.” జై 5,
అ. 122 చూ, యత్నించు, 7 పరుగిడు
అం, భా. తృ. 86 చూ, పరుగెత్తు.

కదలుచు జే. స. క్రి. రూ- కదల్చు అదరించు-

రూ- అదరించు, కదలించు- రూ- కదల్చు;
(సంప)- ఉత్సాహించు.

కదల్చు. జే స. క్రి. —వై.—

కదలుడు. జే వి. పయనము. “మారలిప్పుడే కద
లుడు చాటిచెప్పుడైఁబుగద” కళాం. 4,
అ. 187 చూ, ప్రయాణము.

కదలుతులుము అం. మల్లభంధవిశేషము, విన్నా
ణములు ముప్పదిరెండింటిలో నొకటి. చూ,
విన్నాణములు.

కదలులింకడ అం. ఉపవీతములు పడునాటింటి
లో నొకటి చూ, ఉపవీతములు.

కదలుపరువడి. ఆం. మల్లకాస్త్రమునందలి పరు
వళ్ళు పండ్రెండింటిలోనొకటి చూ, పరువళ్ళు.
కదలుమెలకువ. అం. ఉపవీతములు పడునా
టింటిలో నొకటి: చూ, ఉపవీతములు.

కదలుమొన. అం. మల్లకాస్త్రమునందలి మొనలు
పండ్రెండింటిలో నొకటి చూ, మొనలు.

కదళ సం వి ఆ శ్రీ. 1 కోలపాన్న *
చూ, పున్నిపల్లి, 2 తుండకేరి *. చూ,
దొండ, 3. బూరుగు * చూ, కాల్యలి

కదళకము సం. వి ఆ పుం. అంటి * చూ,
రంధ 2.

కదళము. సం. వి. అ. పుం. 1 —వై.—;
2 కోలపాన్న * చూ, పున్నిపల్లి

కదలి. సం వి. ఈ శ్రీ. 1. ఆరటి * (దీని
పువ్వుము శిలీంధ్రము) చూ, రంధ 2,
2 ఏనుగుఅంబారిమీదె పెక్కెము చూ,
నిడము, 3 (ఇరువదియంగుళముల నిడివిగల
లేడి; వ పుం. ఇరువదియంగుళముల నిడివి
గల ఇట్టి అనికొందఱు.) చూ, హరిణము. 1,
4 కవచము చూ, బొందడము. అం. 5 కావ్య
పాఠములు మూడింటిలో నొకటి చూ, కావ్య
పాఠములు

కదలీకండ. అం. ఆయుశ్యేదమునందలి ఘృతము కదీశత్యము సం. వి. అ. న కుత్సితప్రభుత్వము:

లలా నొకటి చూ, ఘృతములు.

కదలీపాకము. అం పాకములు నాలుగింటిలా

నొకటి చూ, పాకములు.

కదలీపండ్ల పా. అరటిచెట్టువలె నొకసారి పృ

సవించినది (శ్రీ). (చూ, శ్రీ) పృబంధరాజ

వెంకటేశ్వర విజయవిలాసము: చూ, పండ్లు.

కదా. సం. అవ్య. 1 ఎప్పుడు కదాచన,

దే. అవ్య. (1) కిలార్థకము చూ, రూ- కద. 8

(రూ-కద- కద- కద- కా- కాదా-కాద-

కాదే)

కదాచన. సం. అవ్య చూ, కదా 1.

కదాడిక. సం. వి. ఆ శ్రీ బొంత చూ,

వస్త్రము.

కదించు. దే స క్రి. రూ- కదియించు కది

యజ్ఞేదము. హంస 2, ఆ. 214 (కదించి=

మూసి) చూ, మూయు. 1.

కదియబడు. ద్వ ఆ క్రి. (కదియక + పడు)

చేరు. “క పలుకెంచి కదియబడియే, డైలన్

పిన మస్తకముకెగన్.” నిర్వ 3, ఆ 27

(స్వార్థముపడు) చూ, సమీపించు.

కదియించు దే స క్రి చూ, రూ- కదియించు

కదియు. దే ఆ. క్రి 1 చేరు భార. సౌ 1,

ఆ 164 చూ, సమీపించు, 2. సమానమగు

భార. ఆం. 2. ఆ చూ, సరిపోవు. 1, 8 సక్తి

మగు. “క. కృతనిశ్చయుడగు శేషుని, ధృ

తరాప్యైడనెడు సరికదినియిట్లును.” శై 7,

ఆ. 80 చూ, సాగిపించు.

కదిరి. శే. వి ఒకానొక చేప చూ, మత్స్యము 1

కదిక్షణము. సం. వి అ. న. కుత్సితమైనచూపు

చూ, లక్షణము 8. (ఇత్యాది)

కదీశత్యము. సం. వి అ. న. కుత్సితచనము. చూ,

వాదీశత్యము. 24 (ఇత్యాది)

చూ, రక్షణము. (ఇత్యాది)

కదీహ సం. వి. ఆ. శ్రీ. కుత్సితపుత్ర చూ,

వాంఛ (ఇత్యాది పదములూహ్యంబులు.)

కడుకొను. దే. ఆ క్రి (కడుము + కొను.) అతి

శయించు “చ. కడుకొనివేడి బాష్పములు

గ్రమ్మి పయింబయిబిడ్డి.” రా యు, కాం.

2856 చూ, ముమ్మరించు.

కగుతు వై ని. 1.= కదంబ ఆవులమంద. “క.

శరములవేగంబున... వెరవునగోపమడగుచు

వెలిచిన మడ్డిన్” భార భీష్మ 2, ఆ

215, భార విరా. 1, ఆ 101 చూ,

గేనుపు, 2. సజాతీయపడుపయ్యెది సమూ

హము “ఎనువకదుపు, జిక్కికరుపు, పంది

కదుపు, లేటికదుపు, గూబకచుపు, చిల్క

కదుపు, లేటికదుపు” మొ చూ, వంగడము.

కగుము దే వి 1 గ్రంథి, పుంగడు చూ,

బొప్పి, స క్రి 2 ఆక్రిమించు, అలము

“క బహువిధోగాస్త్రములతో . కదిమగు

నాభాది దనుజ గణదేహంబుల్” పృభా 5,

ఆ 214 చూ, మొగరించు

కగురు గే వి 1 నూలువడికెడు (కగురు) కపా

లనాలికి చూ, తెక్కుపు, ఆ క్రి. 2 అతి

శయించు భా. ద్రోణ 2, ఆ. 231 చూ,

ముమ్మరించు, 3 జనించు భాగ. విరా. 2,

ఆ 88 చూ, పుట్టు 2, 4 పొంగారు

“చ ప్రసరిని శౌర్యసంపదలఁ బెట్టిదండలు

ద్రౌపదే కడుంగదురుచు.. ధైర్య పనిసే

యజిపోరి పేరువాలుచుక.” కళా. 8, ఆ

99 చూ, విజృంభించు.

కడువ్లుము. సం. వి. అ. న 1. ఇనుమంతకాఁగ

చూ, మందోష్ఠము; (చూ, వేడిమి), విణ

2. ఇంనుకవేడిమిగలది: చూ, మిడి. 4. (చూ,

వేడిమి.)

కడ. దే. అవ్య. రూ-క దే: చూ, కడ. వి.

కడ. దే. అవ్య. —పై — పై. 5, ఆ. 176,
భార. ఉద్యో. 3, ఆ. 72.

కడ్డుము. దే. విని. దట్టము. “క. ఎట్టులు మఱుఁ
గులుగాఁజని, కడ్డుములై చేరు పెన్నుకంటలు
...యబ్బురపడఁగొన్.” య. 2, ఆ. 81. చూ,
సాంద్యము.

కడ్యుర. సం. వి. ఊ. శ్రీ. పచ్చగులతల్లి చూ,
సర్వము.

కడ్యువు. సం. వి. ఊ. శ్రీ. 1 —పై.—
(సర్వకల్పబంబోధిని); ఉ. పుం. 2. గోరోజిన
మువంటి వర్ణము: చూ, వర్ణము 6, విణ
8 గోరోజినమువంటి వర్ణముగలది చూ,
వర్ణము. 6.

కడ్యునూతుడు. సం. వి. ఆ. పుం. సాహిత్యేఁడు
చూ, సర్వము.

కడ్డుగఁడు. సం. విణ. నిందింపఁదగు మాటలాడు
వాఁడు గర్హ్యవాది

కథాక అం. మల్లగాస్త్రము నందలి విసరలు
పనునాలుగింటిలో నొకటి. చూ, విసరలు

కన. దే. ద్ర. ఇది వాక్యాలంకారముగఁ బ్రయో
గింపఁబడును. “క. ఈ హయరత్నముగ నమన,
సాహిత్యముననున్న.” జై. 4, ఆ. 5 చూ,
కనక

కనఁజేయు. దే. స. క్రి. కనఁజెడఁజేయు. చూ,
ప్రత్యక్షముగు.

కనఁబడకపోవు. ద్వ. అ. క్రి. అదృశ్యముగు
చూ, వస్తువిశేష.

కనఁబడనివాఁడు ద్వ. వి. అగోచరుఁడు చూ,
కానరానివాఁడు.

కనఁబడు. ద్వ. అ. క్రి. గోచరించు, యోపట్టు
చూ, ప్రత్యక్షముగు.

కనక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 కోయంబుత్తూరు
జిల్లా కోల్లెకాలం తాలూకాలో కావేరీలో

జేరినదియు తులాకావేరి మాహాత్మ్యమునఁ
జెప్పఁబడినదియునైన పురాణ నది చూ, నది.

దే. ద్వి. (1) కనుక: చూ, హేతువు
(రూ-కనుక-కానక-కాపునక-కాంగక)
కనక కాయఁడు. సం. వి. ఆ. పుం. కంసాలి:చూ,
సర్వ కాయఁడు.

కనకఁడారము. సం. వి. ఆ. పు. టంకణము
చూ, వెలిగారము

కనకచ్చద. సం. వి. ఆ. శ్రీ. గేదగిరి: చూ,
మొగలి

కనకరత్నెట. ద్వ. వి. పటహము: చూ, వీణ
కనకదండకము. సం. వి. ఆ. న. రాజభట్రిము:
చూ, భట్రిము

కనకన జే. వి. నిప్పునందలి అధికప్రకాశము.
“నిప్పు కనకన లాడుచున్నది” చూ,
వెలుతురు. 1

కనకనమను దే. ఆ. క్రి. (కనకన + అను) (నిప్పు)
వింక్రియ ప్రకాశించు. “గీ కనలు నీకటి
రక్కసి కన్నులందు, దొరగని కనకననును
నిప్పుచునుకలనఁగ,” య. 2, ఆ. 76 చూ,
ప్రకాశించు. 1

కనకనలాడు దే. ఆ. క్రి. (కనకనలా + అడు)
—పై — “బొగ్గులు యెఱ్ఱగా కనకనలాడు
చున్నవి”

కనకపర్వతము అం. సుహృదానములు పరుశాక్షిం
టిలో నొకటి. చూ, సుహృదానములు

కనకపలము సం. వి. ఆ. పుం. నాలుగుకర్ణముల
యెత్తు బంగారము కురవిస్తుము

కనకపుష్పకము సం. వి. ఆ. పుం. కొండగోఁగు *
చూ, మృదుద్యుయము
కనకపర్వ సం. వి. ఆ. శ్రీ. మహాజ్యోతిస్తపః
చూ, మానేరు

కనకపర్థిము సం. వి. ఆ. న. అలిదళము చూ,
హరిదళము.

కనకప్రయోగ. అం. తంత్రములు అటువదినాలు గింటిలో నొకటి చూ, తంత్రములు.

కనకప్రసవ సం. వి. ఆ. శ్రీ. బంగారు మొగలి * చూ, మొగలి

కనకము. సం. వి. ఆ. న 1. బంగారు: చూ, లోహము 1, తుం 2. ఉమ్మెత్త * చూ, హలాపున్నము, 3 చంపకము * చూ, సం పెంగ, 4 కోవిదాగము * చూ, దేవకాంచ నము, 5. నల్లఅగలు చూ, రాజార్జము, 6. ఇభాఖ్యము * చూ, నాగ కేసరము, 7 కింశుకము * చూ, మోసగు.

కనకరంధ సం. వి. ఆ. శ్రీ సువర్ణకదలి * చూ, రంధ. 2

కనకరసము సం. వి. ఆ. పుగ అరిదళము చూ, హరిదళము

కనకలత పా 2 కానొక వృత్తము. — ఇంగ్లొక్లపాదము యాల్పాంశములు, 2:3 సుఖమునుగలదై పదుమూడవయింటి యతి గిరిగి ఏకవింశచ్ఛందస్సునంబుట్టినవృత్తము ఉగా — “బరమున భిగ భగియాచు వృ-బ బసములఁ బొడవినఁ, దివశభినుడిసిన మధు ముగ- సగకద సునయనీ పే, లవముఁ బలుమటు నిరువడి- లఘువులుగము పునుమూ, డవ యెడ వింతిజొసఁగిన చె- డఁగ డరుఁ గనకలతకా ” చూ, వృత్తము 1

కనకలోభ్యకము. సం. వి. ఆ. పుం చూ, సజ్జ రసము

కనకాంగి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. బంగారువంటి మంగ ములుగల శ్రీ చూ, శ్రీ.

కనకాక్షి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. మైడికంటిపక్కి, గుడ్డగూబ. చూ, సకినంపులులుగ.

కనకాచలము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. నూర్మూడు అర్జునులొండ: చూ, పుర్ణతము, 2. మేరు విజయము: చూ, పుర్ణతము.

కనకాద్రి. సం. వి. ఇ. పుం — మై.

కనకాధ్యక్షుడు. సం. వి. ఆ. పుం సువర్ణరత్న రుడు: చూ, భార్యుడు.

కనకాపగ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. కావేరినది చూ, నది.

కనకారకము. సం. వి. ఆ. పుం. కాంచనము * చూ, దేవకాంచనము

కనకాలుక సం. వి. ఆ. శ్రీ. గాజద్వారమున నుంచెడి బంగారపు గిండిచెంబు, భృంగా రము చూ, పాత్రము. 6.

కనకాననము సం. వి. ఆ. న బంగారుపీట: చూ. పీట.

కనకాహ్వము సం. వి. ఆ. న నాగ కేసరము * చూ, నాగ కేసరము.

కనకాహ్వయము సం. వి. ఆ. పుం ఉమ్మెత్త * చూ, హలాపున్నము

కనకపులు దే వి తెల్లు * చూ, తృణము 1 క గు దే వి 1. బిరు. ఆము 2, ఆ 68 చూ, రసము 5, 2 చేరు చూ, తీక్రము, 3 వికటగంధము మెటు చూ, సుగంధము, 4 కోషము చూ, కోషము, (రూ-కనలు- కనుపు-కలుదీ), 5 కందాద్ద లోనగువాని యగది స, దురద చూ, మసము, నిణ 6 వి త్రపుకొనిది “ఉ ఓరవణసాదుబుద్ధి విగరా కనరా కనరా శుభసితుల్ ” సమీ రి, ఆ 116 చూ, అహితము.

కనలు దే. వి. 1 కోషము. “కన్నులంగనలునఁ గెంపు వెంపడరగా” హరి. ఉ 4, ఆ. 55. చూ, కోషము, 2 బాల్ల. “సీ. అలఁగులఁ బొడిపించి. కరులచే దొక్కించి కనలు టగ్గి, దొక్కియించి... పవను చేపురించి.” లక్ష్మీ. 4, ఆ. 178: చూ, నిష్ప, అ. కి) రి. కోషగించు: చూ, కోషించు, (రూ-కనా రిలు-కాగు) 4. జ్యరించు. “అనలబాల్ల

లాన్సుచ్యుడింగనల్ " వారి. పూ. 6, ఆ. 150: చూ, మండు.

కనాళిగోడ ద్వ. వి. చూ, రూ-కనాళిగోడ. ఆం, భా, ద్వి. మ. 159.

కనాలిలు. దే. అ. క్రి. కోపిండు. ఉ. రా. కి, ఆ. 314: చూ, కోపించు.

కనికట్టు. దే. వి. కండ్లకు కనబడనీయమండగఁ జేయు గారడి: చూ, మాయము. 1. (రూ-కనుకట్టు.) (చూ, వింద్రాళాలికము.)

కనికరము. దే. వి. 1. అక్కటిక చూ, దయ; 2 ఏడుపు, శోకము. "క తనవం దనయులు లేమికిఁ గనికరమంగుమును." భల్లా. కి, ఆ చూ, దుఃఖము.

కనికరించు. దే. అ. క్రి. 1 వగ మీ చూ, శోకించు, 2 కరుణించు చూ, దయసేయు కనిగ్రుడ్డి వినిచెవుడు జా తెలిసియు, తెలియక పోవుట "దనుబాంతక చేతస్పృహ, ననమన వరతానుభూతి శాస్త్రంబులచే, గనిగ్రుడ్డి యు వినిచెవుడును, జనవరసీమాయకేక ససా ధ్యముఁగలరే" (కవికర్ణగసాయనము)

కనిపట్టు దే సక్రి చూ, వెదకిపట్టు "ఎ పటి మెయిఁ బాటివానిఁ గనిపట్టి వెదక బెడతేలు గట్టితెచ్చిరి" భార శాం 3, ఆ 505.

కనిపించు దే పేరి (కను + ఇంచు) 1. రూ-కానిపించు చూ, ప్రత్యక్షమగు, అ. క్రి 2 రూ-కానిపించు చూ, ప్రత్యక్షమగు (రూ-కానిపించు-కానించు-కానబట్టు.)

కనిపెట్టు దే అ. క్రి రూ-కనుపెట్టు. చూ, ప్రతిక్షించు.

కనియ వై వి.=ఖండము, రూ-గనియ చూ, కళలము 4

కనియు. దే. అ. క్రి కమియఁబండు. "చ. ఎట్టి దెప్పుడుం గనియఁగఁబండియుండు" భార ఆర 7, ఆ. 446 చూ, మాఁగు.

కనిష్ఠ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. చిటికెనవేరిలు చూ, వేరిలు. 2, 2 అందటికంపె చిన్నదగు చెల్లెలు (చూ, చెల్లెలు.) చూ, సహోదరి, కనిష్ఠకము. సం వి ఆ. న కూత్యణము చూ, తృణము. 1.

కనిష్ఠగుండు సం. వి. ఆ. పుం బుద్ధదేవుడు. చూ, బుద్ధుండు 1.

కనిష్ఠము పం వి ఆ పుం. 1 కొలది చెండ కత్తులు కొరవడియేమనఁగ చూ, హస్త; విణ. 2 బహుస్వల్పమైనది చూ స్వల్పము. కనిష్ఠిక. సం వి ఆ శ్రీ చూ, కనిష్ఠ.

కనిష్ఠుండు. సం విణ. 1. ఆవరణుండు (చూ, తమ్ముండు) చూ సహోదరుండు, 2. మిక్కిలి అల్పుండు చూ, హీనుండు, 3 మిక్కిలి కొద్దియగు కలవాండు చూ, శిశువు.

కనిసెరము. వై వి ఒకరకముడేగ రూ-కణసె రము చూ, శ్వేషము

కనీచి సం. వి ఇ. శ్రీ. గురివెంద * చూ, తులాబీజము

కనని సం. వి ఈ శ్రీ. చిటికెనవేరిలు చూ, వేరిలు 2.

కనీనిక. సం. వి ఆ శ్రీ 1 కంటిసల్లగుండు. చూ, బిడాలము 2, 2 కంటిసల్లగుండులోని ప్రతిఫలము చూ, చారకము. 1, 3 చిటి కెనవేరిలు చూ, వేరిలు 2

కనీయనము. సం వి ఆ. న తామ్రము, రాగి చూ, లోహము 1

కనీయసి. సం వి ఈ శ్రీ. 1. ఒకానొక చెట్టు చూ, వృక్షము, 2 చెల్లెలు చూ, సహోదరి

కనీయుండు. సం. విణ చూ, కనిష్ఠుండు.

కనీసము వై విణ.=కనీయ తమ్ముడైనది చూ, హీనము. 1

కను. దే. వి. 1. రూ-కన్ను చూ, నేత్రము. 1, 2 చెఱువులానగువాని కనుప్రకీరించి గుంటు.

“నీ. కనుగలవెంటుం జొ, క్కపు చవులువ్వు
 ట్టించి, ... కంకేలిం బ్రబలరాగంబునించి.”
 వ. ను. 3, ఆ. 58. (నాల్లువరమగుచో ఉకా
 రమునకు వైకల్పికముగ లోపంబగు ఉదా.
 “కన్దలిగి” ము), ౪ క్రి 3. మోచుః
 చూ, వీక్షించు, 4 నీళ్ళాడు: చూ, ప్రిస
 విందు, 5. ఎఱుంగు భార. సా. 2, ఆ. 76
 చూ, తెలియు, 6 పొందు, సక్తమగు. భార.
 ఆం 7, ఆ. 481 చూ, ప్రాపించు, 7 భాగ్య
 ముపొందు. “ఆ. పురుషవృక్షభులయిన పురు
 షులతోడన, యరిగి పరమభక్తిఁ బరిచరింపఁ,
 బోవఁగనుటనీవు పుణ్యంబునీసితి, వంచుఁ
 బ్రీతికాఁగిలిందుకొనియె” 291. “క. సమ
 రమున బాహుబలద, ర్మము మెఱయంగంటి
 ననుచు ... సంజననుండై” భార సభా. 2,
 ఆ 305 చూ, పొప్పించు

కనుగొను దే స క్రి (కను + కొను)
 1 మోచు చూ, వీక్షించు, 2 ఎఱుంగు,
 తెలిసికొను. చూ, తెలియు

కనుబాటు దే వి 1 మోపు “గీ లివుని కను
 బాటుగాఁక చిత్తధవుడొ” విక్ర. 8,
 ఆ 52 చూ, లక్షణము 3, 2 దృష్టిదో
 వము “నీ. ద్వంబు కనుబాటు గాఁకెటం
 డఁగ గొడుగులపెల్లుభువరదృక్కోటిసాగు”
 భా. భీష్మ 1, ఆ 119 చూ, దృష్టి
 దోవము.

కనుబొమ్మ దే స క్రి (కను + పొమ్మ)
 మోసపుచ్చు, కనుమూయు “క. అనుజన్మవ
 ధూగమనం, బొందించిన దోహితగుట నో
 ర్మకనిన్నుక, గనుబొమ్మిమసంపాదించిన, నకు
 జెందునె దుష్కృతంబు నగచరతిలకా”
 రామా. 5, ఆ 816 చూ, వంచించు.

కనుక. దే. ద్రి. 1, హేతువును తెలిపెడి, అటు
 కనుక. దే. ద్రి. 2, ఏదో కాకగలది.

కారముగఁ బ్రయోగించుటచును. “ఉ. భూ
 సుతకోసమే గనుక బొంకితి నేనియుం బెద్ద
 కౌలముం, జేసిననాతపంబు రహించెందక
 నివ్వలహా.” ఉ. రా. 8, ఆ. 86: కన

కనుకట్టు. దే. వి చూ, రూ- కనుకట్టు. (చూ,
 వింద్రబాలికము.)

కనుకని. దే. వి రూ- కన్నని. తొందఱపాటు
 కళా 7, ఆ 158 చూ, సంభ్రమము.

కనుకలి. దే. వి. మోపు ప్రిభా. 3, ఆ. 25
 చూ, లక్షణము 3. (రూ- కన్ను-కానుపు-
 కాన్ను-కనుకాలు)

కనుకట్టు. 3. విణ బాధకుడు. “విరాళికల్పి
 పోగిగులకనుకట్టు” రా, వి 3, ఆ. 8. చూ,
 శాంసకుడు

కనుకట్టుడనము ద్వ. వి (కనుకట్టు + తనము)
 ఈగ్ద “వ కనుకట్టుడనంబు: నతనిధర్మం
 బునకు విఘ్నంబుఁగావించుటలంచి.” భా.
 6 ఆ 125 చూ, నూడు 1

కనుకూలి దే వి భాస్వరూపమైన కూలి.

కనుగిలుపు దే వి. కనుకైగచేయు రూ- కను
 గిల్పు. కనుగీటు- కన్దీటు, కన్దలి- కన్దలు,
 కన్దలుపు- కన్దలుపు

కనుగిల్పు దే. వి. —పై —

కనుగీటు దే వి —పై —

కనుగీటుట బా రచ్చునటు, పొచ్చునటు, కావ
 లెననటు, అక్కఱలేదనటు, మున్నగునవి
 “మీరు కాసంత కనుగీటినవో నెంతటిపనియేని
 రవంతలాగి గోటమిటుకొని వచ్చువారము.”
 (ధర్మజ రాజనూయము)

కనుగుఁజేప. ద్వ. వి. ఒకరకము చేసె చూ,
 మత్స్యము. 1.

కనుచీకటి. దే. వి లేఁజీకటి: చూ, మేవ
 కము. 1.

కనుట. దే. వి. మోచుట చూ, లక్షణము. 3

కనుదు. వై వి. = గంధోలి, కందుగిం. చూ,
పక్షిక.

కనుపట్టు. డే. అ. క్రి. చూ- కన్నట్టు చూ,
ప్రత్యక్షమగు.

కనుసాప. డే. వి. కంటిలోని ప్రతిబింబ చూ,

తారకము. 1. (రూ- కనుపూప-పూప)

కనుసాలవిత్తులు. డే. వి. బ. కుశుతాంజనము

కనుపు. డే. వి. 1. కోపము చూ, గోపము,

2. వెనుగు, చెఱుకుమున్నగువారి యందెడ

నెడ నేర్పడియుండుముడి (ఇట్లు పరుషాదిగా
గోదానరుండలమున వాడుక.) చూ, బుడిపి.

(రూ-గనుపు)

కనుపుగొట్టు. డే. స. క్రి. (కనుపు + కొట్టు)

1. ఇండించు భార భీష్మక, ఆ. 248 చూ,

సెలగు, 2. అపహాసపెట్టు భార భీష్మక 2,

అ. 251 చూ, భంగించు, 3. నిశ్చేషముగా

గొట్టు ఆం, భా. త్వు. 129 ఊచిముట్టుగా

గొట్టు.

కనుపులగుండ్లు. డే. వి. బ. (కనుపులు + గుండ్లు)

మణిమయమైన ఒకానొక స్తంభము చూ,

భూషణము 2.

కనుపెట్టు. డే. అ. క్రి. ఎదురుచూచు. “బెట్టు

కూ, పెట్టుచు నిట్లు పోరగొనుపెట్టుకె యొక్క

యందుండి.” ఆము 6, ఆ. 70 చూ,

ప్రసీక్షించు.

కనుపొట్టలు. డే. వి. బ. కంటిపై క్రిందితెప్పలు

చూ, తెప్ప.

కనుబంటి. డే. వి. జీలుగుపక్షి ఆము. 6, ఆ. 66

చూ, జీలుగు.

కనుబడి. డే. వి. ఉత్పత్తి చూ, పుట్టుక

కనుబాప. డే. వి. కూర్చిక చూ, భూమి.

(రూ-బాప-బామ్మ-కనుబామ్మ)

కనుమ. డే. వి. 1. కందరము, క్రంత “వ. ప్రవా

హంబు .. జిరకాలంబు నిలిచియుండు

గనుమ గలిగిన బ్రహ్మాండు చేందంబున”

కవిక. 4, ఆ. 120 చూ, రంభ్రము. 1;

2. కొండలసంబోధన. స్వా. 4, ఆ. 87.

ఓనికట్టు.

కనుమరి. డే. వి. కమ్మరి. ఆం, భా. త్వు.

కూ. 294 చూ, స్వర్ణకాయండు (రూ-కమ్మ

తీడు-కమ్మరవాడు-కమ్మరి-కమ్మరీడు-

కరుమల-కరుమలి) (ప్రకృతి కర్మార.

పురుషోత్తమకవీయము)

కనుమరుపు. వా. వి. 1. అడ్డపాటు. చూ, స్వ

ధానము. 3, 2. కండ్లకుఁ జిన్నంత చూ,

గంతి. 2

కనుము. డే. వి. 1. శరము చూ, తృణము 1,

2. కదలి * చూ, లత. 1, 3. మకరసంక్ర

మణమునకు ఆవరించుము

కనుమూయు. డే. స. క్రి. కనుబొమ్మ. చం

ద్రాం 4, ఆ. 167 చూ, వంచించు.

కనుమూసిగంతలు. డే. వి. బ. డాగనముచ్చ

లు కళా 6, ఆ. 200 చూ, బాలికాశ్రీడ.

కనుమొఱుగు. డే. స. క్రి. వంచనచేయు, ఆము 1,

ఆ. 2 చూ, వంచించు (రూ-కన్న మొఱుగు-

క మొఱుగు, కనుమూయు-కనుబొమ్మ)

కనుతెప్ప. డే. వి. కంటినిరక్షించు తెప్ప చూ,

తెప్ప

కనులజూచుట ఆం. మన్మథావస్థలు పదింటిలో

నొకటి చూ, మన్మథావస్థలు.

కనువినికి. డే. వి. చక్షుశ్రవము, సామయ. 8,

ఆ. 40 చూ, సర్వము (రూ-కనువిస్మరి)

కనువిప్పు. డే. వి. పేలుకొనియుండుట చూ,

చుసాచ

కనువెచ్చి. డే. విణ గోరువెచ్చి చూ, మందో

ష్టము.

కనోజి. వై. వి. రూ-కన్నోజి. చూ, భాష. 1.

కన్కవి. దే వి. రూ-కనుకని చూ, సంధ్ర
ముము 1; భార. అశ్వ. 4, ఆ. 128.

కన్కంట. దే దృ (కంటన్ + కంటన్) ప్రత్య
క్షముగా “తా-జూచికన్కంట నయ్యును
పాశ్చాత్యుల నెట్లు మ్రొంగునునె,” భాగ. 8,
స్కం. 239.

కన్కిసరు. దే. వి కోపముక్త నేత్రదోషము.

కన్కిలి. దే వి చూ, రూ-కనుగిలుపు

కన్కిలు. దే వి. —వై.—

కన్కిలుపు. దే వి —వై.—

కన్కిల్లు. దే. వి —వై.—

కన్కిటు. దే వి. —వై.—

కన్కిను. దే స. క్రి. (కను + కొను) చూ, రూ-
కనుగొను.

కన్న. దే ఆప ఒకానొక ప్రత్యయము వసు 2,
ఆ 58

కన్నడు వై వి=కన్న కృష్ణుడు చూ,
విష్ణువు. 1 (నూ-కన్నయ్య)

కన్నకొడుకు ద్వవి కొడుకు చూ, ప్రకరుడు 1

కన్నగిత్తి. వా వి దొంగ కన్నయ్యత్తివ్వకత్తి
చూ, వాణము 1.

కన్నగాడు వై వి (కన్నము + కాడు) గం
డిదొంగ చూ, ముచ్చి 1 (రూ-కన్న
డీడు)

కన్నడ దే వి ఉపేక్ష “నీ ఒక పిమాటునవైరి
నున్నదగించిన నరుకొక్కమెన్ను నన్నడ
యొచ్చి” చందా 1, ఆ 21 చూ, మందె
పేలము 2, ఆం 2. శ్రీరాగములు ఇరు
వదివాలుగింటిలోనొకటి చూ, శ్రీరాగములు;
(చూ, స్వరము 2.)

కన్నడబాగ్గిబాబులు. చూ కైవబాగ్గిబాబులు

లాని కర్ణాటకులలో నొక తెగవారు చూ,
బాగ్గిబాబులు.

కన్నడము. వై. వి. కన్నాట. కర్ణాటదేశభాష.
చూ, భాష 1

కన్నడి. వై వి = కర్ణాట. కర్ణాటదేశముడు;
రూ-కన్నడీడు.

కన్నడించు దే. స. క్రి. అశ్రిద్ధచేయు ఒప్పరి
కించు. (సం. ప):—ఉపేక్షించు

కన్నడీడు దే విణ. 1. (కన్నడ + ఊడు)
ఉపేక్షించువాడు ఒప్పరికించువాడు,
(సం. ప) —ఉపేక్షకుడు, 2 రూ-కన్న
గాడు చూ, ముచ్చి. 1, వై వి కన్న
ట చూ, కన్నడి (ప్రామాదైచుకవీరు.)

కన్నది వా వి తల్లి చూ, మాత 1.

కన్నవాకొడుకు. వా వి తెదరి. వాడు.

కన్నపుగిత్తి ద్వవి చూ కన్నగిత్తి

కన్నవెట్టు ద్వ న క్రి (కన్నము + వెట్టు)
కన్నమువేటు సాం 2, ఆ 98 ప 4,
ఆ 185,

కన్నపోపు ద్వ. ఆ. క్రి (కన్నము + పోపు)
కన్నమువేటుచూ ప 5, ఆ 15

కన్నము వై. వి. 1 = కన్న, గోడకర్తల చూ,
రంధ్రము 1, 2 = కన్న, కనుము చూ,
రంధ్రము 1

కన్నయ్య వై వి 1 (కన్నడు + అయ్య) =
కృష్ణ కృష్ణుడు; చూ, విష్ణువు. 1; ద్వ. వి.
2 (కన్న + అయ్య) కన్నతండ్రి చూ,
పితరుడు

కన్నజ దే వి వగ “ఉ. తెలిదంకులు వార
టనున్నవారొయ్య, కన్నజరాడ బాలయ
తెగావిధివేసి దూటనెరుతు.” ర మా.
2, ఆ 41: చూ, దుఃఖము.

కన్నటి. దే. విణ. (కన్నట + టి) దూభితుడు,
ఉ, హతి. 6, ఆ. 28: చూ, విరుడుడు.

కన్నళపు జే. వి. ఉపేక్ష. వసు. 4, ఆ 86
చూ, మందేపేలము 2.

కన్నవిడి. జే. విణ (కన్ను + అవిటి) అంధుడు
“క. చెవిటికి శంఖధ్వని కన్నవిటికిదీపంబు
వృధయగుకొ” భల్ల. 4, ఆ చూ, గుడ్డి
కన్నాకు. జే. విణ. (కన్ను + అకు.) 1. మేలు
తరము చూ, శ్రేష్ఠము, 2 మేలుబంతి
భార భీష్మ. 1, ఆ. 76 చూ, శ్రేష్ఠుడు;
3. అశ్రేయరుడు. స్వా. 4, ఆ 42 చూ,
శ్రేష్ఠుడు, వి. 4 త. ములపాతల కట్టయందు
మొదటనుండెడియాకు.

కన్నాళ జే. వి. మల్లకాశ్రమనునందలి విన్నాణ
ములలో నొకటి చూ, విన్నాణములు (చూ,
మల్లకాశ్రమ) (రూ-కన్నాళు-కర్ణాళు)
కన్నయ. జై. వి 1 = కన్యక పెండ్లికానిపడుచు
చూ, స్త్రీ, 2 = కన్యక కూతురు చూ,
పుత్రిక. 1, 3 = కన్య కన్యారాశి. చూ,
రాశి 2, 4 = కన్య. అడుది లక్ష్మి 3, ఆ
89 చూ, స్త్రీ, విణ. 5 రూ-కన్న క్రొత్త
“కన్నయగేదగి పూతేట, కన్నయమొలుం
గు” మొ చూ, నూతనము, 6 చిన్న,
అల్పము చూ, స్వల్పము.

కన్నయలేడి ద్వ వి. కారండము, చరిత్ర 1,
భా 837 చూ, మహాపతుము. (రూ-కన్నె
లేడి కన్నెవేడు-కన్నెవేడుపిట్ట)

కన్నీరు ద్వ వి (కన్ను + నీరు) హర్షతోకము
లవలన కన్నుల గాత్రానుసారము చూ, కన్న
నము. 2. (రూ-కన్ననీరు-నీరు.)

కన్నీరుమున్నీరు జా కన్నీరునంద్రము. ఎక్కు
వగాయేడుపుట “హంసుండు కన్నీరు మున్నీ
రగుమండ గృహాణంబునకు దనసాణం
బులు బలియచ్చె” (ధర్మజరాయనూయము)
కన్ను. జే. వి. 1. కపటము. “ఆ. డబ్బుడంబు
... కిటుకుకన్ను గజముగవుదనంగకపటయవు.”

ఆం, పదా గుణ. 10. చూ. వ్యాజము. 1,
2. పర్వము, గనుపు చూ, బుడిపి; 3 నెను
లిపురికన్ను చూ, పించెము. 4. రూ- కను,
అంజకము చూ, నేత్రము. 1, 5 చూపు.
“గీ. వచ్చిచెండకన్ను వానకన్నును నెఱుంగని
పుగంధులు” భార. ఆశ్రీ. 1, ఆ. 148,
ఆము. 5, ఆ చూ, లక్షణము. 3, 6. జాడ.
“వ. అని... యప్పటికన్నెటింగి. . పట్టిన”
భార. ఆర. 7, ఆ 63 చూ, నూచన. 1;
7 బండిచక్రము అచ్చు, అయో, కాం. 19.
చూ, బండికల్లు, 8. వంశనద్యారము, 9. మృ
దంగాది వాద్య భాండములును నందేర్పటప
బడిన వృత్తనీలమండలము. “వ ఎంచెయి
గన్ను వేయుట మృదంగాది వాదిత్రయంబుల
యంద, ధాతువాదంబులు తఱచగుట శాబ్ద
మలయందకొక” ఆము 4. ఆ 187;
10 వలయందలి రంధ్రములు. “వ. పాత్రతవల
యనునంబోలె గన్నులుచెదరి” కవిక.
4 ఆ, 113, 11 వ్రజాదిరంధ్రము చూ,
రంధ్రము

కన్నుండగను పాపతీయుట జా మోగుపుట్టు
ట “వినువల్లభకన్నుండం, ను పాపందివియ
నేర్పగల మునిముచ్చీననత.” (కళాపూర్ణ
దయము)

కన్నుగానకుండుట జా కంటిలోజూడనిస్థితి
వచ్చుట క్రిందుమీఁదు లెఱుంగకుండుట.
మదమెక్కుట.” జరాసంధుడు గర్వాంధ
కొరమున గన్నుగానకున్నవాడు.” (ధర్మ
జరాసంధయము)

కన్నుగుట్టుట జా. సహించకపోవుట. “వాని
సిరింజూచి కన్నుగుట్టుచున్నది” (వా.)

కన్నునీరు వా. వి చూ, రూ-కన్నీరు
కన్ను మొలంగు జే. గు. క్రి రూ-చూ, కను
మొలంగు.

కన్నులగంపకమును. బా ఎత్తువగా ప్రేమించుట. “కన్నవారితెలుగునక గన్నులగంపకము గొప్పతనము” (ధర్మజ)

కన్నులకలుపు. బా. కన్నులకు చూచు భాగ్యము లేమి “నీలచ్చేటకు చిచ్చేయటంతేసి యా కొన్న నాకన్నులకలుపుదీరె.” (ధర్మజ)

కన్నులపండువ బా. నేత్రపర్వము. “కన్నుల పండువై పొలుచు గన్గోన పప్పురలక్ష్మి.” (కవి కర్ణరసాయనము.)

కన్నులమండ. జే. వి. చెఱుకు* చూ, రసాలము.

కన్నులమూస. జే. వి. —వై—

కన్నులమెలుకాడు జే. వి. రూ— కన్నుల మెలుకాడు, “ద్వి కన్నులమెలుకాడుగ్రామై ధైర్యము.” విష్ణు పూ 8 ఆ చూ మన్మథుడు

కన్నులమెలుకుడు. జే. వి —వై— (రూ— కన్నులమెలుకుడు)

కన్నులగలపక్కి. ద్వ వి. వెనులి చూ, నయూరము, వెంకటేశ్వరఆంధ్రము 97.

కన్నులలేని పాణి అం నిరర్థకములు ఏడిటిలో నొకటి చూ, నిరర్థకములు

కన్నులలేని ముఖము అం అప్రకాశములు తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, అప్రకాశములు.

కన్నులేము, జే ఆ క్రి అదిగోను చూ, దృష్టించు.

కన్నె వై వి.=కన్యక, కన్య చూ, రూ— కన్నెయ (కూతునకు —“ద్వి. కన్నెల నూర్వరక గడురూపవతులక, గవియె.” రా. బాల, కాం 88 పుట, కొత్తకు.-కన్నె నెయ్యము, కన్నెతమ్మి, కన్నెయెండ ము.)

కన్నెకన్యము. ద్వ. వి. ప్రభువరరుద్ధము చూ, రుద్రాక్షము.

కన్నెకోమలి. ద్వ. వి. కౌమధనులలోని యొకా నొక మూలిక * చూ, పృథ్వుము.

కన్నెగోధుకోత ద్వ. వి. కన్యకల గోట్లతీయు విధి.

కన్నెబావి జే. వి. నీళ్లులేనిబావి, కోనేటివంటి పెద్దబావి (అని కొందఱు.)

కన్నెము జే. వి. కోతిగుండెకాయ కన్నెటికము. ద్వ. వి 1 కన్యాత్వము; 2 వార కన్యాధమసంగము. “నీ కన్నెటికమునకుఁగంటసరియిచ్చిది మొన్నకాదంటే.” తేత్రము 186 పొగట, 164 పదము

కన్నెలుంగుట బా. అగ్నిపూయము తెలిసికొనుట, ఇంగితమెలుంగుట “గాజు కన్నెటింగివవాడై యాతని చిత్తవృత్తి ననువర్తించవలయు” (నీతిచంద్రిక-విగ్రహము)

కన్నెలేడి. ద్వ. వి. చూ, రూ—కన్నెయలేడి. “నీ కొక్కె...కోపెల కన్నెలేడి” (మ. 2, ఆ. 24)

కన్నెలేడు ద్వ. వి —వై— (వా) కన్నెలే వై వి=కన్యాకు చూ, రూ—కన్నెలే. కన్నెటు, జే. వి (కన్ను + టటు) ధియము చూ, వెఱుపు

కన్నెట్టు. జే ఆ క్రి చూ, రూ—కన్నెపట్టు. కన్నెట్టుగ జే స క్రి చూ, రూ—కన్నె మొలక.

కన్య సం వి ఆ. స్త్రీ = కన్యయ- కన్నె 1 పెండ్లికానిపడుచు చూ, స్త్రీ, 2 కూతురు చూ, పుత్రిక. 1, 3. కన్యారాజి చూ, రాజి 2, 4 అడుది చూ స్త్రీ, 5 గృహ కన్య * చూ, కలుబంద, 6 పటోలిక *. చూ, పొట్టి, అం. 7. రానులు పండ్రెం టిలో నొకటి: చూ, రానులు, 8. దూతీ చతుష్టయములలోని మూడవవారియందలి పనియాటింటిలో నొకటి చూ గం.

చతుష్టయము; 9 పరకీయములలో నొకతె.
వివాహముకానిది (కన్య) చూ, పరకీయ
పా. (10) ఒకానొక వృత్తము--ఒక్కొక్క
సాదమునకు ఒకమగణముఒకగురువును గలదై
నాలక ఛందస్సునందుఁ బుట్టిన వృత్తము.
ఉదా.--భావింపన్య్యా గావాప్తిన్, న్యా
వృత్తంబీ, శేషన్యొల్పుక." చూ, వృత్తము. 1.
వై. విణ. (1) కొత్త చూ, చూతనము.
రాఘ. 1, ఆ. 7, వై శిశుకన్యాయ- కన్నె
(2) పెండ్లికాని పడుచు చూ, స్త్రీ,
(3) కూతురు చూ, పుత్రికి 1, (4) కన్యా
రాశి. చూ, రాశి. 2, (5) అడుది చూ, స్త్రీ.
కన్యక సం వి. ఆ. స్త్రీ 1 పెండ్లికాని
పడుచు చూ, స్త్రీ, 2. చూ, సహోదరి,
3 పెద్దపిల్లకి * చూ, పత్రుల, అం 4 ఏడు
మొదలు ఎనిమిదిసంవత్సరములవఱకు మొలక
జేవ్వనయులది (స్త్రీ) చూ, స్త్రీ.
కన్యకలు. అం అచాల్య, ద్రాపది, సీత, తార,
చందోదరి.
కన్యకాబాతుడు సం. వి ఆ పుం అవివాహి
తపుత్రుడు చూ, పుత్రుడు 1.
కన్య సం వి. ఆ స్త్రీ చిన్నచెల్లెలు చూ,
సహోదరి.
కన్యకుడు. సం వి. ఆ. పుం చిన్నతమ్ముడు
చూ, సహోదరుడు
కన్యాకుబ్జము. సం వి ఆ పుం. 1 కొమ్ము
పొట్టు * చూ, పొట్టు, 2. = కనోజా. ఒకా
నొక దేశము చూ, దేశము
కన్యాకుబ్జులు. పా కుశనాభుని కొమార్తెలు
నూర్వరు వాయుదేవుని శాపముచే కుబ్జులు
కాగా వారిని బూలీ అనునొక ఋషి శ్రేష్ఠు
నకును సోమద యను నొక యశ్వనకును
బుట్టిన బ్రహ్మదత్తుడను ఋషికి నిచ్చి వివా
హముచేయగా ఆ బ్రహ్మదత్తుడు తన తపో

మహిమతోయముచే వారి కుబ్జత్వమును బో
గొట్టి వారిలోకూడి సుఖముగ విహరించి
యథేచ్ఛముగ నివసించిన ద్రదేశము కన్యాకుబ్జ
మనఁబడినది ఈ దేశనివాసులు కన్యాకుబ్జులు.
ఇది హస్తినాపురమునకు సమాపము వీరు పం
చగోడులలో నొకతెగవారు. వీరిలో ఉపా
గ్రాయబ్రాహ్మణులు- బేలేబ్రాహ్మణులు-
తివారిబ్రాహ్మణులు- దీక్షితబ్రాహ్మణులు-
దుబే బ్రాహ్మణులు- మిక్కిలి బ్రాహ్మణులు-
కుక్షబ్రాహ్మణులు అని యేడువిధములుగ
నున్నారు చూ, బ్రాహ్మణులు

కన్యాకుమారిఅగ్రిము పా
హిందూదేశమునకు దక్షిణపు
చాద్దను చూపు కొన, తిరు
నల్వేలిల్లాకు దక్షిణపుచాద్ద

కన్యాటము సం వి. ఆ పుం ఇల్లు చూ,
గృహము 1

కన్యాదానము. అం 1 దానములు పదునాటిం
టిలో నొకటి చూ, దానములు, 2 మహాదా
నములు పదునాటింటిలో నొకటి చూ, మహా
దానములు, 3 కన్యాదానాంగములయిదిం
టిలోనొకటి చూ, కన్యాదానాంగములు,
4 అష్టవర్ణములో నొకటి చూ, అష్టవర్ణము
కన్యాదానాంగములు అం వాదానము, ఫల
దానము, కన్యానందనము, కన్యాదానము,
నిరీక్షణము. (5)

కన్యాపీఠికి సం వి ఆ స్త్రీ. నల్లచీమ చూ,
పీఠికి

కన్యాపురయుక్తత అం సప్తాధికిరణములలో
నొకటి, చూ, సప్తాధికిరణములు. (చూ,
జౌహనుడికి ము, క మతాస్త్రము)

కన్యారాముడు సం వి ఆ పుం బుద్ధభేద
ము చూ, బుద్ధుడు 1

కన్యానాద అం. కళలు అతిమదినాలుగింటిలో
నొకటి చూ, కళలు.

కన్యాశుల్కము సం. వి. అ. న. బీలి చూ, శుల్కము.

కన్యాసంవరణము. అం. కన్యాగానాంగములు అయిదింటిలో నొకటి చూ, కన్యాదానాంగములు.

కన్యపము సం. వి. అ. న. కన్యపయనములు (కేరళ) చూ, చంద్రపుచ్చము

కన్య ద్వ వి కన్యసై చూ, మై కపటనాటకము. సా దోహచి తపోహాడిన నాటకము.

కపటము సం. వి. అ. పుం. న. కవుడు-కువాళి చూ, న్యాయము 1

కపటాలి సం. వి. ఇ. శ్రీ. పుల్లెబ్బిల్లికి చూ, బచ్చిలి

కపటి సం. వి. అ. కపటముతో కూడినవాడగు కపటికుడు, కపటండు కృతికుడు, కృత్రిముడు, (తే. ప) — కప్పయ్యంగు రాము, న. పుం. 2 ఏనుగు చూ, కస్త

కపటిమ సం. వి. అ. కృ. కపటమెందు “స్థి” పట్టించి దైవంబులెంతలయి క ” అగు కం. 157

కపటిమంగ సం. వి. అ. వి. కపటి

కపటిని సం. వి. అ. శ్రీ. గదానాథకి కపటి దీప్తము చూ, గానము

కపటంగ సం. వి. అ. పుం. చూ, కపటి కపటికృతి సం. వి. ఈ శ్రీ. తెల్లవారికుడు* చూ, వాడుడు

కపర్వము. సం. వి. అ. పుం. 1 శివుని బటా జూటము కపర్వము, 2. గవ్వ చూ, వరాటము.

కపర్వము. సం. వి. అ. పుం. మై. కపర్వ సం. వి. అ. పుం. ముక్కంటి : చూ, కపర్వము

కపాటము. సం. వి. అ. రూ. కపాటము. చూ, తలుపు

కపార్థము. సం. వి. అ. న. పార్థునిగుడు* చూ, మారానువర్తిని

కపాలనాలిక సం. వి. అ. శ్రీ. కడుగు: చూ, తిక్కపు.

కపాలస్త్రు. సం. వి. త. పుం. చూ, శివుడు.

కపాలము సం. వి. అ. పుం. న. 1 తలపుట్టె: చూ, కల్వము 1, 2 కుండలోనగువాని పెంచు చూ, బోలె, 3 గుంపు. చూ, సమూహము, 4 పులుము: చూ, మండలము 5 పుం. 5 సాము చూ, సర్పము.

కపాలసంధి అం. పోడకసంధులలో నొకటి చూ పోడకసంధులు.

కపాలి సం. వి. అ. పుం. 1. పునుకతాలుపు చూ. పుడు, 2 కపాలచుట్టపగ్గనుడు, 3 ఏకాదశ చక్రములలో నొకడు చూ, చక్రము, 4 చూ, పంటితెవులు

కపాలి సం. వి. అ. శ్రీ. గౌర చూ, సూర్యుల

కపాలుడు సం. వి. అ. పు. చెడుగుడు. చూ. వ్యాసండు 2

కపి సం. వి. ఇ. పుం. 1 ఎల్లమామిడి * చూ, మామిడి, 2 తుంగులను గంధద్రవ్యము చూ. గానము, 3 కోతి చూ, వానము, 4 వెన్నెండు చూ, విష్ణువు 1. 5 చూ, సూర్యుడు, 6. చిల్లమడ్డి చూ, గల్లక, 7 ఏనుగు చూ, మాస్తి.

కపింజల. సం. వి. అ. శ్రీ. ఒకానొకని చూ, నది

కపింజలము. సం. వి. అ. పుం. = కవుల, తెలగ్గులయందు చిత్రివర్ణముగల బట్టవన్ని పట్టు చూ, కొండ

కంపిరిజి. సం. వి. ఆ. శ్రీ. ఎట్టచీరు: చూ,
పిపీలిక.

కపిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. నీలసిందువారము *
చూ, వావిలి.

కపికందుకము. సం. వి. ఆ. న. శిగోస్థి చూ,
కల్పము 1.

కపికచ్చుక సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, దూల
గొండి *

కపికచ్చుకలోపము సం. వి. ఆ. శ్రీ. కోరిందక
చూ, ముచపత్తి.

కపికచ్చుక సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, దూల
గొండి *

కపికచ్చుక సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. — పై —,
2. ఎలకబీడి * చూ, భల్లాతికి.

కపికచ్చుక సం. వి. న. పుం. పొలిభద్రము *
చూ, బాడిద

కపికల్లి. సం. వి. ఆ. న. ఒకానొక చెట్టు కోలి
కపిచము. సం. వి. ఆ. న. అందుపు * చూ,
సల్లకి

కపిచూడ సం. వి. ఆ. శ్రీ. అంబాళము *
చూ, మామిడి

కపిచూలము సం. వి. ఆ. పుం. — పై —
కపిచము సం. వి. ఆ. పుం. తురుష్క-చునుంధ
ద్రాక్షము చూ, రాజాగ్నము.

కపిచైలము సం. వి. ఆ. న. — పై —

కపిచైలము సం. వి. ఆ. న. మాండుదోస *
చూ, దోస

కపితపత్తి. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, చేత
రాసి *

కపితపత్తి. సం. వి. ఆ. శ్రీ. ఒకానొక చెట్టు
చూ, వృక్షము

కపితము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. చూ, వెలగ *,
2. కంఝకేగు * చూ, కేగు, 3. నిచ్చ
టాయి * చూ, సుపుష్పము, చూ. 4. అభి

నయహస్త విశేషము, నడిమివేలు మొదలగు
మాటిని ముడిచి బొట్టనవేలిని చూపుడువే
లిని కొనలుతూర్చిపట్టింది చూ, వ్యంజకము. 1;
అం. 5. అసంయుతహస్తములు నలుబది
యైదింటిగో నొకటి చూ, అసంయుతహస్త
ములు.

కపితాన్యూడు. సం. వి. ఆ. పుం. ఒకానొక
కోతి చూ, వానరము

కపిదంతము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, కోతికోతి.
కపిధ్వజుడు. సం. వి. ఆ. పుం. కిరీటి గూ,
విజయగిరి 1

కపినామము సం. వి. ఆ. పుం. 1 అం. గురుంక
తోజేసిన ధూపద్రాక్ష్యము చూ, రాజాగ్నము;

2. చిల్ల * చూ, సల్లకి.

కపిస్థలి సం. వి. ఆ. శ్రీ. ఎట్టఉత్తరేణి *
చూ, శైఖరిము.

కపిప్రభ సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, దూలగొండి *
కపిప్రభుడు సం. వి. ఆ. పుం. శ్రీరాముడు
చూ, రాముడు

కపిస్త్రియము సం. వి. ఆ. పుం. 1 చూ,
వెలగ *, 2. కల్లమామిడి * చూ, మామిడి
కపిగఘండు సం. వి. ఆ. పుం. చూ, కపి
ప్రభుడు

కపిగస్థ్యము. సం. వి. ఆ. పుం. కల్లమామిడి *
చూ, మామిడి

కపిగోమఘల సం. వి. ఆ. శ్రీ. పెద్దదూల
గోవెల * చూ, దూలగొండి.

కపిల. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. ఆగ్నేయదిశయందలి
యాదేమగు చూ, హస్తీ, 2. పుల్లపు
చూ, ఛేనుపు, 3. ఇరుగుడు * చూ, శింశుప,
4. కంపుటిరుగుడు * చూ, శింశుప,
5. కేణాకయను గంధద్రవ్యము చూ, రాజా
గ్నము; 6. చిల్ల * చూ, సల్లకి, 7. హాన్తి
త్తిడి చూ, లోహము. 1. అం. 8. అష్ట

దిగ్గజముల భార్యలలో నొకతె చూ, దిగ్గజ
భార్యలు
కపిలవర్ణి సుం. వి. ఇ పుం చూ, నూర్వండు.
కపిలవర్ణి అం అశ్వకాస్త్రమునందలి అనువర్ణ
ములు పండ్రెండేటిలోనొకటి చూ, అనువర్ణ
ములు

కపిలగ్రాత్తు సుం. వి. ఆ స్త్రీ. ఒకానొక
గ్రాత్తు * చూ, దాగ్రాత్తు.

కపిలధార సుం. వి. ఆ. స్త్రీ 1 సగ్గర్వీర్ణ
విశేషము చూ, సది 2 కపిలతీర్ణము
కపిలబ్రాహ్మణాలు సావీరీ మూగర్ణబ్రాహ్మణు
లలో నొక తె వారు సావ వేరులు. జైమినీయ
నూర్వమువారు దేవతా పానకులు. నూర్వను,
భగవద్గీతలయందు గానంబడియెదరు చూ,
బ్రాహ్మణాలు

కపిలవర్ణము సుం. వి. ఆ పుం స్త్రీ సాభాగ్య
లక్షణము చూ, లక్షణము 1.

కపిలము సుం. వి. ఆ పుం 1 గోశాజ్ఞమునందలి
వర్ణము చూ వర్ణము 6, 2 బ్రాహ్మణవర్ణము
చూ, చందము, 3 ఒకానొకవాడు చూ,
వర్ణము 4 పండ్రెపుకోడి చూ, పుం.,
5 మక్క చూ, శుక్రము, 6 గోశా
జ్ఞమునందలి వర్ణములని చూ, వర్ణము 6,
అం 7 అసం గుంపాస్త్రములు నలుబదియైదిం
టిలో నొకటి చూ, అసంయుతిహస్తములు

కపిలవర్ణి అం అశ్వకాస్త్రమునందలి అనువర్ణ
ములు పండ్రెండేటిలో నొకటి చూ,
అనువర్ణములు.

కపిలశంకుచ సుం. వి. ఆ. స్త్రీ. పచ్చే ఇరుగుడు*
చూ, శంకుప

కపిలాక్షి. సుం. వి. ఈ. స్త్రీ. —వై.—

కపిలాశ్వండు. సుం. వి. ఆ పుం. ఇంద్రుడు.

చూ, నేలపుత్రుడు.

కపిలవర్ణము సుం. వి. ఆ పుం 1 కపిలవర్ణమును:

చూ, ముని. 1, 2. లద్విమగడు: చూ,
విష్ణువు. 1, 3 అగ్ని చూ, విష్ణు.

కపిల జే. వి. ఎడ్డమగట్టి తోలి నీరత్నెడి
యంత్రము చూ, మోటు.

కపిలశాప సుం. వి. ఆ. స్త్రీ. 'రేణుక *' చూ,
సల్లకి.

కపిలశాపల సుం. వి. ఆ. స్త్రీ. చూ, దూల
గొండి *

కపిలశాపము సుం. వి. ఆ. స. ఇల్లెడి చూ,
లోహము 1

కపిలశి. సుం. వి. ఆ. స్త్రీ. గజపిప్పలి * చూ,
పిప్పలి

కపిలవర్ణుడు సుం. వి. ఆ పుం. నారకుడు
చూ, ముని. 1

కపిలవర్ణి. సుం. వి. ఈ. స్త్రీ. చూ, కపిలశి. *

కపిల సుం. వి. ఆ. స్త్రీ 1. చిన్న ఎట్లచీమ
చూ, పవీలిక, 2 కపిలానది చూ, సది;
3 పూలగురివెండ * చూ, తులాచీమ

కపిలము సుం. వి. ఆ పుం 1 చిల్లవర్ణి చూ,
సల్లకి, 2 పసుపుమీసిన యెలుపు చూ,
వర్ణము 6, 3 కోతిచోయ, 4 పసుపు
మీసిన యెలుపులని చూ, వర్ణము 6

కపిలశంజనుడు సుం. వి. ఆ పుం. ముక్కండీ
చూ, శివుడు

కపిలశ్రుతుడు సుం. వి. ఆ పుం దయ్యము
చూ, భూతిము

కపిల సుం. వి. ఈ. స్త్రీ. పూలగురివెండ *
చూ, తులాచీమ, 2 కల్లు చూ, ముర. 1

కపిలక సుం. వి. ఆ. స్త్రీ. కల్లు చూ, ముర. 1.

కపిలకము. సుం. వి. ఆ. స. 1 కపిలకము
చూ, కోటకొమ్మ, 2. గోడవైవిధ: చూ,
ముద 2, 3 ఇంగిలీకము చూ, హింగుళము.

కపిలకము. సుం. వి. ఆ. స. చూ. కపిలకము, 1;

2. గోడవైవిధ: చూ, ముద. 2.

కపిశృంగము సంగ వి. ఆ. స. 1 క రాపుపు *.
చూ, లవంగము, 2 కర్పూరము. చూ,
నిరము, 8 మేరుపర్వతపుకొమ్ము చూ,
శిఖరము

కపికచ్చుపు సంగ వి. ఆ. స. 1 క పిక
చ్చుపు * చూ, దూలగండి.

కపిజ్యము. సంగ వి. ఆ. పు. క్షీరిక * చూ,
పాల

కపింద్రుడు సంగ వి. ఆ. పు. చానుచంతుడు
చూ, వానరము

కపితకము సంగ వి. ఆ. పు. క్షల్పమామిడి *
చూ, మామిడి, 2 కిలుకపిప్ప * చూ, ప్లక్ష
ము, 8 నిరిసెనము * , కీడు, 4 బోధ
దురుచు * చూ, రావి

కపిష్ఠము సంగ వి. ఆ. పు. క్షీరిక * చూ,
పాల

కపుక్కుడు. సంగ వి. ఆ. పు. 1 బ్రహ్మ
పుక్కుడు చూ, కజుంగు, 2 విష్ణుపుక్కుడు
కనూనుడు

కపురపుటనాటి ద్వ. వి. గూ. క పురపుటనాటి *
చూ, రంధ 2

కపురము. వై. వి. కర్పూరము. రూ. క పురము,
క పురము, వసు 2, ఆ. 116 చూ, సిము

కపురపుడు సంగ వి. ఆ. పు. 1 కుత్తికుడు
చూ, వ్యాధుడు 2, 2 నీటిమనుష్యుడు
చూ, నీరుమానిసి

కపూరియెబ్బాహ్మణులు పా పంచగౌడుల
లోని సారస్వతులలో మొదటి తెగవారు
(సరస్వతీనదీతీరమున నివసించెడిబాహ్మణులు.
సారస్వతులనంటదురు వీరు పంచగౌడుల
లోనివారు. వీరిలో మొదటిభాష పాక్కి
తము పాంచాలదేశమందును సింధుదేశమం
దును రాజపుత్ర స్థానమందును ముఖ్యముగ
నివసించుచున్నారు.)

కపూరియెబ్బాహ్మణులు. — కాటపాలె-
కాలియె-కుమడియె-వరల- సైంధూ-చుని-
దత్త- ధన్వన్తరీ-సవలె- పండిత-పారక-
ప్రభాకర-బగ- బాలె-భరద్వాజీ-మాలియె-
ముర్ఖాల-మోహన-వరాడె-లవ-సర్వాలియె-
సాండ- సింఘాపాత్రె-మోరీ — వీరు మాధ్యం
దినకాణ్యకాఖిలకుం జెందిన శుక్లయజుర్వేదము
వారు వీరు మేకలను గొట్టెలను దుప్పలను
పక్షిజాతులను చేలను భక్షించెదరు. వీరిలో
కొందఱు సంబంధబాంధవ్యములు కలవారు.
కొందఱు భోజనము మాత్రము కలవారు.
కొందఱు యీశ్వరుని లేవనవారు ఈ
కాఖిలవారు లాహోరు ఆమ్రతసార్ బటాలా
గురుదాసపూర్ జలందర్ ముల్తాన్ మచా
ర్నూర్ యీస్థలములందుగ గానంబడియెదరు.

కపోత స. వి. ఇ. పు. క్షీ. కూర్పరము
చూ, మోచేయి (రూ. క పోత.)
కపోతక సంగ వి. ఆ. క్షీ. చిన్నచిత్తిక * చూ,
పత్రిల

కపోతకము పా సోత్రోంజనము చూ, సోపీ
రము 2

కపోతచరణ. సంగ వి. ఆ. క్షీ. అంజనకేళి *
చూ, విదురులత.

కపోతిపంక సంగ వి. ఆ. క్షీ. ప్రాద్దుతిరుగుడు *
చూ నూర్కామనర్తని.

కపోతపాలి సంగ వి. ఈ. క్షీ. 1 పోపా
సంధములమీఁది శ్రేణికట్ట కపోతిపాలిక,
చిటంకము, 2. కొణిగయండ్రోవచిన పాపు,
రపుగూడు కపోతపాలిక, చిటంకము

కపోతిపాలిక సంగ వి. ఆ. క్షీ. — మె. —
కపోతబంక సంగ వి. ఆ. క్షీ. బ్రమ్మిక * చూ,
సోమెద.

కపోతబాణ. సంగ వి. ఆ. క్షీ. చూ, కపోత
చరణ *.

కపోతము. సం. వి. ఆ పుం. 1 అడవి పావు
రము, గువ్వ. చూ, పావురము, 2. పారావ
తము: చూ, పావురము, 3. పద్మనైదు సంవ
త్సరముల యేనుగు: చూ, చాక్కి; అం
4. సంయతహస్తములు ఇరువదినాలుగింటిలో
నొకటి చూ, సంయతహస్తములు, 5. సృత
హస్తములు ఇరువదినాలుగింటిలో నొకటి
చూ, సృతహస్తములు.

కపోతము సం. వి. ఆ న. పొద్దుతిరుగుడు*
చూ, మార్యానవర్ణిని

కపోతవర్ణి సం. వి. ఈ. శ్రీ చూ, కపోతక
కపోతవేగ. సం. వి. ఆ. శ్రీ కపోతబంక.

కపోతసారము. సం. వి. ఆ. న. సౌఖ్యరాంజన
కల చూ, సౌఖ్యము 2 (చూ, రాయి)

కపోతాంధ్ర. సం. వి. ఇ. శ్రీ. గువ్వగుత్తి*
చూ, రాజాగ్రము.

కపోతాంజనము. అం. అంజనములలో నొకటి
చూ, అంజనములు

కపోతారి. సం. వి. ఇ. పుం. డేగ చూ,
శ్రేయము.

కపోదా జే వి శిథిలధనువు చూ, బాణము 1
కపోలము సం. వి. ఆ పుం. 1 చెక్కిలి చూ,

లెంప, 2 శ్రీకళాస్థాన చుంబుస్థాన
ములు చూ, కళలుండు స్థలములు

కపోలములు. అం. 1 శ్రీలక్ష్మణాంగములు ఏం
గదియెనిమిదింటిలోనొకటి, కపోలములు బలిసి

యద్దములవలె నునుపులిగిన గ్రూప్యరాలగు.
సెనపులైనను కుడిగుడులున్నను సుఖవతియగు.

రోమములలేకున్న స్వేచ్ఛాహరిణి యగు
నూతులవలె లాట్టలెయున్న విధవయగు చూ,

శ్రీలక్ష్మణాంగములు, 2. పురుషలక్ష్మణాంగ
ములు ఏంబదియెనిమిదింటిలో నొకటి,

(చెక్కిలు).— సంపూర్ణములై పద్మవతి
శుభకౌంతి గలిగిన భాగ్యము లక్ష్మీకంఠుడ

డను సకలవిద్యాసంపన్నుడనునగు. సింహ,
వ్యాఘ్ర. గజసరములైన వ్యవసాయము
యెయుచు భోగియై బహుసంతతి నొందును.
చూ, లక్ష్మణాంగములు, 3. మధ్యరక్షేత్రము
లయిదింటిలో నొకటి చూ. సుధ్యమక్షేత్ర
ములు.

కపోలావర్తము. సం. వి. ఆ పుం. శ్రీపాఖ్య
లక్ష్మణము చూ, లక్ష్మణము 1.

కపోలి జే వి 2. కొనక భక్త్యము చూ,
భక్త్యము

కప్ప జే వి చూ, అంహము, 1

కప్పలుపు జే వి కాకముచేర అంహకాలి
యందు లేచెను గుల్ల చూ, వృణము. 1

కప్పచిప్ప జే వి నీటిమంగలిగుల్ల, కంఠము
చూ, సంక 1

కప్పటము అం. ఆయుధములు ముప్పది నాకిం
టిలో నొకటి చూ, ఆయుధములు

కప్పము జే వి 1 = కప్ప, శ్రీకట్టనోక.
“నీ చిలుక శేరును నీకు, గప్పకొప్పడ

మును కాలి నీకు” పా. 2. ఆ. 35
చూ, వస్త్రము 2 = కప్పట, చిలుక చిట్ట.

“డడనములు గోలలు, ప్పడములు పోల
ధియు” భా. ఆది 7. ఆ. 227 చూ

వస్త్రము, 3 = కప్పట. మాసిగబట్ట చూ,
వస్త్రము, 4 = కప్పట, సన్యాసులకాట్ట,

చూ, వస్త్రము

కప్పతాళము మి. వి. కప్పవలెందు తాళము
చూ, వీగము.

కప్పనాపురు. జే వి. చిలుకకప్పకాటుచేత పగు
లకు గలిగెడు పానసపురోగము. చారి,

పూ. 6. ఆ. 46 చూ, పశురోగము.

కప్పము. జే వి. 1. మున్న: చూ, నీస్తు. 1;
2. కట్టుము: చూ, అంచెము.

కప్పయెలుంగుసాము. దే. వి. మండుకధ్వని
చేయుసాము. చూ. సర్వము, 2 చూ. కపటి.
కప్పరపడు ద్వ. అ. కి (కప్పరము + పడు)
తొంటిపడు. "క అప్ప కుమానులక నెనని.
గప్పరపడిచూచి. ..పురస్కృతాగ్నిహోత్రుఁ
డగుచుక" శై 6, ఆ. 89 చూ. సంభృ
మించు.

కప్పరపాటు. ద్వ. వి. తొందఱపాటు. భాగ.

6, స్కం 882 చూ. సంభృమము

కప్పరము. దే. వి. 1. —వై—, 2. =కర్ప
రము పలురంగులు చూ. వర్ణము. 6.

కప్పలి వై. వి = కర్పర ఓడ పర 3, ఆ 280
శుక. 2, ఆ. 11 చూ. హోడము

కప్పిరి. దే. వి. (కప్ప + ఇరులు) కొద్దిచీకటి
చూ. మేచకము 1

కప్పి. దే. వి చూ. గింక. (పుల్లి.)

కప్ప. దే. వి. 1 ఆచ్ఛాదనము చూ. వ్యవధా
నము 3, 2 నలుపు చూ వర్ణము 6, 3 చీకటి,
4, 4, ఆ. 5 చూ. మేచకము. 1,
4. పల్నాకు, హన 4, ఆ 8 చూ. దం
తతులము, 5 ఇంకివైకప్ప చూ. పులము,
స కి. 6 ఆచ్ఛాదించు చూ. మూయు 1,
ఆ కి) 7 కిమ్ము భార అది 2, ఆ 15
చూ. వ్యాపించు.

కప్పగుత్తుక పుల్లు. దే. వి (కప్ప + కుత్తుక
పుల్లు) నెమలి, అచ్చ కిమ్మం. కాం. 69
చూ. చియూగము.

కప్పందెరువి దే. వి. (కప్ప + తెరువు + ఎరు)
అగ్ని చూ. నిప్పు.

కప్పందెరువుబోడ. దే. వి. (కప్ప + తెరువు
బోడ) అగ్ని, అంధ్రీనామసంగ్రహము
దేవ. 18 చూ. నిప్పు.

కప్పందెరువుదారి. దే. వి. (కప్ప + తెరువు
దారి) —వై—

కప్పట. దే. వి చూ. సావనము
కప్పటేటిగొంగ దే. వి. చూ. బలరాముడు;
వేంక ఆం దే. 19.

కప్పటైదువ పెనిమిటి దే. వి చూ. శివుడు,
(సాంబ. దే. 8.)

కప్పడు దే. వి. ఆచ్ఛాదనము చూ. వ్యవ
ధానము. 8

కప్పకోరెరి. దే. వి. అగ్ని, సాంబ. దే 12
చూ. నిప్పు.

కప్పదెంచు దే. అ కి. (కప్ప + తెంచు)
కమ్ము "చ ఉఱుముచు నెల్లడం బిడుగు
లుగ్గిగతి. .గప్పదెంచు." భార ద్రోణ. 1,
ఆ 89 చూ. వ్యాపించు.

కప్పబల్ల. దే. వి. ద్వారముమీద గొడుగుబల్లకును
తన్ను బల్లకును నడుమనుండే పలక

కప్పమల దే. వి కాటుకకొండ: చూ. పర్వ
తము.

కప్పమేనిగాము. ద్వ. వి (కప్పమేను + గాము)
శనిగ్రహము (చూ. శని) చూ. రాహువు 2.
కప్పరగండి వై. వి = కర్పరగంధి. కర్ప
రగంధమువంటిగంధముగల అడుద్దిపా. 3, ఆ
11 చూ. స్త్రీ.

కప్పరపుటనంటి ద్వ. వి (కప్పరము + అనంటి)
చూ. రూ-కపురపుటనంటి *.

కప్పరపునూనె ద్వ. వి. కర్పూరతైలము చూ.
తైలము (వా)

కప్పరపుబెండ ద్వ. వి (కప్పరము + బెండ)
గంధమూలము * : చూ. మద్దెగంధ.

కప్పరపువంగ. ద్వ. వి (కప్పరము + వంగ)
కత్తెవంగ * చూ. వంగ.

కప్పరబోగి వై. వి. = కర్పూరపురబోగి అనునన్య
ము చూ. సన్యము.

కప్పరబోగులు. వై. వి బ. = కర్పూరబోగక.

ఒకరకము వడ్లు, థీ 2, ఆ. 140. చూ, ధాన్యము. (వృత్తియందేకవచనాంతము)

కప్పురము. వై వి.= కర్పూరమ్ చూ, రూ-కపురము. (వృత్తియందు వాల్లవరమగుచో అంత్యవర్ణమునకు వికల్పముగ లోపంబగు, కప్పురవీడియు ము.)

కప్పురాయి. దే. వి. నీలమణి, నల్లతాయి చూ, రత్నము. 1.

కప్పెర. వై. వి. 1 = కర్పూర. పుష్పై, ఉ, హరి 2, ఆ. 126 చూ, శల్యము 1, 2 = కర్పూర పెద్దముఖముగల పెద్దపాత్రము చూ, పాత్రము. 6, 3 = ఖర్పూర. భిక్షాపాత్రము, కొప్పెర. “నీ కడునల్లునంబై పాడుపు గుబ్బలిజోగి శిరమువైకెంపుగ పైరయనంగి” పర. 3, ఆ 280, (కటాహమనికొందలు) చూ, పాత్రము. 6

కప్పరికుద్ది పా కప్పరిని చూర్ణముచేసి గుడ్డను మూలగట్టి నరమూత్రముతో ఏడుజాములు డోలాయంత్రమున వండినను, గోమూత్రమున రెండుజాములు వండినను, గరిరైలోపోసి నేతిలో యేడుపొంగులువచ్చులాగున వండినను కప్పరికుద్దియగును

కప్పాలవ్రాహ్మణులు. పా నేపాళ దేశపు బ్రాహ్మణులలో నొకరు చూ, బ్రాహ్మణులు

కప్పము వై వి.= కర్పూరమ్ చూ, రూ-కప్పురము (వృత్తియందు కప్పురశబ్దమువలె నెఱుంగునది) “గీ అచ్చీరలు వేడికొని పోవుచురు కప్పవీడియులు” చారుడుదేవ చరిత్రము

కప్పములక. ద్వ. వి. (కప్పము + ములక) చూ, కప్పురపువంగ.*

కప్పకొల్లిక. సం. వి ఆ. శ్రీ. చొంగ: చూ, కొల్లిక.

కఫస్మి సం. వి ఈ. శ్రీ. 1. కాళిదాస * చూ, బోడతరము, 2 పిప్పలితీగ * చూ, పిప్పలి.

కఫణి సం. వి ఇ. పుం. కూర్పగము. చూ, మోచేయ

కఫము సం. వి. ఆ. పుం తెరుడ చూ, శ్లేష్మము.

కఫవర్ధము సం. వి. 1. వైష్ణవృద్ధికారకము, పుం. 2 చూ, పిండిగిర *.

కఫవిరోధి. సం. వి ఇ. చూ, మిరియము

కఫాంతికము సం. వి ఆ. పుం చూ, కొట్టిలి*.

కఫామయము సం. వి ఆ. పుం చూ, కఫము.

కఫారి సం. వి ఇ. పుం సారి చూ, గురి

కఫేలుపు సం. వి ఈ. శ్రీ. పాముపడగ *.

కఫోణి సం. వి ఇ. పుం కూర్పగము చూ,

మోచేయ్య

కబంధము సం. వి ఆ. 1. లము చూ,

నీల 1, పుం. 2 (రూ-బంధము) అల

తేగి మృగ కశీరము చూ, మొండెము,

పుం 3 కడలి చూ, సముద్రిము, 4 కడుపు

గర్భము చూ, భూనిము 1

కబంధుడ, సం. వి ఆ. పుం 1 కబంధుడను

రాక్షసుడు చూ, రాక్షసుడు 1, 2 లేకు

చొరము చూ, గామాపు 2

కబగ సం. వి ఆ. శ్రీ. చొంగ * చూ,

వాయింటు

కబరము సం. వి 1 కలసినది చూ, మిశ్రము

కబరి సం. వి ఈ. శ్రీ. 1. రూ- కబగ *

చూ, వాయింటు, 2. కుక్కి-వాయింటు *

చూ, వాయింటు, 3. ఇంగువమూస*.

చూ, హింగుపు. 1, 4. ఇంగువచెట్టులకు; 5. కొప్పు

చూ, వేనెలి (రూ-కబరిభరము-కబరము)

కబలి. సం. వి ఈ. శ్రీ. కాకోలి * చూ,

వాయపాళి

కబళిసము. సం. వి. ఆ న. ఉద్దిరి చూ, మింగుడు

కబళిసము. సం. వి. ఆ పుం 1=కవలము, ముద్దా చూ, సాపాటు, 2 చూ, అనాకళస్తనము, 3. దింబరవృత్తము.

కబళింపు. సం స క్రి ఎగగొను చూ మ్రొంగు. కబళితము, అం ముఖగతులు నాలుగింటిలో నొకటి చూ, ముఖగతులు

కబాడము. దే వి. ఎద్దుమీదవేసి తెచ్చెడు కస వులోనగువని జేంతుమోపు

కబాధ సం వి ఆ. శ్రీ రూ- కంబాధ చూ, తలనొప్పి

కబాయి దే వి. రూ- కబాయా అంగి కళా. 5, ఆ 179 నూ, నశ్రుసు

కబాయా. దే వి —వై— “న డ ధూదగలు వైరిణులు చేక్కనికబాయాలు ” హంస 5, ఆ 356.

కకింగుపు సం. వి ఉ పూ నీటిగొలు చూ, బొట్టు.

కకిలిము సం వి ఆ పుం రూ- కపలిము * చూ, వెలంగ.

కకిలము. సం వి ఆ పుం గోగోదినమువంటి వగము చూ, వగము 6

కబుగ్గుదము సం వి. ఆ పుం అంబున్నోటుము, నీరుబుగ్గు చూ, బుద్బుదము 1

కబురు దే వి ఉబుసు చూ, సమాచారిము. 2. (వా)

కబ్బాడుడు సం వి ఆ పుం కుత్తితపు బా ధ్ధుడు చూ, బుద్ధుడు 1

కబ్బుపుగూరుపరి. ద్వ వి కవి, గ్రంథకర్త అచ్చ బాల, కాం. వీరిక 12 చూ, మాట ల్లువాడు (రూ- కబ్బుపుగూరుపరి- కబ్బుపు నేతరి.)

కబ్బుపునేతరి. ద్వ. వి.—వై.—

కబ్బుము వై. వి 1= కావ్యము: చూ, పుస్త కము, 2 గ్రంథము పర 2, ఆ. 284 చూ, పుస్తకము.

కబ్బిలి దే వి శౌండీవుడు, కల్లమ్మవాడు: చూ, సురాబీవి.

కబ్బిలివాడు దే వి —వై—

కభావ్య. సం వి ఆ శ్రీ 1 బ్రహ్మభావ్య చూ, సరస్వతి, 2 విష్ణుపత్ని, లచ్చి చూ, లక్ష్మి 1.

కభూషణము సం. వి 9 న సిగబంతి చూ, భూషణము 2.

కమ సం. వి ఆ శ్రీ 1. కాంతి చూ, వెలు కురు 1, 2 రూ- కమల చూ, లక్ష్మి

కమండలము వై వి = కమండలపు సన్యా సులసాత్రము చూ, పాత్రము 6

కమండలపదము సం వి ఆ పుం జావ్వి * చూ, ప్లక్షము.

కమండలపు సం వి ఉ పుం. 1= కమండ లము చూ, పాత్రము 6, 2 నక్కదోన * చూ, దోన, 3 జావ్వి * చూ, ప్లక్షము

కమంధము సం వి ఆ న 1 జలము చూ, నీరు 1, 2 కింధము చూ, మొండెము.

కమకురు దే వి కపసాలెనాని కంపటి చూ, పొయ్యి (రూ-కమ్మకుము-కుమరు)

కమరము సం వి ఆ న 1 భిక్షాపాత్రము, కొప్పెర చూ, పాత్రము 6, పుం 2 కూ ర్మము చూ, తాండేలు, 3 గిడన చూ, పొట్టి, 4 వెనురుమొలక చూ, మొక్క 1, 5 కుండమీదివాద్యము చూ, స్వరము 2, 6 కుచేరుకెత్తి చూ, రిప్టి 2 (చూ, బాణము 1)

కమరి సం క. ఈ శ్రీ. అండుతాబేలు చూ, తాండేలు.

కమరీదుగ్ధపానాన్యాయము. సా. ఏవియులేదను
రీతి .

కమతకాడు. దే. వి (కమతము + కాడు) ఆర
కాడు చూ, వ్యవసాయి.

కమతము దే. వి. రూ- కమతమా చూ, వ్యవ
సాయము 2

కమతీడు దే. వి. (కమతము + తీడు) చూ,
కమతకాడు, సా. 1, ఆ 78

కమలచ్చదము సం. వి ఆ పుం కంకము చూ,
రాబందు.

కమలము సం. వి ఆ పుం 1 అసోగము *
చూ, పోతపుష్పము, గణ 2 ఒప్పదము
చూ, గర్భము 3, 3 ఇచ్చీలది చూ,
వాం.

కమలీయము సం. విణ ఇలవైసి చూ
వృద్ధము

కమలగు సం. గి ఆ పుం 1 నగుడు
చూ, మన్మథుడు; 2 ఒప్పదములవాడు
చూ నురూపుడు 1, విణ 3 ఇచ్చీల
వాడు చూ, నలపుకాడు (స్త్రీలనలగు
వాడు — రూ- కమలగుడు- కమలీడు-
కమి- కమికుడు- కమిరి- కమిగుడు-
కమియిల- కమియిపుడు)

కమల దే. వి 1 రూ-కమలగు మొలనాలు
కాశీ 7, ఆ 5 చూ, భూమిము 2,
2 కాలింకంపు పో 5, ఆ చూ, నుం
భము, ఆ క్రి 3 కాలి భాగ ఆ. 7, ఆ
21 చూ, నుండు

కమలగుడు సం. విణ కమలగుడు చూ, నలపు
కాడు

కమలమే. దే. స. క్రి రూ-కమలపు కాల్పు
రూ. నుం, కాం. 271 పొరటు: చూ, దహించు.

కమలమే. దే. స. క్రి. — పై —

కమలమే. దే. స. క్రి. — పై —

లక్ష్మి. 1, 2. గౌరి చూ, స్వాతి. 1,
3. భూజ్యస్త్రీ. చూ, స్త్రీ; 4. కమలాఫలము.

చూ, కర్క-రాంకము

కమలకింద. సం. వి. ఆ స్త్రీ. తామరదుంప *
చూ, పద్మకిందము

కమలచ్చదము సం. వి ఆ. పుం. కంకము. చూ.
రాబందు

కమలనగీతి సా. ఒకానొక గీతపద్యభేదము
ఇందొక్కొక్క పాదమునందు ఏడునూర్వి
గణబులుండి యొదవగ జాద్యక్షగము యతిగా
గల పద్యము. చూ, వృత్తము. 1

కమలవీజము సం. వి ఆ. న పద్మవీజము చూ
పద్మము 1

కమలము సం. వి ఆ. న తామర * చూ.

పద్మము 1, 2 ఎట్రతామర * చూ,
పద్మము 1, 3 జలము చూ, నీరు 1, 4
ఒప్పదము చూ, నుండు 1, 5. కడపులో
నొక పక్కనుండి ఎట్టని మాంసము చూ,
మాంసము, 6 రాగి చూ, లోహము. 1,
పుం 7 పువినేతియిట్టి చూ, హరిణము 1,
8 నైలుతిథిమపు చూ, బాణము 1,
9 కడలి చూ సముద్రము

కమలములేని సగన్ను ఆం అప్రకాశములు
తొమ్మిదింటిలోనొకటి చూ, అప్రకాశములు
కమలవల్ల. సం. వి ఆ. స్త్రీ. పృథ్వీగోళము.
చూ, నీలుపు

కమలాలసిరియు సా. ఒకానొక వృత్తము. —
ఇందొక్కొక్క పాదమునందు నా, నా, నా, ,
నా, నా ములు గలిగి తొమ్మిదింటి యతి ముండి
పదునాలుగు పదమునందుబుట్టిన వృత్తము
ఉదా — “కృమమున వననన గగములు
గూడన, గమలవిలసితము- కమలజవిశ్రామ
ము గలిగినగు- మహితవ్రతాత్రి, కమలదళ
నయన - కడుబొగడొందుకా.” : చూ,
వృత్తము. 1.

కమలాక రాంశము. పా. పవ్యంతములలోనాకటి

చూ పవ్యంతములు.

కమలాపండు. మి వి. కమలాఫలము చూ,

శర్మ-రాంకము. (వా)

కమలాపుండు. సం వి ఆ. పుం. 1. చూ,

నూర్పుడు, 2 మెన్నుడు చూ, విష్ణువు. 1.

కమలాఫలము సం. వి ఆ. పుం చూ, కమలా

పండు.

కమలాసనము. సం వి ఆ. పుం 1. పండి చూ,

నూకరము, 2 మబ్బు చూ, మేనుము 1

కమలాసనము. సం వి ఆ. పుం 1 నలువ

చూ, బ్రహ్మ 1, 2 చూ, నూర్పుడు

కమలిని. సం. వి. ఆ. స్త్రీ 1 తామరకొలను

చూ, సరిస్సు 1, 2 తామరకొలను * చూ,

పచ్చము 1.

కమలు జే ఆ క్రి. 1 తపించి భాగ ,

ఆ చూ, సంతాపించి 2 కాలు

రా కిష్కిం, కాం 710 చూ, మండు

కమలుండు సం వి. ఆ. పుం 1 ఇందుంగు

చూ, వేలపు కేండు, 2 చూ, చూ,

బ్రహ్మ 1

కమలాస్త్రము. సం వి ఆ. . కమమపువ్వు

చూ, పట్టికము. 2.

కమసాలి జే పి కంసాలి చూ, స్వర్ణకాండ

కమసాలె జే వి. —వై.— (రూ-కమసాల

చాడు- కమసాలెనాడు కంసాలవాడు-

కంసాలి-అగిసాలి-అగిసాలె)

కమాను. అన్య . వి 1. పయనము చూ,

ప్రయాణము, 2 నిల్లు, చూ, బాణము 1

కమి. జే వి 1. పంపబడిన వేర్వేరుల పుడి

సిలి “నీ కాంతాజనంబుల కమయగ

నిడుకుకేపురములో దత్తాత్రపుణ్యభిక్ష ”

భీ. 8, ఆ. 7 చూ, పట్టిలి, 2 క బళనము

చూ, మింగుడు.

కమిలి జే వి చూ, కమి. 1.

కమిచీ హిం వి దేవుడు చూ, మునిగోల 2.

కమిత సం విణ. ఇచ్చిలవాడు చూ, వలపు

కాడు.

కమిప్పడు సం విణ —వై—

కమియు జే ఆ క్రి 1 కవియు చూ,

వ్యాపించి, 2. నలగు, రా నుం, కాం 84:

చూ, నీడితెనుగు, 8 కమియబండు, చూ

పూ 6, ఆ 88 చూ, మాగు.

కమిషె. ఆం 1. వేదగానికిచ్చు అదనపు

సామ్యు, 2. మనిషిగ పరిపెనకులకిచ్చు

అదనపుసామ్యు

కమిజు ఆం. లోనధరించు చొక్కా చూ,

వస్త్రము

కమిషిరము సం వి ఆ న సుఖము ఇచ్చింప

బడినది.

కముగో వై వి = కపిండుల రూ-కండు

“ద్వి. కముగోల జిలుకల గ్రాంపవత్తు

లను” నల్ 8, భా. 828 చూ, కాణ్డ

కముకుదెచ్చు సా కండగము సా గడిదెచ్చు

కముచీ. జే స క్రి 1 గ్రహించి “నడిమి

చేక్కింగమిచి విధిగంబునదూచె ” వై 5,

ఆ 16 చూ, పుచ్చికొను, 2 ఎరగొను,

స్వా. 4, ఆ 118 చూ, మింగు

కమాలము సా నీటిమాటు. (కమేయము,

కమైతి, కమోషము, కమాషము, కయ

మము ఇత్యాయాచ్యంబులు.)

కమ్మ జే వి 1 తాటియాను, ఆం, భా ద్వి.

వకా. 77 చూ, తాళపత్రిము, 2 తాటం

కము, దంతము లోనగువానిచే చేయబడిన

చెవికమ్మ చూ, భూషణము. 2, వై వి 8 =

కర్మబాబు, అచ్చ. బాల, కాం 161. చూ,

లేఖ 8, 4. రూ-కాడ మృగాళము, తాను

రకూడు చూ, పద్మము 1, 5. కమ్మకొలము:

చూ, కూడుగిడ, 6 కమ్మకొలమువారు
చూ, కూడుగిడు, విణ 7 పులుసులేనిది,
“కమ్మగూర ” మొ, 8. తియ్యది రూ-
కమ్మన, “కమ్మనీరు ” మొ చూ, మధు
రము, 9 వాసనగలిది. “కమ్మనూనియ.”
మొ.

కమ్మగాహపు డే. ౧ ఎలయూహతుము చూ
వాయువు (రూ కమ్మగాడు)

కమ్మమ్మ వై ౧ కమ్మగమ్మ (కమ్మి +
అమ్మి) లోకపుణ్యదిగల లోక పది రూ-
కమ్మమ్మి. ఆము 4, ఆ 148 చూ, గమల
రంధ్రిణి.

కమ్మమ్మనడియంట బా. లోంగడియంట.

కమ్మటము డే. వి. 1 చూ, రూ-కమ్మటము
గంగా 4, ఆ 17, 2 ఇయస్సాగకమ్మ
కమ్మరము (ప్రక్రితి-కమ్మర పురుషోత్తమ
కమ్మయసు)

కమ్మటికా డే. వి (కమ్మటము + తాడు)
కంకాలి చూ, స్వర్ణకారుడు

కమ్మము డే. వి చూ, రూ-కమ్మము ప్రక్రితి
కమ్మర (పురుషోత్తమము)

కమ్మనీరు డే. ౧ (కమ్మటము + తాడు)
1 బా, రూ-కమ్మనీడు స్వా 5, ఆ 47,
2 కమ్మర బా, స్వర్ణకారుడు

కమ్మన డే. వి 1 కమ్మనము చూ, మధు
గ్యము, 2 (మాధుగ్యము) కావ్యగుణములలో
నొకటి. (చూ, గుణము), ౩ సౌరభము,
(ఇది విశేషణమగుచో ఇకారాంతము)
“ఉ తేనెలు. కమ్మనిపండు లింపుసాంపా
రణ.” భార అర 7, ఆ. 11 చూ,
వాసన. 1

కమ్మనివట్ట. డే. వి. తియ్యనివట్ట: చూ, కర్క-
శాంతము

కమ్మనీరు ద్వ. వి. పూ-కేన. ఆము 5, ఆ.121;
నై 8, ఆ. 102 చూ, మకరందము.

కమ్మనూనియ. ద్వ. వి సంపెంగ మొకలగు
వానింతేర్చి చేసినట్లెలము. రూ-కమ్మనూన.
భార ఆను 2 ఆ చూ, తైలము.

కమ్మపంశాలు డే. వి. బ. రత్న తాటంకము, పం
జీలకమ్మలు స్వా. 3, ఆ. 28 చూ, ధూమ
ణము. 2.

కమ్మబిల్లి ద్వ. వి పునఃగుబిల్లి పి కశం. 1,
ఆ 98 చూ, మార్జాలము

కమ్మర వై. వి 1=కమ్మర. ఇనుముపనిచేసి
బ్రదికక బాతి కరుమల, 2=కమ్మర ఇనుము
పనిచేసి గ్రదికక బాతివాడు. చూ, స్వర్ణ
కారుడు. (చా) (రూ-కమ్మరి-కమ్మర-
కరుమరి-కరుగల)

కమ్మర వై. వి. అయస్సారక్రి కమ్మరది
కమ్మరది వా వి —వై—

కమ్మము వై. వి కమ్మరిపని రూ-కమ్మటము.
(ప్రక్రితి కమ్మర పురుషోత్తమకమ్మయసు.)

కమ్మవాడు. ద్వ. ౧ కమ్మర చూ, స్వర్ణ
కారుడు

కమ్మరి వై. వి=కమ్మరి (కమ్మ + రి)
1 —వై— ఆం, ౨, స్వా ౨౮, 284,
2 బాణాకారుడు అప్పు ఆ గా, కాం 16
కమ్మరీడు

కమ్మరీడు వై. వి=కమ్మరి (కమ్మ +
తాడు) —వై— (బాణాకారుడు.—
“వ తే నమల, లుపందాల్లు మరునందటి
యను కమ్మరీడు పెరపునంజేసియనిచి. కి అ
పటముల గుంపులసాంపునం పెంపారు
కలువకొవ్వియను.” నీలా. 8, ఆ. 10)

కమ్మరు డే. వి. చూ, రూ-కమ్మరు.

కమ్మరుబొందు. డే. వి. రెండుగాండికమ్మలు నడిచి
లిగిబడ్డ.

కమ్మరేగు జే. వి. కశేరుకము * చూ. రేగు.

(రూ-కమరేను-కమ్మరేను)

కమ్మరేను. జే. వి. —వై—

కమ్మరేలుకాడు. జే. వి. రూ-కమ్మరేలుకాడు

మరుడూ చూ, మమ్మనుడు. విక్రి. 8,

అ. 57

కమ్మరేలుతుడు. జే. వి. రూ-కమ్మరేలుతుడు.

—వై.—

కమ్మి వై. వి. 1 = కంబి- కంభి. వేమరువాన

గువాని కమ్మి చూ, వంకారము, 2 = కంబి-

కంభి. బంగారలోనగువాని కమ్మి, కమ్మ

పుంగమ్మి భీ 1, అ 116 చూ, చెంగు,

4. బండికింటి కడకమ్మి. భాగ. 5, స్కం.

2, అ 81, 5 వేముద్దు చూ, బొద్దు

కమ్మిబండి ద్వ వి కమ్మివేసిన మూనిచక్కపు

బండి చూ, కకటము 1

కమ్మిరిమ్మి. జే. అ. క్రి ఆచ్చాదిమ్మి భో. 8,

అ 44 చూ, మూయు. 1

కమ్మి వై స క్రి 1 కమ్మిగా పొంగగొట్టు

వము. 2, అ. 82, 2 చుట్టుకొను : చూ,

చేప్పిమ్మి

కమ్మికోను. వై. స క్రి గుట్టుగానుంచుకొను

కమ్మినీరు. ద్వ. వి ఉపజలము చూ, నీరు 1

కమ్మిలవైబండి జే వి ధూమశకటము చూ,

పొగబండి (రైలు) (ట్రామ్) (డీసెల్ రైలు

కారు)

కమ్మిచ్చి వై వి. చూ, రూ-కమ్మిచ్చి

కమ్మిగాను జే వి (కమ్మి + ఆకు) కారపు

నల్లములసాకు చూ, తిమ్మలసాకు.

కమ్మిరాకుతీగ జే వి. కాళ్ళ నల్లములసా

కులతీగ * : చూ, తాంబూలవల్లికి

కమ్మి. సం. పి. అ. శ్రీ. ఏటు. చూ, నది

కమ్మిము సం. వి. అ. న. 1. పిడకనిప్పు చూ,

నిప్పు; విణ. 2. ఇంపైనది : చూ, మృద్యము.

8. ఇచ్చేకలది చూ, వాంఛ

కమ్మిండు సం. విణ. కాముకుడు : చూ, వలపు

కాడు.

కయస్సు సం. వి. అ శ్రీ. ఉసిరిక * : చూ,

శ్రీపులి 1.

కయానము. సం. వి. అ. న జలయానము

కయాచాము. సం వి అ. పుం చూ, ఎనుప

దూడ.

కయి. జే. వి 1. చేయి. రూ-కై : చూ, హస్త

ము, వై వి 2 = కవి, రూ-కై చూ, మాటలబ్బ

వాడు, (రూ-కయిసరుడు - కై - కైస

రుడు) 8 తొండము చూ, శుండము, అప.

4 చతుర్థివిభక్తి ప్రత్యయము రూ-కై.

కయిక వై వి. 1 = కై కేయి. కేకయరాజుకూ

తురు చూ, కై కేయి, 2. దశరథమహారాజు

భార్య చూ, కై కేయి.

కయికట్టు. ద్వ వి. రూ-కైకట్టు. సందర్భము:

చూ, సమయము. 1

కయికానుక. జే. వి. రూ-కై కానుక. రాజులు

లోనగువారిని జూడఁబోవునపుడు కొనిపో

యెడి యుపహారము. రామా. 2, అ 5,

య 1, అ 104 చూ, లంచము.

కయికోను. జే. అ క్రి 1 రూ-కైకోను.

పూను చూ, యత్నించు, స క్రి. 2 రూ-

కైకోను. గృహించు చూ, పుచ్చుకోను;

8 రూ-కైకోను ఒత్తువెట్టు చూ, లెక్క

సేయు.

కయికోలుపు జే పేర్ కైకోనఁజేయు. రూ-

కైకోలుపు

కయికోల జే. వి. గుడ్డలునేసి బ్రదికకు ఒకా

నొకజాతి రూ-కైకోల.

కయికోలవాడు జే. వి. ఒకరకము సాలె

వాడు. రూ-కైకలవాడు-కైకోలవాడు

చూ, సాలెవాడు.

కయికోలు దే. వి. 1. రూ-కైకోలు అంగీకారము చూ, సవ్యతి. 1, 2 రూ-కైకోలు గ్రహణము చూ, ప్రతిగ్రహము 1.

కయిచాచులు దే వి బ రూ-కైచాచులు చూ, సమస్కారము.

కయిజీతము. ద్వ వి. రూ-కైజీతము చూ, బత్తెము.

కయిజో. దే వి. వాగెనువెనుక కీడ్చికట్టుట రూ-కైజో

కయిహాణు దే అ క్రి బిటగు చూ, వాగిలు 3 కయిహి. దే వి రూ-కైహి చూ, కాచి

(ప్రకృతి-కపింజల పురుషోత్తమకవీయము.)

కయిడుపు దే వి పోలికి చూ, సామ్యము (రూ-కైడుపు)

కయిత వై వి = కవితా కవిత్వము చూ, మాటలట్టుట (రూ-కయితము-కైరము-కైతి)

కయిదండ దే వి రూ-కైదండ చూ, ఘామణము 2.

కయిదు దే వి 1 రూ-కైదు. కపింజలము చూ, కాచి, 2 రూ-కైదు చెఱి చూ, బంధనాలము, (చూ, గృహము. 1)

కయిగుపు దే వి రూ-కైగుపు చూ, బాణము 1

కయిపదము వై వి = కపిపదము రూ-కైపదము కి విపరిణామపరివార్థము పూరింపబడెడిపద్యం శము చూ, సమన్య.

కయిపు దే. వి 1 రూ-కైపు కొత్తవు చూ, మదము 1, 2 రూ-కైపు అందము చూ, సౌందర్యము, 3 రూ-కైపు రీతి చూ విధము 1, 4 రూ-కైపు ఉంకింపు చూ, విజృంభణము, 5 రూ-కైపు. కపటము చూ, వ్యాజము. 1

కయిసోయకు. హిం. వి. బి కాసోక విషయమునకు కయిసోయకువాక్యము.

కయిముడి దే. వి రూ-కైముడి చర్యవాద్యములలో నొకటి చూ, వీణ.

కయిమోడుపు. ద్వ. వి. రూ-కైమోడుపు చూ, సమస్కారము

కయిరండు దే వి. కయిరండను పేరు అగుట్టు చూ, హయము.

కయిరవడి. వై వి = భాదిరవటుక రూ-కైరవడి చూ, రంగదము.

కయిలాగు దే. వి రూ-కైలాగు చూ, ఘామణము 2.

కయిలాటకాండు దే విణ. (కయిలాటము + కాండు) రూ-కైలాటకాండు. మానూచి చూ, ప్రాతిహికవండు

కయిలాటము. దే వి. రూ-కైలాటము చూ, హయము 1

కయిలు దే వి పండిన ధాత్యపుకొలత చూ, రూ-కైలు

కయివడి దే వి 1. పృక్కాగము రూ-కైవడి చూ, విధము. 1, 2 రూ-కైవడి పోలిక చూ, సామ్యము. (రూ-కయివలి - కైవడిపు-కైవడి-కైవలి)

కయివడిముపై వై వి = కైవడిముపైకి నె. రూ-కైవడిముపై * చూ, ముస్తకము.

కయివలి దే. వి రూ-కైవడి పోలిక చూ, సామ్యము.

కయివారము. దే వి 1. గనియందు రూ-కైవారము, వై వి 2. = కవిహార, రూ-కైవారము పొగడిక చూ, ప్రాతిహిక.

కయివారమునేరము ద్వ. స క్రి రూ-కైవారమునేరము పొగడు చూ, ముత్యము.

కయిపు. దే. వి 1. రూ-కైపు. ఉన్మాదము చూ, జ్వలి, 1; 2 రూ-కైపు. లాహిరి: చూ, మదము. 1.

కయివారిలు. దే. అ. క్రి. 1. రూ- కైవారిలు
ఒకగు చూ, వారిలు 8, 2 పక్షులులోన
గునవి క్రిందికిదిగు రూ- కైవారిలు, 8 రూ-
కైవారిలు. కాలు చూ, సువిందు.

కయివారిలుమి. దే. పే. కైవారిలజేయు
రూ- కైవారిలును.

కయిసరుడు వై. వి. = కవీశ్వరః చూ, రూ-
కయిసరుడు.

కయిసాటిచిక్క. ద్వ. వి. చూస్తానక్షత్రము
రూ- కైసాటిచిక్క చూ, నక్షత్రము. 1

కయినేత. ద్వ. వి. 1 రూ- కైనేత. అలం
కాగము చూ, భూచూచుము 2; 2. రూ-
కైనేత. పూజ చూ, సుపర్య.

కయినేయు. ద్వ. స. క్రి. 1. రూ- కైనేయు.
అలంకరించు చూ, సింగారిందు, 2. రూ-
కైనేయు అర్చించు చూ, పూజింగు

కయిసరుడు వై. వి. = కవీశ్వరః. రూ- కైస
రుడు చూ, మాటలబాగుడు

కయ్య దే. వి. 1 రూ- క్రి.య్య చిన్ననీటి
కాలుర చూ, నది, (సౌకృతి-కుల్య పురషో
స్తమిపవీయము), 2. పరిమడి చూ, పొలము
కయ్యపుణిండి దే. వి. (కయ్యము + తిండి)
కిలకభోజమిండు, నాగుడు అచ్చ. సుం,
కాం 2 చూ, ముని 1.

కయ్యము దే. వి. జీడము చూ, యుద్ధము.
(సౌకృతి-కిలక పురషోస్తమిపవీయము)
కయ్యగి దే. వి. హింబాతిహక్తికము చూ,
ముత్యము

కయ్యలకక్రిచ్చి దే. వి. కష్టాశోరు పొందు 4.
అ. 10 చూ, పేచిశోరు
కయ్యలమెకము. ద్వ. వి. జంబుకము చూ,
నకిక్కు.

కర. వై. వి. 1 = భరమ. త్రిక్షము. “కిరసార”
చూ, తిండ్రము; (రూ- కరా- కలువ)

దే. వి. 2 అల, చూ, వీచి. 1; (రూ- కరడు-కర
డము-కరండము-కడలు) 3 ఒడ్డు. లక్ష్మి. 1.
అ. 42. చూ, తీగము, 4 పసులుమేయుటకై
దున్నక నిలిపిన పొలము (చూ, వివేతము).
చూ, భూమి 1 (రూ-కొరక-కొరన-కొలకు-
కొలను), 5 గౌరవము చూ, మర్యాద.

కరంకము. సం. వి. అ. పుం. 1. లోపల నేమియు
లేని బొండ్లపుణిప్ప కరకము, (తె. పు):—
చిప్ప, 2. కంకాళము, ఎముకలగుండు.
చూ, శల్యము. 1, 3. తల చూ, శిరము 1,
4 చక్కలాకులత్తి చూ, చాడపము 1,
5 పుట్టె, కపాలము: చూ, శల్యము. 1

కరంకశాలి సం. వి. ఇ. పుం కరంకమును పేరు
గల చెఱకు * చూ, చెఱకు.

కరంగము. సం. వి. అ. పుం కొంచెము పొడవు
గల జింక చూ, హరిణము. 1

కరంజకము. సం. వి. అ. పుం కానుగు * చూ,
శాదప్పుము.

కరంజఫలకము. సం. వి. అ. పుం. కవీశ్వరము *
చూ, వెలగ

కరంజము సం. వి. అ. పుం 1 కానుగు *
చూ, శాదప్పుము, 2 పులిగోగు * చూ,
వ్యాఘ్రము, 3 కర్ణకాయ చూ,
భిక్షము.

కరండకము. సం. వి. అ. పుం కరాటము చూ,
పాశ్చిము 6.

కరండము సం. వి. అ. పుం, స్త్రీ, స. 1 = కరవ
డము. —వై—, 2. కత్తి చూ,
రిప్పి 2, 3 తేనెపెరు చూ, మధుపటలము,
4. కన్నెరేడి చూ, మహాపక్షము, 5. తెలి
కిలు * చూ, నువ్వులు, దే. వి. (1) అల
చూ, వీచి. 1

కరండి. సం. వి. క్ పుం ఒకరకముచేపచూ,
మత్స్యము. 1.

కరంబము. సం. వి. అ. పుం. 1. కంపిల్లము *
చూ, రోచని, 2 మాడిక చూ, సంయో
గము, రి.రూ-కరంభము (వెరుగులాకలివిన)
పేలపిండి చూ, సాదము (1), విణ 4 కలి
సినది చూ, మిశ్రము.

కరంబితము. సం. విణ. 1 కలిసినది చూ,
మిశ్రము, 2. చెక్కెబడినది చూ, రుషితము.

కరంభ. సం. వి అ. పుం. దుట్టుపు * చూ,
విషాడి

కరంభకము సం.వి అ.న (వెరుగులాగలివిన)
పేలపిండి చూ, సాదము (1)

కరంభము సం. వి అ. పుం 1 —వై—
2. వనపిప్పలి * చూ, పిప్పలి.

కరంగు జే వి. 1. కరంగుట, అ. క్రి. 2 కాణు.
లక్ష్మీ 8, అ 71 చూ, స్రవిమి, అం
ప్రే. 8 కరంగిమి భార విరా. 2, అ 27
కరంచు

కరంగునకు, ద్వ అ క్రి. (కరంగు + పడు)
కరంగు స్వా 6, అ. 9 చూ, స్రవిమి.

కరంగు జే. ప్రే కరంగజేయు చూ, కరంగు 8
కరక సం. వి అ. పుం. 1 ఇరాచ

రము చూ, వడగల్లు, 2 = గరగ గళంతక
చూ, పాత్రము. 6, జే. వి (1) కరక *
చూ, హరితక; (2) బూతి చూ, భస్మము,
అం. 8. ఫలములు మూడింటిలో నొకటి
చూ, ఫలములు

కరకంపు జే విణ (కరక + అంపు) కరక్కా
య నీటితోవ్రాసిన అంపు చూ, చెంగు
కరకంటకము. సం. వి. అ. పుం గోరు చూ,
నఖము.

కరకటి. జే. వి. వలము చూ, స్థూమము. 2.

కరకటి. జే. వి. వేటాడుటకు ఉపయోగముగ
పేలపిండి సాదము. "గోరక భక్తములు

కరకటిలు." గక్కాం. 8. అ. 70. చూ,
వాగుల.

కరకపత్రిక. సం. వి. అ. పుం. నీట్లముంమీ
తోలుబొక్కెన చూ, బొక్కెన

కరకము సం. వి అ. పుం 1. ఎముకలగుండు.

చూ, కల్వము. 1 పుం. 2 కచండలువు;
చూ, పాత్రము. 6, 8 లోపలను ఏమియు
లేని బొండ్లపుచిప్ప చూ, కరకము. 1;
పుం 4 దాడిచుము * చూ, దానియ్య,
5. ఒకకముపక్కి చూ, పక్షి, 6 అహిచ్చ
ల్రము *. చూ, పుట్టాడుగు, 7 కరక
చూ, వడగల్లు. (గూ-కరము)

కరకర జే వి 1 వాయుట, పెంగలు మొద
లగు. వి నచులుటయందగు భవన్యకర
ణము చూ, హూహూ, 2 పొద్దు
పొడుచుటయందగు ననుకరణము చూ,
హూహూ

కరకరి జే వి 1 నొప్పించువ్వభావము,
2 మచ్చెగము చూ, మాత్యగ్యము, 8 కోప
ము చూ గోపము, 4. పగ చూ, విగో
ధము 1, 5 కలతి, ఖోధము చూ, సంతా
పము,

కరకిసా వై. విణ కఱకు "కరకిసానేల"

"మనకు కరకిసామాటలేల" గూ, గొడిదము
కరకంభము సం. వి అ. పుం కొప్పరి *
చూ, నారికేళము

కరకావృద్ధిన్యాయము పా రాలి నేలవై వాన
కురిసినరీతి.

కరకామృత జే వి మచ్చిగము చూ, మాత్య
గ్యము.

కరక్కాయ. జే. వి. (కరక + కాయ) కరిక
చెట్టుకాయ. (శ్లేష్మహరము. విశేషకారి.)

కరగ జే. వి కరిమిడిగట్టు: చూ, పేరుపు. 1

కరగసము. వై. వి. కరికచి: చూ, అంపము.

కరగోడ. ద్వ. వి. కారడి చూ, పొచ్చినము

కరగ్రహణము. సం. వి. ఆ. న. 1. వెండ్లి చూ, వివాహము, 2 చేపట్టు, చూ, హస్తగ్రహణము.

కరఘరణము సం. వి. ఆ. పుం వెండుగుత్రమ్మ కవ్యపుకణ్ణి చూ, మంధాసము.

కరఘర్మి. సం. వి. నౌ పుం — మై. —

కరచ్చద సం. వి. ఆ. శ్రీ అగోవుప్పి* చూ, బలివెంక.

కరచ్చదము. సం. వి. ఆ. పుం — మై. —

కరచ్చురిక సం. వి. ఆ. శ్రీ = కరంహరి కత్తి చూ, రిప్పి. 2.

కరజము. సం. వి. ఆ. న. 1 పులిగోరు గూ- కరంజము *. చూ, వ్యాఘ్రానిఖము, సం. 2. గోరు చూ, నఖము, 3 కానుగు, రూ- కరంజకము * చూ, కాదన్నము, 4 చూ, చెడుచుమ్ము.

కరజాఖ్యము. సం. వి. ఆ. పుం పులిగోరు *: చూ, వ్యాఘ్రానిఖము.

కరజోడ్డి సం. వి. ఇ. పుం చూ, హస్తజోడ్డి*.

కరట. సం. వి. ఆ. శ్రీ 1 నుకతి, పుయా నచే లిడుకడగిన ఆపు చూ, ఛేనుపు, 2. కాచి* చూ, వాయసి

కరటదంతస్థాయము వా కాకిదంతములు పరి చోధింప మొదలిడినరీతి

కరటము. సం. వి. ఆ. పుం 1. కౌకి చూ, వాయసము, 2. కుసుమపువ్వు చూ, వహ్ని శిఖము, 3. గోరురుకప్ప* చూ, మండు కము, 4. ఏనుగుచెక్కిలి చూ, హస్త, (రూ-కటము) 5. పనికిమాలిన బిడుకు, 6. ఒకానొక ధ్వని చూ, స్వరము 2, 7. చనిపోయినవానికి పనునొకండవనాడు చేయు శ్రాద్ధము చూ, కర్మములు, 8 బిల్వ ము *: చూ, మారేడు, 9. వాద్య భండము చూ, వీణ.

కరటి. సం. వి. నౌ పుం. ఏనుగు చూ, హస్త.

కరటుండు. సం. వి. ఆ. పుం. 1. పరలోకము లేదనువాడు చూ, నాస్తిత్వండు, 2. తుత్తిత బాచ్యులుండు చూ, బాచ్యులుండు.

కరటుకము. సం. వి. ఆ. పుం, శ్రీ. గురుగు పల్లిక * చూ ఘారండి

కరటువు సం. వి. ఆ. పుం ఒకానొక పక్కి- చూ, పక్షి

కరడ దే వి 1. రూ-కరవటము. కరవడము. కరటము*చూ, పాత్రము 6, ఆం. 2 ఆనధ వాద్యములు పడునెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, ఆనధవాద్యములు

కరడము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 జేగంట చూ, స్వరము 2, దే వి (1) అల 4 సీ కాంతాది చుఖముపైకతి జేదికాస్తలి కంఠర్పవికృతులు కరడములును " భీ 5, ఆ. 168* చూ. వీచి. 1.

కరడి వై వి = కరండికా. పుష్పములుంచెడు కరండము చూ, బుట్ట (రూ-కరడు-గరి డియ)

కరడు వై వి. 1 — మై —, దే వి. 2. ఒకా నొక పిట్ట చూ, పక్షి, 3. అల, భార దొంగి 2, ఆ 126 చూ, వీచి 1

కరణకమృతాప్రహేలు పా. వీరిలో మూడు శాఖలవారన్నారు 1 ఓగోటికరణకమృతలు, ఓగోటికరణ తుమ్మలు, 2 కొలిజేటి కరణకమృతలు, 3 బగ్లాటి కరణకమృతలు అని మూడుభేదములు వీరు ఋగ్వేదములు. ఆశ్వ లాయననూతాప్రహేలు వీరు లౌకిక సం దతిసమర్థులు.

కరణకమృత. దే వి బ. బాప్రహేలులొ నొక తెగవారు చూ, బాప్రహేలులు.

కరణతానిము. సం. వి. ఆ. న. తల చూ, శిరము. 1.

కరణియము. సం. వి. అ. చెయదగినది కర్తవ్యము. కరణుడు సం. వి. అ. పుం కూడ్ర స్త్రీకిని వైశ్యునకును బుట్టినవాడు కరణులు అం సంజీవకణిని సంధానకణిని, సౌవర్ణకరణి, విశల్యకరణి. (4)

కరతలము సం. వి. అ. పుం అఱ యి చూ, హస్తము. 1

కరతలములు. అం. స్త్రీలక్షణాంగములు ఏబది యెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, స్త్రీలక్షణాంగములు (అఱచేతులు) — కోనులయలయిన భాగ్యవతియగు. పద్మములబోలి మెత్త నైన సుములుయినను సుఖవంతురాలగు, పెద్దవిగా నున్న దరియ్యరాలగు. పొడుగైన పరిశ్రేణి మొంతును లావైన విధముగను

కరతలామలకము జా. అఱచేతిలోని ఉసిరిక కొయ్య సులభముగ న్యాదీనముగూడి “సకల వృత్తంబులును నీచిత్తంబునకుఁ గరతలాయల కమైయున్నవి”

కరతలామలక న్యాయము పా చేతిలోని ఉసిరిక కాయవలె స్పష్టముగ నున్నదనరితి కరతాళము సం. వి. అ. స. అఱచేతులు రెట్టు టలోకలుగు చేపుడు చూ స్వము 2

కరతాళి సం. వి. ఈ స్త్రీ — వై — కరతాళిక సం. వి. అ. స్త్రీ నిస్తవనై గుర్తుల కానుగు * చూ, శాదృశ్యము

కరతిత్తి వై. వి = కరదృతిః మట్రపుసంవి హరిశ్చ 2, భా 1127 చూ, హడపము 1 కరతోయ సం. వి. అ. స్త్రీ గౌరీవివాహ కాల మందు ఈశ్వరునిహస్తమువలనఁ బుట్టినయేలు, అగోద చూ, నది.

కరదనము. అం విన్నాణములు ముప్పదిరెండేటి లోకొకటి చూ, విన్నాణములు కరదము. సం. వి. అ. త్రం. కానుక చూ, లంఙేము.

కరదివియ. వై. వి = కరదిపిక కాగడా చూ, దిమిటి. (రూ-కరదివియ-కరదివ్య. “ద్వి.కర మునబూసిన .. గరదివ్యై” మఱిశ్చ 1, భా. 1856)

కరదిపిక సం. వి. అ. స్త్రీ = కరదివియ-వై-కరదీపకాన్యానుము పా. తరచేతిలోని దీపము తనరూపమొగింపక యితరుల రూపమొగిందున నీతి

కరదీపము. సం. వి. అ. పుం అంఘ్రిపము * చూ, వృక్షము.

కరపక్కి దీ. వి. వర్ణమో మైం కెంపు చూ, గత్తుము. 1,

కరపత్రిక సం. వి. అ. 1 క్రిక పము చూ, అంపము, పా 2 ప్రకటనపత్రిక (నోటీసు) కరపత్రికవంతము సం. వి. త్ పుం. తాళము * చూ, తాడు 2.

కరపత్రిక సం. వి. అ. స్త్రీ జలక్రీడ చూ, విలాసము 1

కరపర్వము సం. వి. అ. పుం 1 కందోద్యమ * చూ, హృస్వశాఖాశిఖము, 2 పేరాయుధము * చూ, వృద్ధంబుము

కరపల్లనము సం. వి. అ. పుం కరశాఖ, అంగుళిము చూ, నేలు 1.

కరపాత్రము సం. వి. అ. స. జలక్రీడ చూ, విలాసము. 1.

కరపాదము అం శత్రుసరిణబంధములు నలుబది యొకటింటిలో నొకటి చూ, శత్రుసరిణ బంధములు (చూ, బంధములు)

కరపాశ్చర్యేఖ సం. వి. అ. స్త్రీ. సంతానసంఖ్య రేఖ

కరపాలము. సం. వి. అ. పుం = కరవాలు ముప్పదియంగుళములకు మించినకత్తి చూ, రిప్పి. 2.

కరవుచ్చి. దే వి. కర్మాహ * చూ, సోమ కర్మ-టి

కరపుష్టములు. ఆం శ్రీలక్షణాంగములు ఏబది యొనిమిదింటిలో నొకటి చూ, శ్రీలక్షణాంగములు (మీచేతులు).-నూలములై యొత్తుగనున్న చుట్టిలురాలగు.

కరఫల. సం. వి ఆ శ్రీ కలివె * చూ, సామప్రమృషల.

కరఫలము సం వి ఆ పుం. 1 గుఱ్ఱమును దోమెడు గొఱపము చూ, గొఱపము, 2 తుంగి పువ్రుచేడి గొఱపము చూ, బాణము 1.

కరబద్ధనాగ్నము నా పేరిలోని శేగుపండు వలె శేలిక గానుండుననుట

కరబద్ధము బా యలచేలిలోని శేగుపండు (సులభమైగి)

కరబుచ్చి దే 1 ఇత్యాలము * చూ, పగిడి కరబుచ్చి వా 1 చూ కరపుచ్చి * (యూ.

కర్మాబా హిం)

కరగ్రహంకిత సం వి ఆ శ్రీ గా, కర్తవ్య * ద్వి *

కరగ్రహంకానాగ్నము నా ఆవు శిండగా గాడిదొలు పరికరతి

కరగ్రహము. సం 1 ఆ శ్రీ పుచ్చేడిదూల * చూ, స్వల్పగురాలభ

కరగ్రము. సం వి ఆ పుం 1 మనికట్టు మొదలు పిటికెవేలి మొదలు గాఢగల చేలి వెలు

పలివోటు, 2 బండ్రిపిల్ల చూ, లాటిపిట్ట, 3. గాడిచి చూ, గాద్దము

కరగ్రర్జితము సం. వి ఆ. న. నానాబెట్టి వేయిం చిన గుగ్గిల చూ, పోలి

కరగ్రవల్లభము. సం. వి ఆ పుం. 1 కపిత్థము * చూ, వెలగ; 2. గొలుగు * చూ, పీలుపు.

కరగ్రహము. సం. వి. ఈ. శ్రీ. పిన్న శేగడి మూల * చూ, స్వల్పమరాలభ.

కరభి. సం వి. వ. పుం. 1 ఏనుగు చూ, చాస్తీ, ఈ. శ్రీ. 2. ఆడుబంటు: చూ,

లాటిపిట్ట, 3. ఆడుగుఱ్ఱము చూ, చాయము.

కరభీరము సం వి ఆ. పుం. సింగము: చూ, సింహము

కరభూషణము. సం. వి. ఆ. న. పోచీలు-చేకట్లు మొ చూ, భూషణము. 2.

కరభోరు సం వి ఈ శ్రీ. మనికట్టు మొదల కొని చిటికెవేలివఱకు నుండెడు ప్రదేశమువలెను ఏటవారుగానుండు తొడలుగల ఆడుచి చూ, శ్రీ.

కరచుట్టము. సం వి ఆ. పుం గువాకము * చూ, పోక.

కరచరి సం వి ఈ శ్రీ. 1. వైగుచేయుట చూ, బంది, 2. కాగ్నిహము చూ, బంధనాలయము (చూ, గ్నిహము. 1)

కరచర్మము. సం వి ఆ పుం. = కలివె *; చూ, సామప్రమృషల

కరచర్మము సం వి ఆ పుం = కలివె—వై—

కరచర్మ సం వి ఈ శ్రీ. —పై—

కరచర్మము సం వి ఆ శ్రీ గోస్తవి * చూ, గోస్త

కరచూలము. సం వి ఆ పుం 1 ధూపము చూ, పొగ, 2 మబ్బు చూ, మేఘము 1

కరచూ సం వి ఆ పుం 1 చేయి చూ, చాస్తము, 2 కిరణము చూ, మయూఖము. 1,

3 తొండము చూ, శుండము, 4 గూకారము. కప్పలు చూ, పిన్న 1, 5 కరక

చూ, వడ్డెల్లు, 6 శెండుశేలకొలది కిక్కుపు చూ, మూర 1, 7. మబ్బు చూ; మేఘము. 1;

8. అజాతి * చూ, శుభవి 2; దే. అవ్య. (1) కడు. (వృత్తియందు దీనికి వాడెట్లము

పరమగుచో మువ్వలలోపము మహాకివి ప్రయోగములయందుఁ గానఁబడుచున్నది “కరవాణి చూపులు కరవాణిసఖులు” మొ చూ, మతిమతి

కరము క్తము సం వి. ఆ - అస్త్రాశీవము చూ, బాణము 1.

కరములు. పా. వీనికి ఉపమానములు.-పద్మము, చిగురు

కరములుచెందు అం ఇవి అంగములు ఎనిమిదింటి లోని చూ, అంగము 9.

కరయంత్రము. సం వి ఆ స బాణమునానిని గూర్చి వేర్వేలు పట్టెడిపట్టు చూ, ముక్తకము.

కరరట్టు సం వి హా పు గోరు చూ, నఖము

కరరహము సం వి ఆ. పుం 1 —వై—; 2 నఖముచిప్ప చూ, శోలము (చూ, నఖము)

కర్ది సం వి ఇ. శ్రీ కరతాలి చూ, స్వరము 2

కరలాగునను అం ఉపవీరములు పగునాటిం టిలో నొకటి చూ, ఉపవీరములు

కరవంది సం వి ఈ శ్రీ కలివె * చూ, సాన్లుపువ్వుఫల.

కనవటుము వై వి = రిండ రూ-కి రాటుము, బండె, లక్ష్మి 3, ఆ 80 చూ, సాత్రము 6

కరవడము. వై వి. = —వై—

కరవర్తక సం వి ఆ శ్రీ బాణము వేయు నప్పుడు బొట్టునవేలికిఁ దగిలించుకొను యుం గరము చూ, భూమాము 2

కరవాణి దే వి సముద్రపుట్టు నోరనుండెడు బురదనేల చూ, భూమి 1

కరవాణి. దే వి. మిక్కిలివాణి చూ, తిం ద్రము.

కరవాడు. దే వి. రూ-కలునాడు, ఎండినచేప చూ, మత్స్యము. 1

కరవాతి సం వి. ఈ శ్రీ. కత్తి చూ, రిప్పి. 2. కరవాయి దే వి. లోహకారుడు నుత్తైలో బాత్రములను చోగఁగొట్టునప్పుడు ఒత్తుడుగా వానిలోపలఁజొప్పించెడి మొనవంటి దిమ్మ మొగపు యినుపకమ్మ

కరవాలము. సం వి. ఆ పుం. 1 = కరవాలు. రూ-కరపాలము-క రాపాలము, నిమిచోక త్తి చూ, రిప్పి 2, 2 గోరు చూ, నఖము

కరవాలు వై. వి. = కరవాలము కత్తి అచ్చ నుం, కాం 58 చూ, రిప్పి. 2

కరవాలిక. సం వి. ఆ శ్రీ. 1. కత్తిపేట చూ, రిప్పి 2 2 బాతు చూ, బాణము 1.

కరవి సం. వి ఈ శ్రీ. 1. శివ్వు చూ, వేసలి, 2 ఇంగువ * చూ, హింగుపు 1

కరవింద సం. వి. ఆ శ్రీ. = కలివె * చూ, సాన్లుపువ్వుఫల.

కరవీర సం వి. ఆ శ్రీ. తామ్రీకర్ణ మనశ్శిల. చూ, రాము

కరవీరక సం వి ఆ. శ్రీ సారాస్త్రి, అపర ధాన్యవిశేషము చూ, సాన్యము

కరవీరకందనంజము సం వి. ఆ. పుం ఒకకము కంద * చూ, నూరణము

కరవీరకము సం. వి ఆ. పుం. ఏలుచుద్ది * చూ, మద్ది

కరవీరభుజ. సం వి ఆ. శ్రీ లోగరి * చూ, సురాస్త్రజము 1.

కరవీరము సం. వి ఆ పుం. 1 కత్తి. చూ, రిప్పి 2, 2 = గన్నే * చూ, నాయూర కము.

కరవీరి. సం. వి ఈ శ్రీ. 1 పుత్రీవతి చూ, శ్రీ. 2. ఉత్తమమైనఅపు చూ, ధేనువు, 3. దేవతలతల్లి: చూ, దేవమార్

కరవీరుడు. సం. వి. ఆ. పుం. ఒకానొక రక్క-

సుండు చూ, రాత్తునుండు. 1.

కరశాఖ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. వేలు చూ, వేలు. 1

కరశీకరము. సం. వి. ఆ. పుం. ఏనుగు తొండ

ముచివరను పుట్టెడుమదము చూ, మదము 1

కరకూకము సం. వి. ఆ. పుం. గోరు చూ, నఖము.

కరసాన వై వి. = కరకాణ రత్నము సానం బట్టెడు చక్కాకాగమైనసాన, భాను 8, ఆ, నిగ్గు, 6, ఆ 48. చూ, సాన.

కరసు జే వి. పరుసండుము చూ, పరుసము

కరన్నువు సం. వి. ఆ. పుం. చేయి చూ, మాస్తము

కరహాట అం. దేశములు ఏబదియాటింటిలో

నొకటి చూ, దేశము (యా-కరహాట)

కరహాటకము సం. వి. ఆ. పుం. మృం 1

చూ, శ్వసము

కరహాటము సం. వి. ఆ. పుం. 1 తాను

గుంప * చూ, పద్మకిందరు, 2 పుష్పనో

మము చూ, అంధ్య, 3 పెద్దమృంగి *

చూ, శ్వసము, 1 చూ, యా-కరహాట

కరా వై వి. = కరహాట యా-కర. "కరామిరి"

చూ, తీంద్రము

కరాంబుము సం. వి. ఆ. పుం. పెక్కుజనులచే

వ్యాప్తమైన అంగిటివీధి చూ, మార్గము 1

కరాంబుకము. సం. వి. ఆ. పుం. కలివె *

చూ, సాష్టామ్యఫల

కరాంబుజము సం. వి. ఆ. పుం. —వై—

కరాంగుళములు అం. శ్రీలక్ష్మణాంగములు

ఏబదియైదింటిలో నొకటి (రక్తిచుగలిగి

వర్ణలమైయున్న సుఖభోగములందును, తెల్లగ

నూర్చును పుష్పిగలిగినను దరిమితిరాలగు.) చూ,

శ్రీలక్ష్మణాంగములు.

కరాంగుళులు. అం. 1 శ్రీలక్ష్మణాంగములు

ఏబదియైదింటిలో నొకటి చూ, శ్రీలక్ష్మ

ణాంగములు, (చేతివేర్లు).- (గూఢములైన

సఖవలయు, ననువులైబలిసియు సంకులేకున్న

రాజవల్లియగు ఎత్తులై వ్యక్తయములైన

కిలవాపియయగు వికటములైనను వక్రము

యొనను విధవచుగు) చూ, శ్రీలక్ష్మణాంగ

ములు

కరాగా వా వికృత్యుగా, పట్టెపట్ట వదల

కుండం. "డబ్బు యిచ్చునగాని కదలనని

కరాగా చూర్చున్నాడు"

కరామిరి కత్తి వై వి. = కరమిరి కత్తి,

స్వా 4, ఆ 28 చూ, రిప్ట 2 (యా-కరా

మిరి-కరాచోరి-కరావాలు)

కరామిరి వై వి. = కరమిరి —వై—

స్వా 5, ఆ 71 (యా-కరాచోరి)

కరాచోరి వై వి. = —వై— గమా 1.

ఆ 6

కరాచోరి వై. వి. = కరచోరి చూ, యా-

కరచోరి 1, ఆ 45

కరాసాలము. సం. వి. ఆ. పుం. కత్తి, ముప్పగి

అంగుళములకు మించినకత్తి చూ, రిప్ట 2

కరాపువు వై వి. ఉల్కిటము * చూ, లవం

గము.

కరామార్గము సం. వి. ఆ. పుం. కలివె * చూ,

సాష్టామ్యఫల

కరాన్లకము సం. వి. ఆ. పుం. —వై—

కరాయిక సం. వి. ఆ. శ్రీ పెద్ద నెంటి

కొక్కెరి, బలాక చూ, 2 గము.

కరారు హిం వి ఏర్పాటు

కరారునామా. హిం వి ఒడంబడికపత్రిము.

కరారోటము. సం. వి. ఆ. పుం. ఉంగరము;

చూ, భూమణము 2.

క రాళకము. సం. వి. ౨ పుం. నల్లతోళని *
చూ, తులసి

క రాళిపుట సం వి. ఆ శ్రీ. మామెన*,
కారిబ

క రాళము. సం. వి. ఆ స. 1 నల్లగైర * చూ,
పర్ణాసు, 2 వెన్నెముక చూ, శల్యము. 1.
పుం 8 సరసమునూనె చూ, తైలము,
4 ఒకానొక నరకము చూ, నరకములు,
విణ 5 ఒడ్డుమిట్టయింద, 6 తుంగము, పాడ
వైసది చూ, పాడవు. 2, 7. వెలుపులబుట్టించు
నది చూ, ధియంకరము, 8. దంతురము,
ప్రక్కలాంకి నడుము పాడవైసది. చూ,
పాడవు 2, 9 జిహ్వాము, వంకిరైసది చూ,
వంకర

క రాళి సం విణ 1. కూర్చిరమైంది, 2. అగ్ని
యొక్క పదికి తలలో పెడవది

క రాళించు దే ఆ క్రి 1 బొబ్బరించు
“న గిరిగవ్వర కానంబుల దపులంబడి దరి
కొని యెగలగిని కాలకాలానలంబు కైవ
డిం గదిసికి రాళించి” నీర 4, ఆ 108.
చూ, శబ్దించు, 2 సరిలించు చూ, హేమించు,
స క్రి. 3 దూలు “ద్వి వక్రసేయని లేకి
వాడనినన్ను, లెక్కసేయక క రాళించె
నీరాజు” హరిశ్చ. 2, బా 1474 చూ
నిందించు.

క రాళికిము. సం వి ఆ పుం ఒకానొకచెట్టు
చూ, పృథ్వుము

క రాళికుడు. సం వి ఆ పుం. దంతుగుడు
చూ, మిడిపండ్లవాడు

క రి. సం వి న్. పుం. 1. ఏనుగు చూ, కాన్తి,
2 కోతి చూ, వానరము, దే వి (1) ఎల్ల,
“క భండీరవటుముకరిగా” హరి పూ 7,
ఆ 98 చూ, సీమ 1, (2) తెలివిడ చూ,
నిదర్శనము 1, (8) ఆడుగుటి చూ, భగ

ము. 12, (4) పశుయోని చూ, భగము. 12;

(5) కఱవటుమ్మ చూ, బాణము. 1; విణ. (6)
సాకిరి, భార అది 2, ఆ. 120 చూ, సాక్షి.

క రికణావల్లి. సం. వి ఈ. శ్రీ చవ్వము *
చూ, సేవ్యము. (సేవ్యమునుగ్రంథ్యము) (చూ,
రాజార్జును)

క రికపితృన్యాయము. పా. ఏనుగుమింగిన తెలగ
పండు పండువలెనుండియు లోపలిగుంజు
అంతయు హరించుననీతి.

క రికరక్తీడ సం వి ఆ. శ్రీ ఒకానొకబాహ్య
రతి చూ, రతిబంధము.

క రికరక్తీడనము. సం. వి ఆ. న — వై —

క రికరజంఘలు ఆం పురుషులకుఁ జాంగములలోని
జంఘలు (పిక్కలు) యుందలివిశేషము. (కరి
కరజంఘలైస శ్రీమంతుండగు) : చూ, లక్ష
జాంగములు

క రికవలము సం వి ఆ. న. ఏనుగునకిచ్చు ఆహా
రపుముద్ద చూ, విధానము 4

క రికుంభజము సం. వి ఆ పుం. ఏనుగు కుంభ
స్తనముమీదఁబుట్టు నుసిరికపండ్లంతముతైము
చూ, ముతైము

క రికుసుంధము సం వి. ఆ పుం. చూ, నాగ
కేసర చూర్ణకము

క రిఖలము. సం వి. ఆ పుం వేడుకగానాడెడు
జూజీము చూ, వ్యవహారము 4.

క రిగరితము. సం వి ఆ. న ఏనుగుగీరక, బృం
హితము చూ, స్వరము. 2.

క రిజము సం వి ఆ పుం లేత ఏనుగుపిల్ల.
చూ, హస్తీ.

క రిణబత్తుడు దే. వి కయికోలవాడు చూ,
సాలెవాడు.

క రిణలు. దే. వి. బ. — వై —

క రిణవాడు దే వి — వై — (చూ- కరిణి
బత్తుడు- కరిణెవాడు)

కరిణి. సం. వి ఈ శ్రీ ఆణేనుంగు చూ,
హస్తి.

కరిణిబత్తుడు. జే వి చూ, కరిణిబత్తుడు
కరిణికము. వై వి చూ, చూ- కరిణికము
(చూ- కరిణికము.)

కరిణిబత్తుడు. వై వి కరిణము చూ, పండికరుడు.
కరిణిప్రసవనాయము. పా పండికి పని పిల్లలు
పుట్టుటకన్న సేనుంగున కొకపిల్లపుట్టిన మేలు
అనునీతి

కరిణిబత్తుడు. జే వి చూ, చూ-కరిణిబత్తుడు.
కరిణిబత్తుడు. జే వి బ-వై-

కరిణివాడు. జే వి-వై-

కరిణిము. సం. వి ఆ పుం ఇనుపగరం పై చూ,
దర్శ 1 (చూ, పాత్రియు 6)

కరిణారకము సం. వి ఆ పుం. సింగము చూ,
సింహము

కరిణి జే వి 1 వీణాకరివే చూ, వీణాదండ
ము, 2. గుప్తవాద్యములలో నొకటి చూ,
వీణ 2

కరిపత్రియు సం. వి ఆ చూ, తాలిసపత్రిక
కరిపదము సం. వి ఆ చూ, గతివిశేషము చూ,
గతిబంధము

కరిపిప్పలి సం. వి ఈ శ్రీ వీనుంగుపిప్పలికి
చూ, పిప్పలి.

కరిపోతము సం. వి ఆ పుం ఎత్తుగున్నలేలు
వీనుంగుపిల్ల చూ, హస్తి.

కరిబృంహిలము పా. ఒకానొక వృత్తము
ఉదా- ఈవృత్తమునందు ఒక్కొక్క
పాదమున భ, న, భ, న, భ, న, రుణములు
గలిగి పదుమూడవయింటి యతిగల ఏకవింశ
చ్చందస్సునందు బుట్టినవృత్తము ఉదా-
“మూడుభవములు రేఫమును బహు- యూట
బిడతెప్పు సొంపుగాఁ గూడుకొనగగి బృహిం
భవము నమృతాశ్వ వసుమతిమండలంబు పడెనును

కరిబృంహితగము-పెల్లుగు బలుకుచుండఁగా,
గోడిపు చినవాడు శకటువిగూర్చిన హరి
నుతించెదక” చూ, వృత్తము 1

కరిబంధము సం. వి. ఆ పుం. వీనుంగునకుకట్టు
స్తంభము చూ, హస్తి

కరిభము సం. వి ఆ పుం. వైశ్యము. *.
చూ, గచ్చ 7

కరిహచలము. సం. వి, ఆ పుం సింగము చూ,
సింహము

కరియము. సం. వి. ఆ. పుం వీనుంగుమోము
సామి చూ, వినాయకుడు 1.

కరివే జే వి. 1 వీణాకరివే చూ, వీణాదండము,

2 కలివే * చూ, సామలపవ్వన.

కరివేది దే వి సేలకవిత్తులకు వా. నెరుగు
నూచిట

కరివేదే శే వి కానక వేట్టు చూ, వృక్షము
కరివేసాకు జే వి తాలిసపత్రిక వీరు ఒక

నొక చెట్టుకకు

కరిశాసము సం. వి ఆ పుం కేరీ వీనుంగు
పల్ల చూ, హస్తి

కరిశాసము సం. వి ఆ చూ, గియ్యలకో.
చూ, దొంగము

కరిగంజుకము సం. వి ఆ పుం తొండలి *.
చూ, విభింకము

కరిగంజు. వై వి 1 = కర్ణణము కిమతిము,
భా. అగ 4, ఆ 298 చూ, వ్యవసాయ

ము, 2, (చూ- కరిసె- కరిసెనము- కిమతి-
కర్ణణము) 2 = కర్ణణము చూ- కిగ్గము
ఒత్తుడు చూ, పడెము.

కరిసింది. వై. సం. క్రి. = ఘృష్. ఘృష్టిం.చీ.
బహుళాశ్వతరిత్రము 1, ఆ. 102 చూ, రా
యడిచేయు (చూ-కరిసిం.చీ)

కరిసె. వై. వి 1. = కర్ణము. కాలువలము చూ,
పలుము 1; (ముప్పాపురులమెత్తు), 2. కము

తము: చూ, వ్యవసాయము 2. (రూ-కరిసె-కరిసెనము)
 కరిసెనము 2. వి. 1 = కర్షణము చూ, రూ-కరిసెనము. 1, 2 = కర్షణము చూ, రూ-కరిసెనము. 2
 కరిసెనము 2. వి. 1 = కర్షణము కర్షణము చూ, వ్యవసాయము. 2.
 కరిసెనము 2. అం. కర్షణములు నూటయెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, కర్షణములు
 కరిసెనము. అం. నృత్యహస్తములు ఇరువదితొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, నృత్యహస్తములు.
 కరిసెనము 2. వి. 1 = కర్షణము చూ, రిల్లు, 2. ఏనుగుకొమ్ము మొదలు చూ, కరిసెనము. 3. గుర్రదగండి * చూ, దూలగండి
 కరిసెనము 2. వి. 1 = కర్షణము చూ, నారికేళము
 కరిసెనము. సం. వి. అ. పుం. 1. వేడుగుమొలక * చూ మొక్క. 1, పుం. 2. వండ్లచూ, భండము 3, 3 కరిసెనము * చూ, వెలుతురు
 కరిసెనము. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1 చిన్నుట చూ, రిల్లు, 2 ఏనుగుకొమ్ము మొదలు చూ, కరిసెనము. ఏనుగు దంతములకొనిదొంగిలించు రూకరిగము. పుం. పోత. నుకవీయము)
 కరిసెనము 2. వి. అ. స్త్రీ. 1 గుర్రదంతములము
 కరిసెనము. 2. చిన్నుట చూ, రిల్లు
 కరిసెనము. సం. వి. అ. పుం. బొబ్బరి * చూ, శాకపువ్వుము.
 కరిసెనము. సం. వి. అ. పుం. 1. పాంశువు, ఎరువు చూ, పిడక, 2. ఏనుగుపిడక చూ, పిడక; 3. గోమయపిడక చూ, పిడక
 కరిసెనము. సం. వి. ఇ. పుం. ఎండిన పిడకనిప్పు, కరిసెనము: చూ, నిప్పు

కరుణ. సం. వి. అ. పుం. ఇచ్చేగలవాడు.
 చూ, నలపుకాడు
 కరుణ. 2. వి. మందాతు మాడ్చి రాసినపాడి.
 రూ. కలుగు చూ, భస్మము.
 కరుణ. 2. వి. 1. సస్యగుచ్చము చూ, పాట్లకట్ట, 2. పోతపోనెడి అచ్చు, చందా 2, అ. 12. చూ, పోతపోనెడి.
 కరుణ. 2. వి. 1 గట్టిపడినముద్ద భార. స్త్రీ. 1, అ. 36 చూ, ముద్ద 2, 3. దినదినము వి. 9 నెడు సంకీర్ణపులెక్క చిట్టా-రూ. చిత్తా-చూ, పద్మ 3
 కరుణ. 2. వి. అ. కి. 1 గట్టిముద్దలగు చూ, ముద్దకట్ట
 కరుణ. సం. వి. అ. స్త్రీ. 1 కనికరము చూ, దయ. అం. 2 రసములు తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, రసములు, 3. రసవృష్టులు యెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, రసవృష్టులు
 కరుణ. 2. వి. అ. స్త్రీ. 1 నవమాత * చూ, విగ్రహాజీ
 కరుణ. సం. వి. అ. పుం. 1 నింబ చూ, నిమ్మ, 2 కరుణారసము: చూ, రసములు
 కరుణ. 2. వి. అ. పుం. పా విచలంభ విశేషము చూ, రసములు
 కరుణ. 2. వి. అ. పుం. అద్వయ వాగి చూ, బుద్ధుడు
 కరుణ. 2. వి. అ. పుం. తాళపాక్షిణిక * విశేషము చూ, తాళము 2
 కరుణ. 2. వి. అ. పుం. దయాపరము.
 కరుణ. 2. వి. అ. పుం. మోహచిత్తులముల * నొకటి చూ, మోహచిత్తులము
 కరుణ. 2. వి. అ. పుం. పుష్పవృక్షవిశేషము చూ, పృథ్వీ
 కరుణ. 2. వి. అ. పుం. కనికరించు చూ, దయనీయు.

కరుగు కే వి మాట. చూ, వ్యాఖ్యానిము

2 (రూ-కలుగు)

కరుబుజాదోస జే. వి అతిక్తఫల * చూ, దోస.

కరుమరి. వై వి = కర్మాగ చూ కరుమలి

కరువల వై వి 1 ఇనుముపనిచేసి బ్రాగికాడు

జాతి "కరులవాడు. కరువలని" చూ

కమ్యుగ. 2 ఇనుముపనిచేయువాడు చూ,

స్వర్ణకారుడు

కరుమలి వై వి ఇనుముపనిచేయువాడు చూ,

స్వర్ణకారుడు.

కరులు జే. వి కు స్వర్ణకారుల, బలు చూ,

పత్నము 4

కరుగు వై వి = గాగ్రా, కొండ చూ, స్వర్ణ

ము

కరుకలి జే. వి రూ. కర్మలి గాలి చూ,

వాముపు

కరుమలిపటి కే వి 1 గ లింగిని మాట్టుచుడు,

2 కరు కే ముడుచు చూ, వాసు, కి రోతి

చూ. వాసు

కరుమలికొక్క స్వర్ణ కి స్వాతి, కెంపునకు చూ,

పత్నము 1

కరుమలివింగు కే వి అన్ని గాను 6, 4 67

చూ, నిష్క.

కరువు జే. వి 1 రూ. కరు గురు

అమ్య, ఆము 2, 4 47 చూ, గోమయ్య

వై. వి 2 = గొ. కి శుభానానిమిడు చూ భార

ఆను 1 ఆ 11 చూ, పుట్టిము 1

కరుగు వై వి = 1. పూ. కత్తెవిగవుమాట,

రూ. కలుగు-కొలు-కొలొడ్డము చూ,

పరుచుము 2. (రూ-కగు), జే. వి. 2 పచ్చి

చర్మము: చూ, తోలు. 1.

కరుకము, సం. వి. అ. పుం. కరుకముదేశము:

కరుకము.

కరుకుడు సం. వి. అ. పుం. 1 కరుకదేశపు

రాజు చూ, రాజు 1, 2 ప్రజాపాలనతిత్వ

రుడు: చూ, రాజు. 1, 2. కివార్చుడు.

చూ, పూచిరి

కరేందుకము సం. వి. అ. న. వాననగడ్డి *

చూ, ర్మము 1

కరేందు సం. వి. అ. న. 1 పిడికిటిపోటు

చూ, గుడ్డుము, 2 బాహుమధ్యము చూ,

మోచేతిచుడు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. గోరు చూ నలుము

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు 1 రూ. క

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

కరేటు

కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు 1 కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు 2 కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు * చూ, కరేటు

1 కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు 1

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

కరేటు సం. వి. అ. పుం. కరేటు

నోటి. సం. వి. ఇ. శ్రీ. — పై —

కరోటి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. — పై —

కర్కంఘ. సం. వి. ఈ. శ్రీ. బదరి * చూ,
రేగు 1

కర్కంఘపు. సం. వి. ఈ. న. 1 — పై —

2. రేగుపండు చూ, రేగు 1; 3 = 10
రేగు * చూ, లిపము

కర్క-చిర్చిటి సం. వి. ఈ. శ్రీ. పక్కిదోన *
చూ, దోన

కర్కటకము. సం. వి. ఆ. పుం 1 ఎండ
కాయ చూ, పీత, 2 ఇత్తుపు * చూ,
గసాలము 3, 3. కర్కటకరాశి, కర్కటము,
కర్క చూ, రాశి. 2, అం 4 రాసులు పం
డ్రెండింటిలో నొకటి చూ రాసులు

కర్కటక రేఖ. పా ఉత్తర యల రేఖ, భూమ
భ్యరేఖకు ఉత్తరము 23½ అంశలందున్నది
రేఖ (గ్రాఫిక్ ఆఫ్ కాన్స్)

కర్కటకశృంగి సం. వి. ఈ. శ్రీ కర్క
టక * చూ, శృంగి

కర్కటక సం. వి. ఈ. శ్రీ గొడ్డుక ఆగు *
చూ, కాకిరి

కర్కటకవృద్ధ సం. వి. ఆ. శ్రీ అగ్రోని *
చూ, బరివెంకి

కర్కటపిరియ సం. వి. ఆ. శ్రీ ఉదకి చూ,
బచ్చేలి.

కర్కటము సం. వి. ఆ. పుం 1 ఎండకాయ
చూ, పీత, 2 ఇత్తుపు * చూ, రసాలము 3,
3 కర్కర చూ, బకము, 4 మాగుదోన *
చూ, దోన, 5 బూరుగుకాయ చూ, శాల్మ
లిశలాటుపు, 6 కర్కటకరాశి చూ,
రాశి. 2, 7. ఆభినయహస్త విశేషము, రెండు
చేతులపై శృంగ నొకటొకటిసంధున నదికనట్లు
గాఁగూర్చి పట్టినది చూ, వ్యంజకము 1,
8. రావులంగు చూ, రాబందు; 9. చితిబంధ

ములలో నొకటి చూ, రతిబంధము; 10. ఒకా
నొక చెట్టు చూ, వృక్షము, అం. 11. సం
యుతహస్తములు ముప్పదిరెండింటిలో నొకటి:
చూ, సంయుతహస్తములు

కర్కటముఖము సం. వి. ఆ. న. వివచిద్యా
తంత్రవిశేషము చూ, మాయము 1.

కర్కటరాశి పా కర్కటకరాశి చూ, రాశి 2
కర్కటశృంగి సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, శృంగి *

కర్కటాఖ్య సం. వి. ఆ. శ్రీ. — పై —
కర్కటాహ్వ సం. వి. ఆ. శ్రీ. — పై —

కర్కటాహ్వము సం. వి. ఆ. పుం. బిల్వ *.
చూ, మాతెన

కర్కటాహ్వయ సం. వి. ఆ. శ్రీ. కులింగి *
చూ, శృంగి.

కర్కటి సం. వి. ఇ. శ్రీ ఇర్వాపు * చూ,
దోన

కర్కటిని సం. వి. ఈ. శ్రీ అంక పీలి * చూ,
యానిపసుపు

కర్కటి, సం. వి. ఈ. శ్రీ 1 ఇర్వాపు *
చూ, దోన, 2 కర్కట * చూ, దోన.

కర్కటిగర్భనాథయము పా పిత పల్లలు పుట్టిన
తోడనే చి మ్మినునంత

కర్కటుపు సం. వి. ఈ. పుం పెద్దక క్కర
చూ, బకము.

కర్కము సం. వి. ఆ. పుం 1. అందము చూ,
సౌందర్యము, 2 అద్దము చూ, ముకురము,
3 ఎండ్రకాయ చూ, పీత, 4 కండ్ల: చూ,
భండము 3, 5 తెల్లగుట్టము చూ, పాయ
ము, 6 అగ్ని చూ, నివ్వ, విణ 7. తెల్ల
నిది చూ, వర్ణము 6, 8 మంచిది చూ,
సాదు, అం 9 వర్ణములు నాలుగింటిలో
నొకటి చూ, వర్ణములు.

కర్కరము సం. వి. ఆ. న. 1. కంకర-కరకరి
సున్నముగా అగు కంకరతాయి చూ, రాయ,

2 ఇనుపగుడియ చా, ముద్దగము, పుం
8 అద్దయ చా, ముక్కుము, విణ. 4 కి అ
తైడి. చా, బెడిదము, 5 గట్టిని చా,
బెడిదము

కర్కరాంగము సం వి అ. పుం. కుంకిటి
గుడ్డంగి చా, గాత్రావము

కర్కరాంధకిము సం వి అ. పుం. పాడు
మయ్య చా, మయ్య

కర్కరాత్ము సం వి. అ. పుం. వీటింగి చా,
వ్యాఘ్రాటుము.

కర్కరాంతునిము సం వి అ. పుం. నెద్ద
కి క్కెగి చా, బకము

కర్కరాంతుపు సం వి అ. పుం. కడకన్ను.
చా, శీలము 1

కర్కరాలము. సం వి అ. పుం. పుగిగిరిము,
ముంగులలు చా, వెండుకి.

కర్కరాంగము సం వి అ. పుం. శ్రీ శిరిగిరి గా
శిమి

కర్కరి సం వి ఈ శ్రీ. 1 కర్కరికి* చా
గోన, ఆను 2 ఆ 78, 2 గిండిచెంగా
చా, పాప్రము 6

కర్కరికి సం వి అ. పుం. 1 ఇలివు* గా,
రసాలము, 2 గిండిచెంగా చా, పాప్రము 6

కర్కరికిము సం వి అ. పుం. గిండిచెంగా,
నీటిచెంగా (అని కొండలు) చా, పాప్రము 6

కర్కరేటము సం వి అ. పుం. మెడపట్టి గం
టుట చా, గంటుట

కర్కరేటపు సం వి ఈ పుం, శ్రీ నెద్ద
కక్కర: చా, బకము.

కర్కలి. సం వి. ఈ శ్రీ కర్కటి* చా,
గోన, 2. గిండి: చా, పాత్రిము. 6.

కర్కశ. సం. వి అ. శ్రీ. 1. తేలుకొండి*
చా, కర్కశము. 2; 2. బూరుగు* చా,
కర్కశము.

కర్కశచ్చిద. సం. వి అ. శ్రీ. కొళాతకి*
చా, పొట్టు

కర్కశచ్చిదము సం. వి. అ. పుం 1 -వై -,
2 నెద్దటికు* చా, కాకోటుము

కర్కశదల సం వి అ. శ్రీ. ఒకానొక చెట్టు*
చా, దగ్ధ*

కర్కశదలము సం వి. అ. పుం. కేతిపాట్లు*
చా, పొట్టు

కర్కశము సం వి. అ. పుం 1 కంపిల్లము*
చా, గోనని, 2 కిసింగి* చా, బలుసు.

8 ఇలివు* చా, రసాలము 8, 4 కత్తి చా,
రిప్పి. 2, 5 కి అను కెంపులయందలి గిలుకు:

చా, గిలుకు, 6 మరకతదోషము చా,
గత్తుము 1, 7 విద్యుముగోషము చా,

రర్తుము 1, 8 కి నికరములేనిది, చా,
నిర్దయ, 9 కి అక్కెగి* చా, బెడిదము,

10 గట్టిది చా, బెడిదము, 11 తెగువగిలది
చా సాహగము, 12 నొప్పించుచు చా,

నిస్రిలు
కర్కశివాక్యము. సం వి అ. పుం. కిరినోక్తి,
గా, పొట్టుము. 2

కర్కశికి సం వి. అ. పుం. అడవిరేగు*
చా, రేగు 1

కర్కశుండు సం. గిణి అడయుండు చా, నిర్ద
యించు

కర్కరాగము సం వి అ. పుం. (మెరుగుతో
గలిపిన) పేలుండి చా, సాదము (1)

కర్కరాటకిళ్ళంగి సం వి ఈ శ్రీ గా,
రూ-కిర్కరాటకిళ్ళంగి*.

కర్కరాటకబొమ్మలు పా. బొంబాయి
రాజధానిలో చేరిన సతారాకు దక్షిణమున

కృష్ణకొయన యను నదులు సంగమించుటోట
నుండు కర్నాడ యను పురుషులన వీరికి పేరు

కలిగినది వీరిని పరశురాముండు ఒంటె
ఎముకలనుండి స్పృశించెననియు భారద్వాజ,

కాశిక, వత్స, కాండిస్, కశ్యప, వశిష్ట జను, దగ్ని, విశ్వామిత్ర, గౌతమ, అత్రి యను పది గోత్రంబులు గలవారనియు సహ్యాద్రి కాండమనః శిష్యుచున్నా చూ, బ్రాహ్మణులు

కర్కటకి సం. వి ఈ శ్రీ 1 తీరగ *
చూ లత 1, 2 చూ, కర్కటకశృంగి *

కర్కటకు సం. వి అ. పుం కళింగము *
చూ, పుచ్చి.

కర్కటకు సం. వి ఈ శ్రీ. ముల్లదోస *
చూ, దోస

కర్కటపు సం. వి ఈ పుం. కూష్మాండము *
చూ, గుమ్మడి.

కర్కట సం. వి వ. ఇ. పుం కర్కటకరాశి
చూ, రాశి 2.

కర్కటకు సం. వి అ. పుం 1 బిల్వ *
చూ, మారేడు, 2 తేలు చూ, వృక్షము.

3 నాగుసాము చూ, సన్నము, 4 విషవిశే
షము చూ, విసము 1

కర్కటకి సం. వి ఈ స్త్రీ 1. పెద్దబీజ *
చూ, బీజ 2, 2 గుమారి * చూ, కలబంద,
3 అల్లితీర, అల్లింప * చూ, పచ్చకంద
ము, 4 మట్టుకాకిర * చూ, సుమవి 1

కర్కటకు సం. వి అ. పుం దోసకొరి
చూ, వ్యాధుడు 2.

కర్కటము సం. వి అ. పుం 1. నాగుబాము
చూ, సన్నము, 2 మట్టుకాకిర * చూ,
సుమవి 1

కర్కట. సం. వి ఈ శ్రీ డామాడంగి *
చూ, దేవతాళము

కర్కటిక. సం. వి అ. పుం చూ, కర్కటక
శృంగి *

కర్కటకము. సం. వి అ. న. తక్కిల * చూ,
వైజయంతి 4. (రూ-కర్కటకము.)

కర్కటికము. సం. వి. అ. న. —వై.—

కర్కటకము సం. వి. అ. పుం బిజ్జకసింద *
చూ, వడ్డ్రంధ

కర్కటము సం. వి. అ. పుం. 1 —వై.—;
2. ఒంగూరు చూ, లోహము. 1.

కర్కటాయ దే వి. కరంజమును భక్ష్యము చూ,
భక్ష్యము.

కర్కటాదం. దే. వి. ఓడవాడం చూ, సరంగ
కర్కము. వై వి = కార్కమ్ చూ, పని. 2.

కర్క. సం. వి. అ. శ్రీ. ఒకానొకచెట్టు: చూ,
సువర్ణవలి.

కర్కటిండుపు సం. వి. ఈ. పుం ఒకానొక చెవి
లోగము చూ, బాధిర్యము.

కర్కటి సం. వి ఈ శ్రీ ఒకానొక పురుగు.
కీటకవిశేషము చూ, పురుగు.

కర్కట్టేడము సం. వి అ. పుం. ఒకానొక
చెవిలోగము చూ, బాధిర్యము.

కర్కటాధకము. సం. వి అ. పుం. —వై —
కర్కటాధము సం. వి అ. న. గులిమి చూ,
గులిమి

కర్కటము. సం. వి అ. న. —వై —
కర్కటాక. సం. వి. అ. శ్రీ చెవిచొరుపాము

చూ, సర్పము. (రూ-కర్కటకము) 'క' *
కర్కటకము సం. వి న. పుం —వై —

కర్కటాచము సం. వి. అ. న. చూ, చెవిగుబ
కర్కటిస్త్రీ సం. వి త. పుం ఆరుమడం చూ,
విజయండు. 1.

కర్కటకము సం. వి అ. పుం తాటంకము
చూ, ధూపణము 2.

కర్కడుండుభి సం. వి ఇ శ్రీ. 1 ఒకానొక
పురుగు చూ, పురుగు, పా 2 (టింపెన)

చెవుగుబాని ధ్వనినాకర్షించు పలుచేనిపాద
కర్కటాదం. సం. వి. అ. పుం. ఓడంగి. చూ,
గరంగు.

కర్ణపత్రిము సం వి. అ. న. చెవికమ్మ చూ,
భూషణము. 2

కర్ణపర్వము పా. భారతపర్వములు పదునెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, పర్వములు "క అను పదుబలగు కర్ణ, ద్విపీఠల శౌర్యమహిమ శోభిల్లంగా, నెనిమిదియగు పర్వంబిది, యనఁ బరగం గర్ణపర్వ మతిహృద్యంబై "

కర్ణపాలి సం వి. ఈ శ్రీ. చూ, కర్ణపత్రము
కర్ణపుష్పము. సం. వి. అ పుం ప్రియాలము*
చూ, మోరటి.

కర్ణపూరికము సం. వి. అ. పుం తుంగ* చూ,
త్రిము. 1

కర్ణపూర్వము సం వి అ. పుం 1 అసోగము*
చూ, హేమపుష్పము, 2 కడప* చూ,
నీపము, 3 పుష్పగులచే కేయకాడిన చెవి
కమ్మ చూ, భూషణము 2; 4 నితి సెను*
చూ, బిరుదుము, 5 కల్లగిలము* చూ,
పద్మము. 1

కర్ణపూరితాచాము సం వి. అ పుం. చెవికమ్మ
ములలో నొకటి చూ, బాధిగ్రము

కర్ణపలము సం వి అ పుం ఒకొనొక చేప
చూ, మత్స్యము 1

కర్ణమచ్చము సం. వి అ పుం ధార్మికలక్షణ
ము చూ, లక్షణము 1

కర్ణమలము సం. వి అ న గులిమి చూ,
గులివి

కర్ణము సం. వి అ. న. 1 చెవి చూ, (ప్రోత్రి)
ము, 2 కన్నము, గోడకొరిం చూ, రంధ్రా
ము. 1, 3 మేకాగ్రము చూ, పీలి 2, పా.
4 కోణము, మూల (ఏగిల్.)

కర్ణముకురము. సం. వి. అ పుం తాటంకము,
చెవికమ్మ: చూ, భూషణము. 2

కర్ణములు. అం. 1. పురుషలక్షణాంగములు ఏబది
యెనిమిదింటిలో నొకటి, ఇవి ద్రావ్యములైన

మహాభాగుడగు దీర్ఘములైన మధ్యముడు.
రోమమున్న సుఖి. మచ్చగలిగిన ధార్మిక
డగు చూ, లక్షణాంగములు, 2 శ్రీలక్ష
ణాంగములు ఏబదియెనిమిదింటిలో నొకటి;
ఇవి శ్రీకారములబోలినను చక్రిలములవలె
నుండినను భాగ్యవతియగు. రోమములేమన్న
భోగియగు మొదటను కుడినుడియన్న సద్వ
ప్రకారియగు శంఖములవలెనున్న చుట్టిలురా
లగు రోమమున్న సుగనితో బోయందును.
ల్లనిచుట్టేయున్న పుత్రవతియు సుఖవతియు
నగు. అతిమూలములై మృనిజంపును చూ,
శ్రీలక్షణాంగములు, పా 3. వీనికి గోపమా
నము* — శ్రీకారములు, నవసంఖ్య, చక్రి-
లములు

కర్ణమూలము సం వి అ. న. చూ, కలిగూబ
కర్ణమూలావర్తము సం వి. అ పుం శ్రీపా
గ్యలక్షణము చూ లక్షణము. 1.

కర్ణమోటి సం వి ఈ శ్రీ. నాముండాడో
సప్తమంబు కలలో నొక తె చూ, యాత్రికా
కర్ణగర్భము సం వి అ. న. చూ, చెవిగూ.
కర్ణసాములు బా చెవులకిందైనది "వాని
చాట కర్ణ సాయంబుగానున్నది "

కర్ణసోగ బాంకుడు పా నవాంశకుండలియందలి
కాగికాలశంకలు చూ కేతువు ఈన్నయడల
కర్ణచేపమైనను, కర్ణసోగ మైనను గలుగను
త్పర్యయాధిపతియున్న శాస్త్రధిపతి కిందము*
నుండి పోయిన నానంబంధముండినను కర్ణసోగ
బాంకుడగును

కర్ణత సం వి అ. శ్రీ చెవికమ్మ చూ,
భూషణము. 2

కర్ణవంశము. సం. వి అ పుం. చౌకమగు
మంకిము చూ, మంకిము.

కర్ణవర్ణము. సం వి. అ. పుం 1. పాము చూ,
సర్పము; విణ. 2. చెవిలేనిది.

కర్ణవిట్టు. సం. వి. శ. పుం. గులిమి చూ, గులిమి.

కర్ణవేదని. సం. వి. ఈ. శ్రీ. అంతుశము చూ, సృణి

కర్ణవేదకము సం. వి. ఆ. న. వుండలము, పురుషుల చెవిపోగులు చూ, భూషణము 2.

కర్ణవేదనము సం. వి. ఆ. న. — పై. —

కర్ణసంస్థాపము. సం. వి. ఆ. పుం చెవిరోగము చూ, బాధిర్యము

కర్ణస్థాట. సం. వి. ఆ. శ్రీ. త్రిపుట * చూ, బొల్లిబూసర.

కర్ణాంధువు సం. వి. శి. పుం చెవికిమ్మ చూ, భూషణము 2.

కర్ణాకరి పా వికివరుస.

కర్ణాక్రివర్తి అం అశుభావర్తములలోనొకటి చూ, అశుభావర్తములు

కర్ణాట అం కర్ణాటదేశము చూ, దేశము (రూ- కర్ణాటము) (తెదప్ప-కన్నడము)

కర్ణాటకులు సా వైవభాష్మాణ్యులలోని పంచదాగివిడులలో నొకతే కన్నడభాష చూ ప్లాడుదేశమందలిభాష్మాణ్యులు కర్ణాటకులు. వీరిలో అరవతోమ్మ-అను భాష్మాణ్యులు, గురిచిభాష్మాణ్యులు, కన్నడభాష్మాణ్యులు, కుమ్మెభాష్మాణ్యులు నగిభాష్మాణ్యులు, గొబ్బగ్రాహాణ్యులు అని అనివధములు చూ, భాష్మాణ్యులు

కర్ణాటచతుష్పద పా ఒకానొకవృత్తము చూ, వృత్తము 1, అప్ప. 4, ఆ 286

కర్ణాతు అం. విన్నాణములలో నొకటి చూ, విన్నాణములు

కర్ణానుజుడు సం. వి. ఆ. పుం యుద్ధిగుడు చూ, ధర్మరాజు 1

కర్ణాభరణకము సం. వి. ఆ. పుం. రేల* చూ, తేల.

కర్ణార సం. వి. ఆ. శ్రీ. అంతుశము: చూ, సృణి

కర్ణారి. సం. వి. ఇ. పుం. కిరీటి. చూ, విజయుడు. 1.

కర్ణాస్థానము. సం. వి. ఆ. పుం. ఏనుగు చెవి కొట్టుకొనుట చూ, ఝలఝలు.

కర్ణి సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1 కదలి * చూ, రంభ 2, న్ పుం 2. రేల * చూ, తేల; 3. ఒకానొకకొండ చూ, పర్వతము.

కర్ణిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 చెవికమ్మ చూ, భూషణము 2, 2 చూ, తొండము చివర,

3. తామరదుద్దు చూ, మిద్దె (చూ, పద్మము. 1), 4 నడిమిచేలు చూ, మధ్యము;

5 ఒకరకము బాణము చూ, బాణము. 1,

6. అగ్నినుంధని * చూ, వైజయంతి. 1,

7 పిన్నగోరటు * చూ, గోరటు. 8. కట్టని చూ, శంభలి

కర్ణికము. అం 1 ఆసనములు ముప్పదింటిలో నొకటి చూ, ఆసనములు, 2. బాణాగ్రిము

లు పదింటిలోనొకటి చూ, బాణాగ్రిములు

కర్ణికాచలము సం. వి. ఆ. పుం సుమేరుప్రవృత్తము చూ, పర్వతము

కర్ణికారము సం. వి. ఆ. పుం. 1. రేల* చూ, తేల, 2 అక్షిణము * చూ, కొండ

గొనుగు (దీనికి దోహదకీయ సల్లాపము),

3 గోగు * చూ, నృదుదుగ్రిమము

కర్ణికి సం. వి. న్ పుం. ఏనుగు. చూ, హస్తీ.

కర్ణీరథము సం. వి. ఆ. పుం. బాలకీడాని శకటము చూ, శకటము 1.

కర్ణీకుత సం. వి. ఆ. శ్రీ. గాగ్రమదేశత చూ, మహాలక్ష్మి 3

కర్ణీకుతుడు సం. వి. ఆ. పుం. కంసుడు: చూ, మూలదేవుడు.

కర్ణుడు సం. వి. అ. పుం. 1. కుంతి పెద్ద
గొడుగు, కుంతి కన్యకావస్థయందు నూనెని
వలనబట్టిని కొడుకు చూ, రాధాయుడు
కర్ణుడుపు. సం వి ఈ పుం 1 చెవినిగ చూ,
భూమణము. 2, 2. కర్ణప్రదేశము.

కర్ణజపుడు సం. విణ చూడిగొట్టు చూ, తింటు
లమారి 1.

కర్ణము సం. వి అ. స. గులిమి చూ, గులిగి
కర్ణ సం. వి ఋ పుం 1 బమ్మ, నలువ చూ,
బ్రహ్మ. 1, విణ. 2 కారకుడు చూ, పని
వాడు, అం. 8 కారకములాటిలోనొకటి,
కర్ణ = క్రియయందు స్వాతింత్రముకలది
చూ, కారకములు

కర్ణము సం వి. అ. న. 1 కత్తిరిగుటు చూ,
చేదనము, 2 క్షీలు రాట్నము నకులకు
చూ, తర్కము, 3 క్షీలు గొయ్యియొ
గుచేయుట, 4. తుంగ * చూ, తృణము 1

కర్ణి సం వి ఈ క్షీ 1. కత్తెర గొ,
బాణము. 1, 2 = కత్తెర భగటి మూడునా
లుగు పాదములయందును, కత్తిరికయందును,
గోహిణి మొదటిపాదముందును నూర్చు
డుండుకాలము చూ, కత్తెర, అం. 3 ఏకపం
శతి మహాగోషములలో నొకటి చూ, ఏక
వింశతి మహాగోషములు

కర్ణరీముఖము సం వి. అ. పుం. 1 ఆభియ
హస్త విశేషము అనగా బొటనపేరేలివంచి
చూపుడుపేరేలి మొదటగూర్చి ఉంగగపు
పేరేలిని వంచిచూపుడు నడిమిపేరేళ్ళను కత్తె
రవల పట్టినది చూ, వ్యంజకము. 1, అం.
2. అనయంతహస్తములు నలుబదియైదింటిలో
నొకటి: చూ, అనయంతహస్తములు.

కర్ణరీమృగము, సం. వి. అ. పుం. 1. చూ
కర్ణరీమృగము. 1; అం. 2, సంతకహస్త

ములు ముప్పగిరండింటిలో నొకటి చూ, సం
యంతహస్తములు

కర్ణలాణము. సం వి అ. పుం. = కత్తెలాన-
కత్తెలాని తెల్లనిగొరినీయుఁ దోఁయు పెం
డుకలనుగల నల్లగుట్టము పై 6, అ. 96.
(శుద్ధైశ్వర్యముతో దీనినిబోల్చి తెల్లనియని
విశేషణ మిచ్చియుండుట తి నిక్కడనిది
యశ్వమాత్రిపగమని యెఱుంగునది) చూ.
చాయము.

కర్ణవ్యము సం. విణ చేరుదగినది కిగణీ
యము

కర్ణారి సం వి ఈ క్షీ మెట్టవం * చూ,
వం

కర్ణుక సం వి ఈ క్షీ క్షుద్రఖడ్గము చూ,
2

కర్ణుగ్రాము అం. ప్రకృతి, శీవాత్మి. పగ
లొక్క చూ, లగ్నము

కర్ణుగ్రము సం వి అ. 1 కర్ణుభావము
కారకత్వము, 2 కర్ణుభగ్యము

కర్ణి సం వి ఈ క్షీ = కత్తి చూ, రిప్తి 2
కర్ణి సం వి ఈ క్షీ = కత్తియ 1
అడుగు చూ, క్షీ 2 క్రిగూవతి చూ,
క్షీ

కర్ణుము. సం వి అ. పుం తామరగుండు *
చూ, పద్మకుంఠము

కర్ణము సం వి. అ. స. 1 సంధిండు చూ,
మాంసము, పుం. 2 పంకము చూ, బురద.

కర్ణమి సం వి ఈ క్షీ. చైత్రిపూర్ణిమ, చూ,
పున్నమ

కర్ణము. సం వి అ. పుం. పంకము చూ,
బురద

కర్ణముడు, సం. వి. అ. పుం. కర్ణముడను కేద
గల బ్రహ్మ: చూ, బ్రహ్మ. 1.

కర్పరి సుం. వి. ఈ. శ్రీ. అష్టపది * చూ, మత్తె. 1

కర్పటధారి సుం విణ 1 మానెనగుడ్డలు ధరించినవాడు కర్పటికుడు, 2. ఊరజోగి చూ, యాచకుడు.

కర్పటము సుం. వి అ పుం 1 బట్ట చూ, వస్త్రము, 2 = చినిగినబట్ట చూ, వస్త్రము, 3. మానెనగుడ్డ చూ, వస్త్రము, 4. సన్నానులగుడ్డ చూ, వస్త్రము. (తద్భ-కప్పడము) (రూ-కరపటము-పటి)

కర్పటికుడు సుం. విణ చూ, కర్పటధారి కర్పణి. సుం వి. ఈ శ్రీ చిఱుపాల * చూ, మనుసాల.

కర్పరము సుం వి అ పుం 1 = కప్పెర పుత్తె చూ, శల్కము. 1, 2 = కప్పెర పెడల్పు ముఖముగల పెద్దపాత్రము చూ, పాత్రము. 6, 3 = కప్పెర బిచ్చిగానిగిన్నె చూ, పాత్రము. 6, 4. ఒకకరముబాణము చూ, బాణము 1, 5 = కప్పలి ఓడ చూ, హోడము (పురుషోత్తమకవీయము)

కర్పరాలము సుం. వి. అ పుం. అక్షోటము * చూ, కొండగొనుగు

కర్పరి సుం వి ఈ. శ్రీ మౌనిపనుపునవండిన అంజనవిశేషము చూ, రసాంజనము

కర్పరికాతులము సుం. వి అ. న. —వై—

కర్పాసము సుం. వి అ. పుం. న రూ-కార్పాసము * చూ, పర్తి

కర్పాసి సుం వి. ఈ. శ్రీ రూ. కార్పాసి * —వై—

కర్పాన, అం 1 తైలములలో నొకటి చూ, తైలములు, 2. అంజనములలో నొకటి చూ, అంజనములు (కర్పారాంజనము)

కర్పానకము సుం వి అ పుం 1. ఒట్టకనిండ * చూ, పడ్డగింధ, 2 అంకవీలి * చూ, మౌనిపనుపు

కర్పానగంధి సుం వి. ఈ శ్రీ. = కప్పనగంధి * చూ, శ్రీ.

కర్పారత్నము. సుం. వి అ న. వాసనగడ్డి * చూ, తృణము. 1

కర్పారతైలము సుం వి అ న చూ, కప్పరత్ననూనె

కర్పారనాళిక. సుం వి అ శ్రీ. పక్వాన్నవిశేషము చూ, సాదము (1)

కర్పారభోగి సుం. వి న్ న = కప్పరభోగి.

కర్పారమంజరి. పా ఈ. గింధమును కాలిదాసు రచించిన మఱియు ఓపడేపుడు కూడ విరిచించెను

కర్పారమణి సుం వి ఇ పుం ఒకకరము పామాణము చూ, సోపరము

కర్పారము సుం వి. అ పుం, న = చూ, కప్పరము, అం 2 గంధములు యెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, గం, ములు.

కర్పారవం నా వి సీమవంకాయ, రాములు లగి (ట్రామేటో) * చూ, -ం

కర్పారవేది సుం వి అ శ్రీ కైలాసము చూ, పర్వతము

కర్పారసిలాజిత్తు పా ఇంకొకటొక్క —కర్పార సిలాజిత్తు తాచరకూళ్ళ రసముతోగాని కలువకూళ్ళరసముతోగాని ఒకగోమునారిస పుడి

కర్పారస్నేహము సుం. వి అ. న చూ, కప్పరపునూనె

కర్పారది అం మార్జములుపనుమాడింటిలో నొకటి చూ, మార్జములు

కర్పారము సుం వి అ పుం అద్దము చూ, ముత్యము

కర్పరము సుం వి. అ పుం. పెద్దపులి చూ, కార్పరము 1

కర్పరి. సుం. వి ఈ. శ్రీ 1 గౌరి : చూ,

పార్వతి. 1, 2 అడుపుతి చూ. శార్దూ
లము. 1 (రూ-కర్పరూ)
కర్పరూడు. సం వి. ఆ. పుం రూ-కర్పరూడు.
వైశ్రావతి చూ. మూలాక్షరము
కర్పరూకము సం. వి. ఆ. పుం. విరిగి* చూ,
శ్లేషాక్షరము
కర్పరూకము. సం వి. ఆ. పుం. కాంచనము *.
చూ, దేవకాంచనము.
కర్పరూ సం వి. ఆ. శ్రీ కలిగొట్టు * చూ,
సాలి. 2
కర్పరూకము. సం వి. ఆ. పుం చూ, కర్పరూ
గము *.
కర్పరూఫలము సం వి. ఆ. పుం చూ, సామరూ
డము *
కర్పరూకము సం వి. ఆ. 1. లయ ము, నీల 1,
2. రూ-కర్పరూకము- శార్దూలము, లయము
చూ, లోహము 1 ము. 3 గోళము
చూ, సామము, 4 కర్పరూకము చిత్తము
చూ శగము 6, 5 కర్పరూకము చిత్తము
పుట్టు చూ, శార్దూలము, విణ 6 చిత్తము
శగము లగి చూ, శార్దూలము 6
కర్పరూకము సం వి. ఆ. పుం చూ, నిలూ
జిత్తు
కర్పరూకము సం వి. ఆ. పుం చూ, లక్ష్మి
చూ, లక్ష్మి
కర్పరూ సం వి. ఆ. శ్రీ చూరూ-కర్పరూ.
కర్పరూడు. సం వి. ఆ. పుం చూ, రూ-కర్ప
రూడు (రూ-కర్పరూడు)
కర్పరూకము సం వి. ఆ. న అంకి నిలి* చూ,
మూనిపసుపు.
కర్పరూకము సం. వి. ఆ. న. 1 రూ-కర్పరూకము
బంగారు: చూ, లోహము. 1, 2. అరిదర్శ
ము: చూ, అరిదర్శము; పుం. 3. కటి, నల్లని

అతివస *: చూ, విష, 4. బిణ్ణిక సింద *
వడ్డరింభ.
కర్పరూడు సం. వి. ఆ. పుం చూ, రూ-
కర్పరూడు.
కర్ప సం వి. ఆ. న. 1. చేయుట. దేనిని, వేనిని
మొదలగు ఆకాంక్షలవైషమ్య సమాధానము
చూ, 3, 2 = కమ్య జాలు చూ, లేఖ. 3,
ఆం 3 కారకములు అతింజిల్లా నొకటి,
క్రియాగమలయొక్క ఫలమునకాధారమైనది
చూ, కారకములు, 4. సునవాద్యములు అతిం
జిల్లా నొకటి చూ, సునవాద్యములు.
కర్పరూ సం వి. ఆ. పుం చూ, ముని. 1.
కర్పరూ సం వి. ఆ. శ్రీ 1 వెలకుగొన్న
గ సి చూ, పరిగారక, 2 బింబిక * చూ,
గొండ, 3 శాసన * చూ, సగవ
కర్పరూడు సం వి. ఆ. పుం 1 పరిగారకము చూ,
నేవరూక 1, 2 శీమరూ చూ, శీమరూడు,
3 లోహరూడు చూ, సంబరూకాడు
కర్పరూడు సం వి. ఆ. పుం 1 శీమరూపని
శీమరూడు అయి స్పృహగొడు, కర్పరూ
రూడు (తే ప) — కనుగూరి కర్పరూడు,
కర్పరూ, కర్పరూడు, కర్పరూ, కర్పరూడు
కర్పరూ-రూ-కర్పరూ, శ్లేషాక్షరము,
విణ. 2. అమితరూడు చూ, శ్లేషాక్షరము
కర్పరూడు సం. వి. ఆ. పుం గోకటి చూ,
గోకటి
కర్పరూడు సం వి. ఆ. పుం పనియంగు శ్లేషాక్షరము,
పనియంగు.
కర్పరూదేవతలు అం దేవతలు అయి గురిల్లా
నొకరు చూ, దేవతలు.
కర్పరూకము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. కర్పరూకము.
చూ కలియంగము, 2. వరుణము: చూ, వరుణ;
విణ. 3. క్రియాశీలము.

కర్మకుడు. సం. విణ. నెఱవేలుదాక నొకపని చేయువాడు. చూ, పనివాడు.

కర్మశ్రీప్రయోగము. అం ప్రయోగములు నాలుగింటిలోనొకటి: చూ, ప్రయోగములు కర్మశ్రీ. సం వి ఆ శ్రీ. తీర్తిము చూ, వేతనము 1

కర్మశ్రీభుజుడు సం విణ. జ్ఞో కూలివాడు చూ, సంభక్తాడు

కర్మశ్రీ సం విణ 1 కర్మశ్రీయోగమైనది, కర్మశ్రీము, 2. క్రియాపూర్వమైనది కర్మశ్రీము

కర్మశ్రీయము అం 1 పుణ్యము, పాపము, పుణ్యపాపమశ్రియము చూ, త్రియము, 2. అగామి, సంపితము, పాగ్గభయ చూ త్రియము.

కర్మశ్రీధారము. సం వి ఆ పుం. పట్టిక చూ గానిలి 1.

కర్మశ్రీధారయనమానము పా ఇందుగల చెండు పదములలో నొకటి విశేషము ఒకటి విశేషమునై యుండును ఉదా - నల్లగున, కిష్టస్వము, యయుగవ్యంసము చూ, సమానము 1, 20 గుంతు సంబంధించిన సమానములు —

1. విశేషపూర్వపద కర్మశ్రీధారయము,
2. విశేషపూర్వపద కర్మశ్రీధారయము,
3. విశేషకోణయపద కర్మశ్రీధారయము,
4. ఉపమానోత్తరపద కర్మశ్రీధారయము,
5. ఉపమానపూర్వపద కర్మశ్రీధారయము,
6. సంభావనాపూర్వపద కర్మశ్రీధారయము,
7. అవధారణపూర్వపద కర్మశ్రీధారయము.

కర్మశ్రీఫలము. సం. వి ఆ న 1 కర్మశ్రీవిపాకము,

2 కర్మశ్రీఫలము

కర్మశ్రీభవి. సం వి ఈ శ్రీ. నల్లనెల: చూ, భూమి. 1.

కర్మశ్రీభూమి. సం. వి. ఇ శ్రీ. చూ, ఆర్యావర్తము

కర్మశ్రీ సం. వి న. న 1 ఆఱుసంజ్ఞగలది: చూ, మట్లము, 2 కార్యము, పని చూ, ప్రయోగము 1

కర్మశ్రీములు అం 1. ఇవి. 16 — గర్భాధానము, పుంసకము, సీయంతము జాతకర్మము, నామకరణము, అన్నప్రాశనము, చౌలము, ఉపనయనము, ప్రాణపత్యము, సౌమ్యము, అగ్నేయము వైశ్వదేవము, గోదానము, సమావర్తనము, వివాహము, అంత్యకర్మము (16), 2 తిర్క్కశాస్త్రమునందలి పంచవిధ కర్మములు — అపశ్చిషణము, అమృతదానము, ప్రసారణము గమనము, ఉత్తేషణము, 3 మట్లకర్మములు — యజ్ఞము, యాజ్ఞము, అభ్యయనము, అధ్యాపనము, దానము, పృథిగ్రిహము. (6). 4 కర్మశ్రీములు — కాయకర్మ, వాచికకర్మ, మానసికకర్మ. (8)

కర్మశ్రీములము సం వి ఆ న దగ్గ * చూ, త్రియము 1.

కర్మశ్రీముటి సం వి ఈ శ్రీ. శేవుని పరిచారి కిలలో నొకతె చూ, పరిచారి

కర్మశ్రీముగము సం వి ఆ న చూ, కిలియుగము

కర్మశ్రీముగము అం యోగములు చెందింటిలో నొకటి చూ, యోగములు.

కర్మశ్రీము సం వి ఆ పుం, శ్రీ. ఒకానొక చెట్టు చూ, వృక్షము

కర్మశ్రీమిత్రుడు. సం విణ చూ, పనిలేనివాడు కర్మశ్రీ సం వి ఈ శ్రీ. తుకాశీరి * చూ

వంశకోచన

కర్మశ్రీజుగిడు సం. వి ఆ. పుం. అడుగు

పుట్టువు చూ, హద్దుగిడు

కర్మశ్రీలండు. సం. విణ ఫలముకలిగినను లేట్

స్తన కార్యమునుజేయు స్వభావము కల
వాడు కర్మశూరుడు
కర్మశూరుడు సం. విణ చూ, కర్మశూరుడు
కర్మసంచయపురి. అం పురులు ఎనిమిదింటిలో
నొకటి చూ, పురులు
కర్మసచిపుడు సం వి. అ. పుం రాచకార్యము
కంపె తిక్కిన పగిలొజనులయందు బాగా
రూకుండై యుండువాడు
కర్మసన్యాసిమఠండు. సం ౧ ౧౧ పుం యతి
చూ, ముని 1
కర్మసన్మఠండు. సం విణ పని. నుం. సు
కుడు చూ, సుమఠండు
కర్మసాక్షి సం వి. అ. పుం. చె. ముపులసాక్షి
చూ, సూర్యుడు.
కర్మసూరుడు విపుడు అం ని. కర్మములు
ఏడింగిలో నొకటి చూ, నిగదకములు
కర్మగారిలు పా, పరిశోభలము
కర్మగారు సం ౧ ౧౧ వె. లు * చూ,
వేంపు
కర్మగారు సం ౧ ౧౧ పుం. కి. పురి చూ,
కర్మకాండండు
కర్మగారు సం ౧౧౧ చూ కర్మగారు
కర్మగారు సం వి. అ. పుం. గుమహుడు
చూ, గుమహుడు.
కర్మలయము పా కర్మగారు
కర్మ సం ౧౧౧ పుం 1 నాగరింగము ౧
చూ, నాగరింగి, 2 వసుధిండు చూ, వసు
వ్యుడు, 3. అంతంగియ చూ, బృహ
యము 2; 4. బడలు చూ, శరీరము,
5 కొలుపుకాండండు చూ, సేవకుడు. 1
కర్మిణి. సం వి. ఈ. శ్రీ. చూ, పూర్వ
మిహంసు.
కర్మిణుడు సం. విణ. కర్మయందు అధికనిష్ఠ
గలవాడు.
కర్మిణుడు. సం. వి. ఈ. న. పని చూ, పరియో
జనము. 1.

కర్మిణియపంచకము అం. వాక్కు, పాణి
సాదము, సాయువు, ఉపస్థ (5): చూ,
ఇందియములు
కర్మిణియపురి. అం. పురులు ఎనిమిదింటిలో
నొకటి చూ, పురులు.
కర్మిణియములు అం. వికారములు పనునా
టింటిలో నొకటి చూ, వికారములు.
కర్మిణము సం. వి. అ. న. 1. కోటచేతను అగ
డచేతను మగ్గమున పరిధానగరము చూ,
జేశము, 2 రెండువందల గ్రామములనుధ్య
నండు మనోహరమైన గ్రామము 804 గ్రామ
ములలో ముఖ్యగ్రామమని కొండలు 400
గ్రామములలో మందగమగు గ్రామమని
కొండలు (5) కాండ శేషము) (రూ-ఖ్య
టుము) చూ, జేశము
కర్మము సం వి. అ. పుం. ఎలుక చూ,
మూకిము
కర్మము సం వి. అ. పుం. పెద్దపులి చూ,
కార్డియము
కర్మి సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1 గౌరి చూ,
పావతి 1 2 ఇంగువగిను * చూ,
పింగువు 1
కర్మిణుడు సం ౧ ౧౧ పుం. కి. ముడు
చూ, రాగముడు 1,
కర్మిణి గే వి గాటి చూ, వాయువు (రూ-
కిరువలి)
కర్మము సం వి. ఈ. పుం. బిల్వక సింహ * చూ,
షడ్వర్గం
కర్మకుడు. సం విణ 1 ఈడ్చువారు చూ,
తిగుచువాడు, 2 దున్నుకొని బ్రతుకు
వాడు చూ, వ్యవసాయి.
కర్మచక్రము. సం. వి. అ. పుం. కర్మలసాస:
చూ, సాస. 2.

కర్షణము. సం. వి. అ. స. 1. ఈడ్చుట చూ, లాగు 2, 2=కరిసెనము చున్నటు చూ, వ్యవసాయము 2, 8 ఒఱపిడి చూ, పీడనము

కర్షణి. సం. వి. ఇ. స్త్రీ. 1. పలట చూ అంకులాడి, ఈ. స్త్రీ. 2. చిలుపాల * చూ, మనుపాల.

కర్షణల సం. వి. ఆ. స్త్రీ. ఉసిరిక * చూ, స్త్రీ. 1.

కర్షణము సం. వి. అ. పుం. తాండె * చూ, విభీతకము

కర్షము సం. వి. అ. పుం. స. 1=కరిసె, అర పలము, పనునాణుమానుల యెత్తు చూ, ఫలము 1, (మొప్పాపుతుల మెత్తు అని పురుషోత్తమకవీయము), పుం 2 ఒరయిక చూ పీడనము

కర్షాపణము స. వి. అ. పుం. పనునాణు మానుములయెత్తు వెండినాణెము, ఎనిమిది చిన్నములయెత్తు వెండినాణెము. రూ-కార్షా పణము-కార్షాపణకము-కార్షి కము)

కర్షణి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. చిలుపాల * చూ, మనుపాల

కర్షపు సం. వి. ఉ. స్త్రీ. 1 కాలవ చూ, నది, 2 యజ్ఞాధిమైనదక్కి. చూ, వ్యవసాయము. 2, 8 వార్తాకము * చూ, వం, 4 ఏలు చూ, నది, ఉ. పుం. 5 పీడకనిష్ఠ చూ, నిష్ఠ

కర్షనము వై. వి. 1=కర్షణము రూ-కరిసెనము. భార. సా 1, ఆ. 31 చూ, వ్యవసాయము. 2, 2=పుర్షణము రూ-కరిసెనము చూ, పీడనము.

కర్షి. సం. అవ్య. ఎప్పుడు చూ, ఎన్నడు 8. కఱ. వై. వి. 1=కాలి. నలుపు, హరి పూ.

8, ఆ. 156: చూ, వర్ణము 6, (రూ-కఱయ-

కఱి-కఱియ-కఱ్ఱ-కఱ్ఱి-కఱియ-కఱియ-కఱియ.) (పురు-క) 2 మరక, హరి. పూ. 5, ఆ 120 చూ. మఱక. (రూ-కఱ్ఱ-గఱ్ఱ.) కఱకంఠుచీర ద్వ. వి చిత్రివర్ణపుకోక. చూ, వస్త్రము

కఱకంఠుడు వై. వి.=గర్భకంఠుడు. చూ, శివుడు (రూ-కఱకంఠుడు)

కఱకంఠుడు వై. గా. వి.=వై.— కఱకంఠులమనికము ద్వ. గ్రా. వి. చేంద మాచు చూ, చంద్రుడు

కఱకంఠులయేలు. ద్వ. గ్రా. వి.=వై — కఱకరి వై. విణ (కఱకు + అరి) 1=కర్కర. కరినుడు చూ, వ్యాధుడు 2, 2. నేర్పరి. స్వా 4, ఆ 7 చూ, సమర్థుడు.

కఱకఱ. డే. వి. కందుట పొద్దుపాడుచుట ఒరయుట తెలుగుట నమలుటలోనగువాని యందగు ధ్వవ్యమకరణము చూ, హూహూ కఱకఱి డే. వి. 1. బలాత్కారము చూ, బల వంధము, 2 బాధ, ఆము 5, ఆ. 61 చూ, రుఱము

కఱకు వై. వి. 1=కర్కరమ్ గట్టి, హరి ఉ. 7, ఆ 183 చూ, బెడిదము, 2 కిక్కురూ-కఱకు చూ, గఱకు, వై. విణ 3=కిక్కుర. గట్టి “కఱకునేల.” చూ, బెడిదము, 4 రూ-కఱకు. పరుచందనము “కఱకుమాట” మొ చూ. పరుచము.

కఱకుదనము. వై. వి.=కర్కరమ్ గట్టి చూ, బెడిదము

కఱకుగిలు వై. ఆ. కి. =కర్కర. గట్టిదగు. కవిక 5, ఆ. 110 చూ, బిరుసగు.

కఱకుటమ్ము ద్వ. వి. రూ-కఱకుటమ్ము వాడిగలబాణము చూ, బాణము. 1

కఱకుట్లు డే. వి. బ. శూల్యము చూ, మాంసము. (రూ-కఱకుట్లు-కఱ్ఱకుట్లు-కఱ్ఱకుట్లు.)

కలుకుముక్కు. ద్వ. వి. ఇసుక. స్వా. 5, ఆ 88
చూ, నికర 4.

కలుకులు. వై. వి. బ. పరుషవర్ణము చూ, పరు
షము. 2.

కలుమే దే స. క్రి. 1. అలవాటుచేయుచూ
వాడుకపడు, 2. కాటుచేయు. భార అది.
3, ఆ 208 చూ, చూకొను

కలుమటు దే వి. పంటిపోకొటికి గాయపట
చుట చూ, కాటు

కలుటి. దే విణ 1 దబ్బుకాడు, “క. మటి
యెటిగి యెఱుంగ నొల్లని, కలుటిందెలుపంగ”
భార అది 4, ఆ. 72, హరి పూ 9 ఆ
224. చూ, వంచకుడు, 2 కుత్తిగుండు
చూ, వ్యాగుండు 2, 3 అజ్ఞాని చూ,
మూర్ఖుడు

కలుత. వై వి 1 = కృత చేష్ట చూ, పని 2,
2. చెడుపని, లక్ష్మి 4, ఆ 135 చూ,
చుశ్చేష్ట.

కలుతలాడు వై. విణ = కృత (కలుతలు + అడు)
చెడువ్యాపారము లవాడు, హరి పూ 5,
ఆ 245 చూ, వ్యాగుండు 2.

కలుద వై వి = 1 బుద్ధి చూ, బుద్ధి, 2 మాట
చూ, వ్యాభాతము 2

కలుదు. దే. వి. మోసము చూ, వంచన

కలుదూపము వై వి కాలపూరిత ధంధుమానము
భీ 2, ఆ 45 చూ, పొగ.

కలుదూనె ద్వ. వి (కలు + దూనె) మార్గినితైల
ము చూ, తైలము

కలుపు. దే వి. 1. చెడుబోధ “గీ శకునికలుపు
విని యనన్వార్తవృత్తికి, బొచ్చి యిట్టియెడరు
తెగ్గుకొనియె.” భార, భీష్మ. 1, ఆ 80.
చూ, బోధనము; స. క్రి. 2. ఎఱిగించు.
చూ, బోధించు.

కలుపుట. దే వి. తెలియజేయుట చూ, బోధ
నము

కటియ. దే వి. నలుపు చూ, వర్ణము 6
కలుక. దే. వి 2 కానొక మూలిక* చూ, వృక్షము.

కలువాడు దే వి 1. ఎండినచేప చూ,
మత్స్యము. 1, 2 సిబంటి చూ, భూష
ణము. 2.

కలుపు. దే వి 1 కాటకము, భార కాంతి, 4,
ఆ 73, రామా 5, ఆ 148 చూ, కుర్చి
త్తము, (ప్ర)కృతి — భూషణ పురుషోత్తమకవీ
యము) 2 పూరిండుకప్పుకపుగు యేర్పటచు
కొనిన మితి, అచ్చ బాల, కాం 21

కటి వై వి 1 = కాల. నలుపు మో వర్ణము 6;
2 పసుకొని, చూ, భూము 12,
3 ఇంకొండు చూ, వేలుపుకొండు, కణ.
4. నల్లని చూ, వర్ణము 6

కటిచిలుకు ద్వ. వి ఉండవలయు అను బాణ
ము చూ, బాణము 1

కటిచేడియ ద్వ. వి గొరి చూ, పావతి 1

కటిశల ద్వ. వి ముప్పదిరెండుకుంటలపాలము
చూ, భూమి 1

కటిపక్కిము వై వి = కాలపక్ష నెలయొ
దలి రెండవ సంభూము చూ, బహుళ
పక్షము.

కటిమొల ద్వ. వి క్లియొక్కమొల చూ,
మొన

కటిమొల. ద్వ. వి అద్భుతతగిలించు నాగవా
సము చూ, నాగవాసము

కటియ. వై విణ = కాల. నల్లనిది. పొండు, 5,
ఆ 268* చూ, వర్ణము 6.

కటియాపు. ద్వ. వి. నల్లనిఅపు చూ, భూపు

కటివేము ద్వ. వి. కాలకాకము, కరివేపాకు*;
చూ, బల. (రూ.కరివేప)

కఱివేలుపు. ద్వ. వి. కృష్ణుడు, నల్లనయ్య: చూ, విష్ణువు. 1. (రూ-కఱివేల్పు)

కఱివేల్పుడాకన్ను. ద్వ. వి. విష్ణువునకు వామ నేత్రము, చేందురుడు చూ, చంద్రుడు.

కఱివేల్పురిక్క. ద్వ. వి. శృంగణము, తూపు రిక్క, తూపురూపురిక్క. చూ, నక్షత్రము 1

కఱివేల్పువిల్లులు. ద్వ. వి. లచ్చి మా, లక్ష్మి 1
కఱివేల్పుతాయి. ద్వ. వి. కప్పతాయి, నీలము చూ, రత్నము. 1.

కఱు దే. వి. 1. తీర్థము చూ, తీంద్రము, 2 చూ, రూ-కరుకు, 3 రూ-కఱుకు చూ, పరుషము; 4 తాయిలోనగు వానికె ౧౭౧౯ జేసెడు కఱుకు చూ, గఱుకు, 5 బీరము చూ, శౌర్యము, ౬ కి 6 బిరము, స్వా. 4, ఆ 58 చూ, రుద్దు 1

కఱుకుటమ్మ. ద్వ. వి. చూ, రూ-కఱుకుటమ్మ కఱుకుట్లు దే. వి. బ. చూ, రూ-కఱుకుట్లు చంద్రా. 6, ఆ 100

కఱుక్కు. దే. వి. నఱుకుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము, ఉ. రా 7, ఆ 211 చూ, చూహూ. కఱుగోల దే. వి: చూ, రూ-కఱుగోల (వా) కఱుగోల దే. వి (కఱు + గోల) 1 వాత వేసెడు యినుపకమ్మి చూ, చూపుడుగొడుపు, 2 నాగటిదుంపకొన నమచ్చెడు ఇనుప కమ్మి కఱుగోల, కఱు, కఱు, కఱు, సమ్మ, (సం ప) — కుశి, కూటుము, కృష్ణకము-రూ-కృష్ణకము

కఱుగు వై. వి.=కృత్రి, నేర్పు, ఉ రా. 2, ఆ. 60, హరి. ఉ 10, ఆ. 251, పృబా 3, ఆ 52 చూ, సామర్థ్యము 1

కఱుదులూడు. వై విణ (కఱుదులు + అడు) ఉపాయశాలి, నేర్పరి “క. కఱుదులూడగు చక్రికవటంపుటనువునదను మోగుపుచ్చిన” హరి. ఉ. 7, ఆ. 36: చూ, సమరండు

కఱు. వై. వి. 1 = కాల. రూ- కఱు. నలుపు; హరి పూ 5, ఆ. 255: చూ, వర్ణము. 6; 2. మరక చూ, మఱక, 3. = కాష్ఠము, కొయ్య చూ, వంటచెఱుకు.

కఱుకుట్లు. దే. వి. బ. చూ, రూ-కఱుకుట్లు కఱుగుద్దలి దే. వి. కాష్ఠగుద్దాలము చూ, ముద్దరము.

కఱునూనె. దే. వి. దాదత్తెలము చూ, తెలము. కఱుపెండలము దే. వి. ఒకరకము దుంప * చూ, పెండలము

కఱుమడ. దే. వి. వెల్లెగింపనుపయొక్కమైన పనిముట్లు, పంచ.నా 1, ఆ 248 చూ, కత్తవ 2.

కఱ్ఱి. వై. వి. 1. = కాల నలుపు: చూ, వర్ణము. 6; 2 అర్థనుడు: చూ, విజయండు. 1, విణ. 3 కాలండు. “తే గీ తెల్లవామరకటెటలట్లుపిట్టు, కన్నుదొయిగొప్పారెడు కఱ్ఱి యాతండు.” హరి. పూ. 9, ఆ 255 చూ, నల్లనివాడు.

కఱ్ఱినెచ్చెలి ద్వ. వి. వెన్నుండు. చూ, విష్ణువు. 1. కఱ్ఱినేస్త్ర ద్వ. వి. — వై — కఱు దే. వి 1 నాగటి దుంపయందనుచ్చెడి యినుపపాళము చూ, కఱుగోల. 2; 2 డాగు: చూ, మఱక.

కఱుకుట్లు దే. వి. బ. చూ, కఱుకుట్లు. రుక్మా 3, ఆ 226.

కఱుగుద్దలి. ద్వ. వి. తొల్లిక, త్రోవుట కుపయొక్కమైన పాణవంటి పనిముట్లు, కళా 4, ఆ 78 చూ, తొల్లిక

కల. సం. వి. ఆ (స్త్రీ), విణ చూ, రూ-కళ, దే. వి. (1) శరిసాపు చూ, మూర్ఖ, 2 అదర్శము హా, స్వప్నము 1.

కలంక వై. వి. 1 = కలంకమ్. గుఱుకు చూ, లక్షణము 1, 2. = కలుషము. దోషము చూ, సాపము, 3. ఒకానొకదేశము చూ, దేశము.

కళవళపడు- కళవళించు) (పురుషోత్తమ కపి యము.)

కలంగు. దే. అ. క్రి. —వై—

కలంచుయాడు. దే. స. క్రి. (కలంచు + ఆడు)

కలంగజేయు. భాగ. విరా. 1, ఆ 158 మా,

కలగుండువెట్టు.

కలంచు దే. స. క్రి. —వై—

కలత దే వి కలతపాటు చూ, సంతాపము

(రూ-కలక)

కలతపడు. దే. అ. క్రి. కలంగు చూ, సంక్షోభించు

కలకంఠము సం వి అ పుం 1. కోయిల చూ, పికము, 2 తెలిపిట్ట చూ, మాంస, 3 పాంవతము చూ, పావురము, 4 ఆవ్య క్షమధునధ్వని చూ, స్వరము 2

కలకంఠవీణాహంసస్వరము. పా. ఆప్తపుత్రినతీ లక్షణము చూ, లక్షణము 1

కలకిండ్ దే. వి. ధన్వశర్కర రూ-కల్కిండ్ చూ, బెల్లము. 1 (దీనినే పటికబెల్లమందురు)

కలకము సం వి. అ పుం శకులమన వేదప చూ, మత్స్యము 1

కలకల దే. వి. నవ్యయంఠగ గుంపున కరణము చూ, హూహూ.

కలకలము సం. వి. అ. పుం 1 = కొలకొల గుంపునబుట్టిన పెద్దమోత చూ, స్వరము 2, 2 యక్షధూపము చూ, సజ్జెరసము

కలకాలము పా ఎల్లప్పుడు చూ, సతతము 2

కలకు దే వి. క క్షేము చూ, వాగే (రూ-కళ్యాయము - కళ్య - కళ్యేము - కళ్యేము-గలామ- లగాము) (పురు-క)

కలక్తరు అం. మండలకర్తగాహి, జిల్లాకు అధికారి (రూ- కలక్తరు)

కలగర దే వి. గుంటుగలగర * చూ, భృంగ రాజము (రూ-గుంటకలగర-గుంటుగలగర-గుంటుగలితరు) (పురు-క)

కలగలపు దే. వి (కలపు + కలపు) 1. కలుపుగోలు చూ, బుజ్జిగింత, (రూ-కలుపుగోలు-కల్పుగోలు- కలుపుగోలుతనము) 2. అనుకు గామండునూగ చూ, వ్యంజనము. 1. (రూ-కలగల్పు)

కలగల్పు. దే. వి —వై.—(కలునుగూరకు-పాండు. 4, ఆ 184)

కలగుండు. దే. వి 1 కలతచూ సంతాపము;

2 కలువము చూ, పాపము

కలగుండుకొను. దే. అ. క్రి. కలంగు. భాగ. దోణ 1, ఆ. 298 చూ, సంక్షోభించు.

కలగుండునడు దే. అ. క్రి. —వై—

కలగుండువెట్టు దే. స. క్రి. కలంగజేయు. “నీ సాత్యకి యేచి ద్వస్త్రద్యుమ్నుడును దానుగుర్వస్త్రముల గలగుండువెట్టె.” భాగ. భీష్మ 8, ఆ 64 ఆలోడించు, కలంచుయాడు, కలంచు.

కలగుడు దే. వి కలవము చూ, పాపము

కలగూర దే. వి (కలపు + కూర) పెక్కుడిను మలు కలసినకూరారు చూ, వ్యంజనము 1.

కలగొను దే. అ. క్రి. (కలపు + కొను) 1 కలంగు భాగ. విరా. 4, ఆ 169 చూ, సంక్షోభించు, 2 క్రియ్య ఊ, హరి 5, ఆ 107 చూ, వ్యాపించు

కలఘోషము సం వి అ పుం కోయిల చూ, పికము

కలచీ దే. వి కలవము చూ, పాపము

కలశివ్వి దే. వి రూ- కలశివ్వి * చూ, ప్లక్షము.

కలటము సం వి. అ స ఇంటికిప్పు చూ, పటలము

కలతిక స. వి. ఆ శ్రీ భుజశింసుక్రింద నాలుగు అంగుళములపటముగ పడితము.

కలతూలిక సం వి ఆ శ్రీ 1. సంభోగము
తక్కుతక్కినవియముల యందు ఇచ్చగల
శ్రీ మా, శ్రీ, 2. కలట మా, అంతు
లాడి

కలతెలుగు. దే వి. నిజము మా, సత్యము 1
కలత్రము. సం వి ఆ న 1 రూ-కలత్రము
పెండ్లము మా, భార్య, 2 నితంబము.
తొడలమీద నడుముక్కింది భాగము మా,
పీఠ.

కలహతము సం వి ఆ న పెండిబంగారు
నగువాని నాణెము మా, నాణెము
కలహతము సం వి ఆ న 1 —పై—,
2 బంగారు మా లోహము 1, 3 పెండి
మా, లోహము 1, 4 అవ్యక్తి ధుగధ్యగి
మా, స్వర్ణము. 2

కలభుని సం వి ఇ పుం 1 అవ్యక్తి ధుగధ్యగ
ధ్యని మా, స్వర్ణము 2, 2 హాయిల మా
వికము, 3 నెమలి మా, యుగాము,
4 పారావరము మా, పాపుము

కల సం వి ఆ శ్రీ 1 తెలియుట మా,
వ్యక్తి. 2, 2 పొంగుట మా, ప్రాప్తము 1,
దే వి (1) పొడము మా, గూర్చు (రూ-
కలను- కలయ-కలయ్యు) (ప్రకృతి-కలకా
పురమోర్తి నుకవీయము)

కలనరహితులతెన్ను దే వి మా, మాండ్లడు
కలనతపసి వై వి = కలితాపన నాగుడుడు
మా, ముని 1 పుర

కలనతపసితిల్లి దగ్గ. వి -లనరాణి మా, సూక్ష్మతి
కలనము. సం వి ఆ పుం 1 వేతనము మా,
ప్రబులి, న 2 గుణుడు మా, లక్షణము 1,
3 దోషము మా, పాపము.

కలను. వై వి 1 = ఖలము. తానము భార్య;
కాంతి. 8, ఆ. 61: మా, పాపము 1.

కలకలక, కలకలము; రామా. 8, ఆ. 54: మా,

యధము, (యధభూమి అని కొందఱు.)
8 = ఖలః కల్లము, విజ్ఞా. ఆ. కాం. 104:
మా, ఖలము. 4

కలప. దే వి 1 నాగటినుంప మా, నాగలి,
2. ఇల్లుకట్టుటకుపయోగించెడు రూలములు
వాసములులోనగువి; భార. అశ్వ. 1, ఆ.
56, 8 కణ్ణుగుట్ట “కలప అడితీ.”

కలపకట్టియ వై. వి = కలకు, కణ్ణుపుల్లతో
జేసిన కలము మా లేఖని. (గూ-కలపకట్టె)
కలపడము. దే వి 1 ఒకసంఖ్యతో నుజ్జయిక
సంఖ్య కలపుట, కూటముమా, సంకలనము;
2 ముక్తికమున్నవచ్చి పిల్లను గర్భతోకిలు
పుట మా, గర్భాధానము

కలపతాల్ప దే వి 1 నాగటికోకు మా,
బలరాముడు, 2 నాలమాలమువాడు మా,
సూర్రుడు.

కలపనంప దే వి 2 కిక్కికోకు, హరి. పూ.
5, ఆ 92 మా, సేవీకోను.

కలపనండి దే వి (కలపడము + పిండి)
కలన, ఈ 5 ఆ 59 మా, సం
తాపము

కలసము దే వి 1 కలయజేయుట. “కల
యం నాకలె శృంగిక గలపయనజేసి
తావిల్లి నూనె” అ 4, ఆ 95,
2 పరిశోధిద్రవ్యములు చేర్చి కలిపిన గంధ
సము “సీ కలపయలభివ గంధంబులుగ
గూర్చి” భార. విరా 1, ఆ 107 మా,
మిశ్రము

కలపు. దే. వి. 1 రూ- కలపు. మిశ్రదధి మా,
పెరుగు. 1, 2 కలియుట “ఇరువుర మన
ములకలపు.” మార్క. 5, ఆ. 72; స 39
8. కలియజేయు “మగల యిలు మరుసగల
పెను.” రాఘ. 2, ఆ. 99.

కలబంద. దే. వి. గృహకన్య. మా- కలబంద*.

కలభక్తక. శుభాచి. ఆ. శ్రీ: చూ, ఉప్పు
కర్ణి *.

కలభము. సం. వి. అ. పుం. 1. రూ-కళభము.
ఏనుగుగున్న. చూ, హస్తీ, 2 రూ- కళ
భము, ముప్పదియేండ్ల ఏనుగు చూ, హస్తీ,
3. ఒకానొకచేప చూ, మత్స్యము 1, 4 ఎలుక
బీడి * చూ, భల్లారికి.

కలభవల్లభము. సం. వి. అ. పుం. గొలుగు *
చూ, పీలువు.

కలభి సం. వి. ఈ శ్రీ ఆచుడము చూ,
వ్యడంబకము.

కలమము. సం. వి. అ. పుం. 1 కలము చూ,
లేఖిని, 2, వరిపైర చూ, సస్యము, 3 లత్తి
చూ, లక్కి, 4 ఎట్టిబుడమలు చూ,
ధాన్యము, 5 నల్లగుట్టము చూ, హయము,
6 మొలక చూ, మొక్క, 1, 7 ఇరువదిఏండ్ల
ఏనుగు చూ, హస్తీ, 8 చారము * చూ,
స్రవ, 9 వరిపాట్ట చూ, పాట్ట 2

కలమొత్తము సం. వి. అ. పుం. శాలిధాన్యము
చూ, ధాన్యము

కలమరి జే విణ (కలము + అరి) ఓడ యెక్కి
పోవువాడు భార. కాం 5, ఆ 588

కలము సం. వి. అ. స. 1. రేతము చూ, రేత
స్సు 1, 2. కోలి * చూ, గుప్తగోళి, పుం
3 పిన్నవరగోళు * చూ, పేలుపు, 4 అజీ
ర్ణము చూ, కోగము. 1, విణ 5 ఆవృత్త
మధురాక్షరధ్వని చూ, స్వరము 2, జే. వి
(1) కలమగంధము చూ, వాసన, (2) ఓడ,
కాశీ 3, ఆ 128 చూ, హోడము, (3) పం
డ్రెండుతూముల కొలదిగలపరిమాణవిశేషము
వర 8, ఆ. 156; వై వి (4) కలమ లేఖిని
చూ, లేఖిని.

కలముడు. సం. వి. అ. పుం. దొంగ. చూ,
మృచ్చ. 1.

కలము. జే. దృ. అంతట “క కొలుపు కల
యంగనుంగొని.” భార. ఉద్యో. 2. ఆ. 115;
చూ, పిమ్మట (రూ-కలయంగ)

కలయంకి. జే. వి చువ్వడంగుటకై కన్యారి
చందనములొసగాగల సుగంధవస్తువులగలపి
చల్లెడు నీరు చూ, పేన్నీళ్లు. (రూ- కలవ
డము- కలాపి) (పేన్నీళ్లు అనునవి అడవిశుద్ధ
వస్తువులను శుద్ధిచేయుటయందు వాడెదరు)
కలయంగ జే ద్ర. చూ, కలయ

కలయబడు ద్వ్య అ క్రి (కలయ + పడు)
కలయు కై 8, ఆ 62 (స్వార్థమునప్పుడు)
చూ, పొలిపించు

కలయికి జే. వి. సంగమము చూ, సంగమము
(రూ-కలియక-కలవ)

కలయు జే స క్రి 1 కామించు చూ,
వలచు, 2 కూడు చూ, స. 2, ఆ. 54 చూ,
పొలిపించు, ఆ క్రి 3 అనగి వెనంగు
చూ, మేళగించు 1

కలయు మొలుకువ ద్వ్య వి మల్లయుద్ధములొని
విశేషము చూ, మల్లకాస్త్రము

కలవము సం. వి. అ. పుం కపోతము చూ,
పావురము

కలరా వా విషూచి, వచునవిశేషవ్యాధి చూ,
విషూచికి.

కలరు. జే. వి 1 కలిగినవాడు “వాడియు సత్య
ముంగలరుపాండుతిసూజులు.” భా. అం 2 రంగు
కలరూపు ద్వ్య వి యాధార్థ్యము చూ,
సత్యము. 1

కలలజము సం. వి. అ. పుం చూ, సజ్జి
సము

కలలజోద్భవము సం. వి. అ. పుం సాలము*.
చూ, మద్ది

కలలము. సం. వి. అ. పుం, స 1 = కరువు
రూ-కలిలము గర్భపిండము చూ, పిండము,
2. జరాయువు చూ, మావి. 2.

కలసి. సం. వి. ఇ. ఈ శ్రీ 1. కోలపాస్త*
పుష్పిపర్ణి, 2. పెరుగుచెలికడు కుండ చూ,
భాండము 3, 3 కుండచూ, భాండము. 3,
3. నీళ్ళకుండ చూ, భాండము. 3.
కలసికొను దే. అ. క్రి రూ-కలిసికొను చూ,
సంయుక్తమగు

కలసిమతుడు. సం. వి. అ. పుం. 1 అగస్త్యుఁ
డనుముని చూ, ముని. 1, 2. వేలుపుటాజ్ఞ
చూ, బృహస్పతి .

కలసోదధి సం. వి. ఇ. పుం. పాలకడలి చూ,
సముద్రము.

కలహంస సం. వి. అ. పుం 1 కాదంబము,
ధూమ్రవర్ణములైన ముక్కు కాళ్ళు తెక్కు
లుగలహంస, మధురము గాఢలుహంస చూ,
హంస, 2 రాజహంస, ఎత్తిని ముక్కు కాళ్ళు
గల హంస చూ, హంస, ("రాజహంసము
కాదంబే కలహంసే నృపాత్మ మే. ౫3 కలహం
సము కాదంబే రాజహంసే నృపాత్మ మే." అని
విశ్వకోశము), 3 రాజశ్రీపూడు చూ,
రాజు 1, 4 కమలినీకలహంస నాటికయందు
నాయకుడై చెప్పబడ్డ ాజు చూ, రాజు. 1
(రూ-కలహంసము)

కలహంసము సం. వి అ పుం. — పై —
కలహనాశనము. సం వి అ పుం నెమిలగుగు*
చూ, పూతికరజము

కలహప్రియ సం. వి అ శ్రీ. గోరువంక చూ,
శారిక.

కలహప్రియుడు. సం. వి. అ. పుం నారదుడు
చూ, ముని 1.

కలహము. సం. వి అ. పుం, న. 1 = కలన -
కయ్యము. జేగడము చూ, యుద్ధము, పుం.
2. సమరము చూ, యుద్ధము, 3. కత్తియొక
చూ, పృథ్యాకారము, 4. కట్టట చూ,
బంధము. 1; 5. శోభ: చూ, వెలుతురు. 1

కలహశీలుడు. సం. వి. ఇ. కచ్చెపోతు: చూ,
పేచీకోరు.

కలహశతక అం ముందుకోపముచేరి బ్రీయశ్చని
విడనాడి వెనుకపరితాపమునొందెడు నాయకి,
నాయకలు ఎనమందులలో నొకతె: చూ,
నాయకలు

కలహశనుడు సం. వి. అ. పుం. నారదుడు:
చూ, ముని. 1.

కలహించు. సం అ క్రి జేగడమాడు చూ,
వాటులాడు

కలాంకురము సం. వి అ. పుం. బెద్దరు చూ,
సారసము.

కలాంకురుడు సం. వి. అ. పుం. కంఠుడు:
చూ, మూలడేవుడు

కలాంతరము సం. వి అ న 1. వృద్ధి. చూ,
వడ్డి, 2. లాబము చూ, లాభము. 1

కలాంబిక సం వి అ శ్రీ. వడ్డిబిరుదు: చూ,
వృద్ధిజీవిక

కలాకూలము సం వి అ. న. విషము చూ,
విసము 1.

కలాకేళి సం. వి. ఇ పుం మరుడు చూ,
మన్మథుడు.

కలాచి సం వి ఈ. శ్రీ. = కాశంజి. తమ్మ
పడిగము చూ, పాత్రము. 6.

కలాచిక. సం వి. అ. శ్రీ 1 తొట్టికట్టు
చూ, ముంగిలి 2, 2 ఇంటికొన చూ, ప్రకో
పము, 3. బుజీమతుద

కలాటీనము సం. వి అ పుం. ఏటిగింత చూ,
వ్యాఘ్రాటము.

కలాదము సం వి. అ. పుం. 1. జువ్విపండు,
2. కుక్కులమైగునము చూ, సంయోగము

కలాదుడు సం. వి అ. పుం. 1. అగసాతె
చూ, స్వర్ణకారుడు, 2. చేదంబామ: చూ,
చంద్రుడు, 3. విద్యచెప్పినవాడు: చూ,

పంతులు. 1, 4 మాతులుండు చూ, మేన
మాను, 5. మేనమానుకొడుకు చూ, మేన
బావ; 6. జ్ఞాతి చూ, దాయాదుడు, 7 కరి
చిత్తుండు చూ, వ్యాధుండు 2; 8 మొండె
పుగాము, రాహువు చూ, రాహువు. 2,
9. కేతుగ్రహము చూ, రాహువు. 2
కలానిధి. సం వి ఇ. పుం. 1 చేరుదుండు
చూ, చంద్రుండు, 2 ముక్కంటి చూ,
శవుండు, 3 పండితుండు చూ, విద్వాంసుండు.
కలానువాది సం వి. ఇ. పుం. 1. తుమ్మెద
చూ, భీమరము; 2. చటకము చూ,
పిచ్చుక, 3. కయిజు చూ, కాంచీ
కలాపకము సం. వి అ. పుం. 1. వీనుండు
మొదనంకెల చూ, శృంఖలము. 2, 2 పం
డెండుపేటల హరము చూ, భూషణము 2,
8. నొసటిబొట్టు చూ, నొట్టు 1.
కలాపతి. సం వి ఇ. పుం. పిందురుండు చూ,
చంద్రుండు
కలాపన దే. వి. కలతి చూ, సంతాపము
కలాపము సం వి అ. పుం. 1 ఇనువొయ్యెను
పేటలుగల శ్రీగుమ్మెడదాణము చూ, భూష
ణము 2, 2 నెమలిపుల చూ, పింగము 1,
3 అమ్మలపాది చూ, బాణము 1, 4 తొ
7 వు చూ, భూషణము 2, 5 గుంపు
చూ, సమూహము, 6. ఓంకారము చూ,
హరిహరము, 7 చెడ్డపలుకు చూ, చెడ్డపాట,
8 మణిఖచితమగు పరిశ్రమలేక తిన్నె,
9. ఒడలు చూ, శరీరము, 10. తెలివిచూ,
బుద్ధి, 11 ముక్తి చూ, మోక్షము 1,
12 చేయుట, 13. నర్తనమునందు శండు
కాళ్ళతోను మూడుమారులు నృత్యము
చేయుట, 14. కళలలో భేదము; 15. వేద
వాక్యము; 16. ఒకవిధమగు కాలము, దే. వి.
(1) కలతి చూ, సంతాపము.

కలాపి సం. వి. క. పుం. 1. నెమలి
మయూనిము, 2. శివ్య * చూ, ప్లక్షము,
దే. వి. (1) దూ- కలయంపి. ఆం, భా ద్వి.
పు. 28 చూ, పేన్నీళ్ళు
కలాపిని సం వి. క. (శ్రీ). 1. రాతిరి చూ,
రాత్రి, 2 నాగరముస్త * చూ, తృణము. 1
కలాపుండు సం. వి. అ. పుం. 1. కంసాలి
చూ, స్వర్ణకాయండు, 2 చేరుదుండు చూ,
చంద్రుండు, 3 ఇనుండు చూ, నూర్పుండు,
విణ. 4 వాగి నెడువాండు చూ, శిల్పి.
కలాపూర్ణుండు. సం. వి అ. పుం. పిందమానుః
చూ, చంద్రుండు
కలాపాక్షము సం వి అ. పుం. పీరిగొధాన్య
ము చూ, ధాన్యము.
కలాభిస్తు సం వి త. పుం. పిందమాను
చూ, చంద్రుండు
కలానకిము సం వి అ. పుం. కలగధాన్యము.
చూ, ధాన్యము
కలాయ సం వి. ఆ (శ్రీ) పిందమాన్వ *
చూ, ర్పణము 1
కలాయుకిము సం వి అ. పుం. లంకలనెనువడ్లు
చూ, ధాన్యము,
కలాయుము సం. వి అ. పుం. వేరము చూ,
వర్తకము.
కలాయనుండు. సం వి అ. పుం. నట్టువుండు
చూ, నర్తకుండు
కలాయము. సం వి అ. పుం. 1 గుండ్రని పెన
గలు చూ, పెనగలు. (బోడపెనగలనివాడుక),
2. లంకలనెనువడ్లు చూ, ధాన్యము
కలాయి పిం పాత్రలకు తగరముపుాయుట.
కలాలాపము. సం. వి. అ. పుం. తుమ్మెద: చూ,
భీమరము
కలాలి. పిం. వి. కల్లుసారాయలమ్మవాండు.

కలావతి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1. తుంబురువీణ
చూ, వీణ. (తుంబురును గంధర్వనివీణ)
(రూ-కళావతి), 2. కళలను దెలిసినయాడుది,
రూ-కళావతి. చూ, స్త్రీ, అం 3 తాళా
ధ్యాయప్రకరణములలోని తతవాద్యములు ఇరువ
దింటిలో నొకటి చూ, తతవాద్యములు.

కలాలుఖానా హిం వి కల్లుసారాయలమ్మ
దుకాణము.

కలావరు. అం. వి 1. (రూ- కళావరు.) చీట్లాట
లోని నలుపు గుటుకుగల కాకితము. 2. నా
సాధరణము చూ, భూషణము 2

కలావాదము. అం. శివప్రాక్రములగు చతుష్పతి
తంత్రములలోనొకటి చూ, తంత్రములు
కలావికము సం. వి అ పుం. కొడిచూ, శ్రుంజీ.
కలావికలము. సం. వి. అ పుం పటకము చూ,
పిచ్చుక.

కలాసకము. సం. వి. అ. పుం పడునాలుగంగ
ములుగల సర్వనశేదము చూ, నాటకము
1 (తె ప — కలానికి)

కలాసము. దే వి కుమ్మరి కుండలుచేయు సాధ
నము.

కలాసి హిం వి ఓడమీఁదిపనివాడు (రూ-
కళాసి తెనుగునవాడుక)

కలాసికి వై వి. = కలాసకము చూ, నాటకము 1.
కలాహకము సం. వి. అ పుం కాహళసున
వాద్యము, నఖరి చూ, వీణ

కలి సం. వి ఇ పుం. 1 కయ్యము చూ,
యద్ధము, 2. జిగడము చూ, యద్ధము,
3 కలియుగము 4, 82,000 వత్స
రములకాలము చూ, యుగములు (చూ,
ఈగము 2), 4 ఈందబోయిన కాలగల

చూ, పంగుపు, 5 కూరుడు చూ,
గురుడు 2, 6 తాండె * చూ, విభీత
కము, ఇ. స్త్రీ. 7. కల్లము చూ, వాగె,

8 నీలి *: చూ, రంజని; 9. కల్పవృక్షము
సిద్ధమైన మొగ్గ: చూ, మొగ్గ 1; 10. వి (1)
కడుగు: చూ, శుక్తము, 1; (2) పులియక
బెట్టిన కడుగునీరు చూ, శుక్తము. 1.

కలింగ. సం. వి అ. స్త్రీ. పెద్దపిఱుండలు గల
యాడుది చూ, స్త్రీ

కలింగకము సం. వి అ పుం. కొడిసెకాయ
చూ వత్సకము (ఇంద్రాయవము)

కలింగము. సం. వి అ. పుం. 1. కొడిసె *:
చూ, వత్సకము, 2. కర్కారకము *: చూ,
పుచ్చే, 3. కూకటిముంగ చూ, భృంగరా
జము 3, 4 నెమిలడుగు * చూ, పూతిక
రజము; 5. కలింగదేశము. చూ, దేశము,
6 కొడిసెకాయ చూ, వత్సకము (ఇంద్ర
యవము); 7 కొండ చూ, పర్వతము, 8. చ
క్రందనము చూ, సౌందర్యము

కలింగి. సం. వి ఈ. స్త్రీ. కొడిసెకాయచూ,
వత్సకము (ఇంద్రాయవము)

కలింగుడు సం. విణ 1. నేర్పరి చూ, సమ
రుడు, పుం 2. వాయులింగము అనగా
స్త్రీకాళహస్తీశుడు (అని వాడుక)

కలింజకము. సం. వి అ. పుం కటము చూ,
చాప (రూ-కలింజకము)

కలింజనము సం. వి అ పుం. మంగలివల్లె చూ,
దేశము

కలింజము. సం. వి. అ. పుం. కటము చూ,
చాప.

కలిందకన్య. సం. వి. అ. స్త్రీ. యమునానది
చూ, నది

కలిందజ. సం. వి అ స్త్రీ. —పై —

కలిందము. సం. వి. అ పుం 1. తాండె *:
విభీతకము, పా. 2 కలిందమనుకొండ చూ,
పర్వతము.

కలిమాలకము. సం. వి. అ. పుం. చూ, రూ. కలిమారకము
కలిమాలవండు. సం. వి. అ. పుం. ఎకిమిందు

చూ, పృథువు. 2.

కలిమాల్యము. సం. వి. అ. పుం నెమిలడుగు *
చూ, పూలికరజము

కలిమి దే వి. రూ. కల్మి 1. అతిశయము
చూ, హెచ్చు. 2; 2. సంపద "క కలిమి
యమేట్టలఁజేర్చును" భార. కాం. 1, ఆ. 51
చూ, సంపత్తి. 1; 3. తానము చూ,
స్థానము. 1; 4. కలుగుట. "ఇట్టివహిమ కలి
మికిఁ గతమెయ్యది." భార ఆర. 4, అ.
189. చూ, పుట్టించుట

కలిమిచెలి దే వి లచ్చి. చూ, లక్ష్మి. 1

కలిమిపండుగ ద్వ వి. నేరములేకున్నను ధనవం
తునియొద్ద రాజు పుచ్చుకొనెడు ధనము
కలిమిలేములు. లో. జాగాములు చూ, కష్ట
సుఖములు. "కలిమిలేములు కావడివండలు."
కలిమోహనము. సం. వి అ పుం పండ్లతోనిం
డిన మేడి * చూ, మేడి

కలియకట్టు దే అ క్రి. 1. కలిపికట్టిగా అంటు
గట్టు, 2 అంటుకట్టు చూ, తొక్కు. 3.
కలియఁబెట్టు. దే స క్రి. ఎనియఁజేయు చూ,
ఎనుచు, ఎనుపు.

కలియిక దే వి చూ, రూ- కలయిక
కలియికలాగులు. పా ఒకానొక రతిబంధము
చూ, రతిబంధము

కలియు. దే. స క్రి రూ-కలయు పొందు
చూ, పొిప్తించు (కలపు కలపుగోలు
ఇత్యాది సాధారణపరిమోగములంబట్టి ఇట్లు
ఇతరమధ్యముగాను వ్రాయఁబడియె)

కలియుగము. అం 1. యుగములు నాలుగింటిలో
నొకటి చూ, యుగములు. (చూ, కలి 3)
పా. 2. కలియుగంబున భూపతినలగ్నమే
జన్మలగ్న మని శాస్త్రము చెప్పుచున్నది.

ఈసయమునుబట్టి స్మలగ్నము కలిమి
వలెను.

కలియుగవర్జ్యములు అం. సముద్రయానము
అన్యవర్జ్య స్త్రీనిఁ బెండ్లిచూడుట, పుత్రోత్పత్తి
మధుపర్కములయందుఁ బశువధము, శాస్త్ర
ములయందు మాంసపరిగ్రహము, వానపిన్ద
సన్న్యాసములు, పెండ్లియైన పడుచునకు
మఱలఁబెండ్లిచేయుట, నరమేధాశ్వమేధ గో
మేధములు, మహాప్రస్తానగమనము. (8)

కలిలము. సం వి అ. న. 1 ఆఁడుదాని రక్త
మును మగవానిరేతస్సును కలిసినముద్ద* చూ,
రేతస్సు. 1, పుం 2. గండ్రిగొడ్డలి చూ,
ముద్దరము, 3. పరస్త్రీ సంగమము చూ,
సంయోగము, 4. ఎఱుంగరానిది చూ,
రహస్యము, 5 చొరరానిది చూ, దుర్దమము.

కలివ. సం. వి. అ. స్త్రీ కల్మము చూ, వాగె.
కలివి దే. వి రూ-కలివె * చూ, సాష్టపున్న
ఫల. (పృ)కృతి. కరివిందా. పురుషోత్తమ కవీ
యము.)

కలివె దే వి రూ-వై — (పృ)కృతి. కర
మద్ద పురుషోత్తమకవీయము)

కలీనము. సం వి అ పుం. పచ్చిగుఱ్ఱము చూ,
హయము

కలీయము సం వి అ పుం. న కల్మము చూ,
వాగె.

కలు దే వి రూ-కల్లు. 1. కల.లక్ష్మి. 2. ఆ.
56. చూ, రాయి; 2 బండిచక్రము. కాశీ. 1,
ఆ 77 చూ, బండికల్లు, వై వి. 3 చుభ్యము.
ఉ. హరి 4, ఆ 182 చూ, సుర 1, 4 మద్య
విశేషము* చూ, సుర. 1

కలుంగానుగు. దే వి. (కలు + కానుగు) తా
యంతి. * చూ, వారికము. 1 (రూ-
కలుంగానుగు)

కలుగు. డే. వి 1 బొక్క:చూ, రంధ్రము 1;

2 గుహ అప్పు. కిష్కిం, కాం 27 చూ, రంధ్రము. 1, 8. గర్తము:చూ, రంధ్రము 1 (రూ-కల్లు)

కలుగ్రానుగు డే. వి. చూ, రూ- కలుగ గానుగు.

కలుగజీ. డే వి చెలువులోనగువాని నీళ్ళుపో వుటకు తాతిలో గట్టిన మాగ్గము. చూ, మరి గొమ్మ.

కలుక్కు. డే. వి. యనకు నొచ్చుటయందగు నను కరణము, సా 3, ఆ. 50 చూ, చూసూ

కలుకొగింత. డే. వి చూ, కలుగగానుగు *

కలుగ వీ డే వి ఒకరికముగ వీ * చూ, సోగరాని.

కలుగానుగ డే వి లెగిగాను, రి చూ 1, ఆ. 127 చూ, గాను. (నువ్వుగానుగ అని వాడుక)

కలుగు డే ఆ క్రి 1 ఒప్పిక పగు భాగ. ఉగ్య. 1, ఆ 135 చూ, గనశి దు, 2 గాంగు భాగ ఆం 2, ఆ 110 చూ, క క్రిందు, 3 పు గారి 4 6, ఆ 59 చూ, సర్వాస్తమగు 4 సెన్డింపే భాగ 9, స్కం చూ, పుట్టు 2, 5 పాడు అని 2, ఆ 141 చూ, సరిపడు 2, స క్రి 6 పాంగు భాగ ఆరి 1, ఆ. 231 చూ, సార్పించ (రూ-కల్లు)

కలుగొట్టు డే వి చూ, రూ-కలిగొట్టు *

కలుచి. వై వి. 1 = కలుపమ్. గోమము భాగ. కాం. 4, ఆ. 183 చూ, పాపము, (రూ- కలుచు); 2. కలత చూ, సంతాపము, 8. కోర్కెము: వై. 5, ఆ. 157 చూ, కోవము.

కలుజీడడు. వై. అ. క్రి. కలతపడు. లక్ష్మి. 5, ఆ. 4 చూ, సంతోషించు.

కలుజీవ్వి డే. వి. చూ, రూ- కలజీవ్వి *.

కలుపు డే. వి. 1. దధి "ఒల్వబపులు పొడి కూర గుంపు కలుపువ్ వడియంబులు." శకాం.

8, ఆ. 14 చూ, పెరుగు 1; 2. వికృతదధి. చూ, పెరుగు. 1. (రూ-కలపు), 8. పైరు లాని కనుపులోనగునది చూ, అలుము; సుక్తి 4 కూర్పు, కలియజేయు చూ, సంధించు. 8.

కలుపుగోలు. డే వి (కలుపు + కోలు) రూ- కల్పుగోలు. అశ్వము "మ పోగాడుకురట్టి వారిలకు గల్పుంగోలు వుట్టింప." చ. దోర్తి. 3, ఆ. చూ, బుట్టింప. 1

కలుపుగోలరి. మ ద్వ 9. రూ-కల్పుగోలు తనము ఆర్పివోయి; రామా. 5, ఆ 184 చూ, గుట్టింప. 1

కలుపుట. డే వి 1 కలపము చూ, సుకల పము, 2 రబ్బ గానరిగమున భాగము భర్త తోకలుపుట చూ, గర్భాధానము

కలుబంద డే. వి చూ, రూ-కలుబంద *

కలుచంద డే వి — వై —

కలుము వై వి = కల్లు. కలు . యము, ఆం, భా ప్తి 106 చూ, వాస

కలుమువీ డే వి అందరి చూ, నిష్ప్రయోగ పడుడు

కలుములిరిలపడ్డ ద్వ 8 నిరియేలి చూ, మర్తి ఘడు

కలుములచెలి డే వి లచ్చి చూ, లక్ష్మి. 1.

కలువ వై వి. 1 = కైగర రూ- కల్వ ఒకా నొకజలపువ్వుము, ఉత్పిలము; య 5, ఆ 104 చూ, పద్మము. 1, 2. కూడిక చూ, సంయోగము.

కలువకంటి. ద్వ. వి. (కలువ + కన్ను). 1. అడుగు చూ, శ్రీ; 2. కలువతోకులకంటి కన్నులు గల యోడుని: చూ, శ్రీ.

కలువడము. వై. వి (కలువ + వడము) ఉత్ప
వాదికాలములలో ద్వజస్తంభములోనగువాని
యందు వేరిలగట్టెడు బంగారు కలువపూ
దండ, కళా. 2, ఆ 9, రా. ఆ. కాం 52,
భార ఆది 6, ఆ 149 చూ, విభాసము
కలువము దే. వి రూ-కల్పము. మందునూలు
జాయి చూ, రాయి.

కలువరాయడు వై. వి. చేందమామ చూ,
చంద్రుడు (ఇట్లు కలువతీరులోనగునవి)
కలువరింత దే వి చూ, రూ- కలువరింత
కలువరింపు దే వి —వై—
కలువతాకట్టు. ద్వ. వి. శిలాబంధపుష్కరిణి చూ,
సగున్న. 1.

కలువతీరు ద్వ. వి. 1. కలువపూతీరు చూ
రూ- కల్పతీరు, బ 2 రూ- కల్పతీరు
పిలుగుదులమీది నఖతీరు చూ, నఖతీరు
ము, బ. 3. కంటియంగుళేయు నఖతీరు,
రూ-కల్పతీరు చూ, నఖతీరు.

కలువలదాయ. వై వి తమ్ములవిందు “కలువల
దాయ వంగడపుగొడవ” అచ్చి యు, కాం
79 చూ, నూర్పుడు (ఇట్లు కలువలమాడు)

కలువలతీనితోడు ద్వ. వి లచ్చి చూ, లక్ష్మి 1.
కలువవిందు ద్వ. వి కుముదబాంధపుడు రామా
6, ఆ 30 చూ, చంద్రుడు (ఇట్లు కలు
వచెలి)

కలువు దే. ఆ క్రీ చూ, రూ- కలుగు
(పుట్టుట — “ఉ. నీపుగలువక నియతోన్న
లింగాంచె దండీయున్” వసు 5, ఆ 15,
పాండు, — “క రారాపులేలచేసెను, రా
రాననుగలువక గలువరా రామేడక” సా.
2, ఆ. 128)

కలువము సం. వి అ. న. 1. = కలుచే చూ,
పాపము, 2. భయానక రసము, నవరసములలో
నొకటి: చూ, రసములు, పుం 8, దున్నపోతు

చూ, మహిమము, 4. కోపము-చూ, రోషము;
5 పులికడుగు చూ, శుక్తము. 1; 6. గాలి;
చూ, వాయువు, 7 దుమ్ము చూ, రేణువు. 1;
8 నెల చూ, మాసము. 1, విలా 9. కలకఁ
బాతినది చూ, మలినము 3, 10 చరించు
నది చూ, తరళము, 11 చిత్రవర్ణముకలది
చూ, వర్ణము 6.

కలుషించు. సం అ క్రి కలకఁబాటు. చూ,
ఉ 2, ఆ 29, భార విరా 2, ఆ 49;
చూ, సంక్షోభించు

కలుషుడు సం వి. ఆ పుం. రక్కసుడు
చూ, రాక్షసుడు 1

కలుసుగుర ద్వ. వి (కలుసు + గుర)
అనుకుగావండిసహార “కలుసు గురలును
బట్టెలుదియ్యచేరులం బంచే గారలు నానవాలు
జేన్తు” వై 3, ఆ 50 (కలగలు
పుకూర అనివాడుక) చూ, వ్యంజనము 1.

కలోపనలి అం మధ్యమగ్రామగత మూర్ఛనలు
ఏడింటిలో నొకటి చూ, మధ్యమగ్రామగత
మూర్ఛనలు.

కల్కండ దే వి. చూ, రూ- కలకండ

కల్కఫలము. సం వి అ పుం దాడిము *
చూ, దానిమ్మ

కల్పము సం వి. ఆ పుం, న 1 కపటము
చూ, వ్యాజము. 1, 2 కలచే చూ, పాపము,
3 నెయ్యిచూ నెలలోనగు వానియందు అడుగున
నిలిచినమట్టి చూ, మట్టి 2, 4 ఏరుగడము
చూ, మలము. 1, 5 మలసామాన్యము చూ,
మలము, 1, (కొప్పు, రేతస్సు, నెత్తురు,
మెదడు, మూత్రము, విష్ట, గులిమి, చీమిడి,
తెమడ, కన్నీరు, పుసి, చెమటయనవండ్రం
డువిధములయిన మలములు), 6 తాండె
చూ, విభీతకము

కల్పి... సం. వి ఇ పుం. 1 తాడె * మా,
 కల్పితము, 2. దశావతారములలో నొకటి
 మా, అవతారములు. (రూ- కలికి), కే. వి.
 (1) రూ- కలికి అందుచి మా, (క్రీ). (2)
 రూ- కలికి వనోజ్జారాలగు అందుచి
 మా, (క్రీ)

పరిభాసకర్మలు, తదంగకర్మలు అని రెండు విధములు. వాటివిధమున కల్పనూత్రిముల చేతఁ దెలిసి చేయించెడివాన బుద్ధివృత్తులు, శాస్త్రములు అనిపించుకొందురు. యజుర్వేద కల్పనూత్రిజ్ఞులు అధ్వ్యులనిపించుకొందురు. ఋగ్వేదకల్పనూత్రిజ్ఞులు హోతలు, సామ వేదకల్పనూత్రిజ్ఞులు ఉద్ధాతలు, అధర్వవేద కల్పనూత్రిజ్ఞులు ఆగమికులు అనిపించు కొందురు. ఇందులో కొన్ని గృహ్యనూత్రిములు, ధర్మపన్నములు అని వేరువేరుగా నున్నవి. వానిలో వివాహోపనయనాది వైదికాచారములుకొన్ని ఖిలకాఖాశుశ్రీతినిధములైన ధర్మములను విధింపఁబడెను. ఆగ్రంథములు సృష్టితొలయును వానియందు విధింపఁబడిన కర్మములు స్మార్తములనియు వాడఁబడును ఆపస్తంబకల్పనూత్రిమునకు ధూర్తస్వామికృతమైన భాష్యముకలదు ఈలాగుననే పృథికల్పనూత్రిమునకును వేరువేరు భాష్యములును వ్యాఖ్యానములునుకలవు. ఆపస్తంబముచేసిన శాస్త్రపన్నములేమి గృహ్యమేమి యావద్భుభకర్మలను గుఱించినవేకొని మఱియొకటికారు అనఁగా నాసానము మొదలుకొని అశ్వమేధాంతము క్రితువులును, నిషేకాదిశ్రేణు నాంతములైన పాదకకర్మములును చెప్పఁబడినవనుట అయితే ఆపస్తంబముని శుభమునుబోధించిన తననోటనకు భమును బోధింపనమాధానము లేనందున నందున గుఱించి తనఃస్మృత్యైవ భరద్వాజముచేత చేయించెను అనూత్రిములలో జెప్పఁబడినది యావత్తును బౌద్ధ్యవైపికము బుద్ధ్యామేధసంస్కారమును అనిపించుకొనును ఈ యజుర్వేదము జ్ఞులయముకు ముఖ్యవంత్రమై యున్నది. అనఁగా హోమములు మొదలైనవానికి నుపయోగించెడిది అనుట. అట్టి

హోమములనందుకొనఁగల దేవతలను పేరు పేరునరుసుల పిలుచుటకును పూజాహోమము నుపయోగించెడి మంత్రముల బుద్ధివృత్తులు, అవి కలదియుగ్వేదము ఒకదేవతను పూజఁచెడి ఋత్కులగుంపు స్తుతము=స్తోమము అనిపించుకొనును ఈఋత్కులలో మొదటివానినందుకొనివైదికములైన సప్తస్వరములతో పాడిన ఉద్ధానము = అక్షే సామమనిపించుకొనును. ఋగ్వేదమున కాశ్వలాయన కల్పనూత్రిము ప్రసిద్ధము. సామవేదమునకు ధూర్తస్వామికల్పనూత్రిము పృసిద్ధము. ఈయన వేదము లేకగీతమై అన్ని శాఖలవారికి సమస్తకృతువులును నడిపించుచుండును అధర్వవేదమైన యామూఁటినిఁ జెందక పృత్యేకముగా శ్వేన యాగముమొదలైన అభిచారికకర్మములనఁగా శత్రుసంహారము పృయోజనముగాఁగల జప హోమాదులనువానిని విధింపుచుండును అందులో అధర్వణభధ్వికాళిమొదలైన యుగ్రదేవతల ప్రార్థనలు బహుఋత్కులయందుఁగలిగియుండును ఆమంత్రములకు ఆకర్షణము, స్తంభనము, మారణము, మోహనము, వశీకరణము, ఉచ్చాటనము అనెడు షట్ప్రయోగాములు మొదలైనవాటిని బోధించుటకై దూర్వాసుకల్పనూత్రిము మొదలైనవికలవు. అది యావత్తువంత్రకాస్త్రము=ఆగమకాస్త్రమని పించుకొనును (చూ, ఉపదిద్దలు)

కల్పవృక్షము సం. వి. అ. పుం. 1. కోరికనస్తువు లనిచ్చెను దేవవృక్షసామాన్యముః చూ, వేలు పుంజెట్టు, అం. 2 కల్పవృక్షములయిదింటి లోనొకటి, చూ, కల్పవృక్షములు, 3. మహాదానములు పదునాటింటిలో నొకటి: చూ, మహాదానములు.

కల్పవృక్షములు అం. మందారము, సారిజాతము, సంతానము, కల్పవృక్షము, హరిచందనము, (5)

కల్పనూత్రిములు పా. (అగ్ని వైశ్య నూత్రే)
బోధాయనాది తోమ్మిది నూత్రీములు.—

1 బోధాయనము, 2 అవస్తంబము, 3 సత్యా
హాళము, 4 దాగిహ్యయణము, 5 అగస్త్యము,
6 కాణ్డిల్యము, 7 అశ్వలానము, 8 కాంభ
వీయము, 9 కాత్యాయనము — ఇవి షోడ
శసంస్కారాత్మకములై కర్మప్రతిపాదితులగు
పూర్వకాండమును మాత్రము వచించుటచే
నీనూత్రీములు పూర్వనూత్రీములు, వైఖాన
సాది తోమ్మిది నూత్రీములు.— 1 వైఖా
నము, 2 శాన్కీయము, 3 భాగవ్యాయము,
4 అగ్ని వైశ్యము, 5 వైమనీయము, 6 (చూ)
వాఘాలము, 7 నూర్ణ్యంబినము, 8 కాణ్డి
యము, 9 కాపీతకము — ఇవి నిషేకాద్యస్తో
దశ సంస్కారాత్మకములై కర్మప్రతిపాదితు
పూర్వకాణ్డియమున జ్ఞానప్రతిపాదితులగు అప
రకాణ్డియమును వచించుటచే నీనూత్రీములు
అపర నూత్రీములు. (చూ, అవస్తంబము
అచ్చుల అనుబంధములో) ఈనూత్రానుసార
లందఱును బ్రాహ్మణులై ఇందోకరికరి
మతీయొకరు శ్రేష్ఠులనిగాని అత్యుపవాగిని
గాని చెప్పట మహాముఖల దూరించుట
యగును

కల్పాంతము సం వి అ పుం ప్రశయము,
తుంగుడు చూ, సంవర్తము. 1.

కల్పింమి. సం. స క్రి 1 కలిగింమి చూ,
సృజించు, 2. రచింమి చూ, విచించి.

కల్పితము సం వి అ. పుం 1 నిర్మించిన
యేనుగు చూ, హస్తీ, విణ 2. రచియింప
బడినది చూ, విరచితము.

కల్పనము, సం. వి. అ. పుం. 1 కనటు చూ,
పాదము; 2: చూ, హస్తపుష్పము; పుం. 3. క
కానిక పుష్పము చూ, పాదములు; 4. నూత్రము

చూ, వర్ణము. 6. విణ. 5 నల్లనిది చూ, వర్ణము. 8.
6. కలకంఠాతీనది చూ, మలినము. 8.

కల్పాని. సం. వి ఈ. శ్రీ. పాంచాను చూ,
హడపము. 1. (చూ, పాత్రీము. 6)

కల్పానుకంఠు. సం. వి. అ పుం. యుక్తంబి;
చూ, కివుడు

కల్పానుపాగుడు. సం వి. అ పుం. ఇత్యోకు
వంశీయుడగు అయోధ్యాధిపతి, సాదాను
డనురాజు చూ, రాజీ 1.

కల్పానుము సం వి అ. పుం. 1. చిత్రీవర్ణ
ము చూ, వర్ణము 6, 2. నలుపు. చూ,
వర్ణము 6, 3 అలచేందలు చూ, రాజ
మాము, 4 కనటు చూ, పాపము,
5 కోపము చూ, హాపము, 6. నలుపెక్కు
వగాలల తెలుపు చూ, వర్ణము 6, విణ.
7 చిత్రివర్ణము లివి చూ, వర్ణము 6,
విణ 8 నలుపెక్కువగాలల తెలుపులని
చూ, వర్ణము 6, 9 నలుపులని చూ,
వర్ణము 6

కల్పాని. సం వి ఈ శ్రీ. 1 ఎగ్గిలుపు
గల తెల్లని వస్తువు, 2 కల్పాని చూ,
నది, 3 అయోనియాలము చూ, నీలము 12,
4 గుడము చూ, ముడ్డి

కల్పానిండు సం వి. అ పుం కికి, సుడు
చూ, రాక్షసుడు 1

కల్పి శే వి చూ, రూ- కలిమి.

కల్ప సం వి అ శ్రీ. 1 అడుది చూ, శ్రీ,
2=కల్లు. చూ, నుర. 1, 3. మంచితూట
చూ, హితవచనము, 4 కిగక చూ, హరి
తక.

కల్పము. సం. వి అ. న. 1. శేకువ: చూ, శేగు
బొము, 2.=కల్లు: చూ, నుర 1; 3 ప్రధా
నము. చూ, శ్రీవ్యయము; విణ. 4. ఏడమూ
కుడు: భూ, చెదిరినూడు; 5. ఉపాయము

కలది. (మాట) చూ, హితవచనము, 6 శుభ మైనది. (మాట) చూ, హితవచనము, 7 రోగములేనిది చూ, వార్తము. 8, 8 సంపాదించబడినది చూ, సంపాదితము, 9. తరుణమునందగినది రూ-కాల్పము

కల్పజ్ఞి సం. వి. ఇ. .శ్రీ కల్పవర్తము చూ, పౌత్రోద్భవము

కల్పత్వము. సం వి. ఆ. న రోగములేమి అనాయము, ఆరోగ్యము

కల్పపాలుండు సం వి ఆ పుం. కల్పిలి: చూ, సురాజీవి

కల్పవర్తము. సం వి. ఆ. పుం. కల్పజ్ఞి చూ, పౌత్రోద్భవము

కల్పాణ. అం. ఘృతములలో నొకటి చూ, ఘృతములు.

కల్పాణగోత్రీ సం వి. ఆ. శ్రీ. గంగానది: చూ, నది.

కల్పాణగోత్రీము సం వి ఆ. పుం. 1 మేరువు: చూ, పర్వతము, 2 అర్క-పర్వము * చూ, జిల్లేడు, 3 మంచినదారి చూ, సన్మార్గము

కల్పాణవిజము సం వి ఆ పుం. మనూరము బిల్వతలగడ చూ, లోడు.

కల్పాణము. సం వి ఆ న 1 తేమము చూ, శుభము 1, 2 చొక్క-పుబంగారు చూ, లోనాము 1, 3 ఋద్ధి, వృద్ధియను ఓషధి: ద్రావ్యంగము చూ, వృద్ధి, 4. పెండ్లి చూ, వివాహము, 5 అక్షయము చూ, శాశ్వతము, విణ 6 మంగళశిఖరమైనది చూ, శుభము 1.

కల్పాణి సం వి. ఈ. శ్రీ. 1 గౌరి చూ, పార్వతి. 1, 2 నేల చూ, భూమి. 1, 3 బ. కానొక రాగము: చూ, స్వరము 2 4 కారు మినుము చూ, మినుము, 5 అవు చూ, ధేనువు.

కల్పాణిక సం. వి. ఆ శ్రీ మణిసీల: చూ, రాయి.

కల్పాణిని. సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1. బల *: చూ, ముత్తనపులగము, విణ. 2 కల్పాణ విశిష్టమైనది.

కల్పా పాలుండు. సం. వి. ఆ. పుం. కల్పము వాడు: చూ, సురాజీవి.

కల్పండు. సం వి. ఆ పుం. 1 దక్షిణం, నవ బ్రహ్మలలో నొకబ్రహ్మ చూ, బ్రహ్మ: 1; 2. శివతరోగుండు చూ, వార్తండు; బి: నేర్పరి చూ, సమర్థుండు, 4. మూగవాడు. చూ, మూగ 3, 5 చెవిటి చూ, బధిరుండు

కల్ప. జే వి 1. పరుషవచనము, పర 3. ఆ. 297 చూ, పరుషము. 2, 2. అసత్యవచనము, కళా. 3, ఆ. 246 చూ, వితథము; 3 తప్పు, సా. 2, ఆ 251 చూ, నేగము; 4. మోసము, అచ్చ. యు, కాం 116 చూ, వంచన, 5. తోడులోనగునాని వెలుగు.

“వెలికల్లైతురా వేల్పులకుడుపువో.” ఉ. హరి. 4, ఆ 308 చూ, ప్రాచీనము. 1; విణ 6. అసత్యము చూ, వితథము; 7 పరము చూ, పరుషము. 2

కల్పంగడి ద్వ వి సారాకొట్టు చూ, గృహము 1.

కల్పంబు అం విస్వాణములు ముప్పదిరెండింటిలో నొకటి చూ, విస్వాణములు (రూ-కల్పము) కల్పండు. సం విణ చెవిటి చూ, బధిరుండు.

కల్పజగడము ద్వ. వి అభ్యాభ్యాసము: చూ, యుద్ధము

కల్పతనము. జే వి. 1 చెడ్డనడత, కాశీ. 4, ఆ. 90 చూ, తప్పునడత, 2. మోసము, భాగ. 6, స్కం. 5 చూ, వంచన.

కల్పత్వము సం వి. ఆ. న. స్వరభేదము చూ, స్వరము. 2; 2. చెవుడు చూ, పెద్దపిన్నపము

కల్లము సుం. వి. అ. పుం 1 కల్లమాటా మా,
వితథము, 2. పసుపు మా, వల్లము. 6,
అం. 8. మా, రూ-కల్లంబు, దే. వి (1) రూ-
కల్లము. మా, ఖలము. 4.

కల్లరి. దే. వి. అ. (కల్ల + అరి) 1 రూ-కల్లరీడు
అనకల్లము పలుకువాడు మా, ముఖగుడు
2. తప్పచేసినవాడు, సా 2, ఆ 278 మా,
బొంతులాడు, 3 మోసగాడు, అన్య
ఆర, కాం. 66 మా, వంగుడు, 4 చుట్టు
డు (లేక) చుట్టురాలు, అన్య బాల, కాం
86 మా, వ్యాగుడు. 2.

కల్లరీడు. దే. వి. అ. (కల్లరి + రీడు) - వై -
(స్వార్థము. ఈడు)

కల్లచు. దే. వి. అ. మత్స్యవిగ్రహము, వంశ 4,
ఆ. 187. మా, మత్స్యము 1

కల్లగు వా కల్లమీడి అస మా, సకము. 4
కల్లి దే. వి. అ. లోటు లోగువాని వెలుగు
మా, ప్రాసము. 1. (బాలచంద్రాచార్యులు)

కల్లు. దే. వి. 1. కన్ను, కల్లు 1, ఆ మా,
నేత్రము. 2. కల, వై 8, ఆ 152 మా,
రాయి, 3 గండికము, భాగ కల్లు 3,
ఆ 842 మా, బండికల్లు, వై వి = కల్లు
4 మద్యము, భాగ విరా 2, ఆ 98 మా,
సుర. 1, 5. మద్యవిశేషము, రా ఆ, కాం
మా, సుర 1, రూ-కలు 2-8-4-5

కల్లుకుండ. ద్వ. వి. అం. 2 మా, భాండము. 3

కల్లుగిన్నె ద్వ. వి. కల్లుత్రా గడుగిన్నె, సు
కము మా, సుర. 2

కల్లులేట. ద్వ. వి. కల్లుపై లేటేలేట మా,
సురానుండము.

కల్లుతాగుట. ద్వ. వి. మా, సరకము 2.

కల్లుపాక. ద్వ. వి. కల్లుగల ఇల్లు మా,
గృహము. 1.

కల్లుపెంట. ద్వ. వి. కల్లుమొడువోటు. మా,
శుండ (శ ర.)

కల్లుపడు ద్వ. అ. కి (కల్లు + పడు) మ్రాని
పడు, స్వా. 5, ఆ 19, భల్లా. 2, ఆ మా,
స్తంభించు

కల్లుపడ్డవి ద్వ. వి. కల్లుపడ్డింపు మా, సకము. 5

కల్లుపడ్డింపు ద్వ. వి. - వై -

కల్లుపెల్లి ద్వ. వి. కల్లుసంధ్యము మా, సము
ద్రము

కల్లుసగద్రము ద్వ. వి. - వై. -

కల్లుకు దే. వి. (కల్లు + ఎలుక) చాలములలో
గలగులయందుండే యెలుక; స్వా 4,
ఆ 25 మా. మూసికము

కల్లేడు దే. వి. అ. ఒకానొక పక్షి, స్వా 4,
ఆ 58 మా, పక్షి

కల్లేలు దే. వి. (కల్లు + ఏలు) వీధిద్రవ్యక
వాచకము. అ. కల్లేలు - 2, కాశీ. 8,
14 2 మా, - 2

కల్లాలలు సుం. వి. అ. పుం 1 కల్లాల మా,
కావి 1 (రూ-కల్లాలలు - ద్రవాగమము).
2 ఆనందము మా, సంతో. ము

కల్లాలిని సుం. వి. అ. కల్లి. ఏమా మా, - 2
కల్లాలిండు సుం. వి. అ. పు. మా, మా,
శకునిపు 1.

కల్వ వై. వి. - వై. వి. మా, రూ-కల *

కల్వము దే. వి. మా, రూ-కలుకము

కల్వతేకు ద్వ. వి. మా, రూ-కలుక తేకు.

కల్వలవొగదారి. ద్వ. వి. గారి మా, స్వా. 1

కల్లగము. సుం. వి. అ. స సాగంధికము, ఇం
మీక నెలుపును వెలుపును గలిగి మిక్కిలి
పరిమళముగల కలుక * మా, పద్యము. 1

కలు దే. వి. 1. కీత. రూ-కవలి. "జీక్ష్మవకవ."
మా, సుగంధి. 5, 2. యుగళము. "కన్ను

గవము. చూ. సం.గడి. 5 (చెడరములు నొకటిగానే చెప్పుచున్నారు.)
 కవళము. సం.వి.ఆ పుం.ముద్ద చూ, సాపాటు.
 కవళము. దే వి. 1 నవ్వటయందగు ధ్వన్యనుకరణము, జై. 6, ఆ 116 చూ, హూహూ,
 2. పలుకుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము. ఉ.
 రా. 7, ఆ 288 చూ, హూహూ,
 3. వ్రాలుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము,
 నశ. 8, భా. 971 చూ, హూహూ
 కవచప్రతిము. సం. వి ఆ స బుజేపత్తి *
 చూ, భూరము
 కవచము. సం వి ఆ పుం. 1 బొందలము
 చూ, బొందడము, 2 తప్పెట, పటహము,
 ధవణము చూ, వీణె, 3. కలజిచ్చి * చూ,
 ప్లతుము, 4 పర్పాటకము * చూ, తృణము 1,
 పుం, శ్రీ 5 లోము చూ, వక్షము,
 6 ఆకు చూ, పర్వము 1, 7 రాత్రి మేలు
 కొనియుండుట * చూ, జొగారము, 8 సన్నా
 హము చూ, యత్నము
 కవట దే వి 1 పెద్దకొమ్మ, భార విరా 1,
 ఆ. 162 చూ, కాఖ 1, విణ 2 లేత
 చూ, సుకుహరము. "కవటాక్ష" ము
 కవటి సం వి ఈ శ్రీ కవాటము చూ,
 తలుపు.
 కవడ దే వి వాద్యనిశేషము, ఆం, భా ప్ర
 నాట్య 128 చూ, వీణె (రూ-కవిడి)
 వణకాడు. దే. విణ మల్లగమనము దెలిసిన
 వాడు, ఆం, భా ద్వి. త్న 208
 కవణము వై వి=భాదసమ్ గుల్లము మొదలగు
 వానియొక్క ఉలపలు లోనుగాఁగల ఛిత్త్య
 ము; జై 2, ఆ. 16 చూ, ఛిత్త్యము. (రూ-
 కవళము)
 కవనము సం వి ఆ. పుం.కవిత్వమును చెప్పుట
 (వాడుక.)

కవను. దే. వి. కసపు; ఆం, భా. ద్వి. వ. 76-
 చూ, తృణము 1
 కవపులుగు దే వి. డిక్కివపక్కి చూ, చక్రి
 వాకము. (ఆం. ప చర. 81)
 కవపుల్లదాయ. దే వి. చేందురుడు చూ,
 చంద్రుడు.
 కవయి సం వి ఈ శ్రీ చోజచేప చూ,
 మత్స్యము 1
 కవయుట. దే వి 1. రత్తి, గూ, సంయోగము,
 2. కూడిక చూ, సంయోగము.
 కవరి. సం వి ఆ. శ్రీ. బర్బర * చూ,
 వాయింట
 కవరి సం. వి. ఈ. శ్రీ 1 కారాగారబం
 ధము చూ, బంధనాలయము, 2 శిఖ గూ,
 సిగ
 కవరము సం విణ 1 శిఖ చూ, సిగ, 2 కూడు
 కొన్నది చూ, సంయుక్తము, 3 చెక్కి-బడి
 ఁది చూ, రుషితము, పుం వి 4 ఉప్పు
 చూ, లవణము. 1.
 కవరి సం. వి. ఈ. శ్రీ. కొప్పు చూ, శేనలి.
 కవరు వా వి 1 (వ్రాసినబాబును ఉంచెడు)
 కాగితపు సంచి (ఎన్వలప్), 2 వైకప్పు.
 కవర్లము. పా "క ఖ గ ఘ ఙ" (వర్ణవిభాగ
 ప్రకరణము—క ఖ గ ఘ ఙ-కి వర్లము,
 చ ఛ జ ఝ ఞ-చ వర్లము, ట ఠ డ ఢ-ట
 వర్లము, త థ ద ధ న-త వర్లము, ప ఫ బ భ
 మ-ప వర్లము. ఈ 25 అక్షరములకు 'స్వర్గ
 ము' లని పేరు) చూ, స్వర్గములు
 కవళలు. దే వి. బ సాచికలు, ఆము 1, ఆ.59
 చూ, సాచిక
 కవలకాయ దే వి చూ, అమడకాయ
 కవలవారు దే వి అమడలు చూ, యమధ
 శిఖువులు.

కవలి. జే. వి. జీతం చూ, సం.డి. 5. (అంధ్ర) పద పారిజాతము.)

కవలు జే. వి. 1. కుశలపులు, శ్రీరామపుత్రులు, ఉ.రా. 7, ఆ. 164 చూ, యమభక్తువులు; 2. కుశలసూత్రపులు, భాగ. భీష్మ 1, ఆ. 109; అంధ్రపద పారిజాతము చూ, యమభక్తువులు, 3 కవలిద్దలు చూ, యమభక్తువులు, 4. వేదాదిపరసమునందు గొంత సామ్యముచే నొకటి విడచి మఱియొకటివచ్చి కలయుట. “సే. ఎడనెడను గవల్లెదడచెడనం డంగ గుఱుతులు మదిబాగులొపి నిలిపి” కరా. 4, ఆ 41

కవలుకొను జే. ఆ. క్రి వేదాదిపరసమునందు గొంత సామ్యముచే నొకటి విడచి మఱియొకటి వచ్చి కలయు “ఎ గీ కవలుకొని వేదపరిసము కవలుకొనియె” విక్రి. 4, ఆ 50: కవలునోపు

కవలునోపు జే. ఆ క్రి (కవలు + నోపు) —పై— “గీ కవలునోపుండల ప్రయోగ కలుకుంటి” పాండు 2, ఆ 19

కవళము. సం. వి. ఆ పుం = కళము, ముద్ద చూ, సాసాటు

కవసము సం. వి. ఆ పుం కవసము చూ, బొందడము

కవాటము సం. వి. ఆ పుం, స. ఈ శ్రీ చూ, తిలపు (రూ.క సాటము)

కవాటవక్రము సం. వి. ఆ స కృత్ భేదము చూ, వృత్తుము

కవాటి సం. వి. ఈ శ్రీ చూ, కలుపు

కవాడము. అర. వి. ఎద్దులుమాయు బరువు

కవాతు హిం. వి. దండువారు చేయు సాధ కము, కనరకు (డిల్లిలు.)

కవారము, సం. వి. ఆ స. తామర * చూ,

కవి సం. వి. ఇ. పుం. 1=కయి. కావ్యకర్త.

చూ, మాటలల్లువాడు, 2 శుభ్రుడు: చూ, రాహువు. 2; 3 వాల్మీకి. చూ, ముని. 1; 4 పక్షివిశేషము చూ, పక్షి; పుం, విణ. ఇ. 5 పండితుడు: చూ, విద్వాంసుడు; ఇ. శ్రీ 6 (గుఱుము) కల్లెము: చూ, వాగ

కవియే జే. స. శ్రీ రూ.కవియించి; భాగ. 9. స్కం. 102: చూ, వ్యాపించు.

కవిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. కల్లెము: చూ, వాగ, 2. చొటచేప చూ, నల్లవ్రుము. 1; 3. కేగికావుప్పము * చూ, వృత్తుము.

కవికింగధూమణము సా. బకానొక వృత్తము

ఈ వృత్తిమునొక్కొక్క సాదమునందు స, జ, స, స, స, , గ ములతో గూడి తొమ్మిదింటి యలిగాఁగల పదోమ్మిదవ యందస్సునందు గట్టి వృత్తిము ఈగా — “సవల్లికళి” యు. 17 స. సానసంబులకొ

పు. 1. కింగధూమణము - గా నిచ్చియి తిని యిటికొటికి స్రవశిల్లు కిచ్చును - పరిగకసాని ను సేగ్రునికొట్టి ధనిసమిత్తాధా నుగల - దిప్పిలై ను గోకులట్లుగాక” అప్ప 244 పాట చూ, వృత్తిము 1

కవికిగ్ధసాము సా ఈ గ్రంథకర్త సంత పాల స్థానికాది (16 శతాబ్ది)

కవికిగ్ధపుము అం ఈ గ్రంథకర్త ఓప దేవుడు చూ, కావ్యవాటకముల

కవికిల్లిక. 333 సా ప్రగంధము

కవి. కోర గండ్రుదయము. సా ఈ గ్రంథకర్త అల్లమరాజు రామకృష్ణకవి (19 శతాబ్ది)

కవిచేయు జే. ఆ క్రి. 1. కవియు, 2. :5 ఆ. 109: చూ, వ్యాపించు; 2. కన్నుచేయు, చూ, దృష్టించు.

కవిజనచోర చంద్రోదయము. సా. ఈ గ్రంథ కర్త నాథరాజు తొంతకవి.

కవిజనరంజనము. పా ఈగ్రంథకర్త అడిదము
నూరకవి (18 శతాబ్ది)

కవిజ్యోత్సము. సం. వి అ. పుం. వాల్మీకిముని.
చూ, ముని. 1.

కవిడి. జీ. వి చర్మవాద్యవిశేషము చూ, వీణ
కవిత సం వి అ. శ్రీ. 1. పొత్తము. చూ,
పుస్తకము, ఋ. పుం. 2. కవి చూ, మాట
లలువాడు

కవిశ్రయము. పానన్నయ, తిక్కన, ఎఱ్ఱన చూ,
త్రయము. (చూ, కవులు)

కవిత్వము. సం వి. అ. పుం. 1. = కయితము:
చూ, మాటలలుట, అం 2 అవధానములు
యెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, అవధానములు
కవిత్వరచన. పా. ఛందస్సునకు సంబంధించినది
(ఆశు, గర్భ, ఒంధ, చిత్ర)కవిత్వములు) చూ,
ఉపద్యలు.

కవియము. సం వి అ. పుం, శ్రీ. కశ్యము
చూ, వాగ్.

కవియించు. జీ స. క్రి రూ- కవించు చూ,
వ్యాపించు.

కవియు జీ. అ. క్రి 1 పర్య, భార కర్ణ
2, అ. 281 చూ, వ్యాపించు, 2 కన్ను
వేయు చూ, దృష్టించు

కవియువెంచు. జీ అ. క్రి (కవియు + తెంచు)
కవియు, భార. విరా 5, అ. 192 చూ,
వ్యాపించు, 2. కన్ను వేయు చూ దృష్టించు
కవిరాజమనోరంజనము పా ఈగ్రంథకర్తకను
పర్తి అబ్బయ్యమాత్యుడు (18 శతాబ్ది)

కవిరాజురాజితము పా. ఒకానొక వృత్తము
ఈవృత్తమునందొక్కొక్క పాదమునందు న,
జ, జ, జ, జ, జ, జ, వ గణములుగలిగి
ఎనిమిదింటుం బదునాలుగింట నిరుపదింట యతు
లుగల త్రయోవింశచ్చందస్సునందుద్భవించిన
వృత్తము. ఉదా. — కలయగ నొక్కన, కా

రము నాజుజ, కారములున్వము, గాటము
గానలరిచవోడ్విర దాపలతైలము, తైలివిరా
మము, లందినర । ర్గళ కవిరాజ వి రాజితవృ
త్తము, రాణజనార్దన రమ్యకథా । వశులగ
వీశులు, వర్ణననేయగ, వాళిలనజస్రము, వా
విరిగ్గ ” అష్ట 249 పుట

కవిరామాయణుడు. సం వి అ. పుం. వాల్మీకి
ముని: చూ, ముని. 1.

కవిరి వై వి= ఖాదిర: కాంచీ చూ, రంగ
దము (గ్రహణికి మంచిది)

కవిరియుండ. ద్వ. వి. కాంచీవడియము. -వై-
కవిల. వై వి = కపిల: కపిలవర్ణము, భార.
అది 4, అ. 254 చూ, వర్ణము 6.

కవీలానిక. సం. వి. అ. శ్రీ. వీణావిశేషము.
చూ, వీణ

కవీలియ జీ వి. ఘటింజిన నీలపటపువర్ణ పుస్త
కము తెక్కపుస్తకము “నీడుకవీలియ నీవ్రా
సినిపి ” పాండు 5, అ. 52 చూ, పుస్తకము
(రూ-కవీలె)

కవీలె జీ వి — వై — “కవీలెలోనున్న పృ
కారంబు పృజ పాపపుణ్యముల్ చిత్రగుప్తుం
డుతెలుప.” ఉ, రా. 8, అ. 316. (గంట
ముతో వ్రాసిన తాటాకులప్రతి అనివాడుక)

కవీవాల్మీకి సం. వి ౨ పుం చూ, కవిరామా
యణుడు.

కవీవేది సం విణ పండితుడు. చూ, విద్వాం
సుడు

కవీయము సం వి. అ న కల్లె: చూ, వాగ్.
కవీశ్వరుడు. సం వి అ. పుం 1 = కయినరుం
డు కవులలో శ్రేష్ఠుడు. చూ, మాటలలు
వాడు, 2. అంచీ చూ, పాంస

కవీశ్వరులు. అం. సభాసంతాంగములలో నొకరు
చూ, సభాసంతాంగములు. (చూ, అంగము 9)

కవు దే వి. వృత్తియందు కాను కట్టుమునకు
మీఁదివరము లోపింపఁగా మిగిలినరూపము
“కవుఁడే” మొఁదల కా.

కవుఁగిలి. వై. వి = కలింక చూ, రూ- కాఁగిలి.
కవుఁగిలింఁచు. వై. స. క్రి: చూ, రూ- కాఁగి
లింఁచు.

కవుఁగిలింఁత. వై వి: చూ. రూ- కాఁగిలిం
కవుఁగిలింపు. వై వి. — వై. — (రూ- కాఁగి
లింపు.)

కవుఁజే. వై వి = కవింజల చూ, రూ- కాఁజు
కవుఁచే దే వి. 1. రూ- కామి: చూ, మాంసము,
2 చేఁదమీఁదిపాలము చూ, రూ- కామి-
కాయ.

కవుడు వై. వి 1. = కమల: రూ- కాను చూ,
వ్యాదము 1, 2 మోనము చూ శం -
కవును దే వి 1 కంఠము, రూ- కాను
చూ, మధ్యము 1, 2 అకుఁపెట్టులు చూ,
పాదుక, 3 విఁటినడుము రూ- కాను చూ,
వింఠినడుము

కవునిలు ఆం. ఆలో: స
కవురు. దే ? వర్ణాధిక్యము రూ- కాను చూ,
వర్ణము 6

కవులు దే వి 1 రూ- కాలు పట్టా పీఠికి ఎరు
ఒడంబడిక = కదర (లేక) ముచ్చిలక), ఆం
2 న్నయ, తిక్కన, ఎఱ్ఱ చూ, క్రయము
(చూ, కవిలియము), 3 సభాం. మలలోనాక
రు చూ, సభాంగములు.

కవేరకన్య సం. వి ఆ శ్రీ కావేరీనది చూ,
నది.

కవేరజ. సం. వి ఆ. శ్రీ. 1 కవేరరాజపుత్రిక
చూ, పుత్రిక 1; 2. కావేరీనది చూనది

కవేరుడు. సం. వి. ఆ. పుం. కవేరుఁడనరాజు:
కవేరురాజు. 1.

కవేలము సం. వి. ఆ స కలవ #: చూ
పద్యము. 1.

కవోష్ణము. సం. వి. ఆ స. 1. ఇంచుకవేడి
చూ, మందోష్ణము, (చూ, వేడిమి) విం. 2
ఇంచుకవేడిగలది. చూ, మిడి. 4. (చూ
వేడిమి)

కవ్యము. సం వి ఆ స పీఠ్యదేవతలకవ్యదగిన
యన్నమ చూ, సాదము. (1)

కవ్యవాలము. సం. వి. ఆ పుం పీఠ్యగణవిశే
షము చూ, యముడు

కవ్యంపుమలతిరీతాదు. ద్వ. వి నాగుఁబాము;
వేం, ఆం తిర్య 102 చూ, స్వప్నము.

కవ్యద వై వి (కవ + వడి) = కవ్యసావి, కిరీటి,
భాగ ఆసి. 6, ఆ. 82 చూ, విజయుఁడు 1
(పురుషోత్తమకవీయము)

కవ్యపుఁగొండ ద్వి వి మంధాది, లక్ష్మీ 3,
ఆ 85 చూ, హృదయము (ఇట్లుకవ్యపులు)
కవ్యలఁడగాఁబ్బ. ద్వి వి వేన్నుఁడు, సాంబ
దేవ 4 చూ, పిన్ను 1

కవ్యము దే వి చూ, మంధానము
కవ్య దే స క్రి 1 కిలలింపి చూ, మ్రొంగు,
2 అపహరింపి చూ, గొంగిరింపి

కవ్యము వా వి గల్లకపాఠ్యువార భవ్యను
కరణులు చూ, నానా నానా

కవ సం వి ఆ శ్రీ 1 = కన్య - సము గుఱ్ఱపు
కొరడా చూ, మునిలో, 2, 2 మాంసకో
హిణి, సుగంధద్రవ్యము మొక్క భేదము
చూ, రాగము

కవము సం. వి ఆ పుం. బూరపిల్లి చూ
మామలము

కకాంకిరుఁడు సం వి. ఆ. పుం. అశ్వశిశువుఁడు
చూ, రేవంతుఁడు.

కకార్థుఁడు సం. విం. చేబుకు దెబ్బలకు తగిన
వాఁడు: కశ్యుఁడు.

కళిపు. సం. వి. ఉ. పుం. 1. అన్నము చూ, సాదము (1), 2 బట్ట చూ, వస్త్రము, 3. అన్నవస్త్రములు చూ, కూడుగుడ్డ, 4. పరిపు; భాగ 2, స్కం చూ, శయ్య. 1 కళికరము సం వి. అ. పుం జలకణము చూ, నీరు 1.

కళేరక. సం వి. అ. స్త్రీ. వెన్నెముక చూ, శల్యము 1

కళేరుమధుర. సం. వి. అ. స్త్రీ. చ్యవచము గ్రంధ్యము చూ, రాజార్హము

కళేరుకము సం వి అ న 1 కమ్మరేగు * చూ, రేగు, 2 కొట్టిగడ్డ * చూ, సుపు మ్మము, 3 చతురశ్రికిము * చూ, ములు వెలంగ

కళేరుపు సం వి. ఉ. పుం 1 గజవిశేషము చూ, హస్తి; 2 నురుగు చూ, లలాటము, 3 చుక్క చూ, బొట్ట. 1, 4 ముద్దె * చూ, తృణము 1, 5 జంబూవీపముయొక్క భాగములొకనది, 6. బంగారము చూ, లోహము 1, ఉ. స్త్రీ 7 తృణకండము చూ, తృణము 1

కళ్యలము సం వి అ న 1 మూర్ఖ చూ, రోగము 1, పుం 2 నిషాదగ్రామము, బోయ పల్లె చూ, దేశము, వి 3 రూ-కస్మలము కలకలబాటినది చూ, మలినము 3 (తదృశ= కనుమాలము) .

కశ్మీరము. సం వి అ. పుం. కశ్మీరదేశము. చూ, దేశము.

కశ్మీరజన్మ. సం వి. వ. న. కుంభమపువ్వు చూ, పవ్నీశిఖము.

కశ్యపసంధనుడు సం. వి. అ. పుం గరత్మం తుండు చూ, హరివాహనుడు

కశ్యపము సం. వి. అ. పుం. చేప చూ, మత్స్యము 1.

కశ్యపాడు. సం. వి. అ. పుం. కశ్యపముని. చూ, ముని. 1.

కశ్యము. సం వి అ. న 1 గుఱ్ఱము నడుము; చూ, హయము; 2 కల్లాచూ, నురు. 1, విణ. 3 కశకుండగినది

కశ్యుడు. సం విణ చూ, కశార్హుడు.

కష. సం వి. అ. స్త్రీ 1 దక్షిణిహారులలో నొకఁడె, 2 పిన్నరేగడి దూలగండి * చూ, స్వల్పదురాలభ

కషణము. సం వి అ న 1 ఒరయిక చూ, వీడనము, విణ 2. ఉడకనిది అపక్వము, ఆమము

కషణి సం వి ఈ. స్త్రీ. 1 కుటట చూ, అంకు లాడి, 2 కశ్యము చూ, వాగ.

కషము సం వి అ. పుం 1 ఒకగల్లు చూ, నికషము, 2 కాలము చూ, సాన.

కషాకుడు. సం వి. అ. పుం. 1. చోయవగడు చూ, నూర్యుడు, 2 అగ్ని చూ, నిర్భయ

కషాయ సం వి అ. స్త్రీ. పిన్నరేగడిదూల * చూ, స్వల్పదురాలభ

కషాయకృత్ సం వి. త్ పుం. ఎఱ్ఱలాద్దగు * చూ, లాద్దగు

కషాయశ్రష్టకము సం వి. అ. న. కేంద్ర * చూ, విట్టదితము.

కషాయఫలము సం. వి. అ. న. —వై.—

కషాయము సం వి. అ. పుం 1. ఒకరు చూ, రసము, 2. కసియము కావినసారము అను పానము, కసియము-రూ-కస్యము. (మందు లోకగూడ జేర్చి పుచ్చుకొనెడు రసమనికొం దలు), 3 పూసికొనెడి చందనాది చూ, నుగంధము, 4. చందనాచలపూత చూ, పూత, 5. ఎఱుపు ఎక్కువకలిసిన తెలుపు చూ, వర్ణము. 6, 6. క్రముకము * చూ

పోక, 7 నిర్యాసము చూ, ప్రానిబంక,

8. సారథము: చూ, పరిమళము. 1, 9. సరి
గమపదనిన యను గీతము చూ, స్వరము. 2,
10 బాధ చూ, దుఃఖము, 11 విప్లవము
చూ, విపత్తు, విణ. 12 ఎట్లనిది చూ, వర్ణము. 6,
18 వాసనగలది చూ, వాసన
కమాయయావనాళము సం వి ఆ. పుం. తున
రయావనాళ ధాన్యము చూ, ధాన్యము.
కమాయి సం. వి ఆ. పుం. నింబము * చూ,
జేము. (సాలమని కొందఱు)
కమాయిక సం. వి ఆ. స్త్రీ. నీరదోమ చూ,
మశకము.
కషి. సం. విణ. బాధకుడు చూ, హింసకుడు.
కగికి సం. వి. ఆ. స్త్రీ. పక్షిబాతి చూ, పక్షి
(రూ-కిషికి)
కషికుడు సం వి ఆ. పుం కిష్కిపుకొం చూ,
ముచ్చి 1. (రూ-కిషికుడు)
కషికి. సం వి. ఈ. స్త్రీ. రెడ్డివారివాండ్రాలు
చూ, స్వర్ణక్షీర
కషికి సం వి ఆ. స్త్రీ. 1 బిగ్గలు చూ, నికి
చము, 2 పక్షిబాతి చూ, పక్షి (రూ-కిషికి)
కషికుడు సం వి ఆ. పుం చూ, రూ-కి.
కుడు
కషికు సం వి ఆ. పుం సానెట్టుట ముగిలగు
పముచే నీచిం చెడు ఒకానొక బాతివాండు
చూ, సానెట్టుట
కషిగుక సం వి ఆ. స్త్రీ. చూ, రూ-కిషికి
కమోపలము. సం వి ఆ. పుం బిగ్గలు చూ,
నికమము
కష్టకష్టము- సం వి ఆ. న = కటకట అయ్య
యో. చూ, సంతాపము. (పురు-కిషికి)
కష్టకారకుడు. సం విణ కనుకట్టు చూ, హిం
సకుడు.
కష్టకారము. సం. వి. ఆ. పుం. కాఠ్యరము.
చూ, సంతాపము. 1

కష్టకాలము. సా. ఆపత్కాలము.
కష్టపడు. మి. ఆ. కి (కష్టము + పడు.)
1. దుఃఖపడు. (క.ర.) : చూ, నొగులు, 2. శ్ర
ద్ధతో పాటుపడు (వాడుక)
కష్టము. సం. వి ఆ. న. 1 నొగులు చూ,
దుఃఖము, 2 గోసము చూ, పాపము,
3 ఆడవి చూ, విషిము, విణ 4 దుఃఖము
కలది చూ, దుఃఖము, 5 పాపములది
చూ, పాపము. 1, 6 చొరరానిది: చూ, దుర్గ
ముము
కష్టములు అం ఇది ఎనిమిది — దేశాంతర గమ
నము, భార్యావియోగము, ఆపత్కాల సందు
బంధనస్థితి, ఉచ్చిష్టభీతి, శత్రు
స్నేహము, పరాన్నప్రతిక్షణము, భంగము
గారిద్రవ్యము. (8)
కష్టసుఖములు పా వి బ కలిమిలేములు (తెప్ప -
అపు గాములు- రూ-బె గాములు, కలిమి
లేములు
కష్టసాము. సం వి ఆ. కిష్కిపుకొం
గిం మీరాపు, వాగి కలు చూ, సాము 1
కిష్కిపుకొం సం విణ చూ, కిష్కిపుకొం
కిష్కిపు కై వి 1 = గోసము, భార ఆ 6,
ఆ 307 చూ, పాపము 1, 2 చూలియు,
స్వా 2, ఆ 55 చూ, ఎలియు
కనపిన దే వి మిక్కిలి నలుకుయందగు
భ్యవ్యవహారము చూ, గూహా
కననస దే వి తొట్టుసాటు, వికి 8,
ఆ 87 చూ, సంభోచము
కనము సం వి. ఆ. పుం. 1. బిగ్గలు. చూ,
నికమము వై. వి. 2. = క. కొరడా: చూ,
మునికొల. 2.
కనరతు. హిం. వి. సాధకము: చూ, కవాతు

కనరు. డే. వి. 1. ఝంఝ, వానగారి, స్వాతి, ఆ. 9: చూ, వాయువు, 2. రూ-కనురు. లజ్జ. చూ, సిగ్గు, 3 రూ-కనురు. కోపము, ఆము 5, ఆ 6: చూ, రోషము, 4 రూ-కనురు. తిట్టు: చూ, శాపము. 1, 5 రూ-కనురు, లాబము చూ, లాభము, ఆ. క్రి 6. రూ-కనురు చలించు, భాగ. 7, స్కం చూ, సలించు, స. క్రి 7 రూ-కనురు కోపించు "క అంపదగువారి గనరుచు నంపి" స్వా. 5, ఆ. 7 చూ, రోషించు.

కనపు వై వి 1=పూసః. కవమ చూ, తృణము 1, 2 ఇంటిపెంటు చూ, పెంట 1 కనపుగంపు. ద్వ వి (కనపు + కంపు) 1. ఇంటి పెంట చూ, పెంట. 1, 2. గడ్డివామి చూ, మేటి

కనవోత్పాటనము. సం. వి ఆ పుం. చూ, వానకము *.

కసాయి డే వి అపూతుడు. చూ, సంహార తుండు

కసి డే వి. 1 కోపము, "క సితీఁ గొట్టినది" చూ, రోషము; 2 దురద, హరి. ఉ 7, ఆ. 22 చూ, విదర్శక, 3 కోరిక, హరిశ్చ 8, భా 890 చూ, వాంఛ, విణ 4 వృత్తి యందు గనిడి శబ్దమునకు మించివర్ణము లోపింపగా మిగిలినరూపము. "కసికాటు" మొ

కసిండు. వై వి=కానమర్దః రూ-కారకసివింద-కసివెంద * చూ, బలును. (దీనియందు క్రిమి సంహారశక్తికలదు) (దీనిభేదము తీటుకసింద)

కసిగాటు డే. విణ అయ్యభక్షణము కసిడి. డే విణ. అల్పము, పాండు. 4, ఆ 42 చూ, స్వల్పము

కసిపుపు. సం వి ఉ. పుం 1 అన్నము చూ, సాదము. (1), 2, వలవ. చూ, వస్త్రము,

3 అన్నవస్త్రములు చూ, కూడుగుడ్డ, 4. పఱపు చూ, శయ్య. 1. (రూ-కశిపుపు) కసిమసగు. డే. ఆ క్రి 1. చెంగలించు, భార ఉద్యో. 2, ఆ. 189. చూ, విజృంభించు, స. క్రి. 2 ఖండించు; రామా. 5, ఆ. 208 చూ, నెలగు, 3 చేంపు. "క. అనురుల మామోపాయముల, గసిమసంగంగ" రామా 4, ఆ 8 చూ, సంహరించు.

కసిమసి డే. వి. తొట్టుపాటు "క వికసనము చేయునోయని, కసిమసిబెగడొందు భూత గణము" భాగ 7, స్కం. 456 చూ, సం భ్రమము (రూ-కసిమస-కళవళము-కళవళ పాటు-కనుకని-కన్మని-కప్పరము) (పు-క)

కసిమిరి. డే. వి దురద. "దానవుండైన నాగీనే చేతులు చేసేసీ కసిమిరింతెట్లార్దుక" ఉ, హరి. 5, ఆ 19 చూ, విదర్శక. (రూ-కసి-నసిమిరి-నస-నుస) (పురు-క)

కసియము. వై వి 1=కపాయము. రూ-కసెము. కస్సెము చూ, కపాయము. 2, 2 రూ-కస్సెము నీటిడోటుగలతాపు చూ, సానము 1 కసివారు డే వి. సవారిమార్గము రూ-అసివారు కసివెంద. వై వి=కానమర్దః రూ-కసింద * చూ, బలును

కసిదా, కసిదు హిం వి వస్త్రముమీద పూలు బుటాలు వుట్టుట. (శ రి.)

కసీసము వై వి 1, సఱపు చూ, వర్ణము. 6, 2. నీలకలధాతవస్త్రము చూ, వస్త్రము, వై. విణ 3 నల్లనిది, ఆము 4, ఆ. 10 చూ, వర్ణము 6.

కసు. డే. విణ వృత్తియందు గనుగుశబ్దమునకు మించివర్ణము లోపింపగా మిగిలిన రూపము "కసుగాయ." మొ

కనుగంగు. డే. వి (కనురు + కందు) 1 నలుపు, మై. 1, ఆ చూ, వర్ణము 6,

2 పసిపాప, పా 3, అ. 38 చూ, కిశువు
(రూ-కందువు-కందు.) (పురు-క)
కనుగందు. దే అ కిరి మిక్కిలివాడు, వై. 4,
అ 34; భీ 4, అ. 46

కనుగందులు దే. వి. బ. మిక్కిలి వాడుకులు,
కళా. 4, అ. 108. చూ. వసివాళ్లు.

కనుగాయ దే. వి. రేలకాయ. చూ, శలా
టువు 2.

కనుగు. దే అ కిరి. 1. నలగు. "ద్వి. విసిగిన
గిగిన పెడనిద్రానాంధి, మసలిన మసలిన"
హరిశ్చ 2, భా 1541 చూ, కీడితిమగు,
అం. పే. 2. నలగుకేయు చూ, అం. మి,
8. బాధపెట్టు. న 2, భా చూ, బాధించి.
4 నిర్మలమొనరించి చూ, నిర్దు 1.

కనుకుడు. సం. వి అ. పుం బ్రహ్మకాడుకు
చూ, కజాడు.

కనుబా అన్య దే తాలూకాలోని ప్రధానపట్టణము
చూ, దేశము

కనుమాలము వై విణ=కత్తలము గలిము,
కాశీ 7, అ 206, నిర్దు 10, అ 122
(ఇక్కడ మలిమ, గా పాపముగలి గా
ము), చూ, మలిము (రూ-క సకము-చుగము-
మసడు) (పురు-క)

కనురు దే వి 1 రూ-క నుగాను "నెల
ననిన పండుకాయ కనురేమియై నెను నేరి
తిం మీ." రా. యు. కాం (కినికె స్పృష్టచం
దంత్యవర్ణలొపమును లేలే చును గుమును
గలుగును. "కనుగంగు, కనుగాయ, కను
గాపు పూప వయసుమిటాకి" మొ) చూ,
శలాటువు. 2, 2 చూ, రూ-కనరు 2-3-
4-5, అ. కిరి. 8. చూ, రూ-కనరు. 6;
స కిరి 4: చూ, రూ-కనరు. 7.

కనుగుడు సం. వి. అ. పుం. వెన్నునికొడుకు.

కనుచేరులు. దే. వి. చొక్కాయబొందులు.

కనము. వై వి. 1.=కచ్చి. రూ-క స్పెము,
నీర్లు చిదచిదమనెడునేల: చూ, భూమి. 1;
2 =కెయి. రూ-క స్పెము. ఒకరు: చూ,
రసము.

కనరుక. సం. వి అ. శ్రీ వెన్నెముక చూ,
శల్యము 1.

కనేగువు సం వి ఉ. పుం —వై.—

కనేవరుడు సం వి. అ. పుం కుత్సితవేవరుడు:
చూ, వేవరుడు 1.

కన్దెంధనము సం వి అ. పుం. నీటిగుట్టము
చూ, వాయము

కసాదీ గుడు సం 1 అ పుం కుత్సితమైన
సాదగుడు చూ, సాదగుడు

కస్తీ వై వి 1 =కచ్చి వసు, ఉ. రా 6
అ 251 చూ, చుట్టము, 2 =కచ్చి. ఆపద
చూ గివర్లు (రూ-క నటు-కెనముస)

కస్తూరి వై వి 1 =కస్తూరి పొడిపి క్కిలి;
కళా 8, అ 223 చూ, మృగ చుదము,
2 కస్తూరి, కుక్క, పేరు చూ, సివరి. 2.

కస్తూరిపట్టెలు వై గ 1 మృగశేనుము
రూ-కస్తూరి చూ, కచ్చి, 2. భాగ్య
వి శేషము, 4 నా. 1, ఆ చూ, భాగ్యము
(రూ-కస్తూరిపట్టెలు)

కస్తూరిపట్టెలు వై. వి బ —వై —

కస్తూరిపసుపు వై వి గచ్చివారిద్రా చూ,
వర్ణము 6.

కస్తూరిపట్టి. వై వి. పునుగొల్లిలి చూ, మాడ్డాము.
కస్తూరిపట్టిచీర దే వి శ్రీవస్త్రము వి శేషము
చూ, శ్రుము

కస్తూరివీణియ. వై. వి. కస్తూరియుండెడి జింక
బొడ్డు, మృగశాధి "వ. కస్తూరివీణియలును,
బిల్లిగడ్డలును." భల్లా. 8, అ: చూ, మృగ
మదము.

కస్తూరి సం. వి ఈ. శ్రీ 1. కస్తూరి చూ, మృగమదము. (వాతరోగులకు మందు. సరముల బలహీనత పోగొట్టును.), 2. కస్తూరి పిల్లి చూ, మార్జాలము, 3. ఒకానొక నది చూ, నది, 4. పల్లము చూ, రంధ్రము. 1, 5 ఆడుదానినుదురు చూ, లలాటము, అం 6. గంధములు ఎనిమిదింటిలో నొకటి చూ, గంధములు, జే. వి. (1) కుక్కుమేరు, సా. 1, ఆ. 92. చూ, సింగ. 2.

కస్తూరినిగొలు. ద్వ. వి. బ. ఒకరకము వడ్లు చూ, ధాన్యము.

కస్తూరిపట్టెలు. ద్వ. వి. బ. — వై — కస్తూరిపనుపు. పా. చూ, మామిడిఆల్లము * కస్తూరిబెండ పా చూ, లతాకస్తూరి * కస్తూరిమల్లిక. సం. వి ఆ శ్రీ చూ, మృగమదవాస *

కస్తూరిగుడు సం. వి. గిరిత్తుగుడు చూ, పొగరంబోతు

కస్తూరిము. సం. వి ఆ నత్తగరము చూ, లోహము 1.

కస్తూరిము సం. వి. రూ-కస్తూరిము కలకాటినది చూ, మలినము 3

కస్తూరిస్థూతి అం మూలస్థూతులు పగుమూడింటిలో నొకటి చూ, మూలస్థూతులు

కస్తూరిము వై వి = చూ, రూ-కస్తూరి

కస్తూరిచూ. సం. వి. ఆ శ్రీ రాక్షసహాసనమునం దగు ధ్వన్యనుకరణము, స్వా 4, ఆ 95, కా. 7, ఆ 29. చూ, హూహూ

కస్తూరిము. సం. వి ఆ పుం. నిట్రాడు చూ, స్తంభము 1.

కస్తూరి. సం. వి ఆ శ్రీ. నగిరి, కావాలి చూ, వీణ.

కస్తూరిము. సం. వి ఆ. న. 1 తెల్లకలువ * చూ, పద్మము. 1, 2 రూ-కస్తూరి చూ, స్తంభము. 1.

కస్తూరి. సం. వి. ఆ. శ్రీ జలకీడ. చూ, విలాసము 1.

కస్తూరిపుడు. సం. వి. ఆ. పుం. ఒకానొకముని: చూ, ముని. 1.

కస్తూరిరము. సం. వి. ఆ. పుం. మిక్కిలి పరిమళము గల కలువ * చూ, పద్మము 1.

కస్తూరిము. సం. వి. ఆ. పుం. వక్కుకొంగ చూ, బకము.

కళ సం. వి ఆ శ్రీ. రూ-కల 1. ముప్పది కావలకాలము, 540 తెప్ప పాట్లుగల కాలము. (8 సకనులు.) (కావ్య = $\frac{4}{15} = 18$ తెప్ప పాట్లకాలము.), 2 చంద్రునిలో పడునా అవభాగము ఔ, 3 పాలు చూ, భాగము. 1, 4. ఉషి చూ, వడ్డి, 5 శ్రీ రజస్సు చూ, రేతస్సు 1, 6 చిత్తరపువాయుట లోనగు శిల్పలపని చూ, శిల్పము, 7. తాళపరమాణు మునందెనిమిది నిమిషములకాలము, 8 చూ, పదియాలు, 9. బ. వాచాన్యమునండు చెప్పిన యణువది నాలుగు బాహ్యక్రియలు, 10. బ. ఆలింగనము ముద్దు పెట్టుట మొదలగు నణువది నాలుగు భృంబిరక్రియలు, 11. చదువు చూ, విద్య, 12 కూర్పుట చూ, సంధానము. 1, 13 బలువు చూ, భారము 1, న. 14 పురుషునిరేతస్సు చూ, రేతస్సు 1, పుం 15 పిన్న పరగోగు చూ, పీలువు, 16 అజ్ఞరము చూ, రోగము 1, వి. 17. అవ్యక్తమధుర భవని చూ, స్వరము 2, అం 18 తాళాధ్యాయములోని కాలప్రాణములు పండ్రెండంటిలో నొకటి చూ, కాలపాణిము, చూ, తాళము 2, జే. వి. (1) సామ్య "గీ హరియు రంబందె గెంపు, నమరసంఘము కళకొండె." చందా 1, ఆ చూ, మూర్ఖ, (2) ఉపశాఖ, రెవ్య "నీ దక్షిణానస్త పద్మంబుల దాల్చి సులలితంపుల బువ్వారు కళలతోడ" ఫర. 3, ఆ; చూ, శాఖ. 1.

కళంకము. సం. వి. అ. పుం చూ, రూ- కలం
కము

కళంకీబ్రాహ్మణులు పానాగపూరుజిల్లాలోఁ
గానంబడుదుగు పూర్వవారము నుద్ధరించు
సెన్నికఁగలిగిపరిచించుమందురు వీరినితరబ్రా
హ్మణులు నింద్యులుగా నెంచి కళంకీలను పేరు
వ్యాప్తిచేసిరి చూ, బ్రాహ్మణులు
కళంకు దే వి చూ, రూ- కలంకు (తద్భవమని
పురుషోద్భవకీపీయము)

కళంబము. సం. వి. అ. పుం ఆము, రూ-కలం
బము చూ, బాణము 1

కళకళము సం. వి. అ. పుం = కొలకొల రూ-
కలకలము చూ, స్వగము 2

కళకాంతులు పా తెగివిఠేటలు.

కళత్రభావము అం భావములు పండ్రెండేటి
లోనొకటి చూ, భావములు

కళక్రిము సం. వి. అ. న. 1 సెండ్లాము చూ,
భాగ్య, 2 నిరంబము చూ, పట్టి, 3 కొట
చూ, పాకాకము

కళశెల్ దే వి ఉడుకుటయందగు ధ్వన్యనుకర
ణము, రసి 4, ఆ 162 చూ, హూహూ

కళబుట్టు దే ఆ క్రి మూర్తిబు చూ, సామృ
ద్ధి.

కళబుట్టుట. దే వి అగసాపు చూ, మూర్తి.

కళభము సం. వి. అ. పుం రూ- కలభము.

1 ఏనుగుగున్న చూ, హస్తీ, 2 ముప్పగియేండ
ఏనుగు చూ, హస్తీ.

కళమము. సం. వి. అ. పుం మరైదు చూ,
సస్యము

కళలు. అం. 1. శబ్దరత్నాకరములోనివి. —

64 — ఇతిహాసము, ఆగమము, కావ్యము,
అలంకారము, సాటకము, గాయకత్వము, కవి
త్వము, కామకావ్యము, దురోదరము, దేశ
భాషావిభాగము, లిపికత్వము, వాచకము,

అవధానము, స్వగకావ్యము, శాకునము, సా
ముద్రికము, రత్నకావ్యము, రథాశ్వగజకాశ
లము, మల్లకావ్యము, నూదకర్మము, దోహ
దము, గంధవాదము, ధాతువాదము, ఖని
వాదము, రసవాదము, జలవాదము, అగ్ని
స్తంభము, ఖడ్గస్తంభము, జలస్తంభము, వాక్స్మం
భము, వయస్తంభము, వశ్యము, ఆకిర్షణ
ము, మోహనము, విద్యేవణము, ఉచ్ఛాట
నము, మారణము, కాలవంచనము, పగకాయ
పువేళము, పానుకొసిద్ధి, వాక్సిద్ధి, ఘటికా
సిద్ధి, వింద్రజాలికము, అంజనము, దృష్టివం
చనము, స్వగవంచనము, మణిమంత్రవాదా
సిద్ధి, చోరకర్మము, చిత్రక్రియ, లోహక్రి
య, అశ్వక్రియ, వృత్తిక్రియ, చారుక్రియ,
వేణుక్రియ, చక్రక్రియ, అంబుక్రియ, అదృ
శ్యకరణము, గూఢికరణము, మృగయ, వాణి
జ్యము, పాశుపాల్యము, కృషి, ఆనవకర్మము,
పూజిదూర్తికాశలము, 2 గింధసంహ
దగ్గణములోనివి — 64. — ఆత్మగలతుణ,
అలంకార, ఇతిహాస, మిమాంస, తర్క-కా
వ్య, శ్రీలతుణ, పురుషలతుణ, అశ్వలతుణ,
గజలతుణ, గోలతుణ, కన్యావాద, విషవాద,
బలవాద, రసనాద, ధాతువాద, బ్రహ్మ
వాద, యౌసవాద, ముగ్రాగతుక, ఔత్రి
కర్మ, భూతలీలాపాత, అశ్వవైద్య, గజవైద్య,
పశువైద్య, నరవైద్య, ఇంద్రజాల, మహేం
ద్రజాల, గోకర్ణ, గలకర్ణ, తృణావధాన, శబ్దా
వధాన, భూభాగధాన్య, ఘంటావధాన, హస్త
చలన, నయనసంజ్ఞ, భాషావిశేష, భృమణ,
మోహన, విద్యేవణ, ఉచ్ఛాటన, ఆకిర్షణ,
అంజన, అదృశ్య, భృగుమత, భేతాళమత,
అయుధాభ్యాస, వాన్యకావ్య, శిల్పికావ్య,
రథారోహణ, గజారోహణ, అశ్వారోహణ,
యోగకావ్య, భరతకావ్య, మోహస్తంభన,

వయస్సంభవ, అగ్నిస్సంభవ, జలస్సంభవ, ఖడ్గ
స్సంభవ, ఘటికాసిద్ధి, పాదుకాసిద్ధి, మంత్ర
సిద్ధి, పరకాయ, పృథ్వీ, దూరదృష్టి, దూరశ్ర
ణంబులు 8. క క లు —

బౌద్ధమతము, దంతతత్వము, సఖ
తత్వము, సంప్రదేశము, గళస్వనము, పురుష
లీల, చుంబనము, కాంగిలి (ఇవి అఱివది నాలు
గు భేదములయ్యె) 4 తాళప్రాణములు పదిం
టిలోనొకటి చూ, తాళప్రాణములు, (చూ,
తాళము. 2) పా. 5 దుర్బలమంతమం సుదేవి
శబ్దములు కళలు (1 విభక్తులలో దు, ము,
పు, లు, కూర్చి, కై, పట్టియొక్క సంబోధన
ములు కళలు, 11. సమాపకక్రియలలోఁ బ్రథ
మోత్తమపురుష బహువచనంబును, మధ్యమపు
రుషంబునందుభియవచనంబులును, భూతార్థ
కబహువచనము కళలు, 111 అసమాపక క్రి
యలలోఁ గ్వాద్రకములు కళలు ఉ వచ్చి,
రాక, చేసి, చేయక, చూచి, చూడక మొద
లైనవి; 17. అర్థకములందు (కళలు)

కళలుండు స్థలములు. అం. పాద్యమి మొదలు పదు
నాఱుదినములలో కళలుండు స్థలములు —
1 తల, 2 ఎరుటొమ్ము, 3 చేతులు. 4 కుచ
ములు, 5 తొడలు, 6 నాభి, 7 నొసలు. 8 క
డుపు, 9 పిఱుండు, 10 వీరపు, 11 చేంకలు,
12 యోని, 13 మోకాళ్ళు, 14 పిక్కలు,
15 పాదములు, 16 బొట్టనవేలి (శుక్లపక్ష
మున బొట్టనవేలి మొదలుగ నెక్కుచు కృ
ష్ణపక్షమున నరము మొదలుగ దిగుచుండును.)
కళవరము. దే. వి. మల్లబంధవిశేషము “గీ కళ
వరానవుఁడొచ్చి డొక్కరమువొత్తి” ఉ,
హరి. 3 ఆ. 69. చూ, మల్లశాస్త్రము.

కళవసము. దే. వి. చర్యము. రూ. కళాసము.
“చర్యనామము కళాసము కళవసనన”
ఆం. భా. ద్వి. బి. 177: చూ, తో. లు. 1.

కళవళపడు. ద్వ. అ క్రి (కళవళము + పడు)
1 కలతపడు; కై 6, ఆ 151; సాసం. 5,
ఆ 14 చూ, సంక్షోభించు, 2 తొట్టుపడు
చూ, సంభ్రమించు

కళవళపాటు ద్వ వి (కళవళపడుట) 1. కల
తపాటు, నీలా 8, ఆ 14 చూ, సలసము 2,
2. తొట్టుపాటు “వేడుచుబోయిరెంత
యుంగళవళపాటుతో” చూ, సంభ్రమము.
కళవళించు దే. వి 1. తొట్టుపాటు, కాశీ
5, ఆ. 66 చూ, సంభ్రమము 1, 2 కలత,
హరిశ్చ 5. ఆ 72 చూ, సంతాపము
కళవళించు దే ఆ క్రి 1 కలతపడు, హరి
పూ 8, ఆ 176 చూ, సంక్షోభించు,
2. తొట్టుపడు, ఉ, హరి 5, ఆ 270 చూ,
సంభ్రమించు.

కళాంజి దే వి తమ్యపడిగము చూ, పాత్రము.
6 (కలాచీశబ్దద్వయమని పురు. కవీయము)
కళాజీవనిక అం. తంత్రములు అఱివది నాలు
గింటిలో నొకటి చూ, తంత్రములు
కళానిధి సం. వి ఇ పుం చేందురుఁడు చూ,
చంద్రుఁడు

కళాపూర్ణాదయము పా పింగళిసూరన్న విరి
చితము (16 శతాబ్ది)
కళామాంసి సం. వి ఈ శ్రీ మృదుఫల *
చూ, వాగ్మత
కళాయి దే. వి 1 గంగాళము చూ, పాత్ర
ము 6, (నీలియందుకాచెగు గంగాళము అనిశ.
ర) 2. ఇతి డిపాలిములులోనగు వానికిఁ బూ
సెడు సీసపుపూత్ర చూ, పూత్ర 8 (రూ.
కలాయి)

కళావతి చూ, రూ. కలావతి.

కళావర్తి అం. అశుభావర్తములలో నొకటి
చూ, అశుభావర్తములు.

కళావిలాసము పా ఇదివన్నె చోడదేవకవి విరచి
తిర్తింధము. (12 వ శతాబ్ది)

కళాశాస్త్రము అం సుగుణములు ఇరువదియెని
మిదింటిలో నొకటి చూ, సుగుణములు
కళాసంగదపడి. ద్వ. వి సున్నములోనగునది
చూ, లేపము

కళాసము జే. వి చూ, రూ-కళవరము, వై 6,
అ. 115.

కళాసారిము అం విహారోక్తములగు చతుష్పత్తి
తిల్యములలో నొకటి చూ, తగత్రములు
కళాసింగి జే. అ క్రి వివేదింపి, విక్ర 8,
అ 61 చూ, వేసరు 2

కళాస్థానములు అం బూట, శ్రీలికొన, అల
కాలు, వడవ, మోకాటివిప్ప, భగము,
బాడ్డు, తోముక్తి చీన్ను, చీం, కింగము,
చెక్కిలి, పెనవి, తెప్ప, నుగురు, రల (15)

కళింగ సం ౧ ఆ స్త్రీ 1 అడుది చూ,
స్త్రీ; 2 కర్కాటకశృంగి * చూ, శృంగి,
అం 3 దేశములు ఏబదియొగింటిలోనొకటి
చూ, దేశము

కళింగకము సం ౧ ఆ పుం కొడిపెత్తుము*
చూ, వస్తికము

కళింగము సం వి అ న 1 కొడిపెత్తుము*
చూ, వస్తికము, 2 ఉర్వారము * చూ,
పుచ్చి, 3 కూకటిముంగ చూ, భిం, రా
పము 8, 4 నెరులియడుగు * చూ, పూతి

కరజము, అం 5 చూ, రూ-కళింగ 3
కళియుడు సం, వి అ పుం కళియుడును
సర్పరాజు చూ, సర్పము.

కళుకు. జే వి రూ-కల్కు. 1. కౌం, య.5,
అ. 98 చూ, వెలుతురు 1; 2 కిరణము
చూ, మయూఖము. 1, 8. పక్షివిశేషము:
చూ, పక్షి, 4 మాల్లము కళా 1, అ.10
చూ, సురుము

కళేవరము సం. వి అ న మేను చూ, కపి
రము

కల్కు. జే వి చూ, రూ-కళుకు

కళ్యము వై వి = ఖలీనః కల్లము. “నీ కళ్యా
లబదిలలుగాని గుట్టులుల గొత్తముట్టన
కియ్య కొలుతు వెరవు,” భాగ విరా 1, అ 95
చూ, వా, (కళ్యాలు అని పురుషోత్తమ
కవీయము)

కల్ల జే వి కైల్యముచే గట్టిపెనయుచ్చి, అచ్చ
కిచ్చిం, కాం 66 (ఇట్లు పరుమాదిగా కొన్ని
శేషములందు వ్యవహారము) చూ, క్లేష్టుము
కల్లము వై వి = ఖల రూ-కల్లము చూ,
ఖలము 4

కల్లము వై వి = —వై—

కల్ల జే వి చూ, కల్ల “కల్ల తెగపడుటలేదు”
(వాడు)

కల్లియము వై వి = కలికా రూ-కల్లము.
“కల్ల కల్లియంబున నుండు” కవిక 2,
అ 12 చూ, వా,

కల్ల వై వి 1 = —వై—, జే వి 2 కల్లి
చూ, కల్ల.

కల్లము వై వి = కలికా రూ-కల్లియము చూ,
వా “చిక్కల గుట్టుమునకు కిక్కుల
కల్లము.”

కా

కా సం వి. ఆ శ్రీ 1 కాకియలుచుటయం దగు భ్యవ్యనుకరణము, భార కర్ణ. 2, ఆ. 79 చూ, హూహూ, 2 సర్వనామ శబ్దము ఏ శ్రీ, ఎవత చూ, శ్రీ, విణి 3 ఘట్టితశబ్దమునకు వృత్తియంగువచ్చెడి ఆజీ శము 'కాపురుపడు.' మొ, దే ఆవ్య (1) కదా, 2 1, ఆ 28 చూ, కద 3, దే ద్ర (2) ఇది అవధారణార్థ కావ్యము మిఁద వచ్చినపుడు ఇత్కర్కమగును, భార ఆర 2, ఆ 14.

కాంత. సం. వి. ఆ. శ్రీ. = కచ్చే కోరిక చూ, వాంఛ.

కాంతించు. సం. స. క్రి కోరు చూ, వాం ఛించు

కాంతిత్రపిరియము. సం వి. ఆ. పుం. కాకాం డము * చూ, చెప్పవట.

కాంతీతిము. సం విణి కోరబడినది

కాం సం వి. ఆ శ్రీ. వస * చూ, వివ

కాంగవీనము. సం. విణి కొట్టులుపండుసేల చూ, భూమి 1.

కాంగేరుక్తి. సం. వి ఈ శ్రీ. నాగబల * చూ, బీట 2. (రూ-గాంగేరుక్తి)

కాంచనకదళి సం. వి ఈ శ్రీ బంగారపు టనటి * చూ, రంభ. 2.

కాంచనకము సం వి. ఆ న 1 ఆరిదిశము చూ, హరిదళము, పుం 2. కాంచనము * చూ, దేవకాంచనము

కాంచనకారిణి సం వి ఈ శ్రీ. పిల్లపిల్లచెర * చూ, శతమాళి.

కాంచనక్షీరి సం. వి. ఈ శ్రీ. చిలుపాల * చూ, మనుపాల.

కాంచనగిరి సం. వి. ఇ. పుం. బంగరుకొండ * చూ, పర్వతము.

కాంచనచ్చలము సం వి. ఆ. పుం. చంపకము * చూ, సంవెగ.

కాంచనపుష్పకము సం. వి ఆ న. ఒకానొక చెట్టు చూ, అహల్య.

కాంచనపుష్పి సం వి. ఈ శ్రీ. గణికారిక * చూ, నెల్లి

కాంచనము. సం వి ఆ న 1. బంగారు: చూ, లోహము 1, 2 కింజల్కము చూ, పత్తి ము 4, పుం 3 ఉమ్మెత్త * చూ, చాలా పుష్పము, 4 చంపకము చూ, సంవెగ, 5 = కాంచనము * చూ, దేవకాంచనము, 6 అపికేసరము * చూ, నాగకేసరము, 7 పు న్నాగము * చూ, పొన్న, 8. పటము * చూ, మట్టి, 9 అంజూరు * చూ, మేడి, 10 పసుపు చూ, పర్ణము. 6

కాంచనారము సం వి. ఆ పుం. = కాంచన ము * చూ, దేవకాంచనము.

కాంచనాలము సం, వి ఆ. పుం —వై.—

కాంచనావ్యాయము. సం వి ఆ పుం. 1 అపికే సరము * చూ, నాగకేసరము, 2 ఉమ్మెత్త * చూ, హలాపుష్పము

కాంచని సం వి ఈ శ్రీ. పసుపు చూ, పర్ణము 6

కాంచనీయ సం వి. ఆ శ్రీ. కపిలము చూ, చర్ణము 6 (పసుపుమీసిన యెఱుపు)

కాంచి సం వి. ఈ శ్రీ. 1 ఒంటిపేటుగల ఆడుదాని మొలనూలు చూ, భూషణము 2, 2. గురివెంద * చూ. తులాచీజము, 3 = కంచి. ఒకానొక పట్టణము (చూ, కంచి) చూ, దేశము, 4 పుణ్యనగరములు ఏడింటిలో నొకటి. చూ, పుణ్యనగరములు, 5. శ్రేష్ఠములు

ఇరువదినాలుగింటిలో నొకటి చూ, తేత్రములు
 కాంచీకము. సం. వి. ఆ. స. రూ- కాంజీకము.
 పులికడుగు : చూ, శుక్తము 1
 కాంచీపదము. సం. వి. ఆ. స. పిఱుగు చూ,
 పిఱు.
 కాంచీనము. వై వి = కాంచీక * చూ, జేన
 కాంచీనము.
 కాంచీ. జే. స. క్రి 1. సూ. మీ. చూ, పీఠీం
 చూ, 2 సక్తముగు చూ, పొప్పించు;
 8. గీర్లాడు చూ, పృసించు, 1. భాగ్యము
 పొంచు, భాగ ఆర. 2, ఆ 101
 కాంజీ సం. వి. ఈ శ్రీ 1 సెద్దతుమ్మి *
 చూ, తుమికి, 2 = గంజీ. పులికడుగు చూ,
 శుక్తము. 1
 కాంజీక. సం. వి. ఆ శ్రీ తిప్పతీక * చూ,
 సోమవల్లి
 కాంజీకము సం. వి. ఆ. స. చూ, రూ- కాం
 చీకము.
 కాంజీకవతుకము సం. వి. ఆ. పుం. ఒకరక చూ,
 వడియము చూ, వడియము
 కాంజీరము సం. వి. ఆ. పుం. కింపాకము *
 చూ, మునిడి.
 కాంజీకము సం. వి. ఆ. ముండ్రసమూహము
 చూ, సితాగ్రిము
 కాంజీరము సం. వి. ఆ. కంఠసంబంధమైంది
 కాండకటుకము సం. వి. ఆ. పుం. కాండక *
 చూ, సుపవి 1
 కాండకాండకము సం. వి. ఆ. పుం. తెల్లము *
 చూ, త్రిణము 1
 కాండకారము సం. వి. ఆ. స. క్రిముకము *
 చూ, పోక.
 కాండకీలకము. సం. వి. ఆ. పుం. లోద్రము *
 తోడ్డుగు.

కాండగుండము సం. వి. ఆ. పుం. తుంగగడి *
 చూ, త్రిణము 1
 కాండగోచరము సం. వి. ఆ. పుం. ఇనుపచేవ్వ
 గల బాణము. చూ, బాణము. 1
 కాండజాత సం. వి. ఆ. శ్రీ తిప్పతీక *
 చూ, సోమవల్లి.
 కాండని సం. వి. ఈ శ్రీ నూత్నపల్లి, రామ
 తులసి * చూ, తులసి
 కాండతిక్తము. సం. వి. ఆ. పుం. నేలవేము *
 చూ, భూనింబు
 కాండతిక్తము సం. వి. ఆ. పుం. — వై —
 కాండత్రిమము ఆంధ్ర - కర్ణ - శాసన
 నలు (లేక విజ్ఞానములు) చూ,
 కాండనీలము సం. వి. ఆ. పుం. లాద్దుగు.
 కాండపటము సం. వి. ఆ. పుం. 1 = గండ
 వడము అవటి, తెగ చూ, వస్త్రము, 2 పృ
 తిసిగి చూ, తెరచాప
 కాండపుంఘ సం. వి. ఆ. శ్రీ తెల్లవెంపలి *
 చూ, వెంపలి
 కాండపుష్ప సం. వి. ఆ. శ్రీ. మత్స్యకీ *
 చూ, పొన్నగంటి
 కాండపుష్పము సం. వి. ఆ. స. విగ్రహగుంధి
 పుష్పవిశేషము.
 కాండపుష్ప సం. వి. ఈ శ్రీ మత్స్యకీ *
 చూ, పొన్నగంటి
 కాండపుష్పము. సం. వి. ఆ. స. కర్ణధనుస్సు
 చూ, బాణము 1 (రూ-కాలపుష్పము.)
 కాండపుష్పాడు సం. వి. ఆ. 1 రూ- కాండ
 స్పృహడు ఆయుధముడు. చూ, శస్త్రాజీ
 పుడు, 2 తల్లిదండ్రులయొద్ద వెలకు కొనిన
 కొడుకు, కీర్తుడు చూ, పుత్రుడు. 1,
 8. పరాయికొలమునకు జెందినవాడు

కాండము. సం. వి. అ. పుం. స. 1. కావ్యపరిచ్ఛేదము, అమరము, రామాయణము మొదలగు వానిలోని భాగము చూ, సర్గము 1, 2. గుంపు చూ, సమాహము, 3 అమృతము, బాణము 1, 4 జలము చూ, నీరు, 5 ఆకుల కోన చూ, పర్వరీణము 6 = కాండ తామర లోనగువాని కాండ చూ, బిసము 1, 7 దారము చూ, నూత్రము. 1, 8 దుబ్బు చూ, పైరుదుబ్బు, 9 మోదుగు లోనగువాని చిగుగు చూ, సమిధ, 10. బోదె చూ, మౌను, (బీజాంకురము వృద్ధిపొందినప్పుడు (రాడికలో) అను మొదటిపేరు భూమిలోనికి వును (ప్రూమ్యూల్) అను మొదటికాఖ ఎండను గాలిని పెదకొనుచు భూమిపైకి వచ్చును దీనికే ప్రకాండమని పేరు దీని లోపలి నిర్మాణములు. — ప్రకాండములో నాలుగు భాగములు కలవు 1 పట్ట లేక మైపాగు, 2 లోపలిపొర, 3 కట్టిభాగము, 4 వెండుభాగము ఏకబీజదళ వృక్షములలో దపర్వాగము మధ్యనండును ద్విబీజదళవృక్షాగము మధ్యనండును), 11 చూ, హయము, 12 ఏకాంతము చూ, రహస్యము 1, 13 అదను చూ, సమయము 1, 14. కాకిదొండ * చూ, దొండ, పుం 15 ఎలుక చూ, మాషికము, విణ. 16 కీడ్వబడినది చూ, హీనము. 1

కాండములు అం బాలకాండము, అయోధ్యా కాండము, ఆరణ్యకాండము, కిష్కింధాకాండము, సుందరకాండము, యుద్ధకాండము, ఉత్తరకాండము (7) (ఉత్తరకాండము అధికము.)

కాండరహ. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. తక్కలి * : చూ, వైజయంతి. 4

కాండ్ర. సం. వి. ఇ. పుం. వేదకాండము విశేషముగా ఆధ్యాపకముచేసిన ముని చూ, ముని: 1. కాండవంతుడు. సం. వి. త్ పుం రూ. కాండీరుడు అమ్ములు ఆయుధములుగా గల వాడు చూ, విలుక డు.

కాండశర సం. వి. ఆ. స్త్రీ. తిప్పకెల్ల * : చూ, బాణము 1 (రూ. కాండశరము)

కాండనంధి సం. వి. ఇ. పుం. ముడి చూ, బుడిపి

కాండస్పృహడు. గం విణ చూ, కాండప్రహడు.

కాండహీనము సం. వి. ఆ. న. నాగముపై * చూ, తృణము 1

కాండిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1. లంకాధాన్యము చూ, ధాన్యము, 2. నూగుదోస * చూ, దోస

కాండీరము సం. వి. అ. పుం. 1. ఉత్తరేను * చూ, శైఖరికము, 2 ఏనుగుపిప్పలి. చూ, పిప్పలి 1; 3 లతాప్రభేదము చూ, లత. 1 కాండీరి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1 ఉత్తరేను * చూ, శైఖరికము, 2 మంజుష్ఠ * చూ, మంజిటి

కాండీరుడు సం. విణ ధనుర్ధరుడు చూ, విలు కాడు (దండమును ధరించినవాడు. అని కొండలు)

కాండేత్తుపు సం. వి. ఉ. పుం. 1. గొలిమిడి * చూ, మొగలీలి, 2 శైఖరి * చూ, తృణము 1

కాండేరి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. కామదూతిక * చూ, నాగదంతి

కాండేరితము సం. విణ. కాండముచేత చెప్పబడినది

కాండేరుహ. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. తక్కలి * చూ, వైజయంతి. 4

కాండ్ర దీవి, ఒకరకముగడ్డి చూ, తృణము. 1.

కాండ్రీకాయ. వా ఈపదమును “దేదువుకొనక
ముందు కాండ్రీకాయ, సిగువుకొనిన పదప
కాండ్రీకాయ” అను సామెతయందుపరచు
గింతురు.

కాండ్రీంచు వా. అ. క్రి. గట్టిగా గొంతుక
చించుకొన

కాండు. దే. వి పులి కూయుటయందగు ధ్వస్య
నుకరణము స్వా. 4. ఆ 8. చూ, హూహూ

కాంత. సం వి అ. స్త్రీ. 1 = గోతి. కోరదగిన
ఆడుది చూ, స్త్రీ. 2 = గోతి ఆడుది చూ,
స్త్రీ. 3 అంకోలగిరి * చూ, ప్రియంగువు,
బా. వి (1) మిక్కిలి కొంచెము (గోనావకీ
మండలమున “కాంతి బెల్లముపెట్టుము” అని
వాడుక.) (కాంతి = కాసంతి - కాసింతి - కల్లింతి -
కూసింతి - కూస్తంతి - కాస్తంతి ఇత్యాదులు
తెలుచుగా వాడుచుండురు)

కాంతికుట్టలము సం వి అ పుం చిల్ల *
చూ, సల్లికి

కాంతపక్షి సం వి. న్ పుం నెలగి చూ
వయ్యుండును

కాంతిల్పము సం వి అ పుం కాం. ని. ము *
చూ, దేవకాంచనము

కాంతప్రదేశము పా అయస్కాంతము ఇనుప
ముక్కలను ఆకర్షించుటయైనను, ఇంక
అయస్కాంతముల నాకర్షించుటయైనను,
నిరాకరించుటయైనను గలదు ఇవిని నిూపము”
నున్నప్పుడే ఈత్యాదులు కనబడు
చున్నవి కాని క్రిమికృమముగా చూరము
చేసినకొలది, ఆకర్షణశక్తి క్రిమికృమముగా
తగ్గి తుదకు, కొంతదూరము వచ్చితరువాత
నేమియుకనబడదు. ప్రతి అయస్కాంతము
కు తనచుట్టును, అయస్కాంతత్వమును కన
బట్టుచున్న ప్రదేశముండును. ఈ ప్రదేశము

లోపలనే దీనిలక్షణములు కనబడుచున్నవి.
ఈప్రదేశమునకు కాంతప్రదేశమనిపేరు.

కాంతభస్మము పా శుద్ధిచేసిన అయస్కాంత
ములూ నాలుగవసాలు గంధకముపైజిల్లే
దుసాలను వుద్దించి పిక్కుట గొమ్మనగోరు
పిండి ఆవరణమునను, మోచుగ చెక్క రసము
నను వుద్దించి మూడుగఁ పుటములు పెట్టిది.
పిక్కుట అదేప్రకారము మూడు గజపుట
ములు పెట్టికాంతము భస్మమగును.

కాంతభస్మనిర్మాణము పా కాంతభస్మములూ
నగము ఇంగిలీకముపైజిల్లే చూలతామర జేళ్ళ
రసముతో మూడుదినములు వుద్దించి యెఱ్ఱ
మన్ను మూసచేసి అంగులలో యీ పుద్దించి
కాంతభస్మము పెట్టి ఆమీదను చీలమన్ను
ఇచ్చి మూడు జపుటములు పెట్టికాంత
స్కాంతము బాలనూన్యనితో సుముగ నిం
గూరించును

కాంతము సం వి అ పుం 1. ఇనుము చూ,
లోహము. 1, 2 తాయి చూ, గాయి
(చంద్ర)కాంత్యయశ్చబ్రహ్మలకును, తిప్పిర్యాయ
శబ్రములకును వెనుకవచ్చుచుండు చాయి
(చంద్ర)కాంతము, నూర్కాంతము, అయ
స్కాంతము మొదలయినవి అయిన
శబ్రములకడ (చంద్ర)కాంతమునామకము
గా రాయి, 4. కుంకుమ * చూ, ఫేరిల
ము 2, 5 మోరము * చూ, మామిడి,
6 ఇల్లు చూ, సదనము 1, విణ 7 నా
గిన చూ, సౌంద్యము.

కాంతిముశుద్ధి పా అయస్కాంతము నిమ్మపండ్ల
పులుసులతోను కలిలోన, పుల్లపల్లలోను రెం
డేసిగడియలు నానచేసిన శుద్ధి.

కాంతలకము సం. వి. అ. పుం తున్నకము *.
చూ. నంది.

కాంతలోహము. సం. వి. అ. న. 1. నూదంటు
తాయి చూ, రాయి, 2. కాంతలోహభ
స్యము. (ఈభస్యము రక్తమును పూరించును)
కాంతపల్లభరసము. పా. కాంతభస్యము 16 భా,
ఉత్ప-రాపిడి 14 భా, మాండూరము 12భా,
శుద్ధిచేసిన వెలిగారము 10 భా, శుద్ధిచేసిన
మణిశిల 8 భా, శుద్ధిచేసిన కర్పూరశిలాజిత్తు
6 భా, శుద్ధిచేసిన పాదరసము 66 భా, శుద్ధి
చేసిన గంధకము 66 భా, యిటులపీనివి కల్వ
ముననుచి నిష్కృపపండ్లరసముతో మర్చించి
ఆర్ద్ర మూషలోగాని, గాజు కొప్పెలోగాని
నునిచి వాలుకాయంత్రమున యేడు దినములు
వండి సాంగశీతలమున కల్వముననుచి, మర్చించి
చూర్ణముచేసి యందర్ధనిష్కృప్రమాణమును
పరిత్యజము పారితస్థాయంకాలముల తేనె
తోసేరించిన పాండుపు, తుయ, గుల్మము,
గృహణి, కాసశ్వాసలు, జ్వరము, వాంతులు,
స్థిహాదరము, అరుచి, అగ్నిమాంద్యము,
కుష్ఠపు, మూలవ్యాధి, భగంధరము, వాతశూల
హరించుటయేగాక కడువీర్యవృద్ధి, అగ్నిదీప
నము, మనస్సుతోషము, శరీరముపుష్టి, కాంతి,
బలము అనునవి లేస్సగాగలుగును ఇది విష్ణు
జేవునిచే నిర్మింపఁబడిన కాంతకల్పగరసము
అనఁబడును. (మాండూరము=ప్రాతఃచిత్తైము
ఆర్ద్రమును = ఆవము - మూళలో నుంచిన
మాన)

కాంతాంఘ్రిదోహదము సం. వి. అ. పుం. అశో
కము * చూ, హేమపుష్పము.

కాంతాపరణదోహదము సం. వి. అ. పుం
—వై—

కాంతాయము సం. వి. అ. న. నూదంటు
తాయి చూ, రాయి

కాంతారకము సం. వి. అ. పుం తెలుపుకలసిన
పచ్చీచెఱుకు * చూ, రసాలము. 8.

కాంతారము. సం. వి. అ. పుం. 1 చూ, కాంతారకము,
2 ఇక్షువు చూ, రసాలము. 8, 8. ఆడవి
చూ, విపినము, 4 పేరడవి చూ, విపినము,
5 పోరానితోన చూ, మార్గము. 1; 6 దై
వికమగు నావడ చూ, వివర్తు.

కాంతారి. సం. వి. ఈ శ్రీ. తెలుపుకలసిన
పచ్చీచెఱుకు * చూ, రసాలము 8.

కాంతారండు సం. వి. అ. పుం. 1. వెన్నుండు;
చూ, విష్ణువు 1, 2 బమ్మచూ, బ్రహ్మ 1,
3 ముక్కంటి చూ, శివుడు, 4 కాము
కుడు చూ, వలపుకాండు, 5 వైరాగ్యము
గలవాండు చూ విరాగుండు

కాంతాసమృత్తములు (కావ్యములు) అం. శాస్త్ర
ములు మూడింటిలోనొకటి చూ, శాస్త్ర
ములు (కావ్యము=పృబంధము)

కాంతాశపడు. ద్వ. అ. క్రి. (కాంతాశము +
పడు) ఈర్ష్యపడు చూ, నూడుకొను 2.

కాంతాశము జే వి 1 ఈర్ష్య, ఉ. రా 6,
అ. 61, విష్ణు పూ 2, ఆ చూ, నూడు 1,
2. తాలిమిలేమి, పృభా 8, ఆ 42. ఓర్వమి;
3 కోపము చూ, రోషము

కాంతి. సం. వి. ఇ శ్రీ 1 జిగి చూ, వెలు
తురు 1, 2 శోరిక చూ, వాంఛ, 8. రేణు
కయను గృంధదృవ్యము: చూ, రాజార్చి, ము,
పా 4, ఒకానొకవృత్తము ఇందొక్కొక్క
పాదమునగు త, జ, జ, వ గణములు గలిగి
తొమ్మిదింటి యట్లగు ఏకాదశిచ్చందస్సు
నందుఁ బుట్టిన వృత్తము. ఉ. రా — “కాం
తుల్కరి సంఖ్యను । రాజిలఁగా, సంతోష
ముతోడఁద । బాలముల్, చింతింపఁబడం
బులఁ । జెందరమా, కాంతాహృదయేశ్వర ।
కాంతియగుకొ ”. చూ, వృత్తము 1, అం.
5 కావ్యగుణములు పదింటిలో నొకటి చూ,
కావ్యగుణములు, 6. రసభావానుభవాని

గుణములు ఇరువది నాలుగింటిలో నొకటి
 చూ, గుణములు.
 కాంతికుడు సం వి ఆ పుం ఈతలె అయు
 ధముగా గలవాఁడు చూ, ఈతలె కాండు
 కాంతిద. సం వి. ఆ శ్రీ కాంక్షిచ్చి* చూ,
 సోమరాజి
 కాంతిదము సం వి ఆ. న పితృగోగము చూ,
 పితృము
 కాంతిదాయకము సం వి ఆ. న అంకిషికి *
 చూ మానిపసుపు
 కాంతిమతి సం వి ఈ శ్రీ అలకౌపటణము.
 చూ, దేశము
 కాంతిగజము సం వి న న కుంకుమము చూ,
 వహ్నిశిఖము 1
 కాంతీదీగుడు సం వి. ఆ పుం. కాంతిలేతి
 స్త్రోమము చేయబడ్డవాఁడు
 కాంతుండు సం వి ఆ పుం 1 ముండు
 చూ, గ్రంథ 1, 2 అధిపతి చూ, సృఖిపు 2,
 విణ 3 అంగుగాండు చూ, సౌంగుగి
 వంగుండు
 కాందవము సం వి ఆ పుం చూ,
 ధ్యాయము (భూ) *
 కాందవివండు సం వి ఆ పుం వాండులు చేయు
 వాఁడు, కాంగుకుండు చూ, వంటువాఁడు
 కాందారి కీ 1 రూ- కాందారిమాంగరి -
 కాందారి- కాందారిమాంగరి- కాందారిమాం
 దారిప్రాగు ఆద్యురేయి చూ, రాత్రి
 కాందారిమాందారి జీ వి —పై—
 కాందారిమాందారిపొద్దు. జీ వి. —పై—
 కాందిగూతుండు. సం. విణ. భయముచేత
 పూజిపోయినవాఁడు: చూ, భయదుర్మతుండు,
 కాందికృతుండు. సం. విణ. —పై—
 కాందికృతుండు. సం. విణ. చూ, కాందికృతుండు,
 కాందికృతుండు. సం. విణ. చూ, కాందికృతుండు,

కాంపిలము. సం వి. ఆ. పుం బ్రహ్మదత్తుడను
 వాఁడు వీలుచున్న పట్టణము. (ఇతఁడు కుశ
 బ్రహ్మయొక్క కొడుకైన కుశనాభుని నూలు
 గురు కూతుండ్రకు పెనిమిటి, విశ్వామిత్రుని
 మేనత్తలకు ముండు) చూ, దేశము
 కాంపిల్యము సం. వి. ఆ. పుం 1 చూ, కంపి
 ల్యము *; 2. గుడాగోచనియను సుగంధ
 ద్రవ్యము చూ, రాజాస్థానము.
 కాంపిల్లక సం వి. ఆ శ్రీ గుడాగోచనియను
 సుగంధద్రవ్యము: చూ, రాజాస్థానము.
 కాంపిల్లము సం వి ఆ పుం. —పై—
 కాంపిలకము. సం వి ఆ పుం —పై—
 కాంపీలము సం. వి ఆ పుం —పై—
 కాంపిల్యము సం వి ఆ పుం చూ, కాంపి
 లము
 కాంసాండువడ్డి 11 వి వడ్డికివడ్డి, క్రవడ్డి.
 కాంబలము సం వి ఆ కంబలిచేతి గిప్పబడి
 నది (గధము) చూ, కకటము 1 (రూ-కాం
 బళము)
 కాంబళము సం. వి ఆ పుం —పై—
 కాంబకము. సం వి ఆ పుం. శంఖారం వము
 చూ, స్వరిము 2
 కాంబకము సం వి ఆ పుం సం వి ఆ పుం
 లోకగుణవి చేసి ముప్పొడువాఁడు చూ,
 కాంభికుడు
 కాంబికు సం వి ఆ శ్రీ అశ్వగంధ* చూ
 పెన్నేగు
 కాంబోగి జీ వి సవ్యవి శీము చూ
 సవ్యము 1
 కాంభోజము. సం వి ఆ. పుం 1. కంభోజమున
 దేశము, దేశములుపెరిచియాటింటిలో నొకటి
 చూ, దేశము; 2. కాంభోజదేశపు గుట్టము
 చూ, మాము; 3. కాంభోజదేశపు ఏనుగు
 చూ, మా 4. కంభోజము, కంభుములలో

శ్రేష్ఠము చూ, సంఖ 1, 5 తెల్లచేంద్ర),
కడరము* చూ, వెలిచేంద్ర), 6 పున్నా
ము* చూ, పొన్న.

కాంభోజి. సం వి ఈ శ్రీ. 1 కారుమిను
ము*. చూ, మినుము, 2 తెల్లచేంద్ర)*
చూ, వెలిచేంద్ర), 3. బండిగురివెంద *
చూ, తులాబీజము, 4. కాంభోజి అను రాగ
ము చూ, స్వరము 2, 5 పులుగుడు*
చూ, వాతంగిని, అం 6 కరుజభాషలు ఏడిం
టిలో నొకటి చూ, కరుజభాషలు, 7. మాళవ
క్షణిజవిభాషలు చెండింటిలో నొకటి చూ,
యాళిసెక్తెక్షణిజవిభాషలు (చూ, భాష. 1.)

కాంభోజి సం వి ఆ. శ్రీ నల్లదింపెన*
చూ, విష్ణుకౌంత

కాంభోజి కృష్ణరక్తము. సం వి ఆ. పుం గురి
వెంద * చూ, తులాబీజము

కాంసీయము సం. వి ఆ న కించు చూ,
లోహము 1

కాంస్యకారుడు సం. వి ఆ. పుం =కంచేరి
చూ, స్వర్ణకారుడు

కాంస్యతాళము. సం వి. ఆ పుం 1 చిటి
తాళము చూ, వీణ, అం. 2 వాద్యములు
నాలుగింటిలో నొకటి చూ, వాద్యములు.
(కాంస్యతాళములు ఘనములు), 3 ఘనవా
ద్యములు ఆటింటిలో నొకటి చూ, ఘన
వాద్యములు

కాంస్యనీలము సం వి. ఆ. పుం అంజనవిశే
షము చూ, రసాంజనము

కాంస్యము. సం. వి ఆ న 1 =కంచు చూ,
లోహము 1, 2. బంగారు వెండి లోహగు
వానిచే జేయబడి త్రాగుట కుపయోగపడు
పాత్రము* చూ, పాత్రము. 6, 8. కంచు
గిన్నె చూ, పాత్రము. 6, 4. యల్లరి. చూడు

కృ. చూ, వీణ (వెద్దదోలువంటి వాద్య
విశేషమని కొందఱు.)

కాంశ దేవి. (రూ-కాంగుడు-కాంశ-కాంశ-
గుడు) 1. జ్వరము, చూ, రోగము. 1;
2 తాపము చూ, సంతాపము, 3 తపస్సు,
వను 2, ఆ. 46 చూ, తపము, 4 రోపము;
2. 1 ఆ. 64 చూ, రోపము, విణ
5 వేడియైనది చూ, మిడి. 4. “కాంశ
వెలుగు” మొ,

కాంశర. వై వి =కాశవేల్లె* చూ, సుమవి 1,
(కాంశర, వీణ, రోగ, చిహ్నము మొదలగు
తీగల - గా తిడిపి పాదు
లను ముల్లులను కంప సంధానముచేయ నిరంత
రము ఫలించును. ఈ పాదుల మూలమందు
ముక్కుచీమిడి నాలుకగీచిన యుమ్మివేసి తడి
పినను, సాలతో తడిపినను రసయుక్తములయి
నవియును మనోహరములయినవియును ఫలిం
చును) చూ, ఉపవిద్యలు. (మహావిద్యలు
పదునెనిమిదింటిలో నెనిమిదవదగు ఆయుర్వే
దమునందలి దోషాద్యాత్రుములోఁ జెప్పబడి
యున్నది) చూ, దోషాద్యాత్రుము.

కాంశరవత్తి వై వి బాణసంపు విశేషము
చూ, బాణసంచు.

కాంశ వెలుగు దే వి ఉష్ణరక్తి, రామా 3,
ఆ. 52* చూ, చూర్మగుడు

కాంశ. దే. ద్ర పాత్ర్యర్థము చూ, పాత్రువు

కాంగు దే వి (రూ-కాంగు) 1 వెద్దబాస
చూ, పాత్రము. 6, ఆ క్రి 2 తపించు
చూ, సంతాపించు, 3 రోపపడు చూ,
రోపించు.

కాంగుడు దే వి రూ-కాంగుడు. తపనము
చూ, సంతాపము

కాంచర. వై. వి =కాశహర. (రూ-కాంశర-

కాసర * అం, భా ద్వి ప. 70 చూ, బుడ
బుడుసర

కాచి వై వి కాకమాచి నల్లబుడుసర *
చూ, వాయసి

కాచి. దే. వి 1 కవిరి చూ, గంధము,
స క్రి 2 కాచిచేయూ రూ-కాచి మీ

కాచివడియము ద్వ వి కవిరియండ చూ,
గంధము

కాచియూ దే స క్రి అగునట్లయేయూ
కాచిమీ

కాశ్చర వై వి కాశ్చర * చూ, కాచిర
కాచి. వై. వి 1 కాచి కాశ్చరతూచుడు

చూ, బిసము. 1, 2 కాచి అసల
యినా చూ, పృథ్వీయము, 3 తొడిమి

చూ వృంతము, 4 కూరారు లోనగువాని
కాచి కాచు

కాచి. దే. వి 1 కడుగు చూ, కుత్తము 1,
2 ఎద్దు మొదలగువాని మెడమీదనుంచడి

ఎండి అగు గువాని యుగము, భాగ విరా 5,
ఆ 58 చూ, యుగము 5

కాచిట్టు స్వ వి ఒక్కరొకరి నేలయ
నొద్దుగా స్పృశించిన కట్ట చూ, నీరు 1

కాచి నేలప 1 కాచి పుంపుర్యయ్యు.
“సా కుకాచు, వన్న కొడు” మొ,

అ. క్రి 2 నాచు, వై 6, ఆ 85, పాండు 4,
ఆ 48 చూ, మొలవేయు

కాచి దే. వి చూ, రూ-కాచి, భీ 1,
ఆ. 112

కాచిమాచి దే. వి —వై—, య 2,
ఆ. 88

కాచిమాచిపొద్దు ద్వ. వి. —వై—
కాచిపడు. దే. వి. నొప్పి కలిగించేట వేడి

కాచి నొత్తుట.

కాచి దే. వి. కూచిక్రి చూ, క్రి.

కాచి. దే. వి. —వై—

కాచి దే. వి 1 కేస్తుడు స్వా 1, ఆ. 68

చూ, యజమానుడి, 2. పంటపెట్టువాడు,
భార సా 1, ఆ 81 చూ, హానికుడు,

3. కాలిపుట్టువు, భో 4, ఆ 59 చూ
మామ్రుడు, 4 కాచుము, ఆము 1, ఆ. 10

చూ, విడిచుట్టు, వా 5. చగరంపు ఎత్తు
“మంచి కాచి కాచి జంతువును నడపి

నాడు” చూ, ఎత్తు 8

కాచి వా చూ, రూ-కాచి
కాచుము దే. వి 1 నివాసము చూ, విడి

చుట్టు, 2. కుటుంబము, అచ్చ. బాల, కాం 11
చూ, సంసారము 1

కాచిరిమి దే. అ క్రి కాచుముచేయు.
చూ, వసింపి.

కాచులకల్లను నోముపంట బా కాచులకు
యప్పదము “ఒప్పు గాచులకల్ల నోము

పంట” గడ్డికి జన నుసారంజనము
కాచిటి దే. అవ్య (కా + పటి) హేత్వ

గమ చూ, హేతువు
కాచిటి దే. అ క్రి (కా + పట్టు) కావలసి

యిండు. “అది నాన కాచిటి” “కాచి
ట్టి కాచుము”

కాచి దే. అ క్రి (కా + పడు) ఒప్పిద
మగు “చెలిమికాచిటగాకిటు మాటలాడి

నక” వై 2, ఆ 61 (స్వార్థమునపడు)
చూ, చవడింపి

కాచిలు దే. ద్ర. (కా + పోలు) పోనేమా
కాక సం వి ఆ క్రి 1. కాచి * చూ,

వాయసి, 2. కాకిదొండ * చూ, దొండ,
3. కాయకాల్లి * , సోలి, 4 కుక్క చూ, వా

మేడి * చూ, బొమ్మమేడి, 5 కాకజంకు *
చూ, చెలదనుండ్లి, అవ్య. (1) అశీరాద్వర్తము.

“అట్టులకాక. ఉండెడుకాక” చూ, దీవస్

(2) తక్కువను సగమును తెలుపుచూ, వినా,

(3) ఉత్తరకము, (4) ఇంతే కాకుండా
చూ, మఱియు.

కాకకంగువు. సం. వి. ఉ. స్త్రీ. పీనకమను
సాస్యము చూ, ధాస్యము

కాకకల. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. కాకజంఘు* చూ,
వెలమసంది.

కాకకమ్మము. సం. వి. ఆ. స. రూ-కాల
కమ్మము చూ, రాజార్తము

కాకకమ్మ సం. వి. ఆ. స్త్రీ. కంకుమ్మము*
చూ, స్వర్ణక్షీరిణి.

కాకగతి అం. పురుషలక్షణాంగములలోని గతి
యందలి విశేషము (కాకగతి రుఖికిరము)
చూ, గతి (చూ, లక్షణాంగములు.)

కాకగుడము సం. వి. ఆ. పుం. తిలలు (బ.)
చూ, నుపులు.

కాకఘ్ని. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. నిష్పవన్నె గుత్తు
లకొనుగు* చూ, కాదఘ్నిము

కాకచించ సం. వి. ఆ. స్త్రీ. గురిణి* చూ,
తులాబీజము.

కాకచించి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. —వై —
కాకచించిక. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. —వై —

కాకచ్చదము సం. వి. ఆ. పుం. మందపిచ్చిక
చూ, పిచ్చిక.

కాకచ్చది సం. వి. ఇ. పుం. —వై —

కాకజంఘు సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1. కాకకల*
చూ, వెలమసంది, 2. కాకిదొండ* చూ,
దొండ, 3. గురిణి* చూ, తులాబీజము

కాకజంఘలు. అం. పురుషలక్షణాంగములలోని
జంఘలు (పిక్కలు) యందలి విశేషము.
(కాకజంఘలైన రాజగు) చూ, లక్షణాంగ
ములు.

కాకజంబుక. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. నేలనేరేడు*
చూ, నేరేడు.

కాకజంబుపు. సం. వి. ఉ. స్త్రీ. —వై —
కాకజంతి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. గురిణి* చూ,
తులాబీజము.

కాకజంతిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ. —వై —
కాకజము సం. వి. ఆ. స. కున్నశేదము* చూ,
మండలము. 3

కాకణి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1. కాకణి నాలుగు
మినపగింజలయెత్తు, 2. ఇరువది గవ్వలు;
3. ఒకగవ్వ, 4. ఒకగజములో నాలవవంతు,
5. ఒకఆణాలో నాలవవంతు చూ, చుడ్డు;
6. పండ్రెండు ఆణాలయెత్తు కాకణి -రూ-
కాకిని

కాకతాతన్యాయము. } పా. కాకివ్యాసాగ్రాసే
కాకతాతీయము. } అప్రయత్నముగ తాటి
పండు పడిన రీతి.

కాకతిందుకము సం. వి. ఆ. పుం. కాకితుమ్మికి*
చూ, తుమ్మికి.

కాకతిక్త సం. వి. ఆ. స్త్రీ. బండిగురివెండ*,
చూ, తులాబీజము.

కాకతుండకము. సం. వి. ఆ. పుం. కమ్మరవాని
కాటు చూ, నందంకకము.

కాకతుండఫల. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. కాకిదొండ*
చూ, దొండ

కాకతుండము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. ఆగలు
చూ, రాజార్తము, 2. కాహళమును వాడ్చ
ము చూ, వీణె, 3. ఒకరకము బాణము
చూ, బాణము. 1.

కాకతుండి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1. గురిణి*
చూ, సప్తల, 2. హొన్నిత్తడి* చూ,
లోహము 1.

కాకతుండిక. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1. గురిణి*.

చూ, తులాబీజము. 2. బండిగురివెండ* చూ,
తులాబీజము.
కాకత్యోటిబింబన్యాయము పా కాకిముక్కున
దొండవెండుకట్టిన విధము
కాకదంతపేరు. జా. వ్యర్థవ్యాపారము. కాకికి
దంతములుండవు కావున నవి పరీక్షించుట
వ్యర్థపుపని. “సీ వానిశేమడిగెదవ్వెడు గాక
నీశేమి, యిదికాకదంతపేరునుము.” (కళా
పూర్ణోదయము)
కాకదత్తు సం వి. ఆ. స్త్రీ గురిజీ * చూ,
తులాబీజము
కాకధాతువు సం వి. ఉ. పుం కామంచి*
చూ, తృణము 1
కాకధ్వజము. సం వి. ఆ. పుం బడబాగ్ని*
చూ, నిష్పా.
కాకధ్వని. సం వి. ఇ. పుం కాకికూత చూ,
స్వరము. 2
కాకనవి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ గురిజీ * చూ,
తులాబీజము
కాకనామము సం వి. ఐ. పుం శ్రీవల్లి *
చూ, బకపుష్పము.
కాకనాన. సం వి. ఆ. స్త్రీ కాకిగొండ *
చూ, దొండ.
కాకనానము సం వి. ఆ. పుం చూ, వికింట
కము *.
కాకనానిక సం వి. ఆ. స్త్రీ 1 కాకిదొండ*
చూ, దొండ, 2 కాకిచించు* చూ, తులా
బీజము.
కాకపక్షము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. పిల్లజోటు
చూ, సిగ 4, 2. జోనపము చూ, సిగ 4,
8. నీరుతుమికి * చూ, తుమికి
కాకపదము. సం వి. ఆ. పుం. 1. అడ్డముగాను
పొడవుగాను ఉండుగిరిలను వజ్రిదోషము:

చూ, రత్నము 1, 2. రతిబంధవిశేషము.
చూ, రతిబంధము.
కాకపరి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ పిల్లవెనక* చూ,
వెనక
కాకపాణి సం వి. ఇ. పుం ముత్తెముయొక్క
పిల్లనికొంటిదోషము: చూ, ముత్తెము
కాకపాదము. సం వి. ఆ. పుం, 1 అగ్నివృత్త
ము చూ, కేగు. 1; 2 తాళపాణిజాంగ
భేదము చూ, తాళము 2, ఆం. 3. తాళాం
గములు అటింటిలో నొకటి (చూ, తాళాం
గములు) చూ, అంగపాణిణములు.
కాకపి సం వి. ఇ. పుం కాకిపియనుపాము
చూ, సగ్గము
కాకపిండి సం వి. ఈ. స్త్రీ వెలిచీ * చూ,
పిండితకము
కాకపిక్వన్యాయము పా కోవల కాకులలోఁ
బెరిగియుండుదుత్తు పేలుగఁబోవువిధము
కాకపిత్త సం వి. ఆ. స్త్రీ కాకితుండి *
చూ, సప్తల
కాకపిల్లి సం వి. ఈ. స్త్రీ గురిజీ * చూ,
తులాబీజము
కాకపిలుకము సం వి. ఆ. పుం కాకితుమ్మికి*
చూ తుమికి
కాకపిలువు సం వి. ఉ. స్త్రీ 1. గురిజీ *
చూ, తులాబీజము, 2 కాకితుమ్మికి * చూ,
తుమికి, 3 కాకితుండి * చూ, సప్తల
కాకపుచ్చము సం వి. ఆ. పుం కోయిల చూ,
పికము
కాకపుష్పము. సం వి. ఆ. పుం. —చై—
కాకపుష్పము. సం వి. ఆ. న. పూజేయము *
చూ, మాచిపత్రి.
కాకఫలము. సం. వి. ఆ. పుం. నింబ * చూ,
నిమ్మ

కాకభరి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. కారముగలిగి పుట్ట
గానుండు నిమృతండు చూ, నిమృ
కాకభంజి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. గురజీ * చూ,
సప్తల.

కాకభండి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. మహాకరంజము
* చూ, శాదస్యుము.

కాకభీరువు. సం. వి. ఈ. పుం. గుడ్డగూబఃచూ,
సకినంపుఁబులుంగు.

కాకమద్దువు. సం. వి. ఈ. పుం. కూకరుగం
డంగి చూ, దాత్యూహము

కాకమర్దకము. సం. వి. ఆ. పుం. ముసిణి *
చూ, ముసిడి

కాకమర్దము. సం. వి. ఆ. పుం. —వై—
కాకమల్లి సం. వి. ఈ. శ్రీ. అడవిమల్లై *
చూ, మల్లై.

కాకమాచి. సం. వి. ఆ. శ్రీ. = కామంచి-
కాచి * చూ, వాయసి

కాకమాచిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. —వై—

కాకమాత. సం. వి. ఆ. శ్రీ. —వై—

కాకమాలి సం. వి. ఈ. శ్రీ. కామంచి *
చూ, తృణము. 1

కాకము. సం. వి. ఆ. న. 1. కాకులగుంపు
చూ, వాయసము 1, 2 రతిబంధవిశేషము
చూ, రతిబంధము, పుం 3 = కాకి చూ,
వాయసము. 1, 4 కొండగోంగు * చూ,
సేతపున్నము, విణ 5 అల్పము చూ, సప్తల్పము
కాకముద్గ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. కాకివెలరి *
చూ, వెలరి

కాకమాచి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. కామంచి *
చూ, తృణము. 1

కాకయవము సం. వి. ఆ. పుం. గింజపట్టిని
ధాన్యము చూ, ధాన్యము.

కాకరక్త. సం. వి. ఆ. శ్రీ. గురజీ * చూ,
కులాబీజము.

కాకరకము. సం. వి. ఆ. పుం. గుడ్డగూబఃచూ,
సకినంపుఁబులుంగు.

కాకరుకుడు సం. వి. ఆ. పుం. మంచుమూఁ
కులచేత ఆడుదానికి వశుఁడైనవాడు: చూ,
శ్రీవశీభూతుడు. (రూ-కాకరూకుడు.)

కాకరుతఫలము. (కాకికూతఫలము.) పా.

కూర్పు మొదలు ఈశాన్యవజ్రు యొనిమిది
దిక్కులయందు కాకులు నూర్వోదయము

మొదలు అస్తవయము వజ్రు నొక్కొక్క-
దినమందు 3౪ - గడియ చొప్పున గుంపులు

గూడి కూయుచున్నవై పృథ్వికాదులకుఁ
బోవువారికి దిక్కాలానూరూపఫలములఁ గలు

గఁజేయుఁగాన ఉదయానంతరము 3౪ -
గడియవజ్రు తూర్పున నుండేనేని పృథ్వి

కర్తకు లాభమును 3౪ - గడియకు పిమ్మట
3౪ - గడియ వజ్రు అగ్నేయంబున నుండే

నేని శక్తినివాళమును దక్షిణంబున నుండే
నేని బంధులాభమును, నైర్ఋతిదిక్కున నుండే

నేని ధనమును, పశ్చిమంబున వర్షంబును,
వాయువును నర్థమును, ఉదగ్దిక్కున నుండే

నేని పౌణిహానియు, ఈశాన్యంబున నుండే
నేని యల్పభయమును నీకర్తవంబున ఫలముల

నిచ్చునయ్యు, కాకమైథున దర్శనమయ్యునేని
తప్పక వ్యాధికరంబగునయ్యు తెలియవలెను,

కాలాచ్యుతము. 211 శ్లో.

కాకరుతభీరువాయము పా. పగలు కాకికూత
విని జేడిసి వెనిమిటినిఁ గొంగిలించుకొను

వెలదిరాత్రి నర్మదానదిదాటి వెళ్ళినరీతి
కాకరుహ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. బదనిక * చూ,

వదనిక.

కాకరుహము సం. వి. ఆ. పుం. తిలలు చూ,
నువుల్లు

కాకరూకము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. గుడ్డ
గూబ చూ, సకినంపుఁబులుంగు, 2. అపదేశ
ము చూ, వ్యాజము 1.

కాకరూకుడు సం. వి. ఆ. పుం. 1. చూ, రూ-కాకరూకుడు; విణ. 2. అంగమెల వాడు చూ, దిగంబరుడు, 3 భయము కలవాడు చూ, వెలుపరి, 4 పేదవాడు చూ, బీదవాడు.

కాకరూటి. సం. వి. ఇ. పుం. నూకరము చూ, పండి.

కాకలకము. సం. వి. ఆ. పుం. కుత్తుకయందు వైకంగనబడు బుడిపి చూ, గొంతుముడి.

కాకలము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 —వై.—, 2=కాకీతము. చూ, పటపత్రిము

కాకలి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. నూత్నమైన యవ్వ క్తాక్షర మధురధ్వని చూ, స్వరము 2.

కాకలీదాగ్రీతు. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. ఒకరకము దాగ్రీతు * చూ, స్వాదుఫల

కాకలీమూర్చన. అం. గాంధర్వవేదమున రాగా ధ్యాయమునందలి అవాంతరీభేదములు నాలు గింటిలో నొకటి: చూ, అవాంతరీభేదములు.

కాకలీయూత. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. సంగీతకాస్త్ర ములోని మూర్ఖాభేదము చూ, స్వరము 2

కాకలీరవము సం. వి. ఆ. పుం. కొయిల చూ, పికము.

కాకలూకము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 గుడ్డగూబ చూ, సకీంపులులుంగు, 2 దంభము చూ, వ్యాజము. 1

కాకలూకుడు సం. వి. ఆ. పుం. 1 చూ, కాకరూకుడు, విణ. 2. అంగమెలవాడు చూ, దిగంబరుడు, 3 భయపడువాడు చూ, వెలుపరి, 4 పేదవాడు చూ, బీద వాడు.

కాకల్యంతరమూర్చన. అం. గాంధర్వవేదమున రాగాధ్యాయమునందలి అవాంతరీభేదములు నాలుగింటిలో నొకటి: చూ, అవాంతరీభేద ములు (అనుబంధములో)

కాకల్యంతరయూక్తు సం. వి. జ్. స్త్రీ. చూ, కాకలీయూత

కాకవంధ్య. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. వంధ్యులు అతిం టిలో నొకటి. చూ, వంధ్యులు. (కర్పూరకల్ప తరువులో 'ద్వాదశవర్షపత్నీశ్రీయాం' అని కలదు.)

కాకవల్లరి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. ఎక్కుడుదీక్ష* చూ, మాసేరు

కాకశీర్షము సం. వి. ఆ. పుం. శ్రీవల్లి * చూ, ఒకశ్రుచ్ఛము

కాకశ్యామ సం. వి. ఆ. స్త్రీ. నల్లతీగె, కృష్ణ వల్లి* చూ, సురలి.

కాకసత్త్వ. అం. కామకాస్త్రమునందలి ద్వాదశస త్వలలో నొకటి చూ, ద్వాదశసత్త్వులు

కాకసావర్తి అం. ఆశ్వశాస్త్రములోని ఆశుబా వర్తములలోనొకటి చూ, ఆశుభావర్తములు.

కాకస్మరము సం. వి. ఆ. పుం. చూ, కాక మరకము *

కాకస్త్రీ సం. వి. ఈ. స్త్రీ. కాకఘ్ని * చూ, నిప్పువన్నె గుడ్డుంకాసుగు

కాకన్మూర్జము సం. వి. ఆ. పుం. కాకితు మ్మిక్కి * చూ, తుమ్మిడి

కాకస్వారూ సం. వి. ఆ. స్త్రీ. గురినే * చూ, పులినీజము

కాకొంగు సం. వి. ఆ. స్త్రీ. సుగపాది * చూ, సుగపాలి

కాకాం సం. వి. ఆ. స్త్రీ. కాకిదొండ * చూ, గొండ.

కాకాంగి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. —వై.—

కాకాంచి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. —వై.—

కాకాండ. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. ఒకనొకలీగె*. చూ, లత, 1.

కాకాంధము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. చెట్టుటట్టు*.

చూ, హంసపాది; 2. పెద్దవేము * చూ, వేము, 3. కాకితుమ్మికి * చూ, తుమ్మికి.
కాకాండి సం వి. ఈ. శ్రీ. మహాజ్యోతి
వృత్తి * చూ, మానేరు.

కాకాండోల. సం. వి ఆ శ్రీ. —వై.—
కాకాండోలము. సం వి ఆ. పుం. మామము*
చూ, మినుము

కాకాంధము. సం వి స. పుం. పెద్దవేము *
చూ, వేము.

కాకాకులము సం విణ. కాకులచే నాకుల
మైనది

కాకాక్షిన్యాయము పా. కాకియోపురత నేక
నొకపక్క కొఱగుననురీతి (కాకికి ఒక
కిన్ను కనపడును, అదిఎటు పనికలిగిననటున్న
కన్ను కాన్సింబును) (చేరాశీవస్వాయ
మిట్టిదే)

కాకాక్షియు. సం వి ఆ స. కాకికలువ *
చూ, పద్మము 1

కాకాదని సం వి ఈ శ్రీ. 1. గురిజి *
చూ, తులాభీజము, 2 నల్లకప్పి * చూ,
లవణి, 3 పెద్దకొంచు * చూ, వాయసి.

కాకాగు జే ఆవృత్తి పృథక్రము చూ లేదు. 2.
కాకామృతము సం వి ఆ. పుం. ఏలువంగ *
చూ, వంగ.

కాకాయువు సం వి ఈ పుం ఎక్కుడు
దీంగ * చూ, మానేరు

కాకారి. సం వి. ఇ పుం గుడ్లగూబ చూ,
సకిసంపులులుంగు

కాకాలము సం. వి. ఆ పుం బొంతకాకి చూ,
వాయసము 1

కాకానురుడు. సం. వి ఆ పుం 1. జయం
తుండు, ఇంపుగినికాడుకు చూ, పుక్కుగిడు. 1,
2. కాకానురుడను రక్కసుడు చూ, రాక్ష
సుడు. 1.

కాకాహి. సం. వి ఇ. పుం కప్ప: చూ, మం
ధూకము 1.

కాకి సం వి. ఈ. శ్రీ. 1. ఆడుకాకి: చూ,
వాయసము. 1, 2. కాచి *: చూ, వాయసి;
వై. వి. (1) = కాకము కాకి చూ, వాయ
సము. 1, విణ. (2) అల్పము. "కాకికలువ."
మొ చూ, స్వల్పము

కాకికలువ. వై వి = కాకైరవ అల్లిపువ్వు*:
చూ, పద్మము 1.

కాకికూత. ద్వ. వి 1 కా, కాకియలుపు
చూ, స్వరము. 2 (కాపుకొపు అనివాడుక);
2 చూ, కాకరత్నలము.

కాకిచిప్ప. ద్వ. వి నీటియందలి గుల్ల, కంబూక.
"క అక్కడలిం గాకిచిప్పలు." య రి,
ఆ 80 చూ, సంకు. 1.

కాకిచెఱుకు. ద్వ. వి తేజనకము, చెఱుపవంటి
తృణము* చూ, తృణము 1

కాకిచొవు. ద్వ. వి ఆక స్థితిపువ్వు చూ,
మరణము.

కాకిణి. సం. వి. ఈ శ్రీ. 1 = కాకి కర్ణము
సందు నాలవపాలు చూ, దుడ్డు, 2 ఒకపల
ములో నాలవపాలు చూ, కాకిణి. 6,
3 గవ్వ చూ, వరాటము, 4 కొలిచెడు
కొల, 5 తూనికభాగము, 6 ఎఱ్ఱగురిజి *
చూ, తులాభీజము

కాకిణీద్వయము. సం వి ఆ. న చూ, అరవీర
సము

కాకితము. వై. వి = కాకలము. చూ, పట
పత్రిము (రా-కాకిదము-కాగితము-కాగి
దము)

కాకిలిపు జే. వి. మాకావిశేషము చూ,
మార్పు
కాకితుమ్మికి. ద్వ. వి నల్లతుమ్మికి * చూ,
తుమ్మి.

కాకిదము. వై వి = కాకలము యీ కాకి
తము (వా)

కాకిదొండ. వై వి. కాకతుండఫల, అడవి
దొండ * చూ, దొండ.

కాకిని సం. వి ఈ. శ్రీ. 1 ఒక అటాలో నాల
వంతు, కాని చూ, దుడ్డు, 2 ఒక పలములో
నాలపాలు చూ, కాకిటి 6, 8 గవ్వ
చూ, వరాటము. (రూ-కాకిటి.)

కాకినేరడు ద్వ. వి కాకజంబువు, నేల
నేరేడు * చూ, నేరేడు (రూ-కాకి నేరేడు)

కాకిపిల్ల కాకిముద్దు లో. ఎవని పిల్లయందు వాని
కిచ్చేను.

కాకివెనక ద్వ. వి కాకముద్దు, పిల్లవెనక *
చూ, వెనక

కాకిబంగారము. ద్వ. వి కితాగ్రము చూ,
బేడ

కాకిబాతు ద్వ. వి ఒక విన్నమైన అడవిబాతు
చూ, శరారి

కాకినీడి ద్వ. వి ఒక నీడి * చూ, బొమ్మ
నీడి

కాకిశిశువు ద్వ. వి 2 కి. 3 ము నడు
చూ, భాస్యము

కాకిశిల్ప ద్వ. వి కాకిచెలక * (నీని పుల్లలను
చివ్వి వాగ్నిముసుగు) చూ, శిల్పము 1

కాకిలము సం. వి ఆ. పుం కింకరణి చూ,
గొంతుముడి

కాకివన్నె ద్వ. వి కాకివన్నెల పండెను కాకి
పుంజా (వా) చూ, పుంజా

కాకివెదురు. ద్వ. వి గుండ్రము (గుండ్ర)ము =
కాకిచెలక * చూ, శరము.

కాకిసామ్య వై. వి: చూ, కాకితీపు

కాకి. జి. వి. 1. గాకి; రాము. 6, ఆ 25.

కాకి. జి. వి. 1. గాకి; రాము. 6, ఆ 25.

ఆ. 88 చూ, హేలనము, విణ. 8. పొట్టు
చూ, వ్యర్థము, 4 ఉభక్తి. చూ, కూస్యము 1
కాకుండు. సం. వి ఆ. పుం పిచ్చుకవంటు
చూ, నూరనూతుండు.

కాకుత్స్థుండు సం. వి ఆ. పుం శ్రీరాముండు.
చూ, రాముండు

కాకుదము సం. వి ఆ. న. తాలుపు చూ, దపుడ
కాకున్నె. జే అశ్వ. (కాక + ఉన్నె) నిశ్చయా
ర్థము, భార. ఆగ 2, ఆ. 165 చూ, నిశ్చ
యము

కాకుపు (కాకుస్వరము.) సం. వి ఈ. శ్రీ
శోక భయాదులచే గలిగిండు భయవికారము
చూ, స్వరము 2

కాక్పిల్లము సం. వి ఆ. న. 1 కూడనిపని
చూ, వ్యభీకము, 2. వాపు చూ, పశ్చాత్తా
పము.

కాకేందుపు సం. వి. ఈ. పుం కాకిగుమ్మకి *
చూ, తుపక

కాకేతువు సం. వి ఈ. పుం 1. కిత్తి చూ,
ర్పి. 2 2 కేకలెత్తు, శిల్ప (శి గ) *
చూ, ల్పణము 1

కాకేమి జే అశ్వ (కాక + ఏమి) మఱియొక
గా నిలీమని తెలుపును, “వ అశుచిభవంబు
సంగాకేమి యాష్టమపతిగను 1 వీయదప్పి
గోనగకాకున్నదయ్యె” (అశుచిభావంబునం
గాకేమి = అశుచిభావమున నేయునుట) భాగ
ఆది 1, ఆ 98 చూ, ఆ (1)

కాకేమము సం. వి ఆ. పుం నింగుము * చూ
నేము

కాకోచి సం. వి. ఈ. శ్రీ. కాకోచియను
పెడ చూ, చత్వరము 1

కాకోచికము. సం. వి. ఆ. పుం. —వై.—

కాకోటి. సం. వి ఈ. శ్రీ కావడి. చూ,
భారయజ్ఞ. (కావడిబద్ధ)

కాకోడుంబరము. సం వి అ పుం. బమ్మమేడి*

చూ, బొమ్మమేడి

కాకోడుంబరిక సం వి ఆ. శ్రీ —వై.—

కాకోత్పలము సం వి అ న కాకికలువ*

చూ, పద్మము 1.

కాకోదరము సం వి అ. పుం. 1. సాము చూ,

సర్పము, 2 గుడ్డగూబ చూ, సకినంపు

బులుంగు, 3 శివుము చూ, వేగము. 3,

4. కాకమర్దకము * చూ, ముసిడి

కాకోదుంబరిక. సం వి ఆ శ్రీ బమ్మమేడి*

చూ, బొమ్మమేడి

కాకోలము సం వి. అ పుం. న 1 ఎత్తనిపాము

విషము. (పుం అనిక క తరువు) చూ,

విషము 1, పుం 2 బొంతకాకి చూ, వాయ

సము 1, 3 గర్జనముగల యొకానొక

పాము చూ, సర్పము, అం 4 నరకములు

ఇరువదియొకటింటిలో నొకటి చూ, నర

కములు

కాకోలి సం వి ఈ. శ్రీ. 1 = కారుకొల్లి*

చూ, వాయసాలి, 2. తేలుమణి * చూ,

వృశ్చికము 2

కాకోలుండు సం వి. అ పుం. తుమ్మరి చూ,

చక్రి 5

కాక్షము. సం వి. అ పుం 1 కడకన్ను చూ,

నేత్రిము. 1, 2 మెల్లకన్ను చూ, నేత్రము 1

కాక్షి సం వి ఈ. శ్రీ 1 తొగరి చూ,

సురాష్ట్రజము 1, 2. తొగరిమన్ను చూ,

సురాష్ట్రజము 2, 3 అడవితొగరి తీగె

చూ, సురాష్ట్రజము 3

కాక్షీవకము సం. వి అ పుం. మునిగి* చూ,

కిగ్రిపు 1

కాక్షీవము. సం. వి. అ పుం. —వై.—

కాగడ. దే. వి (కాగు + గడ) చూ, రూ-

కాగడా (వా)

కాగడా దే వి. (కాగు + గడ) కొయ్యలేక

గుడ్డతోనే యేర్పడిన పేరిదివ్వటి “జగతి

జోవుతులు కాగడాలు.” హంస. 3, అ. 28:

చూ, దివిటి.

కాగరము అం ముప్పదిరెండు ఆయుధములలో

నొకటి చూ, బాణము 1

కాగలము సం వి. అ పుం కాకితము చూ,

పటపత్రిము

కాగారము సం వి అ. పుం 1 చెడ్డ ఇల్లు

చూ, గృహము. 1, 2 గాలి ఇల్లు చూ,

గృహము 1. (ఇట్టిపదములు పెక్కులూహ్యం

బులు.)

కాగిత పుటట్ట ద్వ వి చూ, అట్టి 4

కాగితము వై వి = కాకిల: చూ, పటపత్రిము

(రూ- కాకిదము)

కాగిస దే వి ఒకరకముచేప చూ, చుట్టము 1.

కాఘ్రి సం వి. ఈ శ్రీ మంట చూ, నిప్పు

(ఇట్టిపదము లూహ్యంబులు)

కాచసంభవినన్యాయము పా లాంతరలోని

దీపము ఎంతగాలివేసినను కదలకుండువిధము

కాచనికము సం వి. అ న పండ్లముఱికి చూ,

పండ్లపాచి

కాచసాత్రిము సం వి. అ. న గాజిగిన్నె

చూ, పాత్రిము 6

కాచభాజనము సం వి అ న —వై.—

కాచమలము సం. వి. అ న గాజిప్ప. చూ,

లవణము 1

కాచము. సం వి అ. న, పుం. 1. —వై.—,

2 = గాజి గాజిమన్ను చూ, భూమి. 1,

3 గాజిపూస చూ, పూస, 4. కావడి

వట్టు చూ, శిక్యము. 2, 5 కంటిరేవులు

చూ, బిడాలము 2, 6 దుగ్గానిలో నాలవ

భాగము, దుగ్గానిలో పదియవభాగము (అని

కొందఱు) (దుగ్గాని = రెండుదమ్ముర్యు.

టంకమునకు పదియూడుదబ్బులుకనుక ఆలెక్క

ప్రకారము ఇక్కడ కానియన(గా దమ్మిడి)

“శ్రీ కాచాయనీచం కనునీయవాచా, .

స్థితే తుచేతే శ్రితమాతుచేతే ” (తె ప) —

కాసు

కాచలవణము. సం వి. ఆ న 1 చూ, కాచ

మలము, ఆం 2 తూరములు అయిదింటిలో

నొకటి చూ, తూరములు.

కాచలవణశుద్ధి. పా. ఇది చింతాకురసమున అడిపి

యెండలెట్టిన శుద్ధి.

కాచసంభవము. సం వి ఆ. న చూ, కాచ

లవణము.

కాచసాలి సం వి ఈ శ్రీ, పాటలక చూ,

సాలి. 2. (రూ-కాలసాలి)

కాచహరిణి సం వి ఈ శ్రీ నల్లయుప్పి *

చూ, లవణి

కాచిఘము సం. వి ఆ పుం 1. బంగారు

చూ, లోహము 1, 2 ఎలక చూ, మూషి

కము

కాచిఘండు సం వి ఆ. పుం. దిండిరేనివాండు.

కాచితము సం. విణ కాచడి యుట్టియందుం.

బడిన లింపె తుండలో నగుచి చూ, శక్తితము

కాచిమము సం. వి ఆ పుం చూ, దేవకులో

దర్శనము *

కాచిపాచిని సం వి. ఈ శ్రీ పాటిగుమ్మడి*

చూ, మహాఫలము.

కాచు. దే ఆ. క్రి 1 (కాయ) కాచు,

2. (ఎండ) కాయు, అచ్చి ఆర, కాం. 42,

స క్రి. 8. బాధలు లొలగించి రక్షించు.

“మముంగావుము పోవుము ” వారి. పూ

7, ఆ: చూ, రక్షించు; 4. ఎదురుచూచు

చూ, పోలితీంచు; 5 ఓర్పు, భార. ఉద్యోగ

ఆ. 114: చూ, సహించు; 6. మోచు

చూ, శక్తించు.

కాచుట దే వి చూ. ఆవేత్తు. 2.

కాచుమేపరి. దే. వి. మాంసములినువాండు చూ,

మాంసాహరి

కాచువాండు దే వి చూ, రక్షకుండు.

కాజి దే వి. 1. ఒకరకము చెట్టు, “వెలితమ్మి

కాజిపువ్వులు ముడుంగ ” పా. 2, ఆ 50

చూ, వృక్షము, 2 మహామృదీయులఅచారి

కాటకము దే వి కలపు చూ, దుర్భిక్షము.

కాటపాలెబ్బావృణులు పా కపూరియె బ్బా

వృణులూ నొక తెగ వారు చూ, బ్బావృ

ణులు

కాటవము సం. వి ఆ. న చూ, కటుత్వము

కాటా హి వి పెద్దతాగ్రిను, ధాన్యాదులు

తూండు పెద్దతెక్కిడ చూ, తాగ్రిను.

కాటిక సం వి ఆ. శ్రీ అడవిచూ, విషము

కాటికాపరి దే వి శ్మశానమందు కాచు

వాండు

కాటికాగార్భుచూ మీట బా చావసిద్ధముగా

నుండుట “నేనిప్పుడు నిరాశ్రియ తాదక

నుమగ్ని కాటికాగార్భుసాంచుకొనియుంటిని ”

(నీతి ఎంద్రిక-వినిమాము)

కాటిగాండు దే వి ఒకరకము పక్షి చూ,

పక్షి

కాటిసాపండు దే వి (కాడు + పాపండు)

గోపాలకుండు చూ, మహాశూరుండు

కాటిసాపలవాండు దే వి బ బాలవిద్యచేసెడి

అటవికజనవిశేషము

కాటిశేండు దే. వి (కాడు + శేండు)

ముక్కంటి, కాళ 3, ఆ 49 చూ, శివుడు

(రూ-కాశ్రేండు)

కాటు. దే. వి 1 మాడియడుగంటుట చూ

అడుగంటుట, 2 కలచినగాయము, లక్ష్మీ

4, ఆ. 48: చూ, నరుకు; 8: చూ, కలమట

కాటుక, దే. వి చూ, చొందు. 1.

కొటుకకంకి పా ఒకవిధమైన తెగులవలన కా తము సం. వి. అ. పుం. పాపాణము' చూ, చెడిపోయి నల్లబడిన జొన్నలానగువాని రాయి.

కొటుకకంటిగుట్టము. జే. వి. ఇంద్రాయుధమును గుట్టము' చూ, హయము.

కొటుకకొండ. జే. వి. అంజనపర్వతము చూ, పర్వతము. (ఇట్లు కొటుకగుబ్బలి మొ)

కొటుకపట్టు. జే. అ. క్రి చూ, నలుపుపాణు. స్వా 3, ఆ. 18

కొటుకపిట్ట. ద్వ. వి ఖంజరీటము చూ, పిచ్చుక.

కొటుకము సం వి అ. న కటుత్వము, కొటు వము

కొటుకతాయి జే వి సావీరాంజనము చూ, సావీరము 2

కొటుక తేరులపాము జే వి. పులివెండేర చూ, సర్పము

కొటులాడు. జే అ క్రి (కొటులు + అడు) కలహించు, భార. కాం 1, ఆ 45 చూ, వాటులాడు

కొటువోపు జే. అ. క్రి (కొటు + వోపు.) అడుగంటు చూ, వోషించు

కొటెట్టి జే వి. ఒకానొక తుంద్రదేవత చూ, మహాలక్ష్మి 3. (రూ-కాటేటి)

కొటేటి. జే వి. —పై.—

కొట్రిగడ. జే. వి. కంపకొట చూ, పొత్తిచీ నము 1.

కొట్రాయి. వా. వి. అడ్డుగావేసిన తాయి (పానకములో పుల్లనంటిది)

కొట్రేడు. జే. వి. (కాడు + తేడు) చూ, రూ-కాటితేడు; య. 2, ఆ. 3.

కొతకము. పా. యజుర్వేదమున మహామంత్ర) ములుగల యొక భాగము.

కొర్కెఫలము. సం వి. అ. పుం. కపిత్థము * చూ, వెలగ. (పైవెంతు కండకాయ)

కాడు. వై. వి 1. =కటక. వల్లకాడు చూ, శృశానము, 2 అడవి చూ, విషిణము,

3 చేటు చూ, రుత్త, 4. మఱపు చూ విస్మృతి

కాడుచేయు. వై. స. క్రి. నాశముచేయు, భీ. 4, ఆ 80 చూ, పాడుసేయు

కాడుపడు. వై. అ. క్రి 1. రూ-కాడ్పడు. కలఁ తపడు, హరి. ఉ 9, ఆ. 42; నిర్వ. 4, ఆ. 76; చూ, సంక్షోభించు, 2. కనఁబడకపోవు: భార కాం. 3, ఆ. 158, భీ 4, ఆ. 58.

(చే) కాడుపఱచు) చూ, వమ్మువోపు.

కాడ్పడు వై. అ. క్రి —పై.—

కాణము సం వి అ. పుం. 1 కాః చూ, వాయసము 1, 2. తెల్లకాకి చూ, వాయ సము. 1, వై. వి. (1) =భాదన. గుట్టము మొదలగువాని యొక్కయులవలు లోను గాఁగల భక్త్యము, భార. ఉద్యో. 1, ఆ. 98 చూ, దాణ.

కాణయాచి. జే వి. 1. చిరకాల వాసస్థానము, రామా. 6, ఆ. 198 రూ-కాణాచి, విణ

2 చిరకాలానుభవము కలది రూ-కాణాచి కాణాచి. —పై.— (1.-విజ 1, ఆ 20, 2.-కళా 3, ఆ. 191.)

కాణాదము ఆం. కణాదముపై పోక్తికన్యాయ శాస్త్రము (తర్కము పెండు విధములు, — న్యాయము, కాణాదము.) చూ, తర్కము. కాణి వై. వి =కాకిణి చూ, దుడ్డు (రూ-కాని.)

కాణుడు సం. వి. అ. పుం. ఏకాక్షుడు. చూ, ఒంటికంటివాడు.

కాణికము సం. వి. ఆ. పుం. కాకి చూ, వాయసము. 1

కాణ్యులు. పా. మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మణులలో నొకతెగ వీరు శుక్ల యజుర్వేదములలో నొక కాళిబారు వీరిది శతపథ బ్రాహ్మణము కాత్యాయన నూత్రము. పృథమకాళియు లనంబడుదురు. చూ, బ్రాహ్మణులు

కాత. దే ద్రృ. అగుంగాక, అంగీకారార్థకము: చూ, సమృతి. 1 (అశీర్థమునందు తద్దర్శక క్రియల కనుపర్యయ క్షమగు శబ్దము. "అఖిల భూతములకు నానందమగుంగాత" మార్క. 8 ఆ 9 రూ-కావుత.

కాతరండు. సం విణ. అధీరుండు, భయశీలుండు (అని కొందఱు) చూ, చెఱవరి

కాతరము. సం. వి. ఆ. న. కాతలమను చేప చూ, మత్స్యము. 1.

కాతలము సం. వి. ఆ. న. —పై—

కాతా, భాతా. హిం. వి. ఇచ్చి పుచ్చుకోలు తెక్క.

కాతాళము దే. వి. రోపము, జై. 7, ఆ. 94 చూ, రోపము

కాతలలు సం. వి. ఆ. న. బ. పొట్టినుప్పులు *. చూ, నువ్వులు

కాతువరిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ. —పై—

కాత్వణము సం. వి. ఆ. న. కామంచి *. చూ, ప్రియము. 1.

కాత్యాయనము అం. 1 బోధాయనాది తొమ్మిది నూత్రములలో నొకటి చూ, కల్పము, 2. స్మృతులు పదునెనిమిదింటిలో నొకటి: చూ, స్మృతులు. (కాత్యాయన స్మృతి.)

కాత్యాయని సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1. గౌరి.చూ, సౌర్వతి. 1, 2. సుము వయసుచెల్లి కాని వీధున విధన: చూ, స్త్రీ.

కాత్యాయనీయము. అం. పంచనూత్రములలో నొకటి చూ, పంచనూత్రములు.

కాత్యాయనండు. సం. వి. ఆ. పుం. వరదచి మహర్షి చూ, ముని 1.

కాత్ని. సం. వి. ఇ. స్త్రీ. తొవరిచున్న చూ, సురాష్ట్రజము 2

కాదంబ సం. వి. ఆ. స్త్రీ. పెద్దబోడతరము *: చూ, ముండరిక.

కాదంబకము. సం. వి. ఆ. పుం. అమ్మ. చూ, బాణము. 1

కాదంబము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 —పై— (రూ- కదంబము- కడంబము- కలంబము.), 2 నుధుగుముగా- బలుకు హంస చూ, హంస, 3 చెఱకు చూ, రసాలము. 3; విణ. 4. కడప చెట్టు సంబంధమైనది

కాదంబరము సం. వి. ఆ. న. 1 పెరుగుమీ తెట్టె చూ, మీగడ, 2. వాడ్యవిశేష: చూ, వీణ, 3. ఎల్ల చూ, సీమ. 1, 4. క; చూ, గుగ 2, 5. కడిమిపూలకల్లు చ సురి 2, 6 పక్వమైన చెఱకురసమునఁ జే కల్లు, శీధువు. చూ, గుగ 2.

కాదంబరి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1 క; చూ, గుగ 2, 2. అడుగోయి చూ, పకము 3. అడుగోరింక చ కారిక 1, 4 నలువరాణి. చూ, సరస్వతి 5 ఒకనొక కావ్యము చూ, కావ్యము. 6 కాదంబరి కావ్యకర్త బాణుండు చ కావ్యసాహిత్యములు

కాదంబరీబీజము. సం. వి. ఆ. న. సురాబీజ కాదంబర్యము. సం. వి. ఆ. పుం. నీరుకడిమి చూ, నీపము

కాదంబిని సం. వి. ఈ. స్త్రీ. మేఘమంత్రి: చ మేఘము 1.

కాదరి సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1 ఒకానొకనది: చూ, నది; 2 పనుపు చూ, వర్ణము. 6, 8. లంజె: చూ, వేశ్య.

కాదరి సం వి ఈ శ్రీ. అరటి* చూ, రంభ. 2. (రూ-కాదరి)

కాదా. జే అవ్య (కాదు+అ) చూ, కద. 8. కాదాచిత్తము సం. విల 1 ఒకానొకప్పుడు కలుగునది చూ, కదాచిద్దనము కాది సం. వి. ఈ. శ్రీ. కకారమును మొదలు గాగలది. (కాదివిద్య యని మంత్ర)కాస్త్ర పునీదము)

కాదు జే అవ్య నశ్ అర్థకము. చూ, లేదు 2 కాద జే. అవ్య. (కాదు+ఎ) కాదా, భార. కాం. 1, ఆ 79. చూ, కద 8 కాద జే అవ్య. (కాదు+ఏ) —వై.—; వి. పు. 7, ఆ. 183.

కాదేశారులు. పా నూ - క్రి. పరి. లాఠివో సహితము కాదేశారులు కానబడియెడి. — లాఠివో=ముత్తపరమగునపుడేకాక యితర సందర్భములందును; కాదేశారులు=కకారా దేశము వర్ణలొపములొనైనవి గలపు అగుట= కావుట. భావార్థక పరిత్యయమైన “ట” ముత్తలలోఁ జేరలేదు ఇట్లే తక్కినవి చూ చునది. కావుతను-కాతను, అగుడును-కావు డును, కావునను-కానను, అనపుడును-అను డును-నావునును, ఇత్యాదులు (విషయము తెలియుటకంతయు వివరింపఁబడియె) చూ, కావుట 2

కాద్రీవేయుండు సం వి ఆ. పుం. కదుగిన కొడుకు, పాము: చూ, సర్పము కాదేనుపు సం వి ఈ. శ్రీ. సుకత. చూ, ఘనపు (ఇత్యాదిపదము లూహ్యములు)

కాన జే. అవ్య. 1. తెనుగు సంబోధనంబునఅను ప్రయుక్తమగు శబ్దము “తలికొన-సామికొన”

మొ, జే. ద్ర. 2. కనుక చూ, హేతువు; వై. వి. 3. =కానన అడవి చూ, వివినము. కానబట్టు. జే. అ. క్రి (కాన్ + పట్టు) కనే బడు, రా యు, కాం. 15: చూ, ప్రత్యక్ష మగు.

కానబడు. జే అ. క్రి —వై.— కానము. సం వి. ఆ న 1. =కాన-కోన. అడవి: చూ, వివినము, 2. ఇల్లు: చూ, సదనము 1; 8 మనుష్యులు వేసి పెంచినతోట చూ, వసు. 2; 4. బ్రహ్మముఖము

కానారి సం. వి ఇ. పుం జమ్మి* చూ, కవి. కాననివాడు. జే విల అంధుండు, భాగ. 7, స్కం 182 చూ, గుడ్డి. కానపుంజ. ద్వ. వి. గునపనకోడి. చూ, పుంజి. కానరము. సం. వి ఆ. న. కాలుపొర చూ, మహిమము.

కానరానదుగులుగలమేటి. దే. వి. పాము: చూ, సర్పము.

కానరానిచేక్క. ద్వ. వి. అభిజిత్తు చూ సత్తత్రము 1.

కానరానివాడు. జే. వి. 1. అంధుండు చూ, గుడ్డి, 2 కనబడనివాడు; (సం. ప) — అంతర్నితుండు, అగోచరుండు, అదృశ్యుండు. కానరేగు. జే వి ములువెలమ* చూ, రేగు. 1.

కాని వై. వి 1 =కాకిడి. ఒకఅణాలో నాలవ వంతు, రుక్కొం. 8, ఆ 45 చూ, దుడ్డు; జే. అవ్య 2. వికల్పమును తెలుపును. “నేడు కాని రేపుకాని వచ్చును” చూ వికల్పము. 2. 3 నూ-కానీ. తక్కువనుసర్థము తెలుపును. భార. ఉద్యో. 2. ఆ 187 చూ, వినా, వా 4 లక్ష్యవైటంతుడును తెలుపును.

కానిక జే వి. ఉపహారము, భార. ఆను. 4. ఆ. 488: చూ, లంచము (రూ-కానిక)

కానికూడు. జా. తగనికూడు, నీహారనము. “కాని
కూడు తినినను కడుపునిండవలెను”

కానివ్రోవ. జే. వి. అకాశమార్గములేక నక్షత్ర
మార్గము చూ, ఉత్పథము.

కానిపని. జే. వి. చెడపని చూ, వ్యర్థము. 2.

కానిపించు. జే. అ. క్రి 1. రూ- కనిపించు,
కళా 2, ఆ 98 చూ, ప్రత్యక్షముగు
పేర్. 2 కనజేయు. —పై—

కానిమాట. జే. వి. ఊహక మోపిననింద చూ,
నింద 1.

కానివాడు. జే. వి. అంచేద చూ, నిశ్చయ
యోజకుడు.

కానిస్థి నేముడు సుం వి. అ. పుం చెల్లెలి
కొడుకు చూ, మేనల్లుడు

కానిస్తేలిలు. అం రక్షకభటుడు.

కానీ. జే. అవ్య 1 వికల్పమును తెలుపును
అము 2, ఆ. 26 చూ, వికల్పము. 2,
2. వివర్ధకము. కాశీ 2, ఆ 9 చూ, వినా,
3. అలాగునేచేయుము అనుటను తెలుపును
“అలాగునే కానీ”

కానీనుడు. సుం వి అ పుం 1 కన్యకాకొడుకు
చూ, పుత్రుడు, 2 చూ, కర్ణుడు,
3 వ్యాసుడు: చూ, మను 1, అం 4 పు
త్రులు పన్నెదటిలో నొకడు చూ, పుత్రులు

కానీయరా. వా వి 1 వెలిసిచెడమాట, 2 అం
గీకారమును తెలుపును. (రూ-కానీరా)

కాను. జే. వి. 1. నీర్ముకలియని మజ్జగ చూ,
మజ్జగ, 2. ఉష్ణగడ్డి* చూ, తృణము. 1,
వా కాలిభాగము.

కానుక. జే. వి. రూ- కాన్య. ఉపహారము,
భాగ. 10, స్కం. ఉ. 770: చూ, లంచము.

కానుగు. జే. వి. రూ- కాన్యగు :* చూ,
కాన్యము.

కానుపు. జే. వి. 1. రూ- కాన్య. పృథూతి
చూ, ప్రసవము, 2. రూ- కాన్య. మాపు,
హరి ఉ. 7, ఆ చూ, లక్షణము 3.

కాన్య. జే. వి చూ, రూ- కానుక.

కాన్పించు. జే. అ. క్రి చూ, రూ- కానిపించు.

కాన్య జే వి చూ, రూ- కానుపు.

కాన్యకుబము. సుం. వి. అ. న. చూ, రూ- కన్యా
కుబము.

కాన్యజ. సుం వి. ఆ క్రి నళియను గంధద్రీ
వ్యము చూ, రాజర్హము.

కాపంతుము జే వి కుక్కు-నుగ్గైడి కొయ్య;
అం, భా. ద్వి కూ 290

కాపటికుడు. సుం. వి అ పుం 1 ఇంద్రబాలి
కుడు చూ, పార్థివరకుడు, 2. సిసు
పుడు: చూ, శిష్యుడు, 3. కూరదినములను
దినుటను విధించువాడు

కాపట్టము. సుం. వి అ న జిత్తు. కపటము
చూ, వ్యాజము 1.

కాపథము సుం వి అ న 1 నీర పట్టివేర*
చూ, పట్టివేర, అం 2 కత్తితపువ్రోవ
చూ, మార్గము 1

కాపరి జే ని (కాపు+అరి) మనుషరి, భాగ
10, స్కం 482 చూ, రక్షకుడు

కాపాడు జే ఆ క్రి (కాపు+అపి) బాధ
లుతోలగించి రక్షించు చూ, రక్షించు.

కాపాడుట జే వి కాపుడ: చూ, రక్షణము.

కాపాలము. సుం. వి అ. న 1. అష్టదశ కుప్త

లలో నొకటగు వాతికకుప్తము చూ, మండ

లము. 3, అం 2. మతములు ఆటియేటిలో

నొకటి చూ, మతములు, 3 అన్యములు

ఏబదిమూడింటిలో నొకటి చూ, అన్య

ములు

కాపాలి. సుం. వి. ఈ. క్రి, కొమటిడి : చూ,

కైశ్య

కాపాలివడు. సం. వి. ఆ. పుం. కాపాలిక
మతము గలవాడు.

కాపాలికేయుడు. అం. రుద్రులు పడునొకం
డుగులలో నొకడు చూ, రుద్రులు.

కాపి. అం. వి. 1 అచ్చగములబంతిచూ, వజ్రవడి,

2. నకలు: చూ, పృతి 2, 3. కాపీగింజ,

4. కాపీగింజల పొడి పాలలోకలిపి త్రాగెడి
ద్రవపదార్థము, (రూ- కాపీ - కాఫీ)

కాపిలము. సం. వి. ఆ. న. 1 కపిలమతము,

2. సాంఖ్యకాస్త్రము, అం. 3. ఉపపురాణ
ములు పదునెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, ఉప
పురాణములు.

కాపిలడు. సం. వి. ఆ. పుం. సాంఖ్యకాస్త్ర
చేత్ర.

కాపికము సం. వి. ఆ. న. కల్లు: 1, సుర. 2

కాపికాయనము సం. వి. ఆ. న. —పై—

కాపికాయని. సం. వి. ఇ. న. —పై—

కాపికేయము సం. వి. ఆ. పుం. పిపాసము చూ,
భూతము.

కాపిసము. సం. వి. ఆ. పుం. పడిసెము చూ,
రాంప.

కాపీనైటు అం. వి. గ్రంథస్వామ్యము

కాపు దే. వి. 1. కాపుగడ చూ, రక్షణము,

2. కాయలు కాచుట. “మామిడిచెట్టుకాపు
తక్కువ.”

కాపుగడ దే. వి. కాపురా అ, కాం. 138
పుట: చూ, రక్షణము.

కాపురహుడు సం. వి. ఆ. పుం. కుత్తితపుర
హుడు కాపురహుడు, గోపీనర్సి.

కాపురహుడు. సం. వి. ఆ. పుం. —పై—

కాపుక్కి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. చెడనీల చూ,
భూమి 1. (ఇట్టిపదము లూహ్యంబులు)

కాపేయము. సం. వి. ఆ. న. 1. కోరితిబుద్ధి,

2. కోరికర్మ, 3. కోరితులగుంపు, దే. వి.
(1) కృపాత: చూ, దయ.

కాపాతము సం. వి. ఆ. న. 1 సాపురముల
గుంపు చూ, సాపురము, 2. అంజనవిశేషము
చూ, సాపీరము

కాపాతాంజనము. సం. వి. ఆ. న. అంజనవిశే
షము చూ, సాపీరము.

కాప్యకరము. సం. వి. ఆ. పుం. తన చిత్తమున
సాపమంచి మాట్లాడుట. రూ-కాప్యకారము

కాప్యకారము. సం. వి. ఆ. పుం. —పై—

కాఫలము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, వినగుమ్మ
డు *

కాఫాలము సం. వి. ఆ. న. చెడుగొడ్డలి చూ,
ముద్దరము.

కాఫీ, కాఫీ. అం. వి. చూ, కాపి. 8 - 4.

“కాఫీచకొటల్.” (వా)

కాఫీట్కారము సం. వి. ఆ. పుం. ఏనుగు చెడ్డ
కూత చూ, స్వరము 2.

కామ. దే. వి. 1 తామరలోనగువాని కొండ,

హరి పూ, 7, ఆ. 51 చూ, బిసము. 15

2. అటలనరము చూ, పర్వరీణము, 3. కూ

రాకులోనగువాని కొండ చూ, కొండ. 4.

4 తొడిమె చూ, వృంతము, 5. గొడుగులో

నగువాని దండము చూ, పూ, 7, ఆ. 178;

(కనకపుకొమతోమరము, పడగ కామ, బంగర

కొమకుంచె మొదలగునవి), 6 మగగుట్టి.

చూ, శిశ్నము, 7. చేనుమొన చూ, స్రవము 1

కామంగామి. సం. వి. అ. వీ. స్వేచ్ఛాగమనశీలం

డు కామగామి. కామచారి

కామంచి. వై. వి. 1 = కామంజిక, కత్తుణము:

చూ, తృణము 1 (రూ-కామంచి), 2. నల్ల

బుడుసరి * చూ, వాయవి

కామంజిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. = కామంచి. కత్తు

ణము *: చూ, తృణము. 1.

కామందకాగృథకాస్త్రము. పా. దండనీతియను

కాస్త్రము చూ, విద్యలు.

కామంధమి. సం. వి. వీ. పుం. కంఠీరి చూ,
కాంస్యకారుడు (చూ, స్వర్ణకారుడు)

కామకళ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. కలయిక, రతి.
చూ, సంయోగము.

కామకళానిధి. పా కామకళాస్రమునందలి
యొకానొక గ్రంథము.

కామకూటము సం. వి. ఆ. పుం 1 వేశ్యా
పరిణయము, 2. వేశ్యావిభ్రమము, 3 బ్రహ్మ
రాక్షససంహతి.

కామకేరి సం. వి. ఇ. ఈ శ్రీ 1 సుగరిము
చూ, సంయోగము, విణ 2 సిద్ధుడు చూ,
విటుడు.

కామగుణము సం. వి. ఆ. పుం చెలిమి చూ,
స్నేహము. 1

కామభిద్ధదళ సం. వి. ఆ. శ్రీ బంగారుమొగలి
చూ, మొగలి

కామగామి. సం. విణ. వీ చూ, రూ- కామం
గామి

కామచారి. సం. విణ. వీ 1 —నై—
2 కామకుడు చూ, కలపుకాడు, కె చు
కిము చూ, పిమ్మికి

కామజంబులు అం ద్యాలము, వేట, శ్రీ,
పాసము, అర్థదూషణము (5)

కామజానము సం. వి. ఆ. పుం కోయిల చూ,
పికము.

కామశూడు సం. వి. ఆ. పుం మరుడు చూ,
మన్మథుడు.

కామత. సం. వి. ఆ. శ్రీ. ముయ్యాకుపాన్న *
చూ, సాలపరి.

కామతాత. సం. వి. ఆ. పుం. వెన్నుడు చూ,
విష్ణువు. 1.

కామభావము. సం. వి. ఆ. పుం. కోయిలచూ,
పికము.

కామభావము.

కామద. సం. వి. ఆ. శ్రీ కామధేనువు. చూ,
ధేనువు.

కామదుడు. సం. విణ. కోరికలనిచ్చువాడు.

కామమధు. సం. వి. ఆ. శ్రీ: చూ, కామద.

కామదూతి సం. వి. ఈ శ్రీ. కలిగొట్టు *:
చూ, సాలి 2.

కామదూతిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ కాండేరి *
చూ, నాగదంలి.

కామదేవుడు. సం. వి. ఆ. పుం. వలపురాయ
డు చూ, మన్మథుడు

కామధక్కు సం. వి. హా పుం. 1. ముక్కంటి
చూ, శివుడు, 2 సన్నాసి చూ, ముని 1.
(యోగాభ్యాసముచేయు యోగి)

కామధక్కు సం. వి. హా శ్రీ చూ, కామ
ధేనువు

కామధేనువు సం. వి. ఈ శ్రీ. 1 కోరికవస్తువు
లిచ్చెడి వేట్టుగా ను చూ, ధేనువు. 2 మహా
దాములు పడునాటింటిలో నొకటి చూ,
మహాగానములు

కామద్వంసి సం. వి. వీ పుం వలరాశి
మాడు చూ, శివుడు

కామన సం. వి. ఆ. శ్రీ ఇచ్చి చూ, వాంఛ
కామనము సం. వి. ఆ. పుం కంగలి *

హేచుపుష్పము, విణ 2 ఇచ్చి. లది చూ,
వాంఛ; 3 చీకెగిది చూ, చాన్ద్యము

కామనిక సం. వి. ఆ. శ్రీ కనుపాప చూ,
తాగకిము

కామకుడు సం. విణ 1 ఇచ్చిలవాడు,
శ్రీ కామకుడు చూ, వలపుకాడు,
2 అందగాడు చూ, సౌందర్యవంతుడు.

కామపత్ని. సం. వి. ఈ శ్రీ రతి చూ,
సంయోగము.

కామసాలుడు. సం. వి. ఆ. పుం. బలదేవుడు:
చూ, బలరాముడు.

కామపీడితుఁడు. సం విణ. కామతురుఁడు:

చూ, వలపుకాఁడు.

కామపదము. సం వి అ. పుం కలియక

లాగులు చూ, రతిబంధము

కామఫలము. సం వి. ఆ పుం మహారాజా

మృము* చూ, మామిడి

కామమందిరము సం వి. అ. న. ఆడుగుటి.

చూ, భగము. 12.

కామమహము. సం. వి అ. పుం. చైత్రపార్ణిమ.

చిత్రానక్షత్ర యుక్తమగు పున్నమ. చూ, పున్నమ

కామము సం వి అ. న 1. కోరిక చూ,

వాంఛ, 2 మత్తు చూ, మదము 1, 3 పురుష

రజస్సు చూ, రేతస్సు 1, పుం 4 ఇచ్చి,

చూ, వాంఛ, 5 క్రి విణ. ఆ న ఇచ్చివచ్చి

నట్లు, అలసోక చూ, యాభోచ్చము, అం 4

పురుషార్థములు నాలుగింటిలో నొకటి చూ,

పురుషార్థములు, 5. రాజముఖ్యగుణములు

మూడింటిలో నొకటి, (ప్రభావ్యయంఠే)

కామము చూ, రాజముఖ్యగుణములు, 6 అరి

వర్గములు ఆటింటిలో నొకటి చూ, అరివర్గ

ములు, 7 హేయగుణములు పదునాటింటిలో

నొకటి చూ, హేయగుణములు, పా

8 కామము అనగా మనస్సు మొదలగు నిం

దియియములచేత కోరఁబడిన విషయానుభవ

సుఖమును గోరుట. ఇది మన్మథదైవత్వమై

ధర్మార్థములకంటె నిహవరలోక సుఖసాధ

కమై మోక్షార్థమైయుండును ("శ్లో బలం

బలవతాంచాచం కామచాగ వివర్జితమ్, ధర్మా

విరుద్ధోఽపూతేషా కామోన్మిత్రతర్కభి" అని

భగవద్గీతలయందు స ప్రమాధ్యాయుమున గవి

శ్లోకము. ఇట్టి భగవద్వచన ప్రమాణముచేత

ధర్మార్థముల సమసరించిన కామంబు సర్వా

భీష్మంబుల నాసంగును. స్వకౌంతలయందు

మంత్రకృతకామకళా విశేషముల వలన పుత్ర

సంతతి గలుగఁ బరలోకపాగిప్తి సాధకమగు.

ఎట్లులనిన — "పునామై నరకాత్మాయత

ఇతిపుత్రః" అని చెప్పటచే 'పు' అనెడు

నరకబాధ వలన రక్షించువాఁడు గనుక

పుత్రుఁడు. ఈ పుత్రసంతతి వలన పుణ్య

లోకము గలుగుననుటకు భారతము ౫౬ది

పర్వము 5 వ అశ్వా. మన పాండురాజు కథ

యును, ఈ పర్వమునందే 2 వ అశ్వాసమున

జరత్కారుని కథయును ప్రమాణములే

యున్నవి ఎట్లనిన. — పాండురాజు భార్య

లతో శతశృంగపర్వతమున తపంబునలుపు

చుండి యొక్కనాఁడు దివ్యవిమానము లెక్కి

వచ్చుచుబోవుచున్న బృందారక బృంద

ముల్లలు నిండియున్న స్వర్గపుర మార్గంబున

పుణ్యలోకంబుల కనాయాసంబున నుత్తరాభి

ముఖులగుచు నరుగు మునులంగాంచి మీ

రెచ్చట కరిగెదరనిన వారు నేఁడు ఆమవస

గాన చతుర్ముఖుని పూజించుటకై బ్రహ్మాం

డములో నుండు మునులను, పితృదేవతలను

బోవుచుండిరి, గాన మేమును నక్కార్యంబు

నకై బోవుచుంటి మనిన నతండు నేను వత్తు

నని భార్యద్వయసహితంబై వచ్చుచున్న

యతనిం గని మునులెట్లనిరి. ఓరాజోత్తమా,

మీరు సుమహారులు ఈ మార్గంబు గిరిగవా

నాదులచే దుర్గచంబును, కేవలమార్గంబును

గాన మీరు రావలదు, నిలువుఁడనిన, నప్పాం

డురాజు "అపుత్రస్య గతిర్నాస్తి" అను

వేదవచనంబున సంతానరహితులైరేని మునుల

కైనను సీమార్గంబు దుర్గచంబు గాన ముని

కౌపంబున సంతతిలేని తనకు పుణ్యలోక

సుఖంబు లభింపమికి గుంది యమ్యునలం

బాగ్ధింప వారు దైవాధిష్ఠింబగు సంతతి

నీకుఁ గలిగి పుణ్యలోక సుఖంబునుభవించునని

చెప్పినట్లును, జగత్కారకు మునికుమారుని గాంచి యతని పితృదేవతలు నాలుగొక్కమములలో గృహస్థాశ్రమముముఖ్యమైనదిగాన నీవు యీ యాశ్రమమునొంది సంతానవంతుడవై మాకు పుణ్యలోకముఖం బొసంగుచుని చెప్పినట్లు చెప్పబడియున్నది కాశీఖండము 3, 4 ఆశ్వాసములలో విశ్వానరుని కథయందు ఈగృహస్థాశ్రమము ముఖ్యమైనట్లుచెప్పబడియున్నది ఇట్టి గ్రంథములగు కథలను విశ్వసించి యీ కామశాస్త్రానుసాంగులుగ నిత్యంబులగు కామ్యకర్మంబు లాచరించి స్వభార్యయందు విషయానుభవం బనుభవించుచు పరగారమున మొదలగు నిమిత్తకార్యముల విడువవలయు అట్లు విడుచుట వలన పరవే శ్వరగృహమున గర్వకార్యమొనర్చుననియు నీ లుగుగాన, ధర్మావిగోధి కామశాస్త్రము చుక్కపురుషార్థ సాధకమగుటకు సందింపబడెను ఈ శాస్త్రాత్మిత్వ త్రిశ్రమము ఆగవేదభాగములందు జెప్పినది బ్రహ్మలక్షణములందు బుట్టిన విశాలాక్షుని వలన నేగడిన వైశాలాక్షునిను దండనీతి శాస్త్రములో నొక పొగిమైన కామశాస్త్రము కృతయుగములందుండికేళ్ళునిచేత వేయి అధ్యాయములుగ సంకల్పింపబడి శ్రేణి యగుములలో శ్రేతకేతు మహామునిచే నేనూ అధ్యాయములుగ రచింపబడి, ద్వాపర యుగమున బాభ్ర్యవ్య మహామునిచే నూట యేబది అధ్యాయములుగ సంక్షేపింపబడి, తరువాత దత్తక, చారాయణ, సువర్ణనాథ, ఘోటకముఖ, గోనర్దియ, ఘోటికాపుత్ర, కూచిమర మునులచేత వైకీక, సాధారణ, యోగిక, కన్యాప్రియుత్తక, భార్యాధికార, పౌండరీక, జ్యోతిషసాధికములను సప్తాధికరణములగు బాభ్ర్యవ్యునిచే నేర్పబడిన

వాని నొక్కొక్కొక్కొక్క యధికరణమును మాత్రమందుకొని కొండలు విస్తారముగను కొండలు సంక్షేపముగను నూత్రములను రచించుటవలన నుత్పన్నపా్రియమై కామనూత్రమును చాణుక్యంజే వాతానయనడను నామాంతరముతో ముప్పది నాలుగధ్యాయములు గల సప్తాధికరణీ శాస్త్రమును రచించెను ఈ శాస్త్రమునకు వజ్రిఖడ్గధరాచోద్య భాష్యమును భాస్కరస్వనీంహళాశ్రీ కృతవృత్తియనువాద్యభాస్యమును ప్రతియున్నది. పిమ్మట నీగ్రంథము ననుసరించి కొక్కొకము రత్నహస్యము, అనంగరంగము, కామకళానిధి మొదలగు స్వోకగ్రంథములు పుట్టియున్నది ఈ శాస్త్రచంద్రుడు గల పురుషశ్రీ భేదములు, జాతిభేదములు, దూతీభేదములు, నఖతీతములు, దంతతీతములు, చుంబనములు, ఆలింగనములు, చివ్వాములు, అవస్థలు, రత్నధ్వనులు, బంధములు మొదలగువాని భేదంబు లాయాపదంబులకైన జామకొనవలయును")

కామయిత్ర సం విణ, (ఋ-ఈ-ఋ) కామకుండల చూ, వలపుకాండ

కామరూచి అం ధనుర్వేదములలోని శాస్త్రములలో నొకటి చూ, శాస్త్రములు

కామరూప అం కామశాస్త్రమునందలి కామరూప దేశ శ్రీలలో నొకతె గూ, శ్రీ

కామరూపము. సం వి అ. న. పా్రిగ్గోలివనగరము చూ, దేశము, పుం 2. కామరూపమును గేశము చూ, దేశము, విణ 8 మనోజ్ఞుడు రూపము చూ, సౌందర్యము, అం 4. ధనుర్వేదములలోని శాస్త్రములలో నొకటి చూ, శాస్త్రములు.

కామరూపి, సం. వి న. పుం 1. ఊసరపల్లి చూ, సురటము; 2. భేదరూడు: చూ, విద్యాధరుడు.

కౌమరూపిణి సం వి. ఈ శ్రీ. అశ్వగంధః *
చూ, పెన్నెరు

కౌమరేఖ. సం. వి. ఆ శ్రీ. బోగముది చూ,
వేళ్ళు

కౌమల సం. వి. ఆ శ్రీ. = కౌమల చూ,
పసరిక.

కౌమలత సం వి. ఆ. శ్రీ. మగగుటి, చూ,
శిల్పము

కౌమలము. సం. వి. ఆ. పుం 1 = కౌమల చూ,
పసరిక, 2. మరుభూమి చూ, భూమి 1,
3 వసంతబుతువు. చూ, మాసద్వయము
(చూ, బుతువులు.)

కౌమలండు. సం. విణ 1 కౌముకుండు చూ,
వలపుకొండు, 2. లంకెకొండు చూ, విటుండు,

కౌమవతి. సం వి ఈ శ్రీ. అంకపీఠి* చూ,
మౌనిపసువు.

కౌమవల్లభ సం వి ఆ. శ్రీ. పేందిరిక* చూ,
వెన్నెల

కౌమవల్లభము సం. వి ఆ పుం ఆయ్యము *
చూ, మామిడి.

కౌమవృంత సం. వి ఆ శ్రీ కలిగొట్టు *
చూ, సాని 2

కౌమవృక్షము. సం. వి ఆ పుం బదనిక *
చూ, వదనిక.

కౌమవృద్ధినామము సం. వి ఆ. పుం. పొట్టి
కొమ్మలూడలుగల చెట్టు చూ, హ్రస్వ
కాఖాశిసము.

కౌమకేశము సం. వి. ఆ పుం ఆయ్యము *
చూ, మామిడి.

కౌమకాస్త్రము. సం వి. ఆ. న. కొక్కొకము
మొదలైనవి చూ, కౌమము. 8

కౌమసఖము. సం. వి ఆ. పుం. వసంతబుతువు
చూ, మాసద్వయము (చూ, బుతువులు.)

కౌమకుతుండు. మన్మథుని కొడుకు; చూ, విశ్వ
కేతువు

కౌమాంకుశము, సం. వి. ఆ. పుం. శిల్ప గోడు:
చూ, సఖము, 2 మగగుటి చూ, శిల్పము.

కౌమాంగము సం వి. ఆ. పుం ఆయ్యము *
చూ, మామిడి

కౌమాంతకము సం. వి ఆ. పుం. ఏడుపు చూ,
చుట్టుము.

కౌమాంతకుండు. సం వి. ఆ పుం. ముక్కంటి:
చూ, శివుండు.

కౌమాంధ. సం వి. ఆ. శ్రీ. కస్తూరి: చూ,
మృగమదము

కౌమాంధము సం. వి ఆ పుం. కొయిల చూ,
పికము.

కౌమాటము వై. వి. = కర్మర: రామా. 8,
ఆ. 185 చూ, మోటపని.

కౌమాటి. వై. విణ. = కర్మర. (కౌమాటము + ఇ)
మోటపని చేయువాడగు

కౌమాతురుండు. సం. విణ. కౌమార్తండు* చూ,
వలపుకొండు.

కౌమాధిదేవత సం వి ఆ శ్రీ. త్రియోదశి
తిథి చూ తిథి 1

కౌమాయుధము సం. వి ఆ. న. 1. కామదేవా
స్త్రము చూ, బాణము. 1; 2. వనోరాజ
చూతము * చూ, మామిడి.

కౌమాయువు. సం వి. న పుం గరుడుండు
చూ, హరివాహనుండు

కౌమారణ్యము. సం వి ఆ. న. మనోజ్ఞమైన
వనము చూ, వనము. 2

కౌమారి సం వి. ఇ. పుం ముక్కంటి చూ,
శివుండు.

కౌమార్తండు. సం. విణ చూ, కౌమాతురుండు

కౌమాలిక. సం. వి ఆ శ్రీ. కల్లు చూ, సుర. 2.

కామభూవు. సం. వి. ఉ. పుం: చూ, రక్తకౌం
చనము *

కామి సం. వి. ఇ. పుం. 1. కామకుండు చూ,
వలపుకాడు; విణ. 2. —చై—, వి. ఇ.
కొ. 3. జీక్ష్మచూ, చక్రివాకము; 4 పారా
వతము చూ, పావురము; ఇ. శ్రీ. 5 ఇచ్చి
చూ, వాంఛ, 6. రతి, మన్మథుని భార్య
చూ, భార్య, ఇ. పుం. 7. లంకెకాడు చూ,
విటుడు.

కామికము సం. వి. ఆ. పుం. 1 కన్నియలేడి
చూ, మహాపక్షము, ఆం. 2 శివసోక్తము
లగు చతుష్పత్తి తంత్రములలో నొకటి: చూ,
తంత్రములు

కామికాగమము. పా ఆగమములు ఇరువది
యేనిమిదింటిలో నొకటి చూ, ఆగమములు
(చూ, ఉపవిద్యలు)

కామిని సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1 ప్రియసంగమము
నందు మిక్కిలి ఆసక్తి యాడుచి చూ,
శ్రీ, 2 ఆడుచి చూ, శ్రీ, 3 ఆడు
జీక్ష్మచూ, చక్రివాకము, 4. ఆడు
పావురము చూ, పావురము, 5. బదనిక *
చూ, వదనిక, 6 అంకోలగిరి * చూ, ప్రేం
కణము

కామినీకము సం. వి. ఆ. పుం. ముగ్ధ * చూ,
శిగురిపు 1

కామిడు సం. వి. ఆ. పుం. మరుడు చూ,
మన్మథుడు

కామక సం. వి. ఆ. స్త్రీ. గంధపుష్పాలంకా
రముల యందపేక్షల యాడుచి చూ, శ్రీ
కామకకౌంత. సం. వి. ఆ. శ్రీ. అతిముక్తలత,
పూలగురివెండ * చూ, తులాభీజము.

కామకప్రియము సం. వి. ఆ. పుం. కన్యూరి
పసుపు: చూ, వర్ణము, 6

కామకము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. ఇయగుడు *
చూ, కంకుభ, 2. నెమ్మి * చూ, తిశాసము;

3 పూలగురివెండ * చూ, తులాభీజము;

4 కంగేలి * చూ, హేమపుష్పము; విణ.

5 ఇచ్చిగలిచి చూ, వాంఛ

కామకి సం. వి. ఈ. శ్రీ. సంభోగమునందిచ్చ
గల యాడుచి చూ, శ్రీ
కామకుండు సం. విణ. కామయిత. చూ, వల
పుకాడు

కామ్యుతి సం. వి. ఇ. శ్రీ. చెడ్డచావు చూ,
మరణము (చెట్టికబ్బంబులూహ్యంబులు)
కామ్యుతిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. చెడ్డమన్ను.
చూ, భూమి. 1

కామల చై వి = కామల. చూ, పసరిక.

కామేశ్వరి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. పరాశక్తి. చూ,
చహలస్మి 3

కావేశ్వగుండు. సం. వి. ఆ. పుం. సగుణ
బ్రహ్మము.

కావేష్టము సం. వి. ఆ. పుం. గాదీమామిడి *.
చూ, మామిడి

కామాత్సవము. సం. వి. ఆ. పుం. నూతనదంప
తుల కలియక చూ, సంయోగము

కామ్యదానము సం. వి. ఆ. స. కోరిచి ఇచ్చు
ట చూ ప్రవారణము

కామ్యము సం. వి. ఆ. స. 1 అగ్నిహోత్రాగ్ని,
విణ. 2 కోరదగిరి చూ, వాంఛ, పుం.
3 సర్వకము * చూ, వేగిన

కాయ జే వి 1. చెట్టునెగొనెడుకాయ చూ,
శలాటుపు. 2, 2. కరివపసునంపుర్వసముచే
చాస్తాగులయందు కాచెడుకాయ, భార విరా.
2, ఆ 221 (సం ప) — కిణము, ఖాటి,
3 కంటితెవులు చూ, విడాలము. 2, 4. పెస
లులోనగువాని పైకోలు చూ, శింబ,
5. జూదమునందలి సాళెలోనగునది. చూ,
సాచిక; 6. ఖిగ సారకాయ; హరికృ. 2,
ఆ 108; పా. 7. కాయయగురి — పుష్ప

రజస్సంపర్కముకాగానే పుష్పదళము వాడి పోవును. ఆప్పుడు పుష్పమునకు గర్భోత్పత్తి యైనదనుకొనవలయును. తరువాత అండాశయము ముదిరి కాయయగుచున్నది ఈకాయ పక్షపై ఫలమగుచున్నది.

కాయకంటి. దే. వి (కాయ + కన్న) రూ-కాయకన్నేటి, చువేరుడు, చూ, శ్రీదుడు. కాయకన్ను. దే. వి కాయకంచినకన్ను చూ, నేత్రము 1

కాయకము. దే. వి శీవనము చూ, బ్రదుకు 1. కాయజలము సం. వి. అ న ఉచ్చే: చూ, మాత్రము.

కాయజాడు సం. వి అ. పుం. రూ-కాయజాడు. మరుడు చూ, మన్మథుడు.

కాయధాన్యములు. పా. దక్షిణపుగాలిచే బండెడు ఉలవ, పెసర, కంది మొదలగునవి ఈ తరగతి లోనివానిని పయరలు, అపరాలు అందురు చూ, ధాన్యము.

కాయపెండలము. దే. వి ఒకరకము పెండలము * చూ, సమష్టిల కాయబలనము సం. వి. అ న కవచము చూ, బాంధడము.

కాయమానము. సం. వి. అ న. పందిరి చూ, సదనము. 1

కాయమానములు అం. మల్లకాస్త్రములోనివి - విష్ణుచక్రము, రామబాణము, నాగబంధము, తొలకరి మేలుపు, ఆల్లిమత్తు, విస్సందు, హస్తాధరణము, పదభండనము, ఉరిత్రాడు, లోబిత్తరి, వెలిబిత్తరి, సర్పాంకుశము (12)

కాయము సం. వి. అ పుం. 1. మేను చూ, శరీరము, 2. గుంపు చూ, సమాహము, 3. అలవాటు: చూ, స్వభావము, 4 చిహ్నము: చూ, లక్షణము, 1, విణ, 5. ఋషిదేవతాకము, ఋషిత్వరూప యోగ్యస్థానము.

“స్వల్పాద్భుజోర్వరూపేకాయమ్.” = చిటికన నేలు దర్భచేరిలు వీని మొదట ఋషిత్వరూపము పులస్త్యాదిప్రజాపతులు దేవతలుగా గలిగినది. పులస్త్యాదిప్రజాపతులు ఋషులు గనుక ఆప్రజాపతుల వలననే ఋషిత్వరూపము నేయవలెననుట అని భావము; అ. న. 6. చేలి పందిరి (చూ, పానీయశాలిక.) చూ, సదనము, 1, అం. 7. కరణములు మూడింటిలో నొకటి, చూ, కరణములు (చూ, త్రోయము.) దే. వి (1) బాలింతకిచ్చెడు మందు, స్పర్శ్య చూ, మందు. 1.

కాయలరాసి ద్వ. వి. తప్పవద్దంగలరాసి, అగాడి, కాయధాన్యము. “కాయకాయలు కొలిపించినాడు” (కాయలు = గట్టిగింజలేరి వద్దు)

కాయవలనము. సం. వి అ పుం. కవచము చూ, బాంధడము.

కాయస్థ. సం. వి. అ. శ్రీ. 1 ఉసిరిక * చూ, శ్రీఫలి, 1, 2 కరక * చూ, హరితకి, (రూ-వయస్థ), 3 దారి: చూ మాద్యము, 1, 4. కాయకొల్లి * చూ, వాయసోలి, 5 తొలసి*, చూ, తులసి, 6, ఆత్మ చూ, హంసుడు, 2, 7 కాయతీజాలి.

కాయస్థుడు సం. వి. అ. పుం. 1 లెక్కవారి యువాడు, కరణము చూ, పండితుడు; 2 ఆత్మ చూ, హంసుడు, 2, 3 పరమాత్ముడు చూ, పరమాత్మ, 4. బ్రాహ్మణ శ్రీయందు క్షుతీయనకు జన్మించినవాడు.

కాయావరోహశేష్యుడు. సం. వి. అ. పుం. నాగసప్తభుజమునందలితాళ్యుడు చూ, శివుడు కాయానశ్చి. సం. వి. ఇ శ్రీ. శరీరాభిమానము కాయనా

కాయక. సం. వి. అ. శ్రీ. నానాటివడ్డి: చూ, వడ్డి.

కాయకము. సం. విజ 1 శరీరసంబంధమైనది చూ, కారకము, అం. 2. కర్మములు మూడింటిలో నొకటి: చూ, కర్మములు (చూ, క్రియము), జీ. విజ.(1) సారములేనిది చూ, ఫల్గువు. 2.

కాయకవృద్ధి అం. ధనవృద్ధులు నాలుగింటిలో నొకటి చూ, ధనవృద్ధులు

కాయదా, ఖాయదా హిం విధి, నిర్ణయము, కమీషను, అడిటి

కాయలా, ఖాయలా. హిం. తెగులు, గోగము

కాయు. వై. అ. క్రి. = కాన్ ఎండ వెన్నెల లోనగునది ప్రకాశించు, కళా 8, అ. 10 చూ, ప్రకాశించు. 1

కాయుడు. సం వి అ. పుం కోవటి: చూ, వైశ్యుడు

కాయుక్తి సం. వి. ఇ. శ్రీ క్షయ్యుక్తి చూ, యుక్తి.

కాయువు. జీ. వి. రూ- కాయ్యు 1 అనురాగము చూ, స్నేహము, 1, 2 కోరిక చూ, వాంఛ

కాయ్యు. జీ వి — వై — (అనురాగము — “చ నీకరమున బుచ్చుమాలమిటు కాయ్యు నబ్బెడువేదినీశ్వరా” మార్గం 5. 4 282)

కాయూక సం వి. అ శ్రీ చెడ్డపేరు చూ, యూకము

కాయేంధ్రపీయము. సం వి అ పుం. అగ్ని-చూ, నిష్ప.

కాయేన సం. వి. అ. శ్రీ. చూ, కాయాసక్తి

కాయోపదో. జా. సఫలమోవిఫలమో, అవునో కాయో, “పాలతి కాయో పదో పోయిన పనియన్న జలకమాటుకు వచ్చినాపుడేట.” (విజయవిలాసము); “చేనినపని కాయయో పదోయననదాగ.” (రసకజ్జన మనోరంజనము)

కార సం. వి అ. శ్రీ. 1. చేజనాల: చూ, బంధనాలయము. (చూ, చదనము. 1.); 2 నిర్బంధము చూ, బలవంతము, 8 కుంఠె నకతై చూ, శంభలి, 4 కరివె చూ, వీణా దండము, 5. బంగారుపనికతై చూ, స్వర్ణ కారుడు.

కారండవము. సం. వి. అ పుం. కన్నయలేడి-చూ, సుహాపత్నిము.

కారండప్ర్యహుడు. సం వి. అ. పుం. బుద్ధభేదము చూ, బుద్ధుడు 1

కారంధమి సం. వి క్. పుం 1. కంచీ పని వాడు: చూ, స్వర్ణకారుడు, 2. ధాతువా దమేటింగినవాడు చూ, రసవాది.

కారంధి సం వి అ శ్రీ 1 అంకోలగిరి * చూ, పీఠికణము, 2. కుత్సితమైన రంధ్ర చూ. శ్రీ

కారంఘి సం వి అ పుం వనపిప్పతి* చూ, పిప్పి 1

కారక వీరము సం వి అ 2 కానోక అలంకారము క్రియాబిమై కార్యగుంధనము ఈ — చనినాడు వచ్చెను, చూచెను, మరలగడిచె. చూ, అలంకారము 8.

కారకలము పట్టుకట్టు. పా లన్నప్రమాణమును 80 భాగము శ్రేయవలెను గ్రహము లన్నింటిలోను ఎక్కువ భాగముబొందిన గ్రహము ఆత్మకారకుడగును ఇటీయోత్మికారకుడు రాశియే కారకలన్నగును

కారకము సం వి అ న 1. కిర్యాదిమట్టుము, విజ 2 చేయుగది చూ, వ్యాపారము 1.

కారకములు అం వాక్యంబునంగర్తకు గ్రీయకు గలయన్వయసంబంధమును దెలుపునది కారకము

“Karak is the name given to the relation subsisting between a noun and a verb in a sentence,” ఇది కర్త-కర (కర్మము) — కర్తణము — సంబంధము

ము— ప్రసాదానము— అధికరణము అని
యాజువిధములు వివరణములాయాపదముల
కడఁజూచుకొనవలెను
కారకనివింద. దే వి. కనింద * చూ, బలును.
కారకుడు. సం. విణ. 1. కర్త, చేయువాఁడు
చూ, పనివాఁడు, పుం. 2 వశిష్టుఁడు చూ,
ముని. 1, 3 ఆగమ్యుఁడు చూ, ముని 1.
కారకుక్షియము. సం. వి అ. పుం శాల్యశ్శకము:
చూ, దేశము.
కారగ్ని ద్వ. వి. (కారు + అగ్ని) దావానలము,
కాటుచిచ్చు, భార. అశ్వ 2, ఆ 168 చూ,
నిష్క
కారటము. సం. విణ. కాకి సంబంధమైనది.
కారట్టు అం (క్యారట్టు) (1) రత్నముతూనిక.
రతి ఒక క్యారట్టునకు 4 వడ్డగింజలు, (2)
బంగారునన్నె, 24 వన్నెలపరిమితి.
కారడవి. ద్వ వి చిట్టడవి చూ, విషివము.
కారడుగు ద్వ వి (కారు + అడుగు) 1 రెం
డవకారు, 2 అల్పధాన్యము చూ, ధాన్యము
కారణ సం. వి అ. స్త్రీ. కారణము చూ,
యాతన.
కారణనిబంధనాప్రస్తుతప్రశంస సం. వి అ స్త్రీ.
ఒకానొక అలంకారము చూ, హేతువు 2.
(చూ, అలంకారము 3)
కారణముల. అం ఒకానొక అర్థాలంకా
రము.— పూర్వ పూర్వములకుఁ గాని,
ఉత్తరోత్తరములకుఁగాని కృతముగ నొకదాని
కొకటి హేతువులుగ వర్ణించుట. ఉ—విద్య
వలన వినయము, వినయముచే గౌరవము. గౌర
వమున ధనము ధనముచేత ధర్మము, ధర్మము
వలన మోక్షము గలుగుచున్నది చూ, అలం
కారము 3.
కారణము సం. వి. అ. న 1. సుబలు చూ,
హేతువు, 2 కొల చూ, వధము. 3. ఉప

కరణము. చూ, పనియట్లు, అం. 4. లక్ష్య
ములు అటెంటివో నొకటి. చూ, లక్ష్యములు.
కారణికుఁడు. సం. విణ. పాత్రాప్రాప్తిములఁబరి
శోధించువాఁడు. చూ, పరీక్షకుఁడు
కారఫు. తెక్క వై. వి. (కారము + టెక్క)
దాగిక్షత్వము చూ, తోలు. 1
కారఫుఁబడుగు ద్వ. వి. (కారము + పడుగు)
గట్టి నూలిపడుగు, హంస. 2, ఆ. 11 చూ,
యగ్రము
కారఫుల్లి. వా. వి. మసాలావస్తువులు చేరిన
తాంబూలము (రూ-కారాల్లి)
కారపుచున్న ద్వ వి ఉపవర్ణనాత్మిక చూ,
భూమి. 1.
కారధి సం. వి ఇ. పుం. ఇల్లిందః చూ, చూతు
లుంగము
కారభూషణుఁడు. సం. వి. అ. పుం. కాక్య
బుద్ధివేఁడు చూ, బుద్ధుఁడు. 1.
కారమహిక సం వి అ. స్త్రీ. కర్మారము.
చూ, సిరము
కారము సం. వి అ పుం. 1.—కార్యకప్పము.
చూ, సిక్కు. 1, 2 ఏర్పాటు చూ, నిజము. 2,
3. మంచుకొండ చూ, పర్వతము, 4. ఆయ
తము చూ, యత్నము, 5 కొల చూ,
వధము, అం 6. రసములు అటెంటివోనొకటి
చూ, రసములు, వై. వి. (1) —మైర: ఒట్టి,
ఒట్టందనము, ఒట్టన, ఒట్టు, కారము, గాటు,
(వా) వట్టి, (సం ప) — కలుపు, మైరము;
(2) వస్త్రభావన పదార్థము చూ, సబ్బు,
(3) ఉప్పునున్న, భార. శాం 3 ఆ 284.
చూ, భూమి. 1, 4. నూలుతడిపెడి యొకా
నొక ద్రవద్రవ్యవిశేషము, 5. చిడ్డలకుఁబో
పెడి మందు, చూ 1, ఆ. 82 చూ, మందు. 1.
కారయిత. సం. విణ. (ము ఈ ము.) కర్త
చూ, పనివాఁడు

కొరవల్లి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. కాంకర * చూ, సుమవి 1.

కొరవి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1. ఇంగువమాను* చూ, హింగువు. 1, 2 ఓనుచు* చూ, యవాని, 8. నల్లజీలకఱ్ఱ * చూ, సుమవి 2, 4 శతపుష్ప * చూ, సదాప; 5 చిత్తా నక్షత్రము, ముత్తెపుసవతు* చూ, నక్షత్రము 1.

కొరవీచి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. కొరవి * చూ, సదాప

కొరపుండు సం. వి. ఆ. పుం. పిచ్చుకకుంటు* చూ, నూరనూతుండు.

కొరవేల్గము సం. వి. ఆ. పుం. = కాంకర * చూ, సుమవి. 1.

కొరవేల్గము. సం. వి. ఆ. పుం. = — పై — (రూ-కాగవల్లి)

కొరప్పరము. సం. వి. ఆ. పుం. ఒకరకము చెట్టు కొప్పిలుకము, కుప్పిలుపు

కొరప్పరాటికి సం. వి. ఆ. శ్రీ. శతపది, చెవిడొగుపాము చూ, స్వము

కొరాకల్లి వా వి చూ, రూ-కొరపుక్కిలి

కొరాను. గే. వి (కొరు + అకు) 1 చెట్టు, పండిన అకు, భాగ భీష్మ 1 ఆ. 204 చూ, పర్లము 1, 2 ఎండాకు చూ, పర్లము. 1.

కొరానూరము జే విణ. 1. కలంగింది చూ, మలినము 3, బా 2 చిందజుందల “సారెకు శేకలుచేయుచు, గారానూరచయి మ. సుక శ నరపడంగక” (సారంగధరచరిత్ర), “కారా నూరంబుల్ రాక్షసులహృదయమల్ కొర్ప డక” ఉ. రా. 1, ఆ. 75.

కొరాగారము. సం. వి. ఆ. న. చెట* చూ, బంధనాలయము (చూ, సదనము. 1.)

కొర్రాకు. జే. వి. బ్యాపిండుట* చూ, బ్యాపి

కొరామళ్లు జే. వి. బ. తెల్ల అలచేందలఁచూ, రాజమామ.

కొరాగుప్పండు సం. విణ చెటయందున్న వాడు. కారాబొమ్మలు. పా. ఉత్కల జేకమున వసించు బొమ్మలులలో నొక తెగ వారు. వీరు కుక్కయజుత్వములు కొన్నికాభియులు: చూ, బొమ్మలు.

కొరాయిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. పెద్దకక్కర: చూ, ఒకము.

కొరాలుమిరియాలునూటుట. బా. మిక్కిలి కోపముచేయుట, మొదలు కొరము, అందులో మిరియుములు గూడ గలిపి నూతనపక్షమున మఱిత్ర కొరముగానుండును “నోరెఱుంగని వారిపై కొరాలు మిరియాలు నూటు మీ” (ధర్మజరామాయము)

కొరావేశ్య. సం. వి. న్ న చెట చూ, బంధనాలయము (చూ, సదనము 1)

కారి సం. వి. శ్రీ. 1 ఉత్తరపుత్తరములు కారికి, 2 వాటివేడి చూ, వేడివోక, 8 ఒకనొక చెట్టు కొర్య

కారిమి సం. న. కి = కరి నొగుల్పు, లక్ష్మీ 2, ఆ 118 చూ, బాధిమి

కారికి. సం. వి. ఆ. శ్రీ 1 చూ, కారి. 1 2 = కొటియ తిరుకు చూ, యాతన, 8 కృతి, చేయుట చూ, వ్యాపారము 1, 4 మంగలి పు చూ, ముండము, గొట్టువుని పెండ్లాము చూ, భార్య, 6 పద్యము చూ, వృత్తము. 1.

కారికము జే. విణ. చేలునచేయని కొర్రెత్తి. (బట్ట) చూ, వస్త్రము.

కారిజము. పై. వి. = కొరెయము. రూ-కొరము, కడుపులో నిరుతిత్తికింద నుండెడి మాంస ఖండ విశేషము, కొలఖండము; రుక్మాం. 8, ఆ. 288; చూ, యక్కత్తు. (లింగ్.)

కారిత సం. వి. అ. శ్రీ అడిగినప్పుడేచ్చెడి పడ్డి, బడలూటు వడ్డి చూ, వడ్డి కారితవృద్ధి. అం ధనవృద్ధులు నాలుగింటిలో నొకటి చూ, ధనవృద్ధులు. కారితుండు. సం. విణ. చూ, శిక్షితుండు కారియ. వై. వి 1. రూ-కాటియ. నలుపు చూ, వర్ణము 6, 2.=కారికా. రూ-కాటియ. పగ: చూ, చుఖము. కారియము వై. వి. 1.=కార్యమ్ కృత్యము, చేత: చూ, వ్యాపారము. 1, 2=కార్యమ్. రూ-కర్ణము, పని చూ, పృయోజనము 1 కారిమము సం వి. అ స. 1. కరిమముల సమూహము. (కరిమము=ఏలుపడక) చూ, పిడక, 2 అధర్వణమంత్రముల సమూహము-చూ, అధర్వణము కారు. వై వి =కాల 1. శ్రేష్ఠమాసము మొదలు నాలుగేని నెలల కాలము “ముక్కారు” అయితి, (సం ప) — కందాయము (అం, భా. మున తెలుగున కలదు) చూ, మాసద్వయము, 2. వర్షర్తువు. పాండు 4, అ. 19 చూ, మాసద్వయము 8 అదను, “ననకారు” చూ, సమయము 1, 4 నలుపు, “కారుమొగులు.” చూ, వర్ణము. 6 జీ వి 5 డివరపుద్ధివి, భార. సా. 1, అ 31 చూ, భూమి. 1, 6 అడవి, “కారుచిచ్చు” చూ, విషివము, 7 ఎండ కాలమున చేల్లెడ్లు పరిధాన్యము చూ, ధాన్యము, 8 ముదిమి, “కారాట” చూ, ముసలితనము, 9 కోరకము, నన, “కారు పిండ”, చూ, మొగ్గ. 1, 10 రూ-కాటు పటకారు చూ, సందంశికము, వా 11. భూమి శకటభేదము, రహదారిని ఎడ్లు లోనగునవి లాగనక్కఱలేపండగ పోవునది (బస్సు-మోటారు-మోటారుకారు, ట్రామ్ డిసెల్ కారు-రైలు). చూ, పొగబండి.

కారుండి. సం. వి ఈ. శ్రీ. జీలగ: చూ, బుడ్ల పిడుచు. కారుకంద జీ. వి రూ- కాటుకంద, పిశతు వరి * చూ, నూగణము. కారుకుండు. సం. విణ. వడ్డంగి. చూ, స్వర్ణ కారుండు కారుకొను. ద్వ. అ క్రి. రూ- కార్కొను-కాటుకొను, నల్లబాటు, భార భీష్మ. 2, అ. 169 చూ, సందడించు. కారుకొమ్మపెకము ద్వ వి దుప్పి చూ, పువతము 1 కారుకొట్టి వై. వి. = కార్గోలి * చూ, వాయు సోలి. కారుకొల్లి వై. వి. = —వై — కారుకోడి. ద్వ. వి అడవికోడి చూ, పుంజి. (రూ- కాటుకోడి) కారుగచ్చే. ద్వ వి వాగుజీ * చూ, సోమ రాజీ కారుగృహము సం వి. అ న వడ్డవాండు పని చేయుసాల, అన్వాసము చూ, సదనము. 1. కారుచిచ్చే ద్వ. వి. (రూ- కార్పిచ్చు- కాటు చిచ్చు - కాట్టిచ్చు) దావానలము, ఎరగలి చూ, నిప్పు. కారుచే జే స క్రి 1. బిలుకు, రూ-కార్పు-కాటుచు) చూ, వదుచు, 2 కాటకజేయు రూ- కార్పు- కాటుచు కారుజము. సం. వి అ పుం. 1. కలుకానుగు, కాటునువ్వు * చూ, వాన్సి కము. 1, 2 జగ డము: చూ, యుద్ధము, 3 నుగుగు చూ, షేనము, 4 గైరికము. చూ, నిలాజిత్తు, 5 నాళి, వివభేదము * చూ, వివము 1, 6 అహికేసరము * చూ, నాగకేసరము, 7. ఏనుగుపిల్ల చూ, మాన్సి, 8 శిల్పిచిత్రము చూ, శిల్పము, 9 పుట్ట చూ, వత్తికము

కారుణీయము. ద్వ వి గిలగిచ్చే * చూ, శబ
పుష్పిక
కారుణీయము సం. విణ. దయాళువు చూ,
సురతుడు.

కారుణ్యము. సం. వి. అ స రూ- కరుణ చూ,
దయ.

కారుణ్యపు. దే వి. జర్జిలము, రూ- కాలు
సువు * చూ, వార్షికము 1

కారుణ్యము. దే. వి. 1. ముగ్ధపల్ల. పిల్లపెను *
చూ, పెను, 2 వసుధము * చూ, పెను.
(రూ- కాలు పెను)

కారుణ్యము. ద్వ వి శైలపూగము * చూ, పో
కారుణ్యము. దే. వి. కాలుదున్న చూ, మహి
మము

కారుణ్యము దే వి. తీవ్రగంధము * చూ,
బుడమ.

కారుణ్యము. దే. వి. మామపల్ల. రూ- కాలు
మినుము * చూ, మినుము

కారుణ్యము. ద్వ వి. వనశిగ్గువు * చూ, శిగ్గువు.

కారుణ్యము. సం. వి. ఉ. పుం 1 విశ్వకర్మ చూ,
పనివాడు, విణ 2 — పై —, 3 వడ్డలగి,
శిల్పి చూ, స్వర్ణకారుడు

కారుణ్యము సం. వి. అ పుం 1. కరూ- దేశ
మూడు రూ- కారుణ్యము- కారుణ్యము,
2 కరూణదేశాధిపతి రూ- కారుణ్యము-
కారుణ్యము

కారుణ్యము సం. విణ శిల్పలలోక్తముడు
చూ, స్వర్ణకారుడు

కారుణ్యము దే. వి. (కారు + ఉరు) అడవిపల్లె,
వారి. పూ 5, అ. 143 చూ, దేశము.

కారుణ్యము సం. వి. అ. పుం బృహద్దేవ, ఒక
నోక దేశము చూ, దేశము

కారుణ్యము. సం. వి. అ పుం: చూ, రూ-
కారుణ్యము.

కారుణ్యము. సం. వి. అ పుం: చూ, కారుణ్యము.
కారుణ్యము. దే. వి. = కారు. ఉష్ణగడ్డి * చూ,
కృణము. 1

కారుణ్యము దే వి మృత్యు నీరత్నము కాటిదోన:
చూ, తలము 2.

కారుణ్యము ద్వ వి (కారు + ఏలక) ఏలక *
చూ, సన్నుతము

కారుణ్యము. సం. వి. అ పుం కల్లుచేట
చూ, సురమండము

కారుణ్యము సం. వి. అ పుం. 1 సురగర్భ
భాగము. చూ, సుర, 2. బావి. చూ, నయ్య

కారుణ్యము అం కౌమార్యమునందలి ఉ
త్తానకరణబంధములు నలుబదియొకటింటిలో
నొకటి చూ, ఉత్తానకరణబంధములు.

కారుణ్యము. సం. వి. అ స. 1. - పై - 2 రతి
బంధవిశేషము చూ, రతిబంధము

కారుణ్యము సం. వి. అ పుం పాలనురుగు
చూ, శేనము

కారుణ్యము సం. వి. అ స = కలుకుదనము,
గట్టి చూ, బెడిదము.

కారుణ్యము ద్వ అ. క్రి చూ, రూ- కారు
గొను

కారుణ్యము, కారుణ్యము హిం పనిచేయునలము
కారుణ్యము దే వి రూ- కారుణ్యము చూ,
నివృ

కారుణ్యము దే స క్రి చూ, రూ- కారుణ్యము

కారుణ్యము. దే. వి = కారుణ్యము చూ, రూ-
కారుణ్యము. (లిగర్)

కారుణ్యము పుం వి ఉ పుం. జనుదగ్గి
గొడుగు చూ, పరశురాముడు.

కారుణ్యము సం. అం 1. చక్రవర్తులు అలు
గురిలో నొకడు చూ, చక్రవర్తులు, పుం.

2. బాహుసహస్రభృత్తు: చూ, హైహయ
యందు.

కార్తవీర్యుడు సం వి అ పుం బాహుసహ
సృష్టృ మా, మౌహయుడు

కార్తవీర్యము. సం. వి. అ. న. 1. బంగారు మా,
లోహము. 1, 2 చెడ్డవీసధ్వని మా, స్వరము 2.

కార్తాంతికుడు సం. వి. అ. పుం జోన్ముడు
మా, సాంవత్సరండు

కార్తికము సం. వి. అ. పుం. కత్తెకనెల మా,
మాసము 1 (రూ- కార్తికము- కార్తికక
ము- కృత్తికానక్షత్ర)యుక్తమైన పుష్కరముగల
నెల శత్రులగులన నివృత్తించినవారికి సుతాన్
హముగలదు)

కార్తికి. సం. వి. ఈ స్త్రీ విశ్వేదేవులలో
భేదము తద్విశేషములు — కాలండు కుశే
యండు కుశాండుడు, కృతువు, క్షేత్ర
పాలుండు- క్ష. మొ మా, విశ్వేదేవులు.

కార్తికము సం. వి. అ. పుం మా, కార్తి
కము

కార్తికేయుడు సం. వి. అ. పుం కుమార
స్వామి మా, సు-ందుడు

కార్తికేయపుసుపు సం. వి. ఊ స్త్రీ వెనక
య్యతిల్లి మా, పార్వతి 1

కార్తికోత్సవము సం. వి. అ. పుం. చంద్రిక
మా, వెన్నెల

కార్తికము అం మా, కార్తికము, మాసములు
పండ్రెండింటిలో నొకటి మా, మాసములు.

కార్తవీర్య. సం. వి. అ. స్త్రీ 1 భుజంగాక్షి*
మా, సర్వాక్షి, 2. వీలాపరి* మా, పిరింగి
చెక్క.

కార్తవీర్యము సం. వి. అ. న. అంతయు మా,
సర్వము

కార్త. వై వి. 1. = కృత్తికా కృత్తికానక్ష
త్రము, భార. ఆమ. 2, ఆ. 878 మా,
నక్షత్రము 1, 2 = కృత్తికా మాస్యండుడు

నక్షత్రము, “చిత్రకార్తె, స్వాతికార్తె.”
మొ. మా, నక్షత్రము. 1.

కార్దమి. సం. వి. ఇ. పుం. కడలితొడు: మా,
వరుణుడు.

కార్దమికము సం. వి. ఇ. బురదలోంగుడు
కొన్నది కార్దమికి

కార్దమికి సం. వి. ఈ. స్త్రీ — వై. —
కార్దముడు సం. వి. అ. పుం మా, కార్దమి.
కార్వటుము సం. వి. అ. పుం 1. లాక్ష మా,
లక్క; వి. 2 చింపిగుడ్డల సంబంధ
మయినది

కార్వటికుడు సం. వి. అ. పుం. 1 = కోమటి:
మా, వైశ్యుడు, 2. తీర్థము మోసుకొనిపో
యెడు బాటసారి మా, పాంథుడు,
3 పరాయివానిగుట్టు తెలిసినవాడు- రూ-
కార్వాటుకుడు.

కార్వణ్యము సం. వి. అ. న. 1 కృపణత్వము,
2. వివశిత్వము మా, వివము. 1.

కార్వాటుకుడు సం. వి. అ. పుం. 1. పరా
యివానిగుట్టు తెలిసినవాడు మా, కార్వటి
కుడు 2, 2 నిసువుండు మా, కిష్కండు.
కార్వారి వై వి = కార్వకారి మా, వ్యవ
హర 2.

కార్వాసనాసిక సం. వి. అ. స్త్రీ కదురు. మా,
తగ్గుపు.

కార్వాసము సం. వి. అ. పుం, న. 1. రూ-
కర్వాసము * మా, పృత్తి, వి. 2 నూలి
చేతి నేయబడినది (చీర) మా, వస్త్రము.

కార్వాసి సం. వి. ఈ. స్త్రీ రూ- కర్వాసి*
మా ప్రత్తి.

కార్వాసిక సం. వి. అ. స్త్రీ — వై. —

కార్వారి వై. వి = కార్యకారి, రూ- కార్వా
రి మా, వ్యవహర 2

కార్వీణ. ద్వీ వి అడవిబీట * మా, బీట. 2.

కార్పూరము. సం. వి. ఆ. స 1. బంగారుచూ, లోహము. 1; 2 దోసము చూ, పాపము; 8. జలము చూ, నీరు 1, 4. ఆకాశము చూ, విన్ను; విణ, 5 బంగారుచేతయబడినది. కార్పణము. సం. వి. ఆ. స 1. చిల్లింగి, మూలి కలచేతచేసెడి యుచ్చాటనాదిక్రియ చూ, మూలకర్మ విణ 2 నెలవేలుదాకం బని చేయునది.

కార్పూడు. సం విణ చూ, కర్మకలుడు

కార్పూకము. సం వి ఆ స 1 విల్లు చూ, బాణము 1, 2 కాస్త్రము చూ, కాస్త్రములు, పుం 3 పెదరు * చూ, వేణువు, 4. పెద్దవేస * చూ, వేము, 5 తెల్లనుగ్గు * చూ, విటదిరము, 6 కులము చూ, వండము, అం 7 ఇదిచాపము, ధనుస్సు, కోదండము అని తీర్చిదిద్దు (ఇది బాణమునకు ఉప నయనకాలము, అం యుద్ధోపవీధిధారమువలె నుత్పత్తియునకు వాముభుజాగ్నిరంగు నార్చి రక్షణ దీక్షాపూర్వమునకు ధరించగలిగినగా వేదవిధివాక్యములచేలి విధింపబడియున్నది) చూ, బాణము 1.

కార్పూకుడు సం విణ చూ, పనివాడు

కార్ప సం. వి ఆ స్త్రీ ఒకొక పెట్టు చూ, కారి 3 (చూ, కృతము)

కార్పకము సం వి. ఆ పుం. గూసరితి * చూ, వత్సాదని.

కార్పకర్త సం. వి. ఋ పుం. ఉత్సాహముచే బనులు చేయువాడు చూ, కర్మచార్త 2

కార్పకారణనాయము. పా. కార్పవస్తుప్రంబటి కారణవస్తువు ఉన్నట్లుహించురితి.

కార్పకారి. సం. వి. వ. పుం: చూ, కార్పకర్త.

కార్పకళలుడు సం. విణ. —పై—

కార్పకలుడు. సం. వి. ఆ. పుం. 1. పిసిది గొట్టె చూ, లోలి; 2. ఉన్నట్లుడు, చూ,

పెట్టి, 3. ఉన్నాడుడు చూ, మార కుడు.

కార్పకముడు. సం విణ. తాపములేనివాడు: చూ, వేడిమిలేనివాడు.

కార్పకృత్యము సం వి. ఆ. స్త్రీ, పితి, అయములు, (3) చూ, క్రయము

కార్పకర్మ సం విణ. (న త. న్) (కక్రకురీ) చూ, కార్పకర్మ.

కార్పకబంధనాప్రస్తుతప్రశంస సం వి. ఆ. స్త్రీ, ఒకొకొక ఆలంకారము చూ, హేతువు 2.

కార్పపుటము సం వి. ఆ పుం 1 ఆకుచి భవము చూ, శుభము, 2 ఉమ్మెత్త * చూ, చాలాపుష్పము

కార్పప్రదీప్తము సం వి ఆ పుం ఆలస్యము చూ కలంబము 1.

కార్పము సం. వి. ఆ. స 1 = కారియము కృత్రియ చూ, వ్యాసము 1, 2 = క్షము. పని చూ, ఎత్తెను 1, 3. కార్పము చూ, హేతుము 4 సంపూర్ణలక్షణము, సలాగుము సలకం పై పృష్ఠము, కార్పము, వా 5 సంపూర్ణము " ఒక ఆర్థము కార్పము కర్పింపబడుతు తాంబూలము నకు గల చుండీ" (వివాహమునకు కార్పి పని వాడుక)

కార్పమునుగొట్టెక్కించుకొని బా నెలవేర్చుట. "సమరంబున నెరిసేలమెట్టి కార్పము గొట్టె క్కించుకొనువాడెను" (భూబరరాజనాయము) కార్పసముద్యవుడు పా. స్వప్నమువారేడు గురిలో నొకడు చూ, ఆహారభయము.

కార్పసిద్ధి అం అంగపంచకములోనొకటి చూ, అంగపంచకము.

కార్పాధికారి. అం. 1. సాక్షులుపండ్లెండుగురిలో నొకడు: చూ, సాక్షులు; 2. అక్షరసాక్షు లలో నొకడు: చూ, అక్షరసాక్షులు.

కార్యక్రమము. పా. కార్యములు గోరిన వారికి గర్వమేల? గర్వములను గార్యము చెడుననునీతి.

కార్యము. ద్వ. వి. రూ- కాయమునగ, వనశి గుప్తు * చూ కిగుప్తు 1.

కార్యము. సం వి. అ. పుం 1 సర్వము * చూ, మద్ది, 2 ద్వాదశావస్థలలో నొకటి చూ, ద్వాదశావస్థలు (చూ, అవస్థలు)

కార్యము. సం. వి. అ. పుం 1 అరకాండ: చూ, వ్యవసాయి, 2 అరకాండ: చూ, తిగుచువాడు

కార్యము సం. వి. అ. పుం. 1 పదియాలు పణముల యొత్తు, 2. కర్ష మెత్తు వెండిటంక ము కార్షము.

కార్ష సం. వి. ఈ శ్రీ. నీటిపొడిచి * చూ, శ్రీవలము, 1.

కార్షము. సం వి అ పుం. కర్ష మెత్తు వెండి టంకము కార్షము 2

కార్షము సం వి అ పుం చూ, వ్యవ సాయి

కార్షము సం వి అ పుం చూ, రూ- కార్షము *. 1

కార్ష సం వి ఇ పుం. 1 మరుడు చూ, మన్మథుడు; ఈ. శ్రీ. 2 పిల్లపిండేర * చూ, శతమూలి.

కార్షము. సం వి అ. న నలుపు చూ, వర్ణము 8

కార్షము. జే స క్రి. ఏచు చూ, బాధించు కార్షము. వై వి. రూ- కార్షము. 1. నలుపు చూ, వర్ణము. 6, 2. = కార్ష వగ చూ, దుఃఖము, 3 = కార్ష. తినుకు, హరి, ఉ. 1, ఆ 168 చూ, యాతన, 4. కర్షము చూ, దుఃఖము

కార్షము. వై అ. క్రి. యాతనపడు; రా. మం, కాం. 222 చూ, తినుకు.

కార్షము. ద్వ. స. క్రి. యాతనపడు, భార. ఆను. 5, అ. 878.

కార్ష. జే. వి. 1. అజ్ఞానము, భార అను 4, ఆ 202 చూ, మజ్జు 2; 2 కర్షు, డాగు: చూ, మజ్జ, 3 (రూ- కార్ష- పటకాణు- పటకాణు- పట్టుకాణు- నీరుకాణు) కంసారి పనిముట్లు చూ, సందంశకము, విణ 4. దట్టము, భార అది 4, ఆ. 19 చూ, సాంద్రము. 2; 5 మిక్కిలి కార్షుటా చూ, స్రవణము, జే అ. క్రి. వై అ క్రి. 8. = క్షరణ. వడి యు చూ, స్రవించు, జే అ. క్రి. 7. ఊడు; హరి పూ. 4. ఆ 148 చూ, రాలు.

కార్షకంధ. జే వి. రూ- కార్షకంధ *

కార్షకొను. జే అ. క్రి చూ, రూ- కార్షకొను- కారుకొను.

కార్షకొడి. ద్వ వి చూ, రూ- కార్షకొడి. కార్షుచిచ్చు ద్వ. వి చూ, రూ- కార్షుచిచ్చు. కార్షు. జే. స క్రి చూ, రూ- కార్షు కార్షును జే వి చూ, కార్షుకొను కార్షును. జే వి. జిర్తిలము * చూ, రూ- కార్షును

కార్షునెర జే వి: చూ, కార్షునెర.

కార్షుపోతు జే వి చూ, రూ- కార్షుపోతు (రూ- కార్షుపోతు)

కార్షుమినుము జే వి చూ, రూ- కార్షుమినుము కార్షు. జే వి బ 1 రూ- కార్షుమిను- కర్షులు- కరును, కల్ల అచ్చు. అ. కాం 30 చూ, విలభము, 2. కర్షుమినుమాట, పర. 3, ఆ. 294 చూ, పరమము, 3 కూ న్యచగుమాట, భార. ఉద్యో 3, ఆ. 107 చూ, వ్యాఖ్యాతము. 2.

కాతెనుఁబోతు ద్వ వి: చూ, కాతెనుఁబోతు.
కాతెనుఁబోతు దే వి క తెవిలుపుమాట చూ,
పరుషము. (ఆ , భా పృ వాగ్వి. 117)

కాతెనుఁబోతు ద్వ వి. 1 దావానలము చూ,
రూ- కాతెనుఁబోతు- కాతెనుఁబోతు, 2 కున్న
టభేదము చూ, పూసె, 3 ఒకానొక
జేతుకుక్క- చూ, కుక్కము

కాల. సం. వి. ఆ. శ్రీ 1. కలిగొట్టు * చూ,
సాలి 2, 2. నల్లజీలకఱ్ఱ * చూ, మువవి 2
3. నల్లతెగడ * చూ, సగ్గానుభూతి,
4 నీలి * చూ, రంజని, 5 మంజీవ * చూ,
మంజీవ

కాలకంఠము. సం. వి. ఆ. పుం. ఒకానొకచెట్టు
చూ, వృక్షము

కాలంజరము సం. వి. ఆ. పుం. కొండ చూ,
వర్జితము.

కాలంజరి సం. వి. ఈ. శ్రీ 1. కలిగొట్టు
చూ, పార్వతి 1

కాలంజరుడు సం. వి. ఆ. పుం. ముక్కుగట్టి
చూ, కివుడు

కాలకంటకము. సం. వి. ఆ. పుం. రూ- కాల
కంఠకము కూకుసుగుండంగి చూ, చూచ్య
హము.

కాలకంఠకము. సం. వి. ఆ. పుం. —పై—

కాలకంఠము సం. వి. ఆ. పుం. 1 —పై—,
2 కుక్కలెచ్చుక చూ, పిచ్చుక, 3 నెగలి
చూ, నయూరము, 4 ఏటిగిరి. చూ వ్యా
ఘాతము; 5 సర్పకము * చూ, జేగిన.

కాలకంఠిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. శ్రీమద్దేవి చూ,
పెద్దమ్మ. 1.

కాలకంఠుడు. సం. వి. ఆ. పుం. 1. కలకం
కుడు; చూ, కివుడు; 2. జినుడు; చూ,
చూచ్య.

కాలకంఠకము. సం. వి. ఆ. పుం. నీరుపాము
చూ, సర్పము.

కాలకము. సం. వి. ఆ. పుం. తిలకము: చూ,
పుట్టుకచ్చ
కాలకర్ణి సం. వి. ఈ. శ్రీ కాలకంఠిక. చూ,
పెద్దమ్మ. 1

కాలకర్ణిక సం. వి. ఆ. శ్రీ —పై—
కాలకలా సం. వి. ఆ. శ్రీ కాలముయొక్క

నోరొట్టు చూ, కాలనియతి, కాలనియ
నము

కాలకలము సం. వి. ఆ. పుం. కృష్ణము, ముచ్చిలి
గుంటగూడె, పెడిపె చూ, గాడిది

కాలకములు అం నల్లము 1 కృష్ణము, విశ్వ
దేవుడు చూచుచున్నా నొకటి చూ విశ్వ
దేవుడు

కాలకములు సం. వి. ఆ. పుం. కలకంఠము
చూ, కలకంఠము

కాలకంఠము సం. వి. ఆ. పుం. కలకంఠము
చూ, కలకంఠము 1

కాలకంఠము సం. వి. ఆ. పుం. కలకంఠము
చూ, కలకంఠము 2

కాలకంఠము సం. వి. ఆ. పుం. కలకంఠము
చూ, కలకంఠము

కాలకంఠము సం. వి. ఆ. పుం. కలకంఠము
చూ, కలకంఠము

కాలకంఠము సం. వి. ఆ. పుం. కలకంఠము
చూ, కలకంఠము

కాలకంఠము సం. వి. ఆ. పుం. కలకంఠము
చూ, కలకంఠము

కాలకంఠము సం. వి. ఆ. పుం. కలకంఠము
చూ, కలకంఠము

కాలకంఠము సం. వి. ఆ. పుం. కలకంఠము
చూ, కలకంఠము

కాలకంఠము సం. వి. ఆ. పుం. కలకంఠము
చూ, కలకంఠము

చేసిరి) వననాభి 11 పా, పాదరసము 6 పా, ఇంగిలీకము 7 పా, తాళకము 7 పా, తామ్ర భస్మము 8 పా, గంధకము 5 పా, మణిలిల 6 పా, కరక తాడి ఉసిరికలు 8 పా, కొంరి పిప్పలి, మిరియలు 8 పా, నేపాళములు 2 పా, పొంగించిన వెలిగారము 4 పా, వీనిని కల్పవందుంచి చిత్రములము, తెల్లజిలేడు, మునగ, వరగోగు, దుట్టుపువేరు, వీని రసముతో ఒక్కొక్కదినము నూటి గురిగింజంత మాత్రలచేసి అల్లము, కొరి మున్నగుననుపానములతో నేపించిన సన్నిపాతములు తయారు మున్నగు రోగములు తగ్గును

కాలక్యత్తు సం. వి త్ పుం. సూర్యుడు చూ, సూర్యుడు

కాలక్షేపము సం. వి ఆ. పుం. 1 సర్వప్రతి వర్గాది పంచలక్షణములతోఁ గూడిన బ్రాహ్మి. ఇవి పరుసెనిమిది చూ, పురాణములు, వా 2 వృథాగాచేయు నాలస్యము. చూ, విలంబము 1

కాలఖంజనము సం. వి ఆ న వా, కాలజేము కాలఖండము. సం. వి ఆ న. — పై —

కాలగుంజీ సం. వి ఆ స్త్రీ, నల్లగురివెంద * చూ, తులాలీజము

కాలగింధి సం. వి ఇ పుం ఏడాది చూ, సంవత్సరము

కాలచక్రము సం. వి ఆ. న 1 కాలమాప మైన చక్రము అం 2 అస్త్రములతో నొకటి చూ, అస్త్రములు (దండచక్రము, కాల చక్రము విష్ణుచక్రము మొ.)

కాలజము అం మేఘములు తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ మేఘములు

కాలజ్ఞము. సం. వి. ౨ పుం 1. కోడి చూ, పుంజీ, 2. కోయిల. చూ, పికము

కాలజ్ఞుడు. సం. వి ఆ పుం. జోన్మ్యుడు చూ, సాంవత్సరుడు.

కాలకు. దే వి (కాలు + అకు) కుండలు దించుటకు రెండు మొనలు ఇరుప్రక్కల గోడలయంగుఁ బొదిగి యూత్రగాఁ గాళ్ళమంచి యడ్డముగా నమర్చిన మ్రాసు

కాలతాళము సం. వి ఆ పుం ఉలిమిరి * చూ, శ్వేతపుష్పము

కాలత్రియము అం. భూతకాలము, భవిష్యత్కాలము, వర్తమానకాలము. (8) చూ, త్రియము

కాలధర్మము. సం. వి ఆ పుం 1. చూపు చూ, మరణము, 2. కాలముయొక్క ధర్మము

కాలధూమము సం. వి ఆ పుం = కటిదూపము, కచమాలము చూ, పొగ.

కాలనిర్యాసము. సం. వి ఆ పుం గుగ్గిలము * చూ, మహిసాక్షి

కాలసేమియవనారి సం. వి ఇ పుం వెన్నుడు, (తి)కొండశేషము, స్వర్గ 81) చూ, విష్ణువు 1.

కాలసేమిరిపురు సం. వి ఉ పుం — పై — కాలపంచకము. అం పాత్రతస్సంగము చుధ్య వర్షిపరాహ్లా సాయంకాలములు (5)

కాలపత్తి. సం. వి ఈ. స్త్రీ గచ్చి * చూ, సోమరాజి.

కాలపరిమాణము పా 1 దీనిలోని మానము - సెకనులు, నిమిషములు, గంటలు దినములు, నెలలు, సంవత్సరములు 60 సె = 1 ని, 60ని = 1గం, 24గం = 1ది, 30ది = 1నె, 12నె = 1 సం (ఇదియే కాలపరిమాణము), 2 కాలపరిమాణమును తెలిసికొనుట - భూమధ్యరేఖ ఒక చలయము అగుటచే, దానియందు 860 అంశలు గలవు భూమి తనమట్టును తిరుగుచుండుటచేత సూర్యుడు ఉదయమయి క్రిమకము

ముగా ఆకాశముపై కెక్కి తరువాత దిగి అస్తమించిపోయినట్లు మన కగపడుచున్నది.

కొబ్బి భూమియందలి ప్రతిపానమునందును దినమునకొక సారి ఆకాశమునందు సూర్యుడు

ఉచ్చస్థానము (ఎత్తయినస్థానము)ను పొందుచున్నాడు. దీనికి మధ్యాహ్నమని పేరు.

ఒక మధ్యాహ్నమునకును మఱియొక మధ్యాహ్నమునకును, మధ్య గడచిపోవు కాలమునకు

“సారదినము” అని పేరు. సంవత్సరము పొడవునకు ఈ సారదినపరిమాణము సమానముగా

నందడు కాని వీని సుఖదుఃఖములు కనుగొనినయెడల నది “సూర్యమసారదినము” అగు

చున్నది ఇట్లేప్పడిన దినమును 24 గాను 2 కి 20 ఎను 60 ని. గాను, ఒక నిమిషమును 60 ని. గాను భావించి జనులు వాడుచు

న్నారు. మనముండు భూమి ప్రాంతముగా తన చుట్టును ఆనగా 360 అంశలగుండ 24 గాంటలలో తిరుగుచుండుట త 1 అంశగుండ,

15 నిమిషములలో తిరుగుచున్నది ఇట్లు కాలముయొక్క నూము అయినదినము భూప్రమాణమునట్టి యేర్పడిన, కాలపరిమాణమును

గడియారములను యంత్రముల సాహాయ్యముచే కనుగొనుచున్నాము ఈ యంత్రముల

యందలి ముండ్లు గంటలను, నిమిషములను నూచించును చూ, కాలప్రమాణము. (చూ, ఆహారపరిమాణము 1)

కాలపరిమితి పా ఆయుష్యము కాలపరమ, సం వి అ పుం. సంది * చూ సందివర్తనము

కాలపరి. సం. వి. ఈ స్త్రీ. ముర్యాకుపాస్త్ర * చూ, పాలపరి

కాలపాలకము సం వి అ న. కంఠవృత్తుత్తి. చూ, భూమి. 1.

కాలపాశము. అం. అస్త్రములలో నొకటి: చూ,

కాలపాశము. అం. అస్త్రములలో నొకటి: చూ,

కాలపాశము. అం. అస్త్రములలో నొకటి: చూ,

కాలపాశము. అం. అస్త్రములలో నొకటి: చూ,

అస్త్రములు. (ధర్మపాశము, కాలపాశము, నరణపాశము. మొ)

కాలపీలుకము. సం వి అ. పుం చూ, కౌర సురము *

కాలపురుషదానము అం. పోడశమహాదానము లలో నొకటి చూ పోడశమహాదానములు

కాలపురుషుడు. సం వి. అ. పుం 1. యముని సహాయుడు, 2 జ్యోతిశ్శాస్త్రము చూ, జ్యోత్యము. (చూ, శాస్త్రములు) 8. ఈశ్వరుడే కాలపురుషుడు. కాలపురుషునిని,

లగ్నములకును గ్రహములకును నక్షత్రములకును గల సంబంధమేమి. — కాలపురుషునికే—

మే = శిరస్సు, వృష = ముఖము, మి = మనో, కర్క = హృదయము, సిం = కుక్షి, కన్య = కటి, తు = వస్త్ర (నాభిం, మధ్యప్రదేశము),

వృశ్చి = వ్యంజము (పురుషునిపై మైన లింగము), ధ = డింబు, శము, మ = భానయంగా

శము, కుం = జంభాద్వయము, మీ = అంఘ్రిద్వయము, రవి = ఆత్మ, చం = మనస్సు, కు = శక్తి, బు = వాక్కు, గు = భానము, శు = ఇంద్రియ శుభములు, శ = దుఃఖము

నక్షత్రములు ఇరువదియేడి: టియొక్క 108 పాదములును వైశచెప్పిన పేరేది పండ్రెండ

లగ్నములయి యొప్పది గనుక నక్షత్రములు గూడ నీశ్వరస్వరూపమే యని గ్రహించఁదగినది ఇంగ్లండులోనుంచి శ్రీబాణ్ణి చక్రవర్తి

గారు ఆయా యుద్ధోగములకు దగిన యధికారుల నేర్పఱపించి వారి మూలకములను

మనకు శుభాశుభముల నిష్పించుచు హిందూ దేశములోనుండు మనలెట్లు పాలించుచు

డిరో యాలాగుననే యీశ్వరుడు తన స్వరూపములగు నక్షత్రములను, లగ్నములను

గ్రహములను మనకొఱకు నేర్పఱచి వారిములకు మనకు శుభాశుభములను గలుగ

కాలపాశము. అం. అస్త్రములలో నొకటి: చూ,

కాలపాశము. అం. అస్త్రములలో నొకటి: చూ,

కాలపాశము. అం. అస్త్రములలో నొకటి: చూ,

కాలపాశము. అం. అస్త్రములలో నొకటి: చూ,

జేయుచున్నాడు. (కాలపురుషుడు=ఈశ్వరుడు.)

కాలపుష్టము. సం. వి. అ. స. 1. కర్ణని విల్లు. చూ, బాణము. 1, 2 విల్లు చూ, బాణము. 1, 8 ఒకరకము ఇట్టి చూ, హరిణము 1, 4. కంకము చూ, రాబందు.

కాలపేయి. సం. వి. ఈ శ్రీ. నల్ల లెగడ * చూ, సర్వానుభూతి.

కాలప్రకాశిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. మహూర్త గ్రంథము

కాలప్రభాతము, సం. వి. అ. స. శరద్భతువు చూ, మాసద్వయము.

కాలప్రమాణము సం. వి. అ. స. 1 కాలము యొక్క కొలత — ఒక మనుష్యునియొక్క పదునెనిమిది శ్రుష్టసౌట్ల కాలము = కావ (4/15 సెకను), ముప్పది కావల కాలము = కల (8 సెకనులు), ముప్పది కలలుగల కాలము = తూణము (4 నిమిషములు), పందెండు తూణముల కాలము = మహూర్తము (48 నిమిషములు = రెండుగడియలు), ముప్పది మహూర్తముల కాలము = అహోరాత్రము = తేయిం బగలు = ఒక దినము, ఏడు అహోరాత్రముల కాలము = వారము, పదిహేను అహోరాత్రముల కాలము = పక్షము, రెండు పక్షముల కాలము = నెల, రెండు నెలల కాలము = ఋతువు, మూడు ఋతువుల కాలము = అయనము, రెండు అయనముల కాలము = సంవత్సరము చూ, కాలపరిమాణము, 2 వైద్యశాస్త్రమునందలి సప్తవిధ దోషములకు కాలప్రమాణము పడునైదు దినములనియు లేదా యేడు దినములనియు శాస్త్రజేతలు వచించి యున్నారు.

కాలస్థానికము. అం. గాంధర్వ వేదమునందలి తాశాధ్యాయములోనిది. ఇది పండెండు -

తూణము, లవణము. కావ్య, నిమేషము, కళ చతుర్భాగము, అనుద్యుతము, ద్యుతము (బిదువు), లఘువు, గురువు, పుత్రము, నిశ్శబ్దము (కాకపదము)

కాలబలసము. సం. వి. అ. స. వర్ణము, కవచము చూ, వారవారణము.

కాలబలము పా వడ్డలములు ఆటింటిలో నొకటి చూ, వడ్డలములు (కాలబలము = చంద్ర, శని, కుజులు రాత్రులు బలిష్ఠులు రవి, గురు శుక్రలు పగలు బలము బుధుడు రాత్రింబగళ్లు బలవంతుడు శుక్లపక్షమందు శుభగ్రహములును, కృష్ణపక్షమందు పాపగ్రహములును బలవంతులు, తమ మాసమందును, తమ హోరయందునుతమ వారమందును నున్న నూర్వాదిగ్రహములు బలవంతులు.)

కాలభృత్తు సం. వి. త్. పుం. ఒంటిపోగు చూ, బలరాముడు

కాలభాండిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. మంజీష్ఠ * చూ, మంజీటి

కాలమాసీయము పా నిబంధగ్రంథము

కాలమాసము సం. వి. ఆ. పుం. 1, నల్ల దొంగ * చూ, పల్లంసము; వా 2 కాలముయొక్క స్థితి కాలమాలము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, కాల మాసము. 1

కాలము సం. వి. ఆ. పుం. 1 తటి. చూ, సమయము. 1, (ఈశ్వర స్వరూపము. దీనిచేత లెక్క పెట్టబడున ప్రకృతిపంప జేయునది దీనివలన ముఖ్యభూత లీయబడుచున్నవి) 2. హృత్ చూ, యరణము, 3 = కణ నలుపు చూ, వర్ణము 6, 4 ఎట్టవిత్తిమాలము * చూ, వహ్నిసంజ్ఞకము, 5 తాడి * చూ, తాడు. 2, 6. = కారు చూ, కాల త్రయము, విణ 7 = కణ నలనిది చూ, వర్ణము. 6, అం. 8. తాళవాది

ణములు పదింటిలో నొకటి చూ, తాళ సౌణ్యములు; (చూ, తాళము 2), 9. ద్రవ్యములు తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, ద్రవ్యములు

కాలములు. అం 1 ఉదయము, సుధ్యాహ్నము, సాయంత్రము. (8) (సౌమ్యము, అపరాహ్నము, సుధ్యాహ్నము) చూ, త్రయము, 2 నీర్వాణము, వర్షము, శీతము (8) చూ, త్రయము, 8 చూ, కాలత్రయము. 4 చూ, కాలపంచకము

కాలముచక్రము సం వి అ ఘం ముక్కల కము * చూ, ముక్కలము (ముక్కల చెట్టు)

కాలములము సం వి అ ఘం ఎట్టి చిత్రియాలము * చూ, కర్మాసంజ్ఞకము

కాలపేరి సం వి ఈ స్త్రీ, మంత్ర * చూ, మంజీటి

కాలపేరిక సం వి ఆ స్త్రీ —నై— (రూ-కాలపేరిక)

కాలపేరి సం వి ఈ స్త్రీ 1—నై—, 2 కాయా ఏక * చూ, సో, రాజీ, 8 తెల్ల తెండ * చూ, సంస్థానభూతి

కాలపేరిక సం వి ఆ స్త్రీ 1 చూ, రూ-కాలపేరిక, 2 తెల్లతెండ * చూ, సర్వాసంభూతి

కాలయాపము వా మో, కాలక్షేపము 2

కాలముక్తి సం వి ఇ ఘం పృథవాది అటు వది వర్షములలో నొకటి చూ, సంవత్సరములు (రూ-౩ భుముక్తి)

కాలరసము సం. వి. అ. ఘం చూ, మహిషాక్షము *

కాలరాత్రి. సం వి ఇ. స్త్రీ. 1. గౌరి చూ,

పాద్య. 1; 2 ఒకొక రాత్రి: చూ,

భాగ్య. 8. భీమరథిని: చూ, నది.

కాలి. డి. వి (కాల + అరి) 1. కాలిబంటు.

(రూ-కాలిబంటు-కొలుమానిసి-కొలువురు-కొల్వరు-కొల్పంటు.) చూ, భటుడు 1;

2 రూ-కాలి. చారిపన్ను చూ నిస్తు 1, 8 సమాచారమును దెలిసికొని పోయెడు వాడు, భార ఉద్యో 1. అ 87; చూ, రాయబారి.

కాలరసాంశము. పా వ్యవస్థకములలో నొకటి చూ, వ్యవస్థకములు

కాలనణము సం వి అ న. విడలనము; చూ, లవణము 1

కాలన 2. వి=కల్య రూ-కాలన చూ, నది.

కాలననము సం వి అ స కివనము చూ, వారివారిణము

కాలవిగ్రహసవ్యకి సం వి ఆ. స్త్రీ ఒకరకము తీర్, * చూ. లతి. 1

కాలవిలంబము సా యో, కాలయాపనము కాలవృంధ సా వి ఆ స్త్రీ, పాటలి * చూ సాలి 2

కాలవృత్తియు సం వి అ. న అడవికాలవల చూ, సూరి

కాలవృత్తి సం వి ఇ స్త్రీ సాలి * చూ, సాలి 2

కాలకాకిము సం వి అ ఘం కటివేపాద * చూ, బల

కాలశారము సం వి ఆ ఘం. ఉడుగు చూ, చిక్కొడము.

కాలశాలి సం వి ఇ ఘం కృష్ణశాలి ధ్యోము చూ, ధ్యాము

కాలశేయము సం. వి. అ న. చేల్ల. చూ, మజ్జి

కాలసర్వము సం వి. అ ఘం. కృష్ణసర్వము; నల్లతొగి: చూ, సర్వము.

కాలసారము సం. వి. అ. న పీతచందనము
చూ, సుగంధము

కాలనూత్రిము. సం. వి. అ. న ఇనుపతంతులు
గల నరకవిశేషము, నరకములు ఇటువదియొక
టింటిలో నొకటి చూ, నరకములు

కాలసేయన. సం. వి. అ. న చీల్ల చూ,
మజ్జగ

కాలస్కంధము సం వి అ పుం 1 చీకటి
ప్రూసు * చూ, తమాలము, 2 తిండుకము *
చూ, తుమికి, 3 సరకము * చూ, వేగిన,
4. పొగడ * చూ, వవళము

కాలసాలి సం వి. ఈ. శ్రీ పాటల * చూ,
సాలి 2

కాలహీనము సం వి అ పుం లోభము *
చూ, లూద్దుగు

కాలాంజనము సం వి అ పుం. కాలాంజన
పర్వతము చూ, పర్వతము.

కాలాంజని సం వి ఈ. శ్రీ పొట్టికొమ్మ
లూడులుగల చెట్టు చూ, హస్తకాళా
శిఖము

కాలాంతకుడు సం వి అ పుం ముక్కంటి.
చూ, శివుడు.

కాలాంతరము పా వేణుసమయము

కాలాంశము పా పవ్యంశములు అటువదింటి
లో నొకటి చూ, పవ్యంశములు

కాలాక్షురీకుడు. సం వి అ పుం. కావ్యకర్త
చూ, శిక్షితాక్షురకు

కాలాగురువు. సం. వి. ఈ. న నల్లఅగు చూ,
రాజార్జము

కాలాగ్నాంతము పా. పవ్యంతములు అటువ
దింటిలో నొకటి చూ, పవ్యంతములు.

కాలాగ్ని. సం వి ఇ. పుం పృథ్వీకాలము
నందలి అగ్ని: చూ, నిప్పు

కాలాగ్నిభైరవము. అం శివప్రీతిములగు చతు
ష్టతంత్రములలో నొకటి చూ, తంత్రములు
కాలాగ్నిరుద్రసము పా. శుద్ధిచేసిన పాదరస
ము, వసనాభి, గంధకము, అజామోదము,
త్రిఫలములు, సురభౌరము, యవభౌరము,
చిత్రీమాలము, సైంధవలవణము, జీలకఱ్ఱ,
సావర్పలవణము, వాయువిడంగములు, శుద్ధిచే
సిన వెలిగారము, త్రికటుకములు వీరినెల్ల సమ
భాగములుగ దంచి చూర్ణముచేసి దీనికి సమ
ముగ మూడుదినములు కలిలో నానఁబెట్టిన
విషముపైవీతుల చూర్ణమునుకల్పి కల్పమున
నివృత్తపండ్లరసముతో ఒకదినము మర్చించి మిరి
యపుగింజలంత మాత్రాలుచేసి నెయ్యి మిరి
యపుచూర్ణము లోనగువాని అనుపానముతో
నొసంగిన ఆగ్నిమాండ్యము, కుక్షివాతము
మొదలగు యెనుబదివాతములు, గుల్మము,
గ్రహణి వారించును ఇది పూజ్యపాదనిచే
వచింపఁబడినది.

కాలాగ్నిజూడు. సం వి. అ. పుం చూ, మనువు.
కాలాదర్శము పా. ఒకానొకనిబంధనగ్రంథము.
కాలానుజ సం వి ఆ. శ్రీ యమునానది.
చూ, నది

కాలానుజూడు సం వి. అ. పుం శని. చూ,
రాహువు 2

కాలానునాది సం వి న్ పుం. 1. తుమ్మెద
చూ, భ్రమరము, 2. ఊరఁబిచ్చుక చూ,
పిచ్చుక, 3. కముఁజి. చూ, రూ. కాఁజి,
4 చాతకము చూ, వానకోయిల.

కాలానుశారిం. సం. వి. ఆ శ్రీ. తగరము: చూ,
లోహము. 1.

కాలానుసారకము. సం. వి. అ. న. తగరము,
నంది * చూ, నందివర్ధనము.

కాలానుసారి. సం వి. న్ న. 1 జేవదాహుబంక
తో: జేసిన ధూపద్రవ్యము: చూ, రాజా

ర్వము; 2 మురయనెడు గంధద్రవ్యము. చూ, సల్లకి, ఈ శ్రీ. 8. మామెన * చూ, కారిబ.

కాలానుసార్వము. సం వి. ఆ న బాహుమనెడి కొండయందు బుట్టిన సల్లచేందనము, సల్ల అగలు * చూ, రాబార్వము.

కాలానుసార్వము సం వి ఆ. పుం. న. ఇరుగు దు *. చూ, శంకుప, 2 సల్ల అగలు * చూ, రాబార్వము, 3 అశ్వపుష్పము * చూ, తాపుపు, 4 తగిరము, నంది * చూ, సందివరము. (గంధి తగిరమని అభిధానముల)

కాలాపుడు సం వి. ఆ పుం 1. రక్కసుడు చూ, రాక్షసుడు 1, 2 నెమలి చూ, మయూరము.

కాలభుడు సం వి ఆ పుం 1 నైర్మలి చూ, మూలకీడు, 2 జీముడు చూ, యముడు.

కాలాయనము. సం వి ఆ న ఇనుము చూ, లోహము 1

కాలారి కే. వి రూ- కాలి దారిపన్ను చూ, సిస్తు 1.

కాలి సం వి ఈ శ్రీ. రూ- కాలి 1 గౌరి చూ, పార్వతి 1, 2 గౌరీశేదము చూ, పార్వతి. 1, 3 మట్టబచ్చిలి *. చూ, బచ్చిలి. 4. సల్లతీలకణ్ణ * చూ, సుమవి 2, 5 నీలి * చూ, రంజని, 6 సఖముచిప్ప చూ, సఖము, 7. క్రొత్తమట్టు చూ, మేఘము. 1, 8. శంత నునిభార్య చూ, భార్య, 9 పగటి జోలి చూ, నూర్యుడు.

కాలింగము సం వి ఆ న. రూ- కాలింగము.

1. ఒకానొకపండు. రూ- కాలింగము, కాలిందక ము; పుం. 2. కర్కారుకము * చూ, పుచ్చే; కిన్నెరకము; చూ, హస్తీ.

కాలింగి సం వి. ఈ శ్రీ. పెద్దదో * చూ, దోస.

కాలింగి సం. వి. ఆ శ్రీ. తెల్లతెగడ * చూ, సర్వానుభూతి.

కాలింగుడు సం. వి ఆ పుం. రూ- కాలింగుడు. 1. వేన్నుడు చూ, విష్ణువు. 1, 2 కాలింగుడను పాము చూ, గగ్గము, 3 మంత్రవిద్య తెలిసినవాడు చూ, మాం త్రికుడు, 4 కలింగదేశపు రాజు చూ, రాజు. 1.

కాలి దకము సం వి ఆ న ఒకరకము పండు చూ, కాలింగము 1

కాలింది సం వి. ఇ పుం రూ- కాలింది 1 నీటియావు చూ, ధేనుర, ఈ శ్రీ. 2 య మునానది చూ, నది, 3 చిలుకేకు * చూ, బొరంగి, 4 కాకిదొండ * చూ, దొండ, 5 గింజన * చూ, దింజెన, 6 సురమహా రాజు తల్లి కాలింది, 7 కృష్ణుని అష్టభార్య లూకీ నొక తె కాలింది, 8 కాలిందియనది. చూ, నది

కాలిందికిగ్గణుడు సం వి ఆ. పుం రూ- కాలిందికిగ్గణుడు ఒంటిపోగు చూ, బల గాముడు

కాలిందీదనుడు సం వి ఆ పుం రూ- కాలిందీదనుడు. —వై—

కాలిందినువు సం వి ఈ శ్రీ. 1 నూర్యుని భార్య చూ, భార్య, 2 యమునితల్లి

కాలిందీదనుడు సం వి ఆ పుం. దేముడు చూ, యముడు

కాలిక సం వి ఆ. శ్రీ. రూ- కాలిక.

1 గౌరి చూ, పార్వతి. 1, 2. పార్వతీశేదము చూ, పార్వతి. 1; 3. దుర్గపదరాజుకాతుడు: చూ, దొ పది, 4. అ గ్నిచిత్తు: చూ, నొగ్గు; 5. నలుపు: చూ, వర్ణము. 6,

6. చీకటి చూ, మేచకము. 1, 7 అడు
కొక చూ, వాయసము, 8 నూగారు
చూ, రోమరాజి, 9 పొగబంతి చూ,
పొగ, 10. బంగారునందలి దోపము చూ,
లోహము. 1, 11. కల్లు చూ, సుర. 1,
12 కొత్త మబ్బు చూ, మేఘము 1,
18. మబ్బుగుంపు చూ, మేఘము. 1,
14. వెల్లెబాటు చూ, వైవర్ణ్యము, 15 తేలు
చూ, వృశ్చికము. 1, 16 పాలలోని పురుగు,
క్షీరకీటకము చూ, పురుగు, 17 నెలవడ్డి
చూ, వడ్డి 18 జటామా సి * చూ,
మాంసి 1, 19. తేలుకొండి * చూ, వృశ్చి
కము 2, 20 పటోలి * చూ, పొట్ట,
21 కాలికాదేవి చూ, మహాలక్ష్మి 3

కాలికంచేము. దే. వి. బాలక్రీడా విశేషము;
చూ, బాలక్రీడ.

కాలికము సం వి అ స. 1 నల్లఅగలు చూ,
రాజార్ద్రము, 2 అగ్నిచిత్తు చూ, బొగ్గు
కాలికవృద్ధి అం. ధనవృద్ధులు నాలుగింటిలో
నొకటి చూ, ధనవృద్ధులు
కాలితనయము. సం వి. అ పుం దున్నపోతు
చూ, మహిషము

కాలితిట్టుసాటు దే. వి ఉద్భూతము చూ,
కాలుసాటుట.

కాలిలోన దే వి. (కాలు + తో)న ఒక
డు నడిచిపోయిన దారి చూ, మార్గము 1
కాలిదాసకుడు సం వి. అ పుం కాలిదాసకవి
చూ, రఘుకాయకుడు (రూ- కాలిదాసకుడు)

కాలిదాసుడు సం. వి అ. పుం —వై—
“రఘుకాయకాలిదాసో మేధావద్రశ్చ కోటి
జితః.” త్రి. శే 186 (రూ- కాలిదాసుడు)

కాలినడ. దే వి. (కాలు + నడ) రూ-కాల్నడ.
చూ, పాదచారము.

కాలిని. సం. వి ఈ. స్త్రీ. ఆధ్వానక్షత్రము
చూ, నక్షత్రము. 1

కాలిపాదన. దే. వి మల్లయాద్ధములోని మెల
కున చూ, మల్లకాస్త్రము.

కాలిపుట్టుపు దే. వి (కాలు + పుట్టుపు) అడు
గుపుట్టుపు చూ, సూద్యుడు.

కాలింటు ద్వ వి (కాలు + బంటు) పదాతి.
రూ-కొల్బంటు చూ, భటుడు 1.

కాలిబోసు. దే వి. (కాలు + బోసు) మృగముల
కొట్ట తగులుకొన నొడ్డిముందెడి యునితో
సంతసపఱచిన మూస, స్వా. 4, ఆ. 87.
చూ, బోసు.

కాలియ వై వి = కాలిక. పికాచము;
మార్గము. 1, ఆ. 286 చూ, భూతము

కాలియైబ్రాహ్మణులు. పా కపూరియైబ్రాహ్మ
ణులలో నొక తెగవారు. చూ, బ్రాహ్మ
ణులు. (చూ, కపూరియైబ్రాహ్మణులు)

కాలిసంకెల. బా. అడ్డగింత, నిరోధము. “తదబీ
తనుగంధము కాలిసంకెలై సెరయంగనిన్వి”
(కువలయాశ్వ చరిత్ర)

కాలీకము సం వి. అ. పుం. కొంగ చూ,
బఃము (రూ-కాలీకము.)

కాలీచి సం. వి ఈ. స్త్రీ. 1 = కచ్చేరి. న్యాయ
విచారణస్థలము చూ, సభ 2, 2 = కచ్చేరి.
యముని కొలుపుసానడి. త్రి శే, చూ, సభ. 2.
అ 3 బాలురు చేరువుచోటు; చూ, పార
కాల. (రూ-కాలేజి.) (చూ, సదనము 1.)

కాలీదాసుడు సం వి. అ. పుం చూ, రూ-
కాలిదాసుడు.

కాలీపతి సం. వి ఇ పుం ముక్కంటి; చూ,
శివుడు.

కాలీయకము సం వి అ. స. 1. పీతవర్ణముగంధి
కానము చూ, రాజార్ద్రము, 2 దారు
హరిద్ర * చూ, మూసెనుపు.

కాలీయము. సం. వి. అ. స. 1. నల్లఅగలు, బాప
కవర్వతమునఁ బుట్టిన కృష్ణచందనము చూ,
రాజాద్వము; పుం. 2 కాలీయసర్పము చూ,
సర్పము.

కాలీకుండు. సం. వి. అ. పుం. 1. ముక్కంటి
చూ, శివుండు; 2. నీటితీండు చూ, వరు
ణుండు.

కాల. దే. వి. 1. అడుగు చూ, పాదము 1,
2. $\frac{1}{4}$ భాగము చూ, పాతిక; 3. మందీపుఁ
గోడు లోనగునది. “కంగటికాలు నమ్మఁ
దగుతైదువు.” తై. 5, ఆ. 85 చూ, మందీ
పుకోడు, అ. క్రి 4. దగ్ధమగు చూ,
మండు.

కాలుండు సం. వి. అ. పుం. 1 జీమండు చూ,
యముండు, 2. జీవగణ విశేషము చూ,
జీవతావిశేషము 3 ముక్కంటి చూ,
శివుండు, 4 శని చూ, రాహువు 2

కాలుకొను దే. స. క్రి. కాలూగు రూ-
కొల్కొను, కాలొకొలుపు
కాలుకొలుపు దే. పేర్లు — వై —

కాలుగదల్పుట బా నడమట, వెల్లుట “తెచ్చు
కాసంత కాలుగదల్చివలెన నొంతికివా
గును.” (ధర్మజరాజమాయము)

కాలుచే దే. స. క్రి. రూ-కాల్పు చూ,
దహించు

కాలుచ్చేలు దే. వి. బ. తేల్లు మొదలగునానిని
పట్టుటకు నుపయోగమగు రజ్జుసాధనము
చూ, బాగుర

కాలుబొటటు. ద్వ. వి. కాలితొట్టుపొటు,
(సం. ప) -ఉష్ణతము (“కాలుబొటినను నోరు
బొటినను కూడిరానేరవు.”)

కాలుతొక్కకొనివచ్చుట. బా. వెంబడివచ్చుట
“బూతునుమాతును నీవైరంబెక్కడనుండి కాల
తొక్కకొని వచ్చెనో యెఱుంగను.”
‘దర్శనకావ్యము’.

కాలుద్రోవుట బా. కయ్యమునకు నీదపడుట -
అ-బోతు పొట్లాడునపుడు కాలిచే నేల
త్రోవును అందువలన కొండవదానికి రోప
మెక్కును “దవ్వుదవ్వుగానిది చివ్వకుఁ
గాలుద్రోవుచు.” (ధర్మజరాజమాయము.)

కాలుదివియ. ద్వ. వి. కొగదా చూ, దిదిటి
కాలుద్రోవు దే. అ. క్రి (కాలు + త్రోవు.)
కారణము లేక యుద్ధముకు యత్నించు
రూ-కొల్పోవు

కాలుగొక్క. దే. వి. (కాలు + తొక్క.)
1 రూ-కొల్కొక్క పెండ్లి చూ, వివా
హము, అ. క్రి 2 రూ-కొల్కొక్క కిదియ
చూ, సమాపించు

కాలుబలము వి. వి. పూతినేన, మంచి చూ,
గెటుండు 1 (రూ- $\frac{1}{2}$ బలము)
కాలుపడి. దే. వి. రూ-కొల్పడి, ఉచ్చీ చూ,
మూర్తిము

కాలుగుడు మీ దే. అ. క్రి మూర్తివిసర్జనము
చేయు రూ-కొల్పడు మీ

కాలుమాచిసి ద్వ. వి. పదాతి, భారి గ్రోణ 3,
ఆ. 48 చూ -టుండు 1

కాలువ వై. వి. 1 = కల్మ రూ-కాలవ-కొల్వ,
ఆము 6, ఆ. 8 చూ, పది, 2 రూ-కొల్వ
పొందరి, భా. భి. 3, ఆ. 234 చూ,
వెల్లి 4

కాలువురు దే. వి. బ. రూ-కొల్వురు పదాతి
చూ, గెటుండు 1

కాలువ్యము సం. వి. అ. స. రూ-కాలవము
కలక చూ, పాపము 1.

కాలెండరు అం తారీఖుల నూచిక (రూ-
కేలెండరు.)

కాలేజము. సం. వి. అ. స. కాలేజము: చూ,
యక్కత్తు. (లివర్.)

కాలేజీ, కాలేజీ. అం. పెళ్లు వుంది బాలురు చేరు
ప్రచోటు. చూ, పారశాల. (చూ, సదనము. 1)

కాలేయకము. సం వి అ. న. 1. సీతవర్ణ సుగం
ధకామవిశేషము చూ, రాజార్జును, 2. జాప
కము, నల్లఅగులు చూ, రాజార్జును, 3. అం
కసీలి * చూ, మృగిపసుపు, 4. కంఠము
పువ్వు: చూ, వప్పిళిఖము.

కాలేయము సం వి అ. న. - పై. - (8, కస్తురి
పసుపు అని కొందఱు.)

కాలేయండు సం. వి. అ. పుం. 1. కాలకే
యండునడు రాత్రినుండు చూ, రాత్రి
నుండు 1, 2. పార్వతికొడుకు. చూ,
పుక్కిండు 1.

కాల్కాను. జే. స. క్రి మా, రూ-కాలుకొను,
రా కిష్కిం, కాం. 468

కాల్పు జే స క్రి మా, రూ-కాలుచే.

కాల్పిప్రవృ జే. అ క్రి మా, రూ-కాలుద్రవ్య
భార. కాం 3, అ. 15

కాల్పొక్క జే వి, అ క్రి మా, రూ-కాలు
దొక్క

కాల్పడ. జే వి మా, రూ-కాలినడ, భార.
భీష్మ 1, అ 154

కాల్పకము సం వి. అ. పుం అంకపీలి *
చూ, మృగిపసుపు

కాల్పము సం. వి అ. పుం. - పై. -

కాల్పంటు. ద్వ వి మా, రూ-కాలిబంటు

కాల్పంట్లు అం పెతురంగములు నాలుగింటిలో
నొకటి చూ, చతురంగములు

కాల్పలము చూ, కాలిబలము.

కాల్పడి జే. వి మా, రూ-కాలునుడి, హరి
పూ. 6, అ 5

కాల్పాచే. జే. అ. క్రి మా, రూ-కాలు
నుడుచే.

కాల్ప. సం వి. అ. పుం. కట్టుటకు ఈడు
వచ్చిన యాపు. చూ, ధేనువు.

కాల్పకము సం. వి. అ. పుం. 1. కచోరము *:
చూ, మద్దెంధ, 2 దారుచరిద్ర * చూ,
-మృగిపసుపు.

కాల్పము సం వి అ. న. 1 రూ-కల్పము.
తెల్లవాలుగడ చూ, వేగుజోము, విజ.
2. తరుణమునకుదగినది చూ, కల్పము 9.

కాల్ప వై. వి = మల్ల చూ, రూ-కాలుక.

కాల్పర జే వి బ చూ, రూ-కాలుపురు.

కావంది. వై వి = కామంజిక * చూ, రూ-
కామంది

కావటి సం వి ఈ శ్రీ. = కావడి చూ, స్కం
ధాటిక.

కావడి. వై వి = కావటి - పై -

కావడించే వై స క్రి కావడియందెత్తు
“న. సంజుడలుచేవడిం బ్యావడించక కావ
డించి పొద్దస్తమించునంతవ ” పాండు 8,
అ 87

కావడిబద్ధ ద్వ వి మా, కావటి.

కావడిమట్టు ద్వ వి ఉట్టి చూ, శిక్యము 1
కావరము. సం. వి అ. న. 1. నాచే * చూ,

వైవలము, జే వి (1) కొర్రవ్వ చూ నుద
ము 1 (రూ-కండ్కావరము- కావలము.),
(2) గర్వము చూ, హంకారము

కావరి. జే వి రూ-కావరుండు దుర్మనుండు
చూ, వ్యాధుండు 2

కావరించే జే అ క్రి కొర్రవ్వ చూ, నుదించే
కావరుండు జే. వి మా, రూ-కావరి, భార
ఆర 6, అ 62

కావలము జే వి. 1 కొర్రవ్వ చూ, నుదము 1,
2. దోషము, వి, పుం 8, అ. 185 చూ,
పాపము

కావలయు. జే ఆ. క్రి. (కావ + వలయు) అగుట యానశ్శకమగు. "అపని యిప్పుడు కావలయును", 2 కోరదగినదియగు "అయిల్లు కట్టుకుకింక నూలు రూపాయలు కావలయును", 3. అవు. "వాడు నీకేమి కావలయును" (ఏమి = ఏవిధమైనబంధువు.)

కావలి దే వి, ఏలుబడి, ఉ, హరి. 2, ఆ 128 చూ, రక్షణము

కావలికొడు దే. విణ. కామేవాడు చూ, రక్షకుడు

కావలిబొట్టు, ద్వ వి. (రూ-కొవిరిబొట్టు-కావు) విడ్డల రక్షగానుంచెడు నల్లని తిలకము చూ, బొట్టు 1

కావా జే వి ఆశ్చర్యమండలకలి "క. కావా తిగెడు మారునీ, మావులు నానపుడునికట మండలగులక" భద్రా. 4, ఆ

కావారము సం. వి ఆ. న. నాచు * చూ, కైవలము

కావారి సం. వి ఈ శ్రీ మొగలాట్ లోనగు వానితో నేర్పబడబడిన గొడుగు చూ, ఛత్రము

కావి దే వి 1 ఎఱుపు చూ, వర్ణము 6, 2 బ కాపాయకస్త్రిము, (క ర) చూ, వస్త్రము

కావించు దే స క్రి చూ, కాజేయు, భార ఆర 2, ఆ 253

కావిగొను దే ఆ క్రి (కావి + కొను) ఎఱు సగు, స్వా 2, ఆ 71 చూ, పల్లటిల్లు

కావిగోచిదారి ద్వ వి సన్యాసి, చూ, ముని 1 కావిచీర దే వి కాపాయకస్త్రిము చూ, వస్త్రము.

కావితాలుపు దే వి చూ, కావిగోచిదారి.

కావరి. దే. వి. నలుపు, ఉ, హరి 5, ఆ 210 చూ, వర్ణము. 6.

కావిబొట్టు. ద్వ వి చూ, రూ-కావలిబొట్టు; భాగ. 10, స్కం. పూ. 297.

కావితాయి దే. వి కరినిక, ఎఱువి నుద్దాయి చూ, రాయి

కావు జే వి 1. అఱుమట ఏడ్పుట లోనగు వానియందగు ధ్వస్యనుకరణము, పాండు 1, ఆ. 145 చూ, హూహూ; 2 కాకికూఠ చూ, స్వరము 2, 8 పాతఱ లోనగువాని మైకస్వ, స్వా. 4, ఆ. 60, 4 కావలిబొట్టు చూ, బొట్టు. 1, 5. కాదు నభో-అర్థకము: చూ, లేచు. 2, 6. కుమూరివాని ఆమము ఆమము-రూ-ఆరము, (సం ప) -ఆవాపము

కావుట. దే వి. 1 ఒప్పిదమగుట. "ఇది సిద్ధము కావుపెరింగి." భార. ఆది 1, ఆ. 188, భార కాం 6, ఆ. 385 చూ, అగుట, పా. 2 అగుట=కావుట.-భావార్థక పృథ్వ యమైన 'ట' ముత్తులలో జేరలేదు చూ, కాడకాయలు.

కావుత. దే ద్రి చూ, కాత "శుభప్రతిపాది గావుతక." స్వా 1, ఆ. 2.

కావున దే ద్ర. హేతువునుదెలుపునది. "కావున విభజించియుడు." స్వా 1, ఆ. 67; చూ, హేతువు

కావుపాతఱ దే వి ధాన్యముంచెడి కుండ చూ, భాండము 8

కావులగలాడు. దే వి సన్యాసి, సాంబ. మాన, 7 చూ, ముని 1.

కావులు. దే వి బ యలికాటిలు చూ, వస్త్రము

కావ్యకము సం వి ఆ. పుం 1 కోడి. చూ, పుంజీ, 2. పచ్చేని తుంగముపై *: చూ, తృణము 1, 8 చక్కవాకపక్షి చూ, చక్కవాకము, 4 కలికారమనుపక్షి చూ, కిత మస్తకము.

కావేరి. సం. వి. ఈ శ్రీ 1 కవేరుడను రాజాకూతురు, కావేరినది చూ, నది, 2 బోగముచూస చూ, వేశ్య, 3 పసుపు చూ, వర్ణము 6, ఆం 4 గంగలు అయిదింటిలో నొకటి చూ, గంగలు (చూ, నది.)

కావేమము. వా వి పగ చూ, విగోధము. 1.

“కావేమములు పెరిగి కచ్చేరిలక్కెరి”

కావేషి. వా వి. — “కావేషిలు కొంపలు తీయుచున్నవి”

కావ్య. సం. వి. ఆ శ్రీ 1 పూతనయనురాక్షసి చూ, రాక్షసి. 1 2 తెలివి చూ, నిద్రి

కావ్యకర్త. సం. వి. ఋ. పుం కాలాక్షరికుడు చూ, శక్తితాక్షరుడు

కావ్యగీతపర్యయత్నము. పా నాయకస్వరూపము లలో నొకటి. చూ, నాయకస్వరూపములు.

కావ్యగుణములు ఆం. శ్లేషము, ప్రసాదము, మాధుర్యము, సౌకుమార్యము, సుమత, అర్థదీపనము, శౌచార్యము, కాంతి, ఓజసము, సూధి (10)

కావ్యచారము సం. వి. ఆ. పుం చూ, చంద్రరేణువు

కావ్యదోషములు. పా. ఇవి పదఅర్థగతములై దోషము లతో నిండియుండును పదగతములు వాక్యగతములు నని పదదోషములు ద్వివిధము — అందుపదదోషములు 17 అప్రయుక్తము (కవులు ప్రయోగింపనివి) అప్రస్తావము ((ప్రస్తుతోపయోగములేని ప్రయోగము) నేయాధము (తపశునొకేతమైనది) అసమర్థము (అప్రసిద్ధము) నిరర్థకము (పదభ్రాంతము) గాఢమ్యము (వ్యాకరణనిషిద్ధమైన పామరభాష) చ్యుతసంస్కారము (వ్యాకరణ దూష్యము) గూఢార్థము (అర్థము వెల్లడికానిది) అనాధార్థము (వేర్వేరుమిచ్చునది) అశ్లిలము (సిగ్గుగల్గించునది) అప్ర

తీతము (తాద్రపురాణాదులలోని మాటలు పాడుట) అప్రయోజకము (విశేషము లేకుండుట) క్షిప్తము (దూరాన్వయము) సంధిగము (సంజేహార్థమిచ్చునది) విపరీతధీపరిదము (విరుద్ధార్థము దోషించునది) అవిష్కృతవిధేయము (అప్రధానవర్ణనము) పరుషము (శుభ్రకటుపు) (చూ, అర్థదోషములు), (పద, వాక్య, అర్థదోషములు అని మఱియొక గ్రంథము)

కావ్యనాటకములు పా. అధ్యాత్మరామాయణము- విశ్వామిత్రుడు, అనర్ఘ రాఘవనాటకము- మురారి, అభిజ్ఞాన శాకుంతలనాటకము- కాళిదాసు, ఆమరగము- అమరుగుడు, ఉత్తరరామచరిత్ర-భవభూతి, ఉపమాన చింతామణి- గంగిశోపాధ్యాయుడు, ఋతు సంహారము- కాళిదాసు, కిర్మూరచంజరి- కవికల్పద్రుమము- ఓపదేవుడు, కాదంబరి- బాణుడు, కావ్యదర్శము- దండి, కావ్య ప్రకాశిక- మన్మథుభట్టు, కిరాతార్జునీయము- భారవి, కుమారసంభవము- కాళిదాసు; కువలయానందము- ఆప్పయ దీక్షుతులు, కృష్ణకర్ణాచ్యుతము-లీలాశుకుడు, కృష్ణవిజయ ముకుసుమాయుధుడు, గంగాలవారి-బగన్నాథ పండితరాయుడు, గీతగోవిందము, చంద్రాలోకము- జయదేవుడు, చిత్రమీమాంస- ఆప్పయదీక్షుతులు, చోరపంచాశత్తు- బిల్లాణుడు, దశకుమారచరిత్రము- దండి, దశరూపకము- భనంజయుడు, నరకాసురవ్యామోగము - ధర్మనారి, నలోదయము- కాళిదాసు, నాగానందనాటకము - శ్రీహర్షుడు, నాట్యప్రదీప- సుందరమిత్రుడు, నైషధము - శ్రీహర్షుడు, పంచతంత్రము - విష్ణుశర్మ, పండితరాయ శతకము- పండితరాయుడు, భుష్ప బాణవిలాసము- కాళిదాసు, ప్రకాశపండియము- విద్యానాథుడు, ప్రసన్నరాఘవ

నాటకము-జయదేవుడు ప్రేయదర్శిక నాటిక-
శ్రీహర్షుడు, భట్టికావ్యము-భట్టిభాగవతము-
వ్యాసముని, భాట్టరహస్యము-ఇండదేవుడు,
భాగవతము-వ్యాసముని, భారతచంపు-లక్ష్మణ
కవి, భోజచరిత్ర-వల్లూరుడు, మాధవచం
పు-భట్టాచార్యుడు, మాలతీమధురీయము-
భవభూతి; మహానాటకము-మానుచతురుడు,
మహావీరచరిత్ర-భవభూతి, ముద్రా రాక్షసుడు-
విశాఖదత్తుడు, మేఘసందేశము-కాలిదాసు.
మృచ్ఛకతిక-శూద్రాక్షుడు, యాదవరాఘ
వసాండవీయము-చిదంబరుడు, రఘువంశ
ము-కాలిదాసు, రత్నావలి నాటకము-శ్రీహ
ర్షుడు, రసతరంగిణి-రసమంజరి-భానుకర
మిత్రుడు, రామాయణచంపు-భోజుడు,
రామాయణము-నాటకముని, వసంతతిలక
భాణము-వరదాచార్యులు, వాసవదత్త-సు
బంధుడు, విక్రమార్కసింహాటకము-కాలి
దాసు, విశ్వగుణాదర్యము-వేంకటాద్వరి,
విద్యనృసింహరంగిణి-భట్టాచార్యులు, వేణీ
సంహరము-భట్టనారాయణుడు, శృంగార
భూషణము-బాబుడు, శిశుపాలవధ, మా
ఘుడు, వనభద్రము-కవివరుడు, సాహిత్య
రత్నాకరము-వారణాశిఖిహర్షభట్టు, సాహి
త్యదర్శణము-విశ్వనాథుడు, సాహసాంక
ము-పరిమళుడు, సూర్యశతకము-మయూ
రుడు, అగ్నిరామచరిత్ర-కావ్యపరిషిక్-కుసు
మాంజలి-చండకాళిక నాటకము-చంద్రశే
ఖరచంపు-నాట్యలోచన-నాట్యశేఖరము-
నాటకావతారము-నాటకరత్నకోశము-నా
ట్యలీలాసము-రాజముకుట-రూపచింతా
మణి మొదలగు కావ్యనాటకములు మణిగొ
న్నిగలిగి యుండెను

కావ్యపాకములు అం దాగి పాకము, నాగి కే
ళిపాకము, కదళిపాకము. (8) (పాకత్రయ
ము): చూ, త్రయము.

కావ్యపాకాళిక పా ఈగంధకర్త మమ్మట
భట్టు చూ, కావ్యనాటకములు

కావ్యము సం వి అ న 1. = కబ్బము, కవి
కృతగ్రంథము, కృతి చూ, పుస్తకము,
2. కావ్యము-నిశ్చలశ్రేయస్కరము, 3. కావ్య
ము-కవికల్పితమైనది దీనిక గ్రంథము,
4. తియనిపేర్లు గద్యకావ్యము, పద్యకావ్యము,
మిశ్రకావ్యము నవి కావ్యము ముద్రాంగులు.
వసనకావ్యము, గద్యకావ్యము. ఇది పద్యకా
వ్యమువలె ఛందోబద్ధముగాదు గాని తక్కిన
సకలలక్షణములు గలిగియుండును (నీతిచం
దిక మొ) గణయతిప్రాసనియమము గలది
పద్యకావ్యము (తిక్కనసోమయాజి నిర్వచ
నోత్తర రామాయణము మొ) గద్యపద్యములు
కలిసియున్నది మిశ్రమకావ్యము (మనచరి
త్ర మొ), 4 కావ్యము-దృశ్యము, శ్రవ్యము
నవి ద్వివిధము దృశ్యము (చూడదగినది)
నాటకము (మురారి-కామంతలములోనగునవి)
శ్రవ్యము (వినదగినది) రామాయణాది గ్రంథ
ములు నుతీయు నిందు ఉపాఖ్యానము, ఇతి
హాసము, శాస్త్రము, పురాణము, ప్రబంధము
నవి పెక్కుభేదములున్నవి, 5 కావ్యము
మఱల చి్రవిధము. — కాంతానమృతము
(ప్రబంధము) సుహృత్సమృతము (పురాణము)
ప్రభుసమృతము (వేదము), 6 నాటికలు
చదువెదిమిదింటిలో నొకటి ఇదిదేవసుమన్య
మిలితము, కావ్యము — ఒక అంకము.
ప్రణయకథ మధ్యమధ్యపాటగలది ఇత్యాది.

కావ్యములు అం రఘువంశము, కుమారసంధ
వము, మేఘసందేశము, భారవి, మాఘము. (8)
కావ్యరీతులు అం వైదర్భి, గౌడి, పాంచాలి (8)
కావ్యలింగము. అం అర్థాలంకారములలోనొక
టి. కార్యముచే గారణమును కారణముచే
గార్యమును సమర్థింపుట వాకార్థపాత్ర

కము, పదార్థహేతుకము ననిద్వివిధము. ఉ — మదనుండయోడుచువు. నామది ద్వి లోచనుడుండె చూ, అలంకారము. 3. కావ్యవృత్తులు అం. కైశికి, ఆరభటి, సాత్వతి, భారతి (4) చూ, వృత్తులు. కావ్యస్వరూపము. పా. దోషరహితము, గుణా నిష్ఠము, ధ్వని, రసానితి, వృత్తి, పాక, శయ్య, శబ్దారాధారకారభరితమును కలసి కావ్యస్వరూ పమందురు కావ్యాదర్శము పా. ఈగ్రంథకర్త దండి చూ, కావ్యనాటకములు కావ్యార్థాపత్తి. అం. అర్థాలంకారములలో నొకటి కైముతి(ఇంకేల) న్యాయమునవర్ణించు ట ఉ — వనితనీ మొగమునకు శశియెయోడె పద్యములనింక జెప్పనేల ? చూ, అలంకారము 3. కావ్యోడు, సం. వి. అ. పుం శుక్రంద్రు, భార ఆది 6, ఆ 119 చూ, రాహువు 2. కాశ. సం వి ఆ శ్రీ కాశత్పణము* చూ, తృణము 1. కాశకము సం వి అ. పుం వెలుగు* చూ, వెలుతురు 1 కాశకమశాలంబనన్యాయము. పా దర్శనారకని చో రెల్లు దర్శనా బైట్టుకొనినవిధము. కాశగర్భము సం. వి. అ. పుం ఆశ్వలాయన దర్శ* చూ, తృణము. 1. కాశచుర్దము, సం వి ఆ పుం చూ, రూ- కాశమర్దము*. కాశము సం. వి అ. పుం, న. 1 కందులైల్లు* చూ, శరము (చూ, తృణము. 1.) 2 ఆశ్వ లాయనదర్శ* చూ, తృణము. 1, 3 కాశి యనుపుణ్యక్షేత్రము(చూ, కాశి) చూ, దేశము, అ. పుం. 4. వెలుగు: చూ, వెలుతురు. 1, 5. తుంతము చూ, తుమ్ము, 6 దగ్ధ చూ,

దగ్ధులం. 7. దర్భలు పదింటిలో నొకటి చూ, దర్భలు. కాశవార. సం. వి. ఆ శ్రీ. = కాశవార- కాశర * చూ, బుడ్డబుడ్డుగర. కాశాల్యతి. సం. వి. ఇ. శ్రీ. పిన్నబూదగ * చూ, కాల్యతి. కాశి సం. వి. ఇ శ్రీ. అం. 1. వారణాసి. ఎంబదియాలు దేశములలో నొకటి చూ, దేశము, 2 పుణ్యనగరములు ఏడింటిలో నొకటి చూ, పుణ్యనగరములు, 3. క్షేత్ర ములు ఇరువదిసాలుగింటిలో నొకటి (చూ, కాశి క్షేత్రము) చూ, క్షేత్రములు, 4 ఆలసట చూ, శ్రమము, 1, 5. విజ. 5. కాశ రోగ యుక్తుడు కాశికిబోయినముగర్వముమానదు. లో. చేసిన కర్మ అనుభవింపకతప్పదు. కాశరాజు సం వి. అ. పుం. కాశరాజనము* చూ, మని. 1. (తి. శే.) కాశిక్షేత్రము. పా ఇదియొక పుణ్యక్షేత్రము. ఇందలి దైవములు. — సాక్షీవినాయక, విశ్వ నాథ సంధ్యాఆరతి, మహాకాళి, దుర్గాదేవి, అన్నపూర్ణ, కాలభైరవ, కాశి విశ్వనాథ, పంచముఖి పరమేశ్వర, దండిరాజ్ గణేశ, విశ్వ నాథశయనఆరతి, వందేకాశి, కాశివిశాలాక్షి శనిదేవ, దండపాణి, మొదలగువారు కాశినాథుడు. సం. వి. అ. పుం. ముక్కుంటి చూ, శివుడు. కాశిరాజు సం. వి. అ. పుం. దినోదానుడు* చూ, రాజు. 1. కాశివిశాలాక్షి అం. అత్తులు ముగ్ధురిలోనొకరే చూ, అత్తులు కాశుల. సం వి ఆ శ్రీ. బోగమునాన చూ, నేశ్య

కాశీక్షువు. సం. వి. ఉ. పుం. కందులైల్లు *.

చూ, శరము. (చూ, తృణము. 1)

కాశ్యద్విపము. సం వి అ పుం. గుమ్మడు *

చూ, మహాఫలము.

కాశ్యరి సం. వి. ఈ స్త్రీ. —వై— (రూ-

కాష్మరి - కాశ్యర్యము - కాష్మర్యము - కాష్మరి)

కాశ్యరజస్వము. సం. వి. స్. న. కుంకుమపువ్వు,

చూ, వహ్నిశిఖము

కాశ్యరజ. సం వి. అ. స్త్రీ. అతివస * చూ,

విను.

కాశ్యరజము. సం. వి. అ. న. 1 కుంకుమపువ్వు

చూ, మండలము, 2. కుంకుమపువ్వు చూ,

వహ్నిశిఖము, 8: చూ, పుష్కరమాలము

కాశ్యరకామృత సం. వి. అ. స్త్రీ. మృదుఫల,

దాగ్ని * చూ, స్వాదుఫల.

కాశ్యరము. సం వి. అ. న. 1 కుంకుమపువ్వు

చూ, వహ్నిశిఖము, 2 మెట్టకామరదుంప *

చూ, పద్మము 1, 8 చూ, పుష్కరమాల

ము *, 4 కాసాయలి, తాయిలొలిచెడి

యులి చూ, వృక్షాదనము. 1, అం 5. ఏబది

యాటా దేశములలో కొకటి (రూ - కశ్మీ

రము) చూ, దేశము.

కాశ్యరి సం వి ఈ. స్త్రీ. దాగ్ని, గోస్తని *

చూ, స్వాదుఫల.

కాశ్యపము సం. వి అ పుం 1 కాశ్యపమును

చేత: చూ, తత్త్వము. 1, 2. మృగవిశేష

ము చూ, మృగము. 1, పా. 3. గోత్రవిశే

షము చూ, గోత్రములు. (చూ, పరివర)

కాశ్యపసగోత్రము. అం గోత్రములలోనొకటి

చూ గోత్రములు (చూ, పరివర) (రూ-

కశ్యప-కశ్యపస- కాశ్యప- కాశ్యపము)

కాశ్యపి సం వి. ఇ. పురి. 1. అనూరుడు

చూ, నూరునూతుడు, 2. గరుడండు చూ,

హరివాహనుడు, ఈ. స్త్రీ. 8. పుడమి.

చూ, భూమి. 1.

కాశ్యపుడు. సం. వి. అ. పుం. అనూరుడు

చూ, నూరునూతుడు 2. కణాదముని.

చూ, ముని 1

కాశ్యపేయుడు సం. వి. అ. పుం. నూరుడు:

చూ, నూరుడు

కాశ్యరి. సం. వి. ఈ స్త్రీ. రూ-కాశ్యరి *

చూ, మహాఫలము.

కాసాయము. సం. వి అ. పుం = కాసా. 1 కావి

చీర చూ, వస్త్రము, విణ 2. కాసాయవర్ణ

ముచే నెఱుగైనది చూ, వర్ణము 6

కాసాయమోహిని. సం. వి ఈ. స్త్రీ. నలువ

రాణి. చూ, సరస్వతి

కాసాయవర్ణధ. సం. వి. అ. స్త్రీ. —వై.—

కాసాయి సం వి. ఈ. స్త్రీ. కాసాయవర్ణముచేత

నెఱుగైనది చూ, వర్ణము. 6.

కాష్ట. సం. వి అ స్త్రీ 1 పద్మసేనిమిది తెప్ప

పాట్లకాలము, తాళమానాష్టలకాలము: చూ,

తాళము 2, 2=కడ దిక్కు చూ, హరిత్తు. 8 అడ

విమామెన * చూ, శారిబ, 4. మేర చూ,

సీమ, 5 దారుహరిద్ర * చూ, చూనిపసుపు,

6, అతిశయము చూ, హెచ్చు. 2; 7. తెడ్డు

చూ, దర్శి. 1, 8 కొమ్ముపనస * చూ,

పనస. 2; 9. ఉనికి: చూ, స్థానము. 1,

10. గౌరవము చూ, మర్యాద.

కాష్టకదళి. సం వి ఈ స్త్రీ. కొమ్ముఅరటి *

చూ, రంభ 2

కాష్టకము. సం. వి అ. న అగరు చూ, రాజా

ర్ణము.

కాష్టకారి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. కందురీగ చూ,

మక్షిక.

కాష్టకీటుము. సం. వి. అ. పుం. నదిపురుగు

చూ, పురుగు.

కావ్యపట్టము. సం. వి. ఆ. పుం. బి.కా.నోక
పక్షి: చూ, పక్షి.

కావ్యపంథి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. పాదిరి * చూ,
పాది. 2.

కావ్యపద్ధతి. సం. వి. ఆ. పుం. కట్టగుద్దలి
చూ, ముద్దరము.

కావ్యకౌస్తంభ. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. మామెన *
చూ, కారిబ.

కావ్యజంబువు. సం. వి. ఊ. స్త్రీ. నేలనేరేడు *
చూ, నేరేడు

కావ్యశంతువు సం. వి. ఊ. పుం. ఆరుద్ర
పురుగు చూ, పట్టుపురుగు

కావ్యతత్వరేడు. సం. వి. ఆ. పుం. రథకారుడు,
వడ్డవారు చూ, స్వర్ణకారుడు.

కావ్యదాతవు సం. వి. ఊ. పుం. దేవకావ్యము
చూ, నూత్నదాతవు.

కావ్యద్రువు. సం. వి. ఊ. పుం. పలాశము *
చూ, మారుగు.

కావ్యధాత్రీఫలము. సం. వి. ఆ. న. ఉసిరికె *
చూ, శ్రీఫలి. 1.

కావ్యధృక్కు. సం. వి. హ. పుం. బడబాగ్ని
చూ, నిప్పు

కావ్యపాటల సం.వి. ఆ. స్త్రీ. తెల్లకలిగొట్టు *
చూ, పాది. 2.

కావ్యపాటలి. సం. వి. ఇ. స్త్రీ. —వై —
కావ్యమరి. సం. వి. ఇ. స్త్రీ. సాద, చితి చూ,
శృశానము

కావ్యపల్లము. సం. వి. ఆ. పుం. పాడె చూ,
శవయానము.

కావ్యము. సం. వి. ఆ. న. 1 కట్టికొయ్య చూ,
వంటచెఱువ, వా. 2. వల్లకాడు చూ, శృశానము

కావ్యలేఖకము సం. వి. ఆ. పుం. ఘనము
చూ, పురుగు.

కావ్యలోహి సం. వి. న. పుం. వాతర్ధి లోహ
యుక్తముద్దరము చూ, ముద్దరము.

కావ్యవర్ణిక. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1. ఖట్వ * చూ,

సుకావ్య, 2. కటుకగోహిణి * చూ, శవ
లాదని. 1.

కావ్యకారిబ. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. తెల్లగుంధి
పాల * చూ, కారిబ.

కావ్యజంబువాని. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. కావ్య
ముచే చేయబడిన అంబువాని, దోసె

చూ, హాశేడము

కావ్యీల. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. కదలి * చూ,
రంధ. 2.

కావ్యీలము సం. వి. ఆ. పుం. 1. రాజార్కము *
చూ, బిల్లేడు, 2. ఉచ్చింత * చూ, శుండ. 5.

కావ్య వై. వి = కచ్చ, దట్టి. చూ, వస్త్రము.
(ఇది ఎదంతముగా వాడుక.)

కావ్యకందము. సం. వి. ఆ. పుం. కొంకణదేశపు
అశువ చూ, పంది. (చూ, మూకరము.)

కావ్యస్థుము. సం. వి. ఆ. పుం. తొశనీ * చూ,
తులసి

కావ్యస్థు. సం. వి. ఇ. 1. కంఠ నల్లర మొద
లగునవి నలిపిన పులప; ఈ. స్త్రీ. 2. కసింద *
చూ, బలుసు

కావ్యజత్తు. సం. వి. త. స్త్రీ. చిఱుకేణ * చూ,
బారంగి.

కావ్యనాశిని సం. వి. ఈ. స్త్రీ. కర్కటకశృంగి *
చూ, శృంగి.

కావ్యనత్తు సం. వి. త. పుం. చేరిపాట్ల *
చూ, పొట్ల

కావ్యసంధిబటిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ. వేళవారికి
వము చూ, సంబారము.

కావ్యమర్దకము. సం. వి. ఆ. పుం. = కసింద *
చూ, బలుసు

కావ్యమర్దనము సం. వి. ఆ. పుం. చేరిపాట్ల *
చూ, పొట్ల.

కావ్యమర్దము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. = కసింద *
చూ, బలుసు; 2. గుల్మభేదము * చూ, పొద. 2.

కావము. సం. వి. అ. పుం. ఉక్తి. చూ. దగ్గు
కావము. వై. వి = కావము * చూ. రూ.
కావము.

కావము. సం. వి. అ. పుం. ఎనుపాతు. చూ.
మహిమము.

కావము. వై. వి. బ. కాలిధాన్యము: చూ.
ధాన్యము.

కావము. వై. వి. బ. కాలిధాన్యము: చూ.
ధాన్యము. పా. వీరనే కావము
యలు, కావములు అని అందురు. వీరు
కులములు. పృథ్వీకావములు, వాన
నాయులు అందురు. చూ. బ్రాహ్మ
ములు. (రూ. కావములు బ్రాహ్మములు)

కావము. వై. వి. దానీపుత్రుడు

కావము. సం. వి. అ. పుం. 1. కొలను చూ.
సరస్వతి. 1, 2. బ. కొత్తలు. చూ. ధాన్యము.
కావము. సం. వి. ఇ. పుం. కసింద * చూ.
బలుము.

కావము. సం. వి. ఉ. పుం. చూ. కావ
కందు

కావము. వై. స. క్రి. కావము. "ద్వి
కడుమైలపేరికి గాసిండు." మరెక్క. 2,
భా. 1881.

కావము. వై. వి. రూ. కావ. 1 = కచ్చ. దట్టి
చూ. వస్త్రము, 2. గావకారుడు చూ.
తాళిపనివాడు

కావము. వై. వి. గ్రావకారుడు, పర. 5,
అ 48 చూ. తాళిపనివాడు

కావము. వై. వి. రూ. కావ. 1 = కచ్చ. దట్టి
చూ. వస్త్రము, 2. గావకారుడు చూ.
తాళిపనివాడు

కావము. వై. వి. 1. = కావము. కావము. 1.
చూ. కావము. కావము. కావము. కావము. కావము.
చూ. కావము. కావము. కావము. కావము. కావము.

పురుషోత్తమకవీయము: చూ. కావము. 6, చూ.
గ్రాని = రెండుదమ్ముక్కు. టంకమునకు పది
యాలు డబ్బులు కనుక ఆరెక్కపుకావము
ఇక్కడ కావముగా దమ్ముడికిని కచ్చము
కచ్చము. 2 పచ్చమురూపాయల విలువలు
బంగారునాణెము (వాడుక) (కావము తరచు
గా మాటుచుండును) కావము కావము
చేసెను. 3, 3 ధనము చూ. విత్తము. 1

కావము. వై. వి. రూ. కావము. (మైసూరు 80 వ
వంతు అని ఉపన్యాసదర్శనము) "కావము
మేని వనూలుచేయ కచ్చము కావము"
(ధర్మజరాజనాయము)

కావము. సం. వి. ఉ. పుం. స. 1. దట్టికవా
కచ్చము చూ. వ్యాఖ్యాతము. 2, 2. కచ్చము
నాయుధవిశేషము చూ. బాణము. 1, ఉ.
ప్రీ. 3. మతి. చూ. బుద్ధి. 4 తెలుసు
చూ. సోగము 1, 5 కాంతి చూ. జలు
తురు 1, 6. మాట చూ. వ్యాఖ్యాతము. 2.

కావము. వై. వి. రూ. కావము 1 = కచ్చ. దట్టి
చూ. వస్త్రము, 2 గ్రావకారుడు చూ.
తాళిపనివాడు, 3 తాయిలొలుచుపని

కావము. వై. అ. క్రి. కచ్చగట్టు చూ.
దట్టిగట్టు.

కావము. వై. వి. దట్టి చూ. వస్త్రము

కావము. వై. వి. మల్లకావములొని విన్న
ణములు ముప్పదిరెండింటిలో నొకటి చూ.
విన్నాణములు.

కావము. వై. వి. (కావ + శలి) తాయి
తొలిచెడి ఉలి, టంకము చూ. వృత్త
దనము. 1.

కావము. వై. వి. చూ. తాళిపనివాడు
కావము. వై. అ. క్రి. (కావ + పోయ)
(వస్త్రము) గోచివతా మొకకవచము.

కావ్యక. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. సగిరి. కావళి
వాద్యము చూ, వీణ.

కావళిజన్మ సం. వి. ఆ. స్త్రీ. సుఖలక్షణము
గల యాడుది చూ, స్త్రీ.

కావళిపీఠ సం. వి. ఆ. స్త్రీ. గోరింక
చూ, కారిక.

కావళి. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1. = కాలియ చూ,
కావళి, 2. 2. కానొక అప్పుర స్త్రీ: చూ,
నేలపులు. 2

కావళిజంఘలు. అం స్త్రీలక్షణాంగములందలి
జంఘలు (పీక్కులు) యందలి విశేషము
(కావళిజంఘలైనను గజజంఘలైనను సుఖవతి
యగు) చూ, స్త్రీ లక్షణాంగములు

కావళిము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. కోడి: చూ,
పుంజి, 2. శబ్దమాత్రము, సద్ద చూ, స్వర
ము. 2, 8. పిల్లి చూ, మాడ్చాలము, 4. బృహ
ద్ధక్కా, కావళివాద్యము: చూ, వీణ,
5. పక్కి: చూ, పక్షి, న 6. అతిశయము
చూ, హెచ్చు. 2, 7. కప్టము: చూ,
దుఃఖము, 8. అవ్యక్తవాక్యము చూ, స్వర
ము. 2, విణ. 9. పానుకోక్తి చూ, స్వరము 2,
10. ఎండినది చూ, శుష్కము. 2, 11. పెల్ల
యినది, అతిశయించినది చూ, హెచ్చు 2,
12. చెడ్డది, ఖలము: చూ, పాపము 1,
(తెనుగు కావ్యములందు వాద్యమున సర్వమం
దును తెలుసుగ ఇది పులింగముగాఁగానఁ
బడుచున్నది. "సీ. పానవర్దశశంఖపటచాకా
హళవేణుభేరిధ్వజుల మిన్ను పిక్కుటిలగ్గ. ")
భాగ. 10, సగ్గం. పూ. 1740. మొ.), అం
18. పంచమహావాద్యములలో నొకటి చూ,
పంచమహావాద్యములు

కావళిపుష్పము. సం. వి. ఆ. పుం. ఉ. మైత్ర: *
చూ, పాలాపుష్పము

కావళి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1. = కాలియ,

సగిరి, కావళివాద్యము: చూ, వీణ;
2. యావన్ స్త్రీ, తరుణి: చూ, స్త్రీ; 3. వా
యించెడి యొకానొక కుండ చూ, వీణ
(చూ, భాండము) 3, 4. మర్యాదాదు: చూ,
వ్యాధుడు, అం. 5. నుషిరవాద్యములు పదిం
టిలో నొకటి చూ, నుషిరవాద్యములు

కావళి. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. సగిరి చూ, వీణ.
(రూ- కావళి)

కావళికుండు. సం. వి. ఆ. పుం. కావళియూఁ
దువాఁడు. పర. 5, ఆ. 91

కావళి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. కొడిసె * చూ,
వత్సకము.

కాళంజి. వై. వి. = కలాచి, తమ్మపడిగము
చూ, పాత్రము. 6 (రూ- కాళంజి - క
లాంజి - కలానిక)

కాళయ్యక్తి సం. వి. ఇ. పుం. ప్రభవాదియలు
వది సంవత్సరములలో నొకటి: చూ, సంవత్స
రములు.

కాళహస్తి పా చూ, కాళేశ్వరము.

కాళంజి. వై. వి. = కలాచి చూ, రూ-
కాళంజి.

కాళి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1. గౌరి చూ,
పార్వతి. 1, 2. పార్వతీభేదము చూ, పార్వతి. 1,
(ఆదిశక్తులలో నొకతె చూ, ఆదిశక్తులు),
3. కాళిక చూ, బాగ్గు, 4. నల్లజీలకఱ్ఱ: చూ,
సువని. 2. పా వి (1) మనుష్యాదులు లేనివోటు

కాళింగము సం. వి. ఆ. పుం. 1. ఏనుగు: చూ,
హస్తి, 2. నేలగుమ్మడి * చూ, భూమి
కర్తారపు.

కాళింగ. సం. వి. ఈ. స్త్రీ: చూ, పుచ్చె *
(నక్కదోసటిగె అని విశ్వకోశము)

కాళింగుడు. సం. వి. ఆ. పుం. పాము చూ,
సర్పము.

కాళింది సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1 యమునానది
చూ, నది, 2. నీటియావు:చూ, భేనువు.(రూ-
కాళింది), అం. 8. భిష్మచ.డకజభామలు పడు
నేడింటిలో నొకటి చూ, భావ.
కాళిందీభేదనుడు. సం. వి. ఆ. పుం.చూ,రూ-
కాళిందీభేదనుడు.

కాళిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 = కాళియ చూ,
కాళిక, 2. నల్లజీలకఱ్ఱ * చూ, సువవి. 2.
కాళికాదేవి అం. దిక్పాలభార్యలు ఎనమండు
గురిలో నొకతె చూ, దిక్పాలభార్యలు
కాళికాపురాణము. అం. ఉపపురాణములు పదు
నెనిమిదింటిలో నొకటి: చూ, ఉపపురాణము
లు. (కాళిపురాణము)
కాళిదాసుడు సం. వి. ఆ. పుం: చూ, రూ-
కాళిదాసుడు.

కాళియ. వై వి. = కాళాళిక. బూరగొమ్ము,
సఫిరి, రుక్మాం 2, ఆ. 108 చూ, వీశె.

కాళిపురాణము. అం. చూ, కాళికాపురాణము.
కాళియుండు సం వి. ఆ. పుం. కాళియుండను
సర్పము చూ, సర్పము.

కాళై వై. వి.=చూ, రూ-కాళియ.

కాళ్ళజెట్టి. జే వి. చెవిచూ పాము చూ,
సర్పము

కాళ్ళ పట్టుకొనుట. జా. బ్రహ్మలొకొనుట
“పట్టుకై యట్టిహీనుని కాళ్ళపట్టుకొని కష్ట
పుణేవనము జీవించుటకంటె ” (నీతిచంద్రిక-
విగ్రహము.)

కి.

కి. జే అప. వస్త్రీవిభక్తియందు వచ్చెడు పృత్య
యను కు, యొక్క. లో, లోపల.

కిమ్. సం. వి. మ. 1 జ్ఞానేచ్ఛ, ఊహ చూ,
యోవన; 2. అడుగుట: చూ, హృత్పము;

కి. దూలు చూ, నింద. 1; 4. కీటి చూ,
విభము 1, అభ్య 5. అడుగుట: చూ, (పక్షి
ము; 6. దూలు చూ, నింద. 1; 7. అదియో
యిదియో యను సందియము, 8. మఱియొక
పక్షము, 9. కొంచెము: చూ, స్వల్పము,
10. మరల. చూ, వెండియు, 11 ఎక్కుడు,
అతిశయము చూ, హెచ్చు. 2, 12. కొర
ణము చూ, హేతువు; 13. కొదనుట: చూ,
లేదు. 2.

కింక. జే. వి. 1. కోవము, భార. దో. 8,
ఆ 15 చూ, రోషము (రూ-కింకరి-కినుక-
కినుకము- కినుపు- కిన్క-). 2. పశువులను
మేకలను చంపెడి ఒకరకము తెగులు చూ,
పశుకోగము.

కింకనీరు. వా వి శిశువులు పోయవెట్టివపుడు
దృష్టిదోషము పోవుటకై మూడు బొగ్గులు
వేసి తీయు పారాణినీళ్లు, (పారాణి=పసుపు
నున్న ము కలిపినది.)

కింకర సం. వి. ఆ. శ్రీ. దాసి: చూ, బానిసె
కింకరి సం వి. ఈ. శ్రీ. —వై—

కింకరుండు. సం. వి ఆ పుం. 1 పరిచోరుండు
చూ, సేవకుండు, విద. 2 కూలివాండు చూ,
సంబళ్ళకాండు.

కింకిణము. సం. వి ఆ. పుం, రూ-కింకిణి, పాం
జేలు చూ, భూషణము. 2.

కింకిణి. సం వి. ఈ శ్రీ. 1. —వై.—,
2 చిలుగంట చూ, భూషణము. 2, 8. కొన
రేగు *: చూ, రేగు. 1, 4 గిలక*: చూ,
ఘంటారవ

కింకిర. సం.వి.ఆ. శ్రీ. నెత్తురు చూ, రక్తము. 1

కింకిరము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. కోయిల చూ,
పికము, 2. కుమ్మెద చూ, భృమరము. 1;
3 గుట్టము: చూ, వాయము, స. 4 ఏనుగు
గండపలము: చూ, రెంప. 2. (చూ, హస్తీ.)

కింకీరాటము సం. వి. అ. పుం. రూ-కింకరా
తము * చూ, వన్నె 15.

కింకీరాటుండు. సం. వి. అ. పుం. చూ, రూ-
కింకీరాతుండు.

కింకీరాతము సం. వి. అ. పుం. 1. కొండగొ
నుగు* చూ, కీతపుష్పము; 2. పచ్చేపుష్పల
పెద్దగోరంట * చూ, మహానచ, 3. రూ-
కింకరాటము * చూ, వన్నె. 15.

కింకీరాతుండు. సం. వి. అ. పుం. మరుండు చూ,
మన్మథుండు. (రూ-కింకీరాటుండు.)

కింకిరి. సం. వి. న్. పుం. 1. కానరేగు* చూ,
రేగు. 1, జే. వి (1) కోపము, ఉ, హరి. 4,
అ 68 చూ, రోషము, (2) అపవాదము
చూ, నింద. 1.

కింకిరిపడు ద్వ. అ. క్రి. 1. కోపగిల్లు. “క అతః
దేంతరేగితిట్టిన, మతింగిరిపడక.” మార్క. 2,
అ. 158 చూ, రోషించు, 2. అసహ్యపడు,
హరిశ్చ. 2, భా 1583: చూ, రోతపడు.

కింకిరిపాటు. ద్వ. వి. 1. కోపపడుట చూ,
రోషము, 2. అసహ్యపడుట చూ, రోత. 2.

కింకిరుండు సం. వి. అ. పుం. మదనుండు చూ,
మన్మథుండు.

కింకిరి దే విణ. అల్పము చూ, స్వల్పము.

కిం. సం. అవ్య. 1. కడక చూ, యత్నము,
2. విశేషము, ఇంతేకోడు చూ, హెచ్చు 2,
3 సాంతము: చూ, వెరసి 2

కిం. సం. అవ్య. అసాకల్యము

కిం. సం. వి. అ. పుం. ఏనుగుచెవిఆత్మ,
హస్తీకర్ణధృతము చూ, హస్తీకర్ణపలాశము.

కింకిత్త సం. అవ్య-కించు. ఇంచుకంత చూ,
స్వల్పము.

కింకిరకములు. పా. ఇంచుక, కొంచెము,
కొంత.

కించిలికము. సం. వి. అ. పుం. రూ-కించులుకము,
మీడిగాలి: చూ, వాయువు.

కించులికము సం. వి. అ. పుం. మహీలత, ఎట్టి,
వానసాము చూ, సర్పము. (రూ-కించులిపము.)

కించులిపము. సం. వి. అ. పుం. —పై—

కించులుకము. సం. వి. అ. పుం. 1. —పై—

2. మీడిగాలి రూ-కించిలికము చూ,
వాయువు, అం 3 వాయువులు ఎనిమిది
టిలో నొకటి చూ, వాయువులు.

కించు వై విణ. అల్పండు చూ, హీనుడు.
(రూ-కించు-కించుండు.)

కింజ సం. వి. అ. క్రి. చిటిసారియొక్క శబ్ద;
ము చూ, స్వరము. 2.

కింజము సం. వి. అ. న. 1. అకరపు చూ,
వత్సము. 4, 2 పుష్పపరాగము చూ,
పుష్పాడి, 3. నాగకేసరపుష్పము: రూ-కింజ
లము-కింజల్కము

కింజలము సం. వి. అ. పుం. —రూ-పై—

కింజల్కము. సం. వి. అ. పుం. —రూ-పై—

కింజాండు. సం. విణ. నిరర్థకజన్మము కలవాడు:
చూ, నిష్ప్రయోజనుండు.

కింతనువు సం. వి. ఉ. పుం. లూత చూ, సారె
పురుగు.

కింధి సం. వి. న్. పుం. గుఱ్ఱము చూ, హయము.

కింపచానుండు. సం. విణ. 1 రూ-కింపచా
న్నుండు. అతిలోభి చూ, లోభి; 2. పిసిని
గొట్టు చూ, లోభి.

కింపచాన్నుండు సం. విణ. —పై—

కింపచుండు సం. విణ. —పై—

కింపాకము సం. వి. అ. పుం. కాంజీరము,
విషముష్టి * చూ, ముసిడి.

కింపాకుండు సం. వి. అ. పుం. 1. నిరర్థకుండు:
చూ, నిష్ప్రయోజనుండు, విణ. 2. మూఁకుం
డు: చూ, మూకుండు, 3. మాతృశాసితండు.

కింపురువము. సం. వి అ పుం. 1. మనుష్యముఖమున్న పక్షి శరీరమున్న గలిగిన దేవతావిశేషపుజాతి. చూ, దేవతాభేదము; అం 2 భారతవర్షములు తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, వర్షములు (రూ-కింపురువము = కింపురువ లోకము)

కింపురువుడు. సం. వి అ పుం అశ్వముఖమును నరశరీరముగల దేవతగాని విశేషము చూ, దేవతాభేదము.

కింపురువము. అం. చూ, రూ-కింపురువము. 2 కింభర సం. వి. అ. పుం. శ్రీ నలియను గంధద్రవ్యము చూ, రాజారము

కింవదంతి. సం. వి. ఇ. ఈ శ్రీ. జనులాడుకొను చూట, నానుడి చూ, వ్యాఖ్యాతము 2

కింవా సం. అవ్య 1: చూ, అధవా, 2 వికల్పార్థము చూ, వికల్పము. 9

కింకారపు సం. వి. ఉ. పుం 1 అమృత చూ, బాణము. 1, 2 వరిముల్లు చూ, సితాగ్రము; 3 రావులుగ చూ, రాబండు.

కింకుక. సం. వి. అ. పుం ఎక్కుడుదీక్ష * చూ, మానేరు.

కింకుకము. సం. వి అ పుం. 1 పలాశము * చూ, మోచుగు, (దీనిమొగ్గ అంగారితము); 2. పామయొక్క కుటుసము చూ, సీదరము 3, 3 అవిక చూ, వస్త్రము. (చూక్కా అని కొందఱు), 4. కవచము చూ, బొందడము, 5 తున్నము * చూ, నంది

కింకులుకము. సం. వి. అ. పుం. పలాశవృక్ష విశేషము * చూ, మోచుగు.

కింక్రుళ్లు. అం. బవాదికరణములలో నొకటి. చూ, కరణము. 2

కింక్రిత్తు. సం. అవ్య 1. ఆడుగుట: చూ, ప్రశ్నము; 2. ఊహా చూ, యోచన.

కికకిక దే. వి. నవ్వుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము చూ, హూహూ. (రూ-కికకిక.)

కికాకిక దే. వి. —పై—, కళా. 1, అ. 40.

కికి. సం. వి వ. పుం. ఈ శ్రీ. చామము: చూ, పాలపిట్ట

కికికిరి. దే. వి 1 కోపవికారము కిసరు; 2. అసహ్యము. చూ, రోత 2

కికిదివి. సం. వి ఇ. పుం చూ, కికి. (రూ- కికి-కికిదివి- కికిదీవి)

కికిదివము సం. వి. అ. పుం. —పై—

కికిదివి సం. వి. ఇ. పుం. 1. —పై— 2 కివునినుచుంటియుండు కన్ను, ఎఱగన్ను చూ, శేరియ 1

కికిదీవి సం. వి. ఇ. పుం, రూ- కికిదివి చూ, పాలపిట్ట.

కికురించు దే. స క్రి మోసపుచ్చు, స్వా. 8, అ 129 చూ, వచించు (రూ- కికురుపెట్టు- కికురువొడుచు- కిక్కురించు- కిక్కురుపెట్టు)

కికురింతి దే. వి. 1 మోసము చూ, వంచన; 2. వంచనకరణము. (రూ- కికురింపు- కిక్కురింపు- కికురు- కిక్కురు- కిక్కురింత)

కికురింపు దే. వి —పై—

కికురు దే. వి —పై—

కికురుపెట్టు దే. స. క్రి. (కికురు + పెట్టు) మోసపుచ్చు, రామా. 3, అ. 145 చూ, వచించు కికురువొడుచు దే. స. క్రి. (కికురు + వొడుచు) —పై—, భాగ. 10, స్కం. పూ. 481.

కిక్కున సం. వి. అ. పుం. బ. గర్భిణీశ్రీలకు ససములు మొదలగు పృథేకములందుండు చేఱులు, కందూరేఱులు చూ, కందూరేఱులు, (1) కోరివివంటి తృణము, నడము *: చూ, తృణము 1.

కిక్కునకసపు. దే. వి. కిక్కున* చూ. తృణము. 1.

కిక్కిరిసిపోను. దే. అ. క్రి. ఇటువై న తావులా
కూర్చుండు ఇటికికొను. (వా)

కిక్కిరించు. దే. స. క్రి చూ, రూ- కివరించు,
రా. యు, కాం. 287.

కిక్కిరింత. దే. వి చూ, రూ- కివరింత

కిక్కిరింపు దే. వి —వై— (రూ- కివ
రింపు.)

కిక్కిరు దే. వి చూ, రూ- కివరు.

కిక్కిరుచునకుము బా మాటలాటకుము, నోరె
త్తకుము.

కిక్కిరుపెట్టు దే. స. క్రి చూ, రూ- కివరు
పెట్టు, రసి. 8, ఆ 90.

కిక్కిరువోడును దే స క్రి చూ, రూ- కివ
రువోడును.

కిక్కిరిన దే. వి 1 బలాత్కారము చూ, బల
వంతము, 2 మిక్కిలి కదియుక, పా 8
ఆ 38

కిఫి సం. వి. ఇ శ్రీ 1 చిన్ననక్క, కొంక
నక్క చూ, స్వగాలము, ఇ. పుం. 2 కోతి
చూ, వానరము

కిగ్గాడి వై. విణ 1 అంచేద కళా. 8, ఆ
188 చూ, నిప్రవయోజకుడు, 2 = కీకట.
క్షుక్కుడు చూ, వ్యాధుడు 2 (రూ-
కిగ్గాడి- కీగాడి)

కిగ్గాడి. వై విణ —వై— (కీగాడి)

కిచిడి దే వి చూ, రూ- కిచ్చిడి.

కిచీకీ దే. వి పక్షులులోనగువాని కూత
యందగు ధ్వన్యనుకరణము చూ, హూహూ

కిచీకీట్టు దే అ క్రి కూయు, రా కిక్కిం,
కాం. 199 చూ, కల్పించు.

కిచీకీకీట్టు. దే అ క్రి. —వై—

కిచ్చిడి దే. వి. 1 నానావస్తువులు చేర్చి వండిన
చిత్తాన్న విశేషము, కలవంతుకము చూ,
సాదము. (1), వా 2. కిచిడి అనియు పిచిక

సన్నములు అనియు పిచికసాంబలనియు పిలు
వబడు ఒకరకము వడ్లు చూ, ధాన్యము.

కిట పా పీజె మృదంగము మొదలగు వాద్య
ములలో నొకటి. (తిక- ధిమి- కిట- రూణ
మొ) చూ, స్వరము 2.

కిటకిట దే వి 1. పీజె మొదలగువాని బిరడ
లిప్పటయందగుధ్వన్యనుకరణము; వై. జ. 1,
ఆ 118 చూ, హూహూ, వా. 2 ఇద్దఱు
(లేక) పెక్కురు యెడములేకుండగ కిక్కి-
రియుట. “మనుష్యులు కిటకిటలాడుచు కూ
ర్చున్నారు”

కిటి సం. వి ఇ పుం. పంది చూ, నూకరము.

కిటికి దే. వి. రూ- కిటికీ చూ, గవాక్షము.

కిటికీ దే వి. —వై—

కిటిభము సం. వి అ. పుం. కేశకీటము, పేను
చూ, యూకము.

కిటకు దే. వి 1. కపటము. వి, పు 7, ఆ
94 చూ, వ్యాజము. 1, 2 గుట్టు, కళా.
5, ఆ 38 చూ, మర్కటము 1

కిట్టమి దే వి పగ చూ, విరోధము. (రూ-
గిట్టమి)

కిట్టము సం. వి అ స. శరీరమునుండి వెలువడు
మలసామాన్యము. (ఇవి పండ్లొందు.—
కొక్రివ్వు, తేనెమ్మ, పెత్తురు, మెడడు, గులిమి,
మూత్రిము, విష్ణు, చీమిడి, తెమడ, కన్నీరు,
కంటిపుసి, చెమట) చూ, మలము. 1.

కిట్టవర్ణము సం. వి. అ స. శుక్రము చూ,
తేనెమ్మ 1

కిట్టాలము సం. వి. అ. పుం. 1 రాగిగాజు: చూ,
భూమణము 2, 2 రాగి పాత్రము: చూ,
పాత్రము 6, 8. ఇనుపచిట్టెము చూ, మం
డూరము

కిట్టికోల. దే వి ఇటికింబుటకుగానాక తట్టు

కోనలజ్యో కట్టి చిన్నకోలలతో నేనటపఁ
బడిన సాధనము.

కీర్తిమము సం వి అ.న. ఉప్పనీళ్ళు చూసీరు. 1
కీర్తి. జే. అ. క్రి, స క్రి. చేరు, భార. ద్రో.
1, అ. 888. భార ఆం. 1, అ 102 చూ,
సమీపించు

కీర్టుబడి. హా వి. గిట్టుబడి.
కిణము సం. వి అ పుం. 1. కిరివస్తుసంస్కర్మ
ముచే మాస్తాదులయందు గాచెడి కాం, 2
గాయత్రుకాయ, 3 యోగ్యమను మూల
వ్యాధి చూ, కోగము. 1.

కిణాలయము సం. వి అ. న వెళ్ళుము, పిల్వ
ము * చూ, సురవర్తి
కిణి. సం వి ఇ శ్రీ. ఉత్తరేణి * చూ, శైఖ
రికము.

కిణితము సం వి అ. న వాయుదేవుని పిల్ల
చూ, బాణము 1
కిణిహి. సం వి ఈ. శ్రీ. 1. ఉత్తరేణు *
చూ, శైఖరికము, 2 = గినియ తెల్లగినియ*
చూ, కిరివపత్రి, 3 = గినియ. నల్లగినియ *
చూ, కిరివపత్రి.

కిణ్యము. సం వి అ న 1 మెల్లము, పిల్వము*
చూ, సురవర్తి, 2 రూ- కణ్యము కల్లుపీయు
పదార్థము, సురాబీజము చూ, సురి 2, 3 తెలిక
పిండి, చూ, పిణ్యాకము, 4 దోషము చూ,
పాపము 1.

కిత్త జే వి దేవతార్చణమునకై కళ్ళమున నొక
దెసబోసెడు మూడు దోసిళ్ళరాసి

కిత్తకిత్త వా వి చేక్కిలిగింత
కిత్తము సం వి అ. పుం. 1 ఉమ్మెత్త *
చూ, హలాపువ్వము, 2 చండాంను గగ్గిం
ధ్యము చూ, రాజారము.

కిత్తవుడు. సం వి అ. పుం. 1. జూదమాడు
వాడు చూ, పందెకొడు, విణ. 2 మోస
గాడు చూ, చంచకుడు. 1, 2. మదించి
నూగుడు: చూ, మత్తుడు

కితాబు. వా. వి. బిరుదు, గౌరవవిన్నము.

కితువు సం వి. ఉ. పుం. నాట్యమందలి పదునా
లుగంకములలో నొకటి చూ, నాటకము. 1.
కిత్త. జే. వి చేతనాచేతనాగ్ని: చూ, నివ్వ
(రూ- కిత్తు)

కిత్తనార జే వి చోగనార, మోటుగుడ్డ
కిత్తలి. జే వి నాగరంగబాతీయము *: చూ,
శర్కరాంకము.

కిత్తి. వై. వి. అగ్ని, ఆం, భా పృ. స్వ. 48
చూ, నివ్వ

కిత్తు జే వి చూ, రూ- కిత్తు

కిదుకు జే. అ క్రి 1. బిడ్డలు నిద్రలేచునపుడా
లస్యముచే నొకవిధముగా మూలుగు, భాగ.
10. స్కం. పూ 225 చూ, స్వరము. 2,
2 బిడ్డలు తల్లిదండ్రులులోనగు వారిచేడిని
కావలసి వీడించునపుడొకవిధముగా మూలుగు;
హరిశ్చ 1, భా. 2841 చూ, స్వరము. 2.

కినియు జే. అ. క్రి 1. కోపించు చూ, రో
పించు (రూ- కినువడు- కిన్విడు- కింకిరివడు)
2 చేరు, హాన 2, అ. 47 చూ, సమీపించు.

కినుక జే వి కోపము, భార. దో. 3, అ.
225 చూ, రోషము. (రూ- కిన్సు- కిను
కము- కినుపు)

కినుకకొడు. జే విణ. కోపముగలనాడు
చూ, రోషముడు

కినుకిము జే. వి కోపము చూ, రోషము

కినుపు జే వి. —వై—, కాళ. 4, అ 148.

కినువడు. ద్వ. అ క్రి (కినుపు + పడు) రూ-
కిన్విడు కోపవడు, భార విరా. 4, అ.
218 చూ, రోపించు

కిన్సు. జే. వి. చూ, రూ- కినుక.

కిన్నెర. సం వి. అ. శ్రీ. = కిన్నెర. ఒకరకము
పీణి చూ, పీణి.

కిన్నరసత్వ. అం. కౌమహస్త్రములలోని ద్వాదశసత్వలలో నొకటి. చూ. ద్వాదశసత్వలు కిన్నరాంశము అం వ్యవ్యంశములలో నొకటి చూ, వ్యవ్యంశములు.

కిన్నరి. సం వి ఈ శ్రీ 1. = కిన్నెర ఒక రకము వీణే చూ, వీణే, 2 కిన్నర శ్రీ. చూ, శ్రీ

కిన్నరుడు. సం. వి. ఆ పుం 1 అశ్వముఖమును నరశరీరముగల దేవ యోని విశేషము (చూ, కింపురుషుడు) చూ, దేవలవిశేషము

కిన్నరేశుడు. సం వి. ఆ. పుం. వుదేయడు: చూ, క్రియడు

కిన్నరేశ్వరుడు. సం వి. ఆ. పుం. —వై.—

కిన్ను. సం. అవ్య 1. అడగుట చూ, పృశ్నము, 2. సందియము చూ, సంశయము, 3 ప్రాతది చూ, పురాతనము, 4 భూజ్యము చూ, మహితము, 5 చెప్పరానిది చూ, అవాచ్యము.

కిన్నెర వై. విణ. = కిన్నెర ఒకరకము వీణే, వై 1, ఆ 5 చూ, వీణే.

కిన్నుడు. ద్వ. అ. క్రి చూ, రూ- కినువడు, చరి. పూ 9, ఆ 85.

కిఫాయతు హిం వి లాభము

కిమర్కము. సం అవ్య. ఏమి.

కిమస్తున్నము. అం. కరణములు పదునొకండింటిలో నొకటి చూ, కరణములు.

కిమిల. సం వి. ఆ. శ్రీ. విశేషసంతానముగల యాడుది చూ, శ్రీ.

కిమీరము సం వి ఆ పుం. నారింజీ * చూ, శర్కరాంకము.

కిము సం. అవ్య. 1. వికల్పాత్మక సంశయము, ఇదేనో అదేనో చూ, సంశయము, 2 చిక్కగా నెలియుట, సంభావన, గౌరవము: చూ, సన్మానము, 3 విమర్శ: చూ, విచారణ,

4. మనోవ్యాపారము చూ, సంకల్పము;

5 నిద్దర చూ, స్వప్నము 2.

కిముడు దే విణ. అల్పము, అం. భా త్ప. వి.

16 చూ, స్వల్పము.

కిముత సం. అవ్య 1. నిర్భరము, వెల్లి, అతిశయము:

చూ, హెచ్చు 2, 2. అదోయిదో యను

సంశయము: చూ, సంశయము, 3 అడుగుట

చూ, పృశ్నము

కిమ్మటు. వా వి. వెల. రూ-కిమ్మట్టు

కిమ్మారము. సం వి. ఆ పుం 1. రూ- కిర్మి

రము చిత్రవర్ణము చూ, వర్ణము. 6, 2. నార

దబ్బు * చూ, శర్కరాంకము, విణ. 3. చిత్ర

వర్ణముగలది చూ, వర్ణము. 6.

కిమ్మీరుడు. సం వి. ఆ పుం కిమ్మీరుడను

రక్కసుడు: చూ, రాక్షసుడు. 1.

కియదేతిక సం. వి. ఆ శ్రీ. 1. ఉత్సాహము

చూ, సంతోషము; 2. ప్రియత్నము చూ,

యత్నము

కియదేహిక. సం. వి ఆ. శ్రీ. ప్రాధిమ చూ,

సామర్థ్యము 1.

కియూహము సం. వి. ఆ పుం ఎఱునిగుఱుము

చూ, హయము.

కియ్య. దే వి. (క్రింసు + య) ఒకయత్నము

క్రిందియకొను రూ- కియ్యము- కియ్య

పడి

కియ్యము. దే వి. —వై.—

కియ్యపడి దే. వి —వై.—

కిరంజి. సం. వి. ఇ పుం. 1 కరతలము చూ,

హస్తము, 2. నీలమణి దోషము చూ,

రత్నము. 1

కిరవ్వుడు సం. వి. ఆ పుం. లేఖకుడు, రూ-

కిరివడు చూ, వాగ్చిత్రాడు.

కిరణపుష్కరణము పా. పట్టకముగుండ వస్తు

పులను చూచునప్పుడు వస్తువులుపైకి లేచినటు

లనో క్రిందికిదిగిగటలనో కనబడుటయేగాక దానిమట్టాను వింతవింతరంగులు కానవచ్చును. అవి ఊదా, నీలిమందువర్ణము, నలుపు, ఆకు పచ్చి, పసుపు, వారిజపండువర్ణము, ఎఱుపు యేడురంగులుగి లిగియుండును. ఈసప్త వర్ణము లున్న, సూర్యుని తేజమందు మిళితమైతెల్లగా నుండును. ఈ తెల్లని కిరణములు పట్టకము మీద పడినప్పుడు దానియందలి వివిధవర్ణకిరణములు, వేరువేరుగా వంగుటచేత అవితిరిగి మిళితమగుటకు వీలులేక, వివిధవర్ణములుగా గోడమీదఁబడుచున్నవి. ఇట్లు తెలుపురంగు మొదలైన మిళితవర్ణములను వివిధవర్ణములుగా విభజించుటకు పృథక్పరణమనిపేరు

కిరణమాలి. సం. వి. న్. పుం. వెలుంగుతోడు చూ, సూర్యుఁడు.

కిరణము. సం. వి. ఆ పుం. 1. వెలుంగు చూ, మయూఖము. 1, ఆం 2. ఆగమములు ఇరు వదియొనిమిదింటిలో నొకటి చూ, ఆగమములు. (చూ, ఉపవిద్యలు)

కిరణావళి అం పంచమపాదవజ్రాంతర భావలు మూడింటిలో నొకటి చూ, పంచమపాదవజ్రాంతరభావలు (చూ, భావ 1)

కిరము. సం. వి. ఆ. పుం రూ- కిరి వరాహము చూ, నూకరము

కిరాటుఁడు సం. వి. ఆ పుం కోమటి చూ వైశ్యుఁడు.

కిరాత సం. వి. ఆ. స్త్రీ. మందాకిని చూ, నది.

కిరాతకము. సం. వి. ఆ. పుం. నేలవేము * చూ, భూనింబము.

కిరాతతిక్తము. సం. వి. ఆ. పుం —వై—

కిరాతాయనీయము. పా. ఈగ్రింథిర్ భారవి.

కిరాతానీ. సం. వి. న్. పుం. గర్భధుఁడు; చూ, పరివహనము.

కిరాతి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1 కిరాతస్త్రీ. చూ, స్త్రీ. 2 గౌరి. చూ, పార్వతి 1, కి.గంగ; చూ, నది. 4. వంతునకత్తె చూ, శంఖులి.

కిరాతుఁడు. సం. వి. ఆ పుం నేమిలి పింఛము ధరించి అడవియందు తిరిగెడుబోయ. చూ, వ్యాధుఁడు 1

కిరాణా. వా వి చిల్లరదినములు. రూ-కంసా.

కిరాయి. వా. వి బాడుగ, కూలి

కిరి సం. వి. ఇ పుం వరాహము చూ, నూకరము.

కిరికము. సం. వి. ఆ పుం. కపటజూదము చూ, వ్యవహారము 4, 2 దేవతలయొక్క డెండము చూ, హృదయము 2, కి దేవాలయము చూ, నేలుపు తెంకి

కిరికుఁడు సం. వి. ఆ పుం చూ, రూ- కిరకుఁడు

కిరిటి. సం. వి. న్ న 1 పింతాలఫలము చూ, పింతాలము, ఇ పుం 2 కోడి చూ, పుంజ్జి (రూ- కిరీటి)

కిరీటధారణసమయము వా గ్రహసమయములు ఇరువదియొడింటిలో నొకటి, నుఖము, గజారోహణము మొదలగునవి గలుగును చూ, గ్రహసమయములు

కిరీటము సం. వి. ఆ పుం, న ఒకవిధమైన రాజుల తలపా, సాగ్వధౌముని బొమ్మిడికము. చూ, సిసకము 1

కిరీటి. సం. వి. న్. పుం 1 = క్రిడి అర్జునుఁడు చూ, విజయుఁడు 1, 2 కోడి చూ, పుంజ్జి. (రూ- కిరిటి)

కిరీటిక. సం. వి. ఆ స్త్రీ. జీవకమను పేరుగల గ్రింధ్యము చూ, రాజార్హము.

కిరీటిపచ్చి. వై. వి.= గారుడ 1 మరకతము, వసు, 4, ఆ. 78, విజ 8, ఆ. 28 చూ, రత్నము 1, 2. నీలము; చూ. రత్నము. 1

కిర్రుదెన. వై. వి. అగృధ్రసి. రొండిలోని వాత
లోగము; అం, భా. ద్వి. మ. 126 చూ,
లోగము. 1

యను. దే వి. ఇరుప్రక్కల వాదరగలిగి వాట
మైన కత్తి, కథా. 7, ఆ 12 చూ, రిసి 2.
కిర్రు. సం వి. ఈ. స్త్రీ. 1. పలాలము, గింజీ
తేని వరిపోచిలోనగునది, మోడు చూ,
తృణము 1, 2 ఇల్లు చూ, సదనము. 1,
8, స్వర్ణపుత్రలిక చూ, పుత్రలిక, 4 లోహ
పుత్రలిక చూ, పుత్రలిక.

కిర్రురజిత్తు. సం వి త్ పుం భీమసేనుడు
చూ వృకోదరుడు.

కిర్రురత్నమ్మ సం వి చ్ స్త్రీ. నాగరంగముః
చూ శర్మరాంకము

కిర్రురభిత్తు సం వి డ్. పుం చూ, కిర్రురజిత్తు.

కిర్రురము సం. వి. అ పుం 1 నాగరంగ *
చూ, శర్మరాంకము, 2. కర్పూరవర్ణము:
చూ, వర్ణము 8

కిర్రురమాదనుడు. సం వి అ పుం చూ, కిర్రుర
జిత్తు

కిర్రురుడు సం వి. అ. పుం చూ, రూ. కిమి
రుడు

కిర్లి దే వి. మల్లకాస్త్రములోని విన్నానములు
ముప్పదిరెండింటిలో నొకటి, అం, భా ద్వి. క్ష.
209 చూ, విన్నానములు. (రూ- కిర్లము -
కిల్లి- క్కెరి- కెల్లి) (పురుషోత్తమవీయము)

కిలకిల దే. వి. 1 రథసేమి ధ్వని చూ,
హూహూ

కిలుంజెప్ప. దే వి రూ- కిలుంజెప్ప, వై. 8,
ఆ. 126 చూ, పాదుక.

కిలుకు, దే వి 1. మోసము చూ, వంచన
(రూ- క్రిక్కు- క్రిక్కి), 2. తిప్ప, వై.
6, ఆ 284 చూ, వివరము. 1, విణ రిత్తు
వైనది: చూ, హీనము. 1.

కిలుకుపాడుచు. దే 9 క్రి తిరుగు; భాగ.
10 స్కం. పూ. 766 చూ, స-చరించు.

కిలుదు. దే విణ తక్కువైనది చూ, హీనము 1.
“కిలుచునేల”

కిలు దే వి ధ్వన్యను కరణవిశేషము చూ,
హూహూ.

కిలుంజెప్ప. దే వి చూ, రూ- కిలుంజెప్ప.
(ఇట్లు కిలుంజెప్ప)

కిలుంగానుగు దే. వి. ఒకానొక బాలక్రీడ
చూ, బాలక్రీడ

కిల సం అవ్య 1 వార్త, లోకవాదక చూ,
సమాచారము. 2, 2 సంభవించుననుట చూ,
సంభాష్యము, 8 ఉచితముకొనిది చూ,
అనుచితము, 4 కారణము చూ, హేతువు,
5 కల్ల చూ, వితథము, 6 అక్కసుము.
చూ, ఆగ్రహము. 3, 7 తలఁపు చూ,
స్మృతి. 1, 8. ఊరడించుట: చూ, సమా
శ్వాసము

కిలకించితము సం వి అ స, స్త్రీ రూ- కిలి
కించితము 1 రోహిణిహర్షభీత్యాదుల సం
కరరూపముగు స్త్రీయొక్క శృంగారచేష్ట
విశేషము చూ, హాసము, అం 2 శృంగార
చేష్టలు పదునెనిమిదింటిలో నొకటి చూ,
శృంగారచేష్టలు

కిలకిల సం వి అ స్త్రీ 1. హర్షధ్వని చూ,
ఝరము 2 దే వి (1) నవ్వుటయందగు
ధ్వన్యనుకరణము, వను. 6, ఆ. 74, య 5,
ఆ. 81 చూ, హూహూ

కిలకిలబలుకు దే. అ క్రి చూ, కిలకిలలాప
కిలకిలలాడు. దే. అ. క్రి. (కిలకిలలు + అడు)
కిలకిలధ్వనిచేయు, నీలా 2. ఆ. 81 చూ,
శబ్దించు.

కిలకొట్టు. దే. అ. క్రి మోగెను, చెలెగు చూ,
శబ్దించు.

కిలాటము సం వి అ. పుం. 1. పాలవిలుగుడు.
చూ, పాలు. 1, 2. జోన్న. చూ, పాలు. 1,
(పాలు కాచేగా మిగిలినగడ్డయని హాసావళి)
కిలాటి. సం. వి ఈ స్త్రీ. 1. -పై -, న. పుం
2 వెనురు. చూ, వేణువు.
కిలాతము. జే వి. గుట్టము, య 2, ఆ. 89.
చూ, హయము.
కిలారము. జే వి ధూపము, పనులవంద. రూ-
కిలారము చూ, ధేనువు.
కిలారి. జే. వి (కిలారము + ఇ) రూ- కిలారి.
ఆవులగాపరి, గొల్లవాడు చూ, మహాశూ
ద్రుడు
కిలారింను జే ఆ. కి. కిలకిలమని మ్రోగు
చూ, శబ్దించు.
కిలారుచు జే. ఆ. క్రి. 1 —పై —, 2. బొబ్బ
రించు చూ, శబ్దించు (రూ- కిలార్పు)
కిలార్పు. జే. ఆ క్రి —పై. —
కిలార్థములు. పా కద- కదా- కాదా- కా
కిలాసపుము సం వి అ పుం. ఒకరకముచెట్టు
చూ, వృక్షము.
కిలాసము సం వి అ న. 1 జేహమునందు
గలిగిడి యొకదినమహుడ చూ, సిద్ధము,
2 సెచ్చెముగలది చూ, సిద్ధము.
కిలాసి. సం. విణ (న్. ఈన్) సిచ్చెముగలవాడు
చూ, సిద్ధులుడు
కిలింజము సం వి అ పుం కటము చూ,
చూప
కిలింజము సం వి అ పుం, న చూ, నూత్న
దారువు *.
కిలికించికము. సం. వి అ న చూ, రూ- కిల
కించికము (రూ- కిలికించికము)
కిలిమము. సం. వి. అ. న. దేనదారువు* చూ,
నూత్నదారువు.

కిల్కము. సం వి అ. న. దోసము: చూ,
పాపము. 1.
కిల్కి. సం వి ఇ పుం గుట్టము: చూ హయము.
కిల్కిమము సం. వి అ న. 1. దోసము చూ,
పాపము. 1; 2. తప్పు: చూ, నేరము,
3. తెవులు: చూ, రోగము. 1, 4. నల్లత్రాచే
విషము చూ, విషము. 1
కిల్లాకు. ద్వ. వి (కిల్ల + అకు) చీటి, కవల 2,
ఆ. 24, కళా. 7, ఆ. 24 చూ, పురోజి.
(రూ- ఉల్లాకు- కిల్లాకుచీటి - కిలాకుచీటి-
కిల్లాకుచీటి) (పురుషోత్తమకవీయము)
కిల్లాకుచీటి. ద్వ వి. —పై. —
కిల్లాడి వా. వి మాయ, దగా.
కిల్వి సం వి. న. పుం. గుట్టము చూ, హయము.
కివకివ జే వి ధ్వన్యనుకరణవిశేషము చూ,
హూహూ
కివ్వ. జే. ఆ కి తునుగు చూ, మడియు.
కిశలము. సం వి అ. పుం, న. చిగురు చూ,
విద్రుమము
కిశలయము సం వి అ. పుం, న —పై —
కిశోరము సం వి. అ పుం. గుట్టపుపిల్ల చూ,
హయము, 2 లైలపరి, చిల్లచుడ్డి * చూ,
సల్లకి, 3 లూత చూ, సాలెపురుగు,
4 చాగ * చూ, స్రవ, విణ. 5 విడువ
బడినది చూ, సముజ్జితము
కిశోరుడు. సం వి. ఆ. పుం 1 వేడివేలుపు
చూ, మూర్ఖుడు, విణ 2. యావనావస్థకల
వాడు చూ, శిశువు
కిష్క-వతుశ్చతము. సం వి. అ న నూలుబారల
దూరము చూ, నల్లము.
కిష్కింధ. అం కాండలు అఱింటిలో నొకటి.
చూ, కాండలు
కిష్కింధము. సం. వి. అ. పుం. ఓధ్రజేశము
నందలి యొకానొకకొండ: చూ, పర్వతము.

కిష్కింధాధిపుడు. సం. వి. ఆ పుం. వారి

తమ్ముడు, సుగ్రీవుడు చూ, వానరము

కిష్కింధి సం వి. ఈ క్రిత కిష్కింధ పర్వ

తమనందలి గుహః చూ, రంధ్రము. 1.

కిష్కింధ్య. సం. వి. ఆ క్రిత. —పై—

కిష్కింధ్యము సం. వి. అం. పుం: చూ, రూ-

కిష్కింధము

కిష్కిపు సం. వి. ఈ. క్రిత 1. జేన చూ,

విత్తి, 2. ప్రకాశము చూ, ముంజేయి,

3. రెండుజేనలకొలది చూస్తము చూ, మూర. 1,

పుం 4 నిందితుడు చూ, వ్యాధుడు 2.

కిస. జే వి నెమలికూత చూ, స్వరము. 2

(రూ- కేక- కేకిస- కేస) (పుం- క)

కిసమన. జే. వి. వ్యధ, విజ 3, ఆ. 87 చూ,

దుఃఖము

కిసము సం. వి. ఆ న చిగురు చూ, కిసలము

కిసరు. జే వి. 1. కోపవికారము, ఆము 4, ఆ

175 చూ, కికింకిరి 1, 2 అంటుసోతుట

వలన పసిబిడ్డలకు తొలిగెడిదోషము

కిసలము. సం వి ఆ న. చూ, కిసము (రూ-

కిసాలయము- కిసాలము-కిసలయము-కిసము)

కిసలయము సం వి ఆ. న. —పై—

కిసాలము. సం వి. ఆ. న. —పై—

కిసాలయము, సం. వి. ఆ. పుం, న —పై—

కిసాలన జే. వి ధ్వన్యను కరణము చూ,

హూహూ

కిసిమిపండు. వా వి లఘుద్రాక్షాఫలము.

కిసుక. పై. వి = కృషి చూ, వ్యసనాయము.

కిసుమీను. జే. వి. చూ, లఘుదాగ్రిక్ష *

కిస్తి హిం వి 1. వంతుచొప్పున చెల్లించు

ద్రోవ్యము, వాయిదా, వా వి 2. లంకణము.

“వాడుజ్వరముచేకీస్తిలు చెల్లించుచుండెను”

క్రి. బంది. హిం వి. వాయిదాల యేర్పాటు.

స్వమపండుగ వా వి. క్రీస్తుజన్మదినోత్సవము

కి. వా. వి. పరిమళద్రోవ్యములతోఁ గూడిన

తాంబూలము. (రూ-కిల్పి) (చూ, కారాకిల్పి)

రీతి.

కిక. పై వి. 1 = ఘోరకారూగీక, ఏనుగు

కూత, బృంహితము చూ, స్వరము 2, 2 నెమలి

కూత చూ, స్వరము 2. (అంధ) పదాకరము)

కికేట్లాడు. జే. ఆ. కి. (కించు + ఆటలు +

ఆడు) కలహించు చూ, వాటులాడు.

కించు జే వి. 1. ధ్వన్యను కరణవిశేషము, భో

5, ఆ. 94 చూ, హూహూ, 2 అశ్రోవ్య

ధ్వని చూ, స్వరము. 2.

కించుతలగడ జే వి. ఆదిమనపుడు కించుకించు

నట్లు లోపల విల్లుపెట్టి వట్టిసతలగడ చూ,

లోడు

కించుచిల్ప. జే వి —పై—

కించుబుట్ట జే వి —పై—

కించుతాయి. జే. వి. మురుగు కుచ్చురపురుగు:

చూ, యమకీటకము (చూ, పురుగు)

కికటము. సం వి. ఆ పుం. 1 గుఱ్ఱము: చూ,

హయము, 2 మగధదేశము చూ, దేశము,

క్రి. 3. కల్లు చూ, సుర 2, విణ. 4 పిసిని

వాడు (కి.ర) చూ, లోభి. 5 పేదవాడు

(శ.ర) చూ, బీదవాడు, రూ- కికటుడు)

కికటుడు సం వి. ఆ. పుం. —4. 5 పై—

కికశాశ్వము. సం. వి. ఆ. పుం పక్కి చూ,

పక్షి. (రూ- కికశాశ్వము)

కికసము సం. వి. ఆ. న 1. ఎముక చూ,

శల్యము. 1, పుం 2 సులిపురుగు చూ,

పురుగు

కికసాత్మజుడు, సం వి. ఆ పుం నైరృతి

చూ, మూలకేండు

కికసాశ్వము సం వి. ఆ. పుం: చూ, రూ-కిక

శాశ్వము.

కిక. సం. వి. ఇ. పుం చూ, పాలపిట్ట.

కీడివి సం వి ఇ పుం రూ- కీడివి, కీడివి.

—వై—

కీగాడి వై వి = కీట రూ- కీగాడి- కీగాడి
కుదుగుడు చూ, వ్యాధుడు 2.

కీచికజిత్తు సం వి క్. పుం. భీనుసేనుడు
చూ, వ్యకోదరుడు.

కీచకభిత్తు సం వి ద్ పుం. —వై—

కీచకము. సం. వి ఆ పుం 1 గాలితాకున
మ్రోగడు వెనురు చూ, వేలుపు, 2. ఒకా
నాకచెట్టు చూ, వృక్షము.

కీచకారాతి సం. వి ఇ పుం చూ, కీచకజిత్తు.

కీచకుడు సం వి. ఆ పుం 1 కీచకుడును
రక్కసుడు చూ, రాక్షసుడు 1, 2 అధ
ముడు చూ, హీనుడు, 3. నలుడు చూ,
బాహుకుడు

కీచనినాదనుడు సం వి ఆ పుం చూ, కీచక
జిత్తు

కీటకము. సం వి ఆ పుం 1 కీటము చూ,
పురుగు, (కీటకములు వాని తెక్కల భేదము
లను బట్టి ఉద్భిజములవలననే కొన్ని యనులా
మములుగ విభాగింపబడుచున్నవి. 1 కొలి
యాప్తములు -- కోశములవలె నమర్చబడి
యుండు తెక్కలుగలవి ఉ - బరికె పుగు
గులు బొద్దింకలు, 2 హైమెనాప్తములు -
రేవులవంటి తెక్కలుగలవి ఉ - తేనెటీ
గలు, చీమలు, తుమ్మెదలు, 3 రెపిడాప్త
ములు - పొలుసు తెక్కలుగలవి - ఉ సీతా
కోకచిలుకలు, దీపపు పుగుగులు, 4 డిప్టె
ములు - రెండు తెక్కలుగలవి ఉ - ఈగలు,
5 హెమిప్తములు - సగము తెక్కలుగలవి
ఉ - పల్లలు, 6 ఆర్థాప్తములు - నిడివి తెక్క
లుగలవి ఉ - మిడుతలు; 7 న్యూరాప్త
ములు -- నాడులుగల తెక్కలుగలవి.
ఉ - తూనీగలు, 2. భరణి: చూ, భూమి. 1,

విణ. 3 కరము చూ, బెడిదము; 4, నిష్ఠర

మైనది

కీటకుడు. సం విణ. నిష్ఠరుడు: చూ,
వ్యాధుడు. 2

కీటమ్ము సం వి. ఆ. పుం గంధకము, అం
గడి మందును చూ, సాగంధికము. 4.

కీటజ సం. వి ఆ. (స్త్రీ). లక్తుక చూ, లక్క.
కీటపాది. సం వి ఈ. (స్త్రీ). హంసపాదిక *
చూ, హంసపాది.

కీటపాదిక. సం వి. ఆ. (స్త్రీ). —వై—

కీటమణి. సం. వి. ఇ. పుం. మిడుగులుబురుపు
చూ, పట్టుపురుగు. (చూ, పురుగు)

కీటమాత. సం వి ఆ. (స్త్రీ). హంసపాదిక *
చూ, హంసపాది.

కీటమారి సం వి. ఈ. (స్త్రీ) —వై—

కీటమాలిక. సం వి. ఆ (స్త్రీ) —వై—

కీటరాజము. సం. వి ఆ పుం కుమ్మరి పురుగు
చూ, యమకీటకము. (చూ, పురుగు)

కీటు దే వి 1 ఉపేక్ష చూ, చుండెమేలము. 1,
2 గోడపెట్టు: పుడొక తడవ యుంచెడు
మట్టిపాడపు, మట్టిముద్దల పాడపు (రమారమి
3 అడుగుల ఎత్తు) గోడలాని భాగము చూ,
వలుగుగోడ

కీడు వై వి 1. కనటు, దోసము, మార్క 3,
ఆ 315, భార అశ్ర 1, ఆ 153 చూ,
పాపము. 1, 2. అపకారము చూ, హాని 2,
3 అపరాధము, లక్ష్మీ 4, ఆ 118 చూ,
నేరము, 4 అపద చూ, విపత్తు, 5. అశుభ
ము, చూపుగులుతు, భార (స్త్రీ) 2, ఆ 58
చూ, లక్షణము 1, విణ 6 అధ్యము, భార.
అశ్వ. 4, ఆ 218 చూ, హీనము. 1,
7 చూపుగులుతు గలది, అశుభకరము.
“కీడే కరువంశమున కితెనిరాక” భార.
ఉద్యో. 3, ఆ 171 చూ, లక్షణము. 1.

8 = ఘట చెడ్డది, భార. ఉద్యో 3, ఆ 285 చూ, దుష్టము కడుపడు. వై. అ క్రి రూ-కీడుపడు. తక్కువ పడు చూ, లోపించు. కీడుపాటు. వై వి 1. తక్కువపాటు, భార విరా. 1, ఆ. 103 చూ, లోపము 2, 2. చోవుగుఱుతు, అకుభము: చూ, లక్షణము 1. (రూ కీడ్పాటు.) కీడించిమేలెంచుట. జా. దోషము గ్రహించి మేలు తెలిసికొనుట. ఉదా - ఎంచునుగిడెంచి మేలెంచుట వుందిదిగాన నిటుల నీకు వినిపించితి (ధర్మజరాజనూయము.) దేరము సం వి అ. పుం. చిట్టిహార * చూ, భండీరము. 'దృడు వై అ క్రి చూ, రూ-కీడుపడు. 'డ్పాటు వై వి చూ, రూ-కీడుపాటు కీత దే వి 1 తక్కువ చూ, లోపము. "కీత నేల" మొ, 2 లోకువ చూ, వెలితి 2, వా. 3 హళక్కి, "నీకుకీత-నీపనికీత" చూ, హస్తము 1 కీతు దే వి. కొబ్బరియామలచౌప చూ, హౌప కీర్వత్తుడు సం విణ. ఏలాటివాడు రూ-కీర్వత్తుడు, (తే ప) — ఎటువంటివాడు కీర్వశము సం విణ చూ ఏలాటి కీర్వశుడు సం విణ చూ, రూ-కీర్వత్తుడు కీనము, సం అవ్య 1 గొప్పతనము చూ, యోగ్యత, 2. ఆశ్చర్యము. చూ, వింత 1, 8 పాలించేడము చూ, రక్షణము, 4 సంతసము చూ, సంతోషము, 5 జలము చూ, నీరు, 1 కీనాశము. సం. వి అ. పుం ఏకాంతము చూ, రహస్యము కీనాశుడు. సం. వి. అ. పుం 1. జీముడు. చూ. యముడు, 2. రక్కసుడు చూ, రాక్ష

సుండు 1, విణ. 3 ఒంటినున్నచో జంపెడు వాడు, 4 దున్నెడువాడు: చూ, వ్యవసాయి, 5 పిసినివాడు. చూ, లోభి. 1; 6 పేదవాడు: చూ, బీదవాడు; 7. కటికి వాడు, కుత్తితుడు: చూ, వ్యాధుడు. 2. కీనీరునేల. దే. వి నీరముంపు నేల. చూ, భూమి. 1. కీయానము. సం. వి. అ. పుం. గేదెమాడ చూ, మహిషి కీరకము. సం. వి అ. పుం. 1 ఒకానొకచెట్టు. చూ, వృక్షము, 2 పాపిణము: చూ, లాభము 1 కీరకుడు సం వి అ. పుం. తుపణకుడు, పొద్దు మతస్సుడు: చూ, బుద్ధుడు. 1. కీరము సం. వి. అ. పుం 1. అంబాలము * చూ, మామిడి, 2. చిలుక: చూ, శుకము; 3. పల్లె చూ, దేశము; న. 4. సంజాడు చూ, మాంసము, 5. కాశ్మీరదేశము: చూ, దేశము. కీరవర్కము. సం. వి అ. న స్థానేయమును పేరక గల ముగంధద్రవ్యము చూ, రాజార్హము కీరితి వై వి = కీర్తి, హంస 1, ఆ. 15 చూ, యశస్సు కీరీప్తువు. సం వి అ. పుం. అక్షోటము *. చూ, పీతపుష్పము. కీరేష్టము. సం. వి. అ. పుం 1 ఆమ్రము * చూ, మామిడి; 2 అఖోటము * చూ, పోక, 3. జలమధూకము * చూ, మధూకము కీర్ణకోశము. సం. వి. అ. పుం భగవిశేషము చూ, భగము 12. కీరము. సం విణ 1. కప్పబడినది చూ, ప్రచ్ఛన్నము, 2. చిమ్మబడినది చూ, విఫలము; 3 నొప్పింపబడినది చూ, వేద్యము, 4 విడువబడినది చూ, సముజ్జితము.

కీర్తన సం వి. ఆ శ్రీ 1 కీర్తి చూ, యశస్సు
చా వి 2. రాగము చూ, స్వరము 2
కీర్తనము. సం వి ఆ. న 1. పొగడిక చూ,
స్తోత్రము, అం. 2. భక్తి లక్షణములు తొమ్మిది
దింటిలో నొకటి చూ, భక్తి లక్షణములు
కీర్తనము. సం. విణ. పొగడేదగినది చూ,
స్తుత్యము.
కీర్త్యగౌడబ్రాహ్మణులు పా గౌడలలో
నొకతెగవారు యజుర్వేదము హిరణ్యకేసీ
యనుత్ర్యము కలవారు. చూ, బ్రాహ్మణులు
కీర్తి. సం వి ఇ శ్రీ. 1 = కీర్తి చూ, యశ
స్సు, 2 వివి చూ, విస్తారము 1, 3 తేట
చూ, స్వప్నము, 4 అడుగు చూ, బురద,
5. తావు చూ, స్నానము. 1, 6 అనుగ్ర
హము చూ, సాక్షతము 2, అం 7. విశ్వ
రథములు ఏడింటిలో నొకటి, చూ, విశ్వరథ
ములు.
కీర్తింపు. సం స క్రి పొగడు, భార అది 3,
ఆ. 20 చూ, స్తుతించు
కీర్తితము సం విణ పొగడేదగినది చూ,
స్తుత్యము
కీర్తితాళము. అం. జన్యతాళములు నూటయొక
టింటిలో నొకటి చూ, జన్యతాళములు
కీర్తిప్రతాపసుధాత్మము అం. నాయకస్వరూ
పములు అయిదింటిలో నొకటి చూ, నాయ
కస్వరూపము
కీర్తిబంధము. అం కామశాస్త్రమునందలి ఉద్ధిత
కరణ బంధములలో నొకటి చూ ఉద్ధిత
కరణబంధములు (చూ, బంధములు)
కీర్తిభాజుడు సం విణ జ్. కుంభసంభవుడు
చూ, దోగిణుడు
కీర్తిమంతుడు సం. వి త్. పుం. వసుదేవుని
పైదొకాడు చూ, పుత్రుడు 1.

కీర్తిశేఖరుడు. సం వి ఆ. పుం. కీర్తిని భూమి
యందు వదలి కీర్తమును చాలించినవాడు.
“రాముడు కీర్తిశేఖరయ్యె.”
కీర్తి. సం వి. ఇ. శ్రీ. 1. పలాశము * చూ,
మొదగు, 2. కొమ్మ చూ, కాళి, 3. చిన్న
నూరత్తి చూ, రిష్టి. 2.
కీర్తింతబ్రాహ్మణులు పా. మహారాష్ట్రులలో
నొకతెగవారు. ఋగ్వేదము. విశ్వరథబ్రా
హ్మణమునకు జేసినవారు ఆశ్వలాయన నూత్ర
మువారు. వీరు గోమాంచల నది సమీపమున
పంచక్రొశ శకమున నివసించియున్నవనిద్దరు
బ్రాహ్మణుల సంతతివారనియు సహ్యాద్రి
కాండమున జెప్పియున్నది చూ, బ్రాహ్మ
ణులు
కీల. సం వి ఆ శ్రీ మోచేతిదెబ్బ.
కీలక సం. వి ఆ పుం ప్రభవది యజువది
వత్సరములలో నొకటి చూ, సంవత్సరములు.
(రూ- కీలకము)
కీలకము సం. వి. ఆ పుం 1 — దై—;
2 శివకము, పసులగలైడు గూటము చూ,
స్తంభము, 3. అగ్ని చూ, నిప్పు, అం
4 సంయతహస్తములు ముప్పదిరెండింటిలో
నొకటి చూ, సంయతహస్తములు, జే వి
(1) జీవస్థానము చూ, వర్తము 1 (రూ-
కీలు- కిలుకు)
కీలము. సం. వి. ఆ న 1 జలము చూ, నీరు, 1,
పుం. 2 మంట చూ, నిప్పు, 3. మొరడు,
స్థాణువు చూ, వృక్షము, 4 గసిక, శంకువు
చూ, మేకు, 5 చిల్లకోల, తోవరము చూ,
సర్పలు, 6 కూర్పరము: చూ, మోచేయి,
7— కిల్ల. లేకము చూ, స్వల్పము (ఇది
3 డపటియర్థముతక్క తక్కినయర్థములయందు
ఆకారంత శ్రీలింగము అగును.) పా. 8. శ్రీ
శేసరము. (పైలో)

100. కై. విణ. (కీలు + అరి) కీలెటింగినవాడు
చూ, మర్రిజాడ
అర్థము. సం. వి. అ. పుం. ఒకానొక
పెట్టు చూ, వృక్షము.
కీలుగ్రము పా (స్రీ గ్రా) (కీలుగ) మెప్పుడును
తగురుగానుండి పుష్పాడిని పట్టుకొని యుం
డును. ఒకప్పుడు గాలివలన వచ్చిన పుష్పాడి
చేబువులనాపుటకై కీలుగ్రముందు నీకలవలె
మండును ఉ — పరి. బాప్పాయి మొ)
కీలాది. సం. వి. ఇ. పుం. కడలి చూ, సము
ద్రము.

కీలరము. కే వి చూ, రూ- కిలరము, భో. 6,
అ. 818.

కీలారి. కే వి చూ, రూ- కిలారి, భార. విగా.
1, అ. 100

కీలము సం. వి. అ. స. 1. నెత్తురు చూ,
రక్తము. 1, 2. జలము చూ, నీరు 1, 3. పాము
పడిగెభాగము చూ, సప్తము, 4 కెంపు
చూ రత్నము. 1, 5. తేనె చూ, మధువు 5
కీలపుడు సం. వి. అ. పుం. రక్కసుండ
చూ, రాక్షసుడు. 1

కీలి సం. వి. న్ పుం. అగ్ని చూ, నిప్పు.
కీలింను. సం. స. క్రి తగుల్లు చూ, పెట్టు 5
కీలితము. సం. విణ. కట్టించెడిది చూ, సీతము
కీలికుడు. సం. విణ. నౌర్యాద్యవరాధమున
బొండోయ్య మొదలగుదానిచేత గట్టువడిన
వాడు చూ, సంయతుడు

కీలు, కై. వి 1 క పటం చూ, వ్యాజము. 1,
2 కీలకము, కై. 8, అ. 189 చూ, చుగ్గ
ము. 1, 3. ఉపాయము, భో 6, అ. 108
చూ, పెరవు, 4. = కీల ఎముక కీలు, నుల
భముగ యిటునటు వంగుట తిరుగుటలోనగు
వాని కనుకూలముగా నేర్పబడినమట (లేక)
మోత్రము, సంధి. (బాయంటు), విజ. 1, అ.

106 చూ, మాటు, (ఇందుకు సంబంధించిన
శాస్త్రపరిభాషాపదములు— సంస్కృతమున—
సంధి, అక్ష కాంసఫలక సంధి, గుల్ఫ సంధి,
పృథర సంధి, చూడావలయదంత మాడ సంధి,
ఉదూఖల సంధి, ఉఖలా ముసలక సంధి, కర
కూర్చానరీయ సంధి, కరతల సంధి, ఖల్లకోర
సంధి, పరకు కాష్ఠవృక్ష కేరుక సంధి, శిరోగ్రీవ
సంధి, కూర్చర సంధి, సందంశకోర సంధి, దశ
నోదూఖల సంధి, శ్రేణి సంధి, పాదతల సంధి,
పశ్చిమక పాలచూడావలయ సంధి, పశ్చిమక
పాల దంత చూడా సంధి, కరాంగులీ సంధి,
ప్రకోష్ఠానరీయ సంధి, పరస్పరకోర సంధి, గర్భ
సీవనీ సంధి, అంస సంధి, అక్షకోర సంధి, పాద
కూర్చానరీయ సంధి, మానుమండ సంధి జంఘా
నుజంఘాస్థి సంధి, చక్రకోర సంధి, ఇత్యాది.
మఱియు తెనుగున— బంతిగిన్నె కీలు, బొంగ
రపుకీలు, మడత బందుకీలు, బారెడుకీలు. మొ),
5 మౌనినలోనగువాని వైపునెడి యొకా
నొక ద్రవద్రవ్యము. “తాటిపట్టెలకు కీలుపూ
సినారా? ” చాల్లుపరమగుచో దీనియుత్వము
నకు వికల్పముగా లోపమువచ్చును కీల్బామ్య
మొ.)

కీలుడు సం. వి. అ. పుం. ముక్కంటి: చూ,
శివుడు

కీలుకత్తి కై. వి మఱకత్తి చూ, రిప్టి. 2.

కీలుకాండ కై. వి. తారి, దారి, భార ద్రో. 3,
అ. 62 చూ, నూత్రోధారుడు.

కీలుకొను ద్వ అ క్రి 1 తగులు, కై 3,
అ. 42 చూ, లంకించు 1, 2 నాటు, భార.
కర్ణ 1, అ. 27 చూ, మొలవేయు (పే).
కీలుకొలుపు.)

కీలుగంటు ద్వ వి. బొంబు గాముడిచిన పెండు
కలదూమిడి రూ-కీల్లంటు ధమ్మిల్లు చూ,
వేనలి (ఇట్లు కీలుజేడ- కీల్లడ, కీలుముడి-
కీల్లడి.)

కీలుగుడ. వా. వి. కీలురంగువేసిన బట్ట.
 కీలుపడు వై. ఆ క్రి. తగులు, (వే) కీలు
 పడు - "ఎ, గీ. యావనలిలా వికాసహాస,
 హేలినాడుల జిత్రంబు గీలుపడుచి" భాగ 5,
 పుం. 1, ఆ. 17) చూ, లంకించు 1.
 కీలుబొమ్మ. ద్వ.వి.1.నూత్రధారి యనబడు శ్రీ
 చూ, శ్రీ, వా. 2. ఎముకతో నమర్చబడిన
 బొమ్మ. (రూ-కీల్పామ్మ.)
 కీలజిగి వాతఁబెట్టినట్లు. లో సంధి తెలిసికొని
 రక్షవేసినట్లు.
 కీల్లంటు. ద్వ. వి: చూ, రూ-కీలుగంటు.
 కీల్పామ్మ. ద్వ. వి. చూ, రూ-కీలుబొమ్మ
 కీవాడ దే వి. ఊరుచుట్టునుండు పొటిపాలము
 చూ, భూమి. 1
 కీశ. సం. వి. ఆ శ్రీ. చేక్కరకేళి అరటి *
 చూ, రంభ. 2
 కీశపరము. సం. వి. ఆ. పుం. ఉత్తరేణి* చూ,
 శైఖరికము.
 కీశపరి. సం. వి. ఈ శ్రీ. -వై.-
 కీశము సం. వి. ఆ. పుం. 1 కోతి చూ, వాన
 రము, 2 దిక్కుల నడిమిపోటు చూ, దిగం
 తరము, 3. పక్కి: చూ, పక్షి, విణ 4 దిగు
 మొలది.
 కీశవల్లి సం. వి. ఈ. శ్రీ. ఉత్తరేణి * చూ,
 శైఖరికము
 కీసుడు. సం. వి. ఆ. పుం. 1 యుద్ధమందు
 నేర్పరి చూ, సమర్థుడు, 2. వెలుగు తీడు
 చూ, నూర్పుడు.
 కీస వా అవ్యు కొంచెము, కాశీ 5 ఆ 214
 చూ, స్వల్పము "కీసవాటా చచ్చినది"
 కీసబత్తిన వా. వి. ఒకరకము అరటి చూ,
 రంభ 2
 కీసర. దే. వి 1 తిత్తి లోనగువాని లోపలిపార,
 చాంస. 4 ఆ 158 చూ పార. 4, విణ
 2. అల్పము. "కీసరబాలు?" మొ
 కీసరీభాసర. వా. వి. అర్థముగాని భావ.

కు.

కు. సం. వి. ఈ శ్రీ. 1 పుడమి చూ,
 భూమి 1 (ఇది తెనుగున వ్యస్తముగా
 బ్రయోగింపబడదు - కుతలము. కుధరము
 ఇత్యాది సమస్త పదములు ప్రయోగింపఁ
 బడవు), 2 సారాయి. చూ, నుర 1, విణ.
 3 పృత్తియందు గుత్తితళబ్బమునకు వచ్చు
 నాదేశము "కుజనుడు, కుతర్కము" మొ,
 అవ్య 4 అల్పము చూ, స్వల్పము "కోష్ఠంక
 వోష్ఠమ్", 5 దోష్ఠము చూ పాపము.
 "తృతేత్కుజనంగతిమ్.", 6 చూలు చూ,
 నింద 1 "కుభోజమ్", 7 వారణము,
 చూ, నిరోధము 1, దే అప (1) వస్త్రీవిభక్తి
 యందు వచ్చెడు ప్రత్యయము "రామునకు-
 సోమునకు" మొ చూ, కి, పా (క్రి 2) ఈ
 ధాతువుయొక్క ర్థములగునర్థ కంబయగు
 ఉదా - ఈకు, నీకు మీకు యొక్కదర్థ
 మనగా 'నీవు' అను నర్థముగలది ఈశి నీకి,
 మీకి యట తప్ప (8) ఉ కార ఋకారం
 బులకు "కు" వస్త్రీపరమగుచో నగాగమంబు
 తఱచుగ నగు. ఉదా - యమునకు- గురువు
 నకు, ధాత్యనకు-నేత్యనకు తఱచుగ ననుటచే
 బచ్చకు-ఉత్సవముకు, వంతుకు ఇత్యాది మహా
 కవి ప్రయోగంబు లెక్కడ నేరి గలవు
 కుంక దే వి బాలవిభవ, రండ్ (చూ, విభవ)
 చూ, శ్రీ (రూ-కుంకి)
 కుంకటి వై వి రూ-కుంకటి 1 పొట్టు
 చూ, నీకి 4, 2 పిల్లపొట్టు చూ నీకి 4,
 విణ 3 పృథానము చూ, శైవ్యము.
 "కుంకటివేరు" మొ
 కుంకటివేరు ద్వ. వి. తల్లివేరు రూ-కుంకటి
 వేరు. చూ, వేరు, 1. (ద్విరీజదర్ వృక్షము
 లకు మాత్రము కుంకటివేరు ఉండును

ఉదా.—మట్టి, మామిడి, చిక్కుడు, తుమ్మ, ఆవ. మొ.)

కుంకుడు దే వి చూ, ఫేలిలము. 2 *

కుంకుడుఁబురువు. దే వి ఒకానొక యెట్టి పురుగు చూ, పురుగు

కుంకుమపువ్వు. మి.నా వి (కుంకుమము + పువ్వు)

అగ్నిశిఖ యను అంగడినిను చూ, వన్నె శిఖము 1 (రూ-కుంకుమపూవు)

కుంకుమపిరియను సం వి ఆ పుం వేళ్ళ యందు కాయలుకాదు మేటి * చూ, మేటి.

కుంకుమము సం. వి అ న చూ, కుంకుమపువ్వు

కుంకుమాంశ పా ఏకాంశబుర్రుకైనను పోడశ వర్గ చేయఁగా ఎరిమిది వర్గంబులు స్వవర్గం బులు వచ్చెనేని కుంకుమాంశయగును.

కుంకుము. వై వి. 1.=కుంకుమమ్ నునుటఁ బెట్టు కొను రాగద్రవ్యవిశేషము చెందిరము చూ,

సింహారము 1, 2 చూ, కుంకుమపువ్వు

కుంగని సం వి ఈ శ్రీ. చుహాశ్లోతివృత్తి * చూ, మానేరు

కుంచనము సం వి ఆ న కంటిలెవులు చూ, బిడాలము 2

కుంచఫల సం వి ఆ శ్రీ గుమ్మడి * చూ, మహాఫలము

కుంచము సం వి ఆ పుం 1=కుంచము. నాలుగు మూలకెలు, $\frac{1}{4}$ తూము. $\frac{1}{2}$ ఇరుస. చూ, పుష్పము 2, 2 చామరము చూ, సురటి, 3 బ పాలిండ్లు చూ వృషము

కుంచి సం. వి. ఇ పుం అష్టముష్టిపరిమాణము

కుంచిక. సం వి ఆ శ్రీ 1 బీగముతీసెడు

వంకర యినువకమ్మి కుంచెకోల చూ,

బీగము, 2 గురివెండ * చూ, తులాబీజము,

8 నల్లబీజము. చూ, నుమవి. 2, 4. మెంతి.

చూ, మేంధి, 5 ఒకానొకఁజేప: చూ,

మత్స్యము 1.

మత్స్యము

కుంచిక. ఆం గాంధర్వ వేదములొని భావాధ్యా యప్రమేయమునందలి సంచారీ భావమునఁ బుట్టిన దృష్టులు ఇరువదింటిలో నొకటి చూ సంచారీభావమునఁ బుట్టిన దృష్టులు. (రూ-కుంచికము.)

కుంచికము. సం. వి ఆ న. 1 ఒక విధమగు

నిద్దుర. చూ, స్వప్నము. 2, 2. ఒక విధమగు

తెప్పపాటు అనఁగా కనుతెప్ప వందుట;

3 గ్రంథితగరము చూ, లోహము 1,

4 క్రిందిప్రక్క తాను దీర్ఘముగాఁ జూ

చుట, విణ 5 వంకరైనది చూ, వంకర,

అం 6 మల్లశాస్త్రమునందలి ప్రచారములు

ముప్పుదెండింటిలో నొకటి చూ, ప్రచార

ములు, 7 గండక్రియలు అటింటిలో నొకటి.

చూ, గండక్రియలు, 8 చరణక్రియలు అటిం

టిలో నొకటి చూ, చరణక్రియలు, 9. కర

ణములు నూటయెనిమిదింటిలో నొకటి చూ,

కరణములు

కుంచీయ వై వి రూ-కుంచ 1.=కుంచీ.

చామరము, కళా. 8, ఆ 280 చూ, సురటి,

2 సాలెవాఁడు పడుగు సరిచేసెడు సాధ

నము చూ వృషము, 3 చిత్తరవు వ్రాసెడు

తూలిక చూ, లేఖిని, 4 కుమ్మ, పట్టు లోన

గునాని కుమ్మ చూ, బీడగంట, 5 కుచ్చె

యిడినబట్టి చూ, వస్త్రము, 8 కుంచెకోల

రూ-కుంచె చూ, బీగము, 7 గోడకు నున్న

ముకొట్టెకు గట్ట చూ నట్ట 4

కుంచులిక సం వి ఆ శ్రీ కంచులిక చూ,

వస్త్రము

కుంచె వై వి=కుంచీ చూ, రూ-కుంచీయ

(కుమ్మ - పా 1, ఆ 24, సాలెవాఁడు పడుగు

సరిచేసెడు సాధనము.- మాంస. 2, ఆ 11,

చామరము - పొండు. 2, ఆ. 172)

కుంచెకోల ద్వ వి కుంచిక చూ, బీగము.

కుంచము. వై. వి. కుంచము: చూ, పృథ్వీ 2. కుంచు జే. శ్రే. కృంగజేయు, కవిక. 2, ఆ. 101.

కుంజకంబర. ఆం తంత్రములు అటవడినాలు గంటిలో నొకటి చూ, తంత్రములు.

కుంజము. సం. వి. ఆ. పుం. న 1. పొడరిల్లు: చూ, సదనము 1, 2. కంటికిరింద మొదలు చెక్కిల్లపావ్యము, పానువు చూ, పార్వము 2, 8 ఏనుగుకటుచురలు చూ, పార్వము, 2, 4. ఏనుగుకొమ్ము చూ, పల్లు 1; (చూ, చాస్తి), పుం. 5. కొండ చూ, పర్వతము

కుంజర. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 ఏనుగుజి * చూ, సుభిక్ష, 2. పాటల * చూ, స్థాని 2, 8. అడువీనుగు చూ, చాస్తి

కుంజరక్షరమాలము సం. వి. ఆ. న మూల కము * చూ, మల్లంగి

కుంజరపిప్పలి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. గజపిప్పలి * చూ, పిప్పలి 1.

కుంజరము. సం. వి. ఆ. పుం 1 ఏనుగు చూ, చాస్తి, 2. కేశము చూ, వెండుగ 1, 3. ఉత్తరపదమైదవో శ్రేష్ఠము చూ, శ్రేష్ఠము, 4 రచ్చేమాను * చూ, రచ్చ 7 (రావి అని కొండలు.)

కుంజరాక్షి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. గచ్చే * చూ, సామరాజి

కుంజరారాతి సం. వి. ఇ. పుం సెరుము చూ, కరభము 1 (ఇది విచార్యము)

కుంజరాలకము సం. వి. ఆ. న ఒకరకము ఆనబ * చూ, సొజ

కుంజరాళనము. సం. వి. ఆ. పుం. పిప్పలము * చూ, రావి

కుంజరి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. అడువీనుగు చూ, చాస్తి.

కుంజీరడు. సం. వి. ఆ. పుం. 1. ఇనుడు. చూ, నూర్యుడు, 2. నలువ చూ, బిచ్చ. 1, 8. కుంజరుడను ముని చూ, ముని 1

కుంజలము. సం. వి. ఆ. న. పులియబెట్టిన కడు గునీరు చూ, శుక్తము 1.

కుంజవల్లరి సం. వి. ఈ. శ్రీ. కుంజిక * చూ, నికుంజికాను.

కుంజిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. నల్లటిలకట్ట * చూ, సుమవి 2, 2 కుంజవల్లరి * చూ, నికుంజికాను

కుంట. వై. వి. 1 = కుండమ్ కొలరు. చూ, సరస్సు 1, 2. రూ-గుంట పల్లము చూ, రంధ్రము, 8. చెలువు చూ, సరస్సు 1, 4. ఒక భువగజము. (ఒక గజము పొడవు- ఒకగజము వెడల్పు- ఒక గజము లాతు (లేక) ఎత్తుగల ప్రదేశమును కుంట అందురు, “చెలువు ఎన్ని కుంటలు త్రవ్వరి” కుంటకము. సం. విణ కొరివ్వినది చూ, మూలము 2.

కుంటదూలము జే. వి. కడదూలమునకును గోడ నును నడ్డముగానుండు చిన్న దూలము చూ, రూ-గుంటదూలము.

కుంటసేల జే. వి. పదియాలుబారల పొడవు వెడల్పుగల సేల చూ, భూమి. 1

కుంటముక్కు జే. వి. ఒకానొక చేప: చూ, మత్స్యము. 1.

కుంటి. జే. విణ రూ-కుంటు. 1 కాలువిడిగిన వాడు, ఖంజుడు, భార ఆర. 1, ఆ. 801 చూ, నూరనూతుడు, 2 కుంటి, పంగువు, స్వభావమున గాలులేనివాడు, కా 5, ఆ 179 చూ, నూరనూతుడు, (రూ-కుంటు- కుంటుపిచ్చిక-పిచ్చికకుంటి-పిచ్చికకుంటు- పిచ్చిగుంటు), 8. పంగుత్వము, కుంటు: చూ, సొట్ట.

కుంటికత్తై వై వి తార్వనట్టి శ్రీ; ఆం, పదా 2-68 చూ, శంభరి (రూ-కుంటిన కత్తియ- కుంటినకత్తై- కుంటెనకత్తియ- కుంటెనకత్తై.)

కుంటికామ ద్వ. వి. శనిగ్రహము: చూ, రాహువు. 2

కుంటిది వా వి. పంగుశ్రీ చూ, పిచ్చిక కుంటిది.

కుంటినకత్తియ వై వి.=కుట్టని చూ, రూ-కుంటికత్తై (రూ-కుంటినకత్తై)

కుంటు దే విణ చూ, రూ- కుంటి 1-2-8, 4 కాలునేల జెక్కగామోపక నడచు, భో. 5, ఆ 81 చూ, కుంటుగింను.

కుంటుగింను. దే. ఆ క్రి: చూ, కుంటు 4.

కుంటుపడు ద్వ ఆ క్రి 1 కుంటియగు, భార, ఆను 4, ఆ 285. చూ, సాట్టపడు, 2. చెడు, కై. 4, ఆ. 101. చూ, నకించు, 8 తగ్గు, రామా. 8, ఆ. 153 చూ, సుగ్రమ్మ 9; 4 తెగు, రాఫు 4, ఆ 169 చూ, భేదిల్లు. 2

కుంటుపిచ్చిక దే విణ కాలులేనివాడు, పాండు 5, ఆ. 261 చూ, నూరనూతుండు కుంటువాణు దే ఆ క్రి (కుంటు + పాణు) బలహీనుడు, అచ్చ. బాల, కాం 42 చూ, వలియు

కుంటెన. వై. వి 1. రూ- కుంటెనకాడు-కుంటెనీండు తార్వనాడు, రాజ 2, ఆ 70 చూ, దూతుండు, 2. కుంటెనకుచ్చులు ఈడ్పులనెడు చెవినగ-చూ, భూప. ణము. 2 (కుంటేళ్లు అనివాడుక)

కుంటెనకత్తియ. వై వి = కుట్టని తార్వనట్టి శ్రీ. రూ- కుంటెనకత్తై చూ, శంభరి

కుంటెనకాడు. వై. వి.=కుట్టన తార్వనాడు, విక్రి 8, ఆ. 54. (స్వార్థమునకాడు) చూ,

కుంటెనకుచ్చులు వై వి బ. ఈడ్పులనెడు చెవినగ చూ, భూప. ణము 2. (కుంటేళ్లు అని వాడుక)

కుంటెనముడి ద్వ వి. తాటాకుల పుస్తకమునకు నడుమనుండెడు దారపుముడి.

కుంటెనీండు. వై వి. (కుంటెన + ఈడు) = కుట్టన, విక్రి. 7, ఆ. 124 చూ, రూ- కుంటెనకాడు.

కుంరకుండు సం. విణ = గొంటు చూ, మూర్తుండు కుంరనము. సం వి ఆ న మొక్కపోవుట.

కుంరము సం. వి ఆ. పుం. 1 మొనబోయిన యాయుధము: చూ, బాణము 1, 2 పార పాటు చూ, పగ్గమాదము, 8 వజ్రము చూ, రత్నము 1, 4 పాము చూ, సర్పము; 5 భర్తము చూ, పౌగ్గము 2

కుంరితము. సం. విణ మొక్కపోయినది చూ, సంకుచితము.

కుంరుండు సం వి ఆ పుం 1 అవివాహితుండు చూ, పెండ్లిలేనివాడు, 2. తెలివితేని వాడు చూ, మూర్ఖుండు, 8 అలనుండు చూ, సోమరి, (వికృతి- గొంటు అని పురు-క)

కుండ వై వి.= కుండి 1. మట్టిపాత్రయి చూ, భాండము. 3, 2. మేడమీడికలశము, య. 1 ఆ. 78 చూ, భాం ము 3, 3 గుండని కుండ, ఆం, భా. ద్వి 246 చూ, భాండము 8, 4 ఘటము చూ, భాండము. 3, 5 తైలాదిపాకపాత్రయి చూ, పాత్రయి 8, 6 ఇరు సుతగిలించెడు బండి కంటినడిమిగుబ్బ, భార. కర్ణ. 3, ఆ 350, బ. 7 ఏనుగు కంభస్తలము; అచ్చ బాల, కాం. 20 చూ, మాస్తి, (వృత్తియందు పాత్రమాత్రోపరము. "కంచ కుండ - బంగరకుండ" మొ), వా 8.

కుండంగము సం వి అ పుం పొదరిల్లు చూ,
సదనము. 1 (చెట్లచేత మాయబడినతావు)
కుండంగి జే వి కొండముచ్చు చూ, వానరము.

(రూ- కొండంగి)

కుండకబ్రాహ్మణులు. పా. యహోరాత్రిబ్రా
హ్మణులలో నొకతెగ మీరు బ్రాహ్మణునివలన
బ్రాహ్మణబారిణియందు రలిగినవారు వీరిలో
అపస్తంబనూత్రియను ఆశ్వలాయన నూత్రి
యంబునుగూడ కలరు చూ, బ్రాహ్మణులు
కుండకీటుడు సం. వి అ పుం 1 చెడిపోయిన
బ్రాహ్మణస్త్రీ కొడుకు చూ, పుత్రుడు. 1,
2 దానిని కామించినవాడు చూ, వలపు
కాడు, 8 చార్యకవచనవాక్యము లెఱింగిన
వాడు.

కుండగోళికి ద్వ విణ (కుండగోళకు + అరి)
వంటవాడు. ద్వ సర్ 2, భా 299 చూ,
నూపకారుడు

కుండగోళకము సం వి. అ. న. పులియఁబెట్టిన
కడుగునీ చూ, శుక్తిము. 1.

కుండగోళదాల్పు ద్వ. వి సన్యాసి చూ, ముని 1
కుండపాచ్యము సం. వి అ పుం. జేర్చు
చూ, యజ్ఞము

కుండపోగులు ద్వ వి బ కుండల విశేషము,
నీలా 8, ఆ 49. చూ, భూవణము 2.

కుండవిరుసులు జే వి బాణసంచులోని విశే
షము చూ, బాణసంచు

కుండమాగ్న. ద్వ స క్రి ఒకటినిచ్చి మఱియొ
కటిని బుచ్చుకొను

కుండమార్పు. ద్వ. వి ఒకటినిచ్చి మఱియొకటిని
బుచ్చుకొనుట; కా 5, ఆ 19 చూ, వినిమ
యము. 1.

కుండము. సం వి. అ. న 1 వంటకుండ చూ,
భాండము, 8, 2 కలశము: చూ, భాండము 8,
8. తైలాదిపాకపాత్రము: చూ, పాత్రము 8;

(ఈ యర్థములందిది ఆకారాంత స్త్రీలింగము
సగు), 4 గుడిలోనిగుంట, స్వర్ణతటాకము
చూ, సరస్సు. 1, 5. హోమగుండము చూ,
నిప్పు, 6 తునికగుండు చూ, పడికట్టు,
7 దాచుకొన్న సాయుధ చూ, విక్రము 1
(చూ, లిప్తి. 2), పుం 9 కొండ చూ, పర్వతము.

కుండరాని వై. వి = సంభరాణి చూ, రాణి 2
కుండలచ్చనము సం వి అ న అటకమామిడి*
చూ, మామిడి.

కుండలము సం. వి అ. న 1 పోగు (యజ్ఞము
చేసినవారు ధరించు కర్ణభూషణము) చూ,
భూవణము 2; 2 = గుండ్రము చూ,
వర్తులము, 8 త్రాడు చూ, నూత్రిము 1.

కుండలి. సం. వి. ఈ స్త్రీ 1. శిష్టి* చూ,
లవణి (నల్లశిష్టి అని కొండలు); 2 లిప్తి
తీగ* చూ, సోమవల్లి, 8 గొండ్లి, భార.
విరా 1, ఆ 240 చూ, నృత్యము, క్. పుం.

4 పాము చూ, సర్పము, 5. నెమలి చూ,
మయూరము, 6. నీటి కేండు చూ, వరు
ణుడు, 7. కోవిదారుము* చూ, దేవకాంచ
నము, 8 పువ్వుడు చూ, స్త్రీమండ, విణ
9. పోగులగులవాడు, యజ్ఞముచేసినవాడు;
అం 10 చూ, ఉద్ధతము 2 (కుండలీనృత్యము)

కుండలించు. స. స. క్రి చూ, సున్నచుట్టు
కుండలి నాగబంధము పా. శబ్దాలంకారములలో
నొకటి చూ, హేతువు 2.

కుండలీకరణము సం. వి అ. న చూ, సున్న
చుట్టుట.

కుండలీనృత్యము. అం. కుండలి చూ, ఉద్ధతము 2.
కుండల్యాది. పా ఒకానొక లేహ్యము చూ,
లేహ్యములు.

కుండానుగు. ద్వ. వి (కుండ + అనుగు) చూ,
గోరతు*.

కుండాశీ. సం. విణ న్ చూ, భగభత్తునుడు
కుండ్. సం. వి ఈ శ్రీ. 1 కమండలుపు, గిండి
చూ, పాత్రము. 6, 2 వంటపండ చూ,
భాండము 8, దే వి (1) నలుచేదరపు
నూయి రూ- కుండియ చూ, సరస్సు 1.
కుండిక సం. వి ఆ. శ్రీ రసాతలము. పాతాళ
లోకములలో నొకటి చూ, లోకము 1
కుండికాచుతము అం. శివప్రోక్తములగు చతు
ష్ఠ తంత్రములలో నొకటి చూ, తంత్ర
ములు
కుండినము. సం. వి ఆ. పుం కుండినమువట్టు
ణము చూ, దేశము.
కుండినుడు. సం. వి ఆ. పుం కుండినుడను
ముని చూ, ముని. 1.
కుండియ దే వి. నలుచేదరపు నూయి రూ-
కుండ. చూ, సరస్సు 1.
కుండి దే. వి. —పై.—
కుండినుడు సం. వి ఆ పుం 1 మానినీ చూ,
మనుష్యుడు, విణ. 2 బలవంతుడు చూ,
లావరి.
కుండుడు. సం. వి. ఆ పుం గూఢజూడు, మగ
కుండంగ అంతుమగనికే బుట్టినకొడుకు చూ,
పుత్రుడు 1
కుండ. దే వి చూ, రూ- కుండియ.
కుండేవల దే వి. ఒకరకమువల. చూ, వల. 1.
కుండుకాచి. సం. వి ఇ శ్రీ. తెల్లబల్లి
చూ, బల్లి.
కుంతము. సం. వి. ఆ. పుం 1. = కొత్తము,
ఈలె చూ, బాణము 1, 2 కోపభావము
చూ, కోపము, 8 ఆడవి గోధుమలు గనే
ధుక చూ, ధాన్యము, అం 4 దిక్పాల
యధములు ఎనిమిదింటిలో నొకటి: చూ,
దిక్పాలయధములు; 5 ఆయుధములు ముప్పది
రెండింటిలో నొకటి: చూ, బాణము. 1.

కుంతలపత్నము. సం. వి. ఆ పుం. కోసమునాము.
చూ, వెండుక. 1.
కుంతలము సం. వి. ఆ. పుం. 1 కేశము: చూ,
వెండుక. 1; 2 జనము చూ, వేగము, 8;
8. నాంగలి చూ, లాంగలము; 4 పాము
చూ, సర్పము, 5. = కొంతము. కుంతాయుధము.
చూ, బాణము 1, 6. యవలు చూ, ధాన్యము,
అం 7. దేశములు ఏబదియైంటిలో నొ
కటి: చూ, దేశము
కుంతలవర్ధనము. సం. వి ఆ పుం గుంటుగలగర*:
చూ, భృంగరాజము 1.
కుంతలిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. కవ్వముగుల్తి: చూ,
పాలిక
కుంతలోకిరము సం. వి. ఆ. న. నూగుదోస*:
చూ, దోస.
కుంతాలము. సం. వి. ఆ. పుం. = కోదాడు*:
చూ, శ్రీతాళము.
కుంతారి. సం. వి. ఇ. శ్రీ. = —పై.— (ఒక
రకము తాళిపెట్టు)
కుంతి సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1 = గొంతి, పాండవుల
తల్లి, పాండురాజు భార్య చూ, భార్య,
2. కేణుకమను గంధద్రవ్యము చూ, రాజా
ర్థము, 3 గుగ్గిలపురజెట్టు చూ, మహిసాక్షి;
4 అంచుగు * చూ, సల్లకి
కుంతిభోజము సం. వి. ఆ. పుం అన్నపంపర *
చూ పంపరవనస.
కుంతిభోజుడు సం. వి ఆ. పుం. ఒకానొక
రాజు: చూ, రాజు 1
కుంధనము సం. వి. ఆ. పుం మూలుగుట చూ,
మూలుగు 1
కుంధపు. సం. వి ఉ. పుం. 1. శౌభవి కేవము
చూ, బుద్ధుడు; 2 జనచక్రి విశేషము:
చూ, రాజు. 1.

కుండ **తై. వి. 1** = గుంధ. కంబము చూ, స్తంభము, 2. అట్టహాసకము * : చూ, కూట పువ్వము.

కుండకము. సం. వి. అ. పుం. 1 కుండురుక్క. మను గ్రంథము చూ, రాజార్హము, జే. వి.

(1) అభ్యంతరము చూ, మండలము 1,

(2) లోటు చూ, లోపము. 2

కుండనము జే. వి. అపరంజి చూ, లోహము. 1. కుండమము సం. వి. అ. పుం. పిల్లి చూ, మార్గాలము.

కుండము. సం. వి. అ. పుం. 1. మాన్యము* : చూ, మొల్ల, పుం. 2. కుండేరని నిధి చూ, బిడ్డి 2, 3 బండికంటితిరుగుడు చూ, బండి కన్ను, 4 కుండురుక్కనును గ్రంథము చూ, రాజార్హము, 5 కత్తులకుంబట్టు సాన చూ, సాన, 6. పువ్వు: చూ, సుమము, అం. 7. నిధులు తొమ్మిదింటిలోనొకటి చూ, నిధులు, 8. జన్యతాశములలో నొకటి చూ, జన్యతాశములు (చూ, తాళము. 2)

కుండరము. సం. వి. అ. పుం. ఒకరకము తృణము * చూ, తృణము 1.

కుండరుకి సం. వి. అ. పుం చూ, రూ-కుండురుక్తి.

కుండరుపు సం. వి. ఉ. పుం చూ, రూ-కుండురుపు.

కుండహితము సం. వి. అ. పుం వాయులోకము చూ, లోకము. 1

కుండారము సం. వి. అ. పుం. పండి. చూ, సూకరము

కుండి. జే. వి. దీపమును ప్రమిదె చూ, ప్రమిదె (చూ, పాత్రము 6.) (తాయిలోనిగువానిచే జేయబడిన సాత్రముని కొండలంబు) (రూ-కుండియన-కుంజన)

కుండికార్లు. జే. వి. బ. బాలకీర్తి విశేషము చూ, బాలకీర్తి

కుండిని సం. వి. ఈ. (తై.) 1 తామరతీగ * చూ, బిసము. 1, (చూ, పద్మము. 1), 2. పద్మ సమూహము. చూ, పద్మము. 1.

కుండియన. జే. వి. చూ, రూ-కుండి, వి, పుం. 7, అ. 125

కుండు. జే. అ. క్రి. 1 శోకము చూ, దుఃఖము; 2. వగ చూ, దుఃఖము, 8 తక్కువ; తై. 7, అ. 115 చూ, వెలితి, అ. క్రి. 4 ఏడ్చు; భార. దోర్. 2, అ. 824 చూ, శోకించు; 5 కుంగు, భార అర 4, అ. 94 చూ, స్రుక్కు 4, 6. దుఃఖించు చూ, స్రుక్కు 5, 7 తగ్గు, భార. విరా. 8, అ. 182 చూ, సుగ్గు. 9, 8 కాలు చేక్కగా నేల నానించినదచు చూ, వెళ్లు 8.

కుండుడు. సం. వి. అ. పుం వెన్నుడు చూ, విష్ణువు 1.

కుండురము. సం. వి. అ. పుం. 1. కుండురుక్క మను గ్రంథము చూ, రాజార్హము, అం. 2 దర్శలు పదింటిలో నొకటి చూ, దర్శలు. కుండురకము. సం. వి. అ. పుం చూ, కుండురము 1.

కుండురుక్తి. సం. వి. ఈ. (తై.) రూ-కుండరుక్తి అందుగు * చూ, సల్లకి

కుండురుపు సం. వి. ఉ. పుం రూ-కుండరుపు కుండురము చూ, రాజార్హము.

కుండుఁజెల్లు. జే. వి. ఇత్సౌరిక * చూ, శరము (చూ, తృణము. 1)

కుండుపు. సం. వి. ఉ. పుం. కుండురుపు. చూ, రాజార్హము.

కుంజన జే. వి. 1. రూ-కుండి చూ, ప్రిమిదె; 2 వడ్డుదంపుగుంట, భల్లా. 4, అ: చూ, షోలగుంట, 8. ఒకానొకఁజెల్లు చూ, వృక్షము.

కుండెనకొమ్మ. జే. వి. కుండేటికొమ్మ: చూ, శశశృంగము.

కుండెనగిటి. జే. వి. ఒకానొక బాలకీర్తన చూ, బాలకీర్తన

కుండెనగుడి జే. వి. —వై —, కాళ. 8, ఆ. 88. కుండెలు జే. వి. చెవులపోతు. రూ. కుండేలు, భార అది 6, ఆ. 187 చూ, శశము.

కుండేటికొమ్మ. జే. వి. (కుండేలు + కొమ్మ) 1 కుండెనకొమ్మ చూ, శశశృంగము, విణ. 2. హాళక్కి చూ, హాస్యము. 1.

కుండేటివల. జే. వి. కుండేళ్ళనువట్టు వల చూ, వల 1.

కుండేలు జే. వి. చూ, రూ. కుండెలు. కుంద్యిణ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. తెల్లబల్లి చూ, బల్లి

కుంపటి. జే. వి. చేలికాచుకొనుటలాగునగుచానికై నిష్కళలుంచెడు పాత్రము, హాసంతి, ద్వి రా ఆర 158 చూ, పోయ్యి.

కుంపె. జే. వి. తాంబూలపాత్రము, రూ. కంపె, కుప్పె చూ, పాత్రము 6

కుంపెన. జే. వి. చెవిసగ, అంటుజోడు చూ, భూవణము. 2

కుంపెరంగు. జే. వి. (కుండ + పెరంగు) అడుగు పెరంగు, ద్రవ్యము, ఆం. భా. ద్వి. వై 259 చూ, పెరంగు. 1

కుంపిణి. ఆం. వి. అంశ్లేయ ప్రభుత్వమువార కుంపి. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. దుప్పటి, స్థూల కాయము చూ, వస్త్రము, 2. యజ్ఞశాలకు జుట్టు నిడిన అతిగహనమైన వెలుగు. చూ, పోయినము. 1.

కుంభ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. బోగముది చూ, వేశ్య. కుంభకము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. కుండ చూ, గుండము. 8, 2. ఊపిరి బిగబట్టి చేయు గ్రాణాయానుము: చూ, కుంభకాదిత్రయము,

అం. 8. నాడీక్రియలుమాండిటిలో నొకటి చూ, నాడీక్రియలు. (రూ. కుంభము)

కుంభకక్రి. సం. వి. ఈ శ్రీ కలశములను జేసెడు అడుగు: చూ, శ్రీ. కుంభకాదిత్రయము. అం. కేచకము, పూరకము, కుంభకము (8) చూ, త్రయము, (కుంభకము— రూ. కుంభము.)

కుంభకారజాతి. అం. జాతులపనుసెనిమిదింటిలో నొకటి: చూ, జాతులు.

కుంభకారి సం. వి. ఈ శ్రీ. 1 చూ, కుంభ కక్రి; 2. కుంభకారజనము చూ, రసాంజనము, 8 అడవి ఉలవలు చూ, సరటి, 4. మణిసిల చూ, రాయి, 5. కుమ్మర శ్రీ చూ, కుమ్మ రత.

కుంభకారిక. సం. వి. ఆ శ్రీ. అడవి ఉలవలు చూ, సరటి.

కుంభకారుడు సం. వి. ఆ. పుం. = కుమ్మర చూ, మృత్కరుడు

కుంభచ్ఛేదము సం. వి. ఆ. పుం. అంకుశము చూ, సృజి.

కుంభజము. సం. వి. ఆ. పుం. అశ్వత్థము* చూ, రావి.

కుంభజుడు. సం. వి. ఆ. పుం. 1. గురువు చూ, దోణుడు; 2 అగస్త్యుడు చూ, ముని. 1 కుంభకుంబి. సం. వి. ఈ శ్రీ అలాబుప్రభేద ము * చూ, సోజ.

కుంభదాని సం. వి. ఈ శ్రీ. కుట్టని చూ, శంభు

కుంభదీపి కావ్యాయము. పా కుండలోబెట్టిన దీపము పైకి గాన్పింపకుండినను లోపలనే వెలుంగుచుండుననునీతి.

కుంభదోణముగా. జా అపరిమితముగా. కడవ లతోఁ దూములతో ద్విమృరించినట్లు, “అకా లవర్ణంబుఁగురియింపఁ బంపు మొగుళ్ళగములఁ

బగళులు చేలు కుంభద్రోణములు గాఁగ " (హరవిలాసము) "పాదోధరశ్రీణి కుంభద్రోణి ఐములు గుర్రమగించె విమలాంభఃపూరధారావళిన్ " (హంతురంగ), "కుంభద్రోణములుగాఁగ వానగురిసన్ ఘోరాంబుధారా కృత్." (వైజయంతి)

కుంభబీజకము. సం. వి. ఆ. పుం. గుత్తి నేమిలదుగు : చూ, పూతికరణము.

కుంభము సం. వి. ఆ. న. 1. గుగ్గిలము * చూ, మహిసాక్షి; 2. దంతి చూ, ముకూలకము, 3. తెల్లలెగడ * చూ, సర్వానుభూతి, పుం. 4. రూ- కుంభి. కుండ. చూ, భాండము. 3. ఏనుగు కుంభస్తనము చూ, చాస్త్రీ (ఏనుగు కుంభస్తనమునకు దిగువనన్న ప్రదేశము అని అనుచుండు), 8. కుండెడు, 7. వేయిపండ్లు, 8. కుంభకప్రాణాయామము చూ, రూ-కుంభ కము. 3; 9. అన్నపురాని చూ, సాదము. 1, 10. కుంభరాశి చూ, రాశి. 2; 11. = గుబ్బ : చూ, మేనుకల, అం. 12. రాసులు పండ్రెం డింటిలో నొకటి చూ, రాసులు.

కుంభయోని. సం. వి. ఇ. పుం. 1 కుమ్మి * చూ, కుమికి, 2 దోగ్గిణాచార్యుడు చూ, దోగ్గిణుడు, 3. అగస్త్యుడు చూ, ముని 1, 4 వసిష్ఠుడు* చూ, ముని. 1

కుంభల సం. వి. ఆ. శ్రీ: చూ, ముండితిక *. కుంభశాల. సం. వి. ఆ. శ్రీ కుంభనిర్మాణాది గృహము చూ, సదనము 1

కుంభసంధి. సం. వి. ఇ. పుం. కుంభస్తనముల సంధిప్రదేశము చూ, ఆరక్షము 1

కుంభసంభవుడు సం. వి. ఆ. పుం. 1. అగస్త్యుడు: చూ, ముని. 1, 2 దోగ్గిణాచార్యుడు: చూ, దోగ్గిణుడు.

కుంభాంధము. సం. వి. ఆ. పుం. గుమ్మడి * కుంభాంధము,

కుంభాండి. సం. వి. ఈ శ్రీ: —పై—

కుంభాండుడు. సం. వి. ఆ. పుం. బాణాసురని మంత్రి: చూ, మంత్రి 1

కుంభారతి. మి. గా. వి. ఆరాతికా విశేషము : చూ, అథపూరతి.

కుంభి. సం. వి. ఇ. శ్రీ 1. పినగుమ్మడు * చూ, మహాఫలము, ఈ. శ్రీ 2 కలిగొట్టు * చూ, సాలి. 2, 3. నేలకలిగొట్టు * చూ, సాలి. 2, 4. నీరుప్పిబ్బ * చూ, పప్పిలి, 5 తింగపాచి * చూ, శైవలము, 6 పంట కుండ చూ, భాండము 3; న. పుం. 7. ఏనుగు చూ, చాస్త్రీ, 8 కుమ్మరి చూ, చక్రి. 5, 9. మొసలి చూ, మత్స్యము 1, 10. గుగ్గిలము * చూ, మహిసాక్షి.

కుంభించు సం. స. క్రి. (డోపిరి) బిగబట్టు చూ, బిగబట్టు

కుంభీక. సం. వి. ఆ. శ్రీ 1. నీటిపాచి * చూ, తృణము 1, 2. కలిగొట్టు: చూ, సాలి. 2.

కుంభీకము సం. వి. ఆ. పుం, శ్రీ వారిపర్తి * చూ, శైవలము.

కుంభిని. సం. వి. ఈ శ్రీ 1. నేల చూ, భూమి 1, 2 ఆడేనుగు చూ, చాస్త్రీ.

కుంభిపాకీ సం. వి. ఈ శ్రీ. పినగుమ్మడు * చూ, మహాఫలము

కుంభిలము. సం. వి. ఆ. పుం. శాలమనుచేప చూ, మత్స్యము. 1.

కుంభిలుడు సం. వి. ఆ. పుం. 1. చోరుడు చూ, మ్రుచ్చు. 1, 2 పరుల వ్రోకభావముల హరించువాడు. చూ, ముచ్చు. 1; 3. కన్న పుడొంగ: చూ, మ్రుచ్చు. 1, 4 భార్యతోడఁ బుట్టినవాడు: చూ, శ్యాలుడు.

కుంభీకము. ఛం. వి. ఆ. పుం. 1. పున్నాగము *

ఃచూ, పొన్న, 2 కుంభిక, తీగపాచి *
ఃచూ, తృణము. 1.

భీనసము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. పాము చూ,
సర్పము, 2 విమన్యాలలు కృక్కాడుపాము
చూ, సర్పము

కుంభీనసి సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1 ఆడుపాము
చూ, సర్పము, 2. లననానురనితల్లి

కుంభీపాకము అం నరకములు ఇరువదియొకటిం
టిలో నొకటి చూ, నరకములు

కుంభీరమక్షిక సం. వి. ఆ శ్రీ. ఘోషి,
నీరుపట్టిగ చూ, మక్షిక

కుంభీరము సం. వి. ఆ పుం. 1. మొసలి చూ,
మత్స్యము. 1, (కాటుమొసలి అనికొందలు),
2. పాము చూ, సర్పము.

కుంభీరుడు. సం. వి. ఆ. పుం. దొంగ చూ,
మృచ్చు. 1.

కుంభీలము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. ఒకానొకచేప
చూ, మత్స్యము 1, 2. కాటుమొసలి చూ,
మత్స్యము 1, అం. 8 నరకములు ఇరువది
యొకటింటిలో నొకటి చూ, నరకములు.

కుంభీలుడు సం. వి. ఆ. పుం. దొంగ చూ,
మృచ్చు 1

కుంభుడు. సం. వి. ఆ. పుం. 1 కుంభకగని
కుమారుడు ఒకానొక రక్కసుడు చూ,
రాక్షసుడు 1, 2 వైశివండు, బహువే
శ్వోప భోగరశికుడు చూ, విటుడు
కుంభోలాఫలకము సం. వి. ఆ. న గుగ్గిలము*
చూ, మహిసాక్షి. (కుంభోలాఖిలకము అని
కొందలు.)

కుకరి సం. వి. ఈ. శ్రీ. చెల్లరాడు చూ,
దండవిష్కంభము.

కుకరుడు సం. వి. 1. కుడి, ఈచేబోయిన
చేయిగలవాడు. చూ, కోడి, 2. చెడ్డవరి
కుక్కరాజు: చూ, రాజు. 1

కుకీలము. సం. వి. ఆ. పుం. కొండ: చూ,
పర్వతము.

కుకుందరము. సం. వి. ఆ. న. 1 పిఱుందిమీది
గుంత. చూ, గుంత 2; 2 ఒకానొకచెట్టు.
చూ, కుక్కురిచ్చు.

కుకుమండు సం. వి. ఆ. చూ, రూ- కూకుమండు.
కుకుభ. సం. వి. ఆ. శ్రీ ఎత్తాకులతోటకుర:
చూ, కాకము 1.

కుకురము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. సితావరము*:
చూ, కాకము. 1, 2 గండివనము* చూ,
సౌజేయము, 8 కుక్క చూ, కునకము;
4 ఏబదిచూలుచేళములలో నొకటి చూ,
చేళము.

కుకురుడు. సం. వి. ఆ. పుం. ఒకానొకరాజు:
చూ, రాజు. 1.

కుకుటి సం. వి. న. పుం. బూరుగు *. చూ,
కాల్మలి.

కుకులము సం. వి. ఆ. న. 1. వనీనాటివగుంట,
పుం. 2 ముర్దురము, కుమ్మ: చూ, నిప్ప;
8 కవచము చూ, బొందడము, అం. 4. అగ్ని
భేదములు నాలుగింటిలో నొకటి. చూ,
అగ్నులు

కుకోలము. సం. వి. ఆ. న. కోలి. బదరి * చూ,
రేగు.

కుక్క వై వి 1 = కురుక్కర. వేపి. చూ, కున
కము, విణ, 2 కుత్తిరము, నిక్కువము, కీడ్వం
బడిది, అధయము చూ, హీనము 1

కుక్కగొడుగు ద్వ. వి. ఛత్రాకము * చూ,
పుట్టగొడుగు. (ఇది ఋతుక్తమును, మూత్ర)
మును బారీచేయును)

కుక్కగొడుగులు. పా బూజులో నొకబాటి
యైనను కుక్కగొడుగుల కాకారముగలదు.
ఇవి తెల్లగాను, మృదువుగానుండి లావైన
ప్రకాండముతో బిచ్చ గొడుగును బోలియుం.

దూను ముదిసిన కుక్కగొడుగును దెచ్చి కాగి
తముమీడ విడిమియెడల నల్లని మార్లము
రాలును. ఈ మార్లములో శ్రీ పురుష లీజము
లుండును. దీనివలననే కుక్కగొడుగులసంతతి
వృద్ధియగుచున్నది.

కుక్కటోలసి. వై వి. = కుక్కరతులసి, ఫణిర్ణ
కము * చూ, తులసి (దీని ఆకుయొక్క
పసుర తామర పోగొట్టును)

కుక్కటోకబట్టుకొని గోదావరినియీచుట. లో
ఉదా. — కొత్తవాని సాహాయ్యంబున
బ్రాత్యయంబునిడికడికి మార్తరబరిమార్తమంట
శునకవాలంబు బట్టుకొని కడలి గడవగడ
గుట. (నీతిచంద్రిక - విగ్రహము) (శునకవా
లము = కుక్కటోక)

కుక్కపాల ద్వ. వి. చటుపతికి * చూ,
చిత్ర్య 5

కుక్కబూరుగు ద్వ. వి. ఒకానొకబూరుగు *
చూ, కాల్యూరి.

కుక్కముల్లు ద్వ వి ఒకానొకకోగము చూ,
కోగము 1

కుక్కమూతిపిండె ద్వ వి కాపుడినప్పడు గలి
గడు పిండె చూ, శలాటపు. 2

కుక్కమేడి ద్వ వి కాకోదుంబరిక * చూ,
బామ్యమేడి

కుక్కవాయింట ద్వ వి శ్వాసబర్పర * చూ,
వాయింట (దీనిపసుర చెవిలోపోసిన పోటు,
చీము తగ్గును)

కుక్కవావింట. ద్వ వి — వై —

కుక్కి డే. వి 1 పల్లము చూ, రంధ్రము, 1,
2. త్రాశ్వునదలి పల్లముపడిన మంచేము; భో
5 ఆ 288 చూ, మంచేము; 8 చిన్నమం
చేము; చూ, మంచేము; విణ. 4 మిక్కిలి
భోత్రుగలది; చూ, భోత్రు. 2.

కుక్కినపేను చా. వి. గోటిలో నొక్కినపేను.
“కుక్కినపేనువలె అణగియున్నాడు.”

కుక్కినడు. ద్వ ఆ. క్రి. (కుక్కి + పడు) పల్ల
ముపడు, వి, పు. 4, ఆ. 815.

కుక్కు. డే. స క్రి. (గోరుతోపేను) నొక్కు;
(బట్టులు పెట్టెలో) నొక్కు; (గొంతుకలో
ముద్ద) నొక్కు మొ చూ, పినుకు. 1.

కుక్కుట. అం. మల్లశాస్త్రములోని గతులు పం
డ్రెండింటిలో నొకటి చూ, గతులు.

కుక్కుటకము. సం. వి ఆ. పుం 1. గంపులుగ
చూ, బెళ్ళగువ్వ, 2 కోడి. చూ, పుంశా.

కుక్కుటధ్వజేడు. సం. వి. ఆ. పుం. తమార
స్వామి చూ, స్కందుడు.

కుక్కుటపుదండ అం. మల్లశాస్త్రములోని
దండలు పండ్రెండింటిలో నొకటి చూ,
దండలు

కుక్కుటమంటపము సం వి. ఆ. పుం. ముక్తి
మండపము చూ, సదనము 1

కుక్కుటమర్దకము. సం. వి ఆ. పుం గొడసాల*
చూ, డేవగంధ.

కుక్కుటమస్తకము. సం. వి ఆ. న. చవ్యము*
చూ, వివ.

కుక్కుటము సం వి ఆ. పుం. 1. = కోడి చూ,
పుంశా, 2 అడవికోడి చూ, పుంశా 8 గంప
పులుగు; చూ, బెళ్ళగువ్వ, 4 కపటము;
చూ, వ్యాజము. 1, 5 కుక్క చూ, శున
కము, బ. 6. మిణుగులులు చూ, నివ్వ,
అం. 7 తిర్యక్రణబంధములు యెనిమిదిం
టిలో నొకటి చూ, తిర్యక్రణబంధములు,
8 దండలు పండ్రెండింటిలో నొకటి చూ,
దండలు, 9 అసనములునువృద్ధింటిలోనొకటి
చూ, అసనములు.

కుక్కుటాండభస్మము. పా. పొదిగిన కోడిగుడ్డు
డిప్పలోని భారమార్తము 2 భా, ఇంగిలికము

1 భూతముల సాకులరసముతోనూటి బిళ్ళచేసి
 25 పిడకలతో, పుటముచేసి నిమ్మపండ్ల రస
 మతో నూర్యపుటము బెట్టవలెను. అప్పుడు
 సింహురించును ఇది శిశువులకు బృందము,
 కఫము, దగ్గు మున్నగునవి తగ్గించును
 కుక్కుటాండము సం. వి. ఆ. పుం. ప్రిహివిశే
 వము చూ, ధాన్యము
 కుక్కుటాభము సం వి ఆ. పుం కుక్కుటాతు
 ల్యవనచరమను పాము. చూ, సర్పము.
 కుక్కుటాహి. సం వి ఇ. పుం —పై—
 కుక్కుటి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1. ఆడుకోడి,
 పెట్టు చూ, పుంజి, 2 అనత్యపునడక, 8 బూ
 రగు* చూ, కాల్యూరి
 కుక్కుటుండు. సం. వి ఆ. పుం. నేర్పరి*చూ,
 సమర్థుండు, 2 కిరాతపుత్రుండు 3. శూద్ర
 పుత్రుండు (విశ్వకోశము)
 కుక్కుడు. జే వి అనుముడు చూ, పీడనము.
 కుక్కుడుండు సం వి ఆ పుం. సాలంకృత
 కన్యాదాత రూ-కూతురుండు
 కుక్కుభము సం. వి ఆ పుం 1 గంపపులుగుః
 చూ, బెళ్ళగువ్వ, 2. అడవికోడి చూ, పుంజి
 కుక్కురమృపు. సం. వి. ఈ. పుం. ఒకానొక
 చెట్టు చూ, కుకుందరము 2.
 కుక్కురము, సం. వి. ఆ న 1. స్థాణేయమను
 గ్రంథము, గండివనము* చూ, రాజారము,
 2. కొక పుష్పము* చూ, మాచిపత్రి, పుం.
 3 రూ-కుక్కురము. = కుక్కు: చూ, శున
 కము; 4. దశార్థ దేశము: చూ, దేశము.
 కుకుము. సం వి. ఆ పుం. జరరము* చూ,
 భూణము. 1. (చూ, కడుపు)
 కుక్కి. సం. వి. ఇ. పుం, స్త్రీ 1 —పై.—,
 2. నీలమణియొక్క తెల్లగాఁ బైకగయు
 రేఖారూపదోషము* చూ, రత్నము. 1, అం
 3. పురమలక్షణాంగములు ఏబది యెనిమిది

టిలో నొకటి చూ, లక్షణాంగములు. (చూ,
 కడుపు). 4 స్త్రీలక్షణాంగములు ఏబది
 యెనిమిదింటిలో నొకటి* చూ, స్త్రీలక్ష
 ణాంగములు. (చూ, కడుపు)

కుక్షింభరి సం. వి. ఇ. ఇ. ఉదరంభరి. చూ,
 పొట్టకూటివాడు.

కుక్షిస్థమక్షికాన్యాయము. పా. కడుపులోఁబడిన
 యీగ తినినయన్న మంతయు వెడలఁగ్రిం
 చిన రీతి.

కుక్షిస్థరణావర్తి అం. అశ్వశాస్త్రములోని
 అశుభావర్తములలో నొకటి చూ, అశుభా
 వర్తములు.

కుక్ష్యవర్తి అం —పై—

కుఖనకము సం వి. ఆ పుం 1. ఎలుక చూ,
 మూషికము, 2. పంది; చూ, నూకరము.

కుచండిక సం. వి ఆ. స్త్రీ. చొంగ * చూ,
 సగవ

కుచందనము సం. వి. ఆ న. 1 ఎఱ్ఱగందము
 చూ, వాసన, 2. ఎఱ్ఱగందము * చూ,
 పత్రాంగము 1, 3. కువ్వము చూ, మండ
 లము 3, 4 బుపజిత్తి* చూ, భూర్తము,
 5 కుంకుమము చూ, వన్నీశిఖము. 1.

కుచఫలము. సం వి ఆ పుం. వాడిమము.*
 చూ, దానివృత్తి.

కుచమర్దనము సం. వి ఆ. న. ఒకరకము బాహ్య
 రతి చూ, రతిబంధము.

కుచము. సం. వి ఆ పుం చేన్న చూ,
 స్తనము.

కుచములు అం. చుంబనస్థానములు తొమ్మిది
 టిలో నొకటి చూ, చుంబనస్థానములు.

కుచరండు. సం వి. ఇ. 1. తిన్నగా నడచు నేరని
 వాడు, 2. పురుల దోచుమును చెప్పవచ్చుడు,
 నిక్కవప్రమాటలాడువాడు; చూ, కుచాడు.

కుచాంగే. సం. వి. ఈ. శ్రీ చక్రిక * :
చూ, పులిచింత.

కుచానము. సం. వి. అ. స. చూచుకము చూ,
ప్రసము

కుచాలింగనము. సం వి అ. స. ఆలింగనములు
పనువాలింగిలో నొకటి: చూ, ఆలింగన
ములు (చూ, సంక్షేపము 1.)

కుచాక్షేపము. అం. బాతస్మరాలింగనములు యెని
మిదింటిలో నొకటి చూ, ఆలింగనములు.

కుచికము. సం వి అ పుం, న ఆంధ్రాహి ఆను
చేప చూ, మత్స్యము 1

కుచేల. సం వి. ఆ. శ్రీ చిటుబాద్ది * చూ,
కుచేలము. సం వి అ. పుం. = కుచ్చెలిగంత

చినిగినబట్ట: చూ న ప్రము, వైరాగులబొంత
(అని కొందఱు)

కుచేలి. సం వి ఈ. శ్రీ: చూ, కుచేల *

విద్యకర్ణి
కుచేలీపాఖ్యానము పా. ఈగ్రంథమునకుకర్ణ
గట్టు ప్రభువు. (18 కలాది)

కుచ్చి చే వి చిన్నగుడిసె. చూ, సదనము 1.
కుచ్చితము. వై విణ = కుత్సితము, కీడ్వంబడి

నది చూ, హీనము. 1
కుచ్చితుండు వై విణ = కుచ్చితుండు. చెనటి

చూ, వ్యాధుండు 2.
కుచ్చిశ్శు. వై వి బ. గుచ్చీరూ-కుచ్చెల్లు వలిభము

చూ, పింతె 4
కుచ్చె వై వి 1 —వై.— (బ కుచ్చెశ్శు)

(రూ- కుచ్చెల-కచ్చి). 2 కంపులతో
జేసినపని

కుచ్చెతీయు. ద్వ స క్రి. (రత్నములను) సాన
బట్టు.

కుచ్చెల చే. వి 1. ఎనిమిది గొట్టాలకొలది,
2 కంకులతోడి జొన్నూపు లోనగువాని

ప్రాప్త: 8 కుచ్చ: చూ, పింజె. 4.
కుచ్చెల: చే. వి. చూ, రూ- కుచ్చెలి *

కుచ్చెల: చే. వి. చూ, రూ- కుచ్చెలి *

కుచ్చెశ్శు. వై వి. బ. = గుచ్చి: చూ, రూ-
కుచ్చిశ్శు; 2 ఒకరకము బాలికాక్రీడ: చూ
బాలికాక్రీడ

కుచ్చేలి. చే వి ఒకదినును కూరారు * : చూ,
ఘోలి.

కుచ్చేలిగంత. వై. వి = కుచేల రూ- కుచ్చేలి
బొంత, పగ. 1, అ. 181: చూ, నస్త్రము,
సన్యాసులలోనగువారు ధరించెడు బొంత.
(అని కొందఱు)

కుచ్చేలి. బొంత వై వి = —వై.—, య 8,
అ. 58 (రూ- కుచ్చేలి- గుచ్చేలి)

కుచ్చే. వై వి. = గుచ్చము. గుత్తి చూ,
పూగుత్తి, 2 తెక్కాపుగుడ్డయొక్క క్రింది

కొన కుచ్చు చూ, జల్లి. 3. జడగంటు, చూ,
భూషణము. 2, బ. 4 కొనచెవినిగ చూ,

భూషణము. 2, 5. శ్రీలజడయందుఁ జేర్చి
యల్లుకొనెడి నగ చూ, భూషణము 2.

కుచ్చేమీను వై వి. విక్కి-లిపుచ్చులుగల చేప,
గండోలము. చూ, మత్స్యము 1.

కుచ్చెలమెకము. వై వి (కుచ్చులు + మెకము)
చమరీచ్చుగము చూ, సురపుమెకము.

కుజ. సం. వి అ. శ్రీ. 1. కాత్యాయనీదేవి
చూ, పార్వతి 1, 2. శ్రీరాముని భార్య

చూ, సీత
కుజంభుండు. సం. వి. అ. పుం. చేపి దోచు

కొను దొంగ, పగటిదొంగ (అని కొందఱు).
చూ, ముచ్చు. 1.

కుజంభిరుండు. సం. వి అ. పుం. —వై —
కుజంభిరుండు. సం వి అ. పుం. —వై—

కుజనుండు. సం. వి. అ. పుం. కుత్సితపురుషుండు
చూ, వ్యాధుండు 2.

కుజపుట. సం వి. ఆ. శ్రీ. కృష్ణవల్లి, సురలి *

చూ, తాంబూలవల్లి.

కుజపీయము సం వి అ. పుం. విదురీయము:

చూ, రత్నము. 1.

కుజము. సం వి. అ. పుం. 1 చెట్టు చూ, వృక్షము,

2. కుజయనుడుర్గతి చూ, సరకము.

కుజలము. సం. వి అ న పులికడగు: చూ, శుక్రము. 1

కుజకారము సం వి. అ. పుం. మంగళవారము చూ, వారము. 1

కుజాష్టమభృగువట్కుదోషము. పా. అనగా- అంగారకుండు వివాచాలగ్నమునకు యెనిమిదింటుండైన మృత్యుప్రదించినయు, నిదియే కుజాష్టదోషంబనియు, మఱియు, నీశుభలగ్నమునకు ఆఠింట శుక్రండుండిన భృగువట్కుదోషమనియు దీనికే వైవాజిప్సిన ఫలమనియు కుజ శుక్రలు గగిహయద్ధమందు శత్రువుచేత జయింపబడినను, తిరస్కరింపబడినను, శత్రుత్వేత్రముల నీచత్వేత్రములను పొందినను అస్తమానమును బొందియుండినను బలరహితులగుట వలన దోషములేదని కొందఱియభిప్రాయమైన నాయభిప్రాయము గ్రంథకర్తకు నత్యాశ్చ్యమగుననియభిప్రాయము. కాలామృతము 77 శ్లో॥

కుజుండు. సం వి అ పుం 1 అంగారకుండు చూ, రాహువు. 2, (కుజునకు స్వవర్ణములు 3, శుభవర్ణములు 11, పాపవర్ణములు 5, కుజ దశ ఏడువత్సరములు, కుజునికి మిత్రులు= గురు, చంద్ర, రవులు, శత్రువు=బుధుండు, సములు= శుక్ర, శనిలు ఇత్యాది, 2 సరకానురుండు చూ, మహీనుతుండు.

కుజశము. సం. వి. అ. పుం. కుజశమను చేప చూ, మత్స్యము. 1.

కుజటి. సం వి. ఈ శ్రీ పొగమంచు చూ, హిమము

కుటంకము సం. వి. అ. పుం ఇంటికప్పు చూ, పటలము.

కుటంగకము. సం. వి. అ. పుం. వృక్షలతాదులు గల యడవి చూ, విహినము.

కుటంసటము సం. వి. అ. న. 1. రూ- కుటన్నటము చుండుగము *: చూ, శోణకము; 2. కుంగమునై * చూ, ముస్తకము

కుటకము. సం వి. అ. పుం. చెల్లరాడు: చూ, దండవిష్కంభము.

కుటచము సం. వి. అ. పుం. = కొడిసె, రూ- కుటజము * చూ, వత్సకము (ఇది వర్షర్తువున బూచును)

కుటజము. సం వి అ పుం. 1 = —పై— (రూ- కూటజము), 2 అగిసె * చూ, శుకనానము, 3 ద్రోణము *: చూ, తుమికి.

కుటజుండు సం వి అ. పుం. 1 అగ్నిస్తుండు. చూ, ముని 1, 2. కుంభజుండు. చూ, దోణుండు

కుటన్నటము. సం వి అ. న చూ, రూ- కుటంసటము.

కుటపము సం వి అ. పుం. 1 ఇంటికోట చూ, వనము 2, 2. మానెడు, (విశ్వకోశము) చూ, నేరు

కుటపుండు సం వి అ. పుం. కుటపుండనుని: చూ, ముని 1.

కుటమంగళము సం వి. అ. పుం ఆరుజాశ్వము చూ, హయము.

కుటము సం వి. అ. పుం. న. కుండ చూ, భాండము 3, పుం. 2 గుడిసె చూ, సదనము 1 (గృహమనివిశ్వకోశము), 3. చెట్టు: చూ, వృక్షము, 4 అంచు చూ, చెంగు

కుటరము. సం వి. అ. పుం. చెల్లరాడు చూ, దండవిష్కంభము. (రూ- కంరరము)

కుటరాజము. సం వి. అ. పుం. మెఱుగుకెట్టి చూ, సర్పము

కుటారి సం వి. ఈ శ్రీ 1. శేల్లరాడు చూ, దండవిష్కంభము; 2 కన్యపుగుత్తి చూ, మంథానము.

కుటారుణ. సం. వి. ఆ. శ్రీ త్రిపుత * చూ, సర్వానభూతి.

కుటారుపు. సం. వి. ఉ. పుం. 1. కేరా చూ, సదనము. 1. 2. ఎండ్రోకాయ చూ, శీత, 3. పిట్ట చూ, పక్షి.

కుటలము. సం. వి. ఆ. న ఇంటికప్పు చూ, పటలము. (ఇంటిమారుతని హారావళి)

కుటనారిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. దాసి మా, పరిచారిక.

కుటాక కే వి. ఒకానొకపక్షి చూ, పక్షి కుటారము సం. వి. ఆ. న. సంభోగము చూ, సంయోగము, 2 గొంగడి చూ, రల్లకము.

కుటి సం. వి. ఇ. పుం. 1 చెట్టు చూ, వృక్షము, 2. ఒడలు చూ, శరీరము, ఇ. శ్రీ 3 = కోటి ఆయుధపుటందు చూ, వాదర, 4 బాడప చూ, బుడిపి, ఇ పుం, శ్రీ 5 గుడిసె చూ, సదనము. 1, 6. సభాగృహము, గుడిసె (అని కొందఱు) చూ, సదనము 1, (రూ-కుటిక-కుటిరము), ఈ శ్రీ. 7 నీళ్ళు మోసెడు పనికితై చూ, పరిచారిక, 8 మురియను గంధద్రవ్యము చూ, రాజార్ద్రము, 9. వివిధవర్ణముల పూలగుత్తి చూ, పూగుత్తి.

కుటిక సం వి. ఆ శ్రీ = గుడిసె సభాగృహము (అని కొందఱు) చూ, సదనము 1 కుటిచరము సం వి. ఆ. పుం జలనూకరము చూ, నూకరము

కుటితము సం విణ వంకరై నది చూ, వంకర కుటిరము సం వి. ఆ. న. రూ- కుటిరము = గుడిసె చూ, సదనము 1

కుటిల సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. ఒకానొకయేలు చూ, సడి; విణ. 2. వంకరై నది చూ, వంకర.

కుటిలశేకము. సం. వి. ఆ పుం. పాశీశస్త్రలక్షణము చూ, లక్షణము 1.

కుటిలము సం విణ వంకరై నది చూ, వంకర కుటిలిక. సం వి. ఆ శ్రీ. మంగలవాడు వెండుకలూడవీసెడు సాధనము: చూ, తండసము.

కుటిలుడు సం. వి. ఆ. పుం ఆన్యజ్ఞుడు చూ, వ్యాధుడు 2.

కుటిచకము సం. వి. ఆ పుం గాడిదే చూ, రాసభము

కుటిచకుడు. సం వి. ఆ పుం. 1. ఒకానొకయతి చూ, ముని 1, 2. వంకరదారి బోవు వాడు, 3 పుత్రాన్ని ముచే జీవించువాడు, (తి శే) చూ, పుత్రాన్ని ముడు.

కుటిచరకుడు సం. వి. ఆ పుం. ఒకానొకయతి చూ, ముని 1

కుటిచరము. సం వి. ఆ పుం. ఎండ్రోకాయ, (తి శే) చూ, శీత

కుటిరము సం వి. ఆ పుం, న 1. = గుడిసె, రూ-కుటిరము చూ, సదనము 1, పుం 2 కంబడి చూ, రల్లకము; 3 రథము చూ, శకటము

కుటుంగకము. సం వి. ఆ. పుం. 1. వృక్షలతాకులు గల గృహము చూ, సదనము 1, 2 వృక్షములు లతలుగల యడవి చూ, విషినము, 3 ఇంటికి పప్పు చూ, పటలము

కుటుంబము సం. వి. ఆ. పుం పెండ్లాము బిడ్డలు లోనగువారు చూ, సంసారము 1.

కుటుంబి. సం వి. ఆ పుం 1 కుటుంబపోవకుండైనవాడు, విణ 2. ఆరకాడు. చూ, వ్యవసాయి.

కుటుంబిని. సం. వి. ఈ శ్రీ. పురంధ్రి చూ, శ్రీ. కుటుండు. సం. వి. ఆ. పుం. రూ-కుటుండు. చూ, తాతిపనివాడు.

కుటువు. సం. వి. ఆ. పుం. న గృహము చూ, సదనము

కుట్టకుడు సం. విణ రూ-కుట్టాకుడు. భేదిం చువాడు చూ, నలుకువాడు.

కుట్టడము చే వి కుట్టువని. కుట్టనము. సం. వి ఆ న. ఛేదనము చూ, నలుకుడు

కుట్టని సం వి. ఈ. శ్రీ, కుంఠనకతై చూ, శంభళి.

కుట్టమితము సం. వి ఆ. న దంతపీడనాదులచేఁ గోపభావమభిసరించినను లోపల మిక్కిలి యానందమును పొందునట్టి శ్రీలయొక్క శృంగారచేమి విశేషము చూ, హారము (రూ-కుట్టమితము)

కుట్టాకుడు. సం. విణ. చూ, రూ-కుట్టకుడు. కుట్టారము. సం. వి ఆ పుం. కొండ చూ, పర్వతము.

కుట్టారుగలు చే వి. బ. (కుటుచీ + ఆరుగలు) కోద్రవిశేషము. మూడు నెలలకుఁ బండు కుటుచీయారుగలు చూ, ధాన్యము

కుట్టవలు. చే. వి. బ (కుటుచీ + ఆవలు) ఒక రకము ఆవాలు చూ, సర్ప పము.

కుట్టి సం. వి ఇ పుం. కోవిరుడు చూ, విద్వాంసుడు

కుట్టినతేలు, కుట్టకున్న కుమ్మరపురువు లో ఉదా. — అస్మదీయతాంతికి ఫలంబుతోడనఁ గలిగె. కుట్టినంకలండు కుట్టకున్నం గుమ్మరి పుర్రండుగాజే (నీతిచంద్రిక-మిత్రభేదము) కుట్టినము. సం. వి ఆ పుం, న 1. తాతికట్ట నపునెల, నెలకట్టు చూ, భూమి 1, పుం 2. దాడిమము * చూ, దానిమ్మ

కుట్టమితము అం. రూ-కుట్టమితము. శృంగార చేష్టలు పనునెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, శృంగారచేష్టలు.

కుట్టియ చే. వి. గుడ్డస్థానము. రూ-కుట్టె చూ, ముడ్డి

కుట్టిహారిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. దాసి చూ, పరిచారిక.

కుట్టిరము. సం. వి ఆ పుం కొండ చూ, పర్వతము.

కుట్టు. చే వి. 1. శూలరోగము, కొంచెము కడుపునొప్పి (అని కొందఱు) చూ, శూల, 2 కుట్టుడు చూ, మాసిక. 1, 3. కుట్టుట చూ, న్యూతి. 1, 4 పొయ్యిలో క్రిక్కిరిసి యుండు బూడిద లోనగునది చూ, భస్మము, స. క్రి. 5. ఆకులుకుట్టు చూ, పొడుచు. 8, 6. గుడ్డకుట్టు చూ, పొడుచు. 9, 7. తేలు లోనగునది కుట్టు; భార ఆర 1, ఆ 251: చూ, పొడుచు. 6; 8. చీమకుట్టు. చూ, పొడుచు 10. (నల్లికుట్టు, దోమకుట్టు మొ) కుట్టుకొడ. ద్వ. వి కుట్టుపోగులు చూ, భూషణము 2.

కుట్టుడాకు చే. వి. (కుట్టుడు + ఆకు) పుల్లియ చూ, విస్తరి.

కుట్టుడు చే వి. కుట్టుట, రూ-కుట్టు.

కుట్టుతేలు. చే వి 1. తుద్యుండు చూ, వ్యాధుడు. 2, 2. ముల్లు చూ, నితాగ్రము.

కుట్టుపనివాడు. వా వి: చూ, కుట్టపువాడు కుట్టుపోగులు. చే వి ఉంగరముపంటి వట్టి పోగులు చూ, భూషణము. 2.

కుట్టుపోయు. చే స. క్రి కుట్టు

కుట్టునులు చే. వి. (కుటుచీ + ఉనులు) కొఱ ప్రాణము, కొంచెముమిగిలియున్న ప్రాణము చూ, పాణిము 6

కుట్టె. చే వి చూ, రూ- కుట్టియ.

కుట్టుము స. వి. ఆ. న నన చూ, మొగ్గ 1 కుట్టులము. సం. వి. ఆ న 1. నరకవిశేషము చూ, నరకములు, పుం. 2 ఆరవిరిమొగ్గ చూ, మొగ్గ. 1. (రూ- కుడ్డలము)

కుట్ర. జే వి 1. కుచ్చితము చూ, హీనము. 1,

2 మోసము చూ, వంచన.

కుట్రపువాడు. జే. వి. కుట్టుపనిచేయువాడు

చూ, పొచికుడు.

కుతరము. సం వి ఆ పుం 1 శీల్లరాడు, రూ-

కుటరుము చూ, దండవిష్కంభము, 2 తుంగ

మదై * చూ, ముస్తకము.

కురము. సం వి. ఆ. పుం. రూ- కుటము చెట్టు

చూ, వృక్షము.

కుతాకుపు. సం వి. ఉ. పుం. ఒకానొక పిట్ట

చూ, పక్షి.

కుతాటంకము. సం. వి. ఆ. పుం, న. చెట్టు చూ,

వృక్షము.

కుతారము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 —పై—

2 = గొడ్డలి, స్వధితి చూ, ముద్దము

కుతారి. సం వి. వ్. పుం జమదగ్ని కొడుకు

చూ, పరశురాముడు.

కుతాయపు. సం వి ఉ పుం 1. చెట్టు చూ,

వృక్షము, 2 కోతి చూ, వానరము, 3 చూ,

శత్రుకారండు.

కురి సం. వి ఇ. పుం. 1 కొండ చూ, పర్వ

తము, 2 చెట్టు చూ, వృక్షము

కురికము సం. వి. ఆ. పుం మృత్యులి, కుష్టము

చూ, మండలము 3

కురేరకము. సం వి ఆ పుం 1 నల్లగడ్డర *

చూ, పర్ణాసము, 2 గడ్డర * చూ, పర్ణా

సము.

కురేరజము సం. వి. ఆ. పుం. 1-2. —పై—

3 తెల్లతొళసి * చూ, తులసి

కురేరపు. సం. వి. ఉ. పుం. చామరవాతము చూ,

వాయువు.

కుడక. జే. వి. 1. వారికేళ పేతము చూ,

కొబ్బర. 2, 2 గంధము మొదలగునవి యెంచు

సాత్రు: చూ, పాత్రము. 3.

కుడపము. సం. వి. ఆ. పుం. మానిక. చూ,

నేర 1 (రూ-కుడవము)

కుడవము. సం వి ఆ. పుం —పై—

కుడి. సం వి ఇ. పుం. 1. దేహము చూ, శరీ

రము, జే వి (1) అపసవ్యము “కుడికన్న-

కుడికాలు- కుడిచేయి- కుడిపక్క.” మొ

చూ, వలవల, (2) కుడపు, పంచ నా. 4

ఆ. 100 చూ, సాపాటు

కుడిచికూర్పుండుట జా తీరికగానుండుట “ఆ

గోపాలుండు కుడిచికూర్పుండలేక చెట్టుగొట్టి

వైన వేసికొనెను” (ధర్మజ), కుడిచికూర్పుండి

వెతలెచ్చ కొంటి మొకటి ” పృథ్వావతీ

ప్రచ్యుత్తము

కుడితి జే వి. కడుగు చూ, శుక్తము 1

కుడినీరు ద్వ వి. త్రాగదగినజలము “కుడినీరు

మేడలు.” వసు 4, ఆ 72 చూ, నీరు 1.

కుడిపి వై వి = కురుపి, భో 5. ఆ. 841

చూ, కురుపి

కుడిభుజముగుట. జా ఖోడుపాటగుట “కుడి

భుజమైరమ్మ గొబ్బున నెనుపోతు, కానకల్

జేతునూకాలతల్లి ” (కవిచకోర చందో)

దయము)

కుడిమిగాడు. జే వి రూ-కుడిమివాడు చూ,

వ్యాళగ్రహి

కుడిమివాడు జే వి —పై—

కుడియడుగుపడవడి జే వి 1 మల్లకాత్రము

లోని పరువళ్ళు పండ్రొండింటిలోనొకటి చూ,

పరువళ్ళు, 2 విసరులు పడునాలుగింటిలోనొకటి

చూ, విసరులు

కుడివరదండ అం. మల్లకాత్రములోని దండలు

పండ్రొండింటిలో నొకటి చూ, దండలు.

కుడివరభృంగి. అం —పై—

కుడిశము. సం. వి. ఆ. పుం. = గుడి. కుడిశమన

చేప చూ, మత్స్యము. 1

కుడినుడిగలబాడు అం. ఉత్తమశ్రీ సామాన్య
లక్షణములలో నొకటి: చూ, ఉత్తమశ్రీ
సామాన్యలక్షణములు.

కుడుంగము. సం. వి. అ. పుం 1 పాదరిట్టు: చూ,
సదనము. 1, 2 ఒకానొక చేప చూ,
మత్స్యము 1.

కుడుక దే. వి తక్కుడతట్ట చూ, స్వోఽను.

కుడుక్క అం. అనధవాద్యములు పదునెనిమిది
టిలో నొకటి చూ, అనధవాద్యములు.

కుడుక్కకము సం. వి. అ. పుం తాళప్రాణ
భూతమైన యొకానొక కళ చూ, తాళము 2

కుడుమే. దే స. క్రి రూ-కుడుపు. 1 అనుభ
వించు, భార కల్య 1, ఆ. 87 (దిగులు
కుడివి ఇత్యాదులయందు దిగులుబొంది యని
యర్థము), 2. తాళపు చేన్నగుడిచెను "
చూ, తాళగు, 3. తిను, భార ఆది 5, ఆ.
228 చూ, భుజించు

కుడుపము సం. వి. అ. పుం 1. చర్మాచ్ఛాదిత
వాద్యములలో నొకటి: చూ, వీణ, 2 మానిక
చూ, నేరు 1

కుడుపరి దే విణ (కుడుపు + అరి) 1. అనుభ
వించువాడు, 2. భుజించువాడు, అచ్చ
ఆర; కాం. 114 చూ, తినువాడు

కుడుపు. దే వి 1 భోజనము, భార అను
2, ఆ. 89 చూ, సాపాటు, 2 అనుభవము
విజ్ఞా వ్య, కాం చూ, భుక్తి. 2, పేర్.
3 కుడువజేయు

కుడుము. దే వి మోదకము చూ, భోజ్యము.
కుడుములండికాడు దే వి. పిళ్ళారి చూ,
వినాయకుడు 1

కుడువబోవుచు గూరలచేవులడుగ నేల లో

ఉ. — " ఏరీతినింతమిక్కిలి ।

చేరికగానాడితనియె సిదుడుచూడం ।

గారారె కుడవబోవుచు ।

గూరంజేవులడుగ నేల కోమలియనియెన్."

(కళా పూర్ణోదయము)

కుడువలించి సం. వి ఈ. శ్రీ తుదగ్గికార
చేల్లము * చూ, మువవి 1

కుడుపు. దే స క్రి చూ, రూ- కుడుచు

కుడ్చలము. సం వి. అ. పుం అరవిరిమొగ్గ.

చూ, మొగ్గ 1 (రూ- కుట్టులము)

కుడ్చకము. సం వి అ. న. గోడ చూ, మఱుం
గుగోడ

కుడ్చకానడు. సం వి. అ. పుం గోడ పేట్టు
వాడు చూ, ర పీనాడు

కుడ్చచ్చేద్యము. సం. వి అ. న ఖానికము,

కిన్నపుగిత్తి చూ, రిప్టి. 2

కుడ్చమత్తి సం వి ఈ శ్రీ. గౌళి చూ,
బల్లి

కుడ్చమత్స్య సం వి. ఆ. శ్రీ —పై—

కుడ్చము. సం. వి అ. న. 1 = గోడ చూ, మఱుం

గుగోడ, 2 అంగరాగము చూ, పూత 3

కుణంజము. సం. వి అ- పుం ఒకానొకచేట్టు

ఆరణ్యవాస్తుకము, కుణంజరము, కుణంజి.

కుణంజరము. సం వి అ పుం—పై—

కుణంజి. సం. వి న్ పుం —పై—

కుణకము సం. వి. అ పుం = కున్న-కున్నడు-

కున, పిల్ల, భాగ 5, స్కం. 1, ఆ 105

చూ, కపపు

కుణపము సం వి అ పుం 1 పీనుగు చూ,

శవము, 2. అశ్రునిశేవము చూ, బాణము 1,

పుం విణ 3 దుర్గంధము చూ, వాసన

కుణపి సం. వి ఈ శ్రీ 1 పీతిగోరువంక

చూ, విట్కారిక, 2 దుర్గంధము చూ, వాసన

3. పీనుగు చూ, శవము.

కుడాలము సం. వి. అ పుం కుడాలమునుదేశము.

చూ, దేశము,

కుడి. సం వి ఇ. పుం. 1 సంది * చూ, సంది వర్ధనము, విణ. 2. రూ-కూడి ఊచచేతుల వాడు చూ, కోడి (పీలచేతులవాడని విశ్వ కోశము)

కుడిందము. సం వి. ఆ. పుం నాదము. చూ, స్వరము. 2

కుణంబము సం. వి ఆ పుం చెంచీలిహార * చూ, వసవాస్తుకము

కుణంబము. సం. వి ఆ పుం. కొయ్యతోట కూర * చూ, మారిమము

కుణుండు. సం వి. ఆ. పుం రూ- కూణుండు ఇనుండు చూ, నూర్చుండు.

కుతకుత. దే వి. ఉడుకుటయందగు ధ్వన్యన కరణము (కుకకుకకుమాణుగూపము) చూ, హూహూ

కుతకుకము సం వి. ఆ. పుం 1 పచ్చే నెద్ద గోరంట * చూ, మహాసనా, 2 పచ్చేములు గోరంట * చూ, మహాసనా

కుతకుపు సం వి. ఉ పుం. కుతేరుండు చూ, శ్రీరుండు.

కుతిపము సం వి ఆ పుం 1 ద్రోణము, కుడు పము చూ పీనె, 2 చిన్న సిద్దె చూ సిద్దె, 3 ఆపు చూ, ఛేనుపు, 4 అగ్ని చూ, నిప్పు, 5. దర్భ * చూ తృణము 1, 6. నువ్వ * చూ, నువ్వులు, 7 మేకతృ ప్పటి, కంబలి చూ, రట్లకము, 8 పదియాలు వత్సరముల ఏనుగు చూ నాస్తి, 9 మగ్గి యందు పరునాలుగు కడియలమీద పరునా టుగడియల నడిమికాలము మగ్గిని పడునేన పాట్లుచేసి ఆండ్లపాట్లు పోగా నెనిమిదవ పాలు (అని అమరము) 10. చెడుతపము, (ఇట్లు. వెన్న. అర్థములుగలవి కుతర్కము, కుతర్కము, కుత్తిర్థము, కుశూలము, కుత్సన్ధా కుతర్కము. ఇత్యాదులు)

కుతపుడు. సం. వి. ఆ. పుం. 1. తోడబుట్టిన దాని కొడుకు చూ, మేనల్లుడు. 2. ఇనుండు చూ, నూర్చుండు, 3. పాణుండు: చూ. బ్రాహ్మణుండు, 4. అతిథి: చూ, విందు; 5. బాల్యుడు: చూ, శిశువు.

కుతస్వము సం. విణ. అనభ్యము. (మాట), పామరొక్తి చూ, వ్యాఖ్యాతము 2

కుతాకుపు సం వి. ఉ పుం. 1 కిర్యతేని వాడు: చూ, నూడుకాడు, 2 దురాచా రుండు చూ, వ్యాధుండు. 2, 3 పాము చూ, సర్పము

కుతి దే. వి. కోకము, ఆం, భా. పృ 185: చూ, దుఃఖము (రూ- కుతికలపాటు-కుతిల- కుతిలపాటు- కుతిలము)

కుతిక. దే వి రూ- కుతిక- కుత్తుక- కుతుక, వి, పు 7. ఆ 11 చూ, మెడ

కుతికంటు దే వి (కుతిక + అంటు) బంగారు తేటతో బట్టెగా మెడకంటియందు నట్లు చేసి యుంచుకొనడు శ్రీభూషణవిశేషము, హంస. 2, ఆ. 190. (కూనపూసలకుతికంటు- నాక బలికుతికంటులోనగునవి) రూ-కుతికంటు చూ, భూషణము 2

కుతికలపాటు దే వి. 1 విచారము చూ, సం తాపము, 2 బాధ చూ, దుఃఖము.

కుతినీ దే వి ఒకదిననుపట్టు, రసి 5, ఆ 148 చూ, పట్టుము 2

కుతిల దే వి బాధ, హరిశ్చ 4, ఆ 191 చూ, దుఃఖము

కుతిలపడు. ద్వ. ఆ. క్రి గాసిల్లు, పాండు. 3, ఆ 20, (వే. కుతిలపము) చూ, బాధ పడు

కుతిలపాటు. దే. వి. కుతిలపడుట. య. 1, ఆ. 95 చూ, దుఃఖము

కుతిలపెట్టు దే. స. క్రి నొప్పించు, భార. కాంతి. 2, ఆ. 89: చూ, బాధించు.

కుటిలము దే. వి. కోకము చూ, చుఱుము.

కుతుంబకము సం వి అ. పుం. దోబ్రాము *
చూ, తుమికి

కుతుక దే వి రూ- కుత్తుక, రాజ. 8, ఆ
190. చూ, మెడ.

కుతుకము సం వి. ఆ న. 1. అనుభవంపని
కోరికయందలి యాస, తమి, అపూర్వవస్తు
వును కోరుట చూ, వ్యసనము, 2. కోరిక
చూ, వాంఛ, 8 ఆనందము చూ, సంతో
షము (రూ- కాతుకము- కుతూహలము-
కాతూహలము.)

కుతుపము. సం వి. ఆ పుం 1 చిన్న సిద్ధి చే,
సిద్ధి, 2 గడప చూ దేహాళి

కుతుపు సం. వి డొ. స్త్రీ పెద్దసిద్ధి చూ,
సిద్ధి

కుతూహలము. సం వి అ. న 1 కోరిక చూ,
వాంఛ, 2 ఆనందము చూ, సంతోషము,
8. నాయకకు మనోజ్ఞమైన వస్తువును చేరు
టయంగల లోలత్వము, అపూర్వ వస్తు
వును గోరుట. (అని అమరము) చూ, వ్యస
నము, విణ 8 మేలుతము చూ, శ్రేష్ఠ్యము,
4 ఆశ్చర్యము గూ, వింత 1, అం.
5. శృంగారచేష్టలు పదునెనిమిదింటిలో నొ
కటి చూ, శృంగారచేష్టలు

కుత్సణము సం వి అ న నీటిపూచి * చూ,
శైవలము

కుత్తేర. వా గొంతుకవఱకు “ వానికి నామీద
కుత్తేరకోపము కలదు” (గోదావరీమండలమున
వాడుక)

కుత్కిలము సం. వి అ పుం 1 కొండ, శై.
1, ఆ 191, (కుక్షీలముఅని కొండలు) చూ,
పర్వతము, 2 తామరతూడు చూ, బిసము. 1,
8 సానులముగిట మొలచిన తీగ * చూ,
వృక్షము.

కుత్తిక. దే. వి: చూ, రూ- క్కతిక.

కుత్తికంటు దే వి చూ, రూ- కుత్తికంటు
కుత్తు సం వి త్ పుం. 1 కొడుకు: చూ,
పుత్తుగడు, 1, 2 కుత్తితుడు చూ,
వ్యాధుడు. 2.

కుత్తుక దే వి చూ, రూ- కుత్తిక
కుత్తుకగండువాడు దే. వి కఱకంబుడు,
అంధి ప నుర. 10 చూ, శివుడు
కుత్తుకబంటి. దే వి కంఠముపర్వంతము
కుత్తము. సం. వి. అ. న గోచము చూ, మండ
పము.

కుత్తి సం వి ఆ స్త్రీ దూఱు చూ, నింజ 1
కుత్తనము. సం. వి అ న. —మె.—

కుత్తిల సం వి అ. స్త్రీ. నీలి * చూ, రంజని.
కుత్తసగోత్రము. ఆం. గోత్రములలో నొకటి
చూ, గోత్రములు, (చూ, పర్వర)
కుత్తింపు. సం అ. క్రి 1. ఆనూపుడు, కాశీ
4 ఆ 18 చూ, రోతపడు, స. క్రి
2 దూఱు చూ, నిందించు.

కుత్తిలము సం. వి. అ న. 1 శువ్ధమనుమంచు
చూ, మంచు. 1, విణ. 2. =కుత్తిలము. క్షీడ్వం
బడినది చూ, హీనము, 1

కుత్తితుడు. సం విణ. = కుచ్చితుడు, జాత్యా
చారాదులచేతనిండుచు చూ, వ్యాధుడు 2
కుత్తిరము. సం. వి అ న. వడ్డిబ్రతుకు చూ,
పృథ్విశివక

కుభము సం. వి అ పుం 1 పవిత్రము, దర్శ
చూ, తృణము. 1, 2 ఏమఁగుమీఁదఁ బఱ
చెడి యెఱ్ఱకంబలి, చిత్రకంబళము (అని
కొండలు) ఈయర్థమునం దాకారాంత్రస్త్రీ
లింగమును గలదు) చూ, రల్లకము, 8 ఆల్లిక
జీడ. చూ, వేనలి 1

కుభరము. సం వి అ. పుం. 1. రూ-కుభరము
గుఱ్ఱము చూ, హయము, 2 ఒకానొకపక్కి
చూ, పక్షి.

కుఢాకుపు. సం వి ఉ పుం. 1 కోటి చూ, వానరము. 2. రూ- కుషాకుపు, ఇనుడు చూ, నూర్వూడు; 3 రూ- కుషాకుపు. అగ్ని చూ, నిప్పు. 4. వరాయివానిని తపింపజేయు వాడు చూ, హింసకుడు (కుఢాకుండు అని పురు- కవీయము)

కుదప. జే వి 1 నీళ్ళుట్టి ఆడుగుగాదున్నట చూ, రొంపేదుక్కి. 2 పెరుగుచిదప రూ- కుమప చూ, పెరుగు 1, 8 పెరుగుగడ్డ. రూ- కుమప చూ, పెరుగు 1.

కుదగము. సం వి. అ. పుం = గుఱ్ఱము రూ- కుదగము చూ, హయము.

కుదవ. జే వి ఉపనిధి. చెప్పకమాపకయుంచిన యిల్లడ, రూ- కుదవ చూ, వాడిక కుదింపు జే ప్రే కుదియించు, కుదియజేయు, కుదుచు, జై 6, ఆ 245

కుదికిలబడు జే ఆ కి ముఖముపైకెత్తుకొని ముడ్డి నేలమోవ గొంతుకూర్చుండు, రంగ. యు 409 చూ, కుదికిల

కుదికిలు. జే ఆ కి —వై— (చుదికిలువంటిది) ఉ, హరి 3, ఆ 64

కుదియజేయు జే ప్రే చూ, కుదింపు కుదియించు జే ప్రే —వై—

కుదియు జే ఆ కి 1 అడగు, భారవిరా. 2, ఆ 47 చూ, సుగ్గు 4, 2 కుగ్గు, భార ఆక్వ 3, ఆ 72 చూ, మగ్గు, 3 తగ్గు, అము. 4, ఆ 208 చూ. స్రుక్కు 9, 4 మరలు, నివర్తిల్లు, మార్కు 3, ఆ 371 చూ, పట్టిల్లు.

కుదిర వై వి = కుదరః గుఱ్ఱము చూ, హయము (రూ- కుదిరము) కుదిరించు. జే ప్రే చూ, కుదురుచు

కుదిరిక. జే వి 1 అమరిక, రీతి చూ, విధము; 2. నిలుకడ చూ, పాదు. 3. నిశ్చింత చూ, మదిమది. 4 అందము చూ, సౌందర్యము.

కుదిలిక. జే. వి కుదులుట కుమకనగోలు. జే వి. మోసము, హరిశ్చ. 2, భా 1829 చూ, వంచన.

కుదుచు. జే. ప్రే చూ, కుదించు. య. 2, ఆ 24

కుదుప జే. వి 1 దుర్బాసపిండము చూ, మాంసము, 2. మోసము, నిర్వ 7, ఆ. 84 చూ, వంచన, 8 రూ- కుదప పెరుగుగడ్డ చూ, పెరుగు 1, 4 పెరుగుచిదప రూ- కుదప చూ, పెరుగు. 1.

కుదుపు జే వి 1 స్వభావమున గాలులేని వాడు, కాశీ 5, ఆ 291, ధీ. 5, ఆ 22 చూ పంగువు, వా. 2 ఇటునటు డోపు.

కుదురు జే వి 1 రీతి చూ, విధము. 1, 2 అగ సాలెవాని కుందటి, నీలా 3, ఆ 3 చూ, ప్రాయ్య, 8 నిలుకా చూ, పాచు, 4. నిశ్చింత చూ, మదిమది, 5. కుండలాన గునవి కుదిరిక గానిలుచుట కేర్పఱచిపీరము చూ, మట్టు. 3, 6. అవాపము; రామా. 4, ఆ. 148 చూ, పాదు 1, 7 ఆశ్చర్యము, భార విరా 2, ఆ 122 చూ, పాపు. 2, 8. అందము చూ, సౌందర్యము, ఆ కి 9 అనుకూలమగు చూ, సరిపడు. 2, 10 సీర మగు చూ, స్థిరపడు, 11 స్వస్థమగు చూ, రెక్కాను (రోగముని వాణిమగు)

కుదురుకొను జే ఆ క్రి కిదలకనిలుచు, నెల కొను, వికృ 2, ఆ, 70 చూ, మట్టుపడు. (ప్రే కుదురుకొలుపు)

కుదురుచు. జే. ప్రే. కుదురజేయు కుదిరించు- రూ- కుదుర్చు.

కుదురుపడు ద్వ. ఆ కి రూ- కుదుర్చుడు. 1 నెలకొను చూ, మట్టుపడు, 2 తిరపడు జై. 7, ఆ 38 చూ, స్థిరపడు (ప్రే కుదురుపఱచు)

కుదురుపాటు ద్వ. వి కుదురుపడుట రూ-
కుదుర్పాటు

కుదుర్చు దే పేర్ చూ, రూ-కుదురుచు
కుదుర్చు ద్వ అ. క్రి చూ, రూ-కుదురుపడు
కుదుర్పాటు. ద్వ వి చూ, రూ-కుదురుపాటు
కుదులు. దే. ఆ క్రి చలించు చూ, సలించు.
కుదువ దే వి 1 అగావు, అధి చూ, తాకట్టు.

2 కుదవ చూ, వాడిక

కురువపెట్టు దే స క్రి చూ, తాకట్టుంచు
కుద్దాలము సం వి అ పుం 1 = గుద్దలిరూ-
కుద్దాలము చూ, ముద్దరము, 2 రూ- కూ
ద్దాలము, కాంచనము* చూ, యిగుప్తము
కుద్దము సం వి అ పుం రూ-కుద్దము చూ,
మఱుగుగోడ

కుద్రిము సం వి. ఆ న ఒకరికము ఇల్లు
చూ, సదనము 1

కుద్రవము సం వి అ. పుం బ. ఆళ్లు రూ-
కోద్రీవము చూ, ధాన్యము
కుధరిము సం వి అ పుం కొండ చూ,
పర్వతము

కుధ్యము సం. వి అ పుం 1 —పై—
2 చంద్రకాంతపండి చూ, రత్నము 1.

కునఖము సం వి అ న ఒకానొక ఊదర్చి
రోగము మ, రోగము 1.

కుట్రగంధిని సం వి ఈ. క్రి త్రివృత్తి*
చూ, సర్వానుభూతి

కుంటి సం వి ఈ క్రి 1 మణిసెల, నైపాలి,
నేపాళీ దేశపు మణిసెల (అని కొందఱు)
చూ, రాయి, 2. ధాన్యాకము, ఒకగరిము
సస్యము చూ, సస్యము.

కున్తి వా వి = కొన్తి, కుంటి చూ, పంగువు.

కున్తి. సం వి. ఈ. క్రి కాకనామము*
చూ, బకపుష్పము.

కునూము సం వి. అ. పుం. 1 చండయను

గ్రంథము చూ, రాజార్థము; 2. ఆకా
శము చూ, విన్ను.

కునాళి సం. వి ఇ. పుం. 1 వాతమండలి
చూ, వాయువు, 2 నిధి చూ, లిబ్ధి 2.

కునాళకము సం వి అ. పుం. 1. తీటు
కసింద* చూ, సముద్రాంత, 2. పిన్నరే
గటి దూలగొండి* చూ, స్వల్పదురాలభ.
కునికీపడు. ద్వ ఆ క్రి తూగిపడు: చూ,
నిదిగించు

కునికీపాటు ద్వ వి తూగిపడుట చూ,
ప్రమీల.

కునూర దే ఆ క్రి. తూగు చూ, నిగించు.
గున్ను. వా. వి చూ, కున్తి (రూ- కునుత్తు)
కున్న వై వి = కుణక: చూ, రూ- కూ
(లిడ్డ — లక్ష్మీ. 5, ఆ 27)

కున్నర. వై వి = కుణక: బాలుడు చూ,
శిశువు

కున్ననము సం వి అ న 1 గాశీచిప్ప.
చూ, నాత్రీము 6, 2. పెద్దకుండ చూ,
భాండము 3

కున్నారము సం వి అ న గాశీచిప్ప చూ,
నాత్రీము 6.

కుపనము వై. వి = కూర్పాన: రూ- కుప్ప
సము 1 పాముపొర చూ, సీదరము 3,
2 అవికి చూ, వస్త్రము, 3 అరచెట్టు, కాశీ
7, ఆ 40 చూ, వస్త్రము, 4 నిడుచెట్టు
చూ, వస్త్రము.

కుపితరండు సం. విణ రూ-కొపితరండు, కోపి:
చూ, రోషణండు.

కుపిని సం వి కొ పుం. జాలరి చూ, వల
తేరండు (పడవ నడపువాడని త్రికాండ
శేషము)

కుపీలువు. సం వి. ఈ. పుం 1 ఒకానొక
చెట్టు చూ, కారస్కరము, 2. తిందుకము*
చూ తుమికి

కువూయము. సం విణ. కుత్తిలము చూ, హీనము 1

కువూయము. సం. విణ. జాత్యాచారాదులచేత నిందితుడు, కుత్తితుడు చూ, వ్యాధుడు 2

కుపోదకి సం. వి. ఈ శ్రీ. ఉపోదకి * చూ బచ్చేలి

కుప్ప దే. వి 1 వడ్డరాసి చూ, రాశి, 2 వంప, బడిన పేళ్లుగల పుడిసిలి చూ, పట్టిలి.

కుప్పగూర. దే వి కుప్పవడుట, భార. అశ్వ 1, ఆ 81, నిర్వ. 5, ఆ 88 రూ- కుప్పనగూర

కుప్పతిప్పలు జా. సమృద్ధి "అట్టిసివిత్తిరి కుప్ప తిప్పలుగామోల దుముకులాడుచు నన్ను భక్షింపసొల్లక" (నీతిచంద్రిక-సంధి)

కుప్పిలి. దే. ఆ. క్రి కుప్పగాంజేర, శై 5, ఆ. 57 చూ, రాసిపడు

కుప్పనగూర దే వి చూ, రూ- కుప్పనగూర, భార. కర్ణ 2, ఆ 298, భో 7, ఆ 125

కుప్పము. దే వి 1 గాగ్రము చూ, దేశము, 2 చెంబడివారిపల్లె చూ, దేశము

కుప్పవడు దే ఆ క్రి చూ, కుప్పిలి

కుప్పవేత, వా, వి కోసినవనల నొకచోటచేర్చి బొంగిరమువలెవేసిన రాశి (దీని గాదిని కోసినవెంటనే నూర్చుట వాడుక)

కుప్పనము వై వి = కూర్పానః చూ రూ- కుప్పనము (అరచేట్ట — ఆము 6, ఆ 6, నిడుచేట్ట — రా యు, కాం, అవిక. — ఆము 5, ఆ 104, సాముయొక్క వైతోలు — శై 6, ఆ 42)

కుప్పి దే వి 1. అవాత్పప్పి * చూ, సదాప, 2 పింగాణినిప్పు చూ, పాత్రము 6, 8 గాశి గిన్నె, చూ, పాత్రము 6 (రూ-కుప్పియ-కుప్పె)

కుప్పించు వై. ఆ క్రి = గుంభ. ఊపిరిపట్టు రామా 6, ఆ 98

కుప్పింపు దే వి ఉంకింపు చూ, లంఘు కుప్పిగంతుకొను ద్వ ఆ క్రి చుముకు, భో 7, ఆ 89 చూ, లంఘించు.

కుప్పిగంతులు ద్వ వి బ బాలకీర్తడావిశేషము, వి, పు. 7, ఆ. 202 చూ, బాలక్రీడ.

కుప్పెలు దే. వి. బ 1 ఒకానొక బాలికాక్రీడ చూ, బాలికాక్రీడ, ఆం 2 పాదక్రియలలో నొకటి చూ, పాదక్రియలు.

కుప్పెయ వై వి = కూపి రూ- కుప్పె 1 పింగాణినిప్పు చూ, పాత్రము 6, 2 గాశి గిన్నె చూ, పాత్రము 6, 8. గొడుగు మీదిగుబ్బ. చూ, గుబ్బ 2, 4 ఇత్తిడి లోనగువానితోజేసి యెద్దుకొమ్మకొనుడగి లెడు గుబ్బ, 5 శ్రీ శిరోభూషణము చూ, భూషణము 2, 6 తాంబూలపాత్రము చూ పాత్రము 6 7 శాడి చూ, భాండము 8, 8 కత్తియొకయొక్క మొదటకట్టెడిభూషణము, అరడా

కుప్పె వై వి = — వై — (గాశిగిన్నె — పా 2, ఆ 58 శ్రీ శిరోభూషణము — హంస 1, ఆ 276,)

కుప్పెంట. దే వి చూ, ౫ రితిచంబరి* (హీన-పిచ్చి తిగ్గించును)

కుప్పెకోల ద్వ వి ఉండ్రొకము, భార. దో 3, ఆ. 270 చూ, రిప్టి. 2 (చూ, బాణము. 1)

కుప్పము సం వి ఆ న వెండిబంగారుదక్క తక్కిన రాగి కించు మొదలైన లోహము చూ లోహము 1

కుప్పియుండు సం విణ భస్మస్వజుండు చూ కూదుండు.

బ్రహ్మ సం. వి. ఆ పుం రూ- కూబరము
సోలుకట్ట చూ, యుగంధరము
బ్రహ్మము. 2 వి 1 పాముపార చూ, నీద
రము ౩, 2 అరచీట్ట. చూ, వస్త్రము
౩. తలపునకు గిరించువీడుల మంచెకు
కూచేము చూ, తోలుమౌను
కుబేరకము సం వి ఆ పుం నంది * చూ,
నందివర్ణము.
కుబేరము సం వి ఆ పుం 1 —వై—,
2 కంఠనుము చూ, పమ్మిశిఖము
కుబేరశిఖ అం శిఖలు అయిదింటిలో నొకటి
చూ, శిఖలు
కుబేరాంశము అం. చక్రవర్తింశములలో నొకటి
చూ, చక్రవర్తింశములు
కుబేరాక్షము సం వి ఆ పుం బాలకీర్తి
పశేషము, సాండు 4, ఆ 184 చూ,
బాలకీర్తి
కుబేరాక్షి సం. వి ఈ. శ్రీ. 1 కలిగొట్టు*
చూ, నాలి. 2, 2 తీర గెళానుగు * చూ,
కాదప్పుము, ౩ గచ్చే * చూ, సోమరాజి
కుబేరాచలము. సం. వి ఆ పుం తైలాసము
చూ, పర్వతము.
కుబేరండు సం వి ఆ పుం. 1. నవనిధుల * ధి
పతి, భనరుండు చూ, శ్రీదుండు, 2 కోమటి
చూ, వైశ్యుండు, విణ ౩ కుమ్మరవాండు
చూ, మృత్యుండు, అం 4 విధిపతులలో
నొకండు చూ, విధిపతులు
కుబ్బ సం. వి ఆ శ్రీ. 1 పొట్టియాపు చూ,
ధేనువు, 2 పటోలి * చూ, పొట్టి.
కుబ్బకంఠము. సం వి. ఆ పుం. తెల్లతుమ్మ*
చూ, విట్టదిరము
కుబ్బకము. సం వి. ఆ. పుం 1. తినిశము *
చూ, వంజులము 2, 2 ఒకానొక చెట్టు
చూ, వృక్షము.

కుబ్బపుష్ప సం వి ఆ. శ్రీ. నల్లతీగె * చూ,
తాంబూలవల్లిక
కుబ్బపుష్పి సం వి ఈ. శ్రీ. సప్తల * చూ,
విరసోజి.
కుబ్బము సం వి. ఆ. పుం 1. గజవిశేషము * చూ,
వాస్తీ, 2 పుష్ప వృక్షవిశేషము * చూ,
వృక్షము, ౩ ఉత్తరేశి * చూ, శైఖరికము;
4 ఖడ్గము చూ, రిప్పి. 2
కుబ్బిక సం వి ఆ. శ్రీ. 1. వీణాతంత్రులవలన
బుట్టిన స్వరభేదము చూ, స్వరము 2;
2 సప్తల * చూ, విరసోజి, ౩ = గొడ్డంగి
చూ, గొడ్డంగ
కుబ్బుండు సం విణ = గుడ్డ. మణుగుడ్డ, గడు
లుండు చూ, వామనుండు (అమ్మనగాని
వీణపునగాని కణితిగలవాడు)
కుబ్బము సం వి. ఆ. న. 1 నవము చూ, విషి
నము, 2 కుండలము చూ, భూవణము. 2,
౩ తంతువు చూ, నూత్రిము 1, 4 శర
ణము చూ, రక్షణము, 5 బండి చూ, శక
టుము 1
కురుడియెబ్బాన్మూలలు పా చూ, కపూరియె
బ్బాన్మూలలు
కురురము. అం దేశములు ఏబదియాటింటిలో
నొకటి చూ, దేశము.
కుమార సం వి ఆ. శ్రీ. కుమారనది * చూ, నది
కుమారకము సం వి ఆ. పుం తిక్తశాకము *
చూ, శ్వేతిపుష్పము.
కుమారనండు. సం. వి. ఆ. పుం కుమారస్వామి*
చూ, స్కంధండు.
కుమారజీవము సం వి ఆ. పుం. అక్షుఫలము *
చూ, పుత్రజీవి.
కుమారసాలుండు సం. వి. ఆ. పుం. శాలివాహ
నుండను రాజు. చూ, రాజు. 1.

కుమార బ్రాహ్మణులు. పా మైథిలలో నొక తెగ వారు వీరిలో సామవేదము కొందఱును శుక్లయజుర్వేదము కొందఱును కలరు చూ, బ్రాహ్మణులు. (చూ, మైథిలలు)

కుమారభృత్య సం. వి. ఆ. శ్రీ గర్భవతిచర్య (సం. ప) — గర్భిణ్యవేక్షణము. బాలతంత్రము. (తిక్కాండశేషము.)

కుమారము. సం. వి. ఆ. స. 1 చొక్కపు బంగారు: చూ, లోహము 1, పుం 2. గుఱ్ఱపు పిల్ల చూ, హయము, 8 చిలక చూ, శుకము, 4 ఆపురుగడ్డి, పీఠణము * చూ, త్వణము. 1, 5 ఉలిమిరి * చూ, శ్వేత ప్రవృత్తు

కుమారయువు. సం. వి. ఉ పుం యువరాజు చూ, ౨ జు 1

కుమారలలిత (తిలక) పా ఒకానొక వృత్తము ఇది ఒక్కొక్క పాదమునకు జ.ణ సు.ణ గురువులు గలదై ఏడవ పుండ్రునందు బుట్టిన వృత్తము ఉదా — “సుమాయుధనిభాంగా, రమాహృదయనాథా, కుమారలలితా వృత్తమైష్వ జనగాస్త్రీక” చూ, వృత్తము 1

కుమారవాసినీ సం. వి. నౌ పుం నెరులి చూ, మయూరిము

కుమారవ్యాకిరణము. ఆం వ్యాకిరణములతోమిక్కిలిదింటిలో నొకటి చూ, వ్యాకిరణములు

కుమారసంభవము ఆం. 1 ఇది కాలిదాస కవి తమ చూ, కావ్యనాటకములు 2 కావ్యములయిదింటిలో నొకటి చూ, కావ్యములు కుమారసుపు సం. వి. ఉ. శ్రీ. 1 గం. చూ, నది, 2. గారి చూ, పార్వతి 1

కుమారస్వామి. సం. వి. నౌ. పుం = కొమరుసామి చూ, స్కందుడు.

కుమారారామము. ఆం. ఆరామము లయిదింటిలో నొకటి చూ, ఆరామములు.

కుమారి సం. వి. ఉ. శ్రీ. 1 = కొమరిత చూ, పుత్రిక. 1, 2 కన్య, పెండ్లికాని ఎనిమిదేండ్ల పడుచు చూ, శ్రీ. 8 దుర్గ చూ, పార్వతి, 4 సీతా చూ, సీత, 5 కుమారీనది చూ, నది, 6 జబూద్విషము చూ, లంక 1, 7. నల్లపిచ్చుక అండు ఊరపిచ్చుక (అని కొదలు) చూ పిచ్చుక, 8 కిలబంద * చూ, కిలబంద, 9 చేరుంతి * చూ, నేరుంతి, 10 పిన్నగోరింట * చూ, హహ * సూ, 11. సప్తల * చూ, విరహజి.

కుమారిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 బొందుమల్లె * చూ, వృత్తమల్లిక, 2 = కూతురు చూ, పుత్రిక 1. 8 కుమారి కాత్తిరము

కుమారిక వై వి = కుమారి చూ, పుత్రిక 1 కుమారిలు కే. ఆ. క్రి కుములు, పా 1, ఆ 114 చూ, పావులు

కుమారుడు సం. వి. ఆ. పుం 1 = కొమరు సామి రూ. కుమారస్వామి చూ, స్కండుడు, 2 = కొమరుడు కొడుకు చూ, పుత్రికుడు 1, 8. బాలుడు. (ఎనిమిదేండ్ల లోపు బాలుడు) చూ, శిశువు, 4 (నాన్యోక్తియందు) యువరాజు చూ, రాజు 1, 5 వై. డ చూ, మంతి. 1, 6 గుఱ్ఱమును పక్షిం చెకవాడు చూ, ఆశ్వసాలకుడు, 7 పూర్వజై-విశేషము చూ, బుద్ధుడు 1

కుమారోపవాసాము సం. వి. ఆ. పుం. కొడి చూ, పుంహి

కుమాలకము సం. వి. ఆ. పుం. సావీరి దేశము చూ, దేశము

కుమి. కే. వి. రూ. కుమ్మి, ఒకరకము పాణక; ఆం, భా. ద్వి. వై. 240 చూ, పంటసాల కుముఖము. సం. వి. ఆ. పుం. పంది చూ, నూకరము

కుముటు. జీ వి 1 ఓకరకై కంఠబలముననెత్తు
వికారము: చూ, వాంతి, 2 కాసరోగము
చూ, దగ్గు; అ. క్రి 3 ఓకరకై
కంఠబలమున వికారమెత్తు. డోకు చూ,
వెడలంగొట్టు

కుముత్తు సం విణ ద్ 1. పిసినిగొట్టు: చూ,
లాభి, 2 సంతోషము లేనివాడు చూ,
కుముదుడు

కుముద సం. వి ఆ శ్రీ. 1 గుమ్ముడు *
చూ, మహాఫలము, 2 ఔక * చూ,
మహాఫలము, 3 అడుయేనుగు చూ హస్తీ;
4. ధాతకి * చూ, నుభిక్ష, 5 చూ,
కాలవర్ణి *

కుముదక్రియ ఆం క్రియాంములు పండ్రెం
డింటిలో నొకటి: చూ, క్రియాంములు
(చూ, అంగము. 9)

కుముదబాంధవము సం. వి ఆ పుం కిర్వా
గము చూ, నిరము.

కుముదబాంధవుడు సం వి ఆ పుం కలువ
విందు చూ, చందుగ్గుడు.

కుముదము సం. వి ఆ న 1. ఎల్లతామర*
చూ, పద్మము 1, 2 రూ- కుముద్వంతము,
తెల్లకలువ * చూ, పద్మము 1, 3 బ్రహ్మ
జటయను ఓషధి * చూ, బ్రహ్మజట;
4. కనుగుడ్డుమట్టు నుండెడి తెల్లనిభాగము
చూ, నేత్రము 1, పుం 5 మైత్రీ దిక్కు
నందలి యేనుగు. క్విజము చూ, హస్తీ,
6 కుముదనును పాము చూ, సర్పము,
7 నిరర్జుణుని చూ భూమి 1, 8 శివుని
శంఖము చూ, సంకు. 1, 9 గాలి చూ,
వాయువు, 10. పీనుగు. చూ, శవము

కుముదవతి సం వి ఈ శ్రీ. 1. కుముద్వతినది
చూ, నది, 2 కలువగుంపు చూ, పద్మము 1
కుముదవర్ణి. ఆం. అశ్వశాస్త్రమునందలి అనువర

ములు పండ్రెండింటిలో నొకటి చూ, అను
వర్ణములు

కుముదాత్మండు. సం వి. అ. పుం ఒకానొక
పితృదేవత చూ, యముడు

కుముదాధారము సం వి. ఆ పుం వాయు
లోకము చూ, లోకము 1.

కుముదాయితుడు సం వి ఆ పుం వేడి
వేలుపు చూ, నూర్మండు

కుముదావాసము సం. వి ఆ పుం కుముద
పాఠ్యదేశము చూ, దేశము

కుముది సం. వి. ఈ శ్రీ. 1 పినగుమ్ముడు *
చూ, మహాఫలము, 2. ఔక * చూ, మహా
ఫలము (కొన్ని నిఘంటువులలో రెంటియం
దను భేదము గాన్పింపదయ్యె)

కుముదికి సం వి. ఆ. శ్రీ. — పై. —
(=గుమ్ముడు)

కుముదినీ. సం వి ఈ శ్రీ. 1 తెల్లకలువ
తీరగ * చూ, పద్మము 1, కుముద
ములగల దేశము (అని కొందఱు.), 2 కలువ
లుండే కొలను చూ, సరస్సు 1, 3 కలువల
గుంపు చూ, పద్మము 1.

కుముదినీపతి సం వి ఇ పుం చిందురుడు
చూ, చందుగ్గుడు

కుముదుడు సం వి ఆ పుం 1 కుముదుడను
కోతి చూ, వాగము, 2 కుముదుడను
గక్కునుడు చూ, రాక్షసుడు 1, 3. యముని
కొడుకు చూ, పుత్రుగ్గుడు 1, 4 సంతసము
లేనివాడు చూ, కుముత్తు 2

కుముదేశుడు సం వి ఆ పుం. చిందురుడు
చూ, చందుగ్గుడు

కుముద్వంతము. సం విణ (వీ ఈ వీ) తెల్ల
కలువలు తిలచుగాఁ గలది (దేశము) చూ,
దేశము

కుముద్వతి. సం వి. ఈ. శ్రీ. 1. రూ-కుముద
వతి కుముదిని కుముదవతి గది చూ, నది,
2 కలువలగుంపు చూ, పద్మము 1, 8 కలువ
అందు సరస్సు చూ, సరస్సు 1, 4 తెల్ల
కలువతింక * చూ, పద్మము. 1. కుముద
ములుగల దేశము (అని కొందఱు), 5. కుశుని
పెండ్లాము చూ, భార్య 1, అం. 6 శ్రుతులు
ఇంపదిరెండింటిలో నొకటి చూ, శ్రుతులు.
కుములు దే ఆ క్రి లోలోపల దపించు, కుమా
రిలు చూ, పాపులు
కుమోదవర్ణుడు సం వి ఆ పుం వెన్నుడు
చూ, విష్ణువు
కుమ్మ దే వి. 1 ఉను కనిష్ఠ చూ, నిష్ఠ,
2. నీరుపోనిన నిష్ఠ చూ, నిష్ఠ, 3. జ్వాల
లేని నిష్ఠ చూ, నిష్ఠ
కుమ్మక్క వా. వి 1 గూడ పురాణి, రహ
స్యపు ఆలోచన, 2 దొమ్మి
కుమ్మర వై వి 1 కుంభకార కుండలు పెసి
జీవించెడు జాతి “కుమ్మరవాడు, కుమ్మరది”,
2 నలుపు చూ, వర్ణము 6
కుమ్మరగువ్వ. ద్వ వి ఖంజరీటుము చూ,
పిచ్చిక
కుమ్మరచెట్టు ద్వ వి కుమ్మరపొనికి * చూ,
కృష్ణముంజము
కుమ్మరత ద్వ వి కుమ్మరది (సం ప) —
కులాలి కుంభకారి.
కుమ్మరపురుగు వై వి ఒకానొక పురుగు చూ,
గువకీటుము (మూర్ఖలకు, బాలసావనిహ్ను
లకు చుంచుది)
కుమ్మరపానిక ద్వ వి చూ, కుమ్మరచెట్టు *
కుమ్మరపాలిక ద్వ వి రూ- —వై —
కుమ్మరవాడు దే వి కుమ్మరి. చూ, మృత్యు
రుండు.
మృతసార. దే. వి కులాలచక్రిము

కుమ్మరసారచక్ర ద్వ. వి విశాఖ చూ
సత్తుత్రిము. 1
కుమ్మరసారలు. దే వి బాలక్రీడా విశేషము.
చూ, బాలక్రీడ
కుమ్మరి వై. వి (కుమ్మర + ఇ) కుమ్మరవాడు
చూ, మృత్యురుండు
కుమ్మరించు దే శ్రీ కుమ్మరిలజేయు
కుమ్మరింపు దే వి మల్లశాస్త్రములోని విన్నా
ణములు ముప్పదిరెండింటిలో నొకటి. అం,
భా ద్వి తు. 209 చూ, విన్నాణములు.
కుమ్మరిలు దే ఆ క్రి 1 నీళ్లు లోనగునవి
కుండలోనగువానియందుండి పడు, 2 దొడ్లు,
చోరి పూ. 5, ఆ 150 చూ, రాలు
కుమ్మి దే వి చూ, రూ-కుమి, పాండు 4,
ఆ. 149
కుమ్మి వై స క్రి 1 పొట్టునిష్ఠ కుకూలము
చూ, నిష్ఠ, 2 క్రి 2 నలియగొట్టు,
3 రూ-కుమ్మి చూ, పొడుచు, వా వి.
4 జేగడము, “కొంపలోకుమ్మి పెట్టివాడు”
కుమ్మిదిగదచు వా స. క్రి మంటినికుమ్మి
దిమ్మిసతో అణగొట్టు
కుమ్మిసుద్ది ద్వ వి సంకేతి వృత్తాంతము చూ,
సమాచారము 2
కుమ్మి దే వి కుమ్మియుడు, సా. 2, ఆ 280
చూ, పొట్టు 4
కుమ్మిబ్రాహ్మణులు. పా వైవబ్రాహ్మణుల
లోని కర్ణాటకుల నొక తెగవారు చూ,
బ్రాహ్మణులు
కుమ్మిలువోవు దే. అ. క్రి గాయమగు,
శశం 4, ఆ 169
కుయి దే వి (రూ-కుయ్య- కూంక- కూంత-
కుయి) 1. మొఱ, ఆము. 2 ఆ 48 చూ,
స్వరము 2, 2. కావలి, రుక్మాం. 2, ఆ 101:
చూ, రక్షణము
కుయ్య దే. వి. —వై — (మొఱ — భాగ 1,
ఆ. 280.) (కుయి అని ఉచ్చారణ)

కురంకరము. సం వి. అ. పుం బెగ్గురు చూ, సారసము.

కురంకరము సం వి అ. పుం మగ బెగ్గురు, పుష్కరము, (హారావళి) చూ, సారసము
కురంగనయన సం వి అ. స్త్రీ. లేడికన్నుల
పంటి కన్నులుగల యాడది చూ, స్త్రీ,
2 అతివ చూ స్త్రీ.

కురంగనాళి సం వి. ఇ పుం కన్నారి: చూ, మృగమదము

కురంగపాణి. సం వి ఇ పుం. ముక్కంటి
చూ, శివుడు

కురంగమము సం. వి అ పుం 1 జింక చూ,
హరిణము 1, 2 హరిణభేదము చూ. హరి
ణము 1

కురంగము సం వి అ. పుం 1-2 —వై—,
8 కోరితి చూ, నానరము

కురంగిక. సం వి అ. స్త్రీ ముద్గవర్ణి * చూ,
పెసర

కురంజి. అం స్త్రీ రాగములు ఇరువది నాలుగింటి
లో నొకటి చూ, స్త్రీ రాగములు.

కురంజీయోమము వా వి ఓమము * చూ,
కురాసానియోమము

కురంటు దే వి దగ్గతి చూ, సమీపము. 1

కురంటుక సం వి అ. స్త్రీ తుమ్మి * చూ,
తుమ్మి

కురంటుకము. సం వి అ పుం 1 = గోరంటు
పచ్చిగోరంటు * చూ, మహాసహ, (పచ్చి
పువ్వుల నులుగోరంటు, పచ్చిపువ్వుల పెద్దగో
రంటు అని కొందఱు) 2 పచ్చిచేమంతి *
చూ, సేమంతి

కురంటి సం. వి ఈ. స్త్రీ 1 కొయ్యబొమ్మ
చూ, సాలభంజిక, ఇ పుం 2 పచ్చిపూవుల
ములుగోరంటు * చూ, మహాసహ.

కురండకము సం. వి. అ పుం చూ, కురంటుక *

కురండనాళి. సం. వి న్. పుం కార్వాసము *
చూ, పృత్తి.

కురండనాళిని సం వి. ఈ స్త్రీ—వై.—
కురండము సం వి అ పుం బుడ్డ చూ, వట్ట
వాపు

కురక సం వి అ. స్త్రీ అంగుగు * చూ,
సల్లకి.

కురకటుము సం వి అ న = గురుగుకూర *
చూ, హస్తాని

కురకము సం వి అ పుం ఎఱ్ఱనిముక్కును
కాళ్ళునుగల పెన్నెడపులుగు చూ, పెన్నెడ
పులుగు

కురచిల్లము సం వి అ పుం ఎండ్రొకాయ
చూ, శీత

కురటుడు సం. వి అ పుం చర్మకారుడు
చూ, మాదిగ

కురపము సం వి అ పుం = కొడపము గుఱ్ఱము
దోమెడుగు గొలుపము చూ గొలుపము

కురము దే వి పశువులకుగలిగెడు శీతరోగము,
మనుష్యులకుగలిగెడు శీతరోగము (అని
కొందఱు) చూ, రోగము 1 (చూ, రొంప)

కురము సం వి అ పుం. 1 శాస్త్రోక్తము
చూ, పెన్నెడపులుగు, 2. టిట్టిభము. చూ,

లకుముకి, 3 గోరుకుక చూ, శారిక 1

కురరి సం వి ఈ. స్త్రీ 1 = కురురు, అడు
గొట్టి చూ, మేమము. 1, 2. అడుగులకుముకి
చూ, లకుముకి

కురలబ్రాహ్మణులు పా పంచగౌడులలోని
సరస్వతులలో మొదటి తెనెవారు చూ, కపూ
రియె బ్రాహ్మణులు (చూ, బ్రాహ్మణులు)

కురలము సం వి అ పుం 1 నదుట చలింపే
ముంగురులు చూ, వెండ్రొక 1, 2 కురరము
చూ, లకుముకి.

కురవ దే వి. కొండనారి రూ- కురువ: చూ,
మార్గము 1

కురవకపులుగు. దే వి. ఖంజనము, మంద
పిచ్చుక చూ, పిచ్చుక.

కురవకము సం వి ఆ. పుం 1. ఎఱ్ఱగోరంట*,
(దీనికి దోహదక్రియ ఆలింగనము) చూ,
మహానవా, 2 ఎఱ్ఱచేమంతి* చూ, సేమంతి
(ఎఱ్ఱపువ్వుల పెద్దగోరంట. ఎఱ్ఱపువ్వులములు
గోరంటఅని కొందఱు, 3. అహిచ్ఛతము*
చూ, పుట్టగొడుగు 2 వసంతకడిమి * చూ,
నీవము

కురవము సం వి ఆ పుం 1. తిలకము* చూ,
నవ్వులు, 2 కుత్తితపుధ్వనిచూ, స్వరము 2.
కురవ సం. వి. ఆ శ్రీ ఎద్దనాలిక * చూ,
గోజిహ్వ.

కురవము సం వి ఆ పుం. మద్యభేదము. చూ
మర 1

కురవము అం గమకములు పదునైదింటిలో
నొకటి చూ, గమకములు

కురాళము. దే వి 1 అశ్వాద్యాచ్ఛాదనవస్త్రము
చూ, వస్త్రము, 2. కాయమాన విశేషము
చేపారము-రూ-చేప్పరము-సేపుము

కురాసాని దే వి. కురస్సాదేశము చూ, దేశము
కురాసానియోమము దే వి ఓమము * చూ,
యవాని (నరముల బలహీనతను పోగొట్టును)
కురి సం. వి. ఈ శ్రీ త్విధాన్యము చూ,
ధాన్యము

కురిచీ. దే వి. రూ-కుర్చీ, 1, చూఆ 61,
పీట

కురిడి దే వి. లోపలనీరికికొచ్చెన చూ, కొచ్చెన
(రూ-కురిడి-కుర్చీ)

కురిడీ. దే వి —పై—

కురిమిడి దే. వి మడిమట్టువేసిన కట్ట, గనిమ
చూ, సేతువు. 1.

కురిమిడిగట్టు. దే. వి. —పై—

కురియు. దే. స క్రి. 1. గుప్పించు. తొలుకు,
వాఁతుయు చూ, వర్షించు, అం. పేర్.
2. కురియించు, హరి పూ. 4, ఆ. 161.

కురీము సం వి ఆ స. మైధునము చూ,
సంయోగము

కురు దే వి తొడ చూ, సక్తి.

కురుంబ. సం. వి. ఆ శ్రీ ఏనుగు తుమ్మి *
చూ, తుమ్మి

కురుంబము సం వి ఆ పుం 1 గుంపు చూ,
సమాహము, 2 చేపలవల చూ, వల 1.
కురుంబి సం వి ఈ. శ్రీ సింహపిప్పలి *
చూ, పైంహలి.

కురుంబిక సం వి ఆ శ్రీ చూ, కురుంబ

కురుజు దే వి 1. దూలముహిడి గుడ్డె మ,
గుడ్డె 5, 2 మంచయ, విజ 2 ఆ 89 చూ,
మంచె, 3. పొట్టివాడు చూ, వామనుడు
కురుక దే వి. నిద్ర, చూ, స్వప్నము 2 (రూ-
కురుకు-కురుకు-కురుకుపాటు-కురుకు-
కురుకుపాటు-గురుకు-గురుకు)

కురుకందకము సం. వి ఆ స మూలకము *
చూ, ముల్లంగి

కురుకము సం వి ఆ పుం చెముడుకాకి చూ,
బాయసము 1

కురుకుంచిత సం వి ఆ శ్రీ బంధుమిత్ర
సంభాషణము చూ, వ్యాఖ్యానము 2

కురుక్షేత్రిము సం వి ఆ పుం 1. వీరబియాలు
దేశములలో నొకటి, విసశము చూ, దేశము
(చూ, కురువు 3), 2 కారవులదేశము చూ,
దేశము

కురుజీ దే. వి చిన్నకంటము

కురుజు దే వి. 1. ఒకానొక దే: చూ,
శ్రేయము, 2 ఈకలురాల్పినపక్కి, అణుపో
చూ గూటిగువ్వ, (చూ, పక్షి), 3. శేనెత్తె

మధువు 5, 4 బాహువు సంవత్సరము, మాస 8, ఆ 29 చూ, బాహు సంవత్సరము
 కురుజులేనె. జే. వి ఒకరకములేనె చూ
 మధువు 5
 కురుజుకము సం వి ఆ పుం గురుగు * చూ,
 హస్తీని.
 కురుజుబాహువులు. పా పంచగౌడులలోని
 సారస్వతులలో రెండవ తెగవారు. చూ,
 ఆచార్య అను బాహువులు (అమ్మలు అను
 బంధములూ చూడుము)
 కురుప జే వి గొట్టెయ్యిప్పుట కంబలి నేయు
 గొల్ల చూ పేరలకలకాపరి
 కురుపగొట్టె ద్వ వి జేహము-దు నిడుపు
 బాహువుల గొట్టె చూ, హస్తీని 1.
 కురుపిల్లము సం, వి ఆ పుం ఎండ్రొకాడు
 చూ, పీత
 కురువు జే వి చూ, రూ- కులుపు
 కురుబిల్లకము సం వి ఆ పుం 1. ఒకరకము
 వట్టు చూ, ధాన్యము, 2 అడవియలవలు
 చూ, సరటి
 కురుబిల్లము సం వి ఆ పుం పద్మరాగమణి
 చూ, రత్నము 1
 కురుబిల్లము సం వి ఆ పుం పలమెట్టుబంగా
 రము రూ-కురుబిల్లము చూ, లోహము 1.
 కురువు. జే వి గొట్టెయ్యిప్పుట, కంబలి నేయు
 గొల్లబాతి
 కురుపగొట్టె జే. వి చూ, కురుపగొట్టె
 కురుపవాడు జే వి చూ, కురుప.
 కురుమాడు జే వి ఇంటిప్పూర్వభాగముల కప్పు
 రూ- కులుమాడు.
 కురుమాపు. జే. వి కొంచెపుమాపు
 కురుమింద. జే. వి. తుదగ్రజలచరము చూ,
 మత్స్యము 1

కురురాజు. సం. వి. అ. జే. పుం దుర్బోధనుడు;
 చూ, రాజు 1.
 కురు > వై వి = కురుశ-కురుశ. 1 ముంగు
 రలు. భార. విరా. 2, ఆ. 156, కళా. 1,
 ఆ. 26 చూ, వెండుక 1, 2 కేశము
 య 4, ఆ. 89 చూ, వెండుక. 1.
 కురువు. జే వి కొండమీది కాలితోన. రూ-
 కురువ చూ, మార్గము. 1.
 కురువదాలు జే వి ఒకరకమువట్టు చూ,
 ధాన్యము
 కురువర్నము. అం వర్నములు తొమ్మిదింటిలో
 నొకటి చూ, వర్నములు
 కురువీందము. సం వి. అ. పుం 1. మడించిన
 కొంబల కండ్లవంటి యెట్టునికెంపు (ఇదికాలపు
 రమునందు పుట్టినది పనుపుదాగు కలది
 మధ్యమజాతిరత్నము) చూ, రత్నము 1.
 (చూ, మాణిక్యము). 2. మాణిక్యము: చూ,
 రత్నము 1, 3 అర్థము చూ, ముకురము,
 4 ఇంగిలికము: చూ, హింగుళము, 5 నిడు
 మున్నె * చూ, తృణము 1, 6 వీరీహికే
 పము చూ, ధాన్యము, 7 మామము చూ,
 మినుము, 8 కాచలకణము చూ, లవ
 ణము 1
 కురుబిల్లము. సం వి అ. పుం పద్మరాగమణి
 చూ, రత్నము. 1
 కురుబిల్లము. సం వి అ. పుం. చూ, రూ-
 కురుబిల్లము
 కురువు అం 1 భారతవర్షములు తొమ్మి
 దింటిలో నొకటి చూ, వర్షములు,
 2 ఏలదిమాటు జేశములలో నొకటి,
 కురుక్షేత్రము చూ, జేశము, సం వి ఉ న
 3. దుర్బోధనుడు చూ, కురురాజు,
 4 అన్నము చూ, సాదము. (1), 5 కంబ
 కారిక * చూ, వాడుడు

కురువే. ద్వ. వి. (కురులు + వేరు) రూ- కుటు
వేటు* చూ, హీ* చేరము. (చలువచేయును)
కురువేరుదంటనారి. ద్వ. వి. మన్మథుని నాలవ
వింటియొక్క నారి. వేంక. ఆం. 9 చూ*
చూర్తి 1.
కురుళము. సం. వి. అ. పుం. ముంగురులు.
(వైజయంతి నిఘంటువు). చూ, వేంకుళ. 1
కురుపి. సం. విణ. = కుడిపి. వికారస్వరూపము
గలది. ఆనాకారి, కుడిపి
కురుపృము. సం. వి. అ. న. రంగము చూ,
లోహము 1.
కుర్మరము సం వి. అ. న. 1 ఘోషేయమును
గ్రంథ్యము, గండివనము చూ, రాజాన్తము,
పుం. 2, కుక్క: చూ, కునకము.
కుర్చిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ. నూది చూ, నూది
కుర్చీ. దే వి చూ, రూ- కురిచీ.
కుర్జము సం వి. అ. పుం కులంజము *
చూ, కులంజము.
కుర్దనము సం వి. అ. న. కంఠకాదికృడ చూ
పరిహాసము. (రూ- కూర్దనము - కర్దనము -
ఖుగనము)
కుర్వరము. సం వి. అ. పుం రూ- కూర్వరము.
చూ, మోచెయి
కుర్వాసకము. సం వి. అ. పుం. 1 అరిచట్ట.
రూ- కుర్వాసము చూ, వస్త్రము, 2 అవిక
చూ, వస్త్రము
కుర్వాసము. సం వి. అ. పు. —వై—
కుర్వంతుడు. సం విణ భృత్యుడు చూ,
సేవకుడు
కుర్వాణుడు సం. వి. అ. పుం 1. —వై—
2 పనివాడు చూ, సమగ్గుడు, విణ
3 చేయువాడు, చేయించువాడు (అని
విశ్వకోశము)
కుటుగలి. దే. వి దగ్గతి చూ, సమీపము (రూ-
కుటుగలి-కురంట)

కుటుగలి దే వి —వై—; జై 1, ఆ 87.
కుటుకుట. దే. విణ అల్పము. రామా. 7, ఆ. 42
చూ, స్వల్పము
కుటినువ్వులు దే. వి బ. ఒకరకముతిలం. రూ-
కుటునువ్వులు చూ, నువ్వులు.
కుటు దే విణ వృత్తియందుఁ గుఱుచేశబ్దము
సకు మిండివరములోపింపఁ గామిగిలినరూపము.
(ఉదా.— కుటుగద్దియ, కుటుగనుపు, కుటు
గటి, కుటుగేలు, కుటుమాపు మొ అచ్చు
పరమగుహా అకారమునకు టకారద్వయమా
దేశంబగు కట్టాకుగ్గ, కట్టముక, కట్టముఱు,
కట్టాపిరి, కట్టాయపు మొ)
కుటాకు దే వి వ్రాపు భార ద్రో. 4, ఆ. 88
చూ, రాశి 1
కుటుగడ ద్వ. వి (కుటుచే + గడ) దండము,
జై 5, ఆ 20 చూ, వేల్రము 1
కుటుచే దే వి హృస్వస్వరము చూ, స్వర
ము 2, 2 = కూర్వాన పొట్టిచోక్కాయ
చూ వస్త్రము, 3 పొట్టివాడ చూ, వామ
నుడి, విణ 4 పొట్టి చూ, వ్రాస్వము
(కొన్నియెడల వృత్తియందంత్యవర్ణలోపము
చూ, కుటు)
కుటుచేదనము దే వి 1 కుబ్జత్విము చూ,
పొట, 2 వామనత్విము
కుటుచేపడు ద్వ. ఆ క్రి తగ్గు చూ, వ్రాక్తు 9.
కుటుచేలు. దే వి బ నాట్యవిశేషము. వసు 5,
ఆ 75 చూ, నృత్యము.
కుటునువ్వులు దే వి బ. చూ, రూ- కుటి
నువ్వులు.
కుటుపు దే వి. రూ-కురుపు చూ, వృణము.
కుటుమట్టము. దే విణ మిక్కిలి వంగినది, విన
తము, వినమగ్గము భాగ. 8, స్కం. 538
చూ, వేలితము. 2.
కుటుమాడు దే వి చూ, రూ-కురుమాడు.

కుటువు, జే వి. తొడ, పాండు, ర ఆ 186

చూ, సక్కి.

కుటువేరు ద్వ వి చూ, రూ-కురువేరు*.

కుట్ట జే వి 1. కొడుకు. అచ్చ బాలకాం 25

చూ, పుత్తుడు. 1, 2 బిడ్డడు చూ.

శిశువు, 3 బాలుడు. భాగ 7, స్కం 370

చూ, శిశువు, 4 కోడె, ఎనుపోతు చూ,

మహిమము.

కుట్టడు జే వి చూ రూ-కుట్ట 1-2-3 (బిడ్డడు.-

పర 1, ఆ 189.)

కుట్టి దే వి పాండి చూపు. భార 7, ఆ 102

చూ, ధేనువు.

కుట్టు జే ఆ క్రి కూయు చూ, బ్రించు

కులంజము. సం. వి. ఆ పుం చూ కుర్జము*

కులంజము. సం వి ఆ పుం —మె—

కులంభరడు. సం వి ఆ పుం పోరుడు*

చూ, ముచ్చెచ్చు. 1

కులకము సం వి ఆ న. 1 ఒక క్రియతో

ముగిసెడువద్యములనమాహము, రూ-కుళకము

2 చేతిపాట్ల * చూ, పాట్ల, పుం 3. పుట్ట

చూ, వల్లికిము, 4 కాకితుమ్మికి * చూ,

కుమికి, 5 నాకము చూ, స్వర్ణము, 6 వారిత

సర్పము చూ, సర్పము; 7 రూ-కులకము

నాలుకపై పాండి, చూ, రసనామలము

కులకర్కటి సం వి ఈ శ్రీ చీనాకర్కటి*

చూ, వోన

కులకుడు సం విణ, 1 మేదరవాడు చూ,

మేదరి, 2 శిల్పికులప్రధానుడు చూ, స్వర్ణ

కారుడు, 3 కులమునకుపెద్దవాడు రూ-

కులికుడు.

కులకుల. జే వి ఒకానొక భవ్యమనకరణము

చూ, చూచూ

కులక్కము. సం వి. ఆ. పుం కరతాలి చూ,

స్వర్ణము. 2

కులకుయ సం వి. ఆ శ్రీ. చూలగొండి *

చూ, శూకశింబి.

కులమూంశము. అం. వద్వంశములలోనొకటి;

చూ, వద్వంశములు

కులచూడాచరి అం శివహక్తిములగు చతు

వ్యక్తితంత్రములలో నొకటి. చూ, తంత్ర

ములు

కులజుడు సం వి ఆ పుం కులీనుడు* చూ,

నజ్జనుడు.

కులట సం వి ఆ. శ్రీ. 1. అంకుటాలు చూ,

అంకులాడి. 2 భిక్షుమెత్తుకొనెడి పతివ్రత.

చూ, శ్రీ, 3 నేలయుసిరిక * చూ,

భూమ్యులకి

కులటి సం. వి. ఈ శ్రీ మశిసిల చూ, రాయ.

కులత్త సం. వి ఆ. శ్రీ అడవి యులవలు *

చూ, సరటి

కులత్తము సం. వి. ఆ. పుం. రూ- కులత్తము.

ఉలము చూ, సరటి

కులత్తి సం వి. ఆ. శ్రీ. 1 చూ, కులత్తి;

2 కుళత్తాంజనము చూ, రసాంజనము.

కులదేవత. సం వి. ఆ. పుం. ఇలువేలుపు చూ,

గృహదేవత

కులధర్మములు అం. ధర్మశాస్త్రములలోని ధర్మ

ములు అయిదింటిలో నొకటి చూ, ధర్మ

ములు

కులధారకుడు. సం. వి. ఆ. పుం. రూ- కులా

ధారకుడు. కొడుకు చూ, పుత్తుడు 1.

కులనాశము సం. వి ఆ. పుం ఒంటె చూ,

లాటిపిట్ట.

కులసతి సం వి. ఇ. పుం. 1 కులస్వామి,

2 గోత్రప్రధానుడు, 3. కులనాథుడు.

(ఇట్లు మరేళ్ళరుడు)

కులపద్ధ సం వి. ఆ. శ్రీ. కాకనాసిక *; చూ,

దొండ

కులపర్వతము. సం. వి. అ. పుం. ప్రాధానపర్వతము. చూ, పర్వతము

కులపర్వతములు అం. హిమవంతము, వింధ్యము, నిషధము, మాల్యవంతము, పారియాత్రము, గంధమాదనము, హేమకూటము (7) చూ, పర్వతము)

కులపాలకము సం. వి. అ. న. చేపలకుల చూ, కుల 1.

కులపాలిక, సం. వి. అ. శ్రీ 1 తల్లివంతులచే నిచ్చి పెండ్లిచేయబడిన శ్రీ మూశ్రీ, 2 వ్యభిచారముచేయక తనకులమును మానమును కాపాడుకొను శ్రీ మా శ్రీ, 3 బిడ్డలుగల స్వజాతిపెండ్లాము చూ భార్య కులమదము అం. 1 మదములు ఎనిమిదింటిలో నొకటి చూ, మదములు, 2 మదములు మూడింటిలో నొకటి చూ మదములు కులమిక్రించు పా వైశ్యుడు సూద్రశ్రీని వీనాచూ చేసికొనినయెడల ఆ శ్రీయందు పుట్టినవాడు కులమిక్రించనబడును

కులము సం. వి. అ. న. 1. = కొలము వంశము చూ, వంగడము "బ్రాహ్మణకులము", 2 (సంతతియొక్క మూలముపెని తెలుపుచు) గొత్రము చూ, వంశము, 3, 3 కొలను చూ, సరస్సు 1, 4 ఇల్లు చూ, సదనము 1, 5. కేగుపండు చూ, కేగు, 6 తెగ చూ, సమానము, 7. ఒడలు గూ, శరీరము (సామాన్యదేహములలో నొకటిఅని త్రి)కాండ కేవలము, 8 ఊరు చూ, దేశము, 9 తల్లెలపుట్టు * చూ, వైజయంతి, 10 చేతిపాట్ల చూ, పాట్లు, అం. 11. పాశములు త్రొమ్మిదింటిలోనొకటి చూ, పాశములు.

కులమువారు అం. 1 అక్షతసాక్షులు అణుగురిలోనొకరు. చూ, అక్షతసాక్షులు, 2 సాక్షులు పడునొకండుగురిలో నొకరు : చూ, సాక్షులు.

కులవలము సం. వి. అ. న. కలిలము: చూ, రేతిస్సు 1.

కులశేఖరాశ్వాసు అం. ఆశ్వాసులు పండ్లొందుగురిలో నొకరు చూ, ఆశ్వాసులు.

కులశ్రేష్ఠి. సం. వి. న. పుం. 1. మేదరివాడు చూ, మేదరి, 2 కిల్లికలప్రధానుడు చూ, స్వర్ణకారుడు

కులశ్రేష్ఠుడు సం. వి. అ. పుం. —మై—

కులసంభవుడు సం. విణ. బ్రహ్మిణుడు మంచి వంశమునందు బుట్టినవాడు చూ, సజ్జనుడు కులసము సం. వి. అ. పుం. గొప్పబట్టి చూ, వత్తుము

కులసారము అం. శివప్రాక్రములగు చతుష్కతి తంత్రములలో నొకటి చూ, తంత్రములు.

కులసారభము సం. వి. అ. న. ఇంద్ర * చూ, మరుమను

కులస్త్రీ సం. వి. ఈ శ్రీ చూ, కులపాలిక. కులహండుకము సం. వి. అ. పుం. 1 నీళ్ళనుడి చూ, నుడి 1, 2. ఆరణి చూ, నుడి 1

కులంపరుడు సం. వి. అ. పుం. గామిజీవత చూ మూలదేవుడు

కులాచలము. సం. వి. అ. పుం. కలాది చూ, పర్వతము

కులాటము సం. వి. అ. పుం. అంద్రచత్వర్విభేదము చూ, మత్స్యము 1

కులాధారకుడు. సం. వి. అ. పుం. కొడుకు చూ, పుత్రుడు 1

కులాయము సం. వి. అ. పుం. 1 = గూడు. నీడము, పట్టుగూడు చూ, సదనము 1, 2. చోటు చూ స్థానము 1, 3 ఒడలు చూ, శరీరము

కులాయనము. సం. వి. అ. పుం. పిట్ట చూ, పక్షి.

కులాయిక సం. వి ఆ. శ్రీ. పట్టగూడు: చూ,
సదనము. 1.

కులాలకీటన్యాయము. పా కుమ్మరపురుగు మం
టిలో దూరుదుండినను మట్టి యంటుకొననిరీతి
కులాలము సం వి ఆ పుం 1 గంపపులుగు
చూ, బెళ్ళగువ్వ, 2, ఆడవికోడి: చూ పుంజు,
న. 8 చెట్టుతోట్ట చూ, రంధ్రము. 1, పుం.
4 ఉముకినిప్ప చూ, నిప్ప, 5. ఏటుమద్ది*
చూ, మద్ది, 6. గుడ్డుల * చూ, మహి
సాక్షి

కులాలి సం వి ఈ శ్రీ 1 ఆడవియులవలు
చూ, సరటి, 2 కనుపాలవీత్తులు, కుళ్ళుతాంజ
నము చూ, రసాంజనము, 8 కుమ్మరది చూ,
కుమ్మరత

కులాలండు సం వి. ఆ. పుం. కుమ్మరవాడు
చూ, ముత్తగూడు

కులాలాకము సం వి ఆ పుం 1. తొండ: చూ,
సరటము, 2 ఒకరకముచెట్టు చూ, వృక్షము.
కులాలాము. సం వి ఆ పుం ఇంనుక పసుపు
రంగు చూ. వర్ణము 6

కులాలాలము సం వి ఆ పుం తొద్రవివృక్షవిశే
షము చూ, వృక్షము

కులి. సం వి ఇ పుం 1. = కేలు చేయి చూ
మాస్తము, ఈ శ్రీ 2 ఆస్పృశి* చూ,
వా: కుడు*, 8 పత్తి చూ, భార్య, 4 జ్యేష్ఠ
భగిని చూ, జ్యేష్ఠ 4, న. పుం. 5 కోవి
దారము* చూ యూపత్రికము, 6 తమ్ముడు
పెండ్లిచూడినవాడైయుండగా పెండ్లిలేని
పెద్దవాడు.

కులింగము సం వి ఆ పుం ఊరిపిచ్చుక: చూ,
పిచ్చుక

కులింగద్రక్క సం వి ఈ శ్రీ. గచ్చు* చూ,
సోమరాజి

కులింగము. సం వి ఆ. పుం 1 చటకము చూ,
పిచ్చుక, 2. కాకి చూ వాయగుము

కులింగి సం వి ఈ శ్రీ. కర్కాటకపుష్పగి*
చూ, శృంగి

కులికము సం. వి ఆ పుం. 1. కులికమనుపాము
చూ, సర్పము, 2. ఒకానొకచెట్టు: చూ,
వృక్షము

కులికుండు. సం వి ఇ 1. మేదరివాడు చూ,
మేదరి, 2 కులసత్తము: చూ, సజ్జనుడు;
8 శిల్పకులపరిధాన: చూ చూ, స్వర్ణకారుడు,
4 చూ, కులకుండు 8.

కులిపి జి. వి మేకలుకాచు వాడు: చూ,
మేకల: గావరి

కులిరము సం వి ఆ పుం ఎండ్రికాయ: చూ,
పీత

కులిశనాయకము సం వి ఆ పుం. శృంగార
బంధవిశేషము చూ, రతిబంధము.

కులిశము సం వి ఆ పుం, న 1 వజ్రాయు
ధము చూ, బాణము. 1, పుం. 2 కులిశమను
చేప చూ. మత్స్యము 1, 8 వజ్రము.
చూ, రత్నము 1

కులికాంకుశ సం వి ఆ. శ్రీ. శాధవిద్యాదేవీ
విశేషము చూ, బుద్ధుడు 1

కులికాసనుడు. సం వి ఆ పుం కాక్యముని
చూ, ముని. 1

కులీనము సం వి ఆ. పుం వనముద్దము* చూ,
పెసర

కులీనత సం వి ఆ శ్రీ. మంచికలమునఁ
బుట్టుట (తె ప).— ఇలువడి-రూ-ఇల్వడి.

కులీనము సం. వి ఆ న జలము చూ, నీరు 1

కులీనుడు సం. వి ఆ. పుం మంచికలమునఁ
బుట్టినవాడు చూ, సజ్జనుడు

కులీరము. సం వి ఆ పుం. 1 ఒకానొకచేప
చూ, మత్స్యము. 1, 2. ఎండ్రికాయ: చూ,
పీత; 8 ఆలయము* చూ, జేలుపురైంకి.

కులీరశృంగి. సం. వి. ఈ శ్రీ కులుంగి* చూ, శృంగి.

కులీశము. సం. వి. ఆ పుం కులీశమును చేప చూ, మత్స్యము. 1

కులుంగి. సం. వి. ఈ శ్రీ కర్కాటకశృంగి* చూ, శృంగి.

కులుండు. సం. వి. ఆ. పుం యా. కులికుండు కులుకము. సం. వి. ఆ. న రూ- కులకము, నాలు కముటికి చూ, రసనామలము.

కులుకు దే. వి. 1. శృంగారశృకుదిలిక అం, భా. పృ 180, "కులుకులాడి." మొ-చూ, వివాసము, 2. వణకుట; పర 4, ఆ 101 చూ, లాలము, అం. శ్రీ 8. కుదిలించు య. 4, ఆ. 25, ఆ కి. 4 శృంగారముగ కుదులు చూ, నలించు, స కి 5. ఆలచు నాన. 1, ఆ 10 చూ, పూయు, 6 బలుకు కాకి 8, ఆ. 118 చూ, పోయు, 7 చేల్లు పర. 4, ఆ. 227 చూ, పెదచేల్లు, 8 వేయు. సా. 2, ఆ. 54 చూ, విసరు 8

కులుకులాడి దే. వి (కులుకులు + అడి) కులు కుగల శ్రీ చూ, శ్రీ.

కులుక్కగుంజ. సం వి ఆ శ్రీ. ఉల్కాగ్ని చూ, తోకచుక్క

కులుక్థము సం వి ఆ పుం రూ-కుళుక్థము చూ, సరటి.

కులుతిక. సం వి ఆ శ్రీ 1 ఉలవ* చూ, సరటి, 2 కులుతాంజనము చూ, రసాంజ నము (రూ-కుళుతిక)

కులుప. దే వి. ఉలుపడ చూ, శోఫ.

కులుపుతాయి దే. వి రాజాంత్రపుతాయి. చూ, రత్నము. 1

కులూడికము అం. శివప్రాకమలగు చతుష్పతి తంజిములూ నొకటి: చూ, తంజిములు

కుల్బలము సం. వి. ఆ వ. దోషము: చూ, పాపము. 1.

కుల్బాభిషేతము. సం. వి. ఆ. పుం. పులియొ బెట్టిన కడుగునీరు చూ, కుక్తము. 1. (కుల్బా మము-అభిషేతము అని తెండు శేర్లగా కొం దఱు)

కుల్బాసము. సం వి ఆ. న. = రూ-కుల్బాసము.

1. —పై —, పుం 2 కాటుమిరుములు చూ, మినుము; (గోధూమవికేషమని కబ్బ రత్నాకరము), 3. అలచేందలు మూ, రాజ మాచము, 4 కురువిందము, మదిచిన రోయిల కండ్లవంటి యెఱ్ఱనికంపు చూ, రత్నము 1; 5 ఓవరధాన్యము చూ, ధాన్యము, 6 తెల్ల ముది మేకపోతు చూ, వేషము 1.

7. గుగ్గిళ్లు చూ, పాలి కుల్బాసము సం. వి ఆ న —పై —

కుల్బ సం వి ఆ శ్రీ 1. = కయ్య నదినుండి త్రవ్వినకాలువ చూ, నది, 2 తూముకాలువ చూ, నది, 3 కులశ్రీ చూ, శ్రీ; 4 తిన్న తీరక* చూ, సోమవల్లి

కుల్బము సం. వి ఆ. న 1 ఎముక* చూ, శల్యము 1, 2 పువ్వు చూ, వెనుక 1, 3 ఎనిమిది ద్రోణముల పరిమితి, నాలుగు వందములకొలది(అనికొందఱు) చూ, తూము 3, 4 ఆవిషము చూ మాంసము. 1, 5 చేటు చూ, సూర్యము. 1, విణ. 6. మంచికులమున బుట్టినది, 7 కులమునకు పితృవైనది

కుల్బండు సం వి ఆ పుం. 1 వ్రేగడ చూ, మంత్రి, 2. గౌరవింపఁదగిన మనుష్యుడు, 3 సత్కులసంభవుడు చూ, సజ్జనుడు, 4 కులమునకు యిష్టుడు.

కుల్లన్ను వా వి. 1. దోషము, "వానియందలి కుల్లన్ను బయలుపడినది.", 2. రహస్యము. "వాని వ్యవహారమందలికుల్లన్ను తెలిసినది." (రూ- ఖల్లన్ను.)

కువ దే వి.రూ-కువ్వ-కుప్ప- కూటువ-కూటువు,
భార అది. 6, ఆ. 88 చూ, రాశి 1.

కువంగము సం వి. అ. న సీసకము చూ
లోహము 1

కువకాలక. సం వి. అ. న. ఘోళీశాకము *
చూ, చేతెరాసి

కువజ్జికము. సం. వి. అ. న. వైశ్రాంతమణి,
చూ, రత్నము 1.

కువము. సం. వి. అ. పుం 1. కలువపువ్వు చూ,

పద్మము 1, 2 నల్లంగలువ* చూ, పద్మము. 1,

కువరము. సం. వి. అ. పుం తువరము, ఒంగు
చూ, గడము. 5

కువలము సం. వి. అ. న. కలువపువ్వు చూ,

పద్మము 1, 2 కిలువ* చూ, పద్మము 1;

8. నల్లంగలువ* చూ, పద్మము 1; 4 కేంగు

పండు చూ, కేంగు, 5. ముట్టము: చూ,

రత్నము 1 (చూ, ముట్టెము), పుం 6 రూ-

కువలి. గొల్లెలి* చూ, కేంగు (తి). అని శబ్ద
రత్నాకరము)

కువలయప్పియుండు సం వి. అ. పుం చేందు

రుండా చూ, చంద్రుండు

కువలయము సం వి. అ. న. 1 కిలువ* చూ,

పద్మము 1, 2. నల్లంగలువ* చూ, పద్మము. 1,

(రూ- కువలము-కువము- కువలయము-కువా

లము-కువేలము-కువలము), 3 చూ, భూవల

యము, 4. మోసపుకడియము చూ, భూవ

లము. 2

కువలయానందము. అం ఈ గ్రంథమునకు కర్త

అప్పయ్యదీక్షితులు చూ, కావ్య నాటకములు

కువలాయికము సం వి. అ. పుం ఒకరకము

హంస చూ, హంస

కువలాయికము. సం. వి. అ. పుం, చిందపిట్ట

చూ, పిన్నగర్జి.

కువలి: సం. వి. ఈ. శ్రీ. బదరి* చూ, కేంగు

కువాడము. వై. వి. = కపట. కువాట. రూ-

కువ్యాడము- కువాలము, కపటము: చూ,

వ్యాజము 1.

కువాదుండు సం వి. రూ-కుపాదుండు పరల

దోషమును పలుకువాడు, నికృష్టపు మాట

లాడువాడు (అని కొందలు) చూ, కుచే

రుండు 2.

కువాహలము సం. వి. అ. పుం ఒంటె చూ,

లాటిపిట్ట.

కువాలము వై వి 1 = కపట చూ, రూ-

కువాడము, దే వి 2 వాహనము లోనగు

వాని గుపు సెనె, అం, భా ద్వి మ 159

చూ, వస్త్రము

కువిందుండు సం వి. అ. పుం, తంతువాయుండు.

చూ, సాలెవాడు.

కువేణి సం. వి. ఈ శ్రీ. మత్స్యధాని, చేపలు

బుట్ట చూ, వల 1.

కువేరకము. సం వి. అ. పుం. నంది*. చూ,

నందిరసము.

కువేరాక్షి. సం. వి. ఈ శ్రీ. పాటలి* చూ,

సాలి 2

కువేరాచలము సం వి. అ. పుం. కైలాసపర్వ

తము (ఇట్లు కువేరాద్రి.)

కువేరుండు సం వి. అ. పుం చూ, దేవతా

విశేషము

కువేలము సం. వి. అ. న. 1 కలువ* చూ,

పద్మము. 1, 2. కలువపువ్వు చూ, పద్మము 1

కువ్వ దే వి చూ, రూ-కువ.

కువ్యాడము. వై. వి చూ, రూ-కువాడము.

కువ్యాళము. వై. వి. —వై.—

కుశ సం. వి. అ. శ్రీ. 1 తాగిడు. చూ,

పాశము 1, 2 గుట్టపుకట్టెము: చూ, వాగె,

3. తియ్యదోస* చూ, దోస, 4. కొండ

మామిడి* చూ, మామిడి.

కుశపము సం. వి అ పుం సానపాత్రీయః, చా, పాత్రీయ 8

కుశపుష్పము. సం. వి అ న స్థానేయమను గ్రంథము. చా, రాజాల్లము

కుశము. సం. వి అ న. 1 నీర్లు చా, నీరు. 1; పుం, న 2 = కొప్పె, పవిత్రీయ, దర్భ *

చా, ద్విణము 1, పుం. 3 కుశద్విపము చా, లంక. 1, 4 ద్విపములు ఏడింటిలో నొకటి

చా, ద్విపములు; 5 పలుపు చా, వల్లె. 2, న 6. పొగడుట చా, స్త్రోత్రీయ, 7 గణ

నము చా, సంకల్పము; 8. ఉదంబరము* చా, మేడి; అం 9. దర్భలు పదింటిలో

నొకటి చా, దర్భలు

కుశలపర్శిము సం వి అ. పుం తేమమును అడుగుట చా, స్వాగతము

కుశలము. సం. వి. అ. న 1.=కుసులు తేమము చా, శుభము 1, 2 తనివి చా, సాహి

త్వియ, 3. పున్నెము చా పుణ్యము, విణ. 4 సేర్పరి (శబ్దరత్నాకరము) చా, సమ

ర్థుడు, 5 సేర్పర్ (అమరము) చా, నామ ర్థము, వా విణ 6 చిన్నది "మాయిల్లు

కుశలము", 7 ఇటుకైనది "మాయిల్లు కుశల మగుటచే గూర్చుండుట" నను స్థలము చాల

నిదయ్యు" 8

కుశలపులు సం వి. అ పుం. బ శ్రీమముని పుత్రులు, కవలిడ్డలు (ఏకైక్తచే కుశలపులు) చా, యమశక్తికుపులు

కుశలి. సం వి ఈ శ్రీ అశ్వంతకము* చా, పాలిందితము.

కుశలుడు సం విణ సేర్పరి చా, సమర్థుడు (రా- కుశలవంతండు.)

కుశస్థలము సం. వి అ. న. కాన్యపట్టదేశము చా, దేశము.

కుశస్థలి సం. వి ఈ. శ్రీ 1 ఎద్దునాలిక*. చా, దార్శిక, 2 అంతర్వేదియనుపుణ్యక్షేత్రము చా, భూమి 1.

కుశాకరము సం. వి అ పుం అగ్ని చా, నిష్పా కుశాక్షము సం వి అ. పుం కోతి చా, వాన

రము (కుశాక్షుడు) కుశాద్విక సం వి అ శ్రీ కొండమామిడి*

చా, మామిడి. కుశారణి. సం వి ఇ పుం. దుర్వానుడు చా, ముని. 1.

కుశాలి సం వి న పుం 1 చెయ్యి చా హస్తము, విణ 2 కుత్తితుడు చా, వ్యాధుడు 2

కుశాల్మలి సం వి ఇ పుం. పిన్నబూసగు* చా, కాల్యురి

కుశి. సం వి ఈ శ్రీ 1. కణ్ణు (ఇనుముగోతేసిన వస్తువు) చా, కలుగోల 2, న పుం

2. వాల్మీకిమని చా, మని 1 కుశింశప సం వి. అ శ్రీ పచ్చేయిటుగుడు,

కపిలశింశప* చా, శంశుప కుశింశుప సం వి అ. శ్రీ కంపిటుగు, భస్మ

గర్భ* చా, శంశుప కుశిక సం వి అ శ్రీ గవేనుక, అడవిగోడు

నలు చా ధాన్యము కుశికిము సం వి. అ పుం 1 అకావికారము,

2 కల్పము, నూనెమడ్డి చా, పుడ్డి. 2, 3. మస్తిష్కము చా, మెదడు, 4 తాడి* చా, శ్రీ, తాళము, 5 ఏనె* చా, మద్ది

కుశికుడు సం. వి అం పు కుశికమహాముని చా, ముని 1, 2 విశ్వామిత్రుని తండ్రి.

కుశీదము సం. వి అ. న 1 రక్తచందనము చా, ముగంధము, 2. వడ్డిబిరుకు చా, వృద్ధి

తీవరి.

కుశీలము సం వి అ పుం 1 మాతుక వ్యాపా
రము, 2 కూరిరస్వము చూ, సర్వము,
3 తేలు చూ, వృష్టికము, 4 కొండ చూ,
పర్వతము

కుశీలపుడు. సం వి అ పుం 1 చారణుడు,
నానాదేశ సంచారకుడైన నట్టువుడు చూ,
నర్తకుడు, 2 చారణుడు, నానాదేశ సం
చారకుడైన బట్టువాడు చూ, వంది,
3 వాల్మీకి చూ, ముని 1, 4 భిక్షువుడు.
చూ, యాచకుడు, 5 పాటకాడు చూ,
నీకారి

కుశీలపులు సం వి అ పుం. బ చూ, కుశల
పులు. (ఏకోక్తిచే కుశీలపులు)
కుశీలకుడు. సం వి అ పుం వాల్మీకి చూ,
ముని. 1.

కుశుడు సం. వి అ పుం 1 శ్రీరాముని పెద్ద
కొడుకు. న. 2 వేదము చదివినవాడు,
3 విశ్వామిత్రునితాత, విణ 4 పాపిష్టుడు,
చూ, పాపాత్ముడు, 5 మదించినవాడు
చూ, సోమరి, 6. జాత్యాచారాదులచే నింది
తుడు చూ, వ్యాధుడు 2

కుశాలము సం వి అ పుం 1 తుషారము
చూ, నిష్పా, 2 ధాన్యపుకొట్టు చూ, పంట
సాల

కుశేతయము. సం. వి అ. న 1 తామరపువ్వు
చూ, పద్మము 1, 2 బెల్లగుర చూ, సార
సము, పుం 3. కొండ చూ, పర్వతము,
4. కొండగోళు * చూ, పీతపుష్పము.

కుషకము సం వి అ. పుం రూ- కుషికము.
కృషకము చూ, కలుగోల 2.

కుషలము. సం. విణ. కుశలము చూ, కుభము 1
కుషాపపు. సం. వి ఉ. పుం. 1 కోటి చూ,
వానరము; 2. రూ- కుషాపపు ఇనుడు
చూ, నూర్యుడు, 3 అగ్ని. చూ, నిష్పా,

పుం, విణ. 4. అన్యథా సంకటపెట్టువాడు
చూ, హింసకుడు.

కుషికము. సం వి అ న ఫాలము, నాంగటి
కలు చూ, కలుగోల. 2.

కుషీదము. సం. వి అ న వడ్డిబ్బిదుకు చూ,
వృద్ధిజీవిక
కుష్మకము సం వి. అ. న సత్తు, నీసము చూ,
లోహము. 1.

కుష్మకావర్తి. అం అకుభావర్తములలో నొకటి:
చూ, అకుభావర్తములు.

కుష్మగంధ. సం వి అ. శ్రీ. బల్బ * చూ,
వెన్నెరు

కుష్మగంధి సం వి. ఇ. న ఏలవాలకము *
చూ, దోస.

కుష్మఘ్నుము. సం. వి అ పుం. 1. పెద్దపేటకు*
చూ కాళోటము, 2 చేంద్ర * చూ, విట్ట
దిరము, 3 లఘుడుము, సున్నపాకుల ఎట్టి
గన్నేరు * చూ, హయమరకము, 4 చేతి
పొట్ట * చూ, పొట్ట. 5. హితావలి, కుష్మ
మనుమందు చూ, మందు. 1

కుష్మఘ్ని సం వి ఉ. శ్రీ. 1 విదంగము *
చూ, వాయవిర్గము, 2. కాళోదుంబరిక*.
చూ, బొమ్మపేడి

కుష్మనాశినము. సం వి అ. పుం. 1. వారాహీ
కండ * చూ, నూరణము, 2. తెల్లవాలు*
చూ, సర్పము, 3 క్షీరిక * చూ, క్షీర
కుందుకి.

కుష్మనాశిని. సం. వి. ఈ శ్రీ. కాయగచ్చే*
చూ, సోమరాజి

కుష్మనుత్తు సం వి ద్ శ్రీ. అడవిపత్తి *
చూ, పత్తి

కుష్మము సం వి అ. న. 1 = కుష్టు పులుము.
చూ, మండలము 3, 2 = కోట్లు చెంగల్వ
కోట్టు * చూ, పారిభాష్యము, 3 మంచి

వాసన చూ, వాసన; పుం 4 వివ భేదము
చూ, వినుము 1.
కుష్మనూదనము, సం. వి అ. పుం ఆరగ్వధము*
చూ, తేల.
కుష్మచూక. సం. వి. యు పుం హస్తి కంద *
చూ, మల్లరి
కుష్మచూత్రి. సం. వి ఈ స్త్రీ. వాకుచి *
చూ, మందు. 1.
కుష్మహరి. సం. వి ఈ స్త్రీ. పాచి * చూ
తైలము
కుష్మచూత్తు సం. వి. ద్ పుం చేండ * చూ,
చిట్టదిరము.
కుష్మా సం. వి. ఇ పుం 1 — వై. — 2 కుష్మ *
చూ, చిట్టదిరము; 3. పటోలము * చూ,
పొట్టి, 4 గంధకము * చూ, చందనము.
కుష్మి. సం. విణ. వ్. కుష్మహో
కుష్మహోగముగలజాతకుడు పా 1 మస్తాధిపతి
సప్తమమందుండి కేతుసంబంధము గలిగినపు
డును(కుభగ్రహసంబంధము లేకుండవలెను),
2 చంద్రబుధలగ్నాధిపతులు రవి రాహువు
లతో గలిసినను, లేకవారి యంశలయందున్న
ను నల్లకుష్మను, 3 చంద్రబుధలగ్నాధిపతులు
కుజశుభలతో గలిసినను, వారి యంశలయందున్న
ను, 4 మస్తాధిపతి బుధ, చంద్ర, శుక్రలతో
గూడి లగ్నమందుండి, లగ్నాధిపతి మస్తమ
మందున్నను శ్వేతకుష్మను, 5 మస్తాధిపతి రవి
తోగూడి, లగ్నమందున్నర క్తకుష్మను, 6 మస్తా
ధిపతి శనితోగూడిలగ్నమందున్న నల్లకుష్మను,
7 కారకాంశరాశికి నాల్గవ స్థానమందు
చంద్రుడుండి శుక్రునిచే జూడబడినయె
డల తైల్లకుష్మను, 8. కారకాంశరాశికి నాల్గవ
స్థానమందు చంద్రుడుండికుజుడు చూచిన
యెడల మైదకుష్మను; 9. కారకాంశరాశికి
నాల్గవస్థానమందున్న చంద్రునికేతువుచూచిన

నల్లకుష్మను; 10. లగ్నమున చంద్రుడును
శనికుజులు ద్విద్వాదశములలోనునుండి యా
చంద్రుడు రవిచే జూడబడినపుడును,
11. చంద్రుడుగాని, బుధుడుగాని లగ్నా
ధిపతియై రాహుకేతువులతోగూడి శనిచే
జూడబడినపుడును, 12. రవి, చంద్ర బుధ,
శుక్రులు కలిసియుండి లగ్నాధిపతికి బాప
సంబంధమున్నపుడును కుష్మ గలిగియుండును.
కుష్మలము. సం. వి అ. న కత్తిరించుట చూ,
భేదనము
కుష్మాండము సం. వి అ పుం 1 గుమ్మడి*
చూ, మహాఫలము, 2 భూణము చూ,
శిశువు.
కుష్మాండి సం. వి ఈ స్త్రీ. 1 గారి చూ,
పార్వతి 1, 2 గుమ్మడు * చూ, మహా
ఫలము.
కుష్మాండికము సం. వి. అ పుం గుమ్మడు *
చూ, మహాఫలము.
కుష్మాండుడు సం. వి అ. పుం దేవతాగణ
విశేషము చూ, దేవతావిశేషము.
కుసలము సం. వి అ. న. రూ- కుశలము చూ,
శుభము. 1
కుసి దే వి 1 గండియందుఁ జొప్పించుటకు
గాను నన్నగాఁజెక్కిన మంచేపుపట్టెలలోను
వాని చివర, (శబ్దరత్నాకరము), ఆం, భా.
ద్వి. 164 కూచము కొన, 2. వగ చూ,
దుఃఖము
కుసింబి. సం. వి ఈ స్త్రీ. కందిపొట్టు చూ,
శింబి.
కుసిగుంపులు. దే. వి బ భాధ చూ, శ్రమము. 1.
కుసితము. సం. వి. అ. పుం. జనపదము చూ,
దేశము.
కుసిని అన్య. దే. వి. వంటయిల్లు చూ, సద
నము, 1

కుసినివాడు. ఆస్య జే వి. హీనబాతులకుమారుడే
యువాడు (వాడుక) చూ, నూపకారుడు.

కుసిలిండు. దే. అ. కి. అత్పత్తి చే ముఖించు
కుసులు

కుసిలింత. దే. వి అత్పత్తి చే ముఖించుట
కుసీదకుండు సం విణా వడ్డికిచ్చి జీవనముచేయు
వాడు చూ, వార్ధుసికుండు.

కుసీదము. సం. వి అ. స. వడ్డికిచ్చి జీవనము
చేయుట చూ, వృద్ధిజీవిక

కుసీదకుండు. సం. విణా చూ, కుసీదకుండు.

కుసీరుండు. సం. విణా. —పై.—

కుసుంబపువ్వు పై వి. = కుసుంభ. కుసుంభా
పుష్పము. చూ, వహ్నిశిఖము. 2. (కఫము
తగ్గించును.)

కుసుంబా పై. వి. = —పై.—

కుసుంబాపిండి వా వి. దీనియందు 5 భా, సత్రి
జని, 14 స్ఫురత్పంచాస్థ జనిదమునుకలవు.

కుసుంభకము. సం వి అ. పుం. పీతదాహపు *
చూ, మౌనిపపపు

కుసుంభము సం వి అ. స. 1 = కుసుమ చూ,
కుసుంబపువ్వు, 2. బంగారు చూ, లోహము 1;
స 3 లక్ష్మిక చూ, లక్ష్మి, 4. కుసుంబా
పూవురంగు చూ, వర్ణము 6, పుం. 5. కచం
డలుపు చూ, పాత్రము. 6

కుసుంభరాగము సం. వి అ. పుం. బయటికిమా
త్రమువిశేషముగా గలనలబడి లోపలబొత్తిగా
లేని అనురాగము. (చూ, పూర్వరాగము)
చూ, త్రయము

కుసుమ. దే. వి 1 రూ. కుసుమ ఆర్రవము చూ,
ముట్టు. 1, 2 = కుసుంభము కుసుంబపువ్వు,
కాశీ. 7, ఆ 5 చూ, వహ్నిశిఖము. 2,
3. కుసుంభవర్ణము; పై 8, ఆ 5 చూ,
చెందిరిక, 4. ఒకానొక చెట్టు చూ, కృత్తుము;
5. సస్యకూసుము: చూ, సస్యము. 1, 6. పుండు

సందలి మొలక చూ, వ్రణము, బ. 7. వడ్లు,
అము 1, ఆ. 66. చూ, ధాన్యము.

కుసుమగర్భకము. సం. వి అ. పుం. పూలుముడి
చిర కొప్పు చూ, వేసలి

కుసుమపురము. సం. వి. అ. స. ఒకానొక నగరము:
చూ, జేశము.

కుసుమపూవు పై. వి. = కుసుంభపుష్పము
చూ, వహ్నిశిఖము 2.

కుసుమపూరాజనాలు. దే. వి. బ. కుసుమవడ్లు:
చూ, ధాన్యము

కుసుమవిచిత్రము. పా. ఒకానొక వృత్తము ఇం
దొక్కొక్క పాదమునందు స, య, స, య,
గణములు గలిగి ఏడింటయతిగల ద్వాదశచ్చం
దస్సునందుఋజ్జిన వృత్తము. ఉదా — “కుత
లములోనం గుసుమవి చిత్రంబతికుధవందై ।
యగయతు లన్నందతనయ మొప్పున్, నయ
లినుమాతై, సతతము విద్వజ్జనులునుతింపన్. ”
చూ, వృత్తము 1.

కుసుమాంజనము సం వి. అ. స. రీతిపుష్పము
చూ, రసాంజనము

కుసుమాకరము సం వి. అ. పుం మాఘమాసము
చూ, మాసము 1

కుసుమాత్మకము సం వి. అ. స. కుంకుమము
చూ, వహ్నిశిఖము 1

కుసుమాధిపము. సం వి అ. పుం. చంపకము
చూ, సంపెంగ

కుసుమాధిరాట్టు సం వి. జ్. పుం. —పై.—
కుసుమాయుధుండు. సం వి అ. పుం. మదనండు.

చూ, మన్మథుండు.

కుసుమాద్వారిది పా ఒకానొక లేహ్యము. చూ,
లేహ్యములు

కుసుమాలండు సం. వి. అ. పుం. పగటిదొంగ,
(హారాళి): చూ, ముచ్చి. 1.

కుసుమాసవము. సం వి. అ. పుం. లేనా. చూ,
మధువు. 5

కుసుమితలతావేల్లిత. పా. ఒకానొకవృత్తము.

ఈవృత్తమునందు మ, త, న, య, య, య, గణములు గలిగి పదురెండవయింట యతిగల అష్టాదశచ్చందస్సనందుఁ బుట్టిన వృత్తము ఉదా.— “వేమాఁతున్నంగాఁగుసుమితల

తా—వేల్లి తనృత్తయాయల్, శ్రీమార్తాండ శాంఠియుఁగుదిరినం—జెన్నుమిరుదరితిగ్గ, గాపేపల్లిపంగక కవననం—గంజ నేతుగ్గ శుభాంగుక్, గోమద్బలుంగాలయవనహరం—గుంజరేంద్రానిశాకుక్” చూ, వృత్తము 1

కుసుమ. జై. వి. రూ—కుసుమ. అర్తవము: చూ, ముట్టు 1

కుసుమేషువు సం. వి. ఆ. పుం. మదనుఁడు చూ, మన్యధుఁడు.

కుసుమి జే. వి. పొట్టిపాడు చూ, వామనుఁడు కుసులు. జే. ఆ. క్రి చూ, కుసిలింపు (శబ్ద రత్నాకరము); జై. వి = కుశల. సుఖము అని పురుషోత్తమకవీయము)

కుసువు సం. వి. ఊ పుం కించులుకము చూ, సర్పము.

కుసులము సం. వి. ఆ. పుం. 1. రూ—కుసులము వ్రీహ్యగారము చూ, పంటపాల, అం 2 ఆయుధములు ముప్పదిరెండింటిలోనొకటి చూ, ముప్పదిరెండాయుధములు (చూ, బాణము. 1)

కుస్మితి సం. వి. ఈ శ్రీ 1. నిష్కృతి, కుస్మిత్ భావము చూ, వ్యాజము 1, 2 శాంబరి, ఇంద్రజాలము మొదలైన మాయ చూ, మాయము 1.

కుస్టు. జై. వి. = కుష్టము చూ, మండలము 3 (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము)

కుస్తరించు. జే. స. క్రి. 1 ఊరడించు, ధీ 3, ఆ. 10 చూ, సమాశ్వాసించు, 2 సమాధానపఱచు, వికృ. 6, ఆ. 88, 8. దిద్దు; కాశీ.

7, ఆ. 47. చూ, సవరించు, 4. చేతచు, య.

1, ఆ. 77 చూ, పటుతలించు.

కుస్తివృక్కుము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. అరటిచెట్టు యొక్క మూలము చూ, రంభ 2, 2 కస్తూరి పూత చూ, పూత. 3, 3 ముట్టుదాని కాగిలింత చూ, సంశ్లేషము.

కుస్తిష్కుండు సం. వి. ఆ. పుం. ప గ వా ని చారుఁడు.

కుస్తుంబరి సం. వి. ఈ శ్రీ = కొలిమిరి ధాన్యాకము * చూ, వితున్నకము. 1

కుస్తుంబురవు సం. వి. ఉ న = కొలిమిరి —జై—

కుస్తుభుఁడు. సం. వి. ఆ. పుం. వెన్నుఁడు చూ, విష్ణువు. 1

కుహకజీవి సం. వి. అ మాయాజీవి చూ పాత్రిహారకుఁడు

కుహకము. సం. వి. ఆ. పుం మోసము చూ, వంచన

కుహకస్వనము సం. వి. ఆ. పుం 1 కుక్కుటము చూ, పుం. 2 అడవికోడి: చూ, పుం. 2

కుహకస్వరము సం. వి. ఆ. పుం —జై— కుహాణము. సం. వి. ఆ. పుం కాహళము, బూర చూ, వీణ

కుహాణుఁడు సం. వి. ఆ. పుం జూచుఁడు చూ, అంతుమగఁడు.

కుహాని సం. వి. ఆ. శ్రీ అర్థాపేక్షచేతనగు కపటచర్య చూ, హాహన

కుహానము సం. వి. ఆ. పుం 1. ఎలుక: చూ, మాషికము, 2 పాము చూ, సర్పము, విణ 3 ఈర్ష్యగలది చూ, నూడు. 1, న. 4 ఒక రకమువంద చూ, భాండము. 3; 5. గాజీ గిన్నె చూ, పాత్రము 6, 6. ఉండ: చూ, గోళము. 2

కుమానుడు. సం. వి. అ. పుం. 1. ముక్కంటి: చూ, శీవుడు, విణ 2. అసహనండు: చూ, నూడుకాడు; 3. అన్నానులకొంటి దంబ ముగా ధ్యాయమానప్రతాదుల ధరించి వేసము తోడిదిగురు టక్కిరి సన్యాసి: చూ, ముని. 1. కుమారము. సం. వి. అ. న. 1. గుహ చూ, రంధ్రము. 1, 2 తొట్ట చూ, రంధ్రము 1, 3. బెజ్జము: చూ, రంధ్రము 1, 4. ఇంద్ర జాలాదిమాయ చూ, మాయము 1, 5 ఇంటి హేరు చూ, తెలిసె, 6 మొగము చూ, వడనము 2, 7. ఉలిపెలాగ చూ, శ్రోత్రము, 8 కందర్పని చూ, స్వరము. 2, 9. కుత్తుక చూ, మెడ, 10 దగ్గఱ చూ, సమీపము. 1, పుం 11 తెల్లతుమ్మ * చూ, విటదిరము, 12 కుమారమను పాము. చూ, సర్పము. పూరి సం. వి. అ. పుం. గారడీడు చూ, ప్రాతిహారకండు
పూరితము సం. విణ. 1. రతిహానితము: చూ స్వరము 2, పుం 2 రూ-కుమారుతము కోకి లధ్వని: చూ, స్వరము. 2, 3 ధ్వని చూ, స్వరము 2
కుమారుడు సం. వి. అ. పుం. కుమారుడనురాజు చూ, రాజు 1
కుమార్త సం. వి. అ. స్త్రీ. రూ-కుమార్తీ-కూమార్త కాకై, 2, 5, ఆ 142 చూ, పీఠె
కుమార్తీ సం. వి. ఈ. స్త్రీ. పూగపుష్పిక, వివా హసంబంధముగు పుష్పతాంబూలము చూ, పోకపాత్రి. (చూ, పోక)
కుమార్తీ. సం. వి. అ. స్త్రీ. చూ, రూ- కుమార్త (అ, పా ప్ర నాట్య)
కుమారు పుం. వి. ఉ. పుం. 1. కుమారుడు చూ, శ్రీమడు. 1 ఊ. స్త్రీ. 2 చంద్రకళకాన రాని యనువన చూ, నూత్యంబుసంగమము, 3. కోకిలధ్వని: చూ, స్వరము. 2

కుమారుకందము సం. వి. అ. పుం. కోయిల చూ, పికము
కుమారుముఖము. సం. వి. అ. పుం. —వై,—
కుమారువము. సం. వి. అ. పుం. —వై—
కుమారుపు సం. వి. ఊ. స్త్రీ: చూ, రూ- కుమారు 2-3, 3. మంచుకొండ యందు బుట్టిన కుమారుని చూ, నది.
కుమార్తీక. సం. వి. అ. స్త్రీ. హిమాని, మూడ మంచు చూ, హిమము
కుమారు. వై. వి. = భోలక: రూ- కుళ్ళాయి. టోపి, పురుచిలెమకుటుము ఉ, రా. 5, ఆ 270 చూ, చంద్రము. (రూ-కుమారు-కుళ్ళాయి- కుళ్ళాయి- కుళ్ళాయి)
కుమారు వై. వి. = —వై—
కుమంగము సం. వి. అ. పుం. అడవి పిచ్చుక చూ, పిచ్చుక.
కుమారము. సం. వి. అ. పుం. ఎండ్రకాయ చూ, కీత
కుళ్ళుము సం. వి. అ. పుం: చూ, రూ- కులు క్థము
కుళ్ళుతాంబులము సం. వి. అ. న. కనుపాలవిత్తులు: చూ, రసాంజనము
కుళ్ళుతిక. సం. వి. అ. స్త్రీ. చూ, రూ-కులుతిక. కుళ్ళుతికే వి ఉంగరముబొదిగెడు వికాల మగుమణివిశేషము చూ, రత్నము 1
కుళ్ళాయి వై. వి. = భోలక: టోపి చూ, రూ- కుళ్ళాయి
కుళ్ళాయి వై. వి. = —వై— పా 2, ఆ 16
కుళ్ళాయి. వై. వి. = —వై—
కుళ్ళు. దే. అ. క్రి. చూ, రూ- కుళ్ళు
కుళ్ళుపోతు. దే. విణ. క్రుత్తగించు స్వభావము కల వాడు. వేచన. 1147 చూ, రూ-కుళ్ళుపోతు.

కూ

కూ. సం. వి. ఆ. శ్రీ 1 ప్రథమి మా, భూమి 1
 దే అన్య. (1) పిలవగా పామరజనులెచ్చి
 తినుకొనుటయందుగమ్యధ్వని, (2) బాలబాలి
 కలు ఆటలయందొకరి నొకరు పిలుచుకొనుట
 యందు వచ్చుధ్వని, (3) ఏకాంతస్థలములను
 బోవువారలాకరిసొకరు పిలుచుకొనుటయందు
 వచ్చుధ్వని, (4) పొగబండినిలుచుటయందును,
 పోవుటయందును వెలవరించు ధ్వనివిశేషము,
 “పొగబండి ‘కూ’ అని కూయుచున్నది.”

కూక. దే వి అజపు. మా, స్వరము 2 (రూ-
 కూత)

కూకట. దే. వి నెవలిసిగ మా, సిక. 1.
 కూకటి. వై. వి. = కూకట 1. పట్టు, భార
 ఆర 6, ఆ 250 మా, సిక. 4, 2. పిల్లపట్టు,
 కాశీ. 4, ఆ. 69: మా, సిక. 4, విజ.
 8. పృథానము, కళా. 1, ఆ 26 మా,
 శ్రేష్ఠము.

కూకటికుప్పె. ద్వ. వి. ధూమ్రాటము మా,
 భృంగరాజము.

కూకటిగుడ్డంగి ద్వ. వి కాకచుద్ధవు మా,
 కాత్యూహము

కూకటిగుప్ప ద్వ వి భరిద్వాజము మా,
 న్యాపూటము.

కూకటిముప్పె. ద్వ. వి రూ- కూకటిమాంగ
 మా, భృంగరాజము

కూకటిమాంగ. ద్వ వి. —పై—

కూకటివేరు ద్వ. వి మా, రూ- శుంకటివేరు.

కూకటివేళ్ళతో-దెల్లగించుట. జా సమాలము
 గా నాశనముచేయుట “అతని రాజధానిం
 గూకటివేళ్ళతో-దెల్లగించి పేరుతేకుండ
 నేలమట్టము గావించు” (నీలిచంద్రిక-సంధి)

కూకటిచే. దే. ఆ. క్రి కూకటనేయు

కూకలు. దే. వి బ మా, మందలింపులు -
 కూకు దే. ఆ క్రి. అస్తమించు; ఆం, భా.

త్వ. 96 మా, నింగివడు (రూ-కుంకు)
 కూత. దే వి 1. కూయుట, ఆం, భా పృ
 115: మా, స్వరము. 2, 2 కంఠధ్వని మా,
 స్వరము 2, 3 మృదంగాది ధ్వని మా,
 స్వరము 2.

కూతకైదువు దే వి శోభము మా, సంకు. 1.
 కూతనేల దే. వి (రూ- కూతపట్టు- కూత
 పట్టునేల- కూతపేటు)కోను మా, పరువు 2.
 (చెండువేల విండ్లుపట్టుకొలది, క్రొశము)

కూతపట్టు. దే వి. —పై—
 కూతపట్టునేల దే వి. —పై,—
 కూతవాటు. దే వి చక్కాయుధము: మా,
 బాణము. 1

కూతపేటు దే. వి మా, రూ- కూతనేల,
 హరిశ్చ. 8, ఆ 65

కూతు. దే వి. రూ- కూతురుమా, పుత్రిక. 1
 కూతుకూతురు. దే. వి దోహితీ మా, మను
 మరాలు

కూతుకొడుకు. దే. వి. దోహిత్యుడు మా,
 మనుమడు

కూతుబిడ్డ దే. వి దేవంగ మా, నది

కూతురు దే. వి మా, రూ- కూతు.

కూతురుబుడవు దే వి నూగుదోస * మా,
 దోస (వైత్యశాంతి: మేహశాంతి, రక్తవసు
 నము కట్టును)

కూకీ. దే వి ఒకరకము పావురము (హ పాస్వం
 తమని కొందలు) మా, పావురము

కూకీపలుకు దే. వి రలికూజితము (మా, కూజి
 తము. 2, కూజితములు) మా, స్వరము 2.

కూకు దే. వి. అమిత, ఆం, భా. ద్వి. బృ, 172
 మా, పాలవిలుగుడు.

కూకుడుడు. సం విజా. వసుని సత్కరించి యలం

కృతురాలగు కూతునిచ్చవాడు చూ,
రూ- కుమరుడు
కూతురుగుండగి దే. వి రూ-కూకటిగుడ్డంగి
చూ, దాత్యూహము
కూతురుగుండే. దే వి రూ-పై-
కూతువు. సుం వి. ఊ. శ్రీ. ఎనిమిదొడ్లనటకు
బెండ్లిలేని పడుచు చూ. శ్రీ
కూచము సుం వి అ పుం చేన్న చూ,
స్తము
కూచి దే. విణ 1 యుద్ధహస్తాత్రిభు పైనికులు
పాచ్చరిక పడుటకై యుద్ధవాద్యములను
వాయింతుట, 2 వాడి చూ, వాల్. 6
కూచిక. సుం వి అ. శ్రీ. కలము చూ, లేఖిని
కూచిమారుని అం. సప్తాధికరణములలో నొక
టగు బొప్పనివదికమును రచించినవాడు
(చూ, బొప్పనివదికము) చూ, ముని. 1.
(చూ, సప్తాధికరణములు-కానుకాస్త్రము)
కూచిమారుడు. అం పురుషజాతులు నాలుగింటి
లోనొకతరగతివాడు చూ, పురుషజాతులు.
కూచిము దే వి 1 గూటము చూ, తోలు
మార్గము, 2. కంబము చూ, స్తంభము, 3 పట్టి
కాగ్రము చూ, బుసి. 1.
కూటితము సుం వి అ న 1 పక్షి ధ్వని.చూ,
స్వరము 2, 2. కూకీపలుకు, శ్రీపురుషుల
రతికాలమున కలిగెడు కంఠధ్వని. చూ,
స్వరము 2
కూటితములు (లేక) పలుకులు అం. (రతికూటి
తములు)= నెయిలి- హంస- లతుముకి- కోకిల-
పావురము (5)
కూజో వా. వి ఒకరకము మూతిపాడపుగల
పాత్రము చూ, పాత్రము 6.
కూటకము సుం వి. అ. న. 1 = గొడగ. ఏడి
కోలలేని నాగలి చూ, లాంగలము 1;
2. ఫాలము చూ, కలుగోల, పుం. 8. వెం

దుర్గికలకొప్పు చూ, వేసలి, 4 కిడివి. చూ,
పాలపీట్టు, 5. కమ్మరవాని సమ్మెట: చూ,
సమ్మెట
కూటకృత్తు సుం వి. త్ పుం 1 ముక్కంటి.
చూ, శివుడు, 2 కరణము చూ. పంజీ
కరుడు; 3. ఉమ్మెత్త * చూ, చాలా
పుష్పము
కూటజము సుం. వి. అ పుం. రూ- కుటజము.
కొడిసె * చూ, వత్సకము.
కూటతానములు అం గాంధర్వజేదమునందలి
రాగాధ్యాయములోని తానములు మూడింటి
లో నొకటి. చూ, తానములు
కూటపాలకము సుం వి అ. పుం పితృజ్వరము
చూ, రోగము. 1.
కూటపుష్పము సుం వి. అ పుం. 1. కూటపు
ష్పమునుచెట్టు. అట్టహాసకము, (తె. ప.)-
కుంద; 2 కుందము *. చూ, మొల్ల
కూటపూర్ణము సుం వి అ. పుం తిర్విదోష
జ్వరము. చూ, రోగము 1 (ఏనుగులయొక్క
త్రిదోషజ్వరమని కొందఱు)
కూటమి. దే. వి 1 కూడిక చూ, సుయోగ
ము, 2 సురతము చూ, సుయోగము.
కూటము సుం వి అ. పుం, న 1 అమ్మచూ,
బాణము 1, 2. ఆకాశములోనగునవి; 3 కప
టము. చూ, బ్యాజము. 1, 4. కిట్టా చూ,
కలుగోల, 5 కొండకొమ్మచూ, శిఖరము,
6 గవను, పెద్దవాకిలి. చూ, సదనము. 1,
7. గారడము చూ, మాయము. 1, 8 ఏడుపు:
చూ, రుక్మము; 9 =కూటున పోగొనుచూ,
రాశి. 1, 10. బొంతు చూ, వితథము; 11 కూ
టుయంత్రము. చూ, బోను, 12. సుంపెట:
చూ, సమ్మెట, పుం. 18 ఇల్లు: చూ,
సదనము; 14. విడిగినకొమ్మగలవిడ్డు చూ,
వృషభము. 1; 15. పుట చూ, వల్లికము;

16. లెక్కకలియకూడదము చూ, సంకలనము, 17 కాసెయలి చూ, వృత్తాదనము, పుంస. 18 కట్టపడిచేయవలసినపని కట్టపడక చేయునట్లు ఏర్పఱచినసాధనవిశేషము చూ, యంత్రము. "అచ్చుకూటము" మొ, 19 నిక్కము చూ, నిజము 2, 20. ఇనుపగుదియ చూ, ముద్దరము. 21. దోషము చూ, పాపము 1, 22 వి. (1) రూ- కూటాసు. కొలుపుకూటము భార ఉద్యో. 3, ఆ. 152. చూ, సభ 2, (2) చాచడి, చవికె రూ- కూటాము చూ, సదనము 1

కూటాయంత్రము. సం వి అ స. వ్యాఖ్యాదులను పట్టెడిబోను, గాలము (అని కొందఱు) చూ, బోను.

కూటాయుద్ధము సం వి. అ పుం ఒకరకము యుద్ధము: చూ, యుద్ధము.

కూటయారాకి సం వి ఈ స్త్రీ. కప్పరపువంగ* చూ, వంగ.

కూటకాల్యలి సం వి. ఇ. స్త్రీ. కొండబూరుగు, రోచనము * చూ, వారిజము.

కూటసాక్షి సం విజి 5. మిథ్యాసాక్షి: చూ, సాక్షి (ఇట్లు కూటసాక్ష్యము, కూటవృత్తి కూటవాది, కూటాగారము ఇత్యాదులూ వ్యాంబులు.)

కూటస్థము సం విజి 1 ఎల్లకాలము నొక్కరూపముయందుండినది (ఆకాశాదికము), స 2 వ్యామిశ్రుతునగుగ్రంథము చూ, రాజార్థము

కూటస్థుడు. సం వి. అ పుం. అన్వయుడు చూ, మూలపురుషుడు.

కూటాగారము సం వి అ. స. 1 వేడమిఱియిల్లు: చూ, సదనము. 1, 2. ఇంటికప్పు చూ, సదనము 1.

కూటాము. దే. వి చూ, రూ- కూటము.

కూటాయువు సం. వి. ఉ. పుం గుగ్గిలము * చూ, సుహిసాక్షి.

కూటికుండ దే వి అ స్త్రీ పుంసం: చూ, భాండము 3

కూటిసీర్లు దే వి పుల్లసీర్లు చూ, శుక్తము. 1. కూటిముత్తెము ద్వ. వి మనుష్యులచేతేయబడు నట్టి ఒకరకము ముత్తెము చూ, ముత్తెము.

కూటిసారా దే వి. అన్నమునఁబుట్టినసారాయి చూ, సుర 2.

కూటు. దే వి ధాన్యముంబుటకు వెంటితో శేర్పఱచెడు గరిసె చూ, పంటసాల

కూటుడు. సం వి అ పుం కాయ తోలుచు వాడు, కానీడ చూ, తొలిపనివాడు

కూటువ. దే వి (రూ- కూటువు- కూటు) 1 పోగు, రసే 3, ఆ. 80 చూ, రాశి 1, 2 దండు, ఆం, పదా. సర 111 చూ, సేన 1, 3 పొగిసిగమూహము చూ, గమూహము

కూటువమూక దే వి పోగితాచాపలచి అక్కడక్కడ వెదకితెచ్చిన పిఱికిబలము, భార ఉద్యో 2, ఆ. 208, దశ 4, ఆ. 117 చూ, సేన 1

కూటువు. దే. వి చూ, రూ-కూటువ. (గుంపు. అచ్చ అర 300 26)

కూడ దే ద్రౌ సహితమనునర్థమును బెలుపునది, వి, పు 7, ఆ 1098 చూ, సైతము

కూడఁబడు దే అ క్రి (కూడక + పడు) చేరు, వరి. 5, ఆ 280 చూ, సమీపించు.

కూడఁబెట్టు దే స. క్రి (కూడక + పెట్టు) చేర్చు, విక్రి 2, ఆ 168 చూ, సంగ్రహించు

కూడమట్టు. దే స క్రి. తఱుముకొనిపోవు: చూ, వెంబడించు.

కూడలి దే. వి. చెంటిమూఁటికూడిక "కూడలి పోగ" * చూ, సంభేదము. 1

కూడలితాయ దే. వి. ఎల్లతాయ (ఇది హద్దు తెలుపును) చూ, కాదు.

కూడలివాయి ద్వ వి. రెండు పంచేలు చేరెడు మూల నేర్పజచిన నీటిదారి

కూడిక దే. వి. 1. చేరిక చూ సంయోగము,

2 కూడుకొన్న శబ్దార్థములయొక్క భావకర్త ములు చూ సాహిత్యము 1

కూడు దే. వి. 1 అన్నము చూ సాదము 1,

అం పే 2. కూడలెట్టు. "లెక్కగూడు-

మతిగూడు." చూ, సంక్రమించు, అ క్రి,

8 అతుకు చూ, సంధించు, 4 అనువుపడు,

యత్తమగు; భార కాం 1 ఆ. 251 చూ,

సరిపడు 2, స క్రి 5 పొందు చూ,

పొప్పించు.

కూడుగుడ్డ దే. వి. అన్నవస్త్రములు, కశపువు

చూ, సాదము. (1)

కూడుదల దే. వి. మిగులు చూ, లాభము. 1

కూడ్యము. సం. వి అ న రూ- కుడ్యము =

గోడ చూ, మణుంగుగోడ.

కూడిక సం విణ ఇ చూ, రూ- కుడి. 2

కూడిక. సం. వి ఆ శ్రీ. కొమ్ములూర చూ,

వీణె.

కూతము సం వి అ న అభిప్రాయము చూ,

స్మృతి. 1

కూత్తముడు సం వి అ పుం. భూమిలోను

త్తముడు (ఇట్లు కూత్తారణము, కూత్తిర్ణము,

కూత్తంగము, కూత్తల్లము ఇత్యాదులూహ్యం

బులు.)

కూదరండు సం. వి ఆ. పుం కుత్తిత్తమైనకడు

పుగలవాడు. (ఇట్లు కూద్దలము, కూదయము,

కూదంతము ఇత్యాదులూహ్యంబులు)

కూద్దలము. సం వి అ పుం చూ, రూ-కుద్దా

లము. 1-2.

కూ. వి. కుణక. 1 రూ- కున్న- కుట్ట.

పిల్ల. ఆం. భా ద్వి 99-చూ, శకుపు, 2. రూ-

కున్న- కుట్ట. బిడ్డ అచ్చ. కాల, కాం. 76:

గా, శకుపు.

కూనగుంత వై వి మీట మొదలుఅనెడు

పల్లము, హంస. 1, ఆ. 193.

కూనమ్మ వా. వి నడువనేరనిది. (అడుది)

"కుంటికూనమ్మ"

కూనలమ్మ. వా. వి పిల్లలత్తి. "కూనలమ్మకూన

పై ముప్పు అని అలెచుచున్నది."

కూని-కూనీ. వా. వి హత్య.

కూ నేగారివైద్యము. పా కూనేగొరగారు తెచ్చిన

పరీక్షితశాస్త్రవిశిష్ట. (తొట్టివైద్యము.)

కూన్నతుడు సం వి. ఆ పుం. భూమియందు

న్నతుడైనవాడు (ఇట్లు కూన్నయ్యిడు,

కూన్నామము, కూన్నేత, కూన్నేయుడు.

ఇత్యాదులూహ్యంబులు.)

కూపకము. సం. వి ఆ పుం 1 అడుదాని

పిలుచులమిడి గుంటలు: చూ, గుంత 2,

2 చెలమ: చూ, సరస్సు 1; 8 ఓడకంబము

చూ, స్తంభము 1; 4 చేతిసిద్దె చూ, సిద్దె.

కూపకూర్మన్యాయము పా నూతిలోనున్న

తాచేటు ఆనూయియే సమస్త పరిపంచమని

యూహించినవిధము.

కూపఖననన్యాయము. పా. కొంపలంటుకొనిన

తరువాత నూయి తరీవ్వనారంభించిన విధము

కూపగండము. సం వి ఆ పుం విధవాలత్తు

ణము చూ, లత్తుణము 1

కూపమండూకన్యాయము పా నూతిలోనికప్ప

ఆనూయియే సమస్త పరిపంచమకొను

విధము. (కూపపమండూకన్యాయము)

కూపము సం వి ఆ పుం. 1 బెజ్జము. చూ,

రంధ్రము. 1, 2. పిటిడిమిడి గుంత: చూ,

గుంత. 2, 3. ఓడకంబము: చూ, స్తంభము. 1,

4. చెలమ చూ, సరస్సు. 1, 5 ఉడపానము
చూ, మయ్య, అం. 6. సప్తసంధానములలో
నాకటి చూ, సంతానములు.
కూపాంగము. సం. వి. అ. పుం. గగురుపాటు
చూ, రోహంచలము.
కూపాండక. సం. వి. అ. శ్రీ. ఉసిరిక * చూ,
శ్రీఫలి.
కూపారము సం. వి. అ. పుం. కడలి : చూ,
పమద్రము.
కూపాలయము సం. వి. అ. పుం. 1. కమరము
చూ, తాచేలు, 2. గుడిసెచూ, సదనము. 1.
కూపి సం. వి. ఈ. శ్రీ: చూ కుప్పియ 1-2.
కూపిక సం. వి. అ. శ్రీ. నీటినడివి కొండ
చూ, పర్వతము.
కూపీ. వా వి. గుట్టురవాగ్యము. (రూ-కూబీ)
కూపెట్టు దే అ క్రి (కూయి + పెట్టు)
1 అటచు, కాశీ 7, అ చూ, శబ్దించు. 2 మొ
జులుడు. అను. 4, అ. 204 చూ, రోదించు
కూబరము. సం. వి. అ. పుం. 1. బండినొగ
చూ, రూ- కుబరము, 2. ఏమగు చూ,
చాస్తి, 3. కపోటి చూ, మోచేయి, విణ
4= కొమరు. మనోజ్ఞము చూ హృద్యము.
కూబరద్రువు. సం. వి. ఉ. పుం. తినిశము *
చూ, వంశీలము.
కూబరి. సం. వి. న్. పుం. రథము చూ, శకటుము
కూమము సం. వి. అ. న. సరోవరము. చూ
సరస్సు. 1
కూయి దే. వి 1 రూ- కుయి- కుయ్యి మొల
భార విరా. 2, అ 177 చూ, స్వరము 2
2 రూ- కుయి- కుయ్యి. కావలి భార. విరా.
5, అ 284: చూ, రత్నణము
కూయు. దే. అ. క్రి. 1. అటచు: చూ, శబ్దించు,
2. మొరపెట్టు: చూ, రోదించు.

కూర వై వి 1 కాకము చూ, వ్యంజనము. 1,
2. ఆప పువ్వు కాయలోనగు భేదములచే పది
విధములుగలది చూ, కాకము 1.
కూరకాడ దే వి కూర చూ, కాకము. 1.
(తోటకూరకాడలోనగునవి)
కూరనార. దే వి — వై —
కూరకు. దే వి. పొరలుకు చూ, లుంరనము
కూరనల్లి. దే. వి నెల్లి * చూ, శ్రీపర్ణము. 1
కూరపనుపు. దే. వి. కూరలోనేయుపనుపు చూ,
వర్ణము. 6
కూరము సం. వి. అ. న. అన్నము చూ, సాదము (1)
కూరముక్క దే వి. కూరలోని కునుక
కూరముక్క దే. వి ఒకరకము చేప చూ,
మత్స్యము 1.
కూరంము సం. వి. అ. పుం. కపోటి చూ,
మోచేయి
కూరాడు. దే వి కాచినకలి చూ, కుక్తము 1
కూరిచి. దే అన్య రూ- కూర్చి గుటిచి ఉద్దే
శార్థమునందు ద్విత్వియావిభక్తితో చేపచున్నది.
“రామునిగూరిచి, సోమునిగూరిచి”
కూరిమి దే వి రూ- కూర్చి చేరిమి చూ,
న్నేహము 1
కూరు దే అ. క్రి. 1 కలుగు భార భీష్మ 2,
అ 364 చూ, పుట్టు 2, 2 చూసుకొని
పోవు భార. ఉద్యో 3, అ 268 చూ,
దుస్సిపోవు, స. క్రి. 3. పొందు వారి ఉ
9, అ. 44: చూ, పొప్పించు
కూరుకు దే వి 1. రూ- కూర్కు నిద్దుర. భాగ.
10, స్కం పూ 1714 చూ, స్వప్నము. 2,
అ క్రి 2 కునికపడు, నై. 3, అ 116 చూ,
నిద్రించు (ఇక్కడ కూరుకుటయనగా మం
దముగా నుండుట అనియర్థము)
కూరుకుపాటు దే. వి. చూ, రూ- కురుకు-
కూర్కుపాటు

కూరుకు వాడు. దే. వి. రూ. కూర్చువాడు
చూ, నిద్రాకుపు.

కూరుకొను. దే. ఆ. క్రి. 1. చొచ్చు, రూ-
కూర్కొను చూ, సోకు. 4, అం శ్రీ
2. రూ- కూర్కొను చొప్పించు, పక్కింకూ-
చూ, చొప్పించు

కూరుచు. దే. ఆ. క్రి. 1 రూ- కూర్చు, ప్రియ
పడు చూ, సంధించు 2, శ్రీ 2. రూ-
కూర్చు. కూడబెట్టు చూ, సంఘటించు
కూరుచుండు దే ఆ క్రి (కూరిచి + ఉండు)
అసీనుడగు రూ- కూర్చుండి కాశి. 5, ఆ.
40 చూ, వేంచేయు

కూరుచుండుట దే వి. ఉపదేశము చూ,
స్థితి 2

కూరుచున్నవాడు దే వి రూ- కూర్చున్న
వాడు చూ, ఉపవిష్టుడు

కూరుపరి. దే విణ. (కూరుపు + అరి)ఘటకుండు.
కూర్చున్నట్టివాడు రూ- కూర్పరి చూ,
సంధాయకుండు

కూరుపు. దే వి. రూ- కూర్చు ఘటన చూ,
సంధానము 1

కూరుమొన. దే వి యుద్ధసన్నద్ధసేన చూ,
సేన 1

కూర్చు దే వి చూ, రూ- కూరుకు
కూర్చుపాటు దే. వి చూ, రూ-చురుకు-కూరు
కుపాటు

కూర్చువాడు దే వి చూ, రూ- కూరుకు
వాడు.

కూర్కొను దే ఆ క్రి చూ, రూ- కూరు
కొను (చొచ్చు— రామా 3 ఆ. 93.
పక్కింకూ— భార శ్రీ. 1, ఆ 142)

కూర్చు. సం. వి. ఆ శ్రీ. 1. తనయాలు చూ,
భార్య, 2 కళము చూ, తృణము. 1, 3 కప
టము చూ, వ్యాజము. 1, 4. పీరము చూ,
శీట.

కూర్చుకుండు. సం. వి. ఆ. పుం. బట్టలుకుట్టు కిల్చి
జాలివాడు చూ, సోచికుండు.

కూర్చుకేసరము సం. వి. ఆ. పుం. కొబ్బరి *
చూ, నారికేళము.

కూర్చుపల్లిక సం. వి. ఆ. శ్రీ దూసరితీర్థ *
చూ, వలెనదని

కూర్చుము. సం. వి. ఆ. పుం, న 1 దర్శపిడికిలి
చూ, పిడికిలి, 2. కనుబొమల నడుము చూ,
భూమిమధ్యము, 3 పెరిగిన మినుగడ్డములు
చూ, శ్మశ్రువు, 4. మెచ్చుచూ, స్తోత్రము,
5 మోసము చూ, వంచన, 6. కరిసము చూ,
బెడిదము, 7. కపటము చూ, వ్యాజము 1;
పుం 8. జెండాకుచ్చెలు చూ, పర్యవక;
9 దంభము చూ, హంకారము, 10 పొగ
డిక చూ, స్తోత్రము

కూర్చుకీర్తము. సం వి. ఆ. పుం. తీవకమనెడి
గంధద్రవ్యము * చూ, రాజార్థము.

కూర్చుకేళరము. సం వి ఆ. పుం చూ, కూర్చు
కేసరము. *

కూర్చావరి అం. ఆశ్వకావ్యమునందలి ఆశుభా
వర్తములలో నొకటి చూ, ఆశుభావర్తములు.

కూర్చి సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1 చిత్తరపువాయు
పోగర చూ, వైధనిక, అన్య 2 చూ, రూ-
కూరిచి.

కూర్చిక సం. వి ఆ శ్రీ. 1 కుంచెకీల:
చూ, లీగము, 2. జొన్న (ఇది ద్వీవిధము.—
దధికూర్చిక, తక్కుకూర్చిక) చూ, పాలు 1,
3 చిత్తరపువాయునెడు తూలిక చూ, లేఖిని,
4 ముతకము చూ, మొగ్గ. 1, 5 నూచి
చూ, నూది, 6 బట్టలకుట్టు, బట్టముడి (అని
కొండలు) చూ, తున్నవాయు, 7. కను
బొమ చూ, భూమి, 8 గడ్డము చూ,
చిలుకము, 9. వలపుకీల చూ, పోకముడి;
10. బంక. చూ, మౌనిబంక.

కూర్మ దే. అ. క్రి మా, రూ- కూర్మడు.

కూర్మండబడు. ద్వ. ఆ క్రి (కూర్మండన్ + పడు) కూర్మండు. (స్వార్థమునపడు) భార. భీష్మ. 1, ఆ 188 చూ, తేంచేయు.

కూర్మండు. దే. అ క్రి మా, రూ- కూర్మ యండు. (వ్యాకరణవిషయము — ధాతు పులలోనునవనికి ధాతువునకే ప్రత్యేకా ర్థములుగలవగునవి శబ్దపల్లవంబులనబడు. 'కూ రయ + ఉండు' కూరయ అను ధాతువునకు ఉండు అనుధాతువు చేర్చగా వేర్వడిన 'కూర్మండు' అను శబ్దమునకు ఆధాతువుల యర్థంబునకంటె భిన్నమైన యర్థమున్నది. కావున "కూర్మయండు" అనునది శబ్దపల్లవము "కూర్మన్" యనునది యపశబ్దము మేలు కొను అనుచోట మేలుఅనునదిధాతువుగాను మేలుకొనుఅనునది భిన్నార్థముగలదై శబ్దపల్లవ మయ్యెడి. — ఇట్లు నిలుచుండు - పరుండు- పన్నుండు- అఁగొను- ఈకొను- ఈయకొను- ఇయ్యకొను- రక్కొను- రైక్కొను- మేకొను- మయికొను- మేలుకొను- మేలుకను- మేలు కాంచు- ఆలుపడు - విలుపడు- చొప్పడు- వెలుపడు- తలపోయు- వాసపోవు- ఆపోవు- కొంపోవు- కొనిపోవు- విజయంబు- విజ యముచేయు- విచ్చేయు - తేంచేయు- అంది చ్చు లోనైనవి శబ్దపల్లవంబులు)

కూర్మనము. సం. వి. అ. న. స్త్రీ పురుషలవనవిహారము రూ- కుర్మనము. కందుకాదికీర్తన చూ, విలాసము. 1.

కూర్మని. సం. వి. ఈ స్త్రీ నైత్రిశుద్ధ పార్వతి చూ, పుష్పము.

కూర్మకుడు. సం. వి. అ. పుం. కుట్రపువాడు చూ, సౌభికుడు.

కూర్మనము. సం. వి. అ. పుం. 1. రూ- కుర్మ నము; చూ, మోచేయ, 2. జానువు. చూ, హోతాళు; 3. మండ; చూ, సీలమండ.

కూర్మరి దే వి 1. రూ-కూర్మపరిచూ, సంఘా యకుడు, 2. హార్షిమన్యతంతబంధము చూ, చూర్వి 1, విలా 3 సంఘానముచేయునది. (పీఠేష్వరుని కొండలు)

కూర్మాసకము సం వి అ. పుం. న. 1 = కుటుచ అరచీట్ట, గొంతుక మొదలుపాదముల దాకి వేసికొనుచొక్కాడు (అనికొండలు) చూ, వక్రము, 2. = కుటుసము చూ, అవిక (చూ, వక్రము)

కూర్మాసము సం వి అ. పుం. 1-2 — వై —, 3 కవరము చూ, వారవారణము

కూర్మ. దే వి చూ, రూ- కూర్మపు కూర్మకము అం ఉత్తానకరణబంధములు నలు బదియొకటి-టిలో నొకటి చూ, ఉత్తానకరణ బంధములు

కూర్మపృష్ఠకము సం వి అ. న. మూఁకుడు చూ, పాత్రము 6

కూర్మపృష్ఠము సం వి అ. పుం 1 తెల్లపెద్ద గోరంట * చూ, మహాసహ, 2. తాఁబేలు మెనుకప్పకి

కూర్మము సం వి అ. పుం 1 కమరము చూ, తాఁబేలు. అం 2 ఉపవాయువులు అయిదింటిలో నొకటి చూ, ఉపవాయువులు, (చూ, వాయువు), 3 అవతారములు పదింటిలో నొకటి చూ, అవతారములు, 4 పురాణములు పది నెనిమిదింటిలో నొకటి. (6000 స్లోకి ములు కలది) చూ, పురాణములు, 5 సంయుత హస్తములు ఇరువదివారుగంటిలో నొకటి చూ, సంయుతహస్తములు.

కూర్మమోహము. అం. మోహచతుష్టయమునందీ యఁబడిన మతాంతరములు మూఁడింటిలో నొకటి చూ. మోహచతుష్టయము

కూర్మరాట్టు. సం వి జ్ఞ పుం. 1 ఆదికూర్మ
మగు విష్ణువు. చూ, విష్ణువు. 1, 2 గుఱ్ఱపు
ముఖముగల చేప చూ, మత్స్యము 1

కూర్మాంగ న్యాయము పా తాఁజేలు తన తల
కాట్లు మొదలగునవి బోపలకులాగుకొని భద్ర
పఱచుకొన విధము

కూర్మావతారము. అం చూ, కూర్మము. 3.
(చూ, అవతారములు) (ఇందులవృత్తాంతము -
పూర్వము అమృతమును సంపాదించుటకు జేస
తలును రాక్షసులును గలిసి పాలసంద్రమును
దఱచిరి. అందుకు మందగిరియను పర్వతముఁ
గవ్వముగఁ జేసికొనిరి. వాసుకియనుపామును
దాగిడుగఁజేసికొనిరి. అప్పుడు అందు అమ్మ
తము పుట్టెను ఆమెయైన గిరిసముద్రమున
మునుగఁకుండుటకు శ్రమపడివిష్ణుచే తాఁజే
లయి కొండక్రిందనుండి తనవీఁపున దానియొ
సెను దీనినే కూర్మావతారమందురు)

కూర్మిక సం వి. ఆ. శ్రీ వీణయొక్క తింతుల
నుండి పుట్టు స్వరాశ్రయమైన యొకానొక
క్రియ చూ, స్వరము. 2

కూలంకవ. సం వి. ఆ. శ్రీ. ఏలు చూ, నది.
కూలంకవము సం వి ఆ పుం. మున్నీరు చూ,
సముద్రము.

కూలంబడు ద్వ ఆ క్రి. (కూలక + పడు)
కూలు, పడు రామా 8 ఆ 61 చూ, దొరలు
(స్వార్థమున పడు)

కూలకిము. సం. వి. ఆ. పుం, న 1 మ్తాపము,
మట్టిమొదలగు వానిదిబ్బ చూ, భూమి. 1,
2. ఎడగడ్డ చూ, తీరము, పుం. 8 లక్క
జనించుకొండ, కృమిపర్వతము చూ, పర్వ
తము.

కూలదిక్కు. సం వి శ్ శ్రీ చెలియలిగట్టు
చూ, తీరము,

కూలము. సం వి ఆ. న. 1 దరి. చూ, రోధము;

2. గుంట. పల్లము చూ, రంధ్రము. 1,

3. మ్తాపము, మట్టిబోసగువాని దిబ్బ చూ.

భూమి 1 4 మూఁక వెనుక చూ, సేన. 1;

5 కొండకొమ్మ, కూటము చూ, శిఖరము;

6 = కొలకు, తటాకము చూ, సరస్సు. 1

కూలవతి సం వి. ఈ శ్రీ. ఏలు చూ, నది

కూలహంతుకము. సం వి ఆ. పుం. నీళ్ళనుడి:

చూ, నుడి 1

కూలపాలము సం. వి. ఆ. పుం. శ్రావణి * చూ,

బోడతరము.

కూలి. జే. వి 1 పనిచేసినదానికిఁగా నిచ్చెడు

ధనము వేరున. 1168 చూ, వేతనము, 2 పన్ను.

మార్క 5, ఆ. 188 చూ, నిస్తు 1.

కూలివాఁడు జే వి జీతగాఁడు చూ, సంబంధ

కాఁడు

కూలు జే. వి. 1 లవిత్రమాలము చూ, లవి

త్రము, ఆ. క్రి 2 పడు చూ, కూలంబడు;

8 చేచ్చు. భార ఉద్యో. 2, ఆ. 271 చూ,

మరణించు

కూలుయే జే పే. రూ-కూల్పు. 1. పడఁజేయు.

2 చేంపు చూ, మరణించు

కూల్పు. జే పే —వై— (పడఁజేయు —

భార సభా. 2 ఆ 296)

కూవరము. సం విణ మనోజ్ఞము చూ మృద్యము

కూవరి సం వి న్ పుం రథము చూ, శకటము 1.

కూవలు సం. వి ఆ. న ఆనేక రంగులుగల

కిలువపువ్వు చూ, పద్మము 1.

కూశ్యాండకము సం వి ఆ పుం రూ-కూస్తాం

డకము * చూ, మహాఫలము.

కూశ్యాండము సం వి. ఆ పుం —వై—

కూస్త్యాండకము సం వి ఆ పుం —వై.—

కూస్త్యాండము సం. వి ఆ పుం 1 —వై.—,

2. ఒకానొక పినాదము: చూ, భూతము,

కృ

3. భూగ్రామము, భూగ్రామవిశేషము (అనికొందలు). చూ, శిశువు, అం. 4. ఘృతములలో నొకటి. చూ, ఘృతములు.

కూమ్మండలేయన్యాయము పా గుమ్మడికాయల దొంగయిన బుజము తడవిచూచుకొనె ననిన రీతి.

కూమ్మండి సం వి. ఈ, శ్రీ గారి. చూ, పార్వతి. 1.

కూమ్మందుడు సం వి అ. పుం శివతాగణ విశేషము. చూ, దేవతావిశేషము

కూసము. వై వి = కూర్వాస చూ, రూ. కుప్ప సము - కుబుసము.

కూసలేటగుట జా వా. సర్వకంచుకముతో సమ మగుట “వాని వ్యవహారమంతయు కూసలే టయ్యె.” (కోసలేటగుట అనికొందలు)

కూసువిద్య వా. వి. అలవాటుయినపని “అభ్యాసము కూసువిద్య.”

కూసాకుడు. సం. విణ. 1. ఈర్వాగువు చూ, నూడుకాడు, 2. మోసకాడు గూ, వంచ కుడు 1.

కూహన. సం వి. అ శ్రీ చూ, రూ. కుహన కూళ వై. విణ = కూర్గ. రూ. కూళుడు కుత్తితుడు రసి 3, ఆ 89 వేమన 1164 చూ, వ్యాధుడు 2.

కూళతనము జే విణ. కుచ్చితము చూ, హింసము. 1

కూళుడు వై. విణ 1 = కూరకుచ్చితుడు చూ, వ్యాధుడు. 2, 2 మూఁడు చూ, మూరుడు

కూళ్ళాపిడలు. దే వి. ఒకరక ముపిండివంటు చూ, భక్ష్యము.

కృ. సం అవ్య. ఎక్కడ చూ, యత్ర. 1. కృంత్రము సం వి. అ స. నాగలి చూ, లాంగలము 1.

కృంతనము సం. వి. అ స. కత్తిరించుట చూ, ఛేదనము

కృకణము. సం వి అ పుం 1. కక్కెర, పిన్న కక్కెర (అని కొందలు) చూ, బకము, 2 కృమి చూ, పురుగు

కృకము సం వి. అ పుం. కంఠనాళము చూ, బొండుగ, 2 కంఠము చూ, మెడ, 3 ముచ్చిలి గుంటమీడి బుడిపి చూ, బుడిపి.

కృకరము సం వి అ. పుం. 1. ఉపవాయువులు అయిదింటిలో నొకటి చూ, ఉపవాయువులు. (చూ, వాయువు, 2 కక్కెర, పిన్న కక్కెర (అని కొందలు - “తెండు నొకటియే యనికొందలు”) చూ, బకము; 3 చవ్వమన మందు దినుసు చూ, రాజార్తము, 4 కరవీరము* చూ, హయమాకరము

కృకరుడు సం వి. అ. పుం ముక్కంటి చూ, శివుడు

కృకల సం వి అ శ్రీ శొండి * చూ, పిప్పలి 1

కృకలాళము స. వి అ పుం రూ. కృకలా సము 1 ఊసం వెల్లి చూ సరటుము, 2 తొండ చూ, సరటుము.

కృకలాసము సం వి అ పుం — వై. — కృకలాసుడు సం. వి. అ పుం గర్వగ్రస్తుడు చూ, పొగరుబోతు

కృకవామధృజాడు. సం వి. అ పుం కుమార స్వామి చూ స్కందుడు.

కృకవామవు. సం. వి. ఉ. పుం. 1 కోడి చూ, ఫంజీ, 2 నిశాకరమను గాగ్రముపుకోడి చూ,

పుంశః, 3. మైలచాయతొండ మా, సరటము,
4. తొండ. మా, సరటము, 5. నెసలిచూ,
మయూరము

కృతాటిక సం వి ఆ శ్రీ. పెడతల, పెడతల
యందలి చుచ్చిగుంట (అనికొందలు) చూ,
పెడతల

కృతూలాసము. సం వి ఆ పుం చూ, చూ-
కృతూలాసము.

కృక్రమము సం. వి ఆ పుం చిల్లరుడ్డి* చూ,
సల్లక్తి.

కృచ్ఛము. సం వి ఆ న 1 కనుట చూ
పాపము 1, 2 బాధ చూ, దుఃఖము;
8 సాంతపనాదికము, న. తీయంతిక్రమము—
అధ్యక్షములను గుఱించియుదివరకు వ్రాయఁ
బడియె మిగత కృచ్ఛములను వివరములును
కొంతవఱకు నిచ్చట తెలుపఁబడును. —
1 కృచ్ఛాతిక్రమము — ఇరువదియొక్క
దినములు పాటుత్రాగియుండుట, 2. చంద్రా
యణ వ్రతము — వ్రతారంభమగు
బహుళ పాడ్యమినాడు పగునాలుగు
కబళములు భుజించి విదియ మొదలుకొని కృ
మముగ దినమునకొక కబళమువంతున తగ్గించి
కొనుచువచ్చి అనువసనాడు యేమియుండినక
ఉపవసంపవలయును శుక్ల పాడ్యమినాడు
ఒకకబళము భుజించి విదియ మొదలుకొని
ఒక్కొక్క కబళమువంతున యెక్కువగు భుజిం
చుచు పూర్ణవ్రత వ్రతము సమాప్తి నొందింప
వలయును. ఇట్లు ఒక నెల ఆచరించుట చాం
ద్రాయణవ్రతము, కబళము = కోడిగ్రుడ్డంత
పరిమాణము అంతికంటె యెక్కువగా గృ
హించినయెడల పుణ్యలోక ప్రాప్తిగాని పాప
నివారణముగాని కలుగఁజాలదు, 3. తప్తకృ
చ్ఛము — మూడుదినములు వేడినీరును,
మూడుదినములు వేడి నీళ్లును, మూడుదిన

ములు వేడి నీయుయును త్రాగి మూడుదిన
ములు నేమియుత్రాగక తినక ఉపవసించుట
తప్తకృచ్ఛమునంబడును అనుపలములనీరును,
మూడుపలముల పాలును, ఒకపలము నీయి
యు త్రాగవలయును, 4 త్రిరాత్రీకృచ్ఛ
ము — మూడుదినములుపవసించుట, 5 పరా
కకృచ్ఛము — ఇతరచింతలులేక నియమా
న్నితుడై పండ్రెండుదినములు లుపవసించుట;
6. ప్రాణాపత్యకృచ్ఛము — మూడు దిన
ములు ఉదయమునందు భుజించి మూడుదిన
ములు సాయంకాలమునందు భుజించి మూడు
దినములయొదితముగ లభించిన దానినిభుజించి
మూడుదినములేమియుండినక ఉపవసించుట—
ప్రాణాపత్యకృచ్ఛమునకు ప్రత్యామ్నాయ
ములు చెప్పఁబడుచున్నవి — 1 దేవ్యయు
తము ఒక ప్రత్యామ్నాయము దేవ్యయుతము
నఁగా పదివేలపర్యాయములు గాయత్రిని
జపించుట, 2 ప్రాణాయామశతద్యయము
రెండవ ప్రత్యామ్నాయము అనఁగా ఇన్న
లుపర్యాయములు ప్రాణాయామములుచేయు
ట; 3 పుణ్యతీర్థమునందు అనార్ధశిరస్నాన
మును పండ్రెండు పర్యాయములు చేయుట
మూడవ ప్రత్యామ్నాయము అనార్ధశిరస్నా
నము అనఁగా ఒకపర్యాయము స్నానముచేసి
తెలుయాతీనతరువాత మరలస్నానముచేయుట.
ఇటుల పండ్రెండుపర్యాయములు చేయుట;
4. రెండవద మూవండున్న పుణ్యతీర్థమునకు
యాత్రార్థముపోవుట యీనాలుగున్నా కృచ్ఛ
మునకు ప్రత్యామ్నాయములు; 7 సాంతపన
కృచ్ఛము — గోమూత్రము, గోమయము,
గోక్షీరము, పెరుగు, నెయ్యి, కుశోదకము
వీనిని క్రమముగ ఒక్కొక్క దినమునందు
భుజించి యేడవనాడేమియు తినక ఉపవసిం
చుట సాంతపనకృచ్ఛమునంబడును, ఇంకను

పాదకృచ్ఛము. (త్రిపాదకృచ్ఛము మున్నగు అంతర్భాగానులు అందలకు పొయ్యియట్ల ములును 'శేషించికలవు. కొంతవఱ కామాతా పులము చూడనగును, పంచగవ్యమును అందలి వివరణముగూడనిచ్చుట ఆనవసరమైనను విషయమొక చోటనే సుబోధకముగనుండుటకు వివరింపఁబడును. — పంచగవ్యము — గోమూత్రము, గోమయము, గోక్షీరము, గోదధి, గోఘృతము, కుశోదకము అను నీయాలుచేరిన దానికి నామము ఇది పవిత్రమైనది పాపములశోధించును. కృష్ణవర్ణముగలగోవుయొక్క మూత్రమును, శ్వేతవర్ణముగల గోవుయొక్క గోమయమును, తామ్రవర్ణముగలగోవుయొక్క పాలును, రక్తవర్ణముగల గోవుయొక్క పెరుగును, కపిలవర్ణముగల గోవుయొక్క నేతిని పంచగవ్యమునకు గ్రహింపవలయును ఇటుల ప్రాణిగవర్ణములుగల గోవులు లభింపనిచేడల గోమూత్రాది యైదుద్రావ్యములను తేవలకపిలవర్ణముగలగోవుయొక్క సంచంధము లేనివానినే గ్రహింపవలయును గోమూత్రమును ఒక పలమును, గోమయమును అంగుస్తాధమును, గోక్షీరము యేడుపలములును, గోదధిని మూడుపలములును, గోఘృతమును ఒకపలమును, కుశోదకమును ఒకపలమును పంచగవ్యము నిమిత్తము గ్రహింపవలయును, గాయత్రి మంత్రముతో గోమూత్రమును “ఽంధద్వారాం దురాధర్షాం” అను మంత్రముతో గోమయమును, ‘అపాత్యంస్య’ అనుమంత్రముతో క్షీరమును దధికౌర్ణా అకారో వం’ అను మంత్రముతో పెరుగును, ‘శుక్రమసి’ అనుమంత్రముతో ఆజ్యమును, ‘దేవత్యా’ అనుమంత్రముతో కుశోదకమును గ్రహించి వీనినన్నిటిని అగ్ని సన్నిధిని ఉంచవలయును. ఈద్రావ్యములను “అసోహిష్ఠాః” అను ఋక్కుతో

గలిపి “మానస్తాకే” అనియెడి మంత్రముతో అభిమంత్రింపవలయును ఈపంచగవ్యమును యేడింటికి తక్కువకా ట్టియు, కొనుకలిగినట్టియు చిలుకరంగు కలిగినట్టియు, దర్భలతోగ్రహించి యథాకాత్రముగ పంచగవ్యమును హోమము చేయవలయును ఇరావతి ఇదంబిహ్వత్వి సక్రమే, మానస్తాకే, శమగ్నిరగ్నిభిః” అనెడి మంత్రచతుష్టయముతో హోమ మొనర్చి హోమముచేయఁగా మిగిలిన పంచగవ్యమును బ్రాహ్మణులు తాగినుదురు. ఆపంచగవ్యముంచిన పాత్రమునందు గోమూత్రాది కమును కలుపుట యెత్తుట మున్నగునవియన్నియు ప్రాణపూర్వకముగనే ఆచరింపవలయును ప్రాజ్వలించునట్టి యగ్నిహోత్రము ఎండినట్టి కట్టె ల నెటులదహించునో ఆజీవిధముగా (బ్రహ్మహర్షము(పంచగవ్యము) యొక్క పాగిశము సజలప్రాణులదేహమునందుండు త్విగ్నస్థిసంబంధముగు సాపజాలమును దహించును లోకత్రయమునందుండు దేవతలు ఈపంచగవ్యము సద్ధిపించియున్నారు. కావున ఇయ్యది పవిత్రముగుచున్నది వరుణుండు గోమూత్రమునందును, గోమయమునందు అగ్నియును, దధియందువాయువును, క్షీరమునందు చంద్రుండును, నేత్రయందు సూర్యుండును (ప్రవేశించియున్నారు కావునపంచగవ్యమునర్హదేవతామయము అని పరాశరస్మృతి మున్నగునవి చెప్పుచున్నవి) చూ, కృచ్ఛాగ్రితికృచ్ఛము, చాందార్యణవర్జితము, తిప్తకృచ్ఛము, త్రిరాత్రికృచ్ఛము, పరాకకృచ్ఛము, పౌజాపత్యకృచ్ఛము సాంతపనకృచ్ఛము, పంచగవ్యము కృచ్ఛాగ్రితికృచ్ఛము. పా ఇరువదియొక్క దినములు పాలుతాగియుండుట అన్నకు పెండ్లి కాకయున్నప్పుడు అతనియనుమతి లేకయే పెండ్లాడిన భర్తమునకు (పరిశేత) పిల్లనిచ్చిన

కన్యాదాతకు యీప్రాయశ్చిత్తమువిధింపఁబడి యున్నది చూ, కృపాధారి.

కృపాధారి సం. వి. ఇ. పుం. చూ, బిల్వంతరః * కృపాధారి సా చూ అర్చకృపాధారి కృపాధారి సం. వి. ఉ. పుం. చిత్రకాండ చూ, చిత్రకాండ

కృతకము సం. వి. 1 మనుష్యులచేతేయఁబడి నది చూ, కృతకము, (తే. ప) — ఏలి, 2. బిడాలవణము చూ, లవణము. 1.

కృతకర్మ సం. వి. 1 (న. ఈ. న.) నేర్పరి చూ, సుమారుడు

కృతకర్మ సం. వి. 1 — పై — కృతకాది సం. వి. ఇ. పుం. క్రిడించుకొనుచు నేర్పఱుంపఁబడిన కొండ చేతిగట్టు చూ, పర్వతము

కృతకృత్యండు. సం. వి. 1 నెలవేటి పని ల వాడు చూ, సుకృతి 1

కృతకోటి సం. వి. ఇ. పుం. 1 కాశ్. పముని. చూ, ముని 1, 2 ఉపవర్షముని చూ, ముని. 1

కృతగంధ సం. వి. ఆ. శ్రీ. కందారి * చూ, దుష్టవేశ

కృతగ్రుండు సం. వి. 1. చీ. చేసినమేలు కుటచి వాడు

కృతచ్చిద్ర సం. వి. ఆ. శ్రీ. కో. శాతకి * చూ, బీజ. 2

కృతజ్ఞము సం. వి. ఆ. పుం. గర్భండు * చూ, పుత్రజీవి

కృతజ్ఞము సం. వి. ఆ. పుం. కుక్క చూ, కునకము

కృతజ్ఞుడు సం. వి. 1. చేసినమేలుతలచువాడు చూ, కుభంకరుడు.

కృతత్ర. సం. వి. ఆ. శ్రీ. త్రాయమాణ * చూ, వార్షికము 1

కృతత్రాణ సం. వి. ఆ. శ్రీ. కలుగఁగనుగు. * చూ, వార్షికము. 1

కృతపడు. మి. ఆ. క్రి. (కృతము + పడు) 1. కడచు భార. కర్ణ 1, ఆ. 226 చూ, గతిం చూ, 2 విడఁబడు మార్గ 1, ఆ. 97 చూ, విరియు 5

కృతపుంఖుడు సం. వి. 1. గుటితప్పకయేయు వాడు చూ, నూటికాడు 2.

కృతఫలము సం. వి. ఆ. సతకృతిపండు చూ, వైజయంతి

కృతమాల సం. వి. ఆ. శ్రీ. మలయపర్వతము నఁబుట్టిన కృతమాలయనునది చూ, నది.

కృతిమాలకము సం. వి. ఆ. పుం. 1. నల్లగుడ్డగూబ చూ, సకినంపుబులుంగు 2 తేల * చూ, తేల. కృతిమాలము సం. వి. ఆ. పుం. ఆరగ్యము * చూ, తేల

కృతము సం. వి. ఆ. న. 1. యుగములు నాలుగింటిలో మొదటిది చూ, యుగములు.

2 శాతకర్మంధములంబట్టి — కృతయుగం బున గర్భాధానలగ్నమే జన్మలగ్నము (చూ, జన్మలగ్నసయము), క్రి. వి. 2. పెల్లు చూ, హెచ్చు 2, వి. 3. చేయఁబడినది చూ, వ్యాసారము 1, 4 నొప్పింపఁబడినది చూ, హింసితము

కృతిముఖుడు సం. వి. 1 నేర్పరి చూ, సుమారుడు, 2 కృతపుంఖుడు చూ, నూటి కాడు 2

కృతిమూలకము. సం. వి. ఆ. పుం. నల్లగుడ్డగూబ చూ, సకినంపుబులుంగు.

కృతయుగము అం. చూ, కృతము 1-2.

కృతలక్షణుడు సం. వి. 1. గుణములఁజేతఁబ్ర సిద్ధిఁజెందినవాడు చూ, సరస్వ. తుడు. 3

కృతవేదన సం. వి. ఆ. శ్రీ. చేతిబీజ * చూ, బీజ 2

కృత్తి కానుతుడు సుం వి అ పుం. తుమార
పామి చూ, స్మందుడు.

కృత్తి వానుడు సుం వి న్ పుం. ముక్కంటి
చూ, శివుడు

కృత్తువు సుం. వి ఉ పుం శిల్పి చూ స్వర్ణ
కారుడు

కృత్త్యం సుం వి. ఆ స్త్రీ. 1 చేయుట చూ,
వ్యాపారము. 1, 2 ఒకానొక దేవర చూ
వేలపు, 3 రచించినముగ్గు చూ, రంగవల్లి

కృత్త్యము సుం. వి. ఆ న. 1. పరి దూ, వ్యా
పారము 1, విణ 2 ధనాదులచే భేదింపఁ
దగినది (కత్తుగొహడి)

కృత్తుడు సుం విణ. మహిగుడు చూ, కోవ
ణుడు

కృత్రిమ సుం వి. ఆ. స్త్రీ. 1. గజవిప్పలి* చూ,
పిప్పలి 1, 2 రసివాదమువలన జేసిన పెండి.
చూ, లోహము 1.

కృత్రిమకము సుం. వి. ఆ. పుం తురుష్కమును
గొంధ్యము చూ, రాజార్జును.

కృత్రిమసూపకము సుం వి ఆ పుం అనేకపరి
మళవస్తువులు కూర్చిచేసినసూపద్రవ్యము చూ,
వాసన.

కృత్రిమము. సుం వి ఆ. న. 1. కృత్రిమపుకీష్ట,
బిడాలవణము- కాచలవణము (అనికొండలు).
చూ, లవణము 1, 2 చిల్లపడ్డి* చూ స్వల్లకి,
పుం 3 జవాదియను గంధద్రవ్యము చూ,
రాజార్జును, 4 తురుష్కమును గంధద్ర
వ్యము చూ, రాజార్జును, 5 నైలము, చూ,
రసాంజనము, 6 రతిబంధవిశేషము చూ,
రతిబంధము, విణ 7 మనుష్యులచే
జేయబడినది, ఏలి చూ, కృతకము 1

కృత్రిముడు సుం విణ 1 చూ, కపటి. 1.
2 కీర్తుడు: చూ, పుత్తుడు 1, అం
3 పుత్తులు నలుగురిలో నొకడు : చూ,

పుత్తులు, 4. పుత్తులు పండెందుగురిలో
నొకడు చూ, పుత్తులు.

కృత్త్యము సుం వి ఆ. న జలము చూ, నీరు, 1.
కృత్త్యము సుం వి ఆ న. 1 కడుపు. చూ,
భూగణము 1, 2. జలము* చూ, నీరు. 1.
విణ 3 అంతయు* చూ, సర్వము

కృదంతిము పా ధాతువులవలన గలుగు నామ
వాచకములు కృదంతములు.

కృదరము సుం వి ఆ న ధాన్యాదిగృహము:
చూ, పంటసాల, (చూ, సదనము. 1)

కృద్ధ. అం. గాంధర్వవేదమునందలి భావాధ్యా
యప్రమేయములొని దృష్టులు యెనిమిదింటి
లో నొకటి చూ, దృష్టులు.

కృప సుం వి ఆ స్త్రీ. 1. కనికరము* చూ,
దయ, 2. దయాకరము* చూ, కరుణము. 2

కృపణధన్యాయము పా లోభివాని సొమ్ము
పరల పాలగుననువిధము.

కృపణము సుం వి ఆ. పుం. 1. కీటకము చూ,
పురుగు, విణ. 2 కుటీలమైదది

కృపణుడు సుం. విణ. 1 పిసినిగొట్టు చూ,
లోభి, 2. కుత్సితుడు చూ, వ్యాధుడు 2

కృపాణకము సుం వి. ఆ పుం కత్తి-పెద్దకత్తి.
చూ, రిప్పి 2

కృపాణము సుం వి. ఆ పుం —వై—
కృపాణి సుం వి. ఈ. స్త్రీ 1 —వై—;
2 . తైర చూ, బాణము 1

కృపాణిక సుం వి ఆ స్త్రీ పెద్దకత్తి* చూ,
రిప్పి 2.

కృపావైత్తుడు సుం వి. ఆ పుం బుద్ధదేవుడు.
చూ, బుద్ధుడు.

కృపాపుపు సుం విణ ఉ కనికరముగలవాడు
చూ, దయాళువు

కృపి. సుం వి ఈ స్త్రీ. దోగ్గిణిని పెండ్లాము,
చూ, భార్య. 1.

కృషీటకము సం వి ఆ. న కడుపు చూ, కృమిరిపును. సం. వి. ఆ. పుం నిడంగము *
భూనిము. 1

కృషీటము. సం. వి. ఆ. న 1 —పై—, చూ, వాయువిభంగము
2 జలము చూ, నీరు 1, 3. అడవి చూ,
విషము, 4 చిరుగు చూ, సమిధ.

కృషీటపాలము. సం. వి. ఆ. న 1 ఓడతెడ్డు,
కేసిపాతము చూ, పీలి 2, పుం 2 కడలి
చూ, సముద్రము; 8 గాలి చూ, వాయువు

కృషీటయోని. సం. వి. ఇ. పుం. అగ్ని చూ,
నిప్పు

కృషీసుతుడు. సం. వి. ఆ. పుం. ఆశ్వత్థాచ
చూ, దౌణిణాయనడు

కృపుడు సం. వి. ఆ. పుం. వోణినిమలది,
(వ్యాసమహర్షి యనివిశ్వాకోశము)

కృమి సం. వి. ఇ. పుం 1 కీటకము చూ,
పురుగు. 2. చెట్లమీది నల్లపురుగు చూ,
పురుగు, 8 లక్తుక చూ, లక్కు

కృమికంటకము సం. వి. ఆ. న 1 కృమిఘ్నము *
చూ, వాయువిభంగము, 2 చిత్రమాలము *
చూ, వహ్నిసంజ్ఞికము, 8 ఉదుంబము *
చూ, మేడి.

కృమిఘ్న సం. వి. ఆ. స్త్రీ. పసుపు చూ,
వర్ణము 6

కృమిఘ్నము. సం. వి. ఆ. పుం 1 విడంగము
చూ. వాయువిభంగము, 2 నీరుల్లి * చూ,
పలాండుపు, 8. లఘనము * చూ, వెల్లుల్లి,
4 సారిభద్రము * చూ, నూత్తునాచవు,
5 బీడి * చూ, భల్లారక

కృమిఘ్ని. సం. వి. ఈ స్త్రీ విడంగము * చూ
వాయువిభంగము.

కృమిజ సం. వి. ఆ. స్త్రీ లక్తుక చూ లక్కు
కృమిజగము సం. వి. ఆ. న అగురు చూ,
రాజార్ద్రము

కృమిజము. సం. వి. ఆ. న. —పై—

చూ, వాయువిభంగము
కృమిశక్తి. సం. వి. ఇ. స్త్రీ. జలశక్తి చూ,
సంకు. 1

కృమిశైలకము. సం. వి. ఆ. పుం పుట్ట చూ,
వల్లీకము.

కృమికము సం. వి. ఆ. న వనముద్గము *
పెసర

కృమి సం. వి. ఇ. పుం తంతువాయుండు చూ,
సాలెవాడు

కృశనము. అం. శస్త్రములలో నొకటి చూ
శస్త్రములు (చూ, బాణము 1)

కృశము సం. వి. 1 అల్పము చూ, స్వల్పము,
2 బక్కటిల్లినిది చూ, బక్క, 8 సన్నము
చూ, నూత్తుము 4

కృశమైకడుపు పా ఉత్తమస్త్రీ సామాన్య
లక్షణములలో నొకటి (పుత్రిభోగభాగ్య
సంఖ్యలనుభవించును) చూ, ఉత్తమస్త్రీ
సామాన్యలక్షణములు

కృశాంగి సం. వి. ఈ స్త్రీ 1 అంకోలగిరి *
చూ, పీయంకపు, విణ 2 బక్కటిల్లినిది
(అడుది) చూ, స్త్రీ

కృతాగురేనుడు సం. వి. న. పుం ముక్కుంటి
చూ, కెవుణా.

కృతానువు సం. వి. ఈ పుం అగ్ని చూ, నిప్పు
కృతాస్త్రి సం. వి. న. పుం మేళముకట్టుకొని
జీవించువాడు చూ, వైలూషుడు

కృశించి. సం. ఆ. క్రి 1 బక్కటిల్లి చూ,
సాటసాటవోపు, 2 సన్నగిల్లి చూ, సన్న
వాలు

కృషకము సం. వి. ఆ. పుం. రూ- కృషికము.
ఫాలము చూ, కణుగోల

కృషకుడు. సం. వి. ఆ. పుం దున్నువాడు
చూ, వ్యవసాయి (రూ- కృషికుడు- కర్ష
కుడు- కార్షకుడు- కార్షికుడు)

కృపాణుడు. సం వి. ఆ పుం —వై—

కృపాణువు. సం వి. ఆ. పుం చూ, కృపాణువు.
కృషి. సం వి ఇ శ్రీ. 1 = కరిసనము, కినుక
చూ, వ్యసాయము ఆం 2 మనుజవృత్తులు
నాలుగింటిలో నొకటి చూ, మనుజవృత్తులు.
8 అర్థవేదములోని అష్టవర్ణములో నొకటి.
చూ, అష్టవర్ణము, 4 చతుష్వస్తి విద్యారవివరణ
ములలోని అర్థవేదము (యజుర్వేదోపవేదము)
కృషియనగా —భూమియన్ని మైగఁబెట్టు
టకు నిర్ణయసింభువు, సన్యాసందము, శిష్టి
మతశాస్త్రము మీదలగు గ్రంథములు గల
వనియు, వానియందు వర్ణలక్షణములు దెలు
పఁబడియున్నవనియు, వాణిజ్యము వ్యవహారము
చేయునప్పుడు దాన్యాదులఁ గొనుకాలము,
వికారియకాలము, లాభరీతి, వికారియనిష్ఠ
వస్తు వివరణములు గలవనియు దెలుపఁబడి
యున్నవి) చూ, ఉపవిద్యలు

కృషికము. సం. వి ఆ పుం, న చూ, రూ-
కృషకము.

కృషికుండు సం వి ఆ పుం 1 కన్నువాడు
చూ వ్యవసాయి, విణ 2 దున్నుకొని జీవించు
వాడు చూ వ్యవసాయి

కృషిబలుండు సం. విణ దున్నుకొని జీవించు
వాడు చూ, వ్యవసాయి

కృషీవలయు సం విణ కాకినాండ * చూ,
నాండ

కృషీవలుండు చూ, కృషీవండు

కృష్కరుండు సం వి ఆ పుం ముక్కంటి
చూ, శివుండు.

కృష్ణము సం. విణ 1. సీత్యము ఒకసారి
దున్నఁబడెనది (కేల) చూ, భూమి. 1,
2 ఈసంబంధించి

కృష్ణపచ్చము సం విణ వీరీషి ధాన్యము చూ
ధాన్యము.

కృష్ణపాక్యము సం. విణ చూ, కృష్ణపచ్చము.
కృష్టి సం. వి ఇ శ్రీ 1 దుక్కి చూ, కృషి. 1;
పుం 2 చేదు చూ, విద్వాంసుండు.

కృష్ణ సం వి ఆ శ్రీ 1 కృష్ణాపది చూ,
నది, 2 యమునానది చూ, నది, 3. ప్రావడి
చూ, శ్రీ, 4 దాగిత * చూ, స్వాదుఫల.
5 నీలి * చూ, రంజని, 6 శాండి * చూ,
పిప్పలి 1; 7 జీలకఱ్ఱ నల్లజీలకఱ్ఱ (అని
కొండలు) * చూ, సువచి, 8. కృష్ణతులసి *
చూ, తులసి, 9 నల్లగలిజేరు * చూ, వర్ష
కేతువు, 10 గుమ్మడు * చూ, మహాఫలము;
11 అశోక * చూ, శనూలాదని 1, 12 మా
మిస * చూ, శారిబ, 13 నల్లము * చూ,
సర్పము, 14 పర్పటి, శత్రురక్షేతపు సుగంధి
ద్రవ్యము చూ రాజార్హము, 15 కాకోలి *
చూ, వాయుసాలి, 16 కాయగిచ్చ * చూ,
నామరాజి, 17 గురగు * చూ, మాస్తిని
కృష్ణకందము సం వి. ఆ గ. ఎత్తకలువ *
చూ, పద్మము 1

కృష్ణకర్ణాకృతము పా ఈగ్రంథములీలాశుంఠ
డువా) పెను చూ, కాశ్యపానికి ములు

కృష్ణకర్మండు సం. విణ (నో ఈ నో) గుర్రా
చారుండు చూ, వ్యాసుండు. 2

కృష్ణకళ్యాణము పా ఈ గ్రంథమునకు కర్త
అల్లమరాజు సుబ్రహ్మణ్యునికి వి (19 శతాబ్ది)

కృష్ణకాంభోజి సం వి ఈ శ్రీ నల్లగులపెది *
చూ, అలూబ్ధము.

కృష్ణకాకము. సం వి ఆ పుం బొంతు కాకి
చూ, వాయుసము. 1

కృష్ణకాష్ఠము. సం వి ఆ. న కాలాగురువు
చూ, రాజార్హము

కృష్ణకోహండు సం. వి. ఆ పుం జూదరి
చూ, పందెకాండు.

కృష్ణగంధ సం వి. ఆ శ్రీ 1. ముగ్ధ* చూ, కృష్ణచేహము సం వి ఆ పుం. తుమ్మెద* చూ
 కిగ్గిపు 1, 2 కంఠము* చూ, స్వర్ణ భృమరము 1
 ఊరిణి.
 కృష్ణగర్భము. సం వి ఆ పుం కట్టలము*.
 చూ, నుహళము
 కృష్ణచంద్రము సం వి. ఆ. పుం చణకము*
 చూ, పెనగలం
 కృష్ణచూడిక సం వి. ఆ శ్రీ గురిపెండ*
 చూ, తులవీజము.
 కృష్ణచూర్ణము. సం వి. ఆ న లోహచులము
 చూ, లోహము 1.
 కృష్ణజన్మభండము పా. ఈగ్గింధము గోపినాథ
 వేంకటకవిరచించెను. (19 శతాబ్ది)
 కృష్ణజట. సం వి ఆ శ్రీ జటామాంసి*
 చూ, మాంసి 1
 కృష్ణజన్మస్థానము వా వి. బంధనాలయము 1,
 2 శ్రీకృష్ణుడు పుట్టినచోటు
 కృష్ణజీరకము. సం వి ఆ పుం నల్లజీరకము*
 చూ, నువవి 2
 కృష్ణతండుల సం వి ఆ శ్రీ తిరిపుట*
 చూ, బొల్లిబూసర
 కృష్ణతామ్రము సం వి ఆ న. గోశ్చరచంద
 నము చూ, న సన
 కృష్ణతామ్రము. సం వి ఆ పుం జింక చూ,
 నారిణము. 1.
 కృష్ణతాలము సం వి ఆ పుం తమాలము*
 చూ, శ్వేతపుష్పము
 కృష్ణతాలని సం వి ఉ న. ద్వి దారిద్ర్యవతి
 యొక్క లక్షణము చూ, లక్షణము 1.
 కృష్ణతులసి సం. వి ఈ శ్రీ నల్లతోశి*
 చూ, తులసి
 కృష్ణతిగ్రవ్రత. సం. వి. ఆ. శ్రీ. నల్లతెగడ*
 చూ, స్వర్ణానభూతి.

కృష్ణచేహము సం వి ఆ పుం. తుమ్మెద* చూ
 భృమరము 1
 కృష్ణచైత్యపాయగాడు సం వి. ఆ పుం వేద
 వ్యాసుడు చూ, ముని. 1
 కృష్ణధర్మక్షరకము సం వి ఆ పుం గల్ల
 ఉమ్మెత్త* చూ, చాలాపుష్పము.
 కృష్ణనామకము సం వి ఆ న బిడాలపణము
 చూ, లవణము 1
 కృష్ణనింబము సం వి ఆ పుం కరివేప*
 చూ, బల
 కృష్ణపక్షుచేర్చుకొ. అం పర్వములు అయిదిం
 టిలో నొకటి చూ, పర్వములు.
 కృష్ణపక్షులు అం చూ, తిథులు
 కృష్ణపక్షము. సం వి ఆ పుం 1 కటిపక్కిము
 చూ, పక్షము 1, అం. 2 పక్షములు రెండిం
 టిలో నొకటి చూ, పక్షములు
 కృష్ణపక్షాప్తము అం. పర్వములు అయిదింటిలో
 నొకటి చూ, పర్వములు
 కృష్ణపర్వము సం వి ఆ పుం. పెద్దయంగ*
 చూ, శ్వేతము.
 కృష్ణపర్వ. సం వి ఈ శ్రీ కాలతులసి*
 చూ, తులసి
 కృష్ణపాకఫలము సం వి ఆ పుం. కలివే*
 చూ, సామపుష్పఫల (కృష్ణపాకఫల అని
 కొందఱు.)
 కృష్ణపాకము. సం వి ఆ పుం. —పై.—
 కృష్ణపాక సం వి ఈ శ్రీ. నల్లగురిగిడి*
 చూ, తులవీజము
 కృష్ణపాక శ సం వి ఆ. శ్రీ గౌరి చూ,
 సావ్యతి. 1
 కృష్ణపిండిలికము సం వి ఆ పుం. నల్లచుంగ*
 చూ శ్వేతము
 కృష్ణపిండిము సం. వి. ఆ పుం —పై.—
 కృష్ణపిండిలి. సం వి. ఈ శ్రీ. నల్లచిను* చూ,
 పిండిలిక.

కృష్ణపులంగవము సం వి. ఆ పుం పెద్దకండ
చీచు చూ, పిలిచి.

కృష్ణపుష్పము సం. వి. ఆ. పుం చూ, కృష్ణ
ధర్మారకము.

కృష్ణపుష్పి సం. వి. ఈ. శ్రీ. అంకొలగిరి *
చూ, సేంకణము

కృష్ణపుష్పిక సం వి. ఆ శ్రీ చూ, కృష్ణ
పుష్పము

కృష్ణుల సం. వి. ఆ. శ్రీ. కాయగచ్చ * చూ,
సోమరాజి

కృష్ణులపాపము సం. వి. ఆ పుం ఓడపండు
చూ, సాష్టపుష్పుల

కృష్ణులము సం వి. ఆ. న 1 తక్కుల *
చూ, వైజయంతి, పుం 2 ఓడపండు చూ,

సాష్టపుష్పుల, 3 చూ, పీడిపండు 2
కృష్ణులి సం వి ఈ. శ్రీ చూ కృష్ణుల *
కృష్ణబుద్ధులము సం వి ఆ. పుం. చిలుకేయ *
చూ, బారంగి

కృష్ణబీజము సం వి ఆ. న 1 కాలింగము *
చూ, పుచ్చే, పుం 2. కుండుకు * చూ,
ఫేలము 2, 3. ఎట్టుమునగ * చూ,
శిగురు 1

కృష్ణభూపాలీయము పా. ఈగ్రింథమునకు కర్త
చుద్రాకవి (19 శతాబ్ది)

కృష్ణభూమి సం వి ఇ శ్రీ. పల్లవేల చూ,
భూమి. 1

కృష్ణభూమి సం వి. ఆ శ్రీ. గోమూత్రిక *
చూ, తృణము 1

కృష్ణభేద. సం వి ఆ శ్రీ. భూ-కృష్ణభేది,
కటుక రోపిణి * చూ, శకునాదని. 1

కృష్ణభేది సం. వి ఈ శ్రీ —పై—
కృష్ణభోజిపండు సం వి ఆ పుం బూదమాడెడి
వాడు చూ, పందెకాడు

కృష్ణచుల్లిక సం వి. ఆ. శ్రీ. నల్లగడ్డ * చూ,
పర్రాసను.

కృష్ణము సం వి. ఆ. న 1 ఇనుము. చూ,
లోహము 1, 2. మరీచము చూ, మిరియము,
3 దోపము చూ, పాపము 1, 4 నీలాంబ
సము చూ, సావీరము 2, 5 కాలాగురువు
చూ, రాజార్జును, పుం 6 నలుపు చూ,
వర్ణము 6, 7 కాకి చూ, వాయుసము 1,
8 కోకిలము చూ, పికిము, 9 మన్న చూ,
మహిమము, 10 కృష్ణపక్షము చూ. పక్ష
ము 1, 11 నల్లని కడుపుల మందపిచ్చుక
చూ, పిచ్చుక, 12 ఓడ * చూ, సాష్ట
పుష్పుల, 13 ఏనుగు చూ, మాన్తి.
14 (యజ్ఞమునకు దీని చిత్రవర్ణముల)
ఇట్టి చూ చరిణము 1, 15 మాద్యజాతి.
చూ, వర్ణము 7, విణ 16 నల్లనిది * చూ,
వర్ణము 6

కృష్ణము సం వి. ఆ. న 1 ఇనుము. చూ,
లోహము 1, 2. మరీచము చూ, మిరియము,
3 దోపము చూ, పాపము 1, 4 నీలాంబ
సము చూ, సావీరము 2, 5 కాలాగురువు
చూ, రాజార్జును, పుం 6 నలుపు చూ,
వర్ణము 6, 7 కాకి చూ, వాయుసము 1,
8 కోకిలము చూ, పికిము, 9 మన్న చూ,
మహిమము, 10 కృష్ణపక్షము చూ. పక్ష
ము 1, 11 నల్లని కడుపుల మందపిచ్చుక
చూ, పిచ్చుక, 12 ఓడ * చూ, సాష్ట
పుష్పుల, 13 ఏనుగు చూ, మాన్తి.
14 (యజ్ఞమునకు దీని చిత్రవర్ణముల)
ఇట్టి చూ చరిణము 1, 15 మాద్యజాతి.
చూ, వర్ణము 7, విణ 16 నల్లనిది * చూ,
వర్ణము 6

కృష్ణముద్దము సం వి ఆ. పుం నల్లవెనక *
చూ, వెనక

కృష్ణమూర్తి ఆం చూ, కృష్ణమూర్తము
కృష్ణమూలి సం వి ఈ. శ్రీ. నల్లముగంధి
పాల * చూ, శారిబ

కృష్ణమూలిక సం. వి ఆ శ్రీ. నల్లగడ్డ *
చూ, పర్రాసము

కృష్ణరక్తము సం వి ఆ పుం గురివెండ *
చూ, తులాబీజము

కృష్ణరక్తిక సం వి ఆ శ్రీ. —పై—
కృష్ణరాయవిజయము. పా. ఈగ్రింథకర్త
కుమారిభూజిటి(16 శతాబ్ది)

కృష్ణసహ సం వి. ఆ శ్రీ. కృష్ణవల్లి * చూ,
సురలి (సురలి)

కృష్ణరేఖ. సం వి. ఆ శ్రీ. చాన్యలక్షణము,
చూ, లక్షణము 1

కృష్ణుల సం వి ఆ శ్రీ. గురిజి ఎట్టుగురిజి
(అని కొందఱు) * చూ, తులాబీజము.

కృష్ణులకము సం వి ఆ. పుం. —పై—

కృష్ణలము సం వి అ న నేతికి, మూడుయవల
యెత్తు వెండి చూ. లోహము 1
కృష్ణలవణము. సం వి అ 1 సావర్ణలవ
ణము చూ, లవణము 1; 2 కావలవణము
చూ, లవణము 1
కృష్ణలోహము సం వి అ న. ఇనుము చూ
లోహము 1
కృష్ణలోహమయము సం వి అ పుం చిట్టెము
చూ, లోహము 1
కృష్ణలోహితము సం వి అ పుం 1 నలుపు
మిందగలసిన యెఱుపు, ధూమ్రము చూ,
వర్ణము 6, విణ 2. నలుపుమిందగలసిన
యెఱుపులది, ధూమ్రము చూ, వర్ణము 6
కృష్ణవర్ణము సం వి అ పుం కొడి చూ
వానరము
కృష్ణవర్ణము సం వి అ పుం 1 అగ్ని చూ
విష్ణు, 2 చాచారుడు చూ, వ్యసండు 2,
2. తలగాము, రాహుగృహము చూ
రాహువు 1
కృష్ణవర్ణము సం వి అ పుం ఏవె* చూ,
మర్ది
కృష్ణవర్ణము సం వి అ పుం 1. కమ్మెరాకు
తీర్చి నల్లతీర్చె* చూ, మరలి (మరలి,
2 మామె* చూ, శరబ
కృష్ణవర్ణము సం వి అ పుం — పై —
కృష్ణవిజయము పా ఈ గృంధమునకు కర్త -
కుసుమాయుధుడు చూ, కావ్య నాటకములు
కృష్ణవర్ణము. సం వి అ పుం అగరుచూన*
చూ చందనము
కృష్ణవర్ణము సం వి అ పుం 1 కలిగొట్టు*
చూ, సాలి. 2, 2 కావమినుము* చూ,
మినుము, 2 పెద్దయ్యుడు* చూ, శ్రీపర్ణి
కృష్ణవర్ణము సం వి అ పుం 1. గుమ్మడి*
చూ, మహాళము, 2 పేటికావ్యము
చూ, పేటిక.

కృష్ణవేణి సం వి అ ఈ పుం 1 కృష్ణవేణి
యను నది చూ, -ది, అం 2 గంగలు నాలు
గింటిలో నే కటి చూ గంగలు (చూ-కృష్ణ
వేణి)
కృష్ణవేణి సం వి అ. పుం — పై —
కృష్ణప్రీతి సం వి అ పుం ఒకరికము ప్రీతి
ధాన్యము చూ, ధాన్యము
కృష్ణశారము సం వి అ పుం 1 యజ్ఞమునకు
దగిన చిత్తశివరపులే* (చూ-కృష్ణసారము)
చూ, హరిణము 1, 2 ఇరుగుడు* చూ,
శింశువు 2 చెముడు* చూ, ముప్పి
కృష్ణశాలి సం వి అ పుం ఒకరికము శాలి
ధాన్యము చూ, ధాన్యము
కృష్ణశింశువు సం వి అ పుం నల్లఇరుగుడు*
చూ, శింశువు
కృష్ణశిగురు సం వి అ పుం శోభాంజ
నము* చూ, శిగురు 1
కృష్ణశిర్షిక సం వి అ పుం గురివెండ*
చూ తులాబీజము
కృష్ణశిర్షికము సం వి అ పుం అగరుచూ,
రాజారము
కృష్ణశిర్షికము సం వి అ పుం అగరుచూ
చూ, మహిషము
కృష్ణశిఖి సం వి అ పుం శీలకట్ట* చూ,
సువవి 2
కృష్ణసర్పము సం వి అ పుం 1 నల్లతొడిమ
చూ, సర్పము, 2 కేటికి* చూ, మొగలి.
కృష్ణసర్పము. సం వి అ పుం కర్కాటక
నును మొదటిరకము పాము చూ, సర్పము.
కృష్ణసర్పము సం వి అ పుం, నల్లపము*
చూ, సర్పము.
కృష్ణసార సం వి అ పుం ఇరుగుడు*
చూ, శింశువు.

కృష్ణసారము సం వి ఆ పుం 1 వెనురు
చూ, వేణువు, 2 ఇగురుడు* చూ, శింశుప,
3 చెముడు * చూ, స్పృహి, 4 యజ్ఞము
నకుఁ దగిన చిత్రవర్ణపులేడి గూ, హరిణము 1
కృష్ణసారధి సం వి ఇ పుం అర్జునము, ఏలు
మద్ది * చూ, మద్ది
కృష్ణసారము సం వి ఆ పుం చూ, రూ-కృష్ణ
శారము.
కృష్ణస్కంధము సం వి ఆ పుం కాలస్కం
ధము* చూ, తమాలము
కృష్ణహయము సం వి ఆ పుం. నూర్యాశ్వము
చూ, హయము.
కృష్ణాంగన అం దిక్పాలపట్టణములు యెనిమిదిం
టిలో నొకటి చూ, దిక్పాలపట్టణములు
(చూ, దేశము)
కృష్ణాంగము సం వి ఆ న వివచిద్వాతంత్రీ
విశేషము చూ, మాయము 1.
కృష్ణాంజని. సం వి ఈ. శ్రీ కాలాంజని *
చూ, హృస్వరాశాశిషము.
కృష్ణాసురువు సం వి ఆ న. నల్లఅగులు చూ,
ర బార్హము
కృష్ణాచలము. సం వి ఆ పుం చైతతపర్వతము
చూ, పర్వతము.
కృష్ణాది సం వి ఈ శ్రీ. కృష్ణాజిల్లాయందు
ప్రవహించుచున్న నది చూ, నది.
కృష్ణాభ. సం వి ఆ శ్రీ చూ, కృష్ణాంజని*
కృష్ణాభ్యుదయము. పా. ఇది మండపాక పార్వతీ
శ్వర కవి రచించెను. (19 శతాబ్ది)
కృష్ణాహవాత్మ్యము. పా ఈ గ్రంథమునకు
కర్త తాతంభట్టు గురుమూర్తిశాస్త్రి (19
శతాబ్ది.)
కృష్ణామిమము. సం. వి ఆ న చూ, కృష్ణ
హవాము.

కృష్ణాప్లుము సం. వి. ఆ. పుం చింత * చూ,
తంత్రీశి
కృష్ణాయనము సం వి ఆ. న —చై.—
కృష్ణార్చి సం. వి. న పుం. అగ్ని చూ, నిప్పు
కృష్ణాకము సం వి ఆ. పుం 1 నల్లగద్దెర*
చూ, పరాసము, 2 నల్లతులసి* చూ, తులసి.
కృష్ణాయనచరిత్రము. పా ఈ గ్రంథమునకు
కర్త మంత్రీవైగడ నూర్యప్రకాశ కవి
(19 శతాబ్ది)
కృష్ణాయనంపాదము పా ఈ గ్రంథమునకు
కర్త వెలిచెరుగల వేంకటరామ ప్రధాని
(19 శతాబ్ది)
కృష్ణార్పణము పా. శ్రీకృష్ణార్పణవాసునికి గురు
ర్పణము “నీవు చేసిన నతి కృష్ణార్పణము”
కృష్ణాలుపు సం వి. ఉ. పుం. నీలాలుపు, నల్ల
కంద * చూ, నూరణము.
కృష్ణావతారము అం ఇదియొక అవతారము
(ఇందుల వృత్తాంతము.—గంసుండను రాజు
తన చెల్లెలుగు దేవకిని బావయగు వసుదేవుని
తెజయందుంచెను వారలకుఁ బుట్టు కొడుకే
తన్నుఁ జంపునని తెలిసికొనెను. అందువలన
దేవకిఁబుట్టిన బిడ్డలనందఱను జంపుచుండెను
దేవకిదేవి యొక్క యెనిమిదవ కొడుకు
శ్రీకృష్ణుండు ఇతఁడు పుట్టఁగానే వసు
దేవుండు వేపులలో గొల్లలరాజగు నందుని
యింటనితనిదాచెను. క్రమముగ శ్రీకృష్ణుండు
పెరిగి పెద్దవాడయ్యెను తరువాతఁ గంసుని
జంపి తన తల్లిదండ్రులఁ జెఱవిడిపించెను.
మొ ఇది దశావతారములలోఁ జేరియుండ
లేదు)
కృష్ణావాసము. సం వి ఆ. పుం అశ్వత్థము *.
చూ, రావి.
కృష్ణిక. సం వి. ఆ శ్రీ 1 నల్లములు * చూ,
నర్మపము, 2. తవిడలను వడ్డు చూ, ధాన్యము;
3. నల్లమీచుక * చూ, పిచ్చుక.

కృష్ణాండు. సం వి ఆ పుం 1 = కన్నయ్య (చూ, కృష్ణాపతారము) వెన్నుండు (అన్ని టినిం జేయువాండు, వైత్యులను నలిపి జేయు వాండు, కృష్ణవర్ణుండు, గీత సుపదేశించిన శ్రీకృష్ణభగవానుండు మొ) చూ, విష్ణుపు. 1, 2. వేదవ్యాసుండు చూ, మని 1, 3 ఆర్జునుండు (సాండ్లవమధ్యముండు) చూ, విజయుండు, 1, 4 అగ్నిహోత్రుండు చూ, నిష్ప

కృష్ణేతుపు సం. వి ఉ పుం నల్లచేతు * చూ, రసాలము 8

కృష్ణాయంబరిక సం వి ఆ శ్రీ కాకోదుంబరిక * చూ, బొమ్మవేడి.

కృష్ణ సం. వి ఆ శ్రీ. 1 తాళప్రాణాశ్రా విశేషము చూ, తాళము. 2, ఆం 2 తాళా ధ్యాయములాని దేశీయక్రియలు యెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, దేశీయక్రియలు.

కృశరము. సం వి ఆ న. 1. పులగము చూ, సాదము. (1), 2 శాశిదమున నిమగ్నితులకు ఆభ్యంజనకాలమందు కలిపియిచ్చెడు నువ్వులు బెల్లము (నువ్వులపులగమని హారావలి)

కృ

కృష్ణకీల. సం వి ఆ శ్రీ వ్యవస్థాపత్రిము,

పట్టాలికా చూ, పట్టా.

కృష్ణహాపము. సం వి ఆ పుం ఆందుగుంబంక

తోడేసిన ధూపద్రవ్యము, సింహకము చూ, రాజాహ్లాసము.

కృష్ణము సం విణ ఏర్పాటుచేయబడినది చూ,

స్థితము. 3.

కృష్టి సం వి ఇ. శ్రీ. 1 ఏర్పాటు చూ, నిజము 2, 2. కల్పనము చూ, సంగ్రహము. కృష్టిమండం సం విణ క్రితుండు చూ, పుత్రుండు 1

కె

కె దే విణ. వృత్తియందు కేపుకబ్రమునకు మీడి వర్ణము లోపింపగా మిగిలినరూపము (దీనికి పుష్పనరళములు పరమగునపుడు సుగాగమమును తిదితరములపరమగునపుడు మీడిదానికి ద్వితీయమునవచ్చును కెంగేలు కెంజేడ, కెంజోయ కెంజిగి, కెంజిగు, కెందలిరు, కెందళుకు, కెందామర, కెందొవ, కెంబట్టు, కెంబువ్వు, కెంబెదలి, కెన్నెరుపు కెమ్మొక్క, కెమ్మొని మొ) కెంగట దే. వి తాళబీజము రూ. గంగట ఆం. భా ద్వి 78 చూ, తేగ

కెంజోయ దే వి ఎఱుపు జేం, ఆం 88 చూ, వర్ణము 6

కెంజిగురు దే వి ఎఱునిచిగురు

కెందమ్మి ద్వి. వి (కెంపు + తమ్మి) ఎఱుదా వర * చూ, పద్మము

కెందామర ద్వి. వి — వై —

కెందొగ ద్వి. వి. ఎఱుగలువ * చూ, పద్మము 1

కెంపు దే వి 1 ఎఱుపు భార విరా. 2,

ఆ. 318 చూ, వర్ణము, 6, 2 పద్మరాగముటి

చూ రిత్తుము 1, 3 అధరమందలి దంతకు

రిము చూ, దంతకురిములు, విణ, 4 ఎఱువిది.

చమ 1, ఆ 86 చూ, వర్ణము 6 (కేయర్థ

మున వృత్తియందుగొన్ని యెడల నంత్యవర్ణలూ పము కెం)

కెంపుకంటి. దే వి. (కెంపు + కన్న) కోయిల

చూ, పికము

కెంపుకనులపులుగు. దే. వి — వై. — సాంబ.

తిర్గ. 7

కెంపుగాతు ద్వ వి అంగారకుడు. రూ-కెంపు
గాము చూ, రాహువు 2

కెంపుగాము ద్వ వి. —వై.—

కెంపురా. ద్వ వి ఇనుడు అం, పదా సుర 21
చూ, సూర్యుడు.

కెంపుసవతు. ద్వ వి. స్వాతి చూ, సత్తుత్రిము 1
కడ దే. వి వైపు. బాగ. దోణ 4, ఆ 808.

చూ, పార్వము 1 (రూ-కెడును-కెలకు-
కెలను-కెలపు-కెళవు)

కెడును దే. వి. —వై.—

కెడుపు దే. పే 1 కడజేయు జై 3, ఆ
109, 2 తోయి రాహు. 4, ఆ. 50,

8. చేంపు “నిర్మాటంబుగ శత్రులంగడసి”

ద్వా 8, ఆ చూ, మరణించ

కెడుయక దే. వి. 1 పడుట చూ. పతనము,
2. పోవు చూ, మరణము

కెడుయు. దే ఆ క్రి 1 పతనమగు ఉ, హరి
2, ఆ 181 చూ, పడు 5, 2 చేచ్చు చూ,

మగణించు. 3 భేదమగు అం. భా తృ
85: చూ వేణుడడు, స. క్రి 4 ఉద్దేశించ

చూ, విషయీకరించు.

కెడుపు దే వి. పడుట చూ, పతనము

కెమ్మొవి దే వి ఓవము. సాంబ దేన 51 చూ,
వెదవి

కెమ్మొవిగుటి దే వి. పలుకొమ్మ సాంబ దేన.
51 చూ, దంతక్షత్రము

కెక్కొట్టు. దే ఆ క్రి (కెలు + కొట్టు) కల
కలకూయు చూ, కిలకిలాడు

కెరలియాడు దే ఆ క్రి (కెరలి + ఆడు) చెల
రేగు ఉ, హరి. 5, ఆ 42 చూ, విజృం

భించు. (కెరలువొడుచు-కెరయు-కెరలు-
కేరు-కేరించు)

కెరలు. దే. ఆ క్రి. 1. అతిశయించు. “కెరలు
కోర్కల” స్వా. 6, ఆ. 35 చూ, ముమ్మ

రించు, 2 అగ్నిసించు. స్వా. 6, ఆ 47
చూ, కోపించు, 3 కూయు స్వా. 3, ఆ.

111. 4 చూ, శబ్దించు, 5 చెలరేగు హరి
ఉ 7, ఆ 42 చూ, విజృంభించు, 6 తొలు

డడు రా. యు, కాం 408 పొరట చూ,
సంభ్రమించు

కెరలుమి దే పే కెరలజేయు

కెరలువొడుచు. దే ఆ క్రి (కెరలు + పొడుచు)

1 వృద్ధిబొందు భాగ. 5, స్కం. 1. ఆ. 106
చూ వర్ధిల్లు, 2 చెలరేగు భాగ 8, స్కం.

295 చూ, విజృంభించు.

కెరసనాయిలు వా వి. మట్టిహసె చూ,
వైలము (అం. కెరాసిన్ ఆయిల్)

కెరసనాయిలనీర్లు. పా ఇవి కీటకాదులను ఊపిరి
దిరుగనీయక చంపును. — (1 పాను సబ్బును,

2 కేరలయుడుకు మంచి నీళ్ళలో గరగించి దీనికి

4 కేరల కిరసనాయిలు చేర్చి రెండును కవ్వ
ముతో కలియపట్టు చినికి యీ మిశ్రణము

నుండి అవసరమగుదానికి 5 కెల్లు నీరుకలిపి
చల్లవలెను)

కెర్రము వై వి కేరజమునపక్కి రూ-కేరజము-
కేరము చూ పక్షి

కెర్ర దే వి తాపము చూ, సంతాపము

కెర్లి వూ, రూ-కెర్లి

కెలడు దే వి. 1 దిమ్మ భార ఆర 3, ఆ.
297 చూ, హరిత్తు, 2 వైపు చూ, పార్వ

ము 1, స క్రి. 3 కలవెట్టు ఆము. 6, ఆ.
36, 4 ఉమ్మాలించు “భగని కన్నులు

కెలకె” కాశీ 7, ఆ 95 చూ, భేదిల్లు 2

కెలను దే వి 1. దిమ్మ-చూ, హరిత్తు, 2. వైపు:
చూ, పార్వము 1 (రూ-కెలకు-కెలపు-

కెళవు)

కెలయు దే ఆ. క్రి చెలరేగు. రా ఆర,
కాం. 166. పొరట చూ, విజృంభించు.

కెలపు దే వి 1. వైపు చూ, పార్శ్వము. 1,
2. అనురాగము కాశి. 3, ఆ 144 చూ,
స్నేహము. 1.

కెలసము. దే వి 1 అరచము చూ, సంక్తో
చము, 2 ఉత్సాహము చూ, యత్నము,
3. కాంక్ష. చూ, వాంఛ, 4 పని. భార
ఆర. 6, ఆ. 80, భార ఆర. 5, ఆ. 228
చూ, న్యాపారము 1.

కెల్లగించు దే. స. క్రి. 1 పెల్లగించు చూ,
భేదిల్లు 2, 2 ప్రకటించు చూ, ప్రేరేపించు.

కెల్లి. పా చూ, రూ- కెర్లి- కెర్లి
కళకుళి. వై వి = కళాకూలమ్ నడబావి,
క్రిడానరస్సు చూ, సరస్సు 1. (రూ-కళా
కుళి- కళాకూళి- కళకుళి- కళకూళి- కేరా
కుళి- కేరాకూళి)

కళగు దే. వి అర్థము, అం, పదా సం 68
చూ, మట్టు 1.

కళపు. దే. వి. 1 వైపు చూ, పార్శ్వము 1,
2. దూరము కై. 5, ఆ 58, ఆము 5, ఆ 26
చూ, విప్రకృష్టము.

కళాకుళి వై. వి = చూ, రూ-కళకుళి రసి
3, ఆ. 117

కళాకూళి వై వి. = —వై.—

కే.

కే దే వి ధ్వస్యమకరణము. హరి పూ 5, ఆ
215 చూ, హూహూ (రూ- కేక)

కేండుకము సం వి ఆ పుం. 1 కప్ప చూ,
మండుకము. 1, 2 గాలవము * చూ,
లాద్దగు.

కేందుపు సం. వి ఉ పుం. తిందుకము * చూ
భుష్మకి.

కేంద్రము-కేంద్రస్థానములు పా 1 జన్మలగ్న
మునకు 1-4-7-10 స్థానములు కేంద్రములనఁ
బడును. జన్మలగ్నమె యొకటవకేంద్రమగు
చున్నది వీనికేంటుకములనియు పేరుగలగు,
2 రాశ్యుద్దయము చూ, లగ్నము. 3 గోళము
యొక్క నభ్యుపగ్రదేశమునకు కేంద్రము (లేక)
కేంద్రస్థానము అనిపేరు

కేక. సం వి ఆ. శ్రీ 1 = కేస. నెమలికూత
చూ, స్వరము 2, దే వి (1) పెద్దకూత,
రూ- కే. చూ, స్వరము 2.

కేకయము సం వి ఆ పుం 1 దేశములు
ఏఁబదియంటింటిలో నాకటి చూ, దేశము,
2. శ్రీలు కాశ్యపధరించు అందియ చూ,
భూవిజయము 2

కేకయి సం. వి. ఈ శ్రీ చూ, వై కేయి
కే. యుండు సం. వి ఆ. పుం కేకయదేశపు
రాజు చూ, రాజు 1.

కేకరము- సం. వి ఆ పుం 1 కడకన్ను చూ,
నేత్రము 1, 2 మెల్లకన్ను చూ, నేత్రము 1
కేకరాక్షస్యాయము పా మెల్లకంటివాడు
ఒకనివైపు చూ చుచుండ చుట్టయొకనివైపుఁ
జూచుచున్నట్లు గావించువిధము.

కేకరించు సం. స క్రి 1 కటాక్షించు హరి
పూ. 7, ఆ. 196 చూ, మాపు, దే. ఆ. క్రి
(1) కేకలువేయు చూ, శబ్దించు, (2) సక
లించునట్లు శబ్దించు చూ. శబ్దించు.

కేకరింత దే వి 1 కేకలువేయుట, 2. సకరించు
నట్లు శబ్దించుట. ఆము 5 ఆ 60

కేకరుండు సం. వి. ఆ పుం వలిరుండు చూ,
మెల్లకంటివాడు.

కేకలబండి వా. వి. రైలు చూ, పొగబండి
(చూ, కమ్ములపైబండి.) (చప్పుడుతోఁగూడి
చూ)

కేకాలము సం. వి. ఆ పుం. నెచులి: చూ, మయూరము.

కేకాలము సం. వి. ఆ పుం. —వై.—

కేకి సం వి న్ పుం —వై.—

కేకిశిఖ. సం వి ఆ శ్రీ. బరి పరి * చూ పూతికరజము.

కేకిస. దే వి నెచులిపూత్ర ఆం, పదా. 5-88

చూ, స్వరము 2

కేకిసలు దే వి బ. 1 చూ, చేప్పట్టు, 2 నతి హంస 4, ఆ. 218, బహు 2, ఆ 41 చూ, ననుస్కారము, 3 నతివిశేషము చూ, నను స్కారము.

కేవందకము. సం వి ఆ పుం వడుము చూ, భక్త్యము.

కేవందము సం వి. ఆ పుం. —వై.—

కేకేయి సం వి ఈ శ్రీ చూ, రూ-కేకేయి.

కేజి. దే వి 1 ఆచను చూ, బుగద, వా. వి.

2 దావా రూ-కేకు

కేటతాడు దే వి యమపాశము నీలా. 1, ఆ. 22 చూ, నూత్రము 1

కేటధ సం వి ఆ. శ్రీ గౌరి చూ, పార్వతి 1

కేటాయింపే. వా. క్రి వేణుపలుచు (రూ- ఖేటాయింపు)

కేటూగు. వా వి రూ-కేటూగు అమృతము నను సిద్ధపరిచిన పాత్రములు లోనగువాని పట్టి.

కేటూగు వా వి —వై—

కేడ. దే వి ధూర్జుడు చూ, వ్యాధుడు. 2

కేడము వై = ఖేటకము డాలు చూ, హరిగ. (రూ- కేడియము- కేడెము- కేవదము- కేళిము)

కేడి. వా వి, ప్రాంతనేరస్తుడు “కేడిలిజుద్దరు” (రూ- కేడి-కేళి)

కేడింపు దే ఆ. క్రి 1 తోలగు చూ, విరి యు 5, స. క్రి 2 అలక్ష్మ్యముచేయు చూ, రూ- కేడించు, 3 ఎడబాయు. ఆం. భా. తృ 85 చూ, వేణుపడు. (కేటాయింపు అని వాడుక.)

కేడియము వై. వి = ఖేటకము డాలు. రూ- కేడెము చూ, హరిగ

కేడెము వై. వి = —వై—

కేడిక సం వి ఆ శ్రీ. దేరా. చూ, సద నము 1

కేతకము సం. వి. ఆ పుం = గేదగి * చూ, మొగలి

కేరికి సం వి ఈ శ్రీ 1 = —వై.—(ఇది శివపూజకనర్తము), 2. జోజి * చూ, మాలతి, వా 3 ఒకానొక తైలము చూ, తైలము

కేతకీమసుమన్యాయము పా మొగలిపూవునగుం ధము, అదియైనను ముండ్లచేత కొనికొనశక్యము కాదు అనెడి విధము

కేతనము సం వి ఆ న. 1. టెక్కెము చూ, సిడము, 2 గుఱుతు. చూ. లక్షణము 1; 3 ఇల్లు చూ, సదనము 1, 4 పిలుచుట, బ్రాహ్మణుల నిమంత్రణముచేయుట (అని కొందఱు) చూ, సంబోధనము.

కేతుధరము సం వి. ఆ పుం గాలి చూ, వాయువు

కేతుధరుడు. సం వి ఆ పుం టెక్కెముపట్టు వాగు చూ ధ్వజధరుడు.

కేతుప్రియము సం వి ఆ న వైయోగ్యము. చూ, రత్నము 1.

కేతుభము సం వి ఆ పుం మబ్బు చూ, మేఘము. 1

కేతుపతి పా ఒకానొక వృత్తము — ఇందు బేసిపాదములందు స, జ, న, గురువులను, సరిపాదంబుల భ, ర, స, గగములను గలిగి

ఏడింబులు పుత్రము. ఉదా. — “జితే
 ములస్స- జనగముల్, భాతిసరిక భరే- ఘనగ
 గంబుల్- యతిలైలసంఖ్య. నమరగా. ”
 చూ, వృత్తము. 1.
 కేతుమాలము అం వర్ణములు తొమ్మిదింటిలో
 నొకటి చూ, వర్ణములు.
 కేతురత్నము. సు వి అ స వైడూర్యము చూ,
 రత్నము 1
 కేతువు. సం. వి ఉ పుం కేతువనునొకగ్రహము
 చూ, రాహువు. 2 (చూ అశ్లేషాభవము) కేతు
 వునకు శుభవర్ణములు 13, సాపవర్ణములు 3,
 కేతుదశావర్ణ్యములు యేదే) ఇత్యాది. 2 పె
 క్కెము చూ, నిడము. 3 గుఱుతు చూ,
 లక్షణము 1, 4 అగ్ని చూ, నిప్పు, 5 కాంతి
 చూ, వెలుగుతు 1, 6 దుమ్ములికేతువు చూ,
 తొక్కమక్క, 7 తక్కుల * చూ, వైజ
 యంతి, అం 8 గ్రహములు తొమ్మిదింటిలో
 నొకటి చూ, గ్రహములు
 కేదంతి సం వి ఇ. పుం అనిరుడుడు చూ,
 విశ్వకేతువు
 కేదగము సం వి అ పుం 1. తుమ్మ * చూ,
 శీతదిగము 2 రూ- కేదారము ఊడుపురుడి
 చూ, భూమి 1 (చూ, రూ- కేదాగము)
 కేదారకటుక సం వి అ శ్రీ కటుకరోహిణి*
 చూ, శమలాదని 1
 కేదారము సం వి అ పుం. న 1 వరిచుడి చూ,
 భూమి 1, (కైదారకము - కైదార్యము-
 కేదారికము), 2 వరిపండు నేల, ఊడుపురుడి
 చూ, భూమి 1 (కైదారము- కైదార్యము-
 కేదారికము), పుం 3 కొండ చూ, పర్వతము,
 4 కేదారపర్వతము చూ, పర్వతిము, 5 శుభురు
 చూ, సాదు 1, 6 కాశీపర్వతమునందలి పుణ్య
 శ్రేత్రములలో నొకటి. (కేదారఘట్టమని
 వాడుక.)

కేదారశృంగము సం వి అ న బోదారసింగి *
 చూ, మూర్ధజకరంజము
 కేదారుడు సం వి అ. పుం ముక్కంటి చూ,
 శివుడు (కార్తీకమాసములో పున్నమముం
 దొకి శుక్రవారంబునగాని పున్నమనాడుగాని
 కేదారేశ్వరుని వ్రతమాచరింతురు)
 కేసతి సం. వి ఈ శ్రీ మన్మథునిభార్య చూ,
 భార్య.
 కేసారము సం వి అ పుం 1. కంఠీపాకమును
 సరకము చూ, కంఠీపాకము. (సరకములు
 ఇరుపదియొకటింటిలోనొకటి చూ, సరకములు),
 2 చెక్కిలి, పుష్టైప్పగిడేశము (అనికొండలు)
 చూ, లంప 2, 3 సంది చూ, బుజ్జగింత
 (ఇది విచార్యము)
 కేసారుడు సం వి అ పుం ముక్కంటి చూ,
 శివుడు
 కేసిపాతికము సం వి అ పుం చుక్కాను, ఓడ
 తేడ్డు (అని కొండలు) చూ, పీలి 2
 కేసిపాతనము సం వి అ. పుం. — వై —
 కేసిపాతము సం వి అ పుం — వై —
 కేమము సం వి అ. న పులిపిరికాయ చూ,
 వ్రణము. 1
 కేముకము సం. వి అ పుం ఒకొనొక చెట్టు
 చూ, వృక్షము.
 కేయూరబాహుచరిత్రము పా ఈగ్రంధమునకు
 కర్త మంచనకవి (13 కెత్తాల్లి)
 కేయూరము సం వి అ స 1 భుజకీర్తులు
 చూ, భూమణము. 2, పుం 2 ఒకానొక
 రతిబంధము చూ, రతిబంధము
 కేరజము వై వి = గేరజు రూ- కేరిజము-
 కేరము- కెరము చూ, పక్షి.
 కేరడము డే వి. 1. ఉపేతు హరి. పూ. 1, అ.
 180 చూ, మందెమేలము. 1, 2. తిరస్కా
 రము ఉ. హరి. 5, అ. 276 చూ, వహేల

నము, 8. తిగస్కారపుమాట. ఉ రా. 1, ఆ 89 చూ, వ్యాఖ్యాతము 2, 4 వంకర మాట కా. 2, ఆ 21 చూ వ్యాఖ్యాతము 2, 5. ఒక్కూరము. గూ, విలాసము, 6 ఎగ రాళి చూ, పరిహాసము.

కేరడములుచే దే వి ధూర్తడు చూ, వ్యాధుడు 2

కేరడములుచే దనము దే వి ధూర్తత్వము చూ, నీచుత్తము

కేరడించే దే స క్తి వక్రము చేయు వను 5, ఆ 76 చూ, వంకరహాస

కేరలము సం వి అ న 1 చిత్రతిండులము * చూ, వాయువిభం.ము, 2 దేశములు ఏబది యాటింటిలో నొకటి చూ, దేశము (రూ- కేరళము)

కేరలి సం వి ఈ శ్రీ. 1 జ్యోతిర్గంధ విశేషము, ఒకరకము వేపుతపిండి చూ, సాదము (1), 2 అవహారాత్రము చూ రోజు కేరించే దే ఆ క్తి చెలరేగు, య 5, ఆ 76 చూ, విజృంభించు

కేరింత దే వి ఆలరింతి చూ, హాస్యము 1

కేరిజేము వై వి = కేరజ్జ. రూ- కేరిజేము చూ, పక్షి

కేగు దే ఆ క్తి 1. ఉల్పసించు. యక్తి 2, ఆ 16 చూ, యత్నించు 2 చెలరేగు కిరా 6 ఆ 195 చూ, విజృంభించు కిగు తూహలపడు గుక్తి 5, ఆ 26 చూ, సంతోషించు, స క్రి 4 అనాదరించు. అచ్చ ఆర కాం 32, చూ, తిరగ్గురించు, 5 అపహాసించు సా 4, ఆ 67 చూ, వెక్కిరించు.

కేరుపు. దే వి జృంభణము చూ, విజృంభణము కేరము వై వి = కేరజ్జ. రూ- కేరిజేము:చూ, పక్షి

కేల. సం. వి ఆ శ్రీ. 1 మోచేతిపోటు చూ, పోటు. 4, 2 గనిక చూ, మేకు. 8. మంట చూ, నిప్పు

కేలకుడు. సం వి. ఆ. పుం కత్తి వాయివైన ఆడెనువాడు చూ, ప్లవకుడు

కేలాసము సం వి ఆ. పుం కైలాసము చూ, పర్వతము

కేలి సం వి ఇ. పుం శ్రీ చూ, రూ- కేలి. కలికము సం వి ఆ. పుం. ఆశోకము *. చూ, హేమపుష్పము

కేలికల సం వి ఆ శ్రీ సర్వవృత్తిదేవియొక్క వీణ చూ, వీణ

కేలికభావతి సం వి. ఈ శ్రీ మన్మథునిభార్య చూ, భార్య.

కేలికిలము సం వి ఆ పుం గుమ్మడు* చూ, మహాఫలము

కేలికీర్ణము. సం వి ఆ పుం ఒంఁ. చూ, లొట్టిపిట్ట

కేలికుంచిక సం వి ఆ. శ్రీ భార్యతోఁబుట్టువు చూ శ్యాతిక

కేలికోశుడు సం వి ఆ పుం నటుడు చూ, కైలాషుడు

కేలివృక్షము సం వి ఆ పుం కిదంబము* చూ, నీపము

కేలు వై వి = కలి కలికి 1 యి చూ, హస్తము, 2 తొండము భార ఆర. 6, ఆ 229 చూ, శుండము

కేలుదమ్మి వై వి పద్మమువంటి హస్తము చూ, హస్తము.

కేలుపట్టు వై వి పాణిగ్రహణము చూ, వివాహము (రూ- కేల్పట్టు)

కేలుమొగుట వై వి. చేమోడ్పు* చూ, నమస్కారము (రూ-కేలుమొగుపు- కేలుమొగ్గు- కేలుమోడుపు- కేలుమోడ్పు- కేల్మాగుట

కేల్కొగుడు-కేల్కొడుపు-కేల్కొడుపు-కేల్కొడుపు-కేల్కొడుపు
 కేలుమొగుడు వై వి. —వై —
 కేలుమొగుడు వై వి —వై —
 కేలుమొగుడు వై వి —వై —
 కేలుమొగుడు వై వి —వై —
 కేలుమొగుడు వై వి చూ, రూ- కేలుపట్టు
 కేల్కొగుడు వై వి చూ, రూ- కేలుమొగుడు.
 కేల్కొగుడు వై వి —వై —
 కేల్కొగుడు వై వి —వై —
 కేల్కొగుడు వై వి. —వై —
 కేల్కొగుడు వై వి —వై —
 కేల్కొగుడు వై వి —వై —
 కేవ దే వి దర్శన ఆం, భా త్పు 242 చూ,
 సమాపము. 1
 కేవదము వై వి చూ, రూ- కేడెము స్వా.
 4. ఆ. 28
 కేవరి కే వి (కేపు + అరి) కేపు పుచ్చుకొను
 వాడు చూ, మంకరి
 కేవలద్రవ్యము సం వి ఆ న మరచము చూ,
 మిరియము.
 కేవలము సం వి ఆ న 1 నిర్ణయింపబడినది.
 చూ, స్థితిము 8, 2 జ్ఞానవిశేషము చూ,
 బుద్ధి, విజ్ఞాన అంబి చూ, సర్వము, 4 ఒకటి
 చూ, వంద
 కేవలి సం వి ఆ న 1. బుద్ధిదేవుడు చూ,
 బుద్ధుడు 1, 2 శాస్త్రబుద్ధిదేవుడు చూ,
 బుద్ధుడు 1, 8 జై న వి శేషము చూ,
 బుద్ధుడు 1
 కేవలుడు సం వి ఆ. పుం పరమాత్మ చూ,
 హంసుడు.
 కేపు కే. వి ఓడకిచ్చెడు కూలి చూ, తరవ
 బ్రహ్మ.
 కేశకేలాశము, సం వి. ఆ పుం 1. వెండు

కలముడి చూ, ముడి 8, 2 వెండుకలసము
 హము చూ వెండుక 1
 కేరకారము సం వి ఆ పుం 1. కరఫలము చూ,
 గొంపము 2 ఒకరకము చెట్టు * చూ,
 రసాలము 8
 కేశకీటుము సం వి ఆ పుం. పేను చూ,
 యూకము
 కేశఖండము చూ. పుట్టినవెండుకలు తీయుట
 ఇంక కాలనిర్ణయము — పుత్రవిషయమై
 పుట్టినది మొదలు నరినెలలైన 2-4-6 నెలలయం
 దును, పుట్టినవిషయమై దేసినెలలైన 8-5-7 నెలల
 యందును, ఉభయములను సుత్ర గ్రాహ్యమం
 దును, పూర్వయామమందును, అశ్వి- వృ-
 పున- పుష్య- చా- చి- స్వా- శ్ర- ధ- శత-
 కేవలినక్షత్రముల యందును, సోమ-బు-గు-
 శుక్ర వారములయందును, 8-8-18-80-తిథులు
 వదలి మిగత తిథులయందును కేశఖండము
 చేయవలెను కాలామృతిము 20 స్లో
 కేశగర్భకము సం వి ఆ పుం కబి-చూ, వేనలి
 కేశఘ్నము సం వి ఆ న పేనుకొలుకుట చూ,
 బట్టల
 కేశిచ్చిట్టు సం వి ఆ పుం నాపితుడు చూ,
 మంగలి
 కేశటము సం వి ఆ పుం 1 భాగము చూ,
 మేనుము 1, 2 అంటుపేను చూ, యూకము,
 8 దుండీగము * చూ, శోణకము, 4 కామ
 దేవునియొక్క శోషణమును బాణము చూ,
 బాణము. 1
 కేశటుడు సం వి ఆ. పుం 1. వెన్నుడు
 చూ, విష్ణువు 1, 2 తోడబుట్టినవాడు,
 భ్రాతృ చూ, సహోదరుడు.
 కేశనామము సం. వి ఆ న చూ, రూ- కేశాం
 బునామము *.

కేశవత్వము. సం. వి. ఆ. పుం. కేశసమూహము
(రూ- కేశపాశము - కేశహస్తము) చూ,
వెండుగ్రాక 1.
కేశపద్ధతి సం. వి. ఇ. స్త్రీ. పాపలు చూ,
సీమంతము 1
కేశపల్లి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. ఉత్తరము * చూ,
శైలికము
కేశపాశము సం. వి. ఆ. పుం. రూ- కేశ
పత్నము.
కేశపాశి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. సిగ, మొగవాని
పొట్టు (అని కొందఱు) హ, సిగ. 4
కేశబంధము సం. వి. ఆ. పుం. 1 (పువ్వులు
ముడిచిన) కొప్పు మా వేసలి, అం. 2 నృత్త
హస్తములు ఇరువదితొమ్మిదింటిలో నాకటి
చూ, నృత్తహస్తములు
కేశభువు సం. వి. ఊ. పు. ముక్కింటి చూ,
కిపుండు
కేశమధని సం. వి. ఈ. స్త్రీ. జేమ్మి * చూ,
శమి.
కేశమార్గము. సం. వి. ఆ. న. కింకరము చూ,
ప్రసాధని
కేశమార్జనము సం. వి. ఆ. న. —పై—
కేశము సం. వి. ఆ. పుం. 1 తలవెంగురికి చూ,
వెండ్రుక 1, 2 కురువేరు * చూ, పీరిచే
రము
కేశముష్టి సం. వి. ఇ. పుం. 1 పిమ్ముష్టి * చూ
ముసిండి, 2, మహానింబము * చూ, వేము,
8 చూ, తేనెమూస
కేశముష్టిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ. విమ్ముష్టి * చూ,
ముసిండి
కేశముష్టికము సం. వి. ఆ. పుం. పెద్దవేము *
చూ, వేము
కేశరింజనము. సం. వి. ఆ. పుం. గుంటగలగర *
చూ, భృంగరాజము. 1.

కేశరంజని సం. వి. ఈ. స్త్రీ. పిన్నగోరంటి *
చూ, మహాసహ
కేశరము సం. వి. ఆ. పుం, న. రూ- కేశరము.
1. అకరువు చూ, పత్నము 4; 2. వివవిశే
షము చూ, వినము 1, 8. అహికేసరము *
చూ, నాగకేసరము, 4 పొగడ * చూ,
వకుళము 5. పున్నాగము * చూ, పొన్న;
6. = కొస జాలు, సింగములోనిగువానిమెడ
మీడి వెండుగ్రాక చూ, వెండుగ్రాక 1, న.
7 ఇంగువ * చూ, హింగువు 2, 8. వింజా
మరము చూ, నురటి, 9 లవంగపుపువ్వు చూ,
లవంగపువ్వుము
కేశగాష్టము సం. వి. ఆ. పుం. మాదీఫలము *.
చూ, మాతులుంగము.
కేశరి సం. వి. న. పుం. రూ- కేశరి. 1. సింగము:
చూ, సింహము, 2 గుట్టము చూ, హయము,
8 పున్నాగము * చూ, పొన్న; 4 అహికే
సరము * చూ, నాగకేసరము.
కేశరహ సం. వి. ఆ. స్త్రీ. భద్రదంతిక *
చూ, విశల్క 5.
కేశరూప సం. వి. ఆ. స్త్రీ. వృక్షోపరీక్షము,
బదనిక చూ, వదనిక
కేశరము సం. వి. ఆ. పుం. పున్నాగము * చూ,
పొన్న
కేశవర్ధని సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1 సహదేవి *
చూ, ముత్తవపులగము, వా 2 వెండ్రుకలు
వెరుగు తైలము (చుకాణములలో విక్రియ
మునకు దొరకును.)
కేశవాయుధము సం. వి. ఆ. న. 1 రథాంగము
చూ, బండికిన్ను. పుం. 2 ఆహుము * చూ,
మామిడి
కేశవాలయము సం. వి. ఆ. పుం. అశ్వత్థము *
చూ, రావి.
కేశవావాసము. సం. వి. ఆ. పుం. —పై—

కేశవుఁడు. సం. వి. ఆ. పుం. 1 రూ-కేశకుఁడు-

కేశి. వెన్నుఁడు చూ, విష్ణువు (కేశవాయస్వా
హో=ప్రవర్తియందు, బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రస్య
రూపులుగాను లయమందొక పరమాత్మగా
నుండుటయేస్వభావము గాగలవస్తువేకేశవుఁడు
అట్టి వస్తువు నాపాపములను భస్మీకరించుఁ
గాత! అనిభావముఃచూ, ఓమ్), 2 ఎరిమిడేండ్ల
కాలుఁడు చూ, శిశువు, విణ 3. మంచితలవెం
డుకలు కలవాఁడు చూ, సుకేశుఁడు

కేశవేశము. సం. వి. ఆ. పుం. కొప్ప మ, వేసలి.

కేశహంతుఁడల సం. వి. ఆ. స్త్రీ. జమ్మి *
చూ, శమి.

కేశహంతి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. —వై—

కేశహస్తము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, కేశపక్షము.

కేశాంతజములు అం చూ, అగంతకములు (అను
బంధములో చూడుము)

కేశాంబునామము సం. వి. న్ న. కురువేర *
చూ, హీరచేరము.

కేశాకర్షణశక్తి. పా. మనమొక గుడ్డ పేరిలికను
గాని, అద్దుడుకాగితమునుగాని, మఱియే సచ్చి
ద్రవిపదార్థమునుగాని యొకచివరనీటిలో బెట్టిన
యెడల తన నీటిమట్టముకంటె కొంతవైతఁ
బ్రాఁగను దీపపువత్తి చమురును వైకి లాగు
కొనుట చూచుచున్నాము ఇట్లు ద్రవిపదా
ర్థమును వైకి లాగుకొనుశక్తి కేశాకర్షణశక్తి
(Capillarity) అనబడుచు

కేశకేశి సం. అవ్య సిగపట్ల పోట్లాటః చూ,
యందము

కేశారము. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. చూ, కేశవరసి*

కేశార్. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. వెదనలి * చూ,
రంజని.

కేశాహ్వము. సం. వి. ఆ. పుం. కురువేర* చూ,
హీరచేరము.

కేశి. సం. వి. న్ పుం 1 ఒకానొక గక్క-

నుండు చూ, రాక్షసుఁడు 1. 2. పృచేత
నుండు చూ, వరుణుఁడు. 1, 8 కురువేర*
చూ, హీరచేరము, 4 వెన్నుఁడు చూ,
విష్ణువు 1, 5 సింగము చూ, సింహము
విణ 6 మంగి తలవెండుకలు గలవాఁడు;
చూ, సుకేశుఁడు, ఈ స్త్రీ. 7 నఖముచిప్ప
చూ, నఖము, 8 నీలి * చూ, రంజని. 9 చిప్ప
గడ్డి* చూ, తృణము 1, 10 చూ, అజలా
మ * 11 జలమాంసి * చూ, మాంసి 2,
12 పిల్లసీఁచర * చూ, శతమూలి

కేశిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ. పిల్లసీఁచర * చూ,
శతమూలి

కేశికుఁడు సు విణ. మంచి తలవెండ్రుకలుగల
వాఁడు చూ, సుకేశుఁడు

కేశిని సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1 కట్టతీగె * చూ,
పర్యంకపాలిక, 2. పద్మపుతీగె * చూ,
శంకిని, విణ 3 మంచి తలవెండ్రుకలుగలది.
(అఁడుది) చూ, స్త్రీ

కేశిమాదనుఁడు సం. వి. ఆ. పుం. శ్రీకృష్ణుఁడు.
చూ, విష్ణువు. 1

కేశిహానుఁడు సం. వి. న్ పుం —వై—

కేశుఁడు సం. వి. ఆ. పుం 1 నీటితొండు చూ,
వరుణుఁడు, 2 వెన్నుఁడు చూ, విష్ణువు 1.

కేశ్యము సం. వి. ఆ. న 1 కృష్ణాగురువు
చూ, రాబార్తము, పుం. 2 గుంటగలగర *
చూ, భృంగరాజము.

కేశ జీ వి. = కేశ. సెవలిహంత. ఆం, భాద్వి
96 చూ, స్వరము. 2

కేశర సం. వి. ఆ. స్త్రీ. కార్వాసము * చూ,
ప్రత్తి

కేశరపూరకము సం. వి. ఆ. పుం పుల్లమాదీఫల
ము * చూ, మాతులంగము

కేసరబ్రాహ్మణులు. పా. పంచగౌడులందలి సారస్వతులలోని మూడవతెగవారు చూ బ్రాహ్మణులు. (చూ, ఆచుగోత్ర బ్రాహ్మణులు)

కేసరము. సం. వి. అ. పుం. న చూ, రూ-కేశరము.

కేసరవరము. సం. వి. అ. న. కుంకుమము: చూ, పచ్చిశిఖము. 1.

కేసరాంజనము. సం. వి. అ. పుం. గుంట గల గర * చూ, భృంగరాజము.

కేసరాస్తుము సం. వి. అ. పుం. బీజపూరము * చూ, మాతులుంగము.

కేసరి సం. వి. వ. పుం. 1 సింగము చూ, సింహము; 2 గుట్టము: చూ చాయము, 3 పున్నాగము* చూ, సొన్న, 4 అహికేసరము* చూ, నాగకేసరము, 5 హనుమంతుని తండ్రి: చూ, వానరము, 6 మాదిగలము * చూ, మాతులుంగము, కేశిగుర్రపు * చూ, మునగ, వై. వి (1) = ఖేచర: ఖేచరమును మృగము చూ, ఖేచరము, (2) ఒకరకము వరిపైస చూ, సస్యము, (3) బ కేరీ యను వడ్డు చూ, ధాన్యము

కేసరిక సం. వి. అ. పుం. సహదేవి * చూ, ముత్తవపులగము

కేసరిటాండు సం. వి. అ. పుం. ఆంజనేయుడు చూ, వాసము

కేసు వా. వి. 1 అచ్చుకూర్పు అక్షరములు 9ల గర్భతొట్టె, 2. దావా (చూ, కేబు) " కేసు వాయిదావేసిరి. "

కేశభరి వై. వి = ఖేలాహులమ్ క్రీడానరస్సు. కవిక 2, ఆ 57 చూ, రూ-కేశభరి

కేశహరి. వై. వి. = పై - వికృ. 5, ఆ. 19. భీమ. 8, ఆ 190

కేశాభరి. వై. వి. = పై - కేశాభరి వై. వి. = పై -

కేలి సం. వి. ఇ. పుం. (స్త్రీ) = కేలిక కేలి రూ-కేలి 1 పురుషులు స్నేహమున (స్త్రీలు లోనగువారిని గద్దించుట కొట్టుట పరిహాసించుట మొదలుగాగలది, 2 ఆట చూ, విలాసము. 1, 3 ప్రియునితోడి విహాసమునందలి నాయికయొక్క క్రీడ చూ, విలాసము 1; 4 (స్త్రీ) పురుషులు విహాసమునందు తమెయాడెడు చతురంగము మొదలైన యాట చూ, విలాసము 1, 5 పుడమి చూ, భూమి 1; వా. 6 ప్రాంతదొంగ, కేడి "నిన్ను కేళిల రిజప్టు రూ" చెప్పినారు "

కేలిక వై. వి = కేలి కేరిక హస్త శేత్రాభినయ ములచేత భావమును తెలుపుచు నాడెడు ఆట రూమా 2, ఆ 181 చూ, నృత్యము. కేలికీలుండు సం. విణ. నవ్వింపువాండు: చూ, హాస్యగాండు

కేలిముఖము. సం. వి. అ. న. పరియాచకము చూ, పరిహాసము

కేలికీలుండు సం. విణ. చూ, కేలికీలుండు.

కేళిలు. పా సస్యమునందు ఆక్కిడకడ్డఁ గనబడు సామాన్యపు మొక్కలు (Sports)

కె

కె. డే. అప 1 చతుర్థివిభక్తియందు వచ్చెడు ఒక ప్రత్యయము కొఱకు, వై. వి 2 = కర. చేయి. రూ-కయి ఉ. రా. 6, ఆ 58 చూ, హస్తము, 3 తొండము రూ-కయి చూ, కుండము, (చేత్రమున కబ్బరతొక్కరము), వా. 4 కోపము చూపుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము "మాట్లాడిన 'కై' అని విూదగుడెదవు. నీతో మాటలాడు బెట్టు చూ, మామామా (రూ-కయి-కయ్యి.)

తైత. వై. వి.=తైతేయి రూ- కయిక. అచ్చ
అ, కాం 49, వేమన 1167 చూ, తైతేయి

తైకట్టు ద్వ. వి చూ, రూ-కయికట్టు.

తైకయి సం. వి ఈ స్త్రీ చూ, రూ-తైతేయి.

తైకలనాడు దే వి చూ, రూ-కయికోలం డు

తైకానుక దే వి చూ, రూ- కయికానుక
గామా, 2, ఆ. 5, య 1, ఆ. 104

తైవంజిము. సం. వి. ఆ. న వుడుములరాసి
చూ, భక్ష్యము

తైతేయి, సం వి. ఈ స్త్రీ = కయిక- తైక.

తేకయరాజుకూతురు, దశరథుని భార్య భృ
తునితల్లి, తేకయి-తేకేయి-తైకయి, (తై ప) -
కయిక-తైక

తైకొను దే ఆ క్రి చూ, రూ-కయికొను
(పూను-ఈ, వారి 4, ఆ 96, లక్ష్యపెట్టు -
భార కాం 3, ఆ. 178)

తైకొలుపు. దే పే చూ, రూ-కయికొలుపు
భో 4, ఆ. 74

తైకోల. దే వి చూ, రూ-కయికోల

తైకోలనాడు దే. వి: చూ, రూ-కయికోల
నాడు

తైకోలు దే వి చూ, రూ-కయికోలు (అంగీ
కారము — భాగ 8, సగం 192, గ్రహ
ణము -కా 1, ఆ 5.)

తైహాపులు దే వి. బ చూ, రూ-కయిహా
పులు హంస 4, ఆ. 218

తైతీత కాడు. దే వి శంబలాయుధనేవి. అం
భా. ద్వి 185 చూ, గురిమాసి

తైతీతము ద్వ. వి చూ, రూ-కయితీతము

తైహా దే. వి చూ, రూ-కయిహా చంద్రా 2,
ఆ 58.

తైహామార. దే. వి హయశిరఃకింపము.

తైహాటు. దే. ఆ. క్రి చూ, రూ-కయిహాటు.

తైహా వై. వి = పింజల. చూ, రూ-కయిహా
(దేశ్యమని శబ్దకర్తాకరము)

తైటజము సం వి. ఆ పుం. పుటజము* చూ,
వత్సకము

తైటభ సం వి ఆ స్త్రీ గారి చూ, పార్వతి. 1.

తైటభజితు సం వి త్. పుం వెన్నుడు చూ,
విమపు 1

తైటభహానుడు సం వి వ్. పుం. — తై —

తైటభారి సం వి. ఇ పుం — తై. —

తైటభి సం. వి ఈ, స్త్రీ. దుర్గ చూ, పార్వతి. 1.

తైటభుడు సం వి ఆ పుం. తైటభుడను

రక్క-సుడు చూ, రాక్షసుడు. 1

తైటర్యము సం వి ఆ పుం 1 కట్టలము *

చూ, పినగుమ్మకు. 2 నింబము* చూ.

వేము, 8 మహానింబము* చూ, వేము,

4 ఉమ్మెత్త* చూ, చాలాపుష్పము

తైరికము సం. వి ఆ పుం కొండనిమ్మ*:

చూ నిమ్మ

తైడర్య. సం వి ఆ స్త్రీ. 1 నల్లగినియ* చూ,

శుకనాసము 1, 2. కటివేము* చూ, బల

తైడర్యము సం వి ఆ పుం 1 కటివేము *

చూ, బల, 2 కట్టలము* చూ, పినగుమ్మకు,

3 నెనులియకుగుచ్చును * చూ, పూతికి

రజము, 4 గుమ్మడు* చూ, మహాఫలము

తైడ.పు దే వి చూ, రూ-కయిడుపు

తైరి వై వి = కవితా చూ, రూ-కయిత.

తైతకము సం వి ఆ న 1 కేతకీపుష్పము

చూ, మొలి (నేదంగిపువ్వు), 2 తిక్తకటు

కము* చూ, శంపలాదని 1

తైతట్టు దే వి గిండి చూ, పాత్రము 6

తైతము. వై. వి = కవితా చూ, తైత

తైతవము. సం వి ఆ, న 1 కపటము చూ,

వ్యాజము 1, 2 జూదము చూ, వ్యవహా

రము. 4, 8. వైడూర్యమణి. చూ, రత్నము. 1

కైవాసహ్నుతి. అం అలంకారములలో నొకటి
చూ, హేతువు 2.
కైతాళము మి. వి. చేతితో వాయించు కంచు
తాళము చూ, వీణ
కైదండ జే. వి చూ, రూ-కయిదండ
కైదారకము సం వి అ న కేదారముల సమూ
హము (కేదారము = పరివడి) (రూ-కైదారి
కము-కైదార్యము); చూ, భూమి 1
కైదారము సం వి అ. న 1 —వై—
పుం. 2 శాలిభాగ్యము చూ, భాగ్యము
కైదారికము సం వి అ న చూ, కైదారకము
కైదారిణము. సం వి అ న —వై—
కైదార్యము. సం వి అ న —వై.—
కైది జే వి చూ, కైది
కైగు జే. వి చూ, రూ-కయిచు
కైగవ జే. వి రూ-కయిచు 1. ఆయుధము
చూ, బాణము 1, 2 కత్తి చూ, రిష్టి. 2.
కైగవు జే వి —వై— రూ-కయిచువు
భార దో 5, ఆ 51, హరిశ్చ 4, ఆ 71
కైనితము. పా కైనితము అను ఖనిజము మట్టియొక
పొటానియపు టెరువు ఇంగు 18% వఱకు
పొటాష్ ఉండును (పొటాష్ యెరువు కాండ
వృద్ధిని గలిగింపును)
కైపదము వై వి = కివిపద భో 2, ఆ, 50
చూ, రూ-కయిపదము
కైపాల ద్వ వి 1 మంగలితిత్తి చూ, హడ
పము 2, వై. వి 2 = కతుపాల ప్రరాగుల
జోలె చూ, పాత్రము. 6 (రూ-కక పాల-
కక్కుపాల)
కైపు జే వి చూ, రూ-కయిపు (అందము.-
రామా 2, ఆ 07, విశ్వంభణము - వేమన 1170
వాండు 4, ఆ 19, విధము - రామా 6,
ఆ 108)

కైఫీయతు. హిం వి సమాధానము చూ, కయి
ఫీయతు
కైముడి ద్వ. వి చూ రూ-కయిముడి
కైముతిక న్యాయము పా అధిపతులపాండు బా
ధలకంటె అల్లులు పాండు బాధలెత్తువ
కావసు రీతి
కైమోడువు ద్వ వి చూ, రూ-కయిమోడువు.
హంస 4 ఆ. 218 (రూ-కైమోడువు-కయి
మోడువు-కయిమోడువు)
కైరడు జే వి చూ, రూ-కయిరడు
కైరవడి. వై వి = ఛాదిరవడు చూ, రూ-
కయిరవడి
కైరము సం వి అ పుం 1 కేతకి * చూ,
మొగలి, 2 = కిలున * చూ, పద్మము 1
కైరవి సం వి న్. పుం 1 చేందము చూ,
చంద్రిండు, ఈ. స్త్రీ 2 చంద్రిక చూ,
వెన్నెల, రి మెంతి * చూ, మేఘి, 4. వేపు
ఉపిండి చూ, సాదము. (1)
కైరవిణి సం వి ఈ స్త్రీ కలువలుండుకొలక
చూ, సరగు. 1
కైరపుడు సం వి అ పుం. 1 వైరి చూ,
కతువు 1; 2 కిత్తుడు చూ వందకుడు 1
కైరాతతండులము సం వి అ పుం విడంగము*
చూ, వాయువిశంగము
కైరాతిము సం వి అ న 1 నేలవేము* చూ,
భూనింబము, 2 శంఖచందనము చూ వాసన
కైరాతుడు సం వి అ పుం బలవంతుడు
చూ, లావరి
కైరాలము సం వి అ న విడంగము* చూ,
వాయువిశంగము
కైరాలి. సం వి ఈ స్త్రీ బో, ముడ చూ,
వేళ్ళి.
కైలాగు జే. వి చూ, రూ-కయిలాగు

కైలాటకాడు జే. విణ (కైలాటము + కాడు) చూ, రూ-కయిలాటకాడు.

కైలాటము జే వి. 1 మాయోసాయము కాశీ 6, ఆ 141 చూ, రూ- కయిలాటము, 2. సతివిశేషము చూ, నమస్కారము, రి.కుర్చి తము చూ, హీనము 1

కైలాసనాథుడు సం వి ఆ పుం కుజేరుడు. చూ, శ్రీదుడు.

కైలాసనికేతనుడు సం వి ఆ.పుం.ముక్కంటి చూ శివుడు

కైలాసమందిరుడు సం వి ఆ పుం—వై—

కైలాసము సం. వి. ఆ. పుం కుజేరుని యునిక్తి పట్టు, కుజేరుని పట్టణము, ఈశానుడుండు వెడి కొండ చూ, పర్వతము.

కైలాసాకాశుడు. సం వి న్. పుం కు జేరుడు చూ. శ్రీదుడు

కైలు. జే. వి మా, రూ- కయిలు

కైవడి కై వి = కైవర్తి చూ, రూ- కయివడి. (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము)

కైవడిముస్తై జై. వి = కైవర్తి ముస్తకమ్ చూ, రూ- కయివడిముస్తై చూ, ముస్తకము.

కైవర్తము సం వి ఆ న = కైవడిముస్తై * —వై—

కైవర్తముస్తకము సం వి. ఆ న = —వై.—

కైవర్తముస్తకము సం. వి ఆ న —వై—

కైవర్తి సం వి ఈ శ్రీ = కయివడి- కైవడి—ప్ర.— (కుంగ అని కొందఱు)

కైవర్తికి సం వి ఆ శ్రీ —వై—

కైవర్తిముస్తకము చూ, రూ- కైవర్తముస్తకము

కైవర్తిముస్తకము —వై.—

కైవర్తుడు. సం. వి ఆ పుం. హొలరి, పడవ నకు

పువాడు (అని కొందఱు) చూ, వలతైడు

కైవలము సం. వి ఆ. న. విడంగము * చూ, హాయువిశంగము,

కైవల్యము సం వి ఆ. న. 1. ముక్తి చూ, మోక్షము. 1, 2. విషయోచ్ఛారసాతత్వము చూ, వైరాగ్యము, 3 ఏకాంతము చూ రహస్యము. 1.

కైవల్యండు సం విణ. గొప్పవాడు. చూ, హేమాహేములు (మోక్షార్హుడనునపుడు వాడెదరు)

కైవళి. వై. వి = కైవర్తి చూ, రూ- కయివళి (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము)

కైవసము. జే వి. ఆధీనము చూ, వశము 1

కైవారిపునేరులు. జే. వి బ ఒకానొక సతి చూ, నమస్కారము.

కైవారము సం. వి ఆ న. 1 వందిస్తాత్రము

కై. 7, ఆ 89 చూ, స్తాత్రము, జే వి,

వై. వి (1):చూ, రూ- కయివారము

కైవారముసేము ద్వ స. క్రి చూ, రూ-కయి వారముసేయు

కైవారి. సం. వి. న్ పుం బట్టువాడు హరి పూ 1, ఆ 4 చూ, వంది

కైపు జే వి చూ, రూ- కయిపు (ఉన్నాదము — ఉ హరి. 2, ఆ 750)

కైవ్రాలు జే. ఆ క్రి చూ, రూ-కయివ్రాలు.

(ఒఱగు—వికృ) 4. ఆ 89, పక్షులులోనగు నవి క్రిందికిదిగు —ఉ. రా 3, ఆ 108, కాలు—ఆము 4 ఆ 85)

కైవ్రాలుచే జే పేర్చి చూ, రూ- కయి వ్రాలుచు

కైశికి సం వి ఆ. న. 1 వెండుకొలనము చాము చూ, వెండుకొ. 1, పుం 2 శృంగా రరసము చూ, రసములు.

కైశికి అం 1. కావ్యకృత్తులు నాలుగింటిలోనొ

కటి: చూ, వృత్తులు; 2 ఒక కావ్యవృత్తి.—

“మృదవయశృంగార, కరుణారసములను దెలుపు అరరచన. ఇందు ఉదగము తప్ప కకారము

మొదలు మకారము దనుకనుండు సత్సరములు
పూర్ణాను స్వార్థపూర్వకముగాఁ గలవియు,
దీర్ఘములైన రేఖణకారములును, సమాసము
లేకపోవుటగాని, కొలఁది సమాసములుండుట
గాని గలదియు, మధురపదములతో సంబంధ
ముకలుగునట్టిది యునుగా మధుర్యము గలిగి
యుండును ఈ దా. — అలతాంగులు మందమం
దయానంబుల నందంచ నింపుఁగొలుపమెలంగు
చు, లతాంతంబుల పువ్వులంగోరులం జీడు
ముచు, మందనాంగులు ముఖారవిందంబుల
నంకురింప, చిలుకపలుకుట సకిలించు మృదుతర
వచన రచనవిశేషంబుల నన్యోన్యంబు గరగిం
చుచు, సంచరించుచుండిరి ” (ఉపన్యాసద్వ
ణము), 3 అంశములు అటువది మూఁడింటి
లో శుద్ధజాతులు యేడున్నా గాక మిగత
జాతులుపదనొకటింటిలో అటువదియగు యీ
తైత్తిరీ అటువిధంబులుగలవై యున్నది చూ,
అంశములు (ఇది గాంధర్వ వేదమునందలి
రాగాధ్యాయములలోనిది), 4 పంచమజభావ
లుపదింటిలోనొకటి (చూ పంచమజభావలు)
చూ, భావ. 1.

తైత్తిరీడు. సం. వి అ పుం. చేందమామ చూ,
చంద్రురీడు.

తైత్తిరీము సం. వి అ పుం 1 వెద్దపీఠము*
చూ, కాకోటము, 2 తలవెండుకల గుంపు
చూ, వెండుక 1

తైత్తిరీము సం. వి. అ. న. పండ్లు మొలుచినదిమొ
దలు మూఁడేండ్లనఱుకల వయస్సు చూ,
వయస్సు 1

తైత్తిరీము సం. వి. అ న తలవెండుకల గుంపు,
కొప్పు (అని కొందఱు) చూ, వెండుక 1
తైత్తిరీ. వై. వి. పిలుపు చూ, సంబోధనము
తైత్తిరీడు. వై. వి. = కవిత్యరూచూ, రూకయ
నరుడు.

తైత్తిరీమీక్మ. ద్వ వి చూ రూ. కయిసాటి
చుక్క

తైత్తిరీ. ద్వ వి చూ రూ. కయిసేత.

తైత్తిరీకాడు ద్వ వి అలంకరింపఁబడినచాడు.
చూ, భూషితుఁడు.

తైత్తిరీము. ద్వ స క్తి చూ, రూకయిసేయు
(అలంకరించు — విక్రి). 4, ఆ 192,
పూజించు. — ధీ 4, ఆ 208)

తైత్తిరీయువాడు ద్వ వి అలంకరిత చూ,
అలంకరింపు

కొ.

కొంకగొనుగు దే వి కొండగోగు చూ, పీఠ
పుష్పము

కొంకణము అం. దేశములు ఏబదియొంటిలో
నొకటి వేయన 1172 చూ, దేశము, (రూ.
కోకణము)

కొంకణసప్తాహ్యులు పా వీరిని చిత్రపావ
నులందురు పరశురామమూర్తిఅటువదిమందిని
పవిత్రులుగాఁజేసి బ్రాహ్మణత్వమునీయఁగా
బ్రాహ్మణులైనట్లు సహ్యాద్రి కాండమునఁ
జెప్పఁబడియున్నది చూ, బ్రాహ్మణులు

కొంకనక్క ద్వ వి. చిన్నబాలినక్క, కిక్కి.
భార అశ్వ 2, ఆ 117 చూ, స్థుగాలము.
కొంకర దే వి వంపు చూ, వేలితము 2

కొంకరలువోవు దే. ఆ. క్తి. (కొంకరలు +
పోవు) తైత్తిరీదులచేత గాఢ్యచేతులులోనగు
నవి నిగిడికొను. రామా 7, ఆ. 258 చూ,
వంకరవోవు

కొంకి దే వి రూ. కొంకి. 1. వంపుచీల
చూ, రూ కొంకి, 2 అందనిపండ్లులోనగు
వానిఁ గోయుటకు ఉపయుక్తముగా వంకర
చిల్లదోపినకోలః కొంకి, దోఁటి; బ. కి.ముచ్చ

లిగుంతక బార్బములనుండెడి యెముకలు
చూ, శల్మము 1, 4 మోకాలివిప్పకు లో
తట్టు చెడుప్పకైలనుండెడియెముకలు చూ,
శల్మము 1 (గొంకిపే)ళ్ళు = గొంకిలెనుండు
పేళ్ళు.)

గొంకిపురుగు నా వి చునుజునిశరీరముఁ బ్రేపే
ఁచి హింసించు ఒకానొక పురుగు (చులిపు
గుగువంటిది) చూ, పురుగు

గొంకు 2 వి 1 భయము చూ, వెఱపు 2 చూ,
వెనుదీయుట విక్కరి, ఆ 97, రిశంకు చూ,
సంగంచము రి, ఆ క్రి 4 జీంకు
విక్కరి 7, ఆ 127 చూ, భయపడు, 5 వెను
కదీయు చూ, వెనుదీయు 1, 6 మోమోడు
చూ, సంకోచించు

గొంకుపాటు ద్వ వి 1 భయపడుట కవిక 4,
ఆ 107, 2 సంకోచపడుట మాంస రి ఆ
220, 3 పోటుపాటు చూ, స్థలము 2

గొంకువోపు దే ఆ క్రి (గొంకు + వోపు)
కాల్చేకులు విగుడుకొను భార శాం రి, ఆ
818 చూ, వంకిగవోపు (రూ- గొంకిగులు
వోపు- కోగవోపు)

గొంగ వై వి = కుండ్రొ క్రొంచము గూ,
బకము

గొంగకాళ్ళవాడు ద్వ. విణ. నిడుపుమోకాళ్ళ
వాడు చూ. ఊర్ధ్వజానువు 1

గొంగవాలు వై వి = క్విక్వాల. మాదిగకత్తి
య. 2, ఆ 10 చూ, రిప్టి. 2

గొంగు దే వి చూ, చెంగు
గొంగుపనిఁడి బా గొంగుబంగారు సులభము
గానభీష్టుమునుదీర్చునది. “ కోప మొకింతలేను
బుధకోటికిగొంగుపనిఁడి ” (విజయవిలాసము)

గొంగుమాయు దే ఆ. క్రి చూ, సమర్థాడు.

గొంగోడుపడు ద్వ ఆ. క్రి (గొంగోడు + పడు)
అవనతచగు చూ, వ్రాలు. 8

గొంగోడువోపు దే ఆ క్రి (గొంగోడు +
వోపు) — వై —

గొంచించి దే ఆ క్రి రూ- గొంచు రసి 5,
ఆ 189 చూ సంకోచించు

గొంచియును. వై విణ = కించిత గూ- గొం
చెము 1 = కంచః న్యూతి చూ, వెలితి 2
విణ 2 ఆల్పము కాశి రి, ఆ 140 చూ,
స్వల్పము

గొంచకత్తె వై వి (గొంచెము + కత్తె) 1 సా
మాన్యవాలు చూ, స్త్రీ 2 అల్పరా
చూ, స్త్రీ

గొంచకాఁగ. ద్వ విణ (గొంచెము + కాఁడు)
1 అల్పఁడు చూ, హీనుఁడు, 2 సాధార
ణుఁడు చూ, సామాన్యఁడు

గొంచెగొంచెము వై వి. (గొంచెము + గొంచె
ము) ఇంచించుక చూ, స్వల్పము
గొంచెతనము వై. వి (గొంచెము + తనము)
అల్పభావము అచ్చి జర, కాం 28 చూ,
సన్నదనము

గొంచెపడు. వై ఆ క్రి (గొంచెము + పడు)
1 తిక్కునపడు భో 6, ఆ 191 చూ,
లోపించు 2, 2 సన్నగిల్లు చూ, సన్నవాటు.

గొంచె వై వి, విణ చూ, రూ- గొంచియును
(న్యూనత — భాగ 1, గుం 95)

గొంచే వై వి = క్రొంచః 1 క్రొంచవర్వ
తిము చూ, పర్వతిము, 2 గొం. భార భిష్మ
2, ఆ 30 చూ, బకము.

గొంచేగుబ్బలి ద్వ వి క్రొంచవర్వతము చూ,
పర్వతిము (ఇట్లు గొంచేమల)

గొంచేదీవి వై. వి = క్రొంచద్విపము చూ,
లంక. 1

గొంచేమలఁగొట్టిన జోణఁడు. ద్వ వి. కుమార
స్వామి. ఆం. భా స్వ. 44. చూ, స్కంఁకుఁడు.
గొంచే మొగ్గురము. ద్వ. వి. క్రొంచవృద్ధాము

కొంచెనసారము. వై. వి. కొంచెనసారము మధ్య
మధ్యరము: చూ, స్వరము. 2.

కొంచె. దే. వి. 1. మలినస్వేదము. అం, భా.
పృ. నా. 140 చూ, స్వేదము, వై. అ. క్రి.
2 జేం. భార అది 5, ఆ 166: చూ,
సంకోచించు. (రూ- కొంచెంచు - కొంచె-
కొంగు)

కొంచె. వై. అ. క్రి. రూ- కొంచు. భాగ 10
స్కం. పూ. 1817 చూ, సంకోచించు.

కొంట జే వి కొనుట. (అనుప్రియక్షమైన
కొను ధాతువునకును రూపమిట్లెఱుంగునది
కనుగొంటు- కయికొంటు- పయికొంటు మొ)

కొంటె. దే విణ అకార్యశీలుడు, భో. 5, ఆ.
881 చూ, వ్యాఘ్రుడు 2

కొంటెతనము. దే. వి. గూ. తైత్తిర్యము.
కొంటెపనులు. దే. వి. బ చూ, ఆగదులు

కొండ. వై. వి = కుండ మల చూ, పర్వతము.
కొండంగి. వై. వి = కుండగ చూ, రూ- కుం
డంగి (రూ- కొండంగ, కుండంగి, కొండ
ముచ్చ)

కొండకంది ద్వ. వి. 1 సస్యవిశేషము చూ,
సస్యము, బ 2. కొండకందులను ధాన్యము
చూ, సురాస్త్రిజము

కొండకసింద. వై. వి. ఒకరకము కసింద * చూ,
బలుగు (దీనివేరయొక్క-క యెముజ్వరమును,
మన్యప్రజ్వరమును తగ్గించును)

కొండకాకి. వై. వి. అద్రికాకము చూ, వాయు
సము 1

కొండకాలువ వై. వి. ర్వురము. చూ, నది
కొండకావితాయి. దే. వి. ఇంగ్లీషము చూ,
హింగుళము.

కొండకొన. వై. వి. కొండకొమ్మ చూ, శిఖ
రము. 1

కొండకొమ్మ ద్వ. వి. —వై. 1

కొండకొంతి ద్వ. వి. బాలకీర్తిదావిశేషము చూ
బాలకీర్తిద

కొండకొట ద్వ. వి. వరణాకారమైన కొట:
చూ, పర్వతము.

కొండకొలు ద్వ. వి కొద్దియగుట.

కొండగొండు ద్వ. వి కొండెము చెప్పువాడు
చూ, తంటలమారి. 1

కొండగుద్దలి వై. వి జాళ్లు పెకలించుగుద్దలి:
చూ, ముద్దరము

కొండగులుతు ద్వ. వి సామాన్యలక్షణము చూ,
లక్షణము. 1.

కొండగొనుగు. ద్వ. వి. అక్షోటము * చూ,
మృదుదుర్మము.

కొండగొట్టియ వై. వి = కుండకురరి గాడిదవంటి
మృగము, రాహును చూ, మేనుము¹. (రూ-
కొండగొట్టియ- కొండగొట్టె)

కొండగోగు. ద్వ. వి చూ, కొండగొనుగు *

కొండగోను ద్వ. వి. —వై. —

కొండగోల ద్వ. వి ఒకాకొకమృగము చూ,
మృగము.

కొండచేటియ ద్వ. వి. తటము. చూ, చేటియ

కొండచిలువ. ద్వ. వి కొండపాము, అజగరము
చూ, సర్పము కొండచెలవ అని వాడుక)

కొండచీను. ద్వ. వి ఉద్దీపకము చూ, పిపీలిక.

కొండచేలి. ద్వ. వి గట్టాచేలి. భాగ 9,

స్కం. 514 చూ, పార్వతి. 1. (ఇట్లుకొండ
రాచాలి)

కొండకొన్న. వై. వి = కుండకార్ద. 1. ఒకరక
ము సస్యము: చూ, సస్యము, బ 2 తొన్న
లను ధాన్యము చూ, ధాన్యము.

కొండతంగడు. ద్వ. వి. తైలగోశ్రేణి* చూ తంగడు

కొండతలకిందఁ బెట్టుకొని రాళ్ళపరచెత్తినట్లు.

లో. తనకొరిక దగ్గలనే ఫలించుచుండఁగా
అదితెలిసికొనక దూరమేగినవిధము. (ఉర్యా

లలాని బిడ్డంగానక తుదకొరయు వెదకుట
వంటిది)
కొండలై న ద్వ. వి. కొండయందుబుట్టిన లేన
చూ, మఱువు 5.
కొండలైపురి ద్వ వి కోతి (ఇట్లు తిప్పతిరి
మర్రి, పలతిపురి మొ) చూ, వానరము
కొండనడుము ద్వ వి చూ, కొండచీటియ.
కొండనాలుక ద్వ వి. 1 చీటనాలుక, గళ
కుండిక చూ, కోగము 1. 2. తాలూర్దనూ
క్షుజిహ్వ చూ, రసన
కొండపగుడు ద్వ వి ఇంగుడు చూ
వేలుపుతేడు.
కొండపగులు ద్వ వి చూ, లోయ
కొండపగులు ద్వ వి పర్వతబలమునందలి ప్రితి
ధ్వని చూ, స్వరము. 2.
కొండపిండి. వై. వి. నగభేది ఆం, భా ద్వి వ
65 చూ, పిండికొండ (మూతాళిశ్చరి, మూ
త్రక్తిశ్చరి మూతాళిశ్చరి)
కొండపిండికొట్టుట. జా. దర్శుటమైన కార్యము
సాధించుట “మేము ముగ్ధులము పనికి మొ”
గ్గితమేళి కొండపిండి కొట్టనెత్తుము”
(ధర్మబరాజనూయము)
కొండపొత్తి వై వి ఒకరకము ప్రత్తి * చూ,
పొత్తి
కొండబూరుగు ద్వ వి మాటకాల్పితి * చూ,
వారిజము
కొండబెండ ద్వ వి 1 తిక్కరి * చూ,
వడ్డరింధ, 2 కిచ్చురకము * చూ, వడ్డరింధ
కొండవల్లయ్య ద్వ వి ముక్కంటి చూ,
కిచ్చుడు.
కొండవల్లె. వై వి = కుండవల్లికా గిరివల్లిక *
చూ, వల్లెకము
కొండమామిడి ద్వ వి. కోశామృతిము * చూ,
మామిడి

కొండమాకేడు ద్వ. వి. గంధగర్భము * చూ
మారేడు.
కొండము. వై. వి. = కుండమ గుండము, నిప్పు
లగుండము ఆం, భా ద్వి. వై 241 చూ,
నిప్పు.
కొండముచ్చు. ద్వ వి గోలాంగులము, నల్లని
మూతిగల కోతి వేమన 1180. చూ,
వానరము (రూ- కొండముచ్చు - కొండ
మునువ)
కొండమునువ ద్వ వి — వై —
కొండముచ్చు ద్వ వి — వై —
కొండయల్లుడు ద్వ వి (కొండ + అల్లుడు)
చూ, కొండవల్లయ్య.
కొండయూట ద్వ వి చూ, నెలయూట.
కొండరాచేలి ద్వ వి చూ, కొండచేలి.
కొండతెక్కులుగొట్టినదణి ద్వ వి ఇంద్రుడు
సాంబ దే 11 చూ, వేలుపుతేడు
కొండతేడు ద్వ వి మిమవంతుడు భోజ
5, ఆ 191 చూ, పర్వతిము
కొండల్లము వై వి = కుండొల్ల (కొండ +
అల్లము) తృణపుష్పిక * చూ, శృంగభేరము
కొండవాడు ద్వ వి కొండవోను చూ,
వ్యాధుడు. 1
కొండవీటిజులము ద్వ వి చూ, కొండవల్లయ్య.
ఆం, సం దేవ 6
కొండసికి వై వి పర్వతశృంగము చూ, శిఖ
రము
కొండాటము. దే వి అనందము వీర 1, ఆ
201 చూ, సంతోషము.
కొండాడు దే అ. క్రి. పొగడు చూ, నుతిండు
కొండి దే వి 1. తేలువోక చూ, నాలము 1,
2. తెక్కుతలుపుననుచులయందుగొట్టెడు
తేలు తోకవంటి యినుపగొట్టెము. (రూ-
కొండొక చూ, కొండొక)

కొండీక వై విణ = కుణక రూ- కొండొక

1. చిన్న య. 4, ఆ 127, సాండు 2, ఆ 60 చూ, స్వల్పము, 2 బాలుడు చూ, శకుపు, 3. బాలిక చూ, శ్రీ.

కొండీక నాడు ద్వ. వి బాల్యకాలము
కొండీక వాడు ద్వ వి బాలుడు సాంబ
మాన 5 చూ, శకుపు.

కొండియ. దే వి రాజులులోనగువార మొ
ముతట్టు వేసికొనెడు వెండుకలముడి (రూ-
కొండే చూ, ముడి 3 కొండేసి అనివాడుక)

కొండియము. వై వి. కుండకీట 1. రూ-
కొండేము, చూడి చూ, తంటా; 2 పిశువత్వ
ము చూ, వైశుస్యము (దేశ్యముని శబ్దరత్నా
కరము)

కొండియము. వై విణ = కుంటకీట (రూ-
కొండీడు కొండేముచెప్పవారు భార
కాం 3, ఆ 469 చూ, మానకుడు 1
(దేశ్యముని శబ్దరత్నాకరము)

కొండీడు వై విణ — వై — మార్కు 2
ఆ 96

కొండే దే వి. 1 తేలుతోకి చూ, వాలము 1,
2 చూ, రూ- కొండియ.

కొండేంగ వై వి = కుండగః కొండ
యంగుండేడి నల్లకోతి హరిశ్చ 2, భా 1059
చూ, వానరుము

కొండేకత్రై ద్వ విణ (కొండేము + కత్రై)
కొండేము చెప్పవారి (ఆడుది) చూ, శ్రీ

కొండేకానితనము దే వి. కొంపెతనము చూ,
వైశుస్యము

కొండగీడు దే. విణ (కొండేము + కాడు)
చూ, రూ- కొండియడు,

కొండేము. దే. వి చూ, రూ- కొండియము.
(తంటా. — ఆచ్చ. బాల, కాం. 21)

కొండేవల దే. వి చేపలంబట్టుకుట ఒకడు
వేసెడు వల: చూ, వల 1

కొండొక. వై. విణ 1 రూ- కొండీక. చిన్న
రాఘ. 1, ఆ 71 చూ, స్వల్పము, 2.
కొంచెము “కొండొకసేపు” చూ, స్వల్పము;
3 రూ-కొండీక బాలుడు భార. శ్రీ 2,
ఆ 84 చూ, శకుపు

కొండ్రే దే వి మళ్ళించుచున్నచోలు కాశీ.
4 ఆ 299 చూ, గొంట్రి.

కొండ్రేచైదుపు దే. వి నాంగలి చూ, లాంగ
లము 1

కొంల వై స (కొంచెము + అంత) ఇందుక
కొలది కొంతవత్తు” చూ, స్వల్పము
కొంతము వై వి = కుంతము. ఆత్మలము: చూ,
బాణము 1

కొందలు. వై. స. (కొంత + వారు) కొంతశబ్ద
మునకు మహాన్మత్సరార్థక బహువచనరూపము:
చూ, ఆపరము. 8.

కొందలపడు ద్వ ఆ. క్రి (కొందలము + పడు)
కలతపడు చూ, సంక్షోభించు.

కొందలపాటు ద్వ వి. కలత, కొందలపడుట:
చూ, సంతాపము.

కొందలము దే వి 1 — వై — భార విరా.
4, ఆ 172, 2 వగ చూ, దుఃఖము.

కొందలించి దే ఆ క్రి. కలతపడు చూ,
సంక్షోభించు.

కొందు దే స క్రి. నష్టగణితకు (నష్ట =
అణువు)

కొంప దే. వి 1 లాంప, చిన్న ఇల్లు. చూ,
సదనము. 1, 2 ఇల్లు సానం 5, ఆ. 211,
వేమన 1190 చూ, సదనము 1. (నిందమొ
దలగు సమయములయందే యిదిప్రయోగింప
బడును)

కొంపచెలుపు. దే వి చూ, నిష్ప్రయోజకుడు

కొంపటియుట జూ. మోషముచేసి నవ్వుచున్నట్లు, గుట్టుచెప్పట మొ.

కొంపావు డే స. క్రి (కొని + పావు) రూ-
కొనిపావు, తీసికొనిపావు. పృథ్వా. 8, ఆ
148: చూ, లాగింను.

కొకిలికి. డే. విణ చక్కనతప్పినది. స్వా. 4,
ఆ 73.

కొక్కరాయి. వై. వి. కృత్ వక్కుకొంగ
రూ- కొక్కటాయి. చూ, బకము

కొక్కరించు డే ఆ. క్రి 1 (కొఱి) పెక్కి
రించు. రా నుం, కాం. 274 పొరట చూ,
పెక్కిరించు. 2, 2. (వక్కులు కాళ్ళతో) కల్ల
గింను పంచ. నా. 2, ఆ. 281 చూ, ఛేదిల్లు.

కొక్కరింత డే వి. కొక్కరించుట.

కొక్కటాయి వై వి. చూ, కొక్కరాయి
కొక్కి. డే. విణ. ఎచ్చు తక్కువైనది చూ,
గొగ్గి.

కొక్కిన. డే. వి మల్లకాన్త్రమునందలి విన్నాణ
ములు ముప్పదిరెండింటిలో నొకటి చూ,
విన్నాణములు.

కొక్కు డే వి. పందికొక్కు వేమన. 1173
చూ, మూషికము.

కొక్కురపుతు. ద్వ. వి. గణపతి చూ, వినాయ
కుడు 1 (రూ- కొక్కురాతు)

కొక్కుర. వై వి. కృత్. (రూ- కొక్కిర-
కొక్కిరాయి - కొక్కురాయి - కొక్కుర-
కొక్కు - కొక్కరాయి - కొక్కటాయి).
భార. కాం. 3, ఆ. 478 చూ, బకము

కొక్కురతొలివేల్పు. ద్వ. వి. బకానురుడు చూ,
రాక్షసుడు. 1.

కొక్కున. డే. వి. బకానొకచెట్టు చూ, వృక్షము
కొక్కురోకో డే. వి. కొడిమాయుటయందగు
వృక్షముకరణము. కొ. కి. 3, ఆ. 285 చూ,
కొడిమాయుటయందగు

కొక్కురోకో. డే. వి. — వై — (కొత్త రూకో
యనివాడుక)

కొక్కుకము పా. 1 చూ, కామము, 2 ఈ
గ్రంథమునకు కర్త ఎఱ్ఱనకవి (16 శతాబ్ది)
కొచ్చెమాట. డే వి తొందరమాట చూ, వ్యా
భ్యాసము. 2

కొజ్జే డే వి. రూ- కొజ్జో. రాణివాసపు కావలి
వాడు, ఆం, పదా నర. 44. చూ, సోవిద
ల్లుడు.

కొజ్జో డే వి — వై — భో. 4, ఆ. 819

కొటారము. డే వి ధాన్యాదిరానులుండెడి
చోటు వను 2, ఆ. 149 చూ, పంటసాల.
2 ఉప్పురానులుండెడి చోటు “ఉప్పుకొ
టారు” (ఇట్లుగోదావరిమండలమునవాడుక)
చూ, భూమి 1 (రూ- కొటారు-కొట్టరువు-
కొరారు)

కొటారి డే. వి ఉగాగ్రణపువాడు, బస. 2 భా
46 చూ, కొట్టుపెద్ద

కొటారు. డే. వి చూ, రూ-కొటారము. ఆచ్చ.
బాల, కాం 8

కొటిక వై వి. = 1 ఘటకః రూ- కొట్టిక
గ్రామము జై. 1, ఆ 86 చూ, వేశము.
2 పొట్టివాడు చూ, వామనుడు. 3 = కలేర
పిసినిగొట్టు చూ, లోభి

కొటికాడు డే. వి రూ- కొట్టికాడు జై. 8,
ఆ. 41 చూ, వేగువాడు (రూ- కొట్టికాం
దు) కొటికాండు- గొట్టికాండు.)

కొటికిబొప్పొమ్మలు. పా వీరు ఉత్తరశ్రేణు
బొప్పొమ్మలు. ఋగ్వేదులు. ఆశ్వలాయన
సూక్తిమువారు చూ, బొప్పొమ్మలు.

కొట్టబడినవాడు. డే. వి. చూ, ఆహుతుడు. 2.

కొట్టకొన డే. వి. (కొన + కొన) అన్నిటికి
గొనః చూ

కొట్టడి వై వి.=కోవ్వము. సామగ్రిలుంచెడు
గది చూ, పంటసాల

కొట్టము. దే. వి. 1 చాల్లీసకము, కొలూతుము
అం, భా పృ నా. 180 చూ, వ్యంజకము. 1,
(చూ- కొట్టము), వై వి = కోవ్వ. 2. అను
బాలమగు సాల చూ, సదనము 1, 8 పను
లులొనగువానికిఁ గట్టెడుసాల చూ, సద
నము. 1, 4, ఉగ్రాణము చూ, పంటసాల
(చూ, సదనము. 1)

కొట్టరుపు దే వి: చూ, రూ- కొటారు.

కొట్టడు దే ఆ క్రి (కొట్టు + ఆడు) 1 జగడ
మాడు చూ, వాటులాడు, 2 గాసిల్లు భాగం.
6, స్కం 48 చూ, బాధపడు.

కొట్టము దే వి ఒకానొకదేశము స్వా 1,
ఆ 87 చూ, దేశము, వై వి 2 = కోవ్వ
చూ, రూ- కొట్టము 2-3-4

కొట్టి దే. వి. రూ- కొటి. రాజ్యసమాచారము.
చూ, వేగు.

కొట్టిక వై వి. = కేటకః. ఊరు చూ, రూ-
కొటిక

కొట్టికాడు దే వి చూ, రూ- కొటికాడు
ఆము 8, ఆ 26.

కొట్టికోలాహలము చేయుట బా ఎక్కువ గంధ్ర
గోళము చేయుట (చెండి చెకపికలాడుట)
“ఎగ్గి, కొట్టి కోలాహలము చేసి హలం గ్రుమ్మి
చెండి చెకపికలాడమా యుండెనేని” (సార 1,
ఆ. 74.)

కొట్టిగడ్డ. దే వి నమ్మించుమః చూ, నువున్నము
కొట్టినపిండి. బా. స్వాధీనము, ఎటింగినది “ఉ కొవ
లినాను నెట్టియెడగొట్టిన పిండి సమస్త లోక
ముల్.” కళా. 6, ఆ. 84 (బెల్లమువండిన
పొయ్యివంటిదనివాడుక)

కొట్టు. వై వి. 1 = కోవ్వము. ఉ. గ్రాణము అచ్చ.
బాల, కాం. 21. చూ, పంటసాల (చూ, సద

నము 1), కే. వి 2. చతురపాయములలో
నొకటి (కొట్టు = దండ) (చూ, క్షణి: చూ,
ఉపాయములు, 8. అడుపు చూ, మొత్తు. 1;
స. క్రి. 4. అడుచు చూ, మొత్తు 2, అం
5 కామకాస్త్రమునందలి చిన్నములు యెని
మిదింటిలో నొకటి చూ, చిన్నములు.

కొట్టుపడు ద్వ అ. క్రి వ్యయమగు చూ,
వ్యయించు

కొట్టుచెడ్డ. ద్వ వి చూ, కొటారి
కొట్టులాడు దే ఆ. క్రి (కొట్టులు + ఆడు)
పోట్లాడు చూ, వాటులాడు.

కొట్టులాట దే వి రూ- కొట్టాట చూ
యధము

కొట్టె. దే. వి. 1. వట్టియొజలయంతటి దళము
గల కాఁగు ఆం, భా ద్వి వై. 240. చూ,
పాత్రము 6, 2 కొట్టు చూ, పంటసాల
(చూ, సదనము. 1)

కొట్టుము దే వి. 1 వడ్లదంపు చూ, దంపుడు,
2 వివాహతంత్రములలో నొకటి, వడ్లదంపు.
“పేరటొండు” కొట్టులపాట పాడుచున్నా
రు ” చూ, దంపుడు, 8 ఊడిగము. య 2,
ఆ. 61 చూ, శుశూప్త.

కొట్ట్రీ వై వి. 1 = ఖట్టేరక రూ- కొట్ట్రీ
పోట్టివాడు చూ, వాచునుడు, దే వి
2 పిండిలోనగువానినుడక బెట్టుటకు బెట్టెడి
యెనద కాళ 8, ఆ 86 చూ, సఖంప
చము.

కొట్ట్రీ వై. వి. = ఖట్టేరక చూ, రూ- కొట్ట్రీ 1.
కొట్టమారి దే విజ (కొట్టు + మారి) కొట్టుపడు
స్వభావముగలవాడు

కొట్టాట దే. వి చూ, కొట్టులాట.

కొత్తారు వా. వి = కోవ్వము అం, భా. ద్వి
15 చూ, రూ- కొటారు.

కొలే వా. వి. 1 సామకార ఇల్లు. చూ, సడ
సము. 1, 2 వర్తక సంఘము.

కొడపము. వై. వి = తురప చూ, గొడపము.

కొడమ దే వి ముఖభాగమునగుట్టు లేక నడు
మవలవలె నల్లికగలయూతవంటియొక మత్స్య
గృహణసాధనవిశేషము, అడ్డకొడమ, తిట్టి
వల. 1

కొడవలి. దే వి. లిక్కి చూ, లనిత్రము (చిన్న
కొడవలిని "గిడ్డ" అని గోదావరిమండలమున
వాడెదరు)

కొడన వై. వి. = తుటజ కొండమల్లె రూ-
కొడిన * చూ, వత్సకము

కొడి. వై. వి = కోటి దీపశిఖ పొందు. 2, ఆ
127 చూ, సిగ. 4.

కొడిద దే వి. నిత్యవ్యవహారంగుళి, వంచిన
చేర ఆం, భా ద్వి 140 చూ, రూ- కొడి
దిలి- కొడిదిలి

కొడిది. దే. వి. కొడిదిచెట్టు పంచ వేం 1, ఆ
598 చూ, రూ- కొడ్డి

కొడిదిలి దే వి రూ- కొడిదిలి 1 చూ, రూ-
కొడిద, 2 చూ, పుడిసిలి

కొడిమె దే వి 1 దోచము జై 1, ఆ. 2
చూ, పాపము 1, 2 అనృతవాక్కు చూ,
కలధము, 3 అపదూణు కూ 5, ఆ 56
చూ, నింద 1, 4 కష్టము చూ, చుఱుము,
5 చేపలబుట్టు ఆం, భా పృ వారి 159
చూ, వల 1, 6 దురవస్థ చూ, పీనుగుమెంట

కొడిమెలూడు దే విణ (కొడిమెల + ఆడు)
వాపాలముద్ద చూ, పాపాత్ముడు

కొడివె దే వి 1. అబద్ధోక్తి: చూ, వితథము,
2 కష్టము చూ, దుఃఖము 8 చేపలబుట్టు
చూ, వల. 1, 4 దురవస్థ చూ, పీనుగు
మెంట.

కొడిస. వై. వి = తుటజ. రూ- కొడిసె* చూ,
చుట్టకము.

కొడిసె. వై. వి = వై. (దీనికాయ ఇంద్ర)
యవము)

కొడిసెకాయ దే. వి చూ, ఇంద్రయవము.
(గృహణి అతిసారాదులలో వాడెదరు)

కొడిసెపాల దే వి — వై —

కొడిసెపొలు. దే వి — వై —

కొడుగురు దే వి (రూ- కొణుగురు-కొణు
గురు) దీపముయొక్క చిత్తము చూ, సిగ 4.

కొడుకడు వై. వి = కణక: (రూ- కొడుకు-
కొడుకు- కన్నకొడుకు) చూ, పుత్రుడు 1

కొడుకు వై. వి = కణక: 1 — వై —,
ఆం, 2 స్త్రీరక్షకులు అణుగురిలో నొకడు

చూ, స్త్రీరక్షకులు

కొడుకులు ఆం గయాపిండదానార్థము ముప్పది
యెనమండుగురిలో నొకరు చూ, గయాపిండ
దానార్థులు.

కొడుకులు చెడుట ఆం. స్వప్నములు ఏడింతలో
నొకటి చూ, -ప్రములు

కొడుపు. వై. వి 1 = కోణ గంటలోనగువా
నిని వాయించెడుసన్న కొయ్య (దేశ్యమని శబ్ద
రత్నాకరము) చూ, కొణము 8, దే వి.

2 బలములోనగువాని కోపు చూ, బలపము,

8 తంతిమీటుకువలం గారలోనగువానితో

జేసి చేర్చిలికే చేసికొనెడుగోరు చూ, నఖము,

4 వెదురుకనవుల నడిమిభాగము చూ, బుడిపి

కొడుము దే వి బిండవంటివండ చూ, భాం
దము 8.

కొడ్కు. వై. వి = కణక చూ, రూ- కొడు
కడు

కొడ్డి దే. వి చూ, రూ-కొడిది జై 8, ఆ 74

కొణజో దే వి వాకిటి కావలియిల్లు చూ, సడ
సము 1

కొణత. దే వి. 1. తుక్కనుగట్టెడు కొయ్య

చూ, పుట్టము. 1; 2 మల్లపరికరవిశేషము

అం, భా. ద్వి త్. 207: చూ, మల్లపరికర
విశేషము (రూ- కోణితము)
కోణితము. దే వి —వై — (కుక్కనుగట్టెడు
కోయ్య — “బిరుదుగల్గినయింటఁ బెరిగినకొ
ణతంబువిప్పినంతనకుక్క వెదకుఁజెప్పు” వేణు
గోపాల శతకము, మల్లపరికరవిశేషము —
శ్లాం. 2, ఆ 117)

కోణిగ దే వి పుష్ప, దిబ్బ కృష్ణ. 1, ఆ 20
(పేరిక) చూ, రాశి 1.

కోణిగ దే వి ముంజూరు, వాచూరు స్వా
6, ఆ 8 చూ, వెలిసె, (చూ, సదనము 1)

కోణిగ దే వి —వై —

కోణిద దే వి ఒకరకముజాతి చూ, వర్ణము 7

కోణిదిలి దే. వి చూ, రూ- కొడదిలి

కోణుంగురు. దే వి చూ, రూ- కొడుంగురు.

కోణుచే దే వి చూ, పిడుచే

కోణుచురు దే. వి చూ, రూ- కొడుంగురు

కోతిమిరి వై వి 1 = కుస్తుంబరి (రూ- కొతి

మెర- కొతిమిరి- కొత్తమిరి- కొత్తిమిరి) *

చూ-విత్తుకము(ఇది దనియూలమొక్క పీని
విత్తనములను దనియూలుఅని వాడెదరు సేత్తి
కోగములను, వై త్యాదులను సంహరించును)
చూ, దనియూలు

కోతిమెరి వై. వి. = —వై —

కోతిమెరి వై వి = —వై —

కోతుకు దే వి. రూ- కొదుకు 1 వర్ణలోపము

గలమాట అం, భా పృ వాగ్య 119 చూ,
వ్యాఖ్యాతము 2, 2 జేంతు చూ, సంకో
చము 3, అ క్రి 2 శ్రలోపముగా మా
టాడు చూ, కొతుకుపడు, 4 సంకుచితమగు.
రసి 5, ఆ 46 చూ, సంకోచించు

కోతుకుపడు దే ఆ క్రి 1 (మాట) లుప్తవర్ణ
మగు చూ, కొతుకు 3, 2 సంకుచితమగు
హంస. 2, ఆ. 80: చూ, సంకోచించు.

కొత్తడము దే వి (రూ- కొత్తశము- కొత్త
శము- కొత్తడము) కోటురుజు చూ,
సదనము 1

కొత్తడి. దే వి చూ, రూ- కొత్తడి
కొత్తమరి వై. వి చూ, రూ- కొతిమిరి.
కొత్తము దే వి తాటిపండ్లయందు విత్తులేనికండ
రూ- కొత్తము

కొత్తముట్టు దే వి 1 నూలిపోగు అతుకు, 2 ప్ర
థమరజస్వల (అనివాడుక.)

కొత్తిశము దే వి చూ, రూ- కొత్తడము.

కొత్తిమిరి వై. వి చూ, రూ- కొతిమిరి *

కొత్తెము దే. వి 1 చూ, రూ- కొత్తము. వా

వి 2 చెబ్బ “నీవుచేసిననేరముకను నాలుగు

కోరడా కొత్తెములు విధించితిని.”

కొత్తెలు హిం వి పోలీసు అధికారి. (శబ్దర
త్నాకరము)

కోద దే వి. రూ- కొదవ, కొడత, నిర్వ. 5,
ఆ. 105. నిర్వ 6, ఆ 63, కాశి 7, ఆ 70
చూ, వెలితి 2

కోదమ దే వి 1 పశుపక్ష్యాదులపిల్ల, అం భా.

ద్వి 99 చూ, శిశువు. (“సింగపుకొదమ-
అంచేకొదమ- తేటికొదమ” మొ), 2 ఆడు
మేకపిల్ల చూ, మేషము 1, విణ. 8 యావ
నముతల చేపినది, (పశుపక్ష్యాదికము)
(కొదమపెంట్టి- కొదమ తుమ్మెద ” మొ),
3 దృశము “కొదమపిడుగు.” చూ, స్థిరము.

కోదమచేనుగు దే వి ఏనుగు గున్న: చూ,
హస్తి.

కోదమర్దు. వై వి బ కొతిమెరవిత్తులు చూ,
దనియూలు

కోదరు దే ఆ క్రి 1. ఆతిశయించు హరి. 6
7, ఆ. 193 చూ, ముక్కురించు, 2 చెదరు
చూ, వెల్లివిరియు, 3. ఎగయు చూ, శేగు.

కొదవ. దే వి చూ, రూ-కొద-కొదువ.రామా.

3, ఆ 65

కొదువ దే విణ —వై.— ఆం, భా త్మ. వి 24.

కొదువ చూ, రూ-కొతుకు 1-2-3-4 (సంఖ్యించు “క.బి.గురువు లక్షణమొంగక, కొదువును బ్రాహ్మణ్యముగూడక.” కవిగజాంతు శము); వి. 5. రూ- కొదుగు పెడమొము చూ, మాలుమొగుము

కొదువు. దే. స. కి) ఏదీని నొటవేసికొని మిగిల గక ఊరక నడుచు చూ, సావడు.

కొదువ. దే వి రూ- కొదవ చూ, వెలితి 2- కొద్ది దే వి. 1. రూ- కొలది- కొల్లి- కొలత రా బాల, కాం. 20 చూ, పరిమితి, 2 అల్పము. ఆం, భా త్మ 67 చూ, స్వల్పము

కొద్దికాడు దే వి 1 అల్పము చూ, హినుడు, 2 తుంగుడు ఆం, భా. త్మ 18 చూ, వ్యాధుడు 2

కొద్దికొద్ది దే. అవ్య అల్పార్థము, ఆం, భా. త్మ. 67 చూ, పాటపాట

కొద్దిగావినుట దే వి చూ, సవనవ కొన వై వి 1 రూ- కొన. చివర చూ, సుద 3, 2 చెప్పుకొమ్మచివర, భార కాం 3, ఆ 394 చూ, సుద 3

కొనకాడ పా చూ, కొనదిమ్మ.

కొనకొను. ద్వ్య ఆ. కి). ప్రియత్నించు, భార. కాం 3, ఆ 211-212 (కొన్నిట సరళాదిగా నున్నది) (రూ- కొలుకొను- కొల్కొను-గొన కొను)

కొనచెవి ద్వ్య వి చూ, చెవికొణక

కొనటి. వై. విణ ముసస్థి. అంగహినుడు భార ఆను. 5, ఆ. 98 చూ, మారనూతుడు

కొనదిమ్మ. పా పున్నగర్భమునందలిభాగములగు

పొట్టు, కొనదిమ్మ, కొనకాడయును భాగము లలా నిదియొకటి. (స్థిగాత్రి)

కొనరిక్క- వై. వి కేవలి, అచ్చ. బాల, కాం 132 చూ, నక్షత్రము 1.

కొనరిడు ద్వ్య. ఆ కి). (కొనలు + ఇడు) ఎచ్చ రిలు, భాగ 9, స్కం 577 చూ, వర్ణిలు.

కొనలుసాగుట జా. వృద్ధిపొందుట, చిగుర్పుట, (అగ్రిములెదుగుటనుబట్టి వచ్చినది) “నినెడువే డుక మదిలోన గొనలుసాగ.” (రసికజనమ నోరంజనము)

కొనలాత్తు ద్వ్య. ఆ కి). (కొనలు + లత్తు) —వై.—, రా బాల కాం. 25 పొరట కొనసాగు ద్వ్య ఆ కి) 1 —వై—, ఉ. హరి 4, ఆ 178, 2 సమకూడు చూ, సిద్ధించు

కొనానులుమేముట. జా. చిట్టచివరనుగలఅకులు తినుట.

కొని ద్వ్య స ఏ. (కొంతశబ్దమునకు అనుమాదగ్గక బహువచనాదేశము) కొంతసంఖ్యగలవి. నిర్వ 7, ఆ 68 (హల్లుపరమగువోషకారలోపము, పొందు. 4, ఆ 147) చూ, రూ- కొన్ని కొనిపోవు దే స క్రి రూ- కొనిపోవు చూ, లాగించు

కొనియాట దే. వి (కొనియాడుట) 1. నుతిం చుట, భార దో. 1, ఆ 78 చూ, స్తోత్రము, 2. అదరించుట చూ, సన్మానము, 3 కాపా డుట, భార ఆద 5, ఆ 44 చూ, రక్షణము, 4 కొలుచుట, హరి ఉ. 3, ఆ 58 చూ, శుశ్రూష. 2.

కొనియాడు దే స. కి). (కొని + అడు) 1 నుతించు. రూ- కొండాడు చూ, స్తుతించు, 2 అదరించు. మార్క. 7, ఆ. 19 చూ, సంబంధించు, 3. కాపాడు. భార. కర్ణ. 2, ఆ. 54 చూ, రక్షించు.

కొనివచ్చి. దే స క్రి అయిండు చూ. తెచ్చు కొను దే స. క్రి 1 నాలు మార్కు. 7, ఆ 275. చూ, మొలవేయు, 2 అనువుపడు. భార విరా 4, ఆ. 197 చూ, సరిపడు. 2, స క్రి 3 అపహరించు మార్కు 2. ఆ 119 చూ, ముచ్చిల్లించు, 4 వెలమందీయు చూ, విలుదు, 5 గ్రహించు రా యు, కాం 868 చూ, పుచ్చుకొను, తీసికొను భార చూ 1, ఆ 115 చూ, తీసికొను 7 పట్టుకొను భార అది. 8 ఆ 148 చూ, పట్టుపడు, 8 పరిగ్రహించు భార. కాం 4, ఆ 150 చూ, పుచ్చు కొను, 9 లత్తువెట్టు భార ఉద్యో 4, ఆ 224 చూ, లెక్కనేయు, 10 వేరయ భార భీష్మ. 8 ఆ 319, య 2, 4 చూ, ప్రేయు 3, 11 పరివారణముచేయు అం భాత్మ క్రి 182 చూ, మొత్త 2 (5 6 7 8 అర్థ ములు స్వల్పభేదముగలవియై యున్నవి)

కొనుగోలు దే వి 1. క్రియము చూ, పణము. 2. స్ట్రువుడు కొలిపించుట

కొనుడు దే. వి రూ- కొనుడు హరి పూ 5, ఆ చూ, సిగుండ

కొనుట దే వి. క్రియము చూ, పణము

కొనుబడి దే వి. —వై.—

కొనుమొదలు దే వి కొనుటకీచ్చినధనము. చూ, చిత్తము 1

కొన్నాళ్ళు ద్వి. వి బ (కొన్ని + నాళ్ళు) కొన్నిదినములు

కొన్ని. ద్వ స ఏ చూ, రూ-కొన్నిచూ, అన్ని

కొవురు వై. వి. 1 కొండకొమ్ము (రూ-కొప్ప రము- కొప్పము- కొమ్ము) అచ్చ కిష్కిం, కాం 108 చూ, కిభరము 1, 2 ఉన్నతి. రూ- కొప్పరము అచ్చ. ఆర, కాం 28 చూ, పొడవు. 2.

కొప్పరము వై. వి. 1 కొండకొమ్ముచూ-కొవురు చూ, కొప్పరము. 2. ఉన్నతి. రూ- కొవురు. చూ, పొడవు. 2. 8 మూపు అం, భా ద్వి. ను 187 చూ, స్కంధము 1, 4. ఎసకము. ఉ, హరి 6 ఆ 108 చూ, విజృంభణము, విణ 5 వికసిందినది "రొగముతో కొప్పరమై నవో" దాశరథీకథకము చూ, విజృంభితము

కొప్పరించు వై ఆ క్రి 1 అతిశయించు పా 2, ఆ 581 చూ, ముచ్చరించు, 2. చెలరేగు. ఉ, హరి 4 ఆ 256 చూ, విజృంభించు

కొప్పరింత వై వి 1. అతిశయించుట చూ, హెచ్చు 2, 2. ఎసకము చూ, విజృం భణము

కొప్ప దే. వి 1 తలయందుదోసిన వెండుకల ముడి చేపన 1192 చూ, వేసలి, 2 వింటి కొన చూ, వింటికొప్ప; 8. ఇంటినడికొప్ప, మొగుడు చూ, సదనము. 1

కొప్పవలద్ద వి దేదవిల్ల. అం, భా. ద్వి. ను. 147 చూ, భూవణము. 2.

కొప్పెర వై వి 1 చిప్పతీసిన తెంకాయ. చూ, కొబ్బరికాయ, 2. నారకేశకము చూ, పేసెము, 8 = కర్పర పెడల్పుముఖ ముగల పెద్దపాత్రము వై. 4, ఆ. 110 చూ, పాత్రము 6

కొప్పము వై వి చూ, రూ- కొప్పరము. (కొం డకొమ్ము — నీలా 1, ఆ 28)

కొబ్బరి దే వి చూ, రూ-కొప్పెర 1-2 (రూ- కొప్పెర)

కొబ్బరికల్లు దే వి నారకేశాసనము చూ, సుర 2.

కొబ్బరికాయ దే. వి. తెంకాయ. చూ, ముక్కం టిపండు (అవిదీర్చకరినఫలము) (దీనినీరుభోజ నానంతరమున దాగినచో అజీర్తి వ్యాధి నివారించును) (రూ- కొప్పెరకాయ)

కొబ్బరితొడు దే వి కంబరతొడు చూ, తొడు (చూ, నూత్రము. 1)

కొబ్బరినూనె దే. వి కొబ్బరిముక్కల చేయరు చూ, తైలము.

కొబ్బరిపండు దే. వి చూ, కొబ్బరికాయ నీలా 1, ఆ 7.

కొబ్బరిబాండము. దే. వి —పై —

కొబ్బరిముండ దే వి మాండము భక్త్యవిశేషము: చూ, భక్త్యము

కొబ్బెర దే వి. రూ- కొబ్బరి.

కొబ్బెరకాయ. దే. వి చూ, రూ- కొబ్బరికాయ కొబ్బెరపిండి వా. వి ఈపిండియందు $3\frac{1}{2}$ భా నత్రోజనియును, 1 భా న్సుశ్చత్పంచాచుజని దమును గలవు

కొమ. దే వి. 1 చుండ. రూ- కొమ్మల చూ, కాఖ, 2. ఆడుది రూ- కొమ్మ చూ, (రూ- కొమ్మ- కోమ-కోమలి)

కొమరసామి వై వి. = కుమారస్వామి. భీ 2, ఆ 28 చూ, స్కందుడు.

కొమరాలు ద్వ వి (కొమరు + ఆలు)! రహావన వతి చూ, (శ్రీ, 2 సాంద్యవతి చూ, (రూ- కొమరితె- కొమరె- కొమిరె)

కొమరిత వై వి = కుమారి కూతురు చూ, పుత్రిక 1 (రూ-కొమరిత-కొమరె-కొమారి-కొమారికే- కొమార్త- కొమార్తె)

కొమరితె. వై వి = —పై —

కొమరు వై వి. 1 వృత్తియందు కొమిరెకబ్బము నకగు ఆదేశము. “కొమరాలు” మొ, 2 మేలు చూలముమీఁది గుఱ్ఱ (బ కొమరులు) చూ, గుఱ్ఱ 5, 3 = కూబర మనోజ్ఞత. భార విరా. 1, ఆ 228 చూ, హృద్యము, విణ. 4. మనోజ్ఞము. చూ, హృద్యము, 5. అందము: చూ, సాంద్యము.

కొమరుడు వై. వి. = కుమార 1. రూ- కొమరుడు కొడుకు చూ, పుత్రుడు 1, 2 కుమార స్వామి చూ, స్కందుడు, 3 పిన్నవయసు వాడు చూ, శిశువు

కొమరుదనము వై. వి. (కొమరు + తనము) రహావనము. కళా 4, ఆ 49 చూ, వసుస్సు 1. కొమరుఁబాయము. వై వి. (కొమరు + పాయము) —పై — కళా 4, ఆ. 156

కొమరుడాలు ద్వ వి కోడి చూ, పుంజి కొమరుసామి. వై వి = కుమారస్వామి చూ, స్కందుడు (రూ- కొమరసామి)

కొమరె వై వి. = కుమారి 1 అప్పుడే రహావనము పుట్టుచున్న ఆడది రూ- కొమిరె చూ, (శ్రీ, 2 కూతురు చూ, పుత్రిక. 1.

కొమరేలు ద్వ వి. (కొమరు + ఏలు) స్వామి పుష్కరిణి చూ, నది

కొమారి. వై. వి. = కుమారి కూతురు (చూ, రూ- కొమరిత) చూ, పుత్రిక 1

కొమారిత వై వి = —పై —

కొమారితె వై వి. = —పై. —

కొమారుడు వై. వి = కుమార: రూ- కొమరుడు చూ, పుత్రుడు 1. (బ కొమారులు- కొమార్లు)

కొమార్తె వై వి. = చూ, రూ-కొమారిత య, 4, ఆ 57

కొమార్తె వై వి. = —పై —

కొమార్తెలు. అం గయాపిండవానార్హలు ముప్పది తొమ్మిండుగురిలో నొకరు చూ, గయాపిండ దానార్హులు.

కొమిర వై. వి = కుమార. పిన్నవయసువాడు చూ, శిశువు (రూ-కొమరుడు-కొమారుడు)

కొమిరె వై. వి. = కుమారి. చూ, రూ- కొమరె (రహావనవతి — ఉ. రా. 4, ఆ. 210)

కొమ్మ. దే. వి చూ, రూ-కొమ్మ 1-2; 8 కపి
 శీర్షకము భో. 2, ఆ 46 చూ, కోటకొమ్మ
 కొమ్మటెంకిమెకము దే. వి కోటి చూ,
 వానరము
 కొమ్మతాదపుగుల్ల. దే వి ఎడకత్తియ చూ,
 శంభరి
 కొమ్మత్రిచ్చురి దే. వి కోటి. అచ్చ యు,
 కాం 128, వేరున. 1198 చూ, వానరము.
 కొమ్మదాటుమెకము దే వి. — పై. — వేంక,
 ఆం. 98.
 కొమ్మనటి. దే వి (కొమ్మ + అనటి) కొమ్మ
 రణి * చూ, రంభ 2.
 కొమ్మనగొట్టెపిండి. ద్వ వి నిత్యప్రస్పిక *
 చూ, పూరిక.
 కొమ్మనగొలిమిడి దే వి చూ, మూలఫల *
 కొమ్మనగోర. దే వి ఒకరకము చెట్టు చూ,
 వృక్షము
 కొమ్మమెకము. ద్వ. వి కోటి. య. 8, ఆ. 28
 చూ, వానరము
 కొమ్మరణి. దే వి (కొమ్మ + అరణి) చూ,
 కొమ్మనటి *
 కొమ్మి దే వి రూ- కొమ్మి ఎత్తుగోరంట *
 చూ, మహానహ
 కొమ్మ దే వి 1, ఉకారముయొక్క రూపాం
 తరనామము, 2 ఎద్దులోనగువాని కొమ్మ
 చూ, శృంగము 1, 3 ఉత్సాహము భాగ.
 10, స్కం పూ 1144 చూ, యత్నము,
 4. కొప్పురు, సిగరము అచ్చ యు, కాం.
 241 చూ, శిఖరము 1, 5. కొమ్మ హను.
 2, ఆ. 16 చూ, కాళి, 6 అగ్రిము, కొన
 భో 5, ఆ 27 చూ, సుడ 8, 7 పల్లకి
 బొంగు చూ, బొంగు, 8. బలము భాగ 10
 స్కం. ఉ 187 చూ, శక్తి 1, 9 బూర
 కొమ్మ కాళి 8, ఆ. 86 చూ, వీణె,

10. మాదిగ వాడు కొమ్మంచు పాత్రము
 చూ, పాత్రము 6, 11. వసుపులోనగువా,
 యెండిన నిడుపాటిగడ్డ చూ, వేరు 1
 12 చిమ్మనగోరి చూ, శృంగము. 8
 18 ఏనుగుదంతము భార భీష్మ 2, ఆ
 211 చూ, పల్ల 1, (చూ, హస్తీ), 14. పం
 కోట పా 1, ఆ 49 చూ, పల్ల. 1, 15
 పుండ్రవాడు బంధముతగిలింపెడు కత్తిపి
 లోని వంకరకొమ్మ
 కొమ్మకాకర ద్వ వి ఒకరకముకాకర *
 చూ సుమవి 1.
 కొమ్మకాడు దే వి 1. పంది చూ, నూ
 రము 2 అగసాలె వసు 1, ఆ 61 చూ
 స్వర్ణకాయడు, 8 కొమ్మాదెడు మాది
 వాడు ఆం భా. ద్వ. కూ. 289: చూ
 బోయనేడు
 కొమ్మకాటు. దే. వి. పంది సాంబ. తిర్య 5
 చూ, నూకరము
 కొమ్మచేప దే వి. ఒకానొక అడుచేప
 శృంగి చూ, మత్స్యము 1.
 కొమ్మటేనుగు దే వి. (కొమ్మ + ఏనుగు
 మగయేనుగు వికగ్రి. 5, ఆ. 187 చూ, హస్తీ
 కొమ్మపనస. దే వి. కాత్త * చూ, పనస 2.
 కొమ్మపెసర దే వి ఒకరకము పెసర * చూ,
 పెసర. (చూ, ధాన్యము)
 కొమ్మపెసలు. దే. వి. బ — పై —
 కొమ్మపొద్ద దే వి కన్యాపూజము * చూ,
 పొట్ట
 కొమ్మబూర దే వి. బూరగొమ్మ చూ, వీణె.
 కొమ్మచూచేకమ్మ. దే. వి తొమ్మలుగలమాచే
 కమ్మ చూ, స్త్రీ
 కొమ్మవాడు దే. వి కొమ్మాదెడు మాది
 గవాడు చూ, బోయనేడు.

కొమ్మునుద్దులాడుట. జా. సంకేతవృత్తాంతములు పలుకుట.

కొయిక్కాలబ్రాహ్మణులు. పా నేపాళదేశపు బ్రాహ్మణులలో కొకతెగ మా, బ్రాహ్మణులు

కొయినా. వా. వి చూ, రూ-త్వేనా.

కొయినాలబ్రాహ్మణులు. పా మా, కొయిక్కాల బ్రాహ్మణులు

కొయినాలబ్రాహ్మణులు. పా —వై—

కొయుగూర ద్వ. వి. (కొయు + కూర) కొయ దగిన నల్లతోటకూర * మా, మారివము (రూ- కొయ్యగూర- కొయ్యగూర)

కొయ్య. దే. వి. 1 = కట్ట కొయ్య మా, వంట చెఱు (మా, వేత్రము 1.). 2 మార్చు మార్చు, చెట్టు మా, వృక్షము, 3 మా, డిండిత

కొయ్యగరిలె వా వి అగవ మా, డోకి కొయ్యగాలు. దే. వి. (కొయు + కాలు) కొత కొసినమాడు మా, మోడు.

కొయ్యగూటము దే. వి దున్నిన మంటిగడ్డలు చితకగొట్టుచది మా, రూ-కొయ్యగూటము, (సం. ప) — కొటిశము- రూ- కొటిశము

కొయ్యగూటము. దే. వి —వై.—

కొయ్యగూర. దే. వి చూ, రూ-కొయుగూర* కొయ్యతెడు దే. వి 1 ఒడతెడు మా, నీలి 2, 2 కట్టగరిలె. మా, దర్పి. 1 (కొయ్యగరిలె అనియు వాడుక)

కొయ్యగోటకూర. దే. వి చూ కొయుగూర* కొయ్యగిరిప్ప దే. వి అడిబండ మా వ్యాధుడు 2. కొయ్యగూర. దే. వి: మా, రూ-కొయుగూర* కొడక. దే. వి. నీటి నేల మా, భూమి. 1. (మా,

వికీతము) (రూ- కొగను- కొఱు- కొఱు- కొఱు- కొఱు)

కొరడా. వా వి కశ, చేసుకు చూ, మునికోల. 2.

కొరగు దే. వి. 1 వంకరగాక సరిగానుండేడి యింద్రధనుస్సు రూ- కొఱు చూ, బాణము. 1, వై వి 2 = కొట గుడ్డగూబ మా, సక్రంపుబులుగు. 3 ఒంకముచేప మా, వత్సయము 1

కొరద దే. వి 2 కరకముచేప మాను. 4, ఆ 187 మా, మత్స్యము. 1.

కొరనాసింగు ద్వ వి చూ, మమ్ములగొండి. కొరను దే. వి చూ, కొరక

కొరపంజి దే. వి 1. ఎఱువవాడు చూ, వ్యాధుడు 1, 2. ఎఱువది చూ, సోదకత్తె.

కొరవి వై వి 1 కదంబము * చూ, నీవము 1, 2 = మరకక ఎఱుగోరంటు * పా 4. ఆ 10 చూ, మహాసహ.

కొరసానిగండు ద్వ వి చూ, కొరనాసింగండు (శబ్దరత్నాకరము)

కొరి దే. వి తెప్ప నడిమిచెంద్రుక మా, వెండుక. 1

కొన్నినగండు ద్వ వి చూ, కొరనాసింగండు

కొఱ దే. వి 1 రూ- కొఱు. పోలినము చూ, మత్స్యము 1, 2 రూ- కొఱు పీయంగువు చూ, ఘోయ (బ- కొఱు- కొఱు), 3 కొఱత ఉ. హరి 4, ఆ 272 చూ వెలితి. 2, 4 చిత్తగువులు వాయుటలోనగు శిల్పలపని చూ, శిల్పము, 5 కాద్యము, ఆక్కట మా, ప్రయోజనము 1, విఱు 6 ప్రయోజనము హరి ఉ. 6, ఆ. 144 చూ, ప్రయోజనము. 1.

కొఱు. దే. వి. 1. కొరను. పనులు చేయుచుచె చూ, భూమి. 1; 2 పురులెరయేటినిచూటు, కొఱు: చూ, భూమి. 1.

కొఱత దే వి న్యూనము: చూ, వెలితి 2
కొఱతనులును. దే. విణ. (కొఱతకొ + ఉలును)

1. అకార్యముచేయువాడు. భా. ఉద్యో

1. అ. 343 చూ, వ్యాధుడు 2, స. క్రి

2. అకార్యముచేయు భార స్త్రీ 1, అ 17,

వారి. పూ 7, అ 29

కొఱతపాటు దే. వి తక్కువపాటు చూ
లోపము 2.

కొఱకమ్మ దే వి కొఱవి రామా. 2, అ. 94

చూ, నిష్ఠ (కొఱకందులనియు వాడుక)

కొఱకరానికొయ్య జా. మూర్ఖుడు, చెప్పినమాట
వినివాడు

కొఱకు. దే అప. చతుర్థివిభక్తియందువచ్చెడు ఒకా
నొక పృథ్వీయము కథా 2 అ 6 చూ, కై 1.

కొఱకొఱ దే. వి కొఱవికారము అచ్చ బాల,
కాం 82.

కొఱకొఱలాడు. దే అ. క్రి (కొఱకొఱలు +
అడు) కొఱపగించు చూ, రోషించు.

కొఱగానివాడు దే వి అప్రయోజనము. అం,
భా త్ప 27 చూ, నిష్ప్రయోజనము

కొఱగామి. దే వి. (కొఱ + కామి) 1. అకా
ర్యము. ఉ, వారి. 5, అ 148 చూ, వ్యభీ

కిము. 2, 2 దుర్లక్షణము. స్వా 4, అ 62

చూ, లక్షణము 1, కి. నో. మము. భార ఉద్యో

2, అ 22 చూ, పాపము 1

కొఱడు దే వి 1. ఒకరకిము అయుధము కథా
8 అ 98 చూ, రూ. కొరడు 1, 2 మౌని

మౌని చూ, వృత్తము

కొఱడుకోల దే వి చూ, కొండు 1.

కొఱకుపాటు దే అ క్రి చూ, తిరుగుపట్టు

కొఱకు దే వి చూ, కొఱత

కొఱనోము దే. వి తక్కువనోము

కొఱపము కై. వి = మరప - తుంపరి 1 గుట్ట
ముఖద్మోమెడుగొఱపము. (ఇట్లు పరపాది గా

గొన్ని దేశములయందు వ్యవహారము) (కొడ
పము అని కొందఱు) చూ కొఱపము, 2. అర్థ
చంద్రబాణము చూ, బాణము 1

కొఱపొణము మి. వి తుట్టునులు అము 3,
అ 23 చూ, పొణము. 6

కొఱముట్టు దే వి ఉపకరణము చూ, పని
ముట్టు

కొఱలు. దే. అ క్రి. 1 ఒప్పు అం, భా. త్ప.
83 చూ, సమ్యంతించు, 2 ఉండు. భార స్త్రీ.

2, అ 87 చూ, వసించు, 3 పృకాశించు

య. 3. అ. 161 చూ, వెలువడు, స క్రి

4 పొందు. భాగ. అమ 5 అ 553 చూ,

పొప్పించు.

కొఱవ దే వి ఒకానొక తక్కువజాతి. చూ,
వర్ణము 7

కొఱవత దే. వి. కొఱవది

కొఱవవాడు దే వి ఒకానొక తక్కువజాతి
వాడు

కొఱవి. దే వి చూ, కొఱకమ్మ భార అం
6 అ 226

కొఱవించు దే వి పెద్ద యెఱ్ఱవించు చూ,
పీవీలిక

కొఱవిచ్చెదలగోకికొనుట లో. ఉ. గా — “బల
ధిబడగడ మెమును నను, వలగు నరభ్రాంతిసీట
వైరంబేలా, బలవంతునితో, కొఱవిగ దలగోకి
కొనెందగునె దనుబాధకా” (రామాభ్యు
దయము)

కొఱవితొల్పు దే వి పిశాచము సాంబ దేవ
19 చూ, భూతము

కొఱవిదయ్యము దే వి ఒకానొక దయ్యము
కై 2, అ 122 చూ, భూతిము

కొఱనోపు దే అ క్రి (కొఱ + నోపు) చూ
ర్పిల్లు భాగ అశ్వ 2, అ 22 చూ, సాన్య
సిల్లు

కొఱసంది ద్వ వి అయము, జీవసాసము నిర్వ
10, ఆ. 29 చూ, మర్కము 1

కొలు దే వి మేకు రూ-కొఱు చూ, శూలము
కొలుకు. దే వి ఒకరకము మేహాశ్శము చూ,
సవాయి 1

కొలుకుపుండు దే. వి — వై.—

కొఱ దే వి చూ, రూ- కొఱ.

కొఱమీను — వై — (వేయికోఱలచేప అని
వాడుక)

కొఱు దే వి. చూ, రూ- కొఱు.

కొల. దే వి 1. కనటు: చూ, పాపము. 1,
2 హింస చూ, వధము

కొలకు. వై వి = కూల. రూ- కొలను* చూ,
సరస్సు 1

కొలకుపు వై. వి = — వై.—

కొలది దే వి 1. రూ-కొల్లి పరిమాణము చూ,
పరిమితి, విణ 2. రూ- కొల్లి సాధ్యము.
హరి పూ 5, ఆ 34. చూ, శక్యము.

కొలకొల వై వి = కలకలము వై 3, ఆ 18
చూ, స్వరము 2

కొలగాడు దే వి (కొలత + కాడు) ధాన్య
ముకొలుచువాడు (ఇక్కాలంబునకొలతకొ
లుచుటమానివేసి తూనిక తూముచున్నార
కావున కొలగానిని కాటాదారుడని వాడె
దరు)

కొలగారము దే వి. కొలగానికి ధాన్యాదులు
తూచినందుకు ఇచ్చెదకులీ “మాగ్రామమున
సంవత్సరమునకు కొలగారపుపాటు మూడు
వందల రూపాయలుండును ”

కొలత దే. వి. 1 కొలది చూ, పరిమితి (చూ,
కూలపరిమాణము) 2 (ధాన్యాదులకు)కుంచేము

మున్నగుమానితో కొలుచుట రూ- కొలార
కము- కొలవడి, 3 (సత్వేత్తసంబంధించిన)
భూములను గొలుసుతో కొలుచుట, 4 వస్త్రా
దులను) కొలతబద్ధతో కొలుచుట, ఇంచుకు
సంబంధించిన శాస్త్రపరిభాషా పదములు —
కొలత (మెమర్), కొలబద్ద, మానము, ప్రమా
ణము, భాజకము; ఆపవర్తకము, సామాన్యా
పవర్తకము, మతియు సామాన్య ప్రమా
ణము, గరిష్ఠసామాన్యప్రమాణము, దైర్ఘ్యమా
నము, దృఢమానము, భారమానము, భూఫల
మానము- వర్ణమానము, ఘనమానము, పొడవు
కొలత, చతురపుకొలత మున్నగునవి) పృథ్వీ
శాస్త్రములయందుముఖ్యమైనకొలతల ఉదా-

(1) పొడవుకొలత. 12 అంగుళములు = 1 అడుగు,
3 అ = 1 గజము, 220 గజములు = 1 సర్పాం
గు, 8 ఘ = 1 మైలు, (2) చీదరపుకొలత 12 X
12 చదరపు అంగుళములు = 1 చదరపు అడుగు,
3 X 8 చ. అ = 1 చదరపు గజము; 4840 ఎక
రములు = 1 చదరపు మైలు, (3) ఘనకొలత
పొడవును, వెడల్పును, ఎత్తును హెచ్చవేయు
టచే సమ ఘనపదార్థముల పరిమాణ మేర్పడు
చున్నది, మతీయు — (4) మీటరుమానము.
10 సహస్రాంశమీటరులు = 1 శతాంశ
మీటరు 10 శ మీ = 1 దశాంశమీటరు,
10 ద. మీ = 1 మీటరు, 10 మీ = 1 దశ
మీటరు, 10 ద మీ = 1 శతిమీటరు, 10
శ మీ = 1 సహస్రమీటరు, ఒక అంగుళ
ములూ నుమారు 2½ శతాంశమీటరులు
గలపు అడుగునుండి చతురపుఅడుగును, ఘన
అడుగునుయేర్పడునట్లే శతాంశమీటరునుండియే
చదరపు శతాంశమీటరు ఘనశతాంశమీట
రును యేర్పడుచున్నది. 100 X 100 =
10,000 చదరపుశతాంశమీటరులు = 1 చద
రపుమీటరు, 10 X 10 X 10 = 1000 ఘన

శతాంశమీటరులు = 1 ఘనదశాంశమీటరు,
1000 ఘనశతాంశమీటరులకు " లీటరు " అని
పేరు, మరియు గాజు కొలపాత్రయి, రాతి
పరిమాణము, కాలపరిమాణము, ద్రవ్యరాశి-
దానికొలత గ్రాముమున్నగునవియుకలవు. గజ
ము, సెకను, పానులు బ్రిటిషు పద్ధతిమానములు
అనియు శతాంశమీటరు, సెకను గ్రాములు
మీటరుపద్ధతిమానములు అనియు బరంగు
దున్నవి మీటరు పద్ధతికి ఫ్రెంచి పద్ధతి
యనియు నామాంతరముగలవి మొ.

కొలను వై వి = కూల రూ-కొలయు-కొల్పు
చూ, సరస్సు 1.

కొలను. వై వి = కులము 1 వంశము చూ,
వండ్లము, 2 సజాతీయపాక్షినిసమాచూసు
య, 4, ఆ 15 చూ, వండ్లము

కొలారకము. దే వి. ధాన్యాదుల కొలత వేం
అం మాన, 70 చూ, కొలత 2

కొలారము దే వి. నడుమబయలును నాలుగు
ప్రక్కలఁ గట్టడమునుగల యిల్లు, రూ-కొల్లూ
రము చూ, సదనము 1 (రూ- కొలారు-
కొల్లూరము- కొల్లూరు- చుట్టు కొల్లూరము)

కొలారు దే వి — వై —

కొలారుబండి దే. వి గాడీ. రూ- కొల్లూరు
బండి- కొల్లూబండి చూ, శకటము 1

కొలి దే వి బిల్లిగోడాడునప్పుడు బిల్లెబెట్టి
కొట్టుటకుఁ ద్రవ్వినపల్లము. ఉ, హరి. 5,
ఆ 806 చూ, రంభము. 1.

కొలికి దే వి ముక్కునంటినంటిమూల, 2 హరి
ములోనగునాని తగిల్చెడు వంకరకమ్మికి పరి
పాకము వీరి 3, ఆ 56, హరిశ్చ 2, భా
170 చూ, పురుపు, 4 కంఠము చూ, మెడ

కొలికితూస దే వి కొలికికిఁదగిలించెడు తూస
కొలికిముడి దే. వి చూ, వడలుముడి

కొలిపించు. దే. ఆ క్రి 1 నట్టువుఁడు కొను
గోలుచేయు, పే 2. ధాన్యాదికము కొలువఁ
జేయు

కొలిమి. దే వి కమ్మరి నిప్పుంచెడు పల్లము
మార్క. 3 ఆ 315 చూ, రంభము. 1

కొలిమిడి దే వి రూ- గొలిమిడి * చూ,
మొగబీర

కొలిమితిత్తి ద్వ వి (కమ్మరవాని) కొలిమి
యూఁదెడు తిత్తి చూ, భద్రు

కొలియాపురములు పా కీటకములవర్గీకరణము
లో నొకటి కొశములవలె సమర్పించడియుం
డు శైక్కులుగలవి ఉదా — బరికొపురు
గులు, బొడ్డింకలు (కూ, ఆర్తాపురములు)

కొలుచు దే వి 1 దనసము భార పా 1,
ఆ 31 చూ, ధాన్యము, 2 వరిధాన్యము.
మార్క. 2, ఆ 114 చూ, ధాన్యము, స.క్రి.
3. ఉపాసించు. భార సభా. 1, ఆ. 189
చూ, సేవించు, 4 ధాన్యాదికముకొలతచేయు
భార. పా. 1, ఆ 31

కోలుపు దే. వి 1 గ్రామశక్తికివేసెడు ఉత్ప
వము చూ, పండుగ. 2, ఆ క్రి 2 నట్టు
వుఁడు కొలిపించు, 3 అంగీకరించు. భార
భీష్మ. 3, ఆ 253: చూ, సమృద్ధించు;
4 యుక్తమగు భార అను 1, ఆ 11, పంచ.
నా 1, ఆ 506, భో 4, ఆ 36 చూ,
సరిపడు 2, 5 చెల్లు. హరిశ్చ. 1, భా. 2188.
చూ, సను 5, అం పేర్ 6. పురికొలుపు
భార భీష్మ 3, ఆ 151 చూ, పేర్కే
పించు, 7 కలిగించు. జై 3, ఆ 70 చూ,
పుట్టించు, 8. కనుగొంటు. సైగచేయు నీలా. 1,
ఆ 84 చూ, గీటు. 2, 9. అనుపయుక్త
మైన కొనుధాతువునకు పేర్కరణమునందు
వచ్చెడి రూపము "అడలుకొలుపు - పురికొ
లుపు." మొ.

కొలువడి దే వి (కొలుచు + వడి) చూ-
కొలత. 2

కొలువాపములు దే వి ఒ చొట్టు చూ,
మత్స్యము. 1

కొలుపు. దే. వి రూ- కొల్వు 1 కలము
భార విరా 1, ఆ. 246 చూ, సభ. 2,
2 గాగ్రుళక్తికెచెడు ఉత్సము ఆం, భా.
ప్ర నా 48 చూ, పండు 2, కి. ఊడి
గము చూ, శుశూ)వ 2, 4 ఉన్వోము
చూ, పహోదా

కొలుపుకాడు దే. వి చూ, సేనకుడు (రూ-
కొలుపుడు కాడు- కొల్లుడు కాడు)

కొలుపుకూటము దే. వి ఆస్థానమండపము చూ,
సభ. 2.

కొలుపుగొను. దే స. క్రి. (కొలుపు + కొను) సేవ
కునిగా పరిగ్రహించు భార విరా 1, ఆ 224
కొలుపుడుకాడు దే వి చూ, రూ- కొలుపు
కాడు

కొలె. దే క్రి మొదలుకొనియును సరమును చెలు
పునది. వసు 4, ఆ 76 చూ రూ- కొలె

కొల్లి చూ, రూ- కొలెడి నీలా 3, ఆ 18

కొల్లు దే. వి చూ, రూ- కొలెచు పంచ నా
3, ఆ 112

కొల్లుడుచేయి. దే వి ఒకరికమునత చూ, నమ
స్కారము

కొల్ల. దే వి. దోపుడు చూ, తలసాటు 2.

కొల్లకత్తె ద్వ విభా. కొల్లపెట్టునది (ఆడుది),
దొడ్లకత్తె చూ, ముచ్చి 1 (చూ, శ్రీ)

కొల్లకాడు. దే విభా. కొల్లపెట్టువాడు, దొంగ
చూ, ముచ్చి. 1

కొల్లకొట్టు. దే స క్రి. 1. కొల్లపెట్టు, అపహ-
రించు (రూ- కొల్లగొను- కొల్లపెట్టు- కొల్ల
లాడు- కొల్లాడు) చూ, ముచ్చిలింను,

2 (అధికలాభమును) గడించు చూ సంపా-
దింను

కొల్లగొను దే స క్రి —వై—
కొల్లపెట్టు దే స క్రి కొల్లకొట్టు చూ,
ముచ్చిలింను

కొల్లలాడు. దే స క్రి (కొల్లలు + అడు)
—వై—

కొల్లవోపు దే ఆ క్రి (కొల్ల + పోపు) మాఱ
పోపు చూ, పడివోపు

కొల్లాడు దే స క్రి (కొల్ల + అడు) చూ,
కొల్లపెట్టు కాశి 2, ఆ 87

కొల్లాబండి. దే వి చూ, రూ- కొలారుబండి
కొల్లాయపచె దే వి చిన్న ఆంక వస్త్రము, కొ
ల్లాయగుడ్డ (అని కొందఱు) చూ, వస్త్రము

కొల్లారము దే వి చూ, రూ- కొలారము.

కొల్లారు. దే వి —వై—

కొల్లారుబండి దే వి చూ, రూ- కొలారుబండి

కొల్లి దే వి ఒకానొక చెట్టు చూ, వృక్షము
కొల్వు దే వి చూ, రూ- కొలుపు

కొల్వుడుకాడు. దే వి చూ, రూ- కొలుపుకాడు
ఆం, భా ద్వి 184.

కొవ్వొత్తి వా వి చూ, రూ- కొవ్వొత్తి
కొన దే వి 1. కొన కవిక 4, ఆ 166 చూ,

సుద. 3, 2 ఉపయక్తము కాని తృణాదుల
యగ్రాంతము, 3 పట్టికాగ్రము ఆం, పరా.
4-40 చూ, రూ- కొని 1, 4 కొరడాకట్ట
కొననుకట్టెడి సన్నతొలు

కొనరు దే వి 1 కొరిక ఉ, నారి 5, ఆ 120

చూ, వాంఛ, 2 ఏడేకొక వస్తువును వీసికొన్నరా
నికొచ్చెడువెచ్చు చూ, వెచ్చు 4, 3 సాగడిక
శశాం 3, ఆ 97 చూ, స్తోత్రము, 4 శింఖ
భార విరా 2, ఆ 128 చూ, సంకోచము 3,
5 అతిశయము. చూ, హెచ్చు 2, ఆ క్రి

6 చలరేగు. కాశీ 5, అ 167 చూ, విజ్ఞం
భిను, 7 జింప పర 5, అ 250 చూ.
సంకోచింగు, 8. పార్థింను ఉ హరి 8,
అ. 120. చూ, వేడికొను
కొస్సు దే వి. = కుళ దర్భ దబ్బు చూ,
తృణము 1
కోహలి. అం. గాంధర్వవేదమునందలి రాగాధ్యాయములోని భాషాంగములు పునాకటింటిలో నొకటి. చూ భాషాంగములు (చూ, భాష. 1)

కో.

కో దే. వి. 1 అజపునందగు ధ్వన్యనుకరణము చూ, హూహూ, వా వి 2. రహస్యముగ పిలుచుటయందును, బహిరంగముగ గట్టిగా పిలుచుటయందును స్వరభేదమునుబట్టి రూచించు ఒకానొక యక్కరము
కోంకణము సం వి అ పుం చూ, రూ-కోంకణము 2.
కోంకణము సం వి అ న 1. కోంకణమను నాచుధము చూ, బాణము. 1 పుం 2 ఏఁబదియాలు దేశములలో నొకటి, రూ-కోంకణము- కోంకణము చూ, దేశము, 8 కోంకణచును పక్షి: చూ, పక్షి, 4 కోంకణమనుచేప: చూ, మత్స్యము 1
కోంకణానుకుండు. సం వి అ పుం జవదగ్గి కొడుకు చూ, వరకు రాముండు
కోంగుట. దే వి. ఔరము చూ, ముండనము (రూ గొలుగుట, గోంగుట)
కోంగు దే వి 1 వాస్యాంతురాలి. అం, పదా 6-52 చూ, నాలు 1, స క్రి. 2 ఔరము చేయు చూ, గొలుగు
కోంగుట. దే వి ఔరము అం, భా ద్వి 2 బ 177 చూ, ముండనము

కోంచే. దే. వి. పిటికి చూ, వెలపరి.
కోంచేవాలు దే అ. క్రి. (కోంచ + పాలు) చెదరు. ప్రభా 2, అ 58 చూ, భయపడు.
కోండు దే స క్రి. వియ్యములోనగువానిని చేటలోబోసి ప్రక్క వాటుగా నిలుపటం త్రిప్ప చూ, మల్లు
కోత దే వి కోయుట: చూ, అవనము.
కోతపట్టు దే అ. క్రి. కోత కోయనారంభించు.
కోతపడు ద్వ అ క్రి. ఖండితమగు. చూ, ప్రక్కవాలు
కోతి. దే వి మల్లు రూ- కోతి చూ, వానరము.
కోతికొమ్మచ్చి. దే. వి. బాలక్రీడా విశేషము: చూ, బాలక్రీడ
కోతిగూడు. దే వి చూ, కోతిలెంకి
కోతిలెంకి దే వి —వై—
కోతికోతి దే వి. కపిదంతము చూ, గు. 5
కోతిపిట్టమిడి. దే వి. ఒకరకముమామిడి* చూ, మామిడి
కోతిపుల్లు దే వి బ మగ్గపువలకదారములను మీఠికిదగిల్చెడు పుల్లులు
కోతిమామిడి దే వి. రసాలము * చూ, మామిడి (అంబాళములని శబ్దరత్నాకరము)
కోదాడు వై వి. = తంతాల. తాళవృత్తివిశేషము * హంస 4, అ. 11 “ఏదాడు అనిన కోదాడు అనును” చూ, శ్రీతాళము
కోక దే వి 1 వలం. పర. 1, అ 86 చూ, వస్త్రము, 2 చీర చూ, వస్త్రము
కోకడము సం వి అ పుం. విలేశయము చూ, తేలు మేపిడి.
కోకదేశము. సం వి అ. పుం కసోతము. చూ, పావురము.

కోకనడవుని న న ఇ పుం. 1 ఎఱువ
న, వర్ణము 6, విణ 2 ఎఱువ చా
వర్ణము 6.

కోకనడము సం. వి అ న 1. చెంబుల చా
పద్మము 1; 2. చెంబుమి చా, పద్మము 1
కోకనడండు సం. వి అ. పుం ముక్కంటి.
చా, శివుడు.

కోకబంధువు సం. వి ఉ. పుం ఇనుడు చా,
నూర్పుడు.

కోకము. సం వి అ. పుం 1 జేక్కవ చా.
చక్కవకము; 2. తోడేలు. చా, వృకము,
8 గొళి. చా; బల్లి, 4. కప్ప చా, మండూ
కము 1, 5 ఈడు * చా, హింతాలము,
6. కొండగోగు * చా, మృదుదుగ్గిపము
7. బట్ట చా, వస్త్రము.

కోకస్కంఠము సం వి అ పుం చా, ముసిడి *
కోకాగ్రిము సం. వి అ. పుం ఏఱువంగ *
చా, వంగ

కోకాహము. సం వి. అ. పుం కప్ప చా, మం
డూకము 1.

కోకిల అం. కామశాస్త్రమునందలి పలుకులు
(లేకి) కూజితములు అయిదింటిలో నొకటి
చా, కూజితములు (రా - కోకిలము)

కోకిలనయనము సం. వి అ పుం చా, కోకి
లాక్షకము *.

కోకిలప్రియము. అం తాశాధ్యాయపరికరణము
లోని జన్యతాశ్శములు నూటయొకటింటిలో
నొకటి చా, జన్యతాశ్శములు (చా,
తాశ్శము 2.)

కోకిలము సం వి. అ పుం. 1 = కోయిల చా,
సికము, 2. ఇంగాలము చా; నిప్పు, 3 చిలుక
చా, శుకము; న. 4. రేగుపండు. చా,
రేగు; వా. వి. 5. గానముయొక్క మాధు

ర్యము మెచ్చు కొనుకుగు చుపయోగించు
-ది) కోకిలస్వరము చా, స్వము 2 (ఇట్లు
కోకిలధ్వని), అం 6 చా - కోకిల.

కోకిలాక్షకము సం వి అ పుం ములుగొలి
మిడి * చా, మొగవీర

కోకిలాక్షము సం వి అ పుం — పై —

కోకిలానందము. సం వి అ పుం రాజామ్రము *
చా, మామిడి

కోకిలావాసము. సం వి అ పుం — పై —

కోకిలుడు. సం వి అ. పుం ముక్కంటి చా,
శివుడు

కోకిలేక్షువు సం. వి. ఉ. పుం. కృష్ణేక్షువు *
చా, రసాలము. 3

కోకిలేష్ట సం. వి అ శ్రీ. మహాజంబువు *
చా, నేరేడు.

కోకిలోత్సవము సం. వి అ పుం రాజామ్రము *
చా, మామిడి.

కోకుడు. సం. వి అ పుం. 1 వెన్నుడు *
చా, విష్ణువు 1, 2 అన్న చా, సహాద
రుడు, 3 ఒకానొక పండితుడు చా,
విద్వాంసుడు

కోగిరి - రా - భోగిరి హిం వి గుట్టపుజీను

కోగెల. వై. వి. = కోకిల; (శ ర) చా, పికము

కోజాగరము సం వి అ పుం ఆశ్వయుజహి
ర్నమి చా, పున్నమ

కోట వై వి = కోట్టి 1 ప్రహరి. (పట్టణము
మేట్లుగల ప్రహరి అని శబ్దరత్నాకరము)
చా, ప్రాకారము; 2 దుర్గపురము భార
కాం. 2, అ 284 చా, దేశము; అం 3. రా
జ్యాంగములు ఏడింటిలోనొకటి, దుర్గము
చా, రాజ్యాంగములు.

కోటండు. వై. వి అ కాట్ట. గుడ్డగూబ: చా,
సకీసంపుటలుండు.

కోటకొమ్మ ద్వ. వి కోటమీదిదళము చూ, సదనము. 1.

కోటకొరడు ద్వ. వి. అలంగము. చూ, వపుము 2. (రూ- కోటకొణడు)

కోటకొణడు ద్వ. వి. — వై —

కోటబురుజు ద్వ. వి అట్టడి చూ, సదనము 1

కోటరము సం. వి ఆ పుం, న 1. చెట్టుకొట్ట చూ, రంధ్రము 1, జి. వి. (1) కోడంటి

ము. భార ఉద్యా 3, ఆ 112 (రూ-కోటరికము- కోటటికము- కోట్రము- కోడంటి

ట్రము- కోడంటికము- కోడండ్రము- కోడరికము- కోడటికము) చూ, స్తు సాత్వము

కోటరి సం. వి ఈ. శ్రీ రూ- కోటవి. బలాత్కారముగా వస్త్రము విడుచుటచేయు

అడుది చూ, శ్రీ కోటరికము జీ వి. కోడంటిము చూ, స్తు

సాత్వము (రూ- కోటటికము రామా. 1, ఆ 2.)

కోటిరింపు జీ. వి పెద్దపురికాత చూ, స్వరము. 2. కోటవి. సం. వి ఈ శ్రీ 1 దిన మొలది

(అడుది) నగ్నిక చూ, శ్రీ, 2 దుర్గ చూ, పార్వతి 1

కోటాను వా వి అక్షము తాటిచెట్టులోనగు వానియందు పుట్టెడు ముతతపీడని లేరియా

కు మొలక చూ, మొవ్వ కోటానగోటులు మి వి. బ. (కోటులు +

కోటులు) రూ- కోటానగోట్టు. తవ్వి తండములు, అసంఖ్యాకములు వికృ 5. ఆ. 130

“ కోటానగోట్టులై కోట కొమ్మలయందున వ్యతన్నని- యణంబులగుమాణిక్యవిప బులు ”

(కళాపూర్ణోదయము) కోటి. సం. వి ఇ శ్రీ 1. అంచు చూ, చె గు

2. అతిశయము హెచ్చు. 3, రి అటచ చూ, వింటిక ప్ప. 4 చివ. చూ, నుద. 3,

5. కోటిసంఖ్య, సంఖ్యా వి శేషము, 1,00,00,000. వేమన 1200 చూ, సంఖ్య 1,

6 ఆయుధధార చూ, వాదర, 7. = కోడి దివక్ర కోడిచూ, సిగ. 4, వా. 8. జాతకము

“ సిద్ధాంతినాకోటివ్రాసెను. ”, ఆం. 9. గజకాస్త్రములోని గురుమతమున పూర్వహంగములు

ఏడిటిలో నొకటి చూ, గురుమతమున పూర్వహంగములు ; 10. శుక్రమతమున పూర్వ

హంగములు అయిదింటిలో నొకటి చూ, శుక్రమతమున పూర్వహంగములు, 11 సంఖ్యా

భేదములు ముప్పదియాటింటిలో నొకటి చూ, సంఖ్యాభేదములు; జి. వి. (1) రాజ్యసమా

చారము. రూ- కోటి ఆము 3, ఆ. 17. చూ, వేగు

కోటింగు వా. వి పూత, పూతవై పూత. వైపార, పారవైపార.

కోటికము సం. వి. ఆ. పుం. ఆరద్రపురుగు చూ, పురుగు, 2. చూ, కోటికేషు.

కోటికాడు. జీ. వి. రూ- కోటికాడు - కోటికాడు. ఆము. 3, ఆ. 28 చూ, వేగువాడు.

కోటికిబడగత్తుట. జా కోటికిమించిన ద్రవ్యము కలిగియుండుట “ అనన్తి పలువయఃపుల,

కును గోటికిబడగయై గుతీయగు పెద్ద, స్తి సునన్మరారు గాక. ” (కళాపూర్ణోదయము)

“ కోటికిబడగత్తి కోమట్లలోను. ” (దసరా పద్యము)

కోటిజిత్తు సం. వి త్. పుం. కాలిదాన కవి చూ, రఘుకాండ

కోటిఫలి సా గోదావరీమండలమునందలి దక్షిణ కాళీయఃబడు ఒకానొక పుణ్యక్షేత్రము

(ఇచ్చట సోమేశ్వరని ఆలయముగలను. ఇచ్చట ల వృద్ధగౌ మీఁది మాత్సరి మసావహరి)

, ఘ. మ. 1 కోటిరము సం. వి. ఆ. పుం. జేడ చూ, వేలి. 1,

కోటివర్ష. సం వి ఆ త్రిపుక్కుయను గంధ ద్రవ్యము * చూ, రాబార్డుము.
 కోటివర్షము. సం. వి ఆ న. బాణపురము రూ-
 కోటివర్షము చూ, దేశము
 కోటిశము. సం వి ఆ. పుం. మట్టిగడ్డలుకొట్టెడు
 కొయ్య. రూ- కోటిశము చూ, కొయ్యగూ
 టము రూ- కోటిశము (అనికొండలు)
 కోటిరము. సం. వి. ఆ. పుం 1 కిరీటము చూ,
 సీసకము 1, 2. సవలము చూ, ముంగిస.
 3 ఆదద్రాపురుగు చూ, పురుగు, 4 ఇంద్ర
 ధనుస్సు చూ, బాణము. 1.
 కోటిరుడు. సం. వి ఆ పుం ఇంద్రుడు చూ,
 వేలుపుత్రేడు
 కోటివర్షము సం వి. ఆ. న చూ, రూ- కోటి
 వర్షము.
 కోటిశము సం. వి. ఆ. పుం చూ, రూ- కోటి
 శము (‘‘లాప్తస్సు: కోటిశ:’’ అని రత్నకో
 శమందు ఆర్యావృత్తముచే జెప్పెను గనుక
 దీర్ఘమధ్యమమును గలదు)
 కోటు వా. వి 1. ఎదుటిభాగమున పొడవునను
 గుండీలుతగిలించు ఒకరకము చొక్కాయి.
 చూ, వస్త్రము, 2. చీట్లాటలోలుపురంగు
 చెప్పియాడెడు ఆట ‘‘నాటటకోటు డైమా
 ను తురపు పట్టుతీయుము’’
 కోటేరు. జే వి. చ క్రి. ౬ వోవునపుడుగాని
 దుక్కియై నురలివచ్చునపుడుగాని దుంపమీ
 నుగా కాడికితగిలించిన నాగలి పర 5,
 ఆ. 28. చూ, లాంగలము
 కోటము. సం. వి ఆ పుం = కోట. 1 గుర్తపు
 రము చూ, దేశము, 2 ఇంటిలోపలియిల్లు
 చూ, సదనము 1.
 కోటవి సం వి. ఈ. త్రి. గౌరీ చూ పార్వతి. 1.
 కోటవీపురము సం. వి. ఆ న. బాణపురము
 చూ, కోటివర్షము

కోటారము. సం వి. ఆ. పుం 1 నీటిపల్లము
 చూ రంధ్రము 1, 2. భద్రముపైలు *
 చూ, వత్సకము, 3 కూపము చూ, నుయ్యి,
 4 నలుచేనగపునుయ్యి చూ, నుయ్యి,
 5 తామరకోలను చూ, సరస్సు 1.6 చెట్టు
 చూ, వృక్షము, విం. 7 నగరసంబంధమైనది
 కోట్రము జే వి చూ, రూ- కోటరము వి,
 పు 5, ఆ 185
 కోరము. సం వి. ఆ. పుం మండలాకారమైన
 కున్నము చూ, మండలము. 8.
 కోరరభ్రష్టి సం. వి. ఈ. త్రి. బొద్ది * చూ,
 వృద్ధదారకము.
 కోరరము సం వి ఆ పుం అంకోలము *
 చూ, మహాయమళపత్రిక
 కోడంట్రము జే వి రూ- కోటటికము కళా.
 7 ఆ 89 చూ, స్నుమోత్సము
 కోడంట్రము జే వి. —వై—. ఈ రా. 4,
 ఆ 206
 కోడండ్రము. జే వి —వై—
 కోడరికము జే వి. —వై—
 కోడటికము. జే వి (కోడలు + టికము)
 —వై—
 కోడలు జే వి (కోడుకు + అలు) కుమారుని
 భార్య (హల్లుపరమగుచో వికల్పముగాను
 త్వలాపంబగు ‘‘క. కలదానాద్రావసతి శశి,
 కలదానన(బాలునొక వికారపుగోడగో, కలదా
 లోల కలూక్షం, చల దామనిబద్ధతరుణజన
 ఖంజనయై’’ పొందు 8, ఆ 60. సంధిని
 వర్ణలోపవర్ణవికారములు) చూ, స్నుమ
 కోడాడు జే ఆ క్రి. గానింబుడు భాగ 9,
 స్కం. 488 చూ, బాధపడు.
 కోడి. వై వి. = కుక్కటము. 1 అజ్ఞేవాలు
 చూ, పుంజే, 2 కుక్కట త్రిపురయసామా
 న్యము. చూ, పుంజే.

కోడికూర ద్వ వి చూ కొక్కారము
కోడికోడి. వా వి. నడచుచున్న తేలు నిలచుటకు
నుచ్చరించుకల్లుము. (కోడివచ్చి పొడిచిచంపు
నని తేలు అభిపాయపడి నిలచునట!)

కోడిగి. జే. వి గత్తుములు ఇరువదింటిసంజ్ఞ రూ-
కోడి చూ, రత్నము 1.

కోడిగము. జే వి 1 విలాసచేష్ట చూ, విలాస
ము 1, 2 ఎగతాళి చూ, పరిహాసము. (రూ-
కోడిగము)

కోడిగిడు జే. వి. కోడిగము చేయువాడు విక్ర.

7, ఆ 124.

కోడిగము. జే వి చూ, రూ- కోడిగము

కోడిదేగ జే. వి ఒకవన్నెగలపండెపుకోడిపుంశు
చూ, పుంశు

కోడిపీట వై వి = కుక్కుటపీర నొగచినర
క్రింది సెత్తుగానుంచెడు మోపుడుకొయ్య
అను కర్ణము చూ, పంగలగుంజే 2

కోడిపొర జే వి. పూణవద్ద్యుతము. ఆం, భా.
ద్వి. 306 చూ, పావక

కోడిబడి జే. వి. పసిపిల్లలకు చేనియిచ్చెడు తిను
బండము. హంస 1, ఆ 105; చూ, భక్ష్యము
కోడిబండములు. జే వి. ఒకరకము బుడములు
చూ, ధాన్యము.

కోడియ వై వి. = కూట. రూ- కోడె- కోడె
దూడ, గిత్త, వత్సము, మోయుటకును ద
న్నుటకును ఓనుపఱపదగిన వయసుగల కోడె
చూ, వృషభము 1 (దేశ్యపదమని శబ్దరత్నా
కరము)

కోడి. జే. వి. కోడిగ చూ, రత్నము 1.

కోడుతాకు జే ఆ క్రి పండినపైరు మిక్కిలి
యెండు.

కోడు వా స క్రి 1, పిండిలోనగువానిఁజేట
తోచెరుగుచు తనవైపునకు అందుల మెటి
కలు వచ్చునట్లుచేయు, వై వి. 2. = ఖట్యా

మంచేపుకోడు, బల్లకోడు, పీటకోడులా
నవి (దేశ్యపదమని శబ్దరత్నాకరము). .
స్తంభము. 1, జే వి 3 డోరిదరి నీటిపల్ల
చూ, రంభము 1

కోడుకొను వా స. క్రి పిండిలోనగువా
జేటతోచెరుగుచు తనవైపునకు అందుగల
కలు వచ్చునట్లుచేసికొను.

కోడె జే. వి 1 కాడిమరపడగినదూడఁ
రూ- కోడియ, 2 లంకైకాడు కవిక
ఆ 99 చూ, విటుడు, విణ. 3 తరుణ
రామా 1, ఆ. 141 చూ, పడుదుది
కోడెకాడు జే వి 1 రూ- కోడె లంకై
డు. రామా. 1, ఆ 141 చూ, విటుఁ
2. రూ- కోడిడు, పిన్నవయసువాఁ
చూ, శిశువు

కోడెకొమ్మమువానన్న. జే. వి గణపతిఁ
ఆం జే. 6 చూ, నాయకుడు 1.

కోడెత్రాచే జే. వి పురుషసర్పము చ
సర్పము

కోడెదూడ జే. వి చూ, రూ- కోడిఁ
కోడెరపుతు. ద్వ వి. వృషభవాచానుడు చ
శివుడు (రూ కోడెరొతు)

కోణంగి. వై. వి. 1 అంగములను నికారముగా
జూపి విచ్చమెత్తెడు దాసరి రూ- కోణ
వాడు- కోణాంగి వై. 1, ఆ 42 చ
సాతాని, 2 హాగ్గనిరుండు రూ- కోః
గివాడు- కోణా గి చూ, వైలూపాడు.

కోణంగివాడు ద్వ వి — వై —
కోణపుడు సం వి 1 పం వైర్పతి చ
మూలతేడు (రూ- కాణపుడు)

కోణమానము. పా 60 సకనులు = 1 నిమిష
60 ని = 1 డిగ్రీ. 30 డి = 1 సైను 90 డి
1 క్యాడాటు (సమకోణము, 4 క్యా
(380 డి) = 1 వృత్తము (మేట్టుకొలత)

కోణము సం వి. అ పుం 1 = గొబ. ఇల్లు
 లోనగువాని మూల (చూ, ఏంగిలు) తద్విశేష
 ములు. — త్రిభుజములు — సమకోణత్రి
 భుజము, గురుకోణత్రిభుజము. లఘుకోణ
 త్రిభుజము, సమత్రిభుజము సమద్విభుజము,
 విషమత్రిభుజము, సమకోణవిషమత్రిభుజము,
 గురుకోణవిషమత్రిభుజము, లఘుకోణవిషమ
 త్రిభుజము మొదలగునవి, చతుర్భుజములు,
 సమాంతరచతుర్భుజములు — విషమాయిత
 ము, ఒరుగుడుచేదరము, చదరము, సమకోణ
 దీర్ఘచతురస్రము ఇత్యాది మూలలు — ఉ
 త్తరము- ఈశాన్యము, తూర్పు-ఆగ్నేయము,
 దక్షిణము- వైశ్యతి, పడమర- వాయవ్యము
 మున్నగువాని మూలలకు కోణములనిపేరు
 చూ, విదిమక్కు, 2 = కోన అంచ అగ్రిము
 చూ, నుద 3, 3 = కొడుపు గంటలోనగు
 వాని వాయించెడు కొడుపు చూ, కొడు
 పు 1, 4 లగుడము, దుడ్డుగోల చూ, వేత్రి
 ము 1 5 కోణమనువాద్యము చూ, వీశా.
 (వీశాదివాద్యముల వాయించు కొడుపు),
 6. ఆయుధధార చూ, వాదర, 7. దున్నపో
 తు చూ, మహిషము, 8 గోచి చూ,
 బొట్టము, 9 వాద్యకాల చూ, సదనము 1,
 పా 10 జన్మలగ్నమునకు 5-9 రాసులు త్రి
 కోణములనబడును వీనికి కోణములనియుం
 గూడ పేరుగలదు

కోణాంగి వై వి చూ, రూ- కోణంగి
 కోణాశ్వుడు సం వి అ పుం జేముడు చూ,
 యముడు
 కోణి సం వి ఇ విణ ఈశుకపోయిన చేతుల
 వాడు చూ, వంకరచేతులవాడు
 కోణుడు. సం. వి. అ. పుంశని చూ, రాచాపు2,
 కోదండము సం. వి అ. పుం. 1, విల్లు చూ,
 కోణము, 1, 2 నాలుగుమూలల విల్లు చూ,

బాణము 1, 8 వెదురువిల్లు చూ బాణము 1,
 పుం 4 కనుబామ చూ, భూపు, 5. కోదం
 డమనుదేశము చూ, దేశము, 6. పచ్చ పెద్ద
 గోరంట* చూ, మహాసన, అం 7 ఆ
 యుధములు ముప్పది రెండుటిలో వాకటి
 చూ, బాణము 1: (చూ, ముప్పదిరెండా
 యుధములు); 8 బాణాగ్రము పదివిధములు
 అందు ప్రసిద్ధిగల బాణముయొక్క సంధాన
 విస్తరవాక్యీయల కాస్తవమైన కార్యకముల
 లోని త్రివిధములగు చాపము - ధనుస్సు -
 కోదండము అను వానిలోనిదియొకటి (చూ,
 కార్యకము), 8 వి (1) బాలురను దండిం
 చేటకై పట్టుకొని వ్రేలాడునట్లు మీదఁ
 గట్టెడు తొగ్గిడు చూ, నూత్రిము 1.
 కోదండరాములు దే వి బ ఒకరకమునట్లు*
 చూ, ధాన్యము

కోదరము సం వి అ పుం ఉండ్రో * చూ,
 వెలిచేంద్రో.
 కోద్దాటము సం వి. అ న. గృహభేదము. (గృ
 హభేదములు — మద్రము, కోద్దాటము, పిర
 రము) చూ, సదనము. 1.
 కోద్రంగము సం. వి. అ. పుం అరప చూ,
 మంచె.
 కోద్రవము సం వి అ పుం కోరదూషము,
 అభ్యు చూ, దాన్యము
 కోధము సం వి అ పుం 1 దుష్ప్రవృత్తిము చూ,
 శక్తితము, 2 నేత్రోగము చూ, బిడాలము 2,
 3. నీళ్ళుకలియని చేల్ల చూ, మజ్జగ
 కోన. వై వి = కోణ. 1 అడవి అచ్చు అర,
 కాం 49 చూ, విపినము; 2. శైలదీర్ఘ కోణ
 ము చూ, అదవ, 3. కొండలయందలి మఱుం
 గుచోటు వను. 3. ఆ 79, 4. మూల సా
 3, ఆ. 282 చూ, విదిమక్కు, 5. కోన. వారి
 ఉ 3, ఆ. 178 చూ, నుద. 3, 6. దేశవిశే

పము అడవియందుండెడుపల్లె (అనికొందలు) ఆము 1, ఆ, 36 చూ, దేశము, జే. వి 7 గోసమూచము చూ, భేసువు.

కొనతిమ్మడి ద్వ వి కోఁతి, వనచరము అచ్చయ్య, కాం 480 చూ, వానరము

కోనఘనికి. ద్వ వి కోఁతి, వనాకసము అచ్చకిష్కిం. కాం 11. (ఇన్ని కోనతెంకి) చూ, వానరము.

కోనతొడు. ద్వ. వి. వైర్పతి చూ, మూలతొడు

కోనసీమబ్రాహ్మణులు. పా వీరు ద్రావిడుల లోకాకతెగవారు ఈద్రావిడులలో కొన సీమద్రావిడులు, తుమ్మగుంటద్రావిడులు, పుదురు ద్రావిడులు అను బ్రాహ్మణులు కలరు వీరు మువ్వరును కృష్ణయజుర్వేదులు. అపస్తంబమూతులొక కొందలు ఋగ్వేదులొక కొందలునైయున్నారు. వైదికశాక్తిక మలయందలి సమర్థులు చూ, బ్రాహ్మణులు. కోనెలు ద్వ వి చుట్టును మెట్లగల నలుచేద రపుగుంట, పుష్కరిణి చూ, సరస్సు (రూ-కోనెలు)

కోనెలు ద్వ వి — వై —

కోపజము సం వి అ న బ్రహ్మచేత మొదట తెలిసికొనబడిన వేదము చూ, వేదము

కోపకత్రే మి వా విణ. (కోపము + కత్రే) కోపముగల (ఆడుది) చూ, త్రీ

కోపకాడు మి. వా విణ (కోపము + కాడు) కోపముకలవాడు కాళి 4, ఆ 40. చూ, రోషణుడు.

కోపగించు వై. స క్రి. = కోపించు చూ, రోషించు (రూ-కోపగిల్లు)

కోపగిల్లు వై. అ క్రి. కోపపడు చూ, రోషించు.

కోపన. సం. వి. ఆ త్రీ. 1. భామిని కోపము గల ఆడుది, రతిసమయమున కోపముగల

ఆడుది (అని కొందలు) చూ, త్రీ. విణ.

2. కోపముగలది

కోపనకము సం వి ఆ పుం చోరకమను గ్రంథము * చూ, రాజార్జును

కోపము సం వి ఆ పుం కోగ్రధము, కినుక చూ, రోషము

కోపలత సం. వి ఆ త్రీ. కర్తస్సోట * చూ, బొల్లిబూసర్.

కోపి. సం విణ (న్. ఈ న్.) 1 కోపముగల వాడు చూ రోషణుడు, పుం 2 జలపా రావతము చూ, పావురము

కోపించు సం స క్రి = కోపగించు చూ, రోషించు.

కోపితుడు. సం వి. ఆ పుం = కోపకాడు: చూ, రోషణుడు

కోపు జే. వి 1 వైపు శాం. 4, ఆ. 142. చూ, పార్శ్వము 2, 2 రూ- కొప్పు వింటి

కొన భాగ 1, స్కం. 468 చూ, వింటి కొప్పు, 3 రీతి ఉ, రా, 8, ఆ 112: చూ,

విధము 1, 4 మద్యము “తనర సారాయి కోపన ” వేం. ఆం. 72 చూ, సుర. 1,

5 మద్యవిశేషము చూ, సుర 1, 6 అష్టే చూ, సమయము 1, 7 కేఁపలను గుదిగుర్చి

చ్చునట్టి నూది చూ, నూది. 8. నిమిత్తము. య. 2, ఆ 54 చూ, హేతువు, 9 నాట్య

ముతీర్ష య. 4, ఆ 12 చూ, నాటకము 1, 10 అందము రసి 1, ఆ 86 చూ, సౌంద

ర్యము, 11 కడ్డి చూ, శలాక; 12. బలపము లోనగువానికడ్డి చూ, బలపము, 18 ఆట,

గొండ్లి చూ, వ్యంజకము. 1, బ 14. నతి. చూ నమస్కారము, 15 నాట్యగతిభేదము:

చూ, నాటకము 1.

కోపుదారుడు జే. వి. సరసలను వైసుండి తెచ్చి అమెట్టువాడు. చూ, వికృయితుడు.

కోపువవడి అం 1 విసరులు పడునాలుగింటి
లోనొకటి చూ, విసరులు 2 పరువట్ల పం
డ్రెండింటిలోనొకటి చూ, పరువట్ల (విస
రులు- పరువట్ల ఒకటియేఅని కొందలు)

కోపువాలు దే ఆ కి (కోపు + పాణ)
అందగించు చూ, రమ్యమగు

కోపోక్తి. సం. వి ఇ. శ్రీ పగుపోక్తి చూ,
పరువము 2.

కోప్రలయతములు పా తిరుచనాపల్లి జిల్లాలో
గొన్నిపోట్ల శిలాభావముకొందిన జంతువుల
శిట్టలని జెప్పబడతాట్ల ఇవి నేలలో గొంత
లోతున దొరకును. వీనిలో రమారమి 22 %

స్ఫురత్పంచామణినిదయండును

కోమ దే. వి 1 గోపురమువలె పెరిగినపుట్టవినర,
హరిశ్చ. 1, భా 1962 చూ, కోవ, 2 ఆ
డుది అచ్చ ఆర, కాం 96 చూ, శ్రీ

కోమటి వై వి = గోమతి, కార్డుటిక నేమన
1204 చూ, వైశ్యుడు

కోమటిది. వై వి అర్థ చూ, వైశ్య
కోమటియొక్క ఏకాంతపురెక్క. పా —

దోకరు 0-0-1	చెలిరికార్డు 0-6-0
అవారుదోకరు 0-0-2	పోతురికార్డు 0-7-0
ఉద్దందోకరు 0-0-3	రలరికార్డు 0-8-0
బటువుగది 0-0-6	రలరికారు 0-8-6

సార్దా

రికారు 0-1-0	కారికార్డు 0-9-0
రికారుసార్దా 0-1-6	అంగళరికార్డు 0-10-0
అవారురికారు 0-2-0	గేవురికార్డు 0-11-0
అవారురికారు 0-2-6	బావురికార్డు 0-12-0

సార్దా

ఉద్దరికార్డు 0-8-0	తేవురికార్డు 0-13-0
ఉద్దరికారు 0-8-6	అంగలపోగు 0-14-0

సార్దా

గరిలేక వెనీలి 0-4-0	రికార్డు 0-15-0
గరిసార్దా 0-4-6	రికార్డు
పాలరికార్డు 0-5-0	రుకారు 1-0-0

రుకారు ఎనీలి 1-4-0
రుకారుసార్దా 1-8-0
రుకారుపావు 1-12-0

రికారు

రుకారురుకారు 2-0-0
ఉద్దరుకార్డు 3-0-0

పోగురుకార్డు 4-0-0
పాలరుకార్డు 5-0-0

చెలిరుకార్డు 6-0-0
పోతురుకార్డు 7-0-0

రలరుకార్డు 8-0-0
నారుకార్డు 9-0-0

అంగళ 10-0-0
ఇత్తు 20-0-0

పుద్దనఅంగళ్లు 30-0-0

కోమటిసాత్వము పా ఉభయవాదులకును పని
కిరాని సాత్వము (వాడుక.)

కోమల సం. వి. ఆ శ్రీ. టీరిక * చూ, పాల,
2 = కోమలి చక్కదనముగల అడుది
చూ, శ్రీ.

కోమలపాణితలే. సం. వి ఆ న. (ద్వివచనము)
భాగ్యవంతులయొక్క లక్షణము చూ, లక్ష
ణము 1.

కోమలము సం వి ఆ న 1 నీళ్లు చూ నీరు 1,
2 పగడములోని దోషము. చూ, రత్నము 1,
3 నిర్జలదేశము చూ, దేశము, 4 శివునిచేతి
జింక చూ, హరిణము. 1, 5 వసంతముతు
పు చూ, మాసద్వయము, విణ 6 మృదువు
చూ, సాంద్ర్యము 3.

కోమలవల్లిక సం వి ఆ శ్రీ బదనిక * చూ,
వదనిక.

కోమలాంశము పా వ్యవస్థాంశములలో నొకటి.
గూ, వ్యవస్థాంశములు.

పోగుఅంగళ్లు 40-0-0
పాలఅంగళ్లు 50-0-0
సతుకు 100-0-0

సతుకుసార్దా 150-0-0
అవారుసతు 200-0-0

కులు
అవారుసతు 250-0-0

కుసార్దా
పుద్దనసతు 300-0-0

కులు
పుద్దనసతు 350-0-0

కులు సార్దా
పోగుసతు 400-0-0

కులు
పాలసతు 500-0-0

కులు
ధకారు 1000-0-0

కోమలి. వై వి 1. = కోమలా. ఆడుది చూ, (స్త్రీ); 2. = కోమలా చేక్కడనముగల ఆడుది చూ, (స్త్రీ).

కోమలికము వై వి = కోమల చేక్కడనము. రా ఆర, కాం. 1, ఆ 148 చూ, సొంద ర్యము.

కోమలండు. సం వి ఆ. పుం 1 కామకుండు; చూ, నలపుకాడు, 2 గొల్లవాడు చూ, మహాకూర్పుడు.

కోమాసిక సం. వి. ఆ (స్త్రీ). జాలిక చూ, వల 1

కోయ దే వి ఒక జాతిబోయ చూ, వ్యాధుడు 1.

కోయంబుత్తూరు నాగలి. వా.వి ఇది యొకరకము నాగలి దీనికి పెద్దనుడక యని పేరు దీని భాగములు నాగటినుంప, కలుకోల, ఏడి కోల, పేడి, పిడి, నాగటినుంప యొక్క అడ్డు కోత చూ, లాంగలము. 1.

కోయవాడు. దే. వి చూ, కోయ

కోయప్పికము సం. వి. ఆ. పుం చీఠుగొక్కర చూ, ఒకము

యిల వై వి. 1. = కోకిలము రూ-కోవెల.

చారి. పూ 8, ఆ. 85 చూ, పికము, దే. వి

2 రూ-కోవెల. వర్తల దీర్ఘదేవాలయము:

చూ, వేలుపుటెంకి, 3. ఒకానొక దివ్యస్థల

ము కాశీ 5, ఆ 288 చూ, వేలుపుటెంకి.

కోయిలతెగదణి దే. వి మరుండు వేం ఆం 8 చూ, మనృకుండు.

కోయు. దే. స. క్రి. 1. తీగెలు లోనగువాని ఛేదించు చూ, లవించు, 2. పువ్వులు లోన గువాని గిల్లు చూ, చిదుము. 1.

కోయుతోటకూర. దే వి కోసివకోలఁదని వెలిగెడు కోయుగూర (కోయ్యతోటకూర- కోయితోటకూర అని కొందఱు) చూ, మారిషము.

కోర దే. వి. 1 కల్లుతొగిగడు గిన్నె, చమ కము లక్ష్మి 3, ఆ. 94: చూ, మర 2; (చూ, పాత్రము 6); 2. గిన్నె. వి. పు. 7, ఆ 886 చూ, పాత్రము. 6, 8 కంచము, భోజనపాత్రము, తట్ట. స్వా. 5, ఆ. 96: చూ, పాత్రము 6, విణ 4 పెద్ద. "కోర మీసము-ముచ్చెగోర" చూ, విపులము

కోరంగము. సం. వి ఆ పుం. ఉసిరిక*: చూ:

శ్రీఫలి 1

కోరంగి సం వి. ఈ (స్త్రీ). 1. చిట్టెలిక*: చూ, పత్రాల, 2. పిప్పలితీగె* చూ, పిప్పలి 1; 3. వరంగేశ్వరుని దివ్యస్థలము. చూ, భూమి 1.

కోరకము. సం వి. ఆ. పుం, న. 1. రూ-క్షర కము. ముఖము* చూ, మొద్ద 1, 2. అరవిరి మొద్ద చూ, మొద్ద. 2, 3. తామరతూడు: చూ, బిసము. 1. (చూ, పద్మము. 1), 4 రూ-కోలకము. తకోలము*: చూ, వైజయంతి, 5 చారమును సుగంధద్రవ్యము*: చూ, రాజార్ద్రము; పుం. 6. ఎముకకీలు: చూ, మాటు

కోరకొండ. దే వి. బి లు లోనగువారికి ముఖ పార్శ్వమునకు వేసెడు కొండ, కోరసిగ: చూ, ముడి 3

కోరగించు వై ఆ. క్రి 1. ముకుళించు. స్వా. 8, ఆ 78 చూ, సుగ్రమ్మ. 8, 2 = కోరక: అంతుగించు. వికృ 4, ఆ. 31 చూ, మొల కెత్తు

కోరడి దే వి అవరణగావేసిన పొడిమట్టిగోడ, కరగోడ చూ, పొచ్చినము 1.

కోరదూపము సం. వి ఆ పుం బ. అట్ల చూ, ధాన్యము.

కోరము. వా. వి 1 చూ, రూ-కోలము; స. క్రి. 2 కోరధాతువునకు వ్యతిరేక రూపము (అడుగము.)

కోరవా. ద్వ.వి. కోర్వశ్చిరస్థుగు వాయువు.

ఆం. భా. ద్వ.మ. 125 చూ, వాయువు
కోరవాపు. దే. అ. క్రి (కోర + పోపు) కొంక
రలుపోవు. వికృ. 1, ఆ. 200 చూ, వంకర
పోవు.

కోరసిగ. ద్వ. వి. చూ, కోరకొండ రామా 2,
ఆ 110.

కోరా దే. విణ. కారికము, అనాచాతము చూ,
వస్త్రము (కోరామల్లు- కోరామైను అని
వాడుక)

కోరాడ రామచంద్రశాస్త్రి సా మీరు ఘన
వృత్తము మున్నగు గృంథములను విరచించిరి
కోసస్మిమయందలి నడవపల్లి వాస్తవ్యులు శిష్ట
కృష్ణమూర్తికవికి సమకాలికులు.

కోరాడు దే. స క్రి. (కోరి + ఆడు) 1 కోరు
ఏనుగు లోనగునవి కోములతో నేలబాడిచి
దుమ్మెత్తి పైకిజల్లు. ఆము 4, ఆ 153,
ఉ, వారి 6, ఆ 9: చూ, సంకు, 2 కోరు,
పంది ముట్టెతో నేలకల్లగించు చూ, బుడ్డ
గించు, 8 కోరు, దుమ్ము లోనగువాని నెత్తి
పైకిజల్లు రామా 1, ఆ 206 చూ, కోర్
డాడు, 4 కోరు, తుతిచేయు చూ, నెలగు

కోరాబంగారు దే. వి మట్టపుబంగారు చూ,
లోనము 1.

కోరామల్లు వా. వి చూ, కోరా.

కోరాము వా. వి చూ, కోటము 1. (రూ-
కోటాము)

కోరింద. దే. వి రూ-కోరెంద. 1 లక్కగలిగిడి
యొకానొక తీగె, జతుక * చూ, ముచ
పత్ర, 2. కోరిందపొద చూ, ముచపత్ర
(కోరిందదగ్గరకు మంచిది)

కోరిందపూసలు. దే. వి. అతివినులు ధరించు
శాశ్తిపూసలు

కోరిక దే. వి. 1. ఇచ్చు చూ, వాంఛ;
2 కోరుట భార. శాం 6, ఆ 284: చూ,
వాంఛ, 3 దేవతాదులవలన పొందబడిన
కోరిక చూ, వరము. 3, విణ 4. అభీష్టము.
ఉ, రా 7. ఆ 121 చూ, వాంఛ

కోరిక లీరికలెత్తుట. శా. కోరికలభివృద్ధిసాంఘిక
“ఉపవాసాయాసంబులచే నుత్కృచుఁ గోరి
క లీరికలెత్త బిడ్డలంగని ” (ధర్మజరాజనూ
యము.)

కోరికలుడుగుట. అం. నియమములు పదింటిలో
నొకటి చూ, నియమములు.

కోరికి దే. వి రూ-కోర్కి- కోరిక భార.
ద్యో 1, ఆ 1092 చూ, వాంఛ

కోరిక దే. వి — వై — (రూ- కోర్కె-
కోరికి—కోర్కి-కోరిక.)

కోరు వై. వి 1 = కారః ధనేతర చక్రరూప
మైన కప్పము రామా 8, ఆ 38 చూ,
సిన్న 1, 2 బండకము చూ, తాకట్టు,
స క్రి 3 ఇచ్చించు చూ, వాంఛించు,
4 చూ, కోరాడు (1-2-3-4 అర్థములు.)

కోరుట. అం దశావస్థలలో నొకటి చూ,
దశావస్థలు

కోరుటు వా. వి చూ, కోర్టు.

కోరువాడు ద్వ. వి ఆశంసిత, ప్రియవస్తువును
కోరువాడు: చూ, వాంఛితుఁడు

కోర్కి. దే. వి చూ, రూ-కోరికి.

కోర్టు. అం. వి. న్యాయసభ, కోరుటు.

కోట. వై. వి. = ఖరు. 1. పందికోట చూ,
పల్లు. 1, 2 పాముకోట చూ, పల్లు 1,
3. కోటపల్లు, దండ్రి వారి. పూ. 4, ఆ. 148
చూ, పల్లు 1.

కోటము దే. వి. 1. ఆపహాస్యము. నిర్వ. 5,
ఆ 77: చూ, పరిహాసము, బ. 2 ఆపహాస్య
వచనము. నిర్వ. 3, ఆ. 99: చూ, న్యాఖ్యా
తము, 2; 3. బాధ: చూ, దుఃఖము.

కోటము. వా. వి. కొత్తైకోలదు పనిముట్టు
(రూ-కోరము-కోరాము-కోతాము.)

కోతాము. వా. వి. —ప్రై—

కోటుడుపాట. వా. వి. ఆవధారణ విశేషము
చూ, మద్దరము (రూ-గోతుడుపాట- దోతు
డుపాట-దోతుడు(పాట))

కోల. సం వి. ఆ. శ్రీ 1 చవ్యమును గృం
ధ్యము* చూ, రాజార్జును, 2 పిప్పలితీగ*
చూ, పిప్పలి 1, 3 బదరి*. చూ, రేగడు,
దే. 2. (1) మగగుటి చూ, శిక్షము, (2) శర
ము. హరి. ఉ. 4, ఆ. 155 చూ, బాణము 1,
(3) వంటకట్టై భార విరా. 1, ఆ 211
చూ, వంటచెఱు, (4) దండము భార
అశ్వ. 3, ఆ. 105 చూ, నేత్రము 1, బ.
(5) ఉత్పవాచులలో దేవునికొలుపుక్కలను
వెలిగింపబడు దీపములు, (కోలసంబరము),
విణ (6) కోలన, దీర్ఘము, “కోలనిమ్మ.”
మొ చూ, పొడవు 2

కోలంబకము. సం వి ఆ పుం. వీశయొక్క
సర్వాంగము చూ, వీశ
కోలక. సం వి. ఆ. శ్రీ ఊడుగు*, దాని
ఫలము (అని కొందఱు) చూ, మహాయుధ
పత్రిక.

కోలకంఠుడు సం. వి ఆ పుం. వెన్నుడు.
చూ, విష్ణువు. 1

కోలకందము. సం వి. ఆ. పుం సుహాకందము*
చూ, వెల్లులి.

కోలకము సం. వి. ఆ. న 1 తక్కిలము*
చూ, వెజయంతి, 2 మరీచము చూ, మిరి
యము, 3 ఇనుపగొలునుతో కట్టిని క్షణాయి
చూ, వస్త్రము, 4 పుట్ట చూ, వల్మీకము,
5 ఊడుగు* చూ, మహాయుధపత్రిక
6. బహువారము*: చూ, శ్లేష్మతకము

కోలకర్కటిక. సం. వి ఆ. శ్రీ: చూ, మధు
ఖర్జూరిక*.

కోలకోరితులు దే. వి బ. కోరికొమ్మచ్చి
యను ఒకానొక బాలక్రీడ చూ, బాలక్రీడ.
కోలగగ్గర. దే వి. కాళ్ళప దారమును వెనకవి
యెద్దులను మూటకట్టుగా కట్టెడు కట్టు.
ఆము. 6, ఆ. 27

కోలచర్మితము. అం. కామశాస్త్రమునందలి దం
తక్షతములు ఏడింటిలో నొకటి చూ, దంత
క్షతములు

కోలచర్మితము అం —ప్రై— (కోలచర్మి
తము అని కొందఱు.)

కోలజెముడు దే వి యాచర్యకంటకము*.
చూ, స్మృతి.

కోలజున్న దే. వి చూ, బౌద్ధానలము.

కోలదచ్చి దే. వి ఒకరకము దబ్బ* చూ,
శర్కరాంకము.

కోలదళము. సం. వి ఆ. పుం. నలియనెడు గంధ
ద్రవ్యము* చూ, రాజార్జును. (రేగాట
పేరుగలది)

కోలదివియ. ద్వ. వి. వెలుతురుకట్టెల దివటీ.
భార విరా. 3, ఆ. 4 చూ, దివటీ. (రూ-
కోలదివ్వెం)

కోలన వా విణ. దీర్ఘము చూ, పొడవు. 2.

కోలనాసిక సం. వి ఆ శ్రీ బంకికి* చూ,
రంధ 2

కోలనిమ్మ దే వి. పొడవునిమ్మ* చూ, నిమ్మ
కోలసాల. దే. వి అర్కపుష్పిక* చూ, చిత్ర
పత్రిక

కోలపుచ్చము. సం వి ఆ. న రాపులుగు
చూ, రాబండు

కోలపొన్న. దే. వి. అంభిపర్ణి* చూ, పృష్ఠి
పర్ణి

కోలఫల. సం. వి. ఆ. శ్రీ. కొన్ననగొట్టిపండి*;
చూ, పూతిక.

కోలము. సం. వి. అ. స. 1. కేగుపండు చూ, కేగు; పుం 2 పంది చూ, మాకరము, 3. రెప్ప; చూ, హోడము, 4 ఒడి చూ, వస్త్రము, 5. ఉత్పంగము. చూ, కోడము, 6. కాగిలి చూ, సంశ్లేషము, 7 తలత్తెత్తి చూ, శబ్దము. 1, 8. సఖముచిప్ప చూ, సఖము; దే. వి. (1) వేషము ఆము 4, అ. 96 చూ, వేషము.

కోలమూలము. సం. వి. అ. స పిప్పలిమూలము* చూ, పిప్పలి 1.

కోలమెఱుంగు. దే. వి. విరావతి, నిలువు మెఱుంగు. చరి పూ. 7, అ 180: చూ, విద్యుతు 1. (చూ, ఎరెక్రీసిటీ)

కోలవార, దే. వి. బ. వేత్రధరులు. ఉ. చరి 3, అ. 27.

కోలవల్లి సం. వి. ఈ శ్రీ 1. గజపిప్పలి* చూ, పిప్పలి. 1, 2. చవ్యమను గ్రంథము*. చూ, రాజార్ద్రము. (రూ-కోలవల్లిక.)

కోలవల్లిక. సం. వి. అ. శ్రీ చవ్యమను గ్రంథము* చూ, రాజార్ద్రము. (రూ-కోలవల్లి.)

కోలవన. ద్వ. వి. జటిల* చూ, మాంసి 1

కోలాంచము. సం. వి. అ. పుం కోలాంచమును దేశము* చూ, దేశము.

కోలాట. వా. వి. రూ-కోలాటము చూ, వ్యంజకము. 1.

కోలాటకన్య. దే. వి. ఒకరకము కన్య కథా 7, అ. 66 చూ, భూషణము. 2.

కోలాటము దే. వి. (కోల + అట) చేతులఁ గోలుంచుకొని యాడెడియాట చూ, కోలాట. (చూ, ఉద్ధతము)

కోలాహలము సం. వి. అ. పుం 1. కలకలము చూ, స్వరము 2, 2. ఒకానొక కొండ పూ, పర్వతము; అం. 3 గాంధర్వవేదము

నందలి రాగాధ్యాయములోని రాగాంగములు పదమూడింటిలో నొకటి చూ, రాగాంగములు, 4. టక్కు-జభావలు ఇరువదియొకటింటిలో నొకటి చూ టక్కుజభావలు (చూ, భావ. 1)

కోలి. సం. వి. ఈ శ్రీ. 1. బదరి*: చూ, కేగు. 2 గంగకేగు* చూ, లిఖచము; 3 చూ, గృధ్రసఖి, 4. చూ, కపికోలి*.

కోలు దే. వి. 1. కొల్లి భార భీష్మ 3, అ 280. చూ, తలపాటు 2, 2. అనుప్రయుక్తమైన కొనుధాతువునకు భావార్థకరూపము. “ఇచ్చే కోలు-పుచ్చుకోలు” మొ, విణ 3. పెద్ద. “కోలుపులి-కోలుమొసలి- కోలుమూఁపులు” మొ చూ, పొడవు 2, క్రి విణ. 4. మిక్కిలి. “కోలునుసంగు.”: చూ, హెచ్చు. 2.

కోలుకాడు దే. వి. 1 నియమించెడి యధికారి. పంచ. వా. 1, అ 254 చూ, న్యాయాధిపతి, 2. కొవలివాడు; చూ, రత్నమండు, 3 సుంకరి క్రిందిబంటు చూ, సేవకుడు.

కోలుకొను. దే. అ క్రి. రూ- కోల్కొను. 1 ఉత్సహించు చూ, యత్నించు, 2 తేలు కొను చూ, రెక్కొను, 3 చూ, పరిల్లు

కోలుతల. దే. వి. రూ- కోల్తల. ఎరుటనిలిచి యుద్ధము చేయుట చూ, యుద్ధము, 2. (యుద్ధ) సన్నాహము: చూ, యుద్ధము; 3 ఉత్సాహము చూ, యత్నము.

కోలుపడు ద్వ. అ. క్రి. రూ-కోల్పడు. 1. చెడు. చూ, నశించు, 2. అగపడు* చూ, పృథ్వీ మగు, స. క్రి 3. పోఁగొట్టుకొను చూ, భంగించు (పేర్-కోలుపఱుచు.)

కోలుపాటు. ద్వ. వి. రూ-కోల్పాటు. 1. చేటు చూ, హాని. 2; 2 పోఁగొట్టుకొనుట: (రూ- కోల్పాటు-కోలుపోక-కోల్పాక.)

కోలంక. దే. వి. రూ-కోలంక. పోగొట్టు
కోనుట. భార. ద్వీ. 8, ఆ. 18; రూ-కోలు
పాటు-కోలంక.

కోలుపోవు. దే. ఆ క్రి 1 చెడు భా
విరా. 2, ఆ 262 చూ. నశించు. స. క్రి
2 పోగొట్టుకొను, మార్చ. 6, ఆ 11
చూ. భంగించు (పే కోలుపుచ్చు)

కోలె దే వి. 1 మెచ్చుకోసినకాడ భా.
ఆది 8, ఆ 118, ద్ర. 2 చూ, రూ-కోలె
భార. విరా 1, ఆ. 74

కోలెరము. సం. వి అ. పుం గాడిద చూ,
రాసభము.

కోలెముక దే. వి (కోల + ఎముక.) రూ-
కోలెముక్. కశేరుక చూ, శల్యము 1
కోలెముక్. దే వి -వై- (రూ-కోలెముక్)

కోలెముక్. దే వి -వై-
కోలొను. దే. ఆ క్రి చూ, రూ-కోలు
కొను (ఉత్పసించు-భార ఉద్యో. 4,
ఆ 90, తేలుకొను-జై. 7, ఆ 19, వర్ణిలు-
పొందు, 4, ఆ 19)

కోల్లల దే వి చూ, రూ-కోలుతల (ఎరుకు
నిలిచి యుద్ధముచేయుట - భార శల్య 1,
ఆ 887, యుద్ధసన్నాహము-భార విరా. 8,
ఆ 188, అచ్చి యు, కాం. 287)

కోల్పడు ద్వ ఆ క్రి చూ, రూ-కోలుపడు
(చెడు-భార కర్ణ 3, ఆ. 24, అగపడు -
హరి పూ 8, ఆ 108, పోగొట్టుకొను-
భార. ఆర 3, ఆ 325, భార ఉద్యో 2,
ఆ 162)

కోల్పాటు. ద్వ వి చూ, రూ-కోలుపాటు
(చేటు-భార. కర్ణ 3, ఆ. 275, పోగొట్టు
కొనుట-రా ఆర, కాం 1, ఆ 21)

కోల్పలి. దే వి. పులి: చూ, శార్దూలము. 1.
కోల్పక. దే వి చూ, రూ-కోలుపోక.

కోల్ప. సం. వి. ఆ. క్రి: చూ, విష్ణు. 1*.
కోవ. దే. వి. 1. బిడ్డలకు గొంతునందు గలిగెడి

వ్యాధి: చూ, శోగము. 1; 2. పుట్టచివర:
చూ, కోమ 1, వా 8. ముత్యాలకోవ, హరి
ములా నొకభాగము (అని కొందఱు); 4 నం
కానుకృతిము

కోవరము దే వి. శత్రువులెత్తినచ్చుటను దెలిసి
కొనుటకై యుంచు కావలి. రూ-కోవురము:
చూ, రక్షణము

కోవా వా. వి. పంచదార కలిపిన పాలుముద్ద
చూ, భక్ష్యము, (కోవాబిల్లలు-మాద పేద
అనియు వాడుక)

కోవి వా. వి. 1. సన్యాసివాళ్ళము. రూ- (కోవి-
కోలి-కోలు చూ, నాళ్ళము. 5, 2. నాళ్ళ
ము చూ, లాడము.

కోవిదారము సం వి అ. పుం కాంచనము*
చూ, యుగవశ్యకము.

కోవిమడు సం వి అ. పుం చేదువరి చూ,
విద్వాంసుడు

కోవు దే వి ఆర్జునందగు ధ్వజ్యునకరణము.
కాళ్ళ. 2, ఆ 35 చూ, హూహూ

కోవురము. దే వి చూ, రూ-కోవరము. స్వారి,
ఆ. 54

కోవెల చూ, రూ-కోగెల-కోయిల. (గుడి -
ఉ, రా 7, ఆ 26, క్షోకిలము -య. 2,
ఆ 49)

కోశకారము సం వి అ. పుం. ఒకరకము
చెఱుకు* చూ, రసాలము 8, 2. కొబ్బరి*
చూ, నారికేళము, 8 కన్ను చూ. లోచనము,
4. నమ్మదుంప * చూ, సుపుష్పము,
5 పట్టుపురుగు* చూ, పురుగు

కోశదివ్యము అం దివ్యములుండింటిలో నొకటి
చూ, దివ్యములు. (దివ్యప్రమాణభేదము: గ
పేర 'దివ్యయోగ' అనుదానికి 'దివ్యయోగ

అని పరించి పృథాశంకువానికిని పేరు అని కొందఱు.)

కోశపదము ఆరూఢమెనిమిదివిధములు. అందులో నిది యొకటి. దీనినే కోశారూఢమందును చూ, ఆరూఢము

కోశఫల. సం వి. ఆ. శ్రీ. 1 రాజకోశాతకిః చూ, బీఱ. 2, 2 ములుదోస* చూ, దోస; 8. తక్కిలపుపండు చూ, వైజయంతి.

కోశఫలము సం వి. ఆ. న. 1. తక్కిలముః; చూ, వైజయంతి, 2. తక్కిలపుపండు చూ, వైజయంతి.

కోశము. సం వి. ఆ. పుం, న రూ-కోశము 1. కత్తియెఱ చూ, నివోశము; 2 గ్రుడ్డు, చూ, పేకికోశము, 3 పెసలు లోనగువాని పైపాట్టు చూ, బరడు, 4 బొజిక్కాయబరడు చూ, బరడు, (వైపెంప కండకాయలన్నియు నిండుజేరును ఉదా — మారేడు — వెలగ — ఆపబ మొ). 5. బొక్కినము. “కోశాగారము” చూ, పంటసాల, 6 పొత్తము, పొత్తములగుంపు, నిఘంటువు (అనికొందఱు) “కోశవాచాన్య” చూ, పుస్తకము, 7 శాస్త్రము చూ, శాస్త్రములు; 8 కిరణి పోసిన వెండి బంగారముల ముద్ద చూ, లోహము. 1, 9 దేహము చూ, శరీరము, 10 సోగసు చూ, సౌందర్యము, 11 యోని లోపలితావు చూ, భగము 12, 12. వట్ట చూ, వృషణము, 13 మగగుఱి చూ, శివుము, 14 పూమొగ్గ చూ, మొగ్గ 1, 15. ఇల్లు చూ, సదనము. 1, 16. జాతి ఫలము చూ, జాతికాయ, 17. కడుపు చూ, భూరిణము. 1, 18, చమకము* చూ, పాత్రము 6, 19 యోనిః చూ, భగము 12; పుం. 20. నెమలితోక మొదలు; 21. కడుపునట్ల నడిమిభాగము; 22. సప్తాంగములలో

నొకటి చూ, సప్తాంగములు. (చూ, అంగము 9.) (ఇందు కొన్ని పుంలింగములనియు, కొన్ని నపుంసకలింగములనియు, కొన్ని పుం, న. లింగములనియు భిన్నాభిప్రాయములు కానబడుచున్నవి)

కోశములు. అం. తత్సవీమయమున పంచకోశములు. — అన్నమయము, ప్రాణమయము, మనోమయము, విజ్ఞానమయము, ఆనందమయము. (5)

కోశలము సం. వి. ఆ. పుం రూ-కోశలము. ఆయోధ్యాపట్టణము చూ, దేశము.

కోశాంగము. సం. వి. ఆ. న. ఇత్యేతము చూ, ఖరచ్చదము

కోశాతకి. సం. వి. ఈ శ్రీ. 1 ఆవడ* చూ, బీఱ. 2, 2 ఉత్తరేసు* చూ, వైఖరికము, 3 పకోలిక* చూ, పొట్టి, 4 బదరి* చూ, రేగు, 5 బడబొగ్గి చూ, వన్నె

కోశాత్ఫలము సం. వి. ఆ. పుం ప్లాణేయమను గృంధ్యము* చూ, రాజార్హము

కోశామృతము సం. వి. ఆ. పుం కొండమామిడి, తుమ్మెదమామిడి (అని కొందఱు)* చూ, మామిడి.

కోశారూఢము అం చూ, కోశపదము

కోశావర్తి. అం. అశ్వశాస్త్రమునందలి అశుభావర్తములలో నొకటి చూ, అశుభావర్తములు

కోశి సం. వి. ఈ శ్రీ. రూ-కోషి మీఁగాలు సగము కప్పియుండు ఇనుపపాదరత్న చూ, పాదుక

కోశిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 మల్లేత్రీక* చూ, మొల్ల, 2. బిచ్చగానికిన్నె చూ, పాత్రము. 6. (రూ-కోషిక.)

కోశిల. సం. వి. ఆ. శ్రీ. ముద్దపరి*. చూ, పెబ్బ

కోశోపసంఘము. సం. వి. అ. న. రేల* చూ,
తేల.

కోవకము. సం. వి. అ. పుం. 1 గుడ్డు చూ,
పేకికోశము 2 వట్టు చూ, పువణము

కోవకారము సం. వి. అ. పుం. 1 చెఱకు*
చూ, రసాలము 8, 2 ఒకరకము చెఱకు*
చూ, రసాలము 8, 3 ఒకరకము కీటకము
చూ, పురుగు

కోవచంచువు సం. వి. ఉ. పుం. బెగ్గరు చూ,
సారసము

కోవఫల. సం. వి. అ. స్త్రీ. వీతఘోష* చూ,
మృదుదుగ్గము.

కోవఫలము సం. వి. అ. న. చూ, కోశఫలము
కోవము సం. వి. అ. పుం. న. చూ, రూ-
కోశము

కోవల. సం. వి. అ. స్త్రీ. అయోధ్యాపట్టణము
చూ, కోశలము.

కోవకాయిక. సం. వి. అ. స్త్రీ. ఘరిక చూ,
రిప్పి 2.

కోవాతికము. సం. వి. అ. పుం. కేళము చూ,
వెండుగ్గ 1.

కోవాతికి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. బడరి* చూ,
రేగు.

కోషి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. చూ, రూ-కోశి
కోషిక. సం. వి. అ. స్త్రీ. చూ, రూ-కోశిక.

కోట్టు వై వి. = శుష్క చెంగల్యకోట్టు* చూ,
పారిభాష్యము. (వీర్యపుష్టిచేయును. దద్దు శుష్క
నివారించును)

కోస్త్రీ. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1 రూ-కోస్త్రీ
అడుగునక్క చూ, స్పృగాలము, 2 నల్లవేల
గుమ్మడు* చూ, భూమికర్కారపు,
8 నీటిపిప్పలి* చూ, పిప్పలి. 1.

కోస్తము. సం. వి. అ. పుం. 1. లోకడుపు* చూ,
భూగణము 1, 2. సామగ్రిలుంచెడుకోటు:

చూ, పంటసాల; 8. ఇంటిలోపలియిల్లు; చూ,
సదనము 1; 4 గాదె చూ, పంటసాల,
విణ. 5. తనకుసంబంధించిడి; చూ, స్వకీయము*
కోవజలము సం. వి. అ. న. 1 అత్తెసర చూ,
సఖంపచము, 2 ఇంచుకవేడినీరు* చూ, నీరు 1
కోవ్వము. సం. వి. అ. న. 1. ఇంచుకవేడి
చూ, మందోవ్వము (చూ, వేడిమి.) విణ. 2.
ఇంచుక వేడిమికలది. చూ, మందోవ్వము,
(చూ, వేడిమి)

కోసము వా అవ్య నిమిత్తమును వెలుపునది.
“దానికోసము-వానికోసము”

కోసల సం. వి. అ. స్త్రీ. కోసలపురి చూ, దేశము.
కోసలనాటి బ్రాహ్మణులు సా చూ, రూ-
కాసలనాటిబ్రాహ్మణులు

కోసలము. సం. వి. అ. పుం. 1. ఏబదియాలు
దేశములలో నొకటి చూ, దేశము,
2 అగ్ని చూ, వేన్న.

కోసలాత్మజ. సం. వి. అ. స్త్రీ. కాసల్యాదేవి,
దశరథుని పెద్దభార్య, స్త్రీరాయనితల్లి కాశల్య-
రూ-కాసల్య.

కోసలేయులు వా వి. బ. చూ, కోసలనాటి
బ్రాహ్మణులు

కోసలాత్తర. సం. వి. అ. స్త్రీ. కోసలాత్తర
దేశస్త్రీ: చూ, స్త్రీ.

కోసు వై. వి. = కోశి. చెండువేలవిండ్ల పట్టు
కోలడి* చూ, పరుపు. 2

కోసుగడ్డ వా. వి. (కాలిఫ్లవర్) శరీరమంతను
శుభ్రపఱుచుచుండు

కోస్తా వా వి. సముద్రాతీతప్రాంత ప్రదేశము.

కోహకము. సం. వి. అ. పుం. దేహమణించు
కోస్త పిల్లి చూ, మాడ్డాలము.

కోహటకుడు సం. వి. అ. పుం. దొమ్మరవాడు
చూ, వంశనర్తి

కోహటికుండు సం వి. ఆ పుం —వై—

కోహళము సం. వి. ఆ పుం. 1 బాకా,
కాహళమునవాద్యము చూ, వీణ, 2. బజాటు
మాట చూ, వ్యాఖ్యాతము 2, 8 నుద్య
భేదము చూ, సుర. 2

కోహళీయము ఆం భరతశాస్త్ర గ్రంథములలో
నాటి చూ, భరతశాస్త్ర గ్రంథములు.

కోహళుండు. సం వి ఆ పుం 1 నాట్యశాస్త్ర
ప్రవర్తకుడైన కోహళుండను మని చూ,
ముని 1, ఆం 2 శాస్త్రప్రవర్తకులలో
నొకడు చూ, శాస్త్రప్రవర్తకులు.

కోహళ దే వి పరిహాసమునందగు ధ్వన్యను
కరణము. ఆము 4 ఆ 35 చూ, హూహూ

కోళ. దే విణ 1. ఆత్మరస్యమునొందినవాడు.
ఆం, భా. త్వు వి 9 చూ, విలక్షుండు,
2 పిటికి. చూ, వెజుపరి.

కోళేతనము దే. వి భయశీలత్వము చూ,
వెజుపు

కా.

కా దే వి వృత్తియంగు కానశబ్దమునకు మీఁది
వర్ణము లోపింపఁగా మిగిలినరూపము “కాఁ
దీఁగ.” మొ చూ, రూ-కవును.

కాంకము సం వి. ఆ. పుం కాంకమను దేశ
ము చూ, దేశము.

కాంకిణము సం. వి. ఆ. పుం. రూ-కాంకిణము
చూ, దేశము

కాంచము. సం. వి. ఆ పుం. కాంచపర్వతము
చూ, పర్వతము.

కాండిన్యము. సం. వి ఆ. పుం. 1. పెద్దతుమ్మి*
చూ, తుమ్మికి, 2. వెళ్ళినవాని తొమ్మిది
నూత్రములలో నొకటి చూ, కల్పనూత్ర
ములు.

కాండిన్యస. ఆం గోత్రములలో నొకటి ప్రసరం.

వశిష్ఠ (వాశిష్ఠ) మైత్రావరణ, కాండిన్యః
చూ, గోత్రము (చూ, ప్రవరము.)

కాండిన్యండు సం వి. ఆ పుం. విష్ణుగ్రంథము,
కాండిన్యండను ఋషి చూ, ముని. 1.

కాంతి సం. వి ఈ స్త్రీ రేణుకయను గంధ
ద్రవ్యము * చూ, రాజార్జును

కాంతికుండు సం. విణ. ఈ లెక్కాధారమున
ప్రాసీకుండు.

కాంతేయము సం. వి ఆ. పుం ఏణుమద్ది*.
చూ, మద్ది

కాంగిలి. వై. వి. 1=చూ, రూ-కవుఁగిలి. ఆం. 2
చూ, కళలు. 3. (చూ; గళస్వనము)

కాంగిలించు. వై. స. క్రి. చూ, రూ-కవుఁగి
లించు.

కాంగిలింత వై. వి. చూ, రూ-కవుఁగిలింత.

కాంగిలింపు. వై. వి: చూ, రూ-కవుఁగిలింపు.

కా శు. వై వి=కపింజల రసి 1, ఆ 115.
రూ-కంజు- కముంజు- కయింజు- కవుంజు-
కైంజు-కయిదు-కైదు, (సం ప) —కపింజల
ము, కలానువాది- రూ-కాలానువాది.

కాకృత్యము సం వి. ఆ న. 1 అకార్యము
చేయుట, 2 పశ్చాత్తాపపడుట చూ, పశ్చా
త్తాపము

కాక్కుటకుందలము. సం వి. ఆ పుం. కొండ
చిలువ చూ, సర్పము.

కాక్కుటికుండు. సం. వి. ఆ. పుం 1 కపటము
కలవాండు చూ, కపటి, 2 చేరువ చేయించు
బోయెడివాడు.

కాక్షింభర్యము సం వి ఆ. న. పొట్టపోసికొను
వానితనము

కాక్షేయకము సం. వి. ఆ పుం. కత్తి చూ,
రిష్టి. 2

కామ్య దేశ వి. చూ. రూ-కవుచే.

కౌటకుడు సం వి అ పు మ్మగపత్నీయ
లనుజంపి విక్రయించి జీవించువాడు చూ,
జైతంపిడుడు

కౌటజము. సం. వి అ. పుం కొడిసె* చూ,
వత్సకము

కౌటతత్తుడు సం. వి అ పుం స్వతంత్రముగా
పనిచేయు వడ్డంగి ఎ, స్వర్ణకారుడు

కౌటిలికుడు. సం. వి అ పుం. 1 అగపాలె
చూ, స్వర్ణకారుడు, 2 దుష్టుడు చూ,
వ్యాధుడు 2

కౌటిల్యము. సం వి అ న వంకరతనము (రూ-
కుటిలము)

కౌటిల్యుడు సం వి అ. పుం వాత్సర్యము
ముని చూ, ముని 1

కౌడుతై. వి. 1 = కపటము చూ వ్యాజము 1,
2. మోసము* చూ, వంగన (రూ-కవుడు)

కౌణపదంతుడు. సం. వి. అ పుం. భీష్ముడు
చూ, కాంతనవుడు

కౌణవుడు. సం వి అ పుం వైశ్యుడు:
చూ, మూలశ్రీడు.

కౌతుకము సం వి అ. న 1 తమి, తనాతనా,
అనుభవింపని కోరికయందలి యాశ చూ,
వాంఛ, 2 కోరిక చూ, వాంఛ, 3 పెండ్లి
యందు చేతగట్టుకొనెడు తోరము చూ,
వ్రతసూత్రము, 4 ఉత్సవము చూ, పండుగ 2,
5. శ్రీపురుషోపనిషాసము చూ, పరిహాసము,
6 వైవేచిన్మేలు చూ, శుభము. 1,
7. ఆనందము చూ, సంతోషము, 8 పాట
లోనగు సుఖము చూ, సంతోషము, 9
శృంగి చూ, వివాహము, 10 జీవేంద్యుని
తేరు చూ, శకటము 1

కౌతూహలము. సం వి. అ న తమి చూ,
కౌతుకము. 1. (నై 6, అ 8)

కౌద్రవికము సం. వి. అ. న. సావర్నలవణము
చూ, లవణము 1.

కౌద్రవీణము. సం విణ ఆర్ణవండునది (పాలము):
చూ, భూమి 1.

కౌను జే వి చూ, రూ-కవును (వింటినడుము:-
“న. పిడికెడు కౌనుగొప్పఁగ వి ప్రేమఁ
దిగ్వికర్మసమాంగి జేసిలే, బిడికెడు కౌనుఁ
గొప్పఁబయఁజేర్చు గుణంబును గంటినందు.”
ఆము 1, ఆ 9 (వృత్తియందని పూర్వపదం
బగునపుడును వర్ణంబునకు వికల్పంబుగ లోపం
బగు “అసదు కౌండిగ యల్లాదునుండ.”
భార, విరా 4, ఆ 26 నూదిజగాకవున్,
లేగుట్రునునుంగవున్ అని ఉత్తరపదముగా
నుండునపుడు అంత్యోకారంబునకు లోపము
గలుగ కొండలు చెప్పియున్నారు, శ ర.)

కౌపము సం. వి. అ న. నూతినీరు చూ, నలలము
కౌపీనము సం. వి. అ. న 1 = గోణము గోచి
చూ, బొట్టు, 2. అకార్యము* చూ, వ్యర్థ
కము 2, 3 శ్రీపురుషోప గుటి చూ,
భగము 12, పుం 4. కదలుట: చూ, లోలము,
5 ఎలుపు చూ, వర్ణము. 6, 6 మనస్సు
చూ, హృదయము

కౌపోదకి. సం వి. ఈ. శ్రీ. విష్ణువుయొక్క-
గద చూ, బాణము 1. (రూ-కౌమోదకి.)

కౌశేరము. సం వి అ న 1. చెంగల్వకోష్ఠ*
చూ, పారిభాష్యము, 2 పాటుపిండి కలిపి
వండి: పిండివంట చూ, భక్ష్యము

కౌమారము సం వి. అ. న. 1 బాల్యమునకు
అవవివయోవస్థ (మూడవయేడు మొదలు
ఎనిమిదేండ్లవఱకునైన పౌరుషము) చూ,
వయస్సు 1, అం 2 అవస్థలు నాలుగింటిలో
నొకటి చూ, అవస్థలు.

కౌమారి అం 1 బ్రాహ్మ్యుని సప్తమాతృకలలో
నొకతై చూ, మాతృకలు: 2. దుర్గ చూ,
పార్వతి, 1

కామారీదైవతంత్రము అం శివప్రార్థనములగు చతుష్పాతంత్రములలో నొకటి చూ, తంత్రములు.

కామదము. సం. వి. ఆ. పుం. కార్తికమాసము చూ, మాసము. 1

కామది సం. వి ఈ శ్రీ. 1 రూ-మది చంద్రిక చూ, వెన్నెల, 2 ఉత్పన్నము, కార్తికోత్పన్నము (అని కొందఱు) చూ, పండుగ 2, 8. ఒకానొక గ్రంథము. "సిద్ధాంతకామది", పా 4. ఒకానొక వృత్తము. ఇదిబిక్కిలక్క పాదమునందు న, త, త గురువులతోఁగూడి అతింట యతి గలిగి పదవధందస్సుచంద్రుఁ బుట్టిన వృత్తము. ఉదా — "మునిమతా కా - మదివృత్త మే, ప్పను నతాంగం- బులక వడ్డ్యతిక, చునిమెఁ, తాల- ద్ద్య భూపుత్రీకై, కినుక రావ- ష్టితికుండనక."

కామదీచారము. సం. వి ఆ పుం, న ఆశ్వయుజ పూర్ణిమ, శరత్కాలపూర్ణిమ చూ, పుష్పము కామదీచువు. సం వి. ఉ. పుం. దీపపుస్తంభము, కిఖితరవు చూ, స్తంభము 1.

కామదీపతి సం వి. ఇ పుం చేందరుడు చూ, చంద్రికుడు

కామదీవృత్తము సం. వి. ఆ పుం చూ, కామదీచువు.

కామోదకి సం వి. ఈ శ్రీ. చూ, రూ- కామోదకి

కామోది సం వి ఈ శ్రీ — వై —

కాయ జే వి. 1 తుద్రజలచరము చూ, మత్స్యము. 1, 2 చేపమోదిపాలను చూ, శల్కము. 8

కారవులు పా. తురురాజయొక్క సంతతి

కారవ్యము. సం. వి ఆ. పుం జేమయోని సర్ప విశేషము: చూ, సర్పము.

కారవ్యుడు. సం. వి ఆ పుం. కార వెయుండు, కురువంశజుండు.

కారు జే. వి వర్షాధిక్యము, రూ- కపుర మాంస 8, ఆ. 199 చూ, వర్షము 6.

కారులు. జే వి బ నాట్యగతిభేదము. చూ, నాటకము 1

కార్వము సం వి ఆ పుం వృద్ధికరాశి చూ, రాశి 2.

కార్వము. సం వి ఆ న. రతిబంధవిశేషము చూ, రతిబంధము

కాలకేయుండు సం వి ఆ పుం అసతీపుత్రుండు: చూ, పుత్రుండు 1

కాలకీనేయుండు. సం. వి. ఆ పుం భీతుకియైన పతివ్రతకొడుకు చూ, పుత్రుండు. 1 (రూ- కాలకేయుండు)

కాలకేయుండు సం వి ఆ పుం 1 — వై. — 2. రూ-కాలకేరుండు జంపటాలి కొడుకు చూ, పుత్రుండు 1

కాలకేరుండు సం వి ఆ పుం — వై. —

కాలవ అం బవాదికరణములుపరునాకటింటిలో నొకటి. చూ, కరణము. 14 (చూ కరణములు. 2)

కాలికుడు. సం. వి ఆ పుం చూ, పాపండుండు.

కాలీనము సం వి ఆ న 1 గొప్పవంశమునం దలి పుట్టుక, 2 శ్రీపురుషుల గుటి చూ, భగము 12, 8 పశుపత్యైదుల జేగడము చూ, యుద్ధము, 4 జేగడము చూ, యుద్ధము; 5 నిందింపఁదగినపని చూ, ప్రయోజనము. 1, 6. అపవాదము చూ, నింద. 1

కాలీర. సం వి ఆ శ్రీ. కర్కటశృంగి* చూ, శృంగి.

కాలు. జే వి. పట్టా. రూ-కవులు రాజులు లోనగువారు ప్రజలు లోనగువారికిచ్చునట్టి యొడ్రంగిదిక, అభయ పత్రిక. "కాలు కర్కటాలు." చూ, ముచ్చిలకా.

కౌలుండు. సం. వి. అ. పుం. కాలవత్సమండు
చూ ఆస్వయికుండు.

కాలత్తీనము సం. విణ ఉలవలుపండునది(నేల).
రూ-కాశుత్తీనము చూ, భూమి. 1.

కాలేయకము సం. వి. అ. పుం. 1. కుక్క
చూ, కునకము, విణ 2 మంచితలమున
బుట్టినది

కాలేయకండు సం. వి. అ. పుం. 1 కులీనుండు
చూ, సజ్జనుండు; 2 ఇంద్రుండు చూ,
వేలుపు తేండు, 3 మిక్కిలి శ్రీలోలుండు
చూ, వలపు కాండు

కాలేయండు సం. విణ. కులీనుండు చూ,
సజ్జనుండు.

కాల్యండు సం. వి. —పై —

కాశక. సం. వి. అ. శ్రీ 1. పృమిద చూ,
పృమిదే (చూ, పాత్రము. 6), 2 గిన్నె.
చూ, పాత్రము. 6

కాశము. సం. వి. అ. న. కాన్యకబుము చూ,
దేశము.

కాశలము సం. వి. అ. న. నేర్పరితనము చూ
సామర్థ్యము 1 (రూ-కాశలము.)

కాశలి సం. వి. ఈ శ్రీ 1 కుశలపృశ్చము
చూ, స్వాగతము. 2 వర్తమానము చూ
సందేశము

కాశలేయండు సం. వి. అ. పుం. శ్రీరాముండు.
చూ, రాముండు

కాశల్య సం. వి. అ. శ్రీ చూ, కోసలాత్మజ
కాశల్యము. సం. వి. అ. న. చూ, రూ-కాశలము.
కాశాంబి. సం. వి. ఈ శ్రీ వత్సపట్టణము
చూ, దేశము.

కాశిపీయుండు. సం. వి. అ. పుం. శ్రీరాముండు.
చూ, రాముండు

కాశికఫలము. సం. వి. అ. పుం. కొబ్బరి* చూ,
నారికేళము

కాశికము సం. వి. అ. పుం. 1. గుగ్గిలము*
చూ, మహిసాక్షి; 2 గుడ్డగూబ: చూ, సకి
సంపుటలుంగు, 3. నకులము చూ, ముంగిస
4. అశ్వశర్మము* చూ, మద్ది. 5 ఖాంబి.
మొదలగు బొక్కసమునకు అంగము, అ. 6.
శృంగారకసము, రసములు తొమ్మిదింటి
లో నొకటి చూ, రసములు.

కాశికన. అం గోత్రములలో నొకటి చూ,
గోత్రములు. పృవరము- వైశ్వామిత్ర. అను
వర్ణన, కాశిక చూ, గోత్రము. 18

కాశికాత్మజుండు సం. వి. అ. పుం. అద్భుతుండు.
చూ, విజయుండు

కాశికాయుధము సం. వి. అ. న. ఇంద్రధనుస్సు
చూ, బాణము 1

కాశికారాతి సం. వి. అ. పుం. కాశి* చూ,
వాయుసము 1.

కాశికి. సం. వి. ఈ శ్రీ 1. గౌరి చూ, పా
ర్వతి 1, 2. కాశికియను గోదావరీనది చూ,
నది, 3. కాశికియను గ్రంథము, 4 అదవిలోని
యిల్లు* చూ, సదనము 1, 5. పిల్లి యొక్క
వసుసము చూ, వాంతి.

కాశికిపతి సం. వి. ఇ. పుం. ఈశానుండు, ఈశా
నరునిండు చూ, శివుండు.

కాశికుండు సం. వి. అ. పుం. 1 విశ్వామిత్రుండు
చూ ముని 1, 2 ఇంద్రుండు చూ, వే
లుపు తేండు, 3 నిఘంటువు తెలిసినవాడు,
4. పాములవాడు చూ, వ్యాధిగామి,
5. కుమ్మరివాడు చూ, మృత్యురండు;
6 సామవేదమున జెప్పెడి బుల్లివొక్క* చూ,
యజ్ఞకర్త

కాశికోజ్యము సం. వి. అ. పుం. కాఖోట* చూ,
బరివెంక

కాశితక్తి సం. వి. ఈ శ్రీ అగస్త్యుని పెండ్లా
ము, రూ-కాపీతకి: చూ, భార్య 1.

కాశీయము. సం. వి. ఆ. పుం. కాశీయమను మే
ఘము చూ, మేఘము. 1. 2 కాశీయమను
బాణము చూ, బాణము. 1; విణ 3 రూ-

కాశీయము, పట్టుది (చీర) చూ, వస్త్రము.
కాశీకుడు సం. వి. ఆ. పుం. విశ్వామిత్రుడు,
రూ-కాశీకుడు చూ, ముని. 1.

కాశీకి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1: చూ, రూ-కాశీకి.
2 గారి చూ, పార్శ్వ. 1.

కాశీతకము అం. వైభావనసూత్రములు తొ
మ్మిదింటిలో నొకటి చూ, కల్పనూత్రములు
కాశీతకి సం. వి. ఈ. స్త్రీ చూ, రూ-కాశీతకి
కాశీయము. సం. విణ చూ, రూ-కాశీయ
ము 3

కాసలి. అం. భిన్నపంచమివిభావ చూ, భావ. 1
(చూ, భిన్నపంచమివిభావ)

కాసల్య. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. చూ, రూ-కాసల్య
కాసల్యజని. సం. వి. ఇ. పుం. శ్రీరాముడు
చూ. రాముడు.

కాసల్యపరిణయము. పా ఈగ్రంథమునకు కర్త
శ్రీపాద వేంకటాచల కవి (19వ శతాబ్ది)

కాసల్యుడు. సం. వి. ఆ. పుం. కాసల్యుడన
రాజు చూ, రాజు. 1

కాసీద్యము. సం. వి. ఆ. న. 1 కుసీదభావము,
2 ఆలస్యము చూ, విలంబము 1, 3 కుసీకి
పాటు చూ, ప్రసూల

కాసు. జీ. వి. సంజాతా చూ, హంసము,

కాసుభము. సం. వి. ఆ. న. 1. కుసుమధాన్య
ము: చూ, ధాన్యము; పుం. 2.
అడవికుసుమపువ్వు: చూ, వహ్నిశిఖము 2.
విణ. 3 కుసుమపువ్వుచేత నెఱ్ఱనైనది చూ,
వర్తము. 8.

కాసుల్లి. సం. విణ. 8. 2. —

కాసుమము. సం. వి. ఆ. న. 1. కాశీయము.

మకరందము, 2 కుసుమధాన్యము చూ, ధా
న్యము

కాసుమేపరి. జీ. వి. పలలాసి. (అం. భా. తృ
వి. 6.)

కాస్మతికుడు సం. వి. ఆ. పుం. ఇంద్రగ్రీవాల
ము మొదలగు గారడీ విద్యలు చేయువాడు
చూ, ప్రాతిహాసకుడు.

కాస్మభము. సం. వి. ఆ. పుం. విష్ణు వక్షస్థలము
నందలి చుటి చూ, రత్నము 1

కాస్మభవత్నాడు సం. వి. ఆ. పుం. వెన్నుడు
చూ, విష్ణువు 1

కాకుత్స్థీయము. సం. విణ రూ-కాకుత్స్థీయము
చూ, భూమి 1

క్కు

క్కుయి సం. వి. ఇ. పుం. చిందపిట్ట, చూ, పిన్న
గిద్ద

క్కు

క్కుక్కువృత్తుములు. పా ఇందలిజాతులు సామాన్య
ముగా తీగెలుగానుండి ప్రాప్తమగు కనుకూల
మగు నులితీగెలు గలిగియుండును అండాశ
యములను క్రింజల్కములను వేలువేలు పు
వ్వుములందుండును, ఇందలి ముఖ్యజాతులు.-
గుమ్మడి, కాంకర, బూడిదగుమ్మడి. ఆనబ,
పొట్ల బీజ మొ

క్కుకాసెకు. పా. ఇదియొక నీటి పరిమాణము ఒక
సెకను కొక ఘనపుట దుగు పాటుటకు
య్యవముగ (యునిట్) తీసికొందురు ఈ పరి
మాణమునకు 'క్కుకాసెకు' అని పేరు

కర్క

క్రింగు, జీ వి 1 మోచుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము చూ, హూహూ.

క్రించేజి జీ దర్శి క్రి విం శీఘ్రముగా, రూడి త్వర్ధకము చూ, వేగము 8 (రూ-క్రించేర.)

క్రింత వై. వి 1 సంఘత్యన భాగ 10, స్పం. 1717. చూ, మార్గము 1, 2=రంధ్ర-

గర్జ. చిల్లి జై 2 అ. 68 చూ, రంధ్రము. 1, జీ వి 8 పెండ్లికొడుకువారు పెండ్లిహంతునకు దీసికొనిపోయెడి ప్రధాన ద్రవ్యము

అము 6, అ 180, 4 రక్కే. హరిశ్చ 2, భా 648 చూ, సభ 2

క్రిందనము సం వి అ న 1=క్రిందు అప్పు, ఆర్తకంఠధ్వని చూ, స్వరము 2, 2=క్రిందు ఏడ్చు, ధ్వనియుక్త రోదనము చూ, స్వరము.

2, 8=క్రింద. ముద్దమందలి భటులమ్రోత చూ, స్వరము 2, 4. పిలుపు చూ, సంబోధనము, పుం. 5 పిల్లి చూ, మార్గాలము.

క్రిందితము సం వి అ న 1. ఏడ్చు, మోఱు పైకి ఏడ్చుట చూ, స్వరము 2, 2 పిలుపు చూ, సంబోధనము.

క్రిందిలు వై అ క్రి రూ-క్రిందిల్లు మోగించు చూ, శబ్దించు.

క్రిందిల్లు వై అ క్రి.—వై — వీర. 4, అ 62 క్రింపు. వై. వి 1=క్రింద మోగించి భార

శాం. 4, అ 412 చూ, స్వరము 2, 2=క్రింద ఆతివారుణధ్వని చూ, స్వరము. 2, 8 సం

దడి చూ, స్వరము 2, 4. ఉపద్రవము హరి. పూ 8, అ 182 చూ, విపత్తు, 5 అతిశయము చూ, హెచ్చు 2, 6. తఱచు. భార

దోర్. 8, అ 6 చూ, మొత్తము, అ. క్రి. 7. మోగించు చూ, శబ్దించు, 8 ఉపహాసించు.

భార. అను. 4, అ, 288: చూ, విలపించు.

క్రిందుకయ్యము ద్వవి దొమ్మియుద్ధము. భార. భీష్మ 2, అ 880: చూ, యుద్ధము.

క్రిందుకొను ద్వ. అ క్రి 1 అతిశయించు. జై 7 అ. 74 చూ, ముక్కురించు, 2 తఱచు భార అర. 4, అ. 406 చూ, దండ

డించు. (ప్రే క్రిందుకొలుపు) క్రింప జీ వి 1 రూ-కంప చూ, ముండ్లను బుట్టు, 2. కంటకాదిభారము చూ, ప్రాచీనము 1.

క్రికచ సం వి. అ శ్రీ కేతకీ* చూ, మొగలి క్రికచచ్చదము సం. వి అ పుం —వై —

క్రికచపత్రము సం వి అ పుం. పాలరేతకు, తేతు (అని కొండలు)* చూ, భారంగి క్రికచపాదము సం వి అ పుం తొండ చూ, సరటుము

క్రికిచప్పసి సం. వి ఈ శ్రీ. అంపపుతోక చేప, కయ్యయన చేప చూ, మత్స్యము. 1 క్రికచము సం. వి అ పుం. 1=కరగసము రంపము చూ, అంపము, 2 కిరీరము* చూ, వెలుతురు, అం 8 = కరగసము ధనుశ్వేదమునందలి ముప్పదిరెండా ముద్దములలో నొకటి చూ, ముప్పదిరెండాయుధములు (చూ, బాణము. 1)

క్రికచారకము సం వి అ పుం గుజ్జపుకొరడా చూ, మునికోల 2 క్రికణము సం వి అ పుం పిన్నకక్కెర చూ, బకము

క్రికరము సం వి అ పుం. 1=కక్కెర. —వై —, 2 రంపము చూ అంపము, 8. కిరీరము* చూ, వెలుతురు క్రికరుండు సం వి అ పుం పేదవాడు* చూ, బీదవాడు

క్రిక్కిన. వై వి అ =కర్కశ. కరిసము వై 5 అ. 116 చూ, బెడిదము.

కృష్ణ జే వి 1 కడుపునవికాగమెత్తి తిన్నది
వెడల నుమియుట చూ, వాంతి, 2. కష్ట
తెవులు చూ, వాంతి, స క్రి 3 కడుపున
వికారమెత్తి తిన్నది వెడలనుమియు చూ, వెళ్ల
గొట్టు.

కృష్ణకు జే. వి చూ, క్రష్ణ
కృష్ణన జే దగ్గి క్రి విణ చూ, క్రంచేఱ
(రూ-గృక్ష్ణ-గృష్ణ-కృష్ణ-కృష్ణ-కృష్ణ)
కృక్ష్ణ. జే వి = కృక్రక చూ, రూ- క
క్రక

క్రచ్చే జే వి కాంక్ష చూ, వాంఛ (రూ-
కృచ్చే-కచ్చే)

కృచ్చే జే ద్ర క్రి విణ (కృచ్చు + అణ్)
కృంచణ భార ఉద్యో 1, ఆ 176, రా
య, కాం 1447 చూ, వేగము 3, 2. వి
వ్యల్యమముగా. భార ఆర 7, ఆ, 867.

కృచ్చే జే వి 1 కాంక్ష చూ, వాంఛ,
2 మాలిన్యము చూ, మలినము, 3. వేనినతా
డు లోనగువానియం మపయంతము ని తృ
ణాదుల యంతము, స. క్రి 4 చూ కొను
రామా 5 ఆ 199 చూ, వేష్టించు

కృచ్చేకొను జే 4 క్రి చుట్టుకొను. వసు 4.
ఆ 67 చూ, వేష్టించు

కృతుచతుష్టయము అం. పృథమచతుష్టయము,
ద్వితీయాక్షయము, తృతీయాతిరాశ్రయము, జ్యోతి
ష్టయము. (4)

కృతుచతుష్టయ అం వీరు విశ్వేదేవులు పదిమంది
లోనివారు చూ, విశ్వేదేవులు

కృతుద్వందీ సం. వి జ్. పుం. జేన్నపుగొంగ
చూ, శివుడు

కృతుపతువు. సం. వి. ఉ. పుం. గుఱ్ఱము చూ,
నాయము

కృతుపావకము సం. వి అ. పుం. యజ్ఞవహ్ని
చూ, వహ్ని. 1.

కృతుపురుషుడు సం. వి అ. పుం. వెన్నుడు
చూ, విష్ణువు

కృతుభుజుడు. సం. వి జ్. పుం. జన్నపుదిండి,
జేవత చూ, జేలుపు

కృతురాజము. సం. వి అ. పుం. రాజనాయ
యజ్ఞము. చూ, యజ్ఞము

క్రతువు. సం. వి ఉ. పుం. 1. జన్మము, యూప
స్తంభముగల యజ్ఞము (అని కొందఱు) చూ,
యజ్ఞము, 2 సప్తబుధులలో నొకడు
(చూ, బుధు) చూ, ముని 1, 8 విశ్వేదేవ
విశ్వము చూ, దేవతావిశ్వము; 4 కృచా
గృణు: చూ, స్తవము, 5. బూడిద. చూ, భ
స్మము, 6. పెసరపప్పు: చూ, నూపము, అం 7
బ్రహ్మల తామ్రండుగురిలో నొకడు చూ,
బ్రహ్మ. 1.

క్రతూత్తమము సం. వి. అ. పుం. చూ. కృతు
రాజము.

కృధనకము సం. వి. అ. న. సితాగుంపు చూ,
రాజార్జును

కృధనము సం. వి అ. న. కొల చూ, వధము.

కృష్ణ. జే దగ్గి క్రి విణ 1 యుడిత్యర్థకము,
కృంచణ, భార సభా 2, ఆ 268 చూ,
వేగము 3, 2. పశ్చాద్ధర్థకము భార సభా. 2,
ఆ 208 చూ, పిమ్మట, 3. పునర్ధర్థకము.
భార అది 3, ఆ 168, చూ, వెండియు

క్రన్నన జే దగ్గి శిఖ్యువుగా, యుడిత్యర్థకము
అం భా త్మ 71, చూ, వేగము 3.

కృనుకుడు సం. వి అ. పుం. క్రీ. వేదము
కుడు క్రమాంతము జదివినవాడు

క్రమస్థదము సం. వి. అ. పుం. చూ, జిల్లేడు*

క్రమణము సం. వి. అ. న. అడుగిడుట: చూ
పాదము 1.

కృమిభృష్టము. అం. (అక్రమము) (కృష్ణహీనము) కృమిముదప్పట వాక్యదోషములు ఎందు యనినానింగిటిలో నొకటి చూ, వాక్యదోషములు ఉదా — మొదటివలెను దప్పించి దానికి భిన్నముగ దరువాత వాయుట రామభరతలక్ష్మణశత్రుఘ్నులు. కైకేయీ గుమిత్రాకౌసల్యానందనులు ఇట్లు కృమిముదప్పించి వాయరాదు రామభరతలక్ష్మణ శత్రుఘ్నులే వరుస జెప్పబడినో యావరసన వారితల్లల పేర్ల జెప్పవలయును ముందు వెనుక చెప్పటచేత గ్రమము భంగమయ్యెను రామ భరత లక్ష్మణ శత్రుఘ్నులు కౌసల్యా కైకేయీగుమిత్రానందనులని చెప్పవలయును

కృమిపూరకము. సం. వి. అ. పుం. అటికము* చూ, బకపుష్పము

కృమిము. సం వి అ పుం 1 సారిచి చూ, విధము 1, 2 అడుగిడుట చూ, పాదము 1, 3. అణుముట చూ, తలపాటు 2, 4 బలిమి చూ, కైకి 1, 5 వడప చూ, లోలము, 6 వేదములోని కృమిము, 7 వేదశాస్త్రములచేత నిర్ణయింపబడిన విధి 8 అంజీ చూ, పాదము 1, అం. 9 కృమాంకారము, (చూ, అలంకారము 8) చూ, హేతువు 2, 10 సంచారీవర్ణగతాలంకారములు ఇరువదియైదిటిలో నొకటి (చూ, అలంకారము 8, చూ, సంచారీవర్ణగతాలంకారములు

కృమిరేచితము అం స్థాయివర్ణగతాలంకారములు ఏదిటిలో నొకటి (చూ, అలంకారము. 8) చూ, స్థాయివర్ణగతాలంకారములు

కృమిశీర్షము సం వి అ న ప్రాకారగ్రహము చూ, సదనము 1

కృమి సం వి. ఇ పుం చూ, రూ. కృమి.

కృమిమించు. సం. ధ. కృ. 1. అతికృమించు, అని. 2 ఆ 14 చూ, వా.టు. 8, 2. అక్రమించు భార మా. 1, ఆ 10 చూ, మొగ 8ంచు.

కృమికంటకము సం. వి అ న 1 చిత్రాంగము చూ, హిన్నసంజకము 2 విడంగము* చూ, వాయువిశంగము, 3. ఉదంబరము* చూ, పేడి.

కృమిఘ్నుము సం వి అ న. విడంగము* చూ, వాయువిశంగము

కృమిజ సం వి అ (స్త్రీ) చూ లక్క.

కృమిజము సం వి అ న అగురు చూ, గాజార్ద్రము

కృమిశత్రువు సం వి ఉ పుం విడంగము* చూ, వాయువిశంగము.

కృముకము. సం వి. అ న 1 పోకపండు; చూ, పోక, 2 తమ్మలము, తాంబూలపు బీడి చూ, వీడియము, పుం 3. పూగము* చూ, పోక, 4 ఎట్టలార్దుగు* చూ, లార్దుగు, 5. గంగరావి* చూ, రావి; 6 నాముస్తా* చూ, వత్సకము, 7 కార్పాసము* చూ, పత్తి, 8 పత్తికాయ చూ, పత్తి.

కృముకి సం వి ఈ స్త్రీ పూగము* చూ, పోక

కృమేలకము. సం వి అ పుం ఒకటె: చూ, లాట్టిపిట్ట.

కృమేలము సం వి అ పుం —వై—

కృమ్యట దే దృ కృ విణ రూ. కృమ్యట-కృష్ణ. పునర్వక్తము మరల అం, భా తృ 69 చూ, వెడియు

కృమ్యణిల దే. అ కృ (రూ-కృమ్యణి-బడు-కృమ్యట్టిలు-కృమ్యణు) మరలు. నివర్తిలు అం, భా తృ. 114 చూ, వట్టిలు.

కృష్ణులు జే. దృ. క్రి విణా చూ, కృష్ణులు
కృష్ణులుబడు. జే అ క్రి (కృష్ణులు +
పడు) చూ. రూ. కృష్ణులు భార ఉద్యో 8,
ఆ 898 (స్వార్థమునపడు)

కృష్ణుటిలు జే అ. క్రి - వై - (రూ. కృష్ణుటిలు)
కృష్ణుటిలు, జే అ క్రి - వై. - (పాండు 4
ఆ 80)

కృష్ణులు. జే అ క్రి - వై - (భార
ఆర 6 ఆ 827.)

కృష్ణులుచు జే పే కృష్ణులుజేయు భార.
ఆర 8, ఆ 170 చూ, మరలించు

కృష్ణులు జే అ క్రి 1 కియు భార ఆర 8,
ఆ 118, రా ఆర 2, ఆ 898 చూ,
వ్యాపించు, 2 పైనులుకు. భార స్త్రీ 2,
ఆ 64 చూ, కృష్ణులుచు

కృష్ణులుదల. జే వి కృష్ణులు
కృష్ణులుచు జే అ క్రి (కృష్ణులు + తెంచు)
పైనులుకు భార వి. 2, ఆ. 70 చూ,
కృష్ణు 8 (స్వార్థమున తెంచు)

కృష్ణులు. స. వి ఆ పుం 1. ఖరీదు చూ,
వెల. 1, 2 (వెలయిచ్చి) కొనుట చూ,
పణము

కృష్ణులుకృష్ణులు. స. వి. ఆ పుం కొనుట
అమ్మట చూ, వాణిజ్యము

కృష్ణులుకృష్ణులుచు సే తిరుగబడుట అం వివా
దములు పదునెనిమిదిటిలో నొకటి చూ,
వివాదములు.

కృష్ణులుకృష్ణులుచు స. వి ఆ పుం (సరకును)
కొని యమ్మెడువాడు చూ, వర్తకుడు

కృష్ణులుకోనము స. వి ఆ పుం 1 అంగడి
చూ, దుకాణము, 2 అంగడిపిడి చూ,
మార్గము. 1

కృష్ణులు స. స క్రి. (సరకును వెలయిచ్చి)
కొను; చూ, విలుచు.

కృష్ణులుచు. స. వి. ఆ పుం. (సరకును వెల
యిచ్చి) కొనుటాడు చూ, విలువకాడు.
కృష్ణులు వై వి. = కుల్య. కాలము. రా. యు,
కాం. 698 చూ నది (దేశ్యముని శబ్దరత్నా
కరము)

కృష్ణులుబడు. ద్వ. ఆ క్రి (కృష్ణులు + పడు)
కలయు చూ, వలచు (స్వార్థమునపడు.)

కృష్ణులు స. విణా కొనుటకు అంగడియందు
పణపడెడిది (సరకు) చూ, దుకాణము.

కృష్ణులు. జే. అ క్రి చూ, కృష్ణులుబడు
(రూ. క్రియ్యు-క్రియ్యు.)

కృష్ణులుదల ద్వ ఆ క్రి ఎండు. "తరులెల గ్రల్ల
వడగా." నారి. పూ 8, ఆ 87: చూ,
మిడుకు. 8.

కృష్ణులుచు. స. వి. ఆ. పుం రక్తగుడు
రూ. కృష్ణులుచు చూ, గాక్షుడు 1
కృష్ణులు స. వి. ఆ న పొల చూ, మాంసము
కృష్ణులు స. వి. ఆ పుం 1 రక్తగుడు
చూ, గాక్షుడు 1, 2 మాంసము తిను
వాడు: చూ, మాంసభక్షకుడు

కృష్ణులుచు స. వి ఆ పుం — వై —

కృష్ణులు స. వి. ఆ పుం — వై —

కృష్ణులు. స. విణా ఋ కర్తకుడు చూ,
వ్యవసాయ

కాంత్రి.

కాంత్రి స. వి. ఆ . స్త్రీ బృహతి * చూ,
వాంతుడు.

(కాంత్రి. అం ఆకాశమండలములు పదింటిలో
నొకటి చూ, ఆకాశమండలములు

కాంత్రి. స. వి. ఆ (స్త్రీ) 1 అడుగుడుట చూ,
పాదము. 1, 2 ఆకాశములు చూ, పురి. 4,

8 నడవడి చూ, వర్తము 1, 4 గీటు చూ,
రేఖ. 8, పా. 5. = కాలై నక్షత్రములు

భూమియందు మనమున్నచోటి మధ్యాన్న
రేఖను చాటుటకు "కాంత్రి" (ట్రాన్సిట్)
అని పేరు

కాగ్రామము. అం. మంబనములు పొన్నెటింగి
నాకటి చూ. మంబనములు.

కాగ్రామపాతములు. పా కాగ్రామపుత్రము ఖగోళ
మధ్యలేఖను గలియు లెండు స్థానములకు
కాగ్రామపాతములని పేరు (నూర్యుడు
మార్చి 21 తేదీయందును, సెప్టెంబరు 28 తేదీ
యందును యీ స్థానములయందుండును)

కాగ్రామియందలపువంపు పా నూర్యుడుజీని పరిశీ
లించుటవలన దక్షిణాయన స్పృశంభవంతు
నూర్యునికి ఉత్తరమున 28½ అంశాలు పర
మును. ఉత్తరాయణ స్పృశంభవమందు దక్షిణ
మున 28½ అంశాలు పరమమును ఉండుట
స్పష్టమగును ఈ కోణము నూర్యుని క్రాంతి
వలయమునకును, ఖగోళమధ్య రేఖకును మధ్య
గలది కాంబట్టి కాగ్రామియయము యొక్క
వంపు 28½ అంశాలు అని తెలియుచున్నది

కాగ్రామిపుత్రము పా. సంవత్సరమున కొకసారి
నూర్యుడు ఆకాశమునందు ప్రయాణముచే
యు వలయాకార మార్గమునకు కాగ్రామిపుత్ర
మని పేరు.

కాగ్రామపు సం వి ఉ పుం పక్కినూ, పక్షి
కాగ్రామ జే వి చూ, రూ-కాగ్రా
కాగ్రామ జే ఆ. క్రి. చూ, రూ-కాగ్రా 2-8
(తపించుటకు — భార. శాం 1, ఆ. 28)

కాగ్రామకు జే వి చూ, రూ-కాగ్రాకు
కాగ్రామ. జే. పేర్చి చూ, రూ-కాగ్రామ. 2.
కాగ్రామకు జే వి చూ, రూ-కాగ్రామకు
కాగ్రామకు సం వి ఆ పుం. క్రియకుడు
చూ, విలువకాడు

కాగ్రామ. జే స. క్రి 1 ధ్వనిపూర్వకముగా
కల్లలనగువానిని కంఠమునుండి నోటికిఁ దెచ్చి
కొను. కాశి 4 ఆ. 289.2. ఉమియు ఆము
4, ఆ. 81: చూ, తూహడుచు, 3. క్రమ్యు.
చూ, వెళ్లగొట్టు.

కాగ్రా. జే వి (క్రమ్యు + ర.) (జిడ్డమై యొక
యక్షరముతో) కలయు లేపము: రూ-కాగ్రా
వడి, గిలుక.

కాగ్రావడి జే వి — పై. — (స్పృశమునవడి)

కాగ్రాలు జే ఆ క్రి. 1 ఒప్పు. అం. భా త్వు.
88 చూ, సమ్యుతించు, 2 (పెక్కిము)
అల్లలాడు రా ఆ. కాం 52 చూ, సలించు,
8. గిరగిరఁదిరుగు భార దోర్చి 5, ఆ 817:
చూ, వేష్టించు, 4. చెడరు భాగ 6,
స్కం 425 చూ, వెల్లిరియు. 5 సంవ
లించు రా ఆర, కాం 187 పారట చూ,
సలించు, 6 తొట్టుపడు. భార దోర్చి. 4,
ఆ 29 చూ, సంభ్రమించు, 7. మెలఁగు.
వి, పు 7, ఆ 839 చూ, వర్తించు, 8 ప్రవ
ర్తిలు నిర్వ 6, ఆ 6 చూ, వర్తించు

కాగ్రాలుగంటి జే వి. (కాగ్రాలు + కన్ను) 1 చలిం
చునట్టి కన్నులుగల ఆడుది: చూ, శ్రీ;
2 ఆడుది: చూ, శ్రీ.

కాగ్రాలుగచ్చే. జే. వి. కలుగచ్చే *: చూ, సోమ
రాజి.

కాగ్రామపరీక్ష. పా. అద్దనవాలు.

కాగ్రాస్థాన్. అం వి. అన్ సెట్టుకొలత యొక్క
మార్గమును చూపు సమకొణపుల్ల

క్రి.

క్రి జే. విణ వృత్తియందుఁ గ్రిందుశబ్దమునకు
మీఁదివర్ణము లోపింపఁగా మిగిలిన రూపము
(దీనికి పరువ. సరళములు పరములగునపుడు
నుగాగముమును తదితరములు పరములగునపుడు
పరవర్ణకమునకు ద్విత్వమును వచ్చును. ఉదా-
క్రిందల, క్రియూట మొ.) (ఇది దీర్ఘాంత
మునకు: చూ, క్రి)

క్రించు వై విణ = కించిత్ ఆల్వుడు రూ-
క్రించుడు-క్రించు. భాగ 9, స్కం. 116
చూ, హీనుడు.

క్రించుడు. వై. విణ. - రూ-పై - ఉ. రా 8,
ఆ. 96.

క్రింద దే ఆవ్య. అధస్సంజ్ఞ ఆం, భా త్పు 67
చూ, దిగువ

క్రిందల దే వి. (క్రించు + తల) క్రిందగుతల
సాండు 2, ఆ 29.

క్రిందపడజేయుట. జా జయించుట “సీ కినుక
మీఱునంతగిరి క్రిందుపడజేసె.” పా. 1
ఆ 28.

క్రింది నేల పా వి సామన్యముగ వైసేల 8 అం
గుళముల లోతువఱకును గలది దానికి క్రింది
భాగమంతయు ‘క్రింది నేల’ అనబడును.

క్రిందు. దే. వి. 1 ఆధోభాగము అము 4,
ఆ. 177 చూ, దిగువవాటు, 2. గతకాలము
“క్రింద జరిగినవన్నిపోనీ యింక జరగవలసినది
యోచింపుము” (వృత్తియందు అంత్యవర్గ
లోపము చూ, క్రి-క్రి.)

క్రిందుపడు. ద్వ్య ఆ. క్రి అడుగునకుపడు
ఉ. రా 3, ఆ 88 అడుగుపడు, క్రిందుపడు,
(మి.ప) - అధమచుగు. (పే) క్రిందుపఱచు.

క్రిందుపఱచు ద్వ్య పే) అధఃకరించు, తెక్కువ
పఱచు (అనికొందఱు)

క్రిందుపఱచుట ద్వ్య వి తక్కువపఱచుట (సం ప) -
అధఃకరణము, అధఃకారము.

క్రిక్క దే వి బట్టువాడు. వేంక ఆం 82
చూ, పారసుడు

క్రిక్కిరించు దే ఆ క్రి రూ-క్రిక్కిరియు.
ఎడము లేక వ్యాపించు కై 8, ఆ 127.
చూ, వ్యాపించు

క్రిక్కిరియు దే. ఆ క్రి. 1. —పై.—
భార. విరా 8, ఆ. 218 క్రిక్కిరించు పులి

యందంత్యవర్గలోపము “క్రిక్కిరి చీన్న
దోయి.” మొ) స క్రి 2. అత్తు. ఆం, భా
త్పు 119. చూ, ప్యాపించు.

క్రిక్క దే వి చూ, రూ క్రిలుగు

క్రిమి సం వి ఇ పు. 1. రూ-క్రిమి కీటకము
చూ, పురుగు, 2 చెట్లమీది నల్లపురుగు
చూ, పురుగు, 3. లత్తుక చూ, లక్క,
4 లూత చూ, సాలెపురుగు

క్రిమికంటకము సం వి ఆ న 1. ఎలుక
చెవి * చూ, భల్లత్తకీ, 2. అంజూరు *
చూ, మేడి, 3 విడంగము * చూ, వాయు
విశంగము.

క్రిమిక్కు సం వి ఆ క్రి. ధూమ్రపత్రిక *
చూ, పొగ చెట్టు.

క్రిమిక్కు సం. వి. ఆ. పుం 1 విడంగము *
చూ, వాయువిశంగము, 2 పలాళము *
చూ, మోడుగు

క్రిమిక్కు సం వి ఈ క్రి. కార్లుగచ్చే *
చూ, సోమరాజి.

క్రిమిజ. సం వి ఆ క్రి. లత్తుక చూ లక్క
క్రిమిజము. సం వి. ఆ న అగురుపు చూ,
రాజార్జము

క్రిమిజిత్తు. సం వి ద్ పుం విడంగము * చూ,
వాయువిశంగము

క్రిమిద్రువు సం వి. ఉ పుం తుమ్మెదమామిడి *
చూ, మామిడి

క్రిమినలోలా ఆం. వి. నేరములకు సంబంధించిన
చట్టము.

క్రిమిలూనము సం. వి ఆ. పుం. 1 ఈగ
చూ, మక్షిక, 2 పిల్లి మొగు.

క్రిమికాతౌనము సం. వి ఆ పుం. చేండ్ర *
చూ, విబుధిరము

క్రిమిత్తలము సం. వి. ఆ. పుం. పుట్ట చూ,
వల్లికము.

కీర్తయ. సం. వి. ఆ. స్త్రీ 1. ధాత్యర్థకము
(వ్యాపారావబోధకము కీర్తయ. ఉదా.—
'చంపెను' అనునది యొక వ్యాపారమును
గుఱించి బోధించును గనుక కీర్తయ చూ,
కీర్తయలు 2 చేయుట (చూ, కర్మ 1)
చూ, విధి, 8. చేష్ట, చేత చూ, వ్యాపా
రము 1, 4 పరి చూ, పుణ్యము 1;
5 ఆరంభము చూ, యత్నము, 6 పూజా
చూ, సవర్య, 7 ఉపాయము చూ, వెరపు,
8 చికిత్స చూ, తైద్యము, 9 పాపపరిహా
రముచేసెడు కర్మము చూ, సౌమ్యశ్చి
త్తము, 10 వ్యవహారమునందు నిశ్చయమును
బుట్టించునట్టి లిఖితము సాత్వ్యములొనగునది
11 తైదు. (చూ, బంధనాలయము) చూ,
సజనము 1 (శిక్షను అనుభవించు స్థలము అని
వాడుక, శిక్షాఅనగా జరిమానా అనియును
తైదు అనియును చెందఁగలములను వాడుక.),
12 రీతి. భా. సా. 1. ఆ 168, చూ,
విధము 1; 18 తాళప్రాణ విశేషము
(చూ, అంగము. 9) చూ, తాళము 2,
14 స్త్రీపురుషులకు సంహారకరముగు విలా
సము, వేడుక చూ, విలాసము 1, 15 మేవ
రాశి చూ, రాశి 2, అం 16 తాళప్రాణ
ములు పదింటిలో నొకటి. చూ, తాళప్రాణ
ములు (చూ, తాళము. 2)

కీర్తయము సం వి ఆ. పుం మత్స్యాక్షి * చూ,
పాన్లుగంటి. వా 2 ఆప్తకము "కీర్తయదస్తా
వేణా." (కీర్తయమును కీర్తయమని వాడు
చున్నారు)

కీర్తయలు అం 1 కీర్తయలు.—తిత్తుముములు,
అచ్చికములు అని చెందువిధములు, సంస్కృత
ధాత్యులులకు 'ఇంచు' చెర్వఁగానైనవి
తత్తును కీర్తయలు; మిగిలినవి అచ్చికములు,
కీర్తయలు.—సకర్మకము, అకర్మకము, సమా

పకకీర్తయ, అసమాపకకీర్తయ, కీర్తయాకాంతా
సమాపకములు, నామాకాంతాసమాపకములు,
వర్తమానార్థకము, భూతార్థకము, భవిష్యద
ర్థకము తద్రూపద్యర్థకము అశీరాద్యర్థకము,
శత్రుర్థకము. తుమున్నాద్యర్థకము, అసంతరాద్య
ర్థకము, చేదాద్యర్థకము మొదలయినవి.
కీర్తయలు కర్తృర్థకము, కర్మార్థకము అని
ద్వివిధము. అవి పే రణమందును, ఆత్మనే
పది మున్నగు వానియందును వర్తించుచుం
డును అం 2. మణి, మంత్రము, ఔషధము
అని కీర్తయలు త్రివిధము చూ, త్రియము.

కీర్తయము అం. గాంధర్వవేదములొని రాగా
ధ్వాయమునందలి అష్టాదశపదార్థములలో
నొకటి చూ, అష్టాదశపదార్థములు.

కీర్తయంగములు అం భావక్రియ స్వభావక్రియ,
శివక్రియ, మకతక్రియ, త్రినేత్రక్రియ, కుము
దక్రియ, హనుక్రియ, టమిక్రియ, ఇంద్ర
క్రియ, నాగకృతి ధాన్యకృతి, విజయక్రియ
(12) (చూ, అంగము 9)

కీర్తయాకాంతాసమాపకము. పా క్త్యార్థకము
లోనగు కీర్తయలు కీర్తయాకాంతాసమాపక
ములు ఉదా.— హనుమంతుడు లంక
జొచ్చి నీతను జూచెను ఇచటఁ జొచ్చి
యనునది యసమాపక కీర్తయ. 'లంకఁజొచ్చి'
యనగానే 'ఏమిచేసెను' అను పుష్పము
రాగా (నీతను) జూచెను అని ప్రత్యుత్తరము
ఈచూచెను' క్రియగావున నది కీర్తయాకాంతా
సమాపకము

కీర్తయాకారము సం వి. ఆ. పుం. పట్టుదల.
చూ, పృతిజ్ఞ 1.

కీర్తయాకారుడు. సం. వి ఆ పుం కొత్త
శిష్యుడు చూ, శిష్యుడు
కీర్తయాకాలములు అం. భూతకాలము, భవిష్య
త్కాలము, వర్తమానకాలము (8): చూ,
త్రియము.

క్రియానాంది. అం. నాంది శుద్ధనాంది, క్రియానాంది యని ద్వివిధము వానిలో నిదియొకటి (అక్షరములు, పుష్పములు నోయించి సభ్యుల మోదఃజ్వలము మంగళగీతముఁబాడుట క్రియానాంది.)

క్రియావంతుఁడు. సం. విణ (త్. ఈ త్) పని యందు పూర్ణిగలవాఁడు.

క్రియావతి సం. వి. ఈ శ్రీ పనిని నెఱవేర్చు అఁడుది చూ, శ్రీ

క్రియావాది సం. వి త్ - పుం ప్రమాణవాది

క్రియాశక్తి. అం శక్తులు అయిదిటిలో నొకటి చూ, శక్తులు.

క్రియోద్రియము. సం. వి. అ న. క ర్మోద్రియము.

క్రియ్య. వై. అ క్రి. = కృక్. కృశించు. భాగ. 10, స్కం. పూ. 707 చూ, సాట సాటవోపు

క్రిష్టమన్ నెలపులు. వా. వి. బ డిశెంబరు నెల తుదివారపు దినములు.

క్రిష్టియను. వా వి చూ, క్రైస్తవుఁడు

క్రి

క్రి. జే విణ. వృత్తియందుఁ గ్రింగుశబ్దమునకు మోదివర్ణము లోపించగా మిగిలిన రూపము. “ఉడా — క్రింగుడుపు క్రింగొడ క్రినీడ, క్రియూట” మొ ఇక్కడ దీర్ఘాంతము గాన నిండనున్నయును పరివర్ణమునకు ద్విత్వమును రాదయ్యె. చూ, క్రి.)

క్రింగుడుపు ద్వ వి (క్రిందు + కడుపు) పొత్తి కడుపు చూ, వస్త్రీ 2. (చూ, కడుపు)

క్రింగొడ. జే వి (క్రిందు + తొడ) తొడకు లోపలిభాగము; చూ, తొడ.

క్రింగ. సం. వి అ శ్రీ. 1. గొండిలి అల్లాట: చూ, విలాసము. 1; 2 ఎగతాళి. చూ, పరిహాసము, 2 మాటలు; చూ, నింద. 1

క్రింగనము సం. వి. అ. న. క ర్మోద్రియము, 1.

క్రింగుడుపు సం. వి. అ. పుం 1. తాళము 1, తాళము 2, 2 క్రింగ: చూ, పరిహాసము.

క్రిడాకిరాతుఁడు. సం. వి అ పుం. ముక్కంటి చూ, శివుఁడు.

క్రిడాతాళము. అం జన్యతాళములు మాటబిక్ టింటిలో నొకటి చూ, జన్యతాళములు.

క్రిడాదురము. సం. వి అ పుం అచ్చేకాయ లు చూ, బాలికాక్రిడ

క్రిడాద్యూతము సం. వి అ పుం. పందెమువేసి యాడెడు ద్యూతము చూ, వ్యవహారము 4

క్రిడాద్యూతుఁడు సం. వి అ. పుం. ఖరీఖలుఁడు పందెమువేసి యాడెడువాఁడు చూ, పందె కాఁడు

క్రిడాభిరామము పా ఈ గ్రంథమునకు కర్త వల్లభరాయకవి (15 శతాబ్ది)

క్రిడాభిర్నము సం. వి అ. న 1 రతి (మహా సుఖమునిచ్చు సంభోగము) చూ, రతిబంధము, 2. కూడక చూ, సంయోగము.

క్రిడాభిభుఁడు సం. వి అ పుం క్రిడాధ రథుఁడు

క్రిడాస్థానము. సం. వి అ న చూ, నాట్యశాల

క్రిడి. వై విశిష్టి. అర్జునుఁడు చూ, విజయుఁడు 1

క్రిడింపు సం. అ క్రి. అట్లాడు చూ, చేరలాడు.

క్రిడిచెలితేరు. జే. వి గరుత్మంతుఁడు చూ, హరి వాహనుఁడు. (సాంబ. దేవ. 15.)

కీర్తిత. అం. భావాధ్యాయ పరిమేయములలోని
భూచారులు పనునాటుగురిలో నొకడు
చూ, భూచారులు
కీర్తితక. సం వి. ఆ శ్రీ నీలి* చూ, రంజని.
కీర్తితకడు సం వి. ఆ పుం తల్లిదండ్రులయొద్ద
వెలకుగొన్న కొడుకు చూ, పుత్రుడు 1.
కీర్తనశయము అం భక్తిశాస్త్రమునందలి వ్య
వహారపదములు పనునెనిమిదిటిలో నొకటి
చూ, వ్యవహారపదములు
కీర్తుడు సం. వి. ఆ. పుం. 1 చూ, కీర్త
కుడు, అం 2 పుత్రులు పనునెనిమిదను
దిలో నొకడు చూ, పుత్రులు
కీర్తనశేల. దే వి చూ, రూ-కీర్తనశేల
కీర్వాడ ద్వ వి (కీర్తిం + వాడ) పాటిపాల
ము చూ, భూమి. 1.

కు

కుంకు దే వి. రూ-కుంకుకు అస్తమించు
ట చూ, అస్తమనము, 2 మునుక చూ,
స్నానము 1, ఆ. క్రి 3 చూపు. ఉ, హరి 6,
ఆ 180 చూ, మరణించు, 4 అస్తమించు
చూ, నింగివకు, 5. స్నానముచేయు చూ,
నీళ్ళాడు 2
కుంకుకొండ దే. వి నూర్యుడు అస్తమించు
కొండ చూ, పర్వతము (ఇట్లు క్రుంకవల)
కుంకుడు దే. వి చూ, రూ-కుంకు
కుంకుడుగట్టు ద్వ వి చూ, కుంకుకొండ
య 3, ఆ 85
కుంగబడ ద్వ ఆ క్రి (కుంగన్ + పడు)
1. రూ-కుంగిలు-క్రంగు రా యు, కాం
651 (స్వార్థమునపడు) చూ మ్రింగు, 2 దిగ
బడు చూ, నుగ్మ. 4
కుంగిలు దే. ఆ క్రి.—మై—

కుంగు. దే. ఆ. క్రి: చూ, రూ-కుంగిలు.
కుంకు సం వి ఆ. శ్రీ. ఒకరకమువీణ: చూ
వీణ.
కుంచము. సం వి చ పుం. 1 = కొంచే
రూ-కొంచము చూ, ఒకము, 2, = కొంచే
కొంచవస్త్రము చూ, పర్వతము.
కుక్కి దే వి 1 మోసము చూ, వంచన
వా. 2 తాగ్గుతెగిన నులకమంచేము, “ఈ
కుక్కిలో పరుండుట కట్టుము” (రూ
కుక్కి.)
కుక్కు దే స క్రి 1. పేలు లోనగువాని
జేతిబొటనజేరి గోటితో చేరుపు చూ, రూ-
కుక్కు, 2. అడచు స్వా 3, ఆ 97 చూ
పినుకు. 3, 3 బలనంతమున లోపలవేసి క్రి
క్కు. వి పు 7, ఆ 284 చూ, కుంకు.
కుక్కుడు దే వి. కుక్కుట.
కుక్కుక. వా. వి. గొప్పతీర్వ పనిముట్లలోనిది
యొకటి కుక్కుతో ముందునుండి వెనుకకు
తీర్వదురు ఇందువలన తీర్వినభాగము వ
రల తొక్కివేయబడను దీనిని లోతుగ
దింపి కల్పమొక్కలను వేళ్ళతోనికీ దీసి
వేయవచ్చును గాని పని మిగుల నాలస్యగు
ను. (గొప్పతీర్వ పనిముట్లు — గుద్దలి, గొ
థాలికము, చిన్న గొథాలికము తొల్లిక
తీర్వాలము, దంతి పండ్లగుద్దలి లోనగునవి)
చూ మద్దరిము.
కుక్కు సం. వి ఆ శ్రీ కొపన చూ, కోప
ము (ఇది ధరాంతిమునగు ఇట్లు కుక్కు-
కుక్కు మొ)
కుక్కుడు. సం విణ. కొపము నొందినవాడు:
చూ, కోపముడు.
కుక్కురిలు. దే ఆ. క్రి రూ-కుక్కురిలు -
కుక్కురు, తిరుగు చూ, సంచరించు
కుక్కురిలు దే. ఆ. క్రి —మై—

కృష్ణుడు. గే. అ. క్రి. చూ, కృష్ణుల్లు
కృష్ణుడు జే. వి. 1 (కొమ్ముల) పొడుపు చూ,
పోటు 4, స. క్రి. 2 రూ-క్రమ్ముడు-కు
మ్ముడు 2, అ. 17 చూ, పొడుచు
కృష్ణుడు జే. వి. చూ, క్రమ్ము 1
కృష్ణుడు-వడు, ద్వ. అ. క్రి. (కృష్ణుడు +
పడు) చూ, పోటుపడు.

కృష్ణులూడు జే. అ. క్రి. (క్రమ్ములు + అడు)
కృష్ణులొని పోట్లాడు. కాశీ 2, అ. 104
కృష్ణ్యుఁబాటు. ద్వ. అ. క్రి. (కృష్ణ్యుక్ +
పాటు) 1 క్రమ్ము, కృష్ణించు చూ. పూ. 6,
అ. 144 చూ, పాటుపాటువోపు, 2 క్రమ్ము,
వెనుకంజీవేయు. చూ. పూ. 8, అ. 116
చూ, వెనుదీయు 1

కృష్ణ్యు వై. అ. క్రి. = కృశ — వై —
కృష్ణ్యు సుం. వి. అ. స. 1. = గోడు ఏడుపు
చూ, దుఃఖము, 2. = గోడు సద్దు, అలికిడి.
చూ, స్వరము. 2

కృష్ణగించు జే. అ. క్రి. రూ-కృష్ణ-కృష్ణ.
(మనసులో) దుఃఖించు చూ, క్రమ్ము. 5
కృష్ణగింత జే. వి. (మనసులో) దుఃఖించుట
చూ, దుఃఖము

కృష్ణు జే. అ. క్రి. చూ, రూ-కృష్ణ (మనసులో)
దుఃఖించు-భాగ 6, సుం. 509, అవియు-
భో. 6, అ. 150)

కృష్ణుపోతు. జే. వి. క్రి. క్రష్ణగించు స్వభావము
గలవాడు చూ రూ-కృష్ణుపోతు

కూ.

కూర్కకంద సుం. వి. అ. క్రి. కనరుగలకంద,
దురదకంద * చూ, మూలము
కూర్కకర్మ సుం. వి. న్. పుం. కటుత్తుంచి *
చూ, సాక్షు.

కూర్కకర్మండు సుం. వి. న్. పుం. భయంకర
మగు పనిచేయువాడు చూ, ఇత్తరండు. శి.
కూర్కకము సుం. వి. అ. పుం. నెరవెండ *
చూ, రాజవృక్షము.

కూర్కగంధ. సుం. వి. అ. క్రి. చూ, కంధారి *
కూర్కదప్పకూర్క సుం. వి. అ. క్రి. 1 పిశునుడు:
చూ, పీనుడు; పుం. 2. శని చూ,
రాహువు 2.

కూర్కదప్పి సుం. వి. ఇ. పుం. అంగారకుడు
చూ, రాహువు 2.

కూర్కధూర్తము. సుం. వి. అ. పుం. ఉమ్మెత్త *
చూ, హలావున్నము.

కూర్కము సుం. వి. అ. పుం. 1. నెరవంజి *
చూ, సరవెండ, 2 పూగము * చూ పోక,
8 గుగ్గిలము * చూ, మహిసాపతి, 4 ఎఱ్ఱ
గన్నేరు * చూ హయమరకము, 5 జేగ *
చూ, శ్వేనము, 6 రాంబులుగు చూ,
రాబందు న 7 భయానకరసము రసములు
తొమ్మిదింటిలో నొకటి. చూ, రసములు,
8. అన్నము చూ, సాదము (1); వి. 9
వేడిగలది చూ, వేడిమి. 10 నొప్పించు
నది, 11 భయంకరమైనది చూ, రారవము 2,
12 గట్టిది చూ, బెడిదము

కూర్కరావి. సుం. వి. న్. పుం. బొంతు కాకి
చూ, వాయుసము 1

కూర్కలోచనుడు. సుం. వి. అ. పుం. శని చూ,
రాహువు 2

కూర్కరాక్తి సుం. వి. ఇ. పుం. రాహుడు
చూ, రాక్షసుడు. 1

కూర్కర జే. వి. అ. వా. డి. భార. క్రి. 2,
అ. 20 చూ, వాలు. 6.

కూర్కరుడు. సుం. వి. అ. పుం. 1. దయలేని
వాడు, పరపిదానిరతుడు (అని కొందఱు)
చూ, నిర్ముడు, 2. కలినుడు; చూ,

వ్యాధుడు. 2; 3. కూతకుడు. చూ, హింస
కుడు; 4 కినుక కాండు, చూ, రోషబుండు;
5 భయానకరసములవాండు
కూనీపథములు పా ఆనకుటుంబములోనిది.-
ఈ జాతిపుష్పములు నాలుగు ఆకర్షణపత్ర
ములను, నాలుగు రక్షకపత్రములను x లిగి
కానీవలె నుండును (చూ. ఆన, చూ, సర్ప
పము.) కాయలలో రెండటలుండును (ఇందు
ఆన, కాబేడీ, ముల్లగిచేరును.)

కేరీ

కేరీటిరు ఆం వి. ఋణపరీదాత

కేరీ

కేరీ. దే. విణ. వృత్తియందు కేరీన కల్పమునకు
మీడివర్ణము లోపింపఁగా మిగిలిన రూపము.
(ఉదా - కేరీగన్ను - కేరీగయి ము)

కేరీంకృతము సం వి ఆ న 1 హంసధ్వని
చూ, స్వరము 2. 2 కొంఠధ్వని చూ,
స్వరము 2

కేరీటు దే ఆ కి 1 రూ-కేరీటుకొను-
కేరీడించు గొంతడుపుతీటుటకు సకిలించు
నట్లు కల్పించు చూ, కల్పించు, 2 తోటు
పను చూ, సంభ్రమించు

కేరీటుకొను దే. ఆ కి 1 -వై - (కల్పించు -
స్వా 3, ఆ 92. స్వాధ్వనునకొను.)

కేరీగన్ను. దే వి (కేరీ + కన్ను) కడకన్ను,
కటాక్షము చూ, శేఖరము 1.

కేరీగయి ద్వ వి (కేరీ + కయి) 1 హస్తా
గ్రము ఆచ్ఛయము, కాం 18 చూ, హస్తము,
2. హమహస్తము చూ, పుష్టచేయి (చూ,
హస్తము.)

కేరీడి. దే. వి. సంభావుతోఁగలపిన కారులొనగు
ఎట్టువడ్లు చూ, ధాన్యము.

కేరీడించు దే ఆ కి 1 తొలఁగు. భార.
కో 1, ఆ 374 చూ. విరియు 5,
స కి 2 ఆలక్యముచేయు భార. భీష్మ. 2,
ఆ. 38 చూ, రూ-కేడించు 2

కేరీడినేయు దే స కి 1 (కేరీడి + చేయు)
రూ-కేడినేయు పరిహాసముచేయు. కై 5,
ఆ 42 చూ, వెక్కిరించు.

కేరీడి దే వి 1 ఉన్నతపదము కవిక. 2,
ఆ. 19, 2 ఎఱతాళి చమ 1 ఆ 68 చూ,
పరిహాసము

కేరీడించు దే స కి 1 ఆలక్యముచేయు
రామ. 1, ఆ 188 (రూ-కేడించు-కేడించు)

కేరీడినేయు దే స కి 1 (కేరీడి + చేయు);
చూ, రూ-కేడినేయు- కేరీడించు భార.
విరా 1, ఆ 284

కేరీతోట్టు దే ఆ కి 1 చూ, గట్టారము
“వ కేరీతోట్టుఁడల్లకైవడిఁ గలముదెరయ”
ఉ, హరి 2, ఆ. 64

కేరీపు దే వి 1 (పర్వత) శిఖరము “గిరికేరీలు
మూపులు” స్వా 8, ఆ 6 చూ శిఖరము,
2 చూడ “కేరీపులహంసుల నేజరించె
దనసుమక” భాగ 10, స్కం పూ 510:
(చూ, వర్ణము 2) చూ, ధేనువు

కేరీయో దే వి వెడలఁగొట్టుటయందగు ధ్వన్య
నుకరణము చూ, హూహూ.

కేరీక దే. వి వైపు చూ, పార్శ్వము 2.
(వృత్తియందంత్యవర్ణలోపము చూ, కేరీ)

కేరీవు దే వి సింహనాదమునందగు ధ్వన్యనుకర
ణము. అని 4, ఆ 46 చూ, హూహూ

కేరీట్లు దే వి. బ ఉన్నతి, రాయ. కాం 2280.
చూ, పొడవు. 2

కేర్లుదాం దే ఆ. కి. 1 రూ-కేర్లుదాం-
కేర్లుదాం ఎరిపకు చూ. లంఘించు,
2 గంతులిడు స్వా 2, ఆ 7 చూ, లంఘించు
కేర్లుదాం దే ఆ కి (కేర్లు + ఉబ్బు) అతి
శయించు కా 5, ఆ. 102 చూ, ముప్పరించు
కేర్లుదాం దే ఆ కి (కేర్లు + ఉబ్బు)
1 ఎరిపకు చూ, లంఘించు, 2 గంతులిడు
కా. 7 ఆ. 12 చూ, లంఘించు, 8 దూఁకు,
చారి పూ 7, ఆ 105 చూ, లంఘించు
కేర్లుదాం దే ఆ కి (కేర్లు + పాటు)
గంతులిడు, భార భీష్మ 2, ఆ 70 చూ,
లంఘించు

కై

కైలు దే వి రూ- కైలు ధాన్యమునుజీచి
కొలుచుట, ఒడ్డిడి చూ, నూలుపు
కైలుదారి. దే వి కైలుచేయించెడి యధికారి.
కైసిన్. ఆం వి విమనుపరిశీలి.
కైస్తవతీపుటి ఆం (Christian Trinity)
తండి, కుమారుడు, పరిశుద్ధాత్మ కైస్తవ
తీపుటియొక్క భావము వైదికమతము నుం
డియే గ్రహింపబడినది చూ, తీయము.
కైస్తవుడు. నా వి కిరీష్టియను, కైస్తవ
మతమును స్వీకరించినవాడు.

కొ

కొ దే. విణ, వృత్తియందుఁ గొత్తకబ్బమునకు
మిండివర్ణము లోపింపఁగా మిగిలిన రూపము
(దీనికంటే బరములైన పరమసరళస్థిరవర్ణము
లకు ద్విత్యము కలుగును — కొక్కన్ను,
కొక్కార, కొగ్గండి, కొగ్గొత్తక. కొత్త
కొగ్గ. కొత్తరు. కొత్తమి. కొత్తనన.

కొన్నలుపు. కొన్నరుపు. కొన్నెత్తురు,
కొన్నల కొన్నెయి, కొన్నుంచు. కొన్న
కుగు. కొన్నావి. కొన్నుంచు, కొన్నుకుం
గులు, కొన్నుడి, కొన్నెవడకు, కొన్నె
లుంగు కొన్నుగడ. కొన్నెన్న, కొన్నె
లక, కొన్నాడి, కొన్నెరి, కొన్నెద.
కొన్నెడి మొ కొన్నిచోట్ల దత్తనపువదము
పరమగునపుడును ద్విత్యము కానబడుచున్నది
“సీ పుష్కలారత బులు లోనుగాఁగల
కొన్నెములుబుప్పి నరియనుండ” భీ. 8,
ఆ 87, కొన్నియెడల పరమములు పరమ
లగునపుడు దీనికి సుమాగమును వచ్చును
కొంజాయ, కొంజెమట, కొంజెమ్మ,
కొంజలిరు, కొంబుట, కొంబదను, కొంబ
సిండి, కొంబసిమి కొంబుట్టుము, కొం
బుప్పు, కొంబొగ, కొంబొగడ మొ)
కొన్నిచోట్ల దత్తనపువదములు పరమగునపు
డును సుమాగమును కానబడియెడి. ఉదా.-
(కొంబులకలు మొ.) (క ర.)

కొంకి. దే వి చూ, రూ-కొంకి
కొంకి వై. వి = కొంచె చూ, రూ-కొంకి
కొంజిగురులవిల్కాండ ద్వ వి మరుండు ఆం,
భా. పరి స్వ 45 చూ, మెన్మకుండు
కొక్కారము దే వి చూ, కొడికూర.
కొత్త దే. విణ 1 నవీనము. కా 1, ఆ. 89.
చూ, నూతనము, 2 అపూర్వము కా. 6.
ఆ 9 అపూర్వము, అబ్బురము రూ-అబ్బురు,
అరుడు, (సం ప) — అనిదం పూర్వము, అపూ
ర్వము. (వృత్తియందు అంత్యవర్ణలోపము
చూ, కొ.)

కొత్తడు. దే వి: చూ, రూ-కొత్తడు.
య 1, ఆ 8.

కొత్తడి దే వి. రూ-కొత్తడి-కొత్తడి 1 మగ
నాలు, భార ఉద్యో. 8, ఆ 187 చూ,
నీ. 2. పతివరత: చూ. నీ.

కొత్తముట్ట. డి.వి. 1. వరుక నారంభించినప్పుడు ఏవననుండి పురిలేక చొంగడివి కదునుకంటేం చెడు నూలు భార. విరా. 1, ఆ 95 మా. నూలుపోగతును, 2 పృథువార్తము, సమ రత చూ, ముట్టు 1

కొత్తివాడు డి వి చూ, నూతనడు కొత్తము డి వి చూ, నూ-కొత్తము కొన్నచవిలుకానికంటే. డి. వి మొన్నడు. ఆం, భా. పృ స్వ 88 చూ, విష్ణువు 1. కొత్తెలులు. డి. వి బ కపోలోరుకటోపరి పృదేశములయందలి నఖతుతములు చూ, నఖ తుతము

కొమ్మి వై. వి. = కరువక-మరక. ఎజ్జిగో రంటు*. ఆం, భా. ద్వి వ. 58 చూ, మహా సహ.

కొమ్మిడి డి. వి కేశబంధవిశేషము చూ, వేసలి.

కొమ్మిడము. డి. వి (కొమ్మి + ఇదము) 1 గుమ్మార్దము చూ వ్యాపారము 1, 2. పరునము లక్ష్మి. 3. ఆ 75 చూ, పుష్యము.

కొమ్మి. డి వి. 1 గరువము చూ, హంకా రము, 2 కడుపులో బొడ్డుకొండనుండేడి యుల్లిపొరవంటి కొమ్మి. చూ, వప 1, 8 మస్తెమ్మము చూ, మెదడు, 4 కావ రము చూ, మదము. 1, 5 బలము చూ, శక్తి. 1, వా 6. పాల చూ, మాంసము, 7. కండరములలోని చేమురు చూ, తైలము, ఆ క్రి 8. పోతరించు చూ, మదిండు

కొమ్మిగొను. డి. ఆ. క్రి. (కొమ్మి + కొను) పోతరించు. హరి. పూ 9, ఆ. 72 చూ, మదిండు.

కొమ్మిలు పా. ఇవి కర్మనము, ఉదజని, అట్లు జని అను మూడింటి సయోగముచేత

కొమ్మి పదార్థములేగాని యింప ఉదజని పరమాణువులు అట్లుజనిపరమాణువుల కంటే 'రెట్టింపున కెక్కువగానుండును. నేయి నూనె జంతుశరీరమునందలి కొమ్మిలు. ఇవి కొమ్మి పదార్థముల కుదాహరణములు. (ఫేట్స్.)

కొమ్మెద డి వి. కొమ్మ చూ, వేసలి.

కొమ్మివొత్తి. వా వి. రూ-కొమ్మివొత్తి కొమ్మివోర జేయబడిన కడ్డివంటి దీనిపునర్తి చూ, వత్తి.

క్రో

క్రోతి డి. వి చూ, రూ-క్రోతి. రా యు, కాం. 376.

క్రోడకన్య సం. వి ఆ శ్రీ. వారాహీకండ* చూ, నూరణము.

క్రోడచూడ సం. వి. ఆ. శ్రీ మహాకాళివ శివ * చూ, బోడతరము.

క్రోడపర్తి. సం. వి ఈ. శ్రీ కంటకారిక * చూ, వాచుడు.

క్రోడపాదము సం. వి ఆ. పుం. కమరము: చూ, తాచేలు.

క్రోడము సం. వి ఆ. న. ఆ శ్రీ. 1. ఒడి, తొడపైభాగము చూ. తొడ, 2 తొమ్మి రెండుభుజముల నడిమిభాగము (అని కొం దలు) చూ, వత్తుము. ఆ. పుం. 3 పంది చూ, నూకిరము, 4. ఏరుగు చూ, వాస్తీ, 5. ఉదకము గూ, సలిలము, 6 శని చూ రాహువు. 2

క్రోడావిష్ఠి. సం. వి ఇ. పుం: చూ, క్రోడ పాదము.

క్రోడాడు. డి. ఆ క్రి. చుమ్మెత్తివల్లు. (రూ- కోరాడు-కోరు.)

క్రోడాముద్ధము సం వి. ఆ. పుం. ముక్కంటి చూ, శివుండు.

కోర్కీడి. సం. వి. అ. శ్రీ: చూ, కోర్కీడికన్య *
కోర్కీడికరణము. సం. వి. అ. న 1. ఆలింగనము
చూ, సంక్షేపము; 2. కోర్కీడికరించుట.
కోర్కీడికరించు. సం స క్రి. ఒకటిగా చేర్చు
కోర్కీడికృతి. సం. వి. ఇ శ్రీ చూ, కోర్కీ
కరణము.

కోర్కీడిముఖము. సం వి. అ. పుం. పిల్లచేప.
చూ, మత్స్యము. 1

కోర్కీడుడు సం. వి. అ పుం. 1 శని చూ,
రామాపు 2, 2. ముక్కంటి చూ, శివుడు
కోర్కీధు సం వి అ. పుం. 1 క్రుంచబడినది,
చూ, క్రుటితము, 2 నేత్రభేదము చూ
నేత్రము. 1

కోర్కీధుడు సం వి అ పుం మరుడు చూ,
మన్యధుడు

కోర్కీభవము సం వి. అ పుం మోహము చూ
వలపు 2

కోర్కీభవములు అం వాక్పాదమ్యము, దండ
పరుషము. (2)

కోర్కీభ. సం వి. అ. శ్రీ. 1. ఎద్దునాలుక *
చూ, బెండ, 2 కొండబెండ * చూ,
పడ్డంధ, 3. కోర్కీపతి చూ. శ్రీ, అం
4 సంవత్సరములు ఆటువదింటిలో నొకటి
చూ, సంవత్సరములు.

కోర్కీభనుడు సం విణ చూ, రోషణుడు.

కోర్కీధము సం వి అ పుం. 1 రూ-కృత్తు-
కృధము. కోర్కీపము చూ, రోషము, 2 ఎను
పోతు చూ, మహిషము, అం 3 రససాయీ
భావములు తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ రస
సాయీభావములు (రోషము), 4 శుక్రములు
ఇరువదింటిలో నొకటి చూ, శుక్రములు; (కోర్కీ
అని కొందఱు), 5 అరివర్ణములు ఆఠింటిలో
నొకటి చూ, అరివర్ణములు.

కోర్కీధమూర్తితము. సం. వి అ. పుం. చోరమను
గంధద్రవ్యము: చూ, రాజాధ్యము

కోర్కీధమూర్తితుండు. సం, విణ ఎమ్మవకోపము
గలవాడు: చూ, రోషణుడు

కోర్కీధయత్తుడు. సం. విణ. —వై —

కోర్కీధి. సం. వి. న పుం. 1. సంవత్సరములు
ఆటువదింటిలో నొకటి చూ, సంవత్సరములు,
విణ. పుం 2 కోర్కీపము గలవాడు: చూ
రోషణుడు

కోర్కీధించు సం. అ క్రి కోర్కీపగిల్లు చూ,
రోషించు

కోర్కీధుడు సం. వి అ పుం కోర్కీధుడను ఒక
రాజు చూ, రాజు 1

కోర్కీయు దే స క్రి విషమముగాచూచు
“నాలుకలుక్రొయు మహారాజుయుగ్మ
ముంజేరి” భార. అర. 6, ఆ 178

కోర్కీయ అం వి కోర్కీ, నూలులక్షలు (1,00 00,000)

కోర్కీల జే వి చూ, కోర్కీ 1

కోర్కీలు జే వి 1 కోర్కీల ఆము 3, ఆ 20
చూ, కోర్కీ 1, 2 తామరనాళము చూ,
బిసము 1, స క్రి 3 తిను స్వా 3, ఆ 51
చూ, సాపడు, 4 పానముచేయు చూరి
పూ 5, ఆ 196 చూ, త్రాగు, 5. గ్రహించు
భార. విరా 2, ఆ 35 (రూ-కొఱలు)
చూ, పుచ్చుకొను, 6 అనుభవించు చూరి.
ఉ 7, ఆ 204. చూ, భుజించు 2

కోర్కీలుకనవు ద్వ. వి నడదును, కిక్కినకనవు*
చూ, తృణము

కోర్కీలుగచ్చే దే వి చూ, రూ-కొలుగచ్చే *
కోర్కీలుచే జే. అ క్రి. రూ-కోర్కీలు. కూయు:
చూ, శబ్దించు (చే). కోర్కీలజేయు -లక్ష్య 1,
ఆ 17)

కోర్కీలెముక. జే వి చూ, రూ-కోర్కీలెముక

కోర్కీల్పు. జే. అ. క్రి: చూ, రూ-కోర్కీలుచే.

కోర్కీ. జే. వి 1 సరము రామా 7, ఆ. 14.
చూ, భూషణము, 2, 2. దర్పామయము
అం, భా ద్వ. 128.

క్రాంతి కే. వి. 1 తామరనాళము చూచినము. 1;

2 సస్యాదినాళము చూ, నాళము. 5. వై

వి 8 = కురవక. ఎత్తగోరంట* భాగ అది. 4.

ఆ 20 చూ, చూచునచూ, కే వి 4. ఊడు

గోలి చూ, గొట్టము, 5. ఆనుపోపెడిగొట్ట

ము. చాన 2, ఆ 11, 6 తుపాకి, అగ్ని

ప్రసరణాయుధము చూ, బాండుము. 1, 7

బుడ్డి. నీలా 8, ఆ 90 చూ, పాత్రము 6,

8 భూమిలోపల నీళ్లవచ్చుట కేర్పాటుచిన

దారి, భార ఆర. 4. ఆ 882, 9 మూచ

కళా. 8, ఆ 9 చూ, మూస.

క్రాంతి తాలము. సం వి అ. పుం ధక్కా
చూ, వీణె.

క్రాంతి కద్దని సం. వి ఇ. పుం. — వై —

క్రాంతి కద్దయము. సం. వి అ. న రెడుకోసులు
చూ, పగవు. 2.

క్రాంతి చూ సం. వి. అ. పుం = కోను చూ,
కోను

క్రాంతి యుగము. సం వి అ న చూ, క్రాంతి
ద్వయము

క్రాంతి సం. వి. ఋ. పుం. నక్క చూ,
స్వగాలము.

క్రాంతి చూ సం. వి. అ. పుం న గెనుకు *
చూ, గెనుకునుప

క్రాంతి పుకమేఖల సం వి ఆ శ్రీ కోలపాన్న *
చూ, పుల్లిచర్రి.

క్రాంతి పుచ్చి సం. వి ఇ శ్రీ - వై -

క్రాంతి పుచ్చి సం వి ఆ. శ్రీ 1 - వై -
2. తుద్రాక్షుపవశేషము చూ, గోలోమిసి

క్రాంతి ఫలము సం. వి. ఆ పుం. గార * చూ,
హింగుది

క్రాంతి పువన్న సం. వి. ఆ. శ్రీ నక్కకోర
పొన్న * చూ, స్వగాలవిన్న.

క్రాంతి పుం. వి ఉ. పుం. నక్క చూ,
స్వగాలము.

క్రాంతి పేతువు. సం వి. ఉ. పుం. తెల్లచెఱుకు *
చూ, రసాలము 8

క్రాంతి పుం. వి ఈ శ్రీ 1 ఆడునక్క,
రూ-కో-శ్రీ చూ, స్వగాలము, 2 తెల్లనేల
గుమ్మడు * చూ, భూమికర్కారువు;
3 లాంగలి * (లాంగలికబ్రహ్మను తటి
గొట్టము, నీరుపిప్పలియు వర్ణములు). చూ,
హలిని

క్రాంతి సం వి ఈ శ్రీ నల్లనేలగుమ్మడు *.
చూ, భూమికర్కారువు.

క్రా

క్రాంతి చదారణుడు. సం. వి. అ. పుం గుహుడు,
కుమారస్వామి చూ, స్కందుడు.

క్రాంతి చదవము. పా ఒకానొక వృత్తము ఇది
యొక్కొక్క పాదమునందు భ, మ,
స, భ, న, స, న, య గణములు గలిగి
పదునొకటవయింటను యతిగల ఇరువదినాలు
గవ చందస్సునందు బుట్టిన వృత్తము ఉదా-
“స్రాంబితలీలస్సంకరచండి-ప్రకటితవిరతులు-
భనుసమనాన్యల్, క్రాంతిచపవీవృత్తమునఁ
జెన్నా-రగఁ బలునుమరిలఁ-గవివరులెల్లకొ.”

చూ వృత్తము 1.

క్రాంతి చూ సం వి అ పుం = కొంచే.

1. క్రాంతి చమమ కొండ రూ-కొంచము చూ,
పర్వతము 1, 2 క్రాంతి చమమ ద్వీపము చూ,
లంక 1, 8 క్రాంతి చమమపక్షి చూ, బకము;
అం 4 ద్వీపములు ఏడింటిలో నొకటి-
చూ, ద్వీపములు, 5. ఆననములు ముప్పదిం
టిలో నొకటి చూ, ఆననములు, 6. ఒకా
నొక వృక్షము

కొంచాదసము. సం. వి. ఆ. న. 1. మృతా
లము చూ, బిసము. 1, 2. చింహోటకమను
తృణముచూ, తృణము. 1, 8 పిప్పలితీగె
చూ, పిప్పలి. 1.

కొంచాదని. సం. వి. ఈ శ్రీ. పద్మబీజము
చూ, పద్మము. 1.

కొంచానుజము. సం. వి. ఆ. పుం. మైవాక
పర్వతము. చూ, పర్వతము

కొంచారాతి సం. వి. ఇ. పుం చూ, కొం
చదాగణుడు.

కొంచారి సం. వి. ఇ. పుం 1 -వై- 2 కార్త
వీర్యశ్రువు చూ పరశురామడు.

కొంచాశ్రుము. ఆం. ఆశ్రుములు ఏబది
మాడింటిలో నొకటి చూ, ఆశ్రుములు.

కొను. ఆం. వి. 1. కొలతలోభేదము (ఇట్లు
కొనువెన్, కొనుపేపర మొ), వా. వి.
2. 2½ పిల్లంగులు (రు 2-0-0 విలువల
నాణెము.)

కొర్యము. సం. వి. ఆ. న. కూరభావము

క
గ

క్లమధము సం. వి. ఆ. పుం. (పుష్పదులు)
వాడుట చూ, హ్లాని.

క్లమము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 -వై- 2 బడలిక
చూ, క్రమము 1

క్రా
గ

క్లాంతము. సం. విణ. బడలినది

క్లకాంతి. సం. వి. ఇ. శ్రీ. చూ, క్లమధము.

గ
గ

గ్రితము. సం. వి. ఆ. న. రూ-గ్రితము అతి

మధురము* చూ యష్టిమధురము.

గ్రితక సం. వి. ఆ. శ్రీ. రూ-గ్రితక. నీలిక
చూ, రంజని

గ్రిష్ణము సం. వి. 1 ఆద్విత చూ, పదను 2,
విణ 2 తడిసినది చూ, వోదము

గ్రితము సం. విణ దారిద్ర్యదులచేత శ్లేశము
నొందినది చూ, దుఃఖితము

గ్రిష్ణము సం. వి. ఆ. న. 1. ఒకానొక శబ్దదోష
ము. పదదోషములు పనుసేడింటిలో నొకటి.

చూ, పదదోషములు గ్రిష్ణము అనగా. —
దురమైన యర్థముకలది. ఉదా. — పవనాశ

నేంద్రధరమకులాలం కారమణి జనకపుత్రీ
రమణ కుమారరూపదీపితుడు, (మన్విఘ్నేన

చెప్పట కింతదూరము చెప్పట దోషము) దీ
నినే శ్లేష్మము అందును (చూ, ఉపన్యాస

దర్శనము 228 పాఠం, విణ చూ, గ్రితము,
8 పూర్వోత్తరవిరుద్ధమైనది (వాక్య) చూ,

వ్యాఖ్యాతము 2.

గ్రిష్ణుడు సం. వి. విణ శ్లేశతుడు చూ, దుఃఖి
తుడు

గ
గ

గ్రిత సం. వి. న. పుం. నపుంసకుడు చూ,
వండుడు

గ్రితము. సం. వి. ఆ. న. చూ, రూ-గ్రితము.
గ్రితక సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, రూ-గ్రితక.

గ్రితని. సం. వి. ఈ శ్రీ. అంబుదపలి* చూ
మూలుగు. 2.

గ్రితము సం. వి. ఆ. న. 1. నపుంసకము చూ,
వండుము, విణ. 2. విక్రమములేనిది

3 తోటము సం. వి అ. పుం. నపుంసకుండూ చూ, వండుండు.

3 తోటము సం. వి అ. పుం 1 — వై. —, 2 పొరువహినుండు.

య

3 తోటము సం. వి అ. స. తడి చూ, పదను 2

3 తోటము సం. వి అ. పుం. చూ, హిమాంకువు 3 తోటపు సం. వి ఉ. పుం 1. — వై. —, 2. జన్ని చూ, సన్నిపాతము 1.

3 తోటము సం. వి అ. పుం 1 వగ చూ, గుఱము, 2 కోపము చూ, గోపము, 3. కృషి చూ, వ్యవసాయము

3 తోటము సం. వి అ. పుం. క్షితిము

య

3 తోటము సం. వి అ. పుం. వా వి ఇదియొకరకము ఇనుప నాగలి. (ఇందలి భాగములు — తల్లితేనె, కట్టు, తొక్కతేనె, దూలము, మేళ్లు, పిడులు, చక్కము, చక్కభస్మము అడ్డుకట్టెము, నిలుపు కట్టెము) చూ, లాంగలము. 1 (దీని వెల రు 22-8-0 లు)

య

3 తోటము సం. వి అ. స. 1. కడుపులో కొక పక్కనుండేడి యెఱ్ఱని మాంసము, చూ, మాంసము, 2. ఉచ్చిబుడ్డ చూ, మూత్రకోశము

య

3 తోటము సం. వి అ. పుం. ఎక్కడ చూ, యత్ర 1 క్షింపు. సం. వి ఉ. పుం చూ, రూ-శం గుపు.

3 తోటము సం. వి అ. పుం 1. విణ లోనగు వాని హొంత. చూ, స్వరము. 2; 2. చిన్న మండ చూ, భాండము 8

3 తోటము సం. వి అ. పుం — వై — (నపుంస కమని కొండలు) (రూ-క్వాణము)

3 తోటము సం. వి అ. పుం. విణ చక్కగా కాంగినది: చూ, బుంగుడు. 1.

3 తోటము సం. వి అ. పుం. అం వి ఇది మలేరియా జ్వర ములకు పరమాధము.

య

3 తోటము సం. వి అ. పుం చూ రూ-క్వాణము క్వాణము సం. వి అ. పుం 1 బాధ చూ, దుఃఖము, 2 వృక్షరసము.

3 తోటము సం. వి అ. పుం. ప్రానిపనుపునందేనె అంజనవిశేషము చూ, రసాంజనము

య

3 తోటము సం. వి అ. పుం. వా. 3 ఈనాముల (మామ్రూలు) మీద వేయబడిన పన్ను (రూ- క్విట్టెంటు (అంగ్లపదమువాడుకపదమయ్యె) క్విట్టెంటు వా వి. — వై — “క్విట్టెంటు యీనాము”

య

3 తోటము సం. వి అ. పుం 1 అడ్డగించుట చూ, నిరోధము 1, 2 పగ చూ, విరోధము 1; 3. తే మము చూ, శుభము 1, 4 దుష్టము చూ, స్వప్నము 2, 5 క్షుత్రియుండు చూ, రాజు. 1, 6 రక్తముండు: చూ, రాక్షసుం

డు. 1. 7 సరసింహస్వామి. చూ, సరసింగడు, 8. తొమ్మి చూ, వత్తుము, 9. వ్యాకరణ శాస్త్రము; చూ, వ్యాకరణము, 10. ఓరుపు. (శ్రీలింగచనికొండలు) చూ, కాంతము 1, 11. పుడమి, పంటభూమి (అని కొండలు) చూ, భూమి 1, 12 కల్పము చూ, సంవర్తము 1, 13 మెలుపు చూ, విద్యుత్తు, 1, 14. నాశము చూ, రుత్త, శ్రీ 15 నిద్ర చూ, స్వప్నము 2.

తమ సం వి అ. న 1 తేత్రము చూ, భూమి 1, 2 చెట్టు చూ, వృక్షము

తుంత సం విణ (ఋ. ఈ ఋ) ఓర్వరి చూ, సహనుడు

తుణంతూణము. సం వి అ. పుం వెంటువెంటుకే, అప్పటికప్పుడు

తుణకము సం. వి అ న పీన్నముల్లంగి* చూ, ముల్లంగి

తుణతువు సం వి. ఉ. పుం గాయము చూ, గణకు

తుణద సం వి అ. శ్రీ 1. కేయి:చూ, రాత్రి, 2 పనుపురంగు చూ, వర్ణము. 6

తుణదము సం వి అ న ఉదకము చూ, సలిలము.

తుణమడు. సం వి. అ పుం, జోస్యుడు చూ, సాంవత్సరండు.

తుణనము సం. వి అ న కొల చూ, వధము.

తుణనిశ్వాసము సం వి అ పుం శిశుమారము జలజంతువు చూ వత్సస్త్వము 1.

తుణపరిధ. సం. వి అ శ్రీ రూ-తుణిక, మెలుపు చూ, విద్యుత్తు 1.

తుణభంగురము సం వి. అ. శ్రీ తుణమైన నుండ సేరినది అచిరము, అనిర్వము, అనూర్ణి కమో అకాశత్రము.

తుణము. సం. వి. అ. పుం. 1. ఘటికయందాటన పాలు (ఘటిక=24 నిమిషములు), నాలుగు నిమిషములు, ముప్పదికలలగులకాలము చూ, కాలప్రమాణము, 2 తిరునాళ్ల చూ, పండుగ 2, 3 వ్యాపారములేమి, 4 కాలము: చూ, సమయము. 1, 5. పరిమాణువు చూ, తేలువు 1; 6 ఇల్లు చూ, సదనము 1, 7 సందతుణము, చూ, రక్షణము, 8 వృద్ధుత్వము చూ, నుకుమారము, 9 తుణికము చూ, వేల్పుడి, అం 10 కాలప్రమాణములు పండ్లెండింటిలో నొకటి చూ, కాలప్రమాణము

తుణించు సం స క్రి భోజనార్థము వరించు రూ-తుణించు.

తుణిక. సం వి అ. శ్రీ మెలుపు చూ, విద్యుత్తు 1

తుణికము సం విణ 1. తుణమాతృస్థాయి చూ, స్వరిము 2, వా 2 తెప్పపాటుకాలము చూ, వేల్పుడి

తుణిని. సం. వి. ఈ శ్రీ కేయి చూ, గాత్రీ.

తుణియించు సం స. క్రి చూ, రూ-తుణించు

తుణుడు సం వి అ పుం 1 ఒకరికి లోబడిన వాడు చూ, పరాధీనుడు, 2 వ్యాపారము లేనివాడు, 3. అంటేద యీ, నిష్ప్రయోజకుడు

తుతప్పుము సం. వి. అ పుం 1 లాక్ష చూ, లక్క, 2. లాక్షారసము చూ, లక్క.

తుతెప్పి సం వి ఈ. శ్రీ లాక్ష, చూ లక్క

తుతజము సం. వి. అ న 1. నెత్తురు చూ, రక్తము. 1, 2 చీము చూ, రక్తము 1

తుతము సం వి. ణ. 1. గాయమునొందినది, 2 నాశమునొందినది, చూ, శుచి.

తుమవిధ్యుం. సం వి. క్. పుం. బొడ్డి*: చూ, వృద్ధదారకము

క్షుతహారము, సం వి. అ న అగురు. చూ రా
హార ము

కుతి సం. వి. ఇ శ్రీ 1. గాయము చూ,
నరుసు, 2 నాశము చూ, రుత్.

క్షత్ర సం. వి ఋతువు 1 శూద్ర స్త్రీయందు క్షత్రియునికే బుట్టినవాడు, క్షత్రియు స్త్రీయందు శూద్రునికే బుట్టినవాడు (అని పారాంతరము) చూపుతుండు 1, 2 గాఢీ పుత్రుండు మా, పుత్రుగడు 1, 2 ద్వంద్వ పాలకుండు చూ, పృథివీధరుండు, 4 నలుగురూ, బ్రహ్మ 1, 5. తేమపూర్వం చూ, సారధి, 6 మణిదేవలనబుట్టినసంతానోష్ఠి, 7 చెఱు చూ, మత్సరము 1

క్షత్రదూతి సం వి.ఈ స్త్రీ లెల్లవామడు *
చూ, వామడు

క్షత్రిధనము సం వి అ పుం పెద్దచేయతినుగ*

క్షత్రిబంధువు సం. వి ఉ పుం స్వభక్తము లేక
క్షత్రియువను బంధుమాతురైవవాఁడు (ఇది
నిందయంగు వచ్చును) చూ, రాజు 1

తృతీయు, సం. వి. ఆ. న. మేను చూ, శరీరము
 తృతీయ సం. వి. ఆ. (స్త్రీ) రాచిది చూ, స్త్రీ,
 (తృతీయబాతియందు బుట్టి తృతీయుని
 గాని చుట్టియొకనికి గాని పెండ్లా మైనదాని
 పేరు)

శ్రీతియబ్బాహ్మణులు. పా ధిసర్వేదమునం
దతివశేషమర్జ్యులవారై రాజులను నేపించుచు
అధ్యయన యజనదానములగు త్రికర్మలయం
దతిశీ త్నాహములవారే శ్రీతియబ్బాహ్మ
ణులు. చూ, బాహ్మణులు (దశవిదబాహ్మ
హ్మణులలోనివారు)

క్షత్రియాణి. సం. వి ఈ స్త్రీ. మా, క్షత్రియ.
క్షత్రియారి సం వి. ఇ. పుం కౌంచారి మా,
పరశురాముడు

క్షత్రియి సం వి. ఈ స్త్రీ. రాచేవాని మం
డ్రాము చూ, భార్య.

క్షత్రియుఁడు సం. వి. ఆ పుం రాచీవాఁడు:
మా, రాజు I

క్షత్రియ సం వి అ ఘం —వె.—

క్షుద్ధ. సం వి నో న ఆన్నము చూ, సాదము. (1.)

క్షుప సం వి ఆ శ్రీ 1 రేయి చా రాత్రి,
2. పసుపు చా వర్ణము 6

క్షపణకుఁడు, సం వి అ పుం బౌద్ధమతస్తుఁడు:
చూ బుద్ధుఁడు, 1.

క్షుపణము. సం వి. అ. న 1 అశుచిభావము
చూ, కార్యవృత్తిము, విణ 2 నిద్దులేనిది
చూ, నిరజము

క్షుపణుఁడు సం వి అ పుం చూ, క్షుపణకుఁడు .

క్షుపణ్యులు సం వి ఉ. పుం. తప్ప చూ,
నేరము

క్షుపాకరుడు సం వి అ పుం చేంచురు,దు
చూ,హిమాంశువు.

క్షపాచసుండు సం వి. ఆ పుం రక్క-సుండు
మా, రాక్షసుండు.1

క్ష.పాటుడు సం వి అ. పుం 1 -వై-,
2 యమదూత. చూ, యముడు

క్షపాత్యయము సం. వి అ పుం రూ-క్షపా
వ్యయము పృథ్వాతము చూ, వేగుహోము

క్షపాపతి సం వి ఇ పుం చా క్షపాకరుడు.

క్షపిత. సం విణ. ఋ ఓర్పరి. చా, సహనందం

క్షుపితము సం వి త్త న. చూ, భాగవతి*ము

క్షమ సం వి ఆ స్త్రీ 1 రూ-త్నా ఓర్పు,

(పుంలింగమని కొందఱు) చూ, శాంతము 1,

2 వేల చూ, భూమి 1, 8 గోరి చూ.

పాఠ్యము 1, 4, రెయి చూ, రాత్రి, పా.

5. (క్షుప) ఒకానొక వృత్తము ఇందొక్కొక

పాదమున న, న, త, త. గురువులు గలిసి

దస్సునందు బుట్టిన వృత్తము. ఉదా.—
 “కృమమున నిభవిక్రాంతినాతాగయు క్తముగ
 సుకవిపద్యంబు లూహించినకా, తమలనఁ
 బరఁగుం గంజపల్లెకా, సుమళరజనకా హార
 కంశోత్తమా.” చూ. వృత్తము 1.
 తమము. సం. విణ. 1. యుక్తము చూ, సమీ
 చీనము. 1, 2 చూలనది.
 తమదంశము. సం వి అ. పుం మునగ *
 చూ, శిగురి. 1.
 తమపణ. పా శరణుచొచ్చుట
 తమనామంతుఁడు. సం విణ త్. ఓరుపరి చూ
 సమానుఁడు.
 తమి సం. విణ (న్ ఈ న్) —మై.—
 తమించు సం. స. క్రి ఓర్పు చూ, సహించు
 తమిత సం విణ (బు ఈ బు) చూ, తమి
 తమియించు. సం స. క్రి చూ, తమించు
 తముఁడు సం విణ 1. శక్తుఁడు చూ, లావరి,
 2. సేర్వరి చూ, సమర్థుఁడు, 3 హితవును
 చెప్పువాఁడు. చూ, హితవరి
 తయ అం చూ, తయము 7
 తయకరము. సం వి. అ పుం జీడి* చూ
 భల్లాతకి.
 తయతరువు. సం వి ఉ పుం పాదిరి* చూ,
 ఫారి. 2
 తయధువు సం వి ఉ పుం కాసరోగము:
 చూ, దగ్గు
 తయము సం వి అ పుం 1. —మై.—
 2 అణుఁదెవులు చూ, యోగము. 1, 3 రూ—
 తయి చెడుట, తగ్గుదల చూ, వెలితి 2,
 (తయము, స్థానము, వృద్ధి ఇది యీ త్రివర్గ
 ములలో నొకటి చూ, వర్తము). 4 పరిశ
 యము చూ, సంవర్తము 1, 5 ఇల్లు చూ,
 సదనము 1, 6 నాశనము చూ, రుత్ర,
 7. తయనామ సంవత్సరము (రూ—తయ—

అతయ) చూ, సంవత్సరము, 8. శత్రువున
 కంటెఁ దాను దగ్గియుండుట.
 తయరోగ బాతకుఁడు పా. 1. వస్త్రమును
 బుధకుజులుండి శుక్రచంద్రులచేఁ జూడఁబడి
 పాపుగ హంశలయందున్నపుడును, 2 బుధుఁడు
 కుజయుక్తుడై వస్త్రమునుండుండి శుక్రచం
 ద్రులచేఁ జూడఁబడుచు క్షూణాక్షులనుం
 నున్నపుడును, 3. రాహువు సప్తమి
 లగ్నాధిపతి అష్టమమందునుండి చంద్రుఁడు
 పాపయుక్తుడై యుండునపుడును, 4. శని
 కుజబుధులందుఁజంద్రుఁడును, మకరమందు
 నూర్కొడు నుండినపుడును, 5 లగ్నమునకు
 అష్టమమందుఁ జంద్రుఁడుండి 6-8 స్థాన
 ములలో రాహువుండి, ఆరాహువునకు నెనిమి
 దింట శనియుండునపుడును, 6 కారకాంశ
 రాశికి నాల్గవస్థానమునగాని, యైదవస్థానమున
 గాని కుజరాహువుల సంబంధముండి చంద్ర
 దృష్టి యున్నపుడును తయరోగముండును.
 తయరోగముచే చనిపోవుబాతకుఁడు పా జన్మ
 ల్పాకారకల్పములకు తృతీయమునఁ జంద్ర
 సంబంధమున్న తయవలన మరణముకలుగును
 తయించు సం అ. క్రి జీణించు, తిగ్గు చూ,
 సుగ్రు. 4.
 తయ్యము సం విణ తయింపఁదగినది.
 తరము సం వి అ. న 1 ఉదకము చూ,
 సలిమము, పుం 2 నుట్టు చూ, మేఘము 1,
 3. మహాపిండితకము* చూ, శ్వేదనము,
 4. కోకిలాతము* చూ, మొగలీర
 తువకము సం. వి అ పుం 1 జిల్లేడు* చూ,
 జిల్లేడు, 2 ఉత్తరేణి* చూ, కైఫిరికము,
 3 రాశిక* చూ, సర్వపము, 4 అడవి
 తొలసి*: చూ, కులసి, 5 కొడిసె*: చూ,
 వత్సకము; 6 మోదెన* చూ, శివమల్లి,
 7. కాసరోగము చూ, దగ్గు.

తైరము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. కనుగాయఃచూ,
తైరము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. తుతము, చూ,
తుమ్మ, 2 కాళకోగము చూ, దగ్గ, 8 ఎ
క్కిలి చూ, హిక్క 1
తువపత్రి. సం. వి. ఆ. పుం. 1 వనుగు తుమ్మి *
చూ, తుమ్మికి
తువము సం. వి. ఆ. పుం. 1 తుతము చూ,
తుమ్మ, 2 నల్లనియావాల చూ, సర్వము
తువరము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 మంగలిపని చూ,
ముండనము, చూ. వి. 2 అపజయము "నీ
వ్యాజ్యము తువరమైనది" (గోదావరీ-సంధల
పాఠంతయన వాడుక) (తైరము యొక్క
రూపాంతరమని కొందఱు) (వాడుక)

తై

తై సం. వి. ఆ. పుం. 1 నిద్ర చూ, స్వప్న
ము 2, 2. ఓరిమి చూ, శాంతము 1
తైంతము సం. వి. ఆ. పుం. 1 ఓర్వబడిన తిట్టుకొట్టు
మొదలైనది చూ, సోధము
తైంతి సం. వి. ఆ. పుం. 1 ఓర్వ చూ,
శాంతము 1.
తైత్రము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 తుత్రీధర్మము
తైమము సం. వి. ఆ. పుం. 1 కఱపు చూ,
దుర్బిక్షము విజ 2 తల్ప-చైది చూ, హి
సము 1, అం. 3. జరరక్రియలు మూడింటి
లో నొకటి చూ, జరరక్రియలు
తైమనతి. సం. వి. ఆ. పుం. 1 యాగవిశేషము
చూ, యజ్ఞము.
తైమనతి. సం. వి. ఆ. పుం. 1 —పై—
తైముచు. సం. వి. ఆ. పుం. 1 బలనంతుండగు
పురుషుడు చూ, లావరి.

తైరకము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. కనుగాయఃచూ,
కలాటుపు. 2; 2 (పతులు మత్స్యముల లోన
గువానిబట్టివేసెడు) బుట్ట: చూ. వల. 1;
8 పసర మొగ్గ, మొగ్గలగుత్తి (అనికొందఱు);
చూ మొగ్గ 1, 4 నెనవంటి* చూ, సర
వెద, స 5 మూలకము, పెద్దముల్లంగి (అని
కొందఱు) చూ, ముల్లంగి
తైరణము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 తిట్టుట చూ
శాపము 1.
తైరతైలము సం. వి. ఆ. పుం. 1 పక్వమైనతైలము
చూ, తైలము
తైరత్రయము సం. వి. ఆ. పుం. 1 త్రివిధతైర
ములు చూ, లవణము 1
తైరదళ సం. వి. ఆ. పుం. 1 లాద్దుగు*,
తైరదళకము సం. వి. ఆ. పుం. 1 దళవిధతైరములు
చూ లవణము 1
తైరద్రావిణము సం. వి. ఆ. పుం. 1 మార్దము, చాటి
ఉప్పు చూ, లవణము. 1
తైరద్రువు సం. వి. ఆ. పుం. 1 కొంకము*
చూ, మోదుగు, 2. ఘంటాపాటలి* చూ,
మొక్కలు.
తైరధూమి సం. వి. ఆ. పుం. 1 చాటివేల చూ,
ధూమి 1
తైరమద్దము సం. వి. ఆ. పుం. 1 ఉత్తరేశి*
చూ, తైశ్శిరికము
తైరము సం. వి. ఆ. పుం. 1 ఉప్పు చూ, లవ
ణము 1. 2 = కారము 2. బిల్వ చూ, కారము.
1, 3 గాఢి, గాఢమున్న చూ, ధూమి 1,
4 బూడిద చూ, భస్మము. 5. యనతైరము,
యనలవన గలిగిన ఉప్పు చూ, లవణము 1,
6 వెలిగారము, టంకణము చూ, లవణము. 1,
7. సజ్జితాతైరము* చూ, లవణము 1.

తొరములు. పా. ఖటిక ఉదజనితము, సోదిన
ఉదజనితము, పొటానీయ ఉదజనితము. మ
గ్న ఉదజనితము. (అల్ఫ్రీస్) (ఉదజనితము
గూడ తొరమనఁ బడుచున్నది)

తొరవృత్తిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ ఉప్పువన్నుః
చూ, భూమి. 1.

తొరమెలకము. సం. వి. ఆ. పుం. సర్వతొరము
చూ, లవణము 1.

తొరవృత్తము సం. వి. ఆ. పుం. మువ్వుకము*
చూ, మొక్కము

తొరశ్రేష్ఠము. సం. వి. ఆ. న. 1. వజ్రతొరము
చూ, లవణము. 1, పుం. 2 పలాశము* చూ,
మోచుగు, రి. మువ్వుకము* చూ, మొ
క్కము

తొరపట్టుము సం. వి. ఆ. న. వడ్విధతొర
ములు: చూ, లవణము 1

తొరసింధువు సం. వి. ఉ. పుం. ఉప్పునముద్ర
ము: చూ, సముద్రము

తొరావృము సం. వి. ఆ. న. సముద్రపుక్కిప్పు,
సైంధవలమూ (అని కొందఱు). చూ, లవ
ణము 1

తొరాల్లి. సం. వి. ఇ. పుం చూ, తొరసింధువు

తొగాయము. సం. వి. ఆ. పుం కాలమువ్వుక
ము* చూ, మొక్కము

తొరావృకము. సం. వి. ఆ. న. ఎనిమిదివిధముల
తొరములు చూ, లవణము 1

తొరిక సం. వి. ఆ. శ్రీ అఱకలి చూ, బుభుక్షు.

తొరితము. సం. వి. ఇ. కాటిసది చూ, స్రుతము.

తొరితుండు. సం. వి. ఇ. పరశ్రీగమనాదిదోష
ములచే దూఱబడినవాండు చూ, వ్యా
ధుండు. 2.

తొరొదము. సం. వి. ఆ. పుం చూ, తొరాల్లి.

తొవకము సం. వి. ఆ. పుం. నెరకంజి*. చూ,
నరవెండ.

తొవము. సం. వి. ఆ. న. కడుగుట: చూ
ప్రతొవము.

తొలితము సం. వి. ఇ. కడుగఁబడినది: చూ
ప్రతొలితము.

క్షీ

క్షీ. సం. వి. ఇ. 1 నివాసము: చూ, స్థానము. 1;
2 గతి, నడవడి చూ, వర్తనము 1, 3 కల్ప
క్షయము చూ, సంవర్తము 1.

క్షీతము సం. వి. ఇ. క్షీణము చూ, హీనము. 1

క్షీతి సం. వి. ఇ. శ్రీ 1 నేల చూ, భూమి. 1

2 ఉనికి చూ, స్థానము 1, 3. చిటిక వేయు

నంతకాలము చూ, వేర్చుడి, 4 నాశము

చూ, రుత్త, 5 ఇల్లు చూ, సదనము 1;

6 సంఖ్యావిశేషము, క్షీతియనులెక్క.

చూ, సంఖ్య 1, 7 కాలభేదము చూ,

సమయము 1, 8 రోచనమున గంధద్రవ్యము

చూ రాజార్జము, అం 9 కుక్కులు ఇరు

వదిలెండింటిలో నొకటి చూ, కుక్కులు

క్షీతికణము సం. వి. ఆ. పుం. ధూళి* చూ,

రేణువు. 1

క్షీతిక్షయము సం. వి. ఆ. పుం. చేండ్రి*. చూ,

వెలిచేండ్రి.

క్షీతిజము సం. వి. ఆ. పుం 1. వేస్తరము చూ,

వేసడము, 2. నేలవేము* చూ, భూనిం

బము, రి. మంగళగ్రహము

క్షీతిధరము. సం. వి. ఆ. పుం నేలతాలుపు,

కొండ* చూ, పర్వతము

క్షీతిపతి. సం. వి. ఇ. పుం భూమిశుండు* చూ,

రాజు 1 (ఇట్లు క్షీతిపాలుండు, క్షీతువుండు

మొ.)

క్షీతిపుక్కుండు. సం. వి. ఆ. పుం. నరకరాజు:

చూ, రాజు 1

శ్రీతిబదరి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. భూబదరి. చూ, రేగు. 1

శ్రీతిరుమాము సం. వి. ఆ. పు. చెట్టు చూ, వృక్షము

శ్రీతివర్ధనము. సం. వి. ఆ. పు. పీనుగు: చూ, శవము

శ్రీతివృదాసము. సం. వి. ఆ. పు. గర్తము చూ, రంధ్రము 1

శ్రీతిసంభూతము సం. వి. ఆ. న. అట్టుష్ట చూ, లవణము. 1.

శ్రీతిశృంగారము అం పుష్పంశములలో నొకటి చూ, పుష్పంశములు

శ్రీత్యాదితి సం. వి. ఈ. శ్రీ. విష్ణుమూర్తిత్వ

శ్రీత్వా సం. వి. న. పు. గాలి చూ, వాయువు

శ్రీద్రము. సం. వి. ఆ. పు. 1 తెగులు చూ, రోగము 1, 2. విషాణము, కొమ్మ చూ, శృంగము 1

శ్రీదుగ్గెడు సం. వి. ఆ. పు. ఇనుడు చూ, నూర్చుడు.

శ్రీప సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. కేపణము చూ, వి మోచనము, 2 రేయి చూ, రాత్రి

శ్రీపక సం. వి. ఆ. శ్రీ. — 1. వై —

శ్రీపకుడు. సం. వి. ఆ. పు. యోధ చూ భటుడు. 1

శ్రీపణి. సం. వి. ఇ. పు. 1 అస్త్రము, చూ, బాణము 1, ఇ. శ్రీ. 2 సౌకాదండము చూ, పీలి 2, 3 బాలవిశేషము చూ, వల 1, 4. మంత్రము చూ, మంత్రము 1, 5 యజ్ఞమునందు యజ్ఞార్చనతంత్రము నడపువాడు చూ, అధ్వర్యుడు

శ్రీపణువు. సం. వి. ఈ. పు. గాలి చూ, వాయువు.

శ్రీపణ్యపు సం. వి. ఈ. పు. 1. వసంతర్తు చూ, మాసద్వయము, 2 కేసము చూ, శరీరము, విణ. 3. నురభి చూ, రాజ్యము.

శ్రీపము. సం. వి. ఆ. పు. 1 ఎఱ్ఱమూతికోతి చూ, వానరము, 2 కేపణము, పేరేపించుట చూ, విమోచనము.

శ్రీప్త. సం. వి. ఆ. శ్రీ. రాతిరి. చూ, రాత్రి.

శ్రీప్తము సం. విణ. 1 శ్రీయబడినది చూ, విద్వము, 2 వైవబడినది, పాతబడ్డది చూ, స్థాపితము 1, న. 3. యోజితము, లెక్క కలియగూడదము చూ, సంకలనము, అం. 4. జంఘాక్రియలు అయిదింటిలో నొకటి చూ, జంఘాక్రియలు.

శ్రీప్తువు సం. విణ. ఈ. తిరస్కరించువాడు చూ, నిరాకరిష్టువు

శ్రీప్రకము సం. వి. ఆ. న. పొడిపిండి చూ, సాదము (1)

శ్రీప్రము సం. క్రి. విణ. అ. న. 1. కిక్కిముచూ, వేగము. 3, విణ. 2. వడిగలది: చూ, వేగము 3 (శ్రీపాగ్రిదులు. — క్షేపిష్టము, క్షోదిష్టము, ప్రేష్టము, వరిష్టము, స్థవిష్టము, బంహిష్టము). అం. 3. మల్లకాస్త్రములోని ప్రచారములు ముప్పదిరెండింటిలో నొకటి. చూ, ప్రచారములు

శ్రీప్రశ్నెనము. సం. వి. ఆ. పు. ఏటింగెత చూ, వ్యాఘ్రాటము.

శ్రీయ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. క్షయము, తగ్గుదల. చూ, వెలితి. 2.

శ్రీ.

శ్రీణకోణము. పా (Angle of Declination) ఈ కోణమునకు ప్రస్తుతమున లండను పట్టణ నందు, పడమట 16 అంశల 45 కలలును,

శ్రీరంగాశ్రమం. శం. బ్ర. ఈ. స్త్రీ. తిరుమకముః: చూ,
యనతిక్.

శ్రీరఫల సం వి. ఆ శ్రీ. కలివో మా, సా
మృత్యుఫల

ప్రొ.రబల సరి. వి. ఆ. (ప్రొ) — 2 —
ప్రొ.రము, సరి వి. ఆ. న 1 దుగము ము, ఆ.

లు 1, 2 నీళ్ళు (శునక క్షీరము శూనారము).
చూ సలిలము, పుం 3 వటుము* చూ, మట్టి,

4 చాపము చూ, పాలపిట్ట, 5 క్షీరసము
ద్రము చూ, సముద్రము, 6 తీఁపు చూ,

మధ్యమ
 యోగ మార్గము సం వి డే (ప్రతి) చిత్తావధాన *

శ్రీరవతి సం వి ఇ స్త్రీ పాలుగలది మా,

శ్రీగర్భ సంతానము ఈ స్త్రీ పాలనేలగుముడు*

శ్రీరవికృతి సం వి ఇ (స్త్రి) బేన్ను చా.
పాణి 1. (యః కూర్మిక 2)

శ్రీరవిదారి. సం ౩ ఈ (శ్రీ) చూ, శ్రీర
వలి (రూ-శ్రీరవిదారిక)

శ్రీరవిపాణిక సం వి ట్ (ద్వై) శ్రీర కాతోలి*

శ్రీగవ్యక్షయము సం వి ఆ పుం 1. ఉగుంబర
ము* చూ, మేలు, 2 క్షీరిక - చూ, పాల

శ్రీ శీరుడు సం వి అ పుం శ్రీ రాముడు
చూ, రాముడు.

క్షీరశుక్త సం నా ఆ. (స్త్రీ) 1 తెల్లనేలగుమ్మ
1. డు* చూ, భూమిక రాగవు, 2 పిన్న పాల

మా, మనుషుల
క్షీరశుక్ల సం వి. ఆ (స్త్రీ) మా, క్షీరశుక్ల.1

శ్రీరఘవము సం వి. అ పుం జలకంటకము
చూ, మత్స్యము. 1.

శ్రీరసము. సం. వి. ఆ పుం పాలమొడిమొడఁ

చూ, మొడఁ

శ్రీరసాగరకన్యక. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. లచ్చిః చూ, లక్ష్మీ 1 (ఇట్లు శ్రీరసాగరముత, శ్రీరాభిజ, శ్రీరాభిరసము మొ)

శ్రీరసారము. సం వి ఆ పుం చూ, శ్రీరసము శ్రీరాకరము. సం. వి ఆ పుం పాలసముద్రము

చూ, సముద్రము.

శ్రీరాణి. సం వి ఈ స్త్రీ. పిన్నపాల* చూ, మనుపాల

శ్రీరాస్తము సం. వి ఆ న. పరమాస్తము చూ, సాదము (1)

శ్రీరాభి. సం వి ఇ పుం చూ, శ్రీరాకరము. శ్రీరాభిజము సం వి ఆ న. 1 సముద్రపు ఉప్ప చూ, లవణము 1, 2 మాక్తికము చూ, రత్నము 1

శ్రీరాభిజుడు. సం వి ఆ. పుం చూ, చంద్రుడు (ఇట్లు శ్రీరాభిరసముడు)

శ్రీరావి. సం వి ఈ స్త్రీ. పిన్నపాల* చూ, మనుపాల (రూ-శ్రీరావిక)

శ్రీరాళము సం వి ఆ పుం అంచే, చూ, హంస శ్రీరాహ్వము సం వి ఆ పుం సరళ* చూ, సర్వానుభూతి

శ్రీరి సం వి న్ పుం 1 చూ, జితేడు, 2 చిలుపాల* చూ, మనుపాల, 3 పటము* చూ, మట్టి, 4 పాదిరి* చూ, ఛాలి, 2, 5 కొండగొనుంగు* చూ, మృదుద్రుమము (ఈకారాంతస్త్రీలింగమని కొందఱు)

శ్రీరిక సం వి ఆ స్త్రీ. చూ, పాల*

శ్రీరిణి సం వి ఈ స్త్రీ. 1. చిలుపాల* చూ, మనుపాల, 2 కంకువ్రము* చూ, గ్వర, శ్రీరిణి, 3 చూ, జితేడు*.

శ్రీరేకుపు సం. వి ఉ పుం చూ, మృదుదురి మనుకు,

మృ

తుణము సం వి ఆ పుం. కంకుతుః* చూ, ఫేనిలము, 2

తుణము సం విణ 1. పాడిచేయబడినది; చా 2. పూర్తిగా చేయబడినది. న 2 గుణకారము, చూ, హెచ్చివేత

తుణ్ణుడు సం విణ వ్యత్యన్నుడు చూ, సజ్జ నుడు.

తుత సం. వి ఆ స్త్రీ. చూ-తుతము చూ, తుమ్మ

తుతము సం వి త్. స్త్రీ. 1 —వై — (అకారాంత సపుంసకలింగమని కొందఱు), ధ్. 2. ఆకలి. (తకారాంశమని కొందఱు) చూ, బుభుక్ష, విణ 3 వాడిగా చేయబడినది, విశేషము చూ, శిశుము 1

తుతాభిజనము సం వి ఆ. పుం బ సల్లవి అపాలు* చూ, సన్నపము (రూ తుతాభి జనము-తుతాభిజనము)

తుత్తు సం వి ధ్ స్త్రీ. 1 ఆకలి చూ బు భుక్ష, అం 2 పడూర్పులలో నొకటి చూ, ఊర్పులు.

తుదము. సం వి ఆ పుం తండులాదిచోర్ ము చూ, నురుము

తుంగ్ర సం. వి ఆ స్త్రీ. 1 ఈగ, అడవియొగ (అని కొందఱు) చూ, మక్షిక, 2 తేనెటీగ చూ, మక్షిక, 3 బోగముది చూ, వేళ్ళ, 4 అంఘ్రియగు అంగుది చూ, స్త్రీ, 5 నాట్యమాడెడు అంగుది చూ, స్త్రీ, 6 హింసించెడు అంగుది చూ, స్త్రీ, 7 చేతి లాసి* చూ, చేతరాసి, 8 అన్నుక* చూ, వాచుడు, 9 దొమ్మరిది చూ, వంశశ్రీ, 10 రక్తమునీటిని గాయములొనగనానియందుండి కాటెడి నీరు చూ, పులినీరు, 11, ఆ

డవిగోధుమలు: చూ, ధాన్యము; 12. నల్ల తూద్రకమరాలభ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. పిన్న రోగి
 ఉప్పి: చూ, లవణి.
 తూద్రకంటికి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. చూ, వాచుడు*. తూద్రకమస్తర్క. సం. వి. ఆ. శ్రీ. — పై. —
 తూద్రకంబువు. సం. వి. ఉ. పుం తూద్ర తూద్రపత్రి. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చాంగోడి చూ,
 శంఖము: చూ, సంకు. 1
 తూద్రకము. సం. వి. ఆ. పుం చూ, బుప్పెకోల తూద్రపత్రిము. సం. వి. ఆ. పుం చూ, తూద్ర
 తూద్రకారలిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. అడవి కాకర*. తులసి.
 చూ, సువవి. 1. (ఇట్లు తూద్రకారవేల్లము- తూద్రపత్రి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. వచ* చూ, విష
 తూద్రకారవేల్లి) తూద్రపర్ణము సం. వి. ఆ. పుం 1 తెల్లగొర*
 తూద్రకలిశము. సం. వి. ఆ. పుం. వైకారింబ చూ, పర్ణాసము, విణ 2. నూత్నపత్రిము*:
 మణి చూ, రత్నము 1. చూ, పగ్గిబ్బలి
 తూద్రకంబు. అం ఘనవాద్యములు ఆటింటిలో తూద్రపాపాణభేద సం. వి. ఆ. శ్రీ. తూపము*
 శోకటి. చూ, ఘనవాద్యములు. చూ, చాగ్గిస్వకాఖాశిఫము.
 తూద్రకంబికి సం. వి. ఆ. శ్రీ. కింకిణి (కాలి తూద్రపిప్పలి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. అడవిపిప్పలి*.
 గజ్జలు-పాంజేలులున్న) చూ, భూవణము 2 చూ, పిప్పలి 1.
 తూద్రకఫూలి సం. వి. ఈ. శ్రీ. చివిల్లికాతన తూద్రపరిబంధము. పా (కలికోత్పలిక, జయ
 పము* చూ, కేగు 1 పద, మాలిని, చక్రివార్, మంజరి, ముక్తపద
 తూద్రచందనము సం. వి. ఆ. న 1 రక్తచందన గ్రస్తాదులు గలది)
 ము చూ, వాసన, 2 కుచందనము చూ, తూద్రఫల. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 గోపాలకర్కటి*
 పత్రాంగము చూ, నేరేడు, 1, 2 కాకినేరేడు* చూ, నే
 తూద్రచూడము సం. వి. ఆ. పుం పక్షివిశేష రేడు, 3 కంటకారి* చూ, పెద్దసాంపర,
 ము చూ, పక్షి 4 చూ, వాచుడు
 తూద్రజంతువు సం. వి. ఉ. పుం శతపది, కట్ట తూద్రఫలము. సం. వి. ఆ. పుం నేలపోక*
 జెట్టి, చూ, స్వము చూ, పోక.
 తూద్రబాతిఫలము సం. వి. ఆ. న. ఉసిరికి* చూ, తూద్రబల సం. వి. ఆ. శ్రీ. పిన్నముత్తవపులగ
 కిఫలి 1 ము* చూ, ముత్తవపులగము.
 తూద్రజీర సం. వి. ఆ. శ్రీ. లిప్పతీర* చూ, తూద్రము సం. విణ. కొంచెము చూ, స్వల్పము.
 సోనవల్లి తూద్రములకము సం. వి. ఆ. న. పిన్నముల్లంగి*.
 తూద్రజీవము సం. వి. ఆ. పుం సన్నజీలకజ్జి* చూ, ముల్లంగి.
 చూ, సువవి. 2 తూద్రహక్తికము. సం. వి. ఆ. న. ఉమ్మాయ
 తూద్రతులసి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. తెల్లగొర* ముత్తియము చూ, రత్నము. 1 (చూ, ము
 చూ, పర్ణాసము తెలు.)
 తూద్రదంకి సం. వి. ఆ. శ్రీ. అడవియొగ తూద్రరస. సం. వి. ఆ. శ్రీ. కానుగు* చూ,
 ఛా, ఘోష, శాదస్యము

తూద్రకంబువు. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చాంగోడి చూ,
 శంఖము: చూ, సంకు. 1
 తూద్రకము. సం. వి. ఆ. పుం చూ, బుప్పెకోల తూద్రపత్రిము. సం. వి. ఆ. పుం చూ, తూద్ర
 తూద్రకారలిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. అడవి కాకర*. తులసి.
 చూ, సువవి. 1. (ఇట్లు తూద్రకారవేల్లము- తూద్రపత్రి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. వచ* చూ, విష
 తూద్రకారవేల్లి) తూద్రపర్ణము సం. వి. ఆ. పుం 1 తెల్లగొర*
 తూద్రకలిశము. సం. వి. ఆ. పుం. వైకారింబ చూ, పర్ణాసము, విణ 2. నూత్నపత్రిము*:
 మణి చూ, రత్నము 1. చూ, పగ్గిబ్బలి
 తూద్రకంబు. అం ఘనవాద్యములు ఆటింటిలో తూద్రపాపాణభేద సం. వి. ఆ. శ్రీ. తూపము*
 శోకటి. చూ, ఘనవాద్యములు. చూ, చాగ్గిస్వకాఖాశిఫము.
 తూద్రకంబికి సం. వి. ఆ. శ్రీ. కింకిణి (కాలి తూద్రపిప్పలి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. అడవిపిప్పలి*.
 గజ్జలు-పాంజేలులున్న) చూ, భూవణము 2 చూ, పిప్పలి 1.
 తూద్రకఫూలి సం. వి. ఈ. శ్రీ. చివిల్లికాతన తూద్రపరిబంధము. పా (కలికోత్పలిక, జయ
 పము* చూ, కేగు 1 పద, మాలిని, చక్రివార్, మంజరి, ముక్తపద
 తూద్రచందనము సం. వి. ఆ. న 1 రక్తచందన గ్రస్తాదులు గలది)
 ము చూ, వాసన, 2 కుచందనము చూ, తూద్రఫల. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 గోపాలకర్కటి*
 పత్రాంగము చూ, నేరేడు, 1, 2 కాకినేరేడు* చూ, నే
 తూద్రచూడము సం. వి. ఆ. పుం పక్షివిశేష రేడు, 3 కంటకారి* చూ, పెద్దసాంపర,
 ము చూ, పక్షి 4 చూ, వాచుడు
 తూద్రజంతువు సం. వి. ఉ. పుం శతపది, కట్ట తూద్రఫలము. సం. వి. ఆ. పుం నేలపోక*
 జెట్టి, చూ, స్వము చూ, పోక.
 తూద్రబాతిఫలము సం. వి. ఆ. న. ఉసిరికి* చూ, తూద్రబల సం. వి. ఆ. శ్రీ. పిన్నముత్తవపులగ
 కిఫలి 1 ము* చూ, ముత్తవపులగము.
 తూద్రజీర సం. వి. ఆ. శ్రీ. లిప్పతీర* చూ, తూద్రము సం. విణ. కొంచెము చూ, స్వల్పము.
 సోనవల్లి తూద్రములకము సం. వి. ఆ. న. పిన్నముల్లంగి*.
 తూద్రజీవము సం. వి. ఆ. పుం సన్నజీలకజ్జి* చూ, ముల్లంగి.
 చూ, సువవి. 2 తూద్రహక్తికము. సం. వి. ఆ. న. ఉమ్మాయ
 తూద్రతులసి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. తెల్లగొర* ముత్తియము చూ, రత్నము. 1 (చూ, ము
 చూ, పర్ణాసము తెలు.)
 తూద్రదంకి సం. వి. ఆ. శ్రీ. అడవియొగ తూద్రరస. సం. వి. ఆ. శ్రీ. కానుగు* చూ,
 ఛా, ఘోష, శాదస్యము

తూద్రవా రాశి. సం వి ఈ శ్రీ. తెల్లవా
కుడు * చూ, వాచుడు
తూద్రాశంఖము సం వి ఈ పుం కంటకుడు
చూ, శత్రువు. 1
తూద్రాశమ సం వి ఆ శ్రీ. నల్లగినియ *
చూ, శుక నాసము 1
తూద్రాశీరము సం వి ఆ పుం వయూరశిఖ *
చూ, పూతికరజము
తూద్రాశుక్తి సం వి ఇ శ్రీ. ఒలకుక్తి చూ,
సంకు. 1
తూద్రాశ్రామ. సం. వి. ఆ శ్రీ. అగ్నిభాస *
చూ, మానేడు.
తూద్రాశ్వేత సం వి ఆ శ్రీ గినియ * చూ,
శుక నాసము. 1
తూద్రాసహ సం. వి ఆ శ్రీ 1 ముద్దపర్తి
కాటు పెసర * (అని కొందఱు) చూ, పెసర.
2. తూద్రావాగుశి * చూ, వెద్దపాచర.
తూద్రాహింసుశిక సం. వి ఆ శ్రీ చూ,
వాచుడు *.
తూద్రాండమత్స్యసంక్షాతము సం వి ఆ పుం
చిలుమీనుల కడుపు, పోతాధాసము చూ,
మత్స్యము. 1
తూద్రాంబుపణస. సం వి ఆ పుం చూ,
నిమ్య * (చూ-తూద్రాన్లుపాస) (ఆకారాంత
శ్రీ లింగమని కొందఱు)
తూద్రాగ్నిమంథము సం. వి. ఆ. పుం. పిన్న
నెల్లి * చూ, శ్రీపర్ణము. 1.
తూద్రాధాగని సం వి ఈ, శ్రీ చూ,
వాచుడు *
తూద్రాపామార్దము. సం వి ఆ పుం ఎఱ్ఱుత్త
రేణి * చూ, శైఖరికము (చూ-తూద్రాపా
మార్దకము.)
తూద్రాభయాది అం. ఒకానొకలేన్యము చూ,
లేన్యములు.

తూద్రామలకము. సం. వి ఆ. న. ఆమలకము *
చూ, శ్రీఫలి 1
తూద్రామృగము. సం వి ఆ పుం. కొండ
మామిడి పోడిమామిడి * (అని కొందఱు)
చూ, మామిడి (చూ-తూద్రామృగము.)
తూద్రాన్లు సం వి ఆ శ్రీ. 1. ఆమ్లబాణిక *.
చూ, పులిచింత, 2 నక్కదోస * చూ
దోస
తూద్రాన్లుపాస సం వి ఆ పుం చూ, తూద్రాంబు
పణస *.
తూద్రాశిక సం. వి ఆ శ్రీ. దంశము చూ
మక్షిక.
తూద్రాశిడు. సం వి ఇ 1 అధముడు చూ
హీనుడు, 2 పిసినిగొట్టు చూ, లోభి
3 హింసించువాడు చూ, హింసకుడు
4 పనికిరానివాడు చూ, నిష్ప్రయోజనముడు.
తూద్రేంగుది సం వి ఈ శ్రీ తీటుకనీడ *
చూ సముద్రాంత.
తూద్రోత్పలము సం వి ఆ న. కాకికలున *
చూ, పద్మము 1
తూద్రోమంబరిక సం వి ఆ శ్రీ. కాకోదు
బరిక * చూ, బొమ్మమేడి.
తూద్విబోధకము సం వి ఆ పుం నెరవంజి *
చూ, సరవెండ
తూధ సం. వి ఆ శ్రీ = గొడ. ఆకలి చూ
బుభుక్షు
తూద్రాభిజనము. సం వి ఆ. పుం. రాజిక *
చూ, సర్పము
తూధితము సం వి ఇ ఆకలిగొన్నది.
తూధితుడు సం. వి ఇ ఆకలిగొన్నవాడు
చూ, బుభుక్షితుడు.
తూపము సం వి ఆ పుం. పొట్టికొమ్మలూడ
గల చెట్టు * చూ, వాగ్వికాశము.

తూపాలుపు. సం వి. ఉ. పుం. పానీయాలపు. తూ. సం. వి. ఉ. పుం. తే. రకుడు. చూ, మంగలి.

తూబ్బము సం. విణ. 1 కలతపెట్టబడినది చూ, పకలము; వి. ఆ పుం. 2. చల్లకవ్వము. చూ, మంధానము.

తూబ్బకము. సం విణ చూ, తూబ్బము. 1. తూచ సం. వి. ఆ. త్రీ 1. నీలి * చూ, రంజని; 2 నూనెయగిసె *. చూ, కుక నాసము. 1

తూరకము సం వి ఆ. పుం 1. గొలిమిడి * చూ, మొగ్గిర, 2 చూ, పల్లెరు *, 3 బాట్టుగు * చూ, నువ్వులు తూరకర్మ. సం వి ఉ. పుం మంగలివని * చూ, ముండనము

తూరపత్రిము సం వి ఆ పుం కళకళణము * చూ, తృణము 1 చూ, శరము)

తూరపువ్వుకము సం వి ఆ పుం మోదెన * చూ, కేవలలి

తూరప్రగము సం వి ఆ పుం చూ, తూర ప్రిము (నపుంసక లింగమని కొందఱు)

తూరప్రము సం వి ఆ. పుం = కొఱపము 1 అర్థ చంద్రబాణము "అర్థచంద్రకే తూరప్ర స్యాక్" చాలాయుధనిఘంటువు చూ రిష్టి 2 (చూ, బాణము 1), ఆం 2 బాణా గ్రిములు పడింటిలో నొకటి చూ, బాణా గ్రిములు.

తూరమర్ది సం వి ఉ పుం చూ, మంగలి తూరము సం వి. ఆ పుం 1 = చూరి- సురి- చురియ చుఱకత్తి చూ, రిష్టి 2, 2 చూ, మంగలికత్తి, 3. గొలిమిడి * చూ, మొగ్గిర, 4 చూ, పల్లెరు *, 5. కందుకూలు * చూ, శరము (చూ, తృణము 1.)

తూరాంగము. సం. వి. ఆ పుం ఏనుగుపల్లెరు * చూ, పల్లెరు.

తూరి. సం. వి. ఉ. పుం. తే. రకుడు. చూ, మంగలి.

తూరిక సం వి. ఆ త్రీ 1 రూ-తూరిక ఖర పత్రి * 1, బరివెంక; 2 ఒకరకముమండ్రి కుండ చూ, భాండము. 3; 8 చూ, మంగలి కత్తి

తూరికాబంధము. ఆం శబ్దాలంకారములలో నొకటి చూ, శబ్దాలంకారములు (చూ, అలంకారము 1, చూ, హేతువు 2)

తూల్లకము సం వి ఆ పుం 1 = గుల్ల, శబ్ద గుల్ల చూ, సంస. 1, విణ 2 అల్పము చూ, స్వల్పము, 3 సన్నని నూలుపోగు చూ, పోగు. 1, 4 పేదటికము చూ, బీదతనము.

తూల్లపండు సం. వి ఆ పుం 1 రూ-ఖులకుండు, నీరుండు చూ, హీనుండు, 2 దరియ్యండు చూ, బీదవాండు

తూల్లము సం వి ఆ పుం సన్నపునూలుపోగు చూ, పోగు 1

తూపు సం వి ఉ పుం చూ, సింహము

త్రే.

త్రేడము సం వి ఆ పు. 1 కర్కశ్చక్రమను పాము చూ, సర్పము, 2 సరళము చూ, రాజార్జము

త్రేత్రిగణితము. పా (స్నేహవర్మ) ప్లాను డ్రాయింగు, సర్వేకొలతగది (చూ, కోణము, చూ, ఏగిలు.)

త్రేత్రిజ సం వి. ఆ త్రీ 1 చూ, వాఙ్మధు *, 2 నక్కదోస *, చూ, దోస, 3 కిల్లికాది తృణవిశేషము *. (గోమూత్రిక, కిల్లిక, చణిక.) చూ, తృణము 1, 4 ఇతరనివలన తనభార్యయందుబుట్టిన కన్య చూ, పుత్రిక 1.

శ్రీకృష్ణుడు. సం. వి. అ. పుం. జేవరాది
 న్యాయము ననుసరించి భర్త మున్నగువారిచేత
 నియమింపఁబడిన భార్యయందు ఇతరునివలన
 పుట్టినవాడును చూ, పుత్రుడు 1
 శ్రీకృష్ణుడు. సం. వి. అ. పుం 1 జీవుడు
 చూ, బాంసుడు, 2. విణ 2 సేర్పరి. చూ,
 సునరుడు.
 శ్రీకృష్ణుని సంవి ఈ శ్రీ చూ, వాచుడు*.
 శ్రీకృష్ణుని సం. వి అ పుం చూ, దేవతా
 విశేషము
 శ్రీకృష్ణు సం వి అ. న 1 వరిమడి చూ,
 భూమి. 1, 2 గణితశాస్త్రనిశేషము చూ,
 కరణము. 7 (చూ, శ్రీకృష్ణుని శతము). 8. పెం
 డ్దాము చూ, భార్య. 4. ఒడలు చూ, శరీ
 రము, 5 సిద్ధసానము (ఏనుగుయొక్క
 చాస్త్ర, వదన, దంత, శిరో, నయన, కర్ణ, గ్రీవా,
 గాత్రో, రో, కాయ, మేఢో, పదములు
 శ్రీ కృష్ణు ల నంబు ను), 6 ఇల్లు
 చూ, సదనము 1, 7 అడుగులి చూ,
 భగము 12, 8 గోడ చూ, ముఱుగుగోడ,
 పా 2 పోదశవర్ణలలో నొకటి గ్రహ మే
 రాశియందుండునో ఆరాశి శ్రీకృష్ణుని పేర
 చూ, పోదశవర్ణ.
 శ్రీకృష్ణుని నవవర్ణగణితము పా చూ, ఏకా
 దశవర్ణగణితము (నవవర్ణ గణితకృమమునకు
 కాలానుకము 243 స్లోకము చూడుము)
 శ్రీకృష్ణుని. సం. వి అ. శ్రీ. వాల్మీకీకర్మ-టి*
 చూ, దోస.
 శ్రీకృష్ణుని. సం. విణ దున్నుకొని బ్రహ్మ
 వాఁడు చూ, వ్యవసాయి
 శ్రీకృష్ణుని. సం. విణ. మడియందు బుట్టినది
 (తృణము)* చూ, తృణము. 1
 శ్రీకృష్ణుని. సం. విణ అ. పరదారకుడు
 చూ, వలపుకాడు.

శ్రీమణము. సం. వి. అ. న. ప్రవేశించుటచూ,
 విమోచనము.
 శ్రీపణి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1 ఒడనకున్నాడ,
 రూ-శ్రీపణి చూ, వీరి. 2. ఒకానొకవలః
 చూ, వల. 1, 8* చూ, ఒడివెల.
 శ్రీపణ్యపు సం. వి. ఉ. పుం. 1. గారిః
 చూ, వాయువు; 2 వసంతముతువు (చైత్ర)
 వైశాఖమాసములు) చూ, మాసద్వయము.
 (చూ, ఋతువులు.)
 శ్రీపము సం వి. అ. పుం 1. చిమ్మట్ట;
 చూ, విశేషము, 2. తుగ్గిళ్లు చూ, హంకా
 రము, 3 దూటు చూ, నింద. 1; 4 లేప
 నము చూ, పూత 3, 5 పీఠరణము;
 చూ, విమోచనము, 6 తిరస్కారము చూ,
 వహేలనము, 7. ఆలస్యము చూ, విలం
 బము 1, 8 తోయిటు, నడపుట, గడ
 పుటమున్నా చూ, విమోచనము, 9. ఇచ్చ
 లేనిబుద్ధి, వికల్పము* చూ, బుద్ధి, 10 గుత్తి.
 చూ, పూగుత్తి
 శ్రీపిన్దము. సం విణ మిక్కిలి వేగముగలది
 (శ్రీప్రము=శీఘ్రము) చూ, వేగము 8
 శ్రీపియము సం విణ (న. ఈ. న) - పై -
 శ్రీపుండు సం. వి. అ. పుం. బాత్సాచారాదు
 లచేత నిందితుడు చూ, వ్యాధుడు. 2.
 శ్రీపు. సం వి. ఆ. శ్రీ. 1. గారిః చూ,
 పార్వతి. 1, 2 లింగిదొండ* చూ దొండ.
 శ్రీమంకరుడు. సం. విణ చూ, తుభంకరుడు
 (ఇట్లు శ్రీమంకర్త-శ్రీమంకరుడు.)
 శ్రీమంకము సం. వి అ. పుం. చోరమను గంధ
 ద్రవ్యము చూ, రాజార్జును.
 శ్రీమంకపు సం వి త్ పుం. గురుడుడు చూ,
 హరివాహనుడు.

తేమతండులము. సం వి అ పుం. ప్రియాణ
కాలమందు వట్టిచేతఁబోక యింటనుండి కొలఁ
దిగాఁ గట్టుకొనిపోయెడు బియ్యము చూ,
బియ్యము.

తేమము. సం. వి అ. పుం, న. 1 = సేమము
చూ, శుభము 1, 2. కలిగినది చెడవండుట,
పుం. 8. బృహచ్చదము* చూ, బలురక్కసి,
4. చండయను గంధద్రవ్యము* చూ, రాజా
ర్జును, 5 గరుడుండు* చూ, హరివాహనుండు,
6. తుమ్మ* చూ, విత్తుదిరము

తేమాఫల సం వి అ. స్త్రీ. ఉదుంబరము*
చూ, పేడి (రూ-తేమఫల)

తేమిని సం వి. ఈ. స్త్రీ* చూ, బలురక్కసి*.

త్రై

త్రైత్రము సం వి అ న. 1. త్రైత్రముల
సమానము (త్రైత్రము = వరిమడి) చూ,
భూమి 1, 2 పట్టణపర్వ చూ, లవణము 1
త్రైరేయి. సం వి. ఈ స్త్రీ రూ-త్రైరేయము,
పరమాన్నము: చూ, సాదము (1)

త్రి

త్రిదము సం వి అ పుం కింబము చూ,
స్తంభము 1

త్రిణి సం. వి. ఈ స్త్రీ. 1 నేల చూ, భూమి 1,
2. ముంజత్తణముచే నల్లిన బ్రహ్మచారి మొల
తాగిడు రూ-త్రిణి చూ, మొలతాగిడు,
8 సంఖ్యావిశేషము చూ, సంఖ్య 1,
4. నల్లలేలకట్ట* చూ, నువవి 2

త్రిశీరభుండు సం వి. అ. పుం. ముక్కంటి.
చూ, కిష్కండు

త్రిదము. సం. వి అ. పుం. 1. నూలుటఁ చూ
సురుము, 2. పొడి. చూ, సురుము.

త్రిదితము సం వి. అన పొడి: చూ, సురుము
త్రిదివృము. సం. విణ. మిక్కిలి తుంద్రమైనది
(త్రిద్రము=అల్పము), చూ, స్వల్పము
త్రిదివృండు. సం. విణ. మిక్కిలి తుంద్రండు
చూ, హీనుండు.

త్రిదీయము సం. విణ (న. ఈ న) చూ,
త్రిదివృము.

త్రిద్రము సం వి అ పుం 1 = వోపు కిల్లము
చూ, సంతాపము, 2. దోచుచు* చూ, తల

సాటు 2, 8 త్రిద్రమునలెక్క చూ, సంఖ్య 1.
త్రిభించు. సం అ క్రి కలతపడు* చూ, సం
త్రిభించు

త్రిభిణి. అం శుక్రులు ఇరవదిరెండింటిలో
నొకటి చూ, శుక్రులు

త్రిభితము. సం విణ. కలతపెట్టబడినది: చూ,
సకలము

త్రిమము. సం. వి. అ న 1 రూ-త్రిమము.
పెరిపట్టుబట్టు చూ, వస్త్రము 2 అట్టడి చూ,
సదనము. 1, అం 8 భావాధ్యాయ ప్రిమే
యములోని గండక్రియలు అతింటిలో నొక
టి చూ, గండక్రియలు.

త్వ

త్వణి సం. వి. ఇ స్త్రీ, ఈ. స్త్రీ. పుడమి
రూ-త్వణి చూ, భూమి 1.

త్వణిస్పాచీరము. సం వి అ పుం సంద్రము
చూ, సమద్రము.

త్వద్రాపకులము. సం వి. అ. న తేనెపెర చూ
మధుకులము

త్వద్రము సం. వి అ న. 1. తేనె* చూ, వ
భువు. 5, 2. ఉదకము చూ, సలిలము, పుం. 8

లావుకపిట్ట చూ, లావుక; 4 చూ, సం
వెంగు.

తొద్రోమేనాము. సం వి ఆ పుం ప్రమేహ
రోగము చూ, రోగము 1.

తొమకము సం వి ఆ పుం వోరనును గంధ
ద్రవ్యము* చూ, రాజార్హము

తొమము సం వి. ఆ న నారచీర (చెట్టు నా
రతో నేసిన బట్ట) చూ, వస్త్రము, 2 నూనె
యగిసె నారచీర చూ, వస్త్రము, 8 కుండటి
తుగ్గపూడి చీర చూ, వస్త్రము, పుం, న 4
తెల్లచీర చూ, వస్త్రము, 5 తెల్లనిపట్టుబట్ట
తెల్లని పట్టుచీర (అని కొందఱు) చూ, వస్త్ర
ము, 6. యుద్ధార్థము వాకిటిమండపముమీద
గాని, కొత్తశ్రమమీదగాని యేర్పబడినగది,
మేడలయొక్క వెనుకప్రక్కఁగట్టిన యింటి
మేరు (అని కొందఱు) చూ, సదనము. 1.

తొమి. సం. వి ఈ, శ్రీ అతసి* చూ, ఈక
నాసము 1.

తొరకాలము పా ఆశ్వ-వృ-పున-పువ్య-హ-
చి-స్వా-వి-శృ-ధ-శత ఈ సత్తువులును,
సో-బుధవారంబులును ప్రశస్తంబులు శ్రే-శ్రే-
మధ్యమంబులు ఆరోగ్యస్నాన మృతకర్మ
యాగారంధకాలములయందును, కాశ్యాదిపు
ణ్యశ్రేత్ర కాలములయందును, వినాహదినం
బునకు పూర్వదినంబునందును, కారాగృహ
విముక్తికాలంబునందును, తొరినిషేధతిధ్యాసు
లును శుభకరంబులు. (తొరినిషేధ తిథులు=
నందరికీ తిథులు, పంచపర్వంబులు, పితృతిథు
లు, ఉభయాష్టమీలు. మఱియు రాత్రి ప్రత
దినములు. భోజనానంతరము.)

తొరము. సం. వి ఆ న చూ, రూ-తువరము
తొరివఁడు. సం వి. ఆ పుం 1. నాపితుఁడు

చూ, మంగలి, అం. 2. పదునెనిమిది జాతుల
లో నొకఁడు: చూ, జాతులు.

త్తు

త్తులము. సం. వి. బి. వాడి చేయబడినది: చూ,
కాతము, 1

త్తు

త్తు. సం వి. ఆ శ్రీ. నేల చూ, భూమి. 1,
2 నిద్ర చూ, స్వప్నము. 2

త్తుజము. సం వి. ఆ. పుం చెట్టు. చూ, వృక్షము
త్తుభృత్తు సం వి త. పుం. 1 కొండ చూ,
పర్వతము; 2. (తుత్తియుఁడు కాకపోయినను)
జనులను భూమిని రక్షించువాఁడు, శ్రీఁధు
చూ, రాజు. 1

త్తుము. సం వి ఆ. న. 1. ఉనికి చూ, స్థాన
ము 1, 2 రక్కసుఁడు చూ, రాక్షసుఁడు. 1

త్తుహరము. పా ఇది యొకానొక వృత్తము.
ఇది యొక్కొక్క పాదము మ, న, య, త,
న, మ గణములతోఁ గూడి తొమ్మిదింటి,
పదమూడవయింటి, యతిగల అష్టాదశ ఛం
దస్సునందుఁ బుట్టిన వృత్తము. ఉదా—
బాహాహానిదమలో-భాత్తల్ దొడ్డ-పగలఁ
బోరాడం, గానాంపీరడగుబుభు - తానూ
నునజగతిని గూలం గా, నాహాయేసిన నర
పా లారత్నే ఘ-యతులు పొందం గా, త్తు
హరంబు మనయిత-న్యంబులో చెంది - మనుచు
నందంబై చూ, వృత్తము. 1

త్వీ

త్వీంక సం. వి. ఆ. శ్రీ = చింకలిక్క. ఎట్లని
మొగముగల ఆఁడుకోతి చూ, వానరము.

త్వీంకము. సం. వి ఆ పుం. ఎట్లని మొగముగల
మొగకోతి. చూ, వానరము

తే

తేజ సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. సింహనాదము: చూ, స్వరము 2, 2. (చెదురు) సలాక: చూ, శలక.

తేజము సం. వి. ఆ. స. 1. ఆవడపువ్వు * చూ, బీజ 2, 2. ఎఱ్ఱజల్లేడుకాయ చూ, జల్లేడు, పుం 8. చెవుడు చూ, బాధిర్యము, 4 మోత: చూ, స్వరము. 2, 5 విషము చూ, విషము. 1, విజ. 6. పొందరానిది, 7 వంకరైనది: చూ, వేల్చితము 2.

తేజ్విడతము సం వి. ఆ. స సింహనాదము చూ, స్వరము 2.

తేజ్వి. సం. వి ఆ. శ్రీ 1 —వై—, (రూ- తేజ్వి- తేజ్విడతము- తేజ్విరిము), 2 చేతిబీజ * చూ, బీజ. 2

తేజ్విరము. సం. వి ఆ పుం. విషము చూ, విషము, 1.

తేజ్విరితము సం. వి. ఆ. స. సింహనాదము. చూ, స్వరము. 2 (రూ-తేజ్విడతము)

వి

ఖ ఒకయత్తరము సం. వి. ఆ. పుం. 1 సరు డుండు చూ, హరివాహనుండు, 2 కత్తి చూ, రిప్టి. 2, 3 వినుపోలు చూ, స్వరము 4 బుగాయ చూ, లోహము 1, 5 శాంత రసము: చూ, రసములు, 6 మణి చూ, రత్నము. 1, 7. ఇంచుకంత చూ, స్వల్పము, 8 దీనుండు చూ, బీదనాండు, 9. సున్న చూ, కూస్యము. 1, 10. దవాగ్ని చూ, వచ్చి. 1, 11. నిశ్చయము: చూ, సత్యము 1, 12. ఇనుండు: చూ, మూర్ఖుండు, పా.

13. కంఠములలోకటి: చూ, కంఠములు

ఖమ్ సం. వి. ఆ. స. ఇందియము (నేత్రాగిం ద్రియములు) చూ, హృషీకము; 2. సుఖము: చూ, సంతోషము; 3. అకసము. చూ, విన్ను, 4. వినుపోలు చూ, స్వరము; 5. రిక్తు: చూ, సత్కర్మము. 1; 6. వలిమడి. చూ, భూమి. 1; 7. బిలము: చూ, రేణువు. 1; 8. దంతధావనము: చూ, పలుకుముడి; 9 పెట్టుకోలు చూ, సంవేళము, 10 కరణ చూ, దయ, 11 ఫలకము చూ, పలక, 12 అభైవము చూ, కూస్యము. 1, 13 అర్థ కము చూ, బేగడ, 14 పోలు: చూ, చేతము, 15. సున్న (గుఱుతుల బిందువు) చూ, బిందువు. 2, 16 శంఖధ్వని చూ, స్వరము. 2, 17 అలంబు మృత్యుఫలము.

ఖ కరము సం వి ఆ పుం చూర్ణవంతలము, చూ, వెండుక 1

ఖంఖ. సం వి ఆ శ్రీ. 1 అశ్వగమన విశేషము చూ, హయము, 2 దూలగొండి * చూ, కూకశింబి, 3 నాట్యము చూ, నాటకము. 1

ఖంఖటుండు. సం వి ఆ. పుం కరినుండు చూ న్యాయుండు. 2.

ఖంఖిరి సం వి ఈ శ్రీ. ఆడునక్క చూ, పృగాలము (రూ-ఖంఖేరి)

ఖంగుఖింగు వా వి. ఆయుధము లూకటితో నొకటి తాతునప్పుడు కలిగెడు ధ్వన్యవకరణము కళా, 8, ఆ. 108 చూ, మామూ

ఖంజ సం వి ఆ శ్రీ. 1 ఛందోవిశేషము చూ, ఛందస్సు, 2. తృణవిశేషము * చూ, తృణము. 1, 3. పసపు: చూ, వర్షము 6, 4 దూది చూ, పత్రి, విజ 5 కు: టిది. చూ, మూరనూతుండు.

ఖంజకారి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. శమిధాన్యము చూ, ధాన్యము

ఖంజకుండు. సం. విణ. కుంటికాలివాడు: చూ, నూరనూతుండు.

ఖంజకుటము. సం. వి. ఆ. పుం. కాటుకపిట్ట చూ, పిచ్చుక

ఖంజకులము. సం. వి. ఆ. పుం. —వై—

ఖంజకులము సం. వి. ఆ. న. యతిమైథునము చూ, సంయోగము.

ఖంజనము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. మందపిచ్చుక కాటుకపిట్ట (అని కొందఱు) (భాద్ర)పద మాసము మొదలొలుసెలలు కినిపించేక తిరుగునది) చూ, పిచ్చుక, 2 భగద్యాజము

చూ, వ్యాసూరితుము
ఖంజనిక సం. వి. ఆ. పుం. హాపుతిక యను పక్షి చూ, హాపుతిక

ఖంజపాదము. సం. వి. ఆ. పుం. =గంజిన. బాల కీర్తిదావిశేషము చూ, బాలకీర్తి.

ఖంజము సం. వి. ఆ. పుం. 1. కొల చూ, వధము, న. 2 బల్లెము చూ, బాణము 1, ఆం. 8 అసంయుతహస్తములు నలువది యైదింటిలో నొకటి చూ, అసంయుత హస్తములు

ఖంజరి సం. వి. ఈ. పుం. 1. వాద్యవిశేషము చూ, వీణ, ఆం. 2 మాళవకైకిజిభాషలు పదమూడింటిలో నొకటి చూ, మాళవకైకిజిభాషలు (చూ, భావ. 1)

ఖంజరివ్వు సం. వి. ఆ. పుం. చూ, మించిలి *

ఖంజరీటుము సం. వి. ఆ. పుం. మందపిచ్చుక, కాటుకపిట్ట (అని కొందఱు) చూ, పిచ్చుక
ఖంజరీటి సం. వి. ఈ. పుం. అడుకాటుకపిట్ట చూ, పిచ్చుక.

ఖంజరేఖము సం. వి. ఆ. పుం. భగద్యాజము చూ, వ్యాసూరితుము.

ఖంజూడు సం. విణ. ఖోడుండు, కుంటికాలి వాడు చూ, నూరనూతుండు.

ఖండ. సం. వి. ఆ. పుం. గర్భాధానాదివిధి పరిపాదక గ్రంథము, 2 గర్భాధానఖండ వధూవరులసేనుతైయుండగా గర్భాధానా త్సూర్యము ప్రావృణులచే చెప్పబడు ముద్ర విశేషము. (ఇక్ష్వాలును నిదియే ముహూర్త కాలమనివాడుక.)

ఖండకథ సం. వి. ఆ. పుం. చూ, పరికథ (చూ, ఆఖ్యాంక.)

ఖండకము సం. వి. ఆ. పుం. న. గోవి: చూ, బొట్టుము.

ఖండఖండితము సం. వి. ఆ. పుం. పంచరార వేసిన గోదుమపూరి, చూ, భక్ష్యము
ఖండగుత్త మి వి. చూ, గుండుగుత్త, గుత్త చూ, స్వాధీనపుగుత్త

ఖండచతురము. ఆం. (ఆరచతురము) అసంయుత హస్తములు నలువది యైదింటిలో నొకటి చూ, అసంయుతహస్తములు.

ఖండజము. సం. వి. ఆ. పుం. గుడము చూ, బెల్లము. 1

ఖండధార. సం. వి. ఆ. పుం. కత్తెర చూ, బాణము, 1

ఖండనము. సం. వి. ఆ. న. నజకుట చూ, నజకుడు.

ఖండపతిక. సం. వి. ఆ. పుం. ఉల్లాప చూ, పురోజి.

ఖండపరకువు సం. వి. ఆ. పుం. 1. ముక్కంటి చూ, కిప్పుడు, 2 చూ, పరకురాముండు, 8 రాహువు అనుగ్రహము చూ, రాహువు, 4 సున్నము పూయువాడు చూ, తాపీ వాడు, 5 ఖండములకమనెడు మందు, 6 విరిగిన పల్లుగుల యేనుగు చూ, హస్త, 7 వల్లిగవముతై * చూ, తృణము 1. (రూ-ఖండపరకువు)

ఖండపాలము సం. వి. ఆ. పుం. బిల్లమడుము చూ, భక్ష్యము.

ఖండపుంఖికి సం. వి. ఆ శ్రీ రూ- ఖండ
పుంఖికి* చూ, ములువెంపలి.

ఖండపస్తాకము అం తాశాధ్యాయములూని
పస్తాకపత్రిత్యయపాఠిణములు పందొమ్మిదిం
టిలో నొకటి చూ, పస్తాకపత్రిత్యయపాఠి
ములు.

ఖండము. సం. వి. ఆ పుం, న. 1.=కండ.
తునుక: చూ శకలము, పుం 2. పులకండము.
చూ, బెల్లము 1, 8 రత్నదోషము చూ,
రత్నము 1, 4 తాశాధ్యాయములూని
సంగీతశాస్త్రమునందు లయపేయములుండలి
భేదము చూ, తాశము. 2, 5 తొమ్మిది
చూ, ముమ్మాడు, విణ. 6 =కండక. కొంత
భాగము చూ, సగము

ఖండములు అం.బ 1. భూఖండములు - ఆసియా,
విరోపా, ఆఫ్రికా, ఆస్ట్రేలియా (ఓస్ట్రేలియా)
(ఇవి పూర్వార్ధగోళములూనివి). ఆమెరికా
(ఇది పశ్చిమార్ధగోళములూనిది) పరిపాలకులు
పరిపాలనావిధానమునుబట్టి భూమిని వెన్నె
రీతుల విభజించియున్నారు) చూ, దేశము,
2 అష్టాదశమహాపురాణములయొక్క నామ
ములలో చెడవదగు పాద్యము=1 ఖండ
ములు ౫౦౦౦, పదమూడవవగు స్కాం
దము=౫౦ ఖండములు ౧౦౦౦౦౦ అని చెప్ప
బడియున్నది చూ, పురాణములు (చూ, ఉప
పురాణములు), 8 తాశాధ్యాయములూని
జాతిక్రియలు అయిదింటిలో నొకటి చూ,
జాతిక్రియలు (చూ, తాశము 2), అం
4. భరతిము, ఇంద్రము, చదువు, గభస్తి,
నాగము, తామ్రము, తామర, సౌమ్యము,
గంధర్వము. (9) వా. వి. బ. 5 తునియలు,
6. తుత్తునియలు.

ఖండలవలము. సం. వి. ఆ న విడలవలము
చూ, లవలము. 1.

ఖండశర్కర. సం. వి. ఆ. శ్రీ =కండశర్కర.
పులకండము* చూ, బెల్లము. 1.

ఖండా. కై.వి=కరండక. పెద్దకత్తి. కళా. 8,
ఆ 66 చూ, రిష్టి 2.

ఖండానుస్వారము పా. ఇది సిద్ధుని సాధ్యమని
ద్వివిధము. కాక-వీక-ఈక-తోక ఇత్యా
దులందలి యరసున్న సిద్ధఖండానుస్వారము
వచ్చెన్ కమలాక్షుడు అనునది సంద్రియందు
'వచ్చెన్ కమలాక్షుడు' డని యగును ఇంకలిది
సాధ్యఖండానుస్వారము. (చూ. సంద్రిమాత్ర
ము వ్యాకరణమున 82.) అనుస్వారము-
బిందువు:—(1) పూర్ణానుస్వారము (సింధు
సున్న)-(1) సిద్ధపూర్ణము, (2) సాధ్యపూ
ర్ణము, అనుస్వారము-బిందువు -(2) ఖండా
నుస్వారము (అరసున్న) -(1) సిద్ధఖండము,
(2) సాధ్యఖండము (చూ, అనుస్వారము)
(చూ, ఉపన్యాసదర్శనము 68-99 పాఠములు)
ఖండాభిరము అం. దంతక్షతములు ఏడిం
టిలో నొకటి. చూ, దంతక్షతము

ఖండాభిరము సం. వి. ఆ. న 1 మేఘశకలము
చూ, మేఘము 1, అం 2. స్త్రీ లదంతక్షత
విశేషము చూ, దంతక్షతము, (చూ, రతి
బంధము)

ఖండాభిర. అం లేహ్యములలో నొకటి చూ,
లేహ్యములు

ఖండించు. సం స క్రి నశకు చూ, నెలగు
ఖండిక. వా వి చిన్న పల్లె చూ, దేశము.

ఖండికము సం వి ఆ పుం హాశేణపు, ధాన్య
విశేషము, నూగుదోస (అని కొందఱు)
చూ, ధాన్యము

ఖండిత సం. వి. ఆ శ్రీ 1. నాయకుడు రా
త్రి మఱియొక బానియింటికిపోయి యాచిన్న
ములలో రాగా చూచి కోపమునొందిన నా
యిక (చూ, నాయక) చూ, శ్రీ, అం 2

అవస్థాభేదంబుచే శృంగారనాయిక లవ్వవిధము
 లైరి. వారిలో నీమెయొకతే చూ, నాయికలు
 ఖండీతమగు మి. ఆ కిరీ: చూ, తెగు
 ఖండీతము సం. వి. 1 నటకంబుడినది. చూ,
 విచ్చిన్నము. 8, వా. 2 స్వప్నపటచునది
 ఖండిని. సం. వి. ఈ స్త్రీ. పుడమి చూ,
 భూమి. 1
 ఖండీరము సం. వి. ఆ పుం. రూ-ఖండీరము.
 పచ్చేపెసర* చూ, పెసర
 ఖండీ. పిం వి పుట్టి.
 ఖండీరము సం. వి. ఆ. పుం చూ, రూ-ఖండి
 రము*
 ఖండుకము సం. వి. ఆ. పుం. గుణ్ణినారికెడము*
 చూ, నారికేళము
 ఖండువా వావి రూ-కండువా పైబట్ట చూ,
 వస్త్రము (అంచులుగల బట్ట) *
 ఖండేందుశుభికుడు సం. వి. ఆ. పుం ము
 క్కంటి చూ, శివుడు
 ఖంబు సం. వి. ఆ. న. 1. ఆకసుము చూ, విన్ను.
 2 నాకము. చూ, స్వర్ణము, 8 అభావము
 చూ, కూన్యము 1, 4 ఇందిరియము చూ,
 హృషీకిము, 5 తెలివి చూ, బుద్ధి, 6 పట్ట
 ణము చూ, దేశము, 7 పరిమడి చూ, భూ
 మి 1, 8 సుఖము చూ, సంతోషము,
 9. బిందువు చూ, గున్న. 1
 ఖనంతిలుడు సం. వి. ఆ. పుం. ముక్కంటి
 చూ, శివుడు
 ఖగభాసము సం. వి. ఆ. న. చెట్టుతోట్ట చూ,
 రంధ్రము. 1.
 ఖగపతి సం. వి. ఇ. పుం గరుడుడు చూ,
 హరినాహనుడు
 ఖగము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 పక్కి* చూ, పక్షి,
 2 అమృత చూ, బాణము 1, 3 నూర్కాది
 చూ, గ్రహములు, 4 దేహము చూ, శరీర
 ము, 5 గాలి చూ, వాయువు

ఖగవక్త్రము. సం. వి. ఆ. పుం లకుచము*: చూ,
 రేగు.
 ఖగవతి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. పుడమి చూ,
 భూమి. 1.
 ఖగవల్లి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. ఆకాశవల్లి*: చూ,
 పద్మము 1
 ఖగశత్రువు సం. వి. ఈ. పుం కోలపాన్న*
 చూ, పుల్లివల్లి
 ఖగాంతకుడు సం. వి. ఆ. పుం చూ, ఖగ
 పతి
 ఖగాసనము సం. వి. ఆ. పుం. ఉదయవర్ణము.
 చూ, పర్వతము
 ఖగాసనుడు సం. వి. ఆ. పుం. వెన్నుడు: చూ,
 విష్ణువు. 1.
 ఖగుడు సం. వి. ఆ. పుం 1. వెలుంగుక్షేడు.
 చూ, నూర్కాడు; 2 చేందుడు: చూ,
 హిమాంశువు, 8 దేవుడు: చూ, వేలుపు.
 ఖగేంద్రధ్వజుడు. సం. వి. ఆ. పుం చూ,
 ఖగాసనుడు
 ఖగేంద్రుడు సం. వి. ఆ. పుం గరుడుడు.
 చూ, హరినాహనుడు.
 ఖగేశ్వరుడు. సం. వి. ఆ. పుం —పై—
 ఖగేశము. సం. వి. ఆ. పుం ఆకాశమండలము
 చూ, విన్ను.
 ఖగ్గడము సం. వి. ఆ. పుం ఒకరకముగడ్డి* చూ,
 త్వణము 1
 ఖచనునుడు. సం. వి. ఆ. పుం. చేందురుడు
 చూ, హిమాంశువు.
 ఖచరపుత్రము. చూ. ఒకానొకవృత్తము. ఇందొ
 క్కిక్క పాదమునందు న-భ-భ-మ-స-స
 వగణములుగలిగి పదురెండవయింటి యతిగల
 వింశచ్చందస్సనందు బుట్టిన వృత్తము.
 ఉదా — యమునలో కొరనోడిన నా
 నా-పాగివృత్తజంతువులం బ్రేమా, దమున

భాటిని ముట్టక కలరచుండు దుష్టమునకు జను
దెంచి పూర్వమున జుట్టిన కాలమును సంహరి
రంభానిరించిన కృష్ణయ్య, ద్వయవికాసముతోడ
సభామ్యవస్థలో రాజులనాభవరపుకన్." (ఇం
దు పాటవసాదమున వీలనో గణము తప్పినది)
(అప్పకవీయము): చూ, పుత్రము. 1.

భావరము. సం. వి. అ. పుం. 1. పక్కి చూ, పక్షి; 2. నుబ్బు: చూ, పేనుము 1, 3. గాలి చూ, వాయువు.

భావరండు సం వి అ పుం 1 దేవురండు చూ, వేలుపు, 2 వెలుగుతేడు: చూ, నూర్పురండు, 3 రక్కసురండు: చూ, రాక్షసురండు. 1. భావించు. సం. సక్తి రూ-భావించు, చెక్కు చూ, పొదుగు

భావితకము సం. వి అ స. సక్తవము, పొడిపిండి చూ, సాదము. (1)

భావితము సం. వి. అ పుం 1. బ్రహ్మయొక్క భద్రము చూ, రిప్పి 2, విణ. 2 = కచ్చితము కూర్చబడ్డది చూ, సంయోజితము, 3 చెక్కర బడినది: చూ, రుషితము

భాజ. సం వి. అ. స్త్రీ. 1. కవ్వము చూ, పంధానము, 2 చేపట్ట, చపేటము, పృహస్తము చూ, హస్తము, 3. గరిటె చూ, దర్వి 1

భాజకము సం. వి. అ పుం చేలకవ్వము చూ, పంధానము

భాజపము సం వి అ స 1. నెయ్యి చూ, తైలము, 2, పుం 2. కొయ్యలేడ్డు చూ, పీలి 2, 3 మిల్లి చూ, దర్వి 1

భాజలము సం వి. అ స 1. మంచు చూ, హిమము, 2. ఆకాశం గ చూ, నది.

భాజక. సం. వి. అ స్త్రీ. గరిటె చూ, దర్వి. 1.

భాజకము. సం. వి అ పుం. పక్కి చూ, పక్షి

భాజకా. చా. వి. భనాగారము భానాగారము

భాజక. పురి. వి. న. పుం. బుద్ధుని కేనుము: చూ, బుద్ధుని: 1.

భాజారియే బ్రాహ్మణులు. పా. పంచగౌడులలోని సారస్వతీలలో చెందవలెక వారయ: చూ, ఆచార్య ఆను బ్రాహ్మణులయ: చూ, భారీ న్యాయులు

భాజ్. హిం. వి. కజ్జా

భాజ్యోలి సం. వి. న. పుం చూ, నూర్పురండు భటకుండు సం. వి అ పుం. మనువు కుదుర్పు వాడు చూ, నాగపిటుండు.

భటము సం వి అ పుం 1. తెనుడ: చూ, క్లేమ్యము, 2 పిడికిలి చూ, ముష్టి 2, 3 కంబము. చూ, స్తంభము. 1, 4. లోతుబావి చూ, నయ్యి, 5. జాల్మతోలిచెడియొలి చూ, వృత్తాదనము. 1

భటి సం వి. ఈ. స్త్రీ. పలకపుల్ల చూ, బలపము

భటిక. సం వి అ స్త్రీ. 1 = కడ్డి. — పై — 2 చూ, శ్వేతజక.

భటికము పా (కాల్నియమ్) ఇది విడిగా దొరకక సంయోగ సీతిలో మాత్రము దొరకుచున్నది ఇది ముఖ్యముగ కర్పనితరూపమునను, గంధకిత రూపమునను భూమియందు కనబడుచున్నది. సత్తగుల్లులు, సీరుకున్నము, కున్నపురాలు మొదలగు వానియందు భాటిక కర్పనిత రూపము నను, నారశోరము అనుదానియందు భాటిక గంధకితరూపమునను ఉన్నది భాటికము ప్లాస్టి నముతో కలసి నాపరాయియగుచున్నది మొ (ఇందుకు సంబంధించిన శాస్త్రపరభాషా పదములు — భాటికాస్థజనిదము, భాటిక ఉదజనితము, భాటిక కర్పనితము, భాటిక గంధకీతము, భాటిక సత్తితము. భాటికాయితము, భాటిక శిల, భాటిక భూములు, భానిజములు. మొ.)

భటిని, సంగ. వి. ఈ. స్త్రీ. చూ, భటి

ఖటువు. సం. వి. ఉ. పుం పాడె చూ, శవ
యానము

ఖట్ట. సం. వి. ఆ. శ్రీ చూ, మంచేము

ఖట్టి. సం. వి. ఇ శ్రీ చూ, ఖటువు (పుం
అని కొందఱు)

ఖట్టిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ 1. -వై- 2. -వై-
చూ, పీఠు; 3 = కంకటి చూ, మంచేము.

ఖట్టికుండు సం. వి. ఆ. పుం. 1. శీవాంతకుండు,
చూ, వేటకాండు, 2 = కటిక చూ, సంహ
రకుండు

ఖట్టికుండు సం. వి. ఇ. = కొట్టి పాట్టివాండు
చూ, వాసుకుండు.

ఖట్టి. సం. వి. ఆ. శ్రీ 1 = కంకటి చూ,
మంచేము, 2 కట్టెతిగ * చూ, పగ్గంక
పాఠిక

ఖట్టివూ. అం సంయుక్తహస్తములు ముప్పది
రెండింటిలో నొకటి చూ, సంయుక్తహస్త
ములు.

ఖట్వాంగపాణి సం. వి. ఇ పుం ముక్కంటి
చూ, శివుండు (ఇట్లు ఖట్వాంగభృత్తు)

ఖట్వాంగము సం. వి. ఆ. న 1 శివునివిల్లు
చూ, బాణము. 1, 2. మంచేపుకోడు లోన
గునది చూ, మంచేపుకోడు

ఖట్వాంగి సం. వి. ఇ పుం చూ, ఖట్వాంగ
పాణి

ఖట్వాంగుండు సం. వి. ఆ. పుం దిలీపుండు,
నూర్యవంశీయపురాణ చూ, రాజా. 1

ఖట్వానూథుండు, సం. వి. ఆ. పుం అవినీ
కుండు: చూ, సమధకుండు.

ఖట్టి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. ఖట్టివను తీగె *
చూ, గుకొత్త

ఖడ్గీక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. సింహద్వారము
సూర్యుల చిహ్నవాకిలి. చూ, పక్షద్వారము:
చూ, వాకిలి. 1.

ఖడ్గము. సం. వి. ఆ. పుం, న. లఘుత్వము: *
చూ, తృణము. 1

ఖడ్గపు. సం. వి. ఉ. పుం. రూ-ఖటువు: చూ,
మృతశయ్య. (చూ, శవయానము.)

ఖడ్గకోశస్థాయము పా ఒజమాచి కత్తికలదని
జడిసి పాటిపోయినరీతి

ఖడ్గకోశము సం. వి. ఆ. పుం. కత్తియొజ.
చూ, పృథ్వీకారము.

ఖడ్గటుము సం. వి. ఆ. న. పెద్దలెల్లము. చూ,
తృణము. 1

ఖడ్గపత్రియు సం. వి. ఆ. పుం. చెఱుకు: చూ,
రసాలము. 3

ఖడ్గపిఠానకము సం. వి. ఆ. న. రూ-ఖడ్గపిఠా
నము. కత్తియొజ: చూ, పృథ్వీకారము

ఖడ్గపిఠానము. సం. వి. ఆ. న. -వై -

ఖడ్గబంధము పా శబ్దాలంకారములలో నొకటి.
చూ, శబ్దాలంకారములు. (చూ, హేతువు 2,
అలంకారము 3)

ఖడ్గము. సం. వి. ఆ. న. 1 ఖడ్గలోహము. చూ,
లోహము. 1, పుం 2 = కర్ణ విష్ణునికత్తి,
ముప్పదియంగుళములకంటె పెక్కువైనకత్తి.
(దేవతలను సంతోషపెట్టునది) చూ, రిప్పి 2.
3 = కటిక మెకము. ఖడ్గమునెడు మృగము
చూ, శరభము. 1, 4. ఖడ్గమృగము కొమ్ము
చూ, శృంగము. 1, 5 చోరపను గ్రంధ్య
ము. చూ, రాజార్జును. 6. చేపపిల్ల: చూ,
మత్స్యము 1, అం. 7. కటారి, ముప్పది
రెండాయుధములలో నొకటి చూ, ముప్పది
రెండాయుధములు (చూ, బాణము 1.)

ఖడ్గారీటుము. సం. వి. ఆ. పుం డాలు: చూ,
హరిగ.

ఖడ్గారీటుండు. సం. వి. ఆ. పుం. అనిధారా
వృత్తము గావించువాడు

ఖడ్గి సం. వి. క. పుం. 1. ఖడ్గవృక్షము: చూ, రూ-ఖడ్గము, 8; విజా. 2. కత్తిగలవాడు. అసిగడు, (తే. పు):—కటారికాడు, కత్తి కలూడు; 8. పూర్వ జైనవిశేషము. చూ, బుద్ధుడు. 1.

ఖడ్గికము. సం. వి. అ. పుం. శవపాలపై గల నరుగు: చూ, పాలు. 1

ఖడ్గికుడు. సం. వి. అ. పుం. దళపతి: చూ, సైనికుడు.

ఖడ్గుడు. సం. వి. అ. పుం. బుద్ధశిష్యుడేదను చూ, బుద్ధుడు. 1

ఖడ్గుతము సం. వి. అ. న. 1. గొలుసుల సేవకుడు: చూ, స్వరము. 2, 2 ఆయుధ ములచేపుడు చూ, స్వరము. 2.

ఖతమాలము. సం. వి. అ. పుం. 1. ధూమము చూ, పొగ, 2. మబ్బు చూ, మేఘము 1. ఖతిలకము. సం. వి. అ. పుం. వెలుగుతేడు. చూ, నూర్పుడు.

ఖత్తు. హిం. వి. 1. రీతి, 2 ఉత్తరము, వా. వి. 8 జేత "ఇద్దఱును ఖత్తుకలిసింది."

ఖదాయతీబ్రాహ్మణులు పా ఘోరరబ్రాహ్మణులలో నొకతైగవారు. వీరు ఋగ్వేదులు యజుర్వేదులునై ఆపస్తంబకాపీతకీ కాత్యాయన నూత్రియులు ఖేదాజిల్లాలోని నాత్ర కగట్టననుండు ఖదాయకుపురమువల్ల వీరికి పేరు కలిగినది. చూ, బ్రాహ్మణులు

ఖదిక. సం. వి. అ. స్త్రీ. బ. పేలాలు చూ, సాదము (1).

ఖదిర. సం. వి. అ. స్త్రీ ముడుగుగుదామర *: చూ, సోకుడుముడుగు. (ఖదిరమునలె నూత్ముపత్రముగలది.)

ఖదిరము సం. వి. అ. పుం. =కదిరము. రూ-ఖదిలము సేంద్రీ*. చూ, వెలిసేంద్రీ (కంపు సేంద్రీ అనియు.)

ఖదిరవల్లి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. కోరింద *: చూ, ముచువల్లి.

ఖదిరాసారము. సం. వి. అ. పుం. చూ, ఖదిరము *

ఖదిరి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ: చూ, రూ-ఖదిర ఖదిరిక. సం. వి. అ. స్త్రీ. లాతు: చూ, లక్క. ఖదిరుడు. సం. వి. అ. పుం. ఇందుగిడు చూ, నేలుపు తేడు.

ఖదిరోద్భూతము సం. వి. అ. పుం. కవిరి: చూ, రంగదము. (కవిరిచెట్టుఅని కొందఱు)

ఖదిరోష్ఠము. సం. వి. అ. పుం. తిల్యకమును గంధ ద్రవ్యము: చూ, రాజార్థము

ఖదిలము సం. వి. అ. పుం. చూ, రూ-ఖదిరము. ఖదూరవాసిని సం. వి. ఈ. స్త్రీ. బుద్ధశక్తి విశేషము చూ, బుద్ధుడు. 1.

ఖద్ది తే. వి. బలము. స్వా 4, ఆ 8 చూ, శక్తి 1.

ఖద్యుతము. సం. వి. అ. పుం. చూ, రూ-ఖద్యోతము.

ఖద్యుతుడు. సం. వి. అ. పుం. రూ-ఖద్యోతుడు చూ, నూర్పుడు

ఖద్యోతనుడు. సం. వి. అ. పుం. —వై.—

ఖద్యోతిము సం. వి. అ. పుం. 1. మిణుగుఱుం బురువు చూ, పురుగు, 2. మబ్బు: చూ, మేఘము. 1.

ఖద్యోతుడు. సం. వి. అ. పుం. చూ, రూ-ఖద్యుతుడు.

ఖనకము. సం. వి. అ. పుం. రూ-ఖానకము. 1. ఎలుక: చూ, మాషికము, 2. పంది కొమ్మ: చూ, మాషికము; 8. త్రోవ: చూ, మార్గము. 1.

ఖనకుడు. సం. వి. అ. పుం. 1. ఉప్పరవాడు (తే.ప):—ఉప్పర-రూ-ఉప్పరవాడు—ఉప్పరి,

2 కన్న ప్రదంగ: చూ, ప్రుచ్చు. 1; 8. చిత్త
తత్వము నెఱిగినవాడు: చూ, విద్యాం
నుడు, విజ. 4. ఖాతకుడు చూ, త్రవ్వెడు
వాడు
ఖననము. సం. వి. అ. న చీల్చుట: చూ, విదా
రణము. 1.
ఖనాల పా. నేపాళదేశపు బ్రాహ్మణులలో
నొకతెగవారు: చూ, బ్రాహ్మణులు.
ఖని సం. వి. ఇ. శ్రీ. = గని. రూ-ఖని. రత్న
ములు, లోహములు పుట్టెనుచోటు. చూ,
భూమి. 1.
ఖనిజ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. గనియందుఁబుట్టినవెండి.
చూ, లోహము 1.
ఖనిజము. సం. వి. ఆ. పుం గనియందుఁ బుట్టిన
బంగారము చూ, లోహము. 1.
ఖనిత్రము. సం. వి. అ. న 1 గడ్డపాఱ చూ,
ముద్దరము, 2 గుద్దలి* చూ, ముద్దరము,
8. = గునపము: చూ, ముద్దరము.
ఖనిత్రి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. గడ్డపాఱ: చూ,
ముద్దరము.
ఖనికాజలము సం. వి. ఆ. పుం మంచు చూ,
హిమము
ఖపులుడు సం. వి. ఆ. పుం 1. ఆన్నమాకు
లోఁబెట్టుకొనక చేతఁబెట్టుకొని భుజించు
వ్రతముగలవాడు చూ, వ్రతి 2, 2 కప్పెర
విచ్చమెత్తుకొని తినుడు తపసి చూ, ముని. 1.
ఖపురము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 = జీబర. పోక
జీబర: చూ, పోక, 2. పోకమౌను *
చూ, పోక, 8. నిర్వాసము: చూ, మౌని
ఒంక, 4. నాగమునై * చూ, ముస్తకము,
5. తెల్లకల్లి * చూ, వెల్లుల్లి; న. 6 దైవ
పురము: చూ, జీకము; 7 అనకము (చూ,

మృదంగము, 1) చూ, వీణ. 8. ఘటము:
చూ, ఖాండము 8.
ఖపురుడు. సం. వి. ఇ. మాంధ్యుడు: చూ,
సోమరి.
ఖభ్రాంతి సం. వి. ఇ. పుం. చిల్ల #: చూ,
సల్లకి.
ఖమణి. సం. వి. ఇ. పుం వెలుగుతేడు*
చూ, నూర్పుడు.
ఖమాలనము సం. వి. అ. న. కనకపాటు: చూ,
ప్రమీల
ఖమూలి సం. వి. ఇ. శ్రీ. జలత్పణము*. చూ,
త్పణము. 1.
ఖమూలిక. స. వి. ఆ. శ్రీ. —వై.—
ఖయ్యలు పా వర్గ ప్రభవ ద్వితీయవర్ణములు,
(వ్యాకరణము.)
ఖర. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. దావరదంగి*: చూ,
దేవతాళము, 2 నీలి*. చూ, రంజని, ఆం.
8 ప్రభవాది యణునది సంవత్సరములలో
నొకటి* చూ, సంవత్సరములు
ఖరకరుడు. సం. వి. ఆ. పుం చూ, ఖమణి.
ఖరకుటి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. మంగలియిల్లు చూ,
సదనము. 1.
ఖరకోణము. సం. వి. ఆ. పుం. తీతువుపిట్ట: చూ,
తీతువు.
ఖరక్వాము. సం. వి. ఆ. పుం. —వై.—
ఖరగంధ సం. వి. ఆ. శ్రీ. జీజలికావీణ #:
చూ హృస్వగ వేధక.
ఖరగృహము సం. వి. అ. న చూ, ఖరకుటి
ఖరగ్రహము సం. వి. అ. న —వై.—
ఖరఘాతనము. సం. వి. ఆ. పుం: చూ, నాగకే
సరము *.
ఖరచ్చదము. సం. వి. ఆ. పుం 1. వెద్దపేయ*.
చూ, కాళోటము, 2 తృణవిశేషము* చూ,
త్పణము. 1, 8 గుడ్డగూబ. చూ, సకినపు.

బులుంగడు. 4. కుండుశ్రీలక్ష్మి * : చూ, శరము భరణియము. సం. వి. ఆ పుం: చూ, పావు
(చూ, తృణము. 1.) రము.

భరణము. సం. వి. ఆ. పుం. రూ-కరణము. గోరు.
చూ, నఖము.

భరణము. సం. వి. ఆ. శ్రీ. రూ-భరణసి. వాడి
ముక్కుగలయాడుది. చూ, శ్రీ.

భరణసి. సం. వి. ఈ శ్రీ. — పై. — (రూ-
భరణస-భరణసి)

భరణనాడు. సం. విణ. రూ-భరణనాడు: చూ,
వాడిముక్కువాడు.

భరణ్యుని. సం. వి. న్. పుం. శ్రీరాముడు
చూ, రాముడు

భరణాదిని. సం. వి. ఈ. శ్రీ. రేణుకయను
గంధర్వవ్యము చూ, రాజారము.

భరణత్ర. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 కాఫూట *
చూ, బరివెంక, 2. భరణసము * చూ,
మరువము.

భరణత్రకము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. యననాభ
శరము *. చూ, తృణము 1, 2. వాసనగల
యొకానొక చెట్టు చూ, మరువము

భరణత్రము. సం. వి. ఆ. పుం. రూ- - పై -

భరణత్ర. సం. వి. ఈ శ్రీ. గోబింద్యు: చూ,
దాద్రిక

భరణత్రిక సం. వి ఆ శ్రీ. చేతరాసి: చూ,
శకల

భరణాత్రము. సం. వి. ఆ. న. లోహపాత్రము
చూ, పాత్రము, 6

భరణాదాధ్యము సం. వి ఆ. పుం చూ,
వెలగ*.

భరణంస్వరము సం. వి. ఆ. పుం బిడ్డలులేని
నిధనముగుటకు గుఱుతు: చూ, లక్షణము 1.

భరణుష్ప సం. వి. ఆ శ్రీ: చూ, వాయింట*.

భరణుష్పము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, మరు
వము *.

భరణుష్పము. సం. వి. ఆ. పుం: చూ, మరువము*.
భరణంబరి. సం. వి. ఈ శ్రీ. ఈ భరణ *:
చూ, శ్రీభరికము.

భరణు సం. వి ఆ పుం. 1 గాడిద: చూ,
రాసభము, 2 కంచెరగాడిదె చూ, రాస
భము, 3. తేనె చూ, మధువు. 5, 4 ఎండు
పొక చూ, పొక, 5 దేవతాడి* చూ,
దేవతాళము, 6. రెండు దర్బలు * చూ,
తృణము. 1, న 7. పదను చూ, వాడిమి:
8. రూ-భరణు వేడి చూ, వేడిమి,
విణ. 9. =కర తీక్షమైనది, తీవ్రమైనది.

భరణోమ. సం. వి. న్. పుం. భరణోమ యను
దేవయోనిస్వవిశేషము: చూ, సర్పము.

భరణు సం. వి ఆ. న. సాముచేయు గరిడి
సాల చూ, సదనము. 1.

భరణుడు సం. విణ చూ, భర్యుడు.

భరణుత్త సం. వి. ఆ. శ్రీ. తీలుగు* చూ,
స్వర్ణపుష్పి.

భరణ్యము సం. వి ఆ. పుం చూ, లకుముకి

భరణాకము. సం. వి ఆ పుం చూ, బారంగి *.
భరణాము అం ఏబదియాలు దేశములలో
నొకటి చూ, దేశము

భరణాందము. సం. వి ఆ న చూ, భుషాత్రము.

భరణంధ సం. వి ఆ శ్రీ. వేగిడు* చూ,
మధుభార్యారిక.

భరణంధము సం. వి ఆ పుం చూ, మారటి*

భరణంధ సం. వి. ఆ శ్రీ. గంధవతి * చూ,
పసుల్లి

భరణంశువు సం. వి ఈ. పుం చూ, నూయ్యడు

భరణగరి సం. వి. ఈ. శ్రీ. రూ-గరాగరి చూ,
దేవతాళము *.

భరణగా. హిం. క్రి. విణ. సరిగా, స్థిరముగా.

ఖరాబ్జాంతురకము. సం. వి. ఆ. న. వైదూగ్యమణి: మా, రత్నము 1.

ఖరారుము. సం. వి. ఆ. పుం. కొరడా. మా, మునిశోల. 2

ఖరారు. వా. వి. ఏర్పాటు.

ఖరారునామా. వా. వి. ఏర్పాటుపత్రికము.

ఖరాశ్వ సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. ఓమము. మా, యజ్ఞాని, 2. మయూరశిఖ * మా, పూతిక రజము

ఖరాశ్వస్థాయము. పా. చూడగా గుఱ్ఱము గాడిదయైసరితి.

ఖరాహ్వము సం. వి. ఆ. న. అజమోద మా, యవాని.

ఖరీఖలము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. పందెపుజూద ము మా, వ్యవహారము. 4

ఖరీఖిలుడు. సం. వి. ఆ. పుం. మా, క్రీడాద్యూతుడు.

ఖరీమ వా. వి. వెల (బాలచందోదయమను నిఘంటువు) మా, వెల

ఖరుడు. సం. వి. ఆ. పుం. 1. ఖరాసురుడను రక్తగుండె: మా, రాక్షసుడు 1, విణ. 2 జీతగాడు మా, సేవకుడు, 3. వాడిమి గలవాడు, 4. వేడిమిగలవాడు

ఖరురము. సం. వి. ఆ. పుం. గోరు మా, నఖము.

ఖరులు. పా. ఖయ్యులు, కరులు(వ్యాకరణము)

ఖరువు. సం. వి. ఆ. పుం. 1. మా, శివుడు, 2. గుఱ్ఱము మా, హయము; 3. బ్రాహ్మణ శ్రీయొక్క గర్భము మా, భూమి. 1, 4 = కొఱ మా, పల్లు. 2, 5 వాడి మా, వాడిమి, 6 గర్భము మా, హంకారము, 7 మా, వాయువు, విణ. 8 తెల్లనిది: మా, వర్ణము. 6

ఖర్బు. వా. వి. వెచ్చము, వ్యయము.

ఖర్బువు. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. = గజ. తింటమా, విదర్బిక, 2. ఒకానొక పురుగు-మాపురుగు; 3. చిట్టియ: మా, మధుఖర్బారిక; 4. మెఱుపు మా, విద్యుత్తు 1 (మా, ఎలక్ట్రిక్)

ఖర్బూరము. సం. వి. ఆ. న. 1. పెండి: మా, లోహము 1, పుం. 2. తేలు మా, వృక్షి కము. 1, 3. = కజ్జరము-గజ్జరము. రూ-ఖర్బూరి. పేరీయ * మా, మధుఖర్బూరిక (ఖర్బూరపు పండు అని వాడుక) (నరములకు బలము నిచ్చును రక్తవైత్త్యము రక్తము తగ్గించును. కాఫీగా వాడెదరు); బ. 4. ఒకరకము ధాన్యము మా, ధాన్యము, 5. బొబ్బరి: మా, కాకపువ్వును.

ఖర్బూరి. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. చిట్టియ * మా, మధుఖర్బూరిక, 2 నేలతాడు * మా, హిరణ్యపుష్పి

ఖర్బుటము. సం. వి. ఆ. న. 1. పాలెము మా, దేశము, 2. కొండవొసనాళియించి యుండెడు పల్లె మా, దేశము; 3. కమ్మరి వద్దంగి లోనగువారిపల్లె. మా, దేశము, 4. నన్నూలు గానిములుగల పరగణాలకు ముఖ్యగానిము మా, దేశము. (ఖర్బుటమని కొందఱు)

ఖర్బరము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. బిచ్చమెత్తెడు కప్పెర, రూ-కర్పరము మా, పాత్రీయ 6, 2 కటాహము రూ-కర్పరము మా, పాత్రీయ. 3, 3 = కప్పెర. రూ-కర్పరము తల పుత్తె మా, కల్యము. 1, 4 ఒకరకముబట్ట మా, వస్త్రము, 5 గొడుగు మా, ధత్తీయ, న 6 మయిలతుత్తము. మా, రసాంజనము. ఖర్బరి సం. వి. ఆ. శ్రీ. పాలతుత్తము మా, రసాంజనము

ఖర్బరీతుత్తము. సం. వి. ఆ. న. — మై — ఖర్బరుడు. సం. వి. ఆ. పుం. 1 దొంగ మా, ముగ్ధి. 1, 2 ధూర్జుడు మా, వ్యాధుడు 2, 3. లంకెగాడు. మా, విలుడు.

భర్తృము, సం. వి. అ. న. 1. పట్టబట్ట: చూ, నత్తము; 2. పారునము చూ, కత్తి. 1; హ. వి. 3. పార్వత్యము. "నీభర్తృము అంతే." కోపముతో బలుకునపుడు కర్తృమనుపదమును భర్తృమని వాడుదురు.)

భర్తృకాండము. సం. వి. అ. పుం పాట్టికణుపుల చెఱకు *: చూ, రసాలము 3.

భర్తృగ్రంథీక్షాపు సం. వి. ఉ. పుం -మై-

భర్తృటము. సం. వి. అ. న. రూ-కర్వటము చూ, భర్తృటము.

భర్తృత్వము. సం. వి. అ. న. పదునాలుగు అంగములు గల నర్తనము చూ, నాటకము 1.

భర్తృము. సం. వి. అ. న. 1. సంఖ్యావిశేషము చూ, సంఖ్య. 1, 2. కుశేననిపిది చూ, లిట్టి 2, విణ. 3 పాట్టి. చూ, హృస్వము, 4. స్వల్పమైనది చూ, స్వల్పము, 5. అధమము చూ, హీనము. 1

భర్తృటుండు. వా విణ చూ, ఖలతి.

భర్తృపేక్షితఫలన్యాయము. పా. పాట్టివాండు అందనిపంటికే జేయించుచున్నది

భర్తృగు. సం. విణ. రూ-భరవుండు 1 చూ, వాసుండు, 2. తుద్యుండు చూ, వ్యాధుండు 2

ఖలతి సం. విణ. ఇ చూ, బట్టతలవాండు (ఖలతి అని లి) కాండేశము)

ఖలదానము సం. వి అ. న కల్లము. చూ, ఖలము 4.

ఖలపుపు సం. విణ (ఊ. ఊ. ఉ) కల్లము నూడ్చువాడు: చూ, బహుకరుండు.

ఖలము సం. వి. అ. న 1 వోటు చూ, పానము. 1, 2 నేల చూ, భూమి. 1, 3 = కలుచు దోసము చూ, పాపము. 1, పుం. 4 = కల్లము పండినవంట యెట్టిది చెయించెడితావు: ఖలదానము, ఖాలి (తె.ప) -

కలుచు-కలను. కల్లము-కల్లము-కల్లము; కలాము; కల్లము-కల్లముల సమూహము (సం.ప.)-ఖలిన-రూ-ఖల్య 5. జెడుపు: చూ, జేలుపు: 6. రమాలము *: చూ, కాదముము;

7 ఉమ్మెత్త *: చూ, చాలాపువ్వుము; 8.

8. అధమము: చూ, హీనము. 1, 3. కూరము చూ, చొరమము. 2, 10 తక్కువ: చూ, స్వల్పము.

ఖలయజ్ఞము. పా కల్లమునందు ధాన్యమును ధర్మముచేయుట. (ఇందువలన రైతు చెట్టునెఱుకుట, భూమినిదున్నుట, క్రిమికీటకాదులఁజంపుట మొదలగు పాపములచే విముక్తఁడగును.)

ఖలాగార. సం. వి. అ. స్త్రీ గల్బిలము చూ, తైలపాయిక. 1

ఖలావస్థ. అం గృహములకుఁగల అవస్థలు పదింటిలో నొకటి. (నిచయించున్న గృహము ఖలావస్థమబొందును = స్త్రీ కలహము, నష్టము. అశుభము కలుగును) చూ, అవస్థలు.

ఖలితి సం. విణ. ఇ చూ, రూ-ఖలితి

ఖలినము సం. వి అ పుం, న = కల్కాలు చూ, రూ-ఖలినము (రూ- ఖలినము- కలీయము- కలిక-కలివ-కలి-కవి-కవిక)

ఖలిని సం. వి ఈ స్త్రీ 1 రూ-ఖల్య కల్లముల సమూహము చూ, ఖలము 4, 2 ఖలల సమూహము, 3 మరయ నెడు గంధద్రవ్యము *: చూ, రాజార్ద్రము, 4. అక్కోమ్మి *: చూ, నేలతాడి

ఖలికము. సం. వి అ. పుం. ఖలికమను చేప చూ, మత్స్యము 1.

ఖలికారము సం. వి. అ. న. అపకారము. చూ, హాని. 2.

ఖలీనము. సం. వి అ పుం. = కల్కాలు. గుఱ్ఱపుకల్లము రూ-ఖలినము: చూ, వాగ

ఖలీయము సం. వి. అ. పుం. —మై—

ఖలు సం అవ్య. 1. నివేదము చూ, వద్దు, 2. వాక్యాలంకారము చూ, హేతువు 2, 3 ఎటుగనిచ్చయించుట చూ, వాంఛ. 4. డిగ్గరి డించుట చూ, సమావ్యాసము, 5. దుఃఖించుట చూ, దుఃఖము. 1, 6. కారణము చూ, హేతువు 1; 7. నిశ్చయము చూ; సత్యము. 2, 8. అజ్ఞ చూ, నెలపు. పలుండు. సం. వి. అ. పుం. 1 యెఱుఁగుతీరిడు; చూ, నూర్చుండు, విణ. 2 దుర్మార్గుండు చూ, వ్యాధుండు 2, 3 నీచుండు చూ, హీనుండు. ఖలుస్క సం. వి. జ్ఞ న చీకటి చూ, మేచకము 1 ఖలూరిక. సం. వి. అ. స్త్రీ గరిడీసాల చూ, గదనము. 1. ఖలేకపోతన్వాయము పా కల్పములోఁ బావు రములు వ్రాలి గింజిలు దినుచుండఁగా వానినిఁ బట్టుటకై యెఱుకలవాఁడు వల వేయఁగా నవి యన్నియు నొక్కమాదగా లేచి వల యెత్తుకొనిపోయెనను రీతి (అన్నియు నొక్క మాదగా లేవనన్న వల మీఁదికి లేవదు.) ఖలేకము సం. వి. అ. పుం చూ, రూ-ఖలిశము. ఖలేకయము సం. వి. అ. పుం. —మై— ఖల్య. సం. వి. అ. స్త్రీ, రూ-ఖిని. కల్లముల సమాహము చూ, ఖలుము. 4 ఖల్లము. సం. వి. అ. పుం. 1 చుర్రము చూ, బెర్రడు, 2. =గొల్లము. పల్లము, చాల లోఁతు. చూ, రంధ్రము. 1, 3 ఒకరకముబట్టి చూ, వస్త్రము, 4. చాతకము చూ, వానకోయిల, 5 పీఱుండు; చూ, పిఱ్ఱ, విణ. 6. లోఁతై నది, నిమ్మము చూ, రంధ్రము. 1. ఖల్లి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1. వాతరోగము చూ, రోగము. 1; పుం. 2. వస్త్రవిశేషము చూ, వస్త్రము; 3 పల్లము చూ, రంధ్రము. 1,

4. చుర్రము: చూ, బెర్రడు; 5: చూ, వాన కోయిల ఖల్లిక. సం. వి. అ. స్త్రీ. బూరెల మూతుడు; చూ, పాత్రము 6. ఖల్లిటుండు. సం. విణ ఖలితి చూ, బట్టతల వాఁడు ఖల్లిటుండు సం. విణ —మై— ఖల్లిధుండు సం. విణ —మై— ఖల్వము సం. వి. అ. పుం 1 కందిక: చూ, నుర్రావ్వుజము, అం 2 భావాధ్యాయప్రమేయములోని జరరక్రియలు మూఁడింటిలో నొకటి చూ, జరరక్రియలు. ఖల్వాటతాళఫలన్వాయము. పా బట్టతలవాఁ డొకఁడెందఁక దాళఁబాలక తాటిచెట్టు క్రిందికి బోఁగాఁ దాటిపండు వాని తలపైఁ బడెను తల పగిలెను అనురీతి (నిర్భాగ్యుఁ డొక్కడికి పోయిన వాపదలు నక్కడకే పోవును) ఖల్వాట బిల్వీయ న్వాచము. పా నీడ నపే షించి బట్టతలవాఁడు మారేడుచెట్టు క్రిందికి రాఁగా కాయ నెత్తిమీఁదఁ బడి నెత్తి చిల్లి పడినరీతి. ఖల్వాటుండు. సం. విణ (అ ఈ. అ.) చూ, బట్టతలవాఁడు. ఖవల్లి సం. వి ఈ స్త్రీ. ఆకాశవల్లి* చూ, పద్మము 1 ఖవేదాంశ. అం షోడశపర్వలోనిది యొకటి. లగ్నమును నలువది సమభాగములు చేయుటకే ఖవేదాంశయని పేరు. ఖవేదాంశ కనుఁగొన వలసిన గ్రహమేలగ్నమునందెన్నర భాగము నందున్నదో దెలిసికొనవలెను అట్లు గ్రహ మున్న రాశి యొకరాశి యైనయెడల మేషా దిగను, యుగ్మరాశియైనయెడల వృషభాది గను, గ్రహమెన్నర భాగమందున్నదని గనుఁ

నావలదెనో యన్నవరాశి భవేదాంత యోగ
బడును. ఆ రాశ్యధిపతియే భవేదాంతాధిపతి
యగును. చూ, పోడతవర్త.

భిశ సం. వి. ఆ. శ్రీ. మురళిమనగంధద్రవ్యము:
చూ, రాశార్థము.

భిశము. సం. వి. ఆ. పుం. భిశవనుదేశము. చూ,
దేశము.

భిశేటము. సం. వి. ఆ. పుం. భిశమును చేప
చూ, మత్స్యము 1.

భిశ్యాసము. సం. వి. ఆ. పుం. గాలి చూ,
వాయువు.

భిశ్రవ్యము. సం. వి. ఆ. న. 1 కొద్దిధను చూ,
రోషము, 2 బలాత్కారము చూ, బల
వంతము.

భిసంచాత్రిపురము సం. వి. ఆ. న. మేడ చూ,
సదనము 1.

భిసము సం. వి. ఆ. పుం. పాప చూ, విద
ర్భిక.

భిసముడు సం. వి. ఆ. పుం. చూ, బుద్ధుడు, 1

భిసర్వణుడు. సం. వి. ఆ. పుం. బుద్ధవిశేషము
చూ, బుద్ధుడు 1

భిసాత్మజుడు. సం. వి. ఆ. పుం. రక్కసుడు
చూ, రాక్షసుడు. 1

భిసూచి సం. వి. ఇ. ప్రతిభలేనివాడు.

భిససము సం. వి. ఆ. పుం. = సుసా* చూ,
సూక్ష్మతండులము

భిస్తసి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. పుడమి చూ,
భూమి 1.

భిస్సాటికము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 మూర్ఖకౌం
తముణి: చూ, రత్నము. 1, 2. చంద్రకాంత
ముణి చూ, రత్నము. 1.

భిగూరిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. సాముకూటము:
చూ, సదనము 1

భూ.

భూండము. సం. వి. ఆ. పుం. నుభుద్యునియొక్క

ఒకానొక వనము. చూ, వివిధము.

భూండికము. సం. వి. ఆ. పుం. పడుచు. చూ,
భక్త్యము.

భూండ్యాల. పా. నేపాళదేశపు బ్రాహ్మణులు
లలో నొక తెగవారు చూ, బ్రాహ్మణులు.

భూభసము సం. వి. ఆ. పుం. పిండాలను,
చోటకంద* చూ, నూరణము.

భూచి. సం. వి. ఇ. పుం. పాడె చూ, శవ
యానము

భూజికము. సం. వి. ఆ. పుం. పేలాలు, పేల
పిండి (అనికొండలు) చూ, సాదము (1).

భూటము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, భూచి

భూటి సం. వి. ఇ. శ్రీ. 1 = కటువు. - వై.,

2. కణము (గాయముపడి కాయనాచిసది)
చూ, కాయ. 2, 3 బాబురకు సోఁకు
గ్రహము. చూ, భూతము

భూటిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, భూచి.

భూణము. వై వా వి = బాదన గుఱ్ఱము మొద
లగువానియొక్క యులవలు లోనుగాగల
భక్త్యము, కౌణము. విజ. 1, ఆ. 128 చూ,
దాణ

భూతకము సం. వి. ఆ. న = గాతము అగర్త
(రూ-భూతిక) చూ, పరిభ

భూతకుడు. సం. వి. ఆ. 1 చూ, తృప్త్యైషువాడు,
2. అప్పుటి సేదకువాడు: చూ, ధనగాహ
కుడు.

భూతము సం. వి. ఆ. న. 1. పుష్కరిణి (నలు
చేదరముగాఁ ద్రవ్వినబావి) చూ, సరస్సు. 1;
పా. 2. గాతము, వివరము. ఇందుకు సంబం
ధించిన కామ్రుపరిభాషా పదములు — దీర్ఘ
కాసిరాపరిభా, అగ్గితలుభూతము, మానుసంధి

స్థలకభాతము, దంతమాలిలాభ్యు భాతము, అభరణంసకపాలకౌభాతము, అశ్వగ్రంథిధర భాతము, మధ్యమమహాభాతము, నాకపుష్ట్య (నాసా)భాతము, పోషణికాభాతము, పశ్చిమ మహాభాతము, అంసకపాలికౌపుష్టతలభాతము, శంఖభాతము మొ.

భాతభువు. సం వి ఉ పుం అగ్రద్ద చూ పరిభు

భాతా హిం వి. కౌతా

భాత్రము సం. వి. అ. న. 1 భాతము చూ, సరస్సు 1, 2 భరిత్రము చూ, ముద్గరము, 3 భయానకరసము, దారణము చూ, రసములు, 4. వనము చూ, విహినము

భాదవండు సం విణ. 1. తినువాండు చూ, భక్షుతుండు, 2 అప్పుతీయువాండు చూ, ధన గ్రాహకుండు.

భాదవము. సం వి. అ. న. 1. తినుట చూ, సాపాటు, 2 =కాణ. తిండి, భాణము (ప్రళు పులదాణ) చూ, సాపాటు, 3. దంతము చూ, పల్లు 2

భాది3ము సం విణ. తినుబడినది చూ, భుక్తము. 2

భాదిరము సం. వి అ పుం. =కవిరి చూ, రంగ దము.

భాదిరవటకము సం. వి. అ. పుం. =కవిరియుండె- కయిరవడి. చూ, రంగదము.

భాదిరసారము. సం. వి. అ. పుం గోక్షా చూ, బందన

భాదుతుండు. సం విణ. జంతువులక జేంపుకుక్క (ఖలుండు): చూ, హింసానుకుండు.

భాద్యము. సం. వి. అ. న. 1 =కజ్జాయము చిటు తిండి చూ, భక్ష్యము.

భాన్ బ్రాహ్మణులు అం మైథిలులలో నొక తెగవారు. వీరు శుక్లయజుర్వేదులు. కాణ్వ

మాధ్యందినకాఖలవారు. చూ, బ్రాహ్మణులు. (చూ, మైథిలులు).

భానకము సం. వి అ పుం. పందికొమ్మ. చూ, మూషికము.

భాని. సం వి. ఇ. ఈ శ్రీ =గని: చూ, దూ-ఖని భానికము. సం. వి అ. న. కన్నపుకత్తి: చూ, రిష్టి. 2.

భానిలుండు సం. విణ. కన్నపుదొంగ చూ, ముచ్చెప్ప. 1.

భాపగ సం. వి. అ. శ్రీ. గంగ: చూ, అంచేల విడిది

భామందు. వా. వి యజమాని. “భామందుల వారిదయ.”

భాయము వా వి స్థిరము “మన భేదము భాయము.

భాయిదా వా. వి. కాయిదా. “భాయిదా కొట్టు.”

భాయిలా వా. వి. కాయిలా. “భాయిలా మనిషి”

భారి సం. వి. ఈ శ్రీ. పుట్టిశేల. (పుట్టి = ఎనిమిది యకరములు, రెండు పండుములు, నాలుగువీడుములు, 20 తూములు) (ఇద్దము అని కొందఱు.)

భారికము. సం. వి. అ పుం. పెద్దకూడక చూ, శర్కరాంకము.

భారికము. సం విణ. పుట్టెడు విత్తులు విత్తరంగి నది (పాలము) చూ, భూమి 1.

భారీభము. సం వి. అ. పుం చూ, భారికము.

భారీవాపము. సం. వి అ పుం చూ, భారికము. భారి సం వి ఈ శ్రీ. కల్లము: చూ, ఖలము 4.

భాసా. వా. విణ స్వంత

భాసావాండు. వా. వి. దాసీపుత్రుండు చూ, కాసా

భారీ. వా వి. ఆకృతిమింపబడనిది, ఉత్తది.
“మాయుష్ణ భారీ.”

భి

భింభిరము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. వారివాల
కము * చూ, రాజార్థము, 2. ఒకరకము
నకము: చూ, సృగాలము, 3. ఖట్యాంగమను
శివుని యాయుధము. చూ, బాణము 1.

భిభి. సం. వి. ఇ. స్త్రీ. చూ, రూ-కిభి
భిదిరడు. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, చంద్రుడు.
భిద్యమానము. సం. విణ. తపింపజేయునది (రోగ
ము) చూ, రోగము. 1.

భిదుగ్రిడు. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, బీదవాడు.

భిన్నము. సం. విణ. విన్న-విన్నన. భేదము నొం
దిపది: చూ, దుఃఖితము.

భిన్నుడగు మి. ఆ. క్రి. చిన్నవోవు. చూ, విన్న
వోవు

భిన్నుడు. సం. విణ. 1. అమానముఁ జేసినను
వలన నిశ్చేష్టుడుగా నుండెడు వాడు,
2. కార్యము నిష్ఫలమైనందువలన దుఃఖించెడు
వాడు. చూ, దుఃఖితుడు, 3. తిరస్కరిం
పబడినవాడు. చూ, పరిభూతుడు.

భిలము సం. విణ. 1. దున్నునది (నేల) చూ,
భూమి. 1, 2. నికరమైనది, నిర్గు. చూ,
సారాంశము.

భిలీభవించు సం. ఆ. క్రి. చెడు. చూ,
నశించు.

భి

భిజ్జాకము. సం. వి. ఆ. పుం: చూ, జేవతా
భము *

భిక్తుము. సం. వి. ఆ. న. సంగీత గమక భేదము.
చూ, స్వరము. 2.

భుద్ధున వా. క్రి, విణ. స్వంతముగా, ఎదురుగా.
భురకము. సం. వి. ఆ. న. 1. తెల్లతగరము
చూ, లోహము 1, పుం. 2. తిల * చూ,
సువ్రులు, 3. తిల్వకము * చూ, రాజార్థము
భురకుటి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. మంగలిపాది చూ,
చూడవము 2

భుగణస సం. వి. ఆ. స్త్రీ. వాణిముక్కు గల
యాణిది: చూ, స్త్రీ.

భురణసి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. —పై. — (రూ-
భరణస-భురణసి)

భురణనుడు. సం. విణ. న. (ఆ. ఆ. ఆ.)

రూ-భరణనుడు చూ, వాణిముక్కు-వాడు.

భురప్రము సం. వి. ఆ. పుం. ఒకానొక బాణ
ము, చూ, బాణము 1

భురము సం. వి. ఆ. పుం. 1. గోరిసె చూ,
వింఖము, 2. నఖమునెడు గంధద్రవ్యము *
చూ, రాజార్థము, 3. గోరు చూ, నఖము;
4. రేకగాడి చూ, కోలదళము

భురముఖము. సం. వి. ఆ. న. బూరగొమ్మ
చూ, వీణ

భురళము. సం. వి. ఆ. న. = గరిడీ. గరిడీసాల
చూ, సదనము. 1.

భురలి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1. = గరిడీ చూ,
సాము. 3. (స్త్రీ-సపుంసకమని కొందఱు),
2. = గరిడీ గరిడీసాల (రూ-భురలిక-భురళము-
భరళిక) చూ, సదనము 1, 3. కాస్తా
భ్యాసము చూ, యోగ్య.

భురళీకారంగ ప్రసంగము. అం. ధనుర్వేదము
లోని ప్రమేయములు నలుబదియాటింటిలో
నొకటి చూ, ప్రమేయములు.

భురాకము. సం. వి. ఆ. పుం. ఒకానొక మృగము
చూ, మృగము. 1.

భురాలకము. సం. వి. ఆ. పుం. = గోరక. ఇనుప
బాణము: చూ, బాణము. 1.

ఖురాలికము. సం. వి. అ. పుం. 1. —వై—

2. తలగడ: చూ, లోడు.

ఖురి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. గుజ్జపుపరుగులా నొక విధము చూ, హయము

ఖుర్దనము. సం వి. అ. న రూ-కుర్దనము-కుర్ద నము కీర్తడ చూ, విలాసము. 1.

ఖులాసా వా. వి. రూ-కులాసా. 1. నెచ్చుది, ఆరోగ్యము. "మీరు ఖులాసా కలిగినదా?"

2. కుశలము. "మీరు ఖులాసాగానున్నారా?"

3. ఆనందము. "నాకు ఎంతో ఖులాసాగా నున్నది" (ఇత్యాదులూహ్యంబులు.)

ఖుల్లకము, సం. విణ. = గొఱకము. టుల్లకము, ఆల్పము చూ, స్వల్పము.

ఖుల్లకుండు. సం విణ. చూ, హీనుండు.

ఖుల్లమము. సం వి అ. పుం. తోగ్ర. చూ, మార్గము 1

ఖుల్లస్సు. వా వి' చూ, రూ-కుల్లస్సు.

ఫే

ఫేంఖాణము. సం. వి అ. పుం. గుజ్జము చూ, హయము

ఫేగమనము సం. వి. అ పుం కాలకంఠపక్షి చూ, వ్యాఘ్రాఘ్రము.

ఫేచరము సం వి. అ పుం 1. = కేసరి. గిసరి చూ, సింహము, 2 పాదరము చూ, పాదరసము, న. 3. కాసీసవర్ణమునఁ బుట్టిన ధాతువు, విణ. 4 అంతరిక్షమందు సంచరించునది

ఫేటకము సం వి. అ పుం, న 1 = కేడము రూ-ఫేటము డాలువాటు చూ, హరిగ, 2 ఒకానొక గాఢము. (1-2 అర్థములు నపుంసకములనిశబ్దరత్నాక్షరము) చూ, దేశము, పుం. 3 తెమడ చూ, జ్ఞేష్ఠము. *

ఫేటము సం. వి అ. పుం, న. 1. పంటకాఠపు లుండెడు పల్లె చూ, దేశము, 2. వర్తకులుం

డెడు పేట: చూ, దేశము, 3 రూ-ఫేట కము = కేడము డాలువాటు: చూ, హరిగ;

4 తెమడ, చీమిడి (అనికొండలు). చూ, జ్ఞేష్ఠము, 5. వృగయ' చూ, వేట, 8;

6. చర్మము చూ, బెరడు, పుం. 7. కపటము: చూ, వ్యాజము. 1, 8 పటికబెల్లము: చూ, బెల్లము. 1, 9 నూర్యాది: చూ, రాహువు. 1;

10 పిట్ట' చూ, పక్షి; 11. దయ్యము మొద లగునది చూ, భూతము. 2, 12. బలరాముని గదాయుధము: చూ, బాణము 1, విణ.

13 అధమము: చూ, హీనము. 1. ఫేటుండు సం. విణ. 1. అల్పండు చూ, హీనుండు 2. దూజబడినవాండు చూ, వ్యాధుండు. 2.

ఫేడావాలరను బ్రాహ్మణులు పా ఘాతర బ్రాహ్మణులలో నొకతెగవారు. వీరు యజ్ఞా ర్చేదలు బోధాయనఖాదిరాది గృహ్యమా త్రములవారు చూ, బ్రాహ్మణులు

ఫేదము సం వి. అ. పుం శోకము చూ, దుఃఖము. ఫేనసము సం. వి. అ పుం. వానప్రస్థమనెడు నొక యాశ్రమములోని ఫేదము' చూ, వాన ప్రస్థము (చూ, ఆశ్రమము 2)

ఫేయము. సం. వి అ. న. 1. అగడ్త' చూ, పరిభి; 2 నీళ్లుపాటుటకుఁ గట్టిన ఆనకట్ట చూ, సేతువు. 1

ఫేర. సం. వి. అ స్త్రీ రూ-ఫేల. కీర్తడ చూ, విలాసము 1

ఫేల. సం వి అ. స్త్రీ. —వై— ఖేలకము. సం వి అ. పుం 1. చిడ్డ చూ, శిశువు, 2 పుట్ట' చూ, వర్తికము, 3=కుర్దా య. చూ, వస్త్రము, 4. పోకచిప్ప చూ, పోక.

ఫేలి. సం. వి. ఇ. శ్రీ. 1. బల్లము చూ, బాణము, 1, 2. పక్కి. చూ, పక్షి, పుం. 3: చూ, నూరుకుడు.

ఫై

ఫై. వా. వి. చూ, కైది
ఫై. వా. వి. చూ, కయిదు-కైదు.

ఫో

ఫోడకక్కిరము. సం. వి. అ. న. ప్రాకారగృహము చూ, సదనము 1.

ఫోడుడు. సం. విణ. కుంటివాడు చూ, నూర నూతుడు

ఫోడుడు సం. విణ. —వై.—

ఫోలకము సం. వి. అ. పుం 1=మల్లాయ చూ. వస్త్రము, 2 పోకచిప్ప చూ, పోక, 3 పుట్ట: చూ, వర్మికము, 4. నాకము చూ, స్వర్గము.

ఫోలుడు సం. విణ. చూ, ఫోడుడు.

ఫోల్కుడు. సం. వి. అ. పుం అంగారకుడు చూ, రాహువు 2

ఫి

ఫి సం. వి. అ. శ్రీ. భ్యాతి: చూ, యశస్సు

ఫ్యా

ఫ్యాతము. సం. విణ. వాసికక్కినది చూ, యశస్సు.

ఫ్యాతి. సం. వి. ఇ. శ్రీ. 1 వాసి: చూ, యశస్సు; 2. పొగడిక: చూ, స్త్రోత్రము.

భ్యాతుడు. సం. విణ. ప్రసిద్ధికక్కినవాడు చూ, విక్రతుడు.

గ

గ ఒకయక్షరము సం. వి. అ. పుం. 1 సరిగవ పదని స యను సప్తస్వరములలో మూడవ యక్షరమగు “గ” అనునది గాంధారస్వరాధారము చూ, స్వరము. 2, 2. గంభర్వండు, దేవ యోనివిశేషము: చూ, దేవతావిశేషము, 3 విఘ్నేశ్వరుడు: చూ, విషాయకుడు. 1; న 4. గానము: చూ, స్వరము. 2, అ. శ్రీ. 5 లో: తు లేకపోవుట, 6 సంతోష వా క్య ము చూ, శబ్దము 2 అం 7 కంఠ్యములలో నొ:టి చూ, కంఠ్యములు.

గమ్. సం. వి. అ. న. గీతము చూ, స్వరము. 2

గంగ సం. వి. అ. శ్రీ. 1. గంగానది (హరశిరస్సు వలన భూమినిం బొందినది) చూ, నది, 2 దేవ తాశ్రీ చూ, వేలుపులు 2, 3 గారి చూ, పార్వతి 1, దే. విణ. (1) పూరింపఁదగినది. “గంగగోవు” మొ చూ, సత్తు, (2) గొప్పది “గంగరావి” మొ చూ, విపులము

గంగక సం. వి. అ. శ్రీ. గంగానది చూ, నది గంగవిప్పలు. దే. వి. బ. దృఢకర్పరములు.

గంగడోలు దే. వి. ఆవులకును, ఎద్దలకును మెడ త్రింద ప్రేలాడిడు లోలు చూ, సాన్న

గంగనమ్మ. ద్వ. వి. రూ. గంగమ్మ-గంగానమ్మ ఒకానొక గ్రామదేవత చూ, మహాలక్ష్మి 3

గంగమయిలావు. ద్వ. వి. (గంగమయిల + ఆవు) నలుపును పనుపును గలిసిన వర్ణముగల ఆవు చూ, ధేనువు.

గంగమ్మ. ద్వ. వి. (గంగ + అమ్మ) చూ, రూ. గంగనమ్మ.

గంగరావి. దే. వి. బ్రహ్మచారుడు: చూ, రావి.

గంగారేగు. వై వి.=కర్కంధూ. పెద్దరేగు*.

చూ, లిఖచము. (రూ-గంగారేను) (దేశ్యచరిత్ర
శబ్దరత్నాకరము.)

గంగారేను. వై. వి.= —వై.—

గంగలు. అం. పంచగంగలు — కాశీరి, తుంగ
భద్ర, కృష్ణవేణి, గౌతమి, భాగీరథి, ఆకాశ
గంగ మండాకిని, పాతాళగంగ భోగవతి

గంగ వై. దే. వి. గంగమృత వై. (బ గంగ
వై. లు).

గంగాక సం. వి అ. శ్రీ చూ, రూ-గంగక

గంగాచిల్లి. సం. వి. ఈ శ్రీ 1 చిల్లివిశేషము*

చూ, సల్లకి, 2. చీరపిట్ట చూ, విశ్వక

గంగాజలములు సం వి. అ న ఒకరకము వడ్డు:

చూ, ధాన్యము.

గంగాజలవర్తి. అం అను వర్తములు పండ్రెండేం
టిలో నొకటి చూ, అవసరములు.

గంగాజుడు. సం. వి అ. పుం. 1 భీష్ముడు

చూ, కాంతనవుడు, 2 కుమారస్వామి చూ,

స్కందుడు.

గంగాపేయము సం. వి. అ పుం గంగాపేయ

మను శేష, గలానిలము. చూ, మత్స్యము. 1.

గంగాధరము సం వి అ పుం. 1. ఆకాశము

చూ, విన్ను, 2. కొండ చూ, పర్వతము*

3 కైక్కలవరుస, 4 కడలి చూ*

సముద్రము

గంగాధరుడు సం. వి అ పుం. మిన్నువాక

తాలుపు చూ, శివుడు

గంగాపిత. సం వి ఋ. పుం. భగీరథుడను

రాజు చూ, రాజు 1

గంగాపుత్రుడు సం. వి. అ పుం భీష్ముడు

చూ, కాంతనవుడు

గంగాలవారి. పా. ఈ గ్రంథమును జగన్నాథ

పండితుడు రచించెను చూ, కావ్యనాట

కములు.

గంగావతరణము అం కరణములు నూటయేనిమి
దింటిలో నొకటి చూ, కరణములు.

గంగానుడు. సం. వి. అ. పుం. చూ, గంగా
జుడు

గంగాస్నానము. అం స్నానములు ఏడింటి
లో నొకటి: చూ, స్నానములు

గంగాశము. దే. వి. ఇత్రడి రాగిలోనగువానితో:
జేసిన నీళ్ళకొప్పెర చూ, పాత్రిము. 8.

గంగి దే. వి. 1. విచ్చేపువాసరులు శృంగారించి
తీసికొనివచ్చెడి యెద్దు చూ, వృషభము,

విణ. 2. పూజ్యము “గంగెద్దు.” చూ, సత్తు,

3 యజ్ఞకర్మమునకు దగినది చూ, యజ్ఞియము.

గంగిరెద్దు. దే. వి. రూ-గంగెద్దు చూ, వృష

భము 1.

గంగెద్దు. దే. వి. —వై.—

గంగెద్దులాట. దే. వి చూ, బాలకీడ.

గంజ సం వి. అ. శ్రీ 1 కల్లమైడి యిల్లు

చూ, సదనము. 1, 2 గని చూ, భూమి 1

గంజము సం వి అ పుం. న. 1=కణజము

గాడె. చూ, పంటనాల, పుం 2 తిరస్కా

రము చూ, వహీలనము.

గంజి వై. వి = కాంజిక అన్నరసము చూ*

వారుపుడు

గంజిక సం వి అ శ్రీ కల్లమైడి యిల్లు

చూ, సదనము 1

గంజిగుల్ల వై. వి. నీటిబుగ్గవలె లేచెడి బొబ్బ:

చూ, విస్ఫోటము

గంజితోరక. ద్వ. వి గంజిమీఁదిమీఁగడ చూ,

సాదము. (1)

గంజేన వై. వి. 1=ఖంజపాద కీర్తిడ అం, భా

ద్వి కూ 807 గంజేనాలు (దేశ్యచరిత్ర

శబ్దరత్నాకరము), 2=ఖంజన. మంటుకు

గంజేనాలు దే. వి చూ, గంజేన. 1.

గంజా. వై. వి 1. గంజాయి* చూ, జీడగాణి,
2. = కళంజి. రూ-గంజాయి- గంజావి*
చూ, తిరిగూలిని (కొబ్బరినీటితో కడిగి యెం
డించిన శుద్ధి దీనికి విరుగుడుతో మిశ్రపసురు)
3=కలంజి. గాంధారి. మత్తవస్తువు. (రూ-
గంజాయి-గంజావి-గంజా-గాంజీ)

గంజాయి వై. వి —వై.—

గంజావి. వై. వి. —వై.—

గంజా, జీ. వి. బజాణు (అప్ర) చూ, దుకాణము
గంట. వై. వి 1= ఘంట (2½ గడియలు, 60
నిమిషములు) చూ, ఘంట 2= ఘంట.
ఒకానొక వాద్యము చూ, వీణ, జీ. వి 3
గడ్డిమబ్బు* చూ, తృణము. 1.

గంటకట్టు జీ. అ క్రి గంటయేర్పడినది యగు.
గంటకట్ట జీ. వి. సస్యగుచ్ఛము. చూ, పొట్టకట్ట.
గంటకొట్టు, జీ. స క్రి 1 గంట వాయించు,
వా స క్రి 2. చేచ్చు “వానికి కలరావచ్చి
గతరాత్రి గంటకొట్టెను.”

గంటము జీ. వి. అయోలేఖిని, తాటాకుమీద
వ్రాయుటకుపయోక్తమైన యెక్కు సాధ
నము చూ లేఖిని

గంటలమృత వై. వి (గంటలు + అమృత) రూ-
గంటాలమృత ఒకానొక గ్రామదేవత చూ,
మహాలక్ష్మి 8

గంటవేట. ద్వ. వి వేటలలో భేదము చూ,
వేట 8.

గంటాలమృ. వై. వి చూ, రూ-గంటాలమృ

గంటి. జీ. వి 1 భేదము చూ, చుఱుము,
2 గాయము చూ, నరకు, వై. వి 3=గిప
టికా. రూ-గంట. సజ్జెమైరు. బ. సజ్జెలు, చూ,
సజ్జె (చూ, ధావ్యము)

గంటిపోట్లాటలు. జీ. వి బ చూ, బాలకీర్తిద

గంటిలు. జీ. వి. బ కర్ణవేదనము. చూ, భూష
ణము. 2.

గంటు జీ. వి. 1. గనువు చూ, బుడిపి, 2 దార
ములోనగువానిముడి చూ, ముడి 2, 3 వెం
డుకలముడి చూ, ముడి. 3, 4 రూకల
ముడి చూ, ముడి. 4, 5 కోపము చూ,
కోపము, 6 ఒకానొక కేళబంధము చూ,
వేనలి, 7. గాయము. చూ, నరకు, స. క్రి
8. గాయముచేయు.

గంటుబారంగి ద్వ. వి. దావరడంగి * చూ,
బారంగి. (ఇది కఫము, శ్వాసము, పీనస,
జ్వరము, వాతము వారించును.)

గంటువెట్టు జీ. స. క్రి (గంటు + వెట్టు)
(కోపముచే మొగ్గము) ముడుచు చూ,
ముడుచు

గంటె జీ. వి 1 రూ-గంటె-గంటె (ఇను
ముతోఁగాని, ఇత్తడితోఁగాని చేసిన తెడ్డు)
చూ, దర్వి 1 (చూ పాత్రము. 6). వై.
వి 2= చూ, రూ-గంటి 3

గంటెకాము. జీ. వి ఒకరకము చెట్టు చూ,
వృక్షము

గంటెనము జీ. వి అశుభితోక్తి చూ శబ్దము 2
గంటకచోరము. జీ. వి చూ, వ. ద్వంధ *
గంటకానుగు. జీ. వి చూ, కొదఘ్నము *
గంటము జీ. వి గర్భిణుల కోరిక, దోహదము
చూ, వేవిల్లు.

గండ జీ. వి చూ, మొగ్గిక్కుబడి “గండదల”
గండదీపము” మొ)

గండడు వై. వి=గండక చూ, హంపీరుడు. 2
గండకత్తెర. వై. వి 1. = కంరకర్తరి, మెడను
కత్తిరించెడి యొకానొక కత్తెర రూ-
గండ్రకత్తెర: చూ, బాణము. 1. బా.
2. దాటుకొకటముగాని కప్పము, చావుకత్తె

మెడకుఁ గత్తెరదగుల్పుకొనుట “అత్తటి
దండఁజేరి తుత్తుకకు గండకత్తెర పొసంగినతి
గడగడపదంతును.” (ధర్మజరాజనామము)

గండకము, సం. వి. ఆ పుం. 1 = గండ. చేప
పిల్ల చూ, మత్స్యము. 1, 2 పర్వతమునం
దుండి జాతీవరాయి చూ, రాయి, 3 చూ,
శరభము 1, 4 చూ, విఘ్నము, 5 అర్ధ
చంద్రాకారమైన తలగడ చూ, లోడు,
6 చూ, జోస్యము, 7, చూ, వేటుపాటు 1,
8 సంఖ్యావిశేషము చూ, సంఖ్య. 1,
9. గుణుడు చూ, లక్షణము 1, 10 ఉపా
యము చూ, వెరవు

గండకారి సం వి ఈ. శ్రీ చేంద్ర మడుఁ
గుఁదామర (అని కొందఱు)* చూ, వెలి
చేంద్ర.

గండకాలి. సం వి ఈ శ్రీ. —వై—

గండకి సం. వి ఈ. శ్రీ. 1. గండకీనిది చూ,
నది, అం 2 తేత్రము లిరువది నాలుగింటిలో
నొకటి చూ, తేత్రములు

గండకుసుమము సం వి ఆ న ఏనుఁగురుదము
చూ, మదము 1

గండకూపము. సం వి. ఆ పుం. పర్వతము
యొక్క వైపుదేశము చూ, పర్వతము

గండక్రిములు. అం కంపితము, కుంచితము,
పూర్ణము, తోమము, పుల్లము, సమము. (6)

గండగొడ్డలి. వై వి = కంఠకుతారక. రూ-
గండగొడ్డలి చూ, ముద్గరము.

గండగొడ్డలితాలుపు. ద్వ. వి చూ, పరశు
రాముఁడు

గండడంగు. ద్వ. ఆ. కి. (గండ + అడంగు)

1. పరాకర్మిమహీనుఁడగు, 2. చేచ్చే
వను 4, ఆ. 81. చూ, మరణించు.

గండవల దే వి చూ, గండ

గండమార్వ. సం. వి ఆ శ్రీ. ఒకరకము
మార్వ * చూ, తృణము. 1

గండపెండరము ద్వ. వి. సూర్యులు పండితులు
లోనగువారు బిరుదుగా కాలను ధరించెడి
యందిను అచ్చ. యు, కాం. 202 (రూ-
గండపెండరము- పెండరము- పెండారము-
పెండరము- పెండేరము- పెండెము) చూ,
భూవణము. 2

గండపెండారము ద్వ. వి. (గండఁకు + పెండా
రము) —వై—

గండఫలి సం వి ఈ. శ్రీ. చూ, రూ-గంధఫలి.

గండభేరుండము. సం వి ఆ పుం రూ-భేరుం
డము, ఒకానొకపక్షి (పక్షివిశేషమని చెప్పు
చున్నా సగాని పృథ్విగమలయందు మృగ
పర్యాయములతోడఁజేర్చి చెప్పఁబడియున్నది.
శబ్దరత్నాకరము) ఏనుఁగులదిండి చూ, పక్షి

గండమాల సం. వి ఆ శ్రీ గలగండమను
కోగము చూ, వృణము

గండము సం వి ఆ. పుం 1 ఏనుఁగుచెక్కిరి

చూ, హస్తీ, 2 చెక్కిలి చూ, లెంప. 2,

8. విష్ణుంభాది యిరువదియేడు గ్రహయోగ
ములలో నొకటి: చూ, యోగములు. (గండ
ములు-జలగండము, సర్పగండము మొ.),
4 చూ, శరభము 1, 5. గుల్డాయి చూ,
రాయి, 6 గుణుడు చూ, లక్షణము. 1,
7 గుఱ్ఱపుటలంకారము చూ, భూవణము. 2.
(చూ, హయము). 8 పుండు చూ, వృణ
ము, 9. పొక్కు చూ, వృణము (చూ, విద
ర్భిక), 10 నీటిమీఁది బుద్ధ చూ, బుద్ధి
దము 1, 11 నఖతృప్తానభేదము. చూ,
నఖశుత్రము, 12 చూ, పాంకారము, 13. మూ
లానఖత్రము మొదలగు చుట్టనఖత్రములు

భాగము, 14 అపాయము: చూ, హాని 2, 15 ఉపాయము చూ, తెరపు.

గండములు. అం నాట్యోపయోగంలైన యంగములు పందొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, అంగము 9

గండగండఁడు వై వి = గండగండ శూరుల కెల్ల శూరుఁడు చూ, హంపీరుఁడు.

గండరించు దే అ. కి పుట్టు చూ, పుట్టు 2, పే 2 పుట్టించు చూ, పుట్టు. 2.

గండరులు వై వి. బ = ఖండ. తునుకలు. రూ-గండ్రలు చూ, శకలము 4

గండరపు. దే. వి ఒత్తిరూప మేర్పడుచుటకై తొలిచినయచ్చు చూ, పడియచ్చు

గండవడము వై. వి = కొండవటః తెర చూ, వస్త్రము.

గండవైలము సం. వి. అ పుం. 1 కొండనుండి భూకంపాదులవలన జాతిన పెద్దతాయి, (కపోలమువలె పెద్దల్పము నున్నవైన వైలము, స్థూలమైనవైలము అని కొందఱు) చూ రాయి, 2 చూ, పికము, 8 చూ, లలాటము

గండనూచితము అం కరణములు నూటయెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, కరణములు

గండాడు ద్వ అ కి (గండు + అడు) చూ, సంభోగించు.

గండాదపుబాహు వా వి దృష్టిదోషమును పోగొట్టు విగ్రహము ఉ, హరి 1, అ

గండాది. సం. వి. ఇ. పుం చూ, యుగపత్ర కము*.

గండాదు. దే. వి చూ, బంధనాలయము

గండాది. సం. వి. ఈ శ్రీ రూ-గుండాల.

1. తీగగణిక* చూ, తృణము 1, 2. గండ దూర్య* చూ, తృణము 1, 8 తెల్లగణిక* చూ, తృణము. 1, 4 గంధనాపలిక* చూ, సర్వాశీ.

గండావర్తి. అం అశ్వశాస్త్రమునందలి అశుభావర్తములలో నొకటి చూ, అశుభావర్తములు

గండి వై వి = ఖండ-గతి. 1. బిలము చూ, రంధ్రము 1, 2 చిట్టి. చూ, రంధ్రము. 1; 3 సందు చూ, సరి. 9, 4. పగుళ్లు వారిస సందు చూ, సరి 8, 5 నీళ్లధికముగా వచ్చుట చేతఁ దెగిన చెఱువుకట్ట సం. రూ-గండిక; చూ, రంధ్రము. 1

గండిక. వై వి = — వై —

గండివంగ. ద్వ వి కన్నపుదొంగ చూ, ముచ్చెచ్చు. 1.

గండివనము వై వి = గ్రంథిపర్లు వచ్చాకు* చూ, రాజార్హము.

గండిరము. సం. వి. అ. పుం. 1. చిట్టిహార* చూ, భండిరము 2, పుం 2 ఏఱువంగ. గురుజీహార (అని కొందఱు)* చూ, వంగ, తురుజీహార* చూ, తురుజీ, 4 వక్రము* చూ, రాజార్హము, 5 జెముడు* చూ, స్తుపి.

గండిరి సం. వి ఈ శ్రీ 1. చిట్టిహార* చూ, భండిరము 2, 2 త్రికంఠకము* చూ, ములు జెముడు, 8 చెముడు* చూ, స్తుపి.

గండిరుఁడు సం. వి. అ. పుం చూ, హంపీరుఁడు

గండు వై. వి. 1. = గండ పాయము చూ, శక్తి 1, 2 = గండ. బలము చూ, శక్తి 1, 3 పశుజాతియందు మగది స్వా. 4, అ. 58 చూ, పోతు, 4. తిర్వక్ష్మసురమందు నాపచారికము, 5 కష్టము* చూ, దుఃఖము, విణ. 6. అసాధ్యము చూ, ముగ్ధయ్య. 7. పెద్దది. “గండుమొగము” మొ: చూ, విభ్రలము.

గండుగోయిల ద్వ. వి పొగరుఁ గోయిల; చూ, పికము

గండుఁడు. సం. వి. అ. పుం చూ, గండిరుఁడు

గంధువు. సం. వి. ఈ. పుం. శ్రీ. తలగడ చూ, లూడు.

గంధూపదము సం. వి. ఆ. పుం. ఎజ్జి. చూ, సర్వము

గంధూపది సం. వి. ఈ. శ్రీ. ఆడు ఎజ్జి చూ, సర్వము

గంధూపము సం. వి. ఆ. పుం. 1 చూ, పుక్కిలిం, 2 చూ, పుడిసిలి, 3 చూ, లొండము చివర.

గంధూపించు సం. స. క్రి. చూ, పుక్కిలించు.

గండె వై వి = గడ (రూ-గండ-గండ) చేప చూ, మత్స్యము 1

గండోలము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. గుడము చూ, బెల్లము 1, 2 గాగ్రము చూ, సాపాటు, 3 కుచ్చులమీను చూ, మత్స్యము. 1.

గండోలి స. వి. ఈ. శ్రీ. రూ-గండోలి. 1. ఎజ్జితుమైద చూ, భగ్గిమరము, 2. కణుక దురిగ చూ, మక్షిక, 3. ఆడు హంస చూ, హంస, 4. భద్రానది చూ, నది, 5. భద్ర ముక్తే* చూ, తృణము. 1. ఇ 6 శటి.* చూ, విష.

గండ జే. విణ 1 దుష్టుడు చూ, వ్యాధుడు 2, 2 పెద్దది “గండ్రీచీమ” “గండ్రీ యిసుక.” మొ చూ, విపులము, బ. 3 పరస దనము స్వా 5, ఆ 17 చూ, పరుషము, వై వి. 4 = ఖండ ఖండములు చూ, శకలము 4, 5 చెఱువు మొదలగువానిఖండము, గండ్రీక, గనియ-రూ-గన చూ, సరస్సు 1.

గండ్రీకతైర. వై వి = చూ, రూ-గండ కతైర

గండ్రీగొడ్డలి. వై. వి = చూ, రూ-గండ గొడ్డలి.

గండ్రీచీమ. దే. వి. పెద్దనల్లచీమ చూ, పిక్కిలిక.

గండ్రీనూకలు. దే. వి. బ. తండులఖండములు

(ముదుగునూకలు) చూ, నూక.

గండ్రీంచు వై. స. క్రి. = ఖండించు; చూ, పెలగు.

గండ్రీక. వై. వి. = ఖండక; చూ, గండ్రీ. 5.

గండ్రీకలు. వై. వి. బ. = ఖండ, ఖండములు; చూ, శకలము. 4.

గంత. సం. విణ (ఋ ఈ. ఋ) 1 పోవు వాడు చూ, పాంథుడు; వై. వి. (1) = కంఠా మెత్తగాఁ బఱచుకొనుటకై ప్రాంత గుడ్డలనుజేర్చి దట్టముగాఁ గుట్టిన బొంత చూ, వస్త్రము, (2) ఎద్దులొనగు వానిమీదవేసెడు గంత చూ, వస్త్రము, వా (3) కండ్లనుగట్టిన నగంత* చూ, కనుమరుపు, 4. సందుదారి చూ, మార్గము. 1, 5. బిలము చూ, రంధ్రము. 1.

గంతవ్యము సం. విణ పొందఁదగినది. చూ, లభ్యము 1.

గంతపుడు. సం. విణ పోదగినవాడు చూ, బాటసారి

గంతు దే. వి 1. దుముకు చూ, లంఘ, 2. అశ్వశ్రీతివిశేషము. ఆం, భాద్వి 198 చూ, హయము

గంతుకొను దే. ఆ క్రి. 1 దుముకు చూ, లంఘించు, 2 చేచ్చు సా. 1, ఆ. 107* చూ, మరణించు

గంతులు. ఆం. (చూ, అడుగులు) (భావాభ్యా యప్రమేయములొని పాదక్రియలు తెలుగు వాడుకయందు సాధారణముగ అడుగులు, అడవలు, గంతులు అనుచున్నారు. విశేషముగ నైవ కుప్పలు, వేరుములు, అల్లిలు, మొగ్గలు, మొఱుములు మొదలుగ వాడుచున్నారు.) చూ, పాదక్రియలు.

గంతుపు సం. వి. ఈ. పుం. చూ, గంతవ్యుడు.

గంత్రీ సం. వి. ఈ. శ్రీ. గాడీ బండి; చూ, శకటము. 1.

గంత్రీరథము సం. వి. ఆ. పుం. —వై. —

గండకము. వై. వి. 1 = గంధకము. చూ, సౌగంధికము. 4, 2 = గంధకము. అగరుమ్రాసు* చూ, చందనము.

గండపటక. వై. వి. = గంధపట్టా చందనలేపనము. (రూ- గండపట్టె- గండపట్టె) చూ, పూత. 8

గండపట్టియ. వై. వి = 1 — వై. —, 2 = గండపట్టికా తలపునించనవచ్చును యద్ధుకోయ్య. రూ- గండపట్టె చూ, స్కంధపట్టిక.

గండపట్టె వై. వి. = — వై. —

గండపుగొండ. వై. వి = గంధకుండ (గండము + కొండ) మలయపర్వతము (ఇల్లు గండపు మల ము.) చూ, పర్వతము

గండపుగొండ తెంకి. ద్వ. వి. గాలి. ఆం. పదా. సుర. 88 చూ, వాయువు.

గండపుబొడి. ద్వ. వి (గండము + పొడి) కొన్ని గంధద్రవ్యములు చేర్చి చేసినపొడి చూ, బుక్కా (చూ, గురుము)

గండపుకుడక. ద్వ. వి. చందనముంచుకొను పాత్ర చూ, కుడక. (చూ, పాత్ర) 6) గండపుమాగ్ని. ద్వ. వి. (గండము + మాగ్ని) చూ, చందనము *

గండపొడి. ద్వ. వి. (గండము + పొడి) చూ, రూ- గండపుబొడి- గండవొడి

గండమమ్మనది అం కామశాస్త్రములోని దూతీ చతుష్టయమునందలి మూడవదానిలోని పదు నార్దరిలో నొకతె చూ, దూతీ చతుష్టయము. గండమాదనము. సం. వి. అ. పుం చూ, రూ- గంధమాదనము.

గండము. వై. వి. = గంధః చూ, వాసన

గండరగోళము వా. వి కంఠరగోళము. రూ- గండరగోళము. 1. అల్లరి చూ, రద్దు 2. 2. చేప్పుడు: చూ, స్వరము. 2, 8. కలకల భ్వని. చూ, స్వరము. 2.

గండవొడి ద్వ. వి. చూ, రూ- గండపుబొడి గండసరులు. ద్వ. వి. బి కరకమువద్లు చూ, ధాన్యము.

గండపట్టియ. వై. వి. = గంధపట్టికా- చూ, రూ- గండపట్టియ, 2.

గండపట్టె వై. వి = — వై. —

గండరగోళము వా. వి చూ, రూ- గండరగోళము.

గంధ. సం. వి. అ. శ్రీ. 1. సం. వెంకమ్మగ్గ చూ, సం. వెం. 2. శటిక చూ, విమ. 8. పరి మళము చూ, వాసన

గంధక తృణము సం. వి. అ. న కామంచిగడ్డి* చూ, తృణము. 1.

గంధక భస్మము. అం. బి కరకము బొవధభస్మము. చూ, భస్మములు

గంధకము. సం. వి. అ. పుం. 1. = గండకము చూ, సౌగంధికము 4 (రూ- గంధకము);

2. = గండకము. అగరుమాగ్ని* చూ, చందనము, 8. ముసగ * చూ, శిశువు. 1,

4 నారింజి* చూ, శర్కరాంకము 5. గంధపాపాణము చూ, సౌపీరము 2. (అమర శిలాగంధకము, కడ్డిగంధకము ము.), పా.

6. ఇది ఘనపదార్థము గనులలో అసంయోగ స్థితియందును సంయోగ స్థితియందును గూడ దొరకును. ఉపధాతువులలో నొకటి (ఇం దుత్పన్నంబయిన శాస్త్రపరిభాషాపదములు -

గంధకిదములు- గంధకితములు, గంధకాయితములు, గంధకాన్లుము, గంధకికాన్లుము, గంధకద్వ్యస్థుజనిదము, గంధకత్వస్థుజనిదము, గంధకపునీలు ము.) (శుద్ధి. — ఇనుపమూఁకుడులోనుంచి ఆముదముతోఁగాని మేకపంచితముతోఁగాని, ఆప్తిపాలతోఁగాని యుడికించిన గంధకము శుద్ధియగును. (విశేషనకారి. రక్తశుద్ధి)

గంధకారి. సం. వి ఈ. శ్రీ. ముడుగుదామర*
చూ, పద్మము. 1.

గంధకారిక సం. వి ఆ శ్రీ. సైరిధి. చూ,
శ్రీ.

గంధకాంతము సం వి అ. న శంబరచందనము
చూ, వాసన (అగరుకడ్డి)

గంధకుటి. సం వి ఈ. శ్రీ. గంధమునకు ఉనికి
పట్టు, మురయినెడు గంధద్రవ్యము* చూ,
రాజార్హము.

గంధకుసుమ సం వి ఆ శ్రీ కూరనెల్లి*
చూ, శ్రీపర్ణము. 1.

గంధకేలిక. సం. వి ఆ శ్రీ. కస్తూరి చూ,
మృగపదము.

గంధకోకిల సం వి ఆ శ్రీ గంధద్రవ్యవిశే
షము చూ, రాజార్హము

గంధగజము. సం వి ఆ. పుం. మదపుటేనుగు
చూ, హస్తీ.

గంధగర్భము సం. వి. ఆ పుం కొండమారేడు*
చూ, మారేడు.

గంధచేలిక. సం వి. ఆ. శ్రీ చూ, గంధకేలిక.

గంధకులసి. సం వి ఈ శ్రీ కృష్ణకులసి*
చూ, కులసి

గంధతూర్ణము. సం. వి. అ. న వాద్యవిశేషము
చూ, వీణె

గంధత్పరాము. సం వి అ. న వాసనగడ్డి* చూ,
త్పరాము 1

గంధత్వమ్ము. సం వి. చ. న. వీలవాలుకము*
చూ, దోస.

గంధదళ. సం వి. ఆ శ్రీ. ఒకరకము ఓమము,
అజనాద* చూ, యనాని.

గంధఘామజము. సం వి అ పుం. స్వాదువను
గంధద్రవ్యము* చూ, రాజార్హము

గంధసము సం. వి. అ. న. 1 ఎఱిగించుట,
2. నలుగిడుట, 3. నొప్పించుట. (పరునిహిం

సించుట) కొండములు చెప్పుట); 4. వెలి
గించుట, 5 సూచించుట, పుం. 6. వీరిహి
భాస్యము: చూ, భాస్యము

గంధనామలి. సం వి ఈ. శ్రీ. 1. గండా
(గంధముచేత ముంగిసలకు పంతోషము నిచ్చు
నది)* చూ, సర్వాక్షి; 2. చక్రమును గ్రం
ధ్యము* చూ, రాజార్హము; 3. అందుగు*;
చూ, సల్లకి, 4 రాస్తి. చూ, సన్న రాస్తము;
5. ఒకరకము కండ* చూ, సూరణము

గంధనామము సం వి. న పుం. ఎఱ్ఱకులసి*;
చూ, కులసి.

గంధనాలి. సం. వి. ఈ. శ్రీ నాసిక: చూ,
ముమ్మ. 1.

గంధనిలయ సం. వి ఆ. శ్రీ. నమమాలిక*;
చూ, విరజాజి.

గంధపత్రి సం వి. ఆ. శ్రీ. 1 కూరనెల్లి*;
చూ, శ్రీపర్ణము. 1, 2. నల్లయతిపన* చూ,
వివ, 3. అందుగు* చూ, సల్లకి.

గంధపత్రిము సం వి. అ. పుం 1. కూరనెల్లి*
చూ, శ్రీపర్ణము 1, 2 చూ, హరితా
తేయము*, 3. తెల్లపొళసి* చూ, కులసి;
4: చూ, మడువము*, 5 చూ, బారంగి*;
6 నారింజ* చూ, శర్కరాంకము, 7 చూ,
మారేడు*.

గంధపత్రి సం వి ఈ. శ్రీ. 1. అంబత్త* చూ,
యాధిక. 1, 2 చూ, పెన్నేరు*, 3: చూ,
యనాని

గంధపత్రిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 కూరనెల్లి*;
చూ, శ్రీపర్ణము 1, 2 చూ, యనాని

గంధపర్ణకము సం. వి. అ. న చూ, మాచిపత్రి.

గంధపూళి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. శటి* చూ, వివ.

గంధపాషణము సం. వి. అ. పుం. గంధకము.
చూ, పొరెరము 2.

గంధపిండితకము. సం. వి. ఆ. పుం. వెలిచీ*
చూ, పిండితకము

గంధపిప్పలకము. సం. వి. ఆ. పుం. కలశివ్య*
చూ, ప్లక్షము.

గంధపిశాచిక. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. చూ, పొగ.

గంధపీత. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. మారనెల్లి*. చూ,
శీర్షకము 1.

గంధపుష్ప. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1. —మై.—

2 చూ, మొగలి*, 3 నీలి*: చూ, రంజని,

4 చూ, పర్ణాసము*.

గంధపుష్పము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 ఊడుగు*

చూ, మహాయుశ్పతిక, 2 చూ, ప్రబ్బలి*,

3 చూ, శ్లేష్మాతకము.

గంధపుష్పద్వారాభరణసమయము పా గ్రహసమయములు ఇరువదియేడింటిలో నొకటి చూ,
గ్రహసమయములు (రాజ్యము ౧లుగును)

గంధపీయ. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. అందుగు* చూ,
సల్లికి.

గంధఫణిజకము. సం. వి. ఆ. పుం. రక్తతులసి*
చూ, తులసి.

గంధఫల సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1. మెంఠి* చూ,

మెంఠి, 2 చూ, ప్రేంకణము*, 3 విదారి*

చూ, భూమికర్కారుపు, 4. అందుగు*

చూ, సల్లికి

గంధఫలము సం. వి. ఆ. పుం. 1 చూ, వెలగ*

2* చూ, మారేడు*, 3 చూ, కేజిఫలము*.

గంధఫలి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. =రూ-గంధఫలి

1: చూ, పేంకణము*, 2 సంవెంగ మొగ్గ

(గంధమే ఫలముగాగలది): చూ, సంవెంగ

గంధబంధపు సం. వి. ఈ. పుం. చూ, మామిడి*.

గంధబహుల. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. చూ, సర్వ
దండి*.

గంధబిదాలిక. సం. వి. ఆ. స్త్రీ: చూ, పునుగు*.

గంధబిల్వ. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. చూ, పర్ణాసము*.

గంధభాండము సం. వి. ఆ. పుం. కలశివ్య*:

చూ, ప్లక్షము

గంధమాంసి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. జటామాంసి*

చూ, మాంసి.

గంధమాత సం. వి. ఋ. స్త్రీ. పుడమి చూ,

భూమి 1 (ఆకారాంతమని కొందఱు)

గంధమాదనము. సం. వి. ఆ. పుం. రూ-గంధ

మాదనము.(పుం, స్త్రీ లింగ మనికొందఱు) 1. గంధ

మాదనమనుకొండ (ఇది మేరుపర్వతమునకుఁ

దూర్చననుండునది) చూ, పర్వతము, 2. వల

పర్వతము తేడింటిలో నిది యొడవది. చూ, వల

పర్వతములు. 3 వర్ పర్వతము తెనిమిడింటిలో

నొకటి చూ, వర్ పర్వతములు, 4 గంధమా

దనుడను కొఱి చూ, వానరము, 5. మగ

కు మైద చూ, భృమరము. 1, 6 మదపు

చేనుగు చూ, చాస్తీ, 7. గంధకము చూ,

సావీరము, 2, 8. కొమ్ము* చూ, శృంగము 1.

గంధమాదని. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1 కల్లు చూ,

సుర, 1, 2 చూ, వదనిక*, 3. చీడయను గంధ

ద్రవ్యము* చూ, రాజార్ణము.

గంధమాదిని. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1 చూ, లక్ష్మి.

2 పురియను గంధద్రవ్యము* చూ, రాజా

ర్ణము

గంధమాలతి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. ఒకానొక గంధ

ద్రవ్యము* చూ, రాజార్ణము

గంధమాల్చిని సం. వి. ఈ. స్త్రీ. మురయను

గంధద్రవ్యము*. చూ, రాజార్ణము

గంధము సం. వి. ఆ. పుం. 1. =గంధము. రూ-

గంధసము చూ, వాసన; 2. గంధకము *

చూ, పాగండికము. 4, 8. గర్వము చూ,

హంకారము, 4 లేకము చూ, స్వల్పము,

5. తొడుసు* చూ, సంబంధము, 6 ఇంద్రియ

విషయము లయదింటిలో నొకటి చూ, ఇం దియవిషయములు, 7. పోడకోపచారము లలో నొకటి చూ, పోడకోపచారములు-ఉప చారములు. 1, 8 భోగములెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, అష్టభోగములు-భోగములు, 9. ప్రకృతులెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, పృకృతులు.

గంధములు. అం. కర్పూరము, కస్తూరి, పుసుగు, జీవ్వాజి, అగరు, పన్నీరు, ఆత్తరు శ్రిగం ధము. (8)

గంధమాల. సం. వి. ఆ శ్రీ. 1 తెల్లసుగంధి పాలః చూ, శారిబ, 2 ముణుగురదామరః చూ, పద్మము 1, 8. కర్పూరపులెండ * చూ, వడ్డ్రంధ, 4. అందుగు* చూ, నల్లకి, 5. అతివస * చూ, విష.

గంధమాలకము సం వి. ఆ. పుం. అతివస * చూ, విష.

గంధమాలస్పృము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 పెద్ద పేట * చూ, శాఖోటుము.

గంధమాలము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. అడవి కవోరము * చూ, వడ్డ్రంధ, 2 కొండ లెండ * చూ, వడ్డ్రంధ

గంధమాలి సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1. గంట్లకవో రము * చూ, వడ్డ్రంధ, 2. నల్లఅతివస * చూ, విష.

గంధమాలిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 ఉసిరిక కాయ చూ, శ్రీపులి 1; 2. కటి * చూ, విష, 3 కవోరము * చూ, వడ్డ్రంధ.

గంధమాషి సం. వి. ఈ. శ్రీ. మించు (వాసన గల యెలుక) చూ, మాషికము

గంధమాషికము సం. వి. ఆ. పుం. —వై—

గంధమృగము సం. వి. ఆ. పుం. పునుగుప్పిల్లి చూ, మూలము.

గంధమోదనము సం. వి. ఆ. పుం. గంధనము చూ, సూపీరము 2.

గంధమోహిని. సం. వి. ఈ. శ్రీ. సం. వెంగ మొగ్గ చూ, సం. వెంగ గంధరసము. సం. వి. ఆ. పుం. బాలెంతకిచ్చెడు మంచు చూ, బోళ్ళము

గంధరసాంగకము. సం. వి. ఆ. పుం. శ్రీశేష్ట మను గంధద్రవ్యము: చూ, రాజార్ద్రము.

గంధరాజము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 జీవాదియను గంధద్రవ్యము చూ, రాజార్ద్రము, 2 చంద నము: చూ, వాసన, 3 ముద్దము *: చూ, వెనర; 4 చూ, గుడ్డులుపు *

గంధరాజి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. నఖియను గంధ ద్రవ్యము * చూ, రాజార్ద్రము.

గంధర్వము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 కటకము. (పెద్ద కడుపును, వటువుతోడయును గల మృగము) చూ, శరభము. 1. (ఒంటెపిల్ల అనియు), 2. కత్తకుండు గుడ్డుము చూ, హయము, 3. అంతరపికాచము* చూ, భూతము, 4. మగకోయిల చూ, పికము, 5 పశువు చూ, మృగము 1, అం 8 ఖండ ములు తొమ్మిదింటిలో నొకటి. నూ, ఖండ ములు

గంధర్వవేదము అం చూ, రూ-గాంధర్వ వేదము.

గంధర్వశత్రు. అం కామకాస్త్రములోని ద్వాదశ శత్రులలో నొకటి చూ, ద్వాదశశత్రులు.

గంధర్వహస్తకము. సం. వి. ఆ. పుం. ఆముదము * చూ, వృషదంబకము

గంధర్వహస్తము. సం. వి. ఆ. పుం. —వై—

గంధర్వులు సం. వి. ఆ. పుం. బ. రూ-గాంధ ర్వులు 1. దేవలోకమునందుఁబాడెడు విశ్వా వసుండు మొదలగువారు (గానముచేయు నపుడు హా యను శబ్దమును పలికెడువాఁడును-

చూ యని పాడెడువాడును వీరు దేవగంధ
ర్యలు.) చూ, దేవతాభేదము, 2. పాట
పాడువాడు చూ, సీతారి, అం. 8. దేవత
లయిదుగురిలో నొకరు చూ, దేవతలు.
గంధలక్ష్యప్రయోగము. అం. తంత్రములు అటు
వదిసాలుగంటిలో నొకటి చూ, తంత్రములు,
గంధలేశిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. జీవాదిపిల్లి: చూ,
మార్జాము.
గంధలాలుప సం. వి. ఆ. శ్రీ. ఈగ చూ,
మత్తీక.
గంధవంతము. సం. వి. త్ పుం కస్తూరి చూ,
మృగమదము.
గంధవతి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1. కల్లు చూ,
సుర 2, 2. వ్యాసునితల్లి, 3 నేల చూ,
భూమి 1, 4 చూ, వనమల్లి*, 5 ముర
యను గంధద్రవ్యము* చూ, రాజార్జము,
6 గంధవతి పట్టణము (వాయులోకమున
స్థితి). చూ, దేశము, అం. 7. దిక్పాల
పట్టణము తెనిమిదింటిలో నొకటి చూ,
దిక్పాలపట్టణములు (చూ, దేశము)
గంధవధువు సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1. శటి* చూ,
విష, 2 చీడ యను గంధద్రవ్యము* చూ,
రాజార్జము
గంధవల్లలము. సం. వి. ఆ. న లవంగపుచ్చెక్కు
చూ, వరాంగకము
గంధవహ సం. వి. ఆ. శ్రీ: చూ, ముక్కు
(రూ-గంధవాహ.)
గంధవహలము సం. వి. ఆ. పుం. చూ, తులసి*.
గంధవహము సం. వి. ఆ. పుం 1 చూ,
మయూరము, 2 చూ, భ్రమరము, 3 చూ,
నూకరము, 4 కల్లుకుండ చూ, భాండము 3.
గంధవహుడు సం. వి. ఆ. పుం. రూ-గంధ
వాహుడు 1. గాలి చూ, వాయువు,
2. చూపకుడు. చూ, వ్యాధుడు. 2.

గంధవాహ. సం. వి. ఆ. శ్రీ: చూ, రూ-గంధ
వహ.
గంధవాహుడు. సం. వి. ఆ. పుం: చూ, రూ-
గంధవహుడు
గంధవిహ్వలము. సం. వి. ఆ. పుం. యవలను
గోధుమల చూ, ధాన్యము.
గంధవృక్షము. సం. వి. ఆ. పుం: చూ, చుద్ది*.
గంధవేళిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, రూ-గంధ
లేళిక.
గంధవ్యాకులము. సం. వి. ఆ. న చూ,
వైజయంతి.
గంధశటి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. శటి* చూ,
విష.
గంధశాకము సం. వి. ఆ. న. 1. నెల్లికూర*
చూ, శ్రీపర్వము 1 (నువర్ణశాకము), 2 బ
గారు చూ, లోహము. 1.
గంధశాలి సం. వి. ఇ. పుం శాలిధాన్యము:
చూ, ధాన్యము
గంధశుండిని సం. వి. ఇ. పుం మించు చూ,
మూషికము.
గంధసారము సం. వి. ఆ. పుం 1 పచ్చిగం
దము చూ, వాసన, 2. చూ, పెసర*.
గంధసోమము సం. వి. ఆ. న తెల్లగలువ*. చూ,
పద్మము. 1
గంధాంకురి. సం. వి. న్. పుం చూ, మరు
వము*
గంధాఖువు సం. వి. ఈ. పుం. మించు చూ,
మూషికము
గంధాధ్య సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 ముర యను
నోవధి* చూ, రాజార్జము; 2 నెల్లి* చూ,
శ్రీపర్వము 1, 3 తరుణి చూ, శ్రీ, 4 గొడ
సాల* చూ, దేవగంధ.
గంధాధ్యము. సం. వి. ఆ. న 1 జీవాది యను
గంధద్రవ్యము* చూ, రాజార్జము;

2. చందనము. చూ, వాసన, పుం.
 3. వారింజీ * చూ, శర్కరాంకము
 గంధారి సం. వి. ఆ శ్రీ. 1 గంజాయి *
 చూ, త్రిశూలిని, 2. పిప్పరేగడిదులగొండి*
 చూ, స్వల్పదురాలభ.
 గంధాలుపు సం. వి. ఆ శ్రీ. రూ-గంధాలుపు
 అశ్వజాత * చూ, పుత్రధాతి
 గంధాశ్మము. సం. వి. న్ పుం. గంధకము,
 సౌవీరము (అవి కొందలు) చూ, సౌగంధి
 కము. 4, (చూ, సౌవీరము 2)
 గంధావ్యము సం. వి. ఆ. పుం. అణుగండ్ల
 కవోరము * చూ, వడ్డ్యంధ
 గంధాలి సం. వి. ఈ శ్రీ. కవోరము *
 చూ, వడ్డ్యంధ.
 గంధిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, గంధాశ్మము
 గంధికము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, రూ-గంధ
 కము. 1
 గంధిని సం. వి. ఈ శ్రీ. చూ, గంధకుటి *
 గంధిపర్వము సం. వి. ఆ. పుం. చూ, పాన్న *.
 గంధిలము సం. వి. ఆ. పుం. 1. వణకు చూ,
 సృగాలము, విణ. 2 వాసనగలది చూ,
 వాసన.
 గంధోత్కట. సం. వి. ఆ. శ్రీ. దవనకము*,
 చూ, శరము.
 గంధోత్తమ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. కట్టు చూ, మర. 2
 గంధోత్పలావ్యాము. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ,
 సహచేరి *.
 గంధోలి: చూ, రూ-గంధోలి.
 గంప జే. వి. కంఠోలము చూ, సజ్జె 1
 గంపచిక్కులు. బా. గుంటచిక్కులు, అలవికాని
 బాధలు.
 గంపపులగు. జే. వి. రూ-కంపపులగు చూ,
 బెళగవ్య.
 గంబుర. 2. వి. = కర్పూరము చూ, సిరము.

(రూ-గంబురము- గంబురా- గంబూర-గం
 బూరము-గంబూరు.)

గంబురము 2. వి. = — 2. —
 గంబూర. 2. వి. = — 2. —
 గంబూర. 2. వి. = — 2. — (సా. 2, ఆ. 54)
 గంబూరము. 2. వి. = — 2. — (నసు 6,
 ఆ. 84.)

గంబూరరాజినాలు. జే. వి. బ. ఒకరకమువల్ల
 చూ, ధాన్యము
 గంబూరు. 2. వి. = చూ, గంబుర
 గంభారి సం. వి. ఈ శ్రీ. కంభారి, గుమ్ముడు,
 పెద్దమ్ముడు (అవి కొందలు) * చూ, మహా
 ఫలము

గంభారిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. — 2. —
 గంభి. సం. వి. ఈ శ్రీ. చూ, నిమ్మక.
 గంభీరనాభి సం. వి. ఈ శ్రీ. శ్రీపూజ్య
 లక్షణము చూ, లక్షణము. 1.

గంభీరము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 చూ, నిమ్మక,
 2. పంకజము చూ, పద్మము 1, 8 అగర
 (మాను* చూ, చందనము, 4 ఋజుంత్రము*
 చూ, జేదము, 5 గంభీరధ్వని* చూ, స్వరము.
 2 (విణ అనికొందలు). 6 రూ-గంభీరము.
 బాడవ చూ, భూమి. 1. విణ 7. రూ-గంభీ
 రము. లోతుగలది చూ, లోతు 2.

గంభీరవేది సం. వి. న్. పుం. తోలుతోగు
 నట్లును నెత్తురు తొలునట్లును కండ యూడు
 నట్లును బరిగోలతోడను అంకుశములతోడను
 పొడిచి యెంతబాధపెట్టినను ఒడ లెలుగు
 కుండునట్టి మదపుటేనుగు చూ, హస్తీ.
 (చూ, గజహస్త్రము)

గంభీరమ గం. వి. న్. పుం. గంభీరభావము
 రూ-గంభీరమ

గగనకుసుమిన్ద్రాయము పా ఏమియులేదనునీతి.

గగనకునుచును. జా ఏమియులేనిది చూ, నభః
కుసుమము.

గగనధ్వజము. సం. వి. ఆ పుం. మబ్బు. చూ,
మేఘము. 1.

గగనధ్వజాడు. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, నూర్యుడు.

గగనము. సం. వి. ఆ. న. 1. ఆకాశము చూ,
విన్ను, 2. నడక చూ, వగ్దనము 1, ఆం.
8 చక్రములు తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ,
చక్రములు, వై విణ. (1) = ఘన-గజన.
దుర్లభము వసు. 8, ఆ 99 చూ, వెక్క-
సము. 8

గగనాధ్యగుడు. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, గగన
ధ్వజాడు

గగనేచరము సం. వి. ఆ. పుం. 1. (నూర్యాది)
గ్రహము చూ, రాహువు 2, 2 (అశ్వ
వ్యాది) రిక్క చూ, సత్తురము

గగనోత్సుకుడు సం. వి. ఆ. పుం. అంగార
కుడు చూ, రాహువు 2.

గగనోత్సుకుడు సం. వి. ఆ. పుం. — వై —

గగరు దే. వి. పులకాంకురము చూ, రోమాం
చము (రూ-గగరుపాటు- గగర్పాటు- గగ
రుపు- గగర్పు- గగరు- గరు- గరుదాల్పు-
గరుపారు)

గగరుపాటు. ద్వ. వి. — వై —

గగరుపు. దే. వి. — వై —

గగరుపాడుచు దే. ఆ క్రి. రోమాంచితమగు
చూ, పులకరించు.

గగరుపాడుపు దే. వి. చూ, రూ-గగరు

గగర్పాటు. ద్వ. వి. — వై. — (వేంకటేశం
భ్రము. 44)

గగర్పు. దే. వి. — వై. —

గగర్పాడుపు. దే. వి. — వై. —

గగ్గ. వై. వి. = గద్ద. బొంగుగొంతు, సంతోష

దులచేతఁ గలిగెడు గొంతడుపు. ఆం, భా.

పు. శ 122 చూ, స్వరము. 2

గగ్గరు. దే. వి. చూ, రూ-గగరు

గగ్గలకాడు. దే. వి. ధాన్యమురాల్చిన కంకుల
సమూహము చూ, వెన్ను.

గగ్గలు. దే. వి. బ గింజలురాల్చిన కంకులు.
చూ, వెన్ను.

గగ్గర. దే. వి: చూ, పర్ణాసము.* (తెల్లగగ్గర,
నల్లగగ్గర అని ద్వివిధము.)

గగ్గోలు. దే. వి. 1. చూ, వెక్కుపు; 2. కలఠా
చూ, సంతాపము; వా 8. గందనశ్రమ
“వానిగగ్గోటి హెచ్చుగా నున్నది”: చూ,
రద్దు 2.

గగ్గోలుపడు. ద్వ. ఆ క్రి. (గగ్గోలు + పడు)
కలఠపడు చూ, సంతోభించు

గచ్చే తే. వి. రూ-గచ్చే-గచ్చే* చూ, సోమ
రాజి. (గచ్చేపప్పు నేతిలో వేయించిన శుద్ధి
సర్వకూలలు, ఋతుకూలలు, జ్వరము పోఁ
గొట్టును.)

గచ్చేకాయలాట తే. వి. చూ, బాలక్రీడ.

గచ్చేపాద కదలించుట్లు లో ఉదా. “కుచ్చి
తురాలైన య చ్చపలలోచనంజూచి పారులం
దలు గచ్చుకొని గచ్చేపాదఁ గదలించిన
కైవడి విచ్చలవిడి నోరికవచ్చిట్లు వెచ్చిన
కిచ్చువారును.” సారంగధరచరిత్రము

గచ్చు దే. వి. 1. కాంతి. చూ, వెలుతురు,
2 లేపనము. చూ, పూత. 8, 8 గారపూత
చూ, పూత 8, వై విణ. 4 వర్ణలోపము
గాని, పదలోపముగాని కలిగినది (మాట)
రూ-గచ్చు. ఆం. భా. పు) వాగ్య 118
చూ, కబ్బము. 2

గచ్చుకొను దే. న క్రి. వాయురోగము మొ
దలగువానిచేత బిగిసికొను: చూ, పట్టుకొను.

గచ్చులూరి డి వి. (గచ్చులు + అడి) బయటికి యోగ్యురాలినది నడించునట్టి అడుగుచూ, స్త్రీ.

గచ్చువిచ్చుగు డి ఆ కి (గచ్చునిచ్చు + అగు) (కార్య) వైకల్యము (అంధ) నామ శేషము) చూ, వైకల్యముగు

గచ్చువిచ్చు డి వి. 1. అబియూడు చూ, వైకల్యము, 2 తాటుమాటు చూ, వ్యత్యయము

గజకంద సం వి ఆ. పుం చూ, ముల్లంగి*

గజకణ సం వి ఆ స్త్రీ. గజపిప్పిలి* చూ, పిప్పలి. 1

గజకర్ణ అం. కళలు అబియదినాలుగింటిలో నొకటి చూ, కళలు

గజకర్ణము సం వి. ఆ పుం 1. ఏనుగు చెవి వంటి యొకరకము విసకణ్ణు చూ, నురటి, 2 చూ, బలరక్కసి*, అం 3 ఇంద్ర బాలవిశేషము చూ, వింద్రబాలికము, అవాంతరములు, ఉపనిద్యలు

గజకూర్మాకి సం వి న్ పుం గరుడుడు చూ, హరివాహనుడు

గజక్రీడ. సం వి ఆ స్త్రీ. ఏనుగు ఆట చూ, హస్తీ

గజక్రీడితము అం కరణములు నూటయెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, కరణములు

గజచిర్బిట సం వి ఆ. స్త్రీ చూ, శీర్షిపర్ణి*

గజచిర్బిట సం వి ఆ స్త్రీ చూ, పెద్ద పాపరక

గజచిర్బిట. సం వి ఆ. స్త్రీ—వై —

గజహోదని. సం వి ఈ స్త్రీ. చేతివీణ* చూ, వీణ. 2

గజహస్తీటీయము. అం. తానములు మూడు అందు సర్వతానములు ఇరువదియెనిమిది అందు రి-ధ. హీనతానములు ఏడు. వానిలో గజ

హస్తీటీయమొకటి చూ, రి-ధ. హీనతానములు (చూ, సర్వతానములు): చూ, ఉప విద్యలు.

గజచ్చాయ. సం. వి ఆ స్త్రీ. 1. కొండ: చూ, పర్వతము, 2 ఒకానొక పుణ్యకాలము గజచ్చాయము సం. వి. ఆ పుం దున్నపోతు చూ, మహిషము.

గజజాతులు అం భద్రము, మందము, మృగము, (3) చూ, హస్తీ (చూ, గజముగజాత్త్రయము).

గజర్హంప అం జన్యతాశ్శములలో నొకటి చూ, జన్యతాశ్శములు: (చూ, తాశ్శము. 2)

గజధక్కు. సం. వి. ఆ స్త్రీ. ఏనుగు పైనుండు నగారా, మహామాత్మము చూ, వీణ.

గజత సం వి ఆ స్త్రీ ఏనుగులగుంపు చూ, హస్తీ

గజతుండము అం. భావాధ్యాయపరిమేయము నందలి అసంయుతహస్తములు నలుబదియైదింటిలో నొకటి చూ, అసంయుతహస్తములు.

గజదండ అం. మల్లకాస్త్రమునందలి దండలు పండ్రెండింటిలో నొకటి చూ, దండలు.

గజదంతఫలము* సం. వి ఆ పుం చూ, దోస*. 1

గజదంతము సం వి ఆ పుం. 1. అభినయ హస్తవిశేషము చూ, వ్యంజకము 1, 2, ఏనుగు పల్లు చూ, పల్లు 1. (చూ, నాగదంతము); అం 3 భావాధ్యాయ పరిమేయమునందలి సంయుతహస్తములు ముప్పదిరెండింటిలో నొకటి చూ, సంయుతహస్తములు, 4 సృత హస్తములు ఇరువదితొమ్మిదింటిలో నొకటి. చూ, సృతహస్తములు.

గజదానము. సం. వి ఆ న. ఏనుగుమదము చూ, మదము 1.

గజనిమిలనము. సం వి. ఆ. న. కపటము: చూ, వ్యాజము 1.

గజనివాలిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. ముందు ఒప్పు
కొని వెనుకలేదని వాదించుట. చూ, విసం
వాదము.

గజపర్వనామము. పా గజశర్ద (గజశర్ద అని
వాడుక)

గజపాదపము. సం. వి. ఆ. పుం. పాదిరి* చూ,
సాలి.

గజపిప్పలి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. ఏనుగుపిప్పలి*
చూ, పిప్పలి 1 (వాతమును శ్లేష్మమును
అగ్నిమాంద్యమును పోగొట్టును)

గజపిప్పళ్లు కుది. పా. గజపిప్పళ్లు కలిలోగాని
మేక మూత్రములోగాని యొకచాము భావన
చేసిన కుది.

గజపుటము. సం. వి. ఆ. పుం. ఔషధము వం
డుటకేర్పఱచిన గజములోఁజుగల గొయ్యి
చూ, రంధ్రము. 1.

గజపీయము. సం. వి. ఆ. పుం. చామలు చూ,
ధాన్యము

గజబంధని. సం. వి. ఈ. శ్రీ. ఏనుగును కట్టెడి
బోటు చూ, స్థానము. 1

గజభక్షకము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, రావి*.

గజభక్ష్య. సం. వి. ఆ. శ్రీ. అందుగు* చూ,
సల్లకి (గజభక్ష అని కొందఱు)

గజమదములు. అం. దానము, సిఘ్రువు, సాగ
రము, శీకరము, శిక్రము, మదము, ఘర్మము,
మేఘము (8) (తదితరములకు చూ, హస్తీ)

గజమాచలము. సం. వి. ఆ. పుం, శ్రీ చూ,
సింహము.

గజము. సం. వి. ఆ. పుం 1 ఏనుగు*
చూ, హస్తీ, (ఇందుల వివరము లన్నియు
'హస్తీ' అను పదముకడఁ జూచుకొన
వలెను.) 2. మూఁడడుగుల కొలది, 36
అంగుళములకొలది; 3. వాగుస్థానవిశేషము;

4. సేనాంగములు నాలుగింటిలో నొకటి
(చతురంగబలము) చూ, సేనాంగములు.
(చూ, అంగము. 9), 5 దండలు పండ్రెండిం
టిలో నొకటి చూ, దండలు, 6 గతులు
పండ్రెండింటిలో నొకటి చూ, గతులు,
7 (గోభూతిలాది) మహాదానములు పదునాటిం
టిలో నొకటి చూ, మహాదానములు. 1,
8 (తులాపురుష-పిరణ్యగర్భాది) మహాదాన
ములు పదునాటింటిలో నొకటి. చూ, మహా
దానములు. 2, 9 (గోవు, గజవి మొదలగు
నవి) దానములు పదునాటింటిలో నొకటి
చూ, దానములు

గజమోటనము. సం. వి. ఆ. పుం, న చూ, సిం
హము.

గజయాన సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 ఏనుగునడవంటి
నడగల ఆడుది చూ, శ్రీ, 2 ఆడుది,
చూ, శ్రీ, (ఇట్లు ఇభయాన ము)

గజరత్న అం. తంత్రములు అటువది నాలుగింటిలో
నొకటి చూ, తంత్రములు

గజరిపువు సం. వి. ఈ. పుం ఏనుగుగొంగ
చూ, సింహము

గజలక్షణము అం కథలు అటువది నాలుగింటిలో
నొకటి చూ, కథలు

గజలీలము అం జన్యతాశయిలలో నొకటి చూ,
జన్యతాశయిలు (చూ, తాశయి 2.)

గజవదనుఁడు సం. వి. ఆ. పుం చూ, వినాయ
కుఁడు 1

గజవల్లభ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. గిరికదళి*: చూ,
రంభ. 2, 2 అందుగు*. చూ, సల్లకి.

గజవిద్విషము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, పాఠపర*
గజవిలసితము. పా ఒకానొకవృత్తము. ఇది యొ
క్కొక్క పాదమునందు భ, ర, న, స, న, న,
గురువులండి ఎనిమిదింటి యతిగల పాదక

చంద్రునందుఁ బుట్టినపుత్తము ఉదా—“బాల
సోజనాభ—వరదతను మిత్రజం, బాల దిగంబ
రాస—మృగకబళ కరలం, బాలకమంగళావ-
హగజవలనితమున, స్థానిలు భరేఫవాస—గము
లిభవరమునై” చూ, పుత్తము 1

గజశైవ్య అం కళలు అటువదివారుగింటిలో
నొకటి చూ, కళలు

గజశ్రద్ధ వా. వి నిచ్చయోజకుడు. (గజశ్రద్ధ
అనియు వాడుక)

గజశాస్త్రము. పా గజములనుగూర్చి మృగచర్మియ
ము, రాజపుత్రీయమను గ్రంథములయందు వివ
రింపఁబడియున్నది అట్టిగ్రంథంబులిప్పు డగు
దుగా నుండుటవలన విస్తరించుట దుర్లభము
“హ్లో త్వగ్భదావోచిత స్యావాన్యాంసస్య
చ్యవనాదపి । ఆత్మానంయోజనానాతితస్య
గంభీరవేదతా ॥ చిగకాలేనయోవేత్తి శ్చైం
పరితామపి । గంభీరవేది ర్విజ్ఞేయస్యగజోగజ
వేదిభిః॥” అని రాజపుత్రీయ, మృగచర్మియ
ములయందు “సీ. పాగడపూవంటి కంపుల
మదాంబువులును మధువర్త దంతశంబులు మె
ఱయు, భీకరస్వరచారు బృంహితంబులు ఘ
నాంగారకగ్రహకాంతి కన్నులమర, నిలఁజుట్టు
వడు తుండములమించు పూర్వాంగ మెత్తరంతై
పిఱుంద త్తమిల్లఁ, గటములుత్ప—టుములై నిటల
ములో ఒటువులై సిద్ధెంపు మొఁములనుబ్బు
మీఱఁ, స్వర్గకక్ష్యాంకుత ప్రాసశరధికార్ణ
భేటకుఘంటి కావ్యలంకృతులు చెలుస, మె
సఁగగుంభీరవేది భజ్రీభశతము, నల్లువకునిచ్చె
గంధర్వవల్లభుండు ” స్వా 5, ఆ 98 చూ,
గంభీరవేది (చూ, హస్తీ)

గజసాహ్వయము సం. వి అ. న. హస్తీవాపురము,
చూ, దేశము

గజహంసగతి. సం. వి. ఇ శ్రీ. రాజపత్నీలక్ష
ణము చూ, లక్షణము. 1.

గజాఖ్యము. సం. వి. అ. పుం చూ, జిల్లేడు*.
గజాగ్రీణి. సం. వి. ఈ శ్రీ. విరావతమను
యేనుఁగు చూ, హస్తీ.

గజాజీవుఁడు. సం. వి. అ. పుం చూ, హస్త్యాలో
హుండు.

గజాదిమదము. సం. వి. అ. పుం. మత్తుః చూ,
మదము. 1.

గజానుఁడు. సం. వి. అ. పుం. ఏనుఁగు మోము
సామి చూ, వినాయకుఁడు. 1.

గజారి. సం. వి. ఇ పుం 1. ఏనుఁగుగొంగఁచూ,
సింహము, 2 చూ, ఏనుఁగుల గొంగునాడు;
8 ఒకానొక చెట్టు చూ, వృక్షము

గజాహాణ. అం. కళలటువదివారుగింటిలో
నొకటి చూ, కళలు.

గజాహాణశరపృయోగవిభాగము అం. ధను
శ్వేదమునందలి పృమేయములు నలుబదాటిం
టిలో నొకటి చూ, పృమేయములు.

గజాశన సం. వి. అ. శ్రీ 1. అందుకు * చూ,
సల్లకి, 2 పద్మమాలము. చూ, పద్మము. 1

గజాశనము. సం. వి. అ. పుం చూ, రావి*.

గజానురారి సం. వి. ఇ పుం చూ, కివుఁడు.

గజాన్యుఁడు సం. వి. అ. పుం చూ, గజానుఁడు

గజాహ్వ సం. వి. అ. శ్రీ 1 ఏనుఁగుపిప్పలి*;
చూ, పిప్పలి 1, 2. హస్తీవాపురము. చూ,
దేశము.

గజాహ్వము. సం. వి. అ. న. హస్తీవాపురము
చూ, దేశము.

గజాహ్వయము సం. వి. అ. న. —వై—

గజబిజి దే వి 1 సందడి చూ, స్వరము. 2,
2 కలఁత చూ, సంతాపము; 8. నలఁగుడు;
చూ, వీడినము, విణ 4 కలఁగినది చూ,
సకలము, 5 నలఁగినది చూ, వీడితము.

గజిబిజించే. జే. అ. క్రి. కలఁగు చూ సంక్షో
భించు

గజముచ్చు. దే. వి. గరిడిముచ్చు: చూ, మ్రుచ్చు
(గజదొంగ-గడిదొంగ అని వాడుక)

గజ్జె వై. వి.=కచ్చాః-ఖర్జూ. తీటుతులుపు:
చూ, విదర్శక (చూ, వ్రణము.)

గజ్జెము. దే. వి కింజి. రూ-గజ్జె: చూ, భూవ
ణము. 2

గజ్జె దే. వి. —వై.—

గజ్జెగొలుకు. ద్వ వి. పాఠేబు చూ, భూవ
ణము. 2.

గజ్జెపట్టెడ. దే. వి. చూ, దవురగల్గి.

గజ్జెయాలబ్రాహ్మణులు. పా. శేపాశ్చదేశపు
బ్రాహ్మణులు. వారి జాతులయొక్క నామ
ములలో నొకతెగవారు చూ, బ్రాహ్మ
ణులు.

గజ్జె. వై. విణ. పెద్ద. “గజేనియ్య.” చూ, విపు
లము.

గజ్జెజి దే. వి వడచుటుయందగు ద్వవ్యనుకరణ
ము వరిశ్చ 8, ఆ. 106 చూ, హూహూ
గజేనియ్య. ద్వ. వి. డమాపు చూ, లవచము *.

గజేను దే. వి. కపటము చూ, వ్యాజము. 1

గజేము. దే. వి. తుపాకికి వందుగట్టించెడి యినుప
సలాక చూ, కలాక

గజేబు వా. వి. కొద్దిగా వానవరియుట

గజ్జె దే. వి. తొడసందు చూ, వంతుణము

గజ్జెలు ఆం కామతాస్త్రములోని సఖ్యత స్థాన
ములలో నొకటి. చూ, సఖ్యతస్థానములు.

గజ్జె. వై. వి. మత్తు. పొందు. 4, ఆ 87. చూ,
మదము. 1.

గజ్జెరము వై. వి.=ఖర్జూరము *: చూ, మధు
ఖర్జూరిక (రూ-కజూరము-కజ్జెరము-కజ్జూ
రము)

గటక దే. వి. విండితోడజేసిన జావ: చూ,
పాదము. (1)

గట్ట. వై. వి.=ఘట్టన. సిద్ధనోటికి వేసి గట్టించెను
విరడ చూ, విరడ

గట్టన. వై. వి.=ఘట్టన గట్టించుట చూ, దివ్విస.

గట్టి. దే. విణ. 1=కరిసము చూ, బెడిదము,

2. దృఢము చూ, స్థైర్యము 1, 8 ఉచ్చై

ర్వాదముకలది “వాడుగట్టిమాటాడఁడు.”

4. నీరము చూ, శార్దూము 1

గట్టించు. వై. స. క్రి గట్టనచేయు.

గట్టినబోది. దే. వి చూ, బాలక్రిడ.

గట్టిపడు. దే. ఆ క్రి. చూ, గడితపడు

గట్టివ ద్వ విణ. (గట్టి + వా) 1 ధూర్జుడు.

పా 1, ఆ. 127 చూ, వ్యాధుడు 2,

2. గట్టిగమాటలాడువాఁడు చూ, వక్త. 13

8 రూ-గట్టివా. గట్టిగ మాటలాడునది చూ,

స్త్రీ, 4 ధూర్జురాలు. రూ-గట్టివా చూ, స్త్రీ.

గట్టివెయసుది. ద్వ విణ. పౌరశ చూ, స్త్రీ

గట్టివా ద్వ. వి. రాలు చూ, రూ-గట్టివ.

8-4.

గట్టివాఁడు. దే. విణ. సేర్పరి చూ, సమర్థుడు.

(మహాత్మ్యమహద్భక్తరూపము గట్టిది

గట్టిపాతనము. దే. విణ. స్త్రీ, భార్త్యము

గట్టివాయి. ద్వ. విణ. ధూర్జురాలు చూ, స్త్రీ.

గట్టివాలోబోటులు ద్వ. వి. బ పుష్పలావికలు

చూ, స్త్రీ.

గట్టివాయి. ద్వ. వి. రూ-గట్టువాయి. సైరంధ్రి

(పర్వతమువలె ఒకర్తిమనది అనగా పురష

సాంగత్యముగోరక భైర్యముతో నుండునది

యని పుర్యత్పత్త్యర్థము) చూ, స్త్రీ

గట్టు. వై. వి.=ఘట్టు. 1 ఒడ్డు చూ, తీరము,

2. కొండ చూ, పర్వతము, 8 చెలువుకట్టు.

చూ, సేతువు 1, 4. మల్లభవేసిగట్టు: చూ,

సేతువు. 1.

గట్టుదిమ్మరి. ద్వ. వి. (గట్టు + తిమ్మరి) అగ-
చరము, కోతి (ఇట్లు తిప్పతిమ్మరి, మల
తిమ్మరి మొ) చూ, వానరము.

గట్టుగ. డే. అన్య చూ, బిగ్గర.

గట్టుతాళపు ద్వ. వి చూ, విష్ణువు. 1.

గట్టుదాయ. వై. వి చూ, వేలుపుతేడు.

గట్టుపట్టి. వై. వి 1 గౌరి చూ, పార్వతి 1,

2 మైనాకపర్వతము చూ, పర్వతము

గట్టురామౌలి. ద్వ. వి —వై.—

గట్టులతేడు ద్వ. వి. హిమవంతుడు చూ,
పర్వతము

గట్టువా ద్వ. విణ చూ, రూ-గట్టివా,

గట్టువాని వై. వి = కరినవాక్ పరుషభాష
ణుడు

గట్టువాలు ద్వ. విణ. 1 మైగంధీ చూ, రూ-
గట్టివాలు, 2. విచ్చలవిడియై యొకరి
యిండ్లనుండి కృంగారించుట లోనగు పనులు
చేయునట్టి అడుది చూ, శ్రీ.

గట్టువిలుకాడు ద్వ. వి శైలధన్వండు చూ,
శివుడు (ఇట్లు గట్టువిల్కాడు- గుబ్బలి
విలుకాడు మొ)

గట్టువిలుతుడు ద్వ. వి —వై.— (ఇట్లు
రూ-గట్టువిల్తుడు-చలవిలుతుడు మొ)

గట్టువిద్వరి ద్వ. వి —వై— (అంధ). పదా.
సుర 10)

గట్టారయ దే ఆ క్రి చూ, కేర్రొట్టు

గట్టారమౌలి. ద్వ. వి చూ, రూ-గట్టరామౌలి
వై. 7, ఆ 92

గట్టురేకివీడు ద్వ. వి చూ, రూ-గట్టుల
తేడు

గట్టుయేలికమనుడు ద్వ. వి కుమారస్వామి
సాంబ 7 వ చూ, స్కందుడు

గడ వై. వి. 1 = కాండ. నిడుపాటికోల. (ఏతపు

గడ, చెఱుగడ, వెదురుగడ మొ) చూ,

స్తంభము. 1, 2 = ఘటా. గుంపు చూ, సమా-
చూ, 3 ఓడకంబము చూ, స్తంభము 1,
4. కంబము చూ, స్తంభము 1 (ఇక్కడ
గడయనగా అరచిచెట్టుయొక్క అడుగు
భాగము), 5 = కాండ వెనుగు చూ,
వేణువు, 6 = గణన. ఎన్నిక, చూ, సంక
ల్పము.

గడకము సం వి ఆ. పుం. గండచేప చూ,
మత్స్యము 1 (జెల్లలి కొండలు.)

గడగడ. డే. వి వడకుట నీరు తాగిగుట లోన
గువానియందగు సుకరణము చూ, హూ-
హూ.

గడగడలాడు డే ఆ క్రి (గడగడలు + అడు)
వడకు చూ, వణకు 2.

గడచీల. డే. వి. ఏతపుణసయం దమర్చియుం
డెడు దండెపువీలులు తగుల్పుటకు గడతల
నుండెడు చీల

గడదేశజము సం వి ఆ. న సాంబరలణము
చూ, లవణము 1

గడన వై. వి 1 = గణన ఎన్నిక చూ, సంక
ల్పము, 2 = గణన పొగడిక చూ స్తోత్రము.
3 ఆర్జన చూ, సంపాదనము, 4. = ఘటన
కూర్పు

గడనకత్తె వై. వి బోగముది చూ, కేశ్య

గడనపడతి ద్వ. వి —వై.—

గడప డే. వి. వాకిటిక్రిందిభాగము రూ-కడప
చూ, దేహి

గడపడము వా వి పంటకొంపులు పాలేద
వాండ్రుకు యిచ్చు భాగ్యాదికము గడపుర
దల-రూ-గడుపురదల

గడపురదల వా వి —వై.—

గడవిడ వా. వి. అల్లరి రూ-గడవిడి.

గడవిడి. వా వి. —వై.—

గడవంచె వా. వి రూ-గడవంచె చూ, బడ్డీ
గడము. సం. వి. అ పుం. 1.=గండె చూ,
మత్స్యము. 1, 2 అడ్డము చూ, నిగోధము 1,
8 చూ, విష్ణుము, 4 చూ, పరిఖి, 5 అడ్డ
పాటు చూ, వ్యవధానము. 3, 6 గడవను
దేశము. చూ, దేశము, దేశ వి (1) కుండ
లోనగువాని మూతల ఆం, భా పు. ది 95
చూ, శరావము. (రూ-గడి.)

గడయంతము సం. వి. అ. పుం మబ్బు చూ,
పేళుము 1.

గడరుంగోయిల ద్వ. వి చూ, రూ-గండర
గోయిల

గడలవణము సం. వి. అ న. సంబరదేశమున
బుట్టిన ఉప్పు చూ, లవణము. 1

గడవంచె వా వి: చూ, రూ-గడవంచె

గడసాదన వై వి వ్యాయామము చూ,
సాము. 8

గడసే దేశ వి అటుక (అపర) చూ, మసెల.

గడి. సం వి ఇ పుం 1 ఏడాది చూ, సంవ
త్సరము. దేశ వి. (1) చూ, శరావము,
(2) ఎల్ల చూ, సీమ 1, (3) వాస్యాంకుర
విశేషము, (4) బలము చూ, శక్తి 1,
(5) మరియాద చూ, సన్మానము, (6) కోట
బురుజు చూ, సదనము 1, వా వి (7) (బట్ట
మడత) చూ, దుడ్డు; (8) క్షేత్రగణితసంబంధమగు
భాగము (బ. గణ) "పేనునక్క పొత్తము
నిండుగ నేన్నియో గల్లుగలవు", (9) (తలంపు
యొక్క) అడ్డు "అడ్డుగడి కేయుము"
(గడియ), (10) (చెవులు దిమ్యెక్కినపుడు
కలగు) అడ్డు "చెవులు గల్లుపడ్డవి" మొ,
(11) (నీడగంపు) గడి (12) (ఉప్పుబట్టె,
చెడుగుడి లోనగు నాటలయందలి) గిత.
*గడిదాటిరమ్మ." మొ.

గడించు. వై. స క్రి=ఘట. రూ-గడియించు
1 అర్జించు చూ, సంపాదించు, 2. కల్పించు.
చూ, సృజించు.

గడించుపడెతి. ద్వ వి చూ, కేశ్య
గడించువాడు ద్వ వి చూ, సంపాదించు
వాడు

గడికట్టు ద్వ. వి చూ, అరితము.

గడికొట్టువేయు. దేశ. స క్రి. (రెండురెండు పశు
వులను) ఒక్కొక్క కాలుచేర్చి లంకవేయు.
చూ, లంక వెట్టు. 8

గడితపడు వై. అ క్రి. (గడితము + పడు) చూ,
గట్టిపడు

గడితము వై వి. 1 రూ-సుగడితము సాంద్య
వస్త్రము: చూ, వస్త్రము, 2 =ఘటిత.
తఱచు చూ, మొత్తము, 3 మునుగు చూ,
లావు 8 విణ 4 తఱచెనది చూ, మొల్లము,
5 ముదురైనది చూ, ఘాలము

గడిత్రాడు దేశ వి (రెండురెండు పశువులను)
ఒక్కొక్క కాలుచేర్చి లంకవేసెడు- పలుపు
చూ, నూత్రము 1

గడితేలు దేశ అ క్రి (గడి + తేలు) చూ,
సమర్థుడగు

గడివొంగ దేశ వి, ఒక్కవెట్టెగినదొంగ, గజవొంగ
చూ, ముచ్చు. 1.

గడిపోతు దేశవి. అ-బోతు చూ, వ్యవధము

గడివిడి వా వి. చూ, రూ-గడవిడి

గడిమెకము దేశ వి వేటకునకు జిక్కని మెక
ము. చూ, మెకము

గడియ వై వి 1 =ఘటిక ఇరువదిసాలుగు నిమి
షముల కాలము రూ-గడి, (సం ప) —
ఘటిక, తద్విశేషము.-అరగడియ - (తె ప) —
అరగడియ, (సం ప):-అర్ధఘటిక, కథకము,
2.=ఘటిక. గడిమానిన, రూ-గడి. "తలపు
గడియ.", చూ, విమృంభము. 2.

గడియూనిను. ద్వ వి. రూ-గడి మూని చూ, విష్కంభము 2

గడియారము వై. వి.=ఘటికారము. ఘటికారము కాలపరిమాణమును తెలుపుటయొక్క యంత్రము పా 2, ఆ 50 చూ, ఘటికారము, (గడియారమునుబట్టి తే. ప్రగతితమునకు సంబంధించిన విశేషాంశములన్నియు తెలిసికొనవచ్చును చూ, ఏంగిలు, కోణము)

గడివడ జే.సి. కరినముగ నుండెడి వడియము చూ, వడియము.

గడివాడు జే వి ఎల్లలవద్ద కాపున్నవాడు గడినోతు. జే. వి ఒకానొక కుక్క చూ, కునకము.

గడు. జే వి. ఒకానొక దారుపు ఆం, హె. ద్వ ప. 88 చూ, చెక్క.

గడుపుదల. వా వి చూ, గడపడము. (రూ-గడపుదల).

గడురుడు సం విణ బొక్కిటొమ్మువాడు చూ, వానునుడు

గడులుడు సం విణ.—వై.— (టొమ్మునఁ గాని వీలపునఁగాని కడితిగలవాడు)

గడుపు సం వి ఆ పుం 1 —వై.—, 2 గ్రంథి, మాంసగ్రంథి చూ, బుడిపి, జే వి (1) మర్కాద చూ, సన్యాసము, (2) నిర్లయ కాలము చూ, మితి.

గడుసరి. జే విణ (గడును + అరి) 1, అసాధ్యుడు, వై విణ 2 = కరినుడు చూ, వ్యాధుడు 2, 3 = కరిన. హరుడు సాంబ. మానవ 31 చూ, హంపీరుడు. 2, 4 = కరిన వైర్యముగలవాడు చూ, దిట్టరి. (దేశ్యుని శ ర.)

గడును. జే వి 1 కారిన్యము చూ, బెడిదము, 2 వైర్యము చూ, వైర్యము, విణ. 3 కుజ నుడు. చూ, వ్యాధుడు 2, 4 కుత్తిత స్త్రీ

చూ, స్త్రీ., 5 అసాధ్యము చూ, ముగ్ధయ్య, 6 కరినము చూ, బెడిదము

గడునుకుంక వా వి. గడుసరివాడు గడునునకు ద్వ ఆ క్రి. (గడును + పడు) ధీరుడగు సాండు 3, ఆ 14.

గడునువాడు వా వి. సేర్పగా తనపని నిర్వహించుకొను సమర్థుడు

గడె వై వి = ఘటిక చూ, రూ-గడియ గడెంకొట్టుట వా వి క్యరసాయముచేయుట. (భద్రాచలపా)ంతమున వాడుక)

గడెత్తు. వా వి 1 దాటుకొనిపోవుటకు యెత్తు, 2 యుక్తివైయుక్తి, 3 పెద్దఆలోచన చూ, యోచన

గడెత్తువాడు వా వి ఎత్తులమరి గడెమూని జే వి. గడియ చూ, విష్కంభము. 2

గడేకారి. వా వి 1 అల్లరిచేయువాడు, 2 తాళ్లుచెక్కి మిద్దెకట్టువాడు (భద్రాచలపా)ంతమున గౌఢాలు అరి వాడుక).

గడేకారీజేట్టు వా వి అల్లరిగుంపు.

గడేరము సం వి ఆ పుం. 1 మబ్బు చూ, మేఘము. 1, వా. వై. వి 2 = ఘటికారము చూ, రూ-గడియారము (భద్రాచలపా)ంతమున వాడుక)

గడోత్తము సం వి ఆ స. గడలనణము చూ, లనణము. 1

గడోలము సం వి ఆ. పుం 1 గుడము చూ, బెల్లము 1, 2 గాగ్రసము చూ, సాపాటు.

గడ్డ వై వి 1 = గండ్ల కుటుపు చూ, ప్రణమ. 2. = కండ్ల, మూలము చూ, జేరు. 1, 8 మంటిగడ్డ చూ, భూమి 1, 4. ద్వీపము చూ, లంక 1.

గడ్డకట్టు జే. ఆ క్రి చూ, ముద్దకట్టు.

గడ్డపలుగు ద్వ. వి చూ, పలుగుగుంటక.

గడ్డపాణ ద్వ. వి. ఖనిత్రము చూ, ముద్దరము

గడ్డపాళియ్య. ద్వ. వి. గడ్డపాళియ్య చూ, పాళియ్య

గడ్డము నై. వి. = గండ. 1 గడ్డన చూ, శృశ్రువు, 2. గడ్డము మీసమును చూ, శృశ్రువు.

గడ్డన సం. వి ఆ శ్రీ అడుగొడ్డె, చూ, మేవము 1

గడ్డవేళ్లు. పా. ఆకులలో తయారు కాబడు ఆహారము యొక్కవగా నున్న పుడివేళ్లయందా యాహారమును భద్రము చేసికొనును ముల్లం గి చిలగడము పెండలము, పిల్లితేగలు మొ (చెట్టును గడ్డవేళ్లుండును. వీనికి ప్లక్షిరూట్లు అనిపేరు) చూ, ఆకు. 2

గడ్డి. దే వి. కనవు చూ, తృణము (పచ్చిగడ్డి, ఎండుగడ్డి అని ద్వివిధము ఎండుగడ్డి = వట్టి గడ్డి అనివాడుక)

గడ్డికట్టుట. దే వి చూ, ఆబంధము 1.

గడ్డికటుంబము పా.(గ్రామిణ) వెనురు, చెఱుకు, వోడి, జొన్న, వరి, మొక్కజొన్న, గఱిక, సజ్జ, చూపు కొట్ట, గోధుమ మొ (చూ, ఏకద్విరీజదళవృక్షములు. ఏకరీజదళము)

గడ్డిగఱుట బా 1 చిక్కులుంబడుట, 2 లం చేములంబడుట, వా 3 గడ్డి నోటుంబెట్టు కొని తినుట

గడ్డితినుట — పై —

గడ్డిపాము. దే వి. ఒకానొక పాము చూ, సర్పము.

గడ్డిపిట్ట. ద్వ. వి ఒకరకము పిట్ట చూ, పక్షి. గడ్డిపెట్టు వా స క్రి. 1 చీవాట్లుపెట్టు (గోదావరీమండలమున వాడుక); 2 గడ్డి తినిపించు

గడ్డివాడ్డు. దే వి. 1. చీట్టుకుదురు. చంద్రదేశికా నిలాపము. 1, ఆ. 69 చూ, పుట్టు. 3, వా.

వి. 2 పాడవుగను గుండ్రముగను చుట్టి బండి మీదవేయు ఎండుగడ్డిచుట్టు చూ, వాడ్డు 2. (గోదావరీ పా)ంతమున వాడుక)

గడ్డిమేటి వా వి కనవుగొప్ప చూ, మేటి.

గడ్డివామి వా వి — పై —

గడ్డిమొలత్రాడు దే. వి. ముంజదర్బల మొలత్రాడు, ముంజ: చూ, నూత్రము 1

గడ్డు. దే. విణ. 1. ఆ సాధ్యము చూ, ముగ్ధ య్య (రూ- గండు-గడుసు), 2 మిక్కిలి “గడ్డమలు-గడ్డలుకు” మొ చూ, హెచ్చు 1, 3. బలాత్కారము చూ, బలవంతము

గడ్డుకము. సం వి ఆ పుం. రూ-గడ్డుకము. జలపాత్రము చూ, పాత్రము. 6.

గడ్డుకొను. దే ఆ క్రి చూ, ముమ్మరించు గడ్డుకము సం వి ఆ పుం చూ, రూ-గడ్డుకము గడ్డనబాడ్డు దే వి చూ, బాలకీరద.

గణకకర్మము సం వి ఆ న లెక్కవాయుట

గణకర్తిక. సం వి ఆ శ్రీ చూ, వెదపాఠపర*

గణకి సం. వి. ఈ శ్రీ. జ్యోతిషిక శ్రీ చూ సాంవత్సరండు (చూ, శ్రీ)

గణకుండు. సం వి ఆ పుం. జోన్ముండు చూ సాంవత్సరండు, 2 = కరణము చూ, పంజీ కరుండు (రూ-గణికుండు).

గణగణ దే వి 1. ఘంటార్థనియందగుననుకరణము చూ, హూహూ, 2 చుట్టుకు గ మాటలాడుటయందగుననుకరణము చూ హూహూ

గణచక్రకము సం వి ఆ స. ధార్మికులుకల భోజనముచేయుట.

గణన సం వి ఆ శ్రీ, ఆ స. 1 = గడన ఎన్నిక చూ, సంకల్పము, 2. రూ-గణనము లెక్కపెట్టుట చూ, సంఖ్య 1.

గణనము. సం. వి ఆ న లెక్కపెట్టుట చూ రూ-గణన 2.

గణనాయక సం. వి ఆ శ్రీ గౌరి చూ, పాక్షతి. 1.

గణనీయము సం విణ తక్కువెట్టిదగినది (నక్షత్రాదులు) చూ, సంశ్లేషము (రూ-గణేయము-గాణేయము)

గణపతి సం వి ఇ పుం చూ, వినాయకుడు 1

గణపర్వతము సం వి ఆ పుం కైలాసము చూ, పర్వతము. (ఇట్లు గణాచలము)

గణము సం వి ఆ పుం 1. గుంపు చూ, సమూహము, 2 పృథుభల సమూహము చూ, సమూహము, 3 సేనావిశేషము. (ఇరువదియేడు రథములు ఆన్నియేనుగులు ఎనుబదియొక్క గుట్టము నూటముప్పదియేనుకాలు దునుగలది) చూ, సేన 1 (మూడుగుల్మము లొకగణము), పా 4. గురులఘువరముల కూడికలది. సామాన్యముగా గురులఘువులు మూడుకూడినది గణము. కాని రెండు-మూడు-నాలుగు-ఐదువర్ణములగల గణములం గలవు చూ, ఆప్యగణలక్షణము-ఉపగణములు (సులభముగ గుర్తించు స్థోకము - "అదిమధ్యావసానేషు యరతాయంతిలాఘవం. భజసా గౌరవంయాంతిమసాకుగురులాఘవే" మఱియు-న. హలు (2) మూర్త్యగణములు. భ, ర, త, నగ, లల, సలములు (6) ఇంద్రగణములు, తగ, తల, రగ, రల, భగ, భల, చల, నగల సలగ, నగగ, నలల, సగల, సలగ, సలల లు (14) చంద్రగణములు, చంద్రగణము లక్ష్మి-రాదు లందగు, తజమగ నింద్రసూర్యగణములె యుపయుక్తములు. పద్మములనుబట్టి యాయీగణములు నిన్నిగణములునని నియమ ముండును.)

గణరాత్రీయ సం వి. ఆ న వెక్కరాత్రీయ సమూహము చూ, రాత్రీ.

గణరూపకము. సం వి. ఆ. పుం. వెట్టిజిల్లేడు, జిల్లేడు (అని కొందఱు)* చూ, జిల్లేడు

గణరూపము. సం. వి ఆ. పుం. అర్కముః* చూ, జిల్లేడు

గణరూపి సం వి న పుం, తెల్లజిల్లేడు* చూ, జిల్లేడు

గణవతి సం వి ఈ శ్రీ. ధన్వంతరితల్లి: చూ, పాలకాఖ్య.

గణవతీసుతుడు సం. వి. ఆ. పుం దివోదాసుడును రాజు చూ, రాజు 1

గణహాసకము. సం. వి ఆ. పుం. 1. నల్లకవోరము, వోరమును గంధద్రవ్యము (నాడుక)*. చూ, రాజార్హము, 2. చండయను గంధద్రవ్యము చూ, రాజార్హము, 3: చూ, బలరక్కసి*

గణహాసము. సం వి. ఆ పుం. వోరమునుగంధ ద్రవ్యము చూ, రాజార్హము.

గణాగ్రణి సం వి. ఈ పుం చూ, వినాయకుడు 1

గణాధిపతి సం. వి ఇ పుం. 1 చూ, శివుడు, 2 చూ, వినాయకుడు, 1 (ఇట్లు గణాధిపుడు)

గణి సం వి ఇ. పుం. 1 చూ, గణనము; 2 సాంగముగా వేదాధ్యయనముచేసినవాడు. (అనగా ఋక్స-యజుస్స-సామము-అధర్వణ వేదములను, శిక్ష-వ్యాకరణము-ఛందస్సు-నిరుక్తము-కల్పమును అటువేదాంగములను జదివినవాడు.) (సం, ప) అధ్యాపకుడు, ఉపాధ్యాయుడు, గురువు

గణించు. సం. స క్రి. 1 ఎంచు చూ, లెక్కించు, 2 చూ, లక్ష్యవెట్టు

గణిక. సం. వి. ఆ శ్రీ 1 బోగముది చూ, నేత్య, 2 అడవెనుగు చూ, హస్తీ, 3 అడవి మొల్ల* చూ, యూధిక. 1, 4 శతపుష్పి*

చూ, సదాప, 5. ఇల్లింద* చూ, మాతులుం గము, 6 నెల్లి, మారనెల్లి (అని కొందఱు)*. చూ, శ్రీపర్ణము 1

గణికారిక. సం. వి. 4 శ్రీ చూ, గణిక. 6*. గణికుడు. సం. వి. 4. పుం చూ, రూ-గణ కుడు. (అని కొందఱు)

గణితము. సం. వి. అ. న. 1 అంకవిద్య చూ, సంఖ్య 1. (చూ, గణితశాస్త్రము), విణ 2 ఎంచేబడినది. సంఖ్యాతమ చూ, సంఖ్య 1, అం. 3. అవధానములు ఎనిమిదింటిలో నొకటి: చూ, అవధానములు.

గణితములు. అం అంకగణితము, త్రిత్రగణితము. గణితవ్యము. సం. విణ. ఎంచేదగినది. చూ, సంఖ్యయుము

గణితశాస్త్రము. పా. గణితశాస్త్రమనగా — త్రిత్రము, బీజము, అంకము, భిన్నము అని యనేక భేదములుగలవు ఇందుకుఁ బరిధాన గ్రంథములు లీలవతి, విమలవతి మొ చూ, ఉపవిద్యలు. (ఇందుకు సంబంధించిన శాస్త్ర పరిభాషాపదములు — గణితము — శుద్ధగణి తము, మిశ్రగణితము. కాతస్వలిగణితము, చక్రభాస, ఆచార్యులక, అపచక్రాలద, వాగార్యులక, అతిపరమలు, అతిచక్రాలద అతిక్రిచ్చేద. ఇలామూల పరమలు, కిరణి మొ, మఱియు. — భిన్నము : — సంశ్లేష్ట భిన్నము, సంయుక్తభిన్నము, అవిరామభిన్న ము, దశాంశ భిన్నము, అపక్రమ భిన్నము, మిశ్రభిన్నము, క్రిమభిన్నము, అంశబోధిక భిన్నము, బుద్ధభిన్నము, సాధారణభిన్నము. మొ.)

గణితి. వా వి ఎంచేదగినలెక్క “మనుష్యుల గణితి, పశువులగణితి.” మొ

గణిల్లు. జే. వి. ఎద్దు అంకవేయుట లోనగు వానియందగు ద్వ్యవ్యనుకరణము: చూ, చూ నూ.

గణుతి వై వి 1. = గణన ఎన్నిక చూ, సంకల్పము, 2. పొగడ్త: చూ, స్తోత్రము, 3 గుటి చూ, లక్ష్యము. 1.

గణుతించు వై స. క్రి. 1 ఎంచు: చూ, లెక్కించు, 2 పొగడు చూ, మ్తుతించు, 3. లెక్కనెట్లు చూ, లెక్కనేయు.

గణుతిచేయు వై స. క్రి. ఎంచు చూ, లెక్కించు

గణము జే. వి. వేషధారులు ధరించెడు లక్క సామ్యు: చూ, భూషణము. 2.

గణేయము. సం. విణ చూ, రూ-గణనీయము గణేయక. సం. వి. అ. శ్రీ కుంఠెనకతై చూ శంభరి

గణేయపు సం వి ఉ శ్రీ. 1. బోగముది చూ, వేశ్య, 2. ఏనుగు చూ, హస్తీ, పుం 3. కొండగోగు* చూ, మృదుదుర్మము గణేశకుసుమము. సం వి అ పుం ఎట్టి గన్నేరు * చూ మాంయూరకము

గణేశభూషణము సం వి అ. న కుంకుమ పువ్వు చూ, వహ్నిశిఖము 1

గణేశుండు సం వి అ పుం చూ, శివుండు. గణోత్సాహము. సం. వి. అ. పుం కుచ్చుల మీను చూ, మత్స్యము. 1

గణ్యుండు సం విణ ఎంచేదగినవాండు చూ, సంఖ్యావంతుండు. 2.

గతజలసేతుబంధనవ్యాసము. పా. నీరు పోయిన తరువాత గట్టువేసిన విధము

గతజలసేతుబంధనము. జా గతించినదానికి విచారించుట నీరుపోయినతరువాత సేతువుగట్టుట “చ. గతజలసేతుబంధనముగాదె యికం బ తాపమొందుట.” (శంతనూపాఖ్యానము. గతపడు మి అ క్రి (గతము + పడు 1. కడమే చూ, సను. 3, 2 చేచ్చు చూ మరణించు.

గతము. సం. వి. అ. న. 1. పోక చూ, ప్రయాణము, విణ 2. పోయినది: చూ, హితము, 8, 8 తెలియబడినది, పొందబడినది (అని కొందఱు) చూ, వ్యక్తము 2.

గతస్మక్తము సం. వి అ పుం మదముడిగిన యేనుగు, నిర్వదము చూ, హస్తీ

గతి సం వి ఇ శ్రీ. 1 పోక (గతులు మూడు. — దానము, భోగము నాశము) చూ, వర్తనము 1, 2 = గండి. తోవ చూ, మార్గము 1, 8 నాదిపుంటికంటిలోన, 4. ఉపాయము: చూ, వెరవు, 5 తెలివి చూ, బుద్ధి, 6 బాల్యము లోనుగు దళ చూ, నమస్సు. 1, 7. చేందము (ఈయర్థమునకు తెనుగున వాడుక) చూ, విధము. 1, 8 మూడునొకటి. చూ, నాలుగు, 9. నెల వేసినకుటుపు చూ, వ్రణము. 1, 10 పయనము చూ, యాత్ర, 11 బ ఆకస్థ, దళ (చూ, ఆవస్థలు, ద్వాదశావస్థలు), అం 12. సాముదిక్కళాస్త్రియనందలి పురుషులక్షణాంగములు ఏబదియెనిమిదింటిలో నొకటి (గతి = నడక — వ్యవధము, సింహము, కార్థాలము, గజము, హంసగతిగలిగిన రాజుగు, శుకగతిభోగియగు, క్వాన ఉప్పై, మహిమ, నూకరగతులైన భాగ్యహీనుడగు, నీటితరగల గతి దృవ్యక్షయచగు, కాకగతి దుఃఖకరము, ఉలూకగతిరోగకరము) చూ, లక్షణాంగములు, 18 శ్రీ లక్షణాంగములు ఏబదియెనిమిదింటిలో నొకటి (గతి = నడక — హంస వలె నేనుగువలెనున్న రాజపత్నియగు, భూమియదురుసట్లు నడిచిన సర్వజనవిరోధురాలగు) చూ, శ్రీ లక్షణాంగములు, 14 రసభావాదులందలి గుణములు ఇరువది నాలుగింటిలో నొకటి చూ, గుణములు (గించు. సం. అ. క్రి: చూ, గతపద.

గతితత్పరము పా. అస్తమయము-పురస్కారము-తిరస్కారము-సత్కారము అలంకృతి ఇత్యాదులు గతితత్పరములు

గతిబలము. పా. విసురుటనలన గలుగు లు.

గతిభేదములు. అం. ఋషి, స్నాతకుడు, యతి, సాండిలుడు, ద్వయాతిగుడు, మూలికుడు, లోచకుడు, ఔర్వుడు, ఖపుటుడు. (9)

గతిల సం. వి. అ. శ్రీ. గతిలయన నదిచూ, నది.

గతివిశేషములు. అం. అశ్వశాస్త్రమునందలి (నీధి లో) గతివిశేషములు. — ఉరక్కాలి, శిరక్కాలి, పుగులము, బధ్యమానకము, అరీఢము, ప్రత్యా రీఢము, ఉపధ, పాదచారి, సర్వగము. (9).

గతుకు జే వి 1. రూ-గదుకు ఎంగిలినుట. చూ, సాపాటు, స. క్రి. 2. రూ-గదుకు. ఎంగిలిను చూ, సాపడు (కతుకు అనియు వాడుక.)

గతులు అం. మల్లశాస్త్రములోనివి — హరి, గజము, వ్యాఘ్రము, పక్షి, నరుడు, మహిమము, జంబుకము, చుక్కటము (కుక్కటమని కొందఱు), హరిణము, మార్జాలము, చతుకము, తాండవము, (12). చూ, మల్లశాస్త్రము.

గత్త. జే వి రూ-గత్తము. ఎరువు చూ, పిడక.

గత్తము జే వి — మై.

గత్తర జే వి 1. ఉపద్రవము చూ, విపత్తు, 2 దోషముయొక్క ప్రకటనము చూ, రద్దు 2, విణ. 3. దోషమువలన ప్రకటితమైనది చూ, రద్దు 2.

గత్తు. జే వి మూత్రగంధము (గచ్చేకంపు-గత్తు కంపు అని వాడుక) చూ, వాసన

గద సం వి అ. శ్రీ 1=గుడియ, నాలుగు మూరలు నిడివిగలదండము: చూ, బాణము 1, 2. పాడి: చూ, స్థాని 2, అం. 8. విస్తృత యుధములయిదింటిలో నొకటి: చూ, విస్తృత యుధములు, 4. ముప్పదిరెండాయుధములలో

నాకటి: చూ, ముప్పదిరెండాయధములు.

(చూ, బాణము. 1.)

గదమాయింఁచే. చా. కి. చూ, గద్దించు

గదము. సం వి అ. పుం. తెవులువిషము(అని కొం
దఱు) చూ, రోగము. 1

గదయిత్తువు. సం. విణ ఉ 1 కామకుండు;
చూ, నలపుకాండు, 2 మిక్కిలి అసహ్యముగ
మాటలాడువాడు, జల్పాపకండు (పులింగ
మని కొందఱు) చూ, వక్త. 1

గదాంబరము సం వి. అ. పుం మబ్బు. చూ,
మేఘము. 1 (గదాంబరము అనియు)

గదాఖ్యము. సం వి. అ న వృత్తము చూ, మం
డలము 8

గదాగదులు సం. వి. అ. పుం స్వరైస్యలు
గదాగ్రజాండు. సం వి అ పుం గదునియన్న
చూ, విష్ణువు 1

గదాగ్రజి. సం. వి. ఈ పుం క్షయరోగము చూ,
దగ్ధ, (ఇకారాంతమని కొందఱు).

గదాధరండు సం. వి అ. పుం చూ, గదాగ్ర
జాండు,

గదాభృత్తు (గదాభృతుండు) సం వి. త్ పుం
—వై—

గదారాతి. సం. వి ఇ. పుం బౌషధము చూ,
మందు. 1.

గదాహ్యము సం వి అ న చూ, గదాఖ్యము

గది సం. వి. క్. పుం 1. గదనుధరించినవాడు.
చూ, విష్ణువు 1, విణ. 2. తెవులుగలవాడు
చూ, వ్యాధితుండు; దే. వి (1) ఇంటిలోపలి
యట చూ, సదనము. 1. “పడకగది, వంటగది ”
మొ, (2) రెండుదూలముల మధ్యప) దేశము,
కాను (అని వాడుక), కాలీభాగము.

గదుండు. సం. వి. అ. పుం. కృష్ణుని తమ్ముడు,
కృష్ణునియన్న (అని కొందఱు).

గదుకు. దే. స కి. చూ, రూ-గతుకు.

గదుగుడు దే వి. గళనము. అం, పదా సర.

109 చూ, బాణండు.

గదుము దే స. కి. రూ-గద్దించు చూ, జీలి
పించు.

గదుముకొను దే స కి. —వై— (స్వార్థమున
కొను).

గదురు దే వి చెడికంపు. పాండు. 2, అ. 56
చూ, వాసన

గద్దదము. సం విణ = గద్దు. దద్దుతికపడినది
(మాట) చూ, శబ్దము 2

గద్దదస్వరము సం వి అ. పుం. 1. ఎనుపోతు
చూ, మహిషము, 2 మన్మథము, దద్దుతికపడిన
యెలుగు చూ, స్వరము. 2

గద్దదిక సం వి అ. స్త్రీ. = గద్ద చూ, గద్దదము
గద్ద వై వి = గృధి. రూ-గద్ద చూ, దాదా
య్యము

గద్దకత్తై వై. వి అ సాధ్యురాలు (రూ-గద్దటి-
గడును-గరాను) చూ, స్త్రీ.

గద్దగోరు వై. వి 1 = గృధ్రిఖుర గరుడిగోరు.
రూ-గద్దగోరు చోరసాధనవిశేషము చూ,
ములుబంతి, వా వి 2 అందమునకై తాళపు
చెవులగుత్తిలో తిగించి మొలత్రాడున నుంచు
కొనెడి వెండిలోనగువాని ఆభరణము చూ,
భూషణము 2

గద్దన దే వి గద్దించు

గద్దముక్కుచేప ద్వ. వి కంక్రొటనునుచేప
చూ, మత్స్యము. 1

గద్దముక్కు-వాడు ద్వ. విణ రూ-గద్దముక్కు-
వాడు చూ, వాడిముక్కు-వాడు.

గద్దటి దే. వి దిట్టతనముకలది “గద్దటిగద్ద.”
చూ, స్త్రీ.

గద్దటికాడు. దే విణ. దిట్టతనము కలవాడు.

అచ్చు. మం, కాం. 12 చూ, దిట్టడు
(స్వార్థమున కాడు).

గదించు వై అ క్రి = గట్టించు కోవమున అడ
లించు. రూ. గడుము - గడుముకొను చూ, గడు
ము (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము)

గద్దెను వై. వి రూ. గద్దె 1 చూ, సింహాసనము,
2 = ఖటికో ఉన్న తపీరము పీరము (అని కొం
దలు) చూ, పీఠం, రి = గద్యా ఎఱుక - చూ,
సోదె, 4 = గద్యాని దీనారము, వైడినాజెము
చూ, లోహము 1.

గద్దవ. వై. వి = గండ గడ్డము చూ, శృక్రపు.
(దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము)

గద్దె. వై. వి = చూ, రూ. గద్దెను

గద్దెకాకులది ద్వ వి ఒకరకము కోడి చూ,
పుంజి

గద్దెపాంకము. ద్వ వి 1 పదవునకుందగిన గౌర
వంపు మాట చూ, శబ్దము. 2, జా.
2 అధికారి పీఠమువై గూర్చుండి చెప్పు
మాటలు

గద్ద్య. అం (గద్ద్యము) అసంఖ్యాబద్ధములగు
రగడ, గద్ద్య, ద్విపద, దండకము మంజర్యా
దులలో నిదియొకటి (చూ, గద్ద్యము)

గద్ద్యకావ్యము అం. కావ్యములు మూడింటిలో
సోకటి చూ, కావ్యము, (ఇది పద్య కావ్యము
వలె ఛందోబద్ధము గాదుగాని తక్కిన సకల
లక్షణములు కలిగియుండును సతిచందిరికొ
మొ)

గద్ద్యము. సం వి అ. స. 1. = గద్దె వచనము
(గద్ద్య అని వాడుక) (యగ ఇతగణబగణాదు
లును, సాదములేని కవనము) (నూ. గద్ద్యం
బున నుచ్చారణ శృంగణపాఠవ్యవహారంబుగ
యథాయోగ్యత వక్తయిచ్చికోలది సంధి విడ
దీయనగు); 2. చెప్పదగినది చూ, వక్రవ్యము

గద్యాణము సం. వి అ. పుం = గద్దె 1 బంగారు
వరహా రెండుభవములయొత్తు వెండి (అని
కొందలు) చూ, లోహము 1

గనగి న దే వి 1 తపించుటయందగు భవ్యమ
కరణము చూ, హూహూ, 2 మండుట,
నిప్పులు ఎఱుగనగుటలోనగు వాయులదలినను
కరణము. (కర్మధారయనమఃసమునందు దీనికి
నిగాగమంబునయ్యను "గనగనని నిప్పులు,"
చూ, హూహూ.

గనమ. దే. విం పెద్ద చూ, విపులము (రూ. గణ
వ. గజీ - గంగ)

గనపరాతులు దే. వి బ. గన్నేరాకులవంటి
ముల్కులు.

గనము వై వి = ఘన అధికము చూ, హెచ్చు 1.
గనయము దే వి 1. నీమీధము చూ, పోక
ముడి, 2. అటని పా 4, అ. 81 చూ, వింటి
కొప్పు.

గని వై వి 1 = ఖని బంగారులోనగునవి పుట్టు
చోటు చూ, భూమి 1, 2 లిలము చూ,
రంధ్రము 1

గనిమ దే వి మడికిం జేట్టు నేర్పబచిన చిన్న
కట్ట రూ. గనిమె చూ, నేతువు 1

గనిమె. దే వి — వై —

గనియ వై వి = కణ రూ. గ 1 ఖండము చూ,
శకలము 4, 2 చెలువు మొదలగువాని ఖం
డము చూ, గండ్ర 5.

గనిబు దే వి ఒక చూ, నివోశము (తలగడ
యొక = గలీబు అని వాడుక).

గనుపు దే వి 1 రూ. కనుపు. వెనురుచెఱువలో
నగు వానియందెడ నెడనేర్పడి యుండుముడి
పర్వము చూ, బుడిపి, చా. 2. దెబ్బవాపు.
చూ, బొప్పి

గనె. వై. వి = చూ, రూ. గనియ.

గన్నెర. వై వి = కరవీరము. రూ-గన్నెరు-గన్నెరు
(ఎఱ్ఱగన్నెరు, తెల్లగన్నెరు, పచ్చగన్నెరు అని
త్రివిధము) చూ, హయమారకము (ఇది విష
ముగాన లోపలకియ్యకూడదు దీనివేరు గర్భ
స్థావము గలిగించును) (శీత్యమని శబ్దరత్నా
కరము.)

గన్నెరాకిమ్మ. ద్వ వి (గన్నెరు + ఆకు +
అమ్మ) గన్నెరావంటి యలుగుల బాణ
ము చూ, బాణము 1

గన్నెరు వై వి = చూ, రూ-గన్నెరు.

గన్నెరు వై వి = —వై—

గవటిక సం వి ఆ స్త్రీ = గంపె వరిగవైరు,
పెద్దారగవైరు చూ, సస్యము 1.

గప్పాలు. వా వి బ గొప్పలు, టప్పాలు, డచ్చీ
లు, డబట్టులు, డాబులు, డాబుసరులు, బడా
యిలు, వంకాయకోతలు, సొజకాయకోత
లు, (ఆతిథియపుమాటలు)

గబాలు వా. వి దాంటుటయందగు ధ్వన్యను
కరణము చూ, హూహూ

గబీగుబీ. వా. వి నేల అదరునట్లు వడిగా నడ
చుట, గ్రుద్దుటలోనగు వానియందగు ధ్వన్య
కరణము చూ, హూహూ

గబీలు వా వి. మంటుట, కూలుట, గుద్దుట
లోనగువానియందగు ధ్వన్యకరణము చూ
హూహూ.

గబుకు వా వి రూ-గబుక్కు, చేటుకు, “గబు
కున గ్రుద్దినాడు.” “గబుకు గబుకు ముద్దులు
మింగినాడు”

గబుక్కు వా వి. —వై — (అక్క. -గబుక్కున,
చేటుక్కున మొ.) “గోడ గబుక్కున కూలి
నది.” (వాడుక.)

గబ్బు వై వి = కపటము. కూబీ: చూ, వ్యాజము. 1

గబ్బుటు. దే వి. 1 కలత్రా చూ, సంతాపము,
విణ. 2. వెలకమ్మవైనది, అనర్థము. (పనుపు,

కంద, చేమ, గెనను, పెండలము మొ.)

గబ్బి. వై. వి 1 కపటము. అం. భా. ప్ర 188.

చూ, వ్యాజము 1, 2 = గర్వ గాంభీర్యమును
బట్టి కుక్కురియ్యబడిన పేరు. స్వా. 4, ఆ.
32 చూ, సివగి 2, విణ. 3 = గర్వ గర్వ
ముగలవాడు చూ, పొగరుబోతు.

గబ్బిడము. దే వి రూ-గబ్బిలము చూ, తెల
పాయిక (రూ-గబ్బిడా-గబ్బిడాయి-గబ్బి
లము-గబ్బిరాయి-గబ్బిలాయి.)

గబ్బిడా దే. వి —వై—

గబ్బిడాయి. దే వి. —వై—

గబ్బిరాయి. దే. వి —వై—

గబ్బిలము దే వి —వై—

గబ్బిలాయి దే వి —వై—

గబ్బిలి. దే వి పిడికిలి చూ, ముప్పి 2

గబ్బిన దే వి ఒకానొక మూలికః చూ,
వృక్షము

గబ్బు దే. వి 1. చెడుకంపు వై 3, ఆ. 74

చూ, వాసన, 2 గంధము అం. భా. ప్ర. 106

చూ, వాసన, వై. వి. 3 = గర్వము సాండు. 1,

ఆ 117 చూ, వాంఛారము, 4. చుట్టు చూ,

మదము 1, 5. కక్కుభము చూ, బెళగువ్వ.

గబ్బుచీకటి దే. వి. గాఢాంధకారము చూ,

మేచకము 1

గబ్బుచెంకి మెకము. ద్వ వి ఏనుగు. చూ, చాస్తి.

గబ్బులుగు. దే వి. ఒకరకముకనన పక్షి, భాసం

తము చూ, బెళగువ్వ

గభస్తి సం వి ఇ. పుం 1 నూర్యకరణము,

నూర్యచంద్రాదుల రశ్మి (అని కొందఱు)

చూ, హేయనము. 2, 2 ఇనుగు చూ,

నూర్యుడు; 3. ఆగ్నాయి, స్వాహా, అగ్ని

పెండ్లాము. చూ, భార్య. అం. 4. ఖండములు

తోమ్మిటి టిలో నొకటి చూ, ఖండములు.

గభస్తిమంతుడు. సం. వి. త్. పుం. చా, సూర్యుడు

గభస్తివాన్తుడు సం. వి. ఆ. పుం —వై—

గభస్త్రిత్రయ. అం. ధనుర్వేదమునందలి ఆస్త్రములు ఏబదిమూడింటిలో నొకటి చా ఆస్త్రములు (చా, బాణము 1 శస్త్రములు, ముప్పదిరెండాయధములు)

గభీరము సం. వి. ఆ. స = 1 చా, రూ-గంభీరము 6, వి. 2 నీచస్థానము చా, స్థానము 1, విణ. 8 చా, రూ-గంభీరము 7

గభీరిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ బృహద్ధక్కా చా, వీణె

గభీరిమ సం. వి. త్. పుం చా, రూ-గంభీరిమ
గభోలికము. సం. వి. ఆ. పుం చిఱుపెనగలు
చా, పెనగలు.

గభోలి. సం. వి. ఇ. స్త్రీ. ఒఱగుదిండు చా, లోడు

గమకము సం. వి. ఆ. పుం. 1. సంగీతశాస్త్రము నందలి స్వరవిన్యాసభేదము చా, స్వరిము 2, 2 కీర్తిదిపెదవికిర్తిది గుంట చా, పెదవి (చా, రంధ్రము. 1), విణ. 8 తో-పజేయు నది, అం. 4 రాగాధ్యాయములోని ఆస్తాదశ పదార్థములలో నొకటి చా, అస్తాదశ పదార్థములు, దే. వి. (1) లాపు చా, స్థాలము 2, (2) ఆధిక్యము చా, హెచ్చు 1, (3) ప్రయత్నము చా, యత్నము, విణ (4) మనోజ్ఞము చా, హృద్వము.

గమకములు అం. రిరిపుత, స్ఫురితము, కంపితము, లీనము, అందోళితము, వల్లి, తీర్థిన్నము, మరళము, ఆహతము, ఉల్లాసితము, స్థాలితము, గుంఫితము, ముద్గితము, నామితము, మిశ్రము (15) చా, ఉపవిద్యలు
గమకారిత్యము. సం. వి. ఆ. స చా, రభసము

గమకించు దే. ఆ. క్రి చా, యత్నించు
గమగమ దే. వి. వాసనకొట్టుట మందగునను
కణము స్వా. 2, ఆ. 55. చా, హూహూ.
గమగమించు దే. ఆ. క్రి గమగమయవి
వాసనకొట్టు (తే, ప) గమాయించు.
గమగుడు సం. విణ తెరువరి చా, పాం
గుడు.

గమనము సం. వి. ఆ. స 1 రూ-గమము
పోక చా, వర్తనము 1, 2 చా, ప్రయా
ణము, 3 తలపు చా, స్మృతి 1, 4 కో
రిక చా, వాంఛ, అం. 5 తర్కశాస్త్రము
నందలి పంచవిధకర్మములలో నొకటి చా,
కర్మములు

గమనించు సం. ఆ. క్రి 1 పోవు చా,
వెళ్ళు 8, 2 తలచు చా, యోచించు.
గమనిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ 1 నడవడి చా,
వర్తనము 1, దే. వి. (1) చేదము చా,
విధము. 1

గమము సం. వి. ఆ. పుం 1. నడవడి చా,
వర్తనము 1, 2. పయనము చా, పర్యయా
ణము, 3 తో-న చా, మార్గము 1
గమల్లవాడు దే. వి. క్షత్రియస్త్రీకి కూర్చు
నకుంబొడవి అయిదువిధముల సారాయి నమ్మ
వాడు చా, సురాజీవి

గమాయించు దే. ఆ. క్రి చా, గమగమించు
గమి సం. విణ. త్. 1. తెరువరి చా, పాం
గుడు, దే. వి. (1) గుంపు, గూ-గుమి-
గుమరు-గుబరు చా, సమూహము, విణ
2 తో-చు చా, మొత్తము

గమించు సం. ఆ. క్రి. పోవు. రూ-గమి
యించు చా, వెళ్ళు 8.

గమికత్వే ద్వ. వి. అంతఃపురమునందు కావరి
యండెడు ఆడుది శకం. 4, ఆ. 164
చా, స్త్రీ.

గమికాడు. దే వి 1 కాకి చూ, వాయసము,
2 అధిపతి చూ, పృథువు 2, 8 దళపతి
చూ, సైనికుడు, 4 అల్పపైన్యాధిపతి చూ,
సైనికుడు (ఆం. భా ద్వి 184.), 5 ము
ఖ్యుడు చూ, శ్రేష్ఠుడు

గమికొను దే. ఆ. కిరి అంటలుగట్టు చూ,
పోగుపడు

గమియించు సం ఆ క్రి చూ, రూ-గమించు
గమియించు సం వి. ఉ. పుం 1 కురుక్షేత్రము
చూ, దేశము, 2. గారి చూ, వాయువు.

గమ్యత్తు వా వి 1 వేడుక, 2 తమాషా,
3 కనుకట్టు, 4 చహస్యము.

గమ్యు. దే. వి 1 వాసనకొట్టుటయం దగునను
కరణము వసు 5, ఆ 106 చూ, హూ
హూ, వా వి 2 తుమ్మబంక చూ,
జిగురు

గమ్యుఁగ వా అన్య. త్వరితముగ “గమ్యున వెల్లి
రమ్ము”

గవ్యము సం విణ పొందఁదగినది చూ,
పాఠ్యము

గయ. సం వి ఆ. స్త్రీ 1 ఫల్గునీ నవీతిరమున
నుండు గయ యను పట్టణము చూ, దేశము,
2 తీర్థవిశేషము చూ, భూమి 1, అం
రి త్రే త్రము లు ఇరువది నాలుగింటిలో
నొకటి చూ, త్రేత్రములు. (విశేషము —
శిరోగయ-గయ, నాభిగయ-భువనేశ్వరము,
పాదగయ-పీఠికాభగము)

గయము. సం. వి ఆ. పుం పశువు చూ,
మృగము. 1

గయాపిండదానార్హులు అం పిండదానక్రమము-
న్లో॥ ఆదాపితా, తథామాతా, సాపత్నీ,
జననీ, తథా సాతామహాస్పపత్నీ కాః ।
అత్తవత్నీ, తదైవచ । గుత, భాతృ
పితృవ్యాక్ష్వ । మాతృలాశ్చసభార్యకాః,

దుహితా, భగినీ, చైవ । దాహితోఽ,
భాగినీయకః, పితృవ్యసా, మాతృవ్యసా,
జామాతా, భావుక, స్వస్థా, । శ్వశురు,
శ్వశ్వలక, త్వైవ । స్వామినో గురురధి
నః॥ తా —తండ్రి, తల్లి, సవతితల్లి, భార్య
యుక్తమాతామహులు, స్వభార్య, కొడుకు,
అన్న, పిన్న పెదతండ్రిలు, భార్య యుక్త
మైన మామలు, మాతృరు, అప్ప, దాహి
తుండ్రు, మేనల్లుడు, మేనత్త, పినతల్లి పెద
తల్లిలు, జామాతి (అల్లుడు), అప్పచెల్లెండ్ర
భర్త, కోడలు, మామ, శ్వశ్వలకుడు,
రాజు, గురువు, దానదాసీలు వీరు పిండోదక
కిమిపద్ధతిలోనివారు, చెండవ విధము.—
తండ్రి, తాత, ముత్తాత, వారి తల్లిదండ్రులు,
తల్లి, అత్త, ఆమెయత్త, మామతల్లి, ఆమె
తల్లిదండ్రులు, వారి తల్లిదండ్రులు, తల్లితల్లి,
ఆమెతల్లి, ఆమెతల్లికిండల్లి, వారిబిడ్డలు, తన
భార్య, తనబిడ్డలు, తన యన్నదమ్మలు, తన
పెదతండ్రి, పినతండ్రిలు, మేమామలు,
వారిభార్యలు, వారిసంతతులు, తనతోబుట్టు
వులు, వారిబిడ్డలు, వారిభర్తలు, బిడ్డనిచ్చిన
యత్తమామలు, వారిసంతతులు, తనకన్నమిడి
కాపాడినవాఁడు, మంత్రోపదేశము చేసిన
వాఁడు, చేదువుచెప్పినవాఁడు, వసుగుచేయిం
చినవాఁడు, పెండ్లిచేయించినవాఁడు, భయ
ముడిపి యాదరించినవాఁడు, ఆపిచ్చినవాఁడు,
వానిభార్యలు, కొడుకులు, కొమార్తెలు, తన
దాయానులు (88) (ఇందు రూఢులుగు పద
ములు మాత్రము క్లిరి కాపదములుగ గ్రహిం
పఁబడియె.) (సంఖ్యావివరణదర్శణము)

గయావళిభాగ్యములు పా. 1 ఘూర్జరబ్రా
హ్మణులలో నొకతెగవార వీరు యజుర్వే
దులు. భేదాజిల్లాలో చేరిన ఆదాన నాధ్యుడ
గామములయందు గానంబడియెదరు; చూ,

బాగ్యములు, 2 గయమందలి ఫణ్ణసీసది
యందు పిండములను వేయించు తేత్రపాళా
హితులు (హిం గయావాలా)
గయాళము దే వి. రూ-గయాళము ధిక్క
రపుమాట చూ, శబ్దము 2
గయాళి దే. విణ. ధిక్కరించుచు మాటలాడు
నది రూ-గయాళి చూ, శ్రీ
గయాళించు దే అ. క్రి. ధిక్కరించి మాటలాడు
చూ, రూ-గయాళించు.
గయాళు దే వి రూ-గయాళు నేద్యముచేయు
టకుఁ దగని పాలము చూ, భూమి. 1.
గయిరమృత వై వి = గారి చూ, రూ-గవరమృత
(వాడుక). “గయిరమృత పండుగ” చూ,
పార్వతి 1
గయ్యుడు. సం. వి. అ. పుం 1 ముక్కంటి
చూ, శివుడు, 2. గయ్యుడను కో.తి చూ,
వాసరము, 3. గయ్యుడను రక్కసుడు చూ,
రాక్షసుడు 1, అం. 4 మహారాజులు
ప్రహునాటుగురిలో నొకడు చూ, మహారా
జులు-రాజు 1
గయాళము దే వి చూ, రూ-గయాళము
గయాళి దే విణ చూ, రూ-గయాళి “నీవెంత
గయాళిగంపవే.”
గయాళించు. దే అ క్రి. చూ, రూ-గయా
ళించు. కళా 3, ఆ 222
గయాళు దే వి చూ, రూ-గయాళు
గర. సం. వి. అ. శ్రీ 1 భోజనము చూ,
సాపాటు, దే వి. (1) మంటిగడ్డ, మంటి
ముద్ద చూ, భూమి. 1.
గరకట్టు. దే అ. క్రి గడ్డకట్టు. శ్రీ. 6, ఆ. 196
చూ, ముద్దకట్టు (రూ-గరమును-గరవడు)
గరకొను. దే అ. క్రి — పై —
గరగ. వై. వి. కరకా. రూ-గరిగ. 1 చిన్న
కుండ, పెండ్లిలో వసంతముంచెడు గరగముంత

(అనికొందలు) చూ, భాండము. 8; 2. నీళ్లు
త్రాగుటలోనగువాని కుపయోగించెడు చిన్న
పాత్రము చూ, పాత్రము. 6, 8. గాగ్రము
దేవత (అమృతవాహ) ఘటము. “నూకొలమృ
గరగ” చూ, పాత్రము. 6
గరగద దే వి. (గరగ + గడ) నూనె మొదలగు
నవి చిన్ననోయగల పాత్రములలోఁ బోయు
టకు అడుగున ఆదోక్షవలె క్రోవియమర్చి
చెసిన విశాలమగు ముఖపాత్రవిశేషము, గర్భా
చూ, పాత్రము. 6
గరగముంత. వా వి చూ, గరగ. 1. 2.
గరగర. దే. విణ. నైర్మల్యము: చూ, సాచ్చెము. 2.
గరగరనివాడు. దే. వి. మేదురుండు: చూ, మిన
మిననివాడు
గరగరిక దే వి. 1. నైర్మల్యము చూ, గరగర,
2 అందము చూ, సౌందర్యము. 8. తెలిసి:
చూ, బుద్ధి
గరఘ్నము సం. వి. అ. పుం. 1. నల్లగడ్డర *
చూ, పర్ణాశము, 2. బర్హరము * చూ,
బారంగి
గరఘ్ని. సం వి ఈ శ్రీ గరఘ్ని యనుచేఁప
చూ, మత్స్యము 1.
గరజి. సం. వి. ఇ. పుం. కరణములు పదునొక
టింటిలో నొకటి చూ, కరణము. 14 (చూ,
కరణములు 2)
గరడి వై. వి. = చూ, రూ-గరిడి. 2
గరణము సం. వి. అ. న. భోజనము: చూ,
సాపాటు (తెరుగు అని కొందలు)
గరదము. సం వి అ. న. విషము చూ, విషము. 1.
గరదుండు సం. విణ విషముపెట్టువాడు.
గరపనేల. ద్వ వి. మెరకనేల (గులకతాలచే
గట్టియెనది) చూ, భూమి. 1
గరభము సం వి. అ. పుం. చూ, రూ-గర్భము.

గరమాపంచకము. అం. చేలపండు, తుంగము, పైలు, కరక్కాను, కటుక లోహిణి, విప్పలీ మూలము. (5)

గరము సం. వి. అ. పుం. 1. (గరము=గరజి) చూ, గరజి, 2. రూ-గరళము కృత్రిమ విషము "గరస్తుకృతకమ్ విషమ్" అ పా. ప్ర. భో. చూ, విసము. 1, 3 వత్సవాళి* చూ, విష. 1, 4. ఒకానొక లోగము చూ, లోగము. 1

గరలారి. సం. వి. ఇ. పుం. మరకతమణి చూ, రత్నము. 1

గరవడు. దే. అ. కి. (గర + పడు) చూ, గడ్డకట్టు.

గరళము సం. వి. అ. న. 1 విషము: చూ, విసము. 1, 2. సర్పవిషము చూ, విసము 1, (కడుపులోగాని పేగులలోగాని పుండుగల లోగులకు గరళముతోఁ గూడిన మందులు వాడబడదు); 3. వత్సనాళి* చూ, విష. 1, 4. గార* చూ, హిందు, 5 కసపుప్రోగు చూ, వెంటి, 6 కొలది* చూ, పరిమాణము.

గరళముఖము సం. వి. అ. పుం. పాము చూ, సర్పము.

గరళాంశము అం. వ్యవ్యంశములలో నొకటి, చూ, వ్యవ్యంశములు.

గరవృతము. సం. వి. అ. పుం. నెమలి చూ, మయూరము.

గరాగరి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1. రూ-ఖరాగరి* చూ, దేవతాళము, వా. విణ. (1) ఉన్న దున్నటులు, సత్యమైనది (తెలుగున గోవా వరిమండల ప్రాంతమున వాడుక.)

గరాత్మకము. సం. వి. అ. న. శోభాంజనబీజము* చూ, శిగురిపు 1.

గరాధిక. సం. వి. అ. స్త్రీ. చూ, లక్క.

గరాసు వై. విణ. 1. దుష్పండు: చూ, వ్యాధుడు. 2, 2. మత్తిత స్త్రీ చూ, స్త్రీ, 3. కర్కాసి. రక్కసి చూ, రాక్షసి 1.

గరి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. చూ, దేవతాళము*, వా. వి. (1) వాడి చూ, వాలు 6, (2) నాలుగు ఆఱాలు చూ, కోమటివాని లెక్క.

గరిండ్లము. సం. వి. అ. న. చూ, పడక.

గరింఁటె. దే. వి. చూ, రూ-గంఁటె. 1 (రూ-గఱింఁటె)

గరికపూజలమెచ్చుగట్టిచేల్పు. వి. ద్వ. వి. చూ, వినాయకుడు 1.

గరిగ. వై. వి. = కరకా చూ, రూ-గరగ.

గరిడి వై. వి. 1 చోటు చూ, స్థానము. 1, 2. = ఖరలి సాముకూటుము రూ-గరిడి-గరిడి చూ, సదనము. 1, 3 గడసాదన రూ-గరిడి. కళా 7, ఆ. 34 చూ, సాము 3, 4, దగ్గఱ రాఘ. 2, ఆ. 18 చూ, సమీపము. 1.

గరిడిముచ్చే ద్వ. వి. గడిముచ్చు. మంచివాని వలె దగ్గఱఁ జేరియుండి సమముచుమాచి దొంగిలించెడుదొంగ కళా 2, ఆ. 45 చూ, ముచ్చి. 1.

గరిడియ. వై. వి. = కరండికా పూలబుట్ట: చూ, సజ్జె.

గరిడి వై. వి. (రూ-గరడి-గరిడి) 1 = ఖరలి సాముకూటుము వసు 4, ఆ. 72 చూ, సదనము 1, 2 గడసాదన చూ, సాము. 3.

గరిత వై. వి. = గృహస్థా. 1. ఇల్లాలు చూ, భార్య, 2 పరివృత. ఆచ్చ యు, కాం. 356: చూ, స్త్రీ.

గరిమ. సం. వి. న. పుం. 1. రూ-గరిమము. గొప్పతనము చూ, యోగ్యతా అం. 2. అణి చూద్యబ్జసిద్ధులలో నొకటి: చూ, సిద్ధులు

(విభూతులు). పా 8. (బరువు) ఒకవస్తువును భూమి యెంతకత్తిలో నాకర్చిందునో ఆకత్తి పరిమాణమే ఆవస్తువుయొక్క గరిమ (దీనివలన బరువునకును, ద్రవ్యరాశికిని గల భేదము లేట పడుచున్నది): గరిమము.

గరిమనాళి. పా పదార్థముయొక్క మధ్యతూకము (సెంటరాఫ్ గ్రావిటీ.)

గరిమము చూ, గరిమ, అం 4. తర్కశాస్త్రము నందలి పంచవిధకర్మములలో నొకటి చూ, కర్మములు. 2

గరిమిడి. దే వి 1. రూ-గజీక. దూర్వ* చూ, త్వణము 1, 2. ఎల్లెలక* చూ, మూషికము గరిమిడికొమ్మ. దే వి — 2 వై — స్వా 4, అ 25.

గరియ. దే వి రూ-గరుగు* ఈ, ములుగ గడివడి వై వి.=భూదిరవటకము చూ, రంగదము

గంపడియము వై. 5 = — వై —

గరివి వై వి.=గర్వి. గర్వియగలవాడు చూ, పాగరుబోతు.

గరివింఱు వై వి.=గర్వింఱు చూ, చాంకరించు.

గర్జము. సం విణ 1 మిక్కిలిగురువు మిక్కిలి బరువైనది చూ, స్థవిష్టము

గర్జనామాన్యప్రమాణము. పా (గో) టెస్తు కామక్ పుల్లికేవక్)

గరిసె. వై. వి=కర్ 1. రూ-గజీ-గ. గంజ. ధాన్యముంచెడుకొట్టు చూ, పంటపాల, 2 రూ-గజీసె మానవిశేషము (గరిసె = 8 మలకపుట్లు, 7½ పల్లెపుట్లు, 15 పందుములు, 30 ఏడుములు, 150 తూములు, 600 కుంచీములు.) (గోదావరిజిల్లాలో వాడుక)

గరిసెబావి. వై. వి. మెల్లెలతో గరిసెవలెన్నలి భూమిలోపలికి కుంచియెత్తెడునూయి చూ, నయ్య.

గరు. దే వి చూ, రూ-గగురు

గరుగు దే వి చూ, గరియ.

గరుశి వా వి అక్క-అ, అగత్యము, అనగరము. “నాకేమి? గరుశి అనుకొన్నావా?” (గోదావరిమండలపాఠశాలమున వాడుక)

గరుటూమంతుడు వై. వి. = గరుత్పంతుడు (రూ- గరుటూలమంతుడు- గరుడాలమంతుడు-గరుటి- గరుడి) చూ, హరివాహనుడు.

గరుటూలమంతుడు. వై. వి.= — వై —

గరుటి వై వి.= — వై. —

గరుడండు. దే వి ఒకానొక కోడి చూ, పుంజి.

గరుడకంబము వై వి = (విష్ణువు గుడియందలి)

గరుడస్తంభము చూ, స్తంభము. 1. (నిన్న) రపుసంభాషణమందు గాడిదెగుడ్డు గరుడకంబము అని గోదావరిమండలమున వాడెదరు) గరుడతాళము సం. వి. ఆ పుం తాళప్రాణకళావిశేషము చూ, తాళము 2

గరుడభృణుడు సం వి ఆ. పుం కెన్నుడు: చూ, విష్ణువు 1.

గరుడపక్షము అం భావాధ్యాయప్రమేయము నందలి స్పృతచాస్త్రములు ఇరువదితోమిక్కిదింటిలో నొకటి చూ, స్పృతచాస్త్రములు.

గరుడపచ్చి వై వి మరకతము చూ, రత్నము 1

గరుడఘృతము అం. కరణములు నూటయెనిమిదింటిలో నొకటి. చూ, కరణములు

గరుడము. అం. 1 సంయుతచాస్త్రములు ఇరువది నాలుగింటిలో నొకటి చూ, సంయుతచాస్త్రములు, 2 జన్యతాళములలో నొకటి: చూ, జన్యతాళములు.

గరుడనరలు. వై, వి బ. మేలైన కాలిధాన్యము చూ, ధాన్యము.

గరుడస్తంభము సం. వి. ఆ. పుం.=చూ, గరుడకంబము.

గరుడాంకితము. సం. వి. అ. న. మరకతమణి.

చూ, రత్నము 1.

గరుడాంజనము. అం. అంజనములలో నొకటి

చూ, అంజనములు.

గరుడాగ్రజాడు సం. వి. అ. పుం. గరుత్మం

తుని యెన్నఁచూ, నూరనూతుండు.

గరుడారతి ద్వ. వి. ఆరాతి కావిశేషము చూ,

అశ్మరతి

గరుడాశ్మము సం. వి. న. పుం. చూ, గరుడాం

కితము.

గరుడి వై వి.=గరుడః చూ, గరుటామంతుండు.

గరుడిరవుతు. వై వి.=గరుడరాహుత్ర చూ,

నిష్ఠవు 1 (రూ-గరుడిరాతు.)

గరుడుండు. సం. వి. అ. పుం.=గరుడి చూ,

హరివాహనుండు.

గరుడోత్తరము సం. వి. అ. న. చూ, గరుడాం

కితము.

గరుత్తు. సం. వి. త్. పుం. 1.=గతి. పక్షము

చూ, శృంగ. 1, 2. ఇనుండు చూ,

మూర్ఖుఁడు, 3. ధ్వని చూ, స్వరము. 2.

గరుత్మంతము. సం. వి. త్. పుం. పక్షి చూ,

పక్షి.

గరుత్మంతుండు. సం. వి. త్. పుం. 1.=గరుటా

మంతుండు చూ, హరివాహనుండు.

గరుదాల్పు. ద్వ. వి. చూ, గగురు.

గరుడోధి సం. వి. న్. పుం. భారతీపక్షి చూ,

నోర్చుపానీక.

గరుపనేల. ద్వ. వి. చూ, రూ-గరుపనేల

గరుపాటు. ద్వ. వి. చూ, రూ-గగురు (శకాం 3,

అ. 64.)

గరుపాటుమొన. ద్వ. వి. పండిమూతి ముట్టె

(శబ్దరత్నాకరము.)

గరుపాటు. దే. అ. కిరి: చూ, గగురుపాటుచే.

గరుము. వై. విణ. 1.=ఖరభూ. (గులకణాలచే

గట్టియైనది) నేల: చూ, గరుపనేల, 2. విరివి

చూ, విస్తారము. 1.

గరువతనము. దే. వి. 1 చూ, నియమము;

2 (శృంగార) గర్వము చూ, హంకారము

గరువపడు. వై అ క్రి=గర్వపడు చూ, హంక

రించు.

గరువము వై. వి. 1.=గర్వము. రూ-గరువ

తనము. అచ్చయ్య, కాం. 116 చూ, హం

కారము, 2.=గౌరవము చూ, సన్మానము

గరువు దే వి. 1.=గర్వము చూ, హంకారము.

2 చెక్కిలి. స్వా 5, అ 58- చూ, తెంప 2,

వై విణ. 3=ఖరభూ. రూ-గరువు స్వా. 4,

అ. 60 చూ, గరువనేల.

గరుగు దే వి. 1. మేర చూ, మర్యాద,

2 చర్యము చూ, బెరడు, 3. ముఖభీతి

చూ, మోమోటమి, వై విణ. 4=ఖరభూ

అం, భా. ద్వి. భూ 4 చూ, గరువనేల

గర్దము సం. వి. అ. పుం. 1. దేవయోని సర్ప

విశేషము చూ, సర్పము, 2 గర్దమని చూ,

మని. 1

గర్దరము సం. వి. అ. పుం. గర్దరమచేప చూ,

మత్స్యము 1

గర్గరి గం వి ఈ శ్రీ. పెరుగుచిలికడు

కుండ, తరిగడవ చూ, మంధని

గర్గాటము సం. వి. అ. పుం. యోగనాళిక

యను చేప చూ, మత్స్యము 1.

గర్జ సం. వి. అ. శ్రీ. 1. గర్జనము (మేఘము

లోనగువాని) ధ్వని చూ, స్వరము 2,

2 ఏనుగుధ్వని. చూ, స్వరము, 2, 3 సిం

హధ్వని చూ, స్వరము, 2, 4. వ్యాఘ్రధ్వని.

చూ, స్వరము. 2.

గర్జకము. సం. వి. అ. పుం. గర్జకమను చేప

చూ, మత్స్యము. 1.

గర్జనము. సం. వి. అ. న. 1 చూ, గర్జ. 1, 2 చూ, రోగము.

గర్జము సం. వి. అ. న. 1. ఏనుగుధ్వని చూ, స్వరము 2, 2. (మేఘములానగువాని) ధ్వని చూ, గర్జ 1.

గర్జాఫలము, సం. వి. అ. పుం 1 చూ, సముద్రాంత * 2. పోరు చూ, యుద్ధము 3 చూ, బెడరింపు, 4 చూ, ప్రేరేపింపు

గర్జి సం. వి. ఇ. పుం మేఘధ్వని చూ, స్వరము. 2.

గర్జించు సం. అ. క్రి. 1 (మేఘము లోనగునవి) ధ్వనించు చూ, శబ్దించు, 2 కోపించు చూ, రోషించు, 3. = గర్జించు చూ, గడుము.

గర్జితము. సం. వి. అ. న. చూ, గర్జము. 1-2; పుం 3 నడుపుచేయుచు చూ, హస్తీ

గర్జజంతుకన్యాయము పా గుంటనక్కచేష్టల రీతి.

గర్జము సం. వి. అ. పుం 1 = గుంట క్రంత, గోయి-గర్జ పల్లము. (గోయ్యి, బొక్కానున్న): చూ, రంధ్రము 1, 2. పిలుచుట మీఁదిగుంతలు చూ, రంధ్రము 1, 3 త్రిగర్జ జేశవిశేషము చూ, జేశము

గర్జాటము సం. వి. అ. పుం 1. ఎలుక చూ, మూషికము, 2 పండికొమ్మ చూ, మూషికము

గర్జిక సం. వి. అ. పుం. పట్టుసాలెవాని యిల్లు చూ, సదనము. 1

గర్భకము సం. వి. అ. పుం తెల్లగలువ * చూ, పద్మము 1

గర్భకగదము సం. వి. అ. పుం ఒకానొకరోగము: చూ, రోగము. 1.

గర్భచందనస్వాయము. పా. గాడిద మీఁద నెంత గంధపుచెక్క వేసినను దాని వాసన తెలిసికొనలేనిరీతి.

గర్భము సం. వి. అ. న. 1 చూ, గర్భకము*, 2 చూ, వాయువిభంగము*, 3 డావడంగి * చూ, దేవతాళము, పుం. 4 గాడిద చూ, రాసభము, 5 తుదగిరోగము (శ్రీలింగమని కొందఱు) చూ, రోగము. 1

గర్భశాఖ సం. వి. అ. పుం చిలువేడు * చూ, బారంగి.

గర్భశాఖము సం. వి. అ. పుం —నై.—

గర్భశాఖి సం. వి. ఈ. పుం —నై.—

గర్భభాంజనక సం. వి. అ. పుం చూ, జీవతాళము*.

గర్భభాండము సం. వి. అ. పుం కలశాన్ని, పువ్వి (అనికొందఱు)* చూ, ప్లతము

గర్భభావ్యాయము. సం. వి. అ. పుం కుముదము* చూ, పద్మము 1.

గర్భభి సం. వి. ఈ. పుం తెల్ల వాఙ్మదు * చూ, వాఙ్మదు

గర్భభిక్ సం. వి. అ. పుం తుదగిరోగవిశేషము చూ, రోగము. 1

గర్భము సం. వి. అ. పుం రూ-గృహ్మపు. ఇచ్చేగల వాడు ఇచ్చేగలది (అనియు) చూ, కలపు కాడు; 2 పరద్రవ్యాప్తడు. చూ, బుద్ధుడు. (గర్భము అని శర) గర్భుడు అనికొందఱు)

గర్భము. సం. వి. అ. పుం చూ, గర్భభాండము* గర్భాడు 3. అ. క్రి. తిండితిను ఆం, భా.

పు 97 చూ, పేపుమేయు

గర్భండము సం. వి. అ. పుం. కాయబొడ్డు. చూ, శాఖిగుడకము

గర్భకము సం. వి. అ. న. వెండుకల లోపల ముడుచుకొన్న పూదండ చూ, భూషణము 2

గర్భకరము. సం. వి. అ. పుం చూ, పుత్రజీవీ*

గర్భకవిత్యము పా. ఒక పద్మములో నొకటి తెండు మూడు పద్మముల గణాది నియమ సమన్వితముగ నియున్నట్లు. (కవిరచనమే కవి

త్వము, ఇది నాలుగు విధములు — ఆశుకవి
త్వము, బంధకవిత్వము, గర్భకవిత్వము, చిత్ర
కవిత్వము అని) ఈనాలుగువిధములలో గర్భ
కవిత్వమొకటి చూ, మాటలబ్బుట

గర్భసూత్రిని. సం వి ఈ శ్రీ చూ, శూక
శంఖి *

గర్భదము సం. వి. ఆ పుం చూ, గర్భకము *
గర్భనుత్తు. సం వి. త్. పుం ఒకరకము అతి
వస * చూ, విను.

గర్భపాతకము. సం. వి ఆ పుం, ఎట్టమునగ *
చూ, శిగువు 1

గర్భపాతన. సం వి ఆ శ్రీ గుమ్మడి * చూ,
మహాఫలము

గర్భపాతనము సం వి ఆ పుం. రీడాకరం
జము * చూ, పూతికరజము.

గర్భపాతము సం వి ఆ పుం, మంతుడు * చూ
శేనిలము.

గర్భపాతని సం. వి ఈ శ్రీ చూ, హలిని *
గర్భపాతని సం వి ఈ శ్రీ. —వై —

గర్భము సం వి ఆ పుం, 1 = కడుపు చూ,
భూరిణము 1. (చూ, కడుపు. ముక్తి),

2 = కడుపు కడుపులోని పిండము (గర్భసం
స్కారములు మూడు — ఆధానికము, పుం

సవనము సీమంతోన్నయనము) కడుపులోని
పిల్ల చూ, భూరిణము. 1, 3 శ్రీగర్భము.

చూ, భూరిణము 1, 4 బిడ్డ (నపుంసకమని
కొందఱు) చూ, శిశువు, 5 పనసపండు

తోక, 6 ఆన్నిము చూ, సాదము (1),
7 అగ్ని చూ, నిష్పా. అం 8. నాటకసంధు

లయిదింటిలో నొకటి చూ, నాటకసంధులు
(చూ, సంధి రి.); విణ 9 కొలిమితిత్తి, పనస

సంకటము చూ, భద్రు, 10. ఇంటిలోపలి
యిల్లు, అపవరకము చూ, సదనము 1

గర్భవతి. సం. వి. ఈ శ్రీ: చూ, మూలాలు.

గర్భశయ్య సం. వి ఆ శ్రీ. గర్భశయ్యిస్తా
నము చూ, మావి 2

గర్భాగారము. సం వి ఆ. న. శయనగృహము
లోనిల్లు (అని కొందఱు) చూ, సదనము 1

గర్భదము. అం తానములు మూడు. అందుసర్వ
తానములు ఇయనదెనిమిది అందు ని-గ-హీన

తానములు ఏడు. అందు గర్భదమొకటి చూ,
ని-గ-హీనతానములు. (చూ, సర్వతానములు)

గర్భాధానపుఖండ. పా. చూ, ఖండ.

గర్భాధానము. సం. వి ఆ. న. 1. యుక్తవయ
స్సువచ్చిన పిల్లను భర్తతో ప్రప్రథమమున

గలుపుట చూ, శోభనము, 2. గర్భమును
ధరించుట, అం 8 కర్మములు పరనాటింటి

లో మొదటిది చూ, కర్మములు, పా
4. గర్భాధానమునకు ముహూర్త కాలము —

తిథులు — 2-8-5-7-10, వారములు — బు,
గు, శు, సో, నక్షత్రములు — రో-ఉ-పు-హ-

స్వా-అనూ-ఉ-పా- శ్రీ-శ- ఉ-భా- పూభా,
లగ్నములు. — వృ-మి-సిం-కన్య- వృశ్చి- తు-

ధ-పం-మీ, త్యాజ్యములు — పంచవర్షవృ
త్తిదినములు

గర్భశయ్యము సం. వి ఆ పుం గర్భ
మును జేట్టుకొనియుండెడి సంచి చూ,

మావి 2

గర్భాష్టముడు సం. వి ఆ పుం. ఎనిదివన నెల
లో బుట్టిన బాలుడు, దేవమానుడు చూ,

శిశువు

గర్భిణి సం. వి ఈ శ్రీ. 1 చూ, గర్భవతి,
2 చూ, వసుపాల *

గర్భిణ్యచేక్షణము సం వి. ఆ. న గర్భిణి శ్రీ
చర్య చూ, బాలతంత్రము.

గర్భిణి సం వి. ఈ శ్రీ రూ-గర్భోని అర్ధ
చంద్రాకారపు తలగడ చూ, లోడు

గర్భోని. సం. వి. ఈ శ్రీ. —వై —

గర్భోపసూత్రిని సం. వి. ఈ. శ్రీ. కట్టితర్వాత
వాణోతుపాఠంగా నీచుకొన్నయావు చూ,
దేనువు.

గర్భత్తు. సం. వి. త్. న. 1. గంటలు, చూసులు
సజ్జలు మొ * చూ, సస్యము (తృణాధా
స్యవిశేషమును, తృణమును ఆనబడును).
పుం. 2 ఇనుడు. చూ, నూర్పుడు, 3. కిర
ణము. చూ హూసునము. 2, శ్రీ. 4 ఎండిం
చిన వరుగు చూ, వరుగు 1, 5. బంగాళు
చూ, లోహము 1, 6 తీరగః* చూ, లత 1
(రూ-గర్భుతీ)

గర్భాట్టిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. పీహిభేదము
చూ, ధాన్యము

గర్భాట్టిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. జరదీతృణము *
చూ, తృణము. 1

గర్భటి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. చూ, గర్భత్తు. 4

గర్భము సం. వి. ఆ. పుం. 1 = గరవము చూ,
హంకారము (విశ్వగర్భము- రూపము-తార
ణ్యము-మలము-విద్య-బలము-ఇష్టసమ్మ
దులచే నితరులను ఎఱుంగక యుండుట) ట్టి
గర్భమును శృంగార రస్తికి దేశవ్యభిచారిభా
వము, 2 కౌవరము చూ, మదము 1, ఆం
8 సంచారి భావములు యుష్పనిరూండింటిలో
నొకటి చూ, సంచారిభావములు (ఓహోశీ
కొండలం జెండునటుల జెండి తెచ్చినమాట
నీవొకడవెనుక)

గర్భాటుడు సం. వి. ఆ. పుం. ద్వారపాల
కుడు చూ, చేత్రధారుడు

గర్వి. సం. విణ. (న్ ఈ వ్) = గరివి గర్వ
ముగలవాడు చూ, సాగరుణోతు

గర్వింమే. సం. ఆ. క్రి. = గరివింమే చూ, హం
కరింమే.

గర్వితుడు సం. విణ. చూ, గర్వి.

గర్. సం. వి. ఆ. శ్రీ. దూఱు చూ, నింద. 1.

గర్ణము. సం. వి. ఆ. న. చూ, గర్.

గర్నింమి సం. స. క్రి. దూఱు చూ, నిందించు.

గర్నితము. సం. విణ. నిందింపబడినది చూ,
హీనము. 2

గర్న్యము సం. విణ. నికృష్టము చూ,
హీనము. 1.

గర్న్యవాది సం. విణ (న్ ఈ వ్) నిందింపం
దగు మాటలాడువాడు, కద్దరుడు చూ,
వ్యాధుడు. 2 (గర్న్యవాదికంటె కద్ద
రుడు నిందింపదగు మాటలు కొంచెముగ
ఆకును ఇదియె వారిద్దరికీగల భేదము)

గర్న్యః సం. విణ. 1 అధముడు చూ,
హీనుడు, 2 జాత్యాచారాదులచే నింది
తుడు. చూ, వ్యాధుడు 2

గణగణ దే వి 1 భక్త్యయులు నమలుటయం
దగువ్యవహారకగణము రూ-కణకణ చూ,
హూహూ, 2 కౌర్వము గూ, దెబ్బదము.

గణగణలాడు దే ఆ క్రి (గణగణలు + ఆడు)
గణగణయని మోగు చూ, శబ్దించు.

గణగోశ దే వి. తక్కువ చూ, వెలితి 2

గణి వై వి 1 = గరుత్ టెక్క: చూ,
టెక్క 1, 2. = గరుత్ బాణము టెక్క
చూ, టెక్క, వా వి 3 (అపజ్ఞాయీ,
పెద్దపులి నాలుక, నోటిపూతలవాని నాలుక
లోనగు వానియందలి) గణుకు చూ, గణుకు 2,
4 తాటికమ్మ (తోడిమె) ప ఇటునటుగల
గణుకు "గణికమ్మ-గణికమ్మ"

గణికె. దే వి చూ, రూ-గరికె

గణిక. దే. వి 1 దూర్వ * చూ, తృణము. 1.

(దీనిరసము మూత్రమును జారీచేయును.
మూత్రము వెంటపడు రక్తము తగ్గించును.
వీనస, గృవాణి, అతిసారముకట్టును దీనివేరు
చితుకకొట్టి పెరుగుతోనిచ్చిన పెగరోగము

పోవును), అం 2 అర్థము తెనిమిదింటిలో
నొకటి చూ, అర్థము
గణిత చెప్పు. ద్వ వి. పచ్చికతోడి మట్టిపెల్ల,
పచ్చికపెల్ల (గణితమోడిచెప్పు అనియు).
చూ, భూమి. 1.

గణితమృ వా. వి. గణుకుగలతాటికమ్మ (తొ
డిమె) రూ-గణితమృ చూ, మదురుకమ్మ
గణితమృ. ద్వ వి గణిబద్ద (సంధిని వర్ణలతోప వర్ణ
వికారములు)

గణితనూరులు ద్వ వి. ౭ శాలిధాన్యము చూ,
ధాన్యము

గణితమృ. వా. వి (గణుకు + కమ్మ): చూ,
రూ-గణితమృ. "గరివిమాట గణితమృ సదును"
"మదురుపోయటట గణితమృ తినికొని
రమ్ము."

గణివిష్ణు ద్వ వి ముత్తైపుఁజిప్ప చూ, సివి
గణిబద్ద ద్వ వి. (గణుకు + బద్ద) గణుకుతోడి
తాటాకుబద్ద. చూ, గణితమృ.

గణిసె. వై విఁ చూ, రూ-గరిసె
గణుకు జే. వి 1 కొడవలి లోనగువానికమ్మ-
రూ-కమ్మ-కణుకు-కణుకు, వా. వి. 2: చూ,
గణి 8

గణుగు. జే. వి చూ, గరియ *.

గణువ. వై. విఁ 1 = గురు, పెద్ద చూ, విపు
లము, 2 = గురు గుర్వీ గొప్పవాఁడు.
ప్రభా 8, ఆ. 5 చూ, హేమాహేములు

గణువు. వై. వి = చూ, రూ-గురువు 8
గణు. జే. వి తేలిచుటయందగు ధ్వన్యనుకర
ణము: చూ, హూహూ.

గణ్ణె. జే. వి చేపలబట్టెడు సాధనము (దీని
ఆకారము తిట్టివంటిదిగాని యిది మిక్కిలి
పెద్దది): చూ, వల. 1

గలంతిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. గరిగవిడత చూ,
సాత్రము 6.

గలంతియ. వై. వి = గలంతికా గిండిచెంబు చూ,
పాత్రము 6 (రూ-గలంతి-గలంతి-గలం
తియ-గళంతి-గళంతియ)

గలకంబలము. సం. వి ఆ పుం ఆఁబోతు గంగ
డోలు, ఆపులకు పెడక్రింద వ్రేలాడునది
చూ, సాగ్గు (రూ-గళకంబళము)

గలగండము. సం. వి ఆ పుం గలగండమాల
చూ, వ్రణము. (రూ-గళగండము)

గలగల జే. వి 1 కదలుట, చెల్లుటయు రాలుట,
ఫలాదులురాలుట యందగుధ్వన్యనుకరణము
చూ, హూహూ, 2 భూషణములు మోర్చి
యుటయందగు ధ్వన్యనుకరణము. కళా. 6,
ఆ 197 చూ, హూహూ

గలజిర జే. వి. రూ-గలిజేరు * చూ, వర్షజే
తువు (రూ-గలజేరు-గలిజిర-గలిజెరు-గలి
జేరు) (ఇది మూత్రము జారించేయును.)

గలజేరు జే. వి — వై —

గలతరించు జే. ఆ క్రి (మేను) జేల్లుమను.
గలపడించు. జే. వి చూ, నిష్ప్రయోజకుఁడు
గలబ. జే. వి. కలత చూ, సంతాపము
గలబరించు. జే. ఆ క్రి కలఁగు చూ, సంక్షో
భించు

గలబా-గల్పా వా. వి కలత చూ, సంతా
పము

గలమేఖల సం. వి. ఆ శ్రీ. సూత్రాల్లి, గళ
సూత్రము చూ, భూషణము 2. (రూ-గళ
మేఖల.)

గలవృతము సం. వి. ఆ పుం. నెమలి చూ,
మయూరము (రూ-గళవృతము)

గలకుండి. సం. వి ఈ. శ్రీ. చూ, గొంతుముడి.
(రూ-గళకుండి)

గలకుండిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. కొండనాలక.
చూ, రసన (రూ-గళకుండిక)

గలస్తని. సం వి. ఈ శ్రీ. ఛాగి చూ, మేన
ము. 1. (రూ-గళస్తని)

గలానిలము. సం వి అ పుం. ఒకరకముచేప
చూ, మత్స్యము. 1 (రూ-గళానిలము)

గలామ. వై. వి = ఖల్ల. కల్లము. చూ, ఖలము 4.

గలిజీర దే. వి చూ, రూ-గలిజీర *.

గలిజేరు దే. వి. —వై —

గలిజేరు దే. వి. —వై —

గలిలి దే. వి. 1 సందడి చూ, స్వరము. 2,

2. అలికిడి. చూ, స్వరము. 2.

గలిలు. వా వి చూ, రూ- గలిలు.

గలేగండము. సం వి అ. పుం. ఒకరకము
పక్షి చూ, పక్షి. (రూ-గలేగండము)

గలేస్తని. సం వి ఈ శ్రీ చూ, రూ-
గలస్తని. (రూ- గలేస్తని)

గల్య. సం వి అ శ్రీ 1. = రూ-గళ్య. మతి
కలగుంపు చూ, మెడ, 2 పోటుగళ్యుల
సమూహము

గల్యము సం వి అ న. ఉమ్మి చూ, రసనా
మలము

గల్ల దే. వి 1 బొత్తిగా గింజెపట్టని ధాన్యము,
పొల్ల, పొల్లు చూ, ధాన్యము, 2 మాదిగ
వాడు తోలునానవేసెడి చేటి చూ, భాం
డము 3.

గల్లచాతురి. సం వి. ఈ శ్రీ. ఒకరకము
తలగడ చూ, లోడు

గల్లము. సం వి. అ. పుం. చెక్కిలి చూ,
లెంప 2

గల్ల దే. వి భూషణములు మోయుట
యందగు ధ్వన్యనుకరణము కళా. 3, అ. 25
(అమేడితేమనందు గల్లగల్ల- గలుగల్ల.)

చూ, హూహూ

గల్వర్కము. సం. వి అ. పుం 1. చువకము
చూ, పాత్రము. 6, 2. మద్దపానపాత్రము

చూ, పాత్రము. 6; 8. ఇంద్రగిలమణి చూ,
రత్నము. 1.

గవళ దే. వి. దుద్దము పురద్వారము చూ, పెద్ద
వాకిలి (రూ- గవమ- గవని- గవని- గవళు-
గవుకు.

గవళు దే. వి —వై. —

గవడగొయ్యి వా. వి. 1 చిక్కులాంటిది
వ్యవహారము; 2 బయటికి రావీలులేని గొయ్యి.

గవతము. దే. వి. రూ-గవదము. కసపు చూ,
తృణము. 1

గవద వా. వి. రూ-గవుద చెక్కిలి “గవద
బిళ్లలు.” చూ, లెంప. 2.

గవదము. దే. వి చూ, రూ-గవతము.

గవని దే. వి. —వై —

గవమ దే. వి —వై. —

గవయము. సం. వి అ. పుం. 1. అడవి ఆవు;
చూ, ధేనువు, 2 = గోవ. గురుపోతు, మృగ
విశేషము చూ, శరభము. 1

గవరస వై. వి = గార ఎలుపు చూ, వర్ణము. 6.

గవరసమెంటు. వా.విణ ప్రభుత్వసంబంధమగు;
గవర్న మెంటు.

గవరనరు వా. వి రాష్ట్రపాలకుడు, గవర్నరు

గవరమ్మ వై. వి = గారి (రూ-గయిరమ్మ-
వైరమ్మ) “గవరమ్మ సుబరము” చూ,
పార్వతి. 1. (వాడుక.)

గవరాజము సం వి. అ. పుం. ఎడ్డు: చూ,
వృషభము.

గవలము. సం. వి. అ న. 1 ఎనుపకోమ్ము;
చూ శృంగము 1, పుం 2. నల్ల ఎనుబోతు;
చూ, మహిమము.

గవాక్షి. సం. వి అ పుం. న. కిటికి చూ,
వాతాయనము.

గవాక్షి. సం. వి. ఈ శ్రీ. 1. పిన్నపాపర*
(ఎద్దుకండ్లపంటి పువ్వులు గలది) చూ,

పాఠర, 2 గోపాలకర్కటి: చూ, బుడమ*;
 3. మల్లికాలత * చూ, మొల్ల; 4. దింపెన *
 చూ, విష్ణుక్రాంత, న. పుం. 5 పెద్దపేట*
 చూ, కాకోటము.

గవాక్షుడు. సం. వి ఆ పుం. గవాక్షుడను
 కోఁతి. చూ, వానరము.

గవాచి. సం. వి ఈ. స్త్రీ. గవాచియును చెప్ప
 చూ, మత్స్యము. 1

గవాదనము. సం. వి అ. న. పూసము * చూ,
 తృణము. 1.

గవాదని. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1: చూ, పెద్ద
 పాఠర * 2. పనులు మేయుకంచె, కొఱున;
 చూ, భూమి. 1; 3. దింపెన * చూ, విష్ణు
 కౌంత.

గవాదిని. సం. వి ఈ. స్త్రీ. చూ, రూ-గవా
 దని. 3.

గవామయము అం. తానములు 3. అందు కూట
 తానములు 28 అందు రహీనతానములు 7,
 రహీనతానములు 7, గహీనతానములు 7,
 మహీనతానములు 7. వీనిలోని రహీనతాన
 ములు ఏడింటిలో గవామయ మొకటి చూ,
 రహీనతానములు (ఈవివరణము కూటతాన
 ములను పదముకడజేర్చి చదువుకొనవలెను)
 (చూ, ఉపవిద్యలు.) చూ, కూటతానములు
 చూ, తానములు.

గవాలాకము సం. వి. ఆ. పుం: చూ, గవ
 యము

గవాపిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ. చూ, లక్ష్మ
 గవి సం. వి ఆ. స్త్రీ. 1 ఆపు చూ, ధేనువు,
 2 పాలుపీతుకు చెంబు చూ, పాత)ము 3,
 వై. వి. (1)=గవ్యర. గుహ. స్వా 4,
 అ. 46 చూ, పణకు, (2) పల్లము: చూ,
 రంధ్రము. 1.

గవిని. జే. వి: చూ, గవక,

గవిలెము దే వి. గండములోరాచి కలిపెడు
 విత్తు

గవిసె వై. వి=కోశ. గాదె చూ, పంటసాల
 (జేళ్ళమని శబ్దరత్నాకరము)

గవిసెన. వై. వి=కోశ రూ-గవునెన-గౌసెన
 చూ, నివోళము (జేళ్ళమని శబ్దరత్నాకరము.)

గవీనము సం. విణ ఆశితము, అంతకుముందే
 ఆవులు మేసినది (పాలుము), మునుపు ఆవులం
 డినది (పాలుము) (అని కొందఱు). చూ,
 భూమి 1.

గవుండ్లవాడు వై. వి=గోండ్ రూ-గోండ్ల
 వాడు సారాయి నమ్మవాడు, కల్లుగీయు
 వాడు (అని కొందఱు) చూ, నురాజీవి

గవుడు. వై. వి 1. =గోండ్: —వై.— (రూ-
 గాడు), 2. కాపువారిపట్టువు పేరు రూ-గాడు.
 గవుకు దే. వి చూ, గవక.

గవుడసరము దే. వి. అడువారి నగ చూ,
 భూవణము. 2.

గవుడ. వై. వి. = గండ రూ-గౌడ చెక్కిరి:
 చూ, లెంప. 2 (జేళ్ళమని శబ్దరత్నాకరము.)
 గవుర దే. వి రూ-గౌర. బెహరి చూ, వర్త
 కుడు.

గవురమ్మ. వై. వి= చూ, గవరమ్మ.

గవురు జే. వి. రూ-గౌరు. 1 కపటము. అం.
 పదా చర, 10. చూ, వ్యాజము. 1.
 2. ఏనుగు: చూ, హస్తీ, 3. కానాళిక:
 చూ, వీణె, 4 గవులి: చూ, బల్లి, వై. వి.
 5. =గౌరి చూ, పార్వతి. 1. (రూ-గౌరు)

గవులు. జే. వి. రూ-గౌలు 1. దుర్గంధము.
 చూ, వాసన; 2 గంధము చూ, వాసన.

గవులి. జే. వి రూ-గౌలి-గౌరు. శకునములు
 చెప్పెడు బల్లి: చూ, బల్లి.

గవుసెన. వై. వి. = కోశ. రూ-గౌసెన-గవి
 సెన. వీణె మొదలగువాని యొక్క చూ,
 నివోళము.

గవేడువు. సం. వి. ఉ. శ్రీ. అడవిగోచుములు.
వట్టివడ్లు. రూ-గవేడువు. చూ, ధాన్యము

గవేడుక సం. వి. ఆ. శ్రీ. —వై.—. “గవే
ధుర్నాగవేడుక” రత్నకోశము.

గవేడువు. సం. వి. ఉ. పుం, శ్రీ. —వై.—
గవేరుకము సం. వి. ఆ. న. —వై.—

గవేళక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. ఒకరకముచెట్టు
చూ, కృతము

గవేణ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. ఆమంత్రణా
ర్థము పెదకుట (కొద్దబా)హ్మణులను పెద
కుట) చూ, పశ్యపణ, 2 పెదకుట చూ,
పెదకుడు.

గవేషించు. సం. స. క్రి. ఆరయు చూ,
పెదకు.

గవేషితము. సం. విణ. పెదకబడినది చూ,
మృగితము.

గవ్య. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. ఆవులబండ చూ,
ధేనువు. 2 వింటినారి చూ, చూర్వి 1,
8 రెండుకోసులు చూ, పరువు 2

గవ్యము సం. వి. ఆ. న. 1. వింటినారి చూ,
చూర్వి. 1, 2 చూ, రాగద్రవ్యము, విణ.
8 ఆవుపాలు లోనగునవి; 4. ఆవునకు హిత
వైనది. (చూ, గవ్యములు)

గవ్యములు. అం.=పంచగవ్యములు - గోమూత్ర
ము, గోమయము, గోఘృతము, గోదధి,
గోక్షీరము, (5) (ఇవి పవిత్రమైనవి పాప
ములను పోగొట్టునవి.)

గవ్యాదని. సం. వి. ఈ శ్రీ చూ, పెద్ద
పాఠపర *.

గవ్యూతము. సం. వి. ఆ. న. రెండుకోసుల
దూరము చూ, పరువు. 2

గవ్యూతి. సం. వి. ఇ. శ్రీ. 1 —వై.—
(ఈకారాంతమనియు, పుం-శ్రీ. లింగ
మనియు కొందఱు)

గవ్య. దే. వి. ఒకరకము శంఖము (చూ, వరా
టము). చూ, సంకు. 1

గవ్యచాకము. ద్వ. వి చూ, వెలిగారము.

గవ్యము దే. వి. తుద్ర జలచరము చూ,
మత్స్యము. 1.

గవ్యసరులు దే. వి. ఒకరకము వడ్లు చూ,
ధాన్యము.

గవ్యసాంబాణి. వా. వి. గవ్యపలుకుసాంబాణి,
ఒకరకము అంగడివస్తువు చూ, సాంబాణి. 1.

గళకము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. నూనెమట్టి,
తైలశేషము చూ, మట్టి. 2, 2. మేకు
చూ, గసి 2

గస. దే. వి. కానము: చూ, దగ్ధ.

గసకము సం. వి. ఆ. పుం.=గసగస. నల్ల
మంచువిత్తు చూ, నూత్నపుండులము.

గసగస. వై. వి.=ఖససము. గసకము —వై.—

గసగసాలు. వై. వి. బ. —వై.— (గహణి
కట్టును, వీర్యపుష్టి చేయును)

గసి. వై. వి. 1. చూ, గళకము 1, 2. మేకు
వారిశ్చ 2, ఆ 6 చూ, కూలము

గసిక. దే. వి. 1 అమ్మ చూ, బాణము. 1;
2 మేకు చూ, కూలము, 8. సలక చూ,
శలక, 4. త్రేవ్వుట కనువుగా కొనచెక్కిన
కొయ్య చూ, కత్తన 2.

గసిలిసి. దే. విణ చూ, రూ-గజిలిజి.

గసిరా దే. వి. పృవాళము. అం. పదా-4-ర
చూ, రత్నము. 1.

గస్తాలు. దే. వి. బ. వల్లబంధ విశేషము చూ,
మల్లకాస్త్రము.

గస్తీ. వా. 1 చూ, గస్తు.

గస్తీలు. దే. వి. బ. (గస్తు + యాలు) కావలి
వారు. “గస్తీలిజ్జరు” గ: చూ, రత్నకుడు.

గస్తు. దే. వి. (రాతు)లందు ఊరతిగిగావు
కావలి చూ, రత్నము.

గహన. సం. వి. ఆ. శ్రీ. పూర్వమిహంసా
కాస్త్రము. మిహంసలు చెండింటిలోనొకటి
(చూ, ఉపవిద్యలు. చూ, ఉత్తరమిహంస)
చూ, మిహంసలు.

గహనము. సం. వి. ఆ. న. 1. అడవి చూ,
వివీనము; 2. గుహ చూ, రంభము. 1,
3. వగ: చూ, శోకము, విణ. 4. ఎఱుంగ
రానిది, 5. చొరరానిది: చూ, దుగ్ధము.

గహరము సం. వి. అ. న. పాయికలెట్టెడి కట్టె
పిడక (అనికొందలు) చూ, పిడక

గహీనతానములు. అం రాగాధ్యాయమునంద
లివి.—సర్వస్వదక్షిణము, దీక్ష, సోమము,
సమిత్తు, స్వాహాకారము, తనూనపాత్తు,
గోదాహము. (7) (చూ, ఉపవిద్యలు చూ,
గవామయము) చూ, తానములు

గహ్వరము. సం. వి. ఆ. న. 1 అడవి చూ,
వివీనము, 2 = గవి. కొండగుహ చూ, రం
భము. 1; 3. వగ: చూ, శోకము, 4. కప
టము: చూ, వ్యాజము. 1; పుం. 5 పొద
రిల్లు (నపుంసకమని కొందలు) చూ, సద
నము 1; విణ. 6. రంభముతోఁగూడినది.

గహ్వరి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. నేల చూ,
భూమి. 1

గళంతిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. = కలంత-గలంతియ
చూ, రూ-గలంతిక.

గళకంబళము సం. వి. ఆ. పుం చూ, రూ-
గలకంబలము.

గళకత్తెర అం. విన్నాణములు ముప్పదిరెండిం
టిలో నొకటి చూ, విన్నాణములు.

గళగండము. సం. వి. ఆ. పుం చూ, రూ-గల
గండము.

గళగర్జము. సం. వి. ఆ. పుం. క్షత్తుక మొదట
గలగుంట, అంగిటిగుంట చూ, వావిక.

గళగళ. దే. వి. చెప్పుట, తాగిగుట లోనగు

వానియందగు ధ్వన్యనుకరణము చూ,
హూహూ

గళనము సం. వి. ఆ. న చూ, జొలుడు
గళము. సం. వి. ఆ. పుం 1. క్షత్తుక చూ,
మెడ, 2 చూ సజ్జెరము.

గళమేఖల. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, రూ-
గలమేఖల.

గళవృతము సం. వి. ఆ. పుం చూ, రూ-
గలవృతము

గళకుండి. సం. వి. ఈ శ్రీ. చూ, రూ-
గలకుండి.

గళకుండిక. సం. వి. ఆ శ్రీ. చూ, రూ-
గలకుండిక.

గళస్తని. సం. వి. ఈ. శ్రీ. చూ, రూ-గల
స్తని

గళస్వనము. అం. కళలు ఎనిమిదివిధములు ఆ
యెనిమిదింటిలో గళస్వనము అయినదని
చూ, కళలు 3.

గళాంతురము. సం. వి. ఆ. పుం. కొండనాలుక
చూ, గలకుండిక

గళానిలము సం. వి. ఆ. పుం. చూ, రూ-గలా
నిలము

గళావర్తి. అం అశ్వశాస్త్రమునందలి అశుభా
వర్తములలో నొకటి. చూ, అశుభావర్తములు.

గళితమగు. మి ఆ క్రి ఊడు: చూ, రాలు

గళితము. సం. విణ. 1 జాతినది చూ, స్త్రీస్త
ము, 2. తినబడినది చూ, భుక్తము 1.

గళేస్తని సం. వి. ఈ శ్రీ. చూ, రూ-
గలస్తని

గళోద్భవము సం. వి. ఆ. న గుఱ్ఱము మెడ
మీఁదినుడి. చూ, రోచమానము. (చూ,
నుడి 1.)

గళ్య. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, రూ-గల్య
గల్ల. దే. వి. రూ-కల్ల: చూ, శ్లేష్మము

గల్లా. వా వి. గరగడ
 గల్లీ వా వి ఇటువట్టిది చూ, సందు 5.
 (చూ, మార్గము 1) గల్లీ (అనియు)
 గల్లగల్లు. వా వి. కింకిణ్యాది ధ్వన్యనుకరణము:
 చూ, హూహూ.
 గల్లువేయు వా. స. కి) గూ, గడికాల్లు
 వేయు
 గల్లము. డే. వి పాలమీగడ వంటి శేత
 కొబ్బెర చూ, గుంజి. 2

గా

గాంగటకము. సం. వి. ఆ పుం గాంగటకమును
 చేప చూ, మత్స్యము. 1.
 గాంగటము. సం. వి. ఆ. పుం. —వై—
 గాంగటేయము సం. వి. ఆ. పుం —వై—
 గాంగము. సం. విణ. (ఆ. ఈ. అ) గంగ
 యందుబుట్టినది
 గాంగవతిము. సం. వి. ఆ. న నూర్యునికంఠము
 చూ, సంత. 1
 గాంగాయని సం. వి. ఇ. పుం. 1. భీష్ముడు
 చూ, శాంతనవుడు, 2 కుమారస్వామి చూ,
 స్కందుడు.
 గాంగుడు సం. వి. ఆ. పుం. —వై—
 గాంగేయము సం. వి. ఆ. న 1. బంగారు.
 చూ, లోహము 1, పుం 2. ఇల్లీశమును
 చేప చూ, మత్స్యము. 1, 3 వెన్నెముక
 చూ, శల్యము 1, 4 తామర, తృణవిశే
 షము (అనికొందలు) (చూ, తృణము. 1.),
 (గంగయందుబుట్టినది)* చూ, పద్మము. 1
 గాంగేయుడు. సం. వి. ఆ. పుం చూ, గాం
 గాయని.
 గాంగేరి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. చూ, పులిచింత *
 గాంగేరుకము. సం. వి. ఆ. పుం: చూ బలుసు*.

గాంగేరుక సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1: చూ, బీజ*;
 2. తిలిక*.
 గాంగేష్వి సం. వి. ఇ. స్త్రీ 1 మాత్రికము:
 చూ, మత్తెము. (చూ, రత్నము 1);
 2 కటశర్కరాలత*:
 గాంజికాయము. సం. వి. ఆ. పుం. మిల
 వల్లకి: చూ, వరిక
 గాంజీ డే. వి =కలంజ గాంధారి * చూ,
 జేడగాజి.
 గాండివము సం. వి. ఆ. పుం. న. రూ-గాండీ
 వము 1. అర్జునుని విల్లు (నునుపుగాఁ జేయఁ
 బడని గణబులు గలది) చూ, బాణము 1,
 2 విల్లు చూ, బాణము. 1.
 గాండీవము. సం. వి. ఆ. పుం. న. —వై—
 గాండీవి. సం. వి. న. పుం. 1. అర్జునుడు.
 చూ, విజయుడు. 1, 2. అర్జునుడు* చూ,
 మద్ది.
 గాండించు డే. ఆ. కి). (ముఖము) ఉబ్బు
 “ముఖము గాండించుగా నున్నది.”
 గాండు) డే. వి. చూ. రూ-కాండు) “పులి
 గాండు) మనసు
 గాండ్ల. డే. వి. నూనెఅమ్మి తీవించెడుకాతి.
 “గాండ్లవాడు-గాండ్లది”
 గాండ్లవాడు డే. వి. రూ-గాడ్లవాడు చూ,
 తెలుసులవాడు.
 గాంతుడు సం. విణ. 1. తెరువరి* చూ, పాం
 థుడు, 2 పాటకాడు చూ, సీకారి
 గాంతి) సం. వి. ఈ. స్త్రీ. రూ-గాంతి)
 చూ, శకటము 1
 గాందిని సం. వి. ఈ. స్త్రీ. గంగానది* చూ,
 నది
 గాందినీసుతుడు. సం. వి. ఆ. పుం భీష్ముడు.
 చూ, శాంతనవుడు

గాంధర్వము. సం వి అ స 1 రూ-గంధర్వము. సాట చూ, స్వరము. 2, 2. గంధర్వగానము చూ, స్వరము 2. (చూ, ఉపవిద్యలు), 3 గుఱ్ఱము చూ, హమము, 4. కన్యావరులు పరస్పరేచ్ఛచేతఁ జేసికొను వివాహము. వివాహములు ఎనిమిదింటిలో నొకటి-చూ, వివాహము, 5. దినముయొక్క ఏడవభాగము చూ, దినభాగములు

గాంధర్వవేదము అం. రూ- గంధర్వవేదము. విద్యలు పదునెనిమిదింటిలో నొకటి. చూ, విద్యలు (చూ, ఉపవిద్యలు.) (ఇందుకు సంబంధించినవి.—నృత్యగీతవాద్యము; ఆవాంతరములు, భావాధ్యాయము, రాగాధ్యాయము, తాళాధ్యాయము, నాటకపరిక్ష ము.)

గాంధర్వాస్త్రము అం. ఆస్త్రములు ఏఁబది మూడింటిలో నొకటి చూ, ఆస్త్రములు గాంధర్వి సం. వి ఈ స్త్రీ. సామవేదము చూ, వేదము.

గాంధర్వులు. అం చూ, రూ-గంధర్వులు. గాంధారగతిని అం భాషాంగములు పదునొక టింటిలో నొకటి చూ, భాషాంగములు (చూ, భావ. 1)

గాంధారగామి మ గతమూర్ఖులు అం. నంద, విశాల, సుముఖి. చిత్ర, చిత్రవతి, సుఖి, ఆలాప (7). (తానముల వివరమునందు వడ్డ మధ్యమగామిమలలోఁ జెప్పబడిన మూర్ఖనాసప్తకద్వయములో ప్రత్యేక మవాంతరభేదములు నాలుగు కలవు. ఇ టిచేత నొక్కొక్క సప్తక మిరువదెనిమిది భేదములుగా నైనది. (చూ, అవాంతరభేదములు, అమృతఅనుబంధములో) చూ, తానములు.

గాంధారగామిము. అం. గామిములు మూఁడింటిలో నొకటి: చూ, గామిములు.

గాంధారదేశస్త్రీ. అం దేశస్త్రీలలో నొకఁడె: చూ, స్త్రీ (చూ, దేశస్త్రీలు)

గాంధారపంచమ. అం 1 గాంధర్వవేదము నందలిరాగాధ్యాయములోని అంశములుగిరి, అందుగలబాతులు 11లోనిదియొకటి చూ, అంశములు, 2. టుక్కజభాషలు ఇరువదియొకటింటిలో నొకటి: చూ, టుక్కజభాషలు (చూ, భావ. 1.)

గాంధారపంచమజభాష అం. గాంధారియను భాష చూ, గాంధారి. 5.

గాంధారము. సం. వి. అ. పుం. 1. గాంధారమనుస్వరము, రణధ్వని (అని కొందఱు): చూ, స్వరము. 2, 2 సింహారము చూ, వహ్నిశిఖము 1, 3 బాలెంతబోలు చూ, బోధము, అం 4 దేశములు ఏఁబది యాఠింటిలో నొకటి: చూ, దేశము, 5. సంగీతస్వరములు ఏడింటిలో నొకటి. (గాంధారము-గ) చూ, స్వరము 2, చూ, సంగీతస్వరములు (చూ, సప్తస్వరములు చూ, ఉపవిద్యలు.)

గాంధారరాజము. సం వి అ పుం. నల్లపిమ్మక: చూ, పిమ్మక.

గాంధారవీధిక అం భిన్నవడ్డకజభాషలు 17 లో నొకటి చూ, భిన్నవడ్డకజభాషలు. (చూ, భావ. 1.)

గాంధారి. సం వి ఈ స్త్రీ 1. =గంహాయి*: చూ, జేడగాఁజీ (గాంధారింపు), 2 ద్విత రాష్ట్రనిభార్య ఈ, భార్య (గుర్యోధనాదుల తల్లి), అం 3. సౌవీరజభాషలు నాలుగింటిలో నొకటి చూ, సౌవీరజభాషలు (చూ, భావ. 1.), 4 గాంధర్వవేదములోని రాగాధ్యాయము నందలిఅంశములుగిరి అందుగల శుద్ధబాతులు 7 లో నిదియొకటి చూ, అంశములు, 5 చూ, గాంధారపంచమజభాష, 6. భిన్నవడ్డకజభాషలు 17 లో నొకటి చూ, భిన్నవడ్డకజభాషలు. (చూ, భావ. 1.)

గాంధారీయుఁడు. సం. వి. అ. పుం. దురోశ్ఠి
ధనుఁడు చూ, సుమోధనుఁడు.

గాంధారోదీచ్యత. అం. గాంధర్వ వేదమునందలి
రాగాధ్యాయములలోని అంశములు 68, అందు
గలజాతులు 11 లో నిదియొకటి చూ, అంశ
ములు.

గాంధీకుఁడు. సం. వి. అ. పుం. 1 లేఖకుఁడు
చూ, పంజీకరుఁడు, 2. కుగంధపస్త్రపులను
విక్రియించువాఁడు చూ, విక్రియింపఁడు.
గాంధీరి. అం భాషాంగములు పదునొకటిం
టిలో నొకటి చూ, భాషాంగములు. (చూ,
భాష. 1.)

గాంధీర్యము. సం. వి అ స 1. గంధీరభావము,
2 భూమినేత్రాద్రి వికారములచేత కొంచెము
తేలియడగిన మనోవికారవిశేషము చూ,
హావము; అం 8. గుణములు ఇరువదిమూఁ
డింటిలో నొకటి చూ, గుణములు.

గాండీర. దే వి = గాంధారి * చూ, జీడగాండీ
గాండి వై వి. 1 తొలిదికాని, త్రవ్వకాని
నిడువుగా నేర్పఱచిన పల్లము. "గాండిపలక"
మొ చూ, రంధ్రము 1, 2 పనులు నీరు
త్రాగుటకు గాండియేర్పడ తాతితోఁగట్టిన
తొట్టి చూ, నివాసము, 8 పనులఁగట్టు
చోటఁ గనవువేయుటకుఁ బలకలు లోనగు
వానితో గాండిగా నేర్పఱచిన స్థానము. చూ,
తొట్టి. 8, వా 4 పగులు, బీటిక చూ,
స్ఫోటము, 5. (గుండిగలతోవండుట కను
వుగా త్రవ్విన) నిడుపాటి పొయ్యి: చూ,
పొయ్యి.

గాండిగుడుగు. దే స కిరి (గాండి + కడుగు)
సంచయనముచేయు

గాండిపొయ్యి దే. వి* చూ, గాండి. 5.

గాండు దే వి. 1. కామమదము చూ, మదము 1,
2 గుదము చూ, ముడ్డి, పా 8. వ్యాకర

ణంబున — చూ 16 నీచత్వంబునఁ బుంలింగం
బున, నేకవచనంబునఁ గొన్ని సంజ్ఞావాచకం
బులకు 'గాండు' చేరువోఁ బ్రాతిపదిక మి కా
రాంతమగు. ఉదా — రాను నీచార్థంబునఁ
బుంలింగంబున నేకవచనంబునఁ రామిగాండు*,
ఇట్లు నుట్టిగాండు-పాపిగాండు మొ కాండు
అనునది యిట్లయ్యెననియెఱుంగునది, దే. స. క్రి
4 నాటులోనగువాని గ్రుచ్చు చూ, నాటు
నాటు

గాగర దే. వి రూ-గాగరా. (స్త్రీలుకట్టుకొను)
పావడ చూ, వస్త్రము

గాగరా దే వి — వై —

గాకై వై. వి. = గంజ. రూ-గాదె చూ, పంట
పాల.

గాజింగి. వా వి చూ, గులాబి*

గాజోపరుఁజే. ద్వ వి. ఖడ్గముపైసంగ్రాహ్య
తలము, అం, భా, ద్వి. త్. 215 రూ-పరుజే
గాజు. వై. వి = కాచ 1 ఒకరకము మన్ను
చూ భూమి 1, 2 గాజుప్పు చూ, లవ
ణము. 1, బ. 8 గాజుమట్టితోఁజేసిన కల
యము, హస్తభూషా విశేషము చూ, భూష
ణము 2

గాజుకన్నెరలు దే. వి బ. ఒకరకము వడ్డు.
చూ, ధాన్యము.

గాజుకాయ వా వి గాజుబుడ్డి చూ, సీసా.
గాజుగిన్నె వా వి కాచపాత్రము చూ,
పాత్రము. 6.

గాజుపూస దే వి. = కాచము చూ, పూస
గాజుప్పు ద్వ వి (గాజు + ఉప్పు) కాచలవ
ణము చూ, లవణము. 1

గాజుమన్ను ద్వ. వి కాచమృత్తిక చూ,
భూమి 1

గాశిలగాండు దే. వి ఒకరకము కోడి చూ,
పుంజి

గాజులవాండు. ద్వ. వి. బ గాజుల మొడు
బలితలు: చూ, బలితె
గాజువాణు. ద్వ. ఆ కి (గాజు + పాణు)
కాంతిహీనమును, చరిత్య 5, ఆ. 89 చూ,
వెర్వెలఁ బాణు

గాటము వై.విణ. అధికము కళా 1, ఆ. 124
చూ, హెచ్చు. 1; 2. అతిశయము. ఆం భా
ప్ర. 66 చూ, హెచ్చు 2, 8. = గాఢ. కారి
శ్యము చూ, బెడిదము. 4. = గాఢ. దట్టము
చూ, సాంద్రము. 2

గాటు. వై. వి = కటు. కారము "పొగాకు
గాటుగా నున్నది" చూ, కారము (1)
గాడబము. సం. వి ఆ. పుం. మబ్బు: చూ,
మేఘము. 1

గాడి. దే వి రూ-గాడి కొలారుబండి చూ,
కకటము 1

గాడిద వై వి 1 = గర్భ రూ-గాడిదె-గాడ్డ
చూ, రాసభము, వా వి 2 తప్పు చేసిన
వానిని తిట్టెడి తిట్ట రూ-గాడిదె.

గాడిదకాళ్లవాడు ద్వ. వి ముట్టుమోకాళ్ల
వాడు చూ, సంజ్ఞాపు.

గాడిదగడవర. ద్వ. వి వృషగంధిక* చూ,
శ్వసనము. 2. (Xర్చసా)వము కలిగించును).

గాడిదగత్తము. వా వి. గాడిదలద్ది చూ, గుట్టపు
యెరువు.

గాడిదగుడ్డు. వా వి 1 నిస్సారమును నూచిం
చు మాటయంచును, తిరస్కారమునందును,
అతిశయోక్తియంచును, అనాంభావమునందును,
వక్రగతిని బోవువారియెడలను మొదలగు
వాని యందుపయోగింపఁబడు ఊతపదము,

2 గాడిద కనుగుడ్డు

గాడిదపులి ద్వ. వి. కొరగానిగండు చూ,
దుమ్ములగొండి.

గాడిదె: చూ, రూ-గాడిద.

గాడి దే వి: చూ, రూ-గాడి

గాడుపు దే. వి రూ-గాడు: చూ, వాయుపు.
గాడుపుకొడును దే. వి 1 హనుమంతుండు
చూ, వానరము. 2. గాలిచోలి చూ,
భీముండు

గాడుపుమేపరి దే. వి పవనాశనము చూ,
సర్పము.

గాడుపుసంగడిండు. దే. వి వాయుసఖుండు
చూ, నిష్ఠ

గాడ్చు. దే వి చూ, రూ-గాడుపు.

గాడ్చుటరదశ్రుదొర. దే. వి చూ, మన్మథుండు.
సాంబ. దేవ. 8

గాఢము. సం. క్రి. విణ. ఆ. స. = గాటము. 1. అతి
శయము చూ, హెచ్చు. 2, విణ. 2. అధి
కము చూ, హెచ్చు 1.

గాఢముష్టి. సం. వి ఇ. పుం. 1. ఖడ్గము చూ,
రిష్టి. 2. 2 గండ్రిగాడ్డలి: చూ, ముద్గరము,
3 పిసినిగొట్టు చూ, లోభి

గాఢావటి. సం. వి ఈ శ్రీ. (శ్రీ)పురమృలు
విసోదమునిమిత్రమై యాడెడు చతురంగము
మొదలగునవి) ఆట చూ, విలాసము. 1.

గాణ వై వి 1. = గాయన. రూ-గాణుండు.
పాటకాడు కళా 2, ఆ 79 చూ,
సీకారి. 2. = గాయని రూ-గాణి- గాణి.
స్వా 5, ఆ 71 చూ, పాటకత్తె
చూ, శ్రీ

గాణాపత్యము. అం. (గాణపత్యము) మతములు
అతింటిలో నొకటి చూ, మతములు.

గాణి వై. వి = గాయని. చూ, గాణ. 2.

గాణిక్కము సం. వి. ఆ. స. బోగముచేసల
గుంపు చూ, వేళ్ళ.

గాణి. వై వి. = చూ, రూ-గాణి. 2 వసు 2,
ఆ. 11.

గాణుండు వై వి. = గాయన చూ, సీకారి

గాణేయము సం. విణ గణనీయము

గాత సం వి. ఋ. పుం. 1. పాటపాడు
వాడు చూ, సీకారి, వై వి (1)=ఘాత
ము. దెబ్బ చూ, మొత్తు 1

గాతము. వై వి ఘాత పల్లము, గుహ (అని
కొందఱు) చూ, రంధ్రము 1

గాతవము సం. వి. అ. న గంధర్వగానము
చూ, స్వరము. 2

గాతి. వై వి తిండి చూ, సాపాటు (చా)
గాతికలగు. జీ అ క్రి) గూ, వేలంపడు

గాతువు సం. వి ఉ పుం 1. హగకోయిల
చూ, పికము, 2 తుమ్మెద చూ, భ్రమ
రము, 3 దిట్టమైనపాటకాడు (విణ పాట
కాడు) చూ, సీకారి, 4. చయనముచేసిన
వాడు అగ్నిచిత్తు (ఇదివిచార్యము), అహి
తాగ్ని, 5. సాద మా, శ్రృణానము (అగ్ని
చిత్తు అను పదమునకీయర్థము కలదని కొం
దఱు), ఉ. శ్రీ. 6. భూమిలో ఉండు
ముట చూ, సునితము, విణ 7 కోపి
చూ, రోషణుడు

గాత్రభంగ సం. వి. ఆ శ్రీ దూలగొండి*
చూ, కూకలింబి

గాత్రహర్షవి. సం వి ఈ. శ్రీ దేహము
కుడుచుకొను బట్ట చూ, వస్త్రము

గాత్రము సం వి ఆ న 1 దేహము చూ,
శరీరము, 2 అవయవము చూ, విశేషము 3,
3. ఏనుగుయొక్క ముందటిపిక్క లోనగు
వోటు (ఈ యర్థము నందిది ఆకారంత
శ్రీలింగము) చూ, హస్తీ (వెనుకటికాళ్లు
మొదలుగాగల భాగము అవరము), 4 కం
రము: చూ, మెడ, జీ. విణ. (1) లావు
చూ, స్థూలము

గాత్రవృక్షము. సం. వి. అ పుం. తడ*: చూ,
మహాబల.

గాత్రసంకోచి. సం. వి. న. పుం. 1. పిల్లి
చూ, మూర్ఖులము; 2. తొండ. చూ, సర
టము.

గాత్రసంస్థవము. సం వి. అ. పుం. స్థవపక్షి
చూ, మహాపక్షము

గాత్రానులేపని. సం వి. ఈ. శ్రీ. శుగంధ
ద్రవ్యములు కూర్చి చేసిన గంధపులిశ్ల చూ,
వర్తి 8

గాధ సం వి. ఆ. శ్రీ. 1. చరిత్రము చూ,
సమాచారము 2, 2. పద్యము, శ్లోకము
చూ, వృత్తము. 1, 3 పాట చూ, స్వర
ము 2, 4. చేక్క-బుజుపెట్టిన భావ,
పాక్రికృతభావ (అని కొందఱు). చూ,
భావ. 1, 5 ముందుగాకెప్పటి వాగ్విశే
షము చూ, సమాచారము. 2, 6 పూర్వ
కల చరిత్రము చూ, సమాచారము. 2;
7 ఊహ చూ, యోచన, 8. వాయులక్ష్మి
చూ, వాయువు.

గాధకుడు సం. వి ఆ పుం. విణ (అని కొం
దఱు). పాటకాడు చూ, సీకారి

గాధము సం వి ఆ పుం. 1. వోటు చూ,
సానము. 1, 2. ఇచ్చ చూ, వాంఛ

గాద జీ వి చెమటకాయలతఱుచు

గాదము. దే. వి 1. వైరులూనికసవు చూ,
తృణము. 1, 2 ఆకు చూ, పల్లము. 1;
3. కడుము. ఆం, భా ద్వి. 180 చూ, బొప్పి.

గాదిలి దే వి 1. పేరీయము చూ, స్నేహ
ము 1, 2. చుట్టము చూ, బంధువు

గాద వై వి =గంజ చూ, గాజి.

గాధము సం వి. అ పుం 1. మిట్ట చూ,
ఘాని. 1, 2 కోరిక: చూ, వాంఛ, విణ
3 కొట్టదగినది: చూ, పోహతము 1

గాధిజాడు. సం. వి. అ. పుం విశ్వామిత్ర
బుష్టి చూ, మని 1.

గాధిని. సం. వి. ఈ. శ్రీ. గంగానది: చూ, నది
గాధిపురము. సం. వి. అ. న క వ్యాఖ్యదేశము
చూ, దేశము
గాధిభివు సం. వి ఊ పుం: చూ, గాధిజుండు.
గాధేయుండు సం వి అ పుం. —వై.—
గాధేరము. సం వి. అ పుం: చూ, గాధేరము
గానము. సం. వి. అ. న పాట. (పాడబడు
నది): చూ, స్వరము 2, అం 2 భాగములు
ఎనిమిదంటిలో నొకటి: చూ, భాగములు.
గానకాస్త్రపండితుండు పా. గాయకదోషములు
లేక ఆటమార్గములకు (ఘనము-రాగాలా
పము-మధ్యమకాలము-పంద్రాయెత్తు-పల్లవి-
పదకీర్తన, వర్ణములు, స్వరజితులు. రాగ
మాలికలు) వినికీ జేయఁదగినవాఁడు: చూ, సీకారి.
గానింగ. జే వి రూ- గానుంగ- గానుంగు-
గాన్లు: చూ, పరంజము 1
గానిని. సం. వి. ఈ శ్రీ. వచః: చూ, వివ.
గానుంగ. జే. వి చూ, రూ-గానింగ.
గానుంగపిండి ద్వ. వి చూ, తెలికపిండి. (ఎరు
వులకిది ప్రశస్తము) రూ- గానుంగుపిండి-
గాన్లుపిండి
గానుంగాట ద్వ. వి చూ, ఆట. 6
గానుంగు. జే వి చూ, రూ-గానింగ.
గానుంగుపిండి. ద్వ. వి చూ, రూ-గానుంగ
పిండి.
గాన్లుపిండి. ద్వ. వి —వై—
గాబ. జే వి రూ-గాబము ఒకరకము గడ్డి
“ఇక్కడ గాబ నిండ పెరిగియున్నది.” చూ,
తృణము. 1.
గాబము జే వి —వై.—
గాబరా. వా. వి కలవరము “వెద్దపులిని
చూడఁగానే గాబూ యెఱిగి.”

గాబు జే.వి. కొప్పెర ఆం, భా ద్వి 2 245
చూ, పాత్రము 6.
గామ. జే. వి. ఒకరకము చీమ: చూ, పిపీలిక.
గామము. వై. వి. = గామము. చూ, దేశము.
గామిడి. వై విణ = గామణి. మేలుబంతి చూ,
శ్రేష్ఠుండు
గాము వై. వి = గ్రామము 1 (సూర్యుని)
గ్రామము (చూ, గ్రామము) చూ, రాహు
పు. 2, 2 పికాచము: చూ, భూతము
గాములఁజేడు. ద్వ. వి. చూ, సూర్యుండు.
గాయకము. జే. వి 1 అనరు. సా. 2, అ. 66:
చూ, మర్కము 1, విణ 2 గూఢము సా
8, అ 204 చూ, రమాస్యము 1, వా.
3 హెచ్చుపెల గలది చూ, ప్రియము 4
గాయకుండు సం వి అ. పుం, విణ. (ఆని కొం
దలు) 1. పాటపాడువాఁడు చూ, పీకారి,
వై విణ. (!) = గామిక: గ్రామణకక్షిగల
వాఁడు చూ, గ్రామిక
గాయకులు. అం సభాంగము లేడు గురిలోనొకరు
(చూ, సభాంగములు, సభాసప్తాంగములు)
చూ, అంగము. 9
గాయత్రీ సం. వి. ఈ శ్రీ 1 మడతూరి
మంత్రము (“గాయంత్రోత్రాయతేయస్మాద్గా
యత్రీతేనకధ్యతే.” గానముచేయువాని అన,
గామననముచేయువాని రక్షించునది గాయత్రీ:
గాయత్రీయనబడును) ఈమంత్రము ద్విజుల
కుపనయన కాలమందు గురువులచే నుపదేశిం
పబడుటచే దీనికి గురుమంత్రమనియు, బృ
హస్పతిపదేశమనియుఁ జేర్చుగలవు గాయత్రీ
మంత్రము వేదవ్రతముందును గలదు. (ఓరివ
భూర్భువఃస్వః: | తత్స | వితుర్వరే కిణ్వా
భర్గోదేవశ్రధీమహి | ధియోయోనః ప్రచోః

యాత్ ॥ శుక్లయజుర్వేదః ఆ 40 మం 35, ఆ 8 మం 35, ఆ 22 మం 9, ఆ 30 మం 2; కృష్ణయజుర్వేదః కాండ 1. పృశ్న 5 అనువాకం 6 పదము 4 పసన 24, కాం 4. పృ 1. అ 11 ప 1 ప 43, ఋగ్వేదః మం 3. అను 5. నూ 62. మం 11; సామ వేదః ఉ. పృ 6. అ 3 మం 10)

♦దక్షిణదేశముందు 'సువ' అని వ్యవహరింతురు. † "తృప్త" అని కొన్ని మైసూరు వేదప్రతు లయందు గలదు "పుథమౌష్ఠపరేద్వితియః" పాణిని, పృథమత (తృ మ) ఊష్ఠము (స) పరమైసపుడు ద్వితీయము ("థ") అగునని కొందఱి మతము

§ దక్షిణదేశత్ర సాంప్రదాయాను సారముగ "రే", "యా" లపై ద్విర్వస్వరితున్నది

1 2 3 1ర 1ర 3

ఓ 3 ఓ త త్స వి తు ర్వ రేణ్యం

1 2 3 1 2

థ ర్థో జే వ స్వ ధీ మ హి ।

2 3 1 2 3 1 2

ధి యో యో సః పృ వో ద యా త్ ॥

సామవేదః

ఇందు ఓ 3 ఓ అనునది ప్రణవము. పృతి వేదమంత్రమునకును ముందును చివరను దీని నుచ్చరింపవలెనని ఋషులమతము "భూర్భువస్వః" (భూః-భవః-స్వః) అను నీమూడును మహావ్యాహృతులు చతుర్వింశత్యక్ష రాత్మకంబగు "తత్సవితుర్వితేణ్యం, ధర్మో జేవస్వధీమహి, ధియోయోసః పృవోదయాత్." అనునది యుఖ్యమైన గాయత్రీమంత్రము. గాయత్రీమంత్రము ఎనిమిదేసి అక్షరములతోఁ గూడుకొనిన మూడుపాదములకలది ఇందు మొదటిపాదమునం దేడక్షరములు మాత్రమే యున్నవి అందులకుగాను "వరేణ్యం" అను పద

మును సామ వేదమునందువలె "వరేణీయం" అని విడదీసి గాని "ఓం" కారమును కలిపి గాని యెనిమిది అక్షరములుగ రెక్కించుచు వ్నాదు. ("ఇయాదిభృరణః" అని వింగళఘంధమునందున్నది) "న గాయత్ర్యాః పరమంత్ర" మృని నెద్దలు నుడివినట్లు స్వరమంత్రములయందును గాయత్రీమంత్రమగ్రస్థానమలంకరించుచున్నది గాయత్రీమంత్రమునకు ఋషి విశ్వామిత్రుఁడు అనఁగా మంత్రాద్యర్థ. ఈమంత్రమును మంత్రార్థమును దెలిసికొని విస్తరించి పృచారము చేసినవాఁడు "సవితా" జేవత అనఁగా పృతి పాద్యవిషయము సృష్టికర్తయగు పరమేశ్వరుఁడు. ("నిచ్చద్" గాయత్రీ) ఛందస్సు. స్వరము "వడ్డమము." గాయత్రీమంత్రము శుక్లయజుర్వేదమున నాలుగు సార్లును, కృష్ణయజుర్వేదమున రెండుసార్లును, ఋగ్వేదమున నొకసారియు, సామవేదమున నొకసారియు వచ్చినది కాని శుక్లయజుర్వేదమున 88, 8 లో వ్యాహృతియుతముగ నున్నది. అక్కడ మాత్రము స్వరము "మధ్యమము." తక్కిన చోట్ల స్వరము "వడ్డమము" చూ, మంత్రము 1 (చూ, గాయత్రీమంత్రార్థవివరణ మను గ్రంథము), 2. రూ-గాయత్రీము గాయత్రీఛందము. ఛందస్సులు ఇరువదియా తింటిలో నొకటి చూ, ఛందస్సులు. (ఇది ఆఅక్షరముల పాదముగలది కడమఛందస్సులు అమీఁద నొక్కయక్షరము అధికముగాగల పాదముగలవి ఇది తనను జేరిపినవానిని రక్షించునది గాయంతులనఁగా వైద్యులు, వారిని రక్షించునది, ఈ శ్రీ. వ. పుం. 3. చేండః చూ, వెలిచేంద్ర (చూ, విటదిరము.)

గాయత్రీబ్రహ్మచారి. సం. వి న్ పుం బ్రహ్మచారి విశేషము. చూ, కలుపు

గాయని. సం. వి. ఈ. శ్రీ = గాడి. (పాట పాడునది) చూ, పాటకతై: (చూ, శ్రీ) గాయపడు. సం వి. అ. పుం, విణ (అని కొం దలు) 1. = గాణ: చూ, సీకారి, 2 జల్పా కుడు: చూ, ఎత్త. 1.

గాయమానములు. అం. బ చూ, రూ-కాయ మానములు. అం భా. ద్వి. త్. 205 గాయము. జే వి. త్. తి చూ, నలుకు.

గార జే. వి. 1. ఇసుకజేర్చి దంచినసున్నము చూ, లేపనము, 2. మణిదోవ విశేషము చూ, రత్నము. 1, 2. ఇంగుడి* చూ, హింగుడి గారకాడు జే వి. సున్నమునుపూయువాడు చూ, తాపీవాడు

గారడము వై. వి 1 = గారుడ: వివ. మంత్రిము. చూ, మంత్రిము. 1, 2. మాయ. అచ్చ యు, కాం. 827* చూ, మాయము 1, 2. మోసము చూ, వంచన.

గారడి. వై. వి (గారడము + ఇ) 1 = గారు డ: రూ-గారడిడు- గారడివాడు. పాముల వాడు అం. భా ప్రి. వా 148 చూ, వ్యాళగ్రాహి, 2. = గారుడ: మాయచూ, మాయము. 1. (రూ-గారడి)

గారడివాడు. ద్వ. వి. 1. పాములవాడు చూ, వ్యాళగ్రాహి, 2. వింద్రాబాలికుడు అం, భా. ద్వి 287 చూ, పాలిలివరకుడు.

గారడి వై వి. = : చూ, రూ-గారడి గారడిడు. వై వి (గారడము + ఈడు) —వై.—

గారపండు. జే వి. చూ, ఇంగుడము గారపూత జే. వి: చూ, ఓరు గారబము. వై. వి. = గారవము: చూ, స్నేహ ము. 1. (మరియడ అని కొందలు.)

గారము. వై. వి. = గారవము. —వై—, జే = గారవము. అచ్చ బాల, కాం 178.

చూ, మర్బాద, వా. వి. 8 అజ్ఞానతిక్రమం చునట్లులవాటుపడుట “మాపిల్లులు గారము చేత బడికి వెళ్లరు.” (రూ- గారాబము- గారాబు- గారాము- గారవము.)

గారవము —వై—

గారవించు వై స క్రి 1 గారవపడుచు చూ, సన్మానించు, 2 ఆదరించు చూ, సంబా లించు

గారవింపు చూ, గారము

గారవిలు వై. అ క్రి గారవపడు చూ, రూ- గారవిల్లు

గారవిల్లు వై అ క్రి. రూ—వై.— (విజ. 2, అ 39)

గారాబము చూ, రూ-గారము

గారాబు —వై.—

గారాము —వై—

గారిత్తము సం. వి అ న ఓడనము చూ, సాదము (1)

గారిము. వై వి = ఘారిక రూ- గారె, వడ చూ, భక్త్యము.

గారు జే అప పూజ్యత్వమును దెలుపునది. “అయ్యగారు-అమ్మగారు” మొ

గారుడచిత్తు సం. వి త్ పుం గారుడచయన మను యజ్ఞమునుచేయువాడు.

గారుడము సం వి అ పుం. 1. = కిరీటి గరుడ పచ్చి చూ, రత్నము 1, 2. = గారుడము. వివ. మంత్రము, (విషమునుబోగొట్టు మంత్రి తాత్రము) చూ, మంత్రము. 1, 2 నూ ర్యనిగమనము, 4. బంగారు చూ, లోహ ము 1, విణ 5 గరుడునిది, అం 6. గరుడ పురాణము పురాణములు పదునెనిమిదిం టిలో నొకటి చూ, పురాణములు (ఇది 12000 శ్లో గలది), 7 వ్యాసకరణ బంధములు ఇరువదొకటి. అందు గీతములు పది. భావ

దూషితములు పనునొకండు. గారుడము భావదూషితములలో నొకటి (చూ, వ్యాసకరణబంధములు) చూ, భావదూషితములు, 8 ఏకవింశతిస్థానకములలో నొకటి. చూ, ఏకవింశతిస్థానకములు

గారుడి సం వి ఈ స్త్రీ. చూ, వత్సావనః గారుడికుడు. సం. వి ఆ పుం 1 పాముల వాండు చూ, వ్యాధగ్రాహి, 2 వివ. వైద్యుడు* చూ, వైద్యుడు.

గారుత్పత్తిపత్తిక. సం వి ఆ. స్త్రీ పచ్చాకుః* చూ, హరితపత్తిక

గారుత్పత్తము సం వి ఆ న పచ్చే, మరకతము చూ, రత్నము 1

గారుపు. ఆం దూతీచతుష్టయములోని మొదటి దానియందలి అతింటిలో నొకటి చూ, దూతీచతుష్టయము

* రె. వై. వి.=ఘరి చూ, రూ-గారియ

గార్గి సం వి ఈ. స్త్రీ రూ-గార్గిము. గర్గ గోల్పిమందుఁబుట్టిన యాఁడుది చూ, స్త్రీ. గార్గేయన గోత్రము పా గోత్రములలో నొకటి చూ, గోత్రములు (చూ, పృవర)

గార్గేష్ట సం వి ఆ స్త్రీ బండిగురివెండ * చూ, క్షేత్రపాశి

గార్గ్యుడు సం. వి ఆ. పుం 1 గర్గగోత్ర మందుఁ బుట్టినవాడు, 2. గార్గేయమహర్షి చూ, ముని 1

గార్దభము. సం వి ఆ పుం 1.=గాడిద చూ, రాసభము, ఆం 2 వ్యాసకరణబంధములు ఇరువదొకటి అందు ఆదూషితములు పది భావదూషితములు పనునొకండు గార్దభము భావదూషితములలో నొకటి (చూ, వ్యాసకరణబంధములు) చూ భావదూషితములు

గార్దభశస్త్ర. ఆం ద్వారశశస్త్రములలో నొకటి చూ, ద్వారశశస్త్రము.

గార్గము. సం. వి ఆ. న ఇచ్ఛః చూ. వాంఛ. గార్గిణము సం వి ఆ న మౌలాండ్రయొక్క గుంపు, గార్గిణ్యము చూ, భూగ్రణ. గార్గిణ్యము సం వి ఆ న —తై.—

గార్హపత్యము సం వి. ఆ. పుం 1 ఒక శాస్త్ర తాగ్ని, యజ్ఞమునందు వేదికకుఁ బడమట గుండ్రని గుండముననుండు అగ్ని చూ, వచ్చి 1, ఆం. 2. అగ్నులు అయిదింటిలో నొకటి చూ, అగ్నులు, 8 అగ్నులు మూడింటిలో నొకటి చూ, అగ్నులు

గార్హస్థ్యము సం వి. ఆ. న. 1. గృహస్థధర్మము ఆశ్రమములు నాలుగింటిలో నొకటి చూ, ఆశ్రమము 2, 2. తాంబూలము చూ, వీడి యము

గాలకాండు దే.వి. (గాలము + కాండు) శేవలను పట్టవాండు చూ, వలశేండు

గాలవరాలు. దే.వి. పౌర్ణిమా చూ, స్త్రీ.

గాలనము. సం వి ఆ న తిట్టుట చూ, కాపము. 1. గాలము దే వి రూ-గాలము చూ. మత్స్య బంధనము(దీని భేదములు, ఉంట గాలము-గోరు గాలము అని. ఇదియే గోరుగాలము) చూ, వల 1

గాలము సం వి ఆ పుం 1. కెల్లలొద్దుగు* చూ, లొద్దుగు, 2 మంగ* చూ శ్వసనము 2

గాలపుఁగు సం వి ఆ పుం 1 గాలవముని చూ, ముని 1, 2 మహాతలముని క్రింది యాజులొకముననుండుముషి చూ, ముని. 1. గాలము దే వి చూ, రూ-గాలము పొండు 2, ఆ 187.

గాలి సం వి ఇ పుం 1 తిట్టు చూ, కాపము 1, దే వి (1) గాలి చూ, వాయువు (రూ - గాడుపు - గాడ్పు), (2) దయ్యము చూ, భూతము “దీనికి గాలి సోఁకెనది”, (8) మృగములదేహవాసన. స్వా. 4. ఆ 42

చూ, వాసన. పా. (4) ఒక భాగము అష్టజని
యు, నాలుగుభాగములు నత్త్రజనియు శుద్ధ
మిశ్రమును బొందుటచే నేర్పడినది మనవా
తావరణము.

గాలించు దే స క్రి 1 బియ్యములో నగు
వానిని నీళ్లలోపోసి జాబ్బలేక శోధించు చూ,
శోధించు 1, 2 బియ్యములోనగువానిని
చేటలోబోసి ప్రక్కవాటుగా నిటునటు
తిప్పు చూ, కోడు, 3 అన్నేసించు చూ,
వెడకు

గాలింపు దే వి చూ, శోధనము
గాలివంటు దే, వి పశువులకు గొరిజీలయందు
పుండుపడెడు రోగము చూ, పశురోగము,
గాలి - డు దే వి గాడిద చూ, రాసభము
గాలిగుడి ద్వ వి పరిశేషము చూ, పఱదగుడి
గాలిగొను దే ఆ క్రి (గాలి + కొను) చూ,
గాలిపాలు

గాలిగుడ్డు దే విణ. పేద (అప్ప) చూ బీద
వాడు

గాలికూలి దే ౧ 1 అగ్ని చూ, వహ్ని 1
2 చూ భీముడు, 3 వామమంతుడు చూ,
వానరము

గాలితండ్రి. దే వి ఆకాశము చూ, విన్ను.

గాలితేరమ్మన్నేడు దే వి చూ, మన్న
భుండు ఆం, భా ప్రి 46

గాలిండి. దే వి (గాలి + తిండి) పానాశ
నము అచ్చ యు, కాం రి చూ, సర్పము
గాలిసెచ్చెలి. దే వి అగ్ని వాయుసఖుండు చూ,
వహ్ని 1

గాలిపంట దే. వి నిర్జయములేని పంట చూ,
సస్యము

గాలిపటము ద్వ వి చూ, బాలక్రీడ

గాలిపడగ. ద్వ వి — పై —

గాలిపాణం. దే ఆ. క్రి: చూ, గాలిగొను.

గాలిమాట దే. వి. జనశ్రుతి చూ, శబ్దము.

గాలిమేతరి. దే వి చూ, గాలిదిండి.

గాలిమేపరి దే వి. — పై —

గాలియిల్లు దే. వి. గాలికియెగిరిపోవునట్లు కట్టిన
యిల్లు చూ, సదనము 1

గాలిలేని దీప కలికచందము. లో గాలిలేమిచే
నిటునటు కదలని దివ్యే రీతి. “ఆ. గాలి
లేనిదీపకలికచందంబున నిశ్చలాత్మ యెన్న
నిర్వికారంబున, నుండెనేని.” వేమన. 1274.

గాలివాన దే వి 1 ఝంఝు, గాలికోడి
వాన చూ, వాన. 1, 2. ఝంఝు, వానగాలి.
చూ, వాయువు

గాలివేత దే వి 1 గాలి కొట్టుట, 2 ఒక
రకము జ్వరము చూ, రోగము 1

గాలిసూడు. దే వి. మబ్బు ఆం, పదా సుర.
148. చూ, మేఘము 1

గాలాఘ్యము సం వి ఆ న పద్మబీజము. చూ,
పద్మము 1

గాన దే వి ఒకానొకప్రక్క చూ, పక్షి
గానంబే వా వి కొల్లాయగుడ్డ చూ, వత్త్రము.
గావు దే వి పాలి చూ, బలి

గావుకోడి ద్వ వి ఒకానొక మూలికా చూ,
వృక్షము

గావుపట్టు దే వి 1 గట్టిపట్టు, స క్రి 2 చేంపు.
సా 1. ఆ 92 చూ, సంహరించు.

3 వాశముచేయు చూ, సరిపెట్టు
గానటబీసటు దే వి సలక్షణముగా చేడువు.

లక్ష్మీ 1, ఆ 9. చూ, విద్య
గాసము పై వి = గాసము చూ, సాపాటు

గాసి దే వి 1 అలపట చూ, శ్రమము. 1,
విణ 2. గాసిగొందినది చూ, అంజేలి గుం
జేలి. 1

గాసింబడు. ద్వ. ఆ. క్రి. (గాసిక + పడు).
చూ, భాషపడు.

గాసింబెట్టు దే. స. క్రి. (గాసిం + పెట్టు)

చూ, బాధించు

గాసిచేయు ద్వ స క్రి చూ, సరిపెట్టు
గాసియగు దే ఆ. క్రి. (గాసి + అగు) నాక
మగు చూ, పాకారు

గాసిలు దే ఆ క్రి రూ-గాసిల్లు 1 చూ,
బాధపడు, 2 కృపపడు చూ, వేసరు 2,
8 చూ, రోషించు (ప్రేరణపందు రూపము
గాసించు.)

గాసిల్లు. దే ఆ క్రి —వై—

గాహనము సం వి ఆ స చూ, స్నానము
గాహము సం వి ఆ పుం 1. —వై.— 2
ప్రాకృతశ్లోకము

గాహితము సం విణ మునిగినది చూ, విగా
హితము

గాళకుడు దే విణ. 1 ధీరుడు విజ 1, ఆ.
76 చూ, దిట్టడు, 2 చూ, పౌరుడు.
గాళ్లవాడు దే విణ చూ, రూ-గాండ్లవాడు.

గి

గి. దే ఆప నిందయందు ప్రాప్తాదియైన ఆమెడిత
శబ్దముయొక్క యాద్యక్షరమునకు వచ్చెడి
యాదేశము (చంద్రుడు గింద్రుడు, చిలుక
గిలుక, వరుములు గిరుములు మొ)

గింగురు దే. వి. వింటినారినండి బాణము పెడ
లుతుయందును, చెవులు గల్గుపడుతుయందును
నగు భ్వన్యమకరణము చూ, హూహూ.

గిండి దే వి. రూ-గిడెరు- గిహరు- గురుహు- బ
గుణములు చూ, విత్తము

గింహకొను దే ఆ. క్రి. బిడ్డలు వెలికిలించుడు
కొని యేడ్చునప్పుడు కాల్గు విదలించు చూ,
విదిలించు.

గింటన. దే. వి. రూ-గింటన-సింటన. గిరిపర్ణి*
చూ, విష్ణుకాంత.

గింటన. దే వి —వై—

గింటము దే వి జింటునేతబట్టు. కళా. 7,
ఆ 181 చూ, వస్త్రము (రూ-గింటము-
రెంటము-రేంటము)

గిండి దే వి సన్నని మెడల చెంబు చూ,
పాత్రము 6 (బ గిండులు-గిండ్లు)

గిండిచెంబు దే వి —వై—

గిచ్చు దే స క్రి. రూ-గీచు గీటుగీచు చూ,
వచ్చి నా.

గిజగాడు దే. వి రూ-గిజగాడు పచ్చేపిట్ట
చూ, హరితము 8

గిజగాడు దే. వి —వై.—

గిజిగిజి దే వి. తన్నుకొనుటయందగు భ్వన్య
కరణము చూ, హూహూ

గిజిగిజిగొను దే ఆ క్రి (గిజిగిజి + కొను)
తత్తణపడు అచ్చ, యు, కాం. 217 చూ,
సంభ్రమించు

గిజిగిజిలాడు దే ఆ క్రి (గిజిగిజిలు + ఆడు)

—వై—

గిహరు దే. వి 1 మామిడిపండు లోనగువాని
యందుండు బేసము చూ, పేసెము, వా.
వి 2 ముసరు “గిహరువం కాయ చూ,
వృద్ధము.

గిటక దే విణ రూ-గిట్టు-గిడ్డ-గిటుక. పొట్టి.
చూ, వాచనండు

గిటగిట దే వి పండ్లుకొలుకుటయందగు
భ్వన్యమకరణము, స్వా 5, ఆ. 19: చూ,
హూహూ

గిటగిటన దే విణ. 1 అల్పము చూ, స్వల్పము,
2. కృశము చూ, బక్క, 3 అలకన. చూ,
నూత్నము 4, వి. 4 అలకన చూ,
నూత్నము. 4

గిటగిటమను. దే ఆ క్రి. (గిటగిట + అను)
వడలు, పృథ్వా. 2, ఆ. 88 చూ, వణలు 2.

గిట్ట దే వి. 1. పశులకాలిగోరు చూ, వింఖ
ము, 2 అమ్మ. అచ్చి యు, కాం 191.

చూ, బాణము 1

గిట్టమి జే వి పగ చూ, విరోధము

గిట్టించు జే అ. కిరి గిట్టబడియగు. (జే)
చావజేయు)

గిట్టింపు జే వి 1 (అమ్మకమునందలి) లాభము
రూ-కిట్టబడి-గిట్టబడి చూ, లాభము 1.
2 చాపు చూ, మగణము

గిట్టు జే. అ కిరి 1. ఆనుకూలించు చూ,
పొందుపడు, 2. చేచ్చు చూ, మరణించు,
3 చెడు చూ, నశించు

గిట్టుబడి. జే వి (అమ్మకమందలి) లాభము.
రూ-కిట్టబడి-గిట్టింపు చూ, లాభము 1
గిడస. జే వి పాటి "గిడసవంకాయ"

చూ, పొన్నము

గిడిగి. జే వి మధ్యపు చూ, వీణ

గిడిగిట్ట. జే వి బ 1 నతి చూ, నమస్కా-
రము, 2. నతివిశేషము చూ, నమస్కారము

గిడిలిడి జే వి చూ, గిడిగి

గిడియ. జే వి పటనావిశేషము అం, భా ప్ర
నా 127 చూ, వీణ

గిడుగు జే వి (రూ- గొడుగు- గొడుపు)
కామలేనిగొడుగు చూ, వారిత్రి

గిడ్డ జే వి. పాటి చూ, వామనండు.

గిడ్డంగి జే వి 1 సరుకులుంచి ఆమ్మెడియిల్లు
(చూ, పంటసాల) చూ, సదనము. 1,
2 చెఱసాల: చూ, బంధనాలయము.

గిడ్డి వై. వి 1. ఆపు, పాటిఅపు (అని కొందఱు)
చూ, కేసుపు, 2 పాటి చూ, వామనండు.

గిడ్డు. జే. వి. ఒకరకముచేగ చూ, శ్వేతము.

గిత్త జే. వి. రూ-గిట్టు 1. ఎద్దుపట్టనికోడె చూ,
వృషభము. 1, 2. ఎద్దు: చూ, వృషభము. 1.

గిత్తత్తడి తేడు జే. వి. నందివాచానుడు చూ,
శివుడు (అం. పదా ను. 10.)

గిత్తియు. సం. వి. ఆ పుం పొనివాయుపు
చూ, వాయువు

గిద్ద జే వి. 1 పాపుసాల రూ-గిద్ద చూ,
ప్రస్థము. 2, వా వి 2 చిన్నకొడవలి చూ,
లవిత్రము.

గిద్దు జే వి చూ, రూ-గిడ్డు
గిద్ద. వా. వి చూ, రూ-గిద్ద 1.

గినియ వై వి = కిణిపా-కిణిపా నల్లగిసె * చూ,
శుకనాసము 1 (గినియనే నల్లగినియ అందుకు)
గినిమాడు. జే స కిరి (గినుము + అకు) చూ,
వంచించు.

గినుము జే. వి చూ, చంచన

గిన్నియ జే వి రూ-గిన్ని చూ, పాత్రము 6
గిన్ని. జే. వి — పై —

గిబ్బ జే. వి 1 అచ్చులెద్దు చూ, వృషభము
1, 2 ఎద్దు చూ, వృషభము 1

గిబ్బరాతు ద్వ. వి చూ, గిత్తత్తడి-తేడు
గిబ్బరాతు సమండు ద్వ వి కుజేయండు. అం, భా.
ప్ర. 51 చూ, శిరిగుండు

గిర. సం. వి ఆ శ్రీ 1. వాక్కు. చూ,
శబ్దము; 2 చూ, సరస్వతి

గిరక జే వి రూ-గిరక. నూతిరాట్నము చూ,
రాట్నము

గిరకతాడి జే. వి. ఈదాడి*1 చూ, హింతా
భము.

గిరకతాడు జే. వి — రూ వై —

గిరగిర జే. వి తిరుగుటయందగు ధ్వన్యనుకర
ణము. కళా 6, ఆ 14 చూ, మాహూ.

గిరజా వా. వి. రూ-గిరదా-గిరజా, గిర చూ,
గిగ. 4. (చూ, వెండుక. 1.)

గిరణము. సం. వి అ. న: చూ, మింగుడు

గిరదా. వా. వి. చూ, రూ-గిరజా.

గిరవు. దే వి. చూ, తాకట్టు.

గిరస దే విణ పిటికి: చూ, వెఱపరి

గిరాకి. వా. విణ: చూ, గాయకము.

గిరాటువేయు. దే. స. క్రి (తాయి) అువు
చూ, వైచు

గిరి. సం. వి ఇ స్త్రీ 1: చూ, సాపాటు, పుం

2. కొండ చూ, పర్వతము, 3. ఏనుగు

చూ, హస్తీ, 4 గుండుతాయి, కొండనుండి

పడినతాయి (అని కొండలు) చూ, రాయి,

5 గల్గము చూ, మెడ, 6 కందుకము చూ,

బంతి 8; 7 యతిసంప్రదాయ జ్ఞానార్థమైన

గుఱుతు: చూ, లక్షణము 1, 8 అచ్చనగా

యలు చూ, బావికాక్రీడ, 9 సేత్రరోగము

చూ, బిడాలము 2, విణ 10 పూజ్యము,

పూజింపదగినవాడు (అని కొండలు) చూ

పూజ్యము.

గిరిక సం. వి. ఆ స్త్రీ 1 చిట్టెలక చూ,

మూషికము, 2. జీలగ చూ, బుడ్డపిడుగు,

3 వసురాజుభార్య, కోలాహలపర్వతమునకును

శుక్తిపతినిదికిని బుట్టిన స్త్రీ చూ, స్త్రీ,

4. గౌరి చూ, పావ్పతి 1, 5 అనాధ

చూ, విధవ, 6. అడవిమల్లె* చూ, మల్లె

గిరికంట(ర)కము. సం. వి. ఆ. పుం వజ్రము

చూ, రత్నము. 1.

గిరికరము. సం. వి. ఆ. పుం వజ్రాయుధము,

నూఱుంచులవాలు చూ, బాణము 1

గిరికదంబము. సం. వి. ఆ. పుం చూ, నీపము*.

గిరికదలి సం. వి. ఈ స్త్రీ. కొండఅరటి*

చూ, రంధ. 2

గిరికము. సం. వి. ఆ. పుం: చూ, బొంగరము

గిరికర్ణి. సం. వి. ఈ స్త్రీ. దింటెన* చూ, విష్ణు

కాంత.

గిరికర్ణిక. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1 —పె. — (నల్ల

దింటెన అని కొండలు); 2 తెల్లగినియ*:

చూ, శుకనాసము 1, 8. నేల: చూ, భూ
మి. 1.

గిరికాఖ్యము సం. వి. ఆ. పుం. నీరిప్ప* చూ,
మధుకము.

గిరికోల సం. వి. ఆ స్త్రీ ఊడుగు* చూ,
మనాయమళపత్రిక.

గిరిగిటులు. దే వి. బ. అడునప్పడు వాయించెడు

కంచుతాళము, రూ-గిర్లిటులు* చూ, వీణ.

గిరిగుడము. సం. వి. ఆ. పుం. కందుకము: చూ,

బంతి 8

గిరిజ సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1. గౌరి చూ, పావ్పతి. 1;

2 చూ, మామలంగము*.

గిరిజంబీరము. సం. వి. ఆ. పుం కొండనిమ్మ*.

చూ, నిమ్మ.

గిరిజము సం. వి. ఆ. న 1. అధికము చూ,

చేగడ, 2 బంగారు లోనగునది. చిట్టెము

(అనియు) ఇగము (అనియు కొండలు):

చూ, లోహము. 1, 3 చూ, సిలాజిత్తు,

4 చూ, మధుకము*, 5 కొడిసె* చూ,

వత్సకము, విణ 6. కొండయందుబుట్టింది

గిరిజానుజ. సం. వి. ఆ. స్త్రీ, కలుగగానుగు *

చూ, వార్షికము. 1

గిరిహేమలము. సం. వి. ఆ. న: చూ, గిరిజము. 1.

గిరిజ్వరము. సం. వి. ఆ. పుం వజ్రము చూ,

రత్నము. 1

గిరిజన్వండు సం. వి. న్. పుం చూ, శివుడు.

గిరిధరుడు. సం. వి. ఆ. పుం గిట్టుతాలుపు

(కూర్కమై మందరగిరిని ధరించెననుట (లేక)

కృష్ణుడై గోవర్ధనగిరిని ధరించెననుట) చూ,

విష్ణువు 1

గిరిపక్షిభిత్తు సం. వి. ద్. పుం: చూ, గిరికరము.

గిరిపీలుపు సం. వి. ఈ పుం, న. చిట్టిలేత* చూ,

మధుఖర్జురారిక.

గిరిభవము. సం. వి. ఆ. పుం. శావ్య * చూ, ష్టము.

గిరిమల్లిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. కొడిసె * చూ, వత్సము.

గిరిమానము. సం. వి. ఆ. పుం. వీనులగు; చూ, హస్తీ.

గిరిమృత్తు. సం. వి. ద్. శ్రీ. జేగులుటాయి. చూ, రాయి.

గిరిమేదము. సం. వి. ఆ. పుం. వెలితుమ్మ * చూ, విటదిరము.

గిరియకము. సం. వి. ఆ. పుం. ఆచ్చినగాయలు చూ, బాలికాకీర్ణ.

గిరియాకము. సం. వి. ఆ. పుం. చర్మనస్తాది కృతమైనబంతి చూ, బంతి రి

గిరిరత్తికము. సం. వి. ఆ. పుం. ఒకానొకపక్కి. చూ, పక్షి.

గిరివాటకము. సం. వి. ఆ. పుం. నూగునోస, శైలేశము * చూ, నోస.

గిరివాసి. సం. వి. న్. పుం. చూ, ముల్లంగి *.

గిరికాలిని. సం. వి. ఈ. శ్రీ. అప్పరాజి ? చూ, నిష్ఠాకాంత.

గిరికుండు. సం. వి. ఆ. పుం. గూగులకుండు. 1. కొండముల్లుండు చూ, శివుడు, 2. ఈశానకుండు చూ, గిరికుండు రి.

గిరిసారము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 చూ, గిరిజము 2,

2 మలయాపర్వతము, శివలింగము (అని కొందలు) చూ, పర్వతము, రి. మగగుడి. చూ, కత్తుము.

గిరిసింగచ్చవృత్తి. మి. వి. చూ, బాలకీర్ణ.

గిరికుత. సం. వి. ఆ. శ్రీ. గౌరి చూ, పార్వతి 1.

గిరిసెము. శై. వి. శిరీషము * చూ, శిరీషము.

గిరిస్తని. సం. వి. ఈ. శ్రీ. పుడమి చూ, భూమి 1.

గిర్లిటలు. శై. వి. బ. చూ, రూ-గిరిగిటలు.

గిరికుండు. సం. వి. ఆ. పుం. 1 చూ, శివుడు; 2 హిమవంతుండు చూ, పర్వతము, రి. ఈశానకుండు నవ్వుదిగ్ధపతులలో నొకండు చూ,

దిగ్ధపతులు; 4 పదునొకండు రుద్రులలో నొకండు చూ, రుద్రులు, 5 బృహస్పతి: చూ, వేలుపుటాజ్ఞ 6 నలున చూ బ్రహ్మ 1.

గిర్వాణుండు. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, రూ-గిర్వాణుండు.

గిరిక. శై. వి. 1 పొట్టివాండు చూ, వామనుండు, 2 చూ, రూ-గిరక.

గిరికతాడు. ద్వ. వి. చూ, రూ-గిరక తాడు.*

గిరిజా. వా. వి. చూ, రూ-గిరజా.

గిరి దే. వి. వలయాకారపురేఖ, బరి చూ, రేఖ, రి.

గిరికొను. శై. స. కి. చూ, వేస్తుండు.

గిరిపిల్లాండి. శై. వి. శ్రీలు. కాలధరించెడి మూడవవేలిపిల్లాండి చూ, భూవణము 2.

గిలుకు. శై. వి. 1. రహస్యవాలను గిరికిరిగిలుకు చూ, శుక్రుపు, - కి. 2. అక్షరములు బలుపుగా చేర్చడ వ్రాయక వంకర, రి. గాగిచీ, రి. తప్పు వ్రాసిన శుడుచు.

గిలుకు. శై. వి. వరలలుగుండగునరణము చూ, హూహూ.

గిలుపు. శై. స. కి. 1 (కన్ను) తిప్పు అచ్చయ్యు, కాం. 125 చూ, గీటు 2, 2 కదలు నటులంజేయు, కదలించు.

గిల్లు. శై. వి. తిరుగులయందగునకరణము: చూ, హూహూ. (ఆమేడితమందు గిల్లు గిల్లు)

గిల్లుపుగు. ద్వ. వి. చెట్టునుండుండి ఎల్లప్పుడు గిల్లుచును కూయుట్టి యొక పురుగు చూ, పురుగు.

గిలక. దే వి 1. గిలగిలమోగెను బాలకీర్తిదా
సాధనము చూ, బాలకీర్తిద, 2. గిలగిలముని
మోగెడి యిసుపతగటిబిల్లి. 3 గిలగిచ్చు*
చూ, శబ్దపుష్పిక (రూ-గిలగిచ్చు-గిలగింత-
గిలగిల-గిలిగిచ్చు-గిలిగిట్టు-గిలిగిచ్చు, వా వి
4 నీరుతోడు సాధనములలో నొకటి నూ,
రాట్నము, రీ.చరముబాటెడిఅండవ్యాధి (వా)
గిలకబండ్ల దే వి. చిన్నచక్రములబండి చూ,
తుము 1.
గిల. చూ దే. స. క్రి. 1 చేర్చిత్తోకలండు
చూ, గిలకొట్టు, 2 (కవ్వముతో) చిలుకు
చూ, మథించు
గిలకొట్టు దే స క్రి. 1 చూ, గిలకరించు. 1.
పాండు. 1, ఆ 117. 2 యరించు
సా. 1, ఆ 44, 3 (చేర్చిత్తో) పుణుకు
చూ, పుణుకు. 5
గిలగింత దే వి. రూ-గిలిగింత* చూ, శబ్ద
పుష్పిక
గిలగిచ్చు దే వి. —పై—
గిలగిల. దే వి 1 —పై—, వా వి. 2 తిం
డిలేక మలమలమాడుతుయందగుననుకరణము
చూ, హూహూ
గిలగొర్రాము సం వి. ఆ పుం. సక్రము:చూ,
మత్స్యము 1.
గిలనము సం వి ఆ ప తిండి చూ, సాపాటు
గిలము సం. వి ఆ పుం చూ, నిమ్మ*
గిలాబ. వా. వి గచ్చుచేయుట రూ-గిలాబా
గిలాబా వా వి. —పై—
గిలి సం వి. ఇ శ్రీ. 1. చూ, సాపాటు,
దే. వి (1) చూ వెళుపు
గిలిగించు దే స. క్రి. గిలింతపెట్టు
గిలిగింత దే వి. 1. (రూ-గిలిగింత-చేక్కిలి
గింత- చేక్కిలిగిలి) అన్యకరస్వర్యముచేత
గలిగెడు చేత మొదలైన యంగముల

సంకోచము చూ, చేక్కిలిగింత; 2. చూ, రూ-
గిలిగింత*
గిలిగిచ్చు. దే వి. చూ, రూ-గిలిగిచ్చు*
గిలిగిట్టు దే. వి. —పై—
గిలిగింత దే వి. —పై—
గిలితము సం. విజ మింగబడినది. రూ-గలి
తము-గిలితము. చూ, భక్తము 2.
గిలక దే వి చూ, కాగిడ.
గిలుకు. దే ? పెట్టెలులోనగునానియందగు
భవ్యయంత్రణము వారిచ్చి 2, ఆ. 98 చూ,
హూహూ.
గిలుకుపలుకు దే వి చూ, కూకీసలుకు
గిలుగాడు. దే స. క్రి చూ, రూ-గిలుబాడు.
గిలుగాడుట. దే వి రూ-గిలుబాడుట చూ,
ముచ్చిలి.
గిలుగిచ్చు దే వి చూ, రూ-గిలిగిచ్చు*.
గిలుపు దే స క్రి (కిన్ను) గిలుపు చూ, రూ-
గిలుపు. 1.
గిలుబాడు. దే స క్రి (గిలుబు + ఆడు) రూ-
గిలుగాడు పాండు 3, ఆ 16 చూ, ముగి
చ్చిలించు.
గిలుబాడుట. దే వి చూ, రూ-గిలుగాడుట.
గిలుబు దే వి రూ-గిలుపు-గిలుబుకోలు ఆప
హరిణము చూ, ముగిచ్చిలి
గిలుబుకోను దే స క్రి చూ, గిలుబాడు.
గిలుబుకోలు దే వి చూ, రూ-గిలుబు, స్వా
3, ఆ 34
గిలుబుచేయు ద్వ స క్రి (గిలుబు + చేయు)
చూ, గిలుబాడు
గిలుపు దే వి చూ, రూ-గిలుబు.
గిల్లకన్ను. దే వి మెల్లకన్ను చూ, శేత్రము 1
గిల్లచూపు. దే. వి చూ, మెల్లచూపు
గిల్లు దే. వి. రూ-గిల్లుకు. 1 చూ, సఖ్యముత,

స. క్రి. 2. నఖతతముచేయు: చూ, చిరుము,
8. అకులులోనగు వానిగోయు చూ, చిరుము,
గిల్లుడు దే. వి. రూ-గిల్లు: చూ, నఖతతము.
గివులు. దే స క్రి. 1. గోకు. రూ-గీలు: చూ,
అక్క, 2 భేదించు చూ, భేదిల్లు. 1
గిష్టాడు. సం. వి. అ. పుం. 1. సామ చేదచేత్త: చూ,
చేవాంతి. 1, 2. గాయకుడు: చూ, సీకారి.
గిసరి చే. వి = చూ, కేసరి 1.
గిశవము. సం. వి. అ. న. తినుట చూ, సాపాటు.
గిలితము సం. వి. బి: చూ, రూ-గిలితము.

గీ

గీ. సం. వి. ర్. శ్రీ 1' చూ, సరస్వతి, 2' చూ,
వాక్కు; దే అప. (1) నిందయందు దీర్ఘాది
యైన ఆమేరీడితశబ్దముయొక్క అద్యక్షరము
నకు వచ్చెడి ఆదేశము (దేవుణ్ణు గివుండు,
వారి గీలి, సాత్వకి గీత్యకి మొ)
గీంక. వై వి = ఘోర్కార: చూ, రూ-కీంక.
గీంకు. దే స. క్రి చూ, అక్క.
గీంటు. దే స. క్రి. 1. (పండ్లు)కొలుకు, 2 (కన్ను)
గిలుపు. వై. 8, అ. 63 చూ, గిలుపు. 1,
8. చిమ్మ చూ, విసరు. 8
గీత. దే. వి. 1. గీటు: చూ, రేఖ. 8, వా. వి.
2. బ్రహ్మవ్రాసిన నుదుటిగీటు చూ, రేఖ 8,
8 అనాదరము చూ, వహేలనము
గీతకట్టిమ ద్వ. వి వడ్డవాండు గీతలుగీయుట
కుపయోగించెడు పలక. (రూ-గీతకట్టె)
గీచు. దే. స క్రి. రూ-గీయు గోటనొక్క
వాయు, గీటుగీచు చూ, రూ-గీచ్చు
గీటడంగుట. దే. వి. చేచ్చుట: చూ, మరణము.
గీటడంగు దే. అ. క్రి. చేచ్చు చూ, మరణించు
(చేరి గీటడంచు)
గీటు. దే. వి చూ, గీత 1. 2. (రూ-గీత-గీట-
గోగోటు).

గీటునలుచ్చు. దే. స క్రి. అనాదరించు వై. 8;
అ. 89. చూ, తిరస్కరించు.

గీట్టుబగ్గి ద్వ. వి కాగితములోనగు వానియందు
గీట్టువేయుట కుపయోగించెడు కోల.

గీత. సం. వి. అ. శ్రీ. గర్వింధవిశేషము.

గీతగోవిందము. పా. ఈగ్రంథమునకు కర్త జయ
దేవుండు: చూ, కావ్యనాటకములు.

గీతము. సం. వి. అ. న. 1. పాట. ధృవానులతో
శేర్చినపాట: చూ, స్వరము 2, 2 గానకా
వ్యము, 8. ఒకానొక పద్యము. దీనికి బ్రతి
పాదమునకై గేసి గణములు నాలవగణాది
యందేవిశ్రేణుము చూ, వృత్తము 1: బిణ.
4. పలుకబడినది, చేప్పడుచేయబడినది (అని
కొందలు) చూ, శబ్దము. 2.

గీతి. సం. వి. ఇ శ్రీ 1. పాట చూ, స్వరము. 2,
2 గోపకులగీతము చూ, స్వరము. 2, 8. చేం
డ్రా* చూ, వెలిచేంద్ర. 4. గీతము చూ,
తేటగీతి.

గీపెట్టు ద్వ. అ. క్రి. (గీంక + పెట్టు) 1. ఏనుగు
కూయు. అచ్చ యు, కాం 822 చూ, శబ్దం
చు, 2 మొఱపెట్టు చూ, రోదించు;
8 మోరాయు. టాండు. 8, అ. 182 చూ,
శబ్దించు.

గీము. వై వి = గృహమ ఇల్లు: చూ, నదనము. 1.
గీయు. దే. స క్రి గీతగీయు చూ, వాయు.
గీరణగింజలు. దే. వి. బ (రూ-గీరసంగింజలు-గీరస
గింజలు) రేఖ కాబీజకేలి చూ, బాలికాక్షిడ.
గీరఘండు సం. వి. అ. పుం చూ, వేలుపుటొజ్జ.
గీరసంగింజలు. దే. వి. బ: చూ, రూ-గీరణగింజలు.
కళా 6, అ. 200

గీరసంగింజలు. దే. వి. బ. —వై—కళాం. 2,
అ 19

గీరా. వా. వి. చూ, రూ-గీరజో.

గీర్తి. సం. వి. ఇ. శ్రీ. మింగుతు చూ,
సాపాటు.

గీర్తేవి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. చూ, సరస్వతి.

గీర్వతి సం. వి. ఇ. పుం. రూ-గీర్వతి. చూ, గీర
భుండు.

గీర్వత సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, మహాశక్తి
వృత్తి*.

గీర్వాణకుసుమము. సం. వి. ఆ. న. చూ, లవం
గము*.

గీర్వాణము. సం. వి. ఆ. పుం. దేవభావ. చూ,
భావ. 1.

గీర్వాణుడు. సం. వి. ఆ. పుం. దేవుడు:చూ,
వేలుపు.

గీఱ. దే. వి. గీత చూ, శేఖ. 3

గీఱు దే. సం. క్రి. రూ-గీఱు. 1 గీఱు చూ,
అక్క; 2 భేదించు. లక్ష్మీ 1, ఆ. 95 చూ,
భేదిల్లు. 1

గీఱుగాజులు. ద్వ. వి. బ. ఒకరకము గాజులు
చూ, భూషణము. 2.

గీఱుడు. దే. వి. 1. గోఱుడు; 2. భేదనము చూ,
స్ఫోటము.

గీఱునామము దే. వి. గీఱగలిగిన నామము: చూ,
పంగనామము.

గీలు దే. ఆ. క్రి. కాటు: చూ, స్రవిండు.

గీలుకొనుట దే. వి. అభిముఖమగుట చూ,
రూ-గీల్కానుట.

గీలుకొలుపుట. దే. వి. పుష్పగులు ధరించుట
చూ, రూ-గీల్కానుట.

గీల్కానుట. దే. వి. చూ, రూ-గీలుకొనుట.

గీల్కానుపుట. దే. వి. చూ, రూ-గీలుకొలుపుట
గీపు. దే. వి. చూ, రూ-గీరపు (అప్ర.)

గీష్టపు. సం. వి. ఉ. పుం. 1. నటుండు: చూ,
నర్తకుడు; 2. గాయకుడు: చూ, సీ. కారి
గీవృత్తి. సం. వి. ఇ. పుం. 1. (రూ-గీపతి-

గీర్వతి) చూ, వేలుపుటాజ్ఞ 2 పండితుడు:
చూ, సమర్థుడు

గు

గుంభము. సం. వి. ఆ. పుం. = గుత్తి-గొత్తు. (విక
సించిన) పువ్వలగుత్తి చూ, పూగుత్తి.

గుంజ సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. = గురిజే. పూసగురి
వెండ*. చూ, శ్వేతపాకి, 2. రూ-గ్మం
జన* చూ, ముల్లంగి, 3. అవ్యక్తమధురవ్యసాద
చూ, స్వరము 2, 4 ఉప్పరము: చూ,
భూమి 1; 5 తప్పెట చూ, వీడె,
6. సితారు అనువాద్యము చూ, వీడె,
7 పృథాణులచేత విషయమును పరిశీలిం
చుట చూ, విచారణ, 8. చూ, మాతులం
గము*.

గుంజకము సం. వి. ఆ. పుం. చూ, వృద్ధ
దారకము*

గుంజకృత్తు. సం. వి. త. పుం. తుమ్మదా
చూ, భృమరము 1.

గుంజనము సం. వి. ఆ. న. 1. గునగునము
చేప్పుడు చూ, స్వరము. 2, 2 తుమ్మదల
రొద చూ, స్వరము. 2

గుంజము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. చూ, పూగుత్తి.
గుంజర సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, సుభిక్ష*
గుంజాగ్నివ్యాయము పా. గురివెండగింజిలను
నిష్పనుకొనుట

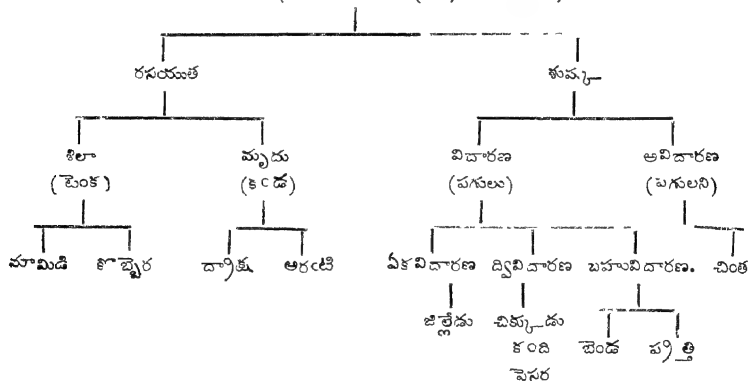
గుంజితము సం. వి. ఆ. న. చూ, గుంజనము.
గుంజిలిపెట్టు. దే. సం. క్రి. గోపముచేయు
గుంజిల్లు దే. వి. బ. చేతులుకట్టుకొని రెండు
కాళ్లు చేర్చిపెట్టి కూర్చుండిలేమట. (రూ-
గుంజిలు)

గుంజిల్లుపెట్టించుకొనువేల్పు. ద్వ. వి. చూ,
వివాయకుడు. 1.

గుంటేలు. వా వి. బ చూ, రూ-గుంటేలు
గుంటే తై. వి.=కుంధ 1. కంబము చూ,
స్తంభము 1, 2. కట్టుగొట్టు చూ, స్తం
భము 1
గుంటేనగుగు దే. వి 1 ఎలుంగుగొడ్డాట,
స. కిర్ 2 పరిహాసముచేయు చూ, వెక్కి
రించు. 8
గుంజొటన. వా వి వ్యవసము
గుంజొకాయలు పా. (కాయలు (లేక) ఫలములు)

గుంజొ. దే. వి. 1. తాడు ఈగు లోనగువాని
మోపుమొదలు, 2 తాటితేగ మొనయందు
బుట్టులోనుండేను గిజురు కొబ్బరి (అని కొం
దలు), (కొన్నిచోట్ల పుట్టెలోని మొదటికిని
అర్థముగలదు) చూ, పేసెము, స. కిర్.
3 ఈడ్చు వారిళ్ళ 4, ఆ 162, వారిళ్ళ 5,
ఆ 17, 4 ఉరుకు. చూ, పులుము 4

(చూ, ఏక, ద్విబీజధర్మవృక్షములు-ఏకబీజధర్మము)-

- 1 సామాన్య ఫలములు (100 దాకా య
మొక్కలే) — చిక్కడు, పెసర మొ
- 2 సోదరఫలములు (వెక్కిరిండాశయములు
గలది) — సంపంగి
3. మిశ్రమ ఫలములు (—తై—) —
నారింజి

గుంజొకొను దే వి పెనుకకును ముందునకును
తన్నులాడుకొను.

గుంజొలాడు దే స కిర్. (గుంజొలు + ఆడు)
చూ, వెంటిగొను.

- 4 పుష్పగమూహపరిణామఫలము (పూవులే
విత్తనములుగలది) — అనాస.
- 5 వృంతపరిణామఫలము (దొంగపండు) —
శీడిమామిడి
- 6 సవృంతపుష్పగమూహపరిణామఫలము —
వట్టి
7. శరీరాదులగుంటుజాతి — అంజింతలు. మొ

గుంట. తై. వి 1 =కుండమ్ గర్భమ్. రూ-
కుంట కొలను చూ, సరస్సు 1, 2 =కుం
డమ్. రూ-కుంట చెలువు: చూ, సరస్సు 1
8. =కుండమ్ రూ- కుంట పల్లము. చూ
రంభము. 1, 4. భూపరిమాణవిశేషము

మా, రూ-గుంట. 4, 5. వల్లింబినకొండ్రు.
అం. భా ద్వి 238 మా, గొంటు, 6
పిటి దిమిదిగుంత మా, పిట్ట, వా వి
7 (విశాఖపట్టణపాఠమున) బాలిక "మా
గుంటు పేరెడితయినది" మా, శ్రీ, 8.
అడుగుటి మా, భవము. 12
గుంటుడు. వా వి (విశాఖపట్టణపాఠమున)
బాలుడు మా, శివు
గుంటుక. కే వి గుంటుగు దుర్నివిత్తులచర్ల
వెనుక నేల సవరణము సాధనము. మా,
పాపము (ఇది దక్కను జిల్లాలలోను గుం
టూరు కృష్ణ జిల్లాలలోను వాడెదరు)
గుంటులకర. ద్వ వి: మా రూ-గుంటులకర*
(రూ-గుంటులకర-కలగం) (నాడుక)
గుంటులకర ద్వ. వి అగ్నిప్రసరణాయుధమును
పిరంగి మా, బాణము 1
గుంటులకర ద్వ. వి మా, భృంగ రాజము*
(దీనిపను 6 తేలువినుము, జ్వరము, పచ్చికామె
రలు వారింనును.)
గుంటులకర ద్వ వి —వై.—
గుంటుచాట్లు ద్వ వి బ మా, బాలకీడ
గుంటుదూలము. వై వి మా, రూ-గుంటుదూలము
గుంటునక్క వై వి కిఖి మా, స్వరాలము
గుంటుపొయ్యి ద్వ వి గుంటుపొయ్యి యేర్పట
చిన పొయ్యి మా, పొయ్యి
గుంటి కే వి. 1. చేనిబాగము రూ-గుంటు,
2 దున్నుట మొదలగువారి కేర్పటమకొన్న
భాగము రూ-గుంటు
గుంటు వా. వి —వై.—
గుంటుగు కే వి మా, గుంటుక.
గుండెత్తు సుం విణ (భూలి మొదలగువారిచే)
కప్పబడినది మా, రూపితము
గుండ కే వి. 1: మా, రూ-గుండ 1-2, వై వి.
2. పొడి మా, సురుము.

గుండగి. కే వి నీగుండ: మా, పుంజు.
గుండడు. కే వి దానుడు మా, వేవనకు
గుండకము సుం వి ఆ పుం 1 ముమ్మ. మా,
లెలుపు 1 2=గుండక. ఉద్ధవిష్ణు మా, పాత్ర
ము 6, 8 అవ్యక్తమధుర్యవి, మధుభావ
ణము (అవి కొండలు : మా, స్వరము 2,
విణ 4 మలిసము మా మైల 6
గుండకెత్తి ను అం శ్రీరాగములు ఇరువదివారు
గింటిలో కొకటి మా, శ్రీరాగము (మా,
స్వరము. 2)
గుండనాయు ద్వ విణ (గుండ+కొయ్య)
గుండెడు మా, వ్యాధుడు 2 (గుండకొయ్య
అని కొండలు)
గుండకుంగ ద్వ. వి రూ-గుండకుంగ. తీరగ
గటికగడ్డి (అని కొండలు)* మా, తృణము 1.
గుండము సుం వి ఆ పుం 1. —వై—, వై. వి.
(1)=గుండమ్ నిష్కలగుంట మా, వహ్ని 1.
(హోవ గుండముఅని వాడుక) (2)=గుండమ్.
గొయ్యి, పల్లము మా, రంభము. 1.
గుండా కే విణ మా, దిట్టడు
గుండాము వై వి=గుండాలు దేరా మా,
సదనము 1
గుండాలు సుం వి ఆ శ్రీ మా, గుండకుంగ*.
గుండాలుపు. సుం. వి ఉ పుం నీర్లమీదబలిసి
పాకే కూరి* మా పాదము
గుండాలిరి సుం వి ఈ శ్రీ మా, గుండ
కుంగ*
గుండిక సుం వి ఆ శ్రీ. గుండికమనునది
మా, సది
గుండికము సుం వి ఆ పుం జియ్యములోనగు
వాని పిండి మా, సురుము.
గుండిక వై వి = గుండికా మా, పాత్రము 6
గుండియ కే. వి. మా, రూ-గుండ
గుండియరాయివడి జా, ఒడలెఱుంగ. "మాగ్గా

లంబాయెఱుకుండురమనుండికొంచి గుండి
యరాయవడి యంగమాకంపింప నెలక
కిట్లవియె " (నీతిచండిక-విగ్రహము.)
గుండిలము సం. వి. అ పు. మద్దెలమోతె.
చూ, స్వరము. 2
గుండి వై. వి 1. = కరండము, బరణి చూ,
పాత్రము. 6, వా. వి 2' చూ, బొత్తము.
గుండు. వై. వి = కుండమ్ 1. కొండ అచ్చ
కుం. కాం 87. చూ, పర్వతము, 2 గుండ్రపు
తాయి చూ, రాయి, 8 తూనికగుండు
చూ, పడికట్టు, 4 టౌలుగుండు చూ,
పిరంగిగుండు, 5 కపిలెగుండు చూ, రాయి,
6. పెద్దతాయి చూ, రాయి, 7 గోళకము
అం, భా ద్వి 275: చూ, పూస, దే వి.
8 గుల్మము చూ, పాద 2, 9 గుల్మము
చూ, హయము, వా వి. 10 (వెండు) కలు
గొఱగఁబడిన) తల. "బోడిగుం . " చూ,
శరము 1, 11. (తప్పినలెక్కపై నుంచఁబడిన)
సున్న. "గుండుసున్న" చూ, సున్న 1. మొ
గుండుకొను ద్వ. స క్రి చూ, కేష్టింపు. (అ
క్రి. గుండుగిలు)
గుండుగుత్త వై. వి చూ, ఖండగుత్త
గుండజిల్ల ద్వ వి పెద్దగంప చూ, సజ్జ 1.
గుండుపులుగు. ద్వ వి. చూ, బటుపుగువ్వ.
గుండువెండు. వా. వి. ఇలారము ఇటునటు
లెసంగకుండుటకై మేట్టునుకట్టిన కట్టు.
గుండుమల్లె ద్వ వి చూ, వృత్తిమల్లెక*.
గుండుములుపుగాఁడు దే వి ఒకానొకపిట్ట
చూ, పక్షి.
గుండునూది వా. వై. వి. తలగల నూది. చూ,
నూది.
గుండె దే వి రూ-గుండియ 1 చూ, హృద
యము (కుడికర్ణిక-కుడిజరక, ఎడమకర్ణిక-
ఎడమజరక అను వాలుగుగలుగులిగి రక్త

ముతో నిండినదై గుప్పెడు పరీమాణముగల
(ప్రాణాధారపు భాగము), 2 చూ, మనస్సు.
గుండెకాయ. దే వి చూ, హృదయము.
గుండెకాలి. దే. వి పాణినివాయువు చూ,
వాయువు.
గుండెచెఱువగుట. జా. భయకంపితములు
పుట్టుట, "ఆ హఠాహఠింగాంచి వారిగుండె
చెఱువైపోయెను," (ధర్మజరాజనూయము.)
గుండెలుతీసిబంటు జా. దయాదాక్షిణ్యాదులు
లేని బంటుంటి హృదయముగలవాఁడు.
గుండ్ర. వై. విణ. = కుండల వృత్తియందు
గుండ్రమునకు మీఁది వర్ణము లోపింపఁగా
మిగిలిన రూపము (ఉదా.- గుండ్రకంబము-
గుండ్రకడుపు మొ)
గుండ్రతుంగ, ద్వ వి చూ. రూ-గుండ్రతుంగ*.
గుండ్రదనము. దే. వి చూ, వర్ణము.
గుండ్రన వై వి = కుండల —వై.—
గుండ్రము వై విణ = కుండల —వై.—
(కొన్నియెడల వృత్తియందు అత్యంతరలోపము.
చూ, గుండ్ర.)
గుండ్రలు. దే. వి. బ. 1 పిండికొట్టి చెరుగఁగా
వెనుకనిలిచిన ఉండ్రలు చూ, మొఱములు;
2. చెఱువరొట్టుపు కంబములు. చూ,
స్తంభము. 1.
గుండ్రలుకొలుపు. దే. అ. క్రి గుడ్డగూబ
కూయు భాగ. 1, స్కం. 342 చూ,
కల్పించు.
గుండా. వై. వి = గుందా: చూ, గుండ
తుంగ *. (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము)
(రూ-గుండ్రతుంగ-గుండ్రతుంగ)
గుండా. ద్వ వి (గుండు + తాయి)
పొత్తరము, కల్వపుగుండు (అని కొందఱు)
చూ, రాయి.
గుండిరించు. దే. అ క్రి. కడుపులోతిరిప్పు:
చూ, తిప్పు.

గుండింపు దే వి 1. కడుపులో వికారము
చూ, వికారము 1, 2 గుండింపుట.

గుంత 2. వి 1 = మండమ్ - గర్త పల్లము
చూ, రంధ్రము 1, 2 = గర్త రూ గుంట.

పిటిడిమిడిగుంట చూ, పిట్టి
గుండలము సం. వి. ఆ పుం మర్దలశబ్దము
చూ, స్వరము. 2.

గుంద్ర. సం. వి. ఆ స్త్రీ. 1 = గుండ్రా. నాగ
ముపై * చూ, తృణము 1, 2. మోరటి *
చూ, ప్రేంకణము, 8 తెల్లు * చూ,
తృణము 1

గుంద్రము. సం వి. ఆ. పుం. 1 కాకిచెఱుకు *
చూ, తృణము. 1, 2 ఒకానొకపక్కి చూ,
పక్షి.

గుంద్రముల సం వి ఆ. స్త్రీ ఏరకాతృణ
ము * చూ, తృణము 1.

గుందాలము సం. వి. ఆ పుం చూ, వెన్నెల
పులుగు

గుంధము సం. వి. ఆ పుం = గుంజి చూ,
స్తంభము 1.

గుంపించు దే స. క్రి 1 మప్పవేము చూ,
రాసిపడు, 2 అతిక్రిమించు భాగ. 7.
స్కం, 270. చూ, చాటు 6.

గుంపు దే. వి. పొగిడినమామూ చూ,
సమామూ

గుంపుగూడు దే వి* చూ, పొగిగుపడు.

గుంపెన. దే. వి 1 ఒకానొక చెట్టు. చూ,
వృక్షము, 2 ఎనకము చూ, విజృంభణము
గుంఫనము సం వి ఆ న రూ-గుంఫనము:

చూ, మాటలల్లుట

గుంఫము. సం. వి. ఆ. పుం 1. —పై —;

2. బాహుభూషణము. చూ, భూషణము 2,

8. ఒకానొక అలంకారము: చూ, హేతువు. 2

గుంఫించు సం. అ. క్రి. గుంఫితమగు

గుంఫితము సం. విజ 1 కూర్చుబడినది: చూ,
సంయోజితము, అం 2 గమకములు పడుపై
దింటిలో నొకటి చూ, గమకములు.

గుంబము దే. వి: చూ, రూ-గుమ్మము.

గుంభితము సం విజ చూ, రూ-గుంభితము.

గుంభనము. సం. వి ఆ. న చూ, రూ-
గుంభనము.

గుంభము సం వి. ఆ. పుం. —పై:—

గుక్క చా వి చూ రూ-గుక్కి.

గుక్కెడు. చా వి చూ, రూ-గుక్కిెడు.

గుగ్గిలబ్రాహ్మణులు పా వీరు యజ్ఞశ్వేదులు*
వల్లభమత సంప్రదాయ పవనర్తకులు. వీరు
కృష్ణవిగ్రహముల నర్చింపుచు జీవించువారు
వీరికెగ బాంబాయి యందధికముగ గలరు
చూ, బ్రాహ్మణులు.

గుగ్గిలకెట్టు. ద్వ. వి చూ, మహిసాక్షి *

గుగ్గిలము పై వి. 1 = గుగ్గిలపు -పై;

2 = గుగ్గిలు గుగ్గిలువృక్షముయొక్క బంక.

గుగ్గిలముకుద్ది పా త్రిఫలక పాయముతో దోలీ
యంత్రమున రెండుజాములు వండిన కుద్ది

గుగ్గిల దే. వి బ చూ, పాలి.

గుగ్గిలుపు సం. వి ఉ. పుం 1 = గుగ్గిలము *

చూ, మహిసాక్షి, 2. ఎఱ్ఱమునగ * చూ,

శిగువు 1

గుచ్చకంటకము. సం వి ఆ పుం చూ,

బ్రహ్మదండి *

గుచ్చకణిశము సం. వి ఆ పుం బి. చోట్ల
చూ, ధాన్యము.

గుచ్చకము సం వి. ఆ. పుం. 1 = మచ్చు-

గుత్తి. గొత్తు చూ, పూగుత్తి. 2. నెమలిపురి

చూ, పింధము 1, 8 నల్మము చూ,

పాద. 2, 4 ముప్పదిరెండుమణులు గ్రుచ్చిన

హారము చూ, భూషణము 2, స. 5. గ్రంథి

పరము * చూ, రాజార్హము (పుం అని కొందఱు.)
 గుచ్ఛకరంజము. సం వి. ఆ. పుం కరంజ విశేషము * చూ, కాదఘ్నము.
 గుచ్ఛసేనుము. సం వి ఆ పుం. ఏడావల అరటి * చూ, రంభ 2.
 గుచ్ఛదంతిక సం వి ఆ. స్త్రీ అరటి * చూ, రంభ. 2
 గుచ్ఛపత్రిము సం. వి ఆ. పుం 1. ఏడావల పొన్న * చూ, పొన్న, 2. కొరింద * చూ, ముర్యరి.
 గుచ్ఛపుత్తి. సం. వి. ఈ స్త్రీ చూ, బంతి 4.
 గుచ్ఛపుష్ప సం. వి. ఆ. స్త్రీ —వై—
 గుచ్ఛపుష్పము సం వి ఆ పుం 1 చూ, గుచ్ఛపత్రిము 1*, 2: చూ, పూతికరజము*
 గుచ్ఛపుష్పి సం వి ఈ స్త్రీ, చూ, సుఖియ*
 గుచ్ఛపుష్పిక సం. వి ఆ స్త్రీ తెల్లు* చూ, తృణము. 1
 గుచ్ఛఫల సం. వి. ఆ స్త్రీ 1 చూ, వాయసి*, 2 చూ, స్వాదుఫల*, 3. కదలి* చూ, రంభ 2
 గుచ్ఛఫలము సం. వి ఆ పుం చూ, సల్లకి*.
 గుచ్ఛఫలికము సం వి ఆ పుం చూ స్వాదుఫల*
 గుచ్ఛబంధ సం వి. ఆ స్త్రీ చూ, గూడాల*.
 గుచ్ఛబంధము పా. శబ్దాలంకారములలో కొకటి చూ, శబ్దాలంకారములు. (చూ, అలంకారము. 3.)
 గుచ్ఛదధి సం. వి. ఆ. స్త్రీ: చూ, గుచ్ఛబంధ*.
 గుచ్ఛము. సం. వి. ఆ. పుం. =వచ్చు-గుత్తి-గొత్తు (యా-గుత్తిము-గుత్తికము. గుంపుము - గుళుచ్చుము-గుళుత్తిము- గులత్తికము.). చూ, గుచ్ఛకము 1-2-3-4-5; పుం, 6. అల్లపు

కొమ్ములవంటి వేల్గొడ్డి, నడ్డివేల్గొడ్డి, వృత్త తృణము చూ, తృణము. 1, 7. దుబ్బు, కన పుకాడ చూ, పొట్టికట్ట (చూ, తృణము. 1.), 8 గుంపు చూ, సముహము.
 గుచ్ఛమాలిక. సం వి ఆ. స్త్రీ చూ, గుండా సివి*
 గుచ్ఛార్ధము సం వి. ఆ. పుం. పరియాలుపేటల ముత్యాలవలెము చూ, భూషణము. 2.
 గుచ్చి సం వి ఈ. స్త్రీ. 1 చూ, గుచ్ఛక రంజము*, బ 2 =వచ్చెట్లు: చూ, పింజె 4.
 గుచ్చేలి దే వి. పూ* చూ, శవల.
 గుజము. సం వి. ఆ పుం చూ, మాతుబంగ గు*
 గుజరి వా. వి చూ, రూ-గుజిరి 4.
 గుజ్జరి సం వి ఈ. స్త్రీ రూ-గుజ్జరి ఎత్తావల తోటకూరి* చూ, మారిము.
 గుజ్జె-గుజ్జు దే వి బ. (గుజ్జు + ఎన + కూట్లు) 1 చూ, బాలకీడ, 2 బాలిక లాడుకొనునపుడు గురుగులతో వండిన వంట కము: చూ, సాదము (1) (రూ-గుజ్జెన గూట్లు)
 గుజిగుజ్జే. దే. విణ. అదుముడు. భాగ. 8, స్కం. 409 చూ, పీడితము.
 గుజిగుజ్జేపలు దే. వి బ: చూ, బాలికా కీడ. హంస. 5, ఆ 155.
 గుజిగుజ్జేలు దే ఆ క్రి (గుజిగుజ్జేలు + ఆడు) (యా-గుజిగుజ్జేవు-గుజిగుజ్జేలువు) తొక్కటపడు చూ, సంతాపిండు.
 గుజిగుజ్జేవు దే ఆ. క్రి. —వై.—
 గుజిగుజ్జేవు దే. ఆ. క్రి. —వై—
 గుజిగుజ్జేలువుతు బా. రహస్యమాడుకొనులు.
 “కొంతవడి పొట్టుపారలై గుజిగుజ్జేలువోయి డానుజూచిన (నీతిచంద్రిక-విగ్రహము) , గుజిరాతి కై వి. =ఘూర్జర. రూ-గుజిరి- జీరు- గుజ్జిరాతి-గుజ్జిరి. 1. నాట్యభేదము ఆం,

భా. పృ. వా. 180 చూ, వ్యంజము,
 2 ఘూర్జరభావ చూ, భావ. 1,
 3. ఘూర్జరజేశము చూ, దేశము
 గుజరీ. 1 వై. వి. = — పై —, వా. వి
 4 రూ-గుజరీ. సంతవోటు చూ సదశము. 1
 గుజేస్తా వా. వి. గడచిపోయినది. “సాలు
 గుజేస్తారెకు.”
 గుజారకు. వా. వి వశము
 గుజాతి దే వి ధనికుడు చూ, విడిముడి
 గలవాడు
 గుజారు. దే వి చూ, రూ-గిజారు
 గుజేనగూట్టు. దే. వి బ చూ, రూ-గుజేన
 గూట్టు.
 గుజేరాతి వై. వి చూ, రూ-గుజేరాతి 2-8.
 గుజేరి. వై. వి. — పై — (రూ-గుజేరి-గుజేరి)
 గుజేరియును. అం మల్లకాస్త్రముగదలి నలు
 కులు మూడింటిలో నొకటి చూ, నలుకులు.
 గుజేరివాడు. ద్వ. వి. ఘూర్జరచుడు
 గుజ్జ. దే వి. 1 అనుకగు రసదగ్గరము,
 వై వి 2 = కుబ్జ కుబ్జము చూ, పాతకు,
 3. పాటియెద్దు చూ, వృషభము 1,
 4. గుంటకగుజ్జ, 5 దూలపుగుజ్జ కుగుజ్జ-
 కొవరు, 6 బండిపజపుగుజ్జ, 7. కుబ్జ
 దారపు. వి 8. పాపటపుగుజ్జ, 9. పాటి
 వాడు చూ, వామనుడు
 గుజ్జకొవరులవ(దండి) ద్వ వి చూ, శివుడు
 (అం. పదా సుర 10)
 గుజ్జతనము వై వి = కుబ్జ చూ, గుజ్జ 2
 గుజ్జవారికడము వై వి చూ, అఖండికము
 గుజ్జపాట్ల వై వి పాటిపాట్ల * చూ, పాట్ల
 గుజ్జమామిడి దే. వి పాటిమామిడి * చూ,
 మామిడి.
 గుజ్జవేలుపు. ద్వ వి చూ, వినాయకుడు. 1.
 గుజ్జవేల్పుతండి. ద్వ వి: చూ, శివుడు.

గుజ్జవైదోడు ద్వ. వి: చూ, స్కందుడు.
 (అం పదా. సుర 19)
 గుట సం. వి. ఆ శ్రీ కేగుపండు చూ,
 కేగు 1.
 గుటక వా వి గుక్కిడునీటికొలత చూ,
 నోపైడు
 గుటకలుమింగు. వా.వి చూ, రూ-గుక్కులు
 మింగు
 గుటగుట దే వి. 1. అన్న చుడుకుట- నీళ్లు
 త్రాగుట-పాణిములు వదలుట-కడుపులో
 త్రిప్పుట-పులికాయుట లోనగువానియందగు
 ధ్వస్యమకరణము చూ, హూహూ, 2 పంది
 కూత చూ, స్వరము 2, 8 బ. పెద్దకపు
 మాటలు స్వార్. 5, ఆ 19 చూ, శబ్దము. 2.
 గుటిక సం వి ఆ శ్రీ. నల్లచుట్టి*: చూ,
 మట్టి.
 గుటుకు దే వి చూ, రూ-గుటుక్కు-గుడుక్కు
 (అమేధితమంగు గుటుగుటుకు) చూ,
 హూహూ.
 గుటుక్కును. దే అ. కి. (గుటుక్కు + అను)
 1 చూ, మరణించు, వా 2. లటుక్కున
 మింగు, నమలకుండగమింగు, త్వరితముగ
 మింగు, మాయచేసిమింగు మొ.
 గుటుక్కు దే వి లటుక్కు మింగుగుటయం
 దగు ధ్వస్యమకరణము చూ, రూ-గుటుకు-
 గుటుగుటుకు వా వి (గుటుకు + గుటుకు).
 రూ-గుటుకు చూ, హూహూ
 గుట్ట, వై వి = గుట్ట కుండ 1 కొండ చూ,
 పర్వతము, 2 చిన్నకొండ చూ, పర్వతము,
 3 పోకిరీ చూ, రాశి. 2.
 గుట్టు వై వి = గూఢ 1. టీలు చూ, మర్కటము. 1.
 2 గాంధీర్యము చూ, పేమి.
 గుట్టుబేడు. ద్వ. వి. (గుట్టు + బేడు) రాజమం
 త్రము బయలుపడుట

గుట్టుసాకిరి, వై. విణ = గూడసాక్షి చూ, సాక్షి.

గుడ సం. వి. ఆ స్త్రీ. 1. ఉంటు చూ, గోళము 2; 2. జెముడు * చూ, స్పృహ, 3. బాగ్న * చూ, స్వామిఫల; 4. నిద్రా చూ, స్వప్నము 2, 5. దూడతోఁగూడిన యావు* చూ, ధేనువు, 6. జ్ఞానముద్రా.

గుడంబము. అం. మల్లకాస్త్రమునందలి పంచా రములు ముప్పదిరెండింటిలో నొకటి చూ, పంచారములు.

గుడక వై వి = గుండక. 1 పెంకాయబుట్ట లోనగునది, 2* చూ, పాలడ

గుడకము. సం. వి. ఆ. పుం. బెల్లముతోఁపండిన మండు* చూ, మండు. 1.

గుడకరి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. ఎత్తాకుల తోఁట కూర * చూ, మారిషము 1.

గుడగుడ వా వి చూ, గుటగుట. 1.

గుడచి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. చూ, సోమవల్లి *.

గుడజిహ్వకాన్యాయము. పా. బెల్లము నాలుక మీఁద నున్నంతనే పేరుని యనురీతి.

గుడత్పణము. సం. వి. ఆ. పుం. చెఱుకు* చూ, రసాలము. 3.

గుడత్రిణము సం వి ఆ. న -వై-(చెఱుకుగడ అని కొందఱు)

గుడత్వక్కు. సం. వి. చ న చూ, వరాంగ కము*. (దుడత్వచము అనియు.)

గుడదానము అం దశదానములలో నొకటి చూ, దానములు

గుడదారువు. సం. వి. ఉ న చూ, గుడ త్రిణము *.

గుడద్రవము. సం వి ఆ. పుం చూ, లక్ష్మి.

గుడధేనువు సం. వి. ఈ. స్త్రీ. బెల్లముతోఁ జేసిన ఆవు: చూ, ధేనువు.

గుడనాగాది. అం. రసాయనములలో నొకటి చూ, రసాయనములు.

గుడపము. సం. వి. ఆ. పుం* చూ, కృష్ణము. గుడపాకి సం వి ఈ. స్త్రీ. చూ, స్త్రీతాళము *

గుడపిండము సం వి. ఆ. పుం. బెల్లముతోఁ చేసిన పిండిపోకలు చూ, భక్ష్యము.

గుడపుష్పము. సం. వి. ఆ. పుం* చూ, మధూ కము *

గుడఫల సం వి ఆ. స్త్రీ. 1 కామంచి * చూ, తృణము 1, 2. కాకమాచి * చూ, వాయసి.

గుడఫలము. సం. వి. ఆ. పుం గోఁగు * చూ, పీలువు.

గుడబల. సం వి ఆ. స్త్రీ. చూ, పూతిక *

గుడబీజకము. సం వి ఆ. న ఆంబాళము * చూ, మామిడి

గుడమంజరి సం వి. ఈ. స్త్రీ. చూ, శణ పుష్పిక *

గుడము. సం వి ఆ. పుం, నపుంసకము (అని కొందఱు) 1 రూ-గూడము చూ, బెల్లము 1,

2 గోలి (పుం, స్త్రీలింగ మని కొందఱు) ఉంటు చూ, పూస, 3 ఏనుగుకవచము

చూ, బొందడము, 4 చేయి చూ, హస్తము; 5 (యుద్ధమునకు) సన్నాహము చూ,

యత్నము, 6 గిడమనుచేఁప చూ, మత్స్యము 1, 7 తెవులు చూ, రోగము 1,

న 8 కుంభమము చూ, వహ్నిశిఖము. 1*

గుడమూలము. సం వి ఆ. పుం చెఱుకు * చూ, రసాలము. 3.

గుడశర్కర. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. బెల్లపుచక్కర. చూ, బెల్లము.

గుడశిగుర్రు. సం. వి. ఉ. పుం ఎల్లమునగ * చూ, శిగుర్రు. 1.

గుడాక సం. వి. ఆ శ్రీ = గుణకు, నిద్ర
చూ, స్వప్నము 2

గుడాకు. మి వి గా. (గుడము + అకు)
బెల్లముతోఁజేర్చి వర్తించిన పాగాకు: చూ,
పాగాకు

గుడాకేశము. సం. వి. ఆ. పుం. తెల్లపువ్వుల
నీరుల్లి * చూ, పలాండుపు

గుడాకేశుండు సం. వి. ఆ. పుం. 1 అర్జునుండు
చూ, విజయుండు. 1, 2: చూ, శివుండు
(గుహాకేశుండుని కొందఱు.)

గుడారము వై.వి = గుణాలయ: రూ-గు డార-
గు డారము-గు డార-గు డారము) చూ,
సదనము 1

గుడారు. వై వి = —వై—

గుడాశ్రమము. సం. వి ఆ పుం చూ, మృదు
దుగ్గము

గుడాసార. సం వి ఆ శ్రీ చూ, స్వారు
ఫల *

గుడి జే. వి 1 ఇకార రూపాంతరనామము,
2. రూ-గుడుసు. ఆం భా ప. ది. 80
చూ, పరివేషము, 81, వలయాకారపు రేఖ
చూ, రేఖ 81 వై.వి. 4 = కుటి దేవాల
యము చూ, కేలుపుటెంకి (చూ, సద
నము 1), 5. = కుడిశ. ఒకచేప చూ,
మత్స్యము 1.

గుడికట్టు జే వి గాగ్రము నాలుగుదిక్కుల
యెల్లల యేర్పాటు, గాగ్రమకంఠము- ఆచు
కట్టు (ఆని కొందఱు)

గుడికొను జే అ క్రి కర్మము సా 81,
ఆ 164 చూ, వ్యాపించు

గుడిగి. జే వి. చెడ్డి చూ, వస్త్రము

గుడిగుడి జే.విని 1. అల్పము చూ, స్వల్పము,
వా. వి 2 గంజాయిత్తాగుట లోనగువాని
యందగు ధ్వన్యనుకరణము-చూ, చూచూ

గుడిగుడిగుంచేములు వా. వి. బ చూ, రూ-
గుడుగుడు గుంచేములు.

గుడిచుట్టు. జే వి చూ, పరివేషము.

గుడిజెల్లు. ద్వ వి ఒకకొక చేప చూ,
మత్స్యము 1

గుడిదిరుగు జే ఆ. క్రి. (గుడి + తిరుగు) గుం
డ్రముగాతిరుగు జై. 5. ఆ 85.

గుడినుండి గుడిత్రాగ్లు తెగఁగోయుట లో.
ఉదా. “క. వుడివినియింటికి రెండే ప్పడు
దలఁతురంగవలదు భూతలమెఱుంగున్,
గుడినుండియే గుడిత్రాగ్లై, క్కుడుగాఁ
గోయుట సగోత్ర) గూములు సుమీయి.”

గుడిమిగ్గినవానికి దల్లులప్పడములు లో.
ఉదా “అలమి గుడిమిగ్గినవానికి దలుపు
లప్పడములు గావండునే.” పాండురంగ
మాహాత్యము.

గుడిసి వై.వి.=కుటి ఆకుటి చూ, సదనము 1
(రూ-గుడిసె గుడుసు.)

గుడిసె వై వి. 1. = —వై.—, జే వి
2 ఒకవిత్తుల చింతిపండు చూ, చింతిపండు.
గుడిసెవాటు ద్వ వి చూ, అంకులాడి.

గుడు వా. క్రి చేప్పరించు

గుడుక్కు జే వి చూ, రూ-గుటుకు.

గుడుగుడు. వా. వి. 1 చిన్నచూక్కా,
జే వి 2 పురకత్తుల చిగుడాట గంజాయి
త్తాగుట, అన్నముగునుట లోనగువానియం
దగు ద్వన్యనుకరణము చూ, చూచూ

గుగుగుక గుంచేములు జే వి బ చూ, బాల
క్రిడ కాళ 81, ఆ. 88

గుడుగురావిలము. జే వి. ఒకరకముపిట్ట చూ,
పక్షి

గుడిచి సం వి ఈ శ్రీ చూ రూ-
గుడుచి *

గుడువ. జే. వి ఇనుపదడ్డు చూ, ముద్దరము.

గుడుసరి. దే. విణ. (గుడుసు + అరి) చూ, కపటి.

గుడుసు. దే. వి. 1 గుడి. అంభా ప్ర. ది 80: చూ, పరివేషము, 2 వి 2 = పట్టిర రూ-గుడిసి: చూ, సదనము. 1; విణ. 8 గుండ్రము' చూ, వర్తులము.

గుడుసుకయిదువు దే వి విష్ణుచక్రము చూ, బాణము 1.

గుడుసునడు ద్వ. అ. కిరి. (గుడుసు + పడు) గుండ్రపుగు

గుడుసువాలు. దే. వి: మా, గుడుసుకయిదువు గుడూచి సంపి ఈ స్త్రీ. రూ- గుళూచి తిప్పతి ౧ * చూ, సామవల్లి

గుడెము దే వి. చిన్నపల్లె (రూ-గుడెము-గోడము-గోడెము) చూ, దేశము

గుడేరకము సం వి అ పుం తిండి మా, సాపాటు.

గుడేరము సం. వి. అ పుం 1 —పై —, 2 చూ, గుడకము

గుడోద్భవ సం. వి అ స్త్రీ. శర్మర చూ, బెలము 1

గుడోపలస్థాయము పా బెల్లముగొట్టిస్తాయి కలె సమరితి

గుడ్డ దే. వి రూ-గుండ 1 బట్ట చూ, వస్త్రము, 2 వస్త్ర ఖండము చూ, వస్త్రము. గుడ్డగొగుగు వా వి చూ, వారిత్రి)

గుడ్డము. దే వి రూ- గుడ్డాము 1. చేసు పాండు 8, అ 75 చూ, భూమి 1, 2. చేసుతునక చూ, భూమి 1

గుడ్డి వా. విణ. రూ-గుడ్డి 1. అంధుడు చూ, రూ-గుడ్డి. వి. 2. అంధభావము. (విణ. అని కొందఱు) చూ, చీడు. 8 అట చెమ్మ అటలో వెలికిలబడ్డ ఒంటికాయ గుడ్డికొఱచుసా. ద్వ. వి. చూ, స్త్రీదుడు.

గుడ్డికొక్కర. ద్వ. వి. చీడుగొక్కర చూ, బకము.

గుడ్డికొక్కరాయి. ద్వ. వి —పై — గుడ్డితనము దే వి. రూ-గుడ్డితనము చూ, చీడు.

గుడ్డు వా. వి 1 అండము రూ-గుడ్డు చూ, పేళీకోశము, 2. మున్న. “నీలెక్కగుడ్డు” గుడ్డలము. సం వి. అ పుం చూ, సీలమండ. గుడ్డుము సం వి. అ. పుం —పై.— గుడ్డగుబ్బలి దే వి చూ, సకినంపులులుగు. గుడ్డగుబ దే వి —పై.— (రూ-గుబ గుబ-గుడ్డగుబ-గుడ్డగుబ్బలి.)

గుణ. సం వి అ స్త్రీ. దూర్వ* చూ, తృణము. 1 గుణకలిందువు. అం. రదక్షతిములు పదింటిలో నొకటి చూ, రదక్షతములు

గుణకము సం వి. అ పుం పెంపుడులెక్క, పూరకాంకము

గుణకహరపథకము పా ఎక్కములు గుణకారము. పా చూ, పెచ్చుచేత గుణకారుడు సం వి అ పుం. చూ, వృకోద రుడు

గుణకీర్తనము. అం సామపంచకములో నొకటి చూ, సామపంచకము

గుణజ్ఞాడు సం విణ చూ, సమర్థుడు. గుణగ్రయపురి అం. పురులెమిదింటిలో నొకటి చూ, పురులు

గుణధర్మములు అం ధర్మము లయిదింటిలో నొకటి చూ, ధర్మములు.

గుణధ్వని సం వి. ఇ పుం ధనుష్ఠంకారము: చూ, స్వరము 2

గుణని. సం వి ఈ. స్త్రీ. చూ, శీలనము

గుణనిక సం వి. అ. స్త్రీ 1 వాట్యమునందు, బ్రహ్మగింపదగిన యర్థము, 2 విలువిద్య మొదలగునాని సేర్పకొనుట, 8. లోళ్లభా

మ్యము, 4 శబ్దించిన వడ్డి, 5, మరలమరల
యను నర్థము
గుణసీయము. సం వి. అ న చూ, స్వభావము.
గుణపడు మి అ క్రి. (గుణము + పడు) చేక్క-
బడు చూ, సరిపడు 2.
గుణపిరియ. సం వి ఆ శ్రీ. అతివసః చూ, విమ-
గుణభృంశము. సం విణ. గుణనాశనము చూ,
పర్యంతిక

గుణము. సం వి అ పుం 1 రూ-గుణము =
గొనయము అల్లెత్రాడు: చూ, హర్షి 1,
2 త్రాడు, దారము (అని కొందఱు) చూ,
నూత్రము 1. 3 = గొనము మడుగు “ఇను
మడుగు-మమ్మడుగు” మొ చూ, శబ్ద 2
4 ఇందియము చూ, హృషీకము,
5 అప్రధానకార్యము చూ. అప్రధానము,
6 = గొనులు. అలవాటు చూ, స్వభావము,
7 గుణకారము చూ, హెచ్చివేతి.
8. మూడనుసంజ్ఞ (తిగ) చూ, మూడు,
9 శుల్కము చూ, నుంకము. 1

గుణములను గొనియాడుట. అం. సామము లయి
దింటిలో నొకటి చూ, సామములు

గుణములు అం 1 కావ్యగుణములు. — మాఘ
ర్యము, ఓజస్సు, పరిసాదము, శ్లేష, సౌతు
మార్గము, అర్థవ్యక్తి, సమత, బౌద్ధాగ్యము,
కాంతి, సమాధి, సంశబ్దత, ప్రేయస్సు, బౌద్ధ
త్వము, విస్తరము, సౌత్కర్యము, గాంభీర్యము,
సంక్షేపము భావితము, సమీకృతత్వము, ప్రాధి,
రీతి, ఉక్తి, గతి (23) (చూ, ఉపవిద్యలు).
పదియని శబ్దరత్నాకరము. — శ్లేషము, పరిసా
దము, మాఘర్యము, సౌతుమార్గము, సమత,
అర్థవిషయము, బౌద్ధాగ్యము, కాంతి, ఓజస్సు,
సమాధి. (చూ, కమ్యున. 2. మాఘర్యము =
కమ్యున.) (వీనిలోవచ్చు పద్యకవిత్వముల లక్ష
ణములు వృత్తరత్నాకరరాధిచందో గ్రంథ

ములయందు వివరింపబడియున్నవి రీతులు,
వృత్తులు, గుణములు. పాకములు, శ్లేషయ్య,
అలంకారములు, రసములు, భ్యములు మొద
లగునవి వాచనమాత్రము, వాత్సాగ్యమున
నూత్రము, కావ్యాదర్శము, కావ్యప్రకాశము,
సాహిత్యకామి, సాహిత్యచందోదయము,
సాహిత్యరత్నాకరము, సాహిత్యమీమాంస,
ప్రతాపరుద్రయ్యము, కువలయానందము మొద
లగు గ్రంథములందు లక్ష్యలక్షణములతో
గూడ వివరింపబడియున్నవి: చూ, శుభవి
ద్యలు, చూ, కావ్య స్వరూపము, 2 సత్త్వాది -
సత్త్వము, రజము, తమము (వీరికి శబ్దలనియు
నామాంతరముగలదు ఈమూడుగుణములు
సాధ్యసన్మూర్తితము, సత్యోద్ధితమున భేదముల
నాటవిధములగును) చూ, త్రయము, 8 గు
ర్భాది — ఇవియాలు — సంధి, విగ్రహము,
యావనము, ఆసనము, ద్వైప్రము (భేదము),
ఆశ్రయము, 4. శక్త్యాది. — ఇవి యాలు. —
శక్తి, జ్ఞానము, యము, విశ్వర్యము, వీర్యము,
తేజస్సు - మతీయైక విధము - విశ్వర్యము,
వీర్యము, మతము, శ్రీ జ్ఞానము, వైరా
గ్యము 5 శబ్దాది. — ఇవియైదు — శబ్దము,
స్వర్యము, రూపము, రసము, గంధము (ఇవి
యైదును ధూతగణములు), 6 తాగకా
ర్యాది. 7. విశ్వర్యాది, 8 సుఖాది, పా 9 ఏ,
ఓ, అ, 10 పరీక్ష యందుత్తర్యుడైన
వారి ఫలితము (మార్పులు).

గుణరహితము అం ఆకాశము లయిదింటిలో
నొకటి. చూ, ఆకాశములు.

గుణలయని సం వి ఈ. శ్రీ. — వై. —
గుణలయనిక సం వి ఆ, శ్రీ. గుడారము:
చూ, సదనము. 1

గుణలయని. సం వి ఈ. శ్రీ. — వై. —
గుణవంతుడు. సం విణ. త్. చూ, సమర్థుడు

గుణవతి సం వి. ఈ స్త్రీ చూ, గుణలయనిక.
గుణవర్ణము సం వి ఆ న చూ, స్తోత్రము
గుణవినుతి ఆం దశావస్థలలో వొకటి చూ,
దశావస్థలు.

గుణవృక్షము. సం. వి ఆ పుం ఓడకంబము
చూ, స్తంభము. 1.

గుణసంధి. పా, అవర్ణమునక ఇష్క్కులు పరమైం
పుడు గుణంబగు చూ, అపవాదము 9.

గుణసాగరండు సం. వి అ. పుం. 1 చూ,
బ్రహ్మ. 1, 2. బుద్ధవిశేషము చూ,
బుద్ధుడు 1, విణ 8 సకలగుణాధారండు
గుణాకరండు. సం. వి. అ. పుం 1 చూ,
బుద్ధుడు 1, విణ 2. చూ, సవర్ణండు
గుణాద్వితము. పా చూ, కావ్యస్వరూపము
(చూ, గుణములు)

గుణాలయము సం వి ఆ పుం=గుడారము
చూ, సదనము 1.

గుణి సం వి నో పుం 1 విల్లు చూ, బాణ
ము 1, విణ 2 గుణముగలవాడు చూ,
సవర్ణండు.

గుణించు, సం స క్రి గుణకముచేయు.

గుణితము సం వి ఆ న 1. చాల్లలలో ఆచ్చ
లను కేర్పిచెప్పట (గుణితమని వాడుక);
విణ 2. గుణింపబడినది చూ, హెచ్చి
కేతి, 8 తెట్టింపుగాఁ జేయబడినది చూ,
హితము

గుణండు. సం. వి అ. పుం 1 = గూణండు
చూ, వృకోదరుడు, విణ. 2 చూ, నూప
కారుడు

గుణేశ్వరము. సం వి ఆ పుం. చిత్రకూటము:
చూ, పర్వతము

గుణోజ్వల సం వి ఆ , స్త్రీ. ఆదవిమొల్ల *
చూ, యూధిక. 1.

గుణ్యము. సం. విణ. గుణింపబడినది

గుత్త. వై వి.=గుప్తి 1. ఫలపరిదమైన యొక
సాత్తును ఆసాత్తులవానికి తత్ఫలాగము తగిన
ధనమిచ్చి తను యనుభవమున నుంచుకొనుట
చూ, స్వాధీనపుగుత్త, వా వి 2 బట్టి చూ,
వస్త్రము. 8, గుత్తగ చూ, ఇజారా, 4 సమ
స్తమును ఒకేసారి వెలసుకొనుట జట్టి - రూ-
జట్టి

గుత్తకొడు ద్వ విణ చూ, పాలెగాడు
గుత్తిగ వై. వి.=గుప్తి. రూ-గుత్తక చూ,
గుత్త 8.

గుత్తగొను. ద్వ స. క్రి (గుత్త + కొను) గుత్త
యెత్తు కళా. 8, ఆ 78.

గుత్తము. వై. వి = గుప్త. 1. కచ్చితము చూ,
సున్నితము, 2 బిగువు చూ, లవణి

గుత్తక వై వి.=గుప్తి, చూ, రూ-గుత్తగ.

గుత్తి. వై. వి. 1 = గుచ్ఛక. రూ-గుడి-గొత్తు
చూ, పూగుత్తి. 2 చూ, సీలమండ

గుత్తికగువ్వ ద్వ. వి. రూ - గుచ్ఛగుత్తిక - గువ్వ
గుత్తికక: చూ, రాజార్హము

గుత్తికవ్వము. ద్వ వి కటరి చూ, మంధానము
గుత్తి నెమిలడుగుమాను ద్వ వి చూ, పూతి
కరణము*.

గుత్తిపండ్లు ద్వ వి. బ గుత్తులుగుత్తులుగా పం
డెడు పండ్లు

గుత్తిచుల్లెలు. వై. వి బ ఒకరికముచుట్లు చూ,
ధాన్యము.

గుత్తిలుగుత్తులు వై. వి. బ — వై —

గుత్తివడు. వై అ క్రి (గుత్తి + పడు)ముడుగు
చూ, సుగ్రీవు. 8

గుత్తులు. వై. వి. బ: చూ, గుత్తిచుల్లెలు.

గుత్తకము సం. వి. ఆ న గండివనము * చూ
రాజార్హము

గుత్తకపువ్వుము సం వి. అ. పుం, న చూ,
గుచ్ఛపత్రము *

గుత్తకము. సం. వి. ఆ పుం 1 = గుత్తి
చూ, పూగుత్తి, 2 గృంధపరిచ్ఛేదము చూ,
పుత్తకము.

గుత్తము సం వి. ఆ పుం 1 వరి లోనగు
వాని గంటు చూ, పొట్టకట్ట (చూ, తృణ
ము . 1) 2 = గుత్తి చూ పూగుత్తి,
3 ముప్పదిరెండుమణులు గుచ్చిన హారము
చూ, భూషణము 2, 4 గండివము *
చూ రాజార్థము, 5 కంబము చూ,
స్తంభము. 1.

గుత్తార్థము సం వి ఆ పుం చూ, గుచ్ఛ
ర్థము

గుత్తికము సం. వి ఆ న చూ గురటి
గుదకీలకము సం వి. ఆ పుం చూ. మూల
సంక

గుదకీలము. సం. వి ఆ. పుం — వై —
గుదగుదలాడు కే ఆ క్రి (గుదగుదలు +
ఆడు) ద్దగ్ధత్వితో నేప్పు చూ, గొడించు
గుదనాడి అం. నాడులు పదింటిలో నొకటి
చూ, నాడులు

గుదము సం వి ఆ న = గుద్ద 1, ముడ్డి
గుదస్థానము అం రంధ్రములు తొమ్మిదింటిలో
నొకటి చూ, రంధ్రములు

గుదాంశురము. సం వి. ఆ పుం చూ, గుద
కీలకము

గుదావర్తి అం అశ్వశాస్త్రమునందలి అశుభా
వర్తములలో నొకటి చూ, అశుభావర్తములు
గుది వై వి = గుచ్చి రూ-గుత్తి చూ, పూ
గుత్తి (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము), కే వి.
2 చూ, సీలమండ ఆం, భా. ద్వి 135
3. అక్షులులోనగువాని గ్రుచ్చిన చరము, వా
వి. 4 పశుబంధరక్షాపు, 5 పదములకూర్పు.

గుదికూర్పు చూ, మాటలల్లుట
గుదికొలు. కే. వి చూ, పార్శ్వ

గుదికూర్పు కే వి చూ, మాటలల్లుట
గుదిగట్ట. కే. వి (గుది + కట్ట) దుప్తయతోపు
మొదలుగాగలవానికి మెడనుగట్టెడుకొయ్య
చూ, బండ 3

గుదిగుంటలు ద్వ వి బ (పనులకొడ్డిలోనగు
వానిద్వారమందు) నిలుపుగాఁ బాఁతిన కంబ
ములు చూ, స్తంభము. 1

గుదిగుంపులుచేయుట చా అ విచ్చి స్తమ
చేయుట “అదిగనుక దివిజ వేశ్యల. సదనంబున
మృతవానిసంతతితలఁపుచు గుదిగుంపులఁజేసి
మథింపదె గ నిరంకుశోపాఖ్యానము.

గుదిగొను కే. ఆ క్రి. (గుది + కొను) అతిశ
యించు చూ, ముప్పుకొను, 2. దట్టమగు
చూ, వ్యాపించు, 3. మాటకట్టుగాఁ గూలఁ
బడు వారిశ్చ 4, ఆ 214 చూ, చాఁచ
చేట్టుడు

గుదిత్రాగు. కే వి. 1. దూడకాటికఁ గట్టు
త్రాగు చూ, నూత్రము. 1, వా వి.
2 పాలుపిదనునట్లుడు ఆవు వెనుకటికాళ్లకు
గట్టు త్రాగు చూ, బండ్లము 3 (చూ,
నూత్రము 1)

గుదితోరము కే స క్రి కాళ్లకట్టి త్రోయు
వారిశ్చ 4, ఆ 84 చూ, తిన్న 2

గుదిబండ కే వి చూ, గుదిగట్ట

గుదియ వై వి = గదా (రూ-గుదె-గుదికట్ట-
గుదిగట్ట) 1 చూ, గుదిగట్ట, 2 ఇనుపనుడ్డు
అం, భా ద్వి. 216 చూ, మద్దరము.
3 నాలుగుమూల నిడివిగల దండము చూ,
బాణము. 1.

గుదియకట్టలు ద్వ. వి బ గుదిగుంటలకట్డముగాఁ
జొప్పించెడు కట్టలు చూ, స్తంభము 1

గుదియతొలుపు ద్వ వి చూ, యముడు. ఆద్య.
సం, కాం. 28.

గుదివడు ద్వ ఆ క్రి. (గుది + పడు) చూ,
బుద్ధుగు.

గుదె వై. వి = గదా చూ, రూ-గుదివ

గుద్ద. వై. వి = గద చూ, ముడ్డి.

గుద్దలి. వై. వి = తుడ్దాలఁ చూ, ముద్దరము

గుద్దలించు వై స. క్రి. 1. గుద్దలితోఁ బెట్ట
గించు: చూ, భేదిల్లు. 1, 2 అశ్వేషించు

చూ, వెదకు

గుద్దు వా. వి 1 (రూ-గుద్దు-గుచ్చు) పిడి
కిటిపోటు చూ, యుద్ధము, స. క్రి 2 పిడి
కిటితోపాడుచు చూ, చేదుము

గుద్దులాట. వా. వి రూ-గుద్దులాట ముట్టా
ముష్టి చూ, యుద్ధము.

గుద్దులాడు వా అ క్రి చూ, రూ-గుద్దు
లాడు.

గునక జే వి: చూ, రూ-గునక.

గునకలు. జే. వి బ. తృణధాన్యము చూ,
ధాన్యము.

గునకున. జే వి వేగముగ నడచుటయందగు
ననుకరణము చూ, హూహూ

గునపనకోడి. ద్వ వి చూ, పుంజు

గునపము వై వి = ఖనిత్ర చూ, రూ-గునపము
కళా 6, ఆ 8 (దేశ్యచని శబ్దరత్నాంశము)

గునామెలనాలు జే. వి బిడ్డలుకట్టుకొనెడు
కటినూత్రివిశేషము (భానుపద్విజయము)
చూ, భూషణము 2

గునియు జే అ క్రి 1 నర్తించు చూ, పులపు
గొను, 2 కులకు చూ, పూము.

గునిసాడు. జే అ క్రి — వై — (మొదటి
రూపము గునిసియాడు)

గునిసె వా. వి. పొట్టి. (రూ-గొనిసె-గొనబ-
గొనప-గొనను-గున్న-గుణ్ణి) చూ, వామ
నుడు.

గునుక. జే. వి. అల్పధావనము: చూ, పరుగు 2.

(రూ- గునుకు- గునుకుడు- గునుగుడు-
గునుగుపరుగు)

గునుకు. జే. వి 1 — వై. — ఆం భా ద్వి 224,

2 తృణవిశేషము* చూ, తృణము 1, బ.

3 తృణధాన్యము చూ, ధాన్యము, అ క్రి

4 కొద్దిపొవుగా పరుగెత్తు చూ, పరుగెత్తు.
గునుకుడు జే వి చూ, గునుక. ఆం, భా ద్వి 224.

గునుకులు జే. వి బ. తృణధాన్యము చూ,
ధాన్యము

గునుగుడు జే వి చూ, రూ-గునుకుడు.
గునుగుపరుగు జే వి — వై —

గునుపము వై వి = ఖనిత్ర చూ, రూ-గునుపము
గునుపు జే వి రూ-గుచ్చ విలాసవిశేషము
చూ, విలాసము

గున్న వై వి. 1 పిల్ల (ఏనుగు గున్న-పం
గున్న-మామిడిగున్న మొ) చూ, శిశువు,

2 చూ, వామనుడు, 3 ఏనుగుగున్న
చూ, హస్తీ, 4 యువము చూ, స్రాస్యశాఖ

శిశుము, 5 కురువముచెట్టు* చూ, వృక్షము
గున్నంగి జే. వి ఒకానొక పక్కి చూ, పక్షి

గుపారము అం రూ-గుబారము మల్లబండ్రి
విశేషము చూ, మల్లశాస్త్రము

గుపారు జే వి. ఆఘోషణము అం, భా ప్రి
115 చూ, స్వరము 2

గుప్త సం వి ఆ శ్రీ. 1 రాణివాసపు శ్రీ
చూ, శుద్ధాంతము (చూ, శ్రీ), 2. దూ
గొండి* చూ, కూక కింది

గుప్తకేలి. సం. వి ఈ. శ్రీ, దాగిలిమూతల
చూ, బాలకీర్తి.

గుప్తచరుడు సం వి ఆ. పుం చూ, బ
రొముడు

గుప్తము సం. విణ 1 కావచబడినది చూ, రక
తము, 2 దాచబడినది చూ, రహస్యము

గుప్తరాగము. సం. వి. అ. పుం చూ, మొంగలి

గుప్తశాసనము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, మహా
యనశివతీర్థక*

గుప్తాననము. సం. వి. ఆ. స. చూ, ఆననములు.
గుప్తి సం. వి. ఆ. శ్రీ 1. కాపాడుట చూ,
రక్షణము, 2 చూ, దాచుట, 3 చూ,
బంధనము, 4 పాతల చూ, లిప్తి
2, 5 వడ్డ పాతల చూ, పంటసాల,
6. బొక్క చూ, రంధ్రము 1, 7 లోతైన
గొయ్యి చూ, రంధ్రము 1, పుం 8 దాను
డు చూ, నేవనుడు, 9 చూ, యముడు

గుప్తాననము. జే. వి. చిందలపండు చూ,
సంతాపము

గుప్తాననము. జే. స. శ్రీ 1 వస్తువు మొదలగు
వాని ఉడుము (ఉప్పలించుననియు వాడుక),
2 చూ, పుకలించు, 3. ఉంచు చూ,
పెట్టు, 5

గుప్తాననము. జే. స. శ్రీ. 1 (బాణాదులను) ప్రయో
గించు, గుప్తాననము, పుయోగించు 2,
చూ, వర్షించు.

గుప్తాననము. జే. వి. చూ, పిడికిలి (రూ-గట్టిలి)

గుప్తాననము. జే. వి. 1 ఎగయుటనుండును, మోర్చి
యుటయందును. వాననకొట్టుటయందును,
త్రేచుటయందును నగు ననకరిణము శకం 1,
ఆ. 108, స్వా 4 ఆ. 108 చూ, హూ
హూ, స. క్రి 2 ఉంచు చూ, పెట్టు 5,
3 చెల్లు చూ, పోగొట్టించు, 4 (దూడ
పాలుత్రాగునపుడు తలతో) పొదుగును
పొడుచు, 5 (బాణాదులను) ప్రయోగించు
చూ, పుయోగించు 2. 6. విసరివైచు

గుప్తాననము. జే. ద్వి క్రి విణ శీఘ్రముగా చూ,
నేగము 3.

గుప్తాననము. వా ఆ శ్రీ. ఒక్కమాటుగా వెల్లడి
యగు

గుబ్బ. జే. వి. = ఘాతము రూ-ఘాట చూ,
నకింపుబులుంగు.

గుబ్బ. జే. వి. తలపుగండె పట్టెమీడి గుబ్బ.
గుబ్బగుబ్బ. జే. వి. కోకిలధ్వని యందగుననుకర
ణము చూ, హూహూ.

గుబ్బాననము ఆం. చూ, రూ-గుబ్బాననము.
గుబ్బాననము జే. వి. రూ-గుబ్బాననము. పడుట
యందగు ధ్వజముకరణము: చూ, హూహూ.
గుబ్బాననము జే. ఆ. క్రి. వాననకొట్టు చూ,
వలచు 1.

గుబ్బిలి జే. వి. 1 (రూ-గుబ్బిలి గుబ్బిలికాడు-
గుబ్బిలికాడు- గుబ్బిలి-గుబ్బిలి- గుబ్బిలి) కన
కొట్టి ఆం, భా. ద్వి సిం. 91 చూ, సకి
నంపుబులుంగు 2 గుబ్బిలి చూ, పింజూ
వము

గుబ్బిలి వా. వి. చూ, రూ-గుబ్బిలి “గుండె
గుబ్బిలిమనుచున్నది.”

గుబ్బు జే. స. క్రి రూ-గుబ్బు. పిడికిలితో
పొడుచు చూ, పొట్టాడు

గుబ్బు జే. వి. (రూ- గుబ్బు- గుబ్బు- గుబ్బు-
గుంపు) 1. దట్టము చూ, సాంద్రము;
2 గుంపు చూ, గుబ్బుచూ, 3. వృక్షవిట
పము.

గుబ్బు జే. వి. 1 చూ, బుగులు, 2 చూ,
వెల్పు

గుబ్బుకొను జే. ఆ. క్రి చూ, గుబ్బాననము.
శకం 3, ఆ 58

గుబ్బు జే. వి. కవలము చూ, వ్యాజము. 1

గుబ్బు వా. వి. చూ, రూ-గుబ్బు.

గుబ్బ. జే. వి. = కంఠ 1. మచము చూ
స్తనము (బ గుబ్బులు), 2 కంఠి, ఆం, భా.
ద్వి 74 చూ, బుడిపి, 3. గొడుగుమీడి
గుబ్బు కప్పెయ-మప్పె, 4. తలపుగండెపట్టె
మీడిగుబ్బు చూ, బొగడ, 5. బాణము

నలుగురికిందిగుబ్బ. స్వా. 4, ఆ 115, విణ
6 గుండ్రమైనది చూ, బొండు. 2
గుబ్బకాయ జే వి. వీణాగ్రతలాటువు చూ,
వీణ
గుబ్బటిలు వై ఆ క్రి. రూ-గుబ్బటిలు చూ,
పరిభ్రమించు
గుబ్బటిలు వై ఆ క్రి —వై—
గుబ్బటిలు వై. ఆ క్రి రూ- గుబ్బటిలు
1 ఉప్పాంగు. జై. 8, ఆ. 92 చూ,
విజృంభించు, 2 అతిశయించు వసు 1,
ఆ 185 చూ, ముక్కురించు.
గుబ్బటిలు వై ఆ క్రి —వై—
గుబ్బన. జే ద్వి క్రి విణ శిఖ్రియగా చూ,
చేగము. 8
గుబ్బ పేట. జే. వి 1. కొండకొన. ఆం, భా.
ద్వి 80 చూ, శిఖరము, 2 కొండచేతియ
చూ, చేతియ.
గుబ్బమార్చును జే వి కుండలుచేయు సాధనము
గుబ్బలాడి. ద్వ.వి (గుబ్బలు + ఆడి) ఋతుతి
చూ, స్త్రీ
గుబ్బలి. జే వి కొండ చూ, పర్వతము
గుబ్బలికాడు జే వి చూ, గుబ
గుబ్బలిదొర జే వి హిమాద్రి చూ, పర్వతము.
గుబ్బలిపట్టిగుట్టము జే. వి చూ, పింహము
గుబ్బలివిలుకాడు. జే వి చూ, శిఖరము
గుబ్బనరము వై వి. = గుంధనరి పలురకముల
మణులు గుచ్చిననరము. కళా 3, ఆ 204
చూ, భూమణము. 2.
గుబ్బిక. జే. వి చూ, వాగుర
గుబ్బిరి జే వి. ఒకానొక చేట్టు చూ, వృక్షము.
గుబ్బలికాడు జే వి. గుబ చూ, సకినంపు
బులుగు.
గుబ్బు జే. వి. గుండె అదరుట యందగునను
శరణము, కళా 4, ఆ 20; చూ, హూహూ.

గుబ్బునును. జే. ఆ క్రి (గుబ్బు + అను)
గుండె గుబ్బునియదను. కళా 4, ఆ 20
చూ, భయపడు
గుబ్బును జే ఆ క్రి (గుబ్బు + అను) -వై-
రా. వి 2, ఆ 68 (ఆప్రేడితమందు గుబ్బు
గుబ్బును)
గుబ్బెత్త వై వి. (గుబ్బు + ఎత్త) చూ, గుబ్బ
లాడి
గుగుగుమ కే వి 1 గుమగుమయను వాసన
చూ, వాసన. 1. 2 వాసనకొట్టుటయందగు
ననుకరణము చూ, హూహూ
గుమాను వా. వి. 1 లోకమున పుట్టినవార్త,
చూ, సమాచారము. 2 అనుమానము చూ,
సందేహము
గుమాయింపు. వా వి ఎండవేడిమిచే చెమట
పోసి తిపించుట
గుమాస్తా వా వి క్రిందియుద్యోగి. (క్లర్కు)
గుమి. జే వి 1 గుంపు చూ, సమాహము,
2 రూ-మమి చూ, పంటసాల.
గుమికాడు జే వి కాకి చూ, వాయుసము
గుమితి జే వి రూ-గుమ్మితి శళాం 2, ఆ 17
చూ, బాణము 1
గుమిలి జే. వి చూ, రూ-గుబిలి
గుమురు జే స క్రి చూ, రూ-గుబుర
గుముకు వై వి = కుముదా రూ-గుమ్మడు*
(జే. అతిశయం పాయము సె. లోపనిచేయును)
చూ, మహాఫలము
గుమురు జే. వి చూ, రూ-గుబురు
గుమ్మ. జే. వి 1 సాలుపిండనప్పుడు వచ్చేడు
ధార చూ, పీరు, 2 ఆడుది చూ, స్త్రీ,
3 గావేనంటి బొట్టు.
గుమ్మడు జే. వి. అలంకరించుకొనువాడు.
చూ, సౌందర్యవంతుడు.
గుమ్మటము. జే. వి 1. దీప్తముంచెడు కాగితపు

గూడు వా. వి. 2. ఉత్సవాదులయందు
విప్రములనుంచి ఊరేగించి విమావాదికము
గుమ్మడి. వై వి=మాత్మాంధము * మా, మహా
ఫలము.
గుమ్మటిలు. దే వి బ చెవిత్ మెల్లనుంచుకొను
నగ మా, భూషణము 2.
గుమ్మపాలు. వా వి. పాదుగుదగ్గర పాలు,
అప్పుడేపిడినపాలు. (రంగా. 1, ఆ 52)
మా, పాలు. 1.
గుమ్మము దే వి రూ-గుంబము మా, వాకిలి.
గుమ్మలి. దే. వి మా, పానుక
గుమ్మ. దే. వి గాదె మా, పంటపాల
గుమ్మితి దే వి మా, రూ గుమితి. శకం. 2
ఆ 70
గుమ్మ దే వి 1 పిడికిడిపాటు మా,
యద్యము. 2 వాసనకొట్టుకుయందగు ద్వంద్వ
నుకరణము (అభివ్యుద్భవద). మా, హూ
హూ. స. క్రి. 3. పిడికిటితోపాడుచు మా,
పొట్లాడు
గుమ్మడు. వై. వి=సముదా మా, రూ-గుమ్మడు
(ఇది ద్వివిధము - పెదగుమ్మడు, చినగుమ్మ
డు అని ఇదే పెదగుమ్మడు)
గుమ్మెట. వై. వి=గుంభిత రూ-గుమ్మెట.
1. కుడుము మా, వీణె (దేశ్యమని శబ్దరత్నా
కరము), అం. 2. వాద్యము లాటింటిలో
నొకటి మా, వాద్యములు. (రూ-గుమ్మెడ
అని కొందలు)
గుమ్మెత్త వై వి 1-2= —వై — (దేశ్యమని
శబ్దరత్నాకరము), 3 అల్పపటగృహము: మా,
పదనము 1.
గుమ్మెత్తకాడు దే వి గుమ్మెత్తపాయింను
వాడు.
గురగాయిబ్రాహ్మణులు పా నేపాశ్చర్యశ్రు

బ్రాహ్మణులలో నొకతెగవారు మా, బ్రా
హ్మణులు
గురగుర. వై. వి 1=ఘుర్గుర. పందికూర మా,
స్వరము 2, 2. రూ-గుణగుణ దురద: మా,
విదర్చిక
గురణము సం వి. ఆ న రూ-గురణము. ఉద్యో
గము మా, యత్నిము
గురపిడి. దే వి అడవిమావు మా, భేనువు
గురపాతు దే వి మా గురుపాతు మా, శర
భము 1
గురికొచ్చే దే. వి మా, బుద్ధి
గురిగ. దే. వి రూ-గురిగ-గురియ. అడుపడు
చులు ఆడుకొను చిన్నపిడత మా, భాండ
ము 3
గురిగి దే వి. —వై —
గురిగింజే వై వి. = గుంజా. రూ-గురుగింజే.
(గురిజే + గింజే) 1 గుంజాలత: మా, శ్వేత
పాకి (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము) 2 గురిజే
భూస. మా, శిలాపాకి, 3 ఒకానొక బాల
క్రిడ మా, బాలక్రిడ.
గురిజే. వై వి=గృంజం గుంజ (రూ-గుంజే-
గురిగింజే-గురివెద-గురువెద* (ఇది త్రి
విధము - ఎఱ్ఱగురిజే, తెల్లగురిజే, నల్లగురిజేఅని.
ఇదే ఎఱ్ఱగురిజే) మా, శ్వేతపాకి.
గురిమానిసి ద్వ వి మా, కైటికాడు
గురియ. దే వి మా, గురిగి
గురివెద ద్వ వి (గురిజే + వెద) మా,
గురిజే*.
గురు దే వి రూ-గు-పాతు గుణపాతు-గోం
మా, శరభము. 1
గురుంటకము సం. వి అ. స. తిలమయూరము-
మా, మయూరము
గురుడు. సం వి. ఉ పుం మా, గురువు 2
(మా, గృహములు.)

గురుక. దే. వి. నిర్దుర. అం, భా. పృ. 141 చూ, స్వప్నము
 గురుకు దే వి 1 చూ, పశురోగము, వా. వి
 2 ఉపనిషత్తు చూ యాకము.
 గురుగింజి ద్వ వి చూ, రూ. గురిగింజి 1-2
 గురుగు వై వి ఘోకట భూరుండి* చూ,
 హస్తినీ. (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము)
 గురుగుండితము సం విని చెక్కబడినది చూ,
 సంయోజితము
 గురుగుపల్లిక ద్వ. వి చూ, గురుగు.*
 గురుఘ్నము. సం. వి. అ. పుం. త్తైలావాలూ* చూ,
 సర్వము.
 గురుజీ. దే. వి. ఉత్తుండి*. చూ, సప్తల.
 గురుజా. దే. వి. వజ్రము అం, బా. ద్వి 278
 చూ, రత్నము 1
 గురుజా వా వి చూ రూ. గురు. 5.
 గురుతు దే వి చూ, రూ. గురుతు
 గురుత్వాకర్షణము పా లాగివైడి ఆకర్షణశక్తి
 గురుదైవతము సం వి. అ. పుం. పుష్కము చూ,
 సత్త్వము. 1.
 గురుపంచమాలము అం. ఇవి అయిదు - మారేడు
 వేరు, దుండిలపు వేరు, గుమ్మడు వేరు, కలిగొట్టు
 వేరు, కూరనెల్లివేరు
 గురుపత్నీగవనము అం మహాపాతకము లయి
 దింటిలో నొకటి చూ, నుచాపాతకములు
 గురుపత్రి సం వి అ శ్రీ చింత* చూ,
 తింతిరి
 గురుపత్రియు సం వి అ న వంగము* చూ,
 లోహము 1
 గురుపాతు దే. వి. చూ, రూ. గురుపాతు అం,
 పదా. 5-20.
 గురుపరిణామనీయము అం ధనుర్వేదమునందలి
 పృషేయములు నలుబదాటింటిలో నొకటి.
 చూ, పృషేయములు

గురుప్రియము సం వి అ. పుం. పుష్కరాగము.
 చూ, రత్నము 1.
 గురుభార్య అం. మాతృత్వగురిలో నొకటి.
 చూ, మాతలు
 గురుమర్దలము సం వి అ. పుం. డిండిమ
 వాద్యము* చూ, స్వరము. 2
 గురుమేరునమ్మము అం పృస్తారపృత్యయప్రాణ
 ములు పందొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ,
 పృస్తారపృత్యయప్రాణములు
 గురుమేరుద్దిష్టము అం — వై —
 గురుమేరుపు అం 1. పృస్తారములు పదింటిలో
 నొకటి చూ, పృస్తారములు, 2 పృస్తార
 పృత్యయప్రాణములు పందొమ్మిదింటిలో
 నొకటి చూ, పృస్తారపృత్యయప్రాణములు
 గురురత్నము సం వి అ న చూ, గురు
 ప్రియము
 గురులక్ష్మణ్వియ పా ఇదే మేరుచక్రము
 గురువందనము అం. నుజ్జానదాయకములు పదిం
 టిలో నొకటి చూ, నుజ్జానదాయకములు
 గురువారము సం వి అ. పుం. బృహస్పతి
 వారము చూ, వారము
 గురువు సం వి ఉ. పుం. 1 ఉపాధ్యాయుడు
 చూ, పంతులు. 1, 2 బృహస్పతి
 యను గృహము చూ, రాహువు 2,
 3 కులమునెద్ద, 4 తండ్రి చూ, పిత
 రుడు 1, 5 తండ్రితోడబుట్టినవాడు
 చూ, పితరుడు 1, 6. తాత, తండ్రితండ్రి*
 చూ, పితామహుడు. 1, 7. అన్న చూ,
 సహోదరుడు (చూ, శ్రేష్ఠుడు 1),
 8 అలమగల తండ్రి, మామ చూ, శ్వశు
 రుడు, 9 మేనమామ చూ, మామకుడు,
 10. పురోహితుడు. చూ, యజ్ఞుడు,
 11. వీలిక* చూ, రాజు 1, 12 కాపాడు
 వాడు* చూ, రక్షకుడు, 13. నిషేక వివా

హేతులు చేయుచు ఉపాధ్యాయుడు (లేక) తండ్రి, యథాశాస్త్రముగ పంచదశకర్మములు చేసినవాఁడు (అని కొందఱు) చూ, పితరుఁడు 1, 14 = గుర్యు-గుఱువ. పృథివీదిశలైన వాఁడు చూ, యశస్వి, 15 బగువు చూ, భారము 1, 16 వేదముచదివించు వాఁడు చూ, గణి 2, 17 కీర్తిభాజుఁడు చూ, దోషిణుఁడు, విజ 18 గొప్పది చూ, విపులము, 19 భరింపఁగూడనిది, 20 ఉత్తమమైనది, 21 ఆలఘువు, 22 ముసలితనము లేనిది (సకలిపనిది), అం 28 తాళాంగము లేడింటిలో నొకటి (చూ, అంగము 9) చూ, తాళాంగములు, 24. గాంధర్వవేదము నందలి తాళాధ్యాయములోని కాలపాఠ్రములు పండ్లెండింటిలో నొకటి చూ, కాలపాఠ్రము, దే వి (1) వేగపుపురుగు చూ, పురుగు.

గురువునకు పుచ్చేపాదు బా. గురువునకు ఆపకారము

గురువులేఱు దే అ క్రి. (గురువు + లేఱు) జిఱునచిప్పిలు.

గురువునకు పంగ నామము. బా గురుతిరస్కారము

గురువులువాఱు. దే అ క్రి 1 అతిశయించు చూ, మున్నరించు, 2 వేగపుపురుగుగాపాఱు

గురుసంకీర్తనము అం ధనుర్విద్యాచిలాసమందలి పృథేయములు సలబదాటింటిలో నొకటి చూ, పృథేయములు

గురుసు దే. వి 1. జీవసాసము చూ, మర్తము. 1, 2 మేర చూ, సీమ 1, 3 బీరము చూ, శౌర్యము, 4 పశువులతోఁక చివర వెండుకలు మొల్చుటకాధారముగా నుండు తావు, వా.వి 5 తిరుగలిపై గుంటకొయ్య చూ, గురుతి.

గురుసులు. దే వి బ కేశమాలములు గురుసేవ అం. శకునరహితములు పదింటిలో నొకటి చూ, శకునరహితములు.

గురునించుమెకము. ద్వ వి పది వేం. అం 98: చూ నూకరము.

గురునింత దే వి — వై — సాంబ తిగ్గ 5. గురుని సం వి. ఈ. శ్రీ ఎఱ్ఱాకుల తోఁట కూరక చూ, మారిషము

గుర్తింమే. దే స క్రి. గుఱుతుపట్టు చూ, రెక్క సేయు

గుర్తు దే. వి చూ, రూ-గుఱుతు.

గుర్వి సం వి ఈ శ్రీ 1 గర్విణి చూ, భూణ, 2. గురుపత్ని చూ, భార్య

గుర్విణి. సం వి ఈ శ్రీ గర్విణి చూ, భూణ.

గుర్వై విజ=గురుః అధికము చూ, హెచ్చు 1. గుర్వైట్ట. దే. అ. క్రి చూ, రూ-గుఱువెట్ట.

గుఱక వై. వి=గుఱాక 1. నిద్రయందలి ధ్వని. రూ గుఱు చూ. స్వరము 2 (దేశ్యమని శబ్దత్నాకరము). 2 నిద్దురి చూ, స్వప్నము 2.

గుఱగుఱ దే వి 1 చూ, రూ-గురుగురు. 2 దురదయందగు ననుకరణము చూ, హూహూ

గుఱము వై వి=కుదర రూ-గుఱుము చూ. హయము

గుఱానిగోదే దే వి చూ, సాహిణి

గుఱి. దే. వి 1. గుఱుతు చూ, లక్షణము 1, 2 లెప్పు చూ, లక్ష్యము. 1, 3 దృష్టాంతము చూ, నిదర్శనము. 1, 4 నిర్దయము. 5, నిజము 2, 5 గడుపు వాండు 5, ఆ 51 చూ, మితి, 6 అభిప్రాయము చూ, స్మృతి 1, వా.కవ 7 శ్రీ పురుషులగుఱుతు లనునూచించుగుఱుతు (అఁడుగుఱి-మగగుఱి)

గుఱించు దే స. క్రి. 1 చూ, గుర్తింమే, 2. చూ, స్మరించు, 3 చూ. వివరణాకరించు

గుటికట్టు జే వి 1 అంచు చూ, మైజాటు,
2 గడుపు చూ,మితి.

గుటికాడు జే విణ. లక్ష్యము తప్పక యేయు
వాడు చూ, మాటికాడు. 2

గుటికొం. జే వి 1 జీసానము చూ, మర్మ
ము. 1. 2. న్యూనము చూ, పెలితి 2.

గుటికొను. జే స. క్రి చూ, లెక్కనేయు.

గుటిచి జే ఆప (రూ - కూరిచి - కూర్చి -
గుటించి) చూ, రూ-కూరిచి

గుటక. జే. వి = గుడాక చూ, రూ-గుట్టు.
2-3-4-5

గుణుక వై వి = —వై —

గుణుకొను ద్వ అ క్రి చూ, యత్నించు

గుణుగుట్టు జే వి. ఒకలుటయందగు ధ్వన్యను
కరణము చూ, హూహూ

గుణుతు జే వి 1. రూ-గురుతు, గుర్తు- గుటి-
గుట్టు చూ, లక్షణము 1, 2 పేర.

లక్ష్మీ. 1, ఆ 142 చూ, సీమ 1
గుణుతుపట్టు జే. స. క్రి చూ, లెక్కనేయు

గుణుతుపొడుచు జే ఆ క్రి చూ, గుణుపెట్టు.

గుణుతులు పా (చేదువుతుగు గుణుతులు) మల
భముగ నన్వయించుకొనుకొఱకు గ్రంథమును

వాక్యములగాను, వాక్యాంతములగాను విభ
జించుటకయి వివిధవిధములను చెల్లుపునంజులు

, వాక్యాంత బిందువు (కొను) అన్వ
యమునందు సమీపసంబంధమును గలిగియు నిం

చుక విరతి నవేక్షించు వాక్యాంతముల తుది,
నీగుణుతు వాడబడును — “నూర్వోడు,

చంద్రుడు, సత్తత్వములు, ఆకాశము నలంక
రించును, ఇదియేకమాత్రకాలపువిరతినిచెల్పును.

, అర్థబిందువు. (సమీకొలన్) మహా
వాక్యములొని ముఖ్యవాక్యములయంతమందీ
గుణుతుచున్నను. — నీటియందు బెండ్లుతేలును,

గానిగుండ్లుతేలవు ఇది ద్విమాత్రకాలపువిరతిని
చెల్పును.

న్యూనబిందువు. (కోలన్) దూరసంబం
ధముగల రెండు పృథ్వీకవాక్యములనడుమ నీ

గుణుతు వచ్చును — లోకములో నాకంఠం
బ్రాహ్మణుడు శేడనుకోకు ఒకరినిమించిన వా

రొకరుండనేయుండురు. ఇది మూడుమాత్రల
కాలపు విరతిని చెల్లుపును.

. బిందువు. (పుల్ స్టాప్) భిన్నవాక్య
ముల యంతమందీ గుణుతువచ్చును — పాప

మునకు భయపడుము మనుష్యుల కోపమునకు
భయపడకుము. ఇది నాలుగుమాత్రలకాలపు

విరతిని చెల్లుపును.

ఈవిరతులను తెలుపు గుణుతులు గాక ఆరా
నురాగములైన ధ్వన్యాదులను సూచించు

గుణుతులను, మఱికొన్ని పెరిగిగుణుతులను
గలవు.

? పృథ్వీర్థకచిన్నము. పృథ్వీర్థక
వాక్యముల తుది నీగుణుతువచ్చును — ఎవ

రక్కడ? నీవు సంగ్రహితము జేదిశివా?

! రాగచిన్నము ఆశ్చర్యము, సంతా
పము మొదలగు వానిని చెల్లుపు పదములయు,

వాక్యములయు తుది నీ గుణుతువచ్చును —
ఆ! ఇవి యేటిమాటలు! ఆయ్యా! ఎంత

మంచివాడుపోయెను!

“ అనునాద చిహ్నము (కొలేషన్)
గంధాంతరమునండి గ్రహింపబడిన

వాక్యాదుల కిదిప్రకృల నీగుణుతులందును
“దుర్బలస్వబలరాజా” అనవనమే

( ) వృత్తారము [ ] వలయితము.
అముఖ్యములగుఁజేటికొని, పర్యాయములగుఁజేటి

కొని పదములయొక్కయు, వాక్యములయొ
క్కయు రెండుప్రకృల నీగుణుతులు వేయఁ
బడును. — దాశరథికి (రామునకు) నమస్కా

ఎ. హంసపాదము ఈగుణములు లుప్తకర్తృ
దులమీఁద ప్రాయబడియున్నవని తెలుపును.

* తారకము } ఈ గుణములు రెండను
† కూలము } గ్రంథమునందలి విషయ
ములను గూర్చి యడుగున వ్రాయబడిన
కారికలు మొదలగు గాఢ జానుమని చదు
వు వానికిం దెలుపుట సవకాగింపఁబడును
గుణములు. దే వి బ. గింజీలు చూ. విత్త
నము

గుణపెట్టు దే. ఆ క్రి (గుణము + పెట్టు)
గుణించును అచ్చ యు, కాం 225 రూ-
గుచెట్టు-గుణుతుపాడుచు.

గుణపుఁజొక్క వై వి (గుణము + చొక్క)
అభిని చూ, నక్షత్రము 1.
గుణపుఁజ్ఞొంగ ద్వ. వి విషభేదము చూ
హాలావాలము 8

గుణపుఁదొడపు ద్వ వి అశ్వభరణము చూ,
భూషణము. 2 (చూ, భాండము 2, చూ
హాయము)

గుణపుఁదీరట వై వి (గుణము + పీరట ద్వార
బంధముమీఁదనుంచెడి గుణపుమాతీకొయ్య
గుణపుతోక ద్వ వి అశ్వవాలము చూ,
హాయము.

గుణపుపిల్ల వై వి అంబరీషము చూ, హాయము
గుణపుమాక. ద్వ వి గుణములగుంపు చూ,
హాయము

గుణపుపామువేల్పు ద్వ. వి కింపురముఁడు
చూ, దేవతాభేదము.

గుణపుకొతు ద్వ. వి అశ్వారోహకుఁడు చూ,
హాయము.

గుణపుసుడి ద్వ వి అపర్తి (ఆవర్తము) చూ,
హాయము

గుణపుసారము. వై. వి వైవరము, సప్తస్వరము
లలో నొకటి. చూ, స్వరము. 2.

గుణపెక్కడు. వా. వి చూ, బాలకీర్తిద
గుణము. వై వి = భురు. 1. రూ-గుణము. (దీని

బహువచనమున గుణాలనియు రూపముగలదు.
పాండు 2, ఆ 289 చూ, హాయము, అం.
2 దిక్పాలవాహనములలో నొకటి చూ,
దిక్పాలవాహనములు. (కుబేరుని వాహనము.)

గుణములు. అం బ. చతురంగబలములొని జం
తువులు; చూ, చతురంగములు, దేవరంగము

గుణు దే వి 1. కోపమునందగు ధ్వన్యనుకర
ణము చూ, హూహూ, వై.వి. 2 = గుణాక.
నిద్రయందగు ధ్వన్యనుకరణము చూ,
హూహూ. (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము.)
8 నిద్రయందగు ధ్వని చూ, స్వరము. 2
(దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము.) 4 కడుపులొని
కపట చూ, వ్యాజము. 1, 5 కోపము
చూ, రోషము.

గుల సం వి ఆ ప్రి 1. కెముడు * చూ,
స్మృషి; వా. వి. (1) దురద చూ, విదర్భిక.

గులక వై వి 1 ఒకానొక తాయి చూ,
రాయి, వా. వి 2 కొబ్బరి తాడి లోనగు
వాని పూలనంటియుండు భాగాదులు
గుల్ల-దొలక-దొల్ల చూ, బోలు

గులకరించు దే ఆ. క్రి చూ, రవణించు

గులగుల దే. వి. 1. పుట్టులను కోరాడుటయం
దగుననుకరణము చూ, హూహూ;
2 బ. చూర్ణము చూ, కురుము 8 నలఁ
గుడు. పాండు. 4, ఆ 296 చూ, పీడనము;
4 రూ-గుణగుణ దురద చూ, విదర్భిక.

గులప దే వి హూ, హూహూ

గులము. సం వి. ఆ పుం గుడము చూ,
బైల్లుము. 1.

గులాబీ వా వి చూ, గాజింగి * (చూ, గులాబీ
కుటుంబము.)

గుల్మ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. ఉసిరిక * చూ, గుల్మనివాళము. సం. వి. ఆ. పుం. వరగోగుః
శ్రీశలి 1 చూ పీలుపు

గుల్మకేతువు సం. వి. ఉ. పుం. పుల్లపర్బి *
చూ, పర్బి

గుల్మము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 బోదేరెచెట్టు
చూ, పొద 2 (చూ. వృక్షము), 2 గుల్మ
రోగము. (కడుపులో పైమీముచేతఁ బడిన
హృదయగ్రంథి) చూ, రోగము. 1, 3 నేనా
విశేషము (9 రోగములు. అన్నియేమఁగులు
ఇరువదేడుగట్టయుల వశేపురుకాల్వయును
గలది. సగం పైమీముచేతఁ బడినది) చూ
నేన 1, 4. పైమీముచేతఁ బడినది, రోగము,
5 పురాణములు మొదలగువాని చూ,
మాధు 1 6. గుల్మమును చేప చూ
వత్సలము 1, 7 చూ ప్రితము, 8 కుండ
చూ బాండము 8, 9 చేతు మొదలగుది
చూ, సదనము 1 10 గుంపు: చూ, సమా
చూ, 11 నాళి చూ, నాడ్డు (పుం. అని
కొందఱు)

గుల్మములము సం. వి. ఆ. అల్లము * చూ
శృంగ పేరము

గుల్మరోగజాతముడు పా వ్యయాధిపతి పుష్కర
మందండి సాఫలచే జూడఁబడును. గుగ్గును,
వ్యయాధిపతి పుష్కరమును ముందు పుష్కరమాధిపతి
వ్యయమునుండి లగ్నాధిపతి బలహీనుడై పు
డిను, పుష్కరమునుండి రియియండి పుష్కరపతి
సాఫలతొగలసి కలి పాపులచే జూడఁబడ
నపుడు చు కనిమజుల వ్యయమునుండి రియియ
మునుందు నూరు గురు నెడి పుడును,
గురుందు కనియండి సాఫలచే జూడఁబడును.
నాపర్వహసనాంశముత్తందైనను గుల్మరోగ
ముందును.

గుల్మకల్లి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. చూ, సోమలత *

గుల్మ సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1 ఉసిరిక*: చూ,
శ్రీశలి 1, 2 ఏలా* చూ, పత్రల, 3 నివృః
చూ. వహ్ని. 1, 4 నల్లఉప్పి* చూ, లవణి,
5 డేరా చూ, సదనము 1 విణ 6
గుల్మరోగముత్తండు, దే వి (1): చూ,
రూ-గులిమ

గుల్మని సం. వి. ఈ. శ్రీ. ఉలపము, దట్టముగా
అల్లకొనెడి తీర (అని కొందఱు) * చూ,
పొద 2 (చూ వృక్షము).

గుల్మండు సం. వి. ఆ. పుం. 1 దండుకాపాడు
వాడు చూ, పైమీము, 2 చూ, పైమీము.

గుల్మ వై వి 1 = చుల్ల: గులి, పల్లెగుల్ల, కప్ప
చిప్ప చూ, సకు 1, 2 బొబ్బ, గులి,
కల్లెవళణము (అని కొందఱు) చూ, వ్రణ
ము, విణ 3 అల్లము చూ స్వల్పము,
4 లోపల రేమియునుండి చూ బోలు.

గుల్మకడిము వా పి. వరికప్ప మట్టుదుట్టును
నూర్పునపుడు కేము వరి

గుల్మకొడు ద్వ కలి ఏమియు లేనివాడు
“గుల్మకాండే వనయింటి గుల్మ లదగ
వచ్చి” కేత్తిరు చూ, బీదవాడు

అల్లపక వై ఆ క్రి చూ భగవతు
అల్లపుటికే దే వి చిచ్చిబట్ట చూ, నజ్జె 1.
అల్లము వై వి చూ, రూ-గులాము
అల్లము సం. వి. ఆ. పుం. కవ్వన చూ, మాధు
ర్యము

వాసు సం. వి. ఆ. పుం. రూ-గువాకము.
1 చూ, విలా*, 2. కందుకము చూ,
20తి 3, బ 3 చూ, మల్లెమొగ్గులు 2;
4. చేతు చూ, సూర్యము, 5 చేందరి*:
చూ, వెలికిందరి, 6 కేదయినాక: చూ,
ప్రసవము 6

గువాకుపు. సం. వి. ఉ. పుం. చూ, గువాకుము
1-8-4-6.

గువ్య. జే వి 1. అడవిపావురము. పావురము (అని
కొండలు) "గువ్య గూడెక్కైన రాజు మేడ
యెక్కైన" చూ, పావురము, 2 పక్కి
చూ, పక్షి.

గువ్యకరి. జే. వి. గువ్యలగుంపు చూ, పక్షి.

గువ్యకరిగొను జే. స క్రి చూ, వేష్టించు
తై. 4, ఆ. 72.

గువ్యకుత్తుక. జే వి. (ఆకటిచేతఁ గలుగు) హీన
స్వరము పొందు 8, ఆ 20 చూ, స్వరము 2

గువ్యకుత్తికపడు ద్వ అ క్రి. (ఆకటిచేత) హీన
స్వరమగు.

గువ్యకోలుగొను. జే. స క్రి రూ-గువ్యకోల్లాను.
చూ, వేష్టించు

గువ్యగుత్తి ద్వ వి రూ - గువ్యగుత్తిక - గువ్య
గుత్తిక-గుత్తికగువ్య కపోతాంఘ్రి* చూ,
రాజార్జును.

గువ్యగుత్తుక జే వి. — తై —

గుసగుస జే. వి రహస్యపుమాటల చేప్పుడు
చూ, సల్లాపము చూ, స్వరము 2.

గుసగుసలువోపు జే ఆ క్రి గుసగుసయని
మాటలాడు. విజ 3, ఆ 107

గుహ సం వి ఆ శ్రీ 1 = 100 కొండయందు
తొలువలుడిన బిలము. చూ, రంధ్రము 1,
2 పల్లము. చూ, రంధ్రము 1, 3 చూ
స్పృగాలవిన్ను*, 4 చూ, సాలపర్తి*, 5 చూ,
పుల్లిపర్తి, 6* చూ, హృదయము, 7. చూ,
సౌందర్యము

గుహప్రసూపు సం. వి ఉ. శ్రీ. పార్వతీదేవి
చూ, పార్వతి 1.

గుహకేళుడు. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, శివుడు.
గృహకేళయము. సం. వి. ఆ. పుం. 1: చూ, మృదు

దుర్మము*, 2 చూ, శార్దూలము, 8 చూ,
భల్లూకము, 4 చూ, వింహము.

గుహీనము సం వి. ఆ న వసనము. చూ,
వస్త్రము.

గుహీలము సం వి ఆ. న చూ, విత్తము.

గుహీనము సం. వి. ఆ న వసనము చూ, విసనము*

గుహుడు. సం వి. ఆ. పుం 1. కందుడు:

చూ, స్కంధుడు, 2 ఎలుకలవాడు చూ,
వ్యాధుడు 1

గుహ్య సం వి ఆ శ్రీ రూ-గృహ్య పేట,
శాఖానగరము చూ, దేశము

గుహ్యకుడు. సం వి ఆ పుం. 1. మాటిద్రుడు
మొదలగు గుహ్యకజాతి అనగా యశులను
దేవతావిశేషము చూ, దేవతాభేదము,
2 గుహ్యకుడను పేరిటివాడు

గుహ్యకేశ్వరుడు సం వి. ఆ పుం. కుచేరుడు
చూ, శ్రీకండు

గుహ్యగురువు సం. వి ఉ. పుం చూ, శివుడు.

గుహ్యతర్రము అం శివప్రోక్తములగు చతుష్పత్తి
తింల్యములు ఆటువదివాలగింటిలో నొకటి:

చూ, తర్రములు
గుహ్యనివృందము సం వి ఆ. పుం. ఉచ్చే
చూ, మూత్రిము

గుహ్యపుష్పము సం వి ఆ పుం చూ, రావి*
గుహ్యబీజము సం వి ఆ పుం చిప్పగిడి* చూ,
త్రిణము 1

గుహ్యభాషితము. సం. వి ఆ. స. 1 మంత్రము*
చూ, మంత్రము 1, 2 గుప్తమైనది (మాట).
చూ, శబ్దము 2

గుహ్యము. సం వి ఆ. న 1 ఏకాంతము చూ,
రహస్యము 1, 2 పురీషమార్గము. చూ, ముడ్డి,
8 ఆడుగుటి చూ, భగము 12. 4 శ్రీ
పురుషులగుటి చూ, భగము 12. పుం, న,
(అనికొండలు) 5. కమరము. చూ, తాళేబు

పుం. 6: చూ, హంకారము, 7. నెపము చూ, చ్యాజము. 1, విబ 8. దాచడగిది చూ, రహస్యము 8

గురిక. సం వి. ఆ శ్రీ = గురిక పాదరసపు టుండ. చూ, పూస

గురిక. వై వి = గురిక. —వై —

గురుచ్చుము. సం వి ఆ పుం = గుత్తి చూ, పూగుత్తి.

గురుత్తికము సం వి ఆ పుం = —వై —

గురుత్తిము. సం వి ఆ. పుం = —వై —

గురూచి. సం వి. ఈ శ్రీ చూ, రూ-గులూచి గుర్లు దే వి. బ. కందనగుడియను బాలకీడ, చూ బాలకీడ వా 2. దేవాలయములు “గుర్లు గోపురములు.”

గూ

గూండ్ర. దే వి. గుడ్డగూబ కూత చూ, స్వరము 2.

గూండించు దే ఆ. కి 1. (గుడ్డగూబ) కూయు చూ శబ్దించు, 2 (కడుపు) తిప్ప రూ-గుండించు చూ, తిప్ప

గూటి వై. వి = పూటి-పుట్టి. చూ, చూకిరము

గూటికవ్వ దే వి (గూడు + గుర్లు) ఈడిలు రాల్చిన పక్షి చూ, పక్షి.

గూడు వై. వి. = కలూయ 1. నీడము చూ, సదనము. 1, 2 గోడయంగు దీపముంచుట శ్వేతవిసహోటు చూ, అరగూడు, 3 (పంపు) చులు చిలుకలు లోగనగునవియుండు పంజరము చూ, పంజరము, 4. అకురుడిసె చూ, సదనము. 1. (ఈనాలుగర్థములును దేశ్యముల నెత్తబర్తెత్తుకరము), వా వి. 5 (బండి) గూడు.

గూడుకానుపు దే వి నీడోద్భవము అచ్చ, సం, కాం, 57. చూ, పక్షి.

గూడుబండి దే. వి చూపు కట్టినబండి చూ, శబ్దము 1.

గూటము వై వి. రూ- గూటము = కూట.

1 గుంజి చూ, స్తంభము 1, 2 మేకు చూ, పూలము, 3 వడ్డవాని యొకానొక కొఱముట్టు రూ-గూటము, 4 కుటుసము చూ, నీడము 8

గూటము వై వి. = —వై. —

గూడ దే వి 1 జేయుగూడ చూ, వారిత్ర,

2 వైపుల తిరుచిటిలావల బుట్ట చూ, తిరుపగూడ 3 నీళ్లుచ్చెలువ వెరురుబుట్ట చూ, సజ్జ 1, 4 పూవులులోనగునవియుంచెడు బుట్ట: చూ, సజ్జ 1, 5 మత్స్యములనుబుట్టెడి యొకొక నొక సాధనము చూ, వల 1, 6. త్యాగుట కుపయోగమైన దొప్ప చూ, పాత్రము 6, 7 వెరురుచేర్చితో జేయబడు తోణాకృతి గల బుట్ట (నీరుతోడు సాధనము) చూ సజ్జ 1.

గూడుట్టు దే వి. కచ్చుమరేకట్టిన దావలియడ్డ కట్టు.

గూడచాప. వా వి గూడ. చూ, వాటిత్రి.

గూడపాల దే వి చూ, శాలిబ* (చూడపాల అని కొందఱు)

గూడబాతు దే వి. 1 ఒకరకము కొంగ* చూ,

ఒకము 2 ఒకరకము బాతు చూ, శరారి

గూడము. సం. వి ఆ పుం చూ రూ-గుడము 1

గూడారము వై. వి = గుణాలయ చూ, రూ- గూడారము

గూడారు వై వి. = —వై —

గూడెము దే వి (రూ- గోడెము - గోడెము - గుడెము) కొండవొన నాశ్రయించి యుండెడి బోయపల్లె అచ్చ బాల, కాం. 18 పీఠిక: చూ, రూ-గుడెము

గూడబాడు సం వి. ఆ. పుం భార్యయందు తనకు దెలియకుండ అంకుమగనికి బుట్టిన

కొడుకు చూ, పుత్రుడు. 1. (చూ, గూఢో
త్పన్నుడు).
గూఢనీడు. సం. వి. అ. పుం. కాటుకకిట్ట
చూ, పిచ్చుక.
గూఢపత్రి. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. చూ, భూమా
లకి.
గూఢపత్రి. సం. వి. అ. పుం. చూ, వెలు
తురు.
గూఢపథము సం. వి. అ. పుం. అంతఃకరము
చూ, హృదయము 2
గూఢపాకి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. చూ, శ్రీతాళము.
గూఢపాత్తు సం. వి. త్ పుం. కానరాని కార్లది,
పాము. చూ, సర్పము.
గూఢపురుషుడు సం. వి. అ. పుం. చూ, వేగు
వాడు.
గూఢపుష్పము. సం. వి. అ. పుం. బ. చూ,
సెనగలు.
గూఢపుష్పము సం. వి. ఆ. పుం. చూ, వగు
ళము.
గూఢఫలము. సం. వి. అ. పుం. బ. చూ,
రేగు 1
గూఢచరి. సం. వి. ఇ. స్త్రీ. చూ, బాలికాండ
గూఢహృదము సం. వి. ఆ. పుం. భువోన్దేహుగము
చూ, మార్గము 1
గూఢము సం. వి. ఆ. క. = గుట్టు 1 ఏకాం
తము చూ, రహస్యము 2 స్త్రీ. పురుషుల
గుటి చూ, భగము, 12, 3 అపేక్ష్యము
చూ, గూఢము, 1, విణ. 4. దాచబడినది
చూ, రహస్యము 3 (దాచియున్నది అని
కొందఱు).
గూఢముష్కము. సం. వి. అ. పుం. ఎనుగు
చూ, కాన్తి.
గూఢమైధునము. సం. వి. అ. పుం. కాకి చూ,
బాణసము.

గూఢవృక్షము. సం. వి. అ. న. పురిషము.
చూ, మలము 1.
గూఢాన్ని సం. వి. న. పుం. కప్ప చూ,
యండుకము.
గూఢానికి సం. వి. ఆ. స్త్రీ. చూ, మహాయ
మళపత్రిక.
గూఢసాక్షి సం. విణ. (నో ఇ నో) = గుట్టు
సాక్షి (కృతసాక్షులేప్రతి నోకడు). చూ,
కృతసాక్షులు (చూ, గూఢుడు)
గూఢాంగము సం. వి. ఆ. పుం. చూ, తాచేము.
గూఢాస్థి సం. వి. ఇ. పుం. ప్థాము చూ,
సర్పము.
గూఢారకము అం. పదదోషములు పగునేడింటి
లో నొకటి చూ, పదదోషములు.
గూఢారము అం. కావ్యదోషములలో నొకటి
(సర్పము వెల్లిడికానిది) చూ, కావ్యదోష
ములు.
గూఢుడు. అం. 1. కృతసాక్షులేప్రతి నోక
డు చూ, కృతసాక్షులు 2 సాక్షులు పదు
నొకండుగురిలో నొకడు చూ, సాక్షులు.
గూఢోక్తి అం. గూఢోక్త్యలంకారము అర్థా
లంకారములు గూఢోక్తిలో నొకటి ఒకరిని
గూర్చిని మేకాని సంగతిగా నుద్దేశించు
నట్లు వర్ణించుట కిదా. "అర్చురేన నీవు మేయ
దగునె ఆదె త్రేతస్వామి వచ్చిచున్నాడు
వృషులువలల బొమ్మ" చూ, అలంకా
రము. 3
గూఢోత్తరము. అం. —వై—
గూఢోత్పన్నుడు సం. వి. అ. పుం. చూ,
గూఢుడు.
గూడ. వా. వి. 1: చూ, గూడగుద్ద. 2 జోతిన
పేగు. "గూడదిగినది."
గూఢము. సం. వి. అ. న. (పుం, న. అని కొందఱు)
పురిషము: చూ, మలము, 1.

శృంగారము. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, శృంగారము
సఖి*.

శృంగారము. సం. వి. ఈ. శ్రీ. చూ, శృంగారము
పత్రి*.

శృంగారము. సం. వి. ఈ. శ్రీ. —నై—

శృంగారము. సం. వి. ఇ. శ్రీ. 1. ఒకతూరి యీనిన
యావు చూ, ధనువు, 2 పాఠశాల*.

చూ, శైవలము, పుం. 3 పంది చూ, నూక
రము, విణ. 4 చూ, అనవధము

శృంగారము. సం. వి. ఇ. పుం. 1 చూ, పాపండుడు
2 మండుడు చూ, సావిత్రి*.

శృంగారము. అం. చేతనరత్నములు తొమ్మిదింటిలో
నొకటి చూ, చేతనరత్నములు.

శృంగారము. సం. వి. అ. న. (నూతనండు)
సన్నికల్లు. తిరుగలి (అని కొందఱు). చూ,
రాయి

శృంగారము. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, కలబంద*
శృంగారము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, పావు
రము.

శృంగారము. సం. వి. ఆ. పుం. గజపిప్పలి*
చూ, పిప్పలి 1

శృంగారము. సం. వి. ఆ. పుం. ఒకానొక పుం. గు
చూ, పురుగు

శృంగారము. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, బల్లి
శృంగారము. సం. వి. ఆ. శ్రీ. —నై—

శృంగారము. సం. వి. ఆ. శ్రీ. —నై—
శృంగారము. సం. వి. ఈ. శ్రీ. చూ, శుక్రము 1

శృంగారము. సం. వి. ఈ. శ్రీ. వీధి బజారు
(అని కొందఱు) చూ, మాగ్గుము. 1

శృంగారము. అం. ఇంటి నిప్పిడువాడు
అతఁడాయిత అలుగురిలో నొకడు చూ,
అతఁడయి. 2

శృంగారము. పా. ఇంటి దీపమున్న
యొడల నిల్లంతయూ బ్రాశింపజేయరీతి.

శృంగారము. అం. పరీక్షింపజేయఁ గూ
డని పదికర్మములలో నొకటి చూ, పరీక్ష
శింపజేయఁ గూడనివి.

శృంగారము. సం. వి. ఆ. శ్రీ. శృంగారము,
ఇట్లదేవు, కలబంద, (తె. ప) ఇలువేయి.

శృంగారము. సం. వి. ఆ. పుం. —నై—

శృంగారము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 చూ,
పాలశేకు*, 2 పిగుముక్కు, శేకు*
చూ, మహాఫలము, 3 పెద్దపేకు* చూ,
శాశోటుము

శృంగారము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, పొగ.
శృంగారము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, పావు
రము

శృంగారము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, పిచ్చిక.
శృంగారము. సం. వి. ఇ. పుం. 1 శృంగారము,
శృంగారము, నిత్యాన్నిహలోతి (అని కొం
దఱు) చూ, యజమానుడు, 2 పెద్దద.

చూ, మంత్రి 1, 3 సమాధాన చూ,
సత్రి, 4 తపాలా కోశము తెచ్చెకువాడు
(పోస్తుమేస్) చూ, వేగువాడు
శృంగారము. సం. వి. ఆ. పుం. ఇల్లు, వాస్తువు.
చూ, సదనము 1

శృంగారము. పా. కలబంద యిం
ట్లోగట్టిన పెరుంగుపెరుంగు చూచుచోవడు
అను విధము (పెరుంగునని కొందఱు)

శృంగారము. సం. వి. ఆ. పుం. కొంగ.
చూ, బకము

శృంగారము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 చూ,
పిచ్చు, 2 కొంగ చూ, బకము, 3 కాకి
చూ, వాయుసము

శృంగారము. సం. వి. ఆ. పుం. పం.
కొట్టు చూ, మూషికము.

శృంగారము. సం. వి. ఇ. శ్రీ. దివ్య. చూ
శ్రీహారము.

గృహమాచిక. సం. వి. ఆ శ్రీ చూ, సకినంపుర
బలుగు

గృహమాధ్యాయము పా. బయటనున్నను
నేనుంగునకుగల గౌరవము ఇంటనున్నను
సిల్లికి లేదనవిధము

గృహము సం. వి. ఆ ౩ 1 = గీము ఇల్లు చూ,
నదనము 1, 2 పెండ్లము "బాహుతు
గృహిణీగృహమ్" అని పాలాయుధంఘం
టావు (ఇది యీరెండర్థములయంగును పులిం
గమునగును. అప్పుడు బహువచనాంతము)
చూ, భార్య, అం ౩. దానములు పునా
టింటిలోనొకటి: చూ, దానములు, 2 మహా
దానములు పదునాటింటిలో నొకటి
చూ, మహాదానములు

గృహమృగము సం. వి. ఆ పుం మక్క చూ,
శునకము

గృహమేధి. సం. వి. ఆ పుం: చూ, రూ-గృహస్థు
గృహయాప్యడు సం. వి. ఆ పుం — వై —
గృహయాప్త సం. వి. ఆ గృహీత చూ,
గ్రాహకడు (గ్రహయాళువుఅని కొందరు)

గృహస్థు సం. వి. ఆ పుం = గేస్తు గృహస్థు.
రూ-గృహస్థుడు భార్యను పరిగ్రహించి
ధర్మార్థకామములను నడపుచు వేదపారము
వైశ్యదేవగృహహారము ఆదిధిరాజ పితృర్హ
ణము భూతబలియు ననేడు పంచయజ్ఞము
లనుజేయుచు ప్రవర్తించువాడు ఇలువేదాడు
చూ, యజమానులు

గృహస్థుడు సం. వి. ఆ పుం — వై —

గృహస్థుగృహము సం. వి. ఆ పుం చూ, ఇంటి
పట్టు.

గృహస్థాణము. సం. వి. ఆ. న. నిటాడు చూ,
స్తంభము. 1.

గృహంతరము సం. వి. ఆ. న. మూడుతోవలు
కలిసిన తోవ. చూ, మార్గము 1

గృహశత్రుము. సం. వి. ఆ. న. కిటికి: చూ, వాతా
యనము

గృహశత్రుడు. సం. వి. ఆ. పుం ఆధిగి చూ,
విందు 4

గృహశివుడు సం. వి. ఆ పుం చూ, గృహస్థు.
గృహస్థము సం. వి. ఆ. న. పులిగడుగు చూ,
శుక్రము 1.

గృహశునివడు. సం. వి. ఆ పుం: చూ, గృహస్థు
గృహశరామము. సం. వి. ఆ. పుం. ఇంటిలోంటు
చూ, వనము. 2

గృహశిక్ సం. వి. ఆ. శ్రీ చూ, బల్లి.
గృహశక్రచూడి. సం. వి. ఈ. శ్రీ గడప
చూ, దేహి.

గృహశయ సం. వి. ఆ శ్రీ చూ, తాంబూలి.

గృహశ్య. సం. వి. ఆ. పుం (నూతన) నన్నె
కల్లు తిరుగి (అని కొందరు) చూ, రాయి
గృహి. సం. వి. ఆ. పుం చూ, గృహస్థు.

గృహిణి సం. వి. ఈ శ్రీ. 1. పెండ్లము: చూ,
భార్య, 2 ఎత్తుకుమైన చూ, భర్తమరను,
3 కలుగగరిగ చూ, ముక్తిక, 4: చూ,
గృహస్థము

గృహీత సం. వి. ఆ యు చూ, గృహయాలుపు

గృహీతము సం. వి. ఆ. 1 గ్రహింపబడినది చూ,
స్వీకృతము, 2 అందుబడి: చూ ప్రాప్తము. 1,
3 తెలియబడినది, చూ, వ్యక్తము, 4. ధరింప
బడినది చూ, హితము 2

గృహితి సం. వి. ఆ శ్రీ. (గృహింపబడిన)
బుద్ధి: చూ బుద్ధి

గృహిక దేశము సం. వి. ఆ పుం. ఇంటిలోపా:
చూ, నదనము 1.

గృహికము. సం. వి. ఆ. న. చూ, గృహస్థము.

గృహశిక్. సం. వి. ఆ శ్రీ: చూ, బల్లి.

గృహ్య సం. వి. ఆ శ్రీ చూ, రూ-గుహ్య.

గృహ్యకము. సం. వి. ఆ పుం. 1. పెంపుడు

మృగము లోనగునది చూ, దీనుము, విణ
2. ఒకరివశముననున్నది చూ, పరాధీనము.
గృహ్యము సంవి. అ. స. 1 కర్మతోధక గృం
ధము చూ, పుస్తకము. పుం 2 పెంపుడు
మృగము లోనగునది చూ, దీనుము 3 గొడుగు
గడ్డి* చూ, తృణము 1, 4 పేంట చూ.
గుహ్య. విణ 5. లోతువైనది చూ, వశము,
6. ఒకరి వశముననున్నది చూ, పరాధీనము.

గ

గంగెట దే. వి చూ, రూ-కంగట.

గంటి. వా. వి: చూ, రూ-గంటి "కాసంతి గెంజి
తాగితిని" (హీనజాతుల వాడుక)

గంటాయి. వై వి=కలంజ* చూ, గంబా 1.
గంటునము. దే. వి కట్టెవిరుపుమాట వసు 4,
అ 44 చూ, శబ్దము. 2

గంటించు. దే. అ కి 1. చలించు* చూ,
సలించు, వా. 2 (మెడవట్టి) తొలియించు

గంటు దే వి. 1. చలనము. కళా 3, అ 45.
చూ, లోలము, అ. క్రి. 2 చలించు. హరిశ్చ 3,
అ 12: చూ, సలించు, 3. తొలగు* చూ,
విరియు, 5, స. కి 4. తొలియు చూ,
నిషేధించు, 5 పనేదించు. వై 5, అ 11 చూ,
ప్రయోగించు 2.

గంటుట. వా వి త్రోపుడు చూ, నిషేధము.
గంటువడు. ద్వ అ. కి (గంటు + పడు) తక్కు.
వై 8, అ 105: చూ, మిడిపోవు.

గంటెము. దే. వి: 1 జీంట నేతబట్ట. రూ-గం
టెము. స్యా 5, అ 14: చూ, వత్తము,
2. దట్టము: చూ, సాంద్రము

గండ. వై. వి 1=గండక-గండక. చేపపిల్ల చూ,
చుక్కెము. 1. 2. పొరుము చూ, శక్తి 1
గండకము వై వి. = వై.

గండె వై వి= చూ, రూ-గండ 1
గడ్డలు దే వి గేలి చూ, పరిహాసము (అప)
గచ్చి వా వి చూ, చూ-గచ్చి అం. భా.

ద్వి. 49

గడ్డ దే వి ఒకరకముచేప చూ, మత్స్యము 1.
గట్టె. దే వి. గుట్టపుడెక్క చూ, వింఖము

గడ. దే వి 1. దగ్గల స్వా 5 అ 14 చూ,
సమీపము; 2 జీత: చూ, సంకడి 5,

3 వేంటుకుడగిన యొకానొక సాధనము:
చూ, బాణము 1, వై వి = కాండ.

రూ-గడ 4 నిడుపాటికోల చూ, స్తం
భము 1, 5 కంబము చూ, స్తంభము. 1,

6 వెడరు చూ, వేణువు, 7 ఓడకంబము
(పడవతోపుక) గడ (అని కొందఱు)

చూ, స్తంభము 1 (వాడుక)
గడ్డ వై వి= చూ, రూ-గడ్డ (వాడుక.)

గడ్డము వై వి= చూ, రూ-గడ్డము (వాడుక.)
గెనయు. దే అ. కి పుష్టియగు చూ,
పోషించు.

గెనను దే వి చూ, రూ-గునును *
గెనును వా వి. —వై —

గెనునుదుంప వా వి —వై —* ఉడలగడ్డ,
గెను-రూ-గెను. ఎ-గెనునుదుంప, (సంప)-

అలుకము, అలుచ-రూ-అలుపు, 1 వ్యము
గెబ్బు వై వి 1=గ్యము చూ, హంకా

రము. స కి 2 అపహరించు విజ 1,
అ 150 చూ, ముగిచిల్పించు. 3 గృహిం

చు చూ, పొగించు
గెఱ. దే వి గీత. భా. 1, స్కం 515 చూ,
శ్చ 3

గెల. వై వి. = గుళుచ్చి. రూ-గొల (పూల
యొక్కయు, కాయలయొక్కయు, పండ్ల

యొక్కయు) గొల. చూ, పూగుత్తి (దేశ్య
మని శబ్దరత్నాకరము.)

గెలివి. దే. వి. 1. రూ-గెలివిడి: చూ, సంఖ్య
చుము, 2 చూ, వికాసము.
గెలివికాడు. దే. వి. 1. చూ, సాంద్ర్య
మంతుడు, 2 చూ చూపుచు
గెలివిడి దే. వి. 1: చూ, రూ-గెలివి 1,
2 రూ-గెలివిడి గెలుపు చూ, విజయము 1
గెలుచు దే. అ. క్రి. 1 పోవు: చూ, వెళ్లు, 2
అం. క్రి. 2 పుచ్చు చూ, పుష్పించు,
స. క్రి. 3 జయించు: చూ, విజయమునొందు
గెలుపము దే. వి. చూ, విజయము, 1
గెలుపు. దే. వి. (రూ-గెల్లు- గెలివిడి-గెల్లిడి-
గెలుపము) —వై—
గెలుపుకొడు. దే. విణ. మేలుచేయ: చూ విజయ
గెలుపుకొను దే. స. క్రి. చూ, గెలుచు, 3.
గెలుపు మేరగలాడు దే. వి. పొరుగు సాం
దే. 16 చూ, విజయము, 1.

గెలుపుబాసయ్యుడయ్యెడు. ద్వ. వి. —వై—
వేం. అం. 19

గెలువము దే. వి. 1 చూ, రూ-గెలుపు,
వా. వి. 2 (వ్యతిరేకమందు) జయము పొంద
నేరము. “పంపెము గెలువము.”

గెల్లు దే. వి. చూ, రూ-గెలుపు
గెల్లుకొను. దే. స. క్రి. చూ, రూ-గెలుపుకొను
అచ్చముం కాం 160

గెల్లి దే. వి. ఉప్పుకుప్ప చూ, లవణము 1
గెల్లు వై. వి. కలకలము చూ, స్వరము 2
గెల్లిడి దే. వి. చూ, రూ-గెలివిడి

గే

గేండుకము సం. వి. అ. పుం. చెండు చూ
బంతి 3

గేండువు సం. వి. ఉ. పుం. —వై—

గేంధూకము. సం. వి. అ. పుం. —వై—

గేండుకము సం. వి. అ. పుం. చూ, రూ-గేం
డుకము.

గేడెకాల్లవాడు. దే. విణ. చూ, కొంగకాల్ల
వాడు

గేదంగి. వై. వి. = కేరక. రూ-గేదంగి, పచ్చే
పూమొలి* (ఇది శివపూజ కన్యము): చూ,
మొగలి.

గేదంగి వై. వి. = —వై—

గేదె దే. వి. 1. పొట్టిబట్టె: చూ, మహిషి;
2. బట్టె చూ, మహిషి

గేదెచెలవ. దే. వి. మూడేండ్ల ఎనుపమూడ
చూ, మహిషి

గేయము. సం. వి. అ. స. పాట, చూ, స్వరము 2,
విణ 2. వాడెదగినది: చూ, సంగీతము,
3 పాడునది చూ, సంగీతము.

గేయుడు. సం. విణ. గానముచేయువాడు
చూ, నీకారి.

గేరంజనము. సం. వి. అ. పుం. =: చూ, కేర
దేము.

గేలి వై. వి. = కేలి: చూ, పరిహాసము.

గెలికొట్టు ద్వ. స. క్రి. రూ-గేలికొను. పరిహా
సించు చూ, వెక్కిరించు 3.

గేలికొను ద్వ. స. క్రి. —వై—

గేష్టు సం. వి. ఉ. పుం. 1 చూ, గేయుడు
2 నలుగుడు చూ, శైలాభుడు.

గేస్తు. వై. వి. = గృహస్థ రూ-గేస్తు చూ,
గృహస్థ

గేస్తుడు వై. వి. = —వై—

గేస్తులు ద్వ. వి. (గేస్తు + అలు) ఇల్లాలు
చూ భార్య.

గేహము. సం. వి. అ. పుం, న 1 = గీము. ఇల్లు
చూ, నడనము. 1, న 2 పెండ్లాము చూ,
భార్య

గోవర్ణము సం. వి. అ. పుం. ఎఱ్ఱనిగుఱ్ఱము:
చూ, హయము

గేహళి. సం. వి. ఈ. శ్రీ గడప చూ, దేహళి
గేహి సం వి. న. పుం చూ, గృహస్థు
గేహేంద్రి సం విణ వ ఇంటిలోనుండి ప్రగల్భా
క్తులు పలుకువాడు చూ, వక్త 1.
గేహేశ్వరస్వామ్యము. పా ఇంట్లో దంబములు
కొట్టువాడేపనికి బనికిరాడను విధము.
గేహేశ్వరుడు. సం. వి. ఆ. పుం చూ
గేహేంద్రి.

గ

గైంధారబ్రాహ్మణులు పా చూ, కర్పూరియ
బ్రాహ్మణులు. (చూ, బ్రాహ్మణులు.)

గైతి సం వి ఈ శ్రీ 1 సామవేదము: చూ,
వేదము (చూ, ఉపవిద్యలు); 2 చూ,
స్వద్రము.

గైతాల. పా వేపాళ గేళపు బ్రాహ్మణులలోనా
తెగవారు చూ, బ్రాహ్మణులు.

గైరమృ వా. వై వి = గౌరి. రూ-గమృ
“గైరమృసంబరము” చూ, ప్వాతి 1

గైరి సం వి ఈ శ్రీ నీటిపిప్పలి* చూ శకు
లాదని 2

గైరికము సం వి. ఆ. న కేగులుతాయి: చూ
రాయి 2 కాకిబంగారము చూ, బేడ,
8. బంగారు చూ, లోహము 1

గైరికాత్ము. సం. వి. ఆ. పుం. జలమధూకము*
చూ, మధూకము

గైరికుడు సం. వి. ఆ. పుం 1* చూ, కిరా
కుడు 2. గాంగద్వావికారమడు. చూ,
సీకారి.

గైరేయకము సం వి ఆ పుం: చూ, కారుపోక*
గైరేయము సం. వి. ఆ. న చూ, సిలాటిక్తు.

గొ

గొ దే అవ్య. చూపుటయందుచున్న. “అదిగొ;
ఇదిగొ.” మొ

గొంగ. దే వి చూ, శతుశ్రు
గొంగడి వై వి = కంబళి చూ, రూ-గొంగరి
(దేశ్యుని శబ్దరత్నాకరము)

గొంగడికాడు. దే వి ఒకానొకపక్క చూ,
పక్షి

గొంగడిపుంగు. వై. వి చూ కంబళిపురుగు.
గొంగలి. వై వి = చూ, రూ-గొంగు (దే ఆని
శ ర)

గొంగులనేమువాడు. ద్వ వి చూ, అజా
తీవుడు 2.

గొంజీ దే వి రూ-గొడ్డు-గొడ్డురాలు-గొడ్రాలు.
అం, భా ద్వి వై. 268 చూ, వంధ్య.
(చూ, శ్రీ.)

గొంటరి దే విణ (గొ టు + అరి) కుట్టిటుడు,
కరుడు (ఆనికొండలు) శకం 2, ఆ 116*
చూ వ్యాధుడు. 2 (స్వార్థమున అరి)

గొంటి దే విణ కుట్టురాలు చూ, వెంబర
(చూ, శ్రీ)

గొంటు గే విణ. 1 కుట్టుడు స్వా 4,
ఆ 14 చూ, వ్యాధుడు 2, వై వి;
2 = కుంఠ కుత్తికుంఠ చూ, వ్యాధుడు 2;
3 = సంఠ కుత్తికుంఠ చూ, హీనము 1,
4, బండలేనివక్కు చూ, పోక

గొంటుకాడు ద్వ విణ కరినుడు. “గొంటు
కాడు మువ్వగోపాలరాయడు” తేత్రయ.

(స్వార్థమున కాడు) చూ, వ్యాధుడు 2
గొంటుపోక. వై వి చూ, గొంటు 4

గొంటు. దే వి. సీతానివృత్తి చూ లాంగలము 1.
గొండాట. వా. వి (టాపిరితి) పుకొనుటకైనను

తీటికి లేనంత) పని. చూ, గోజోట.

గొండిలి వై. వి. = క్రింద రూ-గొండి-గొండ్లి

1. కుండలాకార స్వత్వము చూ, వ్యంజకము. 1; 2. ఆట, స్వత్వము చూ, వ్యంజకము 1, 8. క్రింద చూ, విలాసము. 1, 4 సర్ది చూ, తెలుపి

గొండిలు. వై వి. బ ఒకానొక నలి చూ, నమస్కారము.

గొండెము. దే. వి. తలుపుచిలుకు రూ-గొండెము-గొండెము-గొండెము. ఆచ్చ బాల, కాం 21 చూ, విష్కంభము 2

గొండ్లి. వై. వి.= చూ, రూ-గొండిలి (స్వత్వము-వసు 1, ఆ 104)

గొండెము. దే వి చూ, రూ-గొండెము.

గొంతి వై వి=కుంతి రూ-గొంతి 1 పాండు రాజభార్య చూ, కుంతి. 1, 2. ఆడుచి చూ, శ్రీ

గొంతు. వై. వి. 1.=కంఠము. రూ-గొంతుక చూ, మెడ (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము). 2 కంఠస్థుని “నీగొంతువని వచ్చితని” చూ, స్థురము. 2, 8 కుక్కుటాసనము “గొంతు కూర్చున్నాడు.” (చూ, కుక్కుటము. 9) చూ, అసనములు.

గొంతుక వై వి=కంఠము. —వై.— (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము) (కంఠస్థుని —“నీకు అంతగొంతుక యొందును”)

గొంతుకపోక ద్వవి గొంతుముడి చూ, ముడి ర

గొంతుమాలు. దే వి. మల్లకాస్త్రము నందలి విన్నాణములు ముప్పదిరెండింటిలా పోకటి చూ, విన్నాణములు.

గొంతుముడి దే. వి కంఠముచి చూ, ముడి ర

గొంతెనుకోర్కెలు జా. అలభ్యమైన కోర్కెలు.

“కొనరి గొంతెను కోరికల్ గోరనేని” పాండు. 4, ఆ 165.

గొంతెనుగోరు. దే. వి (గొంతెను + గోరు).

చూ, అంతెనువంతు* (అంతెనువంతు - సువర్ణ తీగెనములముచితుక గొట్టిసోకాపువ్ దెసెనో పైదో, వాననవేయును దీనితో పృథాపరీతైలమును చేయుదురు)

గొంతెవ్వు. జా. వి (పంచమజాతివారుపూజించు) ఒకానొక గామదేవత చూ, మహాలక్ష్మి. 8. (గొంతెనవ్వు - గొంతెనవ్వు అనియు సం దురు)

గొండు. దే వి 1 మూల చూ, విదిమ్మ, 2 పర్వతముయొక్క ఆత్మల్పకోణము చూ విదిమ్మ.

గొంట్లి వై. వి=రూ-గొండ్లి చూ, రూ-గొండిలి. (కు పా.)

గొగ్గి దే వి 1. కిరీటుము ఆం. భా ద్వి 204 చూ, సీసకము 1, 2 అరమ్యమాత్రికము: చూ, రత్నము. 1, విజ 8 ఎచ్చుతక్కు వైసని “గొగ్గిపండ్లు” ము చూ, కొక్కి

గొగ్గిట దే వి బహుత్వము

గొగ్గిపండ్లవాడు దే. వి చూ, విడిపండ్లవాడు. ఆం. భా ద్వి. 121

గొజ్జంగ. వై వి = కట్టిక పన్నీరుపులచెటు (అని వాడకక* కథా 5, ఆ 249 రూ-గొజ్జంగి-గొజ్జి గి-గొజ్జింగ-గొజ్జింగ-గొజ్జంగి-గొజ్జంగి, (సం ప) —కంటకాఘ్రము వజ్జిక.

గొజ్జంగ వై వి = —వై —

గొజ్జంగి వై వి = —వై. —

గొజ్జి దే వి ఇరిక పులుసుకూర్ గోగననది (ఆం పద. పా)

గొజ్జిగి వై వి= చూ, రూ-గొజ్జంగ. ఆం భా. ద్వి 52

గొజ్జి గిను వై. వి. పన్నీరు చూ, సలిలము.

గొజ్జి గిపువ్వు వై వి చూ, పన్నీరుపువ్వు

గొజ్జిగ వై వి = చూ, గొజ్జంగ. ప్యా 8, ఆ. 84.

గొజ్జంగిబ్రాహ్మణులు. ద్వ వి. ఒకరకము కడు మా, గొడంగి
 ధాన్యము
 గొటగొట చే వి గోండ్రించుట లోనగునాని
 యందగు ధ్వన్యనుకరణము సా. 1, ఆ 68
 చూ, హూహూ
 గొట్టము. చే వి చూ, ఊడుగోవి
 గొట్టాలచ్చు. వా వి కలరాచేత. చూ, మహ
 లక్ష్మి. 8.
 గొట్టి. చే వి చూ, నమ్మదుంపు.
 గొట్టికాండు. చే వి. బ. చూ, వేగువాడు
 గొట్టు. చే వి 1 చూ, శత్రువు రా, వి 8,
 ఆ 8, 2 చూ, వ్యక్తికము 2, విణ. 3 కరినము
 చూ, బెడిదము, 4 చుర్లభము చూ, వెక్కు
 సము. 8, 5 చెడ్డని చూ, దుష్టము
 గొట్టె వై వి=ఘోటజటికి చూ, లేగు.
 గొట్టియ. వై వి=ఘోంటూ రూ - గొట్టె
 బదరికి చూ, లేగు.
 గొట్టె వై వి=పై —
 గొడంగు. చే స క్రి మాట పెడలనీకి నోటనె
 గొణగొణయను చూ. రూ-గొణంగు.
 గొడంగ వై వి=కూటకమ్ పడికోలలేనినాంగలి,
 గొణగి, దుంప చూ లాంగలము. 1
 గొడంగర. చే వి రూ-గొడంగరి చెప్పయినట్టి
 జీవించె జాతి చూ, మాదిగ
 గొడంగవాడు చే. వి రూ-గొడంగర-గొడంగరి
 గొడారి గొడారివాడు-గోదలి చూ, మాదిగ
 గొడంగరి చే. వి (గొడంగర + ఇ) — వై —
 గొడవ చే వి. 1 ఆపద. స్వా 4, ఆ 68
 చూ, విపత్తు 2 వగ స్వా 5, ఆ 18 చూ
 శోకము, 8 కలత చూ, సంతాపము,
 4. ఆడ్డు చూ, నిరోధము. 1, 5 తప్పు. చూ,
 వేరము, వా. వి. 6. కలచము “వారి
 యింటిలోని గొడవ వినలేము” చూ, యుద్ధము.
 గొడపాల. చే. వి. చూ, చేవగంధ* (గొడపాల
 అని కొందఱు)

గొడారి. చే వి చూ, రూ-గొడంగరి
 గొడారివాడు. చే వి — వై —
 గొడిగ వై. వి=గుడికా గులకత్రాయ: చూ,
 రాయి
 గొడిగట్ట వా వి. 1. నిట్రాకు, 2. పనికిమాలిన
 వాడు.
 గొడియ చే వి అందలముయొక్క ఒకానొక
 అవయవము చూ, రూ-గొడె.
 గొడివె. చే. వి 1 కష్టము చూ, శోకము;
 2. ఆపద, ఉపద్రవము (అనికొందఱు) చూ,
 విపత్తు.
 గొడుగు చే. వి. రూ-గొడువు చూ, వారిత్రా
 గొడుగుగడ్డి చే వి గుర్తికొనుంచు: చూ,
 తృణము 1
 గొడుగుపాము ద్వ. వి బ గొడుగువలెనుండు
 పాదంతలు చూ, పాదుక.
 గొడుగుబల్ల చే. వి. 1 తలపువూడి కలుసుము
 తిరిగెడు పట్టె 2. ద్వారముమీడిచెక్కు
 గొడుగుమెట్టెలు. చే వి బ నాటముమెట్టి ఓరలు
 సన్నగాఁ దీర్చిన పెడలపుమెట్టెలు.
 గొడువు. చే వి. చూ, రూ-గొడుగు.
 గొడె. చే వి చూ, రూ-గొడియ రా. వి 2,
 ఆ 48
 గొడ్డ చే వి 1 బిటుసు చూ, బెడిదము. వా
 వి 2. శోపము నానూద నీకింతిగొడ్డమేల?;
 చూ, శోషము. చే. వి బ 3 బిరుసుమాట.
 రా వి 1, ఆ. 54 చూ, శబ్దము 2; విణ.
 4 బిటువైనవాడు చూ, వ్యాధుండు 2
 గొడ్డగము వై విణ=వట్టక. బాధకము. చూ,
 హింసితము
 గొడ్డతనము వై విణ మూఢత్వము.
 గొడ్డలి. వై. వి=కుతార చూ, ముద్దము
 గొడ్డు చే. వి. 1 గొడ్డాలితనము, 2 (ఈనిన
 పశువు) ఆవు (లేక) గేదె: చూ, వంధ్యుని

(మా, ధేనువు). 8 గొడ్రాలు మా, వంధ్య (మా, స్త్రీ), 4 పశువు శ్రై 6, ఆ 265 మా, పుగము 1, విణ 5 ఉళక్కి మా, కూనము. 1, (గొడ్డంబలి = నూకలు లేని యంబలి, ఇట్లు గొడ్డూనావ గొడ్డు సంఘి గొడ్డేలు = నీస్ లేని యేలు, గొడ్డుచెలు = ఫలములేని చెల్లు ఇత్యాదులు)

గొడ్డుగారికిర. ద్వ వి. (గొడ్డు + కాకర) కర్కటకి *. మా, సువవి 1

గొడ్డుబోతు దే విణ. (గొడ్డు + పోతు) మా, నిచ్చయోజనుడు.

గొడ్డుమాడు. ద్వ విణ అవళి మా, వృక్షము

గొడ్డురాలు దే వి (గొడ్డు + రాలు) రూ-గొండాలు, వంధ్య మా, స్త్రీ

గొడ్డువోపు దే ఆ. క్రి. (గొడ్డు + పోపు) పొల్ల వోపు లక్ష్మి 4, ఆ 135 మా, వంధ్యుడు, 2 పాయపీనుడు. 8 గొడ్రాలగు శ్రై 6, ఆ. 115

గొడ్డేలు దే వి (గొడ్డు + ఏలు). 1. నీళ్లులేని యేలు మా, నది, స క్రి 2 గుత్తయెత్తు. గొడ్రాలు దే వి మా, రూ-గొడ్డరాలు. పాండు. 3, ఆ. 228

గొడ్రాలు బిడ్డ వచ్చే మొలుగును లో ఉదా - "క లోలలివిటుండయవం దా, నేలూత్తుల సృజించు నిటువేళ్ళలరం, గీతెలుగెక చెటి చెను విధి. కూళయ గొడ్రాలుబిడ్డ వచ్చే మొలుగున్" వైజ 8, ఆ 128

గొణగు. దే. ఆ. క్రి మా. రూ-గొడగు.

గొణగ. శ్రై. వి = కూటకమ్ మా, రూ-గొడగ.

గొణగొణ దే వి గొణగుటయందగు ధ్వన్యను కరణము మా, హూహూ

గొణగొణలాడు దే. ఆ క్రి. గొణగొణయను,

గొణిగలు. దే వి. ఒకానొకటి: మా, నమ స్కారము.

గొణిదే దే. వి. తలుపుగ్గిరి తగిలించెడి యినుప చీల మా. రూ-గొణిద

గొణిద దే. వి — పై —

గొణెము వా వి మా. రూ-గొండెము.

గొతుపు దే వి నీలరుణి విశేషము ఆం, భా.

ద్వి శ్రై 278 మా, రల్లుము 1

గొడ్డి దే వి మా, రూ-గొత్తడి (ఆం పద పా.)

గొత్తు దే వి 1. వెన్న మొదలగునవి పాసిపోయినకంపు మా, వానన, శ్రై వి. 2 = గుచ్చము గూ పూగుత్తి

గొద శ్రై. వి 1 = టింభ ఆకలి మా, బుభుక్ష, 2 కోడము మా, రోషము (దేశ్యుని శబ్దాత్మాకరము)

గొదకొను దే ఆ క్రి ఆతిశయించు. కళా. 7, ఆ 117 మా, ముప్పురించు. 2 త్వరపడు మా, సంభ్రమించు, 8 మా, విజృంభించు.

గొదగొద దే. వి పగ మా, విరోధము 1.

గొదాము దే. వి ధాన్యాదుల నిలకజేయు పెద్దయిల్లు (ఆం గొడోన్). చా, పంటపాల (మా, సదనము 1)

గొనకొను. దే. ఆ క్రి మా, యత్నించు. భార.

శాం 3, ఆ 211-212 (శ్రీ. గొనకొలుపు)

గొనను దే వి మా, వామరుడు

గొనప దే వి 1 రూ-గొనప అతీగినవాగలి.

మా, లాంలము 1, విణ 2 పొట్టి మా, హృస్వము, 8 మా, వామరుడు

గొనపు దే వి మా, రూ-గునుపు.

గొనబ. దే వి మా, వామరుడు

గొనలు దే వి. రూ-గొనము-గోవ. 1 మనో

జ్ఞతే మా, హృద్యము, విణ. 2 మనోజ్ఞము మా, హృద్విము, శ్రై. వి 8 = గుణ రూ-

గొనము మా, స్వభావము.

గొనబుకాడు జే.విణ మా, సోదర వంతుడు
గొనబుపాట జే వి గుంచుపాట మా
సరము 2

గొనబు జే.వి మా గూ-గొనప (ఇట్లు మకా
సోపధమాగాఁ గొందఱు)

గొనము 2 వి=గుణః 1 మడుగు మా
శ్చట్టి 2 రూ-గొనయము మా, హార్వి 1,
8 కార్వాదిగుణము మా, గుణము 12

గొనయము 2 వి 1=గుణః వింటినారి మా
హార్వి 1, 2 అటని మా, వింటినారి (రూ-
గనయము)

గొనసి జే వి మా, వామనుడు
గొనగు జే.వి రూ-గొలుగు* మా, పీలుపు
గొప్ప జే వి. 1 అధికము మా, హేయ్య 1
2 పెద్ద మా, విపులము, వా. 8 గౌరవము
మా, సన్మానము, 4 స్థితికిమించిన వేషము
మా, డంబము 2

గొప్పగొడలు జా గొప్పతనమును కొద్దితన
మును. (కొద్దితనము=విడుపు అని కొందఱు)

గొప్పతనము. జే.వి మా, యోగ్యత
గొప్పగుడము ద్వ వి మహాపటగృహము
ఆం. భా ద్వి 159 మా, సదనము 1

గొప్పచేయు జే స. క్రి మా, సన్మానించు.

గొప్పదెబ్బ వా వి పెద్దదెబ్బ, పెద్దఅపత్తు
మా, విపత్తు.

గొప్పబాణ్ణిలాడు ద్వ వి మా, వినాయ
కుడు 1.

గొప్పబాణ్ణిమెకము. ద్వ. వి ఏనుగుః మా,
హస్తీ

గొప్పమెయిపోడ. ద్వ వి మా, వినాయ
కుడు. 1. (వేం ఆం. 61)

గొప్పగొట్టెమెకము స్వ వి మా, గొప్పబాణ్ణి
మెకము సాం. తిర్వ 2.

గొప్పలు వా. వి బ డంబములు మా,
బడాయి 4.

గొప్పవాడు జే విణ అధిపతుడు మా,
హేమాహేములు

గొప్పతృప్త పనిముట్లు. వా. తొల్లిక, కుచ్చిక,
తిరసాలము, చిన్న గొర్థాలికము, గుడ్డలి,
గొర్థాలికము, పండ్లగుడ్డలి, దంతి మొదలగు
నవి

గొప్పలు జే. వి. బ 1, మగుడినొని కొద్ది
కొద్ది మొకభాగములు, 2, వి బ. 2=గోవా
నసీ పెండెలుబాటిరాక ముంజూరుసంవెత్తుగా
నమర్చిపట్టె

గొబ 2 వి 1=కోణ. గొంపి, మూల మా,
విదిక్కు; 2=గుహ మా, పణఁకు

గొబడి జే. వి ఒకానొక పక్కి మా, పక్షి
గొబ్బండు జే వి. (గొబ్బ + పండు) పెద్దపండు
పాండు 1, ఆ 118 మా ఫలము 1.

గొబ్బరము జే వి ఎరుపు మా, పిడక.

గొబ్బి జే వి 1 రూ-గొలిమిడి-గొల్మిడి-నీరు
గొబ్బి-ముల-గొలిమిడి ఇత్యధుః ము* మా,
మొగ్గిరీ (వీర్యవృద్ధికి మంచిది) 2, భయరాసపు
దిగములలో సాయంకాలములందు గడపలకు
ముందు బాటలుపాటలుపాడి చేతులుతట్టుచు
హిట్టినచ్చి జీపించెడు నొకానొక వేడుక మా,
వేడుక 5, 8 సమర్థుడైనపుడు బాలికలు
పాటలుపాడి చేతులుతట్టుచు హిట్టినచ్చి జీర
పించెడు నొకానొక వేడుక మా, వేడుక. 5
గొబ్బికాయలు జే వి ఒకరకమువద్లు హంస 5,
ఆ. 128 మా, ధాన్యము.

గొబ్బిల్లు జే వి బ. 1 మా, బాలకీర్తిడ భో 1,
ఆ. 89, 2: మా, బాలికాక్రీడ 8 నతి మా,
నమస్కారము, 4 నతి విశేషము మా, నమ
స్కారము, 5 గొబ్బిల్లపాట మా, స్వరము 2.

గొబ్బున జే ద్రి క్రి. విణ 1. శిష్యులుగాఁ
మా, వేగము 8, 2. సహసార్థకము.

గొయ్యి. జే వి రూ-గోయి పల్లము చూ, రంధ్రము 1.

గొరంకి వై వి = గోరంకు (రూ-గొరక-గొరవంక- గొరవక-గొరువంక-గోరువంక- గోర్వంక- గోరింక-గోరక-గోరిక-గోర-గొరంక-గోరంకి-గోరంకి-గోరంక); చూ, శారిక

గొరక వై. వి 1 = ఖురాలక. నారసము.

సా 4, ఆ. 45. చూ, బాణము 1,

2 = ఖురాలక అల్పగుంతులు ఆం, భా

ద్వి 217 చూ, బాణము 1, 3 = ఖురా

కము ఒకానొకప్పుడు చూ, మృగము 1,

4 = గోరంకు చూ, రూ-గొరంకి.

గొరకకట్ట వై వి = ఖురాలక: 1. నారసము చూ, బాణము 1, 2 అల్పగుంతులు చూ, బాణము 1, 3. అలుగువేసిన చెతికట్ట చూ, బాణము 1

గొరగ. జే. వి మైజూరును గొలిచెడి యొకా నొక మతస్థుడు

గొరగొర జే వి కీపుము చూ, వేగము 3 గొరవంక. జే వి రూ-గొరంకి గూ, శారిక. గొరవంక తెగదణి ద్వ వి చూ, మన్మథుడు గొరవక. జే. వి చూ, గొరవంక

గొరిజే. వై వి. 1. = ఖుర (రూ-గొరిసె-గొరిజే- గొరిజేయ) పశువుకాల్గిట్ట చూ, వింఖము, 2 రూ-గొరిజే. జేరా చూ, సదనము 1.

గొరిజేయ వై. వి = ఖుర చూ, రూ-గొరిజే 1

గొరిజే. వై. వి = —వై —

గొరిసె వై. వి = —వై —

గొరిసెగాలి. ద్వ. వి. పశువుల గొరిసెలనడుపు పుండై పురుగుపడిడి వ్యాధి చూ, పశు రోగము.

గొరుగు. జే. వి: చూ, రూ-గొలుగు *.

గొరువంక జే. వి. చూ, రూ-గొరంకి

గొలుకు. వై వి = ఖులక: నీచుడు. లక్ష్మీ 4, ఆ 36 చూ హీనుడు

గొలుగొలు జే. వి ఒకానొక ధ్వన్యనుకరణము: చూ, హూహూ

గొలుపము. వై వి = తురప. 1 గుట్టమును దో మెడు సాధనము రూ-గొలుపము-గొడపము- గోలుపము (సం ప) —కరఫలము, కేశక రము, 2. అర్చచంద్ర బాణము. రూ-గొలు పము చూ, బాణము. 1 (ఇట్లు సరళాదిగా గొండులు)

గొలుపోతు జే వి చూ, రూ-గురపోతు.

గొటిజే వై వి చూ, రూ-గొరిజే 2.

గొటియ వై వి = ఖురీ రూ-గొటె-గొట్టియ- గొటె. సాంబ. తి. 6 చూ, మేమము. 1.

గొటియలనూడు. ద్వ వి. చూ, వృకము గొలుగు జే స. క్రి. చూ, కోగు 2.

గొలుగుట. జే వి చూ, కోగుట

గొటె. వై. వి. = చూ, రూ-గొటియ

గొట్టియ వై వి. = —వై. —

గొట్టు జే. వి 1: చూ, గుంటక, 2. ముప్పది చెడుకుంటల కొలది గొట్టినేల

గొట్టె వై వి = చూ, రూ-గొటియ

గొట్టెనుచ్చు ద్వ వి. గొట్టెవెంటిక: చూ, మలము. 1.

గొట్టెపాలు. ద్వ వి. అవిశ్చీరము చూ, పాలు. 1.

గొట్టెలమంద ద్వ వి. గొట్టెలగుంపు చూ, మేమము 1.

గొట్టినేల. జే. వి చూ, గొట్టు. 2.

గొల. వై. వి. = చూ, గెల పా 2, ఆ 69

గొలక. వై వి 1. = కలకలము రూ-గొల్ల- గోల చూ, స్వరము. 2, జే. వి. బ. 2. తాటి చేన్నలు. (గులకలనియు.)

గొలకు వై. వి. = కలకలము. నేనాదుల కల కలము. ఆం, భా స్ర. 121 చూ, స్వరము 2.

గొలగొల వై. వి = కలకలము. 1 కలకలము చూ, స్వరము. 2, 2 ధ్వజముకగణము స్వా 5, ఆ 75 చూ, హూహూ, 8. ధ్వని చూ, స్వరము. 2.

గొలిమిడి. జే వి. రూ- గొల్లిడి * : చూ, గొల్లి 1.

గొలివె. జే. వి. 1. గొలివెగడ్డి * చూ, తృణము 1, బ. 2 తృణధాన్యము చూ, ధాన్యము.

గొలుగు జే. వి: చూ, రూ-గొనుగు *.

గొలుసు జే వి. 1. మెడను వేలిలాకు హారము లోనగుచది (నగ), లలంతికాచిత్రము చూ, భూషణము. 2, 2. చేతిసగ చూ, భూషణము 2, 8. కాలినగ చూ, భూషణము 2, 4. కొప్పునగ: చూ, భూషణము 2, 5 (ఏనుగు లోనగువాని కాలికిగట్టెడు) నిగళము చూ, శృంఖలము 2; 6 సంకెల చూ, శృంఖలము. 8, పా. 7. (భూమిని కొలుచు) గొలుసు చూ, కొలరి, 8 శిక్షోర్లుని చేతులసంకెల, 9 శిక్షోర్లుని కాలిసంకెల, బొండ్ (అనికొండలు), 10 చెండు ధూమ శకటములను సంధానముచేయు సంకెల.

11. గడియారపు గొలుసు; ఇత్యాదులు

గొలుసుపట్టె పా ఏడికొలనుబదులు త్రాళ్లతో గాని గొలుసుతో గాని లాగించు నొక పని ముట్టు చేదునుపట్టె.

గొలుసుమూడి. జే వి. 1. కలిపివ్రాత, 2. కలిపి వ్రాసిన సంతకము చూ, సంతకము (గొలుసుకట్టివ్రాత అనియు.)

గొల్లిడి జే వి: చూ, రూ-గొలిరిడి *.

గొల్లి. వై. వి. 1. = గోపాలు: చూ, మహా శూద్రుడు, 2. = గోపాలు: గొల్లిజాతి (గొల్లివాడు-గొల్లిది), జే. వి. 8. ద్వారపాల

కుడు చూ, పౌలిహారుడు, 4 భసపా లుడు చూ శ్రీమండు.

గొల్లెడు వై. వి. = చూ, రూ-గొల్లె 1 గొల్లెకావిడిచుక్కలు. వా. వి. బ చూ, పాల కావిడి చుక్కలు

గొల్లెకలారి ద్వ వి చూ, గొల్లె 1.

గొల్లెకీలారి. ద్వ వి — వై —

గొల్లెజడ్డు ద్వ వి చూ. శూలిని *.

గొల్లెత వై వి = గోపాల వేత చూ, మహా శూద్రుడు.

గొల్లెది వై. వి. = — వై. — (రూ-గొల్లెత-గొల్లెత.)

గొల్లెదొందు జే వి గొల్లెదొందను చేప, చూ, మత్స్యము 1

గొల్లెపల్లె ద్వ వి రూ-పల్లియ-పల్లెపాలెము. వేపల్లె చూ, శకము.

గొల్లెము. వై వి = ఖలు: 1. లోతుగల పల్లము. శ, హరి 5 ఆ 806 చూ, రంధ్రము 1, 2. మిక్కిలి పల్లపుప్రశకము, బాడువ చూ, భూమి 1

గొల్లెవాడు ద్వ వి చూ, గొల్లె. 1.

గొల్లియన. జే వి రూ-గొల్లెన. గుడారము అల్పపటగ్రహము (అని కొండలు) చూ, నడనము. 1

గొల్లు. వై వి = కలకలము గుంపునఁ జేర్చిన పెద్దమోత. చూ, స్వరము 2

గొల్లెత. వై వి = చూ, రూ-గొల్లెత

గొల్లెన జే వి చూ, రూ-గొల్లియన.

గొల్లెనబండి జే వి గాడీ జై 2, ఆ 118 చూ. శకటము 1

గోవరు జే. వి చూ, సంతాపము.

గోవరువోవు జే ఆ. క్రి. చూ, సంతాపించు.

గోహారు. జే వి. శూద్రుడను. పా. 2, ఆ 180 చూ, శోకము.

గొల్లి, వై వి రూ-గొండ్లి: చూ, రూ-గొండ్లి. గోచికట్టు. జే వి బ్రహ్మచారి పాండు. 5, గొల్లము. వా వి చూ, రూ-గొండ్లము

గో

గో. - అవ్య చూ, రూ-గో

గోండ్లము. సం. వి అ. పుం. గోండ్లజేతము చూ, జేతము.

గోండుడు. సం. వి. అ. పుం 1. పాపరజాతి వాడు విణ (అని కొందఱు) చూ, హీనుడు. 3, విణ. 2 చూ, తుందిలుడు 2.

గోండ్రించు జే. అ. క్రి 1. (పులి) కూయు చూ, శబ్దించు, 2. (ఎలుగు) కూయు చూ, శబ్దించు.

గోండ్రిలు. జే అ. క్రి -వై- (రూ-గోండ్రిల్లు.)

గోండ్రిల్లు. జే అ క్రి. -వై-—

గోండు) జే వి అంగలప్పుటయందగు ధ్వన్య మకరణము చూ, హూహూ

గోండు)కప్పు జే వి చూ, గోదురు

గోండు సం. వి ఉ న: చూ, గోమూత్రము

గోతు జే స క్రి 1. రూ-గోతు చూ, అక్క, 2 గీటు చూ, భేదిల్లు 1

గోతుడు జే వి. పాలుకాచినపుడడుగున సం టుకొనిన దానిసత్వము చూ మడ్డి 2

గోతుడుపాత జే వి చూ, దోతుడుపాత గోగు జే వి రూ-గోగు * చూ, మృగు

దుర్బలము ఇది ద్విపదము — ఊ: గోగు, కొండగోగు అని. ఇదియే ఊగోగు.

(మఱియు —గుట్టగోగు, ఎఱ్ఱగోగు, గడ గోగు, దనాసరగోగు పుల్లగోగు, మెట్ల గోగు మొ)

గోగుటు. జే. వి. చూ. రూ-గోగుటు

గోచి వై వి. = కచ్చకచ్చేడము చూ, బొట్టుము. (జేత్యుని శబ్దరత్నాకరము)

గోచికాడు. జే వి 1. —వై—; విణ.

2 చూ, నిర్ధనుడు.

గోచిపాతరాయడు దొంగలమిండడు. లో ఉదా —“అ పేర్నినదరుగుండెపిక్క చెరు రులేక, నుండవచ్చు” జేదయులునుండక్కి. రమణ గోచిపాతరాయడు దొంగల, మిండడనెడు మాటమేలు దెలిసి” పుచ్చేలో పాఖ్యానము

గోచిబాపడు. ద్వ. వి. చూ, వటువు

గోజోట జే. వి. గోజాడుట గొండాట, గోజు.

గోజోడు. జే. స. క్రి. (గోజు + ఆడు) షీడించియడుగు గోజు.

గోజు జే. వి 1 చూ, బందన, 2 చూ, గోజోట; స. క్రి 3 చూ, గోజోడు.

గోటు జే. వి. 1 కోకయంచున చేర్చి వట్టెడు సన్ననిసరిగపట్టె చూ, పట్టె 7, 2 బియ్యరము చూ, విలాసము; 3. గీటు. చూ, చేఖ 3, బ 4. చేతినగ చూ, భూమణము 2.

గోటుకత్తె ద్వ. విణ. బియ్యరము గలది చూ, (శ్రీ)

గోటుకాడు ద్వ. విణ: చూ, సౌందర్య పంతుడు

గోదు జే. వి రూ-గోజు చూ, బందన

గోదుగు జే వి పెద్దకప్పు రూ-గోదుగుకప్పు గోండుకిప్పు చూ మండుకము 1

గోదురుకప్పు. జే వి —వై—

గోకంతుకము. సం వి అ. పుం 1 ఏనుగు పల్లెరు * చూ, పల్లెరు, 2. జోజి * చూ, స్థపుట, 3 గోవులగొరిపె: చూ, విఘ్నము.

గోకర్ణము సం. వి. అ పుం 1 పాము చూ, సర్పము, 2 కడఁతిప్పుగము చూ, హరి

ము. 1; 3 ఆడవినినుగుః చూ, చాస్తి, 4. మృగశర్మము చూ, సత్తత్త్రిము. 1, 5. చూ. పెదకుడు; 6. మృగయః చూ, వేట. 3; 7 చూ, స్తోత్రము; 8. శేనెడు కొలతకు కొంచెము తక్కువ, జుత్త. ఎక్కువ (అనితి) కాండశేషము; చూ, లాడితిలి 9 కంచీరగాడిదః చూ, రాసభము, 10. ప్రచుధ గణవిశేషము చూ, సమూహము, అం 11 అధర్వణశేదమునందలి అవాంతరములలో నొకటి: చూ, అవాంతరములు (చూ, ఉప విద్యలు) 12 కళవిజ్ఞానదినాలుగింటిలో నొకటి చూ, కళలు

గోకర్ణి. సం వి. ఈ. స్త్రీ. చాంగ* చూ, స్రవ గోకర్ణిక. అం. ముఖరజ్ఞువు (వాగ్) లు పదునాలుగింటిలో నొకటి చూ, ముఖరజ్ఞువులు.

గోకర్ణిటి సం వి. ఈ. స్త్రీ. చూ, గోరంకి గోకరాటి. సం వి. ఈ. స్త్రీ. —పై — గోకరాటిక సం వి అ. స్త్రీ. —పై — గోకిలము సం వి. అ. పుం 1 = గోకలి చూ, గోకలి, 2 నాగలి చూ, లాంగలము 1 గోకీలము సం. వి అ. పుం —పై —

గోకుళికుడు సం. విణ బుధవండును గోవును దీను నుపేక్షించినవాడు, మెల్ల కంటివాడు (అని కొందఱు) గోమలికుడు

గోమలము. సం వి అ. న. ఆవులవంద చూ, ధేనువు.

గోమలికము సం. వి. అ. పుం అడుముగబడిన యెద్దు (గోగుణికము అనికొందఱు) చూ, వృషభము. 1.

గోమలికుడు. సం. విణ 1 కేకరుడు చూ, మెల్లకంటివాడు, 2. చూ, గోమణి కుడు.

గోకృతము. సం. విణ. పేద చూ, పిడక.

గోక్షీరన్యాయము. పా. గదపాలైసను ఆవు పాలు కొంచెము కలిపినయెడల పవిత్రమగు నను విధము.

గోక్షీరము. అం. పంచావ్యములలో నొకటి: చూ, గవ్యములు

గోత్తురకము సం. వి. అ. పుం. వినుగుపల్లెరు* చూ, పల్లెరు.

గోఖురము సం వి అ. పుం —పై—

గోఖరి సం వి ఇ. పుం —పై—

గోగండ సం వి అ. స్త్రీ. కొండనాలుక* చూ, కసన

గోగంధనము సం వి అ. పుం 1 ఎదురుగాలి చూ, వాయువు, అం 2 వాయువులెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, వాయువులు

గోగణము సం. వి అ. న గరిండము చూ, పిడక

గోగుణికము సం వి అ. పుం చూ, రూ. గోగుళిము

గోగిప్తి సం వి ఇ. స్త్రీ. అప్పుడే యీను మున్నె ఆవు చూ, ధేనువు

గోగోయగ్గము సం వి అ. న ఆవులజేంట చూ, ధేనువు

గోగోప్తము సం వి అ. న ఆవులదొడ్డి చూ, సదనము 1

గోగ్రింధి సం వి ఇ. పుం. 1 పసులకొట్టము: చూ, సదనము. 1, 2 ఏటాపిడక. (ఎరువు-ఎండిన ఆవుపేద ఇంగుళేశ్వరును) చూ, పిడక, 3 ఎద్దునాలుక, బెండ* చూ, వార్విక (2 కానొక జంతువిశేషమని కొందఱు.)

గోఘృతము. సం. వి. అ. న 1 ఆవుసెయ్యి చూ, తైలము. 2. 2. ఇరాచరము: చూ, వడగల్లు, అం 3. పంచగవ్యములలో నొకటి చూ గవ్యములు.

గోక్షుండు సం. వి. ఆ. పుం ఆతిథి చూ, విందు. 4.

గోచరము. సం. వి. ఆ. పుం 1. ఇంద్రియార్థము చూ, విషయము 3. (గోవులు = ఇంద్రియములు. అవి వీనియందు సంచరించును), 2 విషయము పంచభూతములు — రూప, రస, గంధ, స్పర్శ, శబ్దములు చూ, వ్యాప్తి కము, ను. 6. పసులదొడ్డి చూ, సదనము. 1. విణ 4. కనకబడిది చూ, దృష్ట్యము 2.

గోచరించు. సం. ఆ. క్రి చూ, ప్రశ్నోత్తరము. గోచారము సం. వి. ఆ. పుం. నూర్చాది గ్రహములయొక్క మేపాదిరాసుల సంచారము.

గోచారఫలము పా “స్లో. జన్మే రసాయద్యో సువర్ణమూర్తి । ద్విసంవత్సరం రజితాఖ్య మూర్తిః । త్రిసంవత్సరేనహితామ్రమూర్తి । ర్గజాగ్రవేదేషుచ లోహమూర్తి॥ తా - జన్మరాశి మొదలు గ్రహపరివేశరాశి 1-6-11 యయిన సువర్ణమూర్తి బహులాభముచేయును 2-5-9 లు రజితమూర్తి శుభము నిచ్చును 3-7-10 లు తామ్రమూర్తి కొంచెము కష్టములేయును 8 12-4 లు లోహమూర్తి బహుకష్టములు గలిగించును

గోజ సం. వి. ఆ. స్త్రీ చూ, గోలోమిక * గోజలము సం. వి. ఆ. న చూ, గోమాత్రము గోజాగరికము. సం. వి. ఆ. న, 1. మంగళము చూ, శుభము. 1, 2 చూ, వాడగుడు (రూ - గోజాగరికము) *

గోజాగరికము సం. వి. ఆ. న — వై — గోజిహ్వ. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1 ఎద్దునాలుక బెండ * చూ, దాల్చిక. 2. అఖోభిష్టి * చూ, బరివెంక

గోజిహ్వ సం. వి. ఆ. స్త్రీ, చూ, గోజిహ్వ 1 గోజింగి. వై వి = కబ్బిక * చూ, రూ - గోజింగి.

గోజింగి. వై. వి. = చూ, గోజంగి. గోటదొడ్డుకాము. జే వి బ చూ, బాలక్రీడ. గోటమీటుట జా. నిర్లక్ష్యముగాఁజేయుట.

గోటాపన వై. వి 1. = గరుత్మర్ల పక్షియొకఁఁడు చూ, తెక్క. 1, 2. ఎసకము చూ, విజృంభణము.

గోటికాయ. వా. వై వి. = గులి చూ, బాలక్రీడ (గోటిక్కాయ అనియు)

గోటినాటులు. ద్వ. వి. బ. చూ, శబ్దోత్తమ గోటి నేలవంకలు ద్వ. వి బ — వై — గోటినొక్కలు. ద్వ. వి. బ — వై —

గోడ. వై వి = పుడ్యము (ఇటుకగోడ - మట్టిగోడ) చూ, మఱుగుగోడ.

గోడకాలు. ద్వ. వి. కోరడి. చూ, కరగోడ.

గోడగించు జే ఆ క్రి. 1 మాటాడు. పా 1, ఆ 47 చూ, వచించు, 2. మోయు చూ, శబ్దించు, స క్రి. 8 చూ, తిరస్కరించు.

గోడచేర్చు ద్వ. వి. చూ, మూర్ఛము. గోడదొల్లులపోడ ద్వ. వి ఎలుక చూ, మూషికము.

గోడపురుగు ద్వ. వి 1. నల్లి చూ, మత్స్యజాము; వా. వి 2 లేలు; చూ, వృశ్చికము, 3. చూ, బల్లి.

గోడము జే వి చూ, రూ - గుడెము.

గోడలయందు చిత్రముల వ్రాయుచుట. ఆం శోభనము తెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, శోభనములు

గోడవాడము జే వి జేడము ఆం పదా. సర 118 చూ, యుద్ధము.

గోడా వై వి = ఘోటక. మంగుఱము చూ, హయము.

గోడాడు. జే. ఆ. క్రి. (గోడు + అడు) దుఃఖించు చూ, సుఖిక్తు. 5

గోడి జే. విణ. 1. అణగుడు, 2. చూ, వంకర.

గోడీగ. వై. వి. = ఘోటికా. ఆడుగుట్టము.
చూ చూయు.

గోడిపట్టెలు. జే వి. బ చూ, బాలక్రీడ
గోడివడు. ద్వ. ఆ. క్రి. (గోడి + వడు)

1. అణగు: చూ, క్రుక్కు. 4; 2. వంపగు
చూ, వంకరవోపు.

గోడివెట్టు. జే స. క్రి. (గోడి + వెట్టు) వం
గించు చూ, వంచు

గోడు. వై వి = కృష్ణా వగ, ఏడుపు (అని కొం
దలు) ఆం, భా. పృ 141. చూ, శోకము.

గోడుంబ. సం వి. ఆ శ్రీ. గవాదని* చూ,
వెద్దపాపర.

గోడుంబిక. సం వి. ఆ శ్రీ — వై. —

గోడుపట్టె జే వి. గొలుసుపట్టెనంటి పట్టె
గోడెము. జే వి చూ, రూ-గుడెము.

గోణము వై వి = కాపీనము రూ-గోవణము-
గోణాము చూ, జొట్టుము

గోణముదారి ద్వ. వి సన్యాసి చూ, ముని 1

గోణాము వై వి = కాపీనము చూ, రూ-
గోణము

గోణి. సం. వి ఈ. శ్రీ 1 = గోనె. రెండు
చేటల పరిమాణపు గోనెనంటి* చూ, సంచి,
దే. వి. (1) ఎద్దు చూ, వృషభము 1.

గోత్రము. సం వి. ఆ పుం 1. కొండ చూ, పర్వతము, 2 చక్రిము చూ, బండికల్లు.
8 పుడమి చూ, భూమి 1, 4 వేశ్యాచూ చూ, సదనము 1, 5 ధనము చూ,
విత్తము 1, 6. దారి చూ, మార్గము 1, న 7 నామము చూ, పేరు 1, 8 గోడుగు చూ,
చారిత్ర. 9 అడవి చూ, విహారము, 10 బలిమి చూ, శక్తి 1, 11 పరిమిడి చూ, భూమి 1,
12. కలము చూ, వంశము, 13 వంశము, ఋషిసంతతి, చూ, ఋషిశ్రేష్ఠులు
(చూ, పృవరము. 1) విప్రులకు. — వంశములు 7 (ఇవి తిరివిధములుగ నున్నవి)

గోత్రమాస్వయుండు సం. వి ఆ పుం కాక్య
ముని* చూ బుద్ధుడు 1

గోత్రము. జే వి రూ-గోతాము. 1. జీవపరార
సంచి చూ, సంచి, 2. మల్లులు సాదన
కొఱకు త్రాళ్లునించుముచుకొనెడు గోనె.
స్వా. 4, ఆ. 8 చూ, సంచి, 8. ధనముంచు
గోనె* చూ, సంచి

గోతముండు. సం వి ఆ పుం గోతముముని
చూ, ముని. 1

గోతాము జే వి చూ, రూ-గోతము

గోతి వై వి = కాంత. ఆడుది చూ, శ్రీ
(జేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము గోతి అని
కొందలు)

గోతుంబ సం. వి ఆ శ్రీ 1 పిన్నపాపర*
చూ, పాపర, 2 చూ, పుచ్చి*. 8 చూ,
బుడమ*

గోతుంబము. సం వి ఆ పుం గవాదనీఫలము.

గోత్రి సం వి ఆ శ్రీ 1 నేల చూ,
భూమి 1, 2 గోవులగుంపు చూ, భేనువు.

గోత్రిజుండు సం విణ గోత్రిమునఁ బుట్టిన
వాడు.

గోత్రిభీరుండు. సం. వి. 5 పుం ఇంద్రుడు,
చూ, వేలపు శ్రీండు

	1	2	3	4	5	6	7
A	కశ్యప	అత్రి	భరద్వాజ	విశ్వమిత్ర	గౌతమ	జమదగ్ని	వశిష్ఠ
B	మరీచి	అత్రి	అంగిర	పులస్త్య	పులహ	కృతువు	వశిష్ఠ
C	కశ్యప	అత్రి	అంగిరస	కాశక	వశిష్ఠ	భృగు	అగస్త్య

కృమము నమసరింతము.

- 1 కశ్యప = 1. కశ్యప (కాశ్యప). —ప్రవర.—
 (ఎ) కాశ్యప, ఆవతార్, వైష్ణవ,
 (బి) కాశ్యప, అనిత, దైవల (దేవల),
 (సి) కాశ్యప, ఆవతార్, అనిత,
 2. కాండిల్య (కండిల). —పృ.— (ఎ) దేవల
 (దైవల), అనిత, (బి) కాశ్యప, దేవల
 (దైవల), అనిత, (సి) కాశ్యప, అనిత,
 దేవల (దైవల), (డి) కాశ్యప, ఆవతార్,
 వైష్ణవ, రే (ఫ) భ, రై (ఫ) భ,
 కండిల, కాండిల్య, (ఇ) కాండిల, అనిత,
 దైవల (దేవల), [వైష్ణవ,
 8. నిధువ. —పృ.— కాశ్యప, ఆవతార్,
 4 రేఫ. —పృ.— కాశ్యప, ఆవతార్, రైభ్య
 (రే (ఫ) భ, రై (ఫ) భ),
 2 అత్రి = 1 అత్రియ. —ప్ర.— (ఎ) అత్రియ,
 ఆర్చనాన, శ్యావాస్య, (బి) ఆత్రియ,
 ఆర్చనాన, శ్యావాస్య, ధనంజయ,
 కానేన, వసుభాతనుమంల, వామనకులజ,
 ఏకాదశాశ్చయమున్ను కలదు,
 2. గవిష్ఠిర. —పృ.— ఆత్రియ, గావిష్ఠిర,
 పార్యుతిభ,
 8. అంగీరస = ఇది అంగీరస(అ గోత్రము) గణము,
 అంగీరస (అ భారద్వాజ) గణము అని
 ద్వివిధము(అంగీరస(అ.గోత్రము) గణము.-
 1 గోత్రము —పృ.— అంగీరస, ఆయాస్య,
 గోత్రము,
 2 శతచక్ర. —ప్ర.— అంగీరస, శతచక్ర,
 గోత్రము, [గణ్య, గోత్రము,
 8 రహుగణ. —పృ.— అంగీరస, రాహు
 4. సోమరాజక. —పృ.— అంగీరస, సోమస్య
 రాజ, గోత్రము, [గోత్రము,
 5 వామదేవ. —పృ.— అంగీరస, వామదేవ,
 6. బృహదుక్త. —పృ.— అంగీరస, బృహదుక్త,
 గోత్రము;
 7. ఋత. —పృ.— అంగీరస, బృహదుక్త,
 భారద్వాజ, వాందన, మతచన;
 8. కక్షివత్తు. —పృ.— అంగీరస, శతచక్ర,
 గోత్రము, శతచక్ర, కాక్షివత్తు,

- 9 దీర్ఘతమ. —పృ.— అంగీరస, శతచక్ర,
 దీర్ఘతమ;
 10 పృషదశ్య. —పృ.— అంగీరస, పార్
 (దశ్య) తస్య, వైయావ (లేక) అ (అ)
 ప్లాదంత్ర, పార్ (దశ్య) తస్య, వైయా
 (ప) ప్య,
 11 రధీతర. —పృ.— (ఎ) అంగీరస, వైయావ్య,
 పార్ (దశ్య) తస్య; (బి) అ (అ)
 ప్లాదంత్ర, వైయావ్య (ప), పార్ (దశ్య)
 తస్య,
 అంగీరస (అ భారద్వాజ) గణము.—
 12 భరద్వాజ (భారద్వాజ). —పృ.— అంగీ
 రస, బార్హస్పత్య, భారద్వాజ,
 18 అగ్నిశేఖ్య. —వై.— [హద్దల,
 14. హద్దల్య. —పృ.— అంగీరస, భారద్వాజ,
 15 శ (మ) రమర్ణ. —పృ.— (ఎ) అంగీ
 రస, పౌరుషత్వ, త్రి (తా) సదస్య,
 (బి) అంగీరస, విష్ణువర్ణ, పౌరుషత్వ;
 16 నితుండిల. —పృ.— అంగీరస, పౌరుషత్వ,
 త్రి (తా) సదస్య,
 17. విష్ణువర్ణ. —వై.—
 18. పౌరుషత్వ. —వై.—
 19 గాత్రేయ (గర్గ) —ప్ర.— (ఎ) అంగీరస,
 గార్గ్య, శై (స్య) ప్య, (బి) అంగీరస,
 బార్హస్పత్య, గార్గ్య, (సి) భారద్వాజ,
 గార్గ్య, చ్యవన, (డి) అంగీరస, బార్
 స్పత్య, భారద్వాజ, గార్గ్య, శై (స్య) ప్య
 (లేక) అంగీరస, శై (స్య) ప్య, గార్గ్య,
 20 హరిత. —పృ.— హరిత, అంబరీష, యావ
 నాస్య (లేక) మాంధాత్య, అంబరీష,
 యావనాస్య,
 21. పింగ. —వై.—
 22. శంఖ. —వై.—
 23. దగ్ధ. —వై.—
 24. శ్రామగవ. —వై.—
 25. మత్త. —వై.— అంగీరస, మాంధాత,
 మత్త (అనియు వాడుక)
 26 హరిత. —పృ.— అంగీరస, అంబరీష,
 యావనాస్య,

- 27 కణ్వ -పు - అంగీరస, అజామిహ్వ,
కాణ్వ (తేక) అంగీరస, భూర, కాణ్వ,
28. కపి -పు - (ఎ) అంగీరస, ఉరుక్షయ
(అగ్రయ, ఔబుక్షయ), అమహైవ
(అమహీయవ), (బి) అంగీరస, అమహైవ
(అమహీయవ), ఉరుక్షయ (అగ్రయ,
ఔబుక్షయ),
29 స్వతంత్రకపి -పు - (ఎ) అంగీరస,
స్వతంత్రకపి, అమహైవ (అమహీ
యవ), (బి) అంగీరస, అమహైవ (అమహీ
యవ), ఉరుక్షయ (అగ్రయ, ఔబు
క్షయ),
80. శాంగశైర -పు - అంగీరస, బార్
స్వత్య, భారద్వాజ, కాత్య, అత్కిల
(తేక) భారద్వాజ, కాత్య, అత్కిల
81. సంకృతి. -పు - అంగీరస, గౌరీవీతి,
సాంకృత్య (తేక) కాత్య, గౌరీవీతి,
సాంకృత్య
82 పూతిహమ —పై—
83. తండి —పై—
84. శంబు —పై—
85. కైవగవ —పై—
4. కాశిక (విశ్వామిత్ర) = 1 కాశిక. -పు-
వైశ్వామిత్ర, అఘమర్షణ, కాశిక,
2 అఘమర్షణ —పై—
3. శ్రామిత్ర -పు- వైశ్వామిత్ర, దైవ
శ్రీవ, దైవగం,
4 కామకాయన —పై—
5 లాహిత. -పు- వైశ్వామిత్ర, అప్తక,
6 అప్తక -పు- వైశ్వామిత్ర, మాధుచ్ఛం
ద, అప్తక,
7. దేవరాజ. -పు - వైశ్వామిత్ర, దేవరాజ
(దేవరాత్-దైవరాత్), ఔద (స) (ర) ల,
8. చికిత -పు - (ఎ) —పై—, (బి) దేవ
రాజ, ఔదర, వైశ్వామిత్ర
9 గాలన -పు - వైశ్వామిత్ర, దేవరాజ,
ఔద (స) (ర) ల,
10. కాల —పై—
1. బవ. —పై—

- 12 మనుతంత. —పై—
13 దుశిక —పై—
14. కిత —పై—
15 ధనంజయ —పై— [అజ్య,
16 అజ. -ప్ర - వైశ్వామిత్ర, మాధుచ్ఛంద,
17 రోహిణి -పు- వైశ్వామిత్ర, మాధు
చ్ఛంద, రోహిణి, [పారస,
18 పూణి -పు - వైశ్వామిత్ర, దైవరాత్,
19 వారిభాయంత —పై—
20 కత -పు. వైశ్వామిత్ర, కాత్య, అత్కిల,
21. వేణు -ప్ర - వైశ్వామిత్ర, గాధిన, చైణ,
22 వేణు. -పు - వైశ్వామిత్ర, గాధిన,
వైణ (వేను), [కాయన, కాశిక,
23 శాలకాయన. -పు - వైశ్వామిత్ర, శాల
24 శాలాక్ష. —పై—
25 లాహితాక్ష —పై—
26 లాహితాక్ష —పై—
5 వశిష్ఠ -1 కాండిన్య (కుండిన) -ప్ర - వాశిష్ఠ,
మైత్రావరణ, కాండిన్య, 2 పరాశర,
-పు వాశిష్ఠ, కాత్మ్య, పారాశర్య,
3 వశిష్ఠ -పు - (ఎ) వాశిష్ఠ, (బి) వశిష్ఠ,
వింద్రప్రమద, ఇంద్రప్రమద, అభరద్వసు,
4 ఉపమన్య -పు - వాశిష్ఠ, అభరద్వసు,
ఇంద్రప్రమద (వింద్రప్రమద),
6 భృగు = 1. బామదగ్నివర్ష -పు - భార్గవ,
చ్యావన, అమృవాన, ఔర్వ, బామద
(గృహ) గృ.
2. శ్రీవర్ష —పై—
3 బామదగ్ని పు -భార్గవ, చ్యావన, అమృ
వాన, అమృవాణ, అనూపేత;
4 బిద -పు - భార్గవ, చ్యావన, అమృవాన,
ఔర్వ, బిద, [సావేత,
5 యాస్క. -ప్ర- భార్గవ, వైతహన్య,
6. వాఘాల (వాఘాల) —పై—
7. మాన. —పై—
8. మాక. —పై—
9. శార్కరాక్ష. —పై—

10. సార్వ. — వై. —

11. సావర్ణికాలంకాయన — వై. —

12. జైమిని — వై. —

13. జేపంతాయన — వై. —

14. శైత్య - ప్ర. భాగవ, వై. స, పార్థ,

15. మిత్రయువ - పృ - చాన్యశ్శ్చ,

16. కునక - పృ - గార్త్వమద (గృత్వమద)
(లేక) భాగవ, శానమోత్ర, గార్త్వమద,
(గృత్వమద),

7. అగస్త్య - అగస్త్య - పృ - అగస్త్య, దార్శ
మ్యత, ఇభ్యవాచా (లేక) అగస్త్య, దార్శ
మ్యత, సోమవాచా. (ఇత్యాది)

 (సగోత్రకన్యల వివాహమాడరాదను సంక
యమీ పృవలవలనం దెలియగలదు. ఇందలి
పృతిగోత్రసామముతుదను సకారముచ
చేర్చి యుచ్చరింపవలెను) చూ, ప్రవరిము

గోత్రములు పా బ చూ, గోత్రము 18.

గోత్రుడు సం. వి. అ. పుం. 1. గోవుల
గామవాండు చూ, మహాశూద్రుడు,
2 ఎలుగడగిన కొంగు చూ, ముగ్ధిచ్చు 1,
3 స్పృశకు చూ, రాజు 1

గోద సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 రూ-గోదావరి:
చూ, నది; 2 విఘ్నచిత్తుని కూతురు, గోదా
దేవి చూ, పుత్రిక 1, 8 చూ, మేదడు,
3 వి. (1) ఎద్దు చూ, వృషభము 1

గోదంతము, సం. వి. అ. న. చూ, హరిదళము
గోదధి అం పంచగవ్యములలో నొకటి చూ,
గవ్యములు

గోదము వై. వి = గోర్. గోద చూ, మేదడు
గోదానము అం 1 పాదశిశువులలో నొ
కటి చూ, కర్మములు; 2 దశదానములలో
నొకటి చూ, దానములు, 3 మహాదాన
ములు పదునాటింటిలో నొకటి చూ, మహా
దానములు. [లాంగలము, 1

గోదారణము సం. వి. అ. న. నాగలి చూ,
గోదారి దే. వి. వైష్ణుకాచిన మడ్డి చూ,
తైలము. (వైశ్వుత మని కొందఱు.)

గోదావరి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1. గోల, గోదా
వరినది చూ, నది (కృష్ణ, వేణి-గోదావరి-
సరయువు మొదలగునవి సరిత్తులనబడును.)
వా వి. 2= చూ, గోదారి

గోదావల్లి సం. వి. ఈ. శ్రీ. చూ, పుల్ల
బచ్చలి*.

గోమగ్ధ సం. వి. ఆ. శ్రీ. చణికమును గడ్డిక:
చూ, తృణము 1

గోదు వా. చూ, తుమ్మటిగురు

గోదువు వై. వి = గోధుమ. 1. గోధుమసస్యము
చూ, సస్యము. 1, విబ బ 2. గోధుమలను
ధాన్యము చూ, దాన్యము (మధుమాత్ర
వ్యాధికి గోశుమలన్నము మంచిది. ఇది
మాత్రముందలి చక్కెరను తగ్గించును.)

గోదుమపూసలు ద్వ. వి. బ. శ్రీ. మేదనగ.
చూ, భూమణము. 2.

గోశుమలు. అం నవధాన్యములలో నొకటి
చూ, ధాన్యములు. (చూ, గోదుమ.)

గోదుపాము సం. వి. అ. న. గోపాలర క్రీడ
చూ, విలాసము 1.

గోదోశము. అం గహీనతానములు ఏడింటిలో
నొకటి చూ, గహీనతానములు (చూ, కూట
తాములు.)

గోద్దలము సం. వి. ఆ. పుం 1 మాఘమాసము:
చూ, మాసము. 1, 2 బాల్యము చూ,
తైశవము 2

గోద్రవము సం. వి. అ. పుం. చూ, గోమా
త్రిము

గోధ సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. ఉడుము చూ,
తేలుమేపరి, ఆ శ్రీ, అ. న. 2 వింటిసారి
దెబ్బతిగులమండ శేతినిగట్టిన ఉడుముతోలు
(ముంతేతిని శిట్టుకొని యుండునది) చూ,
దైండు

గోధనము సం. వి. అ. న. 1. గోవులము చూ,
ధేనువు. 2 ఆవులకొటారము చూ, సద
శము. 1, పుం 3 క్షాలాగ్రబాణము. చూ,
బాణము 1.

గోధాపది సం. వి. ఈ. శ్రీ: మా, మాంస
పాది *

గోధాపది. సం. వి. ఈ. శ్రీ: మా, సోమలత*.

గోధాస్కంధము. సం. వి. ఆ. పుం. చంద్ర*.

మా, వెలిచంద్ర.

గోధి. సం. వి. ఇ. పుం. 1. నొసలు మా,
లలాటము, 2. ఉడుము మా, తేలుమేపరి.

గోధిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ: రూ- గుధిక.

1. ఉడుము మా, తేలుమేపరి, 2. నీరు
దుము: మా, తేలుమేపరి.

గోధుమారుడు. సం. వి. హే పుం గొల్ల. మా,
మహాకూర్మారుడు

గోధూమము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 = గోదుమ
గోదుమలను యవలు మా, ధాన్యము,

2. నారింజ * మా, శర్కరారంకము, అం

8. దర్శలు పదింటిలో నొకటి. మా, దర్శలు

గోధూమి సం. వి. ఈ. శ్రీ: మా, గోలోమిక*

గోనంది. సం. వి. ఈ. శ్రీ: ఆడుబెద్దరు మా,
సారసము

గోనర్దము. సం. వి. ఆ. న. 1 కయివడిమునై*

మా, ముద్దకము, 2. ముక్కువైపు కంటి

మూల. మా, నేత్రము 1, పుం. 8 బెద్దరు

మా, సారసము, 4. వేప. మా, చుత్వము 1,

5. పాము మా, సర్పము.

గోనర్దీయము. అం మా, కామము 8

గోనర్దీయూడు. సం. వి. ఆ. పుం. పతంజలి
మా, మని. 1.

గోనర్దుడు. సం. వి. ఆ. పుం. గురుదోహము
చేయువాడు.

గోనసము. సం. వి. ఆ. పుం 1 రూ-గోనా
సము కొండచిలువ మా, సర్పము, 2 రూ-

గోనాసము. వైకాంతముజి మా, రత్న

ము. 1; 8. పాలును మా, మాంసము,

4. తుంకము: మా, వహ్నిశిము. 1.

గోనముడు. సం. వి. ఆ. పుం. మా, హీనుడు
గోనాగుడు. సం. వి. ఆ. పుం. ఎద్దు మా,

వృషభము 1.

గోనాసము మా, రూ-గోనసము. 1-2

గోనిన్యంధము. సం. వి. ఆ. పుం మా, గోనూ
త్రము

గోనియ వై వి.=గోజికా. రూ-గోనెఅడ్డముగా

నడుమఁ గుట్టుపోసి ధాన్యమునించి యెద్దు
మీఁదచేసెను జేనుపనార పట్టలసంచి: మా'

సంచి

గోస రే. వి మా, రూ-గోగు *

గోనె వై వి.=గోజికా మా, రూ-గోనియ

గోనెలైద్దు ద్వ. వి ధాన్యవ్యాదులుగల గోనెలు
మోయుయెద్దు మా, వృషభము 1

గోనెపణము ద్వ. వి (పురితోనేసి పట్టాలు
తుట్టి పటముకొనునది) పటకాలుగలగుడ్డ మా,

వస్త్రము

గోనెసంచి ద్వ. వి మా, గోనియ (వాడుక)
గోపకంఠకము సం. వి. ఆ. పుం కానరేగు*

మా, రేగు. 1

గోపహంబ సం. వి. ఆ. శ్రీ: మా, శమి*.

గోపతి సం. వి. ఇ. పుం 1 ఆబోతు మా,
వృషభము 1, 2 మా, వేలుపుత్రేడు,

8. త్రేడు మా, రాజు. 1, 4 మా, శివుఁ

డు, 5 మా, నూర్పుడు, 6 మా, చండుఁ

డు, 7 వెన్నుడు మా, విష్ణువు. 1, 8 చేం

దమాను మా, హిమాంతువు, 9. నలువ మా,

బ్రహ్మ 1, 10 నిప్పు మా, వహ్ని. 1.

గోపసము సం. వి. ఆ. న. 1 మా, దాచుట,

2 కామాడుట మా, రక్షణము

గోపభద్ర సం. వి. ఆ. శ్రీ: కాశ్మరి* మా,

మహాఫలము.

గోపభద్రిక సం. వి. ఆ. శ్రీ: —వై.—

గోపము. సం. వి. ఆ. పుం. రూ-గోసము మా,

బోళము.

గోపవధువు. సం. వి. ఈ శ్రీ. చూ, శారిబ* గోపవల్లి. సం. వి. ఈ శ్రీ. 1 —వై—;

2. చూ, సప్త*

గోపాణి. సం. వి. ఇ పుం చూ, వేలుపుటేడు గోపానని. సం. వి. ఈ శ్రీ = గోప్ప (ఇంటి కిప్పువైన వానికవలెనుండునది) చూ, వెలిసె. గోపాయితము సం. వి. ఇ చూ, రక్షితము

గోపాలకర్కటి. సం. వి. ఈ శ్రీ. చూ, బుడమ*.

గోపాలకుడు సం. వి. అ. పుం. 1 చూ శివుడు. 2. శ్రీకృష్ణుడు చూ, విష్ణువు. 1.

గోపాలి. సం. వి. ఈ శ్రీ. 1 చూ, బుడమ*, 2 గొల్లది చూ, మహాశూద్రు

గోపాలిక సం. వి. అ. శ్రీ. 1 గోపాలునిభార్య. చూ, భార్య. 2 ఒకానొకపురుగు చూ పురుగు.

గోపాలుడు. సం. వి. అ. పుం. 1 = గొల్ల చూ, మహాశూద్రుడు. 2. భూపతి చూ, రాజు 1, 8 శ్రీకృష్ణుడు చూ, విష్ణువు 1; 4 చూ, వేలుపుటేడు.

గోపి సం. వి. ఈ శ్రీ. 1 = గొల్లది చూ, మహా శూద్రు, 2 మామెన* చూ, శారిబ, 8. నల్ల సుగంధిపాల* చూ, శారిబ, 4 బదరి* చూ, రేగు

గోపిక. సం. వి. అ. శ్రీ. = గొల్లది చూ, మహా శూద్రు

గోపించదనము. సం. వి. అ. న. ఒకరకము సుద్ద మన్ను చూ, రూ-గోపించదనము.

గోపిత. సం. వి. అ. శ్రీ. చూ, అనాస*.

గోపించదనము సం. వి. అ. న. రూ-గోపించద నము చూ, భూమి 1

గోపీరమ. సం. వి. అ. పుం చూ, వేగుజాము.

గోపీధము సం. వి. అ. పుం. 1. నీటిదొస చూ, నిసానము, 2. కొవలి చూ, రక్షణము

గోపీధము. సం. వి. అ. పుం. 1. —వై—; 2. నూతిదగ్గనుండునీళ్లగాడి; చూ, నిసానము.

గోపు. జే. వి. అకతాయ చూ, వ్యాధుడు. 2.

గోపుడు సం. వి. అ. పుం. 1. రూ-గోపాల కుడు* చూ, మహాశూద్రుడు, 2. నృపుడు

చూ, రాజు. 1, 8 పెక్కుగ్రామముల కధి కారుడు చూ, రక్షకుడు 4 గోవుల కధి

పతి. గోమంతుడు, గోమి, గోమీనుడు, గోస్వామి, 5 మగడు చూ, భర్త. 1,

6 మేలుచేయువాడు చూ, శుభంకరుడు

గోపుచ్చవాయము. పా. మొదలులావుగానుండి కృమముగా సన్నముగానుండునీలి

గోపుచ్చును సం. వి. అ. పుం. 1. కోతి చూ, వానరము, పుం, న 2 నలుబదిపేలుగుల

హారము చూ, భూవణము 2; అం 8 బాణాగ్రములు పదింటిలో నొకటి చూ,

బాణాగ్రములు, 4 తాళాధ్యాయప్రకరణ మునందలియతిప్రాణములు ఆఠింటిలోనొకటి

చూ, యతిప్రాణములు, (చూ, తాళము 2); యతులుమూడింటిలోనొకటి చూ, యతులు,

వా. 6. ఆపుతోక

గోపుటము సం. వి. అ. న. శివునియొక్కయు

వృషభముయొక్కయు మంటపము చూ, సదనము 1

గోపురబంధము అం. శబ్దాలంకారములలోనొకటి. చూ, శబ్దాలంకారములు (చూ, అలంకారము. 8)

గోపురము సం. వి. అ. న. 1 గవము, పురదాన రము, పెద్దవాకిలి* చూ, సదనము 1, 2 గృ

హద్దారము, వాకిలి* చూ, సదనము 1, 8 తుంగముపై* చూ, ముస్తకము; 4 విష్ణువు

మేడ చూ, సదనము. 1. "గాలిగోపురము" గోపురాంశ పా ఏగ్రహంబునకైనను యాడేశ

వర్తచేయగా నాలుగువర్గంబులు స్వవర్గంబులు వచ్చెనేని గోపురాంశముగును.

గోపురీమము సం. వి అ న ఆపుపేడ: చూ, పిడక.

గోపేంద్రుడు. సం. వి. అ. పుం. వెన్నుడు. చూ, విష్ణువు 1

గోపేతుడు. సం. వి. అ. పుం శాశ్వమనిచూ, బుద్ధుడు. 1.

గోప్త. సం విణ ఋ చూ, రక్షకుడు.

గోప్యకుడు సం. వి అ పుం బంటు చూ, సేవకుడు

గోప్యము. సం. విణ రక్షింపదగినది చూ, రక్షి తవ్యము.

గోపార్థగోపనము అం. చూ, ఇతివృత్తవిస్తరము.

గోపుడు. సం. వి అ పుం. 1 చూ, గోప్యకుడు, విణ. 2 కావదగినవాడు

గోబలీవర్ణాయము. పా. గోశబ్దమునను ఆవులు ఎద్దులుకూడ నర్థము బలీవర్ణబ్దమున కెద్దులర్థము గోబలీవర్ణమునపుడు బలీవర్ణబ్దము స్పందనలన గోశబ్దమున కావులే యర్థము చెప్పవలయునను విధము

గోభండీరము. సం. వి. అ పుం. చూ, లెళ్ళ గువ్వ (గుడ్డికొంగ అని వాడుక)

గోమంతము సం. వి త్ పుం అకారాంతము (అని కొందఱు). గోమంతపర్వతము, చూ, పర్వతము.

గోమంతుడు సం. వి. త్ పుం అకారాంతము (అనికొందఱు) చూ, గోపుడు. 4.

గోమక్షిక సం. వి అ స్త్రీ అడవియొక్క చూ, మక్షిక.

గోమతి సం. వి ఈ స్త్రీ. 1 నాసి(క)ష్టి. గోమతి యనునది చూ, నది, 2 చూ, గోరోచన

గోమతివాలరసు బ్రాహ్మణులు. పా. గౌతముడను ఋషినిబట్టి వీరికిపేరు గల్గినది. వీరు యజ్ఞారోచులు. చూ, బ్రాహ్మణులు.

గోమము సం. వి అ న మండపము: చూ, సదనము. 1

గోమయచ్చత్రిము సం. వి. అ. న: చూ, పుట్టు గొడుగు*.

గోమయచ్చత్రిక. సం. వి అ స్త్రీ. —పై.— గోమయపాయసీయన్యాయము పా. పేడపర మాస్మమగునా యనురీతి (పేడపాలు రెండును గోవుదేహమునుండి వచ్చుటచే సమానము అని చేయుదుర్వాదము.)

గోమయప్రియము సం. వి అ న భూత్వణము* చూ, త్విణము 1.

గోమయము సం. వి అ పుం. న 1 ఆపుపేడ చూ, పిడక, 2 పేడ చూ, పిడక, అం 8 పంచగన్యాయలలో నొకటి చూ, గన్యాయలు గోమయోద్భవము సం. వి. అ పుం చూ, తీల*.

గోమాయపు సం. వి. ఈ పుం నక్క (గోవులను బోదోలునది); చూ, సృగాలము.

గోమారి. మి వి (గోవు + మారి) చూ, పిఠాంజలి గోమి సం. వి త్ పుం 1 చూ, గోపుడు. 4

2 చూ, వానరుము, 3 చూ, సృగాలము,

4 కప్ప చూ, మండూకము 1, విణ

5 బుద్ధభిక్షుక శిష్యుడు చూ, బుద్ధుడు. 1

6 చూ, గోపుడు 4

గోమించు దే స క్రి గోమంచేయు

గోమితము సం. వి అ న కోసు చూ, పరువు 2.

గోమిని సం. వి ఈ స్త్రీ దుర్గ చూ, పార్వతి 1

గోమీనము సం. వి అ పుం గోమీనమను

చేప చూ, మత్స్యము. 1

గోమీనకుడు సం. వి అ పుం చూ, గోమంతుడు.

గోము. దే వి. 1. శ్రీమమెఱుంగునము చూ,

సుకుమారము, 2. లేత చూ, సౌమ్యార్థము 1.

గోముఖబ్రాహ్మణులు పా. వీరిని గోశకబ్రాహ్మణులనినైతచందురు తల్లిమొత్తమువితంతువు చూ, బ్రాహ్మణులు.

గోముఖము సం. వి. అ. న 1 ఇల్లుఅలుకుట
చూ, మెత్తు 1, 2. కొంకరవంకరగా కట్టిన
యిల్లు చూ, సదనము. 1, 3 పూరకమను
వాద్యము, వాయించుకుండ (అనికొందలు)
చూ, పీఠే, పుం 4 మొసలి, కాలుమొసలి
(అనికొందలు) చూ మత్స్యము. 1, వా. 5
ఆవు మొగము

గోముఖవ్యాఘ్రస్వాయము సా. ఆవు మొగము
గల పులివిఁ జూచి, ఆవన నూచుతో నితర
జంతువులందగ్గఱకురాగా వానిని మ్రంగి వేయు
సనుకొని.

గోముఖాననము. అం ఆననములుముప్పదింటిలో
నొకటి చూ, ఆననములు.

గోముఖుఁడు సం. వి. అ. పుం సలువ చూ,
బ్రహ్మ 1.

గోమూత్రము సం. వి. అ. న 1. ఆవుఉచ్చే
చూ మూత్రము, అం. 2 పంచగవ్యములలో
నొకటి చూ, గవ్యములు

గోమూత్రశిలాజిత్తు సం. వి. ఉ. న. (పచ్చేగా
నుండు) గోమూత్రశిలాజిత్తు చూ, సిలాజిత్తు

గోమూత్ర సం. వి. పుం. ఎఱ్ఱవేఁగిన* చూ,
సరకము 2.

గోమూత్రిక సం. వి. ఆ శ్రీ ఒకరకము గడ్డి*
చూ, తృణము. 1.

గోమూత్రికము అం పూర్వహాస్త్రిములోని
భోగపూర్వహాములు అయిదింటిలో నొకటి
చూ, భోగపూర్వహాములు

గోమూత్రికాబంధము. అం శబ్దాలంకారము
లలో నొకటి చూ, శబ్దాలంకారములు.
(చూ, హేతువు 2, అలంకారము 3)

గోమేదకము. సం. వి. అ. పుం గోమేదకమణి
చూ, రత్నము. 1.

గోమేదము. సం. వి. అ. న. —పై—

గోమేదికము పై. వి. గోమేదికము. —పై—.

గోమేధము సం. వి. అ. పుం 1 చూ, రూ-
గోమేదము, 2 కొండ చూ, పద్మతము;
3 జన్నము చూ, యజ్ఞము.

గోమేధసన్నిభము సం. వి. అ. పుం. పాల
తాయి చూ, రాయి

గోమేధికము సం. వి. అ. న 1 = గోమేదికము.
పశుపువన్నెగల రత్నము సవరత్నములలో
నొకటి చూ, రత్నములు, చూ, రత్నము 1,
2 ఆకుపత్రికము * చూ, రోమశము,
3 విషభేదము చూ, విసము 1

గోయి. పై. వి. = గర్తమ్. రూ-గోయ్యి చూ,
రంధ్రము 1

గోయుజ సం. వి. ఆ శ్రీ చెండుకోనులు
చూ, పువ్వు 2

గోర పై. వి. 1 = గోరంకువు చూ, రూ-
గోరంకి, 2. అరటిపువ్వు లోపలనుండెడి
యొకానొక వస్తువు చూ, గోరు.

గోరంక. పై. వి. = చూ, రూ-గోరంకి

గోరంకి పై. వి. = —పై—

గోరంకువు సం. వి. ఉ. పుం 1 = గోరంకి-
గోరంక-గోర చూ, కారిక. 1, 2 బట్టఁ
గట్టనివాఁడు చూ, దిగంబరఁడు, 3 చూ,
బట్టువాఁడు 4 బామినదారు చూ, లగ్న
కుఁడు

గోరంక. వా. వి. మ్మిలికొంచెము. “గోరంకలు
కొండంతలుగాఁ జేసెను,” చూ, స్వల్పము.
(చూ, కాంత (1))

గోరఁక పై. వి. = గోరంక చూ, రూ-గోరంకి.

గోరఁకి పై. వి. = —పై—

గోరఁట. పై. వి. చూ, మహాసహ* (దీని ఆకు
నిమ్మపండ్ల రసముతో నూతీ అరికాళ్లకు
కట్టిన మంటలతగ్గును. దీనిక సాహాయము పుండ్లు
మాన్యును.)

గోరంజాపునదిగొడ్డంటునట. లో ఉదా -
 “మనకప్పుడు గోరంజాపునది గొడ్డంటుందీర్ప
 వలసినప్పుడు” (నీతిచంద్రిక-మిత్రభేదము)
 గోరకలి. వా వి. గోప్పచిహ్ను, అతిగాయనము.
 గోరత్తు. సం వి. ఆ స్త్రీ 1 నారినే * చూ.
 శర్కరాంకము; 2. పనులఁగాచుట, 3 నం
 దానుఁగు * చూ, నాదాలాబువు
 గోరత్తుకము అం బాతులు పడునెనిమిదింటిలో
 నొకటి చూ, బాతులు
 గోరత్తుకుడు. సం వి ఆ పుం 1 కైశ్యస్త్రీకిని
 క్తుత్రియునికిని బుట్టిన గొల్లవాడు చూ,
 మాహిమ్యుఁడు, వా. 2 పనులకాపరి.
 గోరత్తుతుంచి. సం వి ఈ స్త్రీ: చూ,
 గోరత్తు 3
 గోరత్తి సం వి ఈ స్త్రీ 1 —వై.—
 2 చూ, సర్పిదండి *. [మఁడు.]
 గోరత్తుండు సం వి ఆ పుం చూ, గోరత్తు
 గోరగింత వై వి=ఘోరత్వ భయంకరత్వము
 చూ, రాంవము. 2
 గోరచేనము వై వి. = గోరోచన ఆవుకడుపు
 నుండి యెత్తెడి యొకవస్తువు చూ, రోచన
 గోరజేము. వై వి = —వై —
 గోరడము. దే. వి ఎగతాళి చూ, పరిహాసము
 గోరతనము. దే వి దోష్ట్యము: చూ, వ్యభిక్తము. 2.
 గోరత్తుము అం. చేతనరత్తుములు తొమ్మిదిం
 టిలో నొకటి చూ, చేతనరత్తుములు.
 గోరఘండు. సం. వి ఆ పుం. బృహస్పతి
 గౌరము చూ, రామాపు 2
 గోరప. దే. వి. గట్టిమోఁత: చూ, స్వరము. 2
 గోరపడు. ద్వ. అ. క్రి, (గోరము + పడు)
 చూ, రోతపడు
 గోరపన దే. వి. రూ-గోరము-గోను చూ,
 నింద. 1.
 గోరపును. వై. వి.=కురప. చూ, రూ-గోరపము.

గోరము వై వి = ఘోర 1 భయము, భయంక
 రము (అని కొందఱు) చూ, వెలుపు, దే వి.
 2. ఆపద. అచ్చ యు. కాం 142: చూ,
 విపత్తు, 3. దేహముయొక్క అస్వాస్థ్యము,
 4 రోతి చూ, నింద 1, విణ. 5. రోత
 కలది కళా 7, ఆ 86. చూ, వికృతము. 3
 గోరవంక. వై వి = చూ, రూ-గోరంకి.
 గోరసజము సం. వి ఆ న చేల చూ,
 మజ్జగ
 గోరసము సం వి ఆ పుం 1 —వై.—
 2 తీరము చూ, పాలు 1, 3 దేవదారు
 బంకతోఁ జేసిన ధూపద్రవ్యము చూ,
 రాజార్జము
 గోరాండిక సం వి ఆ స్త్రీ = గోరంక చూ,
 శారిక 1
 గోరాటక సం. వి ఆ. స్త్రీ = —వై.—
 గోరాటి. సం వి ఈ స్త్రీ = —వై —
 గోరి దే వి కట్టినసమాధి చూ, సమాధి 1
 గోరింక. వై వి = చూ, రూ-గోరుంకి
 గోరించు దే ఆ క్రి 1 ఎగయు శకాం 3,
 ఆ 111 చూ, లంఘించు, 2 కైకిలేమి.
 చూ, రేఁగు
 గోరింపు. దే వి 1 ఎగపు చూ, నెగపు,
 2 గర్వము చూ, హంకారము
 గోరక వై వి = చూ, రూ-గోరంకి
 గోరు. వై వి 1 = ఖుర చూ, సఖము,
 2 = ఖుర తంఠివీటు ప్రతిసఖము. స్వా 5,
 ఆ. 64 చూ, సఖము, 3 చూ, గోర;
 విణ 4 అల్పము. “గోరు వెచ్చి నీరు”
 చూ, స్వల్పము, అం 5. రంధ్రములు తొమ్మి
 దింటిలో నొకటి చూ, రంధ్రములు.
 గోరుగల్లు ద్వ వి (మంగలి గోట్టుతి నెడి)
 ఇనుపసలాక కళా. 3, ఆ 109 చూ,
 సఖోత్పాటుని (రూ-గోరుగొండి-గోర్లాంపి)

గోరుగాలము ద్వ. వి చేపలను బట్టుటకు
ఉమ్మకమ్మితో వంకరగాఁజేసిన గాలము
చూ, వల. 1.

గోరుగొండి. ద్వ. వి రూ- గోర్దొండి: చూ,
గోరుగల్లు.

గోరుచిక్కుడు. ద్వ. వి చూ, మట్టిక *
గోరుచీరణము. ద్వ. వి గోటివలె కొనయందు
వంపుగల యిలి చూ, వృషాదనము. 1.

గోరుమొట్టు. ద్వ. వి. 1 గోరుమట్టు లేచెడు
పుండు చూ, వ్రణము, 2 ఒకానొక గడ్డ
గోరుమొట్టుపై రోఁకలిపోటు బా ఆపదపైన
మఱియొక ఆపద

గోరుతము సం విణ. కొను చూ, పయవు 2
గోరుపడము వై. వి=ఘోరపట చూ, రూ-
గోర్పడము

గోరుపిల్లాడు జే స క్రి 1 పుట్టచెండ్లాడు
రూ గోరుపులాడు-గోర్పిళులాడు గోర్పిల్లాడు,
2. ఎగురించేము రూ-గోరుపులాడు-గోర్పిళు
లాడు-గోర్పిల్లాడు

గోరుపులాడు జే స. క్రి —వై.—
గోరుమోటులు జే వి బ చూ, భక్త్యము
గోరురాజనాలు జే వి బ ఒకరకము వడ్లు
చూ, ధాన్యము

గోరువంక వై. వి.= చూ, గొరంకి
గోరువంకలు వై వి. బ = ఖరవక్ర రూ-
గోర్వంకలు చూ, నఖతుతము అం, భా.
ద్వి. 180

గోరువెచ్చే ద్వ. వి. రూ- గోర్వెచ్చే చూ,
మంశోష్ణము (చూ, వేడిమి)

గోరేఖకము సం. వి. అ పుం. తంశేడు *
చూ, హేమపుష్పకము

గోరొత్తు. ద్వ. వి (గోరు + ఒత్తు). కళా. 7,
అ. 181. చూ, నఖతుతము.

గోర్దొండి ద్వ. వి. చూ, రూ-గోరుగొండి.

గోరోచన. సం. వి అ వ్రై.=గోరోజీవము.
చూ, రోచన.

గోరోచము. సం. వి. అ. న చూ, హరిదళము.
గోరోజీవము వై. వి=గోరోచన. రూ-గోర
జీవు-గోజీవు: చూ, రోచన

గోర్వము సం. వి. అ. న: చూ, మెదడు.
గోర్వము సం వి అ. న. —వై.—

గోర్పడము వై. వి=ఘోరపట. రూ- గోరు
పడము 1. కంబలి చూ, రల్లకము, 2. ఏనుగు
మీఁదఁ బఱచెడి యెఱ్ఱని కంబలి చూ, రల్ల
కము

గోర్పిళులాడు. జే స క్రి) చూ, రూ-గోరు
పిల్లాడు.

గోర్పిల్లాడు జే. స క్రి. —వై.—
గోర్వంక. వై. వి 1.= చూ, గొరంకి, అం.

2 కామకాస్త్రమునందలి దూతీచతుష్టయము
లోని మతాంతరములందలి మూఁడవదానిలోని
పదునాటింటిలో నొకటి చూ, దూతీచతు
ష్టయము

గోర్వంకలు. వై. వి.= చూ, రూ- గోరు
వంకలు

గోర్వెచ్చే ద్వ. వి= చూ, రూ-గోరువెచ్చే.
గోజీవు వై. వి.= గోరోచన స్వా. 4.
అ 14 చూ, రోచన.

గోల సం వి. అ. వ్రై 1 = గోలి. కాగు
చూ, పాత్రము 6, 2. దుర్గ: చూ, పాత్రతి 1,
3 గోదావరీనది చూ, నది, 4 మణిసిల.
చూ, రాయి, జే వి. (1) అలి
రాయణభస్మ చూ, స్వరము, 2, (2) రెమ్మ
రెమ్మ చూ, కాళి 1, (8) ఆఁడుది. అం,
భా. ద్వి. 104 చూ, వ్రై, విణ (4) ముగ్ధ.
పండ్రెండేండ్ల పర్యంతమైన వయసుగలది
(ఆఁడుది) చూ, వ్రై; (5): చూ, ముగ్ధుడు
గోలకము. సం. వి. అ. పుం. 1. = గోరెము.
రూ-గోళకము కాంగు చూ, 6 పాత్రము

2 గులి. చూ. గోలి, 8 పొయినకుండ చూ, గోలకుడు
భాండము. 3, 4. బొమిడికము. చూ, సీస
కము 1, 5 కంబలి చూ, రల్లకము, 6 ఇం
ద్రియములుండు తావు, 7. పోకగల
చూ, పోక
గోలకుడు సం వి ఆ పుం విధవకు అంప
మగనియందు బుట్టిన కొడుకు, రూ- గోళ
కుడు. చూ, పుట్టకుడు
గోలకుణము. అం. కళలకువది నాలుగింటిలో
కొకటి చూ. కళలు
గోలత్తిక. సం వి. ఆ శ్రీ అడుక్కువపిట్ట
చూ, పిచ్చేక.
గోలము సం వి ఆ. పుం రూ- గోళము
1 బాలెంతబోలు: చూ, బోళము, 2 మంటి
ఉంట చూ, పూస, 8 కంటిగుడ్డు. చూ,
నేత్రము. 1, న 4 (నూర్వచంద్రాదుల)
బింబము చూ, మండలము 9
గోలాంగులము సం. వి ఆ. పుం 1 కొండ
ముచ్చే. చూ, వానరము, 2. కొంతి చూ,
వానరము.
గోలాసము సం. వి ఆ న చూ, పుట్టగొడుగు*
గోలి. సం వి ఈ శ్రీ. ఉడుము చూ,
తేలుమేపరి.
గోలిండు. డే స. క్రి చీమురుపోసి వేచు
చూ, వేచు.
గోలియము వై. వి = గోలక: రూ-గోలెము.
కాగు చూ, పాత్రము 8
గోలిసము సం. వి పా. పుం చూ, మొక్కము*.
గోలి వై. వి = గోలక: గోలికాయ: చూ,
బాలక్రిడ.
గోలికాయ. ద్వ. వి. —వై—
గోలిథము సం. వి. ఆ పుం చూ, గోలిసము*
(అవులచేత అస్వాదింపబడునది)
గోలు. డే. వి చూ, పేముబొడ్డు.

గోలుడు సం వి. ఆ పుం చూ, గోలకుడు
గోలుగోలు డే వి రూ గోల్లోలు ఏడ్పుటయం
దగు భర్తనుకడను చూ, హూకూ
గోలురించు డే. ఆ క్రి (పులి) కూయు. చూ.
శబ్దించు
గోలె. డే అవ్య. ఆరంభకాలిన్మయార్థమందు
వచ్చు నిపాత. “నాటంగోలె” మొ
గోలెము వై వి=గోలక: చూ రూ-గోలియము
గోలోకము సం వి ఆ స క్రికృష్ణునియొక్క
స్థానము
గోలోమి సం. వి. ఈ శ్రీ తెల్లగతిక* చూ,
తృణము 1, 2 చూ ముద్దమాతంగికి, 8 వస,
నల్లవస (అనికొందలు)*. చూ, వివ, 4 చూ,
నేలగొలిమిడికి, 5 భూతకేశము* చూ, జూ
మాంసి 6 శమిధాన్యము చూ, ధాన్యము.
గోల్లోలు డే వి చూ, రూ-గోలుగోలు
గోవ డే. వి 1 యావనము. స్వా 4, ఆ 88
చూ, వయస్సు 1, వై వి. 2=వరకు చూ,
శరభము 1, డే విక 8 యశోజ్ఞము. “గోవ
పని” చూ వృద్ధ్యము, వా 4 పొడవు
గోవందని. సం వి ఈ శ్రీ చూ, ప్రేంకణము*
గోవందిని సం వి ఈ. శ్రీ. —వై—
గోవణము వై వి=శీనము చూ, బొట్టము
గోవల్నిన్యాయము. పా ఆవునమ్మివపుడు గూడకు
వేరేఖరిం లేదనురీతి
గోవమొలత్రాడు. డే. వి మగవాని మొలనూలు.
చూ, శృంఖలము.
గోవర్ధనధరుడు. సం. వి. ఆ. పుం. క్రికృష్ణుడు.
చూ, విషువు 1.
గోవర్ధనము. సం వి ఆ. పుం 1* చూ, సింహము;
2 చూ, మాతులంగము*, 8 సారములేని
దూవి మొదలగు వస్తువు, 4. గోవర్ధన పర్వ
తము చూ, పర్వతము.
గోవళ. సం. వి ఆ. శ్రీ. గొడ్డావు చూ, ధోనువు

గోవాలము. సం. వి. ఆ. పుం. ఆవుయొక్క
తోడః ఆడోడః రూ-ఆవుతోడః.

గోవావు. దే. వి. (గోవ+ఆవు) సాధుప్రకాసి
యావు, కరట మా, భేనువు.

గోవాల్లు. దే. వి. బ. మా. యోవనుడు. స్వా 4,
ఆ 88, 2 ముండలమారి. ఆంధ్రా ద్వి 116.
మా, విటుడు

గోవిందము. సం. వి. ఆ. పుం. కొండ మా,
పర్వతము.

గోవిందములు. దే. వి. బ. నతివిశేషము. మా,
సమస్కారము.

గోవిందములుకొట్టుచు జా ఉత్సాహముతో
గోవిందస్మరణ చేయుచు “చతుర్విధాహార
పరీధానాభీష్ట మృష్టాన్నంబుల విందుపెట్టు
లనుకొంచు గోవిందములు కొట్టుకొంచు జి
హ్వాలు చిత్తరించునట్లు భుజించుచు ” (ధర్మజ
రాజనూయము)

గోవిందుడు. సం. వి. ఆ. పుం. 1 శ్రీకృష్ణుడు.
మా, విష్ణువు. 1, 2 ఆలకాంపరి మా,
మహాకూడుడు, 3 బృహస్పతిగ్రహము
మా, రాహువు. 2, 4 నలువః మా, బ్రహ్మ 1,
5 ఇంద్రుడు మా, వేలుపుత్రుడు,
6 భూపతి మా, రాజు 1, 7 పరమాత్మ
మా, హంసుడు, 8 మనస్సు మొదలగు
నిందియముల నడపు ఆంతర్యామి (గోవిందా
యనమః) మా ఓమ్

గోవిట్టు. సం. వి. మ. (కో) పుం, స్త్రీ మా,
గోమయము

గోవిశేషము సం. వి. ఆ. న 1. మా, గోమూ
త్రము, వా 2 ఆవుపేద

గోవిష్ట. సం. వి. ఆ. స్త్రీ మా, గోమయము.

గోవు సం. వి. ఓ. స్త్రీ 1 ఆవు. (దీని ధ్వని
నాంధ్ర కిలోదేశము నైవికము) మా, భేనువు,
2. కన్ను (పుం, స్త్రీ అని కొండలు) మా,

నేత్రము 1, 3. దిక్కు మా, హరిత్తు,
4. తూపు (పుం, స్త్రీ అని కొండలు): మా,
బాణము. 1, 5. పుడమి మా, భూమి. 1;
6 వాక్కు మా, కబ్బము. 2, 7. బా
జలము (పుం, స్త్రీ అని కొండలు): మా,
సలిలము, 8 నలువరాణి మా, సరస్వతి,
9. కోసుదూరము మా, పగువు. 2, 10. గుఱి:
మా, లత్తము. 1, 11. చూపు మా, లత్తు
ణము 8, పుం. 12 (బండిలాగు) ఎద్దు మా,
వృషభము 1, 13 కిరణము (పుం, స్త్రీ అని
కొండలు) మా, హేయనము 2, 14. నాక
ము (పుం, స్త్రీ అని కొండలు) మా,
స్వర్గము, 15. చేందమామ మా, హిమాం
శువు, 16. వజ్రాయుధము (పుం, స్త్రీ అని
కొండలు) మా, బాణము 1, 17. మా, నూర్వ
డు, 18 వెండ్రుక (పుం, స్త్రీ అని కొండలు):
మా, వెండ్రుక. 1, 19. జేష్ఠు మా, యజ్ఞము,
20 ఒక ముని: మా, ముని. 1, 21. అద్ద
నుడు మా, విజయుడు. 1, స్త్రీ, న
22 లేజను మా, వెలుతురు 1, అం
28 దానములు పదునాటింటిలో నొకటి:
మా, దానములు

గోవృందము సం. వి. ఆ. న ఆవులనుండ
మా, భేనువు

గోవృకము సం. వి. ఆ. పుం. 1 కోడి మా,
పుంశః, 2. జీక్రవట్టి మా, బట్టువుగవ్వ.
గోవృషము. సం. వి. ఆ. పుం ఆంబోతు మా,
వృషభము 1.

గోశక్రస్థి సం. వి. త్. న మా, గోమయము.

గోశాల సం. వి. ఆ. స్త్రీ. ఆవులశాల. రూ-
గోశాలము మా, సదనము 1

గోశాలము. సం. వి. ఆ. న —నై.—

గోశాస్త్రము. పా అర్థజేదములొంది ఇది సహ
దేవ కల్పిల్గింధము ఇది గోవులవర్ణములు

మట్ట, కుభలక్షణములు, వాని ఫలితాదులు, పశువ్యాధులు, తమపశుమకావదాదు లెఱింగించును చూ, ఉపవిద్యలు.

గోశీర్షము. సం. వి. అ. స. వారిచందనము చూ, వాసన.

గోశ్యంగము. సం. వి. అ. పుం. తుమ్మి*:చూ, విటదిరము

గోశ్యంగోదకవ్యాయము. పా. గోశ్యంగము సందు నీటినిపాసి గాయత్రిచేత మూడు పర్యాయము లభిమంత్రించి ఆయుదకము చేత స్నానమొనర్చుట అను విధము

గోశ్యేరి. సం. వి. ఈ. (స్త్రీ). తంగడు* చూ, హేమపుష్పకము

గోసా వా. వి. రాజీవాసము (గోహానిము)

గోష్ఠము. సం. వి. అ. న=కొట్టము. రూ-గొట్టము గోవులమందయందు చోటు చూ, సదనము. 1.

గోష్ఠ్యుడు సం. వి. తానుండెడు చోటు నుండుకొని పరులను జ్యేష్ఠించువాడు

గోష్ఠి సం. వి. ఈ. (స్త్రీ) 1 సభ చూ, సభ 2, 2. రాజసభ చూ, సభ 2, 3 మహారాజసభ. చూ, సభ 2, 4 పరివత్సభ చూ, సభ 2, 5. ఇష్టాగోష్ఠి చూ, సల్లాపము, అం 6. వాటికలు పడునెనిమిదింటిలో నొకటి (1 అంకము. కథవృణయము పురుషపాత్ర 9 లేక 10 స్త్రీలు 5 లేక 6) చూ, వాటికలు.

గోష్ఠీనము. సం. వి. పుం. న రూ-గోష్ఠీనము మునుపావులున్న సాల చూ, సదనము. 1.

గోష్ఠదము. సం. వి. అ. స. 1 ఆవుడెక్క, (ఆవుయొక్క అడుగుకొలది):చూ, వింఖము, 2. గోవుగొరినె యిడినగుంట చూ రంధ్రము. 1, 3. గోవులతిరిగిడిచోటు చూ, హేమపుష్పకము 1.

గోస. వా. వి. తిట్టు, ఘోష.

గోసంఖ్యండు. సం. వి. అ. పుం. గొల్ల చూ, మహాశూర్యండు

గోసంగము. సం. వి. అ. పుం. చూ, వేగుజాము.

గోసంగి వై. వి. 1=గోహింసకరి. రూ-గోసంగి ఆం, భా ద్వి. 289 చూ, మాదిగ, 2 కడ జాతివాడు చూ, మాల (1)

గోసంగి వై వి.=—వై—

గోసడుచే. జే. స. కృ. (గోసు + అడుచే): చూ, నిందించు

గోసన. వై వి=ఘోషణ. రూ-గోసు-గోసున. చాటింతుట చూ, ఘోషణ.

గోసము వై వి 1. చూ, బోధము. 2 చూ, వేగుజాము [చూ, యజ్ఞము]

గోసరము సం. వి. అ. పుం. గోవేధయజ్ఞము

గోసర్దము. సం. వి. అ. పుం. చూ, వేగుజాము

గోసవము అం. రిహింసతానములేడింటిలో నొకటి చూ, రిహింసతానములు (చూ, సద్ధతానములు)

గోసు వై వి 1 =ఘోషణ చూ, రూ-గోసన; 2 అపరూపము చూ, నింద. 1, 3. దోషము చూ, పాపము 1

గోసున. వై వి=ఘోషణ. ఆం భా ప్ర 114 చూ, రూ-గోసన

గోస్తన సం. వి. అ. స్త్రీ చూ, గోస్తని*

గోస్తనము సం. వి. అ. పుం. నలువదిపూసల సరము (పుం, న అని కొందఱు) చూ, భూషణము. 2

గోస్తని సం. వి. ఈ. స్త్రీ 1 దాగ్రితు* చూ, స్వాదుఫల. వా. 2. ఒకానొకనది.

గోస్తానకము సం. వి. అ. న. చూ, గోష్ఠము

గోస్వామి సం. వి. క్. పుం. 1 చూ, గోవుడు 4, 2. (వాట్యపరిభాషయందు) ఇతరరాజాయొక్క కొడుకు చూ, పుత్రుడు.

గోపాన్నము. సం. వి. తీ. న చూ, గోమయము. గోపారి. తే. వి. పరాక్రమము తై 6, ఆ 154.

చూ, శార్వము. 1.

గోపారిత్తి. సం. వి. ఈ. శ్రీచూ, మారేడు* గోపాలవడు సం. వి. ఆ. పుం. చూ, శివుడు.

గోపాలము సం. వి. ఆ. పుం. పిలుపిడక రూ- గోపాళము చూ, పిడక

గోపాళము. సం. వి. ఆ. పుం. —పై—

గోపింసకుడు. సం. వి. ఆ. పుం = గోసంగి చూ, మాదిగ.

గోపితము. సం. వి. ఆ. పుం చూ, మారేడు* గోళవడు. సం. వి. ఆ. పుం చూ, రూ-

గోలకుడు.

గోళము: చూ, రూ-గోలము,

గోళి. వై. వి = ఘోళి. కుచ్చేలి * చూ, వివిల్లిక (నోటినుండి కెత్తురు కాటుట, వైత్య

జ్వరము, దగ్ధ తగ్ధను)

గోళ్లవతికంటు ద్వ. వి. శ్రీకంఠభూష. చూ, భూషణము. 2

గోళ్లగొండి ద్వ. వి. 1. ఒకరకము గడ్డి* చూ, తృణము 1, 2 తృణధాన్యము: చూ, ధాన్యము

గ

గొంజికుడు. సం. వి. ఆ. పుం బంగారు పసి వాడు చూ, స్వర్ణకారుడు

గొండ్లవాడు. వై. వి = గొండ. రూ-గవుండ వాడు: చూ, సురాజీవి

గొండ్లవాడు. వై. వి = —పై—

గొండు వై. వి = —పై—

గొడకృతి అం. క్రియాంగములకు సంబంధించిన సామకృతి, గొడకృతి, దేవకృతి యను మూడింటిలో నిదియొకటి

గొడదేశక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, వాయు సారి *.

గొడము. సం. వి. ఆ. పుం రూ-గోళము.

1 వింబియాలు తేళములలో నొకటి: చూ, దేశము, అం. 2. రాగాంగములు పదుమూడింటిలో నొకటి చూ, రాగాంగములు.

గొడలి వై. వి ముసలిది (ఆడుది) గూ, శ్రీ. గొడసగము ద్వ. వి. చూ, రూ-గవుడసగము కళా. 7, ఆ. 66.

గొడి సం. వి. ఆ. పుం. 1 వాల్కూలి, ఆర పూవుసారాయి, బెల్లముతో చేసిన సారాయి (అని కొండలు) చూ, నుర 2, అం. 2. కావ్యరీతులు మూడింటిలో నొకటి (కఠినపదములు, దీర్ఘసమాసములుగలది) చూ, కావ్యరీతులు, 3 రీతులు నాలుగింటిలో నొకటి చూ, రీతులు, 4. మార్గవైశిజ భాషలు పదుమూడింటిలో నొకటి (చూ, భాష 1). చూ, మార్గవైశిజభాషలు, 5 హిందోళభాషలు తొమ్మిదింటిలో నొకటి. (చూ, భాష 1) చూ, హిందోళభాషలు, వా 6 పొట్టి

గొడిగదె. తే. వి పొట్టికొమ్మల బట్టె: చూ, మహిషి

గొడిబ్రాహ్మణులు సా బేహారనకు వంగదేశమునకు బంగారమునకు ముఖ్యపట్టణముగా నుండి గొడి యను పట్టణమును బట్టి యా పరిశేష బ్రాహ్మణులకు గొడిబ్రాహ్మణులను పేరు కలిగినది వీరు సత్వములను హంసమును మధువును గూడ భక్షింతురు. వీరిలో (చూ) అగ్నిదానీ బ్రాహ్మణులు, అచార్యబ్రాహ్మణులు, ఆదిగొడ బ్రాహ్మణులు, క్షీరస్యగొడబ్రాహ్మణులు, క్రిగొడ బ్రాహ్మణులు, శుక్లవాలగొడ బ్రాహ్మణులు అనువారు కలరు చూ, బ్రాహ్మణులు. (వాడుక గొడబ్రాహ్మణులు)

గోణము, సం. విణ. ముఖ్యముకానిది.

గౌణవిధి. సం వి ఇ. పుం చూ, అనుకల్పము. గౌర జే వి చూ, రూ-గవుర

గౌతమ అం, మూలస్మృతులు పదునెనిమిది
టిలో నొకటి చూ, స్మృతులు.

గౌతమము. సం వి. అ. పుం వినుఁగుతుమ్మి*
చూ, తుమికి.

గౌతమసగోత్రము. పా చూ, గోత్రము. 18.

గౌతమస్మృతి అం మూలస్మృతులు పదునెనిమిది
టిలో నొకటి చూ, స్మృతులు (తేర్తా
యగుంబున గౌతమస్మృతి పత్రిపాదిత ధర్మం
బులను పర్యవరించినది)

గౌతమి. సం వి. ఈ శ్రీ 1, గౌతమి యను
నది చూ, నది. 2. గౌరి చూ, పార్వతి 1,
అం 8 పంచగంగలలో నొకటి చూ,
గంగలు.

గౌతమీద్యారము. సం వి అ న కైలాసగిరి.
చూ, పర్వతము

గౌతముఁడు సం. వి అ పుం గౌతమము
చూ, ముని 1, 2 జినుఁడు చూ, బుద్ధుఁడు, 1,
8 సప్తముహులలో నొకఁడు చూ, ఋషి
శ్రేష్ఠులు, చూ మహర్షులు, 4 శాస్త్రప్రవ
ర్తకులలో నొకఁడు చూ, శాస్త్రప్రవర్త
కులు.

గౌడ వై వి=గండ చూ, రూ-గవుడ (జేక్క
మని కబ్బరత్నాకరము)

గౌడకట్టు జే వి చెంపలను మూసికట్టుట అం,
భా త్మ 37.

గౌధారము. సం వి అ పుం ఉడుముయొక్క
పిల్ల చూ, తేలుమేపి (గోధ యనగా
ఉడుము, దానిపిల్ల గనుక గౌధేరము-గౌధా
రము-గౌధేయము అనబడును.)

గౌధేయము. సం. వి అ పుం. —వై—

గౌధేరము సం వి అ పుం. —వై—

గౌపుష్పికము సం. వి. అ పుం చెండు తొలి
మూఁచులనుజేర్చి కట్టి నీరుదాఁటెడు సాధ
నము, సంగడి, చూ, చూడము.

గౌరజీరకము. సం. వి అ. పుం. తెల్లజీలకఱ్ఱ*
చూ, నువవి. 2

గౌరము సం. వి. అ. న 1 బ అకరువు, కింజల్క
ములు చూ, పత్తుము 4, పుం. 2 బ తెల్లా
వలు (న. అని కొందఱు) చూ, సర్పము,
3. తెలుపు చూ, వర్ణము 6, 4 పసుపుపచ్చి
చూ, వర్ణము. 6, 5 పసుపుపచ్చిరంగు అధిక
ముగాఁ గలిగిన యెఱుపు. చూ, వర్ణము. 6,
6. నారింజ* చూ, కర్కరంకము,
7 నెమిటగుమ్రాను*. చూ, పూతికరజము,
8 ఒకకకమువడ్లు చూ, ధాన్యము, 9=గవ
రన. ఎఱుపు చూ, వర్ణము 6, 10 జింక
చూ, మారిణు, విణ 11 ఎఱ్ఱనిది చూ,
వర్ణము 6, 12. తెల్లనిది చూ, వర్ణము 6,
13. పసుపుపచ్చినిది చూ, వర్ణము. 6, 14 స్వ
చ్ఛమైనది చూ, శుద్ధము 8

గౌరవము. సం వి అ స =గరువము-గారాము,
మరియాద చూ, సన్యాసము

గౌరవించు సం స కిరీ చూ, సన్యాసించు
గౌరవితుఁడు సం వి. అ పుం ఆర్యమిశ్రుఁడు
చూ, మర్యాదకుఁడు.

గౌరికాకము. సం వి అ పుం. 1 నీరుఇప్పు*
చూ, మధుఃకము, 2. చోగ* చూ, సరస
గౌరసర్పము సం వి. అ పుం తెల్లవాలు
చూ, సర్పము.

గౌరనువర్ణము సం వి అ పుం చూ నెల్లి*
గౌరసౌవర్ణము సం వి అ. పుం —వై—

గౌరాత్మిక. సం వి అ శ్రీ తదియతిథి చూ,
తిథి. 1

గౌరి సం. వి. ఈ శ్రీ 1=గౌర దుర్గ
చూ, పార్వతి 1, 2. సమరాడని కన్యక,
పెండ్లిగాని పదేండ్లవడుచు, చీరకట్టినకన్యయి:
చూ, శ్రీ, 3. పసుపు చూ, వర్ణము 6; 4 ఛేత

రాసి* చూ. శకుల, 5 సోరోచనము చూ, గోచన, 6 ఇంగువ చూ, హింగువు. 2. 7. బ కొఱ్ఱలు చూ, భాస్వము, 8 వరుణనియిల్లాలు చూ, భార్య 1, 9. చూ, రాత్రి, 10 శేల చూ, భూమి 1, 11 ఏలు చూ, చది, 12 నలువ రాణి చూ, సరస్వతి. 1, అం 18 యావన భేదములుగల స్త్రీలలో తొమ్మిదివత్సరముల లేతదీప్యనముగల కన్యక చూ, యావన భేదములు, 14 భాషాంగములుపడుకొకటింటిలో నొకటి చూ, భాషాంగములు(చూ, భాష. 1)

గోరిక సం వి. ఆ. స్త్రీ = గోరకంక చూ, శారిక 1.

గోరిము సం వి. ఆ పుం తెల్లలావుకపిట్ట చూ, లావుక

గోరికుంకుములు. 2 వి. బ ఒకరకమువద్ద చూ, భాస్వము.

గోరిపిండ సం. వి ఆ స్త్రీ: చూ, గోరోచన గోరిక. సం వి ఆ స్త్రీ = చూ, రూ-గోరిక గోరిపోత్తి సం వి ఈ స్త్రీ బుద్ధునికల్లి చూ, బుద్ధుడు. 1.

గోరివాసము సం వి. ఆ పుం చూ, మధూ కము*

గోరు దే వి చూ, రూ-గవురు 1-2-3-4,

వై వి 5=గోరి. చూ, రూ-గవురు 5 గోరుడు సం వి ఆ పుం. చంద్రుడు చూ, హిమాంశువు

గోర్ధాళికము సం వి ఆ స. గుద్దలికం తె సకు పుగనుండు పనిముట్టు చూ, గుద్దలి

గోలు దే. వి చూ, రూ-గవులు

గోలేయకము సం వి. ఆ పుం కొండపోక* చూ, పోక

గోష్ఠీనము సం వి ఆ. స. మునుపావులున్న సాలు: చూ, సదనము. 1

గోసెన వై వి-కోశ స్వా 4, ఆ 88 చూ, రూ-గవుసెన

గోళ అం. 1 పురుష రాగము తెనిమిడింటిలో నొకటి చూ, పురుష రాగములు, 2 స్త్రీ రాగము లిరువదివారిగింటిలో నొకటి చూ, స్త్రీ రాగములు.

గోళదేశ స్త్రీ అం దేశ స్త్రీలు ఇరువదినలుగు రిలోనొకతె చూ స్త్రీ. (చూ, దేశ స్త్రీలు)

గోళము సం వి. ఆ పుం చూ రూ-గోడము గోలి. దే వి చూ, రూ-గవులి

గ్ర

గ్రంథ వై. వి = కందరము* చూ, రూ-క్రంత. 2 గ్రంథకర్త సం. విణ ఋ. గ్రంథకారుడు చూ, కృతికర్త.

గ్రంథమణి. సం వి. ఈ స్త్రీ వాగ్దేవి గది, కరణము లెక్కలు వ్రాసెడిచోదే (అని కొందలు), గ్రంథములుగల గది, పుస్తకభాండా గారము (అని కొందలు) చూ, సదనము. 1

గ్రంథనము సం. వి ఆ. స. 1 కూర్పు, చింత్రా పరిబంధరచన (అనియు) చూ, మాటలుల్లుట, 2 పూలుమొదలగునవి గుచ్చుట రూ-గ్రంథ నము (గ్రంథన అనియు)

గ్రంథము సం వి. ఆ పుం. 1 కౌశ్యము. (కవికల్పితమైనది) చూ, పుస్తకము, 2 మాటలపొందిక, 3 ముప్పదిరెండవరముల క్షోకము, అనుభూషణ. చూ, ఛందస్సులు, 4. నియమగ్రంథము. చూ, శాస్త్రము. 1. (చూ, శాస్త్రము), 5. ధనము చూ, విత్తము. 1

గ్రంథసంధి. సం వి ఇ పుం ప్రకరణము చూ, సగ్ధము. 1.

గ్రంథి సం. వి. ఇ. పుం=కంతి 1 పెరుగులో నగువాని బుడిపి* చూ, బుడిపి, 2 గడ్డవలె

బుట్టెడుగోగము చూ, దద్రువు, 8 పుం
గుడు చూ, బొప్పి, 4 దద్దు చూ, దద్రువు.
5. చెట్టులోనగువానిముడి చూ, ముడి. 1,
6 దారములోనగువాని ముడి చూ, ముడి 2,
7 పెండురీకలముడి చూ, ముడి. 3, 8 రూ
కలముడి చూ, ముడి. 4, 9 కీళ్లముడి,
10 గండివనము * చూ, రాజార్జము,
11 రథాభరణము చూ, భూషణము. 2,
12. వంకిర చూ, వేల్లితము 2, వా వి
18 తలుపు అడ్డగడియ.

గ్రంథిక సం. వి. 1. 1. శ్రీ 1 కట్టతీగె *
చూ, పర్యంకపాలిక; 2. పచ్చేవన * చూ,
వివ.

గ్రంథికము సం. వి అ. న పిప్పలివేరు చూ,
పిప్పలి. 1, 2 గండివనము * చూ, రాజార్జము,
పుం 3 గుగ్గిలము * చూ, మహిసాక్షి,
4. కరీరము * చూ, వెలుతురు, 5 అగర్బ
మాన * చూ, చందనము, 6 చూ, సుగు
వము *, 7 చూ, గ్రంథిక. 2

గ్రంథికము సం. వి అ పుం 1 జోసు, డు
చూ, సాంవత్సరండు, 2 ముద్దిష్టిరంకిడ
గొట్టతముడ

గ్రంథికము. సం. విణ 1 రూ-గ్రంథికము, దృబ్ధ
ము, (కూర్వబడిన పుష్పములికాదులని అమ
రము) కూర్వబడినది: చూ, సంయోజితము,
2 హింసింపబడినది చూ, హింసితము

గ్రంథికవర్ణకము సం. వి అ న 1 చూ, చూచి
పత్రిక, 2 స్థానేయమన గంధద్రవ్యము:
చూ, రాజార్జము.

గ్రంథికపర్ణము. సం. వి అ. న. 1. = గండివనము
గ్రంథికవర్ణకము *: చూ, రాజార్జము.
2. పచ్చేవన * చూ, నారితపత్రిక.

గ్రంథికపర్ణి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. గండదూర్య *
చూ, తృణము. 1.

గ్రంథికపాత్తు సం. వి ద్ పుం. బంట: చూ,
లాట్టిపిట్ట
గ్రంథికఫలము. సం. వి అ పుం చూ, వెలగె*,
గ్రంథికము సం. వి అ పుం 1 పుల్లవెలగె
చూ, ములువెలగె, 2. చూ, వెలుతురు*,
విణ 3 గనుపులుగలది

గ్రంథికనాదండు. సం. వి అ పుం చూ, మంత్రి
గ్రంథె వై వి = గ్రంథిక. దారబంధములోనగువాని
నిలుపులయందు బిగగొట్టిన చీలలకు తగిలిం
చెడు తలుపులయందలి యినుపపట్టె, తలుపు
అడ్డగడియ (అనియు)

గ్రంథికలిల్లు డే అ క్రి చూ, భయపడు.
గ్రంథికదలు డే. అ క్రి (కదలు + కదలు)
మిక్కిలికదలు

గ్రంథికన దే ద్ర క్రి. విణ శిఘ్రముగ. పా 1,
అ. 28 చూ, వేగము 8

గ్రంథికన దే ద్ర క్రి. విణ. —వై.—
గ్రంథికకాడు డే వి 1 పాటిపోయినవాడు:
చూ, పలాయితుడు, 2 భయముతో
గూడినవాడు చూ, భయశీలుడు

గ్రంథిక దే వి చూ, రూ-గ్రంథిక *
గ్రంథికాయలు డే వి బ 1 చూ, బాలకీడ,
2. గ్రంథికెట్టుకాయలు

గ్రంథిక వై. విణ = గ్రంథిక గ్రంథికై చూ,
శబ్దము. 2. [సము]

గ్రంథికము సం. వి అ న చూ, రూ-గ్రంథిక
గ్రంథికము సం. విణ 1 చూ, గ్రంథికము. 1,
2. గుర్వబడినది.

గ్రంథిక వై. వి. = గ్రంథిక చూ, రూ-గ్రంథిక
గ్రంథికోరు. వై. వి. = గ్రంథికశబ్ద. చోరసాధన
విశేషము చూ, రూ-గ్రంథికోరు.

గ్రంథిక డే ద్ర. క్రి. విణ. చూ, గ్రంథికన
గ్రంథికన. డే. ద్ర. క్రి విణ. —వై.—
వై. 3, అ 5.

గ్రంథికన డే. ద్ర. క్రి. విణ. —వై.—

గ్రామీణు. సం. స. కీర్తి 1. కవుల చూ, మింగు, 2. తిను. చూ, సాపడు, 3. గుట్టక వేయు. చూ, మింగు.

గ్రామీణులకు సం విజ్ఞా. 1 నమలినువాడు చూ, మింగువాడు, 2 నమలకనే గుట్టక వేయువాడు. చూ, మింగువాడు.

గ్రామీణు. సం. విజ్ఞా. 1. రూ-గ్లము తిన బడినది చూ, భుక్తము 2, 2. మింగబడి నది చూ, భుక్తము. 2, 3 చూ, గచ్చు, 4 లోపించిన వర్తములు పదములుగల వాక్యము (వి అని కొందులు)

గ్రామీణు. పై. వి. = గ్రామీణు. చూ, ఇంటికావు (రూ-గేను-గేనుడు)

గ్రామీణులము సం వి అ. పుం రావూ గ్రామము: చూ, రావూపు. 2.

గ్రామీణులు. పా. వక్రము, అతిచారము, చంద్రన, అస్తంగతత్వము, సమాగమము, యుద్ధమునందోడిపోవుట, జయించుట, రాశ్యంతగ్రామము.

గ్రామీణము. సం. వి. అ. స. 1 రావూపు నూర్వచంద్రులను బట్టుట (ఇది ద్వి విధము.-చంద్రగ్రహణము, నూర్వగ్రహణము) గ్రామీణమునగా చంద్రుడు గ్రామపాత సామలును దున్నువ్వడే నూర్వడును, భూమియు, చంద్రుడును ఏకసమశ్లేలా నుండుట తటస్థించును మతీయు చంద్రుడు గ్రామపాతసామలుయందు ప్రార్థిమ, అహ వాస్థలయందే యుండును భూమివలన నేర్పడిన ఛాయయందు చంద్రుడు పరివే శించినప్పుడు చంద్రగ్రహణమును, చంద్రుని వలన నేర్పడిన ఛాయయందు భూమి పరివే శించినప్పుడు నూర్వగ్రహణమును గలుగు చున్నవి. ఉపగ్రహము, ఉపరాగము, కంద శము, గ్రామము, 2. గ్రామీణుడు చూ, ప్రతిగ్రహము. 1, 3 అదరణము, ప్రేమము చూ, స్నేహము 1, 4 చెబిందిన పొలితి, 5. చేయి చూ, హస్తము, 6 తెలివి చూ, బుద్ధి, గ్రామిణి. సం వి ఈ. స్త్రీ పరివాహిక చూ, రోగము. 1.

గ్రామీణులములు. పా నీచ, కతుగ్రామముల సంబంధముగలవారను, నీచాంత, కతుగ్రామం

శలను బొందినవారను, నీచనుబొందినవారను, అస్తంగతులైనవారను, కతుగ్రామీణులను స్తువారను, అవరోహణ గ్రామములను, యుద్ధమునందోడిన గ్రామములను దుర్బలులు.

గ్రామీణులము సం వి. అ. పుం. ఏడాదు లరటి* చూ, రంభ. 2

గ్రామీణులము పా చూ, రావూపు. 2

గ్రామీణు. సం వి. ఇ. పుం చూ, నూర్వడు.

గ్రామీణులము. పా. చంద్రగ్రహణమును, భూ మాక్తమును ఏకసమశ్లేలా నుండుట ర అశలు వంగియున్నది. చంద్రగ్రహణము, భూగ్రహణము రెండుసామలుయందుమాత్రము కలిసి కొని యున్నవి ఈ రెండుసామలుగల గ్రామీణులములనిపేరు.

గ్రామీణులము పా. అతితము, అనాగతము, సమము, విషమము (4) (చూ, తాళ పాణములు.)

గ్రామీణులము. పా. స్వప్నము, మూలతిగ్రహణ, స్వతేజ, మిత్రతేజ, మిత్రతేజాగ్రహ ముల యందుండువారలను, అవరోహణగ్రహ ములను, యుద్ధమును జయించినవారను బలా క్షులు

గ్రామము. సం వి అ. పుం. 1. చూ, గ్రహణము. 1, 2 రావూగ్రహము, తలగాము. చూ, రావూపు. 2, 3. నూర్వాది చూ, గ్రామ ములు, 4. రూ-గ్రామము. గ్రామీణుడు: చూ, పరిగ్రహము. 1, 5. అనుగ్రహము. చూ, సాకతము 2, 6 (భూతక మొదలగు పితాచము చూ, భూతము, 7. (క్షుద్ధాకార మైన) యజ్ఞపాత్రవిశేషము చూ, పాత్ర ము 6, 8 (యుద్ధ) ప్రయత్నము చూ, యత్న ము, 9 తొందర పాటు చూ, సంభయము 1, 10 తొమ్మిది చూ, ముమ్మారుడు, 11=గాము చూ, రావూపు. 2, 12 తాళ పాణములు పదింటిలో నొకటి చూ, తాళ పాణములు.

గ్రామములకాచారముల పా. పూర్వచంద్రుడు, శని, కేతువు వీరు తామున్న రాశికి ద్వితియ నును, ద్వాదశమును నాచూచుకుంటు. గురుడు

తానున్న రాశికి తృతీయవ కాదశముల వాచ్చు
దించును.

గ్రహములదిగ్బలములు పా. లగ్నమందు బుధ
గురులున్న ప్రథమ తూర్పుదిక్కున పూర్వ బలులు,
చతుర్థమందు శుక్రచంద్రు లున్న ప్రథమ
ఉత్తరదిక్కున పూర్వ బలులు, సప్తమమందు
శని యున్న ప్రథమ పశ్చిమమున పూర్వ బలులు,

దశమమందు రవ్యం గారకు లున్న వో దక్షిణ
దిశయందు పూర్వ బలులు

గ్రహములు. అం. సూర్యుడు, చంద్రుడు,
అం గారకుడు, బుధుడు, బృహస్పతి, శుక్రు
డు, శని, రాహువు, కేతువు. (9), వయస్సు
గ్రహము (యూరేనస్), ఇంద్రగ్రహము
(సెప్ట్యూన్), ప్లూటోగ్రహము (ప్లూటో)
మొ చూ, రాహువు 2.

గ్రహముల దశాపరిమాణాదులు. పా

గ్రహములు.	ర	చం	అం	బు	బృ	శు	శ	రా	శ్
దశాపరిమాణములు	6	10	7	17	16	20	19	18	7
తానున్న రాశికి వీక్షణములు	7	7	4-7-8	7	5-7-9	7	8-7-10		...
తానున్న రాశికి బలి	7	7	4-8	7	5-9	7	8-10	...	..
వైశాల్యము.									
ఒక రాశియందు చారములు	30	2 1/2	45	30	12	30	30	18	18
వర్ణము - స్వభావము	..	..	8	8	8	4	2	..	..
పాపము	11	10	11	4	11	8	12	12	13
కాలబలములు	5	6	5	12	5	18	4	4	8
సౌమ్యకూరితత్వములు	పగలు	రాత్రి	రా	సవా	ప	ప	రా	...	...
	కూరిత	పూర్వ	కూరి	సా	సా	సా	కూరి	కూరి	కూరి
		చం సా.							
		క్షిణ							
		చంద్రా							
ధాతువులు.	ఎముక	నెత్తురు	ఎముకల	చర్మము	మెదడు	రేతిస్స	నరములు	...	...
			లాని						
			ధాతువు						
రుచులు.	కార	కిష్టు	చేదు	అన్ని	తీపి	పులు	వగరు	...	..
స్వరూపములు	పుష్ప	కృత్రిమ	నిత్య	గర్జన	నూల	సుంద	కూరిత	...	...
	కాలి	గుండు	యావం	భాషి	సుందర	రాం			
			శరీరి		శరీరి	గుండు			
కీడులు	అగ్ని	పాం	బృహ	గుహ్య	గుల్మ	మేహ	సంధి	అప	దురద
(రోగములు)	రోగ	డువు	ద్విజ	రోగ	రోగ	రోగ		స్థూర	
కారకత్వములు.	ఆత్మ	బుద్ధి	భూమి	జ్ఞాన	ధన	దాన్య	శ్వేతి	ఆ రామ	మోక్ష
							చృత్రి		
							చృత్రి		
వైశాల్యము.	చ, కు, గు	ర, బు	గు, చ, ర	కు, ర	ర, కు, చ	శ, బు	కు, బు	...	...
	శ, కు	...	బు	చ	బు, కు	ర, చ	ర, చ, కు		
	బు	కు, గు	కు, శ	కు, గు, శ	శ	కు, గు	గు		
	కు, శ								
పంచభూతాద్యధి కారములు.	అగ్ని	జల	అగ్ని	భూమి	ఆకాశ	జల	వాయు	...	...

ఉచ్చ	మే	వృష	మ	కన్య	కర్క	మి	తు	మి	ధ
పరమోచ్చ	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{7}$	$\frac{1}{10}$	...	...
నీచ.	తు	వృశ్చి	కర్క	మి	మ	కన్య	మే	ధ	మి
పరమనీచ	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{7}$	$\frac{1}{10}$	...	...
మూలత్రికోణము.	సిం	వృష	మే	కన్య	ధ	తు	కుం	సిం	కుం
స్వ తేత్రిము	సిం	కర్క	మే	కన్య	ధ, మి	వృష, తు	మ, కుం	కన్య	మి

గ్రహములు	ర	చం	ఆం	బు	బృ	శు	శ	రా	కే
స్వభావము	$\frac{1}{2}$ పా	*	$\frac{1}{2}$ పా	$\frac{1}{2}$ శు	శు	$\frac{1}{2}$ శు	శు	.	పాపి
జాతులు.	క్షత్రి	వైశ్య	క్ష	వై	బ్రా	బ్రా	శూ	...	.
లింగములు.	పు	(స్త్రీ)	పు	న	పు	(స్త్రీ)	న	(స్త్రీ)	న
వర్ణములు.	ఎ	తె	ఎ	ఆ, ప	ప	తె	నీల	ధూ	ధూ
దిక్కులు	తూ	వా	ద	ఉ	ఈ	ఆగ్నే	ప	వై	...
వయస్సు	50		బాల్య	కౌమార	80	16	100	100	100
గుణములు	సత్త్వ	స	త	ర	స	ర	త	త	త
రత్నములు.	మాణి	ముత్య	పగ	మర	పుష్య	వజ్ర	నీల	గో	త
ధాన్యములు	గో	బి	చం	పె	సెన	బా	ను	మి	శి
చరచరములు	శ్చిర	చర	చర	ఉభ	ఉభ	శ్చిర	ఉభ	చ	చ

* పూర్ణచంద్రిండు = గురుసముండు, త్రిపాదచంద్రిండు = శుకగ్రతుల్యండు, అర్ధచంద్రిండు = బుధసముండు, క్షిణచంద్రిండు = పాదసంభండు.

గ్రహసమయములు పా. నూత్రము -1. మేషాది జన్మలగ్నమువఱకు లెక్కించి యా సంఖ్యనొక చోట నుంచుకొనుము, 2 ఏగ్రహమునకు ఏసమయము కనుగొనవలెనో యాగ్రహము మేషాదియొన్నవరాళియందుండునో నాసంఖ్యను వెలిసికొనుము, 3 వైశేషసంఖ్యలనుగుణించి యా గుణించిన మొత్తము నొకచోట నుంచుకొనుము, 4 వైశేషసంఖ్యలనునక్షత్ర సంఖ్య యనగా 27 చేతను భాగించుము ఒకప్పుడు 27 చే భాగించుటకు 27 కన్న తక్కువమొత్తమున్నయెడల ఆ తక్కువ మొత్తమునే మహాదశాసంవత్సర సంఖ్యచే గుణింపవలెను, 5. భాగించగా వచ్చినశేషమును ఏగ్రహమునకు సమయముకావలెనో ఆ గ్రహదశాసంవత్సర సంఖ్యచేతను గుణించుము. 6. అటు గుణించగావచ్చిన మొత్త

మును తిరిగి 27 చేతను భాగించుము. భాగించగావచ్చిన శేషము సమయమనబడును. ఒకప్పుడు శేషమురానియెడల 27నే శేషముగా నెంచుకొనవలయును

సమయములు. ఫలములు

- 1 స్నాన = ధైర్యము
- 2 వస్త్ర = పరిభ్రష్టము
- 3 తిలకధారణ = క్షేమము.
- 4 జప = శత్రుజయము.
- 5 వివతాజ = మై.
- 6 ఉపాసన = దుఃఖము.
- 7 విష్ణుపూజ = జయము.
- 8 బ్రాహ్మణపూజ = రాజ్యము.
- 9 సమస్కార = మంగళము.
- 10 అదిగ్రహణ = దానిద్ర్యము.
- 11 వెళ్ళడం = అశుభము.

12. అతిథిపూజ=భోగము

13. భోజన= —పై—.

14. విద్యాప్రసంగ=పండితుడు.

15. ఆశ్రయశక్తి=వ్యవసాయము.

16. తాంబూల=స్త్రీ సౌఖ్యము.

17. రాజవిలాసశీత=జయము.

18. కిరీటధారణ=సుఖము, గజారోహణము.

19. జలపాన=సుఖము

20. ఆలస్య=మిక్కిలి భయము.

21. శయన=సౌభాగ్యము

22. అమృతాశన=తృప్తి.

23. గంధపుష్పద్వారాభరణ=రాజ్యము

24. స్త్రీసల్లాప=భోగము

25. భోగ=భోగ్యపుత్రులు.

26. నిద్రా=భోగ విహీనము.

27. రత్నచరీత=ధనపాపి ప్తి

గ్రామములకు అవస్థలు పా చూ, అవస్థలు రి.

గ్రామయాకుపు. సం. విణ. ఈ చూ, గ్రహీత.

గ్రామరాజు సం. వి అ పుం 1 చూ,

నూర్వండు, 2. చూ, హిమాంశువు

గ్రామధారకు. సం. వి. అ. పుం. జ్యోతిర

భండు చూ, భృవుడు

గ్రాహించు. సం. స. క్రి 1 కైకాసు చూ,

పుచ్చుకొను, 2: చూ, తీసికొను, 3 తెలిసి

కొను చూ, విడితమగు, 4 పాండు చూ,

పాపించు. (గ్రాహించు అనియు.)

గ్రాహీకుడు. సం. విణ. గ్రాహించువాడు:

చూ, గ్రాహీత

గ్రాహీత. సం. విణ. (ఋ ఈ, ఋ) -పై-.

గాయకుడు, గ్రామయాకుపు, గ్రహీకుడు,

గ్రామకుడు, గ్రామయాకుపు- య-గ్రామ

యాకుపు, గ్రాహీత, గ్రాహీత.

గ్రాహీకుడు. -సం. విణ. గ్రాహీతవాడు.

గా

గ్రాంథికము. సం. విణ గ్రంథముది

గ్రాంజీ. జీ వి ఒకరకము చెట్టు. పాండు. 4,

ఆ. 21 చూ, వృక్షము

గ్రాద. జీ వి కడుము చూ, బొప్పి

గ్రామకూటుడు సం వి అ. పుం. పెద్దకాపు

చూ, మనత్తరుడు [జేశము.

గ్రామటిక. సం. వి. ఆ స్త్రీ పల్లె చూ,

గ్రామణి సం. వి ఈ పుం 1 చూ, మంగలి,

విణ 2 = గామిడి గ్రామాధిపతి చూ,

మనసలు, 3 = గామిడి చూ, శ్రీమండు.

గ్రామత సం. వి ఆ స్త్రీ గ్రామముల

సమాహము, చూ, జేశము.

గ్రామతత్తుడు. సం వి అ. పుం గ్రామమున

కథినుడైన కాణాచి, వడ్డంగి చూ, స్వర్ణ

కారుడు

గ్రామదూరిన్యాయము. పా. ఈ యూరికా

యూరింతదూరమో ఆయూరికీయూరింలే

దూరిమను విధము

[జేశము

గ్రామధానము సం వి అ న. పల్లె చూ

గ్రామపాలన అం తంత్రములు అతివదినాలు

గింటిలో నొకటి చూ, తంత్రములు

గ్రామపుద్గురిక. సం వి. ఆ. స్త్రీ. 1. బామ్మ

డాయి అను చేప చూ, మత్స్యము 1,

2 గ్రామయుద్ధము చూ, యుద్ధము

గ్రామముఖము సం. వి. అ. న అంగల్లబజ్జి

(లేక) అంగల్లబిది చూ, మార్గము 1.

గ్రామము సం. వి. అ పుం. 1 ఊరు చూ,

జేశము; 2 వడ్డాదిస్వరము చూ, స్వరము. 2.

3 (శబ్దాదిపూర్వక మైనపుడు) గుంపు

(ఉదా.—శబ్దగ్రామము, గుణగ్రామము)

చూ, సమాహము

గామములు. అం. వడ్డగామము, మధ్యమ
గామము, గాంధారగామము.

గామమృగము సం. వి అ పుం. కుక్క
చూ, శునకము.

గామసింహము. సం. వి అ. పుం. —మై—

గామనూకరము సం.వి. ఆ పుం. ఊరబంది
చూ, నూకరము

గామిన్దులు. అం అకృతసాక్షులు అటుగురిలో
నొకరు. చూ, అకృతసాక్షులు, 2 సాక్షులు
పదునొకండుగురిలో నొకరు. చూ, సాక్షులు,
3 గామమున కాలపురమున్న వారు.

గామాంతము సం వి అ న. మాలవల్లె చూ,
దేశము

గామినిఱ సం వి అ. శ్రీ. 1 నీలి*: చూ,
రంజని; 2 బోగముది చూ, వేశ్య, విణ.
3 ఊరిది.

గామి వా. వి. ఒక ఘనశతాంశమీటరు పరి
మాణముగల నీటితూకము [వారడు.

గామియెండు. సం విణ చూ, పల్లెటూరి

గామ్యుకంకుచము సం. వి. ఆ. న కుసుంబా
పూపురంగు చూ, వర్ణము. 6

గామ్యుకోకాతకి సం వి. ఈ. శ్రీ. ఏనుగు
బీజ* చూ, బీజ 2

గామ్యుధర్మము సం. వి అ. పుం. శ్రీ. సంగ
మము చూ, సంయోగము

గామ్యము సం. వి అ. న. 1. అక్షిలము,
మూర్ఛనమాట చూ, శబ్దము 2, 2 శబ్దదోష
విశేషము చూ, అక్షిలము. 2, 3. అక్షిలము,
అసభ్యపుమాట చూ, శబ్దము. 2; 4 పామర
జనవాక్యము, అక్షిలము, చూ, శబ్దము. 2,
అం 5. అక్షిలము, అర్థదోషములు పదునెనిమి
దింటిలో నొకటి. చూ, అర్థదోషములు,
6. అక్షిలము. (సిద్ధగలిగించునది) పదదోష.

ములలో నొకటి. చూ, పదదోషములు(చూ,
కావ్యదోషములు) (వ్యాకరణ నిషిద్ధమైన
పామరభాష అనగా సిద్ధి, ఏవగము, ఆమం
గళము కలిగించు పదములు. ఉదా.—
“ఎముదేవయోనిగోష్ఠి । విసరసుహాసిన కుచ
నవీనాశ్లేషః । బ్రసితుండనఁగాలిందీ । రసవిహ
రణకరణనిత్యరసికుండనఁగఁ” ఇచటయోని
యనునది సిద్ధుడు గలగఁజేయునది పీ అను
నది యేవగము కాలిందీరసాత్రిగాఁ గాలి
పోయెనను నర్థము స్ఫురించుచున్నది. గావున
నమంగళము, కావున కాశ్రునిషిద్ధము గామి
మ్యము లోకములోని జనులు మాటలాడు
శబ్దములలో వ్యాకరణకాశ్రు విరుద్ధమైనది
గామ్యము. ఈగామ్యము చ్యుతసంస్కా
రమనియు నర్థగామ్యమనియు చెందు విధ
ములు. వ్యాకరణ దుష్టమైన పదములు
వస్త్రాండు, తెస్త్రాండు, చేసుట, తీసుట యీ
మొదలైనవి కాశ్రువిరుద్ధ పదంబులు చ్యుత
సంస్కారమున కుదాహరణంబులు. వీరి
బ్రయోగింపరాదు. (చూ, అర్థగామ్యము).
ఇత్యాది, న. 7 ఒకనాక రతిబంధము చూ,
రతిబంధము, 8 ఉమ్మెత్త* చూ, హలా
పుష్పము, 9 కోళ్ళు మొదలగువాని జాతి;
10 అంధభాష= తత్సవము, తద్భవము,
దేశ్యము, గ్రామ్యము అని చతుర్విధము.
ఈ నాలుగురీతులలో గామ్యమొకటి;
విణ 11 గామ్యమునఁ బుట్టినది, అం.
12. ఉత్తానకరణబంధములు నలునదియొకటిం
టిలో నొకటి చూ, ఉత్తానకరణబంధములు,
13 అమైదశ పదార్థములలో నొకటి చూ,
అమైదశ పదార్థములు.

గామిశ్యము సం. వి అ. పుం గాడిద
చూ, రాసభము
గామ్యుడు. సం.విణ: చూ, గ్రామియెండు

గ్రామము సం వి న్ ఫం 1 = కరువ.
 కొండ: చూ, పర్వతము, 2. తాయి చూ,
 రాయి.
 గ్రామస్తుడు. అం చూ, బుద్ధిజ్ఞుడు.
 గ్రామము. సం. వి. ఆ ఫం = గానము కబ
 శము చూ, సాపాలు
 గ్రామకము. సం. వి ఆ ఫం 1. డేగ చూ,
 శ్వేతము, విణ 2 గ్రహించునది, పా. వి
 8. తీగెటపాను గ్రహించు యంత్రము
 గ్రామకండు సం విణ. = గాయకండు చూ,
 గ్రహీత. [చూ, సముద్రాంత.
 గ్రామణి సం వి ఆ శ్రీ. తీటుకసింద *
 గ్రామము సం. వి ఆ. ఫం 1 చూ, ప్రతి
 గ్రహము 1, 2 పంది చూ, నూకరము,
 3 పెట చూ, బంధనాలయము, 4. ఒకా
 నొక నీరుపాము, మొసలి (అని కొందఱు)
 చూ, మత్స్యము. 1
 గ్రామి సం. వి న్. ఫం. 1 చూ, వెలగ*,
 2. ఉమ్మెత్త* చూ, హలావున్నము.
 గ్రామ్యము సం విణ. 1 గ్రహింపఁదగినది,
 2 సంభోగబంధభేదము చూ, రతిబంధము

గి

గిక్కర. డే వి. జోతు చూ, వాంతి

గి

గింటు డే వి చూ, బలవంతము.
 గివ సం. వి ఆ శ్రీ 1. కంఠము చూ,
 మెడ, 2. మెడవరము: చూ, మెడ.
 గిరము. సం వి. ఆ. ఫం. కిరణము చూ,
 హయనము.
 గిరవాఘంట. సం. వి ఆ. శ్రీ. ఘర్జర, గుఱ్ఱపు
 మెడగంటు: చూ, గిడె.

గిరవాఘేదము. అం పృథ్వీములు నాలుగింటిలో
 నొకటి చూ, పృథ్వీములు
 గిరవాఘేదములు. అం సుందరి, తిరశ్చీనము,
 పరివ రితము, ప్రకంపితము (4)
 గిరవావ ర్తి. అం అశుభావర్తములలో నొకటి
 చూ, అశుభావర్తములు.
 గిరవ్యభవ. సం వి ఆ శ్రీ చూ, గిరిష్ఠి *
 గిరవ్యము. సం వి ఆ. ఫం. 1. వేడి చూ,
 వేడిమి, 2 వేసంగి, వెట్టికారు, గిరవ్య
 ఋతువు (శ్వేతము, ఆసాధము): చూ,
 మాసద్వయము, అం 3. కాలములు మూఁ
 డింటిలో నొకటి చూ, త్రియము (చూ,
 కాలములు 2.), 4 ఋతువులాడింటిలో
 నొకటి చూ, ఋతువులు [పాది *
 గిరవ్యసుందరి. సం వి. ఈ. శ్రీ చూ, హంస
 గిరవ్యహాసము. సం వి. ఆ న చూ, దూది
 పోగు. [లాద్దుగు *

గిరవ్యుతిరీటుము. సం. వి. ఆ. ఫం చూ,
 గిరిష్ఠి. సం. వి ఈ. శ్రీ చూ, విరహాజి *
 గిరవ్యోద్భవ సం వి ఆ శ్రీ. —వై—

గు

గుగ్గిక్క. డే వి 1 గ్రహము రూ-గుక్కు
 మింగుట చూ, మింగుడు, 2 ఊపిరి,
 రూ-గుక్కు చూ, శ్వాసము
 గుగ్గిక్కొను. ద్వ ఆ. క్రి. చూ, మింగు
 గుగ్గిక్కలుమింగు డే ఆ క్రి 1 ఆపేక్షపడు
 చూ, వాంఛించు, 2 చూ, రూ-గుటకలు
 మింగు, 3 చూ, సంకోచించు
 గుగ్గిలి డే వి చూ, గుగ్గి.
 గుగ్గిల్లుమింగు. డే ఆ క్రి. 1. ఆపేక్షపడు.
 కళాం. 8, ఆ. 187 చూ, వాంఛించు;
 2* చూ, సంకోచించు

గుక్కిళ్లుమింగుట చా ఆశపడియుండుట.

“నేనిప్పుడు నీపాంచునకే గుక్కిళ్లు మింగుచుండును” (నీతిచంద్రిక. విగ్రహము)

గుక్కిళ్లుమిక్కిను. డే. ఆ క్రి, చూ, గుక్కిళ్లుమింగు.

గుక్కిళ్లుమిక్కిమను డే. ఆ క్రి—పై—
(సంకోచించు — పృథా 1, ఆ 28)

గుక్కిళ్లు వా. వి చూ, నోపెండు.

గుక్కిళ్లు. డే స. క్రి 1 నాటు ఆం, భా త్వు.

122, భాగ. 4, స్కం 326. చూ, మొలవేయు (ఆ క్రి అని శ ర), అం. పే.

2. నాటిండు చూ, నాటు, 3 తూటజేయు తూర్పు “నూనిదారముగ్రువ్వుము” చూ, తూటము

గుడ్డి డే వి. 1. అంధపండు చూ, కచీళ్లు;

2. అంధభావము. ఆం. భా ద్వి 124 చూ, చీళ్లు.

గుడ్డింగిలాయి. డే వి (గుడ్డి + ఇంగిలాయి)

ఒకరకము ఇంగిలాయి చూ, మత్స్యము. 1.

గుడ్డికామంచి డే వి గొడుగుగడ్డి* చూ, తృణము. 1.

[ఒకము

గుడ్డికొక్కరాయి ద్వ. వి కోయప్తికము చూ,

గుడ్డితనము డే వి. చూ, చీళ్లు

గుడ్డివాటు డే వి. (గుడ్డి + పాటు)

దైవమువలన గలిగినది “వాని కీపని గుడ్డివాటుగా కలిగినది” చూ, దైవికము

గుడ్డు. డే వి 1 గుడ్డితనము చూ, చీళ్లు,

2 రూ-గుడ్డు. కనుగుడ్డు చూ, నేత్రము

1, 3 రూ-గుడ్డు పక్షిలోనగువాని అండము.

అచ్చ. యం, కౌం. 802. చూ, పేకికోశము.

గుడ్డుకానుపు. డే వి. 1 పాము. అచ్చ బాల,

కాం. 3 చూ, సర్పము; 2 పిట్ట చూ, పక్షి

(దీనికి సరియైన సంస్కృతకల్పము అండజము.)

గుడ్డునూబ ద్వ వి ఘూకము, చూ, సకిసంపుల బులుగు

గుడ్డు డే వి 1 పిడికిటి పోటు* చూ, యుద్ధము, స. క్రి. 2 పిడికిటితో పాడుచు: చూ, చేదుము [ద్వి 222 చూ, యుద్ధము.

గుడ్డులాట డే వి. ముష్టియుద్ధము. ఆం, భా.

గుడ్డులాడు డే ఆ క్రి, స. క్రి (అని కొందఱు) (గుడ్డులు + ఆడు) రూ-గుడ్డులాడు: చూ, పోట్లాడు

గే

గేటు. డే వి గడ్డకంరసాధుద్వని చూ, స్వరము 2

గేడి డే వి పరిహాసము చూ, విలాసము. 1.

గై

గైవము. సం వి ఆ న మెడత్రాడు* చూ,

భూవణము 2 (మెడను బైటైడు సాము అనియు) (చూ, సూత్రము 1.)

గైవేయకము సం వి. ఆ. న. —పై—

గైవేయము. సం. వి. ఆ. న. —పై—

గైవీ సం వి ఈ ప్రి: చూ, గ్రీష్మ*

గొ

గొచ్చు డే. పే. గుడ్డలలోనగువానితో పల్లముచేయు

గొయ్య, డే. ఆ క్రి. పల్లముపడు

గో

గోవులు. డే. వి. 2. భూవణవిశేషము చూ,

భూవణము. 2.

గ

గ్రంథము. సం విణ. తినబడినది చూ, భక్షితము.
గ్రహము. సం వి అ. పుం జాదమునందలి పం
దెము చూ, వ్యవహారము. 4

గ

గ్రాన. అం సంచారీభావమునఁ బుట్టిన దృష్టులు
ఇదవదింటిలో నొకటిః చూ, సంచారీభావ
మునఁ బుట్టిన దృష్టులు

గ్రాని. సం వి. ఇ. శ్రీ. 1 శ్రీమముచేతఁ గలి
గిన దౌర్బల్యము చూ, నిస్సత్తువ, అం.
2 సంచారీభావములు ముప్పదిమూడింటిలో
నొకటి. చూ, సంచారీభావములు. (ఉదా—
తొల్లి పూలబంతులం జేబూనుటకైన నల
పొందునయ్యిందు వదనకొండకంఠెను బయ
వగు నవ్వలపు నెట్లు పైరించుచుండునోగదా)

గ్రానుడు సం. విణ చూ, వ్యాధికుండు 2.
గ్రాను వా వి. అద్దపుపాత్ర చూ, ముకురము
గ్రాన్ముడు. సం. విణ ఉ చూ, రూ-గ్రానుడు
గ్రాన్మువు సం విణ ఉ. —వై.—

గ

గ్లా. సం. వి. జౌ తుం 1. కర్పూరము చూ,
సీరము, 2 పంపుండు చూ, హిమాంశువు

ఘ

ఘ. ఒకయత్నము సం. వి. అ పుం 1. మబ్బు
చూ, మేఘము 1, 2. వేడి చూ, వేడిమి,
3 బ. చిలుగజ్జెలు. చూ, భూషణము. 2;
4. చిలుగంటః చూ, భూషణము 2;
5 గట్టించుట. చూ, దట్టింపు. 6. ముక్కంటి.

చూ, కివుడు, 7. గుడ్డగూబ చూ, సడి
సంపులులుండు, న. 8. వాద్యము (వీణ లోన
గునది). చూ వీణ, 9 అమృతము చూ,
మధు. 1, ఆ శ్రీ. 10. సేల చూ, భూమి. 1,
11. కబురు చూ, సమాచారము. 2,
12. గొల్లపల్లె చూ, జేశము, 18 అమృ
(పుం అని కొండలు) చూ, బాణము. 1,
అం 14 కంఠ్యములలో నొకటి చూ,
కంఠ్యములు

ఘంట సం వి అ. శ్రీ. 1=గంట చూ,
గంట 1 (చూ, కాలపరిమాణము), 2. ఒకా
నొక రాగము చూ, స్వరము. 2, 8.=గంట.
పిడిగంట యను వాద్యము చూ, వీణ,
4 చూ, మొక్కము *, 5. బదరి *. చూ,
రేఁగు, 6 పూగము * చూ, పోక, అం
7. ప్రణవనాదములు పదింటిలో నొకటి చూ,
ప్రణవనాదములు

ఘంటాపథము. సం వి అ. పుం. 1 సంసరణము,
ఘంటలతోఁగూడిన యేనుంగుల దారి చూ,
మార్గము 1, న 2 ముక్కవైపు కొలికి
చూ, ముక్కకొలికి [మొక్కము*

ఘంటాపాటలము సం వి అ పుం చూ,
ఘంటాపాటలి సం. వి ఇ. పుం. రూ-
—వై— [బువు*.

ఘంటాభిద. సం వి. ఆ. శ్రీ. చూ, నాదాలా
ఘంటారవ సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 చూ, గిల
గింత *, 2 బ. చిలుగజ్జెలు చూ, భూష
ణము 2.

ఘంటారవము సం వి. అ. పుం చూ, రాబంచు
ఘంటావధానము అం కళలఱువకనాలుగింటిలో
నొకటి. చూ, కళలు.

ఘంటాశీర్షండు. సం. వి. అ. పుం: చూ, వై రా
శీకుండు.

ఘంటిక. సం వి ఆ. శ్రీ 1. గొంతుమడి
చూ, మడి. 5, అం. 2. చక్రిములు తొమ్మి
దింటిలో నొకటి చూ, చక్రిములు, 8 ఘన
వాద్యము లాటింటిలో నొకటి. చూ, ఘన
వాద్యములు

ఘండము సం వి ఆ. శ్రీ చూ, భగవద్రము
ఘట. సం వి. ఆ. శ్రీ. 1 గుంపు చూ,
సమాహము, 2 ఏనుగుల గుంపు చూ,
హస్తీ, 3. ఘటనము, శండుమూడు
మాటులు ఏనుగున దట్టుట (అనికొందలు).
చూ, సంధానము. 1, 4 గొప్పి. చూ,
సభ. 2

ఘటకుడు. సం విజ ఘటిల్లకేయువాడు
ఘటచక్రిము సం వి ఆ న. రతిబంధవి శేషము.

చూ, రతిబంధము [చూ, శిగ్రువు 1
ఘటచ్చదము సం వి ఆ శ్రీ మునగ *
ఘటవాసి. సం. వి ఈ. శ్రీ విటివిటులను
తార్పడియిరి. చూ, శంభరి.

ఘటన. సం. వి ఆ. శ్రీ 1 చూ, ఘట 3,
2. కూర్పు చూ, సంధానము. 1.

ఘటము. సం. వి. ఆ. న 1. ఎర్రనీరుకాయ,
నారికడపుమొవ్వు (అని కొందలు) చూ,
ముక్కంటిపండు, పుం. 2=కడప. రూ-
ఘటి చూ, భాండము. 3, 3. ఏనుగు కం
భస్మము చూ, హస్తీ, 4. శిఖరము చూ,
కుడ. 3, 5 పాడునుయ్యి చూ, నుయ్యి
6. ఊపిరి లోనికిడిసి నిలుపుట చూ,
శ్యాసము; 7. నీలాటిచేవు; చూ, చేవు,
8. ఎగుమతీదిగుమతుల చోటు చూ, చేవు,
9. గరగ. "నూకాలమ్మ ఘటము" చూ,
పాత్రము. 8.

ఘటయంత్రము. సం. వి. ఆ. న. 1 నూతిగిలక:
చూ, రామ్మము; 2. చూ, ఏతము. (1)
ఘటయోని. సం. వి. ఇ. పుం ఆగస్త్యముని
చూ, ముని. 1.

ఘటవాసి. సం. వి. న్ పుం. చూ, తార్పి-
కుడు.

ఘటి సం. వి ఈ. శ్రీ 1. ఉల్లిపాపాణము:
చూ, సావీరము 2, 2 కండ: చూ, భాం
డము 3, 3 పిడత చూ, భాండము. 3;
4. నీలమండ బుడిపి చూ, నీలమండ, 5 =
గడియ. రూ - ఘటి: చూ, గడియ. 1.
6 డక్కాయన వాద్యము చూ, వీణ.

ఘటిక సం వి. ఆ. శ్రీ 1 = గడియ. రూ-
ఘటి ఇరువదిసాలుగు నిమిషములకాలము;
చూ, గడియ 1, 2=గడియ గడియైన
చూ, విష్కంభము 2, 3. చూ, బలపము,
4. కుహరి చూ, పోకపాత్తి; 5 పాల
తాయి చూ, రాయి, 6. చీలమండ బుడిపి
చూ, నీలమండ, 7 రెప్ప చూ, హోడము.

ఘటికాలగ్నము. పా. నూర్వీరయము మొదలు
జననకాలమువఱకునైన గడియల సంఖ్యను 12
చే భాగించవలెను. భాగించగా వచ్చిన శేష
సంఖ్యను జన్మలగ్నము మొదలు రెక్క-
పెట్టినయెడల నెన్నవలగ్నమగునో యది ఘటి
కాలగ్నమగును. ఒకప్పుడు 12 కన్న తక్కువ
వచ్చినయెడల నాతక్కువసంఖ్యనే జన్మలగ్న
ముమొదలు రెక్కింప నేరాకయగునో యది
య ఘటికాలగ్నమగును

ఘటితము సం వి ఆ న 1 ఏనుగులగుంపు
చూ, హస్తీ, విజ. 2. బద్ధిద్దలచేయబడినది
చూ, పాటితము, 3 గుర్రవబడినది చూ
నూత్రము, అం. 4 చుంబనములు పదునైది-
టిలో నొకటి. చూ, చుంబనములు

ఘటికారము. సం. వి ఆ. పుం = :చూ, రూ-
ఘటికారము.

ఘటికాసిద్ధి అం. కళలఱువదిసాలుగింటిలో న్
కటి:చూ, కళలు. [చూ, సావీరము. 2
ఘటిని. సం వి. ఈ. శ్రీ ఉల్లిపాపాణము,

ఘటిల్లు. సం. ఆ. కి. కలుగు చూ, పుట్టు 2. ఘటికారము. సం. వి. ఆ. పుం=గడియారము కాలనూచకయంత్రము చూ, గడియారము. ఘటికారుడు. సం. వి. ఆ. పుం చూ, మృత్యురూడు. ఘటియంత్రస్వాము. పా. ఏకమువలె కార్యమగునంతవఱకు వంగియుండి కార్యముకాగానే మీఁదికి నిష్క్రమితి. ఘటియంత్రము సం. వి. ఆ. న. చూ, యాఘట యంత్రము. ఘటోత్కచాంతకుడు. సం. వి. ఆ. పుం కర్ణుడు చూ, రాధేయుడు. ఘటోడ్డిక. సం. వి. ఆ. స్త్రీ చూ, సుటదాసి. ఘటోదకము. సం. వి. ఆ. పుం. కొబ్బరి* చూ, నారికేళము. ఘటోదరము. సం. వి. ఆ. న. దౌరాభ్యులక్షణము* చూ, లక్షణము 1. ఘటోద్భవుడు. సం. వి. ఆ. పుం ఆగస్త్యముని చూ, ముని 1. ఘట్టబట్టిప్రభాతస్వాము. ఒక వ్యవహారమునకు పట్టణముచేరి తన వ్యవహారము చేసికొని పోవునప్పుడా పట్టణములోని ఘాటీపాక దగ్గఱనుండి వెల్లిసినో సుంకమీయవలసినవచ్చునని యర్ధరాత్రిక్షేప మాటుతోవునను బోవలయునను తలంపుతోఁ బయలుదేరి యా పట్టణము సందులుగొందులు తిరిగి తోవున తెలియక తుదకు ఘాటీపాక దగ్గఱను జేరునప్పటికిఁ దెల్లవాఁడని. కను* ఆయాసపడుటయు, సుంకమీయక తప్పక వచ్చెననుటయు నను విధము. (తప్పించుకొన నుద్దేశించిన కార్యముచేయవలసి వచ్చినయెడల నిది చెప్పఁబడును.) ఘట్టగ. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1 మామపల్లి* చూ, మినుము, 2 చూ, రుద్రజడ*.

ఘట్టన సం. వి. ఆ. స్త్రీ=గట్టన* చూ, దిమ్మన. ఘట్టము సం. వి. ఆ. పుం. 1=గట్టు తీరము చూ, రోధన్సు. 2. సుంకము మొదలైనవి తీయుచోటు చూ, సదనము 1, 2 వనగిరి పోయిదేశము. 4. రామాయణానులలోని శ్రీశృంగు కథాభాగము చూ, పట్టు 14. ఘట్టితము సం. వి. ఆ. గట్టింపఁబడినది; అం. 2 స్థితకరణబంధము లేనిమిడింటిలో నొకటి* చూ, స్థితకరణబంధములు(చూ, బంధములు.) ఘటినుడు సం. వి. ఆ. చూ, భటుడు. ఘన సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1 చూ, మినుము*; 2 చూ, రుద్రజడ*, వా 3 వనయొక్క అప్పత్తి చూ, మరలుఁజూటు. ఘనకాలము సం. వి. ఆ. పుం వర్తపు (కా)వణ భాద్యపదమాసములు) చూ, మాస ద్వయము (చూ, ఋతువులు) ఘనకుకము సం. వి. ఆ. పుం చూ, వడగట్లు ఘనచ్చాయ సం. వి. ఆ. స్త్రీ చింత* చూ, తింతిరికి ఎల్లచూ, బురద. ఘనజంబాలము సం. వి. ఆ. స్త్రీ గొప్పబురద ఘనడిండియము సం. వి. ఆ. పుం కాకిదొండ* చూ, దొండ క్రోయిల ఘనతాలము సం. వి. ఆ. పుం చూ, వాన ఘనత్విత్తు సం. వి. ఆ. పుం చూ, లాద్దుగు*. ఘననామకము సం. వి. ఆ. పుం చిట్టి* చూ, భండిము. 2. ఘనపల్లవము. సం. వి. ఆ. పుం చూ, శిల్ప 1 ఘనపుష్పము సం. వి. ఆ. పుం —పై— ఘనమగు మి. ఆ. కి. దట్టమగు చూ, వాగ్వి పించు ఘనమానము పా. 1728 ఘనఅంగుళములు=1 ఘనఅడుగు, 27 ఘనఅడుగులు=1 ఘన గజము, 42 ఘనఅడుగులు (కలప)=1 (ఒడ బరువు) బన్ను* చూ, ఘనము. 11

ఘనము. సం. వి. అ. స. 1 స్థిత్యాది మధ్యమా
 నము (విలంబిత-ద్రుత-మధ్యంబులనెడి లయ
 విశేషములు వరుసగా శత్ర్య, ఓస్య, ఘనము
 లనబడును) చూ, స్వరము 2 (చూ, తా
 శము 2), 2 కంచుతాళము లోనగు వాద్య
 ము చూ, వీణ, 3. నడిమిపెరుగు: చూ,
 పెరుగు 1, పుం. 4 తుంగముపై* చూ,
 మస్తకము, 5 చూ, లొడ్డుగు*, 6 దిటువు
 చూ, శక్తి 1, 7. రూ-ఘనాఘనము మబ్బు,
 చూ, మేఘము 1. (అగ్నిచలనం బుట్టిన
 భయంకరమగు మేఘము), 8 మనము విరివి
 చూ, విస్తారము. 1, 9 చూ, సమ్మెట,
 10 మఱుచయినపద్మంబు చూ, ముద్దరము,
 11 వర్ష తిరిగి గుడించుట (ఘనపరిమా
 ణము.= పాడవు X వెడల్పు X ఎత్తు) చూ,
 హేచ్చివేత, విణ 12. దట్టమైనది చూ,
 సాంద్రము 2, 13. దిటువుగలది చూ,
 వ్యాయతము. 1, అం. 14 గాయకదోషము
 లేక పాడెడి పాటయందలి అటువిధములలో
 ముందుగ పాడబడునది (చూ, గానశాస్త్ర
 పండితుడు) [రసాలము 8
 ఘనమాలము సం వి అ. పుం. చెఱుకు* చూ,
 ఘనరవము సం. వి. అ. పుం. 1, రాబందు,
 ఘనరసము సం వి అ. పుం. 1 నీరు చూ,
 సలిలము, 2 కర్పూరము చూ, సిరము,
 3 గుళిక చూ, పూస 4 చెట్టుబంక
 చూ, బండన, 5 పేల్లి చూ, మణిగ.
 6 షోగ*. చూ, సగ్గి, విణ. 7 దట్ట
 మైనది చూ, సాంద్రము 2
 ఘనవర్ణిక. సం వి అ. పుం. మెఱుపు చూ,
 విద్యుత్తు. 1 [మా నరకములు
 ఘనవాతము. సం వి అ. పుం. నరక భేదము
 ఘనవాద్యములు. అం కాంస్యతాళము, తాళిక,
 ఘంటిక, జయఘంట, క్షుద్రఘంట, కర్పరేగ]

ఘనవాసము. సం. వి. అ. పుం. గుమ్మడి*:
 చూ, చుహాఫలము.
 ఘనవాహనుడ సం. వి. అ. పుం. 1: చూ,
 శివుడు, 2 చూ, వేలుపుత్రేడు.
 మనశ్శోణి సం. వి. ఈ. శ్రీ సేల: చూ,
 భూమి 1.
 ఘనసారతీరువు. సం. వి. ఈ. పుం. కర్పూరపు
 అరణి* చూ, రంభ. 1.
 ఘనసారము సం. వి. అ. పుం. 1. కర్పూరము
 చూ, సిరము, 2 గాడిద: చూ, రాసభము,
 3 నీరు* చూ, సలిలము.
 ఘనస్వరము సం. వి. అ. పుం. 1 చిట్టికూర*
 చూ, భండీరము, 2. ఉఱుము చూ, స్తని
 తము. [కాలము.
 ఘనాకరము సం వి. అ. పుం. చూ, ఘన
 ఘనాఘనము సం వి. అ. పుం. 1 మరియునట్టి
 మేఘము తొలుమొగులు* చూ, మేఘము. 1.
 2 హింసిండునట్టి మదపుతేనుగు* చూ,
 హాస్తి, 3 కొండ చూ, పర్వతము, 4 విశ్వ
 ర్యము చూ, సంపత్తి, 5 కవాటము చూ,
 తలుపు, విణ. 6. దట్టము. చూ, సాం
 ద్రము 2
 ఘనాఘనుడు. సం. వి. అ. పుం. 1. ఇంద్రుడు.
 చూ, వేలుపుత్రేడు, 2 దానశిలుడు చూ,
 వదాన్యుడు, 3. దుర్బాద్ధుడు చూ,
 వ్యాధుడు 2
 ఘనాత్మ్యము సం వి అ. పుం. శరత్కాల
 ము (ఆశ్వయుజము-కార్తీకము). చూ, మాస
 ద్వయము (చూ, ఋతువులు)
 ఘనాసారి వా వి వేదాధ్యయనసంపన్నుడు.
 ఘనాశ్రయము. సం. వి. అ. పుం. చూ, విన్ను.
 ఘనీభవించు సం. అ. క్రి. చూ, ముద్దకట్టు
 ఘనుడు సం విణ. గోష్ఠవాడు* చూ,
 హేమాహేములు.

ఘనోదధి. సం. వి. ఇ. పుం. సరకభేదము. చూ, సరకములు.

ఘనోపలము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, వడగల్లు. ఘరట్టవ్యాధము. పా. తిరుగతిదిమ్మలు తిరుగు నదియు తిరుగనిదియు 'రెండు నుండినఁగాని ఒక్కతిరిగదానితో' నేపనినెఱవేఱదనురీతి.

ఘరట్టము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, తిరుగలి.

ఘర్లుటము సం. వి. ఆ. పుం. ఘర్లుటమనుచేప చూ, మత్స్యము 1.

ఘర్లర. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. గుఱ్ఱపుమెడగంట చూ, చూయము.

ఘర్లరకము సం. వి. ఆ. పుం. గుడ్డగూబ చూ, సకేనంపుఁబులుఁగు

ఘర్లరము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. రూ- -వై-; 2. కొండవారి. చూ, మార్గము. 1, 3. గర్భముమోఁతః చూ, స్వరము. 2, 4. వాకిలి, ద్విత్వీకలకవాటము (అని కొండలు) చూ, సదనము. 1, 5. అమృతరసమువలనఁ బుట్టిన నవ్వు చూ, హాస్యము. 1, 6. వానకురియు చేప్పుడు: చూ, స్వరము 2, 7. ఉలుము: చూ, స్త్రీతము, 8. వాద్యభేదము చూ, వీణ.

ఘర్లరి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1. చిఱుగంట చూ, భూచణము. 2, 2. ఒకరకము వీణ చూ, చూ, వీణ, 3. ఒకానొక స్వరము చూ, స్వరము 2. [నది

ఘర్లరిక. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. ఘర్లరికానది: చూ, ఘర్లుపు. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. చూ, యమకీటకము. ఘర్లరకము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, ఘర్లరకము.

ఘర్లరిక. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1. వాయించెడి బ్రహ్మ: చూ, కొడుపు. 1, 2. శరీరవాద్యము: చూ, వీణ, 3. చూ, ఘర్లరిక.

ఘర్లము సం. వి. ఆ. పుం. 1. ఎండ: చూ, వెలుఁగు. 2. చెమట: చూ, స్వేదము. 1; 3. ఏమఁగు హృదయమునందలి. మదము చూ, మదము. 1, 4. చూ, వేడిము, 5. వేసంగి, గ్రీవత్పర్వ (శ్రేష్ఠము, అపాధము): చూ, మానద్యయము (చూ, ఋతువులు), అం. 6. గజమదము లెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, గజమదములు

ఘర్లణము. సం. వి. ఆ. న. చూ, పిడసము. ఘర్లణాలము. సం. వి. ఆ. పుం. నూతైడు గుండు. చూ, రాయి.

ఘర్లణి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. పనుపు: చూ, వర్ణము 6.

ఘర్లించు. సం. స. కి. చూ, రాయిడిచేయు ఘర్లించుముఖము సం. వి. ఆ. న. రతిబంధవిశేషము చూ, రతిబంధము. [సాపాటు.

ఘసి. సం. వి. ఇ. పుం. ఆహారము చూ, ఘస్మరఁడు సం. విణ. చూ, భక్షకుఁడు

ఘస్రిము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. దినము: చూ, రోజు, న. 2. ఆహారము: చూ, వగలు, 3. కుంకుమము: చూ, వప్పిళిము. 1, విణ. 4. కర్మము, చేంపునది చూ, హింస)

ఘస్మిఁడు సం. విణ. హింసించువాఁడు.

ఘా

ఘాంటికము. సం. వి. ఆ. పుం. ఉమ్మెత్తక. చూ, చాలాపుష్పము.

ఘాంటికుడు. సం. వి. ఆ. పుం. వేకువను రంజు లనిద్రమేల్కొలిపెడువాఁడు. చూ, వైతాళికుడు. (రూ-ఘాటికుడు)

ఘాట. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. అనటువు. చూ, పెడతల.

ఘాటము. సం. వి. ఆ. పుం. —వై—

ఘాటి. సం. వి. ఈ. శ్రీ: చూ, ఘాట.

ఘాటిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ: —చై—

ఘాటికుడు. సం. వి. ఆ. శ్రం చూ, రూ—

ఘాంటికుడు.

ఘాటియాబాహ్మిహ్మణులు పా. వీరు కృష్ణశుక్ల

యజుర్వేదములగు నున్నారు గంగావైతరణి

మొగలగు పుణ్యనదీ స్నానములకు వచ్చెడి

వారలకు వైదికకర్మములను చేయించి జీవనము

చేయుదురు చూ, బాహ్మణులు

ఘాటీపాక. వా. వి. వి. సంకమువనూలుచేయు

యిల్లు (ఘాటీ అనియు) చూ, సదనము. 1.

ఘాతకుడు. సం. విణ చూ, హింసకుడు.

ఘాతము సం. వి. ఆ. పుం. 1 దెబ్బ చూ,

మొత్తు 1, 2. అమ్మ చూ, బాణము 1,

3ి చేంపుట చూ, వధము, 4. కోనేరు

గూ, సరస్సు 1; పా 5. శక్తి (పవర్),

భాతము (ఇందుకు సంబంధించిన కాస్త్రపరి

భాషాపదములు—ద్వితీయఘాతము, త్రిఘా

తము, చతుర్థాతము.)

ఘాతి సం. వి. క్. పుం చేగ చూ, శ్వేనము.

ఘాతించు. సం. స. క్రి చేంపు చూ, సంహ

రించు

ఘాతిక. సం. వి. ఆ శ్రీ: చూ, పరిఖ.

ఘాతినీ. సం. విణ. (ఈ). చేంపునట్టిది. చూ,

హింసరి

ఘాతుకుడు. సం. విణ 1 చూ, రూ-ఘాత

కుడు, 2. చూ, పాపుడు. [విన్ను.

ఘామము. సం. వి. ఆ. పుం. ఆకసము చూ,

ఘామడు. సం. వి. ఆ. పుం చంద్రుడు చూ,

హిమాంకువు.

ఘారిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ: = గారె ఆప్పాలు

(అనికొందఱు) (ఘారి అనియు) చూ,

భక్త్యము.

ఘాసము. సం. వి. ఆ. పుం=కసపు చూ, తృణము. 1.

ఘాసి. సం. వి. ఇ. పుం అగ్ని. చూ, వహ్ని. 1

ఘి

ఘిమిరియాబాహ్మిహ్మణులు. పా. నేపాళ తేజపు

బాహ్మిహ్మణులలో నొక తెగవారు. చూ, బాహ్మి

హ్మణులు.

ఘి

ఘీంకారము సం. వి. ఆ. పుం=గీంక. ఏనుగు

గీంక చూ, స్వరము. 2.

ఘీంకృతము సం. వి. ఆ. స. —చై—

ఘీంకృతి సం. వి. ఇ. శ్రీ: —చై —

ఘు

ఘు. సం. వి. ఈ. పుం. చేప్పడు: చూ, స్వరము. 2

ఘుంటకము సం. వి. ఆ. పుం చూ, నీలమండ.

ఘుంటము సం. వి. ఆ. పుం —రూ—చై—

ఘుండము. సం. వి. ఆ. పుం చూ, భృమరము. 1.

ఘుటము. సం. వి. ఆ. పుం రూ-ఘుటిక. చూ,

నీలమండ

ఘుటి సం. వి. ఇ. శ్రీ: 1. గుడికాలు చూ,

మడమ, 2 చూ, నీలమండ.

ఘుటిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ: 1 చూ, రూ-ఘుటము,

2=గుళిక: చూ, పూస, 3. చిన్నమందుంట

చూ, మాత్ర (1). (వివ.

ఘుణపీయ. సం. వి. ఆ. శ్రీ: అతివస: చూ,

ఘుణము. సం. వి. ఆ. పుం. మౌనితొలుచు

పురుగు చూ, పురుగు.

ఘుణవల్లభ సం. వి. ఆ. శ్రీ: చూ, ఘుణపీయ

ఘుణాత్కరన్యాయము పా. మౌనిమందు నునె

పురుగులు తొలువగా నేర్పడిన యత్కరము

యొక్క న్యాయము (ఇది యపరీయత్నము

గా నేర్పడినదిగాని పురుగుయొక్క పరీయత్న

ముచేతగాదు. ఉద్దేశము లేక జరిగినదని

యందెది చెప్పబడును.)

ఘుర్గురము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 = గురగుర.

పండితాంత చూ, స్వరము 2, 2 ఘుర్గుర
మన పురుగు చూ, యమకీటకము.

ఘుర్గురి. సం. వి. ఈ శ్రీ 1 ఒకానొక జల
జంతువు చూ, మృత్తిగ, 2 మండలియను
వాద్యము. చూ, వీణె.

ఘుర్గురించు. సం. ఆ కి. (పంది) కూయు
చూ, శబ్దించు.

ఘుర్గురము. సం. వి. ఆ పుం కుమ్మరపురుగు
చూ, యమకీటకము.

ఘులఘులారవము సం. వి. ఆ. పుం. పారాపతి
భేదము చూ, పావురము. [వ్యాప్తము.

ఘువ్వుము సం. విణ. చాటింపబడినది: చూ,

ఘుస్పణము. సం. వి. ఆ. పుం. కంఠమపువ్వు
చూ, విహ్వళము.

ఘూ

ఘూకమాల్లాలలో చనము పా ఎనమండ్ర మగం
డ్రెసు జీంపెడు శ్రీగులుతు అనగా ఎని
మిది మనువులు పోవు మగువ, భర్తృహంత్రీ
లక్షణము గూ, లక్షణము 1

ఘూకము సం. వి. ఆ. పుం = గూబ చూ, సకి
సంపుట బులుగు (సము 1

ఘూకారి సం. వి. ఇ. పుం. కాకి చూ, వాయు
ఘూకావాసము సం. వి. ఆ. పుం పెద్దపేరకు*
చూ, కాకోటము

ఘూరరము. సం. వి. ఆ. పుం = గుజీరి-గుజీరాతి
దేశము లేబదియంటింటిలో నొకటి: చూ,
దేశము.

ఘూరర శ్రీ. అం. దేశ శ్రీలలో నొకతె చూ,
దేశ శ్రీలు (చూ, శ్రీ)

ఘూరరి. అం. 1. శ్రీరాగము లిరువదివాయిగం
టిలోనొకటి: చూ, శ్రీరాగములు, 2. పంచ

మిజభావలు పదింటిలోనొకటి: చూ, పంచ
మిజభావలు (చూ, భావ. 1.)

ఘూర్జగ్యపాంగములు అం. (చూ, అంగము. 9)
మహారాష్ట్ర ఘూర్జరి, సారాష్ట్ర, దక్షిణ,
దారివిడ (4)

ఘూర్జనము. సం. వి. ఆ. న తిరుగుడు చూ,
మర [చూ, విహారము. 1

ఘూర్ణి సం. వి. ఇ. శ్రీ గిరగిరతిగడము

ఘూర్ణితము. సం. విణ 1 తిరుగుడుపడినది
అఘూర్ణితము, అవృత్తము, ఉద్భావితము,
2 కూరుకుపాటుపడినది చూ, స్వప్నము 2.

ఘూర్ణితుడు. సం. విణ చూ, ప్రవలాంతుడు.

ఘూర్ణిల్లు సం. ఆ కి. తిరుగుడుపడు చూ,
పరిభ్రమించు

ఘృ

ఘృణ. సం. వి. ఆ శ్రీ 1. కనికరము చూ,
దము, 2 అపవ్రాత చూ, గోత్ర 2

ఘృణావాసము. సం. వి. ఆ. పుం గుమ్మడి*
చూ, మహాఫలము [సము 2

ఘృణి సం. వి. ఇ. పుం కిరణము చూ, హాయ
ఘృతకోశాతకి సం. వి. ఈ శ్రీ నేతిబీట*
చూ, బీట. 2

ఘృతకోశాతకిన్యాయము పా. నేతిబీటకాయ
యని పేరేగాని అందులో నేయిలేదు సరే
గదా చేప్పగా నుండునురీతి.

ఘృతదిగ్భి. సం. వి. ఇ. పుం. అగ్ని చూ వహ్ని 1
ఘృతదీధితి సం. వి. ఇ. పుం —పై—

ఘృతధూపకము. సం. వి. ఆ. పుం చూ, వృక
ధూమకము. * [కరజము*.

ఘృతపత్రికము సం. వి. ఆ. పుం చూ, పూతి

ఘృతపూరకము. సం. వి. ఆ. పుం చూ, వ్యాఘ్ర
సఖము* [సోలి*
ఘృతమండ. సం. వి. ఆ. శ్రీ: చూ, వాయు

ఘృతమండలిక. సం. వి ఆ శ్రీ చూ, హంస పాది*.

ఘృతమంధ. సం. వి ఆ శ్రీ. —వై—

ఘృతము సం. వి. ఆ న 1 నెయ్యి చూ, తైలము; 2. నీరు చూ, సలిలము; 8 శీరము చూ, హాలు 1, విణ 4 వెలిగినిది. చూ, దీప్తము 1, ఆం 5. దానములు పదింటిలో నొకటి చూ, దానములు.

ఘృతములు ఆం. అశ్వగంధాది, విలేయక, చట్టల, దూర్వాది, పంచగవ్య, ఆద్వైక, కదళీకండకల్యాణ, తండులీయక, జూశాండ్ ఘృతములు మొదలగునవి

ఘృతాంకము. సం. వి ఆ న పాలముడ్డి చూ, సరలద్రవము [పిపీలిక.

ఘృతేలిక. సం. వి. ఆ శ్రీ. ఎఱ్ఱచీమ చూ,

ఘృతోదము. సం. వి. ఆ పుం నేతిసముద్రము చూ, సుమద్రము.

ఘృష్టకము సం వి ఆ. న 1 కొంగిలింత చూ, సంక్షేపము, ఆం 2 అజాతస్మరాలింగములు నాలుగింటిలో నొకటి. చూ, అజాతస్మరాలింగములు (చూ, ఆలింగములు.)

ఘృష్టి సం. వి. ఇ. శ్రీ 1. పాచితీంగ* చూ, విష్వక్సేనప్రియ, 2 పోటి చూ, స్వర్ణ, 3 రాంబడి చూ, పీడనము, 4. తొలి యీతయాపు, రూ-స్పష్టి చూ, భేనుపు, పుం 5 కిరణము చూ, హేయనము 2, 6 =గూటి. పంది చూ, నూకరము.

ఘో

ఘోంట సం. వి ఆ శ్రీ. 1=గొంటు* చూ, పోక, 2=గొట్టె. రూ-ఘోట*. చూ, రేగు, 8. రేగుపండు చూ, రేగు*.

ఘోంటా ఘంటి సం. వి ఈ. శ్రీ చూ, రేగు*.

ఘోంటాఫలము సం. వి. ఆ న చూ, పోక*.

ఘోటకబ్రహ్మచర్యము జా గుఱ్ఱము బ్రహ్మచర్యము సేయుట. అనగా జేయదనుట.

(ఘోటకబ్రహ్మచర్యము-అజగరోపవాసము-పింగళాజపము - పిల్లికిలము - బకధ్యానము - నక్కచివయము ఇవియన్నియు ససత్వము లనుట. “ఆ కదసిమాడ ఘోటకబ్రహ్మచర్యంబు, పింగళాజపంబు పిల్లికిల, మజగరోపవాసమలబక ధ్యానంబు, నక్కచివయ మిట్టి నయములై” వైజ 2, ఆ. 19).

ఘోటకము. సం. వి. ఆ. పుం=గోడా చూ, హేయము.

ఘోటకముఖము ఆం సప్తాధికరణములలో నొకటి చూ, సప్తాధికరణములు (చూ, ఔపనిషదికము-కామకాశ్రమము) [రేగు.

ఘోటజటి సం. వి 5 పుం = గొట్టె*. చూ,

ఘోటావర్తి ఆం అశ్వశాస్త్రమునందలి ఆశుభావర్తములలో నొకటి చూ, ఆశుభావర్తములు

ఘోటి. సం. వి ఈ శ్రీ=గోడిగ చూ, హేయము

ఘోటిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. = —వై—

ఘోట్టాణము సం. వి. ఆ. పుం 1. గుఱ్ఱము చూ, హేయము, 2 ఘోట్టాణమున దేశము; చూ, దేశము.

ఘోడాపుకుండు సం. వి ఆ. పుం. (రూ-ఘోడాపుక్కుండు) అశ్వవిక్రియకుండు; చూ, హేలాపుకుండు.

ఘోరణ. సం. వి ఆ శ్రీ 1. నాసిక: చూ, ముక్కు, 2 గుఱ్ఱపుముక్కు, పోగిధము: చూ, ముక్కు [వృషభము. 1.

ఘోణము సం. వి ఆ పుం. గోపతి చూ, ఘోణావర్తి. ఆం చూ, ఘోటావర్తి

ఘోరి. సం. వి. ఈ. శ్రీ 1 ఏనికదోమ: చూ, మశకము. 1, 2 నీరుపట్టుయ్యాగ: చూ, మక్షిక, న పుం 3.==గూటి పంది చూ, నూకరము.
ఘోరికాపుత్రము అం చూ, ఘోరికముఖము. ఘోరికాపుత్రుడు. సం. వి. ఆ. పుం కళా కాత్త్రము చేసినవాడు
ఘోరి. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, రాత్రి. ఘోరికుడు. సం. వి. ఆ. పుం చూ, వాగ్రిత కాడు
ఘోరిదర్శనము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 పులి చూ, కాయలము, పుం, న 2. గూబ చూ, సకినంపుబులుంగు [వహ్ని 1
ఘోరిధ్వని. సం. వి. ఇ. పుం. బడవాగ్ని చూ, ఘోరిపటము. సం. వి. ఆ. న==గోరుపడము. కంబడి చూ, రల్లకము
ఘోరిప్రవృత్తము సం. వి. ఆ. న. కంచు చూ, లోహము 1.
ఘోరిరము. సం. వి. ఆ. పుం 1 నక్క. చూ, స్కూలము, 2. జంక చూ, హరిణము 1, విణ. 3==గోరము భయంకరము చూ, రారవము 2. (భయంకరము)
ఘోరిరాసము సం. వి. ఆ. పుం నక్క చూ, స్కూలము
ఘోరిరాసి సం. వి. న. పుం —పై — ఘోరిరూపిణి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. బొమ్మకే పుని విల్లు చూ, బాణము. 1
ఘోరిరాంశము అం వ్యవ్యంశములలో మొదటిదియును, ముప్పదిహాలుగవదియున్ను. చూ, వ్యవ్యంశములు
ఘోరిరుడు. సం. వి. ఆ. పుం 1. చూ, శివుడు; విణ. 2 చూ, భయంకరుడు.
ఘోరిలము. సం. వి. ఆ. న. రూ-ఘోశము: చూ, మజ్జిగ.

ఘోరి. సం. వి. ఈ. శ్రీ 1. రూ-ఘోరి = గోరి*. చేతరాసి చూ, శకుల, 2 రూ-ఘోరి==గోరి పావరి* చూ, విచిత్రిక
ఘోమ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 చూ, సదాప*. 2. నల్లటిలకమ్మ*: చూ, మువవి 2, 3 చిట్టి కూర* చూ, భండీరము, 4 చేప్పడు చూ, స్వరము 2
ఘోమకము సం. వి. ఆ. పుం. చేతిబీజ*. చూ, బీజ 2.
ఘోమకాకృతి సం. వి. ఆ. పుం —పై — ఘోమజ సం. వి. ఆ. శ్రీ 1. ఉచ్చైరవము* చూ, తెట్టుసరి, 2 = గోను చూ, సాటింపు.
ఘోమము సం. వి. ఆ. పుం. 1. గొల్లపల్లె చూ, దేశము, 2. ఆవులమంద చూ, భేనువు, 3 ఉజుము చూ, స్వనితము, 4 కంచు చూ, లోహము 1, 5. చూ, ఘోమకము*, 6 దోమ చూ, మశకము 1
ఘోమయిత్తువు. సం. వి. ఉ. పుం 1. బాం పడు చూ, బాగ్నివ్యాధుడు, 2 కోయిల: చూ, పికము
ఘోమవతి సం. వి. ఈ. శ్రీ. వల్లకి. చూ, వీణ (వీణామీద పాడుట అని కొందఱు).
ఘోమపృకాశము సం. వి. ఆ. న. కంచు* చూ, లోహము 1
ఘోపించు సం. ఆ. కి. మోయు చూ, శబ్దించు
ఘోషికము. సం. వి. ఆ. పుం. నీరుపంది* చూ, నూకరము.
ఘోషుడు సం. వి. ఆ. పుం. గొల్లవాడు: మహాకూమర్రిడు
ఘోశము సం. వి. ఆ. న. చూ, రూ-ఘోలము. సం. వి. ఈ. శ్రీ. చూ, రూ-ఘోరి.

ఘో

ఘోషితర్పణము సం. విణ ఇష్టగంధము.

మంచివాసనగలిది చూ, వాసన

ఘోషము. సం వి అ న. (పుం అనికొందలు)

1 నాసిక: చూ, ముక్కు, విణ 2 రూ-
ప్రూతము మూర్క్కంబడినది చూ, వాసన,
3 నేత్రాది దశేంద్రియములలో నైదవ
యింద్రియము చూ, హృషీకము (చూ.
ఇంద్రియములు)

ఘోషరంధ్రములు అం బ రంధ్రములు
తొమ్మిదింటిలోని యొకతెగలో నొకజీత
చూ, రంధ్రములు

ఘోషించు సం స క్రి చూ, మూర్క్కం
ఘోతము సం విణ చూ, ఘోషము. 2
మూతి. సం వి ఇ శ్రీ నాసిక: చూ,
ముక్కు.

ద

బ ఒకయక్షరము సం వి అ పుం 1 ధైర
వుండు చూ, శివుడు. 2 భయము చూ,
వెటపు, 3 చూ, దేశము, 4 మాట చూ,
శబ్దము 2, 5 జనము చూ, ప్రజ 2,
6 విషయవాంఛ చూ, వాంఛ, అం
7 కంఠ్యములలో నొకటి. చూ, కంఠ్యములు,
8 అనునాసికములలో నొకటి చూ, అను
నాసికములు, 9. కవర్ణములోనిది చూ, క
వర్ణము.

జమ్. సం వి. అ. న 1 కాటుక: చూ, చోడు,
2. పిల్లనగోవిశబ్దము చూ, స్వరము 2,
3. తిరము చూ, స్థిరము.

చ

చ, ఒకయక్షరము. సం అవ్య. 1. పాదపూరణ
మందు వచ్చెడి అవ్యయము. ('సచపా'చాచ

రాజానమ్') (కు-హి-చ-స్మ-హ-వై ఈ
అనును పాదపూరణమందు వర్తింతును).

2. అయ్యెనే, 3 అదిఉండగా యిదిన్ని,
4. అవయవములకు పాప్రధాన్యము లేక
సమాహపాప్రధాన్యము, 5. అన్నిటికిన్ని
పరస్పరపాప్రధాన్యము, 6. అదిన్ని యిదిన్ని;
7. చేద్రకము, అట్టాయెనా; 8 అవధార
ణార్థము చూ, సత్యము 1; 9. అతిశ
యము చూ, హెచ్చు. 2, 10. కారణము
చూ, హేతువు, 11 తుల్యయోగము;
12 అజ్ఞ చూ, నెలవు, 13 పానయత్నార్థ
కము, 14 వీధి చూ, వెలుతురు 1, సం.
వి. అ. పుం 15 చూ, శివుడు, 16 చూ,
వెన్నెలపులుగు, 17 చూ, మేచ్చుడు,
18 చూ, హిమాంశువు, 19: చూ, నూర్వ్యం
డు, 20 చూ, ముచ్చిచ్చు 1; అం 21 తా
లవ్యములలో నొకటి. చూ, తాలవ్యములు;
22 చవర్ణములో నొకయక్షరము' చూ,
కవర్ణము.

చమ్ సం వి. అ. న. నెత్తురు. చూ, రక్తము. 1
చంకరము సం. వి అ. పుం 1=కంచీరము
తేరు చూ, కకటము 1, 2. చెట్టు చూ
వృక్షము. రూ-చంకురము.

చంకురము సం వి. అ పుం 1 = చూ, రూ-
చంకరము, 2 చూ, రూ-చంకరము, 3 ధో
రణము: చూ, చాయము

చంక్రచుణము. సం. వి. అ న చూ, లంఘన.

చంగము. సం. విణ = చేక్క-న చేక్క-నిది'
చూ, హృద్యము.

చంగలము సం వి. అ పుం పన్ను లేని అంగడి
వీధి చూ, మార్గము. 1.

చంగుడు. సం విణ చూ, సమర్థుడు.

చంచ. సం వి. అ శ్రీ. 1: చూ, చోడు;

2 కనవుతో-జేసిన బొమ్మ చూ, చింబము. 3.

చంచత్పుటము అం. తాళపాణిభూతమై
సద్యోజాతమువలనఁ బుట్టిన కళలయింటిలో
నొకటి చూ, తాళకళలు (చూ, తాళ
ము. 2.) (ముఖ్యకళాపాణిము)
చంచత్పు. సం వి. ౬ పుం, శ్రీ చూ,
పక్షి. (చంచత్పు అనియు)
చంచకము. సం వి. అ. పుం. తుమ్మెద చూ,
భ్రమరము
చంచరీకావళి. పా. ఒకానొక వృత్తము ఇది
ఒక్కొక్కపాదమునందు మ, మ, ర, ర
గురువులు గలిగి ఏడవయింట యతిగల
త్రయోదశఃస్పందస్సునందుఁ బుట్టిన వృత్తియు
ఉదా. — “కంబుగీ వాసత్యా-కామినీపాణి
నాధా” చూ, వృత్తము 1
చంచల సం. వి అ శ్రీ 1. మెఱుపు చూ,
విద్యుత్తు 1, 2. చూ, లక్ష్మి. 3 చూ,
పిప్పలి 1. *, 4. ములువెంపలి * చూ,
వెంపలి.
చంచలము సం. వి అ. పుం. 1 గాలి చూ,
వాయువు; 2 మందపిచ్చుక చూ, పిచ్చుక,
విణ. 3 చలిండునది చూ, వలితము 3,
అం 4. విద్యుత్తులేడింటిలో నొకటి చూ,
విద్యుత్తులు (విద్యుత్తు. 1)
చంచలిండు సం అ క్రి చూ, సలిండు
చంచలుడు సం విణ 1 చూ, వలపుకాడు,
2 చూ, విటుడు, 3 గాలి చూ,
వాయువు. [పక్షము.
చంచినూచి సం వి ఈ. శ్రీ చూ, మహా
చంచుడు సం వి. అ. పుం = చెంచు చూ,
వ్యాధుడు. 2.
చంచుపు. సం. వి ఈ. శ్రీ. 1 పక్షిముక్కు:
చూ, ముక్కు, పుం 2 ఆముదము * చూ,
వృథంబకము, 3. పాలముబుచ్చేలి * చూ,
బుచ్చేలి; 4. చెంచు: చూ, వ్యాధుడు. 2.

చండ సం వి అ శ్రీ 1 నల్లకవోరము *
చూ, రాజార్జును, 2 చూ, బలంకర్కసి*,
3 లింగిదొండ* చూ, దొండ. 4 కొండ
బెండ * చూ, మధ్యంధ
చండకము. సం వి అ పుం. 1 పులి చూ,
కార్తూలము, 2. సన్నపాపల ఎఱ్ఱగ న్నేరు *
చూ. హనుమారకము
చండకొశికనాటకము నా కౌవ్యనాటకము
లలో నొకటి చూ, కౌవ్యనాటకములు
చండము. సం వి. అ పుం చింత * చూ,
లింతిరి
చండముండ సం వి అ శ్రీ చూ-చండ
ముండి మర్ల చూ, పార్వతి 1
చండముండి. సం వి ఈ. శ్రీ — వై —
చండవాయువు సం వి. ఈ పుం వడిగాలి
చూ, వాయువు
చండసూకము సం వి అ పుం 1 సాలము*
చూ, మద్ది, 2 చూ, నీరుచిట్టి*
చండనూచికము అం. ఏకవింశతిస్థానకములలో
నొకటి చూ, ఏకవింశతిస్థానకములు
చండాంకువు సం వి ఈ పుం చూ,
నూర్పుడు
చండాలి సం. వి ఈ శ్రీ చూ, మంటిటి*
చండాతకము సం వి అ పుం, స=చెడ్డి
లోగముచోలు సగము తొడవతరం దొడిగి
కొనెడు గుడిగి చూ, వస్త్రము.
చండాలము. సం వి అ. పుం. గన్నేరు వాడ
గన్నేరు (అని కొండలు) * చూ, వాయు
మారకము.
చండాల బ్రాహ్మణులు. పా. శస్త్రాస్త్ర ధను
ర్ధరులై ధనాపహారులగు విప్రులును, పరులను
హింసించుచు క్రూరత్వముఁ గలిగి పరచారా
గమన పరాయణులై పరద్రావ్యపహరణాభి
లాషులగువారను చండాలబ్రాహ్మణులు: చూ,

బ్రాహ్మణులు. (వీరు దశవిధ బ్రాహ్మణుల
లోనివారు) [వీశా చూ, వీశా.
చండాల వల్లకి. సం వి. ఈ. శ్రీ. చండాల
చందాని సం. వి ఈ. శ్రీ. 1 మాది చూ,
మ ల. (1), 2 నీలి* చూ, రంజని.
చందాలిక. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. వీణ చూ,
వీశా, 2 దుర్గ చూ, పార్వతి. 1. 3. పిన్న
నీలి* చూ, రంజని
చండాలుడు సం. వి. ఆ. శ్రీ. రూ- చాండా
లుడు 1 మాలుకాండు చూ, మాల. 1,
2 చూ, మంగలి, అం 3. నాథులు పదు
సెనిమిడింటిలో నొకటి చూ, బాతులు.
చండి. సం. వి ఈ శ్రీ 1=చెండి చూ,
పార్వతి 1, 2 కోపముగల ఆడుది చూ,
శ్రీ. 3. మిక్కిలి పేరుగల ఆడుది చూ,
శ్రీ. 4. చేపునట్టి ఆడుది చూ, శ్రీ.
చండించు సం ఆ. క్రి చూ, కోషించు
చండిక. సం వి ఆ. శ్రీ = చూ, చండి
చండిను సం. వి న్ శ్రీ వాడిమి చూ,
కార్యము. 1.
చండిల సం. వి ఆ. శ్రీ చండిలమున నది
చూ, నది [కూరాను.
చండిలము. సం వి ఆ. శ్రీ చక్రివర్తమున
చండిలుడు సం వి ఆ. శ్రీ 1: చూ, శివుడు,
2 చంద్రుడు చూ, హిమాంశువు.
3: చూ, మంగలి
చండుడు సం వి ఆ. శ్రీ 1 చండుడను
రక్కసుడు చూ, రాక్షసుడు 1, 2 మను
కింగరుడు చూ, యముడు విణ 3 మిక్కిలి
కోపము గలవాడు చూ, కోపాణుడు,
4. వాడిమిగలవాడు చూ, హంపిరుడు 2
చండువు. సం. వి శా. శ్రీ ఎలుక చూ,
మూషికము
చందన సం వి. ఆ. శ్రీ చూ, శారిబక.

చందనద్రుమము. సం. వి. ఆ. శ్రీ చూ, గంధపు
చూను*. [లవంగ పుష్పము*.
చందన పుష్పకము. సం. వి. ఆ. శ్రీ చూ,
చందనము. సం. వి ఆ. న 1. కుంకుమపుష్ప-
చూ, వహ్నిశిఖము. 1, శ్రీ. న. 2. మంచి
గంధము చూ, వాసన; శ్రీ. 3. చూ,
సుగంధము* (చందనాసనము చేయుదురు.)
చందనాచలము సం. వి ఆ. శ్రీ. మలయపర్వ
తము చూ, పర్వతము (ఇట్లు చందనాద్రి-
చందనాలయము.) [చూ, నది.
చందని సం వి ఈ శ్రీ. చందనియను నది
చందనుడు సం. వి ఆ. శ్రీ. చందనుడను
కోతి చూ, వాసరము
చందనీ ఆత్మరు. మి. వి. చందన తైలము, మంచి
గంధపు నూనె. (నెగ, తెల్ల కుసుమ మున్న
ను) చూ, ప్రబోధము.
చందరుడు సం వి. ఆ. శ్రీ 1=చందమాను.
రూ-చంద్రుడు - చంద్రమునుడు చూ,
హిమాంశువు, 2 వినుగు చూ, వాసి.
చంద్రకము సం వి. ఆ. శ్రీ 1 సేవలివురి
కన్ను చూ, పించెము, 2 చూ, విరానము.
చంద్రకళ పా. 1. ఒకానొక వృత్తము. ఇది
ఒక్కొక్క పాదమున ర, స, స, త, జ, జ,
గురువులుండి పదునొకండవయింటి యతిగల
ఏకాదశవింశచ్చందస్సునందు బుట్టిన వృత్తము
చూ, వృత్తము 1, 2. చంద్రునికి శ: చూ,
శశికళ.
చంద్రకళలు పా. చంద్రునికి శలు- చం
ద్రుడు నూర్చునికేని భూమికిని మధ్యనుండు
టచే నెలతురుగల చంద్రార్థభాగము మనకు
మఱుగై చీకటిగల యర్థభాగమే మన
వైపు తిరిగియుండుటచే చంద్రుడు ఆహ
వాస్యవాడు కనబడెడు, శుద్ధపాడ్యమి
మొదలు పూర్తిమఱుకు క్రమక్రమము
గా వెలుగుగల చంద్రార్థభాగమంతయు

మనకు కనబడుటచే పూర్ణ బింబాకారము
పొందును. ఇదియే పూరిమ. బహుళ పాడ్య
మి మొదలు ఆమావాస్య వజ్ర మనకు
కనబడు మొత్తందర్భాగము క్రమక్రమ
ముగా తీరించి మొదటిసామునకు చేరు
నప్పటికి పూర్ణముగా నదృశ్యమగును. ఇదియే
ఆమవస. పృథిమాసమునకు కళలిట్లు మార్పు
నొందుచుండును చూ, శశికళ.

చంద్రికాంతము. సం. వి. అ. న 1 కపటము
చూ, వ్యాజము 1, పుం. న 2 తెల్ల కలువ*
చూ, పద్మము 1, పుం. 3. చేలువజాయి
చూ, రాయి, 4. ఒక రకము పిండివంట చూ,
భుక్త్యము, 5 దుంపజాతిచెట్టు (దీని ఆకులు
ఆముదమున వెచ్చేసే నెత్తురు గడ్డలవైన
వేయుదురు. దుంప నెగ రోగములలో
చాడెదరు.)

చంద్రికి. సం. వి వ. పుం. 1. నెమలి చూ,
మయూరము, 2. కవులజి: చూ, కాజీ,
3 కోడి: చూ, పుంజీ

చంద్రిగణములు. పా బ చూ, గణము. 4
చంద్రిగోళములు. సం వి. అ పుం (ప్ర)-బ).
పిత్తరేవతలు చూ, యముడు

చంద్రిగ్రహణము పా చూ, గ్రహణము 1
చంద్రిచంచల సం. వి అ. శ్రీ. చంద్రికమను
చేప చూ, మత్స్యము. 1

చంద్రిచంద్రికాస్థాయము. పా. చంద్రుని వదలి
పెన్నెల యుండవను రీతి.

చంద్రచ్ఛందము. సం వి అ పుం. వేయిపేటలు
గల హారము చూ, భూషణము. 2.

చంద్రిజ్ఞానకంఠము. అం. శివప్రాక్తములగు చతు
ష్టతంత్రములలోనొకటి చూ, తంత్రములు

చంద్రిజ్ఞానము. అం. ఆగమములు ఇరువదెనిమి
దింటిలో నొకటి: చూ, ఆగమములు (చూ,
శుభవిద్యలు.)

చంద్రిజ్యోతి సం వి. వ. న. = చంద్రజ్యోతి
చూ, బాణసంచు (ఇట్లు చంద్రిజ్యోతి-చం
ద్రద్యుతి)

చంద్రిబాల. సం. వి. అ శ్రీ. పెద్ద యెలకి:
చూ, పత్రిల [లోహము. 1.

చంద్రిబీజము సం వి అ. న. వెండి చూ,
చంద్రిభస్మము. సం. వి వ. న. కర్పూరము
చూ, సిరము.

చంద్రిభాగ సం. వి అ. శ్రీ చంద్రిభాగ
అను నది చూ, నది. (రూ-చంద్రిభాగ-చాం
ద్రభాగ-చాంద్రిభాగ)

చంద్రిభాగి సం వి ఈ శ్రీ —వై.—

చంద్రిమనుడు. సం. వి వ. పుం చూ, చంద్రు
రుడు. 1.

చంద్రిము. సం వి అ పుం. 1 = సిరము చూ,
చంద్రిభస్మము, 2 నీర చూ, సలిమము.
3. బంగారు చూ, లోహము 1, 4 కంఠి
ల్లము*: చూ, రోచన

చంద్రిమాళి సం. వి ఇ పుం చూ, శివుడు.

చంద్రిరేఖ సం వి అ శ్రీ 1 ఇంనురేఖ
చూ, శశికళ, 2 చూ, సోమరాజి*, పా.
3 ఒకానొక వృత్తము ఇది యొక్కొక్క
పాదమునందు ప, గ, ప, య, యగణములు
గలిగి యెనిమిదింటి యక్షిల పంచదశచ్ఛంద
స్పృహందు బుట్టిన వృత్తము ఊగా — మత్తే
భక్తాంతిచేర-ప్యంబౌ మహిం జంద్రిరేఖా,
వృత్తిం. చూ, వృత్తము 1

చంద్రిరేఖపు. సం వి అ. కావ్యచాగ్రండు:
చూ, ముచ్చె 1

చంద్రిలగ్నము పా. జన్మకాలమునకు జంద్రు
డేరాశియందుండెనో యదియ చంద్రిలగ్న
మనబడును

చంద్రివదన పా. ఒకానొక వృత్తము. ఇది
యొక్కొక్క పాదమునకు ఒక భగణము,

ఒకయగణము గలదై యాజవల్క్యదస్సునందు బుట్టినవృత్తము ఉదా—“చంద్రవదనన్ జే” వంద్రివినుతా ని, స్తంద్రిత భయంబుల్, సాంద్రిముగఁ జెప్పెన్.” చా, వృత్తము 1 చంద్రివర్త్య పా. ఒకానొక వృత్తము ఇది యొక్కొక్కపాదమునందు ర, న, భ, సగణములు గలిగి ఏడింటియతిగల ద్వాదశచ్ఛందస్సునందుఁ బుట్టిన వృత్తము ఉదా—“ఇంద్ర వంద్య జగ-దీశ ఘనయశ, స్సాంద్రకామి ఫలి-సద్యయవరా.” చా, వృత్తము 1 చంద్రివల్లి సం. వి. ఈ. శ్రీ చా, మారు లంగము *.

చంద్రివాంగము సం. వి. ఆ. పుం. వాలు కొంగ మా, బకము. [యణవృత్తము చంద్రివృత్తము సం. వి. ఆ. న. చా, చాంద్రా చంద్రివ్యాకరణము అం తొమ్మిది వ్యాకరణములలో నొకటి. చా, వ్యాకరణములు చంద్రికాల సం. వి. ఆ. శ్రీ 1, వైమేడ చా, సదనము. 1, 2 చా, వెన్నెల. చంద్రికాలి. సం. వి. ఆ. శ్రీ, వైమేడ చా, సదనము 1.

చంద్రిశేఖరచంపు పా కావ్యనాటకములలో నొకటి చా, కావ్యనాటకములు చంద్రిశేఖరుడు సం. వి. ఆ. పుం చా, శివుడు.

చంద్రిశ్రీ పా ఒకానొక వృత్తము ఇది ఒక్కొక్కపాదమునందు య, మ, న, స, ర, గురువులు గలిగి పండ్రెండవయింటి యతి గలిగి పదునాఱవ ఛందస్సునందుఁ బుట్టిన వృత్తము ఉదా—“క్షమం జంద్రిశ్రీతో యమసర-గల్భనవిశ్రా, మముక్ సంబంధించున్నరసాది ర-మాచిత్రవోరా” చా, వృత్తము. 1.

చంద్రిసంజ్ఞము. సం. వి. ఆ. పుం చా, సిరము.

చంద్రినూర్యాన్నిలోచనము. సం. వి. ఆ. పుం: చా, శివుడు. [చా, లోచనము. 1.

చంద్రిహాసకము. సం. వి. ఆ. పుం వెండి చంద్రిహాసము సం. వి. ఆ. పుం. 1 కత్తి చా, రిప్టి 2, 2 రావణుని కత్తి చా, రిప్టి 2, 8 కుబేరునికత్తి చా, రిప్టి. 2.

చంద్రింశము అం. వ్యవ్యంశములలో నొకటి చా, వ్యవ్యంశములు

చంద్రితపము సం. వి. ఆ. పుం. 1 చా, కెన్నెల, న 2 మేలుకట్టు చా, వితానము. చంద్రిపీఠుడు సం. వి. ఆ. పుం చా, శివుడు [ద్రూ-చాంద్రాయణము చంద్రియణము. చా. ఇందువృత్తము చా, చంద్రిలోకము. పా ఈ గ్రంథము జయదేవుఁ డు రచించెను చా, కావ్యనాటకములు.

చంద్రాహ్వము సం. వి. ఆ. పుం చా, సిరము చంద్రిక సం. వి. ఆ. శ్రీ 1—చంద్రిక. రూ- చాంద్రిక- చాంద్రిమ- చాంద్రిమి- చాంద్రి-చాంద్రి- చాంద- చాంది-చాందిర- చాందిరి చా, వెన్నెల, 2 కుసుమపుత్స్వ చా, వహ్నిశిఖము 2, 8 చా, సోమవల్లి*, 4: చా, బొల్లిబూసర *, 5 చా, మెంతి*, 6 జ్యోతిర్ఘంట, 7 వేపుడుపిండి చా, సాదము (1), 8 ఒకానొక వృత్తము ఇది ఒక్కొక్కపాదమునందు న, స, ర, వగణములు గలిగి తొమ్మిదింటియతిగల పదనొకం డవ ఛందస్సునందుఁ బుట్టిన వృత్తము. ఉదా—“అగవర్ధననార-వాన్విశం” చా, వృత్తము 1

చంద్రిలుడు సం. వి. ఆ. పుం చా, మంగలి. చంద్రిుడు సం. వి. ఆ. పుం. 1=చందమామ . చా, హిమాంశువు, అం. 2 మూర్తలెనిది డింటిలో నొకడు చా, మూర్తలు, 8

నవగములలో నొకడు చూ, గృహములు,
(చూ, రాచువు 2)

చందునకు నూలుపోగు లో. ఉదా — చం
దునకు నూలుపోగునట్లు సర్వలోకాధీశుం
డగు శ్రీకృష్ణునకుఁ గుఱేలుం డటుకుల నొ
సంగె ” (కుచేలోపాఖ్యానము)

చందోదయము. సం. వి. ఆ. పుం 1 = చందున
చూ, వితానము, 2. చందోదయమును
జౌషధరాజము, 8 చంద్రుఁడు పుట్టుట
చంప సం. వి. ఆ. శ్రీ, కర్దసి పట్టణము చూ,
దేశము.

చంపకేశ్వరి పా ఒకానొక వృత్తము. ఇది
ఒక్కొక్కపాదమునందు స. జ, స, స, స, స,
వగణములు గలిగి తొమ్మిదింట యతిగల సప్త
దశచ్ఛందస్సునందుఁ బుట్టినవృత్తము. ఉదా —
“నవకాదియొగినుతు-జాలబవతీప్రియునిర్విక,
ల్లునమేము నక్షురువి-భువ్యమకాదన భంజ
నున్.” చూ, వృత్తము. 1 [చూ, సంపెంగ.

చంపకలిక సం. వి. ఆ. శ్రీ, సంపెంగ మొద్దు.
చంపకమాల. పా ఒకానొక పద్యము ఇది
యొక్కొక్కపాదమునందు స. జ, భ, జ, జ,
జ. గణములు గలిగి పదునొకండవయింట
యతిగలిగి ఇరువదియొకటవ ఛందస్సునందుఁ
బుట్టిన పద్యము ఉదా — “పరమదయాభు
మూర్తివని-భావములోపల పేదనే నెదన్ ”
చూ, వృత్తము 1

చంపకమాలి పా ఒకానొక వృత్తము ఇది
యొక్కొక్కపాదమున భ మ స గురువులు
గలిగి యేడవయింట యతిగల పదవ ఛంద
స్సునందుఁ బుట్టిన వృత్తము ఉదా —
“భూమిధరకాంతి-ల్పాలుపారన్, శ్రేష్ఠ
భవంబుల్లో - రిసగంబుల్, దామనుతించు
స్త్రుందనుతుచ్చ మూనుకరాంకుం జంపక
శ్లోలిన్.” చూ, వృత్తము. 1.

చంపకము. సం. వి. ఆ. పుం 1 = చంపకము.
చూ, సంపెంగ (దీనికి దోహదక్రియ ముఖ
రాగము. కర్ణికారమునకు సల్లాపమును, కురవ
కమునకు ఆలింగనమును దోహదక్రియలని
యెఱుంగుదని), న. 2 ఒకరకము అరటిసం
డు చూ, రంభ. 2, 3 సంపెంగపువ్వు
చూ, సంపెంగ.

చంపకరంభ సం. వి. ఆ. శ్రీ, సుమర్లకదళి *
చూ, రంభ. 2

చంపకోల్వము. సం. వి. ఆ. పుం చూ,
వనస. 2 * [చూ, దేశము
చంపాపురి సం. వి. ఈ శ్రీ, చంపానగరము
చంపాగాయి బ్రాహ్మణులు పా నేపాళ
దేశపు బ్రాహ్మణులలో నొక తెగవారు
చూ, బ్రాహ్మణులు.

చంపుపు సం. వి. ఈ శ్రీ, కావ్యభేదములలో
నొకటి, వాఙ్మయభేదము (అని కొందఱు)
చూ, పరికథ (చూ, ఖండకథ, కథ, అఖ్యా
యికి, పరికథ)

చంపేశుడు. సం. వి. ఆ. పుం. కర్దుడు,
మాత్రపుత్రుఁడు చూ, రాధేయుఁడు

చంబుకము సం. వి. ఆ. న. రూ-చంబుకము-
చంబుకము- చంబుకము-చంబుకము- చిబు
కము- చిబుకము-చిబుకము- చిబుకము-
చంబుకము, గడ్డము చూ, శృంగుపు.

చకితము సం. వి. ఆ. న. 1. భయము చూ,
వెఱపు, 2 నాయకుడు దేనిచేతనైనను
ప్రియునియెదుట కలిగెడి భయసంభ్రమము
చూ, వెఱపు, అం 3. శృంగారచేష్టలు పదు
నెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, శృంగారచేష్టలు
చకితుఁడు సం. వి. ఆ. భయపడినవాఁడు / చూ,
శంకితుఁడు.

చకురము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, రూ-చికురము

చక్షోరకము సం వి. ఆ పుం చూ, వేన్నెల
పులుగు.

చక్షోరము సం. వి. ఆ. పుం. —తై—

చక్రింద. సం. వి ఆ శ్రీ చూ, వాయంట*

చక్రికారకము. సం వి ఆ పుం వ్యాఘ్రసఖ
మను గంధద్రవ్యము చూ, రాజారము

చక్రిగుచ్చము సం వి ఆ పుం ఆశోక *

చూ, శిఖలాదని 1. [రాత్రిము

చక్రిడోల. సం వి. ఆ శ్రీ చూ, అంశుల

చక్రిధరము సం వి ఆ పుం చూ, స్వము

చక్రిధరుడు సం వి. ఆ పుం 1. వెన్నెడు

చూ, విష్ణువు 1, విణ. 2 గామిమమలేలు

వాడు. చూ, రాజు 1

చక్రిపక్షము. సం వి ఆ పుం అంచే చూ

హంస 1 [తేల*

చక్రిపరివ్యాధము. సం. వి ఆ పుం చూ,

చక్రిపర్తి. సం వి. ఈ. శ్రీ చూ, తులసి*

చక్రిపాటి సం వి ఇ పుం. చుట్టు కైదుపు

తాల్పు, నారాయణుడు చూ, విష్ణువు 1

చక్రిసాదము సం వి. ఆ పుం 1 తేరు:

చూ, శకటము 1, 2. ఏనుగు చూ, హస్త

చక్రిపుంఖము సం వి ఆ. పుం. అముక్తి.

చూ, బాణము. 1.

చక్రిఫలము సం వి ఆ పుం అట్టనమను బా

ణము చూ, బాణము 1

చక్రిబంధము పా. శబ్దాలంకారములలో నొకటి

చూ, శబ్దాలంకారములు (చూ, హేతువు. 2)

చక్రిబంధపు సం. వి. ఈ. పుం చూ, నూర్యుడు.

చక్రిబాంధవుడు సం వి ఆ పుం చూ,

నూర్యుడు. [చూ, విష్ణువు. 1.

చక్రిభృత్తు సం. వి త్ పుం. వెన్నెడు:

చక్రిభేదని సం. వి. ఈ శ్రీ చూ, రాత్రి.

చక్రిభృమిశ్వాము. పా చక్రిపు అంచే

మీడిది క్రిందికి, క్రిందిది మీడికి వచ్చు
చుండునను రీతి

చక్రిమండలము. అం కరణములు నూటయేని

మిదింటిలో నొకటి. చూ, కరణములు.

చక్రిమండలి సం వి. న్ పుం కొండవీలన.

చూ, స్వము. [నూటము*.

చక్రిమర్దకము. సం వి ఆ పుం చూ, పశ్చి

చక్రిమర్దము. సం వి ఆ పుం —తై—

చక్రిమర్దము సం వి ఆ. పుం చూ, జిల్లేడు*

చక్రిము సం వి ఆ న 1. మద్యమను

బాణము చూ, బాణము 1, 2 గాలిగుడి.

చూ, చండగుడి, 3 గుంపు. చూ, సమూ

హము, 4 దండు చతురంగపుసేన (అనికొం

దలు) చూ, సేన, 5 రాష్ట్రము చూ,

దేశము; 6 గామిసమూహము, 7. చూ,

కుమ్మర సారె, 8 నీటినుడి చూ, నుడి. 1;

9 చిన్న నాణెము చూ, లోహము 1, 10

బండిని లాగు గుండ్రని చట్రము. అరి, ఓ

చూ, శకటము 1. పుం 11=జీక్రూ రూ-

చక్రివాకము చూ, బటుపు గువ్వ, అం.

12 విష్ణాయుధములైదింటిలో నొకటి చూ,

విష్ణాయుధములు, 13 సంయుత హస్తముల

లోనొకటి చూ, సంయుత హస్తములు,

14. ఆయుధములు ముప్పదిరెండింటిలో నొకటి.

చూ, బాణము 1, అం 15. పాదరేఖలలో

నొకటి: చూ, శ్రీలక్షణాంగములు

చక్రిముఖము. సం వి ఆ. పుం. పంది చూ,

నూకరము.

చక్రిములు. అం 1 మూలాధారము, సాధిస్తా

నము, మణిపూరకము, ఆహితము, విశుద్ధము,

హంతుము (8) (అనియు) మూలాధారము,

సాధిస్తానము, నాభి, హృదయము, కంఠము,

ఘంటిక, ధూరిపు. బ్రహ్మరంధ్రము, గగ

నము (9) (అనియు) చెండు విధములు;

2. రాశిచక్రము, అంశచక్రము, ఆరూఢచక్రము మొ (చక్రములలోని రాసులు - మేషము, వృశభము, మిథునము, కర్కటము, సింహము, కన్య, రుల, వృశ్చికము, ధనుస్సు, మకరము, కుంభము, మీనము) చక్రగిరివర్తము సం వి అ. పుం. చూ, చక్రముఖము. [చూ, లక్షణము 1 చక్రగిరివర్తము సం వి అ. స్త్రీ. రాజపత్నీలక్షణము: చక్రల. సం. వి అ. స్త్రీ. వట్టువముపై* చూ, త్రైము 1. [చూ, సోమవర్ణి చక్రగిరివర్తము సం వి అ. స్త్రీ. తిప్పతీరగ* చక్రగిరివర్తము సం. వి అ. న దిరివర్తములక్షణము చూ, లక్షణము. 1 చక్రగిరివర్తము సం. వి. అ. స్త్రీ. రూ-చక్రగిరివర్తము-చక్రగిరివర్తము ఒకరికము కూరము* చూ, వాస్తవము-వాస్తవము (ఇది తెల్లరకము, ఎల్లరకము అని రెండువిధములు. దీనితెలుసు కొంకిపురుగువాద్దిలో పనిచేయును ఈకూర మలమును భేదించును) చక్రగిరివర్తము సం. వి. అ. పుం.—పై.— చక్రగిరివర్తము సం వి న పుం=చీకకరవతి చూ రాజు 1 (ఇ పుం. అని కొందరు) చక్రగిరివర్తము సం వి ఈ స్త్రీ 1 సార్వభౌము రాలు, రాణి చూ, రాజు 1, 2 కొరింద* చూ, ముచపత్రి, 3 చూ, చక్రగిరివర్త చక్రగిరివర్తము అం హరిశ్చంద్రుడు, నలుడు, పురుషుడు, పురుషుడు, సగరుడు, కార్తవీర్యార్జునుడు. (6) చూ, మహారాజులు. చక్రగిరివర్తము సం వి. అ. పుం=జీకన చూ, బటువుగువ్వ. చక్రగిరివర్తముముఖపీఠము సం. వి అ. పుం కొంచెయిడ* చూ, శర్కరారంకము చక్రగిరివర్తము. సం వి అ. పుం. 1 దగ్గల చూ, సమీపము. 1; 2. దీపపుకుండ్లి చూ, పరిమిది (చూ, పాత్రము. 9)

చక్రగిరివర్తము సం వి అ. పుం పని బూనినవాడు చక్రగిరివర్తము సం వి అ. పుం చక్రగిరివర్తము కూర* చూ, వాస్తవము చక్రగిరివర్తము. అం. తుంద్రపరిబంధము [చూ చక్రగిరివర్తము సం వి అ. న చూ, సమూ చక్రగిరివర్తము సం వి అ. న 1 —పై.—, 2 గానిగుడి చూ, వజ్రగుడి, పుం. 3 చుట్టుగొండ (రూ- చక్రగిరివర్తము) చూ, పర్వతము, పా 4 ఒకానొకవృత్తము చూ, వృత్తము 1 చక్రగిరివర్తము సం వి ఇ. స్త్రీ. 1 వడ్డీవడ్డీ చూ, వడ్డీ. అం. 2 ధనవృద్ధులు నాలుగింటి లో నొకటి చూ, ధనవృద్ధులు చక్రగిరివర్తము సం వి అ. పుం తగిరిన* చూ, పుపున్నాటము. చక్రగిరివర్తము సం. వి. అ. న వంగము, తగ రము. చూ, లోహము 1. చక్రగిరివర్తము సం వి. అ. పుం బుద్ధభేదము చూ, బుద్ధుడు 1 చక్రగిరివర్తము సం వి అ. గుండ్రుని గుటుతిడ బడినది (చూ, అంకితము) చక్రగిరివర్తము. సం. వి అ. పుం 1 =జక్కవ చూ, బటువుగువ్వ, 2 అంచీ చూ, హంస, 3 గొడుగు చూ, వారిత్రి . చక్రగిరివర్తము సం వి. ఈ స్త్రీ 1 ఆడుఅంచీ చూ, హంస, 2 రూ-చక్రగిరివర్తము కటుకలో పొణి* చూ శకులాదని 1. 3. దూసరి* చూ, వత్సాదని. చక్రగిరివర్తము అం. కరణములు నూటయెనిమిది టిలో నొకటి: చూ, కరణములు చక్రగిరివర్తము సం. వి. అ. పుం ముప్పదిరెండు గురిగింజల యెత్తు బంగారునాణెము చూ, లోహము. 1.

చక్కాటుడు సం. వి అ పుం 1 పాముల
వాడు చూ, వ్యాకృతాగ్రహి, 2 చూ,
వంచకుడు. 1

చక్కాటి. సం. వి. అ. స. బ ఏటివంపు, భూమి
నిష్క్రిందిచి నీకూరివచ్చెడు బుగ్గ (అనికొం
దలు) చూ, పుటభేదము (ఏ చక్కము)
(అను-వారివర్గము.)

చక్కాధివాసి సం. వి. న్. పుం చూ, నానిండి*
చక్కాయుధవ్రమోగము. అం తంత్రము లఱు
వదినాలుగింటిలో నొకటి. చూ, తంత్రములు
చక్కాయుధము సం. వి ధ్ (శ్రీ), అ న
అయుధము చూ, బాణము 1.

చక్కాలితిగ్గడు అం: చూ, బాలకీర్ణ

చక్కీ సం వి న్. పుం 1 వెన్నుడు చూ,
విన్నువు 1, 2 జీక్ష్మ చూ, బటుపుగువ్వ,
3 చూ, సర్పము, 4 రారాజు చూ,
రాజు. 1, 5 కుచ్చు చూ, మృత్యురండు,
6 కేసు చూ, కకటము. 1, 7 కప్ప. చూ,
మండుకము. 1, 8 చూ, తెలుగులవాడు,
9 పురోహితుడు చూ, యాజ్ఞకుడు,
10 గ్రామముల కధికారి చూ, యా 1
చక్కీకాయంత్రము సం వి అ న చూ,
తిరుగలి

[రాసధము
చక్కీవంతము. సం. వి త్. పుం. గాడిద చూ,
చక్కోధుడు సం. వి అ పుం. జీక్ష్మ-లఠీడు,
కుభేరుడు: చూ, శ్రీదుడు

చక్కుపీఠి అం ద్వాదశావస్థలలో నొకటి
చూ, ద్వాదశావస్థలు

చక్కుపు. సం వి న్. స 1. కన్ను చూ,
నేత్రము 1, అం 2. ఇంద్రియము లయిసిం
టిలో నొకటి. చూ, ఇంద్రియములు, (చూ,
వ్యాపీకము)

చక్కుశ్రవణన్యాయము. పా. పామనకు వినికి
యున్నప్పుడు మోపును, మోపున్నప్పుడు
వినికియు నుండవనునీతి.

చక్కుశ్రవణము. సం. వి న్ పుం. చూ, సర్పము.

చక్కువ్య సం. వి. ఆ (శ్రీ) 1. అండకతై
చూ, శ్రీ, 2 పాలకూర * చూ, మను
పాల, 3 చూ, వద్ది *, 4 పొడిపిండి
చూ, సాదము (1), 5 రూ-చక్కువ్యము.
ఆదనియులవల: చూ, సరటి.

చక్కువ్యము. సం వి. అ. పుం, స. 1. చూ,
మొలి *, 2. చూ, శ్రీపువ్వము *, పుం
3 చిట్ల * చూ, సల్లకి, 4. మునుగ *: చూ,
శిగురైపు 1, 5 చూ, రసాంజనము, 6 చూ,
రూ-చక్కువ్య 5, విణ 7 హితవైనది
చూ హితవు.

చటక. సం వి ఆ (శ్రీ) 1. ఆడుపిచ్చుక
(చటకక అనియు). చూ, పిచ్చుక,
2 ఆడుపిచ్చుక పిల్ల చూ, పిచ్చుక,
3 పిప్పలివేరు చూ, పిప్పలి. 1, అం.
4 గతులు పండ్లొండింటిలో నొకటి (చటక
గతి) చూ, గతులు.

చటకగతి అం చూ, చటక 4

చటకము సం వి. అ. పుం 1 చూ, పిచ్చుక,
2 కోడి చూ, పుంజీ

చటకవిలసితము అం. వ్యాసకరణబంధము లిరువది
యొకటింటిలో నొకటి (చూ, అదూపితము)
చూ, వ్యాసకరణబంధములు

చటకారి వా వి 1. హిందూదేశమునఁబుట్టిన
అంగ్లేయసంతతివాడు, 2 చూ, నిద్రయోజ
కుడు.

చటకాశిరము సం వి న్ న పిచ్చుకతలవలెనుం
డునది. (చటకా-శిరః అనియెండుపేర్లుగాఁగొ
దలు. ఆప్పుడు శిరశబ్దము ఆ పుం)

చటకోత్తమ సం. వి. ఆ. (శ్రీ). ఆడు ఊరఁ
చిచ్చుక చూ, పిచ్చుక. [కము. 1.

చటాకము. సం. వి. అ. పుం చూ, రూ-చట.

చటూకు. వా. వి. శ్రీ సేరు, 5 తులములు,

ఒకగిద్ద (తెనుగున వాడుక.)

చటుచాటుని, సం. వి. ఇ. పుం. పీఠవాక్యము చూ, శబ్దము 2. [త్రము, 8]

చటులము. సం. వి. చలించునది చూ, వలి

చటుల్లోలుడు. సం. వి. ప్రియోక్తులం కాసక్తి గలవాడు చూ, చాటులోలుడు

చటుపు. సం. వి. ఉ. పుం. 1 చూ, కడుపు,

2. రూ-చాటుపు చూ, చటుచాటుని,

8 యోగుల ఆనవిశేషము (చూ, ఆనములు) చూ, స్వప్తికాననము

చణకపుష్పి సం. వి. ఈ శ్రీ చూ, కలభ కర్క *.

చణకము. సం. వి. అ. పుం. 1 = సెనగ * చూ,

సెనగలు. (తి) అని శ. ర), 2 గాలి చూ,

వాయువు [యనముని. చూ, ముని 1

చణకాత్మజుడు. సం. వి. ఆ పుం వాత్సర్య

చణపుష్పి. సం. వి. ఈ శ్రీ: చూ, రూ-

చణకపుష్పి * [త్రము. 1

చణిక సం. వి. ఆ శ్రీ అంటిగ * చూ

చతుఃప్రాసము. పా. నాలుగక్షరములవచ్చునది

చతురంగము. సం. వి. ఆ స 1 = చేదరము

ఒకరూట. (ఇందు రాజు 1, మంత్రి) 1,

ఏనుగులు 2, గుఱ్ఱములు 2, క్షేటములు 2

బండ్లు 8 ఒకవైపునను, ఇవిధంబుననె రెం

డవవైపునను ఉండి రెండుటలుములును నడక

లారంభించును), అం 2 అవధానము తెని

మిదింటిలో నొకటి చూ, అవధానములు

చతురంగములు అం. ఏనుగులు, గుఱ్ఱములు

రథములు, కాల్బండ్లు (4)

చతురంగులము. సం. వి. అ పుం. 1 చూ,

తేల *; 2 అపరకర్మమందలి పిండివంట

చూ, మల్లకము. [భూమి, 1

చతురశ్ర సం. వి. ఆ శ్రీ. సేల చూ,

చతురంతయానము సం. వి. ఆ స చూ,

పాలకీ

చతురబ్ద సం. వి. ఆ శ్రీ నాలుగేండ్ల (ఆపు)

వెయ్యి చూ. ఛేమత్ర (చతుర్రాయని)

చతురము సం. వి. ఆ స 1 గజకాల చూ,

నదనము 1, పుం. 2 అభివ్యసాస్తవిశేషము.

చూ, వ్యంజకము, 1. 8 = చేదరము సాదపు X

వెడల్పు = చతురము చూ, వైకాల్యము,

4. = చేదరము సమమైన నాలుగు మూలలు

కలది, చొకము చూ, వైకాల్యము అం 5 సం

యతహస్తములు మున్నదిరెండింటిలో నొకటి

చూ, సంయుతిహస్తములు, 8. అసంయుత

హస్తములు నలుబైరెండింటిలో నొకటి చూ,

అసంయుతహస్తములు, 7 భూక్రియలేడి

టిలో నొకటి చూ, ధ్రువక్రియలు, 8 కరణ

ములు నూటయెనిమిదింటిలో నొకటి చూ,

కరణములు

చతురశ్ర సం. వి. ఆ శ్రీ. తుమ్మ * చూ,

విటదిరము

చతురశ్రము అం తాళబాతులు (బాత్రిక్రియలు)

అయిదింటిలో నొకటి చూ, తాళబాతులు

(చూ, బాత్రిక్రియలు చూ, తాళము 2)

చతురశ్రీకము 10 వి ఆ పుం 1 చూ నలు

వెలగ *; 2 చూ, దాగలి

చతురస్రము సం. వి. ఆ = చేదరము చూ, నతు

రము 8-4.

చతురాననుడు సం. వి. అ. పుం నలువ చూ,

బిచ్చా 1.

చతురిక. అం. దూతీచతుష్టయములో రెండవది.

(ఇందు పరిహిత, ఉద్వహిత, పత్రిహిత,

భావన, పత్రిక, మాక, స్వయం, భావన

తక గలవు) చూ, దూతీచతుష్టయము.

చతురియ. సం. వి. న. పుం సేరుపు: చూ,

సామర్థ్యము. 1.

చతురుడు. సం. విణ = చేదురు. రూ = చాతురుడు చూ, సమర్థుడు. 1

చతురు మొన. అం. మల్లశాస్త్రమునందలి మొనలు పండ్రెండింటిలో నొకటి చూ, మొనలు.

చతుర్దశి సం. వి. ఇ. పుం. 1 చూ, తాండేలు, పా 2 సింహము కాదూలము గజము వృషభములవలె నడచుట

చతుర్థాశ్రమము. సం. వి. ఆ. న. ఏలకులు లీనంగాలు ఆకుపత్రికము నాగ కేసరములున్ను.

చతుర్థము. పా. 1 లగ్నకారకత్వములు పండ్రెండింటిలో నొకటి చూ, లగ్నకారకత్వములు (వాహనము, వంశము, చూత, సింహాసనము, గృహము, భూమి, కుటుంబము, మిత్రులు, బాహువులు, విశ్వాసము, కృషి, గుఱ్ఱములు, పీనుగులు, విద్య, ప్రయాణము, రాజ్యము, స్థానభ్యంశము, సౌభము, చెట్టువులు, నూతులు, తోటలు) 2 చతుష్కము, చతుష్టయము చూ, నాలుగు,

చతుర్థాంశ. అం. షోడశవర్గలో నొకటి చూ, షోడశవర్గ (లగ్నమున నాలుగు సమ భాగములుచేసిన యెడల చతుర్థాంశమును అట్లుచేయుగా మొదటిభాగమునకు లగ్నాధిపతియును, ద్వితీయభాగమునకు జతుర్థాధిపతియును తృతీయభాగమునకు సప్తమాధిపతియును, చతుర్థభాగమునకు రాజ్యాధిపతియును, చతుర్థాధిపతిలగుదురు)

చతుర్థి సం. వి. ఈ శ్రీ. 1 = చేవుతి చూ, తిథి 1, విణ 2. నానగవది, అం 3 విభక్త లేడింటిలో నొకటి చూ, విభక్తులు, 4 తిథులు పదు నేనింటిలో నొకటి చూ, తిథులు.

చతుర్దంతము. సం. వి. ఆ. పుం. = చేవుదంతి. ఇం దునియేనుగు: చూ, హస్తీ.

చతుర్దశకము. సం. వి. అ. న. చూ, పదునాలుగు.

చతుర్దశి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1 కలిదైవత్య. చూ, తిథి 1, 2 పదునాలుగు తంతులుగల పరివాదిని యను వీణె చూ, వీణె, విణ. 3 పదునాలుగవది, అం. 4 తిథులుపదు నేనింటిలో నొకటి చూ, తిథులు, 5. నిహీనతా నములేడింటిలో నొకటి చూ, నిహీనతా నములు (చూ, శుద్ధతానములు), 6. తతవాద్య ములిరుదనింటిలో నొకటి చూ, తతవాద్య ములు [చూ, స్వస్తికము.

చతుర్దశ సం. వి. ఆ. శ్రీ. నీరుచెంచేరి. చతుర్దశియు సం. వి. అ. న. 1. బలయుక్త ములైన ధర్మార్థకామమోక్షములు చూ, చతుర్వర్ణము, అం. 2 అశ్వముయొక్క చిత్రవర్ణములు ముప్పదింటిలో నొకటి చూ, చిత్రవర్ణములు

చతుర్భాగము అం కాలప్రాణములు పండ్రెండింటిలో నొకటి చూ, కాలప్రాణములు.

చతుర్బుజుడు. సం. వి. ఆ. పుం. 1. నలువ చూ, బ్రహ్మ 1, 2 వెన్నుడు చూ, విష్ణువు 1.

చతుర్ముఖము. అం. జన్యతాత్ములు తొంబది యొకటింటిలో నొకటి. చూ, జన్యతాత్ములు.

చతుర్ముఖ అం మల్లశాస్త్రమునందలి మొనలు పండ్రెండింటిలో నొకటి చూ, మొనలు.

చతుర్దశములు. అం. సైంధవ, సోవర్ష, బిడా, సమద్రీ లవణములు.

చతుర్శేఖ పా లలాటమున 4 శేఖలున్న 200 ఏండ్లు, 8 శేఖలున్న 100 ఏండ్లు, 2 శేఖలున్న 60 ఏండ్లు, 1 శేఖయున్న 20 ఏండ్లు ఆయుర్దాయములేలియ(కేయున

చతుర్వర్ణము. సం. వి. ఆ. పుం. ధర్మార్థకామ మోక్షములు చూ, చతుర్వర్ణియు. 1.

చతుర్విధకందము. పా.చిత్రకవిత్వములోనొకటి. అష్ట. 4, అ. 412-418' చూ, వృత్తము 1.

చతుర్విధ పీఠములు అం. ఆభిమానపీఠి, విభవ పీఠి, సద్భవపీఠి, వివ.యపీఠి (4).

చతుర్వాయని. సం. వి. ఈ శ్రీ చూ, చతుర్వ.

చతుర్వాలము సం.వి.అ.న.చేపుసాల నాలుగిండ్లకూటమి, నాలుగిండ్లబవంతి చూ, సదనము. 1 (చతుర్వాల అనియు.) [వచ్చి. 1

చతుర్వంగము. సం వి అ పుం. అగ్ని చూ, చతుష్కంటకిని. సం. వి. ఈ శ్రీ ఉష్మి* చూ, లవణి.

చతుష్కము. సం. వి. అ. న. 1. = చేదకము. నాలుగుదారులకూడలి* చూ, మార్గము 1, 2. చేవికె, మంటపము (చూ. మెల్లా), చూ, సదనము 1, 3. = చేపు చూ, నాలుగు.

చతుష్పి. సం. వి. ఈ శ్రీ. 1. నెద్దకోనేలు చూ, సరక్కు 1, 2. దోమతెర కప్పకొను బట్టి (అని కొందఱు) చూ, వస్త్రము, 3. నాలుగుపేటలు గల ముత్యాలహారిము చూ, భూషణము. 2.

చతుష్టయము. పా చూ, చతుర్థము. 2.

చతుష్పథము సం. వి. అ న 1. = చేపుపదము చూ, మార్గము. 1, పుం. 2 ఒకరకము మంచము* చూ, మంచము.

చతుష్పథుడు. సం. వి. అ పుం బా.పండు చూ, బావివృణుడు

చతుష్పద. పా. ఒకొకొకవృత్తము. ఇందు పాదమునకు పదునాలుగుపులులందవలయును. ఒకప్పుడు రెండులఘువుల కొక గురువును ఉండవచ్చును. యతి యెనిమిదవ అక్షరమునందుండును. చూ, వృత్తము. 1.

చతుష్పదము. సం. వి. అ పుం 1 చూ, చతుష్పాత్తు, 2 నాలుగుకాళ్లజంతువు. (ఇట్లు చతుష్పదము).

చతుష్పాటి సం. వి ఈ శ్రీ. చతుష్పాటి యనునది చూ, నది [చూ, విష్ణువు. 1. చతుష్పాణి. సం వి. ఈ శ్రీ వెన్నుడు చతుష్పాత్తు అం బహుదికరణములు పదునొకటింటి గో నొకటి చూ, కరణము. 14 (చూ, కరణములు)

చతుష్పాత్తి. సం న ఇ శ్రీ రూ. చతుష్పాత్తి 1 = చేపుపట్టి (చా). చేపుపట్టి (పురుషయము), అణువది నాలుగు; 2 ఋగ్వేదము (చూ, ఉపనిషదులు) చూ, వేదము. అం. 3. (64) చూ, కళలు (కళలు = విద్యలు) చూ, కల

చతుష్పాత్తి — పై. —

చతుష్పాత్తి మరీచ్యాదిలేహ్యము. అం లేహ్యములలో నొకటి చూ, లేహ్యములు

చతుస్తాళి. పా జన్య తాళములు తొంబదియొకటింటిలో నొకటి చూ, జన్య తాళములు

చతుస్థరయు కర్ణాగములు అం (స్వరాంతములు) చూ, రాగములు

చత్వరము సం వి అ న 1 చూ, ముంగిలి, 2 ప్రతము పూనినవానికి పండుకొనుటకు ఏకబలచి భూమి, అగ్నిహోత్రమునం చుట్టై సంస్కరించిన స్థానము (అని అనురము) చూ, స్థంధిలము, చూ, భూమి. 1, 3 చూ, చతుష్పథము. 1, 4 పాదరిల్లు* చూ, సదనము 1, 5 నారచీర చూ, వస్త్రము [బుద్ధి చూ, బుద్ధి.

చత్వరి. సం వి ఈ శ్రీ శ్రీవణత్వమైన చత్వరిక. సం వి. అ శ్రీ బాలనిధన. చూ, విభవ.

చన, సం. అవ్య; చూ, చిత్ 1.

చపటము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, రూ-చపేటము.

చపట సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1 మొలుపు చూ, విద్యుత్తు 1, 2 లచ్చి చూ, లక్ష్మి; 3 చూ, అంకులాడి, 4 చూ, పిప్పలి 1*, పా 5 కంద పద్యభేదములాటింటిలో నొకటి. ఉదా — “సమపదముల మొదలంజగ, అముంగడయడుగునను ద్విగ-ఇలఘావునై, సమకొనువిరతియు పదియేన్, లముల్ ముకుంద చప-లకు నమరున్” (చూ, కందము. 3). చూ, వృత్తము. 1.

చపట సం. వి. ఆ. స్త్రీ. రాగశ్చేషాదులచే పనులయందు గలుగు తబ్బిబ్బు చూ, వ్యత్యయము.

చపము సం. వి. ఆ. పుం. 1 మగగుటి చూ, శిల్పము, 2 వెదురు చూ, వేణువు చపలతాళయము. సం. వి. ఆ. పుం. అజీర్ణరోగము చూ, రోగము 1.

చపలము సం. వి. ఆ. పుం. 1 కోరి చూ, వానరము, 2 చేప చూ, మత్స్యము 1, 3 చేలుపతాయి చూ, రాయి, 4 చూ, పాదరసము, 5. చోరకమను గంధద్రవ్యము, చండ (అని కొందఱు) చూ, రాజార్జును, 6. కాంచినగడ్డి* చూ, త్వణము 1, కిక్కిరింపు అ. న 7 రూ-చాపలము. శిశువు చూ, వేగము. 3, విణ. 8 కిదలునది చూ, నలితము. 3, 8 నిలుకడలేనిది, 9 వడిగలది చూ, వేగము 3, అం. 10 విద్యుత్తులేడింటిలో నొకటి చూ, విద్యుత్తులు (చూ, విద్యుత్తు 1)

చపలాంగము. సం. వి. ఆ. పుం. జలజంతుపశేషము: చూ, మత్స్యము 1

చపలాతికయోక్తి. అం. అలంకార విశేషము చూ, హేతువు. 2.

చపలాండు. సం. విణ. 1 వేగముగలవాండు. చూ, వేగిరకాండు; 2 చంచలస్వభావము గలవాండు చూ, వలపుకాండు, 3 దురాచారండు చూ, వ్యాధుండు, 2, 4 అల్పండు చూ, హీనుండు, 5 దోషము విచారింపక వధుబంధాదులకేయేవాండు. చూ, చితురుండు [టకుము

చపిటము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, రూ-చిపి చపుటము సం. వి. ఆ. పుం. —నై—

చపేటము సం. వి. ఆ. పుం. చూ-చినవేళ్లు గల అతిచేయి. రూ-చపటము చూ, నాస్త్రము. చిపేటార్యము సం. వి. ఆ. పుం. కాకిదొండ* చూ, దొండ [రూ-చంబుకము రబుకము సం. వి. ఆ. న. గడ్డము* చూ, చబూకము సం. వి. ఆ. న. —నై—

చమత్కారము సం. వి. ఆ. పుం. నేర్ప*చూ, సామర్థ్యము 1.

చమత్కారత్వము. పా నేర్పుతో నుపన్యసించుట చూ, ఇతివృత్తవిస్తరము

చమత్కృతి సం. వి. ఇ. స్త్రీ. చూ, చమత్కారము.

చమనము సం. వి. ఆ. న. పిప్లవర్తి సోమపానము త్రాగుపాత్రయ* చూ, పాత్రము 6

చమరము. సం. వి. ఆ. న. 1 చింతామరము చూ, మరటి, పుం. 2 = సవరపుమెకము చూ, సవరపుమెకము; 3 = సవరము చమరమృగముతోడ చూ, సవరము, 4* చూ, రూ-చమరి 3

చమరి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1 అడుగువరపు మెకము చూ, సవరపుమెకము, 2 చిగురు కొమ్మ చూ, శాఖ 1, ఇ. స్త్రీ. 3 చూ, ఘాగుత్తి

చమరిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ. రూ-చమరికము. ఎత్తకాంచనము* చూ, యుగపత్రికము.

చమరికము. సం. వి. ఆ. పుం. —నై.—
 చమలండు సం. విణ. చూ, భక్షువండు
 చమసము. సం. వి. ఆ. పుం. న. 1. రూ—చమసి.
 చతురస్రమైన యజ్ఞసాత్రము: చూ, పా
 త్రము. 6, పుం. 2. పక్షిపిల్ల: చూ, పక్షి.
 చమసి సం. వి. ఈ శ్రీ. 1 చూ, రూ—చమ
 సము. 1, 2. సోఁపుపిండి చూ, సాదము (1)
 చమపు. సం. వి. ఊ శ్రీ. 1 రూ—చమపు.
 ఏన్నూటయిరువదితోమ్మది రథములు. అన్ని
 యేనుగులు, రెండువేల నూటయేనుబదియేడు
 గుఱ్ఱములు, మూడువేల నారూటనలువది
 యేతురు కౌల్లూరుగలసేన. చూ, సేన 1,
 2. దండు చూ, సేన. 1.
 చమముఖము సం. వి. ఆ. న. 1 చూ, సేనా
 ముఖము; అం. 2 దండవ్రాహ్మములు పదు
 నేడింటిలో నొకటి చూ, దండవ్రాహ్మములు
 చమూహపు సం. వి. ఊ పుం. కలదులేదను
 గోరకలిగి తెల్లగానైనను నల్లగానైనను,
 నానావర్ణములు కలిగిగానైనను నుండేడియిట్టి
 బాలివిశేషము (దీనితోలు జనులుపయోగించు
 చుకొందురు) చూ, రామము
 చమూపు సం. వి. ఊ శ్రీ. చూ, రూ—చమపు.
 చయనము సం. వి. ఆ. న. అన్నిని స్థాపించు
 టై ఇటుకరాళ్ళు మొ. వానిచేత జెయించిన
 జంతువుయొక్క యాకారము గల
 తిన్నె—అతిన్నెయందుండు అన్ని (ఒకానొక
 యాగము) చూ, వన్ని. 1.
 చయము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 చూ, సమూ
 చము, 2 కోటకోటడు చూ, వప్రిము. 2,
 3. చూ, సంగ్రహము 2
 చరకము. సం. వి. ఆ. పుం. న. 1 వైద్యశా
 స్త్రము: చూ, శాస్త్రము. 1. (చూ, శాస్త్ర
 ముఖ్యము. 2. చుట్టుచే: చూ, కుట్టుము.

చరచ్ఛద సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, బరివెంక *
 చరటుము సం. వి. ఆ. పుం. కాటుకపిట్ట
 చూ, పిచ్చుక.
 చరణశ్రియలు. అం. అంచితము, కుంచితము,
 నూచి, అగ్రతలసంచరము, ఉచ్చతము,
 సమము (6)
 చరణగ్రంథి. సం. వి. ఇ. పుం. చూ, నీలమండ
 చరణపర్వము. సం. వి. క్ న ఏనుగుకొరి
 కణపు. పోహము: చూ, చాస్తీ
 చరణము సం. వి. అ. న. 1. తిండితినుట చూ,
 భక్షణము, 2 తిరుగుట చూ, వివరము 1,
 8. మంచినడత చూ, వర్తనము. 1, 2
 4 విష్ణుచక్రము చూ, బాణము. 1, 5 సం
 స్కారముచేసిన నేల: చూ, భూమి 1,
 6 పాగ్గణము చూ, ముంగిలి, పుం. న
 7 అంజి చూ, పాదము 1, 8 మూలము
 చూ, వేరు 1, 9 ఋగ్వేదాశ్వాశ్వాదులు
 (వేదభాగము) చూ వేదము, 10 కలము
 చూ, వంగడము, అం. 11 శరీరాంగము లెని
 మిదింటిలో నొకటి చూ, శరీరాంగములు
 (చూ, అంగము 9)
 చరణములు. అం. నాట్యోపయోగాంగములు
 పందొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, అంగము
 9 (చూ, ఉపవిద్యలు)
 చరణామల సం. వి. ఆ. శ్రీ. పిన్నముల్లంగి*
 చూ, ముల్లంగి.
 చరణాయుధము. సం. వి. ఆ. పుం. అజ్ఞేవాలు
 చూ, పుంజి.
 చరణండు. సం. వి. ఆ. పుం. 1. చూ,
 నూర్వండు, 2 వేదశాఖాధ్యయనము చేసిన
 వాడు, బహుశ్శాఖాధ్యేత (అనియు),
 3. నాట్య పరిభాషామలయందు గడవట
 చేయునపుడు పూజ్యండు.
 చరణ్యపు. సం. వి. ఊ. పుం. గాలి: చూ,
 నాయపు.

చరమక్రియ. సం. వి. ఆ. శ్రీ. అంత్యకర్మము, అపరక్రియ, అపరాధాపము, ఉత్తిరక్రియ, ఔర్వైహికము, శాగ్ధము చూ, కర్మములు (చూ, శాగ్ధము 1)

చరమశ్మశ్మశ్మ సం వి త్ ఫం. పడమటి కొండ చూ, పర్వతము. (ఇట్లు చరమాచలము, చరమాద్రి.)

చరమము సం విణ 1 కడపటిది చూ, వెరసి 2, 2 పడమటిది చూ, పశ్చిమము 1 చరము. సం వి ఆ. ఫం. 1 ఒకానొక జూదము చూ, వ్యవహారము 4, 2. జంతువర్ణము చూ, రూచరాచరము, విణ 3 కదలునది చూ, వలితము 3, 4. తిరుగునది చూ, త్రాసము.

చరయువు. సం వి ఉ ఫం 1. మబ్బు చూ, మేఘము 1, 2. గాలి చూ, వాయువు

చరవాయువు. సం. వి ఉ. ఫం వేనగి గాలి చూ, వాయువు.

చరాచరము. సం. వి. ఆ. న 1. జగము చూ, లోకము, 2 చూ, రూచరము 1, విణ 3 తిరుగునది చూ, త్రాసము, 4 తిరుగునదియు దిరుగనిదియునైనది.

చరి. సం. వి. ఇ. ఫం గాడిద చూ, రాసభము చరించు. సం. ఆ క్రి. 1. తిరుగు చూ, సంచరించు, స. క్రి. 2. చేయు చూ, సలుపు

చరిత సం వి ఆ శ్రీ. నడవడి, మంచినడవడి (అది కొండలు), చూ, వర్తనము. 1, 2 వృత్తాంతము చూ, సమాచారము 2. (రూచరితము-చరిత్ర-చరిత్రము-చారిత్రము.)

చరితము. సం. వి. ఆ. న —వై—

చరిత్ర. సం వి ఆ. శ్రీ. —వై—

చరిత్రము. సం. వి ఆ. న. —వై—

చరిష్టువు. సం విణ. ఉ. తిరుగునది: చూ, వలమానము. 1

చరుడు. సం. వి ఆ. ఫం 1 రూచారుడు చూ, వేగువాడు, 2 అంగారకుడు చూ, రాహువు 2.

చరువు సం. వి. ఉ. ఫం 1 =చీరవ హస్తము, అన్నిగా వేల్పడగిన పక్వాన్నము: చూ, సాదము (1), 2. హస్తమువండెడు కుండ చూ, భాండము 3, ఆం 3 ఖండములు తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, ఖండములు. చరిణిణము సం వి ఆ ఫం చిత్రాశ్రూప మను పిండివంట చూ, భక్ష్యము.

చర్చ సం. వి. ఆ శ్రీ 1 విచారణము: చూ, వెదకుడు, 2 చింత చూ, పశ్చాత్తాపము, 3 చేతనిడిన కుంకుమము లోనగునది, చర్చిక, కుంకుమము లోనగుచానిపూత (అని కొందలు) చూ, బచ్చెన, 4. చర్మ చూ, పార్వతి 1, 5 చర్మముననది చూ, నది, 6. నవనిధులలో నొకటి చూ, నిధులు. (చూ, లిప్తి 1.)

చర్మి. సం వి ఈ. శ్రీ. 1 కీపుట, చాచిన ప్లేట్లగల అణచేయ: చూ, హస్తము, ఆం. 2 చూ, ఉద్ధతము 2, 3 జన్యతాశములు తొంబదియాటిలో నొకటి చూ, జన్యతాశములు

చర్పించు సం. స క్రి 1 ఆరయు చూ, విచారించు 1, 2. అశ్వేషించు చూ, వెదకు.

చర్చిక సం. వి ఆ. శ్రీ. 1 దుర్గ చూ, పార్వతి. 1, 2 చూ, చర్మ 3, 3 శివపరిచారికలలో నొకతె చూ, పరిచారిక.

చర్మిక్యము సం వి. ఆ. న. రూచార్మిక్యము. గండము మొదలగుచానిపూతద చూ, చర్మ 3 చర్మితము. ఆం. రదత్తుతములు పదింటిలో నొకటి చూ, రదత్తుతములు

చర్మటము. సం వి. ఆ. ఫం. 1 చూ, చర్మ 3. 1, 2 ఒకానొకమందు చేట్టు చూ, పృక్షము, 3 అప్పడము: చూ, భక్ష్యము.

చర్పటి సం వి ఈ శ్రీ. ఒబ్బట్టు, పోలీ చూ, భక్ష్యము.

చర్మకము సం వి. ఆ. స్త్రీ = చూ, సంబంధము*
 చర్మకారము సం వి ఆ పుం. చూ, చర్మకము.
 చర్మకారుడు సం. వి. ఆ పుం 1 చూ,
 మాదిగ, అం 2. జాతులు పడుననిమిది వారిలో
 నొకఁడు; చూ, జాతులు [వాయి.
 చర్మచటక. సం వి ఆ స్త్రీ చూ, చీకురు
 చర్మచటి సం. వి ఈ స్త్రీ —వై—
 చర్మచోర సం వి ఆ స్త్రీ కొండబెండ*
 చూ, వడ్డంధ
 చర్మణ్యతి. సం వి ఈ స్త్రీ 1. చర్మణ్యతీ
 నది చూ, నది 2. అరణిః చూ, రంధ 2
 చర్మప్రవేశిక సం వి ఆ స్త్రీ కొలిమితి
 భక్త్రు.
 చర్మవలకము సం వి. ఆ న చూ, అరిగ. 1
 చర్మవేదిక సం. వి ఆ స్త్రీ ఆరె చూ,
 నూది
 చర్మము. సం వి. ఆ పుం. 1 చూ, తోలు.
 1, 2 కేడము చూ, వారి, అం 2
 ధాతువు లేడింటిలో నొకటి చూ, ధాతు
 వులు.
 చర్మముండ సం వి ఆ స్త్రీ 1 దుర్గ చూ,
 పావ్యతి 1, 2 శివపరిచారికలలో నొకటి
 చూ, పరిచారిక
 చర్మయస్త్రి సం వి ఈ. స్త్రీ చూ, సమ్మిట
 చర్మరంగ సం వి ఆ స్త్రీ నులితడ* చూ,
 మహాబల
 చర్మరువు. సం వి. ఆ. పుం చూ, చర్మకారుడు
 చర్మకము. సం. వి ఆ పుం చేదర చూ,
 చోప
 చర్మగ్రము సం వి ఆ. పుం చూ, చెప్పుతట్ట*
 చర్మి సం. వి. ఆ పుం. 1. కేడము
 ఘరించినవాడు* చూ, డాలుకొండు,
 2. బుజేపత్రిక. చూ, భూరము; 3 మూడు
 కాళ్లుగల భృంగియను శివభక్తుడు, 4. అలం
 బుహాడను రక్కసుడు చూ, రాక్షసుడు 1.

చర్మ. సం వి ఆ స్త్రీ చూ, ఈర్మ 1-2-8,
 4 నడత చూ, వర్తనము 1
 చర్మ సం వి ఆ స్త్రీ. చెంపదెబ్బ చూ,
 తెంపకాయ
 చర్మణ సం వి ఆ స్త్రీ. 1. ఈగ, నల్ల
 యీగ (అనికొండలు) చూ, మక్షిక,
 2 దిగువకు బాటిన చంద్రిక (చర్మిత
 అనియు)
 చర్మణము సం వి ఆ. న చూ, నమలుట,
 2 నోచు. చూ, వదనము 1, 3 స్నేహితుని
 యిల్లు చూ, సదనము. 1.
 చర్మితచర్మణస్థాయము. పా నమలినచే చురల
 నమలిన రితి
 చర్మితచర్మణము సం వి ఆ. న నెచురువేయుట
 చూ, గోమంధము, జా 2. చేసినదియే మరల
 జేయుట (పిష్టపేషణము) “ పోయినదాని
 మరల దృప్తుట చర్మితచర్మణము ” (నీతి
 చంద్రిక-విగ్రహము)
 చర్మితపాత్రము సం వి ఆ న తమృతసుకు
 చూ, పీకెదాను (చూ, పాత్ర)ము 6)
 చర్మితము సం వి. ఆ న 1 ముక్కువైపు
 కొలికి చూ, ముక్కుకొలికి విణ 2 నమల
 బడినది, తినబడ్డది (అనికొండలు) చూ,
 భుక్తము. 1
 చర్మణి. సం వి. ఈ. స్త్రీ చూ, అంకులాడి
 చల. సం. వి. ఆ స్త్రీ చూ, లక్ష్మి
 చలతైలాఖ్యము సం వి ఆ పుం సిల్ల మను
 భూపదగ్రీవుము* చూ, సల్లికి.
 చలదళము. సం. వి ఆ. పుం 1 చూ, రావి*.
 2. గుండ్రతుంగ* చూ, తృణము. 1
 చలదుగ్ధము సం వి. ఆ. పుం చూ, జయ
 దుగ్ధము*
 చలననాడులు. పా. చలించునాడులు చూ,
 నాడుల.

చలనము సం. వి. ఆ. న. 1 కదలుట చూ, లాలము, 2 తిరుగుట చూ, విహరము 1, 3. = చేల్లడము. లాగు. చూ, నత్తము, 4. భయము చూ, వెఱపు, విణ. 5 కదలు నది చూ, వలితము 3, అం. 6 తారా క్రియలు తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, తారాక్రియలు

చలపత్రకము సం. వి. ఆ. పుం. ఉమ్మెత్త* చూ, చాలాపువ్వుము

చలపత్రము సం. వి. ఆ. పుం. చూ, రావి*

చలము సం. వి. ఆ. పుం. 1 రూ. = చించలము వణచు చూ, లాలము, 2 వణచుటచి చూ, లాల (వలితము 3)

చలరాశి పా. అస్థిరరాశి. = ఇంచుక సంబంధించి నశాత్త్రుపరిభాషాపదములు — పరాధీనచల రాశి, స్వతంత్ర చలరాశి (అవ్యక్తరాశి) చలసంహతము అం. చిలుకక్రియలు యెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, చిలుకక్రియలు

చలస్మరణము అం. అసంయుతవాస్తవములు నలు బద్దెదింటిలో నొకటి చూ, అసంయుతవాస్తవములు [తిము 3]

చలాలము సం. విణ. కదలునది చూ, వలి చలి సం. వి. ఇ. స్త్రీ. రూ. = చాల. చాలి పరునాలుగంగములు గల సర్వవిశేషము చూ, నాటకము. 1 [సలించు.

చలించు సం. ఆ. క్రి. = సలించు చూ, చలితము సం. విణ. కదలింపబడినది చూ, వేల్లితము 1 [వ్యాధుడు 2]

చిలుడు సం. వి. ఆ. పుం. చుమ్మడు చూ, చవర్లము. అం. చుచ్చు చుచ్చు చూ, కవర్లము. చివలాగాయ బ్రాహ్మణులు. పా. సేపాళ జీకపు బ్రాహ్మణులలో నొక తెగవారు చూ.

బ్రాహ్మణులు [చూ, రాజార్జును చవి. సం. వి. ఇ. స్త్రీ. = సేవ్యము సేవ్యము*

చవిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ. ఆ. న. = చూ, చవి చవికము. సం. వి. ఆ. న. = — వై —

చవికాఫల. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. గజపిప్పలి* చూ, పిప్పలి 1

చవితీ అం. 1 తిథులలో నాలవది చూ, తిథులు; 2 శుక్లపక్షతిథులు పదునేనింటిలో నొకటి; చూ, తిథులు, 3. కృష్ణపక్షతిథులు పదునేనింటిలో నొకటి చూ, తిథులు (చూ, పక్షము) [సరస్సు. 1.

చవీనాహి సం. వి. ఈ. స్త్రీ. బావి చూ, చవ్య సం. వి. ఆ. స్త్రీ. రూ. = చవికము = చవిక = సేవ్యము* చూ, రాజార్జును

చవ్యకము. సం. వి. ఆ. న. = — వై —

చవ్యము సం. వి. ఆ. న. = — వై. —

చవ్చకము. సం. వి. ఆ. పుం. న. 1 కల్లుతాగ గుగిన్నె చూ, పాత్రము. 6, 2 కల్లు* చూ, నుర 1, 3 గిన్నె చూ, పాత్రము. 6, 4 గిండి చూ, పాత్రము 6, 5 ఒక దినుసుగిల్లు చూ, నుర 1, న. 6. మబ్బు చూ, మేళుము 1.

చమలము సం. వి. ఆ. పుం. యూప స్తంభ కగోభాగమునందలి దారుమయమైన కడియము, రాజనూయమునందు యూప స్తంభమున కడుగున దగిల్చెడి యినుపకడియము (అని కొందఱు)

చా

చాంగము సం. వి. ఆ. పుం. చూ, పులిచింత*. చాంగరి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1 చూ, పులిచింత*. 2. ముత్త* చూ, ముత్తకము.

చాంచల్యము సం. వి. ఆ. న. చపలత్వము చాపలము, చాపల్యము. [వీణ.

చాందాలిక. సం. వి. ఆ. స్త్రీ. మాటవీణ. చూ,

చాందాలుడు. సం వి. ఆ పుం చూ, రూ-
చందాలుడు

చాండిక సం.వి ఆ (స్త్రీ) చూ, రూ-చండిక 1
చాంద్రభాగ. సం. వి. ఆ. (స్త్రీ): చూ, రూ-చం
ద్రభాగ

చాంద్రభాగి సం వి. ఈ. (స్త్రీ). —వై—
చాంద్రమసము సం. వి. అ. న మృశిర చూ,
నక్షత్రము 1.

చాంద్రమసాయము సం వి ఆ. పుం. బుధ
గ్రహము చూ, రాహువు. 2.

చాంద్రమానాబ్దము. పా పండ్రెండు చాంద్ర
మాసములు గలది చంద్రుని సంచారము
వలన దీనికీ పేరు గలిగెను (ఈమాసము త్రిలిం
గ దేశమందు వ్యవహరింపబడును.)

చాంద్రమాసము. పా చంద్రునిగలినిబట్టి యే
ర్పటచెడు కాలపరిమాణము. మనము కొన్ని
రాత్రులు చంద్రుని స్థానమును పరిశీలించిన
యెడల పడమటనుండితూర్పునకు నక్షత్రముల
మధ్య సంచారముచేసి 27దినముల, 7 గంటల,
48 నిమిషములకు తానువిడిచిన నక్షత్రము
సందు మరలప్రవేశించుట గోచరమగును
నూర్యుండుగూడ పడమటనుండి తూర్పునకు
సంచరించుచుండుటవలన చంద్రుండు నూ
ర్యునివద్దనుండి మారమై తిరిగి నూర్యునివద్దకు
జేరుటకు 29½ దినములు పట్టుచున్నది. దీనికీ
చాంద్రమాసము (Lunar Month) అని
పేరు.

చాంద్రాయణము పా చాంద్రాయణకృతము
భుజింపఁదగిన ముప్పదిరెండు కబళములలో
చంద్రునియొక్క జ్వయస్పర్థల ననుసరించి
కృమయన కృష్ణపక్షమందు ఒక్కొక్కకడిగా
తగ్గించుచు శుక్లపక్షమందు ఒక్కొక్కకడి
గాపెచ్చించుచు భుజించి యాచరించెడి
యొకానొక వృతము రూ-చంద్రాయణము

చూ, కృష్ణము 8. తద్విశేషము. — ఋషి
చాంద్రాయణము, మనువచనము. — శ్లో. ఏత
మేవవిధింకృత్వన్నమాచరేద్ద్యవ మధ్యమేశుక్ల
పక్షాదినియతశ్చరంచాంద్రాయణం వ్రతమ్.”

చాంద్రి. సం వి ఈ (స్త్రీ) 1 చూ, వెన్నెల,
2 చూ, చాంద్రమసాయము. [నది.
చాంపిల సం వి ఆ (స్త్రీ) చాంపిలానది చూ,
చాంపేయము. సం వి అ. న 1 బంగార

చూ, లోహము 1, పుం. 2 అశరువు చూ,
పత్ముము 4, 3 చూ, నాగ కేసరము*, 4
చూ, సంవెగి*, 5 నురపొన్న*, చూ,
పొన్న [చూ, వెన్నెలపులుగు

చాకోరము సం వి. అ. న. చాకోరపక్షులగుంపు
చాక్రిమండు సం. వి ఆ పుం 1 వేరువను
రాజుల నిద్రపేల్కొలుపువాడు చూ,
ఘంటికుండు, 2 చూ, తెలుపులవాడు
చాత్తుకుండు. అం. రూ-చాపుకుండు. వైవస్వ
తాది పదు నలుగురు మనువులలో నొకఁడు
చూ, మనువులు.

చాచత్తుటము అం (చాచపుటము) తాళకళ
రైదింటిలో నొకటి చూ, తాళకళలు

చాటక్తరము సం వి ఆ పుం 1 ఏటిరింత
చూ, వ్యాఘ్రాటము, 2 పిచ్చుక మగపిల్ల:
చూ, పిచ్చుక

చాటుకారము సం వి. ఆ పుం బంగారు
పూసలు గుచ్చిన యెంటిపేట హారము
చూ, భూవణము. 2 [లో-అండు.

చాటులోలుడు. సం. విణ చూ, రూ-పిలు
చాటువు. సం. వి ఈ పుం, న. = చాటు

1. ప్రియమైనమాట, ఉదాహరణము (అని
కొందఱు) చూ, శబ్దము. 2. 2. బ. అష్ట
దష్టము కవి అశువుగ చెప్పిన పద్యములు
(గృంభస్థముకానివి)

చాటుక్కి సం.వి ఇ (స్త్రీ). సేవ చూ, శుక్రాన. 2.

చాణక్యీనము. సం. విజ సెనగలుపండు మంచి
నెల చూ, భూమి. 1.

చాణము సం. వి ఆ న చూ, పిడక

చాణక్య్యడు. సం వి ఆ పుం. చూ, వాత్స్య
యనుడు

చాణూరనూదనుడు సం వి. ఆ పుం
వెన్నుడు చూ, విష్ణువు 1.

చాళకము సం. వి. ఆ పుం. చూ, వానశోయిల
చాతురంతికములు. ఆం. శుభావర్తములలో నొ
కటి చూ, శుభావర్తములు

చాతురి సం. వి ఈ శ్రీ రూ-చాతుర్యము
నేర్పు చూ, సామర్థ్యము 1

చాతురుడు సం విజ = చూ, రూ-చతురుడు
చాతుర్యము పా. ఏలకులు లవంగాలు ఆకు
పక్షికము నాగకేసరములున్న చూ, చతు
ర్యము

చాతుర్యాశ్రయి అం హవిర్యజ్ఞములైందిటిలో
నొకటి చూ, హవిర్యజ్ఞములు 1

చాతుర్యాస్యమ పా. పృథివీతనరము ఆహార
శుద్ధము మొదలు కార్తిక శుద్ధము వఱకు
నాలుగు నెలలు చేసెడి యొకానొకయజ్ఞము:
చూ, యజ్ఞము, ఆం. 2 నిహీనతానము
లేడిందిటిలో నొకటి చూ, నిహీనతానములు
(చూ, శుద్ధతానములు).

చాతుర్యము సం వి ఆ న = చతురు చూ,
చాతురి

చాతుర్యర్యము. సం వి ఆ న బ్రాహ్మణులు,
క్షత్రియులు, వైశ్యులు, శూద్రులు

చాదస్త్రము వా. వి చెప్పినదే చెప్పట, చేసినదే
చేయుట

చాపబాధము. అం. శబ్దాలంకారములలో నొకటి
చూ, శబ్దాలంకారములు. బ్రాణము 1.

చాపము. సం వి. ఆ పుం. ధనుస్సు: చూ,
చాపముపై ప్రేరణవివరము అం ధనుర్విద్యా
ప్రమేయములు నలుబదాటిందిటిలో నొకటి
చూ, ధనుర్విద్యాప్రమేయములు

చాపలము సం. వి ఆ. న. 1 చూ, చాంచ
ల్యము, అం 2. సంచారీభావములు ముప్పది
మూడిందిటిలో నొకటి (ఆ ముద్దులాడి
యచ్చ నోనామకుం గాంచి హారముల దిద్దుచు
జూపు మరలిం చేచేర బలక గమకించుచే
మరల నూరకుండెను) చూ, సంచారీభావములు.

చాపలేపము అం తంత్రము లఱువదినాలుగిం
టిలో నొకటి చూ, తంత్రములు

చాపల్యము సం. వి ఆ న. చూ, చాపలము.
చాపోష్ఠరణలక్షణము. అం. ధనుర్విద్యాప్రమే
యములు నలుబదాటిందిటిలో నొకటి చూ,
ధనుర్విద్యాప్రమేయములు [కమ.

చాబుకము, సం. వి ఆ. న చూ, రూ-చంబు
చాబూకము సం. వి. ఆ న. —పై.—

చామరద్వంద్వము అం. తంత్రములఱువదినాలు
గిందిటిలో నొకటి, చూ, తంత్రములు.

చామరపుష్పము. సం. వి. ఆ పుం. 1. చూ,
హాక*, 2. చూ, మామిడి*, 3. చూ,
మొగలి*, 4. తెల్లు* చూ, తృణము 1.

చామరము. సం వి ఆ న 1 = వింశామరము
(రూ-చామర-చామరి-చమరము) చూ,
సురండి, అం. 2 చూ, ఉద్రవము. 2.

చామరి సం వి ఈ శ్రీ. 1. = చూ, రూ-
చామరము 1, 2. గుజ్జము చూ, హయము.

చామికరము సం. వి. ఆ. న 1 బంగారు
చూ, లోహము. 1, 2. మేరుపర్వతము. చూ,
పర్వతము, 3. గని చూ, భూమి. 1, పుం.
4 నూర్యునివిట్లు చూ, బాణము 1.

చామిరము సం వి ఆ పుం నూర్యునివిట్లు
చూ, బాణము 1

చాముండ సం వి ఆ శ్రీ రూ-చాముండి.
1 ఒక మాతృక. చూ, మాతృకలు, 2 శివ
పరిచారికలలో నొకటి చూ, పరిచారిక,
3. మాతలేడుగురిలో నొకటి చూ, మాతలు

చాముండాతంత్రము. అం శివహోత్రములగు
చతుష్పతి తంత్రములలో నొకటి చూ,
తంత్రములు

చాముండి సం. వి ఈ. శ్రీ చూ, రూ-
చాముండ.

చామ్యము. సం. వి. ఆ. న (సేమ్య అనివాడు)
పామ్యమువంటి భక్త్యము చూ, భక్త్యము
చారకము. సం. వి. ఆ. పుం. = చోట * చూ,
సృవ

చారటి. సం. వి. ఈ. శ్రీ. 1. పెట్టదామర*
చూ, పద్మము. 1. 2. నీలిని * చూ, వెంపలి,
3. తంగేడు * చూ, హేమపుష్పకము,
4. పూణేయను గంధద్రవ్యము * చూ,
రాజార్జుము

చారటిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. నలి యను గంధ
ద్రవ్యము చూ, రాజార్జుము

చారణము. సం. వి. ఆ. న. రూ-చరణము.
తిరుగుట చూ, విహారము. 1

చారణుడు. సం. వి ఆ పుం 1 నానాశీత
సంచారకుడైన నట్టువుడు చూ, సీకారి,
2 నానాశీత సంచారకుడైన బట్టువాడు
చూ, బట్టువాడు, 3 ఒకానొక భేద
రుడు. చూ, భేదరుడు. 3

చారము సం. వి. ఆ పుం 1 = చోట బొండ్,
సంకెల (అని కొందఱు) చూ, బంధనాల
యము, 2. నడ, పయనము చూ, ప్రయా
ణము, 3 = చోట బీడిమమిడి * చూ,
స్రవ, 4. పాట, గానము చూ, స్వరము 2,
5 పాము చూ, స్వము. అం 6 వాయు
పులు లొమ్మిదింటిలోనొకటి చూ, వాయువు
(పడమటిగాలి)

చారవాయువు. సం. వి ఈ. పుం పడమటి
గాలి చూ, చారము. 6.

చారాయణ అం. కామకాశ్రమును రచియిం
సినవారిలో నొకరు. చూ, కామము. 8

చారిణి సం. వి ఈ. శ్రీ. తెల్లవిష్ణుక్రాంత*
చూ, విష్ణుక్రాంత

చారితము. సం. వి ఆ స రతిబంధభేదము చూ,
రతిబంధము. [తింతి. 3.

చారిత్ర. సం. వి ఆ శ్రీ చింత * చూ,
చారిత్రము. సం. వి ఆ స చూ, రూ-చరిత,
చారిత్రము సం. వి ఆ. శ్రీ తంగేడు * చూ,
హేమపుష్పకము. [సౌందర్యము.

చారిత్రము సం. వి న పుం ఒప్పదము చూ,
చారిత్రము. అం చూ, ఉద్ధతము 2

చారుడు సం. వి ఆ పుం చూ, రూ-చరుడు
చారుకాంతి సం. వి ఇ శ్రీ. చారుమతి,
చందునిభార్య చూ, భార్య

చారుగర్భిణి. సం. వి ఆ పుం శ్రీకృష్ణుని
పుత్రునిడు చూ, పుత్రునిడు 1

చారుగుప్తుడు సం. వి ఆ పుం. — నై —
చారుద్భవము సం. వి ఆ పుం జీవీ *
చూ, ప్లవము

చారుధార సం. వి. ఆ. శ్రీ ఇంద్రునిభార్య,
శచి చూ, భార్య [స్వామిసల

చారుఫల సం. వి ఆ శ్రీ. దాగ్ధ * చూ,
చారుబాహువు సం. వి ఈ. పుం చూ, చారు
గర్భిణి [సవగము *

చారుపర్ణి సం. వి ఈ శ్రీ. చూ, లంకె
చారుపుష్ప సం. వి ఆ శ్రీ — నై —
చారుపుష్పము సం. వి ఆ పుం, న బంగారు
చూ, లోహము 1

చారుమతి సం. వి ఈ శ్రీ. చూ, చారుకాంతి
చారువిందువు సం. వి ఇ చూ, చారుగర్భిణి
చారువర్త. సం. వి ఆ శ్రీ మానవర్యంతము
ఉపవసించు అడుది, మాసోపవాసని
చూ, శ్రీ

చారుహాసిక. పా. వైతానీయబాలి వృత్తము
లలో నొకటి (ఇది ప్రవర్తకవృత్తనాయనే
నడచును.) చూ, వృత్తము. 1.

చార్వక్యము సం. వి. అ. న. చూ, రూ-
చర్వక్యము.

చార్వాణము సం. వి. అ. న. చర్వముల సమూ-
హము చూ, తోలు. 1.

చార్వావడు. సం. వి. అ. పుం. 1 చార్వా
కమనెడి శాస్త్రమును చేదివినవాఁడు;
2 ఒకానొక రక్కసుడు చూ, రాక్ష-
సుడు. 1.

చార్వి సం. వి. ఈ శ్రీ. 1. ఊహాపోహాత్
మమై నబుద్ధి చూ, బుద్ధి. 2. పనుపు చూ,
వర్ణము. 3. 8 కుచేరనిభావ్య చూ, భార్య;
4 చూ, వెన్నెల, 5 కాంతి చూ, వెలు-
తురు. 1.

చాల సం. వి. అ. శ్రీ: చూ రూ-చలి
చాలకము సం. వి. అ. పుం మదపుటేనుగు
చూ, హస్తీ.

చాలనము సం. వి. అ. న. 1 చలింపఁజేయుట,
2 చూ, జీర్ణైశ, 3. భయము. రూ-చలనము
చూ, వెఱపు. [జీర్ణైశ.

చాలని. సం. వి. ఈ. శ్రీ = జీర్ణైశ చూ,
చాలము. సం. వి. అ. న. 1 గృహచ్ఛాదన
విశేషము, పిటము చూ, సదనము. 1,
2 మోరటి* చూ, శ్రీంకణము.

చాలి. సం. వి. ఈ. శ్రీ చూ, రూ చాల-చలి
చాలినీన్యాయము. పా. జీర్ణైశలోని జీర్ణం-
చిననీతి

చావిఫలనబాహ్యబాహులు సా వీరు సామనేదు-
లు ఋగ్వేదముల నైయన్నార బహోదాయం-
గును, సర్వదాతీరమందును, నినార జనార
అను ఫలములయందును గానబడియెదర
చూ, బాహ్యబాహులు

చావము సం. వి. అ. పుం రూ-చావము
చూ, పాలపిట్ట.

చాఘఘడు. అం. చూ, రూ-చాఘఘడు
చావము. సం. వి. అ. పుం: చూ, రూ-చావము.

చి

చింక జే వి 1 చిన్నకాలువ చూ, నది, బ. 2
రెల్లలలోనుండు జొన్నలు చూ, దాస్యము;
3 తుషయుత్తాల్పదాస్యము, ఇనుకు చూ,
దాస్యము
చింకలిక్క. వై వి = క్వింక: ఎఱ్ఱని మొగముగల
కొఁతి చూ, చానరము.

చింకిణోపణియాసాంతో బాహ్యబాహులు సా
చూ, సాంతో బ్రాహ్మబాహులు (చూ బ్రాహ్మ-
బాహు.)

చింగటము సం. వి. అ. పుం మహాశిల్పమును
చేప చూ, మత్స్యము 1

చింగటి. సం. వి. ఈ శ్రీ. — వై —

చింగడము సం. వి. అ. పుం — వై. —

చింగు జే. వి కచ్చభేదము. చూ, వలి 2

చింగోటి జే. వి చికటారి చూ, బాణము 1.

చించ. సం. వి. అ. శ్రీ = చింత చూ, తింతిని.

చించి సం. వి. ఈ శ్రీ గుంజా* చూ, శ్వేత
పాకి

చించు జే. పేరి చినుగఁజేయు. రూ-చింపు.
కత్తిరిను (అని కొందఱు) స. క్రి 2 ఖం-
డించు చూ, నెలగు

చించోటము సం. వి. అ. పుం ఒకరకముగడ్డి
చూ, తృణము. 1

చింత. సం. వి. అ. శ్రీ 1 తలఁపు చూ,
స్మృతి 1. 2 వగపు చూ, పశ్చాత్తాపము,
అం 3. సంఘాతీభావములు ముప్పదిరెండింటి
లో నొకటి (ఓ రసాతలమా! నానైదయగలి-
గెనేని నీత యేత్రోవనే తెంచెనో యానతి
ముక్తి) చూ, సంఘాతీభావములు, వై వి (1) =
చించా చూ, చించ. (దోహదశాస్త్రపద్ధతిని
చింతఁజెట్టు మొదట త్రవ్వి గోధుమలు, మిను-
ములు, నవ్వులు, మాంసము, లేపనముచేసిన

విశేషముగా ఫలించును మాదోహదకాస్త్రము. (చూ, ఉపవిద్యలు.) (చూ, చిక్కడు కటుంబము.)

చింతకుఁడు సం విణ చూ, చుఃఖితుఁడు.

చింతగుల్ల వై వి బరడుతోనుండు చింతపండు
చింతపండులేని వైహార (అని కొందఱు) (వై
పెంతు కండకాయలభాతిలో చేరును) చూ,
ఆప్తము 8

చింతఉట్టి ద్వ. వి. — వై — (వాడుకయందు
చింతపండునంటియుండునరములనమూహము.)

చింతన సం. వి. ఆ స్త్రీ పలుమాణుతలచుట,
పలుమాణు చేరువుట (అని కొందఱు)

చింతసేయము. సం విణ. చింత్యము చూ, విచా
ర్యము. [ముద్ద చూ, ఆప్తము 8.

చింతపండు. ద్వ. వి. ఏ బరడుదొప్పిన చింతపండు
చింతాకర్మ సం వి. ఆ స్త్రీ తహతహ చూ,
వ్యసనము. [హంస. 3, ఆ. 146

చింతాపచుణుడు. ద్వ. వి. చూ, బాలకీర్తి.

చింతామణి. సం వి ఇ పుం 1. కోరికకోరికల
నిచ్చెడుజీవముణి చూ రత్నము. 1, 2. చావు
నకు ముందు మాట్లాడించెడి మందు చూ,
మందు 1. (ఈజ్జోషధమును తయారు చేయు
రీతులు పెక్కులుగలవు అందొకవిధము —
కుద్దిచేసిన కంధకము, రసము, మిరియాలు,
వెలిగారము, దంతివీర్లులు, తిప్పనత్తు ఇవి
అన్నియు సమభాగములుగనూటి నిమృతపండ్ల
పులుసుతో మర్దనచేసి గురిగింజి ప్రమాణము
గల మాత్రెలుకట్టి అనుపానవిశేషములతో
నిచ్చునది (పంచలోహ, అష్టలోహ, నవలోహ
చింతామణులు మున్నగునవి గలవు), 8 బకా
నొక బుద్ధుఁడు చూ, బుద్ధుఁడు. 1

చింతాయన సం. వి. ఆ స్త్రీ. 1. పెండ్లాము
చూ, భార్య, 2 కల్లు. చూ, కుర. 1, కేమా
నామోహ, నూయము, 1.

చింతించు సం ఆ. క్రి రూ-చింతిల్లు చూ,
పశ్చాత్తాపపడు.

చింతిల్లు సం. ఆ. క్రి — వై. —

చింతితము. సం విణ చూ, విచారితము.

చింత్యము సం విణ 1 చూ, చింతనీయము,
అం 2. స-చ-హీనతానము లేడింటిలో నొ
కటి చూ, స-మ-హీనతానములు (చూ, సర్వ
తానములు), 3 ఆగనము లిరువదెనిమిదింటి
లో నొకటి. చూ, ఆగనములు (చూ, ఉప
విద్యలు.) [పిన్నగిర్ద.

చింద. త. వి. = చిల్లః రూ-చీంద-చీపర చూ,
చిందము దే వి. శంఖము చూ, సం. 1

చిందఱ దే. వి. 1. ఉంకింపు చూ, విజృంభ
ణము, 2. కోపము అం, భా ప్ర. 185 చూ,
గోషము, వై. వి 8 = భిద్రీమ్. తూటు చూ,
రంధ్రము. 1, 4 ఖండము సా 2, ఆ 150
చూ, శకలము 4 [చూ, విజృంభించు
చిందఱగొను దే ఆ క్రి (చిందరన్ + కొను).
చిందరేగు దే ఆ క్రి. ఆవేశమెత్తు రూ-చీ
దఱరేగు-చీందఱగొను [సేయు

చిందఱలుసేయు. ద్వ. స క్రి. చూ, చిందఱ
చిందఱవందఱ దే వి 1. తునుక. కళా 8,
ఆ. 121 చూ, శకలము. 4, 2 కలగుండు
చూ, సంతాపము, విణ 8 కలగుండువదెని
చూ, సంతాపితము, అవ్య 4 కణశోభము
అం. భా ల్ప 67 చూ, పరిపరి
చిందఱవందఱచేయు. దే స క్రి ఖండించు
చూ, నెలగు

చిందఱవోవు. ద్వ. ఆ క్రి (చిందఱ + వోవు)
తూటువోవు. కళా 7, ఆ 19 చూ, తొణ
టువాలు

చిందఱసేయు ద్వ. స. క్రి. (చిందఱ + సేయు)
చేదించు. సా. 1, ఆ. 98: చూ, శేదిల్లు 1
చించాడు. దే. ఆ క్రి. (చిందు + అడు) చిందు
లుదొంగిల్లు, నర్తించు; చూ, మలభ్రగొను.

చిందియ. డే. వి. జెట్లకల్లాయ్, రూ-చిందె
 చూ, వస్త్రము [చూ, వలితము. 8
 చిందిలి. డే విణ చలించినది. లక్ష్మీ 2, ఆ 58
 చిందిలిపడు. ద్వ. అ. కి. చూ, సంభ్రమించు
 చిందిలివాటు ద్వ. వి చూ, సంభ్రమము. 1
 చిందిలు. డే ఆ కి. చలించు చూ, సలించు
 చించు డే వి 1. = స్వందః (బహుత్వమున)
 నటునము నాట్యము చూ, వ్యంజకము. 1,
 2 = స్వందః బ. మాతంగ నాట్యము, చిందు
 వాలు చూ, వ్యంజకము 1, 8 కోపము చూ,
 కోపము, 4. గీతప్రబంధవిశేషము: చూ,
 పుస్తకము, విణ. 5. చెదరినది చూ, వ్యాకీ
 ర్ణము, అ. క్రి. 8 చూ, వ్యాపించు. స్వా. 4,
 ఆ. 58, 7 చూ, రాలు. స్వా 2, ఆ 67,
 8. నీర్ము పాత్రమునుండి తొనరిపడు చూ,
 తొలగు, స కి. 9. వెచ్చిపెట్టు చూ,
 వెచ్చించు

చిందుగ డే వి రూ-చిందున 1 చిందుగ
 అను చెట్టు హంస 4, ఆ 11; వా వి
 2 చిందున అను జంతువు చిందున
 చిందుదొక్క. డే అ. కి. (చిందు + త్రొ
 క్కు) రూ-చిందులు ద్రొక్క చూ, చులఁపు
 గొను. [ఆ. 146

చిందుపరువు. డే వి చూ, బాలక్రీడ హంస 8,
 చినులుదొక్క. డే అ. కి. చూ, రూ-చిందు
 దొక్క.

చిందున. డే వి. 1 చూ, రూ-చిందుగ 1,
 2 చూ, రూ-చిందుగ. 2, 3 అల్పవేటిక
 చూ, సురుగు [చూ, వ్యాకీర్ణము
 చిందువండు. డే వి. చెదరినది. స్వా. 3, ఆ. 28:
 చిందువందుచేయు. డే. స కి. చెదరగొట్టు.

తై. 5, ఆ. 192.

చిందువాలు డే. వి చూ, చిందు 2.

చిందె. డే. వి చూ, రూ-చిందియ
 చింపి. డే వి 1. చీర్నవస్త్రము. ఆం, భా. ద్వ
 167 చూ, వస్త్రము, విణ. 2. చివిగినది.
 తై 5, ఆ 192 చూ, శేదితము.

చింపిగుడ్డ డే. వి చూ, చింపి. 1.
 చింపిజీ డే వి నిప్పుసోడినట్లుండు కొనుగలిగి
 బిరుపెక్కిన చిన్నవంకర పెండుకలు. హం
 జూరు, బరిక చూ, పెండుక 1

చింపు డే కే. చూ, రూ-చించు. 1.

చింబు డే. వి మేక చూ, మేషము 1.

చింబోతు డే వి. (చింబు + పోతు) మేక
 పోతు చూ, మేషము 1.

చికటారి డే వి రూ-చిక్కటారి శకం 2,
 ఆ 17 చూ, చింగోటి

చికమక డే వి చిమ్మ చూ, క్రుమ్మ. 8
 చికలీలము. సం. వి ఆ పుం చూ, బురద.

చికిచికి డే విణ చిన్న, అల్పము చూ, స్వల్పము.
 చికిత్స సం వి ఆ శ్రీ 1 (శాగమునకుఁజేయు)
 ప్రతిక్రియ చూ, వైద్యము, ఆం 2. వైద్య
 శాస్త్రముయొక్క స్కంధములు మూడింటి
 లో నొకటి చూ, స్కంధములు (చూ, ఔష
 ధస్కంధము.) [వైద్యుఁడు.

చికిత్సకుఁడు సం వి ఆ పుం వెళ్లి చూ,
 చికిత్సితము. సం వి. ఆ న చూ, చికిత్స.

చికినము వై వి = చిక్కణమ్. చికిని, చూడు
 వక్క చూ, పోక

చికిని. వై. వి. = —వై— [సాపు. 4
 చికిలి. డే. వి తుడిచివేక్కఁజేయుట: చూ,
 చికిలికాఁడు డే వి. (కత్తులు మొదలైనవానిని)
 చికిలిచేయువాఁడు చూ, సాపుచేయువాఁడు.

చికిలు డే. అ. కి. చేసవుచేసెదవు చూ,
 కోదించు. [వాంఛ

చికిర్న. సం. వి. ఆ శ్రీ. చేయనిచ్చ. చూ,

చిక్కిరితము. సం విణ చేయ నిచ్చింపబడినది
చూ, వాంఛ [చూ, లుబుడు 2

చిక్కిరువు సం విణ ఉ. చేయ నిచ్చగలవాడు

చిక్కిరము సం. వి. అ పుం 1. బ రూ-చక్ర
ము-చిహురము చూ, వెండుక 1, 2 కొండ
చూ, పర్వతము, 3. చిక్కిరపక్షి చూ, పక్షి,
4 సాము చూ, సర్పము, 5 చూ, ముంగిస,
6 చూ, బల్లి, 7. ఒకానొక చెట్టు చూ,
వృక్షము, విణ 8 కదలుచు చూ, లోల
ము. 4 9 చలింపెనది చూ, త్రసము

చిక్కిరుడు సం విణ చూ, నలుండు 5.

చిక్క సం వి అ శ్రీ చూ, పోక*

చిక్కంటు. జే వి. చిల చిక్కుదీసికొనెడి నిడుపు
రువ్వెన రూ-చిక్కంటె చూ, పృసాధని

చిక్కంటె దే వి. —పై—

చిక్కలారి ద్వ వి. (చిక్కి + కలారి, చూ,
రూ-చిక్కలారి.

చిక్కణబిళ్ల ద్వ. వి చూ, బాలక్రిడ

చిక్కణము సం. వి అ న 1 = చికినము-చికి

ని చూ, చికినము, 2 ఏనుగుయొక్క పృ
దము మదము చూ, మదము 1, పుం, న. 3
చూ, పోక*, విణ 4 = చిక్కని. తఱచె
నది చూ, మొత్తము 4, 5. నునునైనది చూ,
స్నిగ్ధము 2 [పోక

చిక్కణి. సం. వి ఈ శ్రీ పోకపండు చూ,

చిక్కణదనము. ద్వ వి 1 = చిక్కణ చూ,
సాంద్రము. 2 2. మృదువు చూ, సుకుమా
రము

చిక్కన. వై వి. 1 = చిక్కణ చూ, సాంద్ర
ము. 2, 2 మృదువు చూ, సుకుమారము,
3. తఱచు. "చిక్కనిపాలు". చూ, మొత్త
ము. 4, 4. బలము చూ, శక్తి. 1, 5. దార్ఢ్య

ము: చూ, స్త్రోమము 1, 6. జిడ్డు చూ,

స్నిగ్ధము 3 [కాళ 3, ఆ. 38

చిక్కనాబ్జిలు దే వి బ: చూ, బాలక్రిడ

చిక్కపట్టు దే వి. (చిక్కని + పట్టు) నిర్ణ

యము చూ, సత్త్వము 1 [భూమి. 1

చిక్కమన్న ద్వ. వి కుంభకరమృత్తిక 3,

చిక్కము సం వి అ. న 1 = చికిని చేయ

వక్కు, చు, పోక, పుం. 2 ముంమి: చూ,

మూషికము, వై. వి (1) తిగిలు లోనగు

వానితో నల్లి పసులమూతికి దగిలించెడు

బుట్ట చూ, సజ్జ 1, (2) = కిక్కి ఉట్టి

చూ, కిక్కిము 1, (3) దారముతో నల్లని

సంచి చూ, సంచి. (4) ఉచ్చి చూ,

వాగుర

చిక్కసము. సం వి అ న 1. నలుంగులిండి

యవలపిండి (అని కొందఱు) (పుం, న అని

కొందఱు) చూ, సాదము (1), 2 హరిద్ర

చూ, పర్వము 6 [పోక

చిక్కా సం వి అ శ్రీ పోకపండు చూ,

చిక్కినవాడు. దే వి కుష్మాంగుడు చూ,

బక్కవాడు

చిక్కిపోవుట ఆం మన్మథావస్థలు పదింటిలో

నొకటి చూ, మన్మథావస్థలు

చిక్కు దే వి 1 కష్టము చూ, శోకము,

2 సంకటము చూ, శోకము, 3 మెలి

చూ, లంకె, అ. క్రి. 4. కృశించు చూ,

సాటసాటవోవు, 5 దొరకు చూ,

లోబడు, 6 తక్కు చూ, మిడివోవు,

7 తగులు చూ, లంకించు. 1, 8 మిగులు

చూ, శేషించు.

చిక్కుజేయు దే. స. క్రి చూ, వంచించు

చిక్కుట. అం దశావస్థలలో నొకటి (కార్మ్య

ము) చూ, దశావస్థలు

చిక్కుడు దే. వి త్కుద్రశి * చూ మట్టిక.

చిక్కడుకుటుంబము. పా "లెగూమి నానే" కుటుంబమునకుఁ జేరిన చిక్కడు, రేల, తుమ్మ కుటుంబములలో నిదియొకటి ఈ కుటుంబములక్షణములు.—(1) ఆకు.-త్రీభిన్న పత్రము (మిశ్రపత్రము); (2) రక్షకపత్రములు.-5; (3) పుష్పదళములు -5; (4) కేసరములు -10. స్వేచ్ఛగానైనను కలపియైనను ఉండును, (5) పండ్లు - రక్షకపత్రములను విడువక యేనేకాకారములు గలిగి యుండును అవి చెండుబద్దలుగా చీలిను కనుక ద్వివిధారణ ఫలములనబడును "లెగూమి నానే" చిక్కడు కుటుంబములోనిది.-జీనప, మెంతి, నీలి, ఉలవ మొదలైన కాయధాన్యములు, కాను (మొదలైనవి, రేల కుటుంబములోనివి —తంగెడు, చింత మొ, తుమ్మ కుటుంబములోనివి —తెల్లతువ్వు, నల్లతువ్వు బండిగురిగింజి, దిరిసెన, సీమచింత మొదలైనవి [చూ. బీగము చిక్కరాళము. జే వి ఒకరకము బీగము. చిక్కపడు ద్వ అ క్రి 1 చిక్కగు చూ, రూ-చిక్కవడు, 2 సంకటపడు: చూ రూ-చిక్కవడు [కోకిము చిక్కపాటు ద్వ వి సంకటపాటు చూ, చిక్కలు వా. వి బ. 1 కద్దములు, 2. లంకెలు, 3 అల్లికలు చిక్కవడు ద్వ అ. క్రి). (చిక్క + పడు) చూ, రూ-చిక్కపడు. [యను చిక్కొట్టు జే స. క్రి (చీ + కొట్టు) చీచి చిక్కొల జే వి. (చిక్క + కోల) చూ, చిక్కంటు. చిక్కొడము సం. వి. అ. పుం. అలిందకి-రూ-అలిందకి, కాలకారము. (తె ప.)-ఉడత-రూ-ఉడుత-ఉణుత.

చిగిరించు. జే అ. క్రి. చూ, పల్లవించు

చిగిరింత. జే వి. అలింతగడ్డి*: చూ, తృణము 1.

చిగిరింత యైశ్వర్యము జా. చిగిరింతగడ్డిమిక్కిలి యేపుగానెదిగి అతిక్లిష్టముగా నెండిపోవును దానివలె పెరిగినశించు నైశ్వర్యములు "ఈ చిగిరింత యైశ్వర్యమునకై యింత పొంగనేల."

చిగిలికాడు జే వి చూ, సొందర్యవంతుఁడు. చిగురాకు జే వి (చిగురు + ఆకు) రూ-చిగురుటాకు చూ, విద్యుదుము చిగురాకుండి జే వి (చిగురు + ఆకు + తిండి) కోకిలము చూ, పికము.

చిగురాకువిలుకాడు. జే వి (చిగురు + ఆకు + విలుకాడు): చూ, మన్మథుఁడు శకాం 8. ఆ 20

చిగురు. జే. వి. రూ-చివురు. 1. కిసలయము. చూ, విద్యుదుము, 2. లేత. "చిగురుఁ గొమ్మ." (హల్లు పరుగువో దీని కడపటి యుకారము వికల్పముగ లోపించెడి "చిగుర్నుమోవి") చూ, సుకుమారము; 3 దంతములకుఁ శిట్టుకొనియుండెడి నూత్నమాంసము చూ, మాంసము 1.

చిగురుఁగొమ్మ. జే. వి. (చిగురు + కొమ్మ) చిగిరించిన లేతకొమ్మ, పూచిన లేతకొమ్మ (అని కొందఱు) చూ, కాఖ

చిగురుఁబోడి. జే వి. (చిగురు + పోడి) 1. చిగురువలె మహోజ్జ్వలాలగు ఆడుది చూ, స్త్రీ, 2 ఆడుది చూ, స్త్రీ. (రూ-చిగురుఁబోడి.)

చిగురుకొను. జే. అ క్రి చిగిరించు (కొను=పుట్టు). చూ, పల్లవించు

చిగురుచు జే. అ క్రి. రూ-చిగుర్చు 1. —పై.—, 2. ఎఱ్ఱనగు. జి. 4, ఆ 101. చూ, పల్లటిల్లు

చిగురుటల్లై జే. వి. చూ, చిగురువిల్లు
చిగురుటాకు. జే. వి. చూ, రూ-చిగురాకు
చిగురువిలుకాడు. జే. వి. చూ, మన్మథుడు
(రూ-చిగురువిల్లు-డు.)

చిగురుకల్లు. జే. వి. మన్మథుని మూడవదియగు
విడియొక్కవారి. (దీని బాణములు. — కల్లు
కలవ, ఆరటి, మొల్లపూలు: చూ తుమ్మెద
యల్లై) చూ, హూర్వి 1, (చూ, బాణము 1)
చిగురొత్తు. జే. ఆ. కిరి (చిగురు + ఒత్తు)

1 చూ, చిగురుచీ, 2 అనురాగము గలది
యగు చూ, ప్రియపడు

చిగురు చీ. ఆ. కిరి చూ, రూ-చిగురుచు
చిచ్చేట. వై విణ=శుచి (చిచ్చే + అట)
ఆగ్నిమయము. చూ- చిచ్చేట చూ,
వహ్ని 1.

చిచ్చేటకంటి ద్వ. వి. (చిచ్చేట + కన్ను).
చూ, శివుడు

చిచ్చేటకోల ద్వ. వి. ఆగ్నేయాశ్రయ చూ,
బాణము 1.

చిచ్చేటపిడుగు జా పిట్టముగా బాధించునది
“కం. వచ్చెగద విటులపాలిటి. చిచ్చేట
పిడుగింక నేమిసేయును ననుచున్” (నినిం
కుశోపాఖ్యానము)

చిచ్చి జే అవ్వ బిడ్డలకు జోలలుపాడునపుడు
పీడా పరిహారార్థము చెప్పబడు మాట రూ-
చిచ్చి చూ, శిబ్దము 2

చిచ్చికుడు సం వి ఆ పుం 1. రూ-చికిత్స
కుడు చూ, వైద్యుడు, 2 నాట్యపరి
భాషయందు పూజ్యుడు చూ, మారికుడు
చ్చి జే అవ్వ. చూ, రూ-చిచ్చి

చ్చేట వై. వి 1 = శుచి: ఆగ్ని చూ,
వహ్ని 1, 2 = శుచి: చేతనాచేతనాగ్ని
చూ, వహ్ని, 3 తాపము చూ, సం
తాపము.

చిచ్చేటట్లు ద్వ. వి బాణపుసంచే వగ (ప్రభా
వతీపరిణయము) చూ, బాణసంచే

చిచ్చేట వై వి = శుచి (చిచ్చే + అట).
చూ, రూ-చిచ్చేట.

చిటకము. వై వి = చూ, రూ-చిట్టకము
చిటచిట, జే. వి 1. కాంగిననూ నెయంగు నీటి
బొట్టు పడఁగాఁగలుగునట్టి ధ్వన్యనుకరణము.
చూ, హూహూ, 2 విడుచుటలు చేద
రట లోనగువనియందగు ధ్వన్యనుకరణము
చూ, హూహూ, 3 పరితాపము: చూ,
సంతాపము, 4 కోపము చూ, కోపము.

చిటచిటము. జే. ఆ. కిరి. (చిటచిటలు +
అను) మండిపడు చూ, నుండు.

చిటచిటలాడు జే. ఆ. కిరి (చిటచిటలు +
అడు) — వై. — పా 8, ఆ 82

చిటపాట జే. వి 1 తర్జనచే గలిగెడు
స్త్రీయొక్క కోపము చూ, కోపము,
2 చినుకుల సడుటయందగు ధ్వన్యనుకర
ణము కళా 4, ఆ 89 చూ, హూహూ,
3 ఆకులతినుట కాచులరాలట యందగు
ధ్వన్యనుకరణము చూ, హూహూ
చిటాలు జే. వి. ధ్వన్యనుకరణము. అచ్చ
యం, కాం. 864 చూ, హూహూ

చిటి జే విణ రూ-చిట్టి 1 చిన్న. “చిటివాప”
చూ, స్వల్పము, 2 సన్నము. “చిటిచాప”
చూ, నూత్నము 4.

చిటిక వై వి = తీరిక. త్పటి నడిమివేలిని
పెద్ద వేలితోఁగూర్చి ధ్వనింపజేయుట,
వేల్పుడి. చూ, స్వరము. 2, 2. నడిమి
వ్రేలిని పెద్దవేలితోఁగూర్చి ధ్వనింపజేయు
సంతకాలము, చిటికరింత చూ, స్వరము. 2

చిటికరించు. వై. ఆ. కిరి. చిటికజేయు. చిట్ట
మిడుచు.

చిటికరింత. వై. వి = చూ, రూ-చిటిక.

చిటికలాట. ద్వ. వి. చూ, చాలక్రిడ

చిటికలా. జా. శిష్యునిగా “ఒక చిటికగదా
ప్రియులయందుఁ జెలఁపఁగలకల్.” (శ్రిని
వాసవిలాసము)

చిటికాడు. దే. వి. 1 పొట్టిగానుండుటచేత
కుక్కకియ్యబడిన పేరు (ఇది చిటిలింగఁడు
అనుదానికి పర్యాయము) చూ, పిఠగి 2,
విణ. 2 చిన్నవాడు చూ, శిశువు.

చిటికినబొద్దులు. దే. వి. బ. చూ, రూ-చిటికిన
బొద్దులు.

చిటిక వై. వి = తృటి చిటికిరింత చూ, రూ-
చిటిక

చిటికిన. దే. వి. చూ, చిటికినవేళలు

చిటికినబొద్దులు. దే. వి. బ. చాలి చిటికిన వేళ్ల
యందుంచుకొనెడు భూషణవిశేషము రూ-

చిటికినబొద్దులు చూ, భూషణము. 2

చిటికినవేళలు. దే. వి. ఊర్విక చూ, వేలు 2.

చిటిగాడు. దే. వి. గమకవాడు, తుండ్ర
వాడు (అని కొందఱు) చూ, సురాశీవి.

చిటిగొట్టె. ద్వ. వి. చిన్నబాతిగొట్టె* చూ, శేఁగు.

చిటితాళము. ద్వ. వి. చూ, రూ-చిరితాళము.

చిటిహాటి. దే. విణ. అప్పుము, అత్యల్పము (అని
కొందఱు). సా. 8, ఆ. 15 చూ, స్వల్పము.

చిటిబొద్దులు. దే. వి. బ. చూ, రూ-చిటికిన
బొద్దులు [చూ, ధాన్యము.

చిటిముత్రములు. ద్వ. వి. బ. ఒకరకమువడ్డు

చిటిలింగఁడు. ద్వ. వి. చిన్నలింగమువలె నుం
డుటచే కుక్కకియ్యబడిన పేరు చూ,
చిటికాడు.

చిటివేళలు. దే. వి. చూ, చిటికినవేళలు

చిటుకను. దే. అ. క్రి. 1 చిటుక్కనిమోఁగు.

రూ-చిటుకురను-చిటుక్కును స్వా. 4,
ఆ. 17 చూ, శబ్దించు, వా. 2 పగిలిపోవు
రూ-చిటుకురను-చిటుక్కును.

చిటుకుపాటుకు. దే. వి. వానవెలిసినపిమ్మట
చెట్టుమీఁదనుండి బొట్టుపడునపుడు కలుగు
ధ్వన్యనుకరణము చూ, మామూ

చిటుకుపాటుకును. దే. అ. క్రి. (చిటుకు
పాటుకు + అను) పలుకు “వాడు చిటుకు
పాటుకునునక ఉన్నాడు.” చూ, వదించు
చిటుకురను. ద్వ. అ. క్రి (చిటుకు + అను)

చూ, చిటుకను [—వై—

చిటుక్కును. ద్వ. అ. క్రి (చిటుక్కు + అను)

చిటులు. దే. అ. క్రి. రూ-చిటు. 1 పగుళ్లువాలు
చూ, భేదలు 2, 2. మిక్కిలికోపించు చూ,
కోపించు

చిట్ట వై. వి. 1 = చిత్రమ్ ఆశ్చర్యము చూ,
వింత 1 (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము), దే. వి.
2. చిన్నపాద. స్వా. 4, ఆ. 87, వసు 1,
ఆ. 118 చూ, పాద. 2, వై. విణ. 8 = స్వ
ప్రప్త వెల్లడియైనది; చూ, వృప్తము, దే. విణ.
4 కల్పితము, రచింపబడినది చూ, విర
చితము.

చిట్టంటుచేతలు. దే. వి. బ. (చిట్టి + అంటు +
చేతలు) చూ, విలాసము 2

చిట్టంటులు. దే. వి. బ. (చిట్టి + అంటులు)
సఖదంతతూతాది చూ, సఖతులము

చిట్టకము. వై. వి = చిత్రక రూ-చిటకము-
చీటకము. 1 శృంగార చేష్ట చూ, విలా
సము 2, 2 కీర్త చూ, విలాసము 1,
8 కవటము చూ, వ్యాజము. 1.

చిట్టచివర. దే. విణ. (చివర + చివర) 1 అన్ని
టికి చివర చూ, సుద 8, వా. 2 చూ,
ఎట్టయెదుగు 2

చిట్టడవి. ద్వ. వి. కాఱడవి చూ, విపినము.

చిట్టడుగు కత్తెర. ద్వ. వి. మల్లయుద్ధములొని
పరుషుల పండ్రిండింటిలో నొకటి చూ
పరుషులు. (గతిభేదము అనియు)

చిట్టమనుకీ. దే వి. రావణ* చూ, తుమకీ.
చిట్టమనుచు దే. ఆ క్రి చూ, చిటికిరించు
చిట్టము. జే వి. రూ-చిటియము- చిట్టెము
ఇనుముకాంచుపూడు వచ్చెడు ముటికీ, కిం
ఖాణము చూ, లోనము. 1

చిట్టా. వా. వి. గోపాపారి లెక్క, రూ-చితా
చూ, పద్దు. 8.

చిట్టాడు. జే. ఆ క్రి (చిట్టి+ఆడు) 1 చ
లించు. సా 8, ఆ 15 చూ, సలించు
2 చరించు చూ, సంచరించు, 8 ప్రసరిం
చు; చూ, వ్యాపించు, 4 చూ, తప్పటడు
గులిడు సా 8, ఆ 246, 5. క్రిడించు
చూ, చేరలాడు.

చిట్టాముట్టి ద్వ వి. చిన్నముత్తవపులగము,
బల* చూ, సహదేవ (వీర్యపుష్టి మేనా
కాంతిచేయును.)

చిట్టాముదత్తజెట్టు. ద్వ. వి. —వై—

చిట్టాముదము ద్వ. వి. (చిట్టి+ఆముదము)

1. చిట్టాముదాలనూనె చూ, తైలము, బ,

2. చిట్టాముదపు చిట్టలు (చిట్టాముదాలు
అనియు వాడుక)

చిట్టి. జే వి 1 రూ-చిట్టియ-చిట్టె, గిద్ద-రూ
గిద్ద చూ, పోసము. 2, విణ. రూ-చిటి
2 చిన్న ("చిట్టడవి-చిట్టాన- చిట్టియ-
చిట్టడుకు- చిట్టెండ-చిట్టేలకీ" ఇత్యాదు
లందు బూర్వమునందుండునది) చూ, స్వ
ల్పము, 8. సన్నము: చూ, సూక్ష్మము 4

చిట్టియ జే. వి. రూ-చిట్టె 1 వస్త్రములయం
మేలయందు నేసెడు చిన్నకమ్మి చూ,
మైలాలు, 2. వెదురుగనుపు చూ, బుడిపి

చిట్టియము. జే. వి చూ, రూ-చిట్టము

చిట్టికేరిలు. జే. వి. చూ, రూ-చిటికెనకేరిలు

చిట్టిత. జే. వి. (చిట్టి+తాత) ఖర్జూరి*
చూ, మధుఖర్జూరిక.

చిట్టియ. జే. వి (చిట్టి+తాత) —వై—

చిట్టిడ. జే. వి (చిట్టి+తాడ) తుద్రోరక్తనా
గరంగము* చూ, శక్క-రాంకము

చిట్టు జే. వి. దూగరక లిసినసన్ననూక చూ,
నూక

చిట్టుడుకునీళ్లు ద్వ వి బ (చిట్టి+ఉడుకు
నీళ్లు) పొంగునీళ్లు చూ, వారుపుడు

చిట్టుములు జే వి బ (చిట్టి+ఉములు) గర్భి
శికి గలిగిడి యొకానొక లక్షణము. చూ,
లక్షణము 1

చిట్టె. జే వి 1 చూ, రూ-చిట్టియ 1,
2 చూ, రూ-చిట్టియ 2, 3. చిత్త్రోపటుము
చూ, లింబము 8, 4 ఉభయార్థసాధక మైన
ఉపాయము, తంతు చూ, తంత్రము

చిట్టెము జే వి చూ, రూ-చిట్టము

చిట్టెలక జే వి. (చిట్టి+ఎలక) గిరిక: చూ,
మాషికము [చూ, పత్రిల.

చిట్టేలక. ద్వ. వి (చిట్టి+ఏలకీ) సన్నయేలకీ*
చిట్టిపొట్లకాయ జే. వి రూ-చిట్టిపొట్లకాయ
చూ, జూలక్కిడ

చిట్టికట్టియ వై వి = శర రూ-చిట్టుకట్టియ-
చిట్టుకట్టె-చెట్టుకట్టె, మిగులకొలి చూ,
రోమణుడు [కాయ

చిట్టిపొట్లకాయ జే వి చూ, రూ-చిట్టిపొట్ల

చిట్టు జే వి 1 వృత్తాంతము చూ, సమాచా
రము 2, ఆ క్రి. 2 చూ, రూ-చిట్టులు
1, 3 చూ, రూ, చిట్టులు 2

చిట్టుకట్టియ ద్వ విణ చూ, రూ-చిట్టుకట్టియ
(వైకృతవనికొందలు)

చిట్టుకట్టె ద్వ విణ —వై—

చితా. వా వి చూ, రూ-చిట్టా,

చిడిపి. జే. విణ. 1. ఆల్పము, చూ, స్వల్పము,
2 చూ, పరువము.

చిడిముడి. జే. వి. 1. తోషము: చూ, తోషము;

2 తోట్రు. చూ, సంభ్రమము. 1.

చిడిముడిపడు. ద్వ. ఆ క్రి తోట్రుపడు
చూ, సంభ్రమించు. [భ్రమము 1

చిడిముడిపాటు ద్వ వి తోట్రు చూ, సం
చిడుగు చే విణ. అల్పము చూ, స్వల్పము
చిడుగుడు. చే వి రూ-చెడుగుడు చూ,

బాలక్రిడ

చిడుము చే. వి. తీటుకుటువు చూ, విదర్శక
చిడి. అం ప్రణవనాదములు పదింటిలో నొకటి

చూ, ప్రణవనాదములు.

చిణిచిణి అం —వై.—

చిత్ సం అన్య కోంతయను సర్వమందు
వర్తించును చూ, చన

చిత సం. వి ఆ శ్రీ. 1. సాద. రూ-చితి.

చిత్ర చూ, శ్రీకానము, 2 ప్రోగు, గుంపు
చూ, సమాచూ, 3 చూ, భాయి, 4

చిదః చూ, సరళచేదయ, విణ.

5 కప్పబడినది చూ, స్థగితము, 6 చేర్చ
బడినది చూ, వట్టసము.

చిత్రము సం విణ వ్యాపించినది, వ్యాప్తము
చూ, హిండితము

చితి సం. వి ఇ. శ్రీ 1 సాద చూ, చిత 1,

2 పోగు, గుంపు. చూ, చిత. 2

చితురు జే వి 1 రూ-చిరుగు వేరిమిక్ పై
చూ, సమిధ, ఆ క్రి 2 కుటువులోనగు నవి
నలగు చూ, సదమదమగు

చిత్రుత్తము సం వి ఆ న ఆవుదూడటిటవు
చూ, స్వగుము 2.

చిత్ర వై వి = చిత్రా 1 చిత్రానక్షత్రము,
ముత్తైపునవగు చూ, నక్షత్రము 1, 2 చిత్ర
కొత్త చూ, నక్షత్రము 1, అం 3 నక్ష
త్రము లిరువదేంటిలో నొకటి చూ, నక్ష
త్రము. 1.

చిత్రగించు. వై. ఆ క్రి = చిత్ర. 1 చూ, మన
స్కరించు, స క్రి. 2. = చిత్ర తలచు
చూ, యోచించు

చిత్రచాంచల్యకాలము అం. శిక్షకాలములు
పందెండింటిలో నొకటి చూ, శిక్షకాల
ములు

చిత్రడి ద్వ వి (చిత్ర + తడి) 1. మిక్కిలితడి
చూ, పదను 2, 2 రూ-చిత్రటి. వర్షము,
(జేడి, జీల్లు, తొలకరి, దల్లు; మునురు, వాన,
సోన) చూ, వాన 1. 3 వర్షమువు
(శ్రీ)వణ భాద్రపదమాసములు) చూ, మాస
ద్వయము (రూ, బుతువులు.) [తోషము.

చిత్రప్రసన్నత. సం వి ఆ శ్రీ. చూ, సం
చిత్రభ్రమనొందుట అం. మన్యధావస్థలు పదిం
టిలో నొకటి చూ, మన్యధావస్థలు

చిత్రము సం వి. ఆ న 1 మనస్సు మానసము,
మది చూ, వ్యాదయము 2. అం 2 అంతః
కరణములు నాలుగింటిలో నొకటి చూ,
అంతఃకరణములు, 3 వికారములు పదునా
టింటిలో నొకటి చూ, వికారములు, వా.
4 దయ, 5 కటాక్షము, 6 గౌరవార్థమైన
ప్రకృత్యుత్తరము

చిత్రర జే వి చిత్ర అను చేప చూ,
మత్స్యము 1.

చిత్రువు వై వి = చిత్రము 1 అశ్రుర్యము
కథా 5, ఆ 111 చూ వింతి 1, 2 పట
మునందు రూపమువ్రాయుట చూ వ్రాత,
3 పటమునందు వ్యాసినరూపము, బొమ్మ
చూ, బింబము 3 (వృత్తియందు గడపటి
వర్ణము వికల్పముగా లోపించును “చిత్రర
బొమ్మ” ము)

చిత్రరువులు వాయులు అం దూతీచతుష్టయ
మునందలి మూడవదానిలోని పద నాల్గలో
నొకటే. చూ, దూతీచతుష్టయము.

చిత్రణి ద్వవి.(చిత్ర+తణి) చూ, చిత్రణి 3.
చిత్రవిష్ణుము. సం వి ఆ పుం. చిత్రభౌంతి.

చూ, వెణ్ణి 1.

చిత్రవిభృమము సం వి ఆ. పుం —వై.—
చిత్రభౌగము. సం వి ఆ పుం చూ, మన
స్కారము.

చిత్రక సం వి ఆ శ్రీ. నడుమునకు గట్టు
గొలుగు చూ, మెలతాడు.

చిత్రని. వై వి.=చిత్రణి 1. చిత్రణిజాతిశ్రీ
చూ, శ్రీ, అం 2 శ్రీజాతులు నాలుగిం
టిలో నొకటి చూ, శ్రీజాతులు

చిత్ర. సం వి త్. శ్రీ. 1 జ్ఞానము (చిత్)
చూ, బుద్ధి. వా.వి (1) (దిద్ది చేక్కపలుపని)
సాపువాయుటకు మొదట వ్రాసినవ్రాత
(తేకి)ముసాయిదా, అసలుకు సరియైననకలు
(అని కొందఱు) చూ వ్రాత, (2) మొ
దట గుడించుకొను లెక్క, మనస్సునందు
గుడించుకొను లెక్క (తేక) నోటిలెక్క
(అని కొందఱు). (ఇది సం అని కొందఱు)

చిత్రోక్తి సం. వి ఇ. శ్రీ. ఉపశుతి,
పుష్పకకటి చూ, వినికిడి.

చిత్రోన్నతి సం వి ఇ శ్రీ గర్వము చూ,
హంకారము.

చిత్ర్య సం వి ఆ. శ్రీ సాద చూ, చిత్ర 1
చిత్ర్యము సం వి ఆ న 1. గోరీ, కావ్యము
చూ, శృణానము, పుం 2. అగ్ని చూ,
వహ్ని. 1

చిత్ర. సం. వి ఆ శ్రీ 1.=చిత్ర చిత్రా నక్ష
త్రము చూ, నక్షత్రము 1, 2 మాయ
చూ, మాయము 1, 8 రూ-ఉపచిత్ర
ఎలకతీడి* చూ, భల్లాతక, 4. గుచ్చడి*
చూ, మహాఫలము, 5 పిప్పాపాపర* చూ.
పాపర: 6 చూ, బుడమ*, 7. ఒకానొక
అభ్యర్థన: చూ, శ్రీ; 8 ఒకానొక పాము

చూ, సర్పము; 9: చూ, దంతి*; 10. ఆము
దము* చూ, వ్యదంబకము, 11 చేత
రాసి*, చూ, శకుల, అం 12 గాంధార
గామగతమూర్ఖునలు ఏడింటిలో నొకటి
చూ, గాంధార గామగత మూర్ఖునలు,
13. నిహీనతానములు ఏడింటిలో నొకటి
చూ నిహీనతానములు(చూ, శుద్ధతానములు)

చిత్రకంఠము. సం వి ఆ. పుం కపాతము,
గుచ్ఛ చూ, పాపురము

చిత్రకపత్రిక సం వి ఆ శ్రీ చూ, దంతి*.

చిత్రకము సం. వి ఆ. న 1 నొసటిబొట్టు,
విశేషకము చూ. బొట్టు 1; పుం 2 చిలుత
పులి, పెద్దపులి (అని కొందఱు) చూ,
కార్దూలము. 1, 8 ఆముదము* చూ,
వ్యదంబకము. 4 గుచ్చడి* చూ, మహా
ఫలము, 5 చిత్రమాలము* చూ వహ్ని
సంజీకము, 6 జామి* చూ, జామి,
7 అనోకము* చూ, హేమపుష్పము,
అం 8 పృచారములు ముప్పదిరెండింటిలో
నొకటి చూ, పృచారములు.

చిత్రకరుండు సం వి ఆ పుం చూ, ముచ్చి

చిత్రకవిత్వము పా చిత్రక విత్వమనగా —
తలకట్టు, ఏకాక్షరములు, అనుపాసములు,
యమకములు, అంత్యనియమములు మొదలై
న పదతులలో రచించుట చూ, మాటల
బుట. [చూ, చూర్ణములు

చిత్రకాదిచూర్ణము అం చూర్ణములో నొకటి.

చిత్రకాదిభస్మము అం. భస్మములలో నొక
టి చూ, భస్మములు.

చిత్రకాయము సం. వి. ఆ. పుం. చిలుతపులి
చూ, కార్దూలము [కరుండు.

చిత్రకారుండు. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, చిత్ర
చిత్రకుండు. సం. వి. ఆ. పుం. —వై—

చిత్రకూటము సం వి అ. పుం. చిత్రకూట
ము కొండ చూ, పర్వతము
చిత్రకృత్తు. సం. వి. త. పుం 1 చూ, తినా
నాసము*, 2 చూ, చిత్రకరుడు.

చిత్రకేతువు సం వి ఉ. పుం చూ, హిమి*
చిత్రగవి సం వి ఈ. స్త్రీ. నానాచరములు
గల ఆపు చూ, ధేనువు.

చిత్రగుప్తుడు సం. వి. అ. పుం. 1 జేముడు
చూ, యముడు, 2 యమునివద్ద లెక్క
వాయియు వాడు చూ, యముడు

చిత్రచరణము. సం. వి. అ. పుం చూ, చిత్ర
మూలము* [విడంగము*

చిత్రతండుల సం వి. అ. స్త్రీ చూ, వాయు

చిత్రతండులము సం. వి. అ. పుం —చై—

చిత్రతమము. అం. తాళమాద్యము లాటింటిలో
నొకటి (ఇద మాద్రస్థానిము) చూ, తాళ
మాద్యములు.

చిత్రతరము. అం —చై—

చిత్రదండము సం. వి అ. పుం. కందః:చూ,
సూరణము

చిత్రశేత్ర సం వి. అ. స్త్రీ గోరువంక
చూ, శారిక.

చిత్రపక్షము. సం. వి అ. పుం. 1. కవుఃజీ
చూ, కొంజి, 2 సేమలి: చూ, మయూ
రము

చిత్రపటన్యాయము పా. ముందుశేఖలు వైచి
షిదప బొమ్మను తయారుచేయు విధము.

చిత్రపత్రము సం వి అ. పుం తిలకము*
చూ, బొట్టు 1.

చిత్రపత్రిక సం వి. అ. స్త్రీ. 1. కోలపాల*.
చూ, శృంగ చేరి, 2. చూ, దంతి*

చిత్రపదము. పా ఒకొకొకవృత్తము. ఇది
ఒక్కొక్క పాదమునకు రెండుభగణములును
రెండుగురువులును గలిగి ఎనిమిదవధందస్సు

సంధుబుట్టివృత్తము. ఉదా —“చిత్రపదం
బను వృత్తం, బత్రిమునిస్తుతుకొం, స్తోత్ర
ముచేయగనొప్పున్, ధాత్రినిభాగగయుక్తిన్”
చూ, వృత్తము. 1

చిత్రపద్ధతి అం చూ, ఉద్ధతము. 2. (చూ,
వ్యంజకము. 1)

చిత్రపర్వ. సం. వి. ఈ. స్త్రీ. 1 కోలపాన్న*
చూ, పృశ్ని పర్వ, 2 చూ, బొల్లిబూసర*,
8 చూ, మంజిటి* [చూ, శారిక.

చిత్రపాద సం వి. అ. స్త్రీ గోరువంక

చిత్రపింఛము సం వి అ. పుం సేమలి
చూ, మయూరము

చిత్రపింఛకము సం వి. అ. పుం —చై—

చిత్రపుంఖము సం వి అ. పుం. అమృత: చూ,
బాణము 1.

చిత్రపృష్ఠము సం వి అ. పుం చూ, పిచ్చుక.

చిత్రఫలకము. సం. వి అ. పుం ఫలకి, నడ
గడ్డిలోని చేప చూ, మత్స్యము 1

చిత్రఫలము సం. వి. అ. పుం —చై—

చిత్రఫలి. సం వి వ. పుం. —చై—. (ఈ.
స్త్రీ అని కొండలు.)

చిత్రబంధములు అం సంఘాటము, ఉప
పదము (2) (చూ. బంధములు)

చిత్రబింబము. సం వి అ. పుం ఉపసరవెల్లి చూ,
సరటము.

చిత్రభాను. సం వి. ఉ. పుం సంవత్సరములు అణు
దండిలో నొకటి చూ, సంవత్సరములు

చిత్రభానువు సం వి. ఉ. పుం 1. అగ్ని చూ,
వహ్ని 1, 2 చూ, సూర్యుడు.

చిత్రనివాసంస అం ఇది అప్పయదీక్షిత విర
చిత గ్రంథము. చూ, కావ్య సాటకములు

చిత్రము సం వి. అ. స. 1. =చిట్ట, ఆశ్వర్యము,
అద్భుతరసము, నవరసములలో నొకటి. చూ,
రసములు (చూ, వింత 1.)

2. = చిత్రపు వ్రాసిన బొమ్మ చూ, చింత
నూ 3; 8 నానావర్ణములు గలసిన వన్నె
చూ, వర్ణము 6, 4. తలకము చూ,
బొట్టు 1; పుం 5 చూ. చిత్రములము*,
6 పాము చూ, సర్పము, విణ 7 ఆకర్ష్య
కరమైనది చూ, చింత 1, 8 నానావర్ణములు
గలది చూ, వర్ణము. 6, అం 9. తాళమార్గము
లాటింటిలో నొకటి చూ, తాళమార్గములు.
(ఇదే మార్గపాఠము), 10 అర్థాలంకార
ములు నూటింటిలో నొకటి (ప్రయత్నము
విపరీత ఫలకంక్షి యగుట) “మజ్జిగముల
లోబడి సజ్జములు సములౌను.” చూ,
అలంకారము 8

చిత్రములత్రయము అం. ఇవి 8 — తెలుపు,
నలుపు, ఎఱుపు చూ, త్రయము

చిత్రములము సం వి ఆ పుం అగ్నిమాత*
చూ, వన్నె సంజ్ఞకము. (జరగాగ్నిని వృద్ధి
జేయును)

చిత్రమేఖల సం వి ఆ శ్రీ ఎనిమిదిపేటలు
గల మొలనూలు చూ, భూమణము. 2

చిత్రమేఖలము సం వి ఆ. పుం నెమలి
చూ, మయూరము.

చిత్రయోని సం. వి ఇ పుం లావుకపిట్ట, చూ,
లావుక

చిత్రరథ సం వి ఆ. శ్రీ చిత్రరథ యను
నది చూ, నది.

చిత్రరథుడు. సం వి ఆ పుం 1. చిత్రరథుడు
డను గంధర్వుడు చూ, వేలుపు, 2. ఒకా
నొక విద్యాధరుడు చూ, వేలుపు,
8 చూ, నూర్యుడు.

చిత్రరేఖ సం. వి ఆ. శ్రీ. 1. కుశేరుని పెం
డ్లము చూ, భార్య, అం. 2 దిక్పాల
భార్యలలో నొకతె చూ, దిక్పాలభార్యలు.

చిత్రలక్ష్మ్యభేదనోపాయ ప్రతిపాదనము అం
ధనుర్విద్యాప్రేయములు నలుబదాటింటిలో
నొకటి. చూ, ధనుర్విద్యాప్రేయములు
చిత్రలత సం వి ఆ శ్రీ చూ, మంజిటి*.
చిత్రలోచన సం వి ఆ శ్రీ చూ, శారిక
చిత్రవతి అం గాంధారగామగతి మూర్ఖ
నలు ఏడింటిలో నొకటి చూ, గాంధార
గామగత మూర్ఖనలు.

చిత్రవదాలము సం వి ఆ స పాతీన:ను
చేప చూ, మత్స్యము 1.

చిత్రవర్ణము సం వి. ఆ పుం, న 1 సురం
గులు. చూ, వర్ణము 6, అం 2 వర్ణములు
నూడింటిలో నొకటి: చూ, వర్ణములు

చిత్రవర్ణములు అం పంచకశ్యామము అష్ట
మంగళము, శ్యామకర్ణము, చతుర్వర్ణము,
దిశావైజయికము, నిశావైజయికము, రక్షాగ్ర
కరి, శ్వేతబాహువు, త్రిభద్రము, శ్వేత
ఖురి, వారిదక్షిణపాది, ఊర్ధ్వనేత్రే
పోధి, త్రిరేఖపోధి, ద్విరేఖావిశిష్ట
త్రిరేఖపోధి, శ్రికారేఖాపోధి, వామ
వామరేఖ, వాలవామభాగరేఖ, దక్షిణాగ్ర
శ్వతి, వామకర్ణాగ్రశ్వతి, బామశ్వతి,
అందశ్వతి, మేధాశ్వతి, కంఠశ్వతి,
కక్షశ్వతి, నాభిశ్వతి, కక్షశ్వతి, మార్జాల
వర్తి, సారంగవర్తి, వారితాగ్రికరి, నీలాగ్రి
కరి. (80)

చిత్రవల్లికము సం వి. ఆ పుం వదాలమను
చేప చూ, మత్స్యము 1

చిత్రవాలము సం. వి ఆ పుం చూ పాలపిట్ట.
చిత్రశిఖండిజుడు. సం వి ఆ. పుం బ్రహ్మ
స్పతి చూ, వేలుపుటాజ్ఞే

చిత్రశిఖండులు అం. నరీచ్ఛాద్రి సప్తచూడులు
(నరీచి, అత్రి, అంగిరుడు, పులస్త్యుడు,
పులహపు, కృతుపు, వసిష్ఠుడు.)

చిత్రసారము సం వి ఆ పుం బిష్ట * చూ, సోధకము [నది చూ, నది
చిత్రసేన సం. వి ఆ శ్రీ చిత్రసేన యను
చిత్రసేనుడు. సం వి. ఆ పుం ఒకానొక
గంధర్వుడు. చూ, వేలుపు
చిత్రాంగదనుపు సం వి ఊ. శ్రీ శంతనుని
భార్య చూ భార్య
చిత్రాంగము. సం వి ఆ న. 1. అరిదళము
చూ, హరిదళము, 2 ఎఱుచిత్రమాలము *
చూ, వహ్నిసంజ్ఞము
చిత్రాక్షి సం వి ఈ. శ్రీ 1 గోరింకి
చూ, కారిక, 2 ఒకరకము సర్పాక్షి *
చూ, సర్పాక్షి.
చిత్రాక్షుపము సం వి. ఆ పుం ఏనుగు
తుమ్మి * చూ, తుమికి.
చిత్రాటీరుడు సం వి ఆ పుం 1 చింద్రుడు
చూ, హిమాంశువు, 2 ఘంటాకర్ణున బలి
యాయబడిన పేరక నెత్తురుగల కొనలుగల
వాడు. [వ్రణము.
చిత్రాపూపము సం వి. ఆ పుం. చూ, చరు
చిత్రించు సం స క్రి చిత్రము వాయు
చూ, వాయు
చిత్రిక డే వి మాయ నునుపు పఱచెడు వడ్డ
వాని కొఱముట్టు చూ, తోపుకు 2
చిత్రికము సం వి. ఆ పుం చైత్రమాసము
చూ, మాసము. 1
చిత్రిణి. సం. వి ఈ శ్రీ = చిత్రిని 1 చూ,
చిత్రిణి: చూ, శ్రీ, 2 చిత్రానక్షత్రము
చూ, నక్షత్రము 1 [బడినది
చిత్రితము. సం. విణ = చిత్రతవు. చిత్రింపఁ
చిత్రితాంగజంబుక న్యాయము. పా పులినిఁ
జూచి నక్కవారతపెట్టుకొనినది అనువిధము.
చిత్రితాకరి సం. వి. ఈ. శ్రీ. జీనునిపోలు
చూ, జేశము.

చిత్రేకుడు సం. వి. ఆ. పుం. చింద్రుడు
చూ, హిమాంశువు
చిత్రోక్తి సం వి ఇ శ్రీ 1. ఆకాశవాణి
చూ, స్వరము 2, 2. ఉపశ్రుతి. చూ, విని
కడి
చిత్రోత్తరము. సం వి ఆ న అర్థాలంకార
ములలో నొకటి చూ, హేతువు 2.
చిత్రోషధము. సం వి ఆ. పుం. చూ, బొమ్మ
మేడి*
చిద సం వి ఆ శ్రీ చూ, రూచిత.
చిదక డే విణ చేప్పట "చిదకముక్కు."
చూ, తిప్పట. [వాడు.
చిదకముక్కువాడు. డే విణ చూ, నడ్డిముక్కు
చిదగొద డే వి 1 భేదము చూ, వ్యత్య
యము, 2. కలహము చూ, యుద్ధము.
చిదిమి పెట్టిన బంటులు. జా. నిగ్గుజేలినకూరలు.
"ఉ. ఆ, భీలతరాశుల చిదిమిపెట్టిన బంటు
లు." విజ 1, ఆ. 76. [దమగు.
చిదియు డే ఆ క్రి. నలగు. చూ, నడదు
చిదుకు. డే. ఆ. క్రి చూ, చిప్పిలు
చిదుగు. డే వి చూ, రూచితుకు 1.
చిదుపు డే పే. చిదియఁజేయు.
చిదుము. డే. వి 1. చిగురు చూ, విదురము,
స క్రి 2 ఖండించు, తుత్తిచేయు (అని
కొందఱు); చూ, సెలగు, 3. నఖతుతము
చేయు చూ, గిల్లు. 2, 4. పువ్వులలోనగు
వానిఁ గోయు చూ, రెలుచు, 5. తుంగించు;
చూ, భేదిల్లు, 1, 6. వైచు. చూ, విసరు. 8.
చిదుముటు. డే. వి హింస. ఆం, భా ద్వి 221
చూ, వధము
చిదుర. వై వి = ధిద్ర. 1 తునుక. చూ, శక
లము. 4, విణ 2. లేకము చూ, స్వల్పము.
చిదురలు. వై. వి. బ = ధిద్ర - ధిదుర. రూచిదు
రుపలు - చిదుర్పలు - చిదురపలు 1. నూత్న

ఖండములు చూ, శకలము. 4; 2 నూత్ను భాగములు చూ, శకలము 4 (దేశ్యమని శబ్దగత్నాకరము.)

చిదురుదలు, వై. వి బ = —వై —

చిదుప్పలు వై వి. బ = —వై —

చిదుప్పలు వై వి. బ = —వై —

చిదుప్పలు సం విణ పాశుపతమతస్థుడు చూ, నూత్నిమంత్రాడు.

చిన్ వై. విణ = ఛిన్. 1. కొద్ది చూ, స్వల్పము, 2 కనిష్ఠము చూ. స్వల్పము (దేశ్యమని శబ్దగత్నాకరము)

చిన్ వై. విణ = ఛిన్ 1 రూ-చిన్ని కొద్ది చూ, స్వల్పము, 2 కనిష్ఠము చూ, స్వల్పము (దేశ్యమని శబ్దగత్నాకరము). డే వి 8 రూ-చిన్ని. మనోజ్ఞము చూ, హృద్యము

చినుగు వై. అ. క్రి. = ఛిన్. రూ-చిరుగు వస్త్రాదికము ఛిన్నమగు పాండు 5, ఆ, 140, వేరున. 1401 చూ, భేదిల్లు 2 (దేశ్యమని శబ్దగత్నాకరము)

చినుకు డే. వి 1. వర్షలించువు రూ-చిన్ను చూ, వాన. 1, 2 అల్పవర్షము రూ-చిన్తు చూ, వాన 1, డే అ క్రి. 3. కాలు చూ, సగిలించు, అం పేర్ 4 కాలుచే వానకుటియు (అని కొందఱు) స్వా 5, ఆ 18 చూ, కాన్పు 2

చినుకుబూస డే వి. (చినుకు + పూస) ముత్యము చూ, రత్నము 1 (చూ, ముత్యము)

చిన్న. వై. విణ = ఛిన్. 1 కొద్ది చూ, స్వల్పము, 2 కనిష్ఠము చూ, స్వల్పము (దేశ్యమని శబ్దగత్నాకరము), డే. విణ 8 చిహ్నము. అం, ప సుర. 24 చూ, లక్షణము 1, 4 బాలుడు అం, భా ద్వి. 118 చూ, శిశువు, 5 తమ్ముడు.

చూ సహోదరుడు, 6 చిన్న చెల్లెలు చూ, సహోదరి

చిన్న అప్ప డే వి. అప్పలలో చిన్నది చూ, సహోదరి (వా చిన్నప్ప)

చిన్న కాలు డే వి అలరుపాయము. చూ, శైశవము

చిన్న చెల్లెలు డే వి చూ, చిన్న 6

చిన్నటనాడు డే వి (చిన్న + నాడు) చిన్నతనము చూ, శైశవము

చిన్న తనము డే వి —వై. —

చిన్నది డే వి (చిన్న + అది) 1 బారిక వేరున 1895 చూ, (స్త్రీ), విణ 2 చిన్న యెండి చూ, సైకము

చిన్న నాడు డే వి చూ, చిన్నటనాడు. వేరున 1896 [చూ, పాపం

చిన్న పాపం డే వి. గోతుంది, పిన్న పాపం*

చిన్న పామువైన బెద్దకజ్జితో గొట్టుకలెను. లో ఉదా — “చిన్న పామువైన బెద్దకజ్జితోనే కొట్టుకలయును కాబట్టి సర్పవైద్య సమేత ముగా నడచి యాకస్మికముంబోయి” (నీతిసంగ్రహ-విగ్రహము)

చిన్న బోవు డే అ క్రి రూ-చిన్నబోవు ఛిన్నుడగు అం భా. ౧౫ 95 చూ, చిన్నబోవు

చిన్న బోవుట జా వైద్యమును బొందుట ఉత్సాహము తిగ్గుట, తిగ్గుస్థితికి వచ్చుట “పాన్చవిది నిక్కముగఁజూచి చిన్నబోదు” (ప్రభావతిప్రద్యుమ్నము)

చిన్నము డే వి 1 నాలుగు గురిగింజీల యెత్తు. కరా 4, ఆ 128, 2. నాలుగు గురిగింజీల యెత్తుగల బంగారునాణెము. హరిశ్చ. 8, ఆ 157 చూ, లోహము. 1

చిన్నరి. డే. విణ మనోజ్ఞము రూ-చిన్నారి-చిన్నరిపాన్చరి-చిన్నారిపాన్చారి-పాన్చరి-పాన్చారి: చూ, హృద్యము

చిన్నరికము. **జే. వి. రూ-చిన్నటికము:** చూ, శ్రేణకము

చిన్నరిపాన్నరి. **జే. విణ** చూ, రూ-చిన్నరి
చిన్నటికము **జే. వి** చూ, రూ-చిన్నరికము.
చిన్నరాడు. **జే. వి 1** బాలుడు చూ,
శకువు, విణ **2.** చిన్నయైనవాడు చూ,
బుచ్చిగాడు

చిన్నవోవు **జే. ఆ** కి (చిన్న + పోవు)
1 భిన్నుడగు చూ. రూ-చిన్నబోవు.
పే. 2 చిన్నవుచ్చు.

చిన్నారి. **జే. విణ** చూ, రూ-చిన్నరి. "చిన్నారి
చిగురు-చిన్నారిసోలిల్లి-చిన్నారినుండుగారు-
చిన్నారిమొగము మొ"

చిన్నారిపాన్నారి **జే. విణ** —పై.—
చిన్ని **వై. వి 1** =భిన్న రూ-చిన్ని, కొద్ది చూ,
స్వల్పము (**జే. శ్రేణ** చూ **శబ్దరత్నాకరము**).
జే. వి 2. చున్నోజ్జము రాఘ **2,** ఆ **8**
చూ, చూద్యము.

చిన్నిదము **జే. వి 1** చిన్నిపువ్వు చూ,
భూషణము **2, 2** బంగారు చూ, బోహము. **1**
చిన్నిపువు **ద్య. వి.** రూ-చిన్నిపువ్వు **1** చూ,
చిన్నిదము **1, 2** బ సతి చూ, నమస్కా-
రము, **3** బ సతి విశేషము రూ, నమస్కా-
రము

చిన్నిపువ్వు **ద్య. వి** —పై—
చిన్నిపూశేతు **ద్య. వి** —పై— [రము
చిన్నిబూచె **ద్య. వి** సతి చూ, నమస్కా-
చిన్నియ **వై. వి.** రూ-చిన్నె **1** =చిన్నమె
గుఱుకు చూ, లక్షణము. **1, 2** కులుకు
చూ, విలాసము **2** [ఆం **94**

చిన్నియెలుక **ద్య. వి** చూ, చిట్టెలుక వేం,
చిన్నె **వై. వి.** = చూ, రూ-చిన్నియ

చిన్నెలాడి. **ద్య. విణ** (చిన్నెలు + అడి)
విలాసనతి చూ, శ్రీ.

చిన్నెలాడు. **ద్య. విణ** (చిన్నెలు + అడు)
విలాసనతుడు చూ, సౌందర్యవంతుడు.

చిపిటకము సం **వి. ఆ** పుం రూ-చిపిటము-
చిపుటము-చిపిటము-చపుటము. అదిగులు-
చూ, పృథుకము

చిపిటము. సం **వి. ఆ. పుం. 1.** —పై—,
విణ **2.** చూ, నడ్డిముక్కువాడు; **3.** విస్త
రింపజేయుటదెనది, విస్తృతము చూ,
చిపులము

చిపుటము సం **వి. ఆ. పుం** చూ, రూ-చిపి
చిప్ప **జే. వి 1.** తునుక చూ, శకలము. **4,**

2. రూ-చిప్పర. భూస్థలము*. ఆం, భా
ద్య. **176** చూ, తృణము. **1, 3** తలపుట్టె

చూ, శల్యము **1, 4.** అల్పము చూ,
స్వల్పము, **5.** కప్పచిప్ప చూ, సంకు **1,**

6 కల్లుత్రాగడుగున్నె లక్ష్మీ **8, ఆ 9-10**
చూ, పాత్రము. **6, 7.** పెంకాయచిప్ప:

చూ, కరంకము **1, 8.** తాచేబుడిచుచిప్ప.
అచ్చ బాల, కాం **46** చూ, బొరుసు. **4,**

9. భూగోళమునం దర్ధభాగము, **10** ముక్తైత్త
జిప్ప, గజిచిప్ప వేమన **1408** చూ, సీపి;

11 మోకొటిచిప్ప చూ, శల్యము **1,**
12 చేపమొది పొలసు పొంకు **8, ఆ 167.**

చూ, శల్కము **8, వా 18** ముప్పిచిప్ప.
"చిప్ప కట్టచేరివచ్చినది" చూ, పాత్రము **6.**

చిప్పకత్తి **జే. వి** చెట్లు మొదలగునవి నలకెడు
మొటకత్తి చూ, రిప్పి **2.**

చిప్పకసపు **ద్య. వి** చూ, చిప్ప **2 ***
చిప్పకంకటి. **ద్య. వి** పిల్లశీట్టు. రూ-కూడకటి

చూ, సిక **4**
చిప్పకూడకటి. **ద్య. వి** —పై—
చిప్పగడ్డి **జే. వి.** చూ, చిప్ప **2 ***

చిప్పగుడ్డలి. **ద్య. వి** చెట్లునజుకు గొడ్డలి చూ,
ముద్దరము

చిప్పగొడ్డలి. ద్వ వి చూ, చిప్పగొడ్డలి.
 చిప్పగొడ్డక. జే. వి రూ-చిప్పగొడ్డక ఇంటి
 పార్శ్వముల కప్పు చూ సదనము. 1.
 చిప్పగొడ్డక. జే వి —పై.—
 చిప్పము జే వి. రూ-చిప్పము పెద్దమాట
 చూ, మాట
 చిప్పముతైము. ద్వ వి. కృత్రిమహాక్షికము
 చూ, రత్నము. 1. [చూ, వదనము. 2
 చిప్పమాతి జే. వి కళాహీనమగు ముఖము
 చిప్పర. జే. వి చూ, చిప్ప 2*
 చిప్పిలు జే. ఆ. క్రి రూ-చిప్పిలు. నీటిబొట్టు
 లోనగునవి పైకుబుకు చూ, బుగులుకొను
 చిప్పిలు. జే. ఆ క్రి —పై.—
 చిప్పె. జే. వి రూ-చిప్పెవాడు. కుట్రపు
 వాడు చూ, సౌమికుడు
 చిప్పెము. జే వి చూ, రూ-చిప్పము
 చిప్పెవాడు జే వి చూ, చిప్పె.
 చిబుకము. సం. వి. ఆ న. 1 గడ్డము: చూ,
 చంబుకము, ఆం 2. పురువలక్షణాంగములు
 ఏబదియేనిమిదింటిలో నొకటి చూ, లక్ష
 ణాంగములు (చిబుకము=గడ్డము) చివర్లు
 పగులక తుమ్మెదకాంతిగలిగి కుమరుగనున్న
 యొక్కకృత్యంతుడగు. రోమరహితమైన నపుత్ర
 కుడగు, 3 శ్రీలక్షణాంగములు ఏబది
 యేనిమిదింటిలో నొకటి. చూ, శ్రీలక్షణాం
 గములు. (చిబుకము=గడ్డము).—నుడియున్న
 శుభవతియగు మచ్చేయున్న గొడ్డాలగు
 రోమమున్న మగనితోఁ గలహించును.)
 (రూ-చిబుకము.) [చూ, చేప్పరించు.
 చిబుకు జే. స. క్రి నీడు, జై 8, ఆ 148
 బుకము చూ, రూ-చిబుకము.
 చుచిన్దు. జే వి. గాయపు మంటయందగు నను
 క్తరత్నము: చూ, చూచూ,

చిమట. జే వి 1. రూ-చిమ్మట-చిమ్మట-
 చిమట ఇలకోడి చూ, రిల్లు; వా వి.
 2 కేకోత్పాటిని రూ-చిమటా చూ,
 తండనము.
 చిమటా. జే వి 1 ఖడ్గముపైసంగ్రాహ్యతలము
 లోని చీలపట్టున నలుంగునమర్చుట కుపయో
 గమగు తావు చూ, మెసలివాయి,
 2. కేకోత్పాటిని చూ, రూ-చిమట 2.
 చిమడిక వా. వి. చిమడిన యన్నము, లగడ
 చూ, సాదము (1)
 చిమిని. వా వి పొగపాపి కొంటినిచ్చు గాజీ
 గొట్టము. రూ-చిమ్మి-చిమిలి-చిమ్మి
 చిమిలి. వా. వి —పై.—
 చిమటాలు. జే వి బ. తైరమపుడు తండన
 మతో పెండ్రుకలూడతీయుట, తండనపువని.
 చిముటు. జే స. క్రి. పైగు కన్నుమూసి
 తెలుసు
 చిముడు జే ఆ క్రి. 1. అన్నము పాకముమీఱ
 నుడికి ముద్దయగు: చూ, ముద్దకట్టు, 2 పాక
 ముచెడు [రూ-చిముడ్చు
 చిముడుచు. జే పేర్ చిముడచేయు చూ,
 చిముడ్చు జే పేర్ —పై—
 చిమ్మి. వా వి చూ, రూ-చిమిని
 చిమ్మ జే వి జలకణసమూహము స్వా 3
 ఆ 185 చూ, సలిలము. [మేనకము 1.
 చిమ్మచీకటి జే. వి గాధాంధకారము చూ
 చిమ్మట. జే వి చూ, రూ-చిమట 1—2
 చిమ్మటబుట్టు జే వి తాలపురుగుధ్వని చూ
 స్వరము 2.
 చిమ్మడిరుగు జే ఆ క్రి. గిరిగిరి దిరుగు
 చిమ్మనగొట్టము జే వి, జలక్రిడయందు నీళ్ల
 చిమ్మడు గొట్టము చూ, కృంగము 3
 చిమ్మనగోరివి. జే వి —పై.—
 చిమ్మనము. జే. వి. చిమ్మడు. ప్రభా. 2, ఆ. 81
 చూ, విత్తేపము.

చిమ్మకేగు. జే ఆ క్రి మా, రూ-చిమ్మకేగు
చిమ్మతాయి. జే వి మా, బాలక్రీడ (ఇట్లు
చిమ్మతాయి.)

చిమ్మట. జే వి మా, రూ-చిమ్మట 1.

చిమ్మరి జే. వి. నువ్వలను బెల్లమును కలిపి
చేసెడి ముద్ద రూ-చిమ్మరి.

చిమ్మికేగు జే ఆ క్రి మిక్కిలి విజృంభించు
మా, విజృంభించు.

చిమ్మిలి జే. వి మా, రూ-చిమ్మిలి

చిమ్మ జే వి 1 పొడుచుట: మా, న్యూతి 1,
2 వైచుట, స క్రి. 3. ఊడుచు. మా,
సమ్మార్జించు, 4. వైచు మా, విసరు. 8.

చిమ్మడు జే. వి చిమ్మట మా, విశేషము.

చిమ్మబిల్లులు. జే వి బ మా, బాలక్రీడ.

చిమ్మలలు. జే. వి. ఒకరిమీద నొకరు చిమ్మ
కొనుట

చిమ్మలాడు జే. స క్రి (చిమ్మలు + అడు)
ఒకరిమీద నొకరు చిమ్మకొను

చిమ్మెట. జే. వి మా, రూ-చిమ్మట 1

చిమ్మి వా. వి మా, రూ-చిమ్మి.

చియ్య. జే వి కండ “ఒడలుచియ్యపట్టింది”
మా, మాంసము

చిరంటి సం. వి ఈ స్త్రీ 1 విరువరాలు,
సువాసిని మా, స్త్రీ, 2 యౌవనవతి
మా, స్త్రీ [మా, పురాతనము.

చిరంతనము సం విజా బహుదినములది, ప్రాంతది

చిరంధణము. సం వి ఆ పుం మా, పిన్నగడ్డ

చిరకాలము సం వి ఆ పుం మా, దీర్ఘ
రాత్రీము (మా, చిరము)

చిక్కిముండు సం విజా తామసించి కార్యము
చేయువాడు మా, దీర్ఘమాత్రుండు

చిరగడము జే వి 1. రూ-చిరగడము-చిరువ
డము తియ్యకండ* మా, నూరణము (మధు
మాత్ర కొగులకు తినిపింపరాదు), వా వి. 2
(వస్త్రాదులు) చినుగులు

చిరజీవి సం. వి న్ పుం. 1. కాకి మా,
వాయుసము, 2 వెన్నుడు మా, విష్ణువు 1,
3 కలవ మా, బ్రహ్మ. 1; 4 మా,
మార్కండేయుడు, 5 అశ్వత్థామ మా,
జ్యోతాయనుడు, 6 మా, బలిచక్రవర్తి;
7 వ్యాసుడు మా, ముని 1; 8 నాను
చుంతుడు మా, వాసరము, 9. మా,
విభీషణుడు, 10 మా, కృతుడు, 11 మా,
పరశురాముడు, 12 బూరుగు* మా,
కాల్యూతి, 13. జీవకము* మా, హృస్విం
గము, విజా. 14 చిరకాలము జీవించువాడు
మా, పృథ్వుడు

చిరత్నము సం విజా మా, రూ-చిరంతనము
చిరపర్వము. సం వి ఆ. న మాచిపత్రి*. మా,
నూరపర్వము

చిరపాకి సం. వి న్ పుం మా, వెలగ*.
చిరపుష్పము, సం. వి ఆ. పుం. పొగడ* మా,
వకుళము.

చిరమర జే వి భేదము మా, వేలుపాటు. 1.

చిరము సం అవ్య. చిరాత్ మా. చిరకాలము.

చిరమేపి సం వి న్ పుం (పుం, స్త్రీ. అని
కొందఱు) గాడిద మా, రాసభము

చిరరాత్రీము సం వి ఆ. న 1. రాత్రీల
సమాకామ మా, రాత్రీ, 2 వెక్కి
రాత్రీలు మా, రాత్రీ

చిరనూత. సం. వి ఆ స్త్రీ చాలా కాలమునకు
ముందీనిన యావు, బహుయశి, తటిపియావు
మా, భేనువు

చిరముండు. సం విజా మా, వాయుండు

చిరాకు జే వి 1 కోపము మా, గోపము,
వా వి 2 ఉక్కివలన గలగు శృమము
మా, శృమము 1

చిరాత్. సం అవ్య: మా, దీర్ఘరాత్రీము.

చిరాయువు సం. వి ౧ న. 1. రూ-స్థిరా
యువు బూరుగుః చూ, కాల్యలి, పుం.
2 దేవుడు చూ, వేలుపు, రి. ఊరకాఁకర,
వాతాయువు* చూ, నువవి. 1, 4 కాకి
చూ, వాహనము 1.

చిరి సం. వి ఇ. పుం=చిలుక చూ, శుకము
చిరిక సం. వి ఆ శ్రీ పురాతన మలము చూ,
మలము. 1.

చిరిచిమము సం. వి. ఆ పుం కాళిలు కనువున
దిరుగుచేప రూ-చిరిచిమము-చిరిచిమము-
చిరిచిమము-చిరిచిమము చూ, మత్స్యము 1

చిరితాశము ద్వ. వి చూ, చిటితాశము చూ,
వీశి. (హా)నితోఁజేసిన తాశవిశేషమని కొం
దలు)

చిరిపి దే వి వైలమార్కము [శాదస్సుము
చిరిబిల్వము. సం. వి ఆ. పుం కానుగు* చూ,
చిరిమిడి దే వి చూ, భత్కము. (చీలిమిడియని
కొందలు.)

చిరివేరు ద్వ. వి ఎఱ్ఱచాయవేయుట కుపయుక్త
మైన యొకానొక వేరు రూ-చిలువేరు చూ,
బకాను (దీని ఆకర్షణముచేరము ఉబ్బసము
తయ తగ్గించును) [(దేశ్యమని శ-ర)

చిరుంగు వై ఆ కిరి=జీర్ణ చూ, చిరుంగు
చిరుక సం. వి ఆ శ్రీ రూ-ఝిరుక-చీరి-
చీరుక చూ, చిరుట 1 [1.*

చిరుగడము దే వి = చూ, రూ-చిరుగడము
చిరుగుడు దే వి ఎఱ్ఱపులుము చూ, మండ
లము 2

చిరుత దే వి కాన్తక్రీడ చూ, చిలుతనగోడు 2
చిరుతరి దే వి వీరిహిదము చూ, ధాన్యము
చిరుతలకవియు. దే ఆ. కిరి చూ, మిలుమిట్లు
గొను.

చిరుతలుక్రిముక్తి. దే ఆ. కిరి —వై—
చిరుతలువాలు. దే. ఆ. కిరి. —వై.—

చిరునగవు ద్వ. వి (చిలుత + నగవు) రూ-
చిరునగవు-చిరున్వ-చిలునన్వ. చూ, హాన్య
ము. 1 [మ చూ, శిరోనాను.

చిరునాను వై. వి.=శిరోనాను. రూ-చిలునా
చిరునడము. దే. వి. చూ, రూ-చిరుగడము*.

చిరువాలు. దే వి రూ-చిలువాలు ఇవురగాఁ
చిసపాలు చూ, పాలు. 1

చిరుగవు ద్వ. వి (చిలుత + నగవు) చూ,
రూ-చిరునగవు

చిరున్వ. ద్వ. వి —వై— (రూ-చిలునన్వ)

చిర్బటము సం. వి. ఆ పుం నక్కవోస*
చూ, దోస

చిర్బటి సం. వి ఈ శ్రీ. —వై—

చిర్బటి సం. వి ఈ శ్రీ. —వై—

చిలుచిలు దే వి. కోపవికారము చూ, కోపము
(చూ, అవవ)

చిలుచిలులాడు దే ఆ. క్రి. (చిలుచిలు + ఆడు)
మండిపడు చూ, మండు.

చిటి వై. వి 1 =చిట్టి రూ-చిట్టి-చిటికూర-చిట్టి
కూర* చూ, భండీరము. 2, చిటి 2 అల్ప
ము చూ, స్వల్పము

చిటికూర వై. వి చూ, చిటి. 1

చిటితిండి వా. వి రూ-చిలుతిండి అన్నముమాని
ఫలహారాలు తినుట పంచ వేం 480
చూ, భత్కము.

చిటిసెనగులు వై. వి బ మనూరము రూ-చిలు
సెనగులు చూ, సెనగులు.

చిలు దే చిలు 1 వృత్తియందు చిలుతశబ్దమునకు
మిఁదివర్తము లోపింపఁగా మిగిలిన రూపము
(ఉదా —చిలుగ శ్చ, చిలు గెంపు, చిలుచె
మట, చిలుచెయ్య, చిలుచేప, చిలుదోఁక,
చిలుపొక్క మొ.); 2. అల్పము. ఆం, భా.
త్వ 16 చూ, స్వల్పము.

చిటుగంట. ద్వ వి. ఘర్షణి. ఆం భా ద్వి

151 చూ, భూషణము 2

చిటుగారి ద్వ వి. (చిటుత + గారి) మంద

మారుతము: చూ, వాయువు

చిటుగూబ వై వి (చిటుత + గూబ) వైడి

కంటి చూ, సకినంపుర బులుగు

చిటుచేప జే వి రెయ్య- రొయ్య చూ

మత్స్యము 1

చిటుశ వై వి 1.=చిత్రీక: రూ-చిటుతపులి-

చిటుపులి-చిటుతగండు చూ, శార్దూలము 1,

2 సాముచేపడువారు త్రిప్పెడు చిన్నకోల

చూ, బాణము 1, 3. బాలుగు చూ,

శిశువు, విణ 4 చిన్న రూ-చిటుతుక-

చిటి-చిటు అల్పము చూ, స్వల్పము

చిటుతగండు ద్వ వి చూ, చిటుత 1

చిటుతగూబ వై వి చూ, రూ-చిటుగూబ.

చిటుతినగోడు ద్వ. వి (చిటుత + గోడు)

1 చూ, బాలక్రీడ, 2 చూ, చిరుత

చిటుతనల్లిలు. ద్వ వి. బ. (చిటుత + ల్లిలు)

చూ, బాలకాక్రీడ.

చిటుతపులి వా వి చూ, చిటుత 1

చిటుతుక వై విణ.-చిత్రక (చిటుత + ఉక)

చిన్నవముగులది (ఆడుది) చూ, శ్రీ.

చిటుతేకు ద్వ వి. (చిటుత + తేకు) చూ,

బారంగి*

చిటుతోడ ద్వ వి జంఘ చూ, పిక్క-

చిటుదిండి ద్వ వి (చిటుత + తిండి) రూ-చిటి

తిండి నలితిండి చూ, భక్త్యము.

చిటుదొడ ద్వ వి (చిటుత + తొడ) చూ,

రూ-చిటుదొడ [రూ-చిరునగవు

చిటునవ్వు ద్వ వి (చిటుత + నవ్వు) చూ,

చిటునామ వై. వి = చూ, రూ-చిరునామ

చిటునాలుక. ద్వ వి (చిటుత + నాలుక).

చూ, కొండనాలుక. 1-2

చిటునెల్లి ద్వ. వి (చిటుత + నెల్లి) పిన్న నెల్లి*

చూ, శ్రీపరము. 1

చిటుపాల ద్వ వి (చిటుత + పాల, పాల

కూడ* చూ, నునుపాల [1.

చిటుపులి ద్వ వి (చిటుత + పులి) చూ, చిటుత

చిటుబంతిపనుపు వై వి (చిటుత + బంతిపనుపు)

పూసికొను పనుపు వై 2, ఆ 100 చూ,

వర్ణము. 8

చిటుబొడ్డి ద్వ వి. (చిటుత + బొడ్డి) పార*

చూ, విధ్ధకర్ణి (ఇది మాత్రముజూరిచేయును.)

చిటుము జే ఆ క్రి 1 చూ, విజృంభించు;

స క్రి 2 చూ, చిమ్ము 3-4

చిటువడ్లు ద్వ వి బ (చిటుత + వడ్లు) అణు

పులను వడ్లు చూ, ధాన్యము.

చిటువాలు వై వి (చిటుత + వాలు) చూ,

రూ-చిరువాలు

చిటువేరు ద్వ. వి (చిటుత + వేరు): చూ,

రూ-చిరివేరు [గల

చిటుపెనలు ద్వ వి. బ చూ, రూ-చిటిపెన

చిట్ట జే వి 1 కోపము చూ, రోషము, 2, చూ,

చింపిటి "చిట్టతల."

చిట్టచిట్ట జే వి తొట్టు చూ, సంభ్రమము.

చిట్టలువోడుచే జే ఆ క్రి (చిట్టలు + వోడుచే)

తొట్టుపడు చూ, సంభ్రమించు

చిట్టి వై వి = చిల్లి చూ, రూ-చిటి. 1.*.

చిట్టికూర వై. వి = -వై -

చిట్టిపట్టె ద్వ. వి చూ, బాలక్రీడ

చిట్ట జే వి. కోపము చూ, రోషము.

చిట్టది ద్వ వి (చిటుత + ఉడ్డి) చిన్నయడ్డి

చిట్టుబుట్టు వా. వి 1 చూ, చిటచిట, 2* చూ,

బాలక్రీడ.

చిట్టుమను జే ఆ. క్రి. (చిట్టు + అను) 1 కో

పిండు చూ, రోషించు, 2, బునకొట్టు

అచ్చి బాల, కాం. 108 చూ, బునకొట్టు. 1.

చిలుముట్టాడు. దే. అ. కి. (చిలుముట్ట + అడు)

1 పెనగులాడు చూ, వెంటిగొను, స కి.

2 భేదించు చూ, భేదిల్లు. 1. [శుకము చిలక. వా వై వి = రి. రూ-చిలుక చూ, చిలకకూర వై వి రూ-చిలకకూర-చిల్క-కూర* చూ, హీలమోచిక (గ్) హేడిని మూల వ్యాధిని పోగొట్టును) (చూ, మారిషము)

చిలకకొయ్య ద్వ వి రూ-చిలకకొయ్య. చూ, చంక్యము [రూ-చిలకడ.

చిలకటు దే వి చిలకత్రాడుగట్టు కొయ్య

చిలకడ, దే వి. —వై.—

చిలకత్రాడు ద్వ వి రూ-చిలకత్రాడు

చిలకకాలిత్రాడు చూ, నూత్రము 1.

చిలకమట్టు ద్వ వి కంచీరగాడిద చూ, రాస భము

చిలకలకొలికి ద్వ వి చూ, రూ-చిలకలకొలికి లగత్రాడు. దే వి ఎద్దుమోడిగ త లిగించు త్రాడు చూ, నూత్రము 1

చిలచిల దే వి నల్లుటయందగు ననకరణము క కా 6, ఆ 252 చూ, హూహూ

చిలనీలిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. చూ, రూ-చిలనీలిక

చిలవ దే వి నీరకొడి చూ, పుంజి

చిలికించు. దే స కి. చేల్లు చూ, పోక్షించు

చిలిచిముము. సం వి ఆ. పుం చూ, రూ-చిలిచిముము

చిలిపి. దే. విణ రూ-చిలిపి 1 అల్పము వై 8,

ఆ 140: చూ, స్వల్పము. 2 నికృప్తము చూ,

హీనము. 1, 3 దుష్టండు చూ, వ్యాధుండు 2

చిలిమిడి దే. వి ఊక్షోళము* రూ-చిలిమిడ చూ, మృదాదుము

చిలిమిడ దే. వి. —వై.—

చిలిమోలిక సం. వి. ఆ. శ్రీ. రూ-చిలిమోలిక.

1. మెలుంగుడుపురుగు. చూ, పురుగు; 2 మె

ఱుపు: చూ, విద్యుత్తు. 1, 8. కంఠభూషణము

చూ, భూషణము. 2.

చిలిచిలివోపు. దే ఆ కి. (చిలిచి + వోపు)

చూ, సందడించు.

[చిము.

చిలిచిము సం. వి ఆ పుం: చూ, రూ-చిలి

చిలిచిము సం వి ఆ పుం —వై—

చిలుక వై వి 1. = చిలి రూ-చిలక-చిల్క.

చూ, శుకము, 2 చూయమేళు* చూ, బండి

కన్ను, అం 8 దూతికలలో నోకె. దూతి

చతుష్టయమునందలి మూడవదానిలోని పదు

నాటింటిలో నోకటి: చూ, దూతిచతుష్టయము

చిలుకకూర. వై వి =: చూ, రూ-చిలకకూర.

చిలుకకొయ్య ద్వ వి చూ, రూ-చిలకకొయ్య

చిలుకడ ద్వ వి. (చిలుకు + కడ) పగ్గములోన

గు వానికొనను వేసెడిది కొలికిముడి రూ-

చిల్కడ

చిలుకతాళి ద్వ వి. మోడినిరప్పక్కల చిలుక

రూ-పేర్పటచిన పతకము చూ, భూషణము. 2

చిలుకతోటకూర ద్వ వి మహాభాష్యము,

పెరుగగాకు* చూ, మారిషము

చిలుకత్తు ద్వ వి (చిలుకు + అత్తు) కవచవిశే

షము, జీరా చూ, వారవారణము.

చిలుకత్రాడు ద్వ వి చూ, రూ-చిలకత్రాడు

చిలుకనాలుక ద్వ. వి చూ, శుకనాళము*.

చిలుంపలుకులు బా అరజానములేని మాటలు

చిలుకపిట్ట. వై వి చూ, రూ-చిలకపిట్ట

చిలుకముక్కు ద్వ వి మండిగము* చూ,

శోణకము.

చిలుకముక్కులు ద్వ వి. బ. ఒకరకము వడ్డు

హంస 5, ఆ. 128. చూ, భాష్యము.

చిలుకముక్కు. వై వి. దుష్కంఠకళరము అం,

భా ద్వి 218 రూ-చిలుకుటుమ్ము. దోటమ్ము

చూ, బాణము 1.

చిలుకయారె వై. వి. (చిలుక + అరె) ఒకరక

ము మాడిగ నూడి చూ, నూడి.

చిలుకరవుతు వై వి = కుక రాహుత్త రూ-

చిలుక రాహు మా, మన్మథుడు

చిలుకరించు జే స క్రి చిలికించు మా,

పోక్షించు

చిలుకరింత జే వి. చిలుకరింపు మా ప్రోక్షణము

చిలుకరింపు జే వి — పై —

చిలుకలకొలికి ద్వ వి 1 చిలుక కొలికివంటి

కొలుకులు గల అడుది మా, శ్రీ,

2 అడుది మా, శ్రీ

చిలుకలు ఆం ఈతిబాధ లాటిటిలో నొకటి

మా, ఈతిబాధలు

చిలుక జే వి 1 శరము అచ్చ, కిష్కిం,

కాం 45 మా, బాణము 1, 2 బాణము

యొక్క యలుగు వసు 4. ఆ 86 మా,

బాణము 1 3 గొండ్లము మా, విష్కం

ధము 2, 4. కొలికి పాండు 5, ఆ 133

మా, ముక్కుకొలికి, 5 నాణెము యొక్క

పైభాగము “గూపాయనై చిలుకు” మా,

లోహము 1, ఆ క్రి 6 చిందు మా,

తొలకు, 7 పుసరించు మా, వ్యాపించు,

8 మీలు. స్వా. 8, ఆ 108 మా, ముక్కు

రించు. స. క్రి 9 చేల్లు మా, పోక్షించు,

10 త్రచ్చు మా, నుథించు, వా 11 (సోకిట

కపు పొక్కులు) దిగజోలు మా, దిగ

జోలు

చిలుకుట జే వి రూ-చిలుకుట మా, మధనము

చిలుకుటమ్మ. ద్వ. వి మా, రూ-చిలుకుమ్మ

చిలుకుడు జే వి మా, రూ-చిలుకుట

చిలుకుమార్చు జే స. క్రి చేంపు. ఆం, భా.

త్వ. 128 మా, సంహరించు.

చిలుగు. జే వి మా, దీర్ఘయష్టిక*

చిలుప జే వి 1. కొంచెముగజేరి నిలిచిననీళ్లు

మా, సలిము, విణ 2 అల్పము స్వా 4,

ఆ. 17: మా, స్వల్పము.

చిలుపచిలుప. జే, విణ. కొంచెము కొంచెము*

మా, స్వల్పము

చిలుము జే వి 1. లోహముల మలము, (తుప్పు*

మా, లోహము. 1, 2 విషము మా,

విషము 1

చిలుముచాలు ద్వ విణ 1 తులన, కుత్సితుడు

మా, వ్యాధుడు 2, 2 కుశ్మపట్టిన కత్తి

మా, రిష్టి 2 [మా, సర్పము.

చిలున జే వి (చిలుము + వా) విషధరము

చిలువపెంకి. జే. వి పుట్ట మా, వర్మకము

చిలువతాలుపు. జే వి మా, శివుడు, అచ్చి

సుం, కాం 41

చిలువదారి జే వి — పై —

చిలువతండి జే వి 1. గరుత్మంతుడు; మా,

చరినాచానుడు, 2 నెమిలి. అచ్చ కిష్కిం,

కాం 67 మా, మయూరము.

చిలువమేత జే వి ఈడు. ఆం, భా. ప్ర 59:

మా, వాయువు

చిలువమేతరి. జే వి మా, చిలువతండి 1.

చిలువతేడు జే వి సర్పరాజు మా, సర్పము

చిలువానము జే వి. కూడఁబెట్టిన ధనము మా,

విత్తము 1

చిలువాయనము జే. వి తుద్రము, చిల్లర, నక్క,

పాటి మా, సాధారణము. 2

చిలువాలు జే వి మా, రూ-చిలువాలు

చిల్ల వై వి 1 = చిరి. మా, రూ-చిలక,

2. మా, చిలకకూర*

చిల్లచేరువులు. జా నోటనుచ్చరించుయోగాని

మనస్సునఁబట్టని పల్కులు “చదువులివియెల్ల

జిల్ల-లకేదువులనుచే” పాండు 8, ఆ. 86

చిల్లడ. ద్వ వి మా, రూ-చిలుకడ.

చిల్లలు ఆం మా, రూ-చిలుకలు.

చిల్ల. వై వి 1 = నీల్లక* మా, సల్లకి, జే వి.

2 కతకము* పంచ వేం. 4, ఆ. 522:

మా, సల్లకి, 8. చిల్లమడ్డి మా, సల్లకి.

చిల్లకతరువు. సం. వి. ఉ. పుం. మా. లాద్దుగు*.
చిల్లకోల. ద్వ. వి. తోమరము మా, సర్వల
చిల్లగంజ. దే. వి. ఇందుగు* మా, సల్లకి
చిల్లగండి. దే. వి. మా, వేలికోర.

చిల్లగోలు. దే. వి. విడిచివాటుగుదియ, భిందిపా
లము: మా, రిష్టి 2

చిల్లవెంతు దే. వి. (చిల్లర + వెంతు) పగిలిన
కుండముక్కు చిల్లవెంచు.

చిల్లవెంచు. దే. వి. (చిల్లర + వెంచు) — వై —
చిల్లమడ్డి. ద్వ. వి. మా, చిల్ల 3

చిల్లము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 చీపరపిట్ట గా,
పిన్నగృద్ధ. 2 తడిమన్న మా, భూమి 1,
విణ 3. తడికంటిది రూ-చుల్లము మా,
పిల్లము (తడిసిన కంటియందు ముఖ్యవృత్తి
చేతను, తడిసిన కన్నులు గలవానియందు ఉప
చారముచేతనున కిందు), దే. వి. (1) మాకా-
కు నిప్పు పెట్టుకొనెడి పాత్రము మా,
పాత్రము. 6.

చిల్లర. దే. వి. 1. చింతిపండు మిచెపకాయలు
లోనుగు సరకు రా, వి. 2, ఆ 69. మా,
సరకు 1, 2 కొంచెపాటి నాడెము మా,
చిలుకు. 5, విణ. 3 సామాన్యము “చిల్లర
వేల్పులు” మా, సాధారణము 2

చిల్లరకాండ దే. విణ సామాన్యము. మా,
హీనుడు

చిల్లరమకాణము. దే. వి. (సలుసరకులమొదలు)
ఆంగడి మా, దుకాణము

చిల్లరచేరగాడు దే. విణ. అమాంతగాడు
మా, చేరగాడు.

చిల్లర చేరము ద్వ. వి. చేరము మా, వాణిజ్యము.

చిల్లరవాడు దే. వి సామాన్యము. ఆం. భా
త్వ. 16 మా, సందడికాడు

చిల్లాడము. దే. వి రూ- చిల్లాణము, చిల్లాణము.
మొలవంక భేదము మా, బాణము. 1.

చిల్లాణము దే. వి రూ- చిల్లాడము
చిల్లాభండము సం. వి. ఆ. పుం. బందిపోటు
దొంగ మా, ముచ్చి. 1

చిల్లి సం. వి. ఈ శ్రీ 1 = చిట్టి* మా, భం
డీరము 2, 2 మా, లాద్దుగు*, దే. వి
(1) తూటు మా, రంధ్రము. 1

చిల్లింగి దే. వి. మూలికచేత శేనెడి యుచ్చా
టనాదిక్రియ, కార్మణము మా, హింసాకర్మ
చిల్లి దే. వి చిమ్మటలోనగు వానియందగు
ధ్వస్యనుకరణము కళా 2, ఆ. 9, కళా 3,
ఆ 109 మా, హూహూ.

చిల్లుడు సం. వి. రూ- చుల్లుడు పునీకండ్ల
వాడు, తడిసిన కన్నులు గలవాడు (అని
కొందఱు) మా, పునీకండ్లవాడు
చిల్లుపాల్లు దే. వి మా సంతోభము
చిల్లుబువోవు దే. ఆ కి). (చిల్లులు + పోవు)
తూంటుపడు లక్ష్మి 3 ఆ, 36 మా,
తొఱుటలువాలు

చిల్లోటి దే. వి ఒకరకము డాలువాలు, చిల్లో
టికేడము-రూ- చిల్లోటి కేవడము మా,
చాక

చిల్లోటికేడము దే. వి — వై. —

చిల్లోటికేవడము దే. వి — వై — (ప్ర) 148

చిల్వ దే. వి మా, రూ-చిలువ. ఆం. భా

చివరి దే. వి. రూ-చివ్వరి-చివరి మా, రూ,

సివ్వరి [పాటి కొమ్మ మా, శాఖ- 1.

చివరి దే. వి రూ-చివ్వ సన్నని చిన్న నిడు

చివచివ దే. వి గమవాదుల యందగు సనుకర

ణము కళా 3, ఆ 95 మా, హూహూ

చివర వై. వి. = శిఖర 1 కొన, ఆగ్రియ మా,

నుద 3, 2. ఉపశాఖ ఆం. భా ద్వి 37

మా, శాఖ 1, 3. బెత్తము మా, వేత్తము 1

(దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము.)

చివరమాట, ద్వ. వి. 1 తుదిపలుకు: చూ,

శబ్దము 2.

చివరము సం వి. అ. న చూ, రూ చివర

చివరికెలము దే వి చూ, వెలచనుండు*

చివరిక. సం. వి. ఆ శ్రీ చూ, రేగు*

చివుక దే. వి 1. కాలురూపాయ, దుగలము-

రూ-దుగులము చూ, రూపాయ, వై 2 =

జ కా రూ-చీవరవాయి-చీవరవాయి-

చివుకపిట్ట-చీవుక చూ, వైలపాయిక (దేశ్య

మని శబ్దరత్నాకరము)

చివుకపిట్ట వై. వి. = చూ, రూ-చివుక. 2.

చివుకపిట్ట. వై. వి 2 కరకము పిల్లి: చూ,

చూరాలము.

చివుక దే వి. 1 రూ-చివుక్కు ఎగయుట

దాటుట గుండె దిగులాందుట లోనగువాని

యందగు ననుకరణము చూ, హూహూ,

విజ 2 సారములేనిది అచ్చ.బాల, కాం.

216 చూ, ఫల్గువు 2, ఆ క్రి 3 తడియుటచే

సారహీనమగు సాండు 2, ఆ. 66,

4. సారహీనమగు అచ్చ. యు, కాం 119

చూ, పూచీ, 8 [ఆ 111

చివుక్కు దే.వి చూ, రూ-చివుక్కు 1 కళా 5,

చివుక్కుగును దే ఆ క్రి (చివుక్కురు +

అను) (తన్నెవరని యొకమాట చెప్పినను

మర్కము బరలుపడినను) మనసు కలగు

పరిభా 3, ఆ 92, కళా. 3, ఆ 47 చూ,

సంక్షోభించు

చివురు. దే వి చూ, రూ-గుగు విజ 1,

ఆ 150

చివ్వ. దే వి 1. సన్నని చిన్న నిడుపాటికొమ్మ

చూ, కాఖ 1, 2. బెత్తము చూ, వేత్తము 1,

3 కుంతము చూ, బాణము. 1, 4 కల

చాము చూ, యుద్ధము, బ 5. బాణపుసంచు

నగ చూ, బాణసంచు.

చివ్వంగి. దే. వి చూ రూ-చివగి.

చివ్వంగి. దే వి. —వై.—

చివ్వలాడి. దే విజ (చివ్వలు + అడి) కలహ

శిలరాలు. హరిశ్చ 4, ఆ 177 చూ, శ్రీ.

చివ్వ అం. ఆయుధములు ముప్పదిరెండింటిలో

నొకటి చూ, బాణము 1. (చూ, ముప్పది

రెండుయుధములు)

చివు దే స క్రి చెక్కు: చూ, వారు. 1.

చివున దే. ద్వి. క్రి. విజ. శిశువుముగ చూ,

వేగము. 3. [వెండుక 1

చిహరము సం వి. ఆ పుం వెండుక చూ,

చిహ్నము సం వి. అ.న 1=చిన్నె. గుఱుతు:

చూ, లక్షణము 1, 2 లెక్కెము, జెండా

చూ, సిడము

చిహ్నములు. అం. పట్టు, విడుపు, కొట్టు, ప్రాణ

ము రక్షించు, నీకు లోబడితిని, ఇంక నేమి

నేతునని మొక్కిమ్మును, ఏడ్చును, మట్టనీయ

కుండును (9)

చిల్ల. దే వి అగ్రము. చూ, నుద. 3

చీ

చీ. దే అచ్చ. ధిగర్థము, తిరస్కారమును దెలి

పెడి చూ, వహేలనము.

చీకటి దే వి (చీచు + కట్టు) 1 అంధకార

ము రూ-చీచు-చీవరాలు-చీచురాలు (అని

కొందలు) చూ, మేచకము 1, 2 తెల్లగా

తెల్లవాఱకముందుకాలము. “నీవు చీకటి

లోనే తేచిరమ్మ” చూ, వేగుశాము.

చీకటిగాము. ద్వ. వి. రాహుగ్రహము చూ,

రాహువు 2 [వేం. అం 11.

చీకటిగుండెదిగులు. ద్వ. వి చూ, నూర్వెండు.

చీకటిగొంగ. దే వి —వై.—

చీకటికట్టు. దే. వి. చూ, తమలము 4 *.

చీకటితప్పు. దే వి. భారత్వము “బలవైద్య చీకటితప్పునకు నాలుగురూపాయలు డేరిమానా (కులతప్పు) విధించెను.” చూ, వ్యభిచారము చీకటిపడు దే అ. క్రి ఇరులుకొను, చీకటి రెండు (సం పు).—అంధకారమగు

చీకటిమిత్తి. ద్వ వి చంద్రుడు. సాంబ దేవ 10 చూ, హిమాంశువు.

చీకటిమొటికెళ్లు దే వి బ. చూ, బాలక్రిడ (ఇట్లే చీకటి మొటికాయలు)

చీకటిమామ దే వి చూ, చీకటిచెట్టు *

చీకటియొక్క. దే వి (చీకటి + ఈక్) చిన్న దోమ చూ, దోమ.

చీకటివేరుపిత్తు దే వి చూ, చీకటిమిత్తి ఆం. నా. సం. దే. 15.

చీకటులగొక్క. దే వి చూ, నూర్పుడు సాంబ. దే. 9

చీకట. దే. వి 1 గ్రుడ్డితనము చూ, గ్రుడ్డి 2; విల 2. అంధుడు చూ, కచీకట, సక్రి 8 చూ, చేప్పరించు, 4. చుంబించు చూ, ముద్దుపెట్టుకొను.

చీద వై. వి. = చీల్ల. చిందపక్షి చూ, పిన్నగ్రద్ద

చీదణ. దే. వి. 1 ఆస్వాము చూ, రోత 2, 2 చూ, విజృంభణము, 8 ఉపద్రవము, పా 4, ఆ 14 చూ, విపత్తు, 4 ఊధము చూ, సంతాపము, వై వి 5 = చిద్రీమ్ తూటు చూ, రంధ్రము. 1

చీదణగొను దే అ క్రి. (చీదణ + కొను) 1. ఉపద్రవపడు, 2 చూ, చిందణరేగు, 8 చూ, చిందణవోపు.

చీదణరేగు. దే. అ క్రి. చూ, చీదణగొను.

చీదణలువోపు ద్వ అ క్రి (చీదరలు + పోపు) చూ, చిందణవోపు

చీదు. దే. వి. 1. చీదుడి: చూ, శింఘాణము, చీదుడి: 2. (చీదుడి: చుంబించుచున్న చీదుడి)

ఉపరి కలికిరా) మొదటి రెండుకేళ్లతో ముగ్గునదుము.

చీదుడు దే వి చూ, చీదు 1.

చీపురు. దే వి రూ-చీపురకట్ట-చీకలి చూ, సమృద్ధి.

చీపురుకట్ట దే వి —వై.—

చీపురుపుల్ల దే వి చూ, పొరక

చీకాట దే వి (చీక + ఆట) 1 చివికినఆట

చూ, పర్వము 1, 2 చూ, శ్రిమము. 1;

విల 3 (శ్రమముకొందినది చూ, దుఃఖితము.

చీకాకపదా. ద్వ అ. క్రి 1. బలహీనమగు

చూ, వలియు, 2 శ్రమపడు చూ, వేసరు. 2

చీకరేను దే వి. 2 కానొకచెట్టు చూ, వృక్షము

చిక్కిలి. దే. వి చూ, చీపురు

చిక్కిరించు దే అ క్రి చూ, చిరుతలుకవియు.

చిక్కిరిమాకిలి దే విల. కోక్కిరిచిక్కిరి. సా. 1, ఆ 15

చీక దే వి 1 అంధము చూ, మేచికము 1,

2 అంధుడు చూ, కచీకట, 3 రూ-చివుకు

చూ, పుల్లువు 2 [ఒకము

చీకకొక్కర. ద్వ వి కోయప్పికము చూ,

చీకరాయి వై వి = జకుకా చూ, రూ-

చివుక 2 (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము)

చీకరించు దే అ క్రి చూ, చీకటిపడు

చీకరుంాయి వై వి. = జకుకా చూ, రూ-

చీకరాయి (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము)

చీకవాలు. వై వి = —వై —

చీకవాలు దే వి చీకటి చూ, మేచికము. 1

చీకొట్టు దే స క్రి చీచీయను చూ, ధిక్కు

రించు.

చీటకము. వై వి చూ, రూ-చిట్టకము.

చీటి దే. వి. 1 ఖండపత్రిక వసు 1, ఆ. 72;

చూ, పుకోడి, 2 పత్రిక చూ, లేఖ 3.

చీటికిమాటికి. దే. ద్ర. 1. ముహూర్తకము చూ, శక్తకు, 2. తలచుచుగా “చీటికిమాటికి

దారిమిదిగ నాడుట మగపాడిగాడు” (నీతి చంద్రిక—సంధి)

చీడ. సం. వి. ఆ. శ్రీ 1 కపటినయను గంధ ద్రవ్యము చూ, రాజాగ్నము; జీ. వి. (1) సస్యాయులను చెడిచెడి యొకానొకపురుగు చూ, పురుగు, (2) ఒకానొకరోగము చూ, రోగము. 1, (3) సస్యరోగము చూ, నావి

చీడపురుగు జీ. వి. చూ, చీడ (1)
చీడు జీ. వి. పుంజీము తక్కువయగువార (వార = ఎనిమిది పుంజీములనూలు): చూ, వార 1

చీడుదబ్బు జీ. వి. నూలిచీడు తగ్గిలించుటకు వెనుకబడినంతో గుట్టుటమువలె గట్టుబడిన సాలెవారి పనులు చూ, ఊడిత

చీతలవ జీ. వి. ఒకానొకపిట్ట చూ, పక్షి.
చీన. సం. వి. ఆ. శ్రీ జేమ్మి* చూ, శమి.

చీనక. సం. వి. ఆ. శ్రీ ముప్పదియంగుళముల పాడవుగల జింక చూ, హరిణము 1

చీనకము సం. వి. ఆ. పుం కాకకంగుపు అను వడ్లు. చూ, ధాన్యము

చీనము. సం. వి. ఆ. న 1 బంగారు: చూ, లోహము 1, పుం. 2 రూ. చీని ముప్పది యంగుళముల పాడవుగలిగి గుర్రవన్నెగలిగిన జింక చూ, హరిణము 1, 3 చూ, చీనకము, 4 నూలు, దారము (అని కొందఱు) చూ, పోగు 1, 5 పట్టుబట్ట (ఇది చీనాంబరము) చూ, వస్త్రము, 6 గుట్టపు పల్లమునకు క్రింద వేసేడుమెత్తి చూ, మెత్త 2, 7 జెండా. చూ, సిదము, 8. చీనాజీశము చూ, జీశము, జీ. వి. (1) రూ. చీనము. అల్పదాహచ్ఛేది చూ, రూ. శేనము.

చీనాపంచేదార. వా వి చీనాజీశపుపంచేదార. (ఇది మెత్తగ నుండును.)

చీనాము జీ. వి. చూ, రూ. చీనము. (1)

చీని సం. వి. ఈ. శ్రీ: చూ, రూ. చీనము. 2.

చీనీవట్టు వా. వి. మడుపువట్టు చూ, న్యూతి 1.

చిపర జీ. వి. చూ, పిన్నగ్నిద్ర

చీపు జీ. వి. అరటిగెలయందలి యొకభాగము.

చూ పూగుత్తి [చంబుకము

చీబుకము సం. వి. ఆ. న గడ్డము చూ, రూ.

చీబూకము. సం. వి. ఆ. న —వై —

చీమ. జీ. వి. చూ, పిటిలికి [స్వరము 2

చీమచిటుకు జీ. వి. ఇంచుకతచేప్పడు చూ,

చీమిడి వై వి. శంఖాణ: చూ, చీడు, 1.

(దెళ్ళమని శబ్దరత్నాకరము.)

చీము జీ. వి. చెడి తెల్లనైన నెత్తురు, పూయము

చూ, రక్తము 1. [పాశ్చిము 6

చీముంత. జీ. వి. చెంబు, తంబుగ, పగ్గడ: చూ,

చీముపట్టు జీ. ఆ. క్రి చూ, ఎడకట్టు. 1

చీర. సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. = చీర. నేల. శ్రీకట్టు

కోకి చూ, చీర (1), చూ, వస్త్రము, వై

వి (1) = చీర. చేల (పురు-క) శ్రీకట్టుకోక

రూ. చీర చూ, చీర. 1 చూ, వస్త్రము.

(ఇది మనాసినులు కట్టుకొనెడి చీరయందు

వాడుక) (శ ర)

చీరకము సం. వి. ఆ. పుం 1 అధికారపత్రము

చూ, తేట 4, 2 చూ, మిడుత (త్రి)కాండ

తేమము) [చూ, వస్త్రము.

చీగిండ్లకము సం. వి. ఆ. పుం యతులకాటి

చీగచింపు. ద్వ వి ఒకానొకనేర చూ,

మత్స్యము 1. [రశువు

చీరణము జీ. వి. చిన్నయులి చూ, పరిప

చీరపిట్ట. వై వి రూ. చీరపేను. చీరపోతు. ధేను

కము (గుడ్డనంటుకొనియుండు తెల్లని పేను)

చూ, యూకము

చీరపేను. ద్వ. వి. —వై —

చీరపోతు. ద్వ. వి. —వై. —

చీరము సం వి అ. న. 1. కాపీనము* చూ, బొట్టము, 2. నారచీర చూ, వస్త్రము, 8 వస్త్రవిశేషము* చూ, వస్త్రము, 4 గీటు చూ, కేళి. 5 జిలంగునూత చూ, నూతన, 6 నలువదిపూసులుగుచ్చిన సరము చూ, భూషణము. 2, 7 సీసము చూ, లోహము 1, 8. యతులకాటి చూ, రూ-చీరము, 9. ఆవుచేన్ను చూ, స్తనము, 10 బంగారము చూ లోహము 1, 11 కవోరము* చూ, వడ్డ్రంధ్ర. పుం 12. చీరమును చేప చూ, చత్వరము. 1

చీరపట్టుము సం వి అ. న సీసము చూ, లోహము 1.

చీరి సం. వి. ఈ శ్రీ 1 ఈలపురుగు చూ, రూ-చీరుక, 2 కచ్చూరము* చూ, వడ్డ్రంధ్ర, దే. వి (1) చీరికి “ఉ దానణదైత్య సాయక వితాన విబ్రంధణమాత్మలోపలన్, తీరికినైన గైకొనక” వారి ఉ. 4, ఆ. (వ్యవృంతముగానే యిది పృయోగములందుఁ గానబడుచున్నది) చూ, లక్ష్యము 1 (శర)

చీరికి. జే వి 1 చీలిక చూ, శకిలము. 4, 2 చింపిగుడ్డ ఆం, భా ద్వి. 157 చూ, వస్త్రము.

చీరికి దే వి చూ చీరి (1)

చీరికిఁగొననిది దే వి. అకృతలక్ష్యము చూ, సద్దేశయనిది.

చీరు. దే వి. 1 బియ్యపునూక చూ, నూక, స. క్రి 2 రూ-చీలు. చీలుచే చూ, పెలగు, 3 పిలుచే చూ, సంబోధించు.

చీరుక. సం వి అ శ్రీ ఈలపురుగు చూ, రూ-చీరుక.

చీరుడు దే వి. 1 చీల్చుట రూ-చీలుడు* చూ, విదారణము, 2 పిలుపు చూ, సంబోధనము.

చీరు. వై. వి=చేల చూ, రూ-చీరు. (1), 1. చీర్ణపర్ణము సం వి అ పుం 1. ఖర్జూరము* చూ, మధుఖర్జూరిక, 2 పిచుమండము* చూ, వేము (లి)కాండశేషము).

చీర్ణము సం విణ 1 పరిశీలనఁజేయఁబడినది; చూ, శీలితము, జే వి (1) చూ, రూ-చీరణము.

చీలు దే స క్రి. 1 గీటు చూ, అస్క, 2 చూ, రూ-చీరు, 2

చీలుడు. దే వి చూ, రూ-చీరుడు. 1.

చీల. వై వి=శల్య కీలము, పేకు చూ, కూలము, 2 చూయపేకు చూ, బండికన్న. (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము.)

చీలమండ. జే వి చూ, రూ-చీలమండ.

చీలి జే వి పిల్లి చూ, మార్జాలము.

చీలిక. జే వి పాయ. బ్రద్ద చూ, శకిలము 4

చీలు దే ఆ క్రి విదారితిమగు చూ, విదారించు [చూ, విదారించు

చీలుచే దే ప్రి చీలఁజేయు రూ-చీల్చు

చీల్చు జే ప్రి. —వై.— [రణము 1

చీల్చుట దే వి బద్ధిలుచేయుట చూ, విదా

చీవము. సం వి అ. న. రూ-చీవరము-చీరము-

చీవరము యతులకాటి చూ, వస్త్రము

చీవరము సం వి అ న —వై—

చీవరి సం వి. వ పుం పౌద్ధభిక్షుడు చూ, బుద్ధుడు 1.

చీవాట్లమారి. దే వి నిందితుఁడు చూ, రోఁతల మారి [శబ్దము 2

చీవాట్లు జే వి బ గద్దింపుమాటలు చూ,

చు

చుంచురము సం. వి అ. పుం. ఎలకజీడి* చూ, భల్లూక [వ్యవహారము 4.

చుంచురి. సం వి. ఈ. శ్రీ. దూతము చూ,

చుంచులికి. సం వి. ఇ శ్రీ చింతగింజలచే
జూడమాడుట మా, వ్యవహారము 4
చుంచువు, సం వి. ఉ. శ్రుం మా, చుంచు
రము *

చుంట సం వి. ఆ శ్రీ మా, నయ్య
చుంటి సం వి ఈ శ్రీ —వై—
చుందరి సం వి. ఈ శ్రీ వట్టనీ మా,
శంభరి.

చుంబకము. సం వి. ఆ శ్రుం 1 శాసనము
ముల్లు మా, సి తాగ్రము, 2. నూదంటు
తాయి (ఇందువలన సంబంధించిన శాస్త్రపరి
భాసాపదములు — కృత్రిమలో మా చుంబ
కము, చుంబకము, చుంబకములోని దక్షి
ణో లి రాఖిముఖత, చుంబకీయ, చుంబకా
కర్తవ్య, చుంబకమాల, చుంబకవక్రిము, అయ
స్కాంతక్షీణత, చుంబకీయనూచీపతనము,
చుంబకీయమాలతత్వములు, చుంబకవిహార
వృత్తము, చుంబకబలక్షేత్రము, చుంబక
ద్రవము, చుంబకప్రవర్తన, చుంబకభూమధ్య
వృత్తము, చుంబకపునాది, చుంబకధ్రువ
ములు, చుంబకీయసంపృక్తత, చుంబకవియో
గము, స్కాంతిము, స్కాంతీకరణము,
స్కాంతాయితము, లోహచుంబకత్వము,
విద్యుజ్జనక చుంబకయంత్రము. (బింబ)
విస్తరణశక్తి, కొలతపరిమాణము) ఇత్యాది.

చుంబకము. సం వి. ఆ శ్రుం 1 పెన్నెగ్రం
భములయందు ఇంచుమించుక చేదివినవాడు,
అనేకమంది గురువులుగలవాడు (అని కొం
దఱు), 2 ముద్దుపెట్టుకొనవాడు, విటుడు
(అని కొందఱు) మా, విటుడు, 3 మోస
కాడు మా, వంచకుడు 1, 4 ధూర్జుడు
మా, వ్యాధుడు 2, 5 కౌమురుడు
మా, వలపుకాడు

చుంబనము సం వి. ఆ. న 1 మా, ముద్దు. 3,
అం 2. ముఖరతులు నాలుగింటిలో నొకటి

మా, ముఖరతులు, 8. పృథానమగు కళలు
ఎనిమిదింటిలో చుంబనమును కళయొకటి
మా, కళలు 8.

చుంబనములు అం. 1 నిమిత్తము, స్థావరము,
భౌగోళము, తిర్యగము, పృథివీము, అధర
కము, ఉత్తరస్థ (స్థ) క్రితము, సంపుటము,
అనుపదము, అనిర్వచము. (10), 2 సమిత
ములు, స్థావరము, ఘటితము, భౌగోళము,
తిర్యగము, పేడితము, విస్తృతము, అధరచుం
బనము, ఉత్తమము, సంపుటము, అనదర
నము, అన్వరము, పాతిపాధకము, ఛాయ
కము, కాంతికము (15).

చుంబనస్థానములు అం అధరము, కుచములు,
కంఠము, చెట్టులు, నాసికము, లలాటము
చేంకలు, భగము, నాభి (9).

చుంబి. అం వేదావస్థానములు నాలుగిం
టిలో నొకటి (మా, అంగము 9) మా,
వేదావస్థానములు [కొను
చుంబించు సం స క్రి] మా, ముద్దుపెట్టు
చుకము. సం వి ఆ శ్రుం 1. ఒడలు మా,
శరీరము, 2 చింతపండు కలిపిన నీళ్లు మా,
సలిము [మా, రాక్షసుడు 1.

చుకుడు సం వి ఆ శ్రుం రక్కసుడు
చుక్కారము సం వి ఆ శ్రుం. సింహనా
దము మా, స్వరము 2 [పులిచింత.
చుక్కి సం వి ఆ. శ్రీ. చుక్కిక * మా,
చుక్కి సం వి ఆ శ్రీ. 1. —వై—,
2 చింతపండు మా, వృక్షాస్తుము,
3 చింత * మా, తింతికి.

చుక్కిము సం వి ఆ న 1. చింతపండు మా,
వృక్షాస్తుము, శ్రుం. 2. పులుసు మా,
పుల్లన. 1, 3 పుల్లప్రబలి * మా, పృష్ఠలి,
4. చింత * మా, తింతికి

చుక్కాస్తుము. సం వి. ఆ. న. చింతపండు
మా, వృక్షాస్తుము.

చుక్క సంగి ఆ ప్రి మా, రూ-
చుక్క [త్రిజీ
చుక్క. సంగి ఆ ప్రి చింత మా, తి
చుక్కము. సంగి ఆ. న చింతపండు మా,
వృక్షము.
చుచందరి. సంగి ఈ. ప్రి = చుంచు మా,
రూ-చుందరి [కము
చుచుకము సంగి ఆ. న మా, రూ-చూచు
చుచువు సంగి ఈ పుం నీరుచెప్పి మా,
సునివణ్ణకము [చుచుకము
చుచూకము. సంగి ఆ. న మా, రూ-
చుచుకము సంగి. వి ఆ పుం గుడదూరము
మా, ముడ్డి
చుచి. పా మా, కపూరియే బ్రాహ్మణులు
(మా, బ్రాహ్మణులు)
చుచుకముచుచు సంగి వి ఆ పుం. గొడ్డాయి
లక్షణము మా లక్షణము. 1 [కము
చుచుకము సంగి. వి ఆ. న మా, రూ-చుచు
చుచుకావర్తము. సంగి వి ఆ పుం ప్రిశుభ
లక్షణము మా, లక్షణము. 1
చుర. సంగి వి ఆ ప్రి చూరము మా,
ముచ్చిలి [నిపానము
చురి సంగి. వి. ఈ. ప్రి నూలివద్దగాడి మా,
చుర్దంకము సంగి. వి. ఆ పుం నల్లి మా,
మత్తు-ణము. [బురద
చులకము. సంగి. వి. ఆ. న గొప్పబురద మా,
చులుంప. సంగి. వి. ఆ ప్రి అడుమేక మా,
మేవము 1
చులుంపి. సంగి. వి. ఈ. ప్రి ఉత్పలమత్తము.
మా, మత్తము 1 [మత్తము. 1
చులుక. సంగి. వి. ఆ ప్రి మొసలి మా,
చులుకము. సంగి. వి. ఆ. పుం. 1. చేర మా,
పుప్పతి. 1, 2. మా, పుడిసిలి, 3. ముంత
మా, పూడము. 3, 4. మా, చిలుకపులి.

చులుక సంగి వి. పుం. శింశుమారాకృతిగల
చేప మా, మత్తము 1 [చులుకము
చులుకము సంగి వి ఆ పుం మా, రూ-
చుల్లిక సంగి ఈ ప్రి. 1. పిడుక మొసలి
హంస. 4, ఆ 1. మా, మత్తము 1,
2 ఒకరకము పాత్రిము మా, పాత్రిము 6,
3 ఒకానొక కులము; మా, వంగడము
చుల్లము. సంగి. వి ఆ పుం. 1 చీపరపిట్ట; మా,
పిన్నగిద్ద, విణ. 2 మా, రూ-చిల్లము 3.
చుల్లి సంగి. వి. ఈ ప్రి. 1 మా, పొగియ్యి,
2 సాద మా, శృంగానము. 3 ఒకర ము
వాద్యము మా, వీణె.
చుల్లుండు సంగి వి ఆ పుం మా, రూ-చిల్లుండు
చువ్రము సంగి వి ఆ. న నోరు మా, పదనము 2

చూ

చూచికము సంగి వి ఆ పుం, న తుడుము
వాద్యము. పా, వీణె [పు మా, ద్వనము
చూచుకము సంగి వి ఆ పుం, న రూ-చూచు
చూచుకములు అం (చేనుమొసలి) పురుషలక్ష
ణాంగములు ఏబదియెనిమిదింటిలో నొకటి
మా, లక్షణాంగములు [కము
చూచువు సంగి. వి ఈ పుం మా. రూ- చూచు
చూడ సంగి వి ఆ ప్రి. 1. రూ-చూడము.
నెమలిశిట్టు మా, సిక. 1, 2. = శిట్టు. రూ-
చూడము. సిగ మా, సిక. 1, 3. = మోరు
ముంజూరు మా, సదనము 1, 4 దండకడి
యము మా, భూమణము 2, 5 కూపము
మా, నయ్య [నయ్య.
చూడకము సంగి. వి ఆ. పుం. కూపము మా,
చూడము. సంగి. వి. ఆ. పుం. మా, రూ-చూడ 1
చూడాకర్క సంగి వి. న. న మా, కేకండ్

చూడామణి. సం వి ఇ. పుం 1. అలంకారా
ర్థము తలచుచుందుచుకొనెడు రత్నము, తల
మానికము చూ, రత్నము. 1, 2. గురిగింజి.
చూ, శిలాపాణి.
చూడాలు. సం వి. ఆ శ్రీ వట్టుగకముడై*
చూ, తృణము 1.
చూడాలుము. సం విణ. జోట్టుగలది
చూడాలుడు. సం. విణ. జోట్టుగలవాడు.
చూతకము సం. వి. ఆ పుం 1 ఓడకొయ్య
చూ, స్తంభము. 1, 2 చూ, మామిడి*,
శి కూపము చూ, నయ్య
చూతఫలర సాయనము. అం ర సాయనములలో
నొకటి చూ, రసాయనములు
చూతము. సం వి ఆ పుం 1 చూ, మామిడి*,
అం 2 మన్మథభాణము లయిదింటిలో నొకటి
సమ్మోహము) చూ, మన్మథభాణములు
(ఇది మన్మథుని యైదుభాణములలో స్తంభ
నావస్థను జేయు భాణము)
చూతాసవము. అం. ఆసవములలో నొకటి చూ,
ఆసవములు
చూత్పతము సం వి ఆ న బాహ్యరలియం
దుఁ గొట్టుటవలనఁ బుట్టినధ్వని చూ, స్వర
ము, 2
చూబుకము. సం. వి ఆ న చూ, రూ-చుబుకము
చూర్ణకము. సం. వి ఆ. పుం 1 పేలపిండి,
సక్తువు, సత్తుపిండి* చూ, సాదము (1),
2 గద్యభిశేషము (చూ, వృత్తము 1) (గుణ
పాదరహితకవిత్వము) చూ, మాటలల్లుట
చూర్ణతంత్రము సం. వి. ఆ. పుం. నెత్తివరులు;
చూ, వెండుగిక. 1.
చూర్ణపారదము. సం. వి ఆ పుం ఇంగిలీకము
చూ, హింగుళము.
చూర్ణము. సం. వి ఆ. న. 1 = సున్ని. గండ
వొడి, వాసయోగము: చూ, గురుము, పుం. న

2 = సున్నము చూ, సున్నము, పుం.
3 = సున్ని. చుమ్మ, మొరముతోఁ గూడిన
ధూళి. చూ, రేణువు 1, 4 = చూరు. తులుము,
పొడి, నూతనపొడి చూ, గురుము.
చూర్ణములు అం. పంచాగ్ని, చిత్రకొది, బడ
బాసల, మాణిమండ, ఉరీచ్చాది, తాలిస,
ఏలాది, తుంబురుగ్యాది, కర్పూరాది, పంచ
బాణ. భుగ్యాది, విపత్త్య, నాగరాది
చూర్ణి సం. వి ఇ శ్రీ 1. పాతంజలివ్యాకర
ణము చూ వ్యాకరణములు, 2 మహాభా
ష్యము (చూర్ణిక) చూ, పుస్తకము, 8 చూ,
చూర్ణకము. 2
చూర్ణిక. సం వి ఆ శ్రీ. 1 గద్యభేదము
చూ, చూర్ణకము 2, 2 గ్రంథభేదము
(చూర్ణి = భాష్యము అని ఆమరము) చూ,
పుస్తకము
చూర్ణఖండము. సం. వి. ఆ న కర్కరము,
సన్నముగానగుతాయి చూ, రాయి.
చూర్ణసము. సం. వి ఆ న చూ, నూటుట
చూర్ణకృత్తు సం. వి. తో. పుం పతంజలి చూ,
ముని 1.
చూలి: సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1 పిల్లజోట్టు చూ,
నిక. 4, 2 ఏనుఁగుచెవిముదలు (అంకుశము
చేత పైకేరింపఁబడునది) చూ, హస్త, 8 నాట
కాంగము చూ, నాటకము 1
చూల్లి సం. వి ఈ శ్రీ. చూ, చుల్లి 1
చూవ. సం. వి ఆ. శ్రీ. ఏనుఁగు నడుమునఁ
గట్టెడు తోలుమోపు చూ, చూత్రము 1.
చూవకము. సం. వి. ఆ పుం. 1 నరిగాలి
చూ, వాయువు, అం 2 వాయువులు
తోమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, వాయువు.
చూవణము. సం వి ఆ న. పీల్చుట.
చూళిక అం. 1. వ్యాకరణములు తోమ్మిదింటి
లో నొకటి: చూ, వ్యాకరణములు. పా 2.

తెరలోనుండి చేయుప్రసంగము చూ, చూచుము.
చూళికావైశాచి అం. ప్రాకృతభాషాభేదము
లాటింటిలో నొకటి చూ, ప్రాకృతభాషా
భేదములు. [చూ, భాషలు.
చూళికొక్తి. అం. భాష తెనిపిదింటిలోనొకటి

చె

చె, దే విణ వృత్తియందు చెన్నుశబ్దమునకు
మీఁది వర్ణము లాపింపఁగా మిగిలినరూపము
(దీనికి పరమముపరమగునపుడు సమాగమము.
ఉదా-చెంగావి మొ.)

చెంక వై. వి=శంఖ చెంప. చూ, చెంప 2
(జ్యోమని శబ్దరత్నాకరము)

చెంగఁగొట్టు జే అ. క్రి (చెంగఁ + కొట్టు)
ఓడించు చూ, వెనువీయు. 1

చెంగట దే వి చూ, సమీపము 1

చెంగనలు. దే వి. బ రూ-చెంగనాలు 1 నతి
చూ, నమస్కారము; 2 చూ, బాలక్రీడ.
3. అపజయము చూ, పరాజయము, 4 లం
ఘనము చూ, లంఘన

చెంగనాలు. జే. వి. బ —వై—

చెంగలి దే వి 1 రక్తత్వణము* చూ, తృణ
ము 1, విణ. 2 చూ, సమీపము 1

చెంగలించు దే అ. క్రి 1 అతిశయించు
చూ, ముహూరించు, 2 చూ, విజృంభించు,
వై. 7, అ. 158, 8 దగదగవను చూ, పృ
కాశించు 1; 4 వానించు కళా. 6, అ.
198 చూ, వెక్కిరించు 8.

చెంగలింపు దే. వి. చెంగలించుట [క్రొవ్వు*
చెంగలికోవ్వు. వై. వి చూ, రూ-చెంగల
చెంగలవ. ద్వ. వి. (చెన్ను + కలవ) 1. రూ-

చెంగల్లు. ఎఱ్ఱకలవ, చాల్లకము*: చూ,

పద్మము. 1, 2. ప్రియముచే వక్రకైయ్యల
బడిన చేరు చూ, సివఁగి. 2

చెంగలువనెచ్చెలి. ద్వ. వి చుంచుగఁడు. అం.
భా. పృ 117 చూ, హిమాంశువు.

చెంగల్లకోవ్వు వై. వి. రూ- చెంగలికోవ్వు*;
చూ, పారిభాష్యము [చూ, ఆనవములు.

చెంగల్లవనము అం. ఆనవములలో నొకటి
చెంగావి. దే వి. (చెన్ను + కావి) ఎఱ్ఱదాళ

వర్ణము చూ, వర్ణము. 6

చెంగు దే వి. 1 వాద్యవిశేషము చూ, వీణ

2 చెఱుగు చూ, మైజాణు, 3 వెనుకకు

జెక్కుకొనెడి బోవతికొంగు అం, భా

ద్వి 158 చూ, నలి 2, అ క్రి 4. భేద

మగు అం, భా త్వి 85 చూ, వేణుపడు

5 తొలఁగు చూ, విరియు 5, 6 చూ

వెనువీయు. 1 త్రి 1, అ. 79

చెంచెడము దే వి చూ, రూ-చెంచెడము

చెంచెత వై వి శబరకాంతి చూ, శ్రీ

చెంచెడము దే వి రూ-చెంచెడము ఒక

నొక డెగ చూ, శ్వేనము

చెంచేలి దే వి చెంచేలిహార, పుంబంజము *

చూ, వనవాస్తుకము

చెంచు వై వి 1=చందరి గంధనూషికిము

అంధ్ర) ప 5-24. చూ, మాషికిము,

2=చంచః శబరండు చూ, వ్యాధుండు. 1

చెంచువాడు. ద్వ. వి శబరండు చూ

వ్యాధుండు 1

చెండాడు. శే. స క్రి (చెండి + ఆడు)

ఖండించు చూ, సెలగు.

చెండి. వై.వి=చండికా. గౌరీ చూ, పార్వతి 1

చెండు. దే. వి 1. కందుకము చూ, బంతి. 3;

2 పూబంతి చూ, పూబంతి, 3 చూ

బాలక్రీడ, స. క్రి. 4. ఖండించు చూ

సెలగు.

చెండుదానిమ్మ. ద్వ. వి. కానులులేక పూవులు
మాత్రము చెండువలె బూచెడి యొకరకము
దానిమ్మ * చూ, దానిమ్మ. (నోటివెంట
కాచెడు రక్తము కట్టును.)

చెండుబెండాడు. దే స క్రి (చెండుబెండు +
అడు) ఖండిండు రాఘ. 3, ఆ 72 చూ,
సెలగు.

చెండుబెండాగుట ఖా ఖండించుట, బం
తితో, బెండుతోనాడుట “ఉ ఈడిత
శక్తిసంగ జగత్తీతరు నైవివలట్లు చెండ్లుబెం
డాడగ,” కళా 8 ఆ. 58

చెంత. దే వి. చేరువ చూ, సమాపము 1.

చెందమ్మి దే వి (చెన్ను + తమ్మి) ఎఱ్ఱ
తామర, కోక నదము చూ, పద్యము 1

చెంతామర. దే వి (చెన్ను + తామర)

—చె—

చెందిరము వై వి. 1 = సిందూరము రూ-చెం
ద్రము-చెందిక-చెందిమ-చెందిమము-చేం
ద్రము-చేందురము చూ, సిందూరము 1,
2, అగ్నిశిఖము చూ, వహ్నిశిఖము 1.

చెందిక. దే వి. రూ-చెందిక. 1 కమ్మపై
దుద్దు స్వా 5, ఆ 58 చూ, భూషణము. 2,
వై వి 2 = సిందూరమ్. కనుంభపుష్పము.
చూ, వహ్నిశిఖము, 2, 3 కనుంభవర్ణము
వసు. 5, ఆ 81 చూ, వర్ణము 6

చెందు దే స. క్రి 1 పొందు చూ, ప్రా
పించు, ఆ క్రి 2 కలుగు చూ, పుట్టు. 2
చెందుప్పు ద్వ వి = సింధు. (చెందు + ఉప్పు)
ఇందుప్పు, నైంధవము చూ, లవణము. 1

చెందొగ. దే వి. (చెన్ను + తొగ) ఎఱ్ఱగలవ,
వొల్లకము. రూ-చెందొవ చూ, పద్యము. 1

చెందొవ. దే వి. —చె.—

చెంద్రము. వై. వి. = సిందూరమ్ చూ, రూ-

చెందిరము. (వృత్తియం దంధ్యవర్ణ లోపము,
చెంద్రకావి మొ)

చెంద్రవంకలు. వై. వి బ = చంద్రవకరి
చెంద్రవంకలను వడ్డు చూ, ధాన్యము.

చెంద్రిక చూ, రూ-చెందిక (కమ్మపైదుద్దు,
విజ 3, ఆ 142, కనుంభపుష్పము —
వసు. 6, ఆ 74, కనుంభవర్ణము. — స్వా 5,
ఆ 68.) [చెందిరము.

చెంద్రిమ వై వి = సిందూరమ్ చూ, రూ-
చెంద్రిమము. వై. వి. = —చె.—

చెంప దే. వి రూ-చెంప కపాలము చూ,
లెంప 2, 2. లెంప చూ, పార్వము. 2
చెంపకల్లి దే వి శ్రీభూషావిశేషము చూ,
భూషణము. 2.

చెంపకాయ దే. వి చూ, లెంపకాయ.

చెంపకొప్పు. దే. వి. పక్కకొఱగించివేసిన
కొప్పు చూ, వేసలి

చెంపదెబ్బ. దే వి చూ, చెంపకాయ

చెంపసరులు. ద్వ. వి. బ, శ్రీకర్మభూషావిశే
షము చూ, భూషణము 2

చెంబట్టిక. వా వి. ఏరుగడము “శిశువు
ఉయ్యాలలో చెంబట్టిక పెల్లినాడు.”
చూ, మలము 1. (గోదావరి, విశాఖమండల
ప్రాంతములలో వాడుక.)

చెంబట్టికి. వా. వి —చె.— “చెంబట్టికి
తీయుము.” [సరగు

చెంబడివాడు వా. వి. నావిడుడు. చూ,
చెంబు వై వి = మట్టు. రాగి మొదలైనవానితోఁ
జేసిన చిన్ననోరుగల చిన్న పాత్రము చూ,
పాత్రము. 6.

చెంబుతల. ద్వ. వి బట్టగట్టినతల చూ, బట్టుతల
చెకచెకలాడు. దే స. క్రి సంతోషముతో
చెలరేగు.

చెకడా. వై. వి. శకట. సరకులు తెచ్చెడి రెండు బండి చూ, శకటము 1.

చెకపకలాడు. దే. స క్రి తొండరవెట్టు.

సా. 1, ఆ. 74: చూ, బాధించు.

చెకము. దే వి. వస్త్రము మొదటిబద్దె చూ, వస్త్ర 1.

చెకముకి. దే వి. రూ. చెక్కుముకి. నిప్పుకలుగు టై యొకరకము తాతితో దాకించెడి యుక్తునుక చూ, రాయి.

చెకముకి దే వి. —వై.—

చెకముకితాయి. దే వి —వై.—

చెక్కా. వై. వి. 1. మౌని పు లోనగువాని పలు చేని ఖండము చూ, శకలము 4, 2 = త్వక్కు చూ, తోలు 1, 3 వారుభేదము చూ, గడు, 4 = శకల తునుక చూ, శకలము 4, 5. పూగభాగము చూ, పోక, 6 చూ, చెక్కతాపి.

చెక్కకొలుపు ద్వ వి పశువులమేని రక్తము చీల్చెడి యొకరకము పిడుచి చూ, బుడ్డ పిడుచు

చెక్కకొలుదురు ద్వ వి —వై—

చెక్కచెట్టు. ద్వ వి ఎఱ్ఱచాయవేయుట వప యోగించెడు చెక్కగల యొకానొక చెట్టు చూ, వృక్షము.

చెక్కడము. దే వి (రత్నములను) పొదుగుట, చెక్కు చూ, చెరువు. 1

చెక్కతాపి. వై. వి. తేలుచాకిగోడ మొదలగు వానిమీద పూసిన గాఢమంతాచి మట్టిపూసెడి వీలైన పిడియమర్చిన గుండ్రనిదుపు జేసెడు చిన్నపలక. చెక్కి-రూ-చెక్కు, తాపి-రూ-తాపి.

చెక్కపిడుకా. ద్వ వి చూ, చెక్కకొలుపు.

చెక్కి. వై. వి. = శంఖరూ-చెక్కిలి-చెక్కు, కపోలము; చూ, లెంప. 2.

చెక్కియము. దే. వి. రూ-చెక్కియము 1 ఎము కలలోని నెయ్యి చూ, మూలగ, 2. మస్తీ మ్మ-చూ, మెదడు

చెక్కిలి. వై వి. శంఖ చూ, రూ-చెక్కి (దేశ్యమని శబ్దతత్వాకరము) (దీనికి శంఖమానములు — అద్దము, కర్పూరము, చంద్రశకలము)

చెక్కు. దే వి. 1 చూ, చెక్కతాపి, 2. చూ, చెక్కడము రా వి. 2, ఆ 89, 8 గడ్డి తోగూడిన మట్టిపెల్ల చూ, భూమి 1, 4 సామ్యతెచ్చుటకు అజ్ఞాపత్రిక చూ, చుండి, వై వి 5 = శంఖ. చూ, రూ-చెక్కిలి, దే. స క్రి 6 ఖచించు, (రత్నములను) పొదుగు చూ, వారు 1, 7 చెక్కులుచేయు (వై అనికొండలు)

చెక్కుచెమర్చుండుట జా కనుగందతుండుట “ఎలతుమ్మెదలు చెక్కుచెమరింపవన్న వాచిగురుబోడి” విజ. 4, ఆ 62, “బయంగనా సంగమంబును బొసంగియుం జెక్కుచెమర్చు యెక్కురు వీరుండు” విజ 3, ఆ. 160

చెక్కుచెమర్చు ద్వ వి చూ, శక్తిముము 1.

చెక్కుటద్దము వై వి అద్దమువంటి కపోలము వై. 6, ఆ, 108: చూ, లెంప 2

చెక్కుడుపాణి ద్వ వి చూ, కొలుడుపాణి.

చెక్కులు ఆం 1 చుంబనస్థానములు తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, చుంబనస్థానములు, 2 కళాస్థానములు పదునాటింటిలో నొకటి చూ, కళాస్థానములు

చెక్కియము. దే. వి చూ, రూ-చెక్కియము చెప్పిర దే ద్రి క్రి విణ. 1. శిష్యుముగ చూ, జేగము, 2 చూ, సులభము.

చెట్ట వై వి. 1 = చేష్ట. కీడు: చూ, హాని. 2 2 చేయి చూ, హస్తము, 3. ఆపద చూ వివర్తు: విణ. 4. దుష్టుడు చూ, వ్యాధుడు. 2

చెట్టపుమెకము. ద్వ. వి ఒత్తెడువీల్లి. సాంబ.

తీర్థ 12 చూ, మార్గము

చెట్టపట్టు. దే వి. (చెట్ట + పట్టు) 1. పెండ్లి
చూ, వివాహము, స. క్రి 2. చూ, పెండ్లి
యాడు.

చెట్టు. దే వి. 1 చూ, వృక్షము, 2 గుల్మము
చూ, పొద. 2, 3. ఓషధి చూ, వృక్షము.

చెట్టుంగొట్టివేసికొనుట జా కృత్యముగాబాధ
తెచ్చికొనుట

చెట్టుగట్టుట, చెట్టుపొంసేయుట. జా కష్టపె
ట్టుట. “సీ ఆతనినే చెట్టుగట్టితివ్తఁ డేవోట
లంకించుకొనియే నలంఘ్యమయిన” కళా. 3,
ఆ. 254.

చెట్టుదిమ్మరి. దే వి (చెట్ట + త్తిమ్మరి)
వృక్షచరము అచ్చ. యు, కాం. 177 చూ,
వానరము [గాచేర్చుడు.

చెట్టుగట్టు దే ఆ క్రి (చెట్టు + కట్టు) చెట్టు
చెట్టుచెడుకాలమునకుఁ గుక్క-ముఠిపిందె లో
ఉదా.—“చెట్టుచెడుకాలమునకుఁ గుక్క-
ముఠి పిందెయన్నట్లు చేటుకాలంబు కడు
నికటంబైనవీనికీచుర్బుద్ధిమట్టిల్లెఁగాఁబోలును”
(నీతిచంద్రిక-విగ్రహము)

చెట్టునట్టు దే వి చూ, చెడుఁదిమ్మరి
చెట్టుప దే వి రూ-చెట్టుప చూ, తెక్క. 1
చెట్టుపడు. ద్వ ఆ. క్రి చూ, స్తంభించు
చెట్టుమొదలు ద్వ వి అంఘ్రినామము: చూ,
చేరు 1

చెట్టొక పట్టుయగుట జా చెల్లాచెదరగుట.
“సీ తరుణినిండలతో సరిరాక యంచేలుచెట్టొక
పట్టుయై చెదరిపారె” (కవిచక్ర-చంద్రిక)
దయము), “ఉ. చెట్టొక పట్టుయై చనిరి నేనల
వారలు” (శశిరేఖా నాటకము)

చెట్టకట్టియ. వై. వి = శర మూర్ఖుఁడు, కోపి
చూ, రూ-చెట్టకట్టియ (దేశ్యమని శ ర.)

చెట్టకట్టై వై. వి = శర — వై. —

చెట్టకరివి. దే. వి. దుష్టుఁడు చూ, వ్యాధుఁడు. 2
చెట్టతీవితకాలము. పా చెట్లు బ్రతీకెడు కాల
మునుబట్టి మూఁడు తరగతులు — 1 ఏక
వార్షికములు—గోధుమలు మొ, 2 ద్వివార్షికములు,—పెండలము మొ, 3 బహువార్షికములు,—చింత, మామిడి మొ.

చెట్టుపొలై గట్టుపొలై. జా చెల్లాచెదరై. “వారు
చెట్టుపొలై గట్టుపొలై పోవఁజొచ్చిరి.” (ధర్మజ
రాజనూయము)

చెట్టుయాహారము. పా. చెట్టుతిండి చూ, ఆకు 2.
చెడగరము దే విజ 1 కూర్చిరము చూ, రార
వము 2, 2 కూర్చుండు చూ, వ్యాధుఁడు. 2.
చెడనాడు. దే. స క్రి. (చెడన్ + అడు) ఆడి
పోసికొను చూ, నిందించు

చెడనివాఁడు. దే. వి సిరుఁడు చూ, సదాతనుఁడు.
చెడఁపు వా వి ఆదనము, మోహ్యు.

చెడిది దే వి. 1 ఆశుభము చూ, హాని. 2,
2 ఆపద చూ, విపత్తు
చెడివ దే. వి (చెడిన + అవ) రూ-చెడివె
చూ, అంకులాడి

చెడివె దే వి — వై —

చెడ్డి వై వి = చందాతక రూ-చెడ్డి చేల్ల
దము చూ, గుడిగి

చెడు. దే ఆ క్రి 1: చూ, నించు, 2 కొల్ల
పోవు చూ, పటివోవు, 3 కనబడకపోవు,
చూ, మర్చిపోవు

చెడుకంపు దే వి. పూతిగంధము చూ, వాసన
చెడుగఁడు. దే వి (చెడుగు + అడు) (రూ
యండు చూ, వ్యాధుఁడు. 2

చెడుగు దే వి 1. ఆశుభ కార్యము చూ, హాని 2.
2. ధూర్తుఁడు, మజనుఁడు చూ, వ్యాధుఁ
డు. 2, విజ. 3, దుష్టురాలు, మత్స్యత స్త్రీ

(అని కొండలు): చూ, శ్రీ, 4. కూరము
చూ, చారవము. 2.

చెడుగుడు. వా. వి చూ, రూ-చిడుగుడు.

చెడుబొలి. వా వి చూ, అరుబొలి

చెడుతలపు. దే వి: చూ, దుర్గణము.

చెడుదుమ్మ దే. వి చూ, కరజము. 4.

చెడుప్రతి. దే. వి చూ, అడవిప్రతి*

చెడ్డ వై. వి 1.=చేష్ట. రూ-చెట్ట. కీడు. చూ,
చాని 2, 2 అపద చూ, విధత్తు; విణ. 3
చూ, చుప్తము. "చెడ్డపని"

చెడ్డతొయ్యలి. ద్వవి కులట చూ, అంకులాడి.

చెడ్డపని ద్వ వి కానిపని చూ, వ్యతీకము 2

చెడ్డపాట ద్వ వి చెడ్డపలుకు. చూ-కల్పము 2

చెడ్డయిల్లు ద్వ వి కాగారము చూ, సదనము. 1

చెడ్డి దే వి చూ, రూ-చెడ్డి.

చెడ్డు దే. స. క్రి. తొడచీటచు.

చెణగరము. దే. వి చూ, వ్యాధుడు. 2

చెణుకు దే వి. అల్పము చూ, స్వల్పము

చెతురు వై. వి = చాతుర్యమ్ చూ, సామ
ర్థ్యము 1.

చెత్త. దే. వి. 1. తుక్కు చూ, వెంట 1,
2. గడ్డి చూ, తృణము 1.

చెద వై వి పుట్టుపెట్టు చీను, శిథిలి తెల్లని
చీనులగుంపు (అనికొండలు) చూ, పిసీలిక
(రూ-చెదలు)

చెదపురుగు ద్వ. వి —వై—

చెదరబడు. ద్వ అ క్రి. (చెదరవ్ + పడు)
నీటిబొట్టులో నగునని యెగిరిపడు: చూ, వెల్లి
విరియు

చెదరు. దే. వి 1 చెదరుట, నీటిబొట్టు లో నగు
నని యెగిరిపడుట; 2. కలత: చూ, సంతా
పము. అ. క్రి. 3 చూ, చెదరబడు, 4: చూ,

అనికొండలు.

చెదలు వై వి.=శిథిలీ చూ, రూ-చెద
చెదపట్టు. ద్వ. అ. క్రి (చెదలు + పట్టు)
చెదలు పట్టు.

చెదారము దే వి. 1 తృణలేకము చూ,
వెంట 1, 2 గడ్డి చూ, తృణము. 1.

చెనగి దే వి రూ-చెన్నంగి-చెన్నగి.
1. పొట్టి తెంకాయచెట్టు, అఖండుకము*
చూ, నారికేళము; బ. 2. ధాన్యవిశేషము.
చాంస. 4, అ 128 చూ, ధాన్యము

చెనటి దే విణ రూ-చెన్నటి 1. కుజనుడు
చూ, వ్యాధుడు. 2, 2. కుత్సితము చూ,
హీనము 1, 3. వమ్మ చూ, వ్యర్థము, 4.
చూ, కూన్యము 1, 5. అల్పము. చూ,
స్వల్పము

చెనకు దే వి. 1. ఎదిరించుట, తలపాటు చూ,
లూటీ. 4, 2. తాంబూ పొండు 3, అ
27 చూ, స్వర్ణము. 1, 3. (గోటి) నొక్క
చూ, నఖతుతము; స. క్రి 4. ఎదిరించు చూ,
ప్రతిఘటించు, 5 తాంబూ చూ, స్పృశించు
చెనయు. దే. స. క్రి. 1 ఎదిరించు చూ, ప్రతి
ఘటించు, 2 తాంబూ చూ, స్పృశించు, 3
చూ, సోలు

చెనుపరి దే విణ గ్రాన్యము(మాట) చూ,
కల్పము 2

చెన్నంగి దే. వి చూ, రూ-చెనగి

చెన్నగి దే వి.—వై—

చెన్నటి దే విణ చూ, రూ-చెనటి.

చెన్నటివోపు. దే అ క్రి. (చెన్నటి + పోపు)
చూ, వ్యర్థముగు

చెన్న చెర్ల దే. వి తరిగొట్ట* చూ, చాలని,
2 చెన్న చెరురుకూర* చూ, చాలని.

చెన్నచెటకు దే. వి.—వై.—

చెన్న దే. వి. 1. కాంతి. అం, భా. పు 80
చూ, వెలుగుడు. 1; 2. రీతి. చూ, విధము. 1;

3 అందము స్వా 5, ఆ 70, పంచ శేం 4, ఆ. 546 చూ, సౌందర్యము, 4 మంజులము. అంధ్ర, సం. చూ 52 చూ, హృదయము చెన్నుడు. దే విణ. అందగాడు చూ, సౌందర్యవంతుడు.

చెప్పక చెప్పెడు జా ఒకరు చెప్పక తెలియబడుట “చ. సౌందర్యం, జీవితసంబంధ మిమెగము చెప్పక చెప్పెడునర్తకయ్య.” స్వా 1, ఆ 78 చెప్పు దే. వి 1 చూ, పాదుక, 1 స క్రి 2 అను చూ, వచించు (దీనికి తార్థనా దృఢమునందు ద్విత్వము వికల్పముగ లాపించును చెప్పును, చెప్పును లాసనసవి)

చెప్పట దే వి అనుట చూ, పరిష్టావము. 2 చెప్పటట్లు దే వి రూ-చెప్పటట్లు (సం ప).—తరిక్షితప్రియము, ఉపనక్తము, కాంతిత ప్రియము, కాకాండము, గోధాపది, చర్య రము * (పిచ్చికుక్క కాటువిషము వారిందును)

చెప్పడుమాట దే. వి. నిదేశము, ఒకరు చెప్ప నట్టి మాట, చూ, శబ్దము 2 చెప్పటట్లు దే. వి చూ, రూ-చెప్పటట్లు* చెప్పవాడు దే వి చూ, వక్త 1.

చెమట వై వి.=శ్రీమ. రూ-చెమర-చెమరు-చెమ్మట చూ, స్వేదము 1. (దేశ్యమని శర) చెమటకాయ. ద్వ వి ఎండవేడిమిచేత దేవము నందుగలిగెడు చిన్నగుల్ల చూ, చెమరకాయ చెమటగొట్టు. దే విణ చెమట పట్టినవాడు చెమరుబోతు

చెమటపట్టు. దే ఆ క్రి ఆవిరిల్లు, చెమటపోయి, చెమరించు-రూ-చెమరుచే. చెమర్చు-చెమ్మ రించు

చెమటపోయి. దే. ఆ క్రి.—వై.— చెమటియావు దే. వి. చిత్తగము. రూ-చేమటి యావు ఆం. భా. దిగ 268 చూ, ధేనువు,

చెమర. వై వి.=శ్రీమ చూ, రూ-చెమరు. చెమరకాయ దే. వి చూ, రూ-చెమటకాయ. చెమరించు. దే. ఆ క్రి చూ, చెమటపట్టు. పా 2, ఆ 9

చెమరు వై వి. 1=శ్రీమ చూ, రూ-చెమర. పాండు 5, ఆ. 201 (దేశ్యమని శబ్దరత్నా కరము), 2=సింహుండః* చూ, చెముడు. 1. 8 చూ, రూ-చెమరుగాకి.

చెమరుగాకి దే వి రూ-చెమర్గాకి చూ, వాయసము. 1

చెమరుబోతు. దే విణ చూ, చెమటగొట్టు చెమరుచే. దే ఆ క్రి రూ-చెమర్చు 1 చూ, చెమటపట్టు, 2 చెమ్మగిల్లు చూ, పదమకొను. చెమర్గాకి దే. వి చూ, రూ-చెమరుగాకి చెమర్చు దే ఆ. క్రి చూ, రూ-చెమరుచే చెమికలు. దే వి బ. శేయునపుడు తెగిననూలు అదికెను నూలుతునుకలు (ఇక్కడవృత్తియం దేశవచనాంతము)

చెముడు వై. వి 1=సింహుండః రూ-జెముడు* (వాడుకయందు సరళాదిగా నుండినను ఇట్లు పరుషాదిగా కొన్నిపుతుల యందుగలదు) చూ, ముహి (దీని పాలు చిర్నమువూడ పొమ్మను. కాడల రసము చెవిపోటు మాన్పును), 2. రూ-చెవుడు-చెవుడుపాటు-చెవుడ్వాటు చూ, బధిరితము చెముడుకాకి. వా వి చూ, చెమరుగాకి.

చెమురుకాకి దే. వి. —వై.—

చెమ్మ వై వి. 1=శిలి, తంబ, తమ్మ* చూ, శిలి (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము). దే విణ 2 తడి చూ, పదను. 2.

చెమ్మగిల్లు దే. ఆ క్రి. రూ-చెమ్మ యులుకు-చెమరుచే-చెమర్చు, తడిగలియుగు: చూ, చెమరుచే. 2

చెమ్మచెక్క. దే. వి చూ, బాలికాక్రిడ.

చెఱుగుమాయు ద్వ అ. క్రి. బహిష్కరణ గు మా, సమర్థుడు
 చెఱుగడము. జే వి గుడము మా, బెల్లము 1
 చెఱువ జే వి ఇత్తువు మా, రసాలము. 3
 చెఱువకడలి. జే వి ఇత్తువము మా, సమద్రము
 చెఱుగడ జే వి మా, అంగారిక. 2
 చెఱువతోడు జే వి మా, ఇత్తువము.
 చెఱువవిలుకాడు జే వి మా, మన్మథుడు
 (గూ- చెఱువవిల్కాడు)
 చెఱువవిల్లు. జే వి మన్మథుడున్నులలో మొదటి
 విల్లు వేం ఆం. 9 మా, మన్మథ బాణములు
 చెఱుగుమానెనది. వా. వి ముట్టుత మా, రజస్వల
 చెఱుగొను. ద్వ స క్రి. చెఱువట్లు మా, వారించు
 చెఱుదు. జే. పే 1 చెడజేయు రూ-చెరుచు,
 చెఱుపు, చెఱుచు, చెఱుపు, 2 పోగొట్టు
 రూ-చెరుచు. చెఱుపు = చెరుపు (ఇట్లుకేర
 మధ్యముగా ప్రయోగముకొండటి మతము)
 మా, తొఱుగు) క్రోపముననుండు.
 చెఱుచెఱులాడు వే అ క్రి (చెఱుచెఱులు + ఆడు)
 చెరపట్టు. జే స. క్రి మా, చెఱుగొను
 చెఱువనచేటు జే విణ 1 మా, నాశకుడు.
 జై 4, ఆ 69, 2 మా, నాశకురాలు జై 4,
 ఆ. 69, 3 మా, రూ- చెరపంజాట. ఆం,
 భా. త్య. వి. 6. [మా, చెఱుచు 1, 2.
 చెఱుపు జే. వి. 1. కీడు మా, హని. 2, ప్రే 2
 చెఱుపోవు జే అ క్రి మా, వాలాయించు
 చెఱుబడ్డవాడు. జే. విణ మా, బండెకాడు,
 చెఱుచు. జే వి: మా, రూ- చెరచు
 చెఱులాటు. జే. వి. మా, విహారము 1
 చెఱువడు. జే అ. క్రి మా, చెఱుపోవు.
 చెఱుసాల. జై. వి మా, బంధనాలము.
 చెఱి. జే వి. 1. మా, రూ-చెరి. 1, అవ్య
 2: మా, రూ-చెరి 2, 3. ఒక్కొక్కవికి
 చెఱుక.

చెఱిసగము పా. పరస్పరము సమభాగము.
 చెఱుక జే. అవ్య మా, చెఱి 3.
 చెఱువ జై వి మా, రూ-చెఱువ
 చెఱుకుపందెము సా పన్నదములలోని భేదము
 మా, వ్యవహారము. 4
 చెఱుచువాడు జే. విణ మా, నాశకుడు
 చెఱువరి జే విణ (చెఱుపు + అరి) -జై.-
 చెఱుపు జే వి 1 కీడు భంగము (అని కొం
 దలు) మా, హని 2. పే. 2 మా,
 చెఱుచు
 చెఱుచు జే స క్రి మా, తాదు
 చెఱుపు జే వి 1 తటాకము మా, గరగుప్ప. 1,
 2 సత్రిము: మా, సదవము. 1
 చెలగు జే అ. క్రి. 1 ఒప్పు మా, సయ్య
 తించు, 2 అలరు మా, వికపించు, 3 అం
 గవించు మా, యత్నించు, 4 ఉగ్గడించు
 మా, శబ్దించు, 5 బొబ్బరించు జై 7,
 ఆ. 82 మా, వదించు 6 అలరారు. మా,
 పృకాశించు, 7 మా, సంతోషించు.
 చెలది జే వి మా చెలగము కిళా 3.
 ఆ 83. [మా, సాలెగూడు
 చెలదితెర ద్వ వి సాలెపురుగు నేసిననేత
 చెలదిబల్లి. జై వి మా, చెలగము వేం
 ఆం. 95
 చెలక. జే వి రూ-చెలిక-చెల్గు 1, తేత్రము
 మా, భూమి. 1; 2 బీటినేల మా, భూమి 1
 చెలగము. జై. వి = శలక: మా, సాలెపురుగు.
 చెలగాటము. జే. వి మా, విహారము 1
 చెలగు జే స. క్రి ఖండించు మా, చెలగు.
 చెలది జే. వి రూ-చెలిది-చెల్లి 1 త్వగ్గత
 వ్యాధి మా, రోగము 1, 2 మేహరోగము
 మా, రోగము. 1.
 చెలమ జే వి ఎండిపోయిన యేలు లోసగు

వారియందు నీటికొఱకు తగ్గివ్వడు పల్లము
చూ, సరస్సు. 1

చెలయు జే ఆ క్రి 1 చూ, విజృంభించు,
స క్రి 2 రూ-చెలవు-చెలయు చూ,
విసద 8 [—వై—

చెలరేగు జే ఆ క్రి. (సెలగు + రేగు)
చెలవు జే. స క్రి చూ, చెలయు 2

చెలూనుణి వా వి. చెల్లుబడి

చెలి జే వి 1 ఆడుది చూ, శ్రీ విజ
2 రూ-చెలిక త్రియ-చెలిక-తై-చెలిమి క్రియ-
చెలిమి క్రియ సభి చూ, శ్రీ 3 రూ చెలి
కాడు- చెలిమరి- చెయ్యడు, హితుడు
చూ, స్నేహితుడు 2, అం 4 రాజ్యాం
గము లేడింటిలో నొకటి (నుక్కరులు)
చూ, రాజ్యాంగములు.

చెలిక జే. వి చూ, రూ చెలక.

చెలిక త్రియ ద్వ వి రూ-చెలిక-తై 1 చూ,
రూ-చెలి, 2, అం 2 చూతీ చతుష్టయమునం
దలి మూడవదానిలోని పదునాల్గుటిలో
నొకతె చూ, చూతీ త్రియము (స్వార్థ
మున క త్రియ-క-తై)

చెలిక-తై ద్వ వి —వై.—

చెలిక చెలుగు జే వి చూ, వెలునుంది *

చెలికాడు జే విజ చూ, స్నేహితుడు 2
(స్వార్థమున కాడు)

చెలికారు చే వి చూ, స్నేహము 1

చెలిక జే వి పరిగనేరన పాలము చూ,
భూమి 1

చెలిది జే. వి. చూ, రూ-చెలిది

చెలిపి జే వి. చూ, లెప 2

చెలిమరి జే వి. (చెలిమి + అరి) చూ,
స్నేహితుడు, 2, సభి చూ, చెలి 2

చెలిమి జే. వి రూ-చెలికారము- చెల్లి.

చేలిమము, మిత్రభావము (అని కొందఱు)
చూ, స్నేహము 1

చెలిమిక త్రియ ద్వ విజ: చూ, రూ- చెలి
క త్రియ (ఇట్లు రూ-చెలిమిక-తై)

చెలిగుకాడు జే విజ చూ, చెలికాడు

చెలిమిమిక్క ద్వ వి అనూరాధానక్షత్రము,
దోరణపుసాటిరిక్క చూ, సత త్రిము 1.

చెలిమిడి. జే వి చూ, జలతండులీయు *

చెలిమినిజేదు వీపింప వచ్చునుగాని బలిమిం
బాలుద్రాగింప లేము అ-ఉదా -“చెలిమిమై-
జేదువీపింపవచ్చునుగాని బలిమిమై- బాలు
ద్రాగివింపవారు అను అ-కోక్తి వి-లేదా”
(నీతిచందిక విగ్రహము)

చెలియ జే వి 1 ఆడుది చూ, శ్రీ

2 సభి చూ, శ్రీ [చూ, రోధస్సు

చెలిమిలిట్ట జే వి సముద్రపుట్టు, వేల

చెలియలు జే 3 రూ చెలియలు-చెల్లెలు-

చెల్లె-చెల్లె చిన్నసోదరి చూ, సవకోదరి

చెలవ జే వి (చెలవ + అ) రూ-చెల్వ

1 అందముల ఆడుగి చూ, శ్రీ,

2 ఆడుది చూ, శ్రీ

చెలరము జే వి 1 కాంతి చూ, వెలుగురు 1,

2 అందము చూ, సౌందర్యము (రూ-

చెలవు-చెల్వ)

చెలవు జే వి —1-2 వై—, 3. రూ-

చెల్వ మంజులము అంధ్ర, సం చూ 52

చూ, పృథ్వము

చెలవుడు జే వి 1. భవుడు ఆం, భా

ద్వి 1/5 చూ, భర్త. 1, 2 చూ, విటుడు,

3 సుందరపురుషుడు చూ, సౌందర్యం

తుడు, 4. ప్రియుడు కళా 1. అ 174

చూ, స్నేహితుడు 1

చెలూ వా వి. బండికోటలు లోనగువనియం

దగు ననుకరణము చూ, హూహూ

చెల్వ. జే వి చూ రూ-చెలక

చెల్ల జే స క్రి చూ, రూ-చెలగు

చెల్లి జే వి చూ, రూ-చెలిది

చెల్లి జే వి చూ, రూ-చెలివి.

చెల్ల జే. ద్రి బతారకము, సంతాపమును
దెలుపునది చూ, సంతాపము

చెల్లజో జే అవ్య (చెల్లన్ + పో) — పై —

చెల్లచెదరు జే విణ (చెదరు + చెదరు) రూ-
చెల్లచెదరు మిక్కిలి చెదరినది చూ,
యధాయధా

చెల్లచెదరు జే విణ — పై —

చెల్లింపు జే స. క్రి ఓడించు, ఆం, భా
త్వ 124 చూ, జయించు.

చెల్లియ జే వి చూ, రూ-చెలియలు-చెల్లెలు

చెల్లియలు జే వి. — పై —

చెల్ల జే వి 1 బాకీదారు యిచ్చిన సొమ్మును
తన బాకీపత్రికను వెనుక తట్టిన వాియు
జేమి చూ, వనూలు విణ 2 చేరినది.

“చెల్లరూపాయిలు ముప్పది”, అ క్రి
8 పిచ్చు చూ, మరణించు, 4 వెచ్చిమై
తీలు అయిపోవు-రూ-చెపోవు, 5 కడమి
చూ, సను 8, 6 కొ. సాను జై 6
ఆ 46 చూ, సిద్ధించు, 7 తగు, యుక్త
నుగు చూ, సరిపడు 2, 8 శక్తియుగు
చూ వసపోవు, 9 దీర్ఘముగు చూ,
సాగు 2, 10 య. “నాను రూకలు
నెల్లెను.” చూ, తెలియు

చెల్లబడి జే వి 1 అధికారము, స్వాభా
వత్వము చూ, ప్రక్రియ 1, విణ 2 సిద్ధి
బొందినది చూ, రసము

చెల్ల జే. వి చూ రూ-చెల్లిను.

చెల్లలికట్టు జే వి చూ, రూ-చెలియలికట్టు

చెల్లు జే వి చూ, రూ-చెలియలు.

చెల్వ. జే. వి. చూ, రూ-చెలువ.

చెల్వ. జే వి చూ, రూ-చెలువు. (కాంతి -
ఆం, భా ప్రి 80, మంజులము - జేం
ఆం 56.)

చెవాకు ద్వ. వి చూ, రూ-చెవియాకు
చెవి. పై వి = శ్రివః 1 శ్రివణము చూ,
శ్రివ్రామము 2 రాత్నము లోనగు యంత్ర
ములముందు గల తదవయవ విశేషము,
3. తాళపుచెవి చూ, బీగము

చెవికింగు బా వినుటకసహ్యమైనది “చెవికి
జేరుగానున్నను దనకు దోచినహితము
నిశ్చింతముగా వాకుర్చివ్వవలయును” (నీతిచం
ద్రిక-విగ్రహము) [ప్రాంగ. 1

చెవికలు. జే వి గట్టిమలుపోచీలు చూ,
చెవికొణక ద్వ వి చూ, కొనచెవి

చెవిగజచుట బా రహస్యముచెప్పుట “చెర
వంజేరి యెవ్వరో చెవి గజచెదరు” (నీతి
చంద్రిక)

చెవిగూబ ద్వ వి చెవిబొక్క, గూబ,
(సం ప) — ఋషభము, కర్కభామము
కర్ణమాలము, కర్ణరంధ్రము (చెవిమొదలు
అని కొందఱు) [సర్వము.

చెవిచూరపాము ద్వ వి కర్కజలాకః చూ,
చెవిటి ద్వ విణ (చెవి + అవిటి) చెవిటి
వాడు చూ, బధిరుడు

చెవిటిమూగ ద్వ విణ. చెవుడును మూగతన
మును గలవాడు (సం ప) అనేడమూకుడు,
ఏడమూకుడు (చూ, బధిరుడు)

చెవిమై ద్వ వి. పోగులంచుకొనుతావు
చెవిదోర చెట్టు ద్వ స క్రి ఆలకించు
చూ, విను 2

చెవిబొక్క ద్వ వి చూ, చెవిగూబ.

చెవియొగ్గు ద్వ. స క్రి చూ, చెవిదోరచెట్టు
చెవినిల్లుగట్టుకొనుట. బా. తలుచుగాఁజెప్పుట.

“మే మెల్లఁబలుచెఱంగులఁ జెవినిట్లుకట్టుకొని పోన మామాటలు పాటిగాఁగొనక ” (నీతి చంద్రిక-విగ్రహము.)

చెవిపోటాబాతకుఁడు. పా ద్వితీయాధిపతి లగ్న ముననున్నను, ద్వితీయాధిపతియుష్టమమున గుళి ఖనితోఁగూడి కుజసంబంధమున్నను, తృతీ యమునఁ గుజఁడుండి రాహువుచేఁ జూడఁ బడినను, తృతీయాధిపతి కూర్మవత్సంశల యందుఁజేరి శుభద్యుగ్గోళము లేనపుడును చెవిపోటువృద్ధుడు గలుగుచుండును వీరికి శుభగ్రహసంబంధము లేకుండనుండవలెను చూ, కర్కశోగబాతకుఁడు.

చెవి మొదలు. ద్వ. వి చూ, చెవిగూబ

చెవియాకు ద్వ వి (చెవి + ఆకు) 1 లక్కాకు: చూ, భూషణము 2. 2 తాటంకము (చూ, కమ్మ 2) చూ, భూషణము 2.

చెవిలోసాంటికొమ్ముఁడుట. జా “ఉ మీ దొరమేగురాగ్రహ సమేతుఁడు సూర్యసుతుం డు డీవతా, నూదన బాణవేగమున సామృ సిలెం జెవిలోన సాంటికొ, మూడినివాడ వైతివె యమెంటుకంటివె భృత్యకృత్య ముల్ ” (రామాభ్యుదయము) [బెట్టు

చెవివాలబెట్టు ద్వ స క్రి చూ చెవిదోరఁ చెవివేయుట జా చెప్పుట “ఎప్పటివప్పుడు మనచెవులవేసి చేనుచుండవలయును ” (నీతి చంద్రిక-విగ్రహము)

చెవుడు. వై వి = త్వేదః చెవులువిని గోగ ము, బాధిర్యము చూ, బధిరము.

చెవుడుపడు వై. ఆ. క్రి. చెవుడుగలది నుగు రూ-చెవుడ్చు (చే-చెవుడుపడు)

చెవుడుపాటు. వై వి. చెవుడుపడుట, చెవిటి తనము రూ-చెవుడ్చాటు. [ప్రకు

చెవుడ్చు. వై ఆ. క్రి. చూ, రూ-చెవుడుపాటు

చెవులపిల్లి వై వి. చూ, చెవులపోతు చెవులపూవులు వై. వి. బ కర్కమాష.కళా.7.

ఆ 66 చూ, భూషణము. 2

చెవులపోతు ద్వ వి కుండేలు చూ, శశము చెవులుబట్టియాడించుట. జా. లోఁకువచేయుట. “భూభుంధారంభరహితుంజైనహోఁ బగ వారు తలమీది వానినయినం జెవులుబట్టి యాడింతురు.” (ధర్మజ రాజనూయము), “నిను గీతిసాహితీమో, మనవాణులు చెవులు బట్టి యాడింపఁగా.” విజ 1, ఆ 156, “నీ. చిన్నపొయ్యపు లేడిఁజెవులు పట్టాడిం మగతిన్నుచీరామ కన్నుదోయి.” విజ 2, ఆ. 104

చెవ్వ చే వి. శకుల్రలవ పుట్టినతోడనే కలుగు తెవులు, చెవ్వకాయలు: చూ, గోగము 1 చెవ్వకాయలు. చే వి — వై —

చెవ్వాకు ద్వ వి చూ, రూ-చెవియాకు 1-2, బ 3 వ్యక్తోక్తులు “ఆవ్వాకులు చెవ్వాకులు పేరిలుచున్నాఁడు.” చూ, శబ్దము 2

చే

చే వై ఆప 1 తృతీయావిభక్తి యంగునయ్య పృత్యమును చేచేత, తో తోడ, వి 2 = శము. రూ-చెయ్యి-చెయి చూ, హస్తము చేఁ హియిగుట. ఆం అష్ట స్వములలో నొకటి చూ, అచ్చకచ్చములు.

చేత వై. వి = చేష్ట. 1 చేయుట, 2 పని, కృత్యము స్వా 3 ఆ. 38 గూ, వ్యాసా రము 1, విణ. 3 కృత్యమును, “చేతగట్టు.”

చేతకాఁడు ద్వ. విణ. క్రియాంతుఁడు. అచ్చ ఆ, కాం. 98 చూ, సమర్థుఁడు

చేతగట్టు. వై. వి. కృతకాది చూ, పర్వతము చేతచెయ్య. ద్వ. వి. చెవిపోయినచెయ్యయొక్క

లోను గడ్డిపైకెక్కి దూడయాకారముగ చేయబడిన కుత్సితరూపము చూ, ధేనువు చేతరాని వై. విచారుని రూచేతలావి చూ, శకుల.

చేతరికము. జే వి. చూ చేతతికము 1 వైరము చూ, విరోధము 1 2 కీడు. చూ, హని 2 చేతతికము జే వి. —వై—

చేతలాని వై వి = చూ, చేతరాని చేతివొండ ద్వ. వి చేదుగలవొండ* చూ, దొండ

చేలదొం. జే వి చేదుగలదొం* చూ, దొం చేతినిద ద్వ వి. తిక్తోదకము చూ, సలిలము చేతిపాదున అం మల్లయుద్ధములోనిమెలదొవ చూ, మల్లకాస్త్రము

చేతిత్తచ్చి జే వి. తిక్తకారింగి* (గాఢవిశేష చనకారి, గర్భిణీ ప్రేలకీయ్యరాదు) చూ, తుచ్చి.

చేతిపాట్ల ద్వ వి. పటోలిక* చూ, పాట్ల చేతిబీజ జే వి చేదుగలబీజ* చూ, బీజ చేతియాగు జే వి చేతిసాజ* చూ, సాజ చేతిసాజ జే వి. —వై—

చేత్రాకు జే వి (చదు + త్రా)కునిద చేదుగట్టి త్రాకు చూ, సూత్రము 1 చేద జే వి (చేదు + త్రా) నీరుతోకుపాత్రి ము, బొక్కన. చూ, పాత్రిము 6

చేదబావి ద్వ వి చూ, నుయ్యి

చేదు జే వి 1 చూ, తిక్తము, 2 వికట గంధము అం, భా. పృ 107 చూ, నుగంధము, అ క్రి 8 ఆకర్షించు చూ, రెమ్మ, అం 4 పడ్రసములలో నొకటి చూ, రసములు

చేదుమేపుట బా ఇష్టములేని పనియించుట చేప జే వి 1. యుషము చూ, మత్స్యము 1. 2 శుష్కమత్స్యము చూ, మత్స్యము. 1.

చేపనూనె ద్వ. వి మత్స్యములతైలము (కాడ్రి వర్జయిల్) తయ, రికెట్టు అను తైవులు ఖదురును సుఖనిశేచనకారి) చూ, తైలము చేపరాని ద్వ వి వివాసరాశి చూ, రాశి. చేపలబుట్ట. ద్వ వి మవేణి చూ, వల 1. చేపు. జే వి 1 పాలద్రవము, అ క్రి 2 పాలద్రవించు, “మిచేపు” చూ, సృ వించు

చేపుడు. జే వి, చేపుట. చేకట్లు ద్వ వి బ హస్తభూషా విశేషము, (ఇక్కడమట్టియొక యర్థము చేతికట్టు)వను 2 అ 44 చూ, భూషణము 2.

చేకత్తి ద్వ వి కరవాలము. చేతికత్తి చూ, రిప్పి 2. [చూ, వత్తె

చేకము జే వి చెత్తముయొక్కదిశ, బద్దె చేకానుక ద్వ వి రాజులలో నగు వానిని జూడబోవునపుడు కొనిపోయెడి యుపహారము చూ, లంచము [చూ సిద్ధించు చెకులు జే అ క్రి రూ- చెకులు. లభించు.

చేకూడు ద్వ. అ క్రి 1 —వై —, చే 2. చేకూరుదు.

చేకూరు జే అ క్రి చూ, రూ- చెకులు చేకూలు జే అ క్రి —వై- అం, భాత్తి 89. చేకూణద జే వి రూ- చెకొణిది తీరమారట* చూ, మారట

చెకొణిది జే. వి. —వై —

చెకొణులు జే. వి. కిధిలి. పచ్చిరంగులల చెద పురుగు చూ, పిషిలిక

చెకొణుగు జే వి —వై —

చేకొను ద్వ స క్రి 1 గృహించు చూ పుచ్చు కొను, 2 ఆదరించు చూ, సంబాళించు, కి. గెలంచు చూ జయించు, చే 4 చెకొ లంపు

చేకో క్తి. అం. ఆధారకారములలో నొకటి;

లోకోత్తియన్యార్థ సర్వీతిమగుట ఉదా.—
 “పాముకాల్లు పామెయెరింగును” చూ,
 అలంకారములు 3 (చేకోత్తి అనికొందలు)
 చే. దే వి 1 రూ— చే చూ, సారము, 5;
 2. దృశ్యము చూ, స్థిరము, 8 చా. 6* చూ,
 స్రవ [ఏనుగు చూ, హస్తీ.
 చేగలమెకము ద్వ వి (చే—కలమెకము)
 చేగలవాడు ద్వ. వి (చే+కలవాడు) ఈ
 కలవాడు చూ, వదాన్యడు భ్రక్ష్యము
 చేగోడి దే వి (చే+కోడి) కోడినడ చూ,
 చేచేమురు ద్వ. వి తెయ్యి సాంబ మాన 47
 చూ, తైలము
 చేట దే వి. 1 చెరిగెడు సాధనము చూ,
 గూర్చు, 2 కీడు చూ, హని 2, అం
 3. మల్లబంధవిశేషములలో నొకటి చూ,
 మల్లశాస్త్రము.
 చేటపడు సం వి ఆ పుం 1 దాసుడు
 చూ, సేవకుడు; 2 ఉపపరినాయకులలో
 భేదము చూ, నాయకసర్వసచివులు (నా
 యకసఖులు, (రూ—చేటుచు)
 చేటకొల్లారు. దే వి మూడు ప్రక్కలను
 యెరికకట్టడముగల యిల్లు చూ, సదనము 1
 చేటగోళ్లవోటి ద్వ వి (చేటగోరు + బోటి,
 చుప్పనాక అచ్చ అగ, కాం 11 (చూ,
 గూర్చు) చూ, రాక్షసి 1
 చేటచెవులమెకము ద్వ వి ఏనుగు చూ,
 హస్తీ [కుడు 1
 చేటచెవులచేలుపు ద్వ వి చూ, వినాయ
 చేటచేలు దే వి అడువారియొక్క యొక
 విధమైన కోకకట్టు
 చేటచెయ్యి వా వి చూ, చేతిచెయ్యి
 చేటరిక్క ద్వ. వి కుప్పరసారమిక్కు, విశాఖా
 క్షుత్రిము చూ, సత్కుత్రిము. 1.

చేటరిక్కనెల ద్వ వి. వైశాఖమాసము చూ,
 మాసము 1
 చేటవీనులదణి ద్వ వి చూ, వినాయకుడు 1
 చేటసవతురిక్క ద్వ వి చూ, చేటరిక్క.
 చేటి సం. వి. ఈ స్త్రీ = చేడె 1 అడుది
 చూ, స్త్రీ, 2 పనికితై, తొత్తు చూ, స్త్రీ
 చేటిక సం వి ఆ స్త్రీ = చేడె —వై—,
 అం 8 చూ, అభిసారిక
 చేటు వై వి 1 చేట్టె రూ—చేట్టుటు—డి—
 చెడిది, కీడు చూ, హని 2, దే వి 2 ఆపద
 చూ, విపత్తు, 3 నాశము చూ, 5
 చేటుడు సం వి ఆ పుం. 1 చూడు
 చూ, సమరుడు, విణ 2 నికృష్టుడు
 చూ, వ్యాధుడు 2, అం 3 చూ, చేట
 కుడు (చూ, నాయకసర్వసచివులు—నా
 యకసఖులు)
 చేటుపాటు దే వి 1 అనుభము చూ, హని 2
 2 ఆపద చూ, విపత్తు (రూ—చేట్టుటు)
 చేట్టుటు దే వి —వై—
 చేట్లకొజవి దే విణ చూ, వ్యాధుడు 2
 చేడకుడు సం వి ఆ పుం దాసుడు చూ,
 సేవకుడు
 చేడి సం వి ఈ స్త్రీ 1 గాసి, తొత్తు
 చూ, స్త్రీ, దే వి (1) అనుభము, కేగు
 చూ హని 2 [చూ. స్త్రీ.
 చేడికి సం వి ఆ స్త్రీ బానిస, తొత్తు
 చెడిది దే వి 1 అనుభము చూ, హని 2,
 2 ఆపద చూ, విపత్తు
 చేడియ వై వి = చేటిక రూ—చేడె అడుది
 చూ, స్త్రీ [సేవకుడు
 చేడుడు సం వి ఆ పుం దాసుడు చూ,
 చేడె వై వి = చూ, రూ—చేడియ
 చేడ్చు ద్వ ఆ క్రి 1 గాసిల్లు చూ, బాధ
 పడు, 2 చలించు చూ, సలిం మీ.

చేడ్పాటు ద్వ వి చేడ్పాటు, బాధ, వ్యధః
చూ, దుఃఖము.

చేత్. సం ఆవ్య పక్షాంతిగము, అయితే,
అట్టాయెనా, ఇటువలెనైన

చేత కై అప చూ, రూ-చే 1 ప్రారితకి

చేతికి సం వి ఈ స్త్రీ కగకి* చూ,

చేతన సం వి ఆ స్త్రీ తెలివి చూ, బుద్ధి

చేత-కి సం వి ఈ స్త్రీ: చూ, చేతికి*

చేతనము సం విణ పాణముకలది, జతువు

చూ, పాణి

చేతిరత్నములు అం బ్రహ్మ-క్షత్రియ-వైశ్య-

శూద్ర- స్త్రీ- గృహ- వన- అశ్వ- గోరత్న

ములు (9) [[అనియు] చూ, వీణ

చేతముకు ద్వ వి చిన్నితమును, చేతితుడుము

చేతివులు ద్వ ఆ కి 1. లభించు చూ,

సిద్ధించు, 2 సప్తినప్పు చూ, వమ్మిపోవు

చెన్ను సం వి న న మానము, మది,

మనసు చూ, హృదయము

చేతాఁకు ద్వ వి చూ, సాహసము

చేతికట్ట వై వి చూ, వేలియు 1

చేతిబిడ్డ ద్వ వి (చేయి + బిడ్డ) పసిబిడ్డ చూ,

శిశువు

చేతివట్టు చే వి చేతిసాముదండు

చేచివారిలు ద్వ వి బ (చేయి + వారిలు)

రూ-చెవారిలు చూ, సంకచము

చేతుకి సం. వి ఈ స్త్రీ చూ, రూ-చేతికి

చేతులప్పులించు ద్వ ఆ కి 1 లోపలబా అం,

భా క్తి 106 చూ, సుప్తించు

చేతులు అం. (హస్తములు) 1 శరీరాంగముల

లోని (చెండుచేతులు) చూ, అంగము 9,

2 నఖతుత్థానములు తొమ్మిదింటినివి

(చెండుచేతులు) చూ, గఖతుత్థానములు,

8 కళలుండు స్థలములలోనివి (చెండు

చేతులు) చూ కళలుండుస్థలములు

చేతులుచేయవు నోవతిఁడు లో ఉదా —

“క అడుగయిండ్సెదగువరి, మిడు నేనిస్తా

రణంబయి శ్వరుడైనా, బుడమింజేయవు

చేతులు, కునువడు నోనెను మాటకును

దప్పగునే” (కుచోపాఖ్యానము)

చెడెడు ద్వ వి హస్తప్రమాణము

చేతోభవుఁడు సం వి ఆ పుం చూ, వస్త్ర

ధుండు

చేత్రాదు చే వి 1 నీళ్లుతోడు నట్టిత్రాడు.

చూ, సూత్రము 1, 2 మల్లముద్ధాయు

దము అం.భా ద్వి. 207 చూ, బాణము 1

(చూ. వల్లభాశ్రమము) [ఇము 2

చేదండ ద్వ వి కయిదండ చూ, భూష

చేదన్నము కై వి చూ, చెకాకుక. కై 8,

ఆ 76 [యు వాడుక]

చేదస్తము కై వి. = గాంధనము (చాదస్తముని

చేదరము పా ఇకా” చేదరమునందగు

ఉదా — “వాఁడువచ్చినక నేను బోయెదను”

‘ఏని’యను నర్థముకలది చేదరము ‘వచ్చినక’

అనగా వచ్చేనేని యని యర్థము (వ్యాకర

ణము)

చెదాటము అం 1 హిందోళజభాషలు తొమ్మి

దింటిలో నొకటి చూ, హిందోళజభాషలు

(చూ, భాష 1), 2 టక్కుజభాషలు

ఇరువదియొకటింటిలో నొకటి చూ, టక్కు

జభాషలు (చూ, భాష 1)

చెది సం వి ఇ పుం దేశములు ఏఁబదియొంటి

టిలో నొకటి చూ, దేశము (చెదిదేశము.-

చైద్యము, డాహలము)

చెదిరా. సం వి. ఆ పుం. శిశుపాలకుఁడు-

శిశుపాలుఁడు, చెదిరాట్టు, చైద్యుఁడు, దమ

ఘోషనుతుఁడు చూ, రాజు. 1.

చేదిరాట్లు సం వి. జ్ఞ పుం చూ, చేదిరాజ్ఞా చేబోడి ద్వ విణ చూ, నిర్ధనడు.
చేదినియ వై. వి = శయసేప నివృటి చూ,
నివీటి

చేదోడు. ద్వ విణ (చే + తోడు) రూ-చేయి
వోడు. 1 కార్యసహాయుడు, 2 కాగ్య
సహాయురాలు

చేదోడువాదోడు జా పనికి సహాయము, చూ
టవసహాయులు "చేదోడువాదోడుగన్"

చేను జే వి 1 బ చేల పంటసేల కళా 8;
ఆ 12 చూ, భూమి 1, 2 అడవి చూ,
కపిసము (వైశ్రాంతిమని కొండలు)

చేట్ట. జే వి 1 అనుగ్రహము చూ సాక
తిము 2, 2, చోటు పాండు 4 ఆ 168
చూ, సానుము 1, 3 ఆశ్రయము చూ,
ప్రాపు 2, 4 పెండ్లి చూ, వివాహము, 5
చూ, హస్తగ్రహణము, ద్వ స క్రి 6 అవ
లబించు చూ, ప్రాపుగొను 7, గ్రహించు
చూ త్రుచ్చుకొను, 8 చూ, పెండ్లిచూడు
హరిశ్చ 2, ఆ 175

చేపట్టుకుంచము ద్వ విణ ఎవ్వరేదికోరినవ
దానినే నెఱవేర్చువాడు

చేపడవ ద్వ వి చిన్న పడవ చూ, చూడము
చేపడు వై ఆ క్రి 1 చిక్కు. పంపు పేం
4 ఆ 517 చూ, లోబడు, 2 లభించు
చూ, సిద్ధించు

చేపల్లటి ద్వ వి ఒకాళాకపాపురాయి పేం
ఆం 98 చూ, పాపురము

చేపెట్టెయి వై. వి = శయపేటి రూ-చెప్పెట్టె
చూ, మందసము, [ణములు

చేబ. జే వి మల్లబంధవిశేషము చూ, విన్నా
చేబులు. జే. వి. చేతిఅప్పు, అల్పకాలమునకు

దీనిన అప్పు చూ, బాకి. 2.

చేబోడిన ద్వ వి చిన్న బాడిన,

చేబోడి ద్వ విణ చూ, నిర్ధనడు.
చేను జే వి దుంపబాతికూర, ఆలుకము, అలుపు
—రూ—అలూపుక: చూ, శకుటము

చేమంతి వై వి = సేవంత చూ, రూ-సేమంతి*
(ఒకానొక పూజెట్టు)

చేమంతిపువ్వు వై వి 1 జడయందును, కొప్పు
నను ధరించు ఆశాదానినూ చూ, భూమణము
2, 2 చేమంతి చేట్టుక పూచిన పూపు

చేమటియాపు జే వి రూ-చేమటియాపు చిత్రి
వర్ణములగోపు చూ, ధేనుపు

చేమపూరాజ్ఞములు ద్వ వి బ ఒకరకమునకు
చూ, భాగ్యము [త్రోకు 4

చేమరి జే వి అతంఛనము, తోడంటు చూ

చేమరి జే వి —వై— (పేరుకు చేపాలబో*
మజ్జిగమిడు మీట)

చేమోడు మీ ద్వ ఆ క్రి రూ-చేమోడ్చు
చూ, మొక్క- 2

చేమోడ్చు ద్వ ఆ క్రి —వై—

చేమోడుపు ద్వ వి రూ చేమోడ్చు చూ,
మొక్క- 1

చేమోడ్చు ద్వ వి —వై—

చేనుము సం వి ఆ న 1 పరువడము చూ.
చయనము, వా జే క్రి (1) కావింపము

చెయ్యుట. వై వి = శయాంబకి (చేయి + అయ్యు)
తెతోప్రయోగించెడు బాణము, తోడము
చూ, బాణము 1

చెయలతి ద్వ. వి. విణ (చే + అలతి) ద్వ ఆ
చూ, సమీపము. 1

చేయి. వై. వి 1. = శయ. రూ-చే-చేయి చూ,
హస్తము, 2 = శయ తొండము చూ, శుం
డము; 8 కిరణము. అచ్చి. ఆ, కాం. 48 చూ,
మయూఖము 1, 4. పక్షము, వైపు. "ఈవ్యవ
హారమునందు వాడు నాకు ఎదుటిచేయిగా
నున్నాడు": చూ, పార్శ్వము. 2;

5 పట్టు. హరిశ్చ 2, ఆ 49 చూ, పృతి గృహము 1, 6. చెండుమూరల కొలది చూ, చెయి 8

చెయిక్రిందగుట జా పుచ్చుకొనట. "అదిన్ శ్రీసతి కొప్పువైదనువువై హంసోత్తరీమంబువై, పాదాబంబులవై గహోలతటిపైఁబాలిండ్లపైనూత్తును, ర్యాదంజెందు కరంబుక్రిందగుట నాహస్తంబు మీఁదొటపే, ల్లాదేరాజ్యము గీజ్యమునృతతమే కాయంబనాపాయమే." (భాగవతము) [రూ-చెదోడు

చెయిదోడు ద్వ విణ (చెయి + తోడు) చూ, చేయిమీఁదగుట జా దాతలక్షణము, ఇచ్చుట నానిచేయి మీఁచుగానంతుట, ఇచ్చుట

చెయి వై స క్రి 1=శీ కాచించు, ఒనర్చు, పన్ను చూ, సమకట్టు, 2 నిర్వహించు చూ, నలుపు, 3 కలిగించు చూ, స్పృశించు

చేర దే వి రూ-చెట చొర ఇంచుక వంచే బడిన చెయి విజ 1, ఆ 132 చూ, పృస్థతి. 1

చేరి ఆం ముప్పదిరెండాయధములలో నొకటి చూ, ముప్పదిరెండాయధములు (చూ, బాణము 1)

చేరిక. దే వి 1 దగ్గల చూ, సమీపము 1, 2. కూడికి చూ, సంయోగము, 3 రతి చూ, సంయోగము

చేరు వై. వి 1. =సరము కళా 7, ఆ 121 చూ, భూషణము 2, 2 రూ-చెఱు త్రాడు, దారము, పగ్గము- రూ-పగ్గము, బొందు. పా 2, ఆ. 89 చూ, నూత్రము 1, 3 గొలుసు "ఉయ్యాలచేరు" చూ, శృంఖలము. 3, వై. వి 4=సార. రూ-చెఱు-చార. మిరియము లోనగు సంబారము చెర్చి కాచిన వింతపండు రసము చూ,

యూషము (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము); దే వి 5 దగ్గల చూ, సమీపము 1; ఆ క్రి 6 ఒకగు చూ, వాల్చి. 8; 7 అంటిసిల్లు వై 7, ఆ 48 చూ, సమీపించు, 8 లభించు చూ, సిద్ధించు, స క్రి 9 బాంకు-చూ, పొప్పించు.

చేరుకోల వై వి కళ రూ-చెక్కల-చెఱు కోల చూ, మునికోల. (బండిగుట్టములు, దుక్కిలెడ్లు లోనగువానిఁ గొట్టెడి కొరడా) (ద్వయమని కొందఱు)

చెరుగడ దే వి 1 దగ్గల చూ, సమీపము 1, 2 రక్షణము, దిక్కు చూ, శరణము 2, కణ 3 సమీపమైంది చూ, సమీపము 1

చెరుగొండి దే వి 1 చేరివచ్చిన పెండ్లాము చూ, బార్య. 1, విణ 2 చేరివచ్చినది చూ, సహితము, 3. చెడ్డది "ఇది చెరుగొండి ఆవు" చూ దువ్వము.

చేరుచే దే పే 1 చెరఁజేయు, 2 కూడఁజెట్టు చూ, బంధించు (రూ-చేర్చు)

చేరుచెక్క వై వి 1 పాపటబొట్టు చూ, లలాటికి, 2 జీడవిల్ల చూ, భూషణము 2 (రూ-చెఱుచెక్క)

చేరుచులియ్యము దే వి మెఱుగుబొట్టులేని బియ్యము, చెరుడుబు-రూ-చెరుట్లు, దంగుడులు రూ-దంగుట్లు చూ, బియ్యము

చేరుడులు. దే. వి బ. —వై — [పము 1 చేరువు. దే వి రూ-చెర్చ దగ్గల చూ, సమీపమైంది. దే వి. —వై. —

చేరుట్లు దే. వి. బ చూ, చెరుడుబియ్యము

చేరువ దే వి. 1 రూ-చెర్చ గుంపు చూ, సమూహము; 2 దండు చూ, సేన. 1, 3 రూ-చెరువు-చెరుబడి-చెరుగడ చూ, సమీపము 1, విణ. 4. సమీపమైనది చూ, సమీపము 1

చేరువకాడు. శ. వి. 1 ఒక సమాహమున కధి-
పతి, 2 సేనాధిపతి చూ, పైనికుడు,
8 కావలివాడు చూ, తలారి

చేరువరాజు (సన్నిహితపురాణ) అం చూ,
ఈతిబాధలు.

చేర్కొల వై. వి చూ, రూ-చేర్కొల

చేర్కొ జే పే చూ, రూ-చేరుచే

చేర్కొక్క. వై. వి చూ, రూ-చేరుమిక్క

సావ 1, ఆ 5

చేర్కొ జే వి చూ, రూ-చేరుపు

చేర్కొల ద్వ వి చూ, రూ-చేరుకొల

చేర్కొ జే వి చూ, రూ-చేరున 1

చేరు. వై. వి చూ, రూ-చేరు

చేరు చూ, రూ-చేరు 1-2-3 4-5

చేరుకొల వై. వి చూ, రూ-చేరుకొల

చేరుచేక్క. వై. వి చూ, రూ-చేరుచేక్క

(జీదవల్లభులు — అం, భా ద్వి 147)

చేరుబాండు. ద్వ వి కొట్టెడు తోలుపట్టెడ

చేరులకొల. వై. వి చూ, రూ-చేరుకొల

చేల. సం. విణ 1 తక్కువైనది చూ, హీ

ము. 1, వై. వి (1) = చేలను బట్ట. చూ,

వస్త్రము

చేలని సం. వి ఈ శ్రీ జూదసునందరి సారె

చూ, వ్యవహారము. 4.

చేలము సం. వి. ఆ న 1 = చీర-చేల-సెల్లా-

సేల రూ-చేలి చూ, వస్త్రము 2 తోక

లోనుండు నెరులికన్ను, విణ 3 అధిమము

చూ, హీనము 1

చేలి. సం. వి ఈ శ్రీ. 1 చూ, రూ-

చేలము. 1, 2 చూ, సర్వాక్షి *

చేలిక. సం. వి. ఆ శ్రీ చూ, చేలి 1.

చేలండు సం. విణ. అధిమండు చూ,

చేలకాడు.

చేలంకుడు సం. విణ 1 భృత్యుడు చూ,

సేవకుడు, 2 బుద్ధభిక్షుక శిష్యుడు చూ,

బుద్ధుడు 1

చేల్లి అం భిన్నపద్ధక భాష. పదునేడింటిలో

నొకటి చూ, భిన్నపద్ధక భాషలు (చూ,

భాష 1)

చేన జే వి 1 రూ-చేన చూ, సారము 5;

2 బలిమి. పగవ వేం 4, ఆ 469 చూ,

తక్కి 3 ద్రోణము చూ, స్థానము 1, విణ.

4 దృఢము అం, సం. మా 55 చూ,

స్థిరము, అం 5 విన్నాణములు ముప్పదిరెం

డింటిలో నొకటి చూ, విన్నాణములు

చెరకణ్ణ. పా ద్విబీజదళపుమానునడిమిభాగము

(లేక) ఏక బీజదళపుపై పట్టక్రిందిభాగము

చెవట్టికాలుకొక్క. జే వి వెండ్లి చూ,

వివాహము

చేవలలి ద్వ విణ అధిసము చూ, వశము 1

చేవాడి ద్వ వి చార్యము చూ, మ్రచ్చిలి

చేవాడికాడు ద్వ వి దొంగ చూ

మొచ్చే 1

చేవాటు వై. వి విణ ద్వజ చూ, సమీపము. 1

చేవిచ్చి ద్వ ఆ క్రి చూ, మొక్క 2

చేవిష్ట ద్వ వి 1 అతి చూ, మొక్క 1,

2 నలివిశేషము చూ, మొక్క 1

చేవెలంకు ద్వ వి చూ, దివిటి

చేవారిలు ద్వ వి బ చూ, రూ-చేలివారిలు

చేవ్వ సం. వి ఆ శ్రీ. 1 = చేత, వ్యాపా

రము చూ, పని 2, 2 శ్రీపురుషుల వే

డుకపనులు, 3 అవయవములక గదలించుట,

భావమును తెలిపెడి ముఖవిలాసాది చూ,

వ్యంజకము. 1. [చూ, రతిబంధము.

చేష్టకము. సం. వి ఆ శ్రీ. ఒక రతిబంధము.

చేష్టలుడుగు. వి. ఆ క్రి చేష్టలుడిగి యేమి
యుతోచక ఆత్మనిలుచు మా, వెఱగు
పడు.

చేష్టాబలము పావద్వలములలో నొకటి.
(నూర్వ్యుఁడు త్రావనమునందును, చంద్రుఁడు
దక్షిణాయనమునందును బలవంతులగుదురు
కుటాది పంచగ్రహంబులును, వకగ్రహతైవ
బలవంతులగుదురు. కుటాది పంచగ్రహము
లలో గ్రహయధ్యంధు జయమునుబొంది
గోళమందు త్వరముననుండి కాంతియుక్తఁడైన
గ్రహము బలవంతుఁడగును) మా, వద్వల
ములు.

చేష్టించు సం. ఆ క్రి. చెష్టలుచెయు
చెష్టితము సం వి ఆ న 1 గతి చూ, పర్వ
నము. 1, 2 చెష్ట చూ, కృంజకము 1
చేసన్న 2 వి చేతితోజేయునంజు చూ,
సన్న, 2 ఆభినయము చూ, స్వంజకము. 1
చేసన్నాయి ద్వ వి ఊఁగువార్దము చూ,
వజ్ర

చేసి జే అవ్య. 1 తృతీయా విధ క్షయకము
(తాల్పుటఁజేసి బాహుశక్తిఁజేసి, సంపా
యోగమునఁజేసి, దీనమజేసి, ధగ్రతమాధవు
వలనఁ జేసి, బాహుచేద ఘోషములఁజేసి
ము)

చేసేతన్. 2 అవ్య. 1 (చేతన్ + చేతిక్)
ఒక గొకరిచేయించుగా, 2 ఆప్యజే.

చే

చైత్రస్వము సం వి ఆ న 1 తెలివి చూ,
బుద్ధి, 2 ఉసుము చూ, పాగిణము 6,
పుం 8 భగవదవతారవిశేషము
చైత్యమృపు. సం. వి. ఉ పుం చూ, రావి*.

చైత్యము. సం వి ఆ న. 1 కట్టడము, 2. యజ్ఞ
శాల చూ, సదనము 1, 8 ముని యిల్లు.
చూ, సదనము 1, 4. గుడి చూ, సద
నము 1, 5 శౌధాలయము, వివామాఖ్యము,
ఆయతనము. చూ, సదనము 1, 6. మనస్సు
చూ, చౌదము 2, 7 ఓలగము చూ,
సభ 2, 8 సాదా చూ, శృశానము, పుం
9 ఉద్యాన వనమందలి మౌను, రచ్చె
మౌను* చూ, రచ్చె, 10 చూ, చైత్య
మృపు* [చూ, పాత్రము. 6.

చైత్యముఖము సం వి. ఆ పుం కమండలపు
చైత్యవందనము. అం. శౌధధర్మములలోనొకటి
చూ, శౌధధర్మములు. [మృపు*
చైత్యవృక్షము సం వి ఆ. పుం చూ, చైత్య
చైత్యాలయము సం వి ఆ. పుం పాతాళ
లోకము చూ, లోకము. 1.

చైత్యుఁడు. సం. వి. ఆ. పుం. బుద్ధుఁడు చూ,
బుద్ధుఁడు. 1, 2. శౌధబ్రాహ్మణుఁడు చూ,
బుద్ధుఁడు 1.

చైత్రకిము సం వి. ఆ పుం చైత్రమాసము
చూ, మాసము 1.

చైత్రగంధ సం. వి ఆ శ్రీ 1. చింతిగుడ్డ
చూ, వస్త్రము, 2. చైత్రేకునియొక్క బొంతః
చూ, వస్త్రము [దుర్మపు*

చైత్రపాదము సం. వి ఆ పుం చూ, చైత్య
చైత్రము సం వి ఆ న. 1 గుడి చూ,
సదనము. 1, 2 చావు, మృత్యువు* చూ,
వరణము, 3 గోరి చూ, సమాధి 1, పుం
4 చైత్రకిము, మేఘమాసము, మధువు,
(చిత్రానక్షత్రముతోఁ గూడియున్న పున్నమ
దీనియందుగలకు కనుక చైత్రము దీనియం
దు మన్మథుఁడుండును. మకరందము కూడ
నుండును.) చూ, మాసము 1, అం. 5. మాస

ములు పండ్రెండంటిలో నొకటి చూ, మాసములు, 6 చైత్యపర్వతము వర్ష పర్వతములే డింటిలో నొకటి. చూ, పర్వతము (చూ, వర్ష పర్వతములు)

చైత్యరథము సం వి. అ. న. కుచేరని తోట (చిత్రరథుండను గంధర్వనిచే నిర్మింపబడినది) చూ, వనము 2

చైత్యరథుండు సం వి అ. పుం శశిబి దుండను రాజు చూ, రాజు. 1 [పుండు

చైత్యరథుండు. సం. వి. అ. పుం గూ, మన్మ

చైత్యసారథి. సం వి ఇ. పుం. — పై —

చైత్యారవి సం వి ఈ. శ్రీ చైత్య కుద్య పూర్ణిమ చూ, పున్నవ

చైత్య సం వి ఈ శ్రీ 1 పూర్ణిమ (చూ గల రాత్రి) చూ, రాత్రి, 2, చైత్య పుద్య పూర్ణిమ చూ, చైత్యవళి, 3, పుం 3, చూ, చైత్యము.

చైత్యము సం వి ఇ. పుం చూ, చైత్యము చైత్యుండు సం వి అ. పుం, బుద్ధభిక్షువుండు చూ, బుద్ధుండు 1 [చూ, పని 2

చైత్యము వై వి. = చేస్తూ రూ. చైత్య వ్యాపాము చైత్య వై వి. = — పై. —

చైత్య సం వి అ. శ్రీ జ్యోతిష్కా. స* చూ, వెన్నుడు

చైత్యము సం. వి అ. పుం చూ, చేది చైత్యుండు సం. వి అ. పుం చూ, చేరా. చైత్య ఆం. వి. చూ, గొలుసు 7 (100 లింకులు)

చో

చోక్షతరము సం విణ. = చోక్కతరము. మిగుల స్పష్టమైనది చూ, హృద్యము చోక్షము. సం విణ 1. తీర్ణము చూ, తీర్ణ ద్విము, 2. = చోక్కము. పరిశుద్ధము, నిర్మల

మైంది చూ, సుద్యము, 3. మనోజ్ఞము చూ, హృద్యము: 4 చూ, సమర్థము: 5 = సాచ్చెము. మిగిలినది చూ, శేషము 1

చోచ సం వి అ. శ్రీ. చరితోణి, నారికడపు బొడము చూ ముక్కుంటిపండు చోచకము. సం. వి అ. న. నార, పట్ట చూ, బెరుడు.

చోచము సం వి అ. న. 1 టెంకాయ చూ, ముక్కు టిపండు, 2 తాటిపండు చూ, శీర్ష శము, 3 అరటిపండు చూ, రంభ 2, 4 పట్ట చూ, బెరుడు, 5 లవంగపు పట్ట* చూ వరాంగకము, విణ. 6 = సాచ్చెము* మిగిలినది (భుజించి విడిచిన యన్నములూనగునది) చూ చోక్షము 5 [వస్త్రము చోటి సం వి ఈ శ్రీ శాటి, చుప్పటి చూ, చోడము సం వి. అ. పుం 1 చోక్కా గూ, వస్త్రము 2 ఉత్తరీణము చూ, వస్త్రము, 3 చోడదీశము చూ, దేశము

చోదసండు సం విణ 1 చోలువాండు చూ, సారథి, 2 చూ, ప్రేరేపకుడు,

చోద్యము సం వి అ. న. 1 చూ, చోలురు, 2 నాన చూ, సిగ్గు, 3 ఉసికొలుపురు, ప్రేరేపించుట

చోదనచారి సం వి ఈ శ్రీ చూ, బలు రక్కె-స*

చోదనాగుడము సం వి అ. పుం. కిందుకము చూ, బంటి 3

చోదని సం. వి ఈ శ్రీ పిన్నరేగటి దూల గోండి* చూ, స్వల్పచరాలభ

చోదము సం వి అ. న. లవంగపుపట్ట* చూ, వరాంగకము [చూ, శిగురు

చోదసంజ్ఞకము సం వి. అ. పుం. మునగ* చోద్యము. సం వి అ. న. 1 = సాచ్చెము. ఆశ్వ ర్యము: చూ, వింత. 1, 2. అడుగుట చూ,

ప్రశ్నము, 8 తిట్టు చూ, శాపము. 1, 4 నవరసములలో నొకటి. అన్యతరసము కలది చూ, రసములు, విజ 5 తోలక దగినది, 6 = సోదే ముందుకు శుచులు పునది, సోదేము ఆత్మర్యకరము: చూ, సోదేము చోర సం వి ఆ శ్రీ. కట్ట* చూ, శంకిని (పర్యంకపాఠి.) (చూ, పద్మపు తీరగ*) (చూడయను గొంధద్రవ్యమని కొందఱు) చోరకము. సం వి. ఆ పుం. కచోరము* చూ, పద్మగంధ. [శుక నాసము 1 చోరతుండుపు. సం. వి ఉ పుం అగసి* చూ, చోరపంచాశత్తు. పా. ఈ గంధమును బిల్వ ణాండు వాసెను చూ, కౌవ్యనాటకములు చోరపుష్పి సం వి ఈ శ్రీ చూ, చోర*. గోరపుష్పిక సం వి. ఆ. శ్రీ — మై. — చోరము సం వి. ఆ పుం 1. చూడయనుగంధ ద్రవ్యము చూ, రాజార్ద్రము, 2 = చూట దోచుడు, కొల్ల చూ, లూటీ 4 గోరసంజికము. సం వి ఆ పుం ముసా* చూ, శిగురువు 1 గోరి సం. వి ఈ శ్రీ కట్ట* చూ, గోర 80 గోము సం విజ దొంగిలించబడినది చూ, ముచ్చిచ్చిలి. గోరి వా వి దొంగతనము చూ. ముచ్చిచ్చిలి గోరుండు సం వి ఆ పుం 1 దొంగ, పట్టి దొంగ (అనికొందఱు) చూ, ముచ్చిచ్చి 1, 2 వరుండు చూ, మన్మథుండు గోరులవలన మృతినొందు జాతకుండు వా మమమాధిపతులు మమసానమందుండి రాహు పుత్రాదు గూడికొని శనికేతువులచే జూడంబడునపుడు వీరి దశలలో నెవరి మహాదశయైన నచ్చినపుడు చోరాలవలన మృతినంభవించును గోరామధము సం. వి. ఆ స: చూ, లూడుగు*

చోలండుకము సం. వి ఆ పుం తలపాగ చూ, పాగ 2. చోలకము సం. వి. ఆ. పుం 1 చెట్టు పట్టు చూ, బెరడు, 2 దూదిబొంతచొక్కా (కవ చము అనియు) చూ, వారవారణము (చూ, వస్త్రము) చోలము సం వి. ఆ పుం రూ-చోలము 1. కుప్పసము, చొక్కా, నిడు చేట్టు చూ, వస్త్రము, 2 జివికి చూ, వస్త్రము, 8 పీచది యాటు దేశములలో నొకటి, చోళదేశము. చూ, దేశము (చూ, చోడము 8) చోలొండుకము సం. వి ఆ. పుం. చూ, రూ-చోలండుకము చోలము సం వి ఆ పుం పిల్లుట, ఊపిరి లోనికిఁదీయుట చూ, వాయువు చోల్యము. సం విజ. 1. పిల్వదగినది, అం. 2 భక్ష్యములైదింటిలో నొకటి చూ, భక్ష్య ములు చోల్యము సం వి ఆ పుం సింధుదేశపు గుట్టము చూ, వాయుము చోళకి. సం వి ఆ పుం 1 నెదుల మొలకి చూ, మొక్క 1. 2 నాగింజి* చూ, శర్కరాంకము, 2 మోచెతికణపు చోళము సం వి ఆ. పుం చూ, రూ-చోలము. చోళివాండ్లు తిన్నాయిరము తిల్లమువ్వాయిరము అను బ్రాహ్మణులు పా పీరిలో శుక్లయశ శ్మేదులు కృష్ణయశశ్మేదులు కలరు చూ, బ్రాహ్మణులు (పీరు దా)విడులలో నొక తెగ వారు)

చౌ

చౌండాదికము. సం వి ఆ పుం చౌవ్యతశిల మధ్యభాగము చూ, లోయ.

చాతురము సం. విణ. మనోజ్ఞము చూ, హృద్యము.

చారము. సం వి అ పుం 1 చూ, హోరము. 1 *. [ముచ్చిలి.

చారి సం. వి ఈ స్త్రీ దొంగతనము చూ, చారిక సం వి ఆ. స్త్రీ. —వై—

చారుడు. సం. వి అ పుం. దొంగ చూ, ముచ్చి. 1.

చార్యము. సం. వి. అ న =చూట' చూ, చారి చాలము సం వి. అ. న వడుగునకు ముందు

జేయు జైరము, శాట్టుపెట్టి తలవెండుకలు తియుట యన హాడశకర్మములలోని యొకా నొక యాయుష్కర్మము చూ, కర్మములు (చూ, కేశఖండనము, జైరకాలము) కాలా మృతము 22 స్లో.

చ్య

చ్యవనడు సం వి అ పుం 1 రసాతలము నకు క్రిందిలోకమునందు ముని చూ, ముని 1, 2. శాస్త్రప్రవర్తనలో నొకడు చూ, శాస్త్రప్రవర్తనడు

చ్య

చ్యుతమగు సం అ క్రి. వీడు, వదలు చూ, వీడుకొను

చ్యుతము సం. విణ. జోతినది చూ, ప్రస్తము చ్యుతసంస్కారదోషము. పా. గ్రామ్యపద దోషములదొకటి. ఇది పెక్కురీతులనగు అందు సంధిదోషములు పదునాలుగు చూ, సంధిదోషములు. (చూ, గ్రామ్యము. 6)

(వ్యాకరణము).

చ్యుతసంస్కారము అం (వ్యాకరణదూష్యము) పదదోషములు పదునేడింటిలో నొకటి.

(వ్యాకరణ దుష్టమైనపదము ఉదా—శ్రీ కమలకాంత పదసేవా నర్మదాండు ఇచితుఁ గమలాశ్చబ్దము స్త్రీలింగముగావునఁ గమలా కాంతయని యుండవలెను) . చూ, పద దోషములు.

చ్యుతి సం వి ఇ. స్త్రీ 1. గళనము చూ, జోలుడు, 2 విడుపు చ్చా వితోణము.

చ్యుపము సం వి అ పుం ముఖము చూ, వదనము. 2

చ

చీ అచ్చేతెనుగు భాషలోని యొకానొక యక్కరము ఎ ఒ చే జీ అం అను నాటిం టిలోను చే ఒకయక్కరము. ఇవి సంస్కృతమున లేవు “ఇ ఈ ఎ ఏ” లం గూడిన చే జీ లు తాలవ్యంబులు అంగు చే ఒకటి. “అ ఆ ఉ ఊ ఒ ఓ ఔ” లం గూడిన చే జీ లు దంత్యములు. అందు చే ఒకటి దంత్యతాలవ్యంబులైన చే జీ లు మిశ్రము ను ఉ ఏవి, జిత మొ (చూ, జీ)

చింక వై వి. = కతు రూ-చింకిలి-చిక్కిలి చూ, మడిసంది

చింకతారి ద్వ వి చింకను దగిలించుకొను మూట చూ, మూట

చింకలు. అం కళ్ళుండు స్థలములలో నొకటి చూ, కి శాస్తానములు, 2 నఖత్తత సానములు తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, నఖత్తత సానములు, 3 చుంబనసానములు తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, చుంబనసానములు

చింకిలి వై వి = చూ, రూ-చింక.

చింగలించు. జ. అ. క్రి చలించు చూ, సలించు,

చంగు జేవి దాంటుట మందగు ననుకరణము

విజ 1, ఆ. 188 చూ, చూచూ

చించిడము వై వి రూ-చించిడము-చెంచె

డము వేం, అం 99 చూ, శ్చేనము.

చేంటిపాప ద్వ వి (చిన్న పాప) అడ్డపట్టు

పాప చూ, శిశువు [ద్వి 118

చేంటిపాపడు ద్వ వి. —వై.— అం, భా

చింటిపిల్ల ద్వ వి —వై.— [ద్వి 118

చేంటివాడు ద్వ వి. —వై.— అం భా

చిండి వై వి 1.=చండి దుర్గ చూ, పాఠ్యము 1,

విజ 2 చూ, సోమరి, 8, కూర్చుండు చూ,

వార్ధుడు. 2, 4 తీరనికోపముగల అడుది

చూ, శ్రీ

చిండిపోతు. ద్వ విజ చూ, చిండి. 2

చిండితనము వై వి అలసత్వము చూ,

విలంబము. 1

చిండ్ర జే వి ఖదిరము * (దీని భేదము —

వలిచిండ్ర) దానినే ఉండ్ర యందురు)

చూ, విట్టడిగము (దీనితో ఖదిరాద్విము

చేయుదురు, ఖదిరాద్విము కష్టమోగములను

కుదుర్చును)

చిందమామ. వై. వి = చంద్రమున. రూ-చిందు

రమాను-చిందురుడు-చిందు చూ, హిమాం

శువు.

చిందమామగుక్కిళ్లు ద్వ వి బ. అభరామ్య

తము. శళాం 5, ఆ. 187 (ఇట్లు చిందమామ

గుటకలు. ఈ యర్థమింకను విచార్యము)

చిందమామపక్కె. ద్వ వి. ఒకరకము చేప

చూ, మత్తము. 1. [వెన్నెలపులుగు

చిందమామపులుగు ద్వ వి. చికోరము చూ,

చిందము. వై వి 1 = చంద. నీతి కళా 1,

ఆ 8 చూ, విధము 1, 2.=చందః చూ,

చందగులు.

చిండా. జే వి 1, ఉపహారము చూ, లంచము.

వా 2 పత్రికిలులోనగు వానికిచ్చెడు ప్రతి

ఫలము.

చిండికి వై వి = చంద్రిక చూ, వెన్నెల

చిందు వై వి 1 = చంద్రః చూ, చిం

మారు 1, 2 నెల చూ మాసము 1,

8 అందము చూ, సౌందర్యము, విజ.

4 అందమైనది చూ, సౌందర్యము,

5 యోగ్యమైనది చూ, యోగ్యము 2

చిందుకాపైటై ద్వ వి రూ-చిందుగుపైటై

చూ, మందసము (రూ-చిందువాపైటై)

చిందుగు. జే వి 1 —వై —, 2 ఒకానొక

చెట్టు చూ, వృక్షము. [వెట్టె.

చిందుగుపైటై. ద్వ వి చూ, రూ-చిందుకా

చిందునయ వై వి సందర్శము. సాంబ జే 17

చూ, సముద్రము

చిందురకావి ద్వ వి (చిందురము + కావి)

సింధూరవర్ణము రూ-చిందురుకావి-చింద్ర

కావి చూ, వర్ణము 6

చిందురకోతి వై వి = చంద్రగ్నుతి చూ,

బాణసంచు (రూ-చిందురుజోతి)

చిందురపూవు. వై. వి = చంద్రపుష్ప (చందు

రము + పూవు) చూ, కుసుంబపుష్ప.

చిందురమామ వై వి = చూ, రూ-చింద

మామ 1

చిందురము వై వి. = సింధూరమ్ రూ-చిం

ద్రము-చెందిరము-చెంద్రము-చెంద్రిమము:

చూ, సింధూరము 1 (వృత్తియందు చాల్చువ

నగునో అంత్యవర్ణము వికల్పముగా లోకిం

చును. “చిందురకావి.”)

చిందురా ద్వ వి చంద్రకాంతము. రూ- బ

చిందురాలు చూ, రాయి

చిందురాలు ద్వ వి. బ. —వై.—

చిందురుకావి ద్వ. వి చూ, రూ-చిందురు కావి.

చేందురకావిపుట్టుము ద్వ వి ఆరుణవస్త్రము
చూ, వస్త్రము

చేందురుకూసలు వై వి. బ 1 = చంద్రవక్ర
చూ, గోటినాటులు. 2 = చంద్రవక్ర రాగిడి
క్రిందినగ చూ, భూమణము. 2.

చేందురుడు వై. వి 1 = చంద్రః చూ,
హిమాంశువు, 2 = సాందర్య చక్కని
వాడు చూ, సాందర్యవంతుడు. ప్రజోతి
చేందురుజోతి, వై వి = : చూ, రూ-చేందుగ

చేందురువంకలు, వై వి బ 1 = చంద్రవక్రః
చూ, గోటినాటులు, 2 = చంద్రవక్ర రాగిడి
క్రిందినగ చూ, భూమణము. 2, 3 ఒక
రకమువట్లు చూ, భాస్వము. ఆం 4 బాణా
గ్రములు పదింటిలో నొకటి చూ, బాణా
గ్రములు, (ఇదె ఆరచంద్రము)

చేంనున వై. వి = చంద్రోదయః . రూ-చేం
దువా చూ, వితానము

చేందువా. వై వి = —వై —
చేంనువాచేవ ద్వ వి ఒకానొకచేప చూ,
పత్స్విము. 1.

చేంద్రకావి ద్వ వి చూ, రూ-చేందురకావి
చేంద్రము వై వి = చూ, రూ- చేంనురుము
చేంద్రవంకలు వై వి బ = చూ, రూ-

చేందురువంకలు

చేంద్రికవస్త్రై వై వి = సింహారవర్ణమ్ 6 చూ,
వర్ణము (కొనుంధనస్త్రముని కొందలు)

చేంపు జే స. క్రి 1 వధించు. చూ, సంహ
రించు, పే 2. సోద జేయు చూ, పుర
జించు.

చేంపుడు దే వి. హింస చూ, వధము.

చేంపుడుగట్టు ద్వ. వి. వధస్థానము చూ,
సానము. 1.

చేంపువాడు జే వి చూ, హింసనుడు

చేక చేక. దే వి పర్వట పాడుట లోనగువాని
యందగునను కిణము వసు 6, ఆ 74 చూ,
హూళూ

చేకాపిడి. వా ఆవ్య మీలును (చెకాపిడి)

చేక్క వై వి. = చంగ రూ-చేక్కప చూ,
సాందర్యము, 2 చేక్కనిది చూ, హృద్యము

చేక్కగ వై వి చూ, సరిగ

చేక్క-గఁజూమి వై వి చూ, పారువమోమి)

చేక్క-జేయు వై స క్రి (చెక్క + యు)
1 దిద్దు చూ, సవరించు, 2 పాడుచేయు,
చూ, సరిపెట్టు 3 చూ, ముగించు

చేక్క-జేయుట వై వి అధివాసము, రూ,
సంస్కారము

చేక్క-డగుట ద్వ వి చేచ్చుట ఆం, భా
ద్వి 225 చూ, మరణము

చేక్క-డనము వై వి (చేక్క + తినము)
1 ఆందము రూ, సాందర్యము, 2 తిన్నన.
ఋభావము చూ, హృద్యము,

చేక్క-బడు వై ఆ. క్రి (చేక్క + పడు)
యక్తమగు చూ, సరిపడు 2 [రించు

చేక్క-బఱచు ద్వ స క్రి దిద్దు చూ, సవ
చేక్క-పెట్టు. ద్వ. స క్రి (చెక్క + పెట్టు)
1 —వై —, 2 నాశనముచేయు చూ,
సరిపెట్టు.

చేక్కటి. దే. వి 1. దిక్కు చూ, హరిత్తు,
2 ఇక్క-చూ, స్థానము. 1, 3 కార్యము-చూ,
పని. 2, వై వి 4: చూ, చేక్క-డనము. 2;

5 న్యాయము చూ, సత్యము 1, విణ.

6 చక్కన చూ, సతి. 11 (చూ, హృదయ, చక్కట్టు. దే వి చూ, చక్కటి 4

చక్కట్టునిద్దుట జా తగవుచేర్చుట “జీక్ష్మవ కవంజీక్ష్మట్టు దిద్దుంగుచా, మాంకారంబు” విజ 2, ఆ 15

చక్కడుచు. ద్వ. స క్రి (చక్క + అడుచు) 1 ఖండించు చూ, నెలగు, 2 చేపు చూ, సంహరించు

చక్కన వై వి = వంగ 1 అందము చూ, సౌందర్యము, విణ 2 దీటు చూ, చక్కటి. 6.

చక్కనయ్య వై వి (చక్కని + అయ్య) చూ, చున్నట్లుగా వసు 3, ఆ. 177

చక్కనిగి వై విణ: చూ, చక్క 2 (ఆ), భా త్వి 19)

చక్కనియెదురు ద్వ వి చూ, ఎట్టయెదురు చక్కరవతి వై. వి = చక్కరవతి చూ రాజా 1

చక్కాట ద్వ వి చూ, వధువు

చక్కాడు ద్వ స క్రి (చక్క + అడు) 1 చేపు చూ, సంహరించు, 2 ఖండించు చూ, నెలగు

చక్కి దే. వి 1 ఇక్క చూ, స్థానము. 1, 2 ఒకానొక వాద్యము. మానీషే, 3 దగ్గట చూ, సమాపము. 1, వై వి 4 = కచ్చ: చూ-

చక్కియ-చాయ, వైపు చూ, పార్శ్వము 2

చక్కియ వై వి = చూ, రూ-చక్కి 4

చక్కిలము వై వి = శిష్కులీ చూ, భక్త్యము.

చక్కిలి వై. వి = శిక్ష చూ, రూ-చక్కిలి.

చక్కిలిగింత ద్వ. వి (చక్కిలి + గిలిగింత)

అన్యకరస్పర్శనముచేత గలిగెడు చింక మొదలైన యంగముల సంకోచము కింకీత,

గిలిగింత- రూ గిలిగింత- చక్కిలిగిలి,

2 సంతోషకరము చూ, సంతోషము

చక్కిలిగింతలుచోపు ద్వ అ క్రి (చక్కిలి గింతలు + చోపు) అన్యకరస్పర్శనముచేత చింక మొదలగు యంగముల సంకోచవధు కళా 1, ఆ 131 చూ, సంకోచించు

చక్కిలిగిలి. ద్వ వి చూ, రూ-చక్కిలిగింత చక్కి దే వి పల్లకిలోని యడుగుచీట్టు.

చూ, చేట్టుము 2

చక్కి-పంచదార. చా వి గడ్డకట్టిన తెల్లపంచ దార గా, బెల్లము 1

చక్కు వై వి 1 = శుక్లమ్ ఖండము చూ, శకలము 4, 2 = ఉక్కుమ్. అబ్బు చూ,

మట్టుము

చక్కుచేయు. వై స క్రి ఖండించు చూ,

చక్కుపగడ వై వి. సత్తసంఖ్య చూ, సప్తకము.

చక్కిర వై వి = శక్కిరా చూ బెల్లము 1.

చక్కిరించి ద్వ వి చిలుక చూ, కుము

చక్కిరించిపిల్లులుగు. ద్వ. వి. —వై— చే, ఆం 99.

చక్కిరబుగడ. ద్వ వి చూ, భక్త్యము

చక్కిరవిలుకాడు. ద్వ వి చూ, చున్నట్లుగా

చక్కిలతిప్పడు వా. వి చూ, బాలక్రిడ

చక్కి దే. వి. రూ-చక్కిడు-చక్కిడు-చక్కిడు-చక్కిడు-

చివటిచేల-చేపుటిచేల-చాటు-చాడు చూ,

భూమి. 1

చక్కి. దే వి —వై.—

చక్కి దే వి. —వై.—

చచ్చుకము. వై. విణ. = సరుచుచున్న. (చచ్చు

కము + చేవుకము) సరియైన చాకము రూ-
చెచ్చాకము.

చచ్చినవానికన్నులు చేరెడు చా, అయిన
వానింగూర్చి అలాచింపడగుదు.

చచ్చినవానిపెండ్లికి వచ్చినంతయే కట్టుము
చాలును. లా ఉదా — “తనగుట్టుబయలు

బెట్టి చచ్చినవానిపెండ్లికి వచ్చినంతయే
కట్టుము చాలున్నటుల వచ్చినంత రాబట్టు
కొనుదు.” (ధర్మజరాజనాయము)

చచ్చు దే అ. క్రి చూ, మరణించు

చచ్చుట అం. (మరణించుట) దశావస్థలలో
నాకటి చూ, అవస్థలు-దశావస్థలు

చచ్చుడి. జే వి. చందాలబాతి భేదము చూ,
మాదిగ.

చచ్చుడు దే విణ. చచ్చినది “చచ్చుడుబాకి”

చచ్చాకము. వై విణ. = చూ, రూ-చచ్చాకము

చటాలు. దే. వి. వ్రేయుటయందగు ధ్వన్యన
కరణము చూ, హూహూ.

చటిల్లు. దే. వి. — వై — [చట్టము.

చటుకున. జే. ద్రి. క్రి విణ: చూ, రూ-

చటుక్కున దే ద్రి క్రి విణ రూ-వై -

చటులువడు. ద్వ. అ. క్రి. (చటులు + వడు)
చూ, భంగపడు.

చట్ట జే వి 1. కొంచెము వడ్డుపోసిన చిన్న
గోనె చూ, సంచి, 2. తొడవ వెలుపలి

భాగము చప్ప, వై. వి 3 = శాటక: చా
క్కాయ: చూ, వత్తము, 4 కవచము

చూ, వత్తము. (చూ, వారవారము),
5 గచ్చు. పా. 2. అ. 38: చూ, పూత

చే. వి. 6. త్వక్కు. చూ, బెరడు,

7 చాగానుచట్ట, తద్వి — చాగాను చట్టలో

సగము — (తే ప) — అరచట్ట

చట్ట: దే (ద క్రి విణ శిశ్రుముగ చా.
నేము. 3 [మార్జాము.

చట్టపుమెకము ద్వ. వి పునగుపిల్లి చూ,

చట్టము వై వి = స్వస్థమ-శాస్త్రము. న్యాయ

శాస్త్రము చూ, అట్ట 1, 2 మంచములో

నగువానిపట్టెలచేరికి చక్కి- రూ- చక్కి,

3. పిండివంటలు యెత్తితీసెడి చిల్లలుగల

యినపూర్తి, బిత్తెడ చూ, దర్వి 1.

(చూ, పాత్రము 6), 4 చూ, చట్టము,

జే వి 5 పిల్లి డ్డ చూ, పునగుచట్టము

చట్టులుచీరు. ద్వ స. క్రి చంపు చూ, సంహ

8ంచు. [సరిపెట్టు

చట్టులువాపు ద్వ స క్రి నాశనముచేయు చూ,

చట్టి జే వి చూ, అటిక

చట్టిపిరంగిగుండు ద్వ వి బొటుగుండు చూ,

పింగిగుండు

చట్ట. జే వి 1 కొండ చూ, పర్వతము,

2 బల చూ, రాయి, 3 విశాలమైన తాయి,

రూ-చెట్టాయి చూ, రాయి, 4 మృత్యుమగ్ని

శిల చూ, రాయి, వై వి. 5 = ఛాత్రి:

చూ, శిష్యుడు పొందు. 5, అ 187.

చట్టిన దే ద్రి క్రి. విణ. రూ-చటుకున చూ,

డబ్బాటు [చూ, తెక్క 1.

చట్టప జే వి పక్షము పొందు 5, అ 246

చట్టపురుగు ద్వ వి. పాము సాంబ. తిర్య 10

చూ, సర్పము.

చేట్టు. దే. వి కణ్ణతెడ్డు, లోహాదులతోజేసిన

గరింతు. (అని కొండలు) రూ-చట్టువము:

(చూ, దర్వి 1) చూ, పాత్రిము. 6.

చట్టువము. దే. వి చూ, రూ-చట్టువ
చట్టుము వా. వి. చూ, చట్టుము: చూ,
చాకట్టులు 8.

చట్టాయి. దే. వి. (చట్టు + తాయి) చూ, చట్టు 8
చడావు. వా వి అదనము (చెడావు అనియు)
చడికి దే. వి. మల్లబంధవిశేషము చూ, మల్ల

కాస్త్రము (రూ-చలికి)
చలికిలపడు దే. ఆ క్రి పిట్టలు నేలనాను రూ-
చలికిలు-చదికిలపడు- చతురుపడు- చదికిలు.

(ఆం. భా. త్ప. 98)
చలికిలు దే. ఆ. క్రి —వై—

చతురుపడు దే. ఆ. క్రి —వై—
చత్త దే. వి రూ-చత్తరి, బెత్త (తర్లనిమొదలైన
నాలుగు ప్రేళ్ల అడ్డుకొలత చూ, బెత్తిలి

చత్తరి దే. వి —వై—ఆం. పదా సర్. 85
చదను దే. వి రూ. చదును 1 సమప్రదేశము
చూ, భూమి 1, విణ. 2 మట్టము చూ,
సపాటము

చదరం వై. వి 1 చిన్నచాకపుజాచ, రూ-
చదిరికి చూ, చాచ, 2 చిన్నచిస్తరాకు
చూ, చిస్తరి.

చదరంగపుపలక. ద్వ వి అట్టిపదము చూ,
శారిఫము [మనుజులు.

చదరంగము. వై. వి = చతురంగిమ్ చదరంగ
చదరము. వై. వి 1 = చతురస్రమ్ సమమైన
నాలుగు మూలలుగలది, సమము- రూ-
చాకము చూ, వైశాల్యము 1-2, విణ. 2
సమాచమైనది చూ, కుమచ 2. 8 కొఱుక
తలేనిది. [విగువుపట్టెలు.

చదరములు. వై. వి. బి. ఇంటినురుజాలమొది

చదరు దే. వి 1 కొలువుకూటము చూ, సభ.
2, 2. ఆక్రంద చూ, చందె పేలుము. [చాయము.

చదలతేజి. దే. వి. ఇంద్రుని గుఱ్ఱము చూ,
చదలము దే. వి 1 దండు విడిచినచోటు చూ,
స్కంధావారము. 1, 2. వైద్యము. వై. 8, ఆ
81 చూ, సేవ 1. [చూస్తే

చదల యేనుగు ద్వ. వి. ఇంద్రునియేనుగు-చూ,
చదలు దే. వి చూ, వ్యోమము 1, [వేలుపు
చదలుకాపు దే. వి. దినాకనుడు చూ,
చదలుకంపుతాయి. దే. వి. నూర్యకాంతశిల చూ,
రాయి, [దేనుపు

చదలుచొడుగు దే. వి కామధేనువు చూ,
చదలు మానికము ద్వ వి. ద్యుమతి చూ,
నూర్యుడు. [నది.

చదలేణు. దే. వి. (చదలు + ఏణు) గంగ చూ,
చదికిలపడు. దే. ఆ క్రి చూ, రూ-చలికిలపడు.
చదికిలు దే. ఆ క్రి. —వై—

చదియ దే. వి. నలగుడు: చూ, పిడనము.
చదియ దే. ఆ క్రి నలగు చూ, సదమదమగు.
చదిరిక. వై. వి చూ, చదర 1.

చదివిం మీ దే. ప్రే 1 చేయవశేయు చూ,
చల్లించు 2, 2 వివాహాదులయందు కట్టు
మునుచదివించు.

చిగుకము వై. వి = చతుష్కమ్ నాలుగు
మార్గములు కలయుదారి చూ, మార్గము 1

చిరుకు దే. వి అడుగు చూ, బురద.
చిరును చూ, రూ-చదను. 1-2.

చదువు దే. స క్రి. 1 అడుమే చూ,
మొత్తు 2, ప్రే. 2. చదియశ్రేయు,

రిచంపు: చూ, సంహరించు 4 చావజేయు
చూ, మరణించు.

చనుము జే స క్రి. 1 చంపు చూ, సంహరించు, 2 పిడికిటితో పొడుచు చూ, గ్రుడ్డు. 2.

చదుర. వై. విణ. = చతురా. రూ-చదురాలు. సమర్థురాలు. కళా. 1, ఆ 81 చూ, స్త్రీ. చదురడుచు. ద్వ. అ. క్రి (చదురు + అడుచు)

చరిహాసమాడు చూ, పిసాళించు
చదురపడుచు. ద్వ. అ. క్రి — వై — చదుర
చదురాలు ద్వ. విణ (చదురు + అలు) చూ,
చదురు వై వి 1 = చతురమ్, చతుర్గోక్తి

చూ, శబ్దము 2, 2 = సదస్ కొలువుకూటము
చూ, సభ 2, 3 వివాహాదులలో జరిగించు
అట కచ్చెరి చూ, సభ 2, 4, స్వేచ్ఛ చూ,
సామర్థ్యము 1

చదుగుడు. వై. విణ = చతురః చూ, సమర్థుడు
చదువరి దే. విణ. (చదువు + అరి) చదువులయ్య
చూ, విద్యావంతుడు, 2. చూ, పారట్టుడు

చదువరులు దే విణ బ క్రిక్కలు — 2 వై —
చదువు దే వి 1 విద్వియ చూ, విద్య, 2 బి
హ్మయజ్ఞము చూ, యజ్ఞము, 3 చవుటు

చూ, పరసము, బ 4 చూ, వేదము, స క్రి
5 అధికరించు చూ, పరించు

చదువు చెప్పినవాడు అం. (ఉపాధ్యాయుడు,
గురువు) గయాపిండ దానార్థులలో నొకడు
చూ, గయాపిండ దానార్థులు

చదువుట అం అవధానము తెనిమిడింటిలో నొకటి:
చూ, అవధానములు

చదువుటకు గుఱుతులు. పా చూ, గుఱుతులు.
చదువుటకు వేసిన నున్న మతియుబోయె లో.

ఉదా — “ఇన్నాట్లు సేవోయుచు, నున్నది
యుంబోయె నేడయో కాగిలియిమ్మన్నం
తల జడునకైట్టగ, నున్న వతియుబోయె
ననుటహో నిజమయ్యెన్ ” (విజయవిలాసము)

చదువులపడతి దే. వి. వాణి చూ, సరస్వతి

చదువులపులుగు దే వి. చిలుక చూ, శుకము

చదువులబడి దే వి చూ, పారశాల [వ్యా 1.

చదువులముడుకడు దే. వి నలువ చూ, బి

చదువులయ్య ద్వ. వి (చదువు + అయ్య)

1 ఉపాధ్యాయుడు చూ, పంతులు 1,

2 పండితుడు: చూ, విద్వాంసుడు

చదువులవెలది దే వి చూ, చదువులపడతి

చదువులవేలుపు. దే వి చూ, చదువులముడు

కడు

చిద్ది దే వి రూ-చిద్ది-చిద్ది పర్యపితాన్ని

ము చూ, సాదము (1) (చూ, పాతిగ్గో

జనము) [తుడు

చినవరి దే విణ (చిను + అరి) చూ, స్నేహి

చినపు. దే వి రూ-చినపు 1 పేయ పా

1, ఆ 9 చూ, స్నేహము 1, 2 కోరిక

వై 4 ఆ 117 చూ, వాంఛ, 3 చెల్లుబడి

వై 1, ఆ 72 చూ, రసము [వుగలిది

చినపురాలు దే విణ (చినపు + అలు) చిన

చనిపోయినవాడు దే వి పింగు చూ, శవము 2

చను వై వి 1 = స్తన (స్త్రీపుంపుల)

స్తనము రూ-చన్ను చూ, స్తనము. 2 =

స్తన. మొగలియూడ, రూ-చన్ను చూ,

స్తనము, 3. = స్తన తాటియూడ, రూ-

చన్ను చూ, స్తనము, అ క్రి. 4. ఒప్పు

చూ, సమృద్ధింఁచి, 5. పోవు చూ, వెళ్లు.
 8, 6 చావు చూ, మరణింఁచి, 7 చెల్లు
 చూ, సను 5, 8. తగు చూ, సరిపడు 2,
 9 కడఁచి చూ, సను 8, స. కి 10
 పొందు చూ, పొప్పించు
 చనుగఁప్పు ద్వ వి రూ చనుగఁప్పు, అవిక
 చాకిచ్చ 5, ఆ 71 చూ, వస్త్రము
 చనుగొనలు. ద్వ వి. బ. చూచుకములు చూ,
 ప్రసము
 చనుబాల వై వి. (చను + పాల) ఒకటివ
 ధి. చూ, పృథుము. [చనుగఁప్పు
 చనుకట్టు ద్వ వి రూ-చనుకట్టు చూ
 చనుట ద్వ వి యాత్రా చూ, పరియాణము
 చనుదెంచు. దే ఆ కి (చను + తెంచు)
 1 పోవు చూ, వెళ్లు 3, 2 అగతిమగు
 చూ, వచ్చు 2
 చనుదీరుట ద్వ. వి చూ, చనుట
 చనుదోయి. ద్వ. వి. తుచయింకళము చూ, ప్రస
 ము (రూ-చనుదోయి-చోదోయి)
 చనునె దే వి తగునా రూ-చనునె-చోనె-
 చోస్తే
 చనునె దే వి —వై—
 చనుప. దే వి 1 దాకి చూ, మార్గము 1,
 2 బిడారు చూ, లంబాడితండ (బాట
 పారుల గుంపు అందురు) [సంపాదగ
 చనుపకము వై వి = చంపకః * చూ
 చనుమణ ద్వ వి (చను + మణక) 1 తోమ్ము
 చూ, వత్తుము, 2 చను మొనరుట్టుగల నెల్లని
 పోటు (ఇది ఆవల లోనగు కట్టమువంటిది)
 చూ, ప్రసము.

చనుచులువు. ద్వ వి చూ, చనుగఁప్పు.
 చనుముక్క- ద్వ. వి చూచుకము రూ-చను
 మొన-చనుమొము కళా. 7, ఆ 165. చూ,
 ప్రసము (బ చనుముక్కలు)
 చనుమొన ద్వ వి -వై- (బ. చను మొనలు)
 చనుమొము. వై వి = ప్రసముఖ. —వై—
 చనులు అం నఖతత్తస్థానములు తొమ్మిదిం
 టిళా నొకటి చూ, నఖతత్తస్థానములు
 చనువాడు దే విణ చెల్లుబడికలవాడు చూ,
 సనురుడు
 చనువు దే వి చూ, చనువు. 1
 చనుకట్టు. ద్వ వి చూ, రూ-చనుకట్టు
 చనుకట్టు దే వి బ (చల్ల + నీళ్లు) కి తోదకము
 చూ, సలిలము.
 చను. వై వి చూ, రూ-చను 1-2-3, అం 4
 కళాస్థానములు పదునాటింటిళా నొకటి
 చూ, కళాస్థానములు
 చనుగఁప్పు ద్వ వి చూ, రూ-చనుగఁప్పు
 చనుదోయి. ద్వ. వి చూ, రూ-చనుదోయి
 పంచ వేం 248
 చన్నె. దే వి (చనును + ఎ) చూ, రూ-చనునె
 చన్నె. దే వి —వై—
 చొదోయి. ద్వ వి చూ, రూ-చనుదోయి
 చిపారము దే వి చూ, వరరాళము. 2
 చప్పు దే వి చూ, రూ-చప్పుడు
 చప్పు దే వి 1 భుజము చూ, స్కంధము 1,
 2 ముద్దగ, ఆచ్చి చూ, ముద్దగ, 3 చూ,
 చట్ట 2, విణ 4 రసహింసము. “నీమాట
 చప్పగానున్నది” చప్పన, చప్పడి, చప్ప
 చప్పడనము. దే వి, విణ. చూ, చప్పడి. 2.

చప్పట. చై వి. చప్పట 1. చప్పటము: చూ,
చప్పట. 1, 2. చక్కగా చూచిన కేరళ

తోగూడిన యజ్ఞయే చూ, హస్తము
చప్పటముక్క. ద్వ. వి చూ, నతనాసిక.

చప్పటముక్క-వాడు. ద్వ. వి చూ, నడ్డి
ముక్క-వాడు.

చప్పటిండు. చై. స. క్రి చూ, పటితలించు

చప్పట్లు. దే. వి. బ సంతోషాదులయం దఱచే
తులన తిట్టుట, కేకిసలు చూ, (వా)తప్పట్లు.

చప్పన దే వి 1. చూ, చప్పడనము, విణ
2 చూ, చప్ప 4.

చప్పరమంచము ద్వ. వి. (చప్పరము + మం
చము) చప్పరకోళ్లమంచము చూ, మంచము

చప్పరము దే వి చూ-చప్పరము 1 చూ,
చూ-చప్పరము, 2 గుడారము చూ, సద

నము 1, 3 మీద పందిరిల నేర్పటచిన
నలుచదంపుమూస, 4 చాకముదీర్చి వేసి

పందిరి (వృత్తియందు చాల్లు పరమగుటో అం
త్యవర్తము వికల్పముగా లోపించుచు చప్పర

మందము మొ) చూ, సదనము 1
చప్పరించు దే స క్రి నాలికపై నిడుకొని

చవిచూచు చూ, రుచిగొను [రిము.
చప్పరించుమెకము ద్వ. వి. పంది చూ, నూక

చప్పరిత, దే. వి 1 —చై.—, 2. దళుడల
తాటింపు.

చప్పరించు దే స క్రి చూ, రూ-చప్పరించు
గప్పి దే వి 1. దురదతోగూడి పొక్కుల

చప్పరము “ఒడలుతయ చప్పి బయలుదేరి

నది.” చూ, సప్పి, విణ 2 లోపలికి అణ
గినది ” “చప్పిడవడలు” చూ, రూ-చప్పిడి. 2

చప్పిడి. దే విణ 1: చూ, చప్ప 4: 2: చూ,
చప్పి. 2, 3. చప్పనిసి (తే ప) ఉప్పిడి,

చప్పడనము, చప్పన, (సం ప). అలవణము.
చప్పడించు దే ఆ. క్రి. చప్పడుచేయు చూ,

శబ్దించు
చప్పడు. దే వి రూ-చప్ప 1. ఆచేతనస్తువులు

ఒకటితోనొకటి తాకుటచే కలుగు ద్వని
చూ, స్వరము. 2, 2 శబ్దము చూ, స్వరము. 2

చప్పన. వా ఆవ్య చిటుక్కున (గోదావరి
మండలమున వాడుక)

చప్పము దే వి చూ, రూ-చప్పరము
చిటుకు దే వి కొరడా చూ, మునికోల.

చిటుకునేయు దే స క్రి. (చిటుకు + చేయు),
చిటుకుతోకొట్టు చై 6, ఆ రిరి.

చిటుక్కు. వా ఆవ్య తమాషా
చమరు. దే. స క్రి 1 ఆఱచేతకొట్టు చూ,

పటితిలింపా, 2. చంపు చూ, సంచరించు
చిమరు దే వి. 1 స్నేహము, నూనె నియ్య

లోనగునది, మెఱుగు చై. 4, ఆ 110
చూ, తెలము, స క్రి 2 రాచు చూ

రుద్దు 1, 3 లేపనముచేయు చూ, పూయు
చిమరునత్తి ద్వ. వి. అన్యాయము చూ, వత్తి

చియ్యన. దే దృ క్రి విణ చూ, వేగము. 3
చరవర దే. వి ఘనస్యమకరణము చూ,

హూహూ.
[చూ, విలాసము 1]
చరలాట. దే. వి. రూ-చరలాటము. క్రిడ.

చరలాటము. దే. వి. —చై.—

చరలాటమాడు జే ఆ క్రి (చరలాటము + ఆడు) చూ, రూ-చరలాడు

చరలాడు జే ఆ క్రి రూ-చరలాటమాడు-చరలాటమాడు-చరలాడు, చీట్లాడు, అట్లాడు, అటా (సం ప) —క్రిడించు.

చరిసండ ద్వ వి సారెవాని గంజికుండ చూ, భాండము 3

చరుకి జే వి చూ, పరుకోగము.

చరుగుడు జే. వి ఈడిక చూ, రూ-సరవడి చరుము. జే స క్రి 1 రాచు చూ, రుద్దు 1, 2 వాద్యమును చీటచు

చర్రాట జే వి చూ, రూ-చర్రలాట చర్రాటమాడు జే. ఆ క్రి చూ, రూ-చర్రలాడు పాండు 3, ఆ 63

చర్రాటము జే వి చూ, రూ-చర్రలాట

చర్రాడు జే ఆ క్రి చూ, రూ-చర్రలాడు

చీటచు జే స క్రి 1. అఱచేతికొట్టు చూ, పటికిలించు, 2 అఱచేతికట్టు చూ, తోకొట్టు, 3 కొట్టు, అడుచు చూ, మొత్తు 2, 4. అక్కిమించు చూ, మొగిరించు, 5 తుడుచు, తడిపోవనాత్తు చూ, ప్రాము 4

చీటపు జే వి 1. అప్పళము రూ-అప్పళింతు చీప్పట (సం. ప) —ఆస్సాలనము-రూ-ఆస్సాలము, అస్సోటనము-రూ-అస్సోటము, 2 అడ్డపాటు కళా 7, ఆ. 59 చూ, వ్యవధానము 3

చీటపుచిడక. జే వి (చీటపు + చిడక) గోడను తట్టుచిడక చూ, పిడక.

చటి. జే. వి రూ-చటియ సంచరించుటకు అశక్తమైన పర్వతశిఖరము క్రిందిపోటు చూ, పర్వతము.

చటియ. జే. వి చూ, చటి చలచీలన జే వి. ద్రవివరూపము చూ, సఖిలము. చలది జే వి=చర్చి. ఓకర చూ, వాంతి చలపకారము. జే. వి. చలము చూ, మాత్సర్యము.

[చూ, మాత్సర్యకీలుండు]

చలపకారి జే విణ. (చలపకారము + ఇ) చలపట్టు జే ఆ క్రి (చలము + పట్టు)మాత్సర్యముగొన రూ-చలపాడుచు-చలముకొను-చలపోరు చూ, మచ్చేరించు కళా 3, ఆ 244 (కోపమర్దమని కొండలు)

చలపాది జే విణ చూ, చలపకారి చలపాడుచు జే. ఆ క్రి చూ, రూ-చలపట్టు. చలపోరు జే. ఆ క్రి (చలము + పోరు) -చై-చలమరి జే విణ (చలము + అరి) చూ చలపకారి, వసు 3, ఆ 112

చలము జే వి చూ, చలపకారము. (వృత్తి యందు నాల్గవంతుగుచో అంత్యవర్ణము లొపించును చలపట్టు మొ)

చలముకొను జే ఆ క్రి చూ, చలపట్టు

చలవ జే వి చూ, శైత్యము [వాడు.

చలవాది జే వి చూపునమాచారము చెప్పు చిలాడము. వై వి=చలనమ్ రూ-చల్లెడము-చిల్లాడము, లాంగు చూ, వస్త్రము.

చీలి జే. వి. రూ-చీలిమిర-చీల్చిరి. 1 శీతము చూ, శైత్యము, 2. శీతబాధ.

చీలికాఁపు. జే. వి. కప్ప. చూ, మండుకము. 1 చీలికారు. ద్వ వి శిశిరబుతువు, (మాఘ, ఫాల్గు నమాసములు) చూ, మాస ద్వయము.

చీలికి. జే వి చూ, రూ-చీడికి.

చీలిగరవు. ద్వ వి. మీఁదయునుకగల తాతి పాటుచేల. చూ, భూమి. 1

చలిగాలి. ద్వ.వి. శీతవాయువు చూ వాయువు.

చలిగొండ ద్వ వి (చీలి + కొండ) హిమ
వత్సర్వతరు (ఇట్లు చేలిగట్టు-చీలిమల) చూ,
వర్తమము [వివేచిక.

చీలిచీమ జే వి. ఒకరకము చల్లచీమ చూ,
చలితటి జే వి చూ, చీలికారు

చలికాయ ద్వ వి చూ, నూర్యుడు

చలిది జే. వి (చీలి + ఆది) చూ, గూ-చర్ది.

చలిదిమాట ద్వ వి చిట్టాముదాలనూనె,
చిట్టాముదము చూ, తైలము.

చలివట్టు జే వి గాలి చూ, వాయువు

చలినెల జే వి. 1 మాఘమాసము, జేన్నంపు
రిక్కనెల చూ, మాసము 1, 2 ఫాల్గుణ
మాసము, పౌర్ణమిరిక్కనెల కళా 7,
ఆ 181 చూ, మాసము 1

చలిపందిరి. జే వి రూ-చీలిపందిరి-చీలిమిపందిరి
చీలిపందిరి-చీలిపందిరి దాహమున నీర్లు
పోసెడు పందిరి చూ, పదనము 1

చలిపందిరి జే వి —పై—

చలిపని జే వి చైత్యోపచారము. చీలు
మలు-రూ-చీల్వలు

చలిపిడుగు ద్వ వి కొన్ని దేశములంగు కాల
విశేషమున ఆకాశమునగుండి పడెడు చెడ
గలపు మంచుగడ్డ చూ, హిమము (చూ,
పడుగు

చలిమిడి జే వి 1 ఒకరకముకూ, 2 చెల్లము
కలిపిన మిడి రూ-చీలిమిడి: చూ, సాదము(1)

చలిమిపందిరి. జే వి చూ, రూ-చీలిపందిరి

చలిమిరి. జే వి చూ, చీలి 1.

చలియిక్క. జే. వి చూ, చీలివట్టు

చలియిసుక. జే వి. (చీలి + ఇసుక) కర్పూ
గము. వసు. 2, ఆ. 20. చూ, సిరము.

చలివాపు జే స క్తి. (చీలి + వాపు) చూ,
బుజ్జించు

చలివాలు ద్వ వి (చీలి + వాలు) చిహ్నము
చూ, లక్షణము 1

చలివిందల. జే వి చూ, రూ-చీలిపందిరి

చలివిడి జే వి చూ, రూ-చీలివిడి 2

చలివెలుగు జే వి. శీతకరుణ, చంగురగు
చూ, హిమాంశువు

చలివెల్లు జే వి —పై—

చలువ జే. వి 1. చూపతాయి కళా 1,

ఆ 109 చూ, పట్టు 3, 2 శిల చూ, రాము

చీలుపు. జే పేర్ 1 చేయు చూ, రూ-సలుపు,

2 కడపు చూ, రూ-సలుపు

చీలున జే వి రూ-చీల్వ 1 జీలుబు, రూ-

చీలువడి-చీలున-చీల్వ-చీలి-గిలిమిరి-చీల్లిరి.

చీల్ల-చీల్లన-చీల్లదనము. స్వా 1, ఆ. 72

చూ, శైత్యము, 2 బాహ్యమువలని శైత్యము

రూ-చీలువడి, 3 దౌర్వస్త్యము సా 2,

ఆ 192 చూ, వస్త్రము, 4 బ శైత్యోప
చారము చూ, చీలిపని.

చీలువగట్టు ద్వ వి చూ, చీలిగొండ

చీలువగుట్టము ద్వ వి గాడిద చూ, రాసభము

చీలువచెయ్య జే స. క్తి చివుటినిల్లలో నుడి

కించియుదును చూ, పులుము 4

చీలువజోలి ద్వ వి చూ, చీలివెలుగు

చీలువడి. జే. వి (చీలున + వడి) చూ

చీలున 1-2 (స్వాగమున వడి)

చీలువబట్ట. జే. వి చూ, చీలున. 3.

చీలువమిరియము ద్వ. వి తో-కమిరియము
చూ, మిరియము

చలువతాయి. దే వి చూ, చందురా.
చలువతేడు. దే వి చూ, చలివెలుగు.
చలువలమల ద్వ వి చూ, చలిగొండ
చలువలతేడు దే వి చూ, చూ-చలువతేడు.
చలోచలో వా. వి. బండియెడ్లను తోలుట

యందగు ధ్వస్యనుకరణము చూ, చూచూ.

(చలోచలో అనియు)

చల్లి. దే వి చూ, రూ-చల్లిచలిది. [అ 88
చల్లిరి. దే వి చూ, రూ-చల్లిమిరి లక్ష్మి 8,
చల్లి దే వి 1 చూ, మజ్జిగ, విణ 2 జేలులు
చూ, రూ-చలువ. 1.

చల్లకడి దే వి మెంతిమజ్జిగ చూ, మజ్జిగ
చల్లకము దే వి. చల్లుట చూ, పోత్తణము 1
చల్లనండ ద్వ వి 1 మజ్జిగకుండ చూ,
భాండము 3, వా 2 అమృతాచరి చల్ల
ఘటము చూ, భాండము. 3

చల్లగడ్డ ద్వ వి చూ, శతమూలి *
చల్లగాలి దే వి చల్లనిగాలి చూ, వాయువు
చల్లగుత్తులు ద్వ వి ఒకరకముభక్త్యము చూ,
భక్త్యము

చల్లగురులు. దే. వి. ౧. చల్లప్రివృత్తాస్థు (ఆక
తాస్థు) చూ, నూత్రిము 1 [మూర్ఖుడు
చల్ల చప్పడు దే. విణ. జుడుగు చూ,
చల్లజేంతు. దే విణ చూ, వెణుపరి

చల్లడము వై వి.=చలనమ్ చూ, రూ-చలోడము
చల్లతాస్థు దే. వి. ౨ చూ, చల్లగురులు
చల్లన. దే. వి. 1. తేమము. చూ, శుభము. 1,
విణ 2 శీతము. "చల్లనిగాలి" చూ,
శైత్యము.

చల్లనగు. దే అ కిరి ఇవతళించు చూ,
శైత్రించు

చల్లనితెలిదిబ్బ ద్వ వి చూ, చల్లిగొండ
చల్లపందిలి. దే వి చూ, రూ-చల్లిపందిరి.

చల్లపడు. ద్వ ఆ క్రి చూ, చల్లనగు
చల్లపట్టు ద్వ. వి. ఒకరకముపట్టు చూ, పట్టి.

చల్లరాడు దే వి తరిగించు చూ, దండ
విష్కంభము. [వడియము]

చల్లనడియము ద్వ వి. మజ్జిగ వడియము చూ,
చల్లనేయు ద్వ. స క్రి (చల్ల + చేయు)

చల్లపలుచు, వా 2 క్రచ్చు చూ, మధించు
చల్లాడము వై వి = చూ, రూ-చల్లడము.

చల్లాణము. దే వి చూ, రూ-చల్లాడము.
చల్లాన దే అ. క్రి (చల్ల + అను) ఉపశమిల్లు

చూ, నుగ్గిళ్ళు. 4.
చల్లు దే. వి 1. చల్లుట చూ, చల్లకము.

స కిరి 2 (చల్లు) చల్లు, (విత్తనములు)చల్లు
చూ, పోత్తింను

చల్లుట. దే. వి చూ, చల్లకము [సము 1.
చల్లుపోరాట దే వి జలక్రీడ చూ, విలా

చల్లుపోరు దే వి. కొలఁతులయందుదిగి యొకరి
మీఁదనుకొరు నీళ్లుచల్లుకొనెడి యాట చూ,
విలాసము 1 (చల్లుపోరాట)

చల్లులాడు దే అ కిరి. (చల్లులు + అడు)
కొలఁతులయందుదిగి యొకరిమీఁద నొకరు

నీళ్లుచల్లుకొనియాడు.
చల్వు దే వి చూ, రూ-చిలువ.

చీవకము వై. వి = చతుష్కము చూ,
రూ-చీవక [భూమి 1
చీవటివేల. దే వి రూ-చీవ్రటివేల చూ,
చీవడు. దే. వి. రూ-చాడు —వై—

చీవలము. **జే వి** పురుషాణా సైవిమిదవభాము
చీవి **జే వి** అగ్రతము, వేలుపుబోసము
చూ, సాదము (1), 2. రసము చూ, రూ-
చీవురు, 3. ఆస్వాదనము చూ, రుచి. 1,
4 ఘోటీగర్భము చూ, హయము,
5 మాక్తికాదిభారము ఆం, భా ద్వ 276
చూ, రత్నము 1

చీవిక వై వి = చతుష్కము రూ-చీవకము-
చీవికము-చీవిక-చీవిర, మెల్లా చూ, సద-
నము 1 (మందపసునిము)

చీవికము వై వి = —వై—

చీవిక వై వి = —వై— [రుచిగొను.

చీవిగొను **జే స కి** (చీవి + కొను); చూ,

చీవిత వై వి = చతుర్వి, పక్షచుండు నాల్గవ

తీధి, రూ-చీవుతి చూ, తీధి 1

చీవిత వై వి = చూ, రూ-చీవిక

చీవితవాడు **జే వి** గర్భితీహస్తాతిశివు

రూ-చీవితవాడు చూ, శిశువు

చీవిత **జే వి** నాలుగుడబ్బులు చూ, ఆహా

చీవితవాడు **జే వి** చూ, రూ-చీవితవాడు

చీవు. వై స = చతుః రూ-చా చూ, నాలుగు

చీవుక **జే వి**ణ రూ-చాక 1 అగ్రన

చూ, వెల. 1, 2 తక్కువ చూ, వెలితి 2

చీవుకటులు ద్వ.వి.బ రూ-చీవుకటులు-చవు

కట్టు-చాకట్టు-చాకట్టు నాలుగు ముత్య

ములుచేర్చికట్టిపోగులు చూ, భూషణము 2

చీవుకట్టులు ద్వ వి బ —వై—

చీవుకట్టు ద్వ వి. బ —వై—

చీవుకము వై వి రూ-చాకము 1. సమమైన

నాలుగు మూలలుగలది చూ, రూ-చీదరము

1, 2. నిడుపు వెడల్పులు సరిగాగలతుండు

గుడ్డ చూ, వస్త్రము, 3 వర్తితము, ఆశ్వ

గతిభేదము చూ, హయము, స 4 = చతు

ష్కము చూ, చీవు.

చీవుక సేయు **జే స కి**. (చీవుక + సేయు)

రూ-చాక సేయు. 1. తక్కువము చూ,

వదించు, 2 భాత్తింగించు రూ-చాక సేయు.

చీవుకలి ద్వ వి (చీవు + కాట్టు) అడునారి

కోకలనేతయందు నూలిపోగుల చేతనేర్చ

డిన చీచ్చాకపుటిల్లు రూ-చాకలి చూ,

సదనము 1.

చీవుకలించు ద్వ ఆ కి (చీవుకలి + ఇంచు)

నాలుగు కాట్టువైకెత్తి గాటు రూ-చాకలి

చు స్వా 1, ఆ 59, భో 6, ఆ 25 చూ,

లంఘించు

చీవుకలింత ద్వ వి 1 చాకలిండుట రూ-

చాకలింత-చాకలింపుః చూ, లంఘ, 2 చూ

చీవుకము 3

చీవుకలింపు ద్వ వి —వై—

చీవుకాడిగుదియ ద్వ వి నాలుగుప్రక్కలు

తీరిన యినుపదండము రూ-చాకాడిగుదియ

చూ, బాణము. 1 [సబ్బు

చీవుకారిము వై వి రూ-చాకారిము చూ,

చీవుకాలిపేట ద్వ వి నాలుగుకాట్టుల యెన్న

పేట రూ-చాకాలిపేట చూ, పేట

చీవుక వై వి కంచీము రూ-చాకి చూ,

పాత్రము 6.

చీవుక వై వి = చతుష్కము. మాడలిలోపన్ను

తీయుతావు రూ-చాకి సుంకరిమెట్టు చూ,

సదనము 1

చీవుక **జే వి**. రూ-చామ 1. వెంకోల, 2

ఆడుసు. ఆం, భా పృ 155. చూ, బురద,

వా వి. 3 అంగడివీధి చూ, వీధి

చీవుగంటి ద్వ వి (చీవు + గంటి) రూ-

చాగంటి 1. అగ్నిదేవుడు, చూ, వహ్ని. 1,

2 ఆడిదపుమెకము చూ, శరభము 1

చీవుటిసేల **జే వి** చూ, రూ-చీవటిసేల

చీవుటుప్పు **జే వి** (చీవుటి + ఉప్పు) రామ

కము. రూ-చాటుప్పు చూ, లవణము. 1

చేవుడు. జే. వి. రూ-చాడు 1 చూ, చీగ,

2 కారపురున్ను: చూ, భూమి 1.

చేవుడోలు. జై వి. = చతురంథడోలు. ఆం

బారి, రూ-చాడోలు, హాదా చూ, హస్త

(కేశ్యమనిశబ్ద రత్నాకరము) [పాల్కి

చేవుతా. జై వి రూ-చాతా డోలి చూ,

చేవుతి జై వి = చూ, రూ-చీతి.

చవుతు. జే వి రూ-చాతు (చూ, పాగ. 2)

చూ, వస్త్రము.

చవుదంతి జై వి = చతుర్దంతి ఇంగ్లీషి

యేనుగు. రూ-చాదంతి, చూ, హస్త

చవుదంతియేకిమీడు ద్వ వి ఇంగ్లీషు

చూ, వేలుపు తేడు [హుంగ్లీడు

చవుదరి జై వి = చతుర్థ: రూ-చాదరి చూ,

చవుదమ జై వి = చతుష్పథ నాలుగు

మూలు జై 5, ఆ. 196 చూ, విదిక్కు

చవుపుము జై వి = చతుష్పథ (చవు +

పుటము) రూ-చాపుటము నాలుగు కాళ్లు జై

కత్తిదాచెడిదాటు చూ, లంఘ.

చలరు జే వి రూ చారు 1 తీపుతోకిలిన

యిందుకిఉప్పు చూ, లవణము 1, 2 చవి-

ఆం, బా పృ 105. చూ, గసము.

చవులు జై వి బ రూ-చాలు ముతైపుకాంతి

చూ, చవుము 1

చావం. జై. స ఆయిగు రూ-చావం

చూ, రూ-చవ్వం

చీలసట్టి వా. జై స = చతుష్పత్తి ఆటువది

నాలుగు చూ, రూ-చాసట్టి (చవుపట్టిని

పురుపోత్తిను కవీయము)

చవుసాల జై. వి = చతుశ్శాల రూ చాసాల

మీటుకొల్లారు చూ, సదనము 1

చవుసీతి జై స. = చతురకీతి: ఎరుబడినాలుగు.

“చవుసీతిబంధములు” చూ, రూ-చాసీతి.

చవు జే విణ చూ, రూ-చప్ప. 4.

చవుచ ద్వ. స (చవు + చం) ఆయిదు

రూ-చావంచ-చావంచి చూ, పంచకము.

చా

చాంగణ. జే. వి. (రూ-చాంగిణ-చాంగిణము-

చాంగిణి) విన్నాణములు ముప్పదిరెండింటిలో

నొకటి చూ, విన్నాణములు.

చాంగుబలి జే అవ్య పృశంసనార్థకము

చూ, నేబాసు

చాంతాడు వా వి చూ, రూ-చేత్రాడు 1

చాందిని వా. వి. మేలుకట్టు, వితానము.

చాంగ. జై వి. = సృవా. మోరట * చూ,

సృవ (జీడిమామిడిచెట్టు)

చాంగణ జే వి నాశము చూ, రుత్తి.

చాంగణగొట్టు జే స క్రి (చాంగణ + కొట్టు)

చేంపు చూ, సంచారిండు

చాంగణగొను జే. స క్రి (చాంగణ + కొను)

1 కొట్టు చూ, మొత్తు 2, 2 ఖండించు

చూ, నెలగు [నర 115. చూ, వధి

చాంగణలాట. జే. వి హింస ఆం, పదా.

చాంగణలాడు జే స క్రి (చాంగణలు +

లాడు) నాశముచెయు చూ, సమకట్టు

చాంగిలింతి. జే వి నమస్కారము చూ,

నన్నెలకోలు [వ్రాాలు చూ, వాాలు 8

చాంగిలు జే ఆ క్రి రూ-చాంగిల్లు నేలకు

చాంగిల్లు జే ఆ క్రి — జై. —

చాంగు జే అవ్య 1 పృశంసనార్థకము విజ 2.

ఆ 72 చూ, నేబాసు, ఆ క్రి 2 దిగ్గ

మగు, చెల్లు చూ, రూ-సాంగు, 8 రూ-

చాంగు-సాంగు, నేలకువారిలు. నిర్వ 3, ఆ 69 చూ, వారిలు 3, 4 దండకారముగ నేలకువారిలు. రూ-చాంగు-సాంగు. నిర్వ. 3, ఆ 69 చూ, వారిలు. 3.

చాంగురె. దే. అవ్య. చూ, చాంగు. 1. (రూ-చాంగురె.)

చాంగురె. దే. అవ్య. — పై. — [చాంగు. 3 చాంగు దే. పే. చాంగురెయి చూ, చాంగు, దే. వి 1. బొట్టుపైబొట్టునుటకు పూయకుట నగు నల్లని ద్రవద్రవ్యవిశేషము, జాషము చూ, బొట్టు. 1, 2 కాలనపుడు కాన్తమునందు ద్రవించెడుద్రవము, 3. కంటి కాటుక కాటుక, (సం. ప) - అంజనము - రూ-అంజనము, కజ్జలము, బిస్ (చూరసాంజనము), స కి) 4 (గట్టివస్తువును నీళ్లు పోసి) తాచు చూ, రుద్దు. 1

చాంగ దే. వి 1 క్రిందఁ బఱచుకొనెడు (కొబ్బరి, తాటి, తుంగ లోనగువాని) చాంగ (సం ప) — కటము, కడేరికము, కలింకము-రూ-కలింజకము కేలింజము, చంద, తద్వి. — కొబ్బరిఆకుచాంగ - (తె ప) — కీతు, చిన్న చాకపుచాంగ — (తె ప) — చదా-రూ-చదరిక, (సం ప) - చర్మశము, 2 ఓడపంగుట్టుగు చాంగ చూ, తెరచాంగ, 3 ఒకరకమువల తై 2, ఆ 97 చూ, వల 1 చాంగకట్టు దే. వి చాంగ పఱపునంటిపఱపు చాంగకట్టువడు. ద్వ. ఆ క్రి (చాంగకట్టు + పడు)చాంగపఱచుకట్టుగు (నేలతో నేలగానగు).

చాంగకర్ద ద్వ. వి కుండల్లనుబట్టెడి యొక రకము చేగ. చూ, శ్వేనము [గోను. 2.

చాంగచుట్టువడు. వా ఆ కి. చూ, గుడి సాంపట్టు. దే. వి. (చాంగ + అట్టు) అప్పడము

అట్టి యొకానొక పిండివంట: చూ, శత్రువు.

చాంగతాయి. దే. వి వికాలమైనతాయి. చూ, రాయి. [మేదరి

చాంగలలువాడు. దే. వి కటకారుడు చూ, చాంగలు. దే. వి బ 1 చిక్కులు (అప)) 2.

కటములు.

చాంగు దే. వి 1 పశుగుళిలబట్టి చూ, వస్త్రము, 2 చాంగుట, పే 3 చాంగు జేయు ఒగు, ఒడ్డు, చాంగు

చాకట్టు ద్వ. వి. ధనము చూ, విత్తము. 1 చాకల దే. వి. వస్త్రములు ఉడికి జీవించునట్టి యొకజాతి “చాకలవాడు చాకలది”

చాకలత దే. వి. 1 చూ, రజకి, అం. 2. చూతి కలలో నొకతె (చూతీచితువ్యయమునందలి మూడవదనిలోనివదువాలుగురిలోనొకతె). చూ, చూతీచితువ్యయము

చాకలది దే. వి — పై. —

చాకలపిట్ట ద్వ. వి చూ, భిరద్యాజము

చాకలవాడు. దే. వి చూ, రజకుడు

చాకలి దే. వి. 1 — పై —, 2 చూ, రజకి, అం 3. శిల్పాలు అయిదుగురిలో నొకడు చూ, శిల్పాలు

చాకి దే. వి — పై —,

చాకిలి దే. వి చూ, చాకలిలి

చాకిబాన దే. వి 1 చూ, బాల్యోడ.

2 ఒకానొకపిచ్చి చూ, పక్షి, వా వి.

3 చాకలివాండు బట్టుబడికించు గూన చూ, భాండము 3

చాకిమూట దే. వి చూ, బాల్యోడ

చాకిరి దే. వి. పరివర్త చూ, శుశ్రూష. 2.

చాకి దే. వి కంఠము చూ, చాకిము. 6

చాకు వా. వి. కత్తి చూ, రిప్పి. 2

చాక దే. వి. చూ, చాకలత

చాకత. దే. వి. — పై. —

చాంగకాడు. ద్వ. వి. (చాంగము + కాడు)

1. మబేరుడు చూ, శ్రీదుడు, విణ, చూడి. దే వి. రూ-చూడి. కొండియము చూ,
 2 త్యాగశీలుడు చూ, వదాన్యండు
 చాగము వై వి=త్యాగః చూ, త్యాగము.
 చాగరతనము వై. వి=త్యాగరత్న (చాగము +
 రతనము) చింతామణి చూ, రత్నము 1
 చాగరాడి. దే వి గంధపిండితకము * చూ,
 కృష్ణసము [ద్వి 65
 చాగరాడివెలికి దే వి. —వై— ఆం, భూ
 చాగి వై. విణ=త్యాగి (చాగము + ఇ) చూ,
 వదాన్యండు
 చాగు దే ఆ క్రి. 1. పాపు చూ, వెళ్లు. 3,
 2 పరివర్తిల్లు జై 1, ఆ 105 చూ,
 వర్తింను, 3 చూ, యత్నించు
 చాగుబడిక, దే వి భూజ, చూ, సమన్య
 చాది దే వి. చేస్తు చూ, స్తనము
 చాటుడుగుమొన ఆం మల్లశాస్త్రము నందలి
 మొనలు పండ్రెండేటిలో నొకటి చూ,
 మొనలు. (చూ, మల్లశాస్త్రము)
 చాటించు. దే స క్రి తుడుము లోనగునవి
 వాయించి ఊరివారికందటికి విషయమును
 రేలుపు చాటు
 చాటింపు దే వి చాటించుట- చాటువ,
 టంట్లంట్లమున-టమ్ము చూ, చూచాచూ.
 చాటు దే వి 1 మఱుంగు చూ, వ్యవధా
 నము. 3, స క్రి 2 చూ, చాటించు,
 3 విశదపఱచు చూ, సూచించు 2
 చాటుపడు ద్వ ఆ క్రి చూ, మఱుంగుపడు
 చాటుబోటులబావ ద్వ. వి చంద్రుడు చూ,
 హిమాంశువు
 చాటుమాట వా వి చూ, జనాంతికము
 చాటువ దే వి 1 చూ, చాటింపు, వై వి
 2=చాటు ఉదాహరణము చూ, నిదర్శ
 నము 1
 చాటువెట్టు. ద్వ స క్రి చూ, మఱుంగువెట్టు.

తంటా
 చాడి దే వి. —వై.—
 చాడికోరు దే విణ రూ-చాడిగొట్టు పిశు
 నుడు: చూ, మాచటండు, 1
 చాడిగొట్టు దే. విణ —వై—
 చాడుపు దే. వి రూ-చాడు చూ, విధము 1.
 చాడు దే వి —వై—
 చాతనివాడు దే వి శ్రియశ్లోపవీతములు
 భరింపని వైష్ణవుడు చూ, సాతాని
 చాతాని. దే వి. —వై— (రూ-సాతాని.)
 చాతు దే స క్రి. భరించు చూ, వహించు.
 చాచీవెండి. వా వి. ఊదువెండి: చూ,
 లోహము 1
 చాన వై వి=శ్యామా ఇంతి చూ శ్రీ.
 (దేశ్యమని శబ్దరత్నాకరము)
 చానవి దే వి. పేర్చిల్లు చూ, సలిలము
 చానరి దే వి నాట్యవిశేషము చూ, నృత్య
 ము (చూ, వ్యంజకము 1)
 చాపరువు దే వి (చాపు + పరువు) చచ్చునం
 తటి పరుగు స్వా 4, ఆ 45 చూ, పరుగు 2
 చాప వై వి 1=శ్యామల నలుపు చూ,
 వర్ణము 6, 2=శ్యామా ఆడుది చూ,
 శ్రీ. 3 = శ్యామా యువతి చూ, శ్రీ,
 4 = శ్యామాకి సన్యవిశేషము చూ,
 సన్యము 1, దే వి 5 ఒకరికము పడవ
 చూ, హోదము
 చామసచాగు వై. వి = శ్యామలవర్ణము. నల్ల
 దనము చూ, వర్ణము 6
 చామసము వై వి 1 = శ్యామలః నలుపు
 చూ, వర్ణము 6, విణ. 2 నల్లనిది చూ,
 వర్ణము 6
 చామలు వై. వి బ = చూ, చామ 4
 చాయ వై. వి=ఛాయా' చూ, ఛాయ. 1-2,
 3-4 5-6-7-8, 9. వైపు చూ, పార్శ్వము. 2

10 పోలిక, ఉపపద పను. 1, ఆ 101 చూ, సమానము. 2, 11 బోడ చూ, సూచన 1, 12 ద్వ్యజ్ఞ చూ, సమానము 1; 18 తిన్నెన, ఋజుభావము చూ, పృథ్వీ ద్వయము, బ 14. కత్తియొక్క కాంటులు.
చాయగోడుగు ద్వ. వి శనిగ్రహము చూ, రాహువు 2 (ఇట్లు చాయపట్టి.)
చాయచెక్కచెట్టు ద్వ వి. చాయవేయటకు ఉపయుక్తమైన చెక్కగల ఒకానొకచెట్టు చూ, స్పృశ్యము.
చాయవెనిమిటి ద్వ వి చూ, సూర్యుడు
చాయమెన వా వి చూ, బండికన్న
చాయవాలు ద్వ ఆ క్రి (చాయ + పాలు)
పోలు చూ, సరిపోవు 1
చారక దే వి. ఒకరకముబాట్టు, రూ చాటిక పత్తిబాట్టు: చూ, బాట్టు 1.
చారు వై వి 1 = సార స్థిరగమము. కట్టుచారు రూచెరుకెలు చూ, యూషము, 2 సున్నముకలిసినకట్లు చూ, సుర 2, దే స క్రి 3. పొరకకట్టుచుడుగుతో నుటిచింకళ్ల మునూడ్చు చూ, సమ్మోర్చించు.
చారె. వై వి రూచెరుకెలు చూ, ప్రసృతి 1
చాఱ వై. వి 1 = చారః జీడిమామిడి స్వా 4, ఆ 14 చూ, చాగ 4, దే వి. 2 గీత చూ, రేఖ 3, రి ఒకరికముందచ చూ, అత్తియము 1, 4 పులింగు చూ, వర్జము 6
చాఱకంద. ద్వ వి పిండాలుపు* చూ, నూరిణము [సంచరించు
చాఱగిలాడు. ద్వ స క్రి. చేంపు చూ, చాఱపప్పు ద్వ వి జీడిమామిడి గింజిలోనిపప్పు చాఱబియ్యము.
చాఱబియ్యము. ద్వ. వి — వై. —

చాఱమీను. ద్వ. వి చూ, చాఱ 3 [లము 1
చాఱలమెకము ద్వ వి పులి చూ, శార్దూ
చాటిక దే వి 1 చూ, రూచాఱ 1, 2
చూ, రూచారక, 3 చూ, చాఱ. 2
చాటిక దే వి చూ, చాఱ 2
చాల వా. వి రూచాలా బహుళము చూ, విస్తారము. 1. [తిగనివాడు.
చాలడు. వా వి అనర్థుడు, అసాత్ముడు,
చాలమి వా వి. ఆశక్తి.
చాలా వా. వి చూ, రూచాల.
చాలించు దే పేర్ 1 నిలుపు ల. యు
2 శక్తముగజేయు
చాలిక దే వి నేరపు చూ, సామర్థ్యము 1
చాలు. దే వి 1 వరుస చూ, పండ్. 1,
2 హస్త్యనృపుడు కట్టుచే నేర్పిడిచరేఖ వగైరా
చూ, సీత 2, రి వైమండిపడునీరు లోనగు
వాని చాలు శకం 2, ఆ 17 చూ, ధారి 1,
4 చాలుననెడిబుద్ధి పర్యప్త పంచ నం 4,
ఆ 507 చూ, బుద్ధి, ఆ క్రి 5 కావలసి
నెంతియగు చూ, పర్యప్తమగు. 6 నేర్చు
చూ, నేరమి
చాలుపు దే వి రూచాలును, పంక్తి 1
చాలుపేరిటి పూజోడి ద్వ వి సీతాదేవి
చూ, సీత
చాలుబడి దే వి చాలిక చూ, సామర్థ్యము 1.
చాలుమానిసి ద్వ విణ 1 శూలండు చూ,
హంపీరుడు. 2, 2 అనువరి చూ, సమర్థుడు
చాలుమాసి. ద్వ విణ పనుపరి-రూ-పన్నరి ఒకరికి
లోబడినవాడు చూ, పరాధీనుడు
చాలుమూల-వీలు చాలు. జా.సంగతిసందర్భము

“చాలుమాలలేని జోలున నాచేనాలాగున
వారింపితిని” (ధర్మజరాజనూయము)

చాలువాడు దే విణ కట్టడు చూ, సమర్థుడు
చాలువాలు దే ఆ క్రి (చాలు + పాలు)

వరుసలీరు

చాల్పు దే వి చూ, రూ-చాలుపు

చాల్పుతుత్తుకలవాడు దే వి రావణుడు చూ,
రాక్షసుడు 1

చావజూయ దే స క్రి (చావ్ + జూయ)

చంపు చూ, సంతరించు

చావడి దే వి 1 కొలుపుకూటము చూ,

సభ 2, 2 చవికె, మండపము చూ, సద
ము 1, 3 సత్రము చూ, సదనము. 1

చావనివారు దే వి బ. దేవతలు చూ, వేలుపు

చావు దే వి మృతి చూ, మరణము

చావుగుణులు దే వి ఆసుభము చూ, లక్ష
ణము 1

చావుమునుక దే వి అపస్మానము చూ,
స్నానము 1 [కాదిము.

చావుమయిల దే వి అస్పృష్టి చూ, మృతా

చావుమైల. దే. వి —రూ-వై—

చాళియ దే వి రూ-చాళి మల్లబంధనిషేధము
చూ, మల్లశాస్త్రము

చా దే వి —వై —

చు

చుంగు వై వి రూ-చెంగు 1 అంచు చూ,
మైజాబు, 2 వెనుకకు జెక్కుకొనెడి

దోవతికొంగు చూ, వలి. 2

చుంగుడు దే వి. నిలువయుగు చిల్లరదర్శిన్యము.

చుంచు వై వి 1 = చుంచుండరి రూ-చుండు
చూ, మూషికము, తే వి 2 వెనులిసి

చూ, సికి. 1, 3 పిల్లశిట్టు చూ, సికి 4,
చుంచెలుక. ద్వ. వి. (చుంచు + ఎలుక) కం

పెలుక చూ, మూషికము

చుంచుమిదై ద్వ. వి. గోవురమువలె పొడవుగా
కట్టిన కట్టకము చూ, సననము 1

చుంచువాయి తే వి. మేడలమీద కన్నెడు
తాతిమలకలవంటి యొకరకము తాయి చూ,

రాం. [నము చూ, సత్రము

చుండి దే ఆవ్య బ నిశ్చయార్థక బహువచన
చుండి దే ఆవ్య బ —వై—

చుండు. దే వి 1 కంచెలుక చూ, మూషి
కము. 2 రెలమీద ఉప్పుపూచినట్టు పూ

చెడు వ్యాధి చూ, రోగము. 1; ఆ క్రి

3 ఆకు లోగునది కెగ్గ శుష్కించు

చూ, శోషించు [చుంచెలుక.

చుండెలుక దే వి (చుండు + ఎలుక) చూ,
చుండ్రొట్లు దే వి చూ, బాలక్రీడ

చుంయి దే వి నిష్కనీళ్లు చేయనపుడు కలుగు
ధ్వజ్యుకరణము చూ, హలాహూ

చుండి వై ని (రూ-చుండు- చుండి- నుండి-

నుండి.) 1. చూ, రూ-చుండి, 2 చూ,

చుమి. 1

చుండి వై ని —వై—

చుండు వై ని —వై—

చుక్క. వై. వి 1 = శుక్ర (ఆవ్యవ్యాధి) కెక్కు
గగ నేచరము చూ, సత్తులము 1, 2 =

శుక్రగ్రహము చూ, రాహుపు 2, 3 చుక్క

కాండ, పుల్లపొబ్బలి* చూ, పొబ్బలి,

4. మండలాకారమైన తిలకము చూ, బొట్టు 1, 5 నీటిబొట్టు చూ, బొట్టు 1 చుక్కాకాడ వై వి చూ, చుక్క 3 * చుక్కాకార. ద్వ వి. ఒకానొకచేప చూ, మత్స్యము 1. చుక్కాకార వై వి ఒకరకము కూరాకు. చుక్కాకాడ (అని కొందఱు) చూ, పృథ్వీ (చూ, పృథ్వీ) చుక్కచేలు వై వి 1 చేరచుక్క చూ, లలాటిక, 2 చుక్కలచాలు. వసు. 5. ఆ 116 చూ, పంక్తి 1 చుక్కనుదుటిపిట్ట ద్వ వి గరుత్మంతుడు నేం, అం. 18 చూ, హరివాహనుడు చుక్కపిల్ల వై. వి. ఒకరకము చేప చూ, మత్స్యము 1 [చూ, మార్జాలము చుక్కపిల్లి వై వి ఒకరకముపిల్లి (అప) చుక్కబొట్టు ద్వ. వి చూ, చుక్క 4 చుక్కయెదురు ద్వ. విణ (చుక్క + ఎగురు) చుక్కవాలు హరిశ్చ 4, ఆ 179 చూ, ఎదురుచుక్క. [చూ, హిమాంశువు చుక్కలగమికాడు ద్వ విణ చంపుడు చుక్కలతెరువు ద్వ వి ఆకాశము చూ, వ్యోమము 1 చుక్కలదొర ద్వ వి చూ, చుక్కలగమికాడు చుక్కలతెరు ద్వ వి. —వై.— చుక్కలి దే వి. ఒకానొక చెట్టు చూ, పృథ్వీ. [పా 2, ఆ. 40 చుక్కవాలు. ద్వ. వి చూ, చుక్కయెదురు కాని. దే. వి. అరిత్రము. రూ. చుక్కాను: ఛా, నీలి 2.

చుక్కాకాడ వై వి చూ, చుక్క 3 *

చుచ్చు. దే వి 1 మేక చూ, మేషము 1 2 సంశాపముందు కలిగెడు ధ్వజముకరణము చూ, హూహూ [చుచ్చుట చుచ్చుకొట్టు దే ఆ క్రి సంశాపము లేక చుచ్చులును దే విణ (చుచ్చు + చుచ్చు) మిక్కిలి తీక్షణము చూ, నేడిమి చుట్ట. దే వి 1. మిత్తుడు చూ, స్నేహితుడు, 2 గుండ్రముగాచుట్టచుట్ట చూ, చుట్టు 2, 3 హెచ్చుకొండ తెలమీద నుంచు కొనెడు చుట్ట చూ, చుట్టు 3, 4 పొగాకు చుట్ట చూ, పొగచుట్ట చుట్టకుదురు దే వి మండలు మదికగా నిలుగొట్ట వానికొండనుంచెడు వెంటి లోనగువాని చుట్ట చూ చుట్టు 3 [సగ్గము. చుట్టచుట్టుకొనెడుచుట్ట దే వి పాము చూ, చుట్టక వా వి కాలిచుట్ట మొదటిముక్క చూ, పొగచుట్ట చుట్టము దే వి 1 చూ, బంధువు ఎగువేల 4, ఆ 41 2 సంబంధము చెసినవాడు చూ, సంబంధి 1, 3 చూ, స్నేహితుడు, 4 బంధుత్వము చూ, వాని (వృత్తి మందు హల్లుపరమగుచో అంతర్బంధము వికల్పముగా లోపించును చుట్టతనము, చుట్టపక్కములు) చుట్టములులేని యూరు అం అప్రకాశములు తొమ్మిదింటిలోనొకటి. చూ, అప్రకాశములు. చుట్టరికము దే. వి (చుట్టము + రికము) రూ. చుట్టటికము 1 చుట్టము చూ, వాని, 2 చెలిమి చూ, స్నేహము 1; 3 కూడిక, సంబంధము చూ, సంయోగము. [ఆ. 465. చుట్టటికము దే. వి. —వై— పంచ. 4.

చుట్టటికమునుదెల్పుట, అం. సామములయిదింటి
లో నొకటి: చూ, సామములు

చుట్టలు. దే వి బ రూ-చుట్టములు-చుట్టలు
చూ, బంధువు

చుట్టలుగ రు దే వి (చుట్ట + అలుగు) రూ-
చుట్టలు ఏ క్కా ముగము చూ, బాణము 1

చుట్టలు దే వి — పై —

చుట్టలనుగల్గి జా బంధువులనాదరించునది 335.

చుట్టలనుగల్గియె సాబగు నొంచెనె గారి నెన
రైన చుట్టంబుదనకుగీర్తి" (పాంసరంగ)

చుట్టలు దే వి బ చూ, బంధువు

చుట్టిలు. దే వి రూ-చుట్టిలు, చుట్టిను గుండ్ర
ముగా గోడపెట్టినదను విట్టాట నాటి
రూలములు లేక కట్టినయిల్లు చూ, సదనము 1

చుట్టిల్లు దే వి — పై — (చుట్ట + ఇల్లు)

చుట్టికచ్చి దే. స క్కి. 1 పరిశేష్టించు చూ,
శేష్టించు, 2. పద్దక్షిణించు చూ, నలగొను.

చుట్టు. దా. వి. 1. చుట్టిరాజేముటు: చూ
సంవృతము, 2 ఆడుదారికాలి శుట్టనవేలి
యంగరము చూ, భూవణము 2, విణ 3
చేక్క-గాఁగకతిగితిగిపోదగిన మార్గము
చూ, మార్గము. 1, స. క్కి. 4 చూ, శేష్టించు,
5 చుట్టగాఁజుట్టు, 6 త్తిగి చేయు,
దే ద్ది. 7 నాలుగుపక్కలగు

చుట్టుఁగైరువబోదు ద్వ. వి వెన్నుడు చూ,
విష్ణువు 1

చుట్టుఁగైరువు దే వి (చుట్ట + కైరువు)

చుట్టుఁగొండ. ద్వ. వి (చుట్ట + కొండ) చక్ర
వారపర్వతము చూ, పర్వతము (ఇట్లు
చుట్టుగట్టు)

చుట్టుఁబట్టు దే వి (చుట్ట + పట్టు) నలు
పక్క (శర) క. 8, ఆ. 82

చుట్టుఁబులుగు దే వి (చుట్ట + పులుగు)
చక్కవాక పక్షి, రూ- చుట్టుఁబుల్లు చూ,
బటువు గువ్వ.

చుట్టుకురు ద్వ. వి గడ్డిబొద్దు చూ, బొద్దు. 2
చుట్టుకొను దే స క్కి చూ, శేష్టించు.

చుట్టుకొల్లారము దే వి రూ-చుట్టుకొల్లారు.
కొలారము చూ, సదనము 1.

చుట్టుకొల్లారు. దే. వి — రూ — పై —

చుట్టుకుల్ల ద్వ. వి వలయాకారపుశంఖము
చూ, సంకు 1

చుట్టుకు దే వి చుట్టుదల చూ, వ్యాపనము.

చుట్టుకుగుల్ల ద్వ. వి తూద్రోజలచరము చూ,
మత్స్యము 1

చుట్టుదల దే. వి చూ, చుట్టుట

చుట్టుదారి ద్వ. వి చూ, చుట్టు 3.

చుట్టుమాలికు ద్వ. వి చూ, చుట్టుకొల్లారము.

చుట్టుమాలె ద్వ. వి — రూ — పై — (వాడుక.)

చుట్టువాలు దే స క్కి. (చుట్ట + పాటు)

చూ, శేష్టించు స్వా. 3, ఆ. 62.

చుట్టువాలుకొను దే స. క్కి — పై —

చుట్టువాలు ద్వ. వి చూ, చుట్టులుగు.

చుట్టువాలోను ద్వ. వి. 1 వెన్నుడు చూ,
విష్ణువు 1, 2. శంఖము చూ, సంకు. 1

చుట్టువాలదారి. ద్వ. వి. చూ, విష్ణువు. 1

చుట్టువు దే వి గొడుగు చూ, వారిత్ర

చుట్టువేడెము. ద్వ. వి. గుఱ్ఱముయొక్క మం

డలగతి చూ, హయము

చునాయించు. దే స. క్కి. బట్టలునుడతపెట్టు.

చుట్టుకొను జే. స. క్రి. మా, చుట్టుచుట్టు
చుట్టకన వై. వి, విణ మా, రూ-చుట్టకన.
చుట్టక జే ద్రి. క్రి విణ రూ-చుట్ట-
1 లాఘవముగా మా, లాఘవము. 1,
2 సులభముగా మా, సులభము
చుట్టకజేయు ద్వ స క్రి) (చుట్టక +
చేయు) లాఘవమును
చుట్టకన వై వి = సులభ రూ-చుట్ట-
1 తేలిక మా, లాఘవము 1, 2 సౌల
భ్యము మా, సులభము, విణ రూ-
చుట్ట-న కి. లఘవపు మా, లాఘవము 1
4 సులభపు మా, సులభము.
చుట్టకపాటు ద్వ వి మా, చుట్టకన. 1.
చుట్ట- జే ద్రి, క్రి విణ మా, రూ-
చుట్టక
చుట్ట-న మా, రూ-చుట్టకన. [పాటు.
చుట్ట-పాటు. ద్వ వి మా, రూ-చుట్టక
చుట్టకను జే వి మొటియవంటి చిన్న నెత్తురు
గడ్డ మా, వర్ణము [నూకియు
చుట్టము. జే వి రోడికనుసుల పంది మా,
చుట్ట జే వి. నగగుటి మా, శిశ్నము
(రూ-చుట్ట.)
చుట్టక జే వి రూ-చుట్ట-చిహ్-చిహ్ 1 ఉప
శాఖ మా, శాఖ. 1, 2 దెత్తిము మా,
వేత్తిము. 1
చుట్టక జే వి —వై—
చుట్టె. వై. ని. రూ-చుట్టె (చూడపు + ఎ)
మా, రూ-చుట్ట 1
చుట్టె. —వై—

చూ

చూ వై. అవ్య. చూడుము, చూడుడు.
ప్రభా కి, ఆ. 84 చూ, చుమి 1
చూడి జే వి. చూలు, గర్భము, పశుగర్భము.
“చూడియాపు, చూడిపంది” మొ చూ,
భూణము. 1. (చివుడు అనియు వాడుక)
చూడు జే స. క్రి. కాల్య. జే. 5, ఆ. 188
చూ, దహించు.
చూడుగొడుపు జే వి. (చూడు + కొడుపు)
పనరములకు వాత్రవేసెడి యినుపకొల చూ,
కలుగొల 1
చూసురు. వై వి = శోక: మా, శోకము
చూకరుపడు వై ఆ. క్రి మా, శోకించు.
చూచాయ వై వి. (చూపు + చాయ) 1 జాడ
మా, చూచన 1, 2 తేలిక: మా, లాఘ
వము 1.
చూచు. వై ఆ. క్రి 1 చూ, యత్నించు
న్రి. కి, ఆ 67, వై స క్రి. 2 = చూచు.
కనుగొను చూ, వీక్షించు.
చూచుట. వై వి 1 చూ, వీక్షణము, అం
2 దశావస్థలలో నొకటి చూ, దశావస్థలు.
చూట్టి వై వి దృష్టి చూ, వీక్షణము (వా)
చూడగలవాడు ద్వ. వి చూ, సాందర్య
వంతుడు.
చూడికి వై వి మా, రూ-చూట్టి.
చూడ్కి. వై వి —వై—
చూపట్టు ద్వ ఆ క్రి (చూపు + పట్టు)
మా, ప్రకృత్యమగు.
చూపరి ద్వ విణ. (చూపు + అరి) మా,
చూడగలవాడు. [చూపలులు.
చూపటి ద్వ విణ. బ. చూచువారు చూపలు-

చూపలు. ద్వ విణ బ —వై—

చూపలు ద్వ విణ బ —వై—

చూపు. వై వి. 1 చూచుట చూ, వీక్షణము,
 పే) 2. చూపించు చూ, వీక్షించు (దీనికి
 ఉపమానము.—బాణము.)

చూపుగుఱ్ఱము వై. విణ. పనికి ఇవయోగము
 కానివాఁడు చూ, నిష్ప్రయోజకుఁడు

చూపుకుగుఱ్ఱము వై. విణ —చూ—వై—

చూపుడుబూట ద్వ విణ. (చూపుడు +

పూట) చూపహాపుకొన్న పూటకాపు

చూపుడుకేరిలు. ద్వ వి. తద్దని చూ, వేలు 2.

చూపెట్టు ద్వ స. క్రి (చూపు + పెట్టు)

కనుపెట్టు చూ, పృథివీంచు

చూపోపమి ద్వ వి చూడసహింపమి

చూపోపు ద్వ ఆ క్రి (చూపు + పు)

చూడసహించు.

చూర వై. వి = త్సర-ఘరిక చూ, రూ-మిరి

చూరక త్రి వై. వి = ఘరిక —వై—

చూరణాణుకు. ఆం. సణులు మూడింటిలో

నొకటి (ఖడ్గయుద్ధములోని ప్రేటు భేదము)

చూ, నలుపులు

చూరి వై వి = ఘరికా చూ, రూ-మిరి

(కృపాణికాగ్రముని కొండలు)

చూరియాపు దే వి (చూరి + అపు) ఒక నిధ

మైన వస్త్తుల యాపు (ఆపు) చూ,

ధనుపు

చూరి. వై వి. = ఘరికా చూ, రూ-మిరి.

చూరు. వై వి. 1 = చూడా. వలీకము చూ,

వెలిసె. (చూ, సదనము 1.), 2 = చూర్ణ

ము: చూ, సురుము, ఆ. క్రి. 8 తిగులు

చూరణాణుకు. 1.

చూరుకమ్మి వై వి చూరుకమ్మె చూ, నలుపు.

చూరుకుట్టు. ద్వ వి ఇంటిమీద కప్పవేయు

సపుడు పూరిపఱచి యాతమెల్ల లోనగు

వానిని పెండెవలె మీదనుంచి కట్టుటకై

నారతో వట్టెకుతుట్టు

చూరుకుట్టుబిట్ట ద్వ. వి చూరుకుట్టునకు నార

గుచ్చెడు చట్టనమువంటి కొయ్యదట్ట

లోనగునది (చూరుకుట్టుబద్ధతనియువాడుక)

చూరుకమ్మె వై వి చూ, చూరుకమ్మె

చూరు మొగ్గ వై. వి చూరుకమ్మెయందు వాస

మునకు సరిగా మొగ్గలె సేస్తాననినది

వై. 5, ఆ 157 [చూ, చుమి 1

చూరె వై వి (చూడరు + ఎ) చూ-చూరే

చూరెలుక ద్వ వి ఒకాకము చిన్నయెలుక

చూ, మూసికము [చూరె

చూరే వై వి (చూడరు + ఏ) చూ, రూ-

చూ-చూరే వి ఇంటికప్పు, క్రిందికప్పు గా,

సదనము 1 [చూ, లూటీ 4.

చూలు వై వి = చూర్ణ రూ-చూర్ణ కొల్ల

చూలుకారుడు మి నా గణ. కొల్లనెట్టిన

వాడు (ఇగ బిరుగుపేరు బిరుగుపేర్లు లక

ణమునకుట్టునడియుండవు; చూ, ముమ్మి 1

చూలుకొను ద్వ స క్రి చూ-చూలుకా-

చూటాడు కొల్లనెట్టు చూ, మ్రుచ్చిలింమి

చూలుకొలు ద్వ వి చూ, చూలు.

చూలుకాడు ద్వ స క్రి (చూలు + ఆకు)

చూ, చూలుకొను.

చూలుకాడుట. జా. ఆంతయు హరించుట

43. వీడలేయలముంచి వేరలమానంబు

చూలుకొను లోకనుందరుండు" (భాగవ

తెము), “ఉ. తే. నవ్వు దొలంగినను నయనం
లుల నామదిచూడలాడెడిన్ ” (కవికర్ణ
రసాయనము)
చూడవోవు ద్వ్య అ క్రి (చూడ + పోవు)
కొల్లవోవు చూ, పజిసోవు
చూడామి ద్వ్య స క్రి (చూడ + ఆడు)
చూ, చూడకొను [భూరిణ
చూలూ దే వి (చూలు + ఆలు) చూ,
చూలి. దే వి బిడ్డ చూ, శిశువు
చూలు దే వి 1 గర్భము చూ, భూణము 1,
2 బిడ్డ చూ, శిశువు, 3 గర్భస్థపిండము
చూ, భూరిణము 2, 4 గోచుపిష్టాది
పృథమగర్భము, గర్భగ్రహణము (ఆని
కొందిలు). చూ, పృజనము 1, 5. చూల
గునట్టి కాలము చూ, పృజనము. 2.
చూలుకొను. దే అ క్రి చూలుగలదియగు
చూలునడు [—పై—
చూలునడు ద్వ్య అ క్రి (చూలు + పడు)
చూచె. ద్వ్య ని (చూడవు + ఎ) రూ-చూచే
చూ, చుమి 1.
చూచే ద్వ్య ని —పై—

చో

చోంగ దే వి చోలు చూ, లాల
చోంగణ అం చూ, రూ-చోంగణ
చోంగణము అం —పై—
చోంగిణి అం —పై—
చోక. పై వి. = చోక్ష చూ, రూ-
చోక్కము. 2-3.

చోకా. పై వి 1 = కంచుకా రూ-
చోక్కా చూ, వస్త్రము, విణ 2 స్వచ్ఛ
మైసది చూ, రూ-చోక్కము 2
చోకాటము. పై విణ = శృంగార చూ,
రూ-చోక్కము 2
చోకాయ పై వి = కంచుకా రూ-చో
క్కాయ-చోక్కాయి చోకాయి చోక్కా-
చోకా-చోగా-చాలా చూ, వస్త్రము
చోకాయి. పై వి = —పై—
చోకారము పై. వి = శృంగార. 1 మిక్కిలి
స్వచ్ఛత చూ రూ-చోక్కము 2, విణ 2 మి
క్కిలి స్వచ్ఛమైసది చూ, రూ-చోక్కము 2.
చోక్క పై విణ = చూ, రూ-చోక్కము 2.
(వృత్తియందు చోక్కమునకు మీది
వర్గము లోపింపఁగా మిగిలిన రూపము)
“చోక్క-సంగతులు” మొ.
చోక్కాటము పై విణ = —పై— 1.
చోక్కడము పై విణ = —పై—
చోక్కణ దే వి చూ, శీతల *.
చోక్కతరము పై వి = చూ, రూ-
చోక్కము 2 [లోహము 1.
చోక్కపుబంగారు ద్వ్య వి అపగంజి చూ,
చోక్కము పై విణ 1 అధికకాంతిగల
రత్నము చూ రత్నము 1, 2 = చోక్షిమ్
స్వచ్ఛమైసది (రూ-చోక-చోకా-చోక్క-
చోక్కా-చోక్కాటము-చోక్కడము-
చోకాటము-చోక్కాటము-చోకాము-
చోక్కారము) చూ, హృదయము 3. అం
దము: చూ, సౌందర్యము.

చోక్కా వై వి 1 = కంచుకా రూ-
చోక్కాయ చూ, వత్తము, విణ 2 చూ, రూ-
చోక్కము 2 (వృత్తియందు చోక్కాట
మునున మీ, దివరము లోపించగా మిగిలిన
రూపము "చోక్కాపాత్రెము" మొ)

చోక్కాన ద్వ వి (చోక్క + అన) ఎం
డాను చూ, పత్రము 1 (శుష్కశబ్దకర్షక
సని పురుషోత్తమకవీరుము)

చోక్కాటము, వై విణ = శృంగార చూ,
చోక్కము 2 (వృత్తియందు అంత్యోపాంత్య
వర్తములన లోపము) [చోక్కా 1

చోక్కాయ వై వి = కంచుకా చూ,
చోక్కాయి వై వి = —వై—

చోక్కారము చూ, రూ-చోకారము
చోక్కెడు జే న క్రి (చోక్క + ఇడు)
చూ, వంచిము.

చోక్కెలి జే వి 1 చెంబు లోనగునవి క్రింద
బడుట లోనగువాని నగు చోక్క, చోట,
చూ, పాట్ల 2 జేమునంగు సోగముచేసి
లిగిన పల్లలు అనగా వంకర చూ, వేల్లి
తిము 2, విణ 3 సోగముచే వంకరైనది,
చోట్ల చూ, పాట్ల
చోక్కెల్లివోపు జే అ క్రి (చోక్కెల్లి +
వోపు) చూ, వంకరవోపు

చోక్క. వై విణ 1 ఎండినది "చోక్కాను"
చూ, విశిరము 2, జే వి 2 యువయువతి
సంభృతప్రేమ చూ, వలపు. 2, 3 మూర్ఖ
చూ, సోగము 1, 4 మీఁదజేల్లినచో పర
వశముచేయు భిన్నవిశేషము చూ మైదు,
5. పారవశ్యము: చూ, విస్మయి.

చోక్కనీరు ద్వ వి కల్లు చూ, మగ 1
చోక్కపెట్టు జే న. క్రి చూ, చోక్కెడు
చోక్కపాడి జే. వి చూ, చోక్క 4.
చోక్కనుందు జే వి —వై— అట్టి 1,
అ 47. [చూ, వత్తము,

చోగా వై వి = కంచుకా రూ-చోక్కా
చోచ్చియిల్లు ద్వ వి 1 పువ్వేచియిల్లు.
రూ-చోచ్చియిల్లు చూ, సదనము 1, వా
2 అట్టి రూ-చోచ్చియిల్లు చూ సదనము 1
చోచ్చియిల్లు ద్వ వి —వై—
చోచ్చిలు జే అ క్రి రూ-చోచ్చియిల్లు చోచ్చు-
చోత్తెంచు-చోరబడు-చోరబాటు ప్రవే
శించు చూ, సోరబ 4

చోచ్చిల్లు జే అ క్రి —వై—
చోచ్చు జే అ క్రి —వై—
చోటచోట జే. వి కాటుట వడిముటు లో,
గువానియందగు భవ్యమకరణము చూ,
హూహూ.

చోట్ల జే 1 చూ, చోక్కెలి
చోవచోడ జే వి చిప్పిల్లుచునుచు భవ్య
మకరణము చూ, హూహూ
చోత్తెంచు జే అ క్రి (చోచ్చు + తెంచు)
చూ, రూ-చోచ్చిలు (స్వాగ్రమున తెంచు)
చోదుగు జే వి తిడి చూ, పదము 2 (పెరగు
చోనుము. జే వి ఎండిన అరటిపట్టు చూ,
చోనువు జే న క్రి 1. చోక్కా చూ,
వారు. 1, పేర్ 2. రూ-చోన్ను-చోప్ప
రించు-చోప్పపటంచు-చోప్పలుచు-చో
ప్పించు చూ, దోపు. 5.

చోన్ను జే పే) రూ- చోనుపు చూ,
చోన్ను 5

చోన్ను జే వి జోన్ను లోనగువాని దంటు
చోన్నుకాడి జే వి రెండెడనుట్టి తోలెను
దెండువంటి చోన్నుమోపు

చోన్నుడు ద్వ అ క్రి (చోన్ను + పడు)
1 అత్తు చూ, సరిపడు 2, 2 కలుగు చూ,

పుట్టు 2, 3 లభించు చూ, సిద్ధించు
చోన్నురి జే విణ (చోన్ను + అరి) బాటసారి
చూ, సాంధుడు [చోన్ను 5

చోన్నురించు జే. పే) చోన్నురించు చూ,
చోన్నుపడుచు జే పే) —వై—

చోన్నుమి జే పే) —వై—

చోన్నులు జే అ క్రి తగు చూ, సరిపడు. 2

చోన్ను జే వి 1 తో)న చూ, మాగ్గుము 1,
2 కీతి చూ, విధము 1, 3 జోడ చూ,
చూచున 1,

చోన్నున. జే అమ్మ ఏసి చూ, న తున

చోబలము. జే పి గుత్తుము గర్భిణుడు
పిండము చూ, భూగ్గణము 1

చోగబుగ ద్వ అ క్రి (చోగ్ + పడు)
చూ, చోచ్చిలు (స్వార్థమునపడు)

చోరబాటు జే. అ క్రి —వై—

చోరపోత జే విణ. (చోరన + పోత) ఎడ
ములేనిది "వానికి ఆమృతము చోరపోత
తగా పోసింది" చూ, సర్వము

చోరన జే వి 1 అభివేషము చూ, పరివే
శము, 2 బుద్ధివశలత: చూ, బుద్ధి, 3 అన్న
ముమీడి యిచ్చు చూ, వాంఛ

చోరవత్తియు ద్వ విణ. రూ- చోరవత్తె.
చోరవగ్గులది చూ, ప్రి

చోరవకాడు జే విణ. చుట్టుకరి చూ,
సాహసికుడు [చోక్కాకు.

చోరుగు జే వి రూ- చోరుపు చూ,
చోరుపు జే వి —వై—

చోణి జే వి. 1 రూ-చోణ్ణి చోణి రాజీగసు
చేప చూ, మత్స్యము 1 విణ 2 బాబుడు
చూ, శిశువు.

చోణిచోణి జే వి వశి ముటయంగును జో
బ్బిలుటయంగును నగు భవ్యముకరిణము
చూ, చూచూ

చోణిమీను ద్వ చూ, చోణి 1 [వ్యాధుడు. 1.

చోటిగాడు జే. వి కిరాతుడు చూ,
చోణుగు వా వి (డమ్ముపెట్టె) అణ.
చూ, రూ-సాణుగు

చోణ్ణి జే వి చూ, రూ-చోణి 1

చోలయు జే అ క్రి 1 మూర్ఖునిపు మి,
సామ్యుల్లి, 2 యుద్ధమునబాటు చూ,
వెనుదీము. 1, 3 వైముగ్గుకొంగు చూ,
రూ-సాలయు, 4 వైరస్యముకొంగు. చూ,
రూ-సాలయు [వత్తము

చోలా వై. వి=కంచుకా అంగరకా చూ,
చోల్లు. జే వి చోల్లు చూ, చోంగ.

చోల్లియు. జే వి జేడతోచుట్టినచుట్ట, కబరీ
విశేషము, రూ-చోల్లేము చూ, [వేలి.

చోల్లెము, జే వి —వై— స్వా 4, అ. 30.

చో

చో జే వి 1 కాలము చూ, సమయము 1,

2 చోటు చూ, స్థానము. 1

చోక్ జే వి ఆచోటన్, ఇచోటన్, కాని

గోటన్, లేనిచోటన్, ఇత్యాది సమాసపద

ములందు ఉత్తరపదమైనచోట 'శబ్దము

యొక్క ప్రమా విభక్తిరూపము నందుటవల్ల

ములోపింపగా మిగిలినది సూదా—

“అచోన్, ఇచోన్, కాలిచోన్, లేని

చోన్” మొ ఇదికొన్ని సుదల అప్పుడు

అనునర్థమునిచ్చుచున్నది “ప్రాణిహరిష్ఠిం

చుచో” ఇత్యాదులు (శ ౧)

చోటు జే వి, తానము చూ, స్థానము 1

చోడి జే వి 1 సస్యవిశేషము వి, పు. 4

ఆ. 16 చూ, సస్యము 1, 2 ధాన్యవిశే

షము చూ, ధాన్యము (బ. చోడు)

చోడు జే వి రూ-సోడు. బ్రహ్మగంధము

చూ, చూడపట్టు. [చోకము

చోడును జే వి రూ-చోడు. కిష్టము చూ,

చోడు. జే వి —వై—

చోద్యము. వా వి రూ-సోద్యము చూ, వింత 1.

చోవు వై వి 1=తోభవ కలతి చూ,

సంతాపము. స క్రి 2=తృప్త కలము

చూ, కలచియును; 3. నడపించు, తోలు-

రూ-తోలు. చూ, పరిశ్రమించు. 1, 4.

నెంబడించినట్లు చూ, పాజుకొలు

చోవును. వై వి.= చూ, చోవు. 1.

చోవునుగట్టె ద్వ వి చోవు పెట్టుకొల
చోవునుగోల

చోవునుగోల ద్వ వి —వై—

చోవుదారుడు వా వి చూ, వేర్పరచుచు

చోర వా వి బాబుడు చూ, శిశువు.

చోరు వా వి తోటు పెప్పినపుడు ఆకుచుడిది

నెడి దొంగి చేకముక్కు “కరావరుగాము

చోరు”

చోఱ జే వి చూ, రూ-చోఱ

చోఱబుడుది జే వి 1 చోఱు చూ, చోఱ 1, 2

వేలనంటికన్నులుగలయూడుది చూ, చోఱ

చోఱవాడు జే విని బాబుడు చూ,

శిశువు

చోలా వై. వి.= చూ, రూ-చోలా [పండి

చోలి జే వి బూరెలనూ దనూ (౧) ౧ నెలైక

చో

చో వై. వి 1=తుక.రూ-చెవు చూ, నాలుగు

విని 2 వృత్తియంగు చోక ముగనుమీడిన

ములోపింపగా మిగిలినూపము (చోచో

మొ)

చోక జే విని 1. వెలయగ్గున చూ, రూ

చెవుక. 1, 2 లెక్కవ, గుర్తుము చూ

రూ-చెవుక 2, 3 తిరస్కారము చూ

వహేలనము.

చోకటులు. ద్వ. వి బ చూ, రూ-చెవుకటుల

చోకటులు. ద్వ వి బ 1 —వై— 2 చో

పుకట్టెమీదకపి తెల్లిన ఆధారముగా ౯

పక్కిలననుచును గుడ్డలు. 3 పట్టుము
గట్టిక నుంట్టల నేయు బిగింపుబద్ద చూ,
చట్టుము
చాకము చూ, రూచపుకము
చాకలింత ద్వ వి చూ రూచపుకలింత
నాకనీయు జే స. క్తి (నాక + చేయు)
చూ, రూచపుకనీయు
నాకలి ద్వ 1 (నా + కాదు) చూ, రూ-
చపుకలి [చూ, రూచపుకలింత
చాకలింత ద్వ 2. క్తి (నాకలి + ఇంచు)
చాకలింత ద్వ వి చూ, రూచపుకలింత
చాకలింపు ద్వ వి చూ, రూచపుకలింపు
నాకాడిగుదియ ద్వ వి చూ, రూచపుకా-
డిగుదియ.
చాకారిము వై వి చూ, రూచపుకారిము
చాకారిగిటు ద్వ వి చూ, రూచపుకారిగిటు
నాక వై. వి = చూ, రూచపుక
చాక వై వి = చూ, రూచపుక
నాక జే వి చూ, రూచపుక
చాకనెట్టు జే వి విదేశపుకము చూ, వృక్షము.
చాకంటి ద్వ వి (చా + కంటి) చూ, రూ-
చపుకంటి
చాక జే వి. 1. ఊపరపుగివి చూ భూమి
1, 2 గూడు చూ, పంజరము
చాటుపు జే. వి (చాటి + కపు) చూ,
రూచపుటుపు.
చాడ జే. వి. కారపునున్న చూ, భూమి 1.
చాడు జే. వి: చూ, రూచపుడు.
చాడోలు వై. వి = చూ, రూచపుడోలు

చాతా వై వి చూ, రూచపుతా.
చాతి వై వి = చాగుర్తి చూ, రూచివితి
చాదంతి వై. వి = చాగుర్తి చూ, రూ-
చపుదంతి [చాపుదంతియెకినాడు
చాదంతియెకినాడు ద్వ. వి చూ, రూ-
చాదరి వై వి = చాగుర్తి చూ, రూచపుగ
చాపదము వై వి = చుప్పచి చూ, రూ-
చపుపదము [చాపుపుటము
చాపుటము వై వి = చుప్పచి చూ, రూ-
చపుచే వి చూ, రూచపు
చాలు వై వి బ చూ, రూచపులు.
చావంచీ వై స చూ, రూచపువంచీ.
చావచీతూపులనోదు ద్వ వి చూ, ముప్పగుండు
చావంచీ. వై స చూ, రూచపువంచీ
చావట్టి వై స = చూ రూచావట్టి (వాగుకి)
చావట్టి వై స = చావట్టి అటుపది నాలుగు
చూ, రూచపువట్టి (వాగుకి)
చానాల వై వి = చూ, రూచపునాల
చానీతి వై స = చూ, రూచపునీతి

ఫ.

ఫ ఒకయత్తుము సం వి ఆ పుం 1 ఆవా
దము చూ, వృక్షధానము 2, 2 వత్సము
చూ, సంవత్సము, 3 (ఊరమొదలగుచూ
మెట్టునుండు) కంచె చూ, విశితిము,
4 అక్కలచిప్పుడు చూ, స్వయము 2,
5 బరిజే చూ, పాత్రిము. 6, విజ 6 నిర్మల
ము చూ, సమీచీనము 2, 7 నాశము
లేనిది చూ, పుం 10, అం. 8 తాలవ్యము
లలోనొక యక్కరము చూ, తాలవ్యములు,

9 చవర్గములోనొక యక్కరము చూ, కవర్గము.

భండము. సం వి అ. పుం 1. ఆభిప్రాయము చూ, స్మృతి 1, 2 లోతువ చూ, వశము 1, 3 చూ, భండస్సు 1. (చూ, వృత్తము 1) భండశ్చక్తు సం. వి త్. పుం. భండశ్చయనమును జేయువాడు

భండస్సు సం వి న్ న 1 పద్యలక్షణము చెప్పెడు శాస్త్రము భండము చూ, భండస్సులు. (చూ, స్మృతము 1). 2 తొలి చీదవు, నిగమము చూ, చేదము, 3 మధ్యస్థమైన నడవడిక చూ, వర్తనము 1, 4 కోరికః చూ, వాంఛ, అం 5 శాస్త్రము లాటింటిలో నొకటి చూ, శాస్త్రములు, 6 విద్యలుపనునాలుగింటిలోనొకటి చూ, విద్యలు, 7 వేదాంగములాటింటిలోనొకటి. చూ, వేదాంగములు.

భండస్సులు అం భండస్సు. — అన్ని వేదములనుం యండెడు వన్ని మంత్రములను పాదవిధి జనమును అపాదములను గురులఘ్నుత్కరసంఖ్యలనుబోధించెడి శాస్త్రము ఇది నర్వవిద్యేశ్వర్యుడైన శివుని వలన నందేశ్వరుండు ఆయనవలన సనత్కుమారు అగస్త్యుని బ్రహ్మస్మృతి, ఇంద్రుని, వాసుకి, పింగళులనెడివారును సంప్రదాయ క్రమము నేర్చుకొనిరి ఇందువుట్టిస గ్రంథములు — భండోవిచితి (వాసుకి, పింగళుండు), మృత గంజీవనీ వృత్తి (భట్టి, హలూయ్యుండు) వృత్తరత్నాకరము (కేదారకవి), లలితము, నేతువు (కనకనభూపతి మొదలగువారు), భోగోధిని (శ్రీనాథుండు), నుతియు భండశ్శేఖరము, భండోకాస్తుభము, పాణిభూషణము మొదలగు విశేషగ్రంథములు వుట్టియున్నవి. పిదప కవిజనాళియనుననాంధ్రభండోలక్షణశాస్త్రము (వేములవాడ భీమ

కవి), సులక్షణసారము, కావ్యాలంకార మాదాచుడి, కవిలోకసంజీవని కవిగజాంకుశము మొదలగు చనేకగ్రంథములు వుట్టియున్నవి ఈ లక్షణగ్రంథముల సారాంశమని యెన్నుదగిన అష్టకవీయమందును పూర్వగ్రంథములందును సమవృత్తసంఖ్యలను చెలియఁజేయు ప్రస్తావప్రత్యయము మొదలగు పట్టిప్రత్యయముల వలన నిరుపదాఱు భండములయైనను అందుల వివరణము — 1. ఉక్త 2 2. అత్యుక్త 4, 8 మధ్య 8, 4 పృతిష్ఠ 16, 5 సుపృతిష్ఠ 32, 6 గాయత్రి. 64 7. ఉష్ణిష్ఠ 128, 8 అనుప్రవా 256, 9 బ్రహ్మతి 512 10 పక్షి 1024. 11 తిర్వప్రవా 2048, 12 జగతి 4096, 13 అతిజగతి 8192, 14 శక్యరి 16384, 15 అతిశక్యరి 32768, 16 అస్తి 65536, 17 అవిస్మయ 131072, 18 ధృతి 262144, 19 అవిధృతి 524288 20 కన్యతి 1048576, 21 పృతి 2097152, 22 అకృతి 4194304, 23 వికృతి 8388608, 24 సంకృతి 16777216, 25 అభివృతి 33554432, 26 ఉత్కృతి 67108864 (కేదారకవి చెప్పిన షట్సప్తత్యయాధ్యాయములోనున్న ప్రస్తావములవల్ల వుట్టిన నీ ఇరువదియాఱు భండస్సులను సర్వసమ వృత్తి సంఖ్యలమొత్తము (13,42,17,726) వుట్టెను. ఇందుక్తి మొదలు పూర్తిదనుక తొమ్మిది భండములను యతి లేదు. పాపిస యాత్రి మే కలదు (ఇందు త్రిధంగి, ఆర్యా, లయవిభాతి, ఉత్పాన, కైతాలి మొదలగు వృత్తిములుఁ జేరియుండలేదు) [పద్యలక్ష్యోపయోగసంజ్ఞలు — ఇందుగల భండస్సంఖ్యలు వృత్తసంఖ్యలు మున్నగు వివరములు వృత్తము అను శబ్దముకడఁ జూచుకొనవలెను] చూ,

వృత్తము. 1 (చూ, బాతులు 5). (చూ, పద్యములు)
 చందోభేదవివేకము. అం సుగుణము లిరువదెని
 మిదింటిలో నొకటి చూ, సుగుణములు.
 చందోవతి అం. శుభ్రు లిరువదిరెండింటిలో
 నొకటి చూ, శుభ్రులు [పిడక
 ఛగణము సం. వి అ న. కరీషము చూ,
 ఛగల సం వి అ శ్రీ బొద్ది * చూ,
 వృద్ధదారకము.
 ఛగలము. సం వి అ న 1. నీలికా. చూ,
 నస్త్రము, పుం 2 మేరక పోతు చూ, మేష
 ము 1, 3 పిడకనిష్ఠ చూ, వహ్ని 1,
 అం 4 అగ్ని భేదములు నాలుగింటిలో
 నొకటి చూ, అగ్నులు (చూ, వహ్ని 1)
 ఛగలాండి సం వి ఈ శ్రీ 1 బొద్దికూర*
 (గొట్టెపువ్వులనులవంటి అవయవములకిలది)
 చూ, ఛగల, 2 గాడిదగడపర* చూ,
 శ్వసనము 2
 ఛట సం. వి అ. శ్రీ. 1 గుంపు చూ,
 సయాహము, 2 వరుస చూ, పంక్తి 1
 ఛటాంబ సం వి అ శ్రీ మొలుపు చూ,
 విద్యుత్తు
 ఛటాఫలము. సం. వి అ. పుం చూ, పోడికి*
 ఛటాభ. సం వి. అ శ్రీ చూ, ఛటాంబ
 ఛడావు వా వి. హెచ్చు, చేడావు, చేడావు
 ఛడి వా. వి దెత్తము చూ, నేత్రము 1
 ఛత్రి సం వి అ. శ్రీ 1 గుడ్డికామంచీ*
 చూ, తృణము 1, 2 పాలఘ్నము, అడవి
 సూప (భూమినె గెప్పియుండునది) *
 చూ, సదాప, 3 కొత్తిమిరి * చూ, వితు
 స్తకము 1, 4 చూ, పుట్టగొడుగు *
 5 నల్లజీలకఱ్ఱ * చూ, సుషవి, 2, 6 శిలీం
 ఛ్రము * చూ, నేలతాడు.

ఛత్రిచరము సం వి. అ పుం. ఏడాకులరకటి*
 చూ, రంభ 2
 ఛత్రిబంధము పా శబ్దాలంకారములలో నా
 కటి చూ, హేతువు 2
 ఛత్రిభంగము సం వి. అ. పుం 1. రాజ్య
 నాశము, 2 స్వాతంత్ర్యము చూ, స్వావ్య
 ము, 3 ముండమోపితనము చూ, వైధ
 వ్యము
 ఛత్రిము సం వి అ న 1. గొడుగు చూ,
 వారిత్ర, అం 2 పురుషలక్షణాంగములలో
 నొకలుగు పాదతలరేఖలలో నీచత్రిమొకటి
 (చూ, లక్షణాంగములు) చూ, పాదతల
 రేఖలు [గొడుగు *
 ఛత్రాకము సం వి అ న* చూ, పుట్ట
 ఛత్రాకి సం వి ఈ శ్రీ చూ, సస్పృశీ*
 (గొడుగువంటి ఆకులను బొందియుండునది)
 ఛత్రాతిఛత్రిము సం వి అ పుం గడ్డిదుబ్బు
 చూ, తృణము 1
 ఛత్రానిటి. సం వి. ఈ. శ్రీ చూ, పుచ్చీ*
 ఛత్రి సం వి. ఈ శ్రీ. చిన్నగొడుగు చూ,
 వారిత్ర
 ఛత్రిన్యాయము. పా ఎక్కువమంది గొడుగులు
 పట్టుకొని పోవుచుండ నందొకడూరకపోయి
 నను గొడుగులు పట్టుకొని పోవువారనియే
 నిరూపింపబడుదుగను రీతి. (సమష్టివివాదం
 జెప్పిన విషయ మేక చేతమున నన్వయింపక
 పోవచ్చును.)
 ఛదనము సం. వి అ న. 1 ఆకు చూ, పర్వ
 ము 1, 2 ఈరక చూ, శైక్ష్మ 1;
 3 స్థానేయమున గంధద్రవ్యము, గండివన
 ము * చూ, రాజార్హము, 4 చీరకటి
 మూత్రము * చూ, రేమాలము. 3, 5. కప్ప
 చూ, వ్యవధానము 3

భద్రము. సం వి ఆ. పుం చూ, భద్రము.

భద్రస్సు. సం. వి న్ న. ఇంటికిప్పు, పతులము.
చూ, నదనము 1

భది సం. వి ఇ. పుం —వై— [నోస

భద్రని సం. వి ఈ. స్త్రీ చేతికోస* చూ,

భద్రుని. సం వి ఈ. పుం 1 భద్రుకోము

చూ, కోగము 1, 2 పిల్లిమొగుచు చూ,

మాదాలము [చూ, ముని 1.

భద్రతాపసుడు. సం. వి ఆ పుం కపతులిపస్వి

భద్రము సం వి. న్ న 1 నెపము చూ

వాజము. 1, 2. మోసము చూ, వంచన,

చి ఇల్లు చూ, నదము 1, 4. వడ్లు చూ,

భావము

భావము సం విణ 1. ఏకాంతము చూ,

భావస్యము, 2 రూ-భాగము కప్పించు

చూ, సగిలము

భావనీరుడు సం వి ఆ. పుం చూ భావన.

భావము. సం వి ఆ పుం 1 చూ-ద్రి. చూచు

ము చూ, వాంతి, పుం 2 చూ, చేయ*

చూ, శ్వసము 2

భావము సం వి ఆ. పుం చూ, వాంతి

భావము సం వి ఇ. స్త్రీ 1 = అరి చూ

వాణి 2 వీధిము, పిల్లిము చూ, ఛాస్తు 1

భావము సం వి ఆ పుం 1 శేషము చూ, ఇ

భావము 1, 2 వెనువీయగు, ముచ్చిరంగ

చుంగ్రి అప్పటి, స్థలిము: చూ, సలము

2, 3 ఒకయభిప్రాయముతో జెప్పే పుము

చూ మాలియొక యభిప్రాయము చేసుకొని

యత్నించుచున్నట్లు(ఇదియొక వాదదోషము).

4 చిల్లమడ్డికి* చూ, సల్లకి

భావము సం వి ఇ. స్త్రీ 1. కాంతి చూ, వెలు

గురు. 1, 2. కిరణము: చూ, హాయము. 2.

ఛా

ఛాందిసుండు సం వి ఆ పుం వేదముచిది

వినచాగు చూ, శ్రోత్రియుండు

ఛాందోగ్యము సం. ఉపనిషత్తులు పనిగటిలో

నొకటి చూ, ఉపనిషత్తులు

ఛాగణము సం వి ఆ పుం పిడక నిప్పు చూ,

వమ్మ 1

ఛాగమండము సం వి ఆ పుం విమవిగ్యాని

అభిధానము, వాములవాండ్రు అంతియు,

ఉపానము చూ, మాయము 1.

ఛాగరానము అం పడక చూరానములలో

నొకటి చూ, చూరానములు

ఛాగపసున్నాచము చూ సామూఖ్యముగా పగు

శబ్దముపుష్పభాగములకలదియై నువేదము

దొకనొక నేటి నుండి నువేదముచేరి మజ్జ

ములగు సామన్యముగా పసువనగా మేడి

నే యగుచున్నదనుచు

ఛాగము సం వి ఆ పుం వేడి పోతు చూ,

చూము 1 [చూ 2 1

ఛాగిగము సం వి ఆ పుం అగ్ని చూ,

ఛాగలము సం వి ఆ పుం 1 ఛాగిలము

ను చూ చూపుచు 1, 2 ఛాగిగోలు

చూ, వేము 1

ఛాగిలాల్లికి సం వి ఆ స్త్రీ చూద్రిగా*

చూ, చుద్రిగాకిము [చూగధము

ఛాగివాహనండు సం వి ఆ పుం గూ,

ఛాగి సం వి ఈ. స్త్రీ, అంగుచుండ చూ,

మేము 1

ఛాగికి సం వి ఆ స్త్రీ —వై—

ఛాతిము సం విణ నలకబడినది, భిన్నము.

చూ, వృక్తము [బక-వాడు.

ఛాతుండు సం. విణ. రూ-భావతుండు చూ,

ఛాత్రగండడు సం. వి ఆ పు విభక్త్యంత
ములగు శ్లోకముల ఆదియొటింగినవాడు
చూ, పూర్వవిత్తు

ఛాత్రదగ్గనము. సం వి ఆ న ఆపృథుతతి
తీసినవెన్న చూ, వెన్న

ఛాత్రము సం. వి. ఆ న వెద్దతేనెత్తెట్టె సార
ఘము చూ, మధువు 5.

ఛాత్రకము. సం. వి ఆ న పచ్చీనితేనెట్టెగ
వెట్టి గొడుగువంటి తెట్టెలోబుట్టిన పచ్చీ
తేనె, సారఘమధువు చూ, మధువు 5

ఛాత్రుడు. సం వి ఆ పు =చెట్టు చూ,
శిఖ్యుడు [వధానము 8

ఛాత్రము. సం వి ఆ న కిష్టతు చూ, వ్య

ఛాదియు సం విణ కప్పబడినది చూ, సగరము

ఛాయ సం వి ఆ స్త్రీ =చాయ 1 చూ,

నీడ, 2 కాంతి చూ, వెలుతురు 1

8 శోభనవస్త్రభూషణాదిప్రయుక్తమైనకాంతి

చూ, వెలుతురు 1, 4 రంగు చూ, వర్ణము

6, 5 ఆభివ్యక్తి నూ, ప్రతిబింబము 1

6 నూర్వవిభాగ్య చూ, భార్య, 7. శిల్పి

చూ, చరి, 8 బొడ చూ, మూస 1

(1 మొదలు 8 వరకుల ఆర్థములకు ఛాయ

గద్యము), 9 కావలి చూ, గతులు

10 నూడెచా చూ, అంగీము, 11 ముస

చూ, సంస్త 1, 12 ఇంచుక చూ, స్వల్పము

13. భాషాంగములు పదునొకటింటిలో

నొకటి చూ, భాషాంగములు (చూ, భాష 1)

ఛాయాగ్రుడు సం వి ఆ పుం 1 గొడుగు

పట్టువాడు చూ, కాగిపటిసుడు, విణ 2

నీడనులుగఁజేయువాడు

ఛాయాగ్రహము సం. వి ఆ పుం కేతుగ్ర

హము చూ, రాహువు 2

ఛాయాతరువు. సం. వి. ఉ పుం. నీడచేతనే

మక్కిలి ఉపయోగకరముగా నుండెడువెద్ద

చెట్టు, సిగ్గయము* చూ, బొన్న

ఛాయాతుండి అం తుండ్లుపాంగములు రె

డింటిలో నొకటి చూ, తుండ్లుపాంగములు

(చూ, అంగము 9)

ఛాయాత్మజుడు సం వి ఆ పుం శని

గ్రహము చూ, రాహువు 2

ఛాయాపథము సం వి. ఆ పుం దేవమార్గము

చూ, మార్గము 1

ఛాయాపుత్రిండు సం వి ఆ పుం 1 చూ,

ఛాయాశ్మజుడు 2 ఆశ్వినిశత్రువు చూ,

1 [చూ, శాదఘ్నము.

ఛాయా యము. సం. వి ఆ పుం కాసుగు*

ఛాయాపీయుడు సం వి ఆ పుం చూ,

నూర్వడు [చూ, హిమాంశువు

ఛాయాభృత్తు సం. వి 5 పుం అంధుడు

ఛాయామిత్రము. సం వి ఆ న గొడుగు

చూ, వారిత్ర [ఛాయాపుత్తు.

ఛాయామృగధరుడు సం వి ఆ పుం చూ,

ఛాయావతి సం వి ఈ స్త్రీ నూర్వలోకము

చూ, లోకము 1

ఛాష్టామా వా వి ఏనుగువైనది అంబాకీ

ముందుంటి అలంకార విశేషము

చే

ఛిక్కిని సం వి ఈ స్త్రీ కొల్లతోట

కూరి* చూ, హరిము

ఛిక్కిక సం వి ఆ స్త్రీ —వై—

ఛిక్కిక సం వి ఆ స్త్రీ —వై—

ఛిత్రము సం విణ, కొయ్యచీర త్రైకాదులు

బా, వృకము [శాదఘ్నము

ఛిత్ర సం వి ఇ పుం కరణము* చూ,

ఛిత్రకము సం వి ఆ పుం. బిల్లి* చూ,

సోధకము.

ఫే

ఫేము. సం వి ఆ పు రూ. ఫేము. ప్రీడా
గమై పెంచబడి యిట్లు ముద్రాగిన చిలుక
మొదలైన సత్పులకును ఇట్టి మొదలై
మృములకును పేరు చూ, దీను.

ఫేకానుసాగము. అం 1. శబ్దాలంకారము
లలో నొకటి. అచ్చేయితులను తెడతె
గక మగలమగల వచ్చునా ఉవా — “శ్రీక
కవిజీయదత్తునీ వైపునైపుణ్యములు పొకట
కట కాళ్ళవైపుల ల్పవిపుల పులకాంకు” గులు
మనముల్లసెల్లు”, “ధూధున నోవికృజ సం
హాహా” చూ, హేనుపు 2 (హ, ఆలం
కాగము 3) 2 ఆనుసాగములు మూడిం
టిలో నొకటి (అనుసాగ) సములు — ఫేకాను
సాగము, ప్రాణసాగము, హాసాను
సాగము) చూ, అలంకారము 3

ఫేకావహూతి అం ఫేకావహూతిలంకారము
చూ, హేనుపు 2

ఫేరెడు సం విణ 1 ఉచ్చై చూ, నాళ
కుండా, 2 నేర్పరి చూ, అంకురము

ఫేరూ అం హ, హూ రూ క్ష

ఫేరల సం వి 2 (ఋ షా ఋ) చూ,
అక్షరవాదం [ము, అప్రయము

ఫేరవ్యము సం విణ ఫేరింపడగి 3 ఫేరితవ్య

ఫేరము సం వి 4 నె 1 నాటకు చూ,
గనము 2, అం 2 హస్తకీ రులి ననదింటి
లో నొకటి చూ, హస్తకీములు

ఫేదీరీయము సం వి ఆ పు ఇందుగు*
చూ, సల్లకి

ఫేదము. సం. వి అ. పుం. 1 నాటకు చూ,
వర్ణము. 2, 2 తునుక చూ, శకలము. 4,
3 భిన్నాంకురమును క్రింది సంఖ్య చూ,
*రము. 3.

ఫేదింమీ సం. స క్రి 1 నాటకు చూ, నెలగు;
2 తుంమీ హ, విదారించు

ఫేదితము సం. విణ ఫేదిపబడిగు చూ, విగ్ని
న్నము 3.

ఫేదితవ్యము సం. విణ చూ, ఫేత్తవ్యము.

ఫేద్యము. సం విణ — వై —

ఫేయపు సం వి ఉ పుం. కౌరుగప్పే* హ
సోమరాజి

ఫో

ఫోటి సం వి గ్ పు కైవర్తుడు చూ,
వలక్షేచం [వే]లుడి

ఫోటిక సం వి ఆ స్త్రీ చిటిక చూ,

ఫోగణము సం వి అ. న విడిచివైట్టుట చూ,
పరిత్యాగము [లంకము *

ఫోలంకము సం వి ఆ పుం, చూ, మాకు

ఫా

ఫావూరగు సం వి 4 పు రూ. శాశురెను—
హానుండు చిక్కినవాండు చూ, బిక్కి-వాండు.

బె

బె ఒకచిరుత్తుము సం వి ఆ పు 1. గోయపు
చూ, విజయము 1, 2. పేయపర్వతిము
చూ, హస్తము, 3 చిప్పగు చూ, స్వగి
ము 2, 4 శేరిరి చూ, విజిగపపు, 5 బిర్వ
మి చూ, మాకు 1, 6 చూ, కల్పెడు,
7 వెన్నుడు చూ, విశుపు 1, 8 పాట
వాడువాండు చూ, నీకారి, శ్రీ 9 గంగా
నది చూ, పది, 10 అడుగుతీ చూ,
భగము. 12, 11 సముద్రపు చెలియలికట్ట

చా, గోధన్యు 12 చా, పిత్తి, 13 చా.
 చా భూషణము 2 14 పెండ్లాలు చా,
 భాగ్య, 15 తేజస్సు చా, వెలుతురు 1,
 16 నీరు చా, సలిలము, 17 చా, పుట్టుక,
 18 చా, లక్ష్మకొవ్వ, 19 మడుపు
 చా, సున్ను 1, అం 20 తాలవ్యములలో
 నొకటి చా, తాలవ్యములు, 21 చక్క
 ములో నొక ముక్కయు చా, కవర్ణము,
 22 సులములలో నొకటి చా, సులములు
 జమ్ అం ఆవ్య పెండ్లాలు చా, భాగ్య
 జంగ సం వి అ శ్రీ గంబావి * చా,
 బేడగాంజీ.
 జంగ సుతుటి సం వి ఈ శ్రీ వా.లో మహ
 యోగించెడు గూడ చా, వారిత్రి
 జంగవము సం విణ తిరుగుచి చా, లల
 మాము 1
 జంగముడు సం వి అ పుం = జేంగు,
 గూగులందు శివగానుడు (తె ప) —
 జేంగవయ్య- జేంగము- జేంగునేవ
 (గాజిలలికె అనినా వాచు)
 జంగలబిడాలము సం వి అ పుం -
 జేంగుల్లి, రూ-2 లిలబిడాలము 1 చా,
 మార్జాలము
 జంగలము సం వి అ పుం, గ 1 పాల
 చా, మంగసము, 2 జములేది
 (చాటు) చా, నిర్జనము
 జంగు సం వి అ శ్రీ = జేంగు పుష్ప
 చా, పిక్కి
 జంగుపక్కిష్టగోమములు పా బ విధనాలక్ష
 ణము చా, లక్షణము 1
 జంఘలు అం 1 పురుషలక్షణాంగములలో
 నొకటి (పిక్కిలు) తురగజంఘలైన ధని
 యగు క్షుణ్ణజంఘలైన దీర్ఘాయుధుడు స్థూల
 జంఘ నమార్గమున నడచువాడగు సింహ
 జం ధన ధనప్రదము వ్యాఘ్రజంఘలైన

క్షీర్తికరము స్థూలజంఘలును గోమగహితి
 జంఘలునై దరిక్రండగురు మకరనూకర
 జంఘలైన లక్ష్మి తనూతును వరండు.
 నాక్షుజంఘలై, నైశ్వర్గ్యభోగి సుగు కష్ట
 జంఘలై బాగి, సోమదగు కాకజంఘలై
 రాజగు కరికారంఘలైన శ్రీగుండుడు
 చా, లక్షణములు, 2 శ్రీలంకాంగ
 ములలో నొకటి (పిక్కిలు) పుష్పంఘ
 లైన రాజకన్యకుడు కావర్ణము పుష్పంఘ
 గజజంఘలైనను కుకుతలయగు ముత్యంఘ
 లయగు నుష్టుగొలను స్థూలములై విధన
 యగు కుష్టులెగిన ధనవాళుగు క్షు
 ములై గోమములధికి మైన విధనము గానియు
 గుంజు అంబులహారులైనం జంఘ వరిసో
 తిలవలెను పందిముతెలవలెను మన్న భాగ్య
 వత్తియు పుష్పకలయు గు చా, శ్రీలంక
 ణాంగములు, 3 నాక్ష్యప గాగాములు
 పంగొమ్మిదింటిలో నొకటి చా, అం.ము 9.
 చా, వాల్మీకికాండములు
 జంగూకరించు సం వి అ పుం (రూ-2, 3, 4)
 కరిగించు సమాదామలకు త్రికొనియు
 అంగచేరి తీగందురాచు, పుష్పరాచు
 (అని కొందరు) చా, సం శిగానులు
 జంగూకరించు సం వి అ పుం - పై -
 జంఘాక్షియలు అం కన్యాశ్రమము సంఘ,
 తీప్రము, పరివృత్తియు, ఆవర్తియు (5)
 జంఘాతాణము సం వి అ , పిక్కిలక
 ణము, ఏమగుపిక్కిల కణము (అని కొం
 దఱు) చా, వాగవారిణము
 జంఘాపథము సం. వి అ పుం నాగుత్రో
 వలు కలముదారి చా, మార్గము 1
 జంఘామచ్చము సం వి అ పుం ధనగాళ
 మగుటను గుఱుతు చా, లక్షణము 1
 జంఘాలుడు. సం విణ చా, అతిజప్రచు

జంభూవర్తము సం వి అ పుం పేదరాల
య్యెడు అడగుగాని గుణులు గూ, లక్ష
ణము 1

జంభూవర్తి అం అశ్వశాస్త్రముం లి అశుభా
వర్తిములలో నొకటి చూ, అశుభావర్తములు
ఒంజని సం వి ఈ శ్రీ పిల్లనకోవిధ్యని
చూ, స్వరము 2. [హింగువు

చంగుకము సం వి అ పుం. ఇంగున చూ,
అంగురాల సం వి ఈ శ్రీ చూ, మంగళి*
అంగుగ్ధము సం వి అ పుం. కృష్ణాంగు*
చూ, రాజాంగుము

జంతుఫలము సం వి అ పుం చూ, మేడి*
జంతువృక్షము సం. వి అ పుం ఒకానొక
చూమి* చూ, రూమిడి

అంగువు సం వి ఈ పుం చూ, శరీరి
అంగువృక్షాగరించులము సం వి అ పుం
చూ, వాయునిశ్చంగము *

అంగ్రిము సం వి అ న 1 చూటుము
స్వా 2, ఆ 43 చూ, ముంగ్రిము 1,
వా 2 గాడము చూ, మాచుము 1

అంగవతులు సం వి ఇ పుం (స్వి) ఆలుబిగలు,
దగపతులు, భార్యభర్తలు.

అంబాలము సం వి అ పుం 1=నుబ్బలి
అండును చూ, బురద, 2 పాచి* చూ,
శైవలము. [ది చూ, నది

అంబాలిని సం వి ఈ శ్రీ జంబాలిని యను
అంబికి సం వి ఆ శ్రీ పాడవండి చూ,
సాదము (1) [2 చూ, మగువము*.

అంబీరము సం వి అ పుం 1 చూ, నిమ్మ*,
జంబుకగతి. అం. గతులు పండ్రెండంటిలో
నొకటి చూ, గతులు

జంబుకము. సం వి అ పుం 1 నకి. (రూ-
జంబూకము-జాంబుకము-జంబువు) చూ,

స్ఫుగాలము 2 చూ, నహిసాక్షి*, 8 చూ,
కోణకము*, 4 చూ, మొలి*.

జంబుకార్గ్వధన్యాముము పా. క్క. తేలకాము
లందిని కడుపునొప్పియెత్తియిక న్నెడు తేల
కాయలు దినరాదని యనుకొని కడుపునొప్పి
పోగానే మరల తేలకాయలు తినటకు
నెట్లనరీతి

జంబుకుడు సం వి అ పుం 1 చూ, వరుణు
కు 1, 2 చూ, హీనుడు

జంబుబ్రాహ్మణులు పా. వీరకణ్వ-గౌలను-
పిప్పలు-అశ్వలూతున శాఖలపంచెందినవాడు
కాంచేసింధు శాఖలకు సమీపమున భగోజి
జిల్లాలోనుండు జంబుసాంతునపట్టణము గోని
వారై ముంగులు చూ, బ్రాహ్మణులు

జంబుపు సం వి. ఊ శ్రీ, ఊ న=జింబు-
జేయ్య 1 నేరేకుపండు చూ, నేరేకు,
ఈ శ్రీ 2 రూ-జాంబవము చూ, నేరే
డు*, 8 రాజబంబువు* చూ, నేరేడు, 4
వీపురేడింటిలో నొకటి చూ, స్విపములు, (చూ,
లంక 1) 5 నేరేసేల చూ, నది, 6. నక్కు
చూ, స్ఫుగాలము [చూ, నేరేడు.
అంబాటుము సం వి అ పుం కాకినేరేడు*

అంబూటము సం వి అ పుం 1 జంబువు*
చూ, నేరేకు, 2 చూ, మొలి*

అంబుధేవి సం వి న పుం ఇంగ్రించు చూ,
వేల్పుతేలడు

జంభము సం వి అ పుం 1. (రూ-జంబూము-
జంబూము-అంబులు) చూ, నిమ్మ*, 2 చం
రము చూ, పల్లు 2 రి అండే చూ, సాపాటు,
4 కపటము చూ, వ్యాజము 1.

జంభలము. సం వి అ పుం చూ, నిమ్మ*

జంభులడు సం వి అ పుం దినుడు గూ,
బుద్ధుడు 1

జంభారి. సం వి ఇ పుం 1: చూ, జంభభేది

2. వజ్రాయుధము చూ, బాణము. 1

జంభాసురుడు. సం. వి అ పుం ఒకానొక

రక్కసుడు: చూ, రాక్షసుడు 1

జంభీరము సం వి. అ. పు చూ, నిమ్మక*.

జంభుడు సం వి. అ పుం. (జంభువు) ఉకారాం

తము(అనికొందఱు) చూ, జంభాసురుడు

జకుటుము. సం వి అ. పుం. 1. ఆమడపిల్లలు,

కవల పిల్లలు, 2 చూ, వంగళూవు

జక్షితము. సం విణ చూ, భుక్తిము 2

జగచ్చతువు సం వి. న్. పుం =జీగముకన్ను

చూ, నూర్మడు

జగణము. పా ఒకలమువు, ఒకగురువు, ఒక

లమువు (మురారి): చూ, అష్టాణలక్షణము

జగతి సం.వి ఈ స్త్రీ. 1 జగము చూ, లోకము,

2 జనము చూ, ప్రజ 2, 3 చూ, భూమి 1,

4 జగతిమను పండ్రెండవంకదన్ను (పండ్రెం

డక్షరముల పాదముగల చందన్ను) చందన్ను

లియవదియూటింటిలో నొకటి. చూ, చంద

స్థులు, 5 పండ్రెండు చూ, మున్నెకము,

6 వాస్తుపురుషుడు, ఇండ్లు మొదలైనవియైన

ఱుపందగినభూమి (అనికొందఱు) చూ,

వాస్తువు.

జగత్కాంతము అం. నహీనతానము లేడింటి

టిలోనొకటి చూ, నహీనతానములు (చూ,

శుద్ధతానములు)

జగత్తు సం వి త్ న=జీగము (రూ జాతి-

జగము) చూ, లోకము, పుం 2 రూ-జగ

త్వానిము చూ, వామువు, విణ 3 తిరు

గునది (గమనముగల జీవలోకము) చూ, పల

మానము 1.

జగత్తు(న్ను)వు. సం వి ఉ పుం 1 ఆగ్ని

హూ, వజ్రము. 1, 2. జంతువు చూ, శరీరి

జగత్పతి సం వి ఇ పుం ఇందుగ్గిడు చూ,

వేల్పుకొండ [వామువు

జగత్పానిణుడు సం వి అ. పుం చూ,

జగద్బలుడు సం వి అ పుం — సై —

జగద్యోవి సం వి ఇ. పుం చూ, శివుడు

జగద్వచా సం వి అ స్త్రీ: చూ, భూమి 1

జగన్నాథుడు. సం వి అ పుం చూ,

విష్ణువు 1. [జగత్తు 1

జగము సం ౧ త్ న=జీగము చూ, రూ-

జగరము సం వి అ పుం. కవచము చూ,

వాగవారిణము

జాలము సం వి అ పుం మంక* చూ, శ్వస

నము 2, 2 కుకుము చూ, భిక్ష్యు

3 మద్విప్రీవము, పేదకము చూ, సుగ 2

జగలడు. సం విణ చూ, వంగళుడు 1

జగ్గము సం విణ చూ భుక్తిము 1

జగ్గి సం వి ఇ స్త్రీ మడుపు చూ, నాపాటు

జఘ- చపల పాకందవద్యగేదము లాటింటిలో

నొకటి ఉదా — "క్షురబుభ్య్రీతియా

ర్వా, గ్గము : పలాకందము కిరీయ-దిగు

పరా, గ్గము జఘనిపలగు ముగ్గిం, వ్రహ

నసమరాశ్-దాశాగ్నా" (చూ, కిందము 3)

చూ, వృత్తము 1

జఘచ్చదేసము సం వి అ పుం చూ, నుద్ది*

జఘనము సం. వి అ న 1 మడికట్టు చూ,

ముంజేయి, 2 మొల, స్త్రీల కటిముందు

భాగము (అనికొందఱు) చూ, మొల,

3. జెకాచారముగా ముద్దుపెట్టుకొను శృం

గార రసప్రధానస్థానము, 4. శృంగార రసప్ర

ధానముగు గోరవంకలికు స్థానము చూ,

నఖుత్తము. 5 గుద్దుటకు దగిన చోటు;

6 స్త్రీల పిఱుడుల ముందువొక్క, 7 పిఱు

దు: చూ, పిఱు. పుం. 8. తపస్వ:చూ, నేరము;

అం. 9 స్త్రీలక్షణాంగములలో నొకటి (కటి ముంగభాగము) విస్తారమయ్యున్న పూజ్య రాలగు చూ, స్త్రీలక్షణాంగములు
 ఒకనావర్తి అం ఆశ్వతత్త్వమునందలి అశు భావరములలో నొకటి మా, అశుభా వర్తములు, [మేడి*
 భావనల సరి వి ఆ, స్త్రీ చూ, జాన్మ జాగ్రత్తములు అల జాతన్మరాలిం నము తెరి మిదింటిలో నొకటి మా, జాతన్మరాలిం నములు (మా, అలింగనములు) [నవహోదరి జన్మ ౧౭ సరి వి. ఆ, స్త్రీ చెల్లెలు చూ, భగవద్ము సరి వి. ఆ, 1 చూ, గుటి చూ, కిన్నము, 2 తోళి చూ, వాలము 1 3 గోరె, ౧, వింజయు, నిణ 4 వెనుక టిది చూ, వెనుక 1, 5 మాఅడగిది చూ, హీనము 2, 6 రూ-జన్మము, కడపటిది చూ, నోసి 2
 జన్మముండెను సరి వి ఆ పుం 1 చూ, గుటిచూ, విణ 2 లమ్మచూ చూ, సవహో దరులను, 3 అభయచూ చూ, హీనుండె నున్నచూ —నై— (సవహోదరు అనియు నాడుక)
 మాలుండెను సరి వి ఆ పు మిక్కిలిక్కిని ముగాఁ జోవువాఁడు చూ, జన్మముకరియండె ను సరి వి ఆ స్త్రీ 1=జీడ చూ, వేనలి, 2 జీడ చూ కిన్ 1, 3 రూ జటిల చూ, మాంసి*, 4 మా, హీనము*, వా 5 సన సముక్కి సెన్మ ఆవృత్తు చూ, మరలు బాటు [గంఁగియి చూ, జీడగాఁజే జూగాంధారి సరి వి ఇ పుం=జీడగాఁజే జూచీరుండెను. సరి. వి. ఆ పుం చూ, కివుండె జూబాల్లము. సరి వి అ. పుం. 1 దివము చూ, స్నేహశము, విణ 2 చెప్పబడినది చూ, శబ్దము. 2.

జటాటంగండు సరి వి. ఆ పుం చూ, కివుండె. జటాటీరుండె —నై—
 జటాధరుండె. సరి. వి. అ. పుం. బుద్ధధేదము చూ, బుద్ధుండె 1
 జటాధారి సరి. వి. ఇ పుం =జీడనారి. ఋషి గటి చూ, ఋషి 1
 జటామాంసి. సరి వి ఈ స్త్రీ చూ, మాంసి* (ఇది కాకినోయలు, వాతయాశ్వుం, అప స్మారములలో మంచివనిచేయును)
 జటామృగము సరి వి అ. పుం.=జీడల మెకము చూ, సింహము.
 జటామువు సరి వి ఉ న్ పుం. 1. చూ, మహిసాత్రి*, 2 రూ జటామున్ను సంపాతి తిమ్మండెను చూ, దాతాయ్యము
 జటాలము సరి విణ జడలుగలిసి జటిలము జటావల్లి సరి వి ఈ స్త్రీ చూ, గుడ్రజడ* జటి. సరి వి న్. పుం. 1. రూ-జటిలము జీవ్వి* చూ, ప్లక్షము, 2 చూ, వట్టి, 3 జీడలుగ సహ్యాసి చూ, ముని. 1.
 జటిల. సరి వి ఆ స్త్రీ 1 చూ, మాంసి*, 2 చూ, పిప్పలి 1
 జటిలము సరి వి ఆ. పుం 1. చూ, సింహము, నిణ 2 చూ, జటాలము
 జటులము సరి వి అ పుం రూ-జకులము చూ, పుట్టునప్పి
 జర్రాకోశము పా చూ, అన్నకోశము
 జర్రాకిచ్చులు అం ఖల్వము, డోమము, పూర్ణము (3)
 జరము సరి వి అ పుం 1. రూ-జరము కిగుపు చూ, భూగ్నిము 1, 2 రూ జరము అన్నకోశము (జారరికరసము ఈరెను లిత్తి) చూ, భూగ్నిము. 1, విణ 3 ముది సినిది, వృద్ధివాందినది చూ, వృద్ధము 2. 4. కరినమైచి, చూ, చెడిదము.

జరరాగ్ని. సం. వి. ఇ. పుం అన్న కోశముందలి
చేడిమి: చూ, వహ్ని 1.

జడ. సం వి ఆ స్త్రీ చూ, హాకింబి*.

జడత సం. వి ఆ. స్త్రీ 1=జడను. మన
స్నున అంగములును చేస్తే లుడిగియుండుట,
బాడ్డము చూ, విలంబము 1, ఆం 2
శృంగారరసములూని వ్యభిచారిభావములూ
నొకటి (బాడ్డము) (అనగనుకై పరికించి
పరికించి యాతడడు చెంగటం జేరునంతనే
యేమిచేయుటకుండాంచేక యూహనందెను)
చూ, సంచారిభావములు

జడత్వము. సం. వి ఆ పుం ఆచేతనత్వము,
జడిన, జడియము

జడధి సం వి. ఇ. పుం చూ, సముద్రము.

జడము సం వి. ఆ న 1 రూ-జలము నీరు.
చూ, సలిలము, విణ 2 చేల్లనిది చూ, శిరి
లము 5, 8. తెలివితేనిది చూ, మజపు 2,
4. మూఁద, 5 పాఠముచేనిది ఆచిర్తు,
ఆచేతనము, ఆచైవ్యము, ఆపాఠి

జడశ్రీ సం వి ఆ స్త్రీ కాకినొండ* చూ,
కొండ

జడార్థ సం వి న్ పుం చూ, మహిమము
జడిమ సం వి న్ పుం చూ, వక్త్రము
జడిమము. సం వి ఆ పుం —వై—

జడబాడు. సం వి 1 తెలివితేనివాడు, చుం
రండ: చూ, మూఁద, 2 మండుచేల
గొట్టబడినవాడు చూ, హిమగ్రస్తుఁడు
దులము సం వి. ఆ పుం చూ, రూ-
జటిలము.

జడ్లి. ఆం వి. తీర్వకర్త.

జడ్లిమంటు, ఆం. వి. తీర్వక.

జతుక. సం. వి ఆ. స్త్రీ 1=చివుక చూ, తెల
పాయిక, 2 చూ, సురలి*, 3. కోరింద*.
చూ, ముచపత్రి.

జతుకము సం. వి ఆ న 1 చూ, లక్క,
2 ఇంగువ చూ, హింగువు.

జతుకాన్యన్యాయము. పా లక్క-పుల్ల యొక్కడ
విడిచిన నక్కడ విడిగిచుగల అతికిన నతుకు
కొని నురలవిడిచిన విలుగుననునీతి.

జతుకి సం. వి ఈ స్త్రీ చూ, రూ జతుక 2*
జతుక్పత్తు సం వి. త్. స్త్రీ రూ-జంతుక్పత్తు
కోరింద* చూ, ముచపత్రి

జతుని సం వి ఈ స్త్రీ గుడ్డగూని చూ,
సకినంపుమొంగు.

జతుపుత్రియు సం వి ఆ పుం, న ద్యుతివిశే
షము, నయము, చూ, సాగరాలు

తునిక్తియు సం వి ఆ పుం చూ, లక్క-

జరుపు సం వి త్. 1 చూ, లక్క, 2 చూ,
రూ-జతుక 2

జతుక సం వి ఆ స్త్రీ 1 కోరింద* చూ,
ముచపత్రి, 2 =చివుక, రూ-జతుక 1 హాకి
చూ, తెలపాయికి

జతుకము సం వి ఆ న రూ-జతుక 1 తువు
చూ, లక్క [ము చూ, భాన్యము

జతుకము. సం వి ఆ పుం వీర్య భాన్య
జరుపు సం వి త్. 1 మూపులయొక్క
సంధియొక్కలు, మెడనొండు చూ,
శల్యము 1, ఆం 2 పురుషులకుజాంగియు
లలో నొకటి (గూఁపుయైసప్రసములు)
చూ, లక్షణాగములు, 3 స్త్రీలకుజాంగి
ములలో నొకటి (గూఁపుయై సగములు కాని
రాంపన్న పుణ్యాత్మకాలగు) చూ, స్త్రీలకు
జాంగిములు (బ శత్రులు.)

జమాధము. సం వి ఆ న చూ, మాంసము
జనంగముడు సం. వి. ఆ. పుం. మాలవాడు
చూ, మాల (1)

జనక. సం. వి. ఆ. పుం చూ, సహదేవి*.

జనము ఆం. జన్మతాత్ములనొకటి చూ, జన్మతాత్ములు.

జనక రామముందు బుట్టిన భూషాంగములు, అం ఇవి 98 — (1 సోపీరజ 4, 2 కనుజ 7, 3 యిక్కు 21, 4 పంచమజ 10, 5 భిన్న పంచమజ 4, 6 ఉత్కలకైకి 2, 7 హిం గోరజ 9, 8 భోట 1, 9 మాతవత్తకి 13, 10 గాంధారపంచమజ 1, 11 భిన్న షడ్జక 17, 12 వేసరహవన 2, 13 సూర చందమిజ 3, 14 తా 1, 15 పంచమ హవన, 8 మొత్తము సోపీరాది పంచమైదు భూషాంగములు 93 (వీరినామా కీర్తికా పంచమలకడను దుయానవలెను) చూ భూ 1 (90 ఆనికొందము)

నడగ నడ పి ఆ, పుం 1 రెండీ) చూ, పేరుడు 1, 2 ఒకచూరొ. చూ, ౮ 1 [సమూహము

ఒక సంచి ఆ శ్రీ సమూహము చూ, కాలసుచోరక చూ కిల్లికి మొగలు స్మృత్యువును కలర లెక్కగప వలెను ఆలెక్కించిన మొత్తమును 9 చేరను బొగింప వలెను భాగింపగ వచ్చి పేము రివ్యాకి 3) పేట నకాల నిహోరకయగును పేము 1 అయినగది నిహోరక 2 అయిన 10గ్గి 3 ఆయిన కుట 4 అయిన గామపు 5 అయిన గురు 6 అయిన శని 7 అయిన బధ 8 అయిన కేతు 9 అయిన పుకి 10 పేము మిగులనిహో 9 పేముగి చూగు కొనేగి చూ, గ్రహముల దశపరిమాణాగులు అయి. సంచి ఆ న 1 చూ, పుట్టు, 2 వంశము, గోత్రము చూ, కండ్లము

జనని సంచి ఈ శ్రీ, 1 తల్లి చూ, మాత. 1, 2 చూ, దను, 3, కోరింద * చూ, ముడవత్రీ.

జననీయము సంచి ఆ న నెయ్యి చూ, తైలము

జనపదము సంచి ఆ పుం 1 మండలము చూ, దేశము, 2 పల్లెటూరు చూ, దేశము. నపగడు. సంచి ఆ పుం చూ, మనుష్యుడు జనము, సంచి ఆ, పుం 1 చూ, ప్రజ, 2 చూ, జనలోకము

జనమేజయ సంచినడు సంచి ఆ పుం జన మేజయడు చూ, రా 1

జనమేజయడు సంచి ఆ, పుం — వై — జనముత సంచి వి ఋ పుం. తండ్రి చూ, పితరుడు 1 [తల్లి చూ, మాత 1 జాముత్రి సంచి ఈ శ్రీ చూ-నితిరి జనలోకము ఆం ఊర్ధ్వలోకము లేడింటిలో నొకటి చూ, ఊర్ధ్వలోకములు (చూ, లోకము 1) [శబ్దము 2

జనశ్రుతి సంచి ఈ శ్రీ నానుడి చూ, జనాంతిము సంచి ఆ పుం మండలము చూ, దేశము [చూ, శబ్దము 2

జనాంతికము. సంచి ఆ న చాటుమాట 'నాభా' వా వి సచంపు జనార్దనము సంచి ఆ న చూ, సోటి, అం 2 తేర్చియు ఇరుకు నాగింకిలో నొకటి చూ, తేర్చియులు

జనార్దనడు సంచి ఆ పుం, 1 వస్తుడు చూ, విభువు 1, 2 చూ, యుడు, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

జనార్దనాచార్యుడు ఆం (జనార్ద = నల్ల మగకొట్టును తీసినాశ్రుతి) సంచి ఆ గుణములు దోగొట్టు చతురకొయర నమ స్కా గము చూ ఓమ్

జని సంచి వి ఈ శ్రీ 1 ఆడగుది చూ, శ్రీ, 2 పెండ్లాలు చూ, భార్య, ఈ శ్రీ, 3 కోడలు చూ, స్వమి, 4, 5

రింద* చూ, ముచివత్రి, ఇ పుం, శ్రీ
 ర్. గూ-జన్మ-జన్మము-జన్మము-జనుసుని
 చూ, పుట్టుక.

జనించే, సం. ౧౯౩౫ క్రి కలుగు చూ, పుట్టు 2.
జనితము ఆం 1-భూచారులు పదు నార్దలిలో
నొకడు: చూ, భూచారులు, 2 కరణములు
నూటయెనిమిదింటి గా నొకటి చూ, కరణ
ములు.

జనువు సం వి డా, న్. చ మా, పుట్టుక
జనుపాంధుడు సం విణ. పుట్టుగుడ్డి మా,
రచీడు

జన్మస్థలీలుడు గుం. వి. ఆ పుం మా, విష్ణుత్రి
 జన్మస్థుత్తరీభుక్తియును ఏవ్యయును కనుగొను
 రీతి. పా. బాత్రుండు జన్మించిగోశన ? నన
 కాలయన కన్ని గడియల పొద్దుతయియెరు
 ముందు కనుగొనలెను (మా, అవః
 పృథాణము, పిమ్మట ఆగోశనక్షత్ర మెన్ని
 గడియలపూర్వోకనిపెయలెను (ఎ) ఉదయాది
 జన్మకాలఘటికలకంటె ఆగోశ నక్షత్ర ఘటిక
 కలు రెక్కునయ్యెప్పుడు జన్మకాలఘటిక
 లలోనుంచి గూోబా నక్షత్ర) గడియలను
 ఏసివేసెయెడల మిగిలినది జన్మకాక్షత్ర భుక్తి
 యగును (బి) ఉదయాది జననకాలఘటికల
 కంటె నాగోబా నక్షత్రఘటికలు హెచ్చు,
 నుండునపుడు నక్షత్రఘటికలలోనుంచి జనన
 కాల ఘటికలను ఏసివేయగా మిగిలినది
 జన్మనక్షత్ర) ఏవ్యయగును

జన్మభూమి సం. వి ఇ స్త్రీ పుట్టిననోటు
చూ, భూమి 1.

జన్మము. సం వి అ పుం, న. ప స 1 మా,
పుట్టక, అం. 2 తారలు తొమ్మిదింటిలో
నొకటి. మా, తారలు

జన్మలగ్నభుక్తి పా ఉదయలగ్నప్రమాణము
 పాపాభివృద్ధి భుక్తిగణితము దీనివేయడ గా

మిలిగన్ గణితాను బుర్రులన్న శ్రేయసు
ను ఉదయలన్న శ్రేయగణితానులను 1 బుర్రు
కొని నివసనరుయను ముఖ్య నయిని కాలమున
కుడునుది లన్నప్రమాముల సంఖ్యను
గలిపి వరుసను తెక్కింప జననకాలమున కే
లన్నును వస్తునో యదియ జన్మలన్నును
జన్మలన్ను భక్తి ముం నూడు నిందుబాసే తెలి
యును

సమగ్రము. పా 1 కనుక్కుము. ధూమ్రము
కాలమున కెంతసార్లు ద్రుమమును ముంగు
తెలిసికొనలేదు విక్రమ నా ద్రుమ
లగ్నమును ఉదయమునకు క్రిము నెలుంగు
వలెను ఇది పంచాంగము (తెలియకలవు
మనము సమగ్రము విజయం చెప్పుటకు -
(ఎ) జాతికముగా (ఎందు) డేలగ్నమును
దునో యలగా ధిపతి యున్నరాతి రెన
రాతిగాని 9న రాతిగాని సమగ్రమును
(లేక) (బి) ఎందురాతికనుక సమగ్రము
గాని అసమగ్రమును రెన రాతిగాని 9న రాతి
గాని సమగ్రమును (లేక) (సి) ఒకప్పుడు
ఎందుకునుండి గానియె సమగ్రమును
(లేక) (డి) వంగునుండి లగ్నమును రెన
రాతిగాని 9న రాతిగాని సమగ్రమును
ఒకప్పుడును, అం 2 లగ్నమును
ములలో నొకటి చూ, లగ్నమును
ములు ఇది రెన మును, లగ్నమును
బలము- ఆమును- రాతిగాని- సమగ్రము-
విక్రమి అతి- ఉదయ- రాతి- లగ్న- కల్య
లగ్నమును పేరబుగను.

జన్మసార్థ సం వి న్న ఆంధ్రుగతి. యా,
భగము. 12

జన్మి, సం. వి న్ పుం చూ, శక్తిరి

జన్మింఁడు. సుం. ఆ, క్రి కలుగు: మా, పుటు.2

జన్య సం వి ఆ శ్రీ 1 తల్లివారికి తై
2 తోడిపెండ్లికొడుకు, 8 నుఖము చూ
సంతోషము
జన్మతాళములు అం అదితాళము, దగ్గణము,
గృహి, సింహాలము, కంఠస్థము సింహా
విక్రమము, శృంగారము లలితము, గంగ
తాళము, పరికిరము, పరికిరిమ, గజ
లీలము, తిక్కెము, వీరవిక్రమము, వాంస
లీలము, వల్లభము, రాజమాదామణి, గంగ
గోపము, రాజతాళము, సింహావిక్రీడితము
వనమాలి, వగతాళము, గంగపరిమళము,
హరిసగాధము, సింహానందము, బుల్లిగామో
గము, కరికలీలము, గంగారాగము, తుంగ
లీల, సింహానందము, బుల్లిగిరి, జయరాం
దము వగ్గితాళము, ద్విలితములు, ముగం
దము, పరికిరము, విలసము, జయరాం
లీలము, రాజగృహము, బుల్లిము, జయ
రాళము, గాంధుకగృహము, నిస్సాగము
పరికిరతాళము, తిక్కెము, తోడిపెండ్లికొడుకు,
శ్రీ గిరిగారి, నమరాళము, పరికి
రము, పరికిరము బుల్లికి (గరికి) డేకకి,
గజమృతము, ఆభిని, పుట్టెము, మల్లతా
ళము పుష్పము అంగలీలము, విజయము,
నాగి, పంజము, ముంజము, వీరతాళము,
పంజము, తుస్థాళి, ధృవసంకృతి (దాం
బలికి), అంగంము, రాజతాళము లగ్నము
శేఖరము, పరికిరము, గజమృతము,
గజమృతము, ధృవసంకృతి, పరికి
రము, వనంజము, లలితము, గతి, కరిణ
ము, మతి, మల్లతాళము, వర్ణము, వర్ణయతి,
రాజనారాయణము, మనసము, పార్వతీహా
వనము, గరుడము, శ్రీపంజము, నీలావిలా
కితము, లలితపరిమళము, లలితము, ప్రియము,

జనకము, లక్ష్మీశము, రాగవర్ణము, ఉత
వము (96) (చూ, తాళము 2) (చూ వీణె)
జన్మము సం వి ఆ న 1 పోరు చూ,
యందము, 2 అంగడి చూ, దుకాణము,
3 చూచు చూ, నింద 1
జన్మము సం వి ఆ పుం 1 తండ్రి చూ,
పిలియడు 1, 2 తోడిపెండ్లికొడుకు, విణ.
3 పుట్టెదగినవాడు, 4 పుట్టింపవాడు
జన్మపు. సం వి. ఉ పుం 1 జయపు చూ,
శరీర. 2 అగ్ని చూ, వహ్ని 1, 3 నలవ
చూ, బహ్ని 1
జప సం వి ఆ శ్రీ 1. దాసము * చూ,
వాయుజీవామారకము, 2 మంకెన * చూ,
రక్షకము.
జపమాల సం వి ఆ నా నమమాల, ఆత్మ
సరము, ఆత్మనామము చూ, మాల. 1.
జపము సం వి ఆ పుం రూ-బాపము.
1 మంత్రావృత్తి చూ, రెవము 2 వేదా
ధరయము అధీతి, అధ్యయనము, శాప
కము
జపరాజి సం వి ఈ శ్రీ చూ, జపమాల
జపసమయము పా గిరిసంకృతములలో నా
కటి (శశు)జము) చూ, గిరిసంకృతము
ముల
జపాగ్నిక న్యాయము పా మంకెనపువ్వు స్పటి
కిము వర్ణరాజులైన స్పటికి 1 తయ నెట్టె
బడినీతి
జపింప సం స క్రి గూ, తపింప 2
జప్రము సం వి ఆ న గాయత్ర్యాది మం
త్రము చూ, మంరము 1 (చూ, ఓమ్,
చూ, గాయత్రీ), విణ 2 జపింపదగిడి.
జప జపరదస్త్రీ వా వి బలాత్కరము
జపదగ్ని. అం మహావైకుంఠానాం నాకడు:
చూ, మహావైకుంఠ

జమదగ్నిజుడు సం వి ఆ. పుం మా, పరి
సంఘాడు

జమాయింమి వా క్రి బుకాయింమి
జమ సం వి ఆ శ్రీ 1 = జే మర్గ మా,
పార్వతి 1, 2 పార్వతియొక్క చెలికత్తె,
8. తదియ మా, తిథి 1, 4 అష్టమి మా,
తిథి 1, 5. త్రిమోదరి మా, తిథి 1,
6 కరక * మా, వారీతిక, 7 రూ-జయంతి
లిక-లి * మా, వైజయంతి, 8 నెల్లి *
మా, శ్రీపర్వము 1 9 గంబావి * మా
త్రిశూలిని, 10 అరటి * మా, రంభ 2,
11 బ్రహ్మి * మా, సోమేద, 12 వౌద్ధ
దేవి మా స్వాహా 2, అం 13 సంవత్సర
ములు అటువదింటిలో నొకటి మా, సంవ
త్సరములు (రూ జయము), 14 మా, వీవన,
15 మా, నమస్కారము

జయంతి సం వి ఈ శ్రీ 1 ఇంద్రుని
కూతురు మా, పుత్రిక, 1, 2 మర్గ మా,
పార్వతి 1, 3 లెక్కెము మా, సిడము,
4 లిక్కిలి * మా, వైజయంతి, 5 పండు
గతా గూడెన తిథి (ప్రసిద్ధి రుంతి
శ్రీకృష్ణ రుంతి మొ)

జయంతిక సం వి ఆ శ్రీ మా, సోమేద *

జయంతిడు సం వి ఆ పుం 1 ఇంద్రుని
కొడుకు, కాకాసురుడు మా, పుత్రిక
డు 1, 2 మా, భీముడు, 3 మా,
శివుడు, 4 మా హిమాంశువు

జయఘంట సం వి ఆ శ్రీ = జేగంట
1 తేంగర మా, వీజె, అం 2 ఘనవా
ద్యము లాటింటిలో నొకటి మా, ఘనవా
ద్యములు, 3 పంచమహావాద్యములో
నొకటి మా, పంచమహావాద్యములు.

జయతాళము అం. జన్యతాళములలో నొకటి
మా, జన్యతాళములు.

జయదుర్గిపు సం వి ఈ. పుం మా, స్వప్న
శ్రీరము *

జయనము సం వి ఆ న 1 జయింపాట
మా, వియము, 2 నుల్లము లోగవారి
కివయి మా, వియము (మా, వాగ
వారణము)

జయపద పా మా, త్రిపురప్రవింధము
జయపెట్టు మి ఆ క్రి మా, దీవింగి
జయమంగళము అం 1 జయతాళములలో
నొకటి మా, జయతాళములు, 2 జయమం
గళవృత్తి మా, వృత్తి 1

జయము సం వి ఆ పుం 1 మా, రూ 2 వి
నము 1, అం 2 వి, 3 మా 13

జయరామము అం శ్రీరేయసు ఇంద్రుని
గింటిలో నొకటి మా, శ్రీరేయసులు

జయశారము సం. వి. ఆ పుం సం. శ. వాగ
ము మా, వాగము. 1

జయవాహిని సం వి ఈ శ్రీ. ఇంద్రుని
భార్య మా, భార్య [జయతాళములు
జయశ్రీ అం జయతాళములలో నొకటి మా
యాలీపుడు సం వి ఆ పుం శ్రీము కట్టి

జీవంపెడువాడు మా, శైల్యానుడు
జయింమి సం స క్రి బుమి మా, వి
యమునొందు

జయంకు సం వి ఆ. పుం మా, జయం
తుడు 1, 2 యుద్ధినుడు మా, విజ
యండు 1, 3 విష్ణువుయొక్క గార్భాపా
లకుడు మా, విజయండు 2, అం
4. వసువులు ఎనమండ్రలో నొకడు మా,
వసువులు.

జయపు సం. వి ఈ పుం: మా మందు. 1

జర. సం. వి. ఆ శ్రీ. 1 రూ జరగము
మా, ముసలితనము, అం. 2 మదూర్వల
లో నొకటి. మా, ఊర్వలు.

జరంతము సం వి అ. పుం. నా, మహిషము
జరంతము సం వి అ. పుం. నా, వృద్ధుడు
జరంత సం వి అ. స్త్రీ. రూ. జరంతము, కడుపు,
పొట్ట, చా, భూరితము 1

జరంతము సం విణ 1. ముగిసి, నా, వృద్ధ
ము 2, 2 శాశ్వతము నా, పెడిదము,
3 పసుపు కలిపిన తెలుపువర్ణము గలది చా,
వగము 6

జరంతము సం వి అ. న. 1 జీలకఱ్ఱ చా,
మువి 2, 2. తెల్లజీలకఱ్ఱ చా, మువి 2,
3 ఇంగువ చా, హిగవు 2, పుం
4 సోవగ్గులవణము చా, లవణము 1

జరంతము సం వి అ. పుం. 1. శాశ్వతము
చా, నా 1

జరంతము సం వి అ. స్త్రీ. మహిషము,
చా, నా 1

జరంతము సం వి అ. పుం. ముసలియెద్ద
చా, పుం. 1

జరంతము సం వి అ. పుం. నా, మన
నా, నా 1

జరంతము సం విణ. మహిషము, పెడిద
చా, నా 1

జరంతము సం వి. అ. పుం. నా, నా 1

జరంతము సం వి. అ. పుం. నా, నా 1

జరంతము సం వి. అ. పుం. నా, నా 1

జరంతము సం వి. అ. పుం. నా, నా 1

జరంతము సం వి. అ. పుం. నా, నా 1

జరంతము సం వి. అ. పుం. నా, నా 1

జరంతము సం వి. అ. పుం. నా, నా 1

నిడచు, 3. ఇంద్రనీలమణి చా, రత్న
ము. 1, పుం. 4 కోయిల చా, పికము,
విణ 5. శిథిలమైనది చా, శ్లఘము, 6 జీర్ణ
మైనది చా, యాతరయము

జరంతము సం విణ చా, జరంతము 5
జరంతము సం విణ. 1 - మే - 2. పెక్కు
తూంట్లంగలది.

జరంతము సం. వి అ. పుం. 1 చా, జరంత
ము 2, విణ 2. చెల్లబడినది చా,
సోక్తితము

జరంతము సం వి అ. న. 1 చా, జీర్ణము,
పుం 2 చా, ముసలితము.

జరంతము సం వి అ. పుం. చెట్టు చా, వృక్షము
చా, నా 1 అ. పుం. చా, హిమాంతువు
చా, నా 1 అ. పుం. అడవినువ్వులు
చా, నా 1

జరంతము సం. వి అ. పుం. 1 మొసలి
చా, మత్స్యము 1, 2. పరికె, త్రిశృంగము
చా, శృంగము 2

జరంతము సం వి. అ. పుం. 1 మొసలి
చా, మత్స్యము 1

జరంతము సం. వి. అ. పుం. 1. మొసలి
చా, మత్స్యము 1, 2. పరికె, త్రిశృంగము
చా, శృంగము 2

జరంతము సం. వి. అ. పుం. 1. మొసలి
చా, మత్స్యము 1, 2. పరికె, త్రిశృంగము
చా, శృంగము 2

జరంతము సం. వి. అ. పుం. 1. మొసలి
చా, మత్స్యము 1, 2. పరికె, త్రిశృంగము
చా, శృంగము 2

జరంతము సం. వి. అ. పుం. 1. మొసలి
చా, మత్స్యము 1, 2. పరికె, త్రిశృంగము
చా, శృంగము 2

జలకుక్కటి. సం వి ఈ. శ్రీ. చీరపిట్ట
[చూ, విశ్వకా.

జలకుక్కభము సం వి ఆ పుం కోయ్యట్టి
చూ, బకము [నగన్ను 1

జలకుప్పి సం వి ఈ. శ్రీ. కోనేరు చూ,
జలకుర్చిక సం వి ఆ శ్రీ. ఒకరకము
తోడుకూర * చూ, మారిషము.

జలకుర్చము సం వి ఆ పుం ఉలచీమిను
చూ, మత్స్యము. 1.

జలకేశము సం వి ఆ పుం పాచి * చూ,
శైవాలము (నాచే అనియు)

జలక్రిడ సం వి ఆ. శ్రీ. చూ, విలాసము 1.

జలగండజాతకుడు. పా లగ్నతృతీయాధిపతులు
గలిసి జలరాసులయిన కేంద్రములకుండు
నపుడును, లగ్నము జలరాశియై యుచేట
గురుడుండి తృతీయాధిపతితో గలిసివను,
పక్షాధిపతికి అష్టమమున రవియుండి రవికి
అష్టమమున బంగారుండినను జలగండము
గలుగును

జలగుల్మము సం వి ఆ పుం 1 చూ, తా
చేలు, 2 నీటిసుడి చూ, నుడి 1, 3 మా,
ముంగిలి 2, 4 నాలుగు కాలువలు కలియు
చోటు చూ, పానము. 1

జలగ్రహము సం వి ఆ. న నెగడు చూ
నీటిదయ్యము [చూ, మత్స్యము. 1

జలచరము సం వి ఆ పుం జలచతువు

జలజ. సం వి ఆ శ్రీ. 1 నీరుపట్టుకోమ

చూ, మళకము, 2 రమ చూ, లక్ష్మి

జలజంబువు సం వి ఆ పుం నీరునేరేడు *

చూ, నేరేడు

జలజము సం వి ఆ న. 1 తామర * చూ,

పద్మము 1, 2 శంఖము చూ, సంకు. 1

జలజిహ్వము సం వి ఆ పుం మొసలి

చూ, మత్స్యము. 1.

జలజాడు సం వి ఆ పుం చూ, హిమాంశువు
జలడింభము సం వి ఆ. పుం. ఎత్తగుల్ల
చూ, సంకు. 1.

జలతంతులియు సం వి ఆ. పుం చూ,
చెలిమిడి * [నూర్మడు

జలతిస్కరుడు సం వి ఆ పుం చూ,

జలతాలము సం వి ఆ పుం ఇల్లికనును చేప

చూ, మత్స్యము 1

జలతైలబిందుస్వాయము పా నీళ్లమీద వేసిన

నూనె మీకై నీరంతటంగలియఁబాటునకుతి

జలత) సం వి ఆ శ్రీ. వానలో నువయో

గించు గూడ చూ, వారితి)

జలదము సం వి ఆ పుం 1 మబ్బు చూ,

మేఘము 1, 2 మున్నె * చూ, మున్ద

కము, పా 3 ఒకానొక వృత్తియు ఒక్కొక్క

క్కపాదమునందు 1-2-3-4 గురువులు

గలిగి పదింటి యతిల త్రియోదశి 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

సంకు బుట్టినపుత్తము ఉదా — "మంగు

మింగుపచ్చేడము - వైంగలయా, తిండ

దేశవాసుల - దంబులచే, రంగు సన్న

తింతు నవ - తారయతీన్, బొంగు మీ సాళ

భగ్న భగ్న - ముగ్ధ గదియన్" చూ

వృత్తియు 1.

జలదస్యము సం వి ఆ పుం చూ, నూర్మడు

జలదివ్యము అ దివ్యము లయిదింటిలో నొకటి

చూ, దివ్యములు.

జలద్రోణి సం వి ఈ శ్రీ. నూతియొద్ద

గాడి చూ, నిపానము

జలధరమాల పా ఒకొక వృత్తియు ఒక్కొక్క

క్కపాదమునందు మ-భ-స-మ గణములు

గలిగి తొమ్మిదింటి యతిల స్వాదేశం దను

నంగు బుట్టినపుత్తము ఉదా — "ధీర్మ

మచ్చెం గృతుల న 1 తిక్రిదంబై, మారా,

కారా జలధర్ మావాప్యత్తంతై రాజిల్లున్,
భుజిజతు | రాస్యశాంతిత్, సారంతేరన్
మధనమ | సంయుక్తంతై " చూ, వృత్తము. 1
జలధగము సం వి ఆ పుం. మబ్బు చూ,
మేఘము 1
జలధి సం వి ఇ పుం 1 కడలి చూ, సము
ద్రము, 2 ఎక్క చూ, స్వగాలము
జలధి సం వి ఆ శ్రీ చూ, లక్ష్మి
జలనవలము సం వి ఆ పుం నీటిపిల్లి గా,
మత్స్యము 1. [ద్రము
జలనిధి సం వి ఇ పుం కడలి చూ, సము
జలనిర్దమము సం వి ఆ పుం తూము గా
భిమము 4 [శైవాలము
జలనీరి. సం వి ఈ శ్రీ పాచి* చూ,
జలనాపురము. సం వి ఆ పుం నీరకనుచు*
చూ, చూవాకిదంబము
జలపాననచుచు పా గ్గిచాసమయములలో
నొకిటి (సుఖము కలుగుచు) చూ గ్గిచా
సమయములు [మత్స్యము 1
లపప్పకిము సం వి ఆ పుం చేప చూ,
లపిప్పగి సం వి ఈ శ్రీ చూ, కల్పితుము*.
లోనియు సం వి ఆ పుం మబ్బు చూ,
మేఘము 1
లప్పిగుడు. సం వి ఆ పుం ఒకానొక
పిల్లిదేవత చూ, యముడు [నూకిరము
లప్పియుము సం వి ఆ పుం పంది చూ,
లష్టము సం వి ఆ పుం చూ, జలనవలము
లలిందువు సం వి ఈ పుం 1 నీటిమీకి
చూ బొట్టు 6, 2 గు పొడ్డ* గా,
శృంగాటకము. [నవలము
లలిబిడాలము సం. వి. ఆ పుం చూ, జల
జలబిల్వము. సం వి ఆ పుం 1 చూ, తా
దేలు, 2 ఎండ్రకాయ చూ, పీత, 3 నీళ్

లోనిపాద, 4. నీళ్లు నిలుచుతావు చూ,
స్థానము. 1 [చూ, బచ్చిలి
జలబిహ్ని సం వి ఈ శ్రీ. తీగబచ్చిలి*
జలమంటపము సం వి ఆ పుం చూ, పాచితుడు.
జలమత్తీక సం. వి ఆ శ్రీ జలగ చూ,
బుడ్డపీతుడు
జలమద్దువు సం వి. ఈ పుం మత్స్యరంకమను
పక్షి చూ, మత్స్యరంకము. [సలిలము
జలమయుము సం వి ఇ జలవికారము చూ,
నలమసి సం వి ఇ పుం. మబ్బు చూ,
మేఘము. 1 [జలనవలము
జలమాద్యార(ర)లము సం. వి. ఆ పుం చూ,
జలము సం వి ఆ న 1 =జీలకము నీరు,
చూ, సలిలము, 2 ఉచ్చే చూ, మూత్రము,
3. గోగర్భస్పందము చూ, పౌజనము 1,
4 చూ, పీచీవేరము*, 5 ఎట్టతామర,
ఎట్టకలువ* చూ, పద్మము;విజ 8 జడము
చూ, మజ్జిత 2, ఆం. 7. స్వామ్యములు
ఎడింటిలో నొకటి చూ, స్వామ్యములు.
సలము సము. సం వి చ్. పుం మబ్బు చూ,
మేఘము. 1
సలయంత్రనికేతనము. సం వి. ఆ పుం. సముద్ర
స్థానము చూ, సదనము 1
సలం సం వి ఈ శ్రీ చూ, దాత్యూహము
సలరాగము సం వి ఆ పుం కెపులలో భేద
ము చూ, రత్నము 1
సలరాశి సం వి ఇ. పుం చూ, సముద్రము.
సలరంజెము సం వి ఆ పుం 1. నీటినుడి.
గా, నుడి 1, 2 పాము చూ, సర్పము,
3 నీటితుంపురలు చూ, సలిలము
సలహాపము సం వి ఆ పుం మెసలి చూ,
మత్స్యము 1
సలగోగ విహించివలన మగడించు జాతకుడు
పా 2 నులగ్న కారకలగ్నములకు తీతీయ

లగ్నమున కేతుసంబంధమున్నయెడల నీల
రోగవిషూచివాధచే మరణించును.
జలరోహితుఁడు. సం వి. ఆ పుం మా,
మూలకేఁడు
జలరత్. సం వి. ఆ. స్త్రీ. ఆల మా, నీచి. 1.
జలలు పా కొంతిలోతున కొన్నికొన్ని నియ
తమాద్యములవెంబడి పాముమండు ప్రవా
హములకు జలని పేరు గూ, జల.
జలనరంతుము సం వి ఆ. న మా, మోగు
జలవర్ధనము. సం. వి ఆ పుం మా, బరివెంక*
జలవర్ధకము. సం వి ఆ పుం పుష్కలమను
మేఘము మా, మేఘము 1
జలవల్గలము సం వి ఆ పుం మా, నైవా
లము*. [మా, పద్మము 1
జలవల్లి. సం వి ఈ స్త్రీ. నీరుగొలిమిడి*
జలవాపికము సం. వి ఆ పుం 1 కాకోగి
యను చేప గూ, మత్స్యము 1, 2 ఇల్లీశ
మను చేప మా, మత్స్యము 1
జలవికారము సం వి ఆ మా, జలరు గును
జలవృక్షికము. సం వి. ఆ పుం నీరులేలు
మా, మత్స్యము 1. [రా సృష్టిలి
జలవేతనము సం వి ఆ. పుం నీరుపొమ్మలి*
జలవర్ధము సం వి ఆ పుం గద్దముక్క
చేప మా, మత్స్యము 1
జలవ్యాధము సం వి. ఆ పుం నీటిపాము
మా, సర్పము.
జలశాయి. సం వి ఇ పుం మా, విష్ణుల 1
జలశుక్తి సం వి ఇ స్త్రీ కప్పచిప్ప గూ,
సంకు 1 [రూపము
జలనూకరము. సం వి. ఆ పుం మా, జల
జలనూచి. సం. వి. ఈ. స్త్రీ 1. జెలగ మా,
బుడ్డపిడుగు. ఇ. పుం., 2 నక్క: మా,
బుడ్డపిడుగు. ఇ. పుం., 2 నక్క: మా, మత్స్యము.

ము 1, 4 కంకటికి యను చేప మా,
మత్స్యము. 1, 5 రాజులుంగు ముక్క,
6 నాలుగుపీసలు కలియునోటు మా,
మాగము 1 [నొకటి మా, కళ్లు
జలస్తంభన అగ కళ్లు అజువది నాలుగింటిలో
జలకాము సం వి ఆ. న స్వల్పజలమంతి)
గృహము మా. సదనము 1
జలకాస్తి సం.వి న్ పుం మా నీటిగమ్మము
జలహాసము సం వి ఆ న మా, పేము
జలాంగలము సం వి ఆ న 1 గూము
మా, భృమము 4 1/2 నాచు* మా,
జైవాలము
జలాంతుకము సం వి ఆ పుం గుట్టపుమాతి
చేప మా, మత్స్యము 1
జలాడకము సం వి ఆ పుం —వై—
(చిలుచేపలగుంపు అని కొందఱు)
జలాంతుక సం వి ఆ స్త్రీ బావి గూ,
నూర్పు
జలాకము సం వి ఆ పుం సస్తనముగలి
ములలో నొకటి గూ, సముద్రములు (ఇం
యం నీళ్లసంద్రము)
జలాఖుము సం వి ఆ పుం నీటిపిల్లి
మా, మత్స్యము 1
జలాగ్ని న్యాయము పా ఆగ్ని లులు కలియు
సప్తాకు ఆగ్ని తిమ్మవయ్యు నగ్నియు. నీరు
తిమ్మవయ్యున నీరును హరించునను విధము
జలాటచి. సం వి ఈ పుం లగ మా,
బుడ్డపిడుగు.
జలాత్మ సం వి ఆ స్త్రీ. పూర్వాషాఢా
సత్తత్త్రిము మా, సత్తత్త్రిము 1
జలాధారము సం. వి. ఆ పుం. మడుగు మా,
సరన్న 1 [మా, మత్స్యము. 1.
జలారము. సం. వి. ఆ. పుం. నీటిగుట్టము:

జలారుండుము సం. వి. ఆ. పు. 1 నీటినుడి
 చూ, సుడి. 1. 2 నీటికు పగ చూ,
 లిలము, 3 పాము చూ, సర్పము
 బలార్చము. సం. వి. ఆ. పు. 1 శానల
 భాద్రపదమాసము, చంద్రుడు పు. చూ,
 మాసద్యయము, 2. సప్తసముద్రములలో
 నొకటి చూ, సముద్రములు [వత్తము
 బలార్చము. సం. వి. ఆ. న. రికిబట్ట చూ,
 బలశక్తియు సం. వి. ఆ. న. 1. నీరువట్టివేరు,
 పుం తెల్లవట్టివేరు (అని కొందరు) * చూ,
 నట్టివేరు. పుం 2 గడుగు చూ, సగము 1
 బలశక్తియు సం. వి. ఆ. పు. 1 గుండ్ర
 తుల * చూ, స్థితియు 1, 2 కూలత్పణ
 యు * చూ, ల్పణము 1 [సగము 1
 లాష్టీకి సం. వి. ఈ. శ్రీ. కోనేరు చూ,
 సలూక సం. వి. ఆ. పు. 1 = జిల. చూ,
 లోక - లోకం న బలశక్తియు చూ, బుడ్డ
 పిడుగు, 2 అలరదానుగ * చూ, పద్మము 1
 తేంద్రము సం. వి. ఆ. పు. 1 చూ,
 నిర్మల, 2 అశుభ చూ, బురద
 తేంగుండ సం. వి. ఆ. పు. 1 చూ, పరు
 లుడు 1, 2. చూ సహస్రము
 లేశచుము సం. వి. ఆ. పు. 2 సం. శంబ
 గము, లేశచుము. ప చూ మత్స్యము 1
 బలశక్తియు సం. వి. ఆ. పు. 1 చూ, బలశక్తి
 సలూకాస్యము సం. వి. ఆ. పు. 1 కలూక
 చూ, మరిగొమ్మ 1
 బలార్చము. పా. ఒకానొక వృత్తియు ఒక్కొక్క
 క్క పాదమునకు సం. వి. ఆ. పు. 1 గణములు
 గలిగి ఎనిమిది యతిగల గ్వాదశకంధి
 మ్ముందచుట్టిన వృత్తియు చూ, వృత్తియు 1
 బలార్చము. సం. వి. ఆ. పు. చూ, లగ్న
 బరిహితి *.

బలార్చము సం. వి. ఆ. పు. చూ మురటి.
 బలార్చము సం. వి. ఆ. పు. = జిల. చూ, సలూక. 1
 బలార్చము సం. వి. ఆ. పు. 1 = జిల.
 చూ, సలూక 1 (ఈయర్థమందు సకారాంత
 శ్రీలింగ నిర్వచనమునకు నాంతరమునకొందలు),
 2. బలార్చము చూ, మత్స్యము 1.
 బలార్చము సం. వి. ఆ. న. పనికిరానిమాటలా
 డుట చూ, శబ్దము 2
 బలార్చము సం. వి. ఆ. పు. దిగిగమాటలాడెడి
 యుపయుక్తము కానిమాట చూ, శబ్దము 1
 బలార్చము సం. వి. ఆ. పు. ఉపయుక్తము కాని
 చెప్పుమాటలాడవాడు చూ, వత్త 1
 బలార్చము సం. వి. ఆ. పు. ఉపయుక్తము కాక
 మిక్కిలి చెప్పబడినది చూ, శబ్దము 2.
 2 చెప్పబడినది చూ, శబ్దము 2
 జప సం. వి. ఆ. పు. చూ, జప 1 *
 జపము సం. వి. ఆ. న. 1 వడి చూ, వేగ
 ము 3, పుం 2 వడిగల గుత్తయు చూ,
 హయము, 3 యవవేళయు చూ, దేశము,
 విణ 4 వడిలది చూ, వేగము 3
 జపనీక సం. వి. ఆ. పు. చూ, రూ-యవనీక.
 జపనీక సం. వి. ఆ. పు. ఉపయుక్తము త్వరిత
 యుగాల వోపువాడు చూ, సుదీర్ఘవారుడు
 వము సం. వి. ఆ. పు. 1 వడి చూ,
 వేగము 3, 2 వడిలది చూ, వేగము 3
 జపనీక సం. వి. ఆ. పు. 1 = జిల. చూ,
 సంకురుగము, 2 గంధములేడింటిలో
 నొకటి చూ, గంధములు
 జాను వా వి 1 బాద్రోను, 2 బలశక్తి,
 3 పాడగరి (చూచు అనియు వాడుక)
 జానీరి వా 1 రత్నములుపొడిగిన పగలును,
 విలువల వస్త్రములును
 జవి. సం. వి. ఆ. పు. గాలికారుడిచెడు
 వాతస్యము చూ, వాతస్యము.

జపుడు సం వి ఆ పుం మా, జవనుడు
జమ్మలు పా జ, బ, గ, డ, ద సరళములు
(గ జ డ ద బ అని కొండలు)

జనురి సం వి ఇ పుం 1. ఆగ్ని మా,
వహ్ని 1, 2 వహ్నియుధము మా,
బాణము 1 [నూక శంభి.

సా. సం వి ఆ శ్రీ దూలగొండి * మా,
మాత్ శం లక్షణలు మూడింటిలో నొకటి
మా, లక్షణలు

జహదజహత్ అం —వై—

జహరము సం వి ఆ పుం పిల్లి మా,
హుద్దాలలు, [నది

జహ్నుతేనయ సం వి ఆ శ్రీ గంగా మా,
జహ్నువు సం వి ఆ పుం 1 ఒకానొక
రాజు మా, ముని 1 2 నేస్తుడు
మా, విష్ణువు 1

జ్ఞా

జాగిరిదాలము సం వి ఆ పుం మా, 0
గిరిదాలము

జాగిరిలు సం వి ఆ పుం 1 చేతిబీజ *
గా, బీజ 2, 2 గాలము గా మారము,
పుం రి జాగిరి, చంద్రికి, చిత్రపక్షము
మా, జా 4 మెరిక నేల మా, భూమి. 1
5 జేగిరి తిన్న మా, వేది

జాగిరి సం వి ఇ శ్రీ 1 రూ-జాంగు
లము వివము బోగొట్టు విద్య మా
మాయము. 1, 2 మా, దూలగొండి *
పుం రి మా, జాగిరియు రి ఇ. న
4 పొట్లకాయ మా, పొట్ల

జాంగిలికుడు సం వి ఆ పుం రూ-జాంగులి
కుడు. 1. పాములవాడు మా, వ్యాధి

గాగ్రిహి, 2 ఇంద్రజాలికుడు మా, ప్రాంతి
హారకుడు [జాంగిలి

జాంగులము సం వి ఆ పుం మా, రూ-
జాంగులికుడు సం వి ఆ పుం మా, రూ-
జాంగిలికుడు [రికుడు

జాంఘికుడు సం వి ఆ పుం మా, ఒంఘ
జాంబకుడు. సం వి ఆ పుం మా, రూ-
జాంబపుడు

జాంబతి సం వి ఈ శ్రీ 1 గా, దంతి *
2 జాంబతి యను కిష్టులిభాగ్ మా
బాగ్య

జాంబము సం వి ఆ స 1 నేరేకుపంకు
మా, నేరేకు, 2 బంగారు మా, లోహము 1
జాంబవి సం వి ఈ శ్రీ మా, దంతి 1 *

జాంబపుడు సం వి ఆ పుం పుణ్యపతి,
జాంబకుడు, ఋషిరా

జాంబూనదము సం వి ఆ స 1 బంగారు
మా లోహము 1, 2 కెమ్మెర్తి * గా,
హలాపులు

జాగిరి సం వి ఆ శ్రీ = గాంగులు సా-
జాగరణము జాగిరియు జాగిరి 1 రితి)
మెలుకోలు మా, మెలుకోలు, 2 దిశ-
వసలలో నొకటి గా, అవసలు (మా,
దశావసలు), రి గావదశావసలలో నొకటి
గా, అవసలు (గా గావదశావసలు)

జాగిరియు. —వై— [వారివారియు
జాగిరియు —వై—, 4 కవము గా,

జాగిరికుడు సం వి ఇ రూ-జాగిరికుడు-జాగి
రూకుడు మా, మెలుకోని ముంకువాకు
జాగిరితి సం వి ఇ (ము. ఈ ఋ) —వై—

జాగరూకుడు సం వి ఇ —వై—

జాగర్య సం వి ఆ శ్రీ మా, రూ-జాగర
జాగీరు. వా. వి. రాజగారి బహుమానాదికము.

జాగుడము సం వి ఆ న కంకుము మా, జాతము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, వహ్నిశిఖము.

జాగ్రత్ జాగ్రత్తు అం 1 ఆనన్యము మూడింటిలో నొకటి చూ, ఆనన్యము 1, 2 అనన్యము లయిందింటిలో నొకటి చూ, ఆనన్యము 4, విణ 3 చూ, మేలుకోలు

జాగ్రత్తు అం 1 శీతకణబంధములెమిందింటిలో నొకటి చూ, శీతకణబంధములు

జాగ్రత్తు సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, తొడిమి చూ, తొడిమి 1, 2 తొడిమి చూ, సకి. [కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

సమాహము, 2 చూ, సమాహము 2, 3 చూ, పుట్టుక, 4 చూ, పుట్టుక, విణ.

5 పుట్టిని చూ, సంభూతిము.

జాగ్రత్తు సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, లోహము 1, 2. ఉమ్మెత్తి * చూ, పాలాపుష్పము, 3 పుట్టిని హవగు; విణ.

4 పుట్టిని హవగు కలది చూ, సంభూతిము.

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

కాశము సం వి ఆ న 1 గుంపు మా, కాశము

మలవ నగును వృత్తిములందు గణముల
వరుస తప్పరాదు (చూ, ఛందస్సులు, మా
వృత్తము 1, చూ, పద్యములు: చూ,
కందము) (జతువు=లక్క)

జాతువము సం విణ జతువువలన గలిగినది.
జాతువము సం వి. ఆ పుం కాలుపట్టిన
యెద్దు, (మాయదగిన వస్తువు) గలిగి బడు
గుగ్గొట్టని (చిక్కిపోని) కోడె (అని కొం
దలు) చూ, వృషభము 1

జాత్యము సం వి ఆ పుం. 1 ఉత్తమాశ్వము
చూ, పాశుము, వి. 2 చంచుకులమున
బుట్టినది, 3 చిక్కనిది, మేలైనది చూ,
చౌద్యము

జానకిము సం వి ఆ పుం గూ, సగవీరికి
జానకి. సం. వి ఈ స్త్రీ. 1. సీతాదేవి చూ,
సీరి, ఇ. పుం 2. జానక యను రక్కసుడు,
చూ, రాక్షసుడు. 1

జానపదన్యాయము పా ఒకానొక న్యాయము
జానపదము సం వి ఆ. పుం చూ, రూ-
జనపదము. [స్వరూపుడు

నపరూపుడు సం వి ఆ. పుం చూ, మను

జాని సం వి ఇ స్త్రీ 1 ముదిమి చూ, ముస
లిరొము, 2 పెండ్లాము చూ, భార్య,
3 తన పెండ్లాముకింటి యిగ్గరిమైన ఆడది
చూ, స్త్రీ, 4 ఆడది చూ, స్త్రీ,
5. రిక్క చూ, చుట్టిము 1, 6. రాజుల
బంపల చూ, సదనము 1 (వృత్తిలోందు
జాయాశ్చర్యమునకు ఆదేశముగావచ్చినరూపము
“జానకి బానిక భక్తిగ మొ”)

జానుకూర్పరము సం వి ఆ. న ఉద్ధితకరణ
బంధము లాటింటిలో నొకటి చూ, ఉద్ధిత
కరణబంధములు (చూ, రతిబంధము.)

జానుపార్శ్వవర్తి. అం. అశుభావర్తములలో
నొకటి. చూ, అశుభావర్తములు.

జానుపృష్ఠవర్తి అం చూ, అశుభావర్తములు
జానువు. సం వి ఆ. పుం, న 1 చూ,
మోకాలు, 2. స్త్రీలదేహమునందు శోణిత
సంచారస్థానము చూ, భగము 12.

జానువులు అం 1. పురుషలక్షణాంగములలో
నొకటి (మోకాళ్లు)నునుపుగలిగి వర్తలములై
సమములై బలిసియున్న నుత్తముండగు చూ,
లక్షణాంగములు, 2. స్త్రీలక్షణాంగములలో
నొకటి (మోకాళ్లు) గుండ్రముగనున్న
పుత్రివతియుగు చూ, స్త్రీలక్షణాంగములు.
జానుశ్చిత్రి. అం చిత్రివర్తములు ముప్పది
టిలో నొకటి చూ, చిత్రివర్తములు.

జాన్వావర్తి అం చూ, జానుపార్శ్వవర్తి
జాపకిము సం వి ఆ. న రూ-జాపకము.

జాప్తివంటి గంధము చూ, రాజార్హము.
జాపము సం విణ వృత్తి చూ, తిపస్వి
(చూ, ముని. 1.) [బ్రము. 1

జాపిరము. వై వి = జాప్యము చూ, విలం
జాప్యము సం వి ఆ. న. = జాపిరము - పై-
(గ్రామ్యమని శ ర, ప్రకృతి అని పురుష
త్తినుకీర్తియు) [చూ, వర్ణము 6.

జాఫరం వా వి హాయలిగిన యెలుపురంగు
జాబరం. వా వి - వై - (తెనుగున వాడుక.)

జాబాలుడు సం వి ఆ. పుం 1 రూ-జావా
లుడు మేడిల పేనువాడు, కంబు
నేయువాడు (అని కొందఱు) చూ, మేడి
కలకాపరి, 2 చూ, మనుష్యుడు.

జాభా వా వి హాయ్
జామ సం. వి ఆ. స్త్రీ. 1 అంగి చూ,
వస్త్రము, 2 తల్లి చూ, మాత, 1, 3. తోలు
చూ, ఔరడు, 4 తలము చూ, వంగడము.

జామదగ్ని సం వి ఇ పుం 1 చూ, పరకు
రాముడు, 2 చూ, బొడ్డు, 3 మోపు
చూ, పీతకము, 4 వేదప్రణిధానాగ్ని

చూ, వహ్ని 1; 5. ఇంటిముందువాకిలి
చూ, ముంగిలి. 2.

జామాత సం వి. ఋ. పుం. 1 అల్లుడు
చూ, వెండ్లికొడుకు. 1, 2 మగడు చూ,
భర్త. 1, 3 పొద్దుతిరుగుడు *, నూగ్య
మండలము (అని కొందఱు). చూ, నూర్యాను
వద్దిని, 4. ఒకానొక శాకము* చూ, శాకము. 1.

జామి సం. వి ఇ. శ్రీ. 1 కలకాంత చూ,
శ్రీ, 2. తోడబుట్టిపది చూ, సహోదరి.
ఈ 3 = బోమ * చూ, బీజపూరము (దీని
పేక్క - కషాయము పేంటిపిల్లల విచేచనములు
కట్టును), విణ. 4 చూ, సోమరి

జామిత్యుక్తి పా. లగ్నమున కేడవయింట
గ్రహములు లేకుండుట [హరము

జామిము సం. వి ఆ న. ఆరణ్యము చూ,

జాయ సం వి ఆ శ్రీ. చూ, భార్య.

జాయతే అం భావవికారము లాటింటిలో

నొకటి చూ, భావవికారములు. (క్రి అనియు)

జాయమానము. సం విణ కలుగుచున్నది.

జాయజీవుడు. సం. వి. ఆ పుం. 1. నట్టు
వుడు చూ, శైలాభుడు, 2 దరిద్రుడు.
చూ, బీదవాడు.

జాయానుజవుడు సం వి. ఆ. పుం - వై -

జాయువు సం వి ఉ శ్రీ చూ, మందు 1

జాగ. సం వి ఆ శ్రీ చూ, జారిణి

జారిణి సం. వి. ఈ. శ్రీ = బజాటి చూ,

అంకులాడి [మగడు.

జాపండు సం వి. ఆ పుం. చూ, అంకు

జాలకము సం వి ఆ న (లేత) పసరు

మొగ్గలగుత్తి చూ, మొగ్గ. 1, 2 పసరు

మొగ్గ 3, మొగ్గ. 1, 3 మొగ్గలగుంపు

చూ, మొగ్గ 1, 4 కనుగాయ చూ,

కలాటుపు 2, 5. నల: చూ, వల. 1, 6 పక్షి

గుండు చూ, సదనము. 1, 7. కపటము

చూ, వ్యాజము. 1. 8 ముసగి కాయ చూ,

శిగువు 1; పుం, న 9 కిటికి చూ వాతా

యనము; 10. అల్లితీగె, వల్లి * చూ, పద్మ

కండము [చూ, మేవము. 1.

జాలకిని సం. వి ఇ ఈ. శ్రీ. ఆడుగొట్టి.

జాలకుడు సం విణ చూ, చూజాలికుడు. 2.

జాలకృత్త సం. వి. త శ్రీ చూ, సారె

పురుగు [కడవ చూ, భాండము 3.

జాలగోణిక సం. వి ఆ పుం వెరుగుత్రచ్చి

జాలద్రుమము. సం. వి. ఆ పుం చూ, దొండ *

జాలపటుము సం వి. ఆ న చూ, సారెగుండు

జాలపాదము. సం వి ఆ. పుం 1. భాతు:

చూ, బకము 2 అంచే చూ, హంస 1

జాలమత్స్యస్థాయము. పా వలలొబడిన చేప

లోపలనుండి సర్పమును పీచి మిడుతుగాని

యినవలికి రారేదనురీతి

జాలము సం. వి ఆ న 1 కిటికి చూ,

వాతాయనము, 2 = జాల వల చూ, వల 1,

3 గుంపు చూ, సమాహము, 4. పూమొగ్గ

చూ, మొగ్గ 1, 5 కపటము చూ, వ్యాజ

ము. 1, 6 = జాలము ఆలస్యము చూ, విలం

బము 1, పుం 7 మాయ చూ, మాయము. 1,

8 కడప * చూ, నీపము

జాలవృక్షము సం వి ఆ పుం చూ, దొండ *

జాలాంధరము అం బంధనములు మూడింటిలో

నొకటి చూ, బంధనములు.

జాలి సం. వి ఈ. శ్రీ చూ, పొట్ల *.

జాతిక సం. వి ఆ శ్రీ. 1. దోమతెర చూ,

వస్త్రము, 2 వల చూ, వల 1; 3. ఇనుప

కవచము చూ, వారవారణము, 4. విఠం

తువు చూ, శ్రీ, న. పుం 5. గర్వభేదము:

చూ, హంకారము, 6. పలురంగుల కడు

లము. చూ, పద్మము. 1; 7 చూ, పురుగు *.

జాతికపటము సం. వి. ఆ. పుం. స. సారేపట్టు
చూ, సారేపట్టు. [వరుస

జాతికము సం. వి. ఆ. స. ఊరివరుస చూ,
జాతికము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 చూ,
సంగు, 2 చూ, వేటకాడు, 3 చూ,
వలకేడు, 4 చూ, సారేపట్టు, విణ.
5 చూ, వంచకుడు 1.

జాతిని సం. వి. ఈ. శ్రీ 1 చూ, వాగణ
2. బృహస్పతి పెండ్లాము చూ, భార్య.
3 చేతివీణ * చూ, వీణ
జాల్కుడు. సం. విణ. 1 ఏపనినేని చేక్కగా
మోచింపకఁ జేయువాడు చూ, ఆసమీ
త్వకారి, 2 కూర్చుండు చూ, హీనుడు,
3 నీచుడు, సామరుడు చూ, హీనుడు.

జానాటుడు సం. వి. ఆ. పుం. చూ, రూ-
జానాటుడు.

జాపము సం. వి. ఆ. పుం. చూ, గంధ
ద్రవ్యము చూ, బొట్టు. 1

జాస్తి వా వి ఎక్కువ.

జామ్నావి సం. వి. ఈ. శ్రీ గంగ, జమ్నా
తనము చూ, నది.

జె.

జెంక దే. వి. చూ, హరిణము [చాయపు.

జెంకగుట్టము వలంతి ద్వ. వి. గాలి చూ,

జెంకతలమీక్కు. ద్వ. వి. మృగశిర్ష చూ,
సత్తుతిము 1 [మాసము 1

జెంకతలమీక్కునెల. ద్వ. వి. మార్గశిర్ష చూ,
జెంకతాలువరి దే. వి. (జెంకతాలుపు + అరి)

1. గండుగ్రాడు చూ, హిమాంతువు, 2 ము
క్కంటి. అచ్చి బాల, కాం. 3 చూ,
జివుడు (స్వార్థమున అరి.)

జెంకతాలుపు. దే. వి. —మై—

జెంకపాక్కిలి. దే. వి. చూ, మృగవదను.

జెంకరవుతు. ద్వ. వి. రూ-జెంకరాతు. గాలి
చూ, వాయువు [మృగము.

జెంకలికము. దే. వి. జెంకలికమును ఒకానొక
జెంగి. సం. వి. ఈ. శ్రీ చూ, మంజుడి *

జెంజరి దే. వి. గొలుసు చూ, భూవణము. 2.

జెగటు దే. వి. (రూ-జెగరు-జెవురు-జీవురు)

1. చిక్కన. ఆం, భా. ద్వ. 252 చూ,

స్నిగ్ధము 3, 2. గో-చూ, బందన.

జెగటాలు దే. వి. బ. దీపము. చూ, స్నేహశము

జెగమిమ. సం. వి. ఆ. శ్రీ పోవుటకుగోరికః

చూ, వాంఛ

జెగమిమపు. సం. విణ. ఈ పోవుటకు గోరిక

గలవాడు.

జెగి దే. వి. 1. వీల్లనివెలుగు చూ, వెలు

తురు. 1, 2 రంగు చూ, వర్ణము 6.

జెగిని వా వి. ఆడువాని పెడనగ చూ

భూవణము 2.

జెగిమానము వా. వి. చూ, పిసారితనము

జెగిలి దే. విణ. చిక్కనైనది. చూ, స్నిగ్ధము.

జెగిలికాడు దే. విణ. చూ, సాందర్యసంతుడు.

జెగిమ. సం. వి. ఆ. శ్రీ 1 గెలుపునందలి

గోరిక చూ, వాంఛ, 2 చూ, యత్నము,

3 అతిశయము చూ, హెచ్చు 2

జెగియపు సం. విణ. ఈ. గెలుపునందలి గోరిక

గలవాడు.

జెగురు దే. వి. చూ, జెగురు. (చిక్కన-ఆం,

భా. ద్వ. 252, గో-చూ, సా. 1, ఆ 92)

జెగురుగండ. దే. వి. ఈ. చూ, రూ-జెగురుగండ

చూ, వాగుర

జెగురుకొను దే. ఆ. క్రి. జెగురుగలదియగు

జిగురు సం. వి. ఆ. శ్రీ. అంకలి చూ,

బుభుక్షు. [చూ, బుభుక్షుతుడు

జిగురుపు. సం. విణ. ఈ. అంకలిగొన్నవాడు

జీహంస. సం. వి. ఆ. శ్రీ. చేంపుటకు
కోరిక చూ, వాంఛ.

జీహంసువు. సం. వి. ఉ. పుం 1 చూ,
శత్రువు. 1, విణ 2 చేంపుటకు కోరిక
గలవాడు.

[చూ, వాంఛ
జీహుత్తు. సం. వి. ఆ. శ్రీ. గృహింపనిచ్చ
జీహుత్తువు సం. విణ. ఉ. గృహింప నిచ్చ
గలవాడు

జీహుండు. సం. విణ. మూర్ఖునివాడు
జిజ్ఞాసి. దే. వి. చూ, హృస్వగ వేసుక *
జిజ్ఞాస సం. వి. ఆ. శ్రీ తెలియుటకుకోరిక

చూ, వాంఛ [గలవాడు
జిజ్ఞాసువు సం. విణ. ఉ. తెలియుటకు కోరిక

జిట్ట దే. వి. 1 జేన చూ, విత్తస్త్రి, 2 వెనురు
యొక్క యెన్ను స్వా 4, ఆ 18 చూ,
వెన్ను, 3 ఒకానొక పిట్ట చూ, పక్షి,
4 అమ్మ చూ, బాణము 1, 5 బుప్పు
చూ, పొద 2

జిట్టకము. దే.వి. కోడిగము: చూ, విలాగము 1
జిట్టెడు దే. వి. చూ, మూర 1

జిడ్డికిరింబ దే. వి. దగామాట చూ, శబ్దము 2.

జిడ్డడలి దే. వి. పాలసంద్రము రూ-ఉడ్డ
కడలి పాండు 3, ఆ 151 గూ సముద్రము

జిడ్డ దే. వి. కలరి (ఆప్ర). చూ, సంశాపము

జిడ్డి. దే. వి. 1 మోటుగుడ్డ చూ, వస్త్రము,
విణ 2 మోటైవది

జిడ్డు దే. వి. 1 చిక్కన ఆం. భా. ద్వి 252
చూ, స్నిగ్ధము, 2 నేయి లోనగువానియం
దలి మెఱుగు, 3 ఒకరకము చెట్టు చూ,
వృక్షము

జిడ్డకడలి. దే. వి. చూ, రూ-జిడ్డడలి

జిడ్డకడలిబిడ్డ. దే.వి. చూ, అట్టి 1 సాం దే. 6

జిడ్డుకోస. దే. ఆ. కిరి. జిడ్డు గాండు 4.
ఆ. 258.

జిడ్డునీర్వామి దే. వి. చూ, జిడ్డుడలి
జితకాశి సం. విణ (వో ఈ వో) యుద్ధము

సంసు జయించినవాడు చూ, విజయ
జితపడు. వై. ఆ. క్రి (జితము + పడు) 1, చూ,
సిరపడు, 2 చూ, వాడుకపడు, 3 చూ,
భొంతుపడు.

జితము సం. విణ 1 రూ. హితము చూ, హిత
ము 1, జయింపబడిన, వై. విణ (1)
చూ, స్థిరము

జితార్థి సం. వి. ఇ. పుం చూ, బుద్ధుడు 1
జిలింపే వై ఆ కిరి) చూ, జిలిపడు

జితేంద్రియుడు. సం. విణ ఇంద్రియనిగ్రహము
గలవాడు చూ, వాంసుడు.

జత్తు. వై. వి. 1 =యుక్తి ఆం, భా. ప్ర 118
చూ, యుక్తి 2 కపటము చూ, వ్యాజ
ము. 1, 3 హయ. సా. 3, ఆ 84 చూ,
వంశన [త్తులవాడు

జిత్తులమారి ద్వ. విణ త్తులాయువాడు
జిత్తులవాడు ద్వ. వి. —వై,—

జిత్తురుడు సం. విణ ఎప్పుడును లి నెడి
స్వభావముగలవాడు చూ, వి. వి

జిద్దు దే. వి. 1 కలవాడు చూ, యుద్ధము,
2 కృపము చూ, కోపము

జిన్ దే. వి. గుర్జుల్లానండ్డు పెనుపునగ్గపు
నీరు రూ-జే చూ, రూ-సా. 1

జినుల వై. వి. విణ = శిన్న మో, రూ-
టిలుగు

జినుడు సం. వి. ఆ. పుం 1 బుద్ధజేవుడు
చూ, బుద్ధుడు 1, 2 శాక్యబుద్ధుత
జేవుడు చూ, బుద్ధుడు. 1, 3 వెన్నుడు
చూ, విషువు. 1, 4 ఇరుదవిబాలుగు విణ
5. రూ-జీనుడు. మునుసలి. చూ, చుద్దుడు 1,
6. జయించువాడు. చూ, విజయ.

జిన్న జే. వి. ఒకానొక జేట్టు చూ, వ్యక్తము
జే. వి. జేడ్డుగలవేల చూ, భూమి 1

జిల్లిక. జే. వి. చూ, జిల్లికాబీట *

జిల్లువాయి జే. వి. చూ, జిల్లువాయి ఆం
పదా 4-85 [చూ, త్రైలపాయిక.

జిల్లుజీ జే. వి. రూ- బ్బుడాయి. గల్బిలము
జిల్లుడాయి జే. వి. —వై—

జిల్లిక. వై. వి. రూ-జిల్లులిక-జేమలి చేమలిగ.

జిల్లువాద్యము చూ, వీణె [నామ్మ 1.

మిల్లు జే. వి. మిక్కిలి, అధికము చూ,

మిల్లు జే. ఆ కి (ద్రవనస్తువు) జిల్లున వెలి
కులుకు జై 6, ఆ 196

జిల్లు వై. వి. 1 దేవుడు చూ, వేలుపు,

2 ఎకిమీడు చూ, రాజు 1, క. తిండి

ఆం, పదా నం 48 చూ పితరుడు 1.

జిల్లురు వై. వి. వైవననానిసి చూ, ముని 1

జిల్లు జే. వి. 1 రూ-జిల్లు-జిల్లు కన

ము చూ, వాగవాణిము, 2 ఆము చూ,

వాణిము 1 [చూ, హయము

జిల్లుము ద్వ వి. జినుకట్టి గుట్టుము

జిల్లు ఎ. తి. జే. వి. ఇ నాముకానిది, రైతు ఆధి

నపుఘామి చూ, భూమి 1 [డ

జిల్లుపాటిదాబాలలు జే. వి. బ చూ, బాల

జే. వి. రూ జిల్లు లిగుకు త్రిప్పటల

యందిగు భవ్యనుకరిము జై 5, ఆ 192

(ఆ ప్రిడిమంగు జిల్లు) చూ,

నూహూ

జిల్లు జే. ఆ కి జిల్లునడిగు

జిల్లు జే. వి. చూ, రూ-జిల్లు.

జిల్లు జే. వి. —వై—

జిల్లుత్రాడు జే. వి. రూ-జిల్లుత్రాడు సిరి

యెక్కించిన త్రాడు చూ, సూత్రము 1

జిల్లు జే. వి. 1 విమ్మకుతాత చూ, స్వర

ము. 2, 2 చీదుటయందగు భవ్యనుకర
ణము చూ, హూహూ

జిల్లుత్రాడు జే. వి. చూ, రూ-జిల్లుత్రాడు.

జిల్లున జే. ద్ర ర్థాడిత్తర్థము చూ,
వేగము. 8.

జిల్లు. జే. వి. నురద చూ, విదర్భిక

జిల్లు వై. వి.=జిల్లు రూ జిల్లు-జిల్లు-

జిల్లు చూ, సువవి 2

జిల్లురాజునాలు. ద్వ వి. ఒకరకము వడ్లు

చూ, భాస్యము

జిల్లు. వై. వి.= చూ, రూ-జిల్లు.

జిల్లు. జే. వి. ఒకానొక తుద్రాజాతి

జిల్లు జే. వి. 1 జిల్లులను వడిపురు, బ

2. జిల్లులను వడ్లు చూ, భాస్యము

జిల్లు జే. వి. 1 అల్పము చూ, స్వల్పము,

2 మందము చూ, విలంబము 1, 8 నూ

త్తువై అవ్యక్తమధురమైనది, 4 శృంగార

ప్రముక్తమైనది

జిల్లు జే. వి. నాగబల * చూ, బీట 2

జిల్లుచీర ద్వ వి. చిన్నచిన్న మట్లగల

పట్లని పట్లచీర చూ, వస్త్రము

జిల్లుజిల్లు జే. వి. పాపటబాట్లు చూ,

భూషణము 2

జిల్లు వై. వి. 1 రూ-జిల్లు-జిల్లు-

జిల్లు సన్ననిబట్టు వై 6, ఆ 67 చూ,

వస్త్రము, విణ 2 రూ-జిల్లు-జిల్లు-జిల్లు

అల్పము చూ, స్వల్పము, 8 మందము

అచ్చ బాల, కాం 87 చూ, విలంబ

ము 1, 4 చూ, నూత్నము 4

జిల్లు. జే. వి. 1 రూ-జిల్లు చూ, స్వల్ల

శ్రష్టి *, వై. వి. 2=బాలికా రూ-జిల్లు

గొలుసుమోడి వాగిత చూ, వాగిత,

8 రూ-జిల్లు. మెలి. చూ, లంకా, ఆ కి.

4 రూ-జిలు. గొలుసుమొడిగా వాగ్గయు
(వాడుకయందు జిలుగుకట్టుగా వాగ్గయు)
జిలువు. జై. వి: చూ, రూ-జిలుగు.

జిల్లి వా. వి జెల్లముతోఁగూడిన పిండివంట
చూ, భక్ష్యము.

జిల్లు: చూ, రూ-జిలుగు, చూ, రూ-జిలుగు
జిల్లు దే వి. బిల్లగోదాటయందలి బిల్లు (గూటి
బిల్ల-గూటిబిల్ల అనియు వాడుక)

జిల్లా. వా. వి. కల్వరక్తికిందనుండు పృథ్వి
శము, కొన్నితాలూకాలు కలిసిన పృథ్విశము

జిల్లి. వా. వి. మాంసముపైనుండు చర్మము

జిల్లు దే వి 1 కైత్యాధిక్యమును దెలుపుట
యందుచు, కాటుటయందును నగు ననుకర
ణము చూ, హూహూ [ణము

జిల్లెడు. దే వి రూ-జిల్లెడు * చూ, విక్రీ
జిల్లెడు దే వి —జై—

జిల్లెడుకాయ దే వి. 1 బిల్లెడుచెట్టుకాయ
(ఇది యొకవైపున మాత్రము పగులును)

చూ, ఏకవిదారణపుటక ఫలము, చూ,
గుంజికాయలు, వా బ 2 జిల్లెడుకాయ
వలె నుండెడి యొకానొక భక్ష్యము చూ
భక్ష్యము (ప్రతివత్సరము భాద్రపద శుద్ధ
సవితినాడు పరియింటను జిల్లెడుకాయలు
చేసి విఘ్నేశ్వరనకు నివేదనముచేయు సురు
చూ, ఉండ్రము) [తైలపాయిక

జివుక. జై వి = జుకా రూ జివుక చూ,
జివురు. దే. వి. చూ, రూ-జిగురు

జివ్వ. దే. వి. ఎండుట లోనగువానియందగు
ననుకరణము. జై. 8. ఆ 101 చూ,
హూహూ.

జివ్వన. దే దృ కి. విణ దూ, జిల్లున.

జివ్వరు. దే. వి. చిముడుటయందగు ననుకర

జివ్వరు. దే. వి. చిముడుటయందగు ననుకర

జివ్వపు సుం వి. ఉ పుం. 1 ఇంద్రుఁడు
చూ, వేలుపుత్తెఁడు, 2 అర్జునుఁడు చూ,
విజయుఁడు. 1. 8. వెన్నుఁడు చూ,
విష్ణువు. 1, 4. ముక్కంటి చూ, శివుఁడు,
5 సంసారము విడిచెడు స్వభావుఁడు,
6 కొండకొన చూ, శిఖరము 1.

జిహ్వ. సుం. వి. ఆ. శ్రీ. విడువనిచ్చి చూ,
వాంఛ [వాఁడు.

జిహ్వపు సుం. విణ ఉ విడువ నిచ్చిగల
జిహ్వ సుం వి ఆ శ్రీ హరింపనిచ్చి చూ,
వాంఛ [వాఁడు

జిహ్వపు. సుం విణ. ఉ హరింపనిచ్చిగల
జిహ్వము సుం వి ఆ పుం. 1. సాము చూ,
సర్పము, విణ 2 వంకరగాఁ బోవునది,
3 మెల్లగాఁబోవునది చూ, మంధరము 8.

జిహ్వము సుం వి ఆ న. 1. చూ, నందివర్ధన
ము*, విణ 2 పంకరైనది చూ, వేలితిము 2,
3. చొరవలేనిది చూ, మంధరము 2.

జిహ్వ. సుం వి ఆ శ్రీ. 1 నాలుక (జిహ్వ
యందలి ముటికి పులుకము) చూ, రసన.
ఆం 2. నేత్రాది దశేంద్రియములలో నొ
కటి: చూ, ఇంద్రియములు 3 ఇంద్రియ
ములు పదునొకటింటిలో నొకటి చూ,
ఇంద్రియములు. 4 ఇంద్రియములైదింటిలో
నొకటి చూ, ఇంద్రియములు, 5 పురుష
లక్షణాంగములలో నొకటి (నూలమైన
సత్యవాదియు కూరయందును నగు తెల్లనైన
నాదోహినుండగు పద్మపత్రికమమైన భోగి
యగు. రక్తవర్ణమైన విద్యావంతుండును లక్ష్మీ
వంతుండును నగు) చూ, లక్షణాంగ
ములు 6 శ్రీలక్షణాంగములలో నొకటి
(రక్తవర్ణమైన సుఖనతియగు తెల్లనైయున్న
వృత్తుప్రదము. మునినైన ధనత్యయము.
నల్లనైన కలహప్రదమును వంశశాశ్రమనగు

లాట్రిప్పట్ట నాలుకయైన గొడ్దాలగు): చూ, శ్రీలక్ష్మణాంగములు, 7 సంచారీభావమునఁ బుట్టిన దృష్టులు ఇరువదిలో హాకిటి చూ, సంచారీభావమునఁ బుట్టిన దృష్టులు.

జహ్వమూలియము. పా. క కారమునకు ముంగు ఉద్ధావనోముఖములుగా నుంచెడు అర్ధచంద్రాకృతియగు విన్నయ (స)

జహ్వస్థి సం వి. ఇ పుం చూ, అనునాసికము

ద్రో

1. సం వి ఈ శ్రీ. కామించెడు ఆఁడూ.

చూ, శ్రీ

సొండ్రయి దే వి చూ, పేనుంగువెంట

తీగున దే వి: చూ, రూ-జిగురు 2

తీగురుండే దే వి చూ, రూ-జిగురుగండే.

తీడి దే వి. 1 చూ, భల్లాతకీ * (ఇదే నల్ల

తీడి), 2 చూమిడితెంకలాని తెల్లని విత్తు

తీడిగింటి దే వి చూ, ఆరువ్వురము (తెల్ల

తీడిగింటి, నల్లతీడిగింటి అని ద్వివిధము)

తీడిచూమిడి దే వి. చూ, చూగటి * (దీని

చూచులయందలి దేహాటపస్య)

తీడిచూమిడిపండు ద్వ వి వృంపరిణామ

పులము. (త్రోడిమెపండుక్రింద చూచినది)

దీనిన దొంగపండు అందురు

తీడియ దే వి ఒక గకము తినుబండము. రూ-

తీడి చూ, భక్త్యము.

తీడి దే వి —వై.—

తీతకాఁడు. ద్వ. విణ (తీతము 4 కాఁడు)

1. నెలతీతకాఁడు చూ, నీవకుఁడు, వా

2 రోహితీవాఁడు: చూ, సంబరకాఁడు.

తీతనాతములు. జా. తీతనలైములు “ఉ చిహ్వన

తీతనాతము లాసంగుట భూమణమయ్యె

పుత్రకా.” రా, వి 2, ఆ 34

తీతమియ్యయి. అం. వివాదములు పడునెనిమిది

టిలో నొకటి చూ, వివాదములు. [నము.

తీతము. వై వి = తీవితమ్. కూలి. చూ, తేత

తీనపటము. దే వి దట్టి చూ, వస్త్రము

తీనము వై వి. మెత్త చూ, హయము

తీని దే వి 1. గుఱ్ఱపుపల్లము చూ, హయము,

విణ 2 నాణెమైనది. (“తీనిచేక్కెగ, తీని

పని, తీనిపువ్వు, తీనివల, తీనివా)త దుప్ప

టము.” మొ.)

తీనిగిరివాఁడు. దే వి చూ, ముచ్చి

తీనిసరులు దే వి. బ. ఒకరికము వడ్లు చూ,

భావ్యము.

తీను దే వి 1 చూ, తీనము, 2 ఓడ నిలుచు

టకై అడుగున దిగవేసెడు నాఁగెలువంటి

యనువసాధనము చూ, లంగురు

తీనుగొంపి. దే వి పాములవాఁడూఁడెడు

బుట్ట చూ, వీణ

తీనుఁడు సం విణ చూ, వృద్ధుఁడు. 1

తీనువ ద్వ వి (తీను + వాయి) ఒకానొక

పక్క చూ, రూ-తీనువాయి

తీనువముప్పలు దే. వి బ చూ, తీనిసరులు.

తీనువాయి. ద్వ వి చూ, రూ- తీనువ.

తీకాం 2, ఆ 98

తీలిలిక. దే వి చూ, రూ-తీలిలిక *.

తీబు దే వి 1 తీబు, అఁడుదానికట్టుగోక

చూ, వస్త్రము, 2 విరళము చూ, వెలితి 1,

3. అడవి చూ, వివీనము, 4 దట్టము చూ,

సొంద్రము 2, 5. ఈరము విజ 1, ఆ. 141

చూ, పొద 2, 6 చూ, పీఠము, విణ.

7 ఆకులు తీఁగెలు లోనగువానిచేత తలు

వైనది. [ఆ. 84 చూ, దండడించు.

తీబుకొను. దే ఆ క్రి. తలుచేగు. స్వా 3,

తీబులుకు. దే. వి. నాగబల * : చూ, బీబు. 2.

జీమూతకుటుము. సం వి. ఆ పుం కొండ
చూ. పర్వతము

జీమూతము. సం వి ఆ. పుం 1. రూ-జీవ
మూతము. మబ్బు చూ, మేఘము 1,
2 కొండ* చూ, పర్వతము, 3 చూ, దేవ
తాళము *, 4. ఏనుగు గూ, హస్తీ.

జీమూతుడు సం వి. ఆ పుం 1 చూ, శివుడు
2 చూ హిమాంశువు, 3* చూ, నేలుపు
త్రేడు [పర్వతము

జీమూలము సం వి. ఆ పుం కొండ చూ,
జీర వై వి = చీరమ్. గీటు రా వి. 3 ఆ 48:
చూ, రేఖ 3

జీరకము సం వి ఆ పుం = చలకట్ట చూ,
సుషవి. 2 [కట్ట అని కొందలు]

జీరణ సం వి ఆ పుం — వై — (నల్లజీల
జీరణము. సం వి ఆ పుం 1 — వై. —,

2 ఇంగువ* చూ, హింగువు 1, 3 హా *
చూ, సుమనస్సు, 4 సోమగ్రలవణము చూ,
లవణము 1 [కేళము *

జీరనయ్యపు సం వి ఆ పుం చూ, నారి

జీరము సం వి ఆ పుం. 1 జీలకట్ట* చూ
సుషవి 2, 3 2 నల్లజీలకట్ట* చూ
సుషవి. 2 (జీరకద్వయము అని కొందలు)

జీరా దే. వి కవచము, కవచవిశేషము (అని
కొందలు): చూ, వారవారిణము

జీరాడు. దే ఆ క్రి. (జీర + ఆడు) బట్టికొంగు
లోనగువది నేలబడిపారలు రూ-జీరయాడు-
జీరకాడు-జీరలాడు, తారాడు.

జీరియాడు. దే. ఆ. క్రి. — వై. —

జీరు జే. ఆ క్రి. 1. నేలకురాయు, స క్రి.
2 చూ, జుక్క. [చూ, రూ-జీరాడు.

జీరుకాడు. దే ఆ. క్రి (జీరుక + ఆడు)
జీరుకు. జే వి. రూ-జీర్కు 1 ఉరియాట
చూ, నలసము 2, 2. జీరుగుడు: చూ,

జీరుగుడు, 3 బ జీరుగుడాట చూ, జీరుగు
బండ-రూ-జీర్కు-బండ, విణ 4 జీరుగునది.

జీరుకుపాలు జే. వి. చూ, జీరుకు 1 ఆం,
భా పృ 148

జీరుకుబండ జే వి రూ-జీర్కు-బండ 1 జీరు
గుడాట చూ, జీరుకు. 3, 2 జీరుకులాడెడు
బండ రూ-జీర్కు-బండ

జీరులాడు దే ఆ క్రి చూ, రూ-జీరాడు

జీరువాలు దే ఆ క్రి (జీరు + వాలు)
1 జీరుగు చూ, నాగు, 2 తొలంగు చూ.
విరిము 5, 3 క్రిము చూ, గ్యపంచు.

జీర్కు చూ, రూ-జీరుకు

జీర్కుబండ దే వి చూ, రూ-జీరుకుబండ*
(జీరుకుబండట + సా 4, ఆ 38)

జీర్క్కుము సం వి ఆ పుం నీరుకుము *
చూ, మహాకదంబము.

జీర్ణము సం వి ఆ పుం 1 = లకట్ట చూ,
సుషవి. 2. విణ 2 అతీగిని 3 చినిగినది
చూ, భేదియు, 4 పాళితిరి గూ, పురా
తిము [చూ, లూద్దుగు

జీర్ణవృంతము సం వి. ఆ పుం తెల్లలూద్దుగు*
జీర్ణించు సం ఆ క్రి జీరమగు (తే పు).—
అలుగు-రూ-అలుపు, తేయు

జీర్ణుడు సం విణ చూ, వృద్ధుడు 1

జీలకట్ట వై వి = జీరకః రూ జీలకట్ట-జీల
కట్ట-చలకట్ట చూ, సుషవి 2 (గర్భాశయ
ము బాగుచేయును)

జీలకట్ట. జే. వి = — వై —

జీలుగు. దే వి 1 బొందుదెడు * చూ, స్వ
పుష్పి, 2 జీలుగుపిట్ట, కనుబండీ

జీవ సం. వి ఆ. పుం. 1 వీర మొదలగువాని
తంతి చక్కగా మోగెడుటకుగాను దాని
క్రిందనుంచెడు (జీవ) కంబళిచేయ లోనగు

నది, 2. పాలకూర * చూ, నుమంగళ, 3. వింటినారి చూ, చూర్ని 1, 4 వస * చూ, వివ, 5 నేల చూ, భూమి 1, 6. నగలచేప్పుడు చూ, స్వరము. 2.
జీవంతము సం వి అ. పుం. 1 చూ, వెన్నెల పులుగు, 2 చూ, బెల్లగువ్వ, 3 ఒకా నొక చెట్టు: చూ, వృక్షము.

జీవంతి సం వి. ఈ శ్రీ 1. జీమ్మి * చూ, శమి: 2. తిప్పతీగ * చూ, సోమవల్లి, 3 పాలకూర * చూ, నుమంగళ, 4. బద నిక * చూ, వదనిక.

జీవంతిక. సం వి అ. శ్రీ. 1 చూ, వదనిక *, 2. తిప్పతీగ * చూ, సోమవల్లి, 3 తోట కూర * చూ, మారివము: 4. జీజీపట్టు చూ, స్వర్ణము.

జీవకము. సం. వి. అ. పుం. 1 చూ, వేగిన *, 2 జీవకమను గంధద్రావ్యము * చూ, రాజారాము.

జీవకారిక సం వి. అ. శ్రీ. చూ, నుమంగళ.

జీవకుడు. సం. వి అ. పుం 1 పాణి చూ, హంసుడు 2, విణ 2. జీవించువాడు జీవి, తద్వి — ఒకరి ననుసరించి జీవించు వాడు (సం. ప) — ఉపజీవి, 3. వడ్డిచేత బ్రదుకువాడు చూ, వార్ధషికుడు, 4. కొలుపుడుకాడు చూ, సేవకుడు, 5. పిసినివాడు చూ, లోభి, 6. పాముల వాడు: చూ, వ్యాళగ్రాహి.

జీవగజ్జ గ్రా మి వి. బ్రీకిం మీ మందు చూ, మందు 1.

జీవచ్చరము. సం. వి. అ. పుం, న. బ్రీతికి యుండు శవము, మనుషీనుగు. చూ, శవము.

జీవజీవము. సం. వి. అ. పుం. చూ, రూ-జీవం జీవము 1.

జీవదంతము సం వి అ. పుం. వీనుగు జీవించి యుండగా కోసి యెత్తినదంతము (దీనికి కాంతి యధికము) చూ, పల్ల. 1

జీవదుడు సం. వి. అ. పుం. 1. చూ, తైద్యుడు, 2: చూ, శత్రువు. 1, విణ 3. జీవము నిచ్చువాడు.

జీవధనము సం. వి. అ. న. గోవులు లోనగునది.

జీవన సం వి. అ. శ్రీ. 1. పాలకూర * చూ, నుమంగళ, 2: చూ, వెలునుసంది.

జీవనము సం. వి అ. న. 1 బ్రతుకుతెరువు చూ, బ్రదుకు 1, 2. నీళ్లు చూ, సలిలము, పుం 3 ఉనులు చూ, ప్రాణము. 6.

జీవని సం వి. ఈ శ్రీ 1. పాలకూర * చూ, నుమంగళ, 2. మహామేద *, చూ, వృక్షమనా, 3 చూ, వెలునుసంది *

జీవనీయ సం వి. అ. శ్రీ. రూ-జీవ-జీవంతి-జీవని, పాలకూర *. చూ, నుమంగళ.

జీవనీయము సం వి అ. న. నీళ్లు చూ, సలిలము.

జీవనుడు. సం వి అ. పుం కొడుకు: చూ, పుత్రుడు. 1

జీవనామధము. సం వి అ. న. చూ, జీవగజ్జ

జీవస్థద్రావ్యశీవశ్యతి పా. జీవించినవాడై శుభముల జూచుచున్నాడు ఉదా — సాహసంపడి రణ మరణంబు శ్రేయంబని కడిందిమార్తతో నొరనియు సురువొర గుట ధర్మంబుగాను 'జీవస్థద్రావ్య శీవశ్యతి' యను వచనంబుం బాటింపరాదె" (నీతి చంద్రిక.)

జీవన్ముక్తుడు. సం. విణ. జీవించి యుండియు జ్ఞానముగొని సమస్త బంధములను ఖండించి బ్రహ్మనిష్ఠుడై ముక్తిబొందినవాడు

జీవన్ముతుడు సం. విణ. జీవించియుండియు చేచ్చినవాడు.

జీవము. సం. వి. అ. పుం, న. 1. ఉనులు: చూ,

పాణిము. 6; 2 తత్వము చూ, స్వభావము చూ, 2, 3. పాణిము చూ, హంతుడు. 2, 4. విలంబితస్వత్వము చూ, నాటకము. 1, 5. జంతువు చూ, శరీరము. 6 బ్రతుకు తెరువు: చూ, బ్రదుకు 1, 7 చూ, వేగము *.

[జీవమాతము 1. జీవమాతము సం. వి. ఆ. పుం. చూ, రూ- జీవరత్నము. సం. వి. ఆ. న శ్రేష్ఠరత్నము: చూ, రత్నము. 1. జీవలోభసి సం. వి. ఆ. స్త్రీ. గలిజేయ* చూ, వర్ష కేతువు

జీవవృత్తి సం. వి. ఇ. స్త్రీ. గోవులు గుట్ట ముల్ల మొదలగువానిని కాపాడి బ్రతికెడు బ్రతుకు చూ, బ్రదుకు. 1

జీవశాకము. సం. వి. ఆ. పుం. తోటకూర * చూ, మారిషము.

జీవనము. సం. వి. ఇ. స్త్రీ. బ్రతికియున్న బిడ్డలుగల ఆడుది: చూ, స్త్రీ

జీవాంతకము. సం. వి. ఆ. పుం. 1. కొయ్య తోటకూర * చూ, మారిషము, 2 చిట్టి కూర * చూ, భండీరము 2

జీవాంతరము. సం. వి. ఆ. పుం. 1 చూ, వేటకొడు, 2. బాకానొక రక్కసుడు చూ, రాక్షసుడు. 1. [కిము 1*

జీవాంతిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ. చూ, జీవాంతిక జీవాతవు సం. వి. ఆ. పుం. న. 1: చూ, జీవగట్ట; 2. బ్రదుకు తెరువు. చూ, బ్రదుకు. 1, 3 నంటకము చూ, సాదము (1)

జీవాత్మ సం. వి. ఆ. పుం. 1 జీవుడు చూ, హంతుడు. 2; ఆం. 2 అత్తులు తొమ్మిదింటిలో నొకటి: చూ, అత్తులు.

జీవి. సం. వి. ఆ. పుం. 1. జీవుడు: చూ, హంతుడు. 2; విణ. 2. జీవింపబడు: చూ,

బ్రదుకు. 3, తద్వి — ఒకరిని అనుసరింప జీవించు. (సం. ప) — అనుసరించు.

జీవిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ. చూ, బ్రదుకు 1. జీవికాలము. సం. వి. ఆ. పుం. చూ, వయస్సు 1. జీవితము సం. వి. ఆ. న. 1. అనుము. చూ, పాణిము 6; 2. జీవితము చూ, వేతనము. జీవితేతుడు సం. వి. ఆ. పుం. 1. చూ, ప్రియుడు. 2 చూ, యముడు.

జీవుడు సం. వి. ఆ. పుం. 1. పాణిము చూ, హంతుడు. 2, 2 చూ, వేటపుటాజ్ఞ. జీవుక. వై. వి = చూ, రూ-జీవుక

జు

జు. సం. వి. ఆ. న. 1 చూ, మళము; 2 చూ, యుద్ధము [కృద్ధవారము. జుంగము సం. వి. ఆ. పుం. బొద్ది * చూ, జుగుప్ప సం. వి. ఆ. స్త్రీ. 1 ఆసహ్యత. చూ, రోత 2, 2 చూ, నింద, 1, 3 చూ, దయ, ఆం. 4 పాశములు తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, పాశములు, 5 దృష్టులు ఎనిమిదింటిలో నొకటి: చూ, దృష్టులు, 6. బీభత్సరసములోని సాయాభావము చూ, రససాయాభావములు (చూ రసములు)

జుప్పము ఆం వ్యాసకరణ బంధములు ఇరువది యొకటింటిలో నొకటి: చూ, వ్యాసకరణ బంధములు (చూ, బంధములు)

జువ్వము. సం. వి. ఆ. న. 1. ఎంకిలి. చూ, భుక్తిము; విణ. 2. నేవంపబడినది చూ, నేవంతు.

[నేవంతు. సం. వి. ఆ. న. 1. నేవంపబడినది: చూ,

జాహురాణము సం. వి. అ. పుం. 1. గుట్టము: చూ, హాయము; 2. గాలి చూ, వా.నువు జాహురాతరువు. సం. వి. ఉ. పుం. చూ, మోడుగు *.
జాహురాణము చూ, రూ-జాహురాణము జాహురాణుడు. సం. వి. అ. పుం. నిష్ప చూ, పహ్ని. 1. [చూ, సుగ్రహ్ను. 1. జాహువు. సం. వి. ఉ. శ్రీ సుగ్రహ్నుదము

జ్ఞా

జ్ఞా. సం. వి. ఉ. శ్రీ 1. ఆకాశము చూ, వ్యోమము 1, 2. నలువరాశి.చూ,సరస్వతి 1, 3 ఆడు దయ్యము చూ, భూతము, 4. వడి చూ, వేగము 3.
జ్ఞాతుము. సం. వి. అ. పుం.=జోట్టు. 1. శివుని జీడముడి చూ, నిక. 4, 2. జీడముడి చూ, నిక 4 [చూ, వేగము 3.
జ్ఞాతి సం. వి. ఇ. శ్రీ వేగముగాఁబోవుట జ్ఞాన్లు సం. వి. అ. పుం.=జోన్న. చూ, ధాన్యము [రోగము. 1
జ్ఞాత్రి సం. వి. ఇ. శ్రీ స్వరము. చూ,

జ్య

జ్యంఞ సం. వి. ఆ శ్రీ.=జింబము 1. ఆపు లింత చూ, హాళిక, 2. ఉంకింపు చూ, విస్పంధణము [చూ, శస్త్రములు.
జ్యంధకము. అం శస్త్రములు 47 లో నొకటి జ్యంధణము. సం. వి. అ. న.=జింబము చూ, జ్యంధ 1-2, 3. అతిశయము చూ, హెచ్చు 2. జ్యంధము. సం. వి. అ. పుం, న. = జింబము: చూ, జ్యంధ. 1-2.

జ్యంభించు. సం. అ. కి. 1: (తె.ప). ఆవలించు రూ. అవురించు - అవులించు; 2. చూ, విజ్యంభించు
జ్యంభితము సం. వి. అ. న. 1. ఆవులింత: చూ, హాళిక, 2. ఒకానొక రతిబంధము: చూ, రతిబంధము; 3 కోరిక చూ, ఛాంఛ; విణ. 4. వెరిగినది చూ, గుర, 5 వికసించి నది చూ, హసితము. 1, అం. 6. ఉత్తాన కరణబంధములు 41 లో నొకటి. చూ, ఉత్తానకరణబంధములు.

జె

జెండా. వా. వి చూ, సిద్దము.
జెండాకుచ్చు. జే. వి చూ, పృథిక
జెంత వై వి.=యంత్ర. ధూర్తరాలు.చూ,శ్రీ.
జెగ వై విణ=జగత్ చూ, రూ-జేగ.
జెగిలికొడు. జే. వి. 1 చూ, రథిటడు; 2 రాహుత్తుడు. చూ, సాది 1.
జెట్టి జే. వి 1. పంచెపు కోడిపుంశుపేరు: చూ, పుంశి, 2. కూరుడు. చూ, హం వీరుడు, 3 మల్లుడు చూ, సాదనతోడు, 4 వేటుకుక్కపేరు, చూ, సివరి 2, విణ. 5 చూ, శ్రేష్ఠుడు.
జెట్టిపెనరును. జే. వి. మల్లయుద్ధవిశేషము చూ, మల్లశాస్త్రము.
జెడ్డ జే. వి చూ, రూ-జేడ్డ.
జెన జే. వి చూ, జిన.
జెబర. జే. వి పిల్లకొమ్మ: చూ, కాభి. 1.
జెబరదస్త్రీ వా. వి. మోటుతనము.
జెనుడు. వై. వి.=సింహుండ: * చూ,స్మహి
జెయిలు. వా. వి: చూ, బంధనాలయము (చూ, సదనము. 1)

జెఱి వా. వి. ముసలిది చూ, ప్రి.

జెఱి జే. వి. రూ-జెఱి: చూ, సర్వము

జెఱిపోతు. జే. వి. రూ-జెఱిపోతు. —వై.—

జెఱి జే. వి. రూ-జెఱి. —వై.—

జెఱిపోతు. జే. వి. రూ-జెఱిపోతు. —వై.—

జెఱి. వై. వి. చూ, సెలయూట.

జెఱిగ. వై. వి.=జలకా: చూ, బుడ్డపిడుగు.

జెఱిగంపె. ద్వ. వి. ఒకరకము జేగ చూ,

శ్యేనము.

జెఱి. జే. వి. 1 జెఱి అను దేవ: చూ, మత్స్య

ము. 1, వా. వి. 2. చెంపకాయ

జెఱికాయ. వా. వి. చెంపకాయ.

జెఱ. వై. వి.=శక్తి చూ, శక్తి 1.

జెఱి వా. వై. వి.=శ్యేనా చూ, వెద్దయ్య. 1.

జే

జే. వై. అప్య=జయ. రూ-జేఱే 1 చూ,

దీప, 2 చూ, నమస్కారము

జేంద్ర) జే. వి. జేంద్ర (జేంద్ర)వాడు, జేం

ద్రు) చూ, సారెవాడు. [వాడు

జేంద్ర)వాడు. జే. వి. జేవాంగి చూ, సారె

జేగంట. వై. వి.=జయఘంటా. 1 కాంస్యవాద్య

విశేషము చూ, వీణ, 2. గులుపు లోనగు

సమయములందుకొట్టెడు వెద్దగంట, జయధేరి

చూ, వీణ. [ఎఱ్ఱునగు చూ, పల్లటిల్లు.

జేగుఱింపు. జే. అ. కి. రూ-జేవుఱింపు

జేగులు. జే. వి. రూ-జేవులు 1. ఎఱుపు

చూ, వర్ణము 6, విణ. 2 ఎఱునిది, చూ,

వర్ణము. 6.

జేగులుబురువు. ద్వ. వి. రూ-జేవురుబురువు.

జేంద్రగోపము, చూ, పట్టుపురుగు (చూ,

పురుగు) [రాయి.

జేఱ. వై. వి.=జయజయ దేవుడు అచ్చ.

యు. కాం. 180 చూ, వేలుపు

జేఱే వై. వి. 1.= —వై.—, 2 చూ, నమ

స్కారము, 3 ఇందుగడు చూ, వేలుపు

తేడు, 4. జేవుడు. పాండు 2, ఆ. 187

చూ, వేలుపు [తము.

జేఱేగట్టు వై. వి. వేరుపర్వతము చూ, పర్వ

జేఱేగిడ్డి. వై. వి. వేల్పుటాపు. చూ, ధేనువు.

జేఱేపట్టు. ద్వ. వి. చూ, స్వర్ణము.

జేఱేతేనియరదము. వై. వి. మబ్బు. పాంబ.

దేవ 21 చూ, మేఘము 1.

జేఱేలగట్టు. వై. వి. చూ, జేఱేగట్టు.

జేఱేలపట్టు. ద్వ. వి. చూ, జేఱేపట్టు.

జేఱేలసారెము వై. వి. —వై.— వేం, ఆం 22

జేఱేలమానికము, వై. వి. చింతామణి, ఆం,

భా. పృ 68 చూ, రత్నము. 1

జేఱేయ జే. వి. రూ-జేఱే బుగదవేల చూ,

భూమి 1

జేఱే. జే. వి. —వై.—

జేఱి సం విణ. (బులు ఈ బులు) 1. జయించి

వాడు చూ, విజయ

జేఱి సం విణ. —వై.— [చూ, విజయ.

జేఱవుడు సం విణ. జయింపదగినవాడు.

జేన జే. వి. జిట్ట (9 అంగుళములు) (12 అం.

అని కొందలు) చూ, విత్తి

జేపట్టు ద్వ. వి. తిమ్మ చూ, దీవింపు.

జేప అం చూ, రూ-చేప

జేలు జే. వి. 1 చూ, రూ-జేలు 1, వా. వి

2 చూ-కాకుట కట్టినసంచి "జేలురుమాలు-

జేలురాని రూకలు." చూ, సంచి.

జేలుతువారు వా. వి. జేలునందుంచుకొనెడు

తువారు. రూ-జేలురుమాలు: చూ, వత్తము.

జేలురుమాలు. వా. వి. —వై.—

జేలు వా. వి. వై. —వై.— జయధేరి: చూ, స్వర్ణము. 2.

జేమనము. సం. వి. అ. న. చూ, సాహాయ
జేమి. వై. వి. = బామి * : చూ, జేమ.

జేయుడు సం విణ: చూ, జేత. [నొక నగ.
జేరుబందు చా వి వెడల్పుగానుండు ఒకా
జేవుణించు జే అ. కి చూ, రూ-జేగుణించు
స్వా. 5, అ. 18.

జేవులు చూ, రూ-జేగుణం.

జేవులగుండు జే. వి. బ. కోటలోనుండి తుపా
కులు కాల్చెడు రంధ్రములు: చూ, రంధ్రము. 1.
జేవులు: బుర్రపు ద్వ. వి. చూ, రూ-జేగుణం
బుర్రపు

జే

జేతుగుండు సం. విణ: చూ, జేత.

జైనము సం. వి. అ. న. జైనమతము చూ, మతము. 7.

జైనుడు. సం. వి. అ. పుం. 1. జైనశాస్త్ర
మును చేదివినవాడు, 2. జైనమతస్థుడు

జైమిరీయుడు. సం. వి. అ. పుం. మిహంస
శాస్త్రజ్ఞుడు

జైవాత్మకుడు సం. వి. అ. పుం. 1 చంద్రుడు:
చూ, హిమాంశువు, 2. పంటకాంతు చూ,
వర్ణసాయి, 3. చూ, వైర్గుడు, 4. కొడుకు
చూ, పుత్రుగుడు. 1. విణ. 5. దీర్ఘాయువు
చూ, వృద్ధుడు, 6 చిక్కినవాడు చూ,
బక్కవాడు.

జ్యో

జ్యోంగకము. సం. వి. అ. న. 1 అగురుచంద
నము చూ, రాజార్చము, పుం. 2. అగురు*.
చూ, శంకుప.

జ్యోకము వా. వి. సంబంధము.

జ్యోటి. సం. వి. ఈ. శ్రీ దుప్పటి చూ,
వస్త్రము.

జ్యోటింగుడు. సం. వి. అ. పుం. 1. ముక్కంటి:
చూ, శివుడు, 2: చూ, మహావ్రతి.

జ్యోనశము సం. వి. అ. పుం. 1. రక్తవర్ణాధిక
కృష్ణవర్ణము చూ, వర్ణము. 6; 2. జ్యోన్మ*:
చూ, సస్యము 1. విణ. 3. రక్తవర్ణాధిక
కృష్ణవర్ణము కలది చూ, వర్ణము 6. (రూ-
జ్యోనాశము) [కొండలు.)

జ్యోనాశము. —వై.— (జ్యోనశము అని
జ్యోవ. సం. వి. అ. శ్రీ. రూ-యోవ. అడుది,
చూ, శ్రీ

జ్యోపిత. సం. వి. అ. శ్రీ. —వై—

జ్యోపిత్తు సం. వి. అ. శ్రీ. —వై—

జ్యోపీలు. పా. శుక్లవాలగొడ బ్రాహ్మణులలో
నొకశాఖవారు (చూ, శుక్లవాలగొడ
బ్రాహ్మణులు) చూ, బ్రాహ్మణులు

జ్యో

జ్యోహకము. సం. వి. అ. పుం. తొండ: చూ,
సరటము

జ్యో

జ్యో సం. వి. అ. పుం. 1 చూ, విద్వాంసుడు,
2. బుధగ్రహము చూ, రాశువు. 2,
3 ఆత్మ చూ, హంసుడు. 2. 4 నలువ:
చూ, బ్రహ్మ. 1

జ్యోపితము. సం. విణ. చేంపబడినది చూ, పో
క్షితము. 2 [తము. 2.

జ్యోప్తము. సం. విణ. తెలుపబడినది: చూ, నూచి

జ్యోపి. సం. వి. ఇ. శ్రీ. 1 తెలివి: చూ, బుద్ధి;
2. తలంపు చూ, స్మృతి. [స్మరించు. 2.

జ్యోపితమ్య. మి అ. కి గోచయ: చూ,

జ్ఞాపిత

జాత. సం. విణ. లౌకిక వైదిక కార్యములఁ
జెరిసినవాఁడు.

[వ్యక్తము. 2.

జాతము. సం. విణ. తెలియబడినది చూ,
జాతవ్యము సం. విణ. తెలియదగినది చూ,
జేద్యము.

జాతసిద్ధాంతము. సం. వి. అ. పుం. నూర్వ
సోమసిద్ధాంతములఁ జెరిసినవాఁడు, ఏదైన
నొక కాన్త్రుతత్వము నెఱిగినవాఁడు (అని
కొందఱు) చూ, తాంత్రికుఁడు

జాతి. సం. వి. ఇ. పుం 1 పాలివాఁడు చూ,
సంఘండు, 2 తండ్రి: చూ, పితరుఁడు 1
జాతిలేయుడు. అం 1. పుత్రులు పండ్లెందు
గురిలో నొకఁడు. చూ, పుత్రులు; పుం
2. జాతికొడుకు చూ, పుత్రుఁడు. 1
జాతులు అం. సపిండులు, సగోత్రులు, సోద
కులు, సనాథులు (4)

జాతజ్ఞేయ సంబంధము అం సంబంధములు
తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, సంబంధములు.
జ్ఞానశ్రీయము. అం సంజ్ఞానము, విజ్ఞానము,
ప్రజ్ఞానము (చూ, త్రీయము)
జ్ఞానదర్శకుఁడు. సం. వి. అ. పుం. పూర్వజ్ఞేన
విశేషము చూ, బుద్ధుఁడు 1

జ్ఞానదర్శకుఁడు. సం. వి. అ. పుం — పై.—
జ్ఞాననాథులు. అం చూ, నాథులు.

జ్ఞానము. సం. వి. అ. న. 1. మోక్షవిషయమైన
తెలివి చూ, బుద్ధి, అం. 2 గుణములొలిం
టిలో నొకటి: చూ, గుణములు; 3. విశ్వ
ర్వములొలింటిలో నొకటి చూ, విశ్వర్వ
ములు; 4. సోదశసంఘంతులలో నొకటి: చూ,
సోదశసంఘంతులు; 5. స్వత్వస్వములు ఇరువ
యిదింటిలో నొకటి: చూ, స్వత్వస్వ

జ్ఞానయోగము. అం యోగములు రెండింటిలో
నొకటి. చూ, యోగములు.

జ్ఞానవృద్ధి. అం. వృద్ధులు ముగ్ధురిలో నొకఁడు:
చూ, వృద్ధులు (చూ, త్రీయము.)

జ్ఞానశక్తి అం. ఇచ్ఛాదులు మూడింటిలో
నొకటి: చూ, ఇచ్ఛాదులు. (చూ, త్రీయము.)
జ్ఞానసంభువు. సం. వి. ఉ. పుం. (ఉ. అనికొం
దలు) జీవేశ్వరుల యాధార్థ్యము నెఱిగిన
వాఁడు. [చూ, అంబ రి.

జ్ఞానాంబ. అం. అంబలు ముగ్ధురిలో నొకఁడె:
జ్ఞానాత్మ. అం. ఆత్మలు తొమ్మిదింటిలోనొకటి.
చూ, ఆత్మలు [చూ, విగ్రహములు.

జ్ఞానార్థము. అం. వింశతివిగ్రహములలోనొకటి:
జ్ఞాని సం. వి. క్ పుం 1 జ్యోన్ముఁడు చూ,
సాంవత్సరుఁడు, 2 కోడి చూ, పుండు,
విణ. 3 చూ, విద్వాంసుఁడు

జ్ఞానేంద్రియపురి, అం పురుషులు ఎనిమిదింటిలో
నొకటి చూ, పురుషులు

జ్ఞానేంద్రియము సం. వి. 9 నెఱిసికొనెడి
యింద్రియము చూ, ఇంద్రియములు.

జ్ఞానేంద్రియములు అం. వికారములు పక్షనా
టింటిలో నొకటి చూ, వికారములు, (జ్ఞానేం
ద్రియములు 5, కర్మేంద్రియములు 5,
ప్రాణవాాయువులు 5, చిత్తము 1) (జ్ఞానేం
ద్రియములు—త్వక్కు, చక్షువు, శ్రోత్రము,
జిహ్వ, స్పృశము, ప్రాణము చూ, ఇం
ద్రియములు.)

జ్ఞానేనహీనః పశుభిస్సమానః లో తెలివితేని
వాఁడు పశువుతో సమానము.

జ్ఞాపకము. సం. విణ. తెలియఁజేయునది. చూ,
సూచకము

జ్ఞాపనము. సం. వి. అ. న. తెలియఁజేయుట
జ్ఞాపితము. సం. విణ. తెలియబడినది: చూ,
జ్ఞాపితము.

జ్యోతిషము సం. వి. ఆ. శ్రీ. 1. పేందిరిక
చూ, వెన్నెల; 2 వెన్నెల రేయి చూ,
రాత్రి. [వెన్నెల తులుగు.
జ్యోతిషము పీఠీయము. సం. వి. ఆ. తుం చూ,
జ్యోతిషము పుత్రము సం వి. ఆ. తుం: చూ,
శిఖారపు*.
జ్యోతిషము సం వి. ఈ శ్రీ చూ, రూ-
జ్యోతిషము. 1-2, 8: చూ, పాట*.
జ్యోతిషము సం. వి. ఆ. శ్రీ పేందిరిక: చూ,
వెన్నెల.
జ్యోతిషము. సం. వి ఈ శ్రీ.—వై.—

జ్యో

జ్యోతిషము సం వి ఆ. తుం = జ్యోన్ముడు.
చూ, సాంధ్యము [చూ, రాత్రి)
జ్యోతిషము. సం. వి ఈ శ్రీ వెన్నెలరేయి

జ్య

జ్యము. సం వి ఆ. తుం 1 వేడి చూ,
రోగము 1, అం. 2 అవసరము పండ్లెండిం
టిలో నాకటి చూ, అవసరము (దాదాశాపనలు)
జ్యములు అం. వాతజ్వరము, వైత్యజ్వరము,
శ్లేష్మజ్వరము, భూతజ్వరము, అశిర్గజ్వర
ము, అభిహతజ్వరము, వాతవైత్యజ్వరము,
పితృశ్లేష్మజ్వరము, శ్లేష్మవాతజ్వరము, అహి
కజ్వరము, తగ్గతజ్వరము, అస్థిగతజ్వరము,
రక్తగతజ్వరము, మాంసగతజ్వరము, మూర్ఖ
జ్వరము, మేదోగతజ్వరము, సన్నిపాతజ్వరము
ఇత్యాది. [వ్యాధితుడు.
జ్యోతుడు. సం. వి. జ్య. జ్వరముగలవాడు: చూ,
జ్వలదంగారము. సం. వి. ఆ. తుం. రోజుకన్ను,
రోజు చూ, వహ్ని. 1.

జ్వలనము. సం. వి. ఆ. స. 1. మంట: చూ,
వహ్ని. 1, తుం 2. నిష్క. చూ, వహ్ని. 1.
జ్వలించు. సం ఆ. కి. 1. ఎరియు చూ,
మండు. 1, 2 వెలుగు. చూ, ప్రకాశించు,
8. మండినడు, మేలుకుమని నొచ్చు: చూ,
మండు. 1.
జ్వలితము సం. వి. జ. 1 మండినది చూ, ప్రజ్వ
లితము 1, 2 ప్రకాశించినది: చూ, రోభితము.

జ్యో

జ్యోల సం వి. ఆ. శ్రీ. మంట: చూ, వహ్ని. 1.
జ్యోలము. సం. వి ఆ తుం.—వై.—
జ్యోలాజిహ్వము. సం. వి. ఆ. తుం. 1. అగ్ని
హోతుడు. చూ, వహ్ని. 1, 2. పార్వతి
యొక్క దూత: చూ, పార్వతి. 1.
జ్యోలామాలము సం. వి. ఆ. తుం. అగ్ని
లోకము. చూ, లోకము 1

—

జ్య

జ్య. చూ, కి. [చూ, సంఖ్యించు
జ్యోమి వై. స. కి. 1 చూ, బెడరించు, 2
జ్యోమి వై. వి. సంఖ్య 1: చూ, వెలుపు,
2. చూ, సంఖ్యము. 8, ఆ కి. 8: చూ,
భయపడు, 4. చూ, సంఖ్యించు
జ్యోమి వై. వి. సంఖ్య. రూ. జ్యోమి చూ,
సంఖ్యము. 8
జ్యోమి వై. వి. సంఖ్య. 1.—వై —పా. 1,
ఆ 124, 2 చూ, వెలుపు.
జ్యోమి వై. ద్వ స. కి. (జ్యోమి + యొనర్పు):
చూ, బెడరించు.
జ్యోమి వై. వి. 1 = జ్యోమి: చూ, పిక్క, 2. పుత్ర

జెంతె. దే. విణ. 1: చూ, రూ-జెంత, 2: చూ, రూ-జెంతియ.

జెంత్రీకాడు. వై. వి. (జెంత్రీయ + కాడు) కీలుకొడు: చూ, నూత్రిధారుడు.

జెంత్రీము. వై. వి. 1 చూ, నూత్రిము. 5, 2 = యంత్రీకు కీలుకొమ్మ చూ, (శ్రీ), 3: చూ, రూ-జెంతరము.

జెందియము. వై. వి. = యజ్ఞోపవీతము. రూ-జెం దెము-జేన్నిదము. చూ, యజ్ఞోపవీతము.

జెందెము. వై. వి. = — వై. —

జెంపలి వై. వి = జంపలి-దంపతి ఆల్మగలు. ఆంధ్ర). పగా. నర. 108 చూ, ఇలునింప డము. [ము లోనగునది

జెంపము దే. వి. అంకెవన్నె తగిలించెడు దార జెంపాడు దే. ఆ కి (జెంపు + అడు) కదలు చూ, సలించు. [మందగించు

జెంపారు. దే. ఆ. కి (జెంపు + అరు) చూ, జెంపాలు. దే. వి. శోలపాటు చూ, స్వరము. 2

జెంపు దే. వి. 1 ముత్యములు లోనగువాని కుచ్చి (లేక) జోలరు జేగజెంపు, జేల్లి, జోలరు, జోలి, జోంపము; (సం. ప).— యాలి- రూ- యుల్లగ- యుల్లరము- యుల్లి యుల్లిర-యూల్లర- యూల్లరి, 2 ఆలస్యము విజ 2, ఆ. 187: చూ, విలంబము. 1, 3 చూ, సస్యదనము, విణ 4 నిడివైనది: చూ, మూల, 2, ఆం 5. మల్లయుద్ధములోని మెలయక చూ, మల్లశాస్త్రము.

జెంపులు. ద్వ. వి. బ (జెంపు + పూలు) చెంప స్వగము చూ, భూషణము 2

జేంపె వై. వి = యూపా, యూపటుము. పది యక్షగముల కాలము చూ, యూప 2

జేంబ వై. వి. = శమి *: చూ, శమి.

జేంబు వై. వి 1 = శమి. రూ-జేమ్మి* చూ, శమి, 2. = జంబూ. బంబువు. అంబూనది

జెంబేలు-రూ- జేమ్మేలు- జేమ్మేలు: చూ, నది; దే. వి 3. రూ-జేమ్మ. ఒకకకము

గడ్డి* చూ, తృణము. 1. [వస్త్రము. జెంబుకానా. వా. వి. జేముకొణము: చూ, జెంబుగూడ. వా.వి. (జేమ్మతో నల్లినది) గూడ, రూ-జేమ్మగూడ చూ, వారికె

జెంబేలు వై. వి. = . చూ, జెంబు 2.

జేక్కర. దే. వి = ర్భూ. 1. ఏలు. చూ, నది; 2 ఊట. చూ, పనివాహము. 1 [ద్రోము

జేక్కరాయడు. ద్వ. వి కడలి: చూ, సము జేక్కిలించు దే. స. కి. శ్రీలిచేయు (అప్ర.)

జేక్కవ వై. వి = చక్రివాకి రూ-జేక్కువ: చూ, బంబువుగువ్వ.

జేక్కవకవవిప్ప. ద్వ. వి. చంద్రుడు. ఆం, సం దే. 15. చూ, హిమాంశువు.

జేక్కవగొంగ. ద్వ. వి. — వై. —

జేక్కవచేంటి ద్వ. వి. ఒకానొక అడుది చూ, (శ్రీ) [సాం. దే. 9.

జేక్కవలయంటు ద్వ. వి: చూ, నూత్రియడు.

జేక్కవలకేడు ద్వ. వి. — వై —

జేక్కి. దే. వి 1 గుట్టము చూ, హయము, 2 ఘరట్టము చూ, తిరుగలి 1.

జేక్కించు. దే. ఆ కి చూ, బద్ధమగు.

జేక్కిణి. దే. వి. 1. ఒకానొక అట: చూ, నాటకము. 1, వై. వి. 2. = యక్షిణి. ఒకా నొక జాతి, 3. = యక్షిణి లోకాంతరము పొంది దేవత్యము పడసిన ముద్దెదవ, మృతి సువాసిని చూ, (శ్రీ).

జేక్కిని. వై. వి. 1. కుచేరుని భార్య చూ, భార్య, 2. = యక్షిణి చూ, జేక్కిణి. 3.

జేక్కినీడు ద్వ. వి. (జేక్కిని + ఈడు) కుచేరుడు చూ, శ్రీమడు

జేక్కి మోరవేలుపు. దే.వి. చూ, కింపురుషుడు జేక్కుల కేడు ద్వ. వి చూ, జేక్కినీడు.

జిక్కలతోనిచెలికాడు. ద్వ. వి. చూ, శివుడు
జిక్కలనాండు. ద్వ. వి. బ. కామేశ్వరిని
గొలిచెడి యుకానొక బాతివాండు

జిక్కలు (చూ, జిక్కిడి. 2.)

జిక్కలు. దే వి బ. 1. —వై.—, వై వి.
2. = రూ-యత్నః. యత్నలు, దేవతలలో నొక
బాతి: చూ, వేలుపు

జిక్కన. వై. వి. = చక్ర)వాకి: చూ, రూ-
జిక్కన.

జిగ. వై. వి. రూ-జిగా-జెగ = జగత్. గొప్పది,
(వృత్తియందు జిగము కట్టమునకు మించివర్ణము
లోపింపగా మిగిలిన రూపము. ఉదా-జిగ
జెంపు, జిగజెల్లి, జిగజెట్టి, జిగవేలుపు, జిగ
చూజోరము. మొ) చూ, విపులము.

జిగజెంటు వై వి. = జగద్భటు చూ, సమర్థుడు.
జిగజెంత ద్వ. వి. 1. మాయలాడు చూ, ప్రాతి
హరవడు, 2 మాయలాడి చూ, (ప్రీ).

జిగజెంపు. ద్వ. వి. చూ, జెంపు 1 అం, భా
గ్ని. 198

జిగజెట్టి ద్వ. వి. విరుదువేసిన జెట్టిపరివారము
అందరి, పదా. సర 40: చూ, హంతకారి

జిగడగొండి ద్వ. వి. (జిగడము + గొండి)
1. కలహశిలురాలు చూ, (ప్రీ), 2 కలహ
శిలుడు చూ, పేచీకోరు

జిగడమాడు. ద్వ. అ. కి (జిగడము + ఆడు)
చూ, వాటులాడు.

జిగడము. వై. వి. = ఝకటః 1 కలహము: చూ,
యుద్ధము; 2 పోరు చూ, యుద్ధము, 8
కష్టా, చిన్నితగువు: చూ, యుద్ధము.

జిగడాలమారి. ద్వ. వి. వి. (జిగడాలు + మారి)
చూ, జిగడగొండి.

జిగడింపు. వై. అ. కి. 1. కలహింపు. వై. కి.
2. చూ, చూడులాడు. 2. యుద్ధము

జిగతి శ. వి. తిన్న: చూ, వేదిక. [దివిటీ.

జిగతీజోతులు. వా వి. బ. కానొక దివిటీ: చూ,

జిగము వై. వి. 1 = జగత్తు. చూ, లోకము;

విణ 2. గొప్ప, వైద్య: చూ, విపులము.

(వృత్తియందు వికల్పముగా అంత్యవర్ణలోప
ము చూ, జిగ.) [నూర్వడు.

జిగముకన్ను. ద్వ. వి. జగచ్ఛత్రువు చూ,

జిగముచేట్టము. ద్వ. వి. —వై— అచ్చ.
అ, కాం 88.

జిగముతల్లి. ద్వ. వి. 1. లోకమాత. చూ,
లక్ష్మి, 2. గుర్త: చూ, పార్వతి 1.

జిగములబుట్టించు శాణడు. ద్వ. వి. నలున
అం. పదా. మర 17: చూ, బ్రహ్మ. 1.

జిగా. వై. వి. గొప్పది: చూ, రూ-జిగ.

(ఉదా.—జిగా చెంగల్వ, జిగాజిగి, జిగా
డంబు, జిగానలువట్టి, జిగానిగారము, జిగా
చూజోరము మొ)

సిగిల. వై. వి. = బాంగల. రూ-జిగిల. తిన్న.
అచ్చ అర, కాం 102 చూ, వేదిక.

(దేశ్యమని శ. ర) [కుడు.

సిగిలెడు శ. వి. తోడియల్లుడు: చూ, ఎడ్డ.

సిగిలెకాడు. శ. వి (సిగిలెడు + కాడు)
అచ్చ అ, కాం 19 —వై—

సిగిలె. వై. వి = బాంగల చూ, రూ-జిగిలె

(దేశ్యమని శ. ర)

జిగ్గు. శ. వి 1. తళితళ చూ, వెలుతురు 1;

2 పృథాకిండుటయందగు ననుకరణము:
చూ, హూహూ [వాటికి.

జిగ్గుగొడుగు శ. వి ఒకరకము గొడుగు: చూ,

జిబాయి. దే వి బ. కానొక పిరంగి చూ,
బాణము 1.

జిజిమ్మ వా. వి జిజ్జా: చూ, మూర్ఖుడు.

జిజ్జర. దే. వి. రూ-జూజిర: చూ, వంచన.

జిజిరక తియ. ద్వ. వి. వి. వంచకురాలు. రూ.

జిజిరక తియ: చూ, (ప్రీ).

జిజ్ఞరకాండ ద్వ విణ రూ- జిజ్ఞరకాండః
మా, వంశకుడు. 1.

జిజ్ఞ, వై వి. 1. = జగద్రమ్ మణిదోష విశే
మము: చూ, రత్నము. 1, దే. వి. 2 మిక్కిలి
చింపి, విణ 8. మిక్కిలి చినిగినది; వా వి.

4 చూ, జిజ్ఞేమ్య. [వలియు.

జిజ్ఞాకొను, దే. అ. క్రి. బలహీనతపాండు చూ,

జిట్టి దే. వి. రూ-జిట్టి. 1. ఒకానొక పాపు

రము: చూ, పాపురము; 2 అమృతము:

చూ, విక్రియము, 8. కొనుట. వారిశ్చ. 4,

అ. 115: చూ, వెల 1, వా. వి 4 చూ,

గుత్త 4, బ 5 తిగవు [మ్రచ్చి. 1

జిట్టింగ. దే. వి ఒకానొక దొంగ చూ,

జిట్టికత్తిము. ద్వ. విణ రూ-జిట్టికత్తి 1 కొని

యమ్మునది. చూ, శ్రీ, 2. కొనునది.

చూ, శ్రీ.

సిట్టికత్తి ద్వ. విణ. —వై—

జిట్టికాండ దే విణ. 1 కొని యమ్మువాడు.

చూ, వర్తకుడు, 2. కొనువాడు: చూ,

విలువకాండ.

సిట్టికొను దే స. క్రి కొను చూ, విలుచు.

సిట్టియమ్మ దే స. క్రి. (సిట్టి + ఇమ్మ)

అమ్మ చూ, విక్రియించు.

జిట్టియిడు దే. స క్రి —వై—

జిట్టి దే. వి చూ, రూ-జిట్టి

జిట్టు. జే. వి 1. గుంపు చూ, సమూహము,

వా వి. 2 జనులగుంపు చూ, సమూ

హము, 8 జేత. "మనమొక జిట్టుకూడితిమి "

జిట్టుపెద్ద. వా వి పనివాండ్రవై యజమాని

(మేత్రీ.)

జేద. వై. వి. = జటా-సటా. 1. వెండుకల

యల్లిక: చూ, వేసలి 1, 2 వెండుకల

చుట్ట. చూ, వెండుక. 1, 8. సింహము

మొదలగువాని మెడమొడి వెండుక అచ్చ.

యూ, కా. 428: చూ, వెండుక. 1.

జేదక. దే. వి = కాటక. బొంత చూ, వస్త్రము

జేదకట్టు. ద్వ అ క్రి జేదయగు జేదగను

జేదగంట. వై. వి. 1 జేదచివర గంటవలెనుండు

బంగారునగ చూ, భూషణము. 2; 2 పట్టు

తో కట్టిన జేదవచ్చు. చూ, భూషణము. 2.

జేదగాంజే వై. వి. = జటాగాంధారి *: గంజా-

గంజాయి- గంజావి- గాంజే- గంజాయి-

గాజేర, (సం. ప) —జంగ. [జేదకట్టు

జేదగను. ద్వ. అ. క్రి. (జేద + కొను) చూ,

జేదతా. వా. వి రుజువు లెక్క.

జేదదారి వై వి = జటాధారి. 1. జటలుధరించిన

ఋషి చూ, ముని 1, 2 వనంపాని చూ,

ముని. 1, 8 చూ, శివుడు. అం, పదా.

సుర 10 [హిమాంశువు.

జేదదారికన్నాను. ద్వ వి. చంద్రుడు. చూ,

జేదదారిచెవిబుగ్గ. ద్వ. వి జహ్నువనెడు ఋషి.

చెవినుండి యూరివచ్చిన జలము. దేవగంగ.

కేం, అం, 18 చూ, నది

జేదదారియింటికొడి. ద్వ. వి. ఇంద్రుడు

సాం దే. 11 చూ, వేలుపుతీడు

జేదచు. వై. వి. = జడతా జాడ్యము, అలస్యము

స్వా 8, అ 48: చూ, విలంబము. 1

జేదవపడు. వై అ క్రి. రూ- జేదవడు-బబ్బ

వడు-జేంపారు మందమగు స్వా. 8, అ

118 చూ, మందగించు. [పృత్తి

జేదపృత్తి ద్వ. వి. ఒకానొక పృత్తి* చూ,

జేదలిళ్ల ద్వ వి అడువారి శిరోభూషణము

లలో నొకటి చూ, భూషణము 2

జేదముడి. ద్వ. వి గుండ్రముగా ముడిచిన జేదల

ముడి. వై. 1, అ 2: చూ, సిక. 4

జేదముడిజేంగు ద్వ. వి. కపర్ది. చూ, శివుడు

జేదలదారి. వై. వి. అడవికాపు. చూ, ముని 1.

జడలమొకము. **తై. వి.** = జటామృగము. కేసరి.

చూ, సింహము.

జడి **తై. వి. 1.** వాన. కళా. 7, ఆ. 19 చూ, వాన. 1, 2. జేల్లు చూ, వాన 1, విజ 8.

ఎల్లప్పుడు. సా. 2, ఆ. 44 చూ, సతతము.

2; దే వి. 4. భాగ. కాశీ. 4, ఆ. 51 చూ,

శోకము, 5. మద్దు, తప్తలోహము ఆం,

భా ద్వి. 275. చూ, లోహము 1.

జడిగొను. ద్వ్య ఆ క్రి. అతిశయించు చూ,

మువ్వరించు. [ఆ 56 చూ. బెడరించు

జడిగొలుపు ద్వ్య పేరి జడియజేయు **తై. 5.**

జడిపించు దే పేరి. — **వై** —

జడితి **వై వి.** = రుడితి వడి. చూ, వేగము 8.

జడిపించు జే పేరి. చూ, జడిగొలుపు

జడియు **దే. ఆ. క్రి 1** చూ, భయపడు,

2. చూ, సరించు, 8. తొలగెను చూ, విరియు.

5. 4. మోగెను వసు. 8. ఆ 66 చూ,

శబ్దించు, స. క్రి 5 తోరియు పాండు

1, ఆ. 119 చూ, నిషేధించు, 6. నివా

రించు చూ, వారింను

జడి సామి **వై వి.** వానశ్రేణు. సాం **దే. 18**

చూ, కరుణించు [చూ, వధము

జేడుపు **దే వి. 1** చూ, వెలుపు, 2. చేంపుడు

జేడ్ **వై వి 1** సంయుక్తము, హలసంయోగము

(హల్లు అనియు) చూ, సంయుక్తము,

2. సంగటము. చూ, శోకము

జేడ్ద **దే ద్వి.** తలూటన. భాగ. 1, స్కం

260 చూ, వేగము 8 [యెడు కట్ట

జేడ్డి. **వై. వి.** ఏదేని యొక మోపు మోసికొనిపో

జేడ్డికపుత్రాట్లు. ద్వ్య. వి. 1. గొట్టమును పడతకు

గట్టెడి త్రాట్లు: చూ, నూత్రము. 1; చా. 2.

దూలములను మాయముటకు గట్టెడి త్రాట్లు.

జేడ్డికము 1.

జేడ్డికము. వా.వి. పెద్ద పెద్ద దూలములకు త్రాట్లు

కట్టి తిరుపు వేయుట. (మాయముట.)

జేడ్డికపుకట్టు. వా. వి. జేడ్డికమున కుప్పయో

గించు కట్టలు. (బొంగులు)

జేడ్డిగము. **తై. వి. 1** = యంత్ర: పడతకు

మూడు గొట్టము లనుద్బవడి యెత్తుట

కుప్పయోగించెడి యంత్రవిశేషము జేడ్డిగ.

2. మదము చూ, మదము 1

జేడ్డు. **తై. వి 1** = బాధ్యము రూ-జేడ్డు. చూ,

విలంబము. 1, 2 = శ్రద్ధ తగులము,

శోరిక భాగ 2, స్కం. 61 చూ, హంభ.

3. సంగతి, జోలి చూ, సంయోగము.

జేడ్డుతనము **వై వి.** (జేడ్డు + తనము) 1. తగు

లము. భాగ 2, స్కం 58 చూ, వాంఛ,

చా వి 2. చూ, సోపరితనము.

జేడ్డువడు **వై ఆ క్రి** (జేడ్డు + వడు) పడతి

నొందు భాగ 1, స్కం 260 చూ,

మందగించు

జేత. **వై వి 1** = దండ: పిట్ట చూ, సంగ

గడి 5, 2 = యంత్ర సామ్యము చూ

సమానము 2

జేత గాడు ద్వ్య వి శుద్ధికాడు **చా. సమానుడు**

జేత పయ్యు **వై స క్రి** జోడించు చూ, సం

ధించు 8

జేతన **వై వి** = యత్న: చూ, యత్నిము

జేతనపడు. **వై ఆ క్రి** చూ, యత్నించు

జేతనము. **వై వి 1** = యత్న: రూ- జేతన

చూ, యత్నము, 2. ఉపాయము: చూ,

వెరపు, 3. పదిలము. పంచ. వా. 1, ఆ 481

చూ, మేలుకోలు; ఆం. 4. లిశక్తులలో

రెండవది (శ్రీశక్తులు: వాడి, జేతనము,

మంత్రము.)

జీతను వై. వి. 1. = యత్నః. రూ. జీత. ము
కళా. 8, ఆ 226. చూ, యత్నము,
2 = సంధానము కూడిక చూ, సంయోగము.
జీతనుపడు. వై. ఆ. క్రి. సన్నాహపడు (పే).
జీతనుపడు కళాం. 8, ఆ. 57). చూ,
సిద్ధము

జీతపడు వై. ఆ. క్రి. 1 అనువుపడు (పే). జీత
పడు చూ, సరిపడు. 2, 2 నెఱవేలు.
చూ, సిద్ధించు.

జీతపడు వై. పే. ఈడుపడు చూ, సరి
పడు. [చూ, స్వరము 2

జీతి జే. వి. గాననాట్యయోగ్యశబ్దసంతతి.
జీతికలు ద్వ. వి. బ. (జీత + తీగలు) ఎద్దుల
మెడను తగిలింకి కాడికిగట్టెను పట్టెడలు.

జీతిగ జే. వి. చూ, జిడ్డిగము 1.

జీద్దు. జే. వి. మొద్దు చూ, జీజీమృ 4

జీనము. వై. వి. = కణః రూ. జనుము చూ,
కణము

జీనుము. వై. వి. = — వై. —

జీన్న. జే. వి. భూగంబువు * : చూ, నేరేడు
జీన్నపునేటకాడు ద్వ. వి. క్రితుధ్వంసి
చూ, శివుడు. [చూ, యము.

జీన్నడు జే. వి. జీన్నడును గుఱుము చూ,
జీన్నపురిక్క. వై. వి. (జీన్నము + చుక్క)

మఘ, పాలకీబాంగు చుక్క చూ, నక్ష
త్రము. 1.

జీన్నపురిండి. ద్వ. వి. (జీన్నము + తిండి)
కృతుభుజాడు చూ, జేనువు

జీన్నపుగొంగ. ద్వ. వి. (జీన్నము + గొంగ)
కృతుధ్వంసి చూ, శివుడు.

జీన్నపుటాజ్జీ. వై. వి. (జీన్నము + ఒజ్జీ) ఋత్వి
జాడు చూ, యజ్ఞకర్త.

జీన్నపురిక్క. నెల. ద్వ. వి. (జీన్నము + రిక్క
నెల) చేరినెల. మాఘము; చూ, మాసము. 1

జీన్నము. వై. వి. = యజ్ఞము. చూ, యజ్ఞము.

జీన్ని. వై. వి. = సన్నిపాతము. చూ, సన్నిపాతము.

జీన్నిగట్టు. ద్వ. వి. (జీన్నియ + కట్టు)

1. యజ్ఞార్హములైన నియమముల నడత
వాడు. చూ, బాగ్వాన్మూడు; 2 నలువ;
చూ, బగ్వా. 1 [జండియము.

జీన్నిదము. వై. వి. = యజ్ఞోపవీతము; చూ, రూ-

జీన్నియ వై. వి. రూ. జీన్ని. 1. = యజ్ఞీయము.

జీవతాచుల నుద్దేశించి యెత్తియుంచిన ముంజ
దర్భ చూ, యజ్ఞీయము 1 (చూ, కృణ

ము. 1), 2 జీవతాచుల నుద్దేశించి యథే
చ్ఛముగా విడిచిన ఆవు చూ, భేనువు,

3. జీవతాచుల నుద్దేశించి యథేచ్ఛముగా

విడిచిన యెద్దు. చూ, వృషభము. 1,

4. సోము. ఆచ్చ. సుం, కాం 88. చూ,
వృతము.

జీన్నియపట్టు. ద్వ. స. క్రి. జీవతాచుల నుద్దే

శించి యేజీ నొకనస్తువు నెత్తియుంచు విజ.

1, ఆ 168.

జీన్నియనుచు ద్వ. స. క్రి. జీవతాచుల నుద్దే
శించి యెద్దులానగుదాని యథేచ్ఛముగా

విడుచు.

జీన్నె. వై. వి. = చూ, రూ. జీన్నియ (జీవ
తాచుల నుద్దేశించి యథేచ్ఛముగా విడిచిన

ఆవు — పాండు. 4, ఆ. 192) [కొనుట.

జీప్త వా. వి. సాత్తును బలవంతముగా పట్టు

జీబర వై. వి. 1. = ఖపురః. పోకమిడి.

నార చూ, పోక, 2. పిల్లకొమ్మ. ఆం, భా

ద్వి. 87. చూ, కళా. 1, వా. 8 పెంపు.

జీబాబు. వా వి. పృథ్వీశ్చైరము, ఎదురుజోబు.

జేబురుజేంగి జే వి. ఒకానొక పిరంగి. కళా. 8

అ 78: చూ, బాణము 1

జేబు. వై వి. 1 బుజిము. అచ్చ. యు, కాం
64 చూ, స్కంధము 1. 2 తొడమీది
వెలుపలిభాగము చూ, తొడ.

జేబు. వా వి. 1. తెగులు చూ, రోగము. 1;
జే. విణ 2 సారములేనిది చూ, ఫల్గులు;
8. మందము చూ, విలాబము 1.

జేబువడు. ద్వ. అ. కి. (జేబు + వడు) చూ,
మందగించు.

జేమ. వా. వి రాబడి

జేమట. వై వి = దండ చూ, రూ. జేంట
జేమటపాత. వై. వి. దేగను చేతనంచుకొను
నపుడు దానిగోళ్లు గుచ్చుకొనమండ చేసి
కొనాడు మడతగుడ్డ చూ, వస్త్రము.

జేమలి. వై. వి = యమళికా. జేంట చూ,
సంగడి. 5

జేమలించు వై స క్రి ద్విగుణించు చూ,
జేమలిక. వై. వి = యమళికా. ఒకానొక సర్వ
వాద్యము చూ, వీణ

జేమలిముక్కాలి ద్వ వి చూ, జేంటముక్కాలి

జేమలిక వై వి = చూ, రూ. జేమలిక

జేమలిగ వై. వి. = — వై —

జేమలిర్పు. వా. వి. ఆదాయవ్యయములు

జేమాబంది. వా వి. శిస్తు పర్వాటుచేయుట.

జేమిడవీచోపు. వా. వి. వంచిత చూ, నురటి.

జేమిడి. వై. వి 1 = యమళ. రూ. జేమిలి.

జేమట, జత. చూ, సంగడి. 5. 2. ఇనుమడి;
చూ, శిటి. 1.

జేమి. వి. వి. = — వై —

జేమిలితల్లుల బిడ్డ ద్వ. వి గంగాపార్వతుల
బిడ్డ చూ, వినాయకుడు 1.

జేమిలిముక్కాలి. ద్వ. వి చూ, రూ. జేమలి
ముక్కాలి. [మనృకుడు

జేమిలిముక్కాలి విలుకాడు. ద్వ వి చూ,
జేమిలిముత్తల. ద్వ. వి. శుమారస్వామి చూ,
స్కందుడు.

జేమిలియేబదుల జేన్నములుచేసిన మేటి ద్వ
వి. జేవేచుగ్రుడు, శతకృతుడు: చూ,
వేలుపుటేడు

జేమిన్ దారి వా వి (యస్తేటు) జమిందారు
క్రిందనుండు భూమి (జమిను అనియు)

జేమిన్ దారు వా. వి 1 కొన్ని గ్రామములవై
రాబడిగల యధికారి, 2. రాజునకు శిస్తు
చెల్లించు ఒకానొక యధిపతి.

జేముడు వై వి. = యము: చూ, యముడు.

జేముకాణము జే వి ముతకనూలుబట్టి స్వారి,
ఆ 38: చూ, జేంబుకానా.

జేముతండి ద్వ. వి చూ, నూర్యుడు

జేముదంట ద్వ వి చూ, శివుడు

జేముడళము వై. వి. = చూ, జంహాడి

జేముదాడి వై వి. = — వై —

జేమున. వై వి = యమానా చూ, నది

జేమునగొంగ. ద్వ. వి చూ, బతిరాముడు.

జేమునవోలుట్టు. ద్వ. వి: చూ, యముడు
ఇట్లు (జేమునవోడు.)

జేమునయ్య. వై. వి. జేముడు + అయి: చూ
నూర్యుడు

జమునెక్కిరింత ద్వ. వి (జముని + ఎక్కిరింత)
గున్నపోతు చూ, మహిమము.

జమ్మి. తై వి రూ-జంబు = శమి* చూ, శమి
జమ్మి. డే. వి 1 జమ్మిగడ్డి చూ, తృణ
ము 1, తై వి 2 = జంబూ జంబూనది,
నేలె పేట చూ, నది.

జమ్మిగూడ వా వి చూ రూ-జంబుగూడ
జమ్మిగూ ద్వ. వి (జమ్మి + పేట) జంబూ
నది నను 2. ఆ 82. చూ, నది [రిప్టి. 2.

జర తై. వి క త్తిరహా పర పి. విడి చూ,
జిగు డే వి రూ- జిరుగు 1 చూ, పొం
కుడు. 1, ఆ క్రి రూ జిరుగు 2. జొమ్మి
తోపొంతు చూ, పొంతు 4, 8 జొంతు
చూ, సల్లు. 4. 4 తీమనుడమి. సా. 5, 6
ఆ 9 చూ, రూ-జిరుగు, 5 పుకరిల్లు చూ,
నర్తింమి, 6 కిడమి. చూ, సను. 8, 7
ఉలుకు గూ, లంఘం మి, 8 పోపు, చూ,
పెళ్ళి 9 ప్రక్కకొత్తుగు రూ జిరుగు
ఒత్తిగిల్లు- రూ-ఒత్తిలు-ఒత్తిల్లు-ఒత్తు-ఒదిగిలు,
ఒత్తుగు

జిరభ. ద్వ. వి. పెండిబంగారముల నీరుతూసిన
నూలిపోగు, జీలతారు చూ, సరి.

జిగు డే ప్రే జిరగఁజేయు చూ, రూ-జిరుపు.
జిరపోసు. ద్వ. వి* చూ, సరిగ

జిరబాళి డే విణ. పెండిసరిగతో నేసినది (కల
ధాతవస్త్రము). తగటి చూ, వస్త్రము

జిరలు. డే వి. పేలపిండి చూ, సాదము. (1)
జిరి. తై. వి. రూ-జిరి. 1 చూ, జిరత, 2. పెండిబం
గారముల మెలము: రూ- జిరి, జిలపోత,
జిలపోసనము.

జిరిమానా. వా. వి. హిల్మానా, లివ్వనకు విధిం

చిన పైకము. “చీరకటి తప్పనకు నాలుగు
రూపాయలు జిరిమానా విధించిరి.”

జిరి తై. వి* చూ, రూ- జిరి.
జిరిన డే దృ. క్రి విణ (రూ-జిరిలున-జిరిన-
జిరిన-జిరిన) వడిగ: చూ, వేగము 8
జిరిలున. డే దృ. క్రి విణ. —తై. — సా. 1,
ఆ. 82

జిరుగు డే. ఆ. క్రి చూ, రూ- జిరుగు (తొ
మ్ముతోపొంతు - కళా. 8, ఆ 222)

జిరుగుబాటు ద్వ. వి (జిరుగు + పాటు) జీవ
నము చూ, బృతుకు. 1.

జిరుగుడాట డే. వి (జిరుగుడు + ట) జీరుకు
బండాట జీరుకులు- రూ- జీర్కులు, జీరు
కుబండలు- రూ- జీర్కుబండలు

జిరుగుడు. తై. వి = స్థలన. జొంతుడు: చూ,
స్థలనము 2.

జిరుగుబడి జే. వి. చూ, జిరుగుబాటు.

జిరుగురు వా. వి రూ-జిరువురు-జిరురు-జిరురు
(అర్జంతు) చూ, వేగము. 8.

జిరుపు డే. ప్రి. చూ, రూ- జిరుపు.

జిరుపుడు డే వి. (దినులును) జిరుపుట, కాల
చూపనము: చూ, విలంబము. 1.

జిరువురు వా వి: చూ, రూ- జిరుగురు.

జిరురు. వా వి. —తై —

జిరురు వా. వి —తై —

జిరిజిరి డే వి. 1. కీర్తిము. ఆం. భా. పృ
65 చూ, వేగము 8, 2 ఈడ్చుట యంద
గుడ్డవనకు కరిణము. అచ్చ కిష్కిం, కాం.
84. చూ, మామా.

జిరిభి జే. వి చూ, జిరిబలాడి

జిరిన. డే. దృ క్రి. విణ కీర్తిముగ చూ,
వేగము. 8

జిలకట్టియ. డే వి. రూ-జిలకట్టె-చెలకట్టె, ఒక
రకముడేగ చూ, క్షేమము.

జలకపై దే. వి. — వై —

జలకమాడు. ద్వ. ఆ కి. (జలకము + ఆడు)

స్వాసముచేయు, తేలు 2, ఆ. 11 (పే
జలకమార్పు — పొందు. 2, ఆ 19)

జలకము. 2. వి. 1. = జలమ్ నీరు చూ, సలి
లము, 2. మునుక పా. 2, ఆ. 5: చూ,
స్వాసము 1

జలగ 2. వి. = జలగాకా చూ, బుడ్డపిడుచు.

జలగంటె ద్వ. వి. దీనుము చూ, వేటుపెట్ట.

జలగడుగు. దే. స. కి (జలకము + కడుగు)

బంగారు రవలు మొదలగునవి పెదకియెత్తు
టకుగాను ఇసుకనునీళ్లలోబోసి గాలించు

జలగడుగువాడు దే వి జలగరి, రూ-బోలో

జలగరి దే. వి (జలగడుగు + అరి) — వై. —

జలజల దే. వి ప్రవహించుటలోవగువానియం

దగు భ్రష్టమగురణము చూ, హూహూ

(ప్రవహించుట. — స్వా 4, ఆ. 12, రాలు

ట. — నను. 3, ఆ 178, నడియుట —

పా 5, ఆ 108, చేట్టుట. — నళ 1, భా.

ఇత్యాది.) [దీర్ఘ

జలతారు. ద్వ. వి (జలకము + తారు) చూ

జలదరము. 2. వి. కంపము చూ, లోలము

జలదరించు 2. ఆ కి. రూ-జేలుదరించు

కంపించు. చూ, నణాణ 2

జలదరింపు 2. వి భయము చూ, వెఱపు

జలదారి. 2. వి = జలద్యార. (జలకము +

దారి) ఇంటిలోని ముడికినీళ్లుపోయేడునన్నని

కట్టడపు కాలవ చూ, తూము 2

జలదరించు. 2. ఆ కి: చూ, రూ-జేలుదరించు.

జలపోత. ద్వ. వి. (జలకము + పోత) పెండి

బంగారముల నీటి మొలకలు. పా. 2, ఆ. 521

చూ, జిర్. 2. [— వై. —

జలకము + పోతము) జల్లిపెం

జలంబు. 2. వి. రూ- జేలుపు నజ్జి. చూ
2. తత్వము.

జలంబుకారు. 2. వి వర్షపు. చీలికారు ఆం
పదా మర. 47: చూ, మానవ్యయము.

జేలుపు 2. వి. చూ, రూ-జేలు

జేలేరి దే. వి (జలకము + ఏరి) పావట్టును

చూ, లింగపీరము

జేలీ. వా ఆవ్య త్వరగా.

జేల్ల. దే. వి 1 మాత్రబండిమీడినూడ, “బండి

జేల్ల” మొ, 2 పెద్దగంప (గుండుజేల్లఅని

యు జేల్లిగంప అనియు వాడుక) చూ,

నజ్జి 1.

జేల్లగు దే ఆ కి (జేల్లు + అను) రూ-జేల్లుగును.

భయముచే మనసు జేల్లుగును చూ, గల

తరించు

జేల్లి దే వి 1 ఆనత్వము చూ, వితథము,

2 చామరము. ఆవ్య యు, కాం 205.

చూ, మరటి, 8 బోలరు రూ-బోరి చూ,

జేంపు 1, 4 చమగచ్చుగముతోక రా,

వి. 3, ఆ 40: చూ, నవరము, 5. చూ,

కుచ్చు. 2 కళా. 8, ఆ 41, 6. కొప్పవల

చూ, భూమణము 2, 7 = చాలని, జేల్లెడ:

చూ, తితక్షు, 8. చిత్రదే చూ, వాన. 1;

బ 9. ఇటికపాడితాళ్లు చూ, రాయి, వి

10 ఆనత్వమైనది చూ, వితిథము

జేల్లింపు దే. ఆ. కి 1. కాలు. పొందు. 1,

ఆ. 118. చూ, స్రవించు, స. కి 2. భా

స్యమును జేల్లెడలోబోసి గుండ్రముగా

తిప్ప, 3. పరిక్షించు. చూ, శోధించు

జేల్లికాడు. దే వి కల్లె: చూ, బొంతులాడు.

జేల్లిగంప. వా. వి. గంటచాచ్చుడు గంప చూ,

నజ్జి. 1. [జము. 2.

జల్లిపెం. 2. వి. కాలినగ: చూ, భూమ

జల్లిమూఁకుడు. చే. వి. సగమువఱకు చిల్లులు
గల మూఁకుడు. చూ, పాత్రము. 6.

జల్లిమోఁక మెకము ద్వ వి. చనురీయ్యుఁడు
సాం తిర్య. 15: చూ, సవరపు మెకము

జల్లిమెకము. ద్వ. వి. —వై.—

జల్లివాలుమెకము. ద్వ. వి. —వై.—

జల్లివేళ్లు. జే. వి.బ తల్లివేరుకొనను ప్రక్కవేళ్లు
కొనను కు య్యవలె నుండెడు వేళ్లు (వీనినే
నారవేళ్లు, గుబురు వేళ్లు, పిల్లివేళ్లు అనిఅందురు).
చూ, వేరు. 1

జల్లు వై వి 1 =జల వర్షము చూ, వాన. 1,
2. దల్లు, వానకరిమునపుడు చెదరిపడిడి
నీళ్లు భాగ. 2, స్కం. 188 చూ, సలిలము
8 జీడి, భారావర్షము అం, పదా. సుర 46.
చూ, వాన 1, జే. వి 4. ఉమియుట
రాలుట లోనగువానియందగు భవ్యనృకర
ణము: చూ, హూహూ.

జల్లువను జే. అ. కి). (వనసు) జల్లున, గలత
రించు. చూ, రూ-జల్లున

జల్లెడ వై. వి =చాలని చూ, తిరిగవు

జల్లెడ జే. వి చూ, సురటి.

జీన జే. వి 1 జీడిబిల్లి లోనగువానికి మీట్టు
నేర్పటచెడి అంచు చూ, మొబాటు

2. ఒకొక్క యంద్రము

జీనజీన జే. వి వజీరజీ, వడచేటుయందగు ననుకర
ణము: చూ, హూహూ. [పంగ.

జీనట. జే. వి తాటివట్టుకు అడుగున నుండెడు
జీనదాటు. జే. వి. 1 మర్యాదను అతిక్రిమం

చుట, స. కి) 2 అతిక్రిమించు, మీలు:

చూ, దాటు 6 [వస్త్రము

జీననిక. వై. వి = యవనిక. తెరచీర చూ,

జీవర. జే. విణ 1 గోము, మృదువు: చూ,
సుకుమారము; 2 చేక్కనిది చూ, హృద్యము

జీవరన. జే. వి. 1. పృశుత్వము, తేత. చూ,
సౌకుమార్యము 1, 2. చేక్కన చూ,
హృద్యము.

జీవరము జే. వి. తఱుచుండనము. చూ, మునును.

జీవరాలు ద్వ. వి. (జీవని + అలం) యావనము
గల అండుది. వై. 6, ఆ. 64. (యవనశీకట్ట
తదృశమని కొందలు) చూ, శ్రీ.

జీవలు. వై. వి. బ = యవ. యవలను వడ్డు:
చూ, భాస్యము. [బట్ట. చూ, వస్త్రము.

జీవరి జే. వి. రూ-జీవరి. అమృతదగిన కొత్త

జీవాజి. వై. వి. = సంతమదము. రూ-జీవాది-

జీవ్యాజి-జీవ్యాది-జీవ్యాను, జీబువాయి చూ
సంతమదము. [సంకుపు.

జీవాజిపిల్లి వై. వి. రూ-జీవాజిపిల్లి. చూ,

జీవాది వై. వి = చూ, రూ-జీవాజి.

జీవాదిపిల్లి. వై. వి చూ, రూ-జీవాజిపిల్లి

జీవాబు వా. వి చూ, రూ-జీవాబు

జీవాబుదారి. వా. వి. వూచీ

జీవితె. జే. వి: చూ, రూ-జీగితె.

జీవుకు. జే. వి. 1. రూ-జౌకు. అడుగు. చూ,

బురద, అ. కి) 2 మిక్కిలి మెత్తగిలు

రూ-జౌకు

జీవుజీవు. జే. వి. పొలుకుయందును కుంగుట

యంచున అగు భవ్యనృకరణము: చూ,

హూహూ.

జీవురు వా. వి 1 రూ-జౌరు. అగ్నిపురసర

ణాయుధము, ఒకరకము పిరంగి చూ,

బాణము. 1, స. క్రి. 2. రూ-జౌరు. కొట్టు

చూ, మొత్తు. 2, 3. చేతులతో కుప్ప

చెసి యెత్తు. రూ-జౌరు: చూ, వాము

జీవ్వనము వై. వి. = యావనము పదునాఠేం

డ్డకు మీఁదిస్థాయిము. చూ, వయస్సు 1.

జీవన. వై. వి. (జీవనము + ఇ) = యువతి
జీవరాలు చూ (త్రీ)

జీవాజి. వై. వి. = చూ, రూ జీవాజి

జీవాజిపిల్లి వై. వి: చూ, రూ-జీవాజిపిల్లి

జీవాజివంకలు. ద్వ. వి బ చూ, జీవలు

జీవాడు. జే. అ. కి. (జీవ + డు) చూ,
నలించు

జీవాది. వై. వి = చూ, రూ-జీవాది.

జీవాదిపిల్లి వై. వి చూ, రూ-జీవాదిపిల్లి.

జీవాదు. వై. వి = చూ, రూ-జీవాది

జీవుడు జే. వి. 1. దుర్మదజలము చూ, సలి
లము, 2. సాగు చూ, సాందర్భము

జీవించు. జే. పే. జీవించుచు. కళా. 6,
అ. 14. చూ, బెడరించు.

జీవుడు జే. వి బెడర పొండు 3, అ 87

చూ, వెలుపు (రూ-జీవుడు)

జీవు. జే. వి — వై —

హా

హాండ్ర. జే. వి. తంతువ యధేదము: చూ,
సాలెవాండ్ర

హాగా. వై. వి. 1 = హాగ్ జీగము చూ,
లోకము, 2. హాట చూ, స్థానము. 1,
విని 3 గొప్పది. రూ-జీగ-హాగా-హాగ చూ,
విపులము.

హాగరము. వై. వి. = హాగర. రాత్రి పేలుకొని
యండుట. (సం. ప). — కవచము, హాగరము

హాగిడు. ద్వ. అ కి. ఆలస్యము చేయు: చూ,
తడయు. [నొకటి: చూ, పగవల్లు

హాగిడు. అం. పగవల్లు పండ్రించుట

హాగిలులుమిత్తి ద్వ. వి. పండి జేం, అం. 98
చూ, నూకరము.

హాగిలము జే. వి. 1. పండి లోనగువానిం
బట్టెడు వేటుకుక్క చూ, కునకము,
2 కుక్క చూ, కునకము.

హాగిలు జే. స కి. చూ, మొక్కు అం,
భా త్త. 127

హాగు. జే. వి. ఆలస్యము చూ, విలంబము 1
హాగుచు. జే. అ. కి. చూ, హాగిడు. అం,
భా త్త. 87

హాజీము. జే. వి పాలికలయందు: బోసిన నవ
ధాన్యముల నాలు చూ, రూ-హాజీము
(హాజీలు-హాజీలు అనియు వాడుక)

హాజీర జే. వి. రూ-జీజీర చూ, వంచన

హాజీరకై. ద్వ. వి. చూ, రూ-జీజీరకై త్తిము.

హాజీరకాడు జే. వి. 1 జీజీరకాడు చూ,
వంచకుడు. 1, 2 దొంగ అం, భా.

ద్వి 291 చూ, ముచ్చి 1.

హాబాము జే. వి చూ, రూ-హాబాము

హాబాలిక. మి. వి వివాహకాలముందు
నవధాన్యములు నాలుపోసియు మూకుడు,
చూ, పాత్రము 6. (పాలికశబ్దము తెలుగు
అని కొందఱు)

హాబి. వై. వి. = హాబి. రూ-హాబి *: చూ,
నువనము, 2 (దీనిమూలమున తాంబేలు మాం
సము తేనెయెడల యెడల యెక్కువగా
పువ్వులు పూచును)

హాబిపత్తి. వై. వి = హాబిపత్తిక రూ-హాబి
పత్తి. హాపత్తి. హాపత్తి; (సం. ప): —
హాబిము

జాజివత్రి. వై. వి. = చూ, రూ-జాజివత్రి.
 జాజిరాజేనములు. ద్వ. వి బ ఒకరకము వడ్లు.
 చూ, ధాన్యము [చూ, వర్ణము. 6.
 జాజి. వై వి. = ధాతు రూ-జాదు. ఎలుపు
 జాజివాలు ద్వ. అ. కి) (జాజి + పాటు)
 ఎట్టనగు స్వా. 2, ఆ 27 చూ, పల్లటిల్లు
 జాటి. జే. వి రూ-సాటి చూ, మునికోల
 జాడ జే. వి. 1. తోవ. చూ, మార్గము. 1,
 2. రీతి చూ, విధము. 1; 3 అడుగుల
 గుఱుతు చూ, లక్షణము. 1, 4. కన్నన్న.
 చూ, సైగ, 5 ఆచూకి చూ, చూచన. 1
 జాడకాడు జే. వి. తోవ. గుఱుతెఱిగిన
 వాడు చూ, పొండుడు
 జాడా జే. కి) విణ. సములము. చూ,
 రుమాలు. [చూ, సరిపెట్టు
 జాడాయు ద్వ. స. కి). నాశముచేయుః
 జాడి జే. వి రూ-జాడి ఒకానొక వట్టి
 పాత్రము. చూ, పాత్రము. 6
 జాడించు జే. స. కి). 1 రూ-జాళించు కంప
 మొందజేయు సాగ. 3. సగం. 796
 చూ, రాలించు, 2 గుడ్డలు నీళ్లలోవేసి
 అటునిటు పొర్లించి (గుంజి) యెత్తు రూ-
 జాళించు (చూ, రూజించు), వా 3 నిశ్చే
 వముగా జోరీయగు.
 జాడి జే. వి చూ, రూ-జాడి.
 జాడు, జే. వి 1 గింజివట్టని తోవ్వుకట్టు. వా
 వి 2. మగగుఱి. (గోనావరీమండల పొంత
 మున వాడుక.) చూ, శిల్పము
 జాణ. వై. విణ. = చణ. 1. రూ-జాణండు
 నేర్పరి చూ, సుమర్థండు, 2 సమర్థురాలు,
 నేర్పరి. చూ, శ్రీ.

జాణండు. వై. విణ. = చణ. చూ, రూ-జాణ. 1'
 జాజిత వై. విణ. = చణ. (జాణ + ఎత)
 ధూర్తురాలు (స్వార్థమున ఎత) చూ, శ్రీ.
 జాతర వై. వి. = యాత్ర రూ-జాత్ర.
 1 అమృతానిపండుగ, జౌళనము పొండు 3,
 ఆ 87. చూ, పండుగ, 2, వా. 2. అమృతాని
 పండుగ నాటి గత రాత్రియందు గరగలు
 నీవముఎక్కడు సంబరము. (శక్తిశక్త్యము.)
 జాత్ర వై. వి. = —వై. — [ఆ 51.
 జాది వై. వి. = జాతి చూ, రూ-జా. పా. 2,
 జాదిలి జే. వి బుడుబుడుస్కలవాడు చూ,
 సావలిడు.
 జాదు. వై. వి = ధాతు చూ, రూ-జాజి.
 జాదుకొను జే. అ. కి). కల్పించుకొను లక్ష్మీ 1,
 ఆ 22 చూ, దండడించు.
 జాదురజాదురంబు. వై. అవ్య (జాదురంబు +
 జాదురంబు) మిక్కిలి చాతుర్యము. చూ,
 సామర్థ్యము. 1
 జానకి జే. వి కర్ణాటకపు తుపావల చెవియందు
 నిప్పుముట్టిచెడు త్రాడు చూ, నూత్రము 1
 జానము జే. వి. గుఱుపు పల్లముమీది మెత్త,
 రూ-జీనము-జీను మెత్త, చీనము చూ,
 చాయము.
 జాను జే. వి రూ-జానువు 1 అందము. చూ,
 సౌందర్యము, 2 మంజులము అం భా. త్పు
 14 చూ, హృద్యము. [శోత్రము.
 జానుగ. జే. వి. రూ- జానుగు. చెవి చూ,
 జానుగు. జే. వి —వై. —
 జానువు. జే. వి చూ, రూ- జాను.
 జాప. జే. వి. ఒకరకములోపి. చూ, నీసకము, 1.

జాపత్రి. వై. వి (జాజి + పత్రి) = చూ, చూ

రూ-జాజిపత్రి.

జాపత్రి. వై వి = పై —

జాపిరము. వై. వి = జాప్య. జాగు (జక్య మవిశర) చూ, విలంబము 1.

జాప్యము. వై వి = పై — [రూ-జాబురా*.

జాబరా వా. వి. జాబరాచెట్టు చూ, జాబుర-జాబితా వా వి పట్టిక.

జాబిలి. దే. వి రూ- జాబిలి చంగుడు చూ, హిమాంకువు

జాబిలితాల్పు. దే. వి రూ- జాబిలితాల్పు చంద్రధరుడు చూ, శివుడు.

జాబిలితాల్పు దే వి — పై —

జాబిలిమేవరి. దే వి. రాహుగ్రహము చూ, రాహువు 2.

జాబిలిక్కు. ద్వ వి మృగశిరాసక్షుత్రిము, జంకతల మిక్కు, మీసర చూ, సత్త్రిము 1.

జాబిలితాయి దే. వి. పేందురా చంద్రకాంత చూ చూ, రాయి. [జాబిలి

జాబిలి దే. వి (జాను + బిలిక్) చూ, రూ-

జాబిలికపాన దే వి ఒకానొకవస్తువు

జాబిలియల్లుడు. ద్వ వి చూ, మన్మథుడు.

జాబిల్లు. దే వి బ చూ, బాలశ్రీడ. చాంస. 5.

అ. 155.

జాబు. దే. వి. 1. పత్రిక, ఉత్తరము చూ, చూ

జాబు. 2. తావిగట్టిన గంధపు చొక్కా

జాబు. 3. జాబురచూ జాబురా. [కవయ]

జాబుర దే వి. 1. చూ, జాబరా*, 2. చూ, జాబు. 2.

జాబురా. దే వి. — పై —

జామ. వై వి. = జామి* జేమి, జామి, (సం ప) — చిత్రికము, చిత్రికేతువు, జామ, జామి. [పండు.

జామపండు. వై. వి. = జామిఫలము రూ-జామి

జామారు వా. వి. 1 (పంచ + కండువా = జామారు) వస్త్రద్వయము. చూ, వస్త్రము.

2 (చెండునయినపంచలు, వితంతువు ధరించు నవి) వస్త్రద్వయము: చూ, వస్త్రము.

జామిపండు. వై. వి చూ, రూ-జామిపండు

జామీను. వా వి. పూట, హామీ

జామీనుదారుడు వా వి పూటపడువాడు

చూ, లగ్నముడు

జాము పై వి. = యామక. ఏడున్నరగడియల

కాలము చూ, యాము 1 (చూ, జాలు. 4)

జాయగా వా. అప్య. నెమ్మదిగా “బండిని జాయగాపోనిమ్ము”

జాగ్రి. దే. వి. 1. గుడి చూ, పాత్రిము 6,

2. కమండలువు. ఆచ్చ యు, కాం 418 చూ, పాత్రిము. 6, వా 2. = ఝారి కొమ్ముగల చెంబు, చూ, పాత్రిము. 6.

జాగ్రిగా. వా. అప్య. అడ్డులేకుండగ. [వము 2.

జార వై. వి = కరణ. గళనము: చూ, స్థలన

జారుడు. వై. వి. = — పై —

జారుముడి. ద్వ. వి. వదలముడి చూ, వేసలి.

జారు. దే. పే: చూ. రూ-జాణుచే

జాణు. వై. వి. = 1. కరణ. గళనము (రూ-

డు) (దేశ్యమని శ ర) చూ, స్థలనము 2
అ. కి 2 జాతు చూ, నట్లు 2: 8.
ఉఱును, కళా 7, అ. 149. చూ, లంఘిం
చు, 4. వదలు చూ, వీడుకొను, 5 ఉట్టు.
చూ, స్రవించు (దేశ్యమని శ ర).
జాతుచు. దేశ్య. జాతుజేయు, జాతించు,
చూ, రూ- జాతు. [(దేశ్యమని శ ర)
జాతుడు వై వి.జురణ. చూ, జాతు. 1.
జాతుపాటు ద్వ. వి 1 —పై—విజ 1
అ. 172, 2. పారపాటు విజ 1. అ 172
చూ, స్థానిత్యము
జాతువు. దేశ్య వి 1. జాతుడు చూ, స్థలనము.
2. 2. కొండచేతయ. చూ, పర్వతము.
జాతువాటు దేశ్య అ. కి (జాతు + పాటు)
జాతు ఉ, వారి. 5, అ. 92 చూ, స్థలనము. 2
జాల వై. వి 1=జాల. జేపలబుట్టువల. చూ,
వల 1, 2 కిటికి చూ, వారాయనము,
3, ఏనుగు మొగమునందలి బొట్టునచూ
మాము పద్మము అం, భాద్వి 19: చూ,
సోయపాడ
జాలచేలవిడిది ద్వ వి దేశ్యంగ. జే, అం
17 చూ, నది.
జాలకట్ట. ద్వ వి 1 నల్లకాతియందు బెజ్జెము
లేర్పఱచియుంచిన కిటికి చూ, వారాయన
ము, 2 కిటికి చూ, వారాయనము.
జాలకాడు వై వి 1. కైవర్తడు: చూ,
నల శ్రేడు, 2. ఆలస్యము చేయువాడు.
జాలము. వై. వి=జాల, జోగు. శకాం. 4, అ
84 (దేశ్యమని శ. ర) చూ, విలంబము. 1
జాలరి వై వి. (జాల + అరి) 1 చూ, వల
శ్రేడు. 2 చూ, జేలగడుగువాడు

జాలరు వై. వి=యుల్లిరి. రూ- జాలి, గొడుగు
లోనగువాని కొనయట్లుకేరెను జేల్లిలోనగు
నది: చూ, జేంపు. 1.
జాలవల్లిక. ద్వ. వి (జాల + పల్లిక) చిత్రపు
పని: జేసిన తములపాపలత్తు. పా 2, అ. 21:
చూ, పాత్రము 6
జాలారి. దేశ్య వి 1. నల్లయుప్పి, హింస, * చూ,
లవణి, 2. జలనిర్గమనాణము చూ,
రూము 2
జాలి దేశ్య వి 1. భయము. అం, భా పృ 188.
చూ, వెజపు, 2. ఏడుపు చూ, శోకము.
3. మనస్సునందలి భేదము. ఉ, రా 4, అ.
105 చూ, శోకము, 5 అక్కటికి చూ,
దయ, 6. ఒకరకముచే చూ, శ్రేయము.
వా. వి 7 బొంగరపుత్రాని. రూ- జాలె-
జాలిను. చూ, నూత్రము. 1
జాలిబుడు. ద్వ అ కి. (జాలి + పడు)
1. జాలిగొను, ముఖపడు: చూ, నుక్క 5,
2 విచారపడు జాలిగొను.
జాలిచెట్టు దేశ్య స కి (జాలి + చెట్టు).
చూ, ముఖపెట్టు.
జాలికాడు దేశ్య వి చూ, సాలెపురుగు
జాలిగుండె దేశ్య వి 1. కనికరముగల మృద
యుడు, 2 అదురుగుండియ. చూ, వెజపరి.
జాలిగొను. దేశ్య అ కి చూ, జాలిబుడు.
జాలియ. దేశ్య వి. రూ-జాలె. 1 జాలెదేగ: చూ,
జాలి. 6, 2. జాలె, రూపాయలసంచి, వరాలు
పోసెడి సంచి (అని కొందఱు) రూ-జాలి
యము-జాలె-జాలెము- జాలియ. జాలియము-
జాలె-జాలెము, బాసము చూ, సంచి,
3. బొంగరపుత్రాడు. రూ-జాలె చూ,

రూ-జాలి 7. వై వి. 4 = జాల. రూ-జాలె.
చూ, వల 1.

జాలియము దే వి చూ, రూ-జాలియ 2

జాలి. వై వి. = రూపురి చూ, జాలగు.

జాలి. వై వి. 1 రూ-జాలిపు. ఏలు: చూ,

నది, 2. రూ-జాలిపు అల్పప్రవాహము

చూ, ప్రవాహము 1, 8. నీరు. అం, పదా. 6,

88 చూ, సలిలము, 4 బ = రూమము

(జామ కబ్బమునకు ముకారలోపము ఇట్లుగు

చున్నది) చూ, జామ. [చెల్లిగొను.

జాలిగొను ద్వ. అ. కి ప్రవహించు చూ,

జాలిగొడుకు ద్వ వి ముట్టు అం, పదా

సుర 48 చూ, మేఘము. 1

జాలిపుట్టువు ద్వ వి ఇంద్రుని గుఱ్ఱము అం,

పదా సు 29 చూ, హయము.

జాలివా దే. వి రూ-జాళువ అపరంబి గూ.

లోహము 1. [చూ, జాలిగొను

జాలివాలు ద్వ. అ కి (జాలి + పాణు)

జాలిపు వై వి చూ, రూ-జాలి 1-2

జాలె. దే వి 1 చూ, రూ-జాలియ. 1; వై

వి. 2. = జాల. వల. చూ, రూ-జాలియ. 4.

జాలెల్లాడు. దే. వి. కెట్టియొక్క యువకర
ణములలో నొకటి చూ, నూత్రము. 1

జాలెము దే. వి. 1 జాలె అను ధంవి. కాశి. 7,

కా. 251: చూ, రూ-జాలియ. 2; 2. అశ్వగతి

జాలెము అను. దే. వి. 1 రూ-జాలియ. జాలె

యము-జాలె- జాలెము, కేళిము చూ
హయము [చూ

జాలిపుట్టువు. ద్వ వి. ఇంద్రుని యేనుగు: చూ

జాలిలక వై. వి. కల్పవృక్షము, గూ

వేలుపుకెట్టు

జాన. వై. వి. = స్థాన యవాగూ. 1 నూ

కలు లోనగువానికేర్పి పలుచి గాఁ గాచిన

గంజి. చూ, వాదపుడు, 2 చూ, అం

కళము. 1.

జావడము దే వి 1. గుఱ్ఱపుకెట్టు గూ-జావ

ళము చూ, హయము. 2 పొరుసములేమి

8 పిఱికితనము కళా 7, అ 88 చూ,

పిఱికికండ 4 ఒకొక్కొక డా చూ,

శ్రేయము

జావడి దే వి గావడము + ఇ) 1 చ

చాకలవాడు, వా వి 2 చూ, రూ

జానలి.

జావళము దే వి చూ, రూ-జావడము 1.

జావలి దే వి 1 ఒకొక్కొక గీతము. (జావలిలు =

హస్త్యసముద్రం గూడిన గీతములు).

రూ-జావడి స్వరము 2

జావలింపు. దే. స. కి చూ, రూ-జాడింపు.

జాలియ దే. వి. చూ, రూ-జాలెము 2.

జాలియము. దే. వి. — వై. —

జాళువ. దే. వి. చూ, రూ-జాలివా. (రూ

జాళువ అను. దే. వి. 1 రూ-జాలియ. జాలి

—
జ్రా

జోళె దే వి చూ, రూ- జోళియ.

జోళెము దే. వి —పై—స్వా 4. ఆ.115,
జై 5, ఆ 74

జోళ్య. దే వి చూ, రూ- జోలువా.

—
జ్రా

జేం దే. వి 1 తాలిపేట మొదలగువాని
యందగు ధ్వస్యనుకరణము చూ, హూహూ,
2 తుమ్మెదలులోనగునవి మోయుటయంద
గు ధ్వస్యను కరణము (ఆమేడితిమున
జేంజేం) చూ, హూహూ.

జేంజేము దే వి రూ-జేంజోము. 1 దీపావళి
నాటిరాత్రి బాలురు కాలిపిత్రిపైడుతెలు
విడవలిలోనగువాని నిడుపాటి నన్నకట్ట,
వెలుతురు పుల్లలులోనగువానితో నేర్పట
చినదిబిటీ (అనికొందలు) చూ, నుడడు,
2 కాగడా చూ, దివిటి

జేంజోము దే వి —పై—

జేంజేం దే వి చూ, జేం

జేంజేలు దే వి 1 చింపిటి. హరిళ్ళ 2, ఆ
6 చూ, పెండుక 1, 2 జేంజేలుకట్ట
చూ, జేంజేము 1, 3 శిఖ, కుంకటి,
ఆం, భాద్వి 148 చూ, సిక 4 (దీపపు
కొడిఅనికొందలు)

జేంజేలుకట్ట దే వి చూ, జేంజేము 1

జేంజేలుసిక ద్వ వి శిఖ, కుంకటి చూ,
సిక 4

జేంజేలుపెండుకలు, దే వి బ సంస్కార
పీసములై విరియబడిన శిరోజములు చూ,
పెంగుక 1.

జేంటిలేనె. దే వి (జేంటి + లేనె) జేంటింగ
లుకూర్చినలేనె. చూ, మధువు 5.

జేంటింగ దే వి (జేన్ను + ఈంగ) లేనెటింగ,
సరఘ చూ, మక్షిక

జేంబము వై వి=జ్యంభణ రూ-జేంబాము.
అతిశయము చూ, హెచ్చె, 2

జేంబాము వై వి=పై—(రూ-జేంబము)

జేజేలు దే వి గుబురు చూ, సాంద్యము. 2-

జేజేలుకొను దే ఆ. క్రి గుబురుకొను.

కాశి 8, ఆ 41 చూ, పుంజికొను

జేట్ట దే వి పొగదేశము, రూ-జేట్టిలి-జేట్టె-
జేత్త-జేత్తిలి-జేత్తె చోచబడిన బొట్టన
వేగిలి మోపుడువేగిలి (ఉంగరపువేగిలి అని
కొందలు) నడిమికొలత చూ, లూడిలి

జేట్టనవేగిలి దే వి చూ, రూ-జేట్టెనవేగిలి.

జేట్టవేగిలి దే వి (జేట్టన + వేగిలి)—పై.—

జేట్టినవేగిలి దే వి —పై—

జేట్టిలి దే వి చూ, రూ-జేట్టె

జేట్టు వై వి=కాటా, చూడా 1 శిఖ:
చూ, సిక 4, 2 నెమిలిసిగ చూ, సిక. 1.

జేట్టుఁబులుగు వై వి నెమిలిచూ, మయూ
రము (ఇట్లు జేట్టుపక్కి-జేట్టుపిట్ట)

జేట్టుపిట్టతాలుపు ద్వ వి కుమారస్వామి.
—అచ్చయ, కాం 209 చూ, స్కందుడు.

జేట్టుపు దే వి దుట్టుపు* చూ, విసాణి

జేట్టుముడి ద్వ. వి శిఖ చూ, సిక 4

జేట్టె. దే. వి చూ, రూ-జేట్టె

జేట్టెనవేగిలి దే వి తజ్జని, రూ-జేట్టెనవేగిలి. జే
త్తనవేగిలి. జేత్తెనవేగిలి. జేట్టవేగిలి. జేట్టన
వేగిలి, మోపుడువేగిలి చూ, వేలు 2;
(అంగుష్ఠము అని పురహిత్రముకవీయము).

జేడుగు దే. వి రూ-జేడుగు 1 మోసము.
చూ, వంచన, 2. పెడమోము. చూ, మాలు

మొగము; అ కి 3 భయదులచేబడుంగు
రూ.జోబుంగు, 4 పొంచు చూ, మఱుంగు
వడు, 5 వెనుకదీయు సా 2, ఆ 280
చూ, వెనుదీయు 1

జోబుంగు — పై —

జోబుంగుడు దే వి చూ, రూ.జోడుంగు 1

జోత్త దే వి చూ, రూ. జోట్ట

జోత్తవవేలు దే వి చూ, రూ.జోత్తవవేలు

జోత్తిలి దే వి చూ, రూ.జోట్ట

జోత్త దే వి. — పై —

జోత్తవవేలు దే వి చూ, రూ.జోత్తవవేలు

జోనపము వా వి రూ.జోనపము గిలజో చూ,

సిగ. 4 (చూ, వెండుకి 1)

జోనపము వా వి — పై —

జోన్న దే వి 1 జోన్నబాలు చూ, పాలు

1, 2 జోన్నగడ్డ, పియ్యూషము చూ,

పాలు 1, 3 తేనెతెట్టె చూ, మధువు 5,

4 తేనె చూ, మధువు 5

జోన్నబాలు ద్వ వి (జోన్న + పాలు) 1 జో

న్నగడ్డ, ఈనిన ఆయనాటు దివములలోని

పాలు చూ, జోన్న 2, 2. ఒకరకముపడు

చూ, ధాన్యము

జోన్నగడ్డ ద్వ. వి చూ, జోన్న 2.

జోబ్బ జై వి 1 బాహుపురి (అసగ్గ) చూ,

భూషణము 2, వా 2 కబాయి, చేతులు

లేనిచొక్కా చూ, వస్త్రము

జోమలా వా వి కలిపినమొత్తము [కలుపు

జోమలాయించే వా స కి 3 కలియజేయు,

జోమాయించే దే స కి (వాగను)ఈడ్చిపట్టు

జోమికిలు దే వి బ 1 ఆ.డుదానిచెవివగ

చూ, భూషణము. 2, 2 ఒకానొకపువ్వు.

జోమృ. దే వి. ఒకానొకపక్కి చూ, పక్కి.

జోమృడు. దే. వి. చూ, విటుడు(రూ.జోమృ

డుడు.జోమృడు.)

జోమృకాడు దే వి (జోమృడు + కాడు). — పై.

జోమృకాడు దే వి — పై — [పురుగు

జోమృలు దే వి బ చెట్లందుండుచీమలు. చూ,

జోమృ దే వి 1 నెత్తురులోనగునవి లోపల

నుండి పైకి వేగమునవచ్చుటయందగు భ్వస్య

సుకరణము, (ఆమ్రేడితమునందు జోమృ

జోమృ) చూ, హూహూ, 2 ఉటుము

చూ, స్తనితము

జోట్టు దే. వి 1 పీల్చుట; 2 పీల్చుటయంద

గు భ్వస్యసుకరణము కళా 6, ఆ 125

చూ, హూహూ, స కి 3 చూ, పీల్చు

జోలిమి దే వి కానిపని, దొప్పియము చూ,

స్వభీకము 2

జోలుమానా వా వి జేరిమానా

జోనుము దే వి దుండగము చూ, నేరము

జోలూనా వా. వి చూ, రూ. జోలుమానా

జోవ్వ దే. వి 1 ఉచ్చే చూ, వాగుర(అప్ర)

2 అవాయి చూ, బాణసంచే, వా 3 జోక

చూ, నేరేము. 1

జోవ్వరించే దే ఆ కి 3 చూ, విజృంభించే,

సీబ్బి దే వి చూ, ప్లక్షము *

జోవ్విదీవి ద్వ వి ప్లక్షదీవము చూ, లంక 1

జోవ్వు దే వి 1 వైచుటయందగు స్థిస్యను

కరణము చూ, హూహూ, 2 ఇంకుట

యందగు భ్వస్యసుకరణము చూ, హూహూ

ట.

—

జూ

జోక దే వి 1 తత్తఱపాటు చూ, సంధ్ర

మము, వా 2. జోవ్వ, బెత్తము చూ,

నేరేము 1

జోకించే. దే ఆ కి 1 తత్తఱపడు చూ,

సంభరించు, వై. ఆ. కి 2. జోకించే:

చూ, రొదించే, వా. 2. చేపగించే

జోజికత్తియ వై. వి. జోదమాడెడు అడుది
రూ- జోదకత్తియ-జోదకత్తి: చూ, (ప్రే)
జోజేము వై' వి. = ద్యూత. 1 రూ-జోదము
చూ, వ్యవహారము. 4, 2. మోసము. చూ,
పంచన

జోజికాడు. వై. వి. రూ- జోజేరి- జోద
కాడు- జోదరి- చూ, పంచకాడు

జోజేపునలక వై వి అప్యకాంగము చూ,
నయకీతి

జోజేరి. వై వి. = చూ, రూ-జోజికాడు
జోజి వై వి = దూతీ ఎడకత్తిరు చూ,
శంభరి [చూ, భాండము 1

జోజేగులు వై వి బ అయిరేనికడనలు
జోటా. వా. వి 1 అన్యతము చూ, వితిథ
ము, 2 చూ, జోటాకోరు

జోటాకోరు. వా. వి దగాచేయువాడు
జోటాడు వ్య స. కి (జోటు + అడు)
మోసముచేయు రా, వి 3, ఆ 52 చూ,
పంచించు

జోటు వై వి 1 మోసము చూ, పంచన,
2 మోసకాడు చూ, పంచనకుడు,
3 గుట్టునులోనగువాని మెడమీది వెండ్రు
కలు, జోటు చూ, వెండ్రుక 1, 4 వీనుగు
మెడమీది పటచెడి రత్నకంబరి చూ,
రల్లకము [(స్వార్థమున తనము)

జోటుదనము వై వి మోసము చూ, పంచన
జోద వై వి చూ, జోటా 1.

జోదకత్తియ వై వి (జోదము + కత్తియ)
చూ, రూ-జోజికత్తియ.

జోదకత్తి వై వి — వై —

జోదకాడు. వై వి. రూ (జోదము + కాడు)
చూ, రూ-జోజికాడు

జోదమాడుట అం వ్యసనములు ఏడింటిలో

నొకటి: చూ, వ్యసనములు, [జము.
జోదము వై. వి. = ద్యూతము' చూ, రూ-జో
జోదరి వై. వి. = ద్యూతము: చూ, రూ-జోదకాడు.
జోటు. దే వి 1 సింహములోనగువాని మెడ
మీది వెండ్రుకలు చూ, వెండ్రుక. 1,
2 వీనుగుమీదఁబటచెడి రెంట్లకంబరి:
చూ, రల్లకము

జోవరము వై. వి చూ, సంతాపము.

జో

జోంపము దే వి 1 ఆకులకొమ్మలు లోనగు
వానిగుంపు, గుండు చూ, సాద 2, 2 రెమ్మ
చూ, కాళు 1, 3 నిరంతరధార, (ఎల్లప్పు
డు (మిరియునది) ప్రివహించునది), వి. 4.
4 ఎల్లప్పుడు చూ, సతతము 2, 5 శోలరు.
చూ, జేంపు 1 [చూ, సలిలము.

జోంపు దే వి కొండయందలి యూటసీరు:

జోగ్గు దే వి రూ-జోగు చూ, యాచన

జోటజోట దే వి చూ, రూ-చోటచోట,
పాండు, 4, ఆ 48

జోతుకు వా వి చూ, బురద

జోత్తిలు దే ఆ కి రూ-జోత్తిలు 1 ఎట్ట
పాటు చూ, పల్లటిల్లు, 2 అనురాగము
పొందు పాండు 1, ఆ 156 చూ, రంజిల్లు 2

జోత్తిల్లు దే ఆ కి — వై —

జోత్తు దే వి 1 ఎటువు చూ, వర్ణము 8,
2 కృత్రిమరక్తము చూ, రక్తము 1

జోత్తుపాప దే వి మేననెత్తురు దేలుచున్న
లేతబిడ్డ వై 2, ఆ 75 చూ, శిశువు

జోన్న వై ప. 1 = జార్జం జోన్న చేను*:

చూ, సస్యము 1, బ 2. = జాన్వ: జోన్న
లు చూ, ధాన్యము.

జోబ్బిలు దే ఆ క్రి రూ-జోబ్బిలు 1 కాలు
చూ, సరివించే, 2. నిం దార చూ, మెం
డుకొను. 3, 3 ఆధిక్యమును చూ, ముమ్మ
రించు

జోబ్బిలు దే ఆ క్రి — పై —

జోట్టింగ దే వి రూ-జోట్టింగ-జోట్టింగ,
పశుముక్తిక. చూ, మక్షిక

జోల్ల దే వి చిన్నయేలు చూ, నది.

జోల్ల దే వి చొంగ చూ, లాల

జోల్లెము దే వి రూ-జోల్లెము జేడతో చుట్టిన
చుట్ట చూ, వేసలి

జోల్లెము దే వి — పై —

జోహార దే వి. రూ-జోహారపు-జోహార
చూ, సమస్యారము

జోహారపు దే వి — పై —

జోగు

జోక దే వి 1 ఊర్వాహము చూ, యర్వ
ము, 2 మొత్తము విజ 3, ఆ 158 చూ,
సమాహము, 3 కీతి పై 2, ఆ 104
చూ, విధము 1, 4 మంజులము వేం, ఆం,
58 చూ, హృద్వము, 5 సాగను ఉ, రా
8, ఆ 287 చూ, సాందర్యము, 6 సా
మ్యము చూ, సమానము 2, 7 జేత చూ,
సంగడి. 5, 8 స్వరూపము, విగా 9 సమా
నము ఉ, రా 2, ఆ 158. చూ, సమాన
ము 2; 10. లోకము. చూ, వశము 1;

11. యుక్తము. చూ, యోగ్యము. 2.

జోగ్గము దే వి 1, గడియే, వారిక.

3, ఆ 30. చూ, సంపాదించు, 2 సిద్ధపట
మ ఉ, రా. 2 ఆ. 175 చూ, సమకట్టు.

3 (ఇట్లు జోకకావించు)

జోకపడు ద్వ ఆ క్రి జేతపడు (పే) జోక
పటచే) చూ, సరిపడు 2

జోకు దే వి 1 తిట్టుట చూ, కావము 1;
2 అనత్యము చూ, వితథము, 3 ఓడ
చూ, చూడము, స క్రి 4 తిట్టు చూ,
శపించు

జోక్కు దే స క్రి (బిడ్డలు నిద్రపోవుటకు
గాను జోక్కు యలి చేత వీలవునమెల్లగా)
అటచేతట్టు పృథా 3, ఆ 72 చూ,
చేయు 2

జోగపట్టియ పై వి-యోగపట్టియ రూ-జోగ
పట్టు-జోగిపట్టియ-జోగిపట్టె అచ్చ ఆగ,
కాం 53 చూ, యోగపట్టె

జోగపట్టె సై వి — పై —

జోగము సై వి-యోగము అప్సార్యసప్తప్రా
ప్తి, అచ్చ బాల, కాం 160 చూ, యో
గము

జోగి సై వి-యోగి (జోగు + ఇ) కిచ్చేగాం
డు కళా 3, ఆ 73 చూ, గూచుండు

జోగిణి సై వి-యోగిని 1 ఒకానొకస్త్రీ
దేవత ఉ, వారి 8 ఆ 120 చూ, స్త్రీ,
2 యోగాభ్యాసముచేయు ఆండుది, యో
గిని చూ, స్త్రీ, 3 సోదకత్త చూ, స్త్రీ.

జోగిపట్టియ పై వి = చూ, రూ-జోగ
పట్టియ

జోగిపట్టె, పై వి. = పై.

జోగు, దే వి 1. బిచ్చేయ చూ, యాచన;
2. జనులెక్కి-పోయెడుబడ చూ, చూడము.

జున్న 3, ఆ, 142; కాశీ. 2, ఆ. 98.

3 ఏలుదాంటింఱుసాధనము, అరడ చూ, పనోడము.

జోగురాలు దే వి. (జోగు + అలు) 1. భిక్షు
కురాలు చూ, (జోగు, జై. వి 2 = యో
గిని నోడకత్తె చూ, (జోగు).

జోగులమ్మ వా వి (పనిచేయక సోమరియై
తిరిగెడు) అడుది (లేక) మగవాడు

జోజో జై. అవ్య = జయజయ ముఖముగానుం
డుచునెడు దీపన (దేశ్యమని శ. ర.) చూ,
దీపన

జోటి నై వి = యోపిత్ అడుది స్వా 3,
అ 89 చూ, (జోటి) [త్యయము]

జోటిక జై వి = — నై — (స్వాధ్యమున కపరి)

జోటికత్తియ నై వి = యోపిత్ రూ-జోటి
కత్తె చెలికత్తియ చూ, (జోటి)

జోటికత్తె నై వి = — నై —

జోటిపని ద్వ వి (జోడు + పని) మరుపని
చూ, సంయోగము

జోడంగి దే వి రూ-జోడంగి మిక్కిలివేగ
ముగా చరుగెత్తెడు వేటుకుక్కు చూ, శున
కము

జోడంగియే దే స కిరి జోడన నడతో నడ
పించు సా 1, అ 83

జోడన దే వి రూ-జోడన అశ్వగతివిశేష
ము, ధారితకము ఉ, రా 1, అ 17 చూ,
పాయము

జోడమ్మ నై వి (జోడు + అమ్మ) చేయమ్మ
చూ, బాణము. 1

జోడాలు. నై వి బ. ఒకానొకనతి చూ,
నమస్కారము

జోడించు నై స కిరి చేర్చు రాఘ 1, అ
10: చూ, సంధించు

జోడింపు నై వి. విన్నాణములు ముప్పదిరెం
డింటిలోనొకటి: చూ, విన్నాణములు.

జోడు నై. వి 1 = జోడి జేత పంచ వేం
3, అ. 107 చూ, సంగడి. 5, జై. విణ
2 సమానము చూ, సమానము 2; దే. వి
3 కవచము చూ, వారవారణము.

జోడుకోడియ ద్వ విణ రూ-జోడుకోడి 1
జేతగాండు చూ, సమానుండు, 2 పోలిక
చూ-సమానము 2, 3 జేత చూ, సంగడి 5

జోడుకోడి ద్వ విణ — నై — (సమానుండు.
— జై 3, అ 17, జేత — పా 2 అ, 40)

జోడుపడు ద్వ స కిరి 1 పొందుపడు చూ,
సరిపోవు, 2 ఈడుపడు చూ, సరిపఱచు

జోడువేల్పులరిక్కు ద్వ వి విశాఖ, కుమ్మర
సారెచుక్కు చూ, నక్షత్రము 1

జోణంగి. దే వి చూ, రూ-జోడంగి

జోత దే. వి 1 సతి రూ-జోతము-జోతాము-
నోలిళ్లు చూ, నమస్కారము, జై. వి 2 =
గోత్రీ రూ-జోతము-జోతాము, వెలుంగు
చూ, వెలుతురు 1

జోతము దే వి — నై —

జోతాము దే వి — నై —

జోతి నై వి = జ్యోతి: 1 కాంతి శకాం 1,
అ 108 చూ, వెలుతురు 1, 2 దీపము.
వసు 3 అ 125 చూ, స్నేహశము

జోడన దే వి చూ, రూ-జోడన (ఇందు
వర్ణప్రత్యయము)

జోడిళ్లు దే వి బ చూ, జోడాలు

జోడు నై వి = యోధా యుద్ధముచేయుబంట్లు
చూ, భటుడు 1

జోబ వా నై వి-జోఫ ఒకానొకవాఁపురోఁ
గము చూ, జోఫ

జోబిల్లు దే వి బ చూ, రూ-జోదిల్లు

జోరావరి దే వి బలాత్కారము చూ,
బలవంతము

జోరాహోరి, వా వి. జోరు-జోలు ఆదాయ

వ్యయము లెఱుంగనివెచ్చేము(ఖర్చు)

జోరు వా వి రూ-జోలు 1 —పై—

2 బలము చూ, కత్తి 1, 3 మా, జోరా
వరి, 4 సరియుట యందగుధ్వన్యనుకరణము
చూ, మాహూ [జొట్టింగ

జోట్టింగ దే వి (జోలు+ఈంగ) చూ, రూ-

జోలు వా వి చూ, రూ-జోరు

జోలుట్టింగ దే వి చూ, రూ-జోట్టింగ

జోల దే వి బిడ్డలనునిద్దర పుచ్చేనప్పుడు

పాడెడుపాట రూ-జోప చూ, స్వరము 2

జోలి దే వి 1 సంగతి, సంబంధము చూ.

సంయోగము, 2 వార్త అచ్చ సుం
కాం 118 చూ, సమాచారము 2, 3 పని
చూ, పరియోజనము 1, 4 నిమిత్తము
చూ, హేతువు 1, 5 రీతి, చూ విధము 1

జోలియ దే వి రూ-జోలె 1 చాకపుగుడ్డ
నాలుగంచులును జేతజేతగాఁజేర్చి ముడివేసి
వేసికొనెడుసంచి చూ, సంచి, వా 2 చుగు
కరిప్పత్తిసంచి

జోలె దే వి —పై—

జోప దే వి చూ, రూ-జోల.

జోసే నై వి =జ్యోతిషికః. జోస్యఁడు: చూ,
సాంవత్సరుఁడు.

జోస్యము నై వి-జ్యోతిషము, జ్యోతిశ్శాస్త్రము

ము: చూ, జ్యోతిషము (తే ప).—నిలుక;
(సం. ప) —బుక్షము, కాలపురుషము,
గండకము, జ్యోతిషము, తదియ—వేదాంగ
మను జ్యోతిషము నను—(సం ప).—జ్యోతి.

జోస్యఁడు నై వి-జ్యోతిషికః. జోస్యము
సెఱిగినవాఁడు చూ, సాంవత్సరుఁడు (చూ,
జ్యోతిషము)

జోహారు దే వి చూ, రూ-జోహారు

జోహారువు. దే వి —పై— నై. 7, ఆ, 55.

జో

జాకు చూ, రూ-జేపుస

జాజేపు దే వి చూ, రూ-జేపుజేపు (పాటు
టకు — స్వా 4, ఆ 111)

జారు చూ, రూ-జేపురు(కొట్టుటకు —విజ 3,
ఆ 13)

ధు

ధు ఒకయక్షిరము సం వి అ పుం 1 ధ్వని
చూ, స్వగము 2, 2 గాలి చూ, వాయువు,
3 అందియతినునగ చూ, భూషణము 2,
4 నలున చూ, బ్రహ్మ 1 5 పరాకృ
మము చూ, వీర్యము 1, 6 తిగుగుట
చూ, రిహానిము 1, 7 గొంగ చూ, ముచ్చె.
1, 8 గాలివాన చూ, వాన 1, 9 క్రొవ్వ.
చూ, మదము 1, 10 ధయానకరిము:
చూ, రిసములు, 11 కట్టుట చూ, బంధము.
1; విని 12 నశించినది, అం 13 తాలవ్య
ములో నొకటి చూ, తాలవ్యములు, 14 చప
ర్గములోనొక యక్షరము చూ, కపర్గము
ధుంకరించే సం. ఆ కిరి. ధుంకారముచేయు.
ధుంకారము సం వి. ఆ. పుం. తుమ్మెదరొద
చూ, స్వరము. 2.

ఝంకృతి సం వి ఇ స్త్రీ —పై—

ఝంఝ సం వి ఆ స్త్రీ. 1 వానగాలి చూ, వాయువు, 2 ఒకానొకధ్వని చూ, స్వరము 2; 3 గొప్పగాలి చూ, వాయువు, అం 4 వాయువులు ఎనిమిదింటిలో నొకటి చూ, వాయువు

ఝంఝకము. సం వి ఆ పుం ఇంద్రుని శంఖము చూ, సంకు 1

ఝంఝానిలము. సం వి ఆ పుం వానకాలపు గాలి. చూ, వాయువు (ఇట్లు ఝంఝా వాతము)

ఝంటి సం వి ఈ స్త్రీ. ములుగోరంట * (ఝమ్మనుట ముచ్చేయనది) చూ, మహానహ

ఝంప. సం వి ఆ స్త్రీ 1 మామడు చూ, విమమము, అం రూఝంపా 2 =జేంపె పదియక్షరములకాలము, జన్యతాళములలో నొకటి చూ, జన్యతాళములు, 3 =జేంపె నూర్చాదిన పుత్రతాళములలో నొకటి చూ, నూడకములు (రూఝంపా)

ఝంపటము అం =జేంపె చూ, ఝంప 2

ఝంపటమ్మ (దొంబలిక) అం. జన్యతాళము లో నొకటి చూ, జన్యతాళములు

ఝంపా అం =జేంపె చూ, రూఝంప. 2-3

ఝంపాకి సం వి ఈ స్త్రీ చూ, జలమద్గపు ఝంపు అం ఉపవీతములు పడునాటింటిలో నొకటి చూ, ఉపవీతములు

ఝంకటము సం వి ఆ పుం =జేగడము చూ, యధము [భూమ్యానికి

ఝంట సం వి ఆ స్త్రీ నేలయూసిరిక* చూ,

ఝటితి సం ఆ స్త్రీ రూఝుడితి =జేడితి కిఘ్రిముగ. చూ, జేగము 3

ఝడితి సం అన్య రూఝటితి =పై —

ఝడితిగీతనిర్మాతృత్వము అం నుగుణములు

ఇరువదెనిమిదింటిలో నొకటి. చూ, నుగుణములు.

ఝణ అం చూ, కిట.

ఝయ్యలు పా.వర్ణములి నాలుగు అక్షరములు.

ఝరము సం వి ఆ పుం రూఝుముఝాలము =జేక్కర సెలయేటు, కొండకాలవ (ఇది ఆకారాంత స్త్రీ లింగము అగును). చూ, పది [శకుల.

ఝరసి సం వి ఈ స్త్రీ =చేతరాసి* చూ,

ఝర సం వి ఈ స్త్రీ 1 రూఝారి: చూ,

ఝరము, 2 తేళ్ళపుట్ట చూ, వృత్తికము 1*

ఝర్గ సం వి ఆ స్త్రీ బోగముది చూ, వెళ్ళ

ఝర్గకము సం వి ఆ పుం రూఝర్గము, కర్మయగము, కలియగము చూ, యుగములు

ఝర్గరము సం వి ఆ పుం 1 —పై —,

2 కయిపడియను వాద్యము, కైపుళ్ళు (అని కొండలు), జేగంట (అని కొండలు) చూ,

వీణె 3 మణిదోపవిశేపము చూ, రత్నము.

1, 4 పదవిశేషము చూ, సముద్రము.

అం 5 అనర్థవాద్యములు పడునెనిమిదింటి

లో నొకటి చూ, అనర్థవాద్యములు, 6 వా

ద్యములు ఆచింటిలో నొకటి చూ, వాద్యములు

ఝగ 8 సం వి ఈ స్త్రీ చూ, ఝగ్గకము

ఝు సం వి ఆ స్త్రీ రూఝు 1 కొ

మార్తె చూ, పుత్రిక 1, 2 ఎండమావులు

చూ, మృగతృష్ణ, 3 జిలగ చూ, బుడ్డ

పిడుగుడు [ఝుల

ఝలంఝుల సం వి ఆ స్త్రీ చూ, రూఝు.

ఝులఝుల సం వి ఆ స్త్రీ ఏనుగు చెవి కొ

ట్టుకొనుట రూఝుంఝుల. అస్థలము.

కర్ణాస్థాలనము, (తే ప) — ఏనుగుచేవి
యూఁపు

రూపరి సం వి ఈ స్త్రీ చూ, రూ-రూల్లరి 1
రూపవతి. సం వి ఈ స్త్రీ. ఏలు చూ, నది

రూల్లకంకము సం వి ఆ పుం చూ, పాపురము
రూల్లర సం వి ఆ స్త్రీ చూ, రూ-రూల్లరి 1

రూల్లరము సం. వి ఆ పుం — పై —

రూల్లరి సం వి ఈ స్త్రీ 1 = జోలరు (రూ-
రూల్లరి-రూల్లర-రూల్లర-రూల్లరము-గూల్లర -
రూల్లరి), చూ, జేంపు 1; 2 ఉడుక,
పెద్దదోలుపంటి వాచ్యము (అనికొందిలు)
చూ, వీణే, 3 నీటినుడి* చూ, నుడి 1,
బ 4 చక్కాకారమగు చెండుగిలు* చూ,
చెండుగి 1, అం 5 అనధవాచ్యములు
పదునెనిమిదింటిలో నొకటి చూ, అనధవా
ర్యములు

రూల్లర సం వి ఆ స్త్రీ చూ, రూ-రూల్లరి 1
రూల్లరిము సం వి ఆ న కదురుక్కిందిచిప్ప
చూ, తర్కులానకము

రూకి సం వి ఈ స్త్రీ గుణ్ణపుపరుగులోని
భేదము చూ, హయము

రూష సం వి ఆ స్త్రీ వీణ* చూ, వీణ 2
రూషకేతుపు సం వి ఈ పుం మీనుసిడము
చూ, మన్మగుండ

రూషవ్యజుండు సం వి. ఆ పుం 1 కడలి
చూ, సముద్రము, 2 చూ, మన్మగుండ

రూషము సం వి ఆ పుం 1 చేప చూ,
మత్స్యము 1, 2 మొసలి చూ, మత్స్యము
1, 3. అడవి చూ, వివినము

రూషకాల. సం వి ఆ స్త్రీ జిజిలికావీణ*
చూ, హాస్యగవేధక.

రూషాకనము. సం. వి. ఆ పుం పిడుకమొసలి

స్త్రీ చూ, మత్స్యము. 1.

రూషాదరి సం వి ఈ స్త్రీ. శంకనునిభార్య-
చూ, భార్య

రూపా

రూపాటము. సం వి ఆ పుం 1 గుంపు చూ,
సమూహము, 2 కాటడవి చూ, వివినము;
3 పొదరిల్లు చూ, సదనము 1, 4 చీపు
రుకట్ట చూ, సమృద్ధిని, 5 గాయముతుడు
చేతుం చె

రూపాటము సం వి ఆ పుం చూ, మొక్కము*.

రూపాటలి సం వి ఈ స్త్రీ 1 — పై —,
2 పొదరిల్లు చూ, సదనము 1

రూపాటి సం వి ఈ స్త్రీ పెద్దగొంగలి చూ,
గల్లకము [నొకటి చూ, విసరులు.

రూపాటు అం విసరులు పగునాలుగింటిలో
రూడించే సం స క్రి గుంజీ

రూడేబాగ్మూలు పా మహారాష్ట్రబాగ్
హ్యూలులగా నొకతెగవారు వీరిని నాగపూ
రుబాగ్మూలుని సముతిమంచురు కాణ్వి
మాన్యందిన కాళులననుసరించేవారు శుక్లయ
జుశ్వేదులు కాత్యాయనసూత్రముగలవారు
చూ, బాగ్మూలు

రూడాటలి వా. వి దాసి, బాడాటలి
రూడి సం వి ఇ పుం 1 కరినుండు చూ,
వాగ్మగుండు 2, 2' చూ, పోడి *

రూట్రోతము సం వి అ న గాలినిసరుట
వలన గలిగినధ్వని* చూ, స్వరము 2

రూటుకము సం వి. ఆ పుం. సన్నపులకుల
పక్క* చూ, బరివెంక [చూ, రాయి

రూమకము సం వి. ఆ న కాలినియిటుక*

రూరి. సం వి. ఈ. స్త్రీ 1. పెలయేలు* చూ
రూ-రూరి 1; వా. 2' కొమ్ముగలచెంబు* రూడి
చెంబు. చూ, బారి 2.

రూపము. సం. వి అ. పుం: చూ, రూ-రూరము
రూపి. సం వి. ఆ (స్త్రీ) చూ, రూ-రూప
రూపలో రాబాహుళ్యములు. పా వీరుయజుశ్చే
దులు రాజపుత్రస్థానములలో చేరిన ఉదయ
పురమునకు దక్షిణముననుండు రూపలోనగర
మునుబట్టి వీరికి పేరువచ్చినది చూ, బాహు
హుళ్యములు.

రూపల్లర. సం వి ఆ (స్త్రీ) చూ, రూ-రూపల్లరి 1
రూపల్లరి సం వి ఈ (స్త్రీ) —పై—

రిపు

రిపుంకృతము. సం వి అ వ 1 అండలచేప్పడు
చూ, స్వరము 2, 2 వాద్యముల చేప్పడు
చూ, స్వరము 2

రిపుంబిగి సం వి ఈ (స్త్రీ) గజ్జలున్న పాం
తేబులున్న చూ, భూషణము. 2

రిపుంటి సం వి ఈ (స్త్రీ) 1 నల్లగోరంటా
చూ, మహాసహ, 2 తెల్లగోరంటా* చూ,
మహాసహ, 3 ములుగోరంటా* చూ, మహా
సహ, 4 ఎట్టపూవుల ములుగోరంటా* చూ,
మహాసహ

రిపుల్లి సం వి ఈ (స్త్రీ) 1 ఈలపురుగు చూ,
రిల్లు, 2 ఈలపురుగుకూత చూ, స్వరము
2, 3 ఎండగిరి చూ, వెలుతురు 1, 4 రు
డిచెడుగుడ్డ చూ, వస్త్రము, 5. భిన్నబు,
మాడిన అన్నము చూ, సాదము (1)

రిపుల్లిక సం వి ఆ (స్త్రీ) —1.2.3.4.5—పై—
8 పూయుట చూ, పూత 3, 7 చెంబ
ట్టిక చూ, మలము 1

రీపు

రీపురుక. సం. వి అ. (స్త్రీ) ఈలపురుగు చూ,
రిల్లు

ర్షా

ఇ ఒక యక్షరము. సం. వి అ. పుం. 1. పాట
కుండు* చూ, నీకారి; 2. గుంపు* చూ, సమా
హము, 3 జనపదము* చూ, దేశము; 4. గ
ర్వము చూ, హంకారము; 5 ర్షర్షరమ
సుధ్వని* చూ, స్వరము. 2, 8 గంధాదుల
పూత* చూ, పూత. 3; 7 తల* చూ,
శిరము 1; 8 గాడిదకూత* చూ, స్వరము.
2, న. 9. భయము చూ, వెలుపు, 10 ప
ద్యము చూ, వృత్తము 1, విణ. 11 ఉద్ధ
ముఖము, 12 మూఢస్వరూపము, 13 ఒక
రకముగాలి చూ, వాయువు, అం 14. తాల
వ్యములలో నొకటి చూ, తాలవ్యములు;
15 అచనాసికములలో నొకటి చూ, అను
నాసికములు, 16 చవగ్గములో నొక యుక్త
రము చూ, కవర్గము

ట

ట ఒక యక్షరము సం వి అ పుం. 1 కాకి*
చూ, వాయుసము 1, 2 చూ, పాగ, 3
కొల్లు చూ, బాణము 1, 4 సూర్యకిరణము
చూ, హేయనము 2, 5 ధ్వని, శబ్దము
చూ, స్వరము 2, 8 చూ, తలపు, 7 నీటి
నుడి చూ, నుడి 1, 8 కొడుకు చూ,
పుణ్యండు 1, 9 చమరీమ్మగము చూ,
సవరపుమెకము, ఆ (స్త్రీ) 10 నేల చూ,
భూమి 1, 11 పలువాలుచెప్పట, వ్యావృత్తి
చూ, బిల్లు 2, 12 చూ, పడగల్లు, అం 13
మూఢస్వములలో నొకటి చూ, మూఢస్వ
ములు, 14 టవర్గమునందిలి యక్షరము* చూ,
కవర్గము, దే వి (1) భావార్థమునందుచ్చ
పరిత్యయము “రక్షించుట”, (2) పరుషము
లలో నొకటి చూ, పరుషములు

టంక సం వి ఆ (స్త్రీ) 1 చూ, పిక్క;

2 తృప్త్యగోల చూ, ముద్గరము, 3 తాప
మలిచెడికాసెయులి కాసెయులి (అనికొం
దలు) చూ, వృత్తాదనము 1, 4 కత్తియెలు
చూ, పృత్యాకారము

టంకకము సం వి ఆ పుం వెండినాణెము
చూ, లోహము 1

టంకటీకుడు సం. వి ఆ పుం చూ, శివుడు
టంకణతొరము సం వి ఆ పుం చూ, వెలి
గారము

టంకణము సం వి ఆ పుం 1 —పై —,
2. నాగముస్తై* చూ, ముస్తకము

టంకపుసాడి ద్వ వి 1 అతుకు చూ, మాటు,
వా 2 సమయమునకుఁ దగినమాట

టంకము సం వి ఆ పుం, న 1 చూ, వెగి
గారము, 2 తృప్త్యగోల చూ, ముద్గరము,
3 వల్ల నెలగ* చూ, నెలగ, 4 తాయిన
అనునట్టి యులి, కాసెయులి(అనికొందలు)
చూ, వృత్తాదనము 1, 5 కత్తి చూ, రిప్టి
2, 8 కత్తియెలు చూ, పృత్యాకారము,
కోపము చూ, శోపము, 8 రెండుధరణము
7 లయెక్తు వెండిలోనగునది చూ, లోహము
1, 9 గగ్గము చూ, హంకారము, న 10 నల్ల
మామిడి* చూ, మామిడి, నై వి (1) పదియా
అడుబ్బులబంగారు నాణెము (అనికట్టగత్నా
కరము) దీనారము చూ, లోహము 1

టంకరించే సం స కిరి టం అని నారిన
మోయించే

టంకవాటు ద్వ వి (టంకము + వాటు) ఒకా
నొక బంగారునాణెము టంకసాలవాటు

టంకసాల వై వి = టంకకాలా, (టంకము +
సాల) నాణెములు ముద్దించుచోటు చూ,
సదనము, 1.

టంకసాలవాటు. ద్వ. వి. చూ, టంకవాటు.

టంకకము సం. వి. ఆ. పుం. 1. వెండినాణె

యొక్కధ్వని చూ, స్వరము 2; 2 అక్ష
ర్యము చూ, వింత 1, 3 పృఖ్యాతి చూ,
పృసిద్ధి 1. (టంకారము తెలుగు అని
కొందలు)

టంకు దే విణ. 1 మాయావి చూ, ప్యాతిహా
రకుడు, 2 ధూర్జుడు చూ, వ్యాధుడు.
1, 3 నాగరికతగలవాడు చూ, సజ్జనుడు.

టంకుడు సం వి. ఆ పుం రూ-టంకుడు
గొల్ల చూ, మహాశూద్రుడు.

టంకృతి సం వి ఇ (క్రీ) చూ, టంకారము 1.
టంగణా వా పి. మట్టసపుగుట్టము చూ, హా
యము

టంగము సం వి ఆ పుం 1 ఒకానొకకత్తి
చూ, రిప్టి 2, 2 చూ, పిక్కు, 3. తృప్త్య
గోల. చూ, ముద్గరము.

టంగు దే వి రూ-తంగు గుట్టములమీడిగంత
శోణక విగగఁజేడువాలు చూ, పొట్ట
పట్టెడి

టంగువాలు దే వి —పై —

టంటం నా వి 1 టముకు-రూ-టము, చో
టింపు, దండోరా చూ, టూ-సాటింపు.

2 టంటం అను ధ్వన్యకరణము చూ,
హూహూ

టకటంకు నా వి రూ-టంకటంకు 1 చూ,
టంకు 1, 2 కుశ్చిలము చూ, హీనము
1 (రూ-టాటోటు-టకటంకు)

టకటంకు వా వి —పై —

టకము సం వి ఆ పుం 1 చూ, ప్యాతి
1, 2 ఇష్టము చూ, యశోచ్ఛము, 3. కామా
రము. మూడుపదసంపత్సరముమొదలు ఎనిమి
దిపదసంపత్సరమువఱకుగల పయస్సు. చూ,
పయస్సు, 1

టకాయించే. వా. స. కిరి. ఎగురగొట్టు: చూ,
రూ-టాకాయించే. తకాయించే.

టంకుడు. సం. వి. అ. పుం. చూ. రూ. టంకుడు
 టంక్కుజభావలు. అం. తృనణ, తృనణోద్ధృన,
 వైరంజ, మధ్యమ గృమ, దేహ, మాళవవే
 సరి, చేదాటము, పైంధపము, కోలాహలము,
 పంచమలక్ష్మిక, సౌరాష్ట్రపంచమి, వేగరం
 జ, గాంధారపంచమి, మాళవి, తానదసీల,
 అతీత, రవిచంద్రిక, తానాంబ, హేరిక,
 దోహ్య, వేసరి. (21) (చూ. భాష 1)
 టంక్కుజవిభావలు అం. దేవాదివర్ధని, ఆంధ్రి,
 ఘూర్జరి, భావని. (4) (చూ. భాష 1)
 టంక్కురి వై. విణ. 1 = తక్కు (టంక్కు + ఆరి)
 కయిలాటకాడు చూ. పాత్రిహరకుడు
 2 కుత్తికుడు చూ. వ్యాధుడు 2,
 కుత్తిత్రేష్ట్ర చూ. (స్త్రీ), 4 కల్లరి చూ,
 బొంకలాడు; 5 మోసకాడు చూ. పం
 చకుడు. 1, 6 పంచకురాలు చూ. (స్త్రీ).
 టంక్కురికాడు వై. విణ. మోసకాడు అచ్చ
 నుం, కాం 145 (స్వాధ్యమునకాడు) చూ,
 పంచకుడు 1
 టంక్కురివాణి వా. వి. దగా, దగామరిశి
 టంక్కియము దే వి చూ. రూ. టెక్కియము
 టంక్కు వై. వి రూ. తంక్కు 1 = తక్కు మోస
 ము చూ. పంచన, 2 అనత్తము చూ,
 విరధము, వా. వి 3 యాపనాగులపలన
 గలుగు గర్వచేష్ట చూ. తేక్కు
 టంక్కుచేయు ద్వ. స. క్రి చూ. నటించు
 టంక్కు టమార గజకర్ణ గోకర్ణ ఇంద్రిజాల మి
 హేంద్రిజాలవిద్యలనుపదేశించినవారు అం
 అష్టగురువులలో నొకరు చూ. ఉపదేశ
 కులు [కొనినచెంటనే
 టంక్కున వా అవ్వ టకీమని, టిక్కున, అను
 టంక్కులాడి. ద్వ. విణ. (టంక్కులు + ఆడి)
 టంక్కులుచేయునది (ఆడుది). చూ. (స్త్రీ)
 (రూ. టెక్కులాడి. తంక్కులాడి.)

టంక్కులాడు. ద్వ. వి. (టంక్కులు + ఆడు)
 రూ. తంక్కులాడు చూ. టంక్కురి 1
 టంక్కుము దే వి చూ. రూ. టెక్కియము
 టంగరము సం. వి. అ. పుం. 1 చూ. వెలిగార
 ము, 2. విలాసము గాఢామేట
 టంగరుడు సం. విణ. చూ. మెల్లకంటివాడు
 టట్టరి. సం. వి. ఈ (స్త్రీ) 1 అబద్ధము. చూ,
 వితథము, 2 లంపావాద్యము చూ. స్వరము
 2, 3 ధక్కావాద్యము చూ. స్వరము. 2.
 టపా వా. వి 1 ఉత్తరము, 2 ఉత్తరముల
 సంచి, 3 చూ. అంచయ, 4 సమాచారము.
 టపాకాయ దే వి. చూ. బాణసంచే
 టప్పాలు వా. వి చూ. గప్పాలు
 టమిక్రియ అం. క్రియాంగములు పండ్రెండిం
 టిలో నొకటి (చూ. అంగము 9) చూ. క్రి
 యాంగములు
 టముకు వా. వి చూ. టంటం 1 (దండోరా).
 టమ్ము వా. వి — వై —
 టయ్యపు వా. వి అత్తరము (టైన్)
 టయిము వా. వి కాలము (టైమ్)
 టయిలరు వా. వి కుట్టుచనివాడు (టైలర్)
 టనటన దే వి అనత్తము అం. భా. పృ
 119 చూ. వితథము
 టవగ్గము. పా. ట-ర-డ-ధ-ణ చూ. కవగ్గము
 టవలి దే వి చూ. టవటన వేం అం 14
 (రూ. టవలి)
 టవలి దే వి 1 — వై —, 2 ధూర్తుడు చూ,
 వ్యాధుడు 2, 3 ధూర్తత్వము
 టవలిక గే వి కపటము చూ. వ్యాజము 1
 టవలికాడు దే వి 1 చూ. టవలి 2;
 2 కల్లరి: చూ. బొంకులాడు
 టస్సా. వా. వి రూ. టస్సా. సాగను చూ,
 సౌందర్యము.

టా

టాంకరుఁడు సం వి అ పుం మనువుకుడు
ర్చువాఁడు చూ, నాగపీటఁడు

టాకు. దే. వి 1 ఊంగరము మొదలగునది
జోటిరాకుండ బంగారులోనగు వానితో
చేసి వేసికొనెడు సన్నని సాదాఁంగరము
చూ, భూషణము 2, 2. ఓర శకాం 4,
అ 170. చూ, మైసోలు, వా వి 3 చదుటి,
కి 4 ఎదుర్కొను, డీకొను

టాటోటు. దే వి 1. మోసము చూ, వంచన,
2. కపటము చూ, వ్యాజము 1, 3 కుజ
నుడు చూ, వ్యాధుఁడు 2, 4 కుత్సిత
(స్త్రీ) చూ, (స్త్రీ)

టాటోటుకత్తె వా వి — 4 పై —

టాటోటుకాఁడు దే వి 1 మోసకాఁడు
చూ, వంచకుఁడు 1, 2 కుజనుడు చూ,
వ్యాధుఁడు 2

టాపు వా వి పైభాగము (టాప్) [యము
టారు. సం వి అ పుం గుఱుచు చూ, హ
టారు వా. వి భయము “వాఁడుటారుకొనెను
టారుఁడు సం. వి అ పుం, చూ, విటుఁడు
టాలాటోలి వా వి 1 టక్కరి 2 చోయల
పాయలా

టాపు చూ, రూ-తాపు

ంటి

ంటి పా హాస్యముమీది ‘టి’ పట్లమునకు
ముందు పూర్ణబిందువు బహుళంబుగానగు
అన్నిటికి-అన్నింటికి, నేయిటికి-వేయింటి
కి, తొల్లిటికి-తొల్లింటికి, మొదటినుండి-
మొదటినుండియనగా, మొదటిటినుం
డి-మొదటిటినుండియనగా, మొదటిటికి-

అంగటికి-అంబటికి-పగటికి ఇత్యాదులందు
నిండునున్నరాదు -ఈనూత్నము నిండును-
న్న విధించునేకాని యరసున్నవిధించదు
కావున అన్నిటికిని-కొన్నిటికినని వ్రాయ-
రాదు ఇత్యాది

టి

టింగ దే వి రూ-టింగణా పాట్టి. అం, చదా,
నరి 33 చూ, వామనుడు

టింగణా దే వి — పై —

టింగణాసామి ద్వి వి గణపతి వేం అం 8-
చూ, వినాయకుఁడు 1 [స్వగము 2

టింటి సం వి ఈ (స్త్రీ) తప్పెటగ్గని చూ,
టికము పై వి = త్రికము రూ-తికము వెన్నె
ముకకిందిచోటు చూ, ముడ్డిలూన

టికాణా వా వి గతి “నాకుటికాణా దెప్పము”
టిక్కట్టు వా వి శేపుచిటి (ఇట్లు టిక్కట్టు-
టిక్కట్టు) “పైనుటిక్కట్టు”

టిక్కు వా వి చూ, రూ-టక్కు, 3

టిక్కున వా అవ్య చూ, రూ-టక్కున.

టిట్టిము సం వి అ పుం చూ, లకుముకి

టిప్పణము సం వి అ పుం టిక్క టిక్క వ్యా
ఖ్యానముమీది వినాగణాక్యాదు చూ,
టక. 1 (టిక అనికొందెలు)

టిట్టి దే వి 1 మోసాడిజంతువు, వా వి.
2 కుడి, 3 వెలపలయెగు చూ, వృషభము 1

టిట్టిపప్ప వా వి (టిట్టి+పప్ప) వెలపలదా
కుయెద్దు చూ, వృషభము 1 (టిట్టి=దా
పల, పప్ప=వెలపల)

టిట్ట. వా వి. రూ-టిక్క. 1 మలము త్రొక్కి
వ్రవానిని, అటయందోడినవానిని ముట్టకుడా
దని చూపుదామోగిలై మధ్యవేలునెక్కించి

నిశ్చయించుట, 2. ఒకానొకచెట్టు “టిల్ల
దొంక”

టిళ్ళ. వా వి. — పై —

టీ

టీక. సం. వి. ఆ (టీ) 1. అర్థవివరణము
(తెలుగుపదముని కొంపలు) అర్థిధేయము,
అర్థము, ఆదర్శము, ఖ్య; శ్రద్ధి. టీకకు టీక -
(సరి, పు: — టిప్పణము, అం 2 విసరలు
పదునాలుగింటిలో నొకటి చూ, విసరలు

టీకము దే వి ఒరగల్లు చూ, నికషము

టీకా దే వి 1 ఒకానొకపతకము చూ,
భూమియు 2, వా 2 స్ఫోటకము పొడిపిం
చుట (వ్యాక్ష్నిశేషణ)

టీస. దే వి 1 సడచుటకుందలినిక్కు, గర్వ
ము చూ, హంకారము, 2 నీటు చూ,
విలాసము 2 [ధ్యాయుడు

టీచరు వా. వి (టీచర్) బడిపంతులు, ఉపా

టీపు దే. వి. మంచినడపడికకు పూటగాకట్టిన
ధనము చూ, విత్తము 1.

టీవి దే వి చూ, టీకు

టు

టుంటకము సం వి ఆ పుం 1 దుండిగము*
చూ, శోణకము, వి 2 అల్పము చూ,
స్వల్పము

టుందుగము సం వి ఆ పుం చూ, మహిషాశ్వి*

టూ

టూకి. దే వి చూ, సరిగిహము. 2

టూకించే దే. స కిరి చూ, సంక్షేపించే

టె

టెంక. దే వి ఎండినమానుడి యూర్జుగాయ
లోనివిత్తు, 2 మామిడికాయలోనివిత్తు.
“మాడిమిడి టెంక” చూ, విత్తనము.

టెంకణము దే వి 1 నతి. చూ, నమస్కా
రము (బ టెంకణాలు);

టెంకాయ దే వి (టెంక + కాయ) రూ-
టెంకాయ. కొబ్బరికాయ చూ, ముక్కంటి
చండు [కేశము.

టెంకాయచెట్టు దే వి కొబ్బరి* చూ, నారి
టెంకి. దే వి 1 చోటు స్థానము 1,
2 ఇల్లు దేవళము (అని కొందఱు) చూ,
సదనము 1, 3 తాటాకులకు బెజ్జమువేసెడి
పనిముట్టు* చూ, నూది

టెంకియ దే. వి మాదిగవాడు బెజ్జమువేసెడి
మాది రూ-టెంక చూ, నూది

టెంక దే వి — పై —

టెక్కి దే వి దాసరిమల్లాయ చూ, నస్త్రము
టెక్కియము దే వి రూ-టెక్కిము-టెక్కి
ము-టెక్కియము-టెక్కిము, జెండా చూ,
నిడము.

టెక్కు దే వి 1 నిక్కు రూ-టెక్కువ-
టెక్కు చూ, విలాసము. 2, 2 మల్లయుద్ధ
ములోని మెలకువ చూ, మల్లకాస్త్రము,
3 రూ-టెక్కు-టెక్కు-టెక్కువ-టెక్కు:
చూ, టెక్కు 3

టెక్కులాడి దే విని (టెక్కులు + అడి):
చూ, రూ-టెక్కులాడి

టెక్కులాడు దే విని (టెక్కులు + అడు):
చూ, రూ-టెక్కులాడు [ఆ 230.

టెక్కువ. దే వి చూ, టెక్కు 3, కళా 8,
టెక్కుపుగాము ద్వి వి (టెక్కుము + గాము),
కేతుగహము, మిత్తిచోలు చూ, రాచుపు 2.

తెక్కెము. దే వి చూ, రూ-తెక్కియము
తెక్కెము లెత్తింపుట అం శోభనములు ఎని
మిదింటిలో నొకటి చూ, శోభనములు
తెక్కెమెగరంగొట్టు ద్వ అ క్రి చేయ్యే
సాం మాన 38 చూ, మరణించే.
తెక్కెము దే వి చూ, రూ-తెక్కియము

తే

తేంకణము సరి వి అ పుం తేంకణము
దేశము చూ, దేశము (తేంకణమనియు)
తేంకిక సం వి. ఆ (స్త్రీ) తాళపాణికళా
భేదము చూ, తాళము 2 (చూ, స్వరము 2)
తేంకీ దే వి ఒకానొకచేప చూ, మత్స్య
ము 1
తేంకు దే వి రూ-తేంకు* చూ, బారంగి
తేంకుడివి ద్వ వి తాకద్విపము చూ, లంక 1
తేపు వా వి కొలతబద్ద వాడా
తేమూని దే వి చూ, తెంకాయచెట్టు
తేవు దే వి మండుటయందగుద్వస్యము కరణ
ము ఉ, హరి 5, ఆ 30 చూ, హూహూ

టూ

టూంప వా వి 1 చిన్నకొంప చూ, సు
నము. 1, 2 వంకర చూ, వేల్లితము 2
టూంపు వా వి వంకర చూ, వేల్లితము 2
టూకాయించే వా స క్రి ఎగురంగొట్టు
చూ, టూకాయించే
టూపారము వా వి ఇంటిపైకప్పు చూ, సద
నము. 1.

టూ

టూకూ, వా వి టూకూ, తలకొందు.

టూకు. దే వి 1 మొత్తము. చూ, వెరసి 1;
2 దగ్గరి చూ, సమీపము 1, 3. కెట్లు
భుజముతో భుజముతాకించుట

టూకుచేరము వా వి మొత్తముచేరము.

టూపి దే వి 1 చట్టులోనగువానతో నేర్పరి
చినకీరీటము రా, వి 4, ఆ 77 చూ, నీస
కము 1, వా వి 2 మోసము చూ, వం
చన. (దగాఅనియు) "టూపీచేరము"

టూలా వా వి గుంపు

టూలి. వా వి 1 కానిలో 1/8 భాగము;
విణ. 2 సారములేనిది

ట్య

ట్యియనిగు వా వి (టైనిక్) బోధనము
ట్యియను వా వి (టైన్) చూ, పొగబండి

ర

ర ఒకయత్నము సం వి అ పుం 1 చూ,
శివుడు, 2 నిప్పు చూ, పహ్ని 1, స-
3 చంద్రిమండలము చూ, మండిలము 9,
4 కట్టుట చూ బంధులు 1, 5 తెగువ
చూ, సాహసము 1, 6 పిల్లనగొలిపి మొద
లగువానిచేష్టుడు చూ, స్వరము 2, 7 సుం
టలచేష్టుడు చూ, స్వరము 2, 8. జనుల
గుంపు చూ, సమాహము, 9 ధ్వని చూ,
స్వరము. 2, విణ 10 లేమి చూ, శూన్య
ము 1; 11 మూఘండు చూ, వ్యాధుడు. 2.
12 గట్టిది చూ, రెడిదము, అం 13.
మూర్ధన్యములలో నొకటి చూ, మూర్ధన్య
ములు; 14 టవర్గములోని యత్నము;
చూ, కవర్గము

తంగన. దే. వి. 1. పొట్టివాడు: చూ, హము

నుడు, 2 పొట్టిది. (అడుది) చూ, స్త్రీ.
 వా విణ 3 గట్టిది
 తంగు వా వి పెద్దచేష్టుడు, ఒకానొక ధ్వన్య
 నుకరణము చూ, హూహూ
 తంగుతింగు దే వి అయ్యుండుబూకటితో నొక
 టితాకునప్పుడు కలిగెడు ధ్వన్యనుకరణము
 కళా 8, ఆ. 108 చూ, హూహూ
 శకాయించే వా న క్రి చూ, టకాయించే
 తక్కుడు సం విణ = టక్కురి మోసకాడు
 (తెలుగు పదము అనికొందిలు) చూ, వం
 చకుడు 1 [వేలుపు.
 రక్కురుడు సం వి అ పుం దేవత చూ,
 రిలాయించే వా క్రి. అటునిటుతిరుగు
 రవరవ దే వి 1 కల్ల చూ, వితథము, 2 అల
 యక. స్వా 1, ఆ 78 చూ, శ్రిమము
 1, 3 అడ్డంకి చూ, వారణము 1
 రవణించే దే పే రవణిల్లలేయు, కావించే
 పాండు 1, ఆ 18 చూ, నలుపు
 రవణిల్ల దే ఆ క్రి 1 పగవల్లి చూ, నర్తిం
 చే, 2 ఒప్పు చూ, సమ్మతించే
 రవర దే విణ 1 నేర్పరి విజ 3, ఆ. 56
 చూ, సమర్థుడు, 2 నేర్పగలది (అడుది)
 చూ, స్త్రీ
 రవరి దే. వి 1 మోసము అచ్చ ఆర, కాం
 52 చూ, వంచన, 2 కపటము చూ,
 వ్యాజము 1.
 రవరికాడు దే విణ 1 మోసకాడు అచ్చ
 యు, కాం 411 చూ, వంచకుడు 1,
 2 మాయాది చూ, పొలిపిరకుడు.
 రవిణ దే వి రూడవిణ చూ, వీణ

తా

తాళుడు. వై వి 1. తంది. చూ, పితరుడు

1; 2. అధిపతి చూ, పృథువు. 2; 3 గురు
 వు చూ, వంతులు. 1; 4 దేవత: చూ,
 వేలుపు.

గాకూరుబాగ్మణులు పా. మైథిలులులో
 నొక తెగవారు సామనేరులు గోవిలనూత్రి
 ముగలవారు చూ, మైథిలులు (చూ, బ్రా
 హ్మణులు) [స్థానము 1.

రాణము వై. విణ = స్థానమ్ చోటు చూ,
 తాణా. వా. వి = స్థాన కావలిదండు చూ,
 నేన 1, 2 కావలిసలము, చూ, స్థానము
 1, 3 జమిందార్లు కప్పము చెల్లించే
 కచ్చేరి చూ, సభ 2.

రాణి వై వి = స్థాన 1 ఇల్లు చూ, నడనము.
 1, వా 2 చోటు చూ, స్థానము 1

రాణియ వై వి = స్థాన — వై —
 రాణి వై వి = వై — (రూ. రాణి. రాణియ)
 రాయము వా వై వి స్వరస్థాయి రూ-
 రాయి చూ, స్వరము 2.

రాయి వై వి — వై —
 రారు వా వి 1 పెద్దఅటపు, 2 గొప్ప చూ,
 విపులము 1

రావు వై వి చూ, రాణి 1-2

రి

రింగణా దే విణ 1 బాలుడు చూ, శిశువు;
 2 పొట్టివాడు చూ, వామనుడు

రీ

రీవి దే వి. పోది అచ్చయ్య, కాం, 480:
 చూ, వైభవము

రే

రేవ. దే వి 1 ఒప్పదము చూ, సౌందర్యము;
 2. వేదము. స్వా 5, ఆ 30 చూ, విభము 1.

రో

రోజా. దే. వి తెగ చూ, సమాహము.

డ

డ ఒకయక్షరము. సం వి ఆ పుం. 1 మా
గాణి చూ, దేశము, 2. చూ, శివుడు,
3 నవ్వు చూ, హాస్యము. 1, 4 భయము
చూ, వెఱపు, 5. జయధ్వని చూ, స్వరము
2, 8 శంఖధ్వని చూ, స్వరము 2, 7
పడరసములలో నొకటియగు శాద్రగినము
చూ, రసములు, 8 గుహ చూ, రంధ్రము
1, 9 బొమముడితోఁ గూడినవాడు, 10
ధర్మరాజుతమ్ముడు చూ, భీముడు 1,
ప్రేమ 11 లజ్జ చూ, సిగ్గు, 12 పురుష,
వార్యు చూ, శబ్దము 2 13 కలహము
చూ, యుద్ధము, 14 పోఁగూడనితావు
చూ, స్థానము 1, 15 డమగుకమువాడు
ము, బాడుబుడుక చూ, పీత, 16 పట్టి
చూ, పాలకి, నిం 17 పాడబడినది చూ,
స్వగము 2, 18 జడుండు చూ, మూర్ఖుడు;
అం 19 మూర్ఖస్వములలో నొకటి చూ,
మూర్ఖస్వముల, 20 బుద్ధములోని యక్క
రము చూ, కర్మము 21 సరళములలో
నొకటి చూ, సరళములు

డంక దే విం 1 దిట్ట చూ, శక్తి 1, పై
విం 2 = డక్కా రూ-డంకా చూ, వీణె
డంకా. పై వి = డక్కా రూ-డంక-డక్క-
డక్కా-డక్కి-డక్కియ-డక్కి, డంకా-
చూ, వీణె

డంగరి సం వి ఇ, ఈ ప్రేమ రూ-డాంగరి
ఖురాసానిపుచ్చే* చూ, పుచ్చే.

డంగి దే వి. ఎఱ్ఱపగడ* చూ, దేవతాళము.
డంగి దే. అ. కిరి రూ-డంగు. వియ్యములో

నగునది పైతవుడుపోవునట్లు మెదుగు. చూ,
మెదుగు [వీణె.

డంగరము దే. వి రంజి, వీరణము చూ,
డంచే నీ కీర్తి డంగఁజేయు రూ-డంచే-
డంపు.

డంబము. పై వి = డంబరః 1 రూ-డంబు-డ
బ్బు-డాబు శ్రితికిమించినవేషము* చూ,
బడాబు. 3, 2 రూ-డంబు-డబ్బు-డాబు.
గౌరవము* చూ, సన్మానము, 3. కపటము.
ఆం, భా. పృ 130 చూ, వ్యాజము 1.
4 ఉంకింపు చూ, విజృంభణము

డంబములు వా వి చూ, గొప్పలు
డంబరము సం వి ఆ పుం = డంబము ఉం
కింపు కాశీ. 4, ఆ 255 చూ, విజృంభ
ణము

డంబా పై వి = డంబా 1 గర్వము ఉ.
వారి 4, ఆ 37 చూ, హంకారము, 2 కప
టము ఉ, రా 1, ఆ 44 చూ, వ్యాసము.
1, 3 చేందము 4, రా 1, ఆ 83 చూ,
విధము 1, 4 చూ, రూ-డంబము 1, 5 చూ,
రూ-డంబము 2, 6 కాంతి యు 1, ఆ
3 చూ, వియ్యము 1, కే. 7 అధికము
చూ, హెచ్చే 1

డక్క పై వి = డక్క చూ, రూ-డంకా
డక్కా పై వి = డక్కా
డక్కి పై వి = డక్కి
డక్కియ పై వి = డక్కియ
డక్కి పై వి = డక్కి

డక్కు దే అ. కిరి. రూ-డక్కు అనుభవించు
టకు యోగ్యమైనదగు [లుచదు.

డక్కును దే. అ కిరి రూ-డక్కును, డక్కు
డగర దే. వి రూ-డగర, 1 దయ్యము కళా,
3, అ. 188: చూ, భూతము; వి. 2. -రూ-

డగర. గండు, పెద్దది ఉ, రా. 7, ఆ 444 చూ,
విఫలము; 3. రూ-దగ్గల చూ, సమీపము. 1
డగరము దే వి. రూ-దగరము కీడు. ఉ, హరి
5, ఆ. 184 చూ, హరి 2.

డగులు బాశీ. వా వి తుంటి (డగులు బాశీయ
నియు) "పిండడుగులు బాశీ"

డగర: చూ, రూ-డగర [సమీపించే
డగ్గలించే దే ఆ కి రూ-డగ్గలించే చూ,
డగ్గలు. దే ఆ కి. రూ-డగ్గలు 2 8, ఆ
181. —పై — [2 చూ, రూ-డగ్గ 2

డగ్గ దే వి 1 చూ, రూ-దగ్గ 1, ఆ కి
డగ్గతిక దే. వి (డగు + వర్తిక) కీచే, గడ్డ
విస్తరము చూ, స్వరము 2.

డచ్చిల్ల వా వి బ చూ, గొప్పలు

డజేను వా వి 1 పండ్లెండు, 2 పాతికలో
నగము, 3 పరక 12 + 1 = 13, 4. గోం
నులో పండ్లెండుపంతు

డడ్డుగుడుగుడం వా వి ఒకానొక వాడ్యము

డడవాదము వా. వి. పిడివాదము, తనమాట
చెల్లనైననుట

డప్పి దే వి 1 రూ-డప్పి-డప్పిక-డగ చూ,
పిపాన, 2 రూ-డప్పి ఆతలకుతలము చూ,
శ్రిమము. 1 [అని పెక్కింటిని వాడెదరు]

డప్పు దే వి తప్పెల చూ, వీణ (డప్పులు
డబడబ దే వి 1 ఉద్ధతి, అడలు చూ, హం
కారము, వా 2 నిలకడలేని ధ్వని

డబ్బు. దే వి 1 రూ-డబ్బు-డబ్బు కల్ల
చూ, వితథము. 2 రూ-డబ్బా బరణి చూ,
పాత్రము 6, వా 3 రూ-డబ్బా. మడు
పులు చెల్లించడచ్చి చూ, పాత్రము 6,
(పలురకముల డబ్బాకులవు)

డబ్బుల దే. వి 1 చూ, రూ-డబ్బు. 1, 2 చూ,
పంచక; 3. అపడ చూ, విపత్తు.

4 చూ, పంచకుడు 1.

డబ్బు దే. వి 1 చూ, రూ-డబ్బు 2;
2 చూ, రూ-డబ్బు. 3, 3 తుపాకినుంతులో
నగునవి యుంచుకొనెడు తోలు పెట్టె.

డబ్బాటు దే కి) విణ, అవ్య రూ-డబ్బాటు.
అదిరిపాటు- రూ-అదిరిపాటు-అద్దిరపాటు-
అద్దిరిపాటు, అదిరి, అదాటు, అదురుగడ, అ
ప్పాటున-రూ-అపాటున- అబ్బాటు, అమాం
తము, అమ్మెయి, అపచోటము, ఉదరిపాటు-
రూ-ఉదిరిపాటు, ఉన్నట్టుండి, ఏవులుపా
టు, చేటుకున-రూ-చటుక్కున, చేట్టన,
(నం. ప) — అకసాత్తు, అర్జాత్తు-రూ-హ
రాత్తు, అకస్మికము, అపాతము, తిక్షణము.
(చూ, వేగము 3)

డబ్బాటు సాకిరి ద్వ విణ పృసంగవక్తమున
వచ్చి యెల్లకార్యములు తెలిసికొనిన సాక్షి,
యదృచ్ఛాభిజ్ఞుడు చూ, సాక్షి.

డబ్బి దే వి 1 బరణి చూ, పాత్రము 6,
2 చూ, రూ-డబ్బు 3

డబ్బు దే వి 1 కల్ల చూ, వితథము, వా
2 గోవాపరిశిల్లా (పాంతమున క్రొత్త డబ్బు,
రెండు ఏగానులు, మూడు పైసలు, నాలుగు
దిమ్మిడిలు, 1/84 రూపాయ, 1/4 అణా, కాని,
(అనియు), విశాఖపట్టణము, మదిరాసు,
తిరుపతి, గుంటూరుపార్సంగతుల పార్సిత
డబ్బు, నాలుగు పైసలు, 1/48 రూపాయ,
1/3 అణా (అనియు) వాడుక, గొర్రె మెం
టువారి లెక్క. — 1/4 అణా, 1/84 రూ
పాయ, మూడు దిమ్మిడిలు, మూడు పైసలు,
రెండు ఏగానులు కాని (లేక) డబ్బు చూ, మడ్డు,
3 ధనము చూ, విత్తము 1, 4 చూ, సకినం
పులులు ఉండు, విణ 5 బొంకెనది చూ, విత
థము, వై వి 6 బొంకెనది చూ, డంబము 1,
7 శారవము చూ, నన్నాసము, 8 కప్పలు.
చూ, వాణిజము 1, దే ఆ కి 9 అగ్రత

మాడు, బిజ్జెగు, బొల్లు చూ, బొంసు
డబ్బుడుబ్బు డే వి చూ, చింగు చింగు కళా
8, ఆ 178

డబ్బుర డే. వి రూ-డిబ్బుర 1 నెడలుపు
నోరుగల పాత్రోము చూ, పాత్రోము 8,
2 గిన్నె చూ, పాత్రోము 8

డబ్బులేనివాడు డే వి చూ, అగపీనుడు
డబ్బుపగుడు సం వి ఆ పుం నలన చూ,
బ్రహ్మ 1

డమరము సం వి ఆ పుం కొల్లమొడలగు
డేసోపద్రవము రూ-డామరము చూ,
విపత్తు (తెలంగు పడమని కొందఱు)

డమరుగము సం వి ఆ పుం డమరుగము
రూ-డమరుపు బుడుబుడుక్క చూ, వీశె,
ఆం 2 వాద్యములు ఆటింటిలో నొకటి
చూ, వాద్యములు, 3 ఆనర్థవాద్యములు
పదునెనిమిదిటిలో నొకటి చూ, ఆనర్థ
వాద్యములు

డమరుగము పై వి డమరుక-పై

డమరుపు సం వి ఉ పుం 1 డమరుగము
పై (తెచ్చనమని కొందఱు), 2 చ
మత్కారము చూ, సామ్యము 1

డమాను వా వి చూ, తెరచోడు

డమామి నై వి డమామికా రూ-డమామి,
డమరము-రూ-డమామిగము, డవిణ, రొయిడి
గిడిగిడి, డిండిమము చూ, వీశె

డమాయి నై వి-పై

డమాయింపు వా వి. చూ, బుకాయింపు

డమరము, నై వి చూ, డమామి.

డమ్మన వా. ఆ. కి. (డం + ఆను) (రూ-
డామ్మను-డమ్మను-డామ్మను) 1. శబ్దండు,
2. వేపు

డమ్మన వా. ఆ. కి. (డం + ఆను) (రూ-
డామ్మను-డమ్మను-డామ్మను) 1. శబ్దండు,
2. వేపు

డమునము సం వి ఆ న 1 బాలబాలకలక్కి,
డాకకటము, చునుప్పులు మాయు విమాన,
మనుమానవిశేషము (అనికొందఱు) చూ,
కకటము 1, 2. ఎగుపు, పక్షిగతి చూ,
పల్లవీ

డయ్య డే ఆ కి రూ-డయ్య 1 బలహీ
నమగు చూ, వలియ్య, 2 కృశించే, చిక్కు
చూ, సాటసాటనోపు, 3 ఉపశిష్యులు ఆం,
భా తృ 37 చూ, నుగిక్కు 4

డలాయసు వా వి కిళ్ళబంటోగు

డవాలీ వా వి బంటోగు కిళ్ళబంటోచేపట్టు.

డవిణ డే వి 1 చూ, డంకా, 2 చూ, డమామి

డవులు వా వి రూ-డోలు ఇంతయని నెల

మొడిలగువారి నూహించే చూ, మదింపు;

2 రీతి చూ, విగము 1

డమసు నా వి (డమ్మ) కేలపైకూర్చుండివాసికొ
నుటపడెనొగించెడు ఏటవాలకట్టపై

డహపు సం వి ఉ పుం 1 గడినిమ్మ

చూ, లిరుచుము, 2 నింబి చూ, నిమ్మ

డా

డా డే విణ ఎడిమి చూ, స్వము 1

“డాకడ, డాకన్న, డామాపు” ము

డాంగరి సం వి ఇ, ఈ (స్రీ) చూ, రూ-

డంగరి

డాంబినుడు సం వి ఆ పుం 1 ఇంద్రగో

లాది వాయులచేయువాడు చూ, సాగ్రి

హారకుడు, నై. వి. (1) డాంగ్కెః చూ,

డాంబినుడు. 1. (ఇట్లు తద్భవమనికొందఱు)

డాకొను. డే. ఆ. కి. రూ-డాకొను చూ,

మఱుగునడు

డాంగనముయ్యెలు. డే. వి. బ. రూ-డాంగన

ముచ్చిక్కు, డాంగిలిమాతల డాంగిలిముచ్చి

చేయు-దాగుడుమాతలు-దాగులింతలు-

దాగురుమాతలు-దాగనప్రచ్యులు-దాగనముచ్చిళ్లు-దాగిలిమాతలు, దాగిలిముచ్చులు-దాగుడుమాతలు-దాగురింతలు-దాగురుమాతలు రా, వి 2, ఆ, 23 చూ, బాలక్రిడ

దాగనప్రచ్యుచ్చిళ్లు. దే. వి బ —పై— *

దాగిలిమాతలు దే వి బ —పై—

దాగిలినుచ్చేలు, దే వి బ. —పై—

దాగు దే ఆ కి 1 రూ-దాగు. తిరోహితమగు చూ, మఱుగునడు, 2 దాగియొండు ఆం భా. తృ 93 చూ, మఱుగు [దాగనముచ్చేలు

దాగుడుమాతలు దే వి బ చూ, రూ-

దాగురించే దే పేర్ రూ-దాగురించే 1 దాగియొండు చూ, మఱుగు, 2 దాగిజేయు దాచే- రూ-దాచే, దాచు-రూ-దాచు, 3 చెప్ప చూ, వలించే

దాగురింతి దే వి దాగురించే చూ, రూ-దాగురింత [నముచ్చేలు

దాగురింతలు దే వి బ చూ, రూ-దాగు

దాగురుమాతలు దే. వి బ —పై—

దాచే దే పేర్ చూ, రూ-దాగురించే 2

దాచు దే పేర్ —పై—

దాక దే 1 1 ఉంకింపు చూ, విజృంభణము, 2 అగ్గక. పృథా 5, ఆ 201 చూ, శృంగము, 3 పక్షము చూ, కైక్క 1, 4 రూ-దాక పిడబ్బనోరుగల యటిక-చూ, పాత్రము 6

దాకడ ద్వ. వి 1 ఎడమనైపు, దాపల-చూ, నవ్యము, 2 ఉత్తరపునక్కు చూ, పడదన.

దాకలి. దే వి. రూ-దాకలి, దాగలి-దాకల్లు-దాకల్లు, దాయి-రూ-దాయి చూ, పట్టెడ

దాకల్లు దే వి చూ, దాకలి

దాకివి సం. వి ఈ స్త్రీ. 1 ఆడుదయ్యము: చూ, భూతము, 2 పెనరపాట్లు మొ చూ, శింబ

దామరు దే స కి (కార్లు) తేలిగినేయొ

దామూళ్ళమారి వా వి పనికిమాలినవాడు: చూ, నిష్ప్రయోజనము

దాకొను దే ఆ కి రూ-దాకొను చూ, సమీపించే (పేర్ దాకొలుపు)

దాక్టరు ఆం వి 1 వైద్యుడు, 2 గొప్ప పండితుడు

దాగు దే. వి 1 గుఱుతు పను 3, ఆ. 177 చూ, లక్షణము. 1, 2 తెవులుగొంటులైన పూర్వములకు వేసిడుచూడు చూ, వాతి, 3 కిల చూ, మఱక

దాత్తుంటును సం. వి ఆ పుం చేదుగల చేప చూ, మత్స్యము 1

దాపల దే వి చూ, దాకడ 1

దాపలించే దే ఆ కి చుట్టినచే చూ, పలగొను

దాపు దే వి 1 రూ-దాపు దగ్గఱ పను 3, ఆ 49 చూ, సమీపము 1, 2 భయము చూ, వెఱపు

దాపుము దే వి రూ-దాపరము-దాపురము, పార్తి చూ, లాభము 1

దాబ దే వి 1 ఒకానొకపక్కి చూ పక్షి, 2 జెండెమువల వేసికొనెడుతోలుపట్టె.

దాబా దే వి 1 దూఱు చూ, దంద 1; 2 బోడిమిదై చూ, సదనము 1

దాబు. వై. వి =దంబరి దంభ చూ, రూ-దంబము 1.2, దే వి 3 దినుసులపట్టిక

దాబులు వా వి బ చూ, గొప్పలు

దాబునల్లు వా వి బ —పై—

డామరము సం. వి అ ఫం 1 చూ, రూ-
డమరము, 2 శివోత్తరంతరివిశేషము
డామ వా వి (డాం) కాలవపై అడ్డకట్ట
డామ్రను వా అ క్రి చూ, రూ-డమ్రను
డాయి దే వి రూ-డాయి చూ, డాకలి
డాయ దే అ క్రి రూ-డాయ అంటిల్లు
చూ, సమీపించే
డాలించే వై స క్రి డాలువాలుపూసు
డాల దే వి రూ-డాలు 1 కాంతి చూ,
బెలుకురు 1, 2 రంగు, చక్రి అం, భా,
చక్రి 82 చూ, పద్మము 6, 3 కేండా
చూ, సిడము, వై వి 4 = డాం రూ-
డాలు వేడెము చూ, హరిగ
డాలు దే వి — పై —
డాలుకాడు ద్వి వి డాలువాలుచేతబట్టి
వాడు చూ, చక్రి 1
డాలువాలు ద్వి వి చూ, డాల్ 4
డామర వై వి = గామాగ్రహ చూ, సేరతాళము
డామరంగి వై వి — పై — (నేళిమన 3 *)
డామలము సం వి అ ఫం చేదిదేశము
చూ, శేకము

డి

డింకివేయు దే అ క్రి రూ-డింకాకొట్టు
చేయ్ సా 1, అ 107 చూ, మరణించే
డింకాకొట్టు, దే అ క్రి — పై —
డింకివేయు దే అ క్రి — పై —
డింకికొట్టు వా అ క్రి — పై —
డింకిలు దే వి బ 1. విన్నాణములు ముప్పది
రెండింటిలోనొకటి: చూ, విన్నాణములు;
డా. వి. 2. తిండిలేమిచేగలుగు బాధలు.
తిండిలేక మండలడింకిలుకొట్టుచేయ్ వి

బ. 3 మొగ్గలు చూ, మొగ్గ. 2
డింకు దే అ క్రి చూ, డింకవేయు
డింగరము సం వి. అ ఫం 1 చూ, డంగరి*
2 ఖడ్గమృగము చూ, కరిధము 1
డింగరీడు. వై వి రూ-డింగరుడు. 1. అడి
యరీ చూ, సేవకుడు, 2 బత్తుడు చూ,
భక్తుడు [స్కారము
డింగిళ్లు దే వి. బ ఒకానొకనతి చూ, నమ
డించే దే పేర్ దిగజేయు రూ-డించే
దిగమే-దివ్రచే
డిండి సం వి ఈ (స్త్రీ) 1 డిండిమధ్వని
చూ, స్వగము 2, వై (1) డుండుధ
చూ, డుండుగు
డిండిము సం వి అ ఫం. 1 చూ, డమా
వి, అం 2 వాడ్విములు అంటిలోనొకటి
చూ, వాడ్విములు, 3 అనధవాగ్విములు
పగులమింటిలో న కటి చూ, అనధ
వాడ్విములు
డిండిము. సం వి అ ఫం 1 మరుగు, రూ-
డింకిము భిండీము, అమరపునురుగు
చూ, పేసము, 2 కొంగిళ్లు చూ, అండ్ల
ము
డిందు దే వి 1 అడగు చూ, నయము
1, 2 అక్కర చూ, వెలితి 2, పే 3
క్రి 3 అడగు చూ, నుగ్గు- 4,
4 ఇంప లక్ష్మి. 2, అ 18 చూ, శోషించే,
5 కుంగు చూ, మగింగు, 8 మొగ్గు
చూ, నుగ్గు- 4
డిందుపడు ద్వి. అ క్రి 1. అడగు చూ,
నుగ్గు- 4; 2 సమాధానపడు చూ,
సమృతించే, 3 భ్రమగును. అం, భా. తృ.
118 చూ, పరిభ్రమించే, (పేర్ డిందు-
పటచే.) [రము. 1.
డిందుపాటు, ద్వి. వి. ఉపకాంతి: చూ, కా

డింపు. దే. వి. రూ- డింపు. లంబనము: చూ,
నేలలుచు

డింబము. సం. వి. ఆ. పుం 1' చూ, దమరము,
2 భయము చూ, వెలుపు, 3. పక్షిగుడ్డు
చూ, పేళికోళము; 4. తొమ్మునందెడను
పరిక్రమండెడు మాంసగోళము, 5 కడు
పునకు ఎడమపరిక్రమండెడుమలాళయము,
6 ఆముదము*: చూ, వ్యదంబకము, 7. చూ,
పూగుత్తి

డింబిక సం. వి. ఆ. స్త్రీ 1 నీటికొండ *
చూ, దొండ; 2. దుండెగము *. చూ,
బోణకము, 3 చూ, అంకులాండి

డింభము సం వి అ పుం 1 పిల్ల, చేయ
గుడుచే చిన్నిపాప (విణ అనికొందలు)
చూ, శిశువు, పుం 2 గుడ్డు చూ, పేళి
కోళము

డింభుడు సం. విణ 1 వెలికిలెదిరిగి పరం
డినవాడు, 2 బిడ్డ చూ, శిశువు, 3 చూ,
మూర్కుడు

డిగదాపు దే అ క్రి రూ-డిగద్రాపు-డిగ
గాపు-డిగదాపు 1 ఎరగు చూ, దిగు,
స క్రి రూ-డిగద్రాపు-డిగద్రాపు-డిగ
దాపు 2 విడచే చూ, విసర్జించే

డిగబడు ద్వ ఆ క్రి 1 రూ-డిగబడు
చూ, డిగదాపు 1, 2 ఉపశమిల్లు చూ.
సుగ్గు 4, 3 జోలు చూ, సర్పు 2

డిగనాడు దే స క్రి రూ-డిగనాడు చూ,
డిగదాపు 2

డిగనులుకు. దే అ క్రి దిగుపకుదుముకు రూ-
డిగనులుకు, డిగదాటు

డిగియ వై వి రూ-డిగియ=డిగ్గి కా నడబావి
చూ, సరస్సు 1

డిగు. దే. వి. 1. రూ-డిగుడు-డిగు-డిగుడు-డిగు
డు-డిగు-డిగు-డిగుడు, తక్కువ చూ,

దెగితి 2; ఆ. క్రి. 2 ఎరగు: చూ, డిగ
దాపు 1, 3 తక్కు చూ, సుగ్గు. 9.

డిగుడు దే. వి 1. చూ, రూ-డిగు 1, విణ
2 రూ-డిగుడు-డిగుడు, దిగుటకనువుగలది.
చూ, రూ-డిగుడు

డిగువ దే. వి రూ-డిగువ 1 క్రిందు చూ,
సుగ్గు 9, విణ. 2 క్రిందైనది.

డిగదాపు. చూ, రూ-డిగదాపు 1-2.

డిగదాటు దే అ క్రి చూ, డిగనులుకు

డిగన దే ద్రి క్రి, విణ రూ-డిగన చూ,
దేగము 3

డిగనాడు దే స క్రి చూ, రూ-డిగనాడు.

డిగనులుకు దే అ క్రి చూ, రూ-డిగనులుకు

డిగ్గి దే వి నిపు (అప్పు) చూ, వప్పి 1.

డిగ్గియ వై వి = చూ, రూ-డిగ్గియ, డిగ్గి
చూ, రూ-డిగు 1—2—3(తక్కువ -
— 5, ఆ 222—223)

డిగ్గుడు దే వి చూ, రూ-డిగుడు

డిగ్గువడు దే అ క్రి (డిగు + వడు) తక్కువ
పడు చూ, లోపించే 2

డిప్పి వా వి దొప్ప “అరటిడిప్పి”

డిప్పికాయ వా వి అల్లరిపిల్లవాడు

డిప్పి వా వి చూ, దప్పి 3

డిబ్బు వా వి కళాపీఠముగచేప్పడు చూ,
స్వరము 2

డిమము పా నాటకములోనిభేదము చూ,
రూపకములు (కథపరిశ్రాంతము దేవగంధ

ర్యపికాచాదులలోబడునాల్గురుధీరోధరులు
నాయకులు కాదగ్గము పరిధాననము శృం

గారిపీఠములంగములు. కైశిప్పత్తి నాలు
గంకములు సావమర్వసంధియలేదు చూ,

కళరూపకముల లక్షణములు

డిమ్మరి దే విణ 1 భృమకలవాడు చూ, రూ-దిమ్మరి, 2 భృమకలది చూ, రూ-దిమ్మరి, 3. సోమరి, మత్తుకలవాడు చూ, రూ-దిమ్మరి, 4 మత్తుకలది చూ, రూ-దిమ్మరి [మండలమునవాడుక]

డిల్ల వా వి చూ, రూ-టిల్ల (గోదావరీ) డిల్లపడు. ద్వ అ కిరి (డిల్లము+పడు) డిల్ల పోవు, డీలు-రూ-తీలు, డీలుపడు-రూ-తీలు పడు, (భయాదులచే) సత్వహీనమగు చూ, వెల్వెలబాటు [తీలుపాటు] డిల్లపాటు ద్వ వి డిల్లపడుట రూ-డీలుపాటు డిల్లపోవు ద్వ అ కిరి (డిల్లము + పోవు) చూ, డిల్లపడు

డిల్లము దే విణ. (భయాదులచే) సత్వహీనమైనది డీలు-రూ-తీలు దివిజను వా వి (డివిగన్) కొన్ని గామములు కలిసిన భాగము [ప్రదేశము] డిప్రిప్ట ఆం వి జిల్లా, కలెక్టరుకిరించునుండు

డి

డి దే అప్య తలతో తలను సాడుచుట రూ-ది (వి-బ డీడిక్కులు) [రేపణము] డీరు దే వి రూ-దీరు పేరేపణ చూ, ప్రే డీకొను దే న కిరి 1 ఈడాగు చూ, బిరి తిప్పటించే, అ కిరి 2. కలియు చూ, వ్యాపించే, 3 పురికొను చూ, రూ-దికొను (పేరి డీకొలుపు-సా 2, ఆ 86) డీకోలు దే వి డీకొనుట చూ, దీకోలు డీడిక్కులు వా వి బ చూ, డీ [గతి] డీసము సం వి అ న మీడికెగురుట (చక్రి) డీలింపే దే. పేరి. డీలంతయు. నిర్వ 4, ఆ 95: చూ, సడలింపే. చూ, డిల్లపడు. చూ, రూ-దిమ్మరి, 1. చూ, డిల్లము, ఆ. కిరి, 2.

డిలుపడు దే అ కిరి. చూ, డిల్లపడు. డీలుపాటు ద్వ వి. చూ, రూ-డిల్లపాటు వై. 7, ఆ. 52 డీసల్కారు వా వి చూ, పొగబండి,

డు

డు దే. అవ 1. కొందుపూర్వకమై ప్రధమైక సచనమునందుచున్న ఒకానొక చరిత్రయము (చరిత్రమాచిత్ర క్తి చరిత్రయములు — డు ము పులు) — ఉడా — రాముడు, భీముడు ము, మఱియురిదికిరియలయందు వచ్చెను. ఉడా — మిక్కిల్-చున్నాడు, దిరి 2. ఇది ఆనంతరార్థమునందు వచ్చెను ఉడా — కొట్టుడుచు, తిట్టుడుచు ము డుంకు దే అ కిరి, గిర్గు చూ, మిక్కిల్ 3 డుంకుకము సం వి అ పుం గుంకిగము చూ, శోగము

డుండుకుడు సం విణ 1 బిల్లుడు చూ, పీనుడు, 2 భూగిరిగు చూ, వ్యాగిరి డు 1

డుండుకము సం వి అ పుం — పిడి పాబ పంటి విషముగుండు తలలపాటు (అనగా విషములేసెడి) చూ, నర్పము డుండుపు సం వి అ పిడి (ప్రీ) చూ, డాకిని 2. డుక్కి వై వి = కూడుక్కి చూ, పీడి డుక్కు దే అ కిరి చూ, ములుగుపడు డుపుడిక్కు వై వి = చూ, డుక్కు డుబుడక్కు వై. వి = — వై — (స్వయమని) శబ్దగతాకరము)

దుబుడక్కు-వాడు. ద్వ వి. వేసభారయై డుబుడక్కునవాయించుచు మేలుకీళ్లను దెలిపెడి యొకజాతి కీళ్ళేపుతోగి: చూ, బుడుబుడు క్కులపాడు.

దుయ్య దే. అ. కిరి రూ-హూయ-దుయ్య-
 దూయ 1. పాటు: చూ, శరుగెత్తు,
 2 బాణమునాటివెడలు. స్వా. 4, ఆ. 45;
 స కిరి రూ-హూయ-దుయ్య-దూయ.
 3. పిడికిటితో ఆకులు లోనగువానినూడ
 దీయ, 4 వెలగుదీయ చూ, విల్లుచే
 దుట్టుచి వా విణ. యుద్ధమునకుపిలుచేట యం
 దువయోగింపబడునది (అవ్య అనికొందలు)
 దులడుల దే వి డల్లుట యందగువ్యవస్థనికరి
 ణము చూ, హూహూ [నృత్తము 4
 దులి నై వి. ధులి. ఆడతాడేలు చూ,
 దులుచే దే శ్రీ డల్లజేయ. రూ-డుల్లు
 దుల్లు దే శ్రీ — పై —
 దుల్లు. దే అ కిరి రూ-డొల్లు 1 పార్లు చూ,
 పారలబడు, 2 ఊడు చూ, రాల

దూ

దూహ వా. అవ్య గంగిరెద్దను పిలుచేటయం
 దగువ్యవస్థనికరిణము “దూహూఅప్పన్న”
 చూ, హూహూ
 దూయ చూ, రూ-దుయ్య 1—2—3—4

డె

డెంకణము వా వి. చూ, ననుస్కారము
 డెంక అం జన్యతాళములలో నొకటి చూ,
 జన్యతాళములు
 డెందము దే వి. కల్లము చూ, హృదయము
 డెందముచేలి ద్వ. వి చూ, మన్మథుడు
 ఆం, భా పరి 45 [వింఖము
 డెక్క. దే. వి. గిట్ట పాండు 5, ఆ 240 చూ,
 డెక్కి. వా. వి. ఒకరకము తలపాగ చూ,
 నీనకము 1. (చూ పుస్తకము.)

డెక్కు. దే. స కిరి. అడ్డగింపే:చూ, వారింపే
 డెక్కు. దే. స. కిరి (డెక్క + కొను)
 నెలకొను: చూ, స్థిరపడు
 డెప్ప. దే. వి కొండమీడి సమమైనచోటు,
 నెత్తము చూ, పర్వతము
 డెప్పరము దే. వి. రూ-డెప్పరము. 1. కష్టము;
 చూ, శోకము, 2 ఆపద చూ, విపత్తు;
 విణ 3 అశక్యము చూ, లావు 7; 4 దు
 స్సహము చూ, వెక్కనము 4, 5. అసా
 ధ్యము చూ, ముగ్ధయ్య, 6 దుష్టభము
 చూ, రూ-డెప్పరము
 డెప్పరించే దే అ కిరి అశక్యముగు, చూ,
 తలముదవ్వు [డెప్ప
 డెప్ప దే స. కిరి ఎత్తిపాడుచు చూ, రూ-
 డెప్పండు) ద్వ స డెప్పదిమంది (డెప్పదికి
 మహాన్తహత్యైర్థకరూపము)
 డెప్పది ద్వ స. (ఏడు x పది = 7 x 10 = 70)
 ఏడుపదులు చూ, సప్తతి (డెప్పదిమూడు —
 భార కన్య 1, ఆ 127, డెప్పదిరెండు —
 వాంస 1, ఆ 52, డెప్పదేను — భార
 కోణ 4, ఆ 213)
 డెస్సరు వా వి చూ, డెస్సరు.

డే

డేసు వా.ఆ క్రి. చేతులు నేలనానిముడ్డితోగంగు.
 డేగ దే వి చూ, శ్రేణము
 డేగాట దే వి పెండ్లిఅయిదవనాడు పెండ్లి
 కొడుకును పెండ్లికూతురును మూపులమీద
 నెత్తికొని వారిచేమాలలుమార్చింప డేగల
 వలె ఎగిరియూడెడుఆట, ఆడుచేబుక్కా
 బగ్గండలజేల్లుకొనుట అనికొందలు) దం
 డాట, దండాడింపు.
 డేగిన వా వి పెగళాగు చూ సావరి

డేర దే వి రూ-డేరా గుడారము చూ, సన
నము. 1

డేరా దే వి —పై—

దొ

డేమాను వా వి చీట్లకేకలోని యొకానొక
యెట్టినిరంగు చూ, కేక 2

డేరీ వా వి దినచర్యపాత్రము

దొ

దొంక దే వి 1 నడదుటవలనపల్లముగానేగ్వు
దినకాలిదారి చూ, మార్గము 1 (గుంటూరు
పాఠశాలమునవాడుక), 2 తురను స్వా
4, ఆ 42 చూ, పాద 2, 3 కొన, స్వా
4, ఆ 87 చూ, వివేకము, వా 4 బ్రహ్మ
చెముడులోనగు ముండ్లకంఠలతోనిండి మను
ష్యుల్నిపొవుట కసాధ్యముగనుండెడుచోటు
(గోదావరీ మండలపాఠశాలమున వాడుక)

దొంకవల దే వి ఒకరకమువల చూ, వల 1
దొంకు దే వి 1 వంకర చూ, వేల్లికము
2, ఆ కిరి 2 అడగు స్వా, 3, ఆ 53
చూ, నుగ్గు 4, 3 ఇంకు నిర్వ 3, ఆ.
72 చూ, కోపించే, 4 ఎండు, నీరింకు
చూ, మిడుకు 8

దొంకెన దే వి వంకరఅలుగుగల్గియాలె
కళా 8, ఆ 57 చూ, కాణము 1

దొంగ దే వి రూ-దొంగ చూ, మర్చియ్యే, 1

దొంగ. దే వి రూ-దొంగ 1. చెట్టుతోట్ట
చూ, రంధ్రము 1, ఆ. కిరి. రూ-దొంగ. 1
2. దాడు; చూ, పులుగునపడు.

దొంగ దే. ఆ. కిరి. పొక్కు చూ, కోపించే.

దొకారము దే వి ఎల్లదిక్కులకునడిమిచోటుః
చూ, మండవము. 1.

దొకారముసాచ్చు. దే ఆ. కిరి. (దొకారము +
చొచ్చే) చూ, లోఁబడు.

దొక్క దే. వి. 1. ముసలివాఁడు. ఆం. భా.

ద్వి 119 చూ, వృద్ధుఁడు 1; 2. ఒడలి

యెముకలగుఁడు: చూ, శల్కము. 1;

3 కెంకాయ బొంధపుచెక్క. 4. కడుపు;

చూ, భూగము. 1. చూ, కత్తనము;

దొక్కలుట్ట. దే వి. తేగపాతీపీడిన తాటిచిత్తు:

దొక్కర. వై వి. చోకర చూ, దొక్కన

దొక్కరము వై వి. —పై—

దొక్కలోమెదలుట చూ వగవీళ్ళగుఁడు

జాపకమునకు వచ్చేట “మేమునఁగాఁక

నదొక్కలో వకవీళ్ళ మెదలు వార

ము” (సాక్షిగంజనూరుము)

దొక్కన ఆం (దొక్క-రూ-దొక్క-ము-

దొక్క-గము) విన్నాగములు ముప్పదిరం

డింటిలో నొకటి చూ, విన్నాగములు

వొక్కి వా వి అగప చూ, రూ-దొక్కి

దొక్కు దే వి 1 చూ, రూ-దొక్క 1.

ఆం, భా. ద్వి 119, విగ 2 ముదిసినది, ఆ

కిరి 3 ముదిమిపొందు చూ, ముసియు

దొక్కెరము ఆం చూ, దొక్కన

వొగరు దే. వి 1 అపరాధము చూ, నేగము;

2 దూలు చూ, నిండు 1

దొప్ప దే వి రూ-దొప్ప వై 7, ఆ 93:

చూ, పాత్రము 6 చూ, (డిప్ప)

దొట్టముక్కు వా. వి బుట్టముక్కు —డు.

దొట్టముక్కువాడు వా. వి బుట్టముక్కువా

దొలక వా. వి. గులక చూ, బోలు.

దొలుచే. శే. పేర్ల దొల్లఁజేయు. రూ-దొల్పు

దొల్పు. దే. పేర్ల—పై— కాశి. 1, ఆ. కిరి

శాస్త్ర. దే. వి. 1. చేటవలె మూడుచక్రములు
యందు అష్టపలక గల బల్లలోనగునది;
2. చూ, శాస్త్ర. [కాశీ. 1; ఆ. 77.]
శాస్త్ర. దే. ఆ. 89; చూ, రూ. డబ్బులు (పాఠ్య.)

దో

దో. దే. వి. 1 ఒకర ఛూ, వాంతి
ఆ. 89. 2. ఒకరించే చూ, పెళ్లగొట్టు; స. కి
3. గడ్డిలోనగుదాని నెదురుగాఁజెప్పు.
చూ, రూ. దో. దే.
దో. గాను దే. ఆ. 89 (దో. గి + ఆడు)
రూ. దో. గియాడు - దో. గి, రేడవాడు - రూ.
తిడివు - రేడవియాడు, దో. గాడు - దో. గి -
దో. గియాడు.

దో. గియాడు. దే. ఆ. 89 — పై —

దో. గి దే. ఆ. 89. 1. — పై —, 2. మేరి
దో. గియాడు చూ, రూ. దో. గి

దో. గి దే. వి. బ. 1. అసలుసామును
నెలలచే గుణించే గావచ్చిన సంఖ్య, 2. నూతన
పాటలు

దో. గి దే. పా. దు. 0—0—1 పైస చూ, కోమ
టియొక్క ఏకాంతపులెక్క

దో. గి. వా వి రూ. దో. గి. అగవ రూ.
అపక. అపక, కొయ్యగరింపె

దో. గి స. వి. అ. న. రూ. దో. గి. స. చేత
గట్టుకొని పరిపరచుచు చూ, మాత్ర
ము 1

దో. గి. ములు దే. వి. బ. క. త్రివిధాదిచూటలు

దో. గి. యములు వా వి బ. 1. బట్టియొక్క -
చదుగురేకలయొక్క గర్భ, 2. సత్తురేపపై
నుండు చల్లములు, 3. బెజ్జములు

దో. ల. స. వి. ఆ. స్త్రీ. 1. శో. లా. రూ.
దో. లి. క. దో. లి. క. ఉయ్యాలపంటి అంద
లము, దో. లి: చూ, పాలకి; 2. తొట్ట;
ఉయ్యాల. చూ, పాలకి; 3. నీలి* చూ,
రంజని; ఆం. 4. సంయుతప. స్త్రములు ముప్ప
దిలెండింటిలో నొకటి. చూ, సంయుతప.
స్త్రములు

దో. లి. నము స. వి. ఆ. న. ఊ. మేటి, ఊ. పు.

దో. లి. నము స. వి. ఆ. పుం అభినయప. స్త్రవిశే
షము చూ, వ్యంజకము 1

దో. లా. కై. వి. 1 = శో. ల. చూ, దో. ల. 1;

2 చక్రవాద్యవిశేషము, దో. లు చూ, వీణ.

దో. లా. పాదము. ఆం. కరణములు నూటయెనిమి
దింటిలో నొకటి చూ, కరణములు

దో. లా. పులము. స. వి. ఆ. పుం ఇచ్చ* చూ,
మహాకము. [చక్రము 1

దో. లా. పుము స. వి. అ. న. కలపపువ్వు చూ,

దో. లి. స్త్ర. వి. = శో. లి. క. చూ, దో. ల. 1—2.

దో. లి. క. స. వి. ఆ. స్త్రీ = శో. లి. — పై —

దో. లు కై. వి. చూ, రూ. దో. లా. 2 అచ్చ.
యము, కాం. 205.

దో. ను వా. వి. 1 త్రా. గెడుమందు (దో. న్)
విధ. 2 త్రా. గునది

దో

దో. దే. వి. చూ, రూ. డవులు వాడు.

దో. యిపరు వా వి (దో. వర్) బండిగడపు

దో. స్సరు వా వి వైద్యుడు (దో. స్సర్),
దో. స్సరు

దో. స్స వా వి ధరించినపరిధిమైనవస్త్రా
దికము (దో. స్)

ధ

ధ ఒకయక్షగము. సం వి అ పుం 1 ఓయ్యము చూ, భూతము, 2 ధయము చూ, వెజుపు, 3 కాలము చూ, సమయము 1, 4 పేర్ని చూ, స్నేహము 1, 5 బాటసారి చూ, పాంథుడు; 6 ధ్వని చూ, స్వరము 2, పుం 7 కొడుకు చూ, పుతుడు 1, స్త్రీ 8 జయభేరి. చూ, స్వరము 2, న. 9 జ్ఞానము చూ, బుద్ధి, విణ. 10 గుణమనేనివాడు' చూ, నిర్గుణుడు 1, 11 గూఢుడు చూ, దాగినవాడు, 12 బోలిక చూ, సమానము 2; 13. కుడి చూ, సవ్యము 2 (కుడి పక్క-అనియు), 14 ఎడమ చూ, సవ్యము. 2 (ఎడమపక్క-అనియు), 15 వాడియు చూ, వీణ, 16 ధాతనిగ్ధుని చూ, స్వరము 2, అం 17 మార్గస్వయలలోనొకటి చూ, మార్గస్వములు, 18 టవర్గములోని యక్షగము చూ, కవర్గము

ధంకము సం వి అ పుం అచ్చేబొడచిన యాబోతు చూ, వృక్షము 1

ధక్క సం వి అ స్త్రీ 1 =డంకా యశం పటాము, రాజులుబయలుదేరునపుడు ముందుపక్కనువాయిచెడి వాద్యము చూ, వీణ, అం 2 ఆనధవాద్యములు పదునెనిమిదింటిలోనొకటి చూ, ఆనధవాద్యములు

ధక్కానుక్కిలు వా మి వి బ అరిందా, పర్మియోజకత్వము "ధక్కానుక్కిలు తీటి నాడు."

ధమామిక. సం. వి అ స్త్రీ =డమాయి' చూ, వీణ

ధామ్యము వా. మి. అ. కి. చూ, డమ్మము.

ధా

ధాక. వా. వి. డెబ్బ "సీధాకకుటకష్టము" ధాము వా వి చూ, రాగు (ధాం అనియు) ధామ్యము వా. మి అ కి. చూ, డమ్మము ధాలము సం వి అ. న =డాలు చూ, హరిగ.

ధు

ధుండి సం వి ఇ. పుం గణేశుడు చూ, వినాయకుడు 1

ధులి సం. వి. ఇ, ఈ (స్త్రీ) =దులి రూ. =దులి, ఆడుతాడేలు, కమ్మి చూ, నృప్తము 4.

ధో

ధోలము సం వి అ పుం =ధోలు చూ, వీణ

ధి

ధి ఒకయక్షగము సం వి. అ పుం 1 బారుడు చూ, అం. సు గిడు, 2 ధయంగిరసము, సవరిసములలోనొకటి చూ, రసములు, 3 ముల్లు చూ, సీతాగ్రిము, 4 గగురుపాటు చూ, గోమంచము, 5 చేప్పడు చూ, స్వరము 2, 6 హారుడు' చూ, పాంపీరుడు 2, 7 కాపాడుట' చూ, రక్షణము, స్త్రీ 8 కేయి. చూ, రాత్రి, 9. పానుపు చూ, శయ్య 1, 10 ఆపు చూ, ధేనువు, 11. నాసిక చూ, ముక్కు- 12. కృప' చూ, దయ, న 13. తామరకేట చూ, పద్మము 1, 14. తెలివి చూ, బుద్ధి. విణ. 15. ఉమకలేనివస్తువు; 16. కంఠము: చూ, భూషణము. 2; 17. కన్ను: చూ, కేంద్రము. 1; 18. రహ్యము: చూ, ధామ్యము.

ము, 19. విశాలము, విస్తారము చూ, విస్తరి
 లము, అం 20 మూర్ధన్యములలోనొకటి
 చూ, మూర్ధన్యములు, 21 అనునాసికముల
 లోనొకటి చూ, అనునాసికములు, 22. అస
 గ్రమమునందలి యక్షరము. చూ, కవర్గము,
 వా వి 23 (ఉచ్చారణలోపముచేవాడంట
 డెడు) అజానానెము, అం 24 చూ,
 జా

దైర్ఘ్య

జా. అం అష్టైత్తరీమహావంత్రమునందొక యక్ష
 రము చూ, అష్టైత్తరి. (అనుబంధములో)

దైర్ఘ్య

జా. అం. సారాష్టైత్తరీ మహావంత్రమునందలి
 రెండవ యక్షరము “ఘృణిన్సూరియ అడి
 త్యోమ్” చూ, మంత్రము 1

ఆంధ్ర వాచ స్పృశ్యము

యొక్క హల్లులలోని
కకారాది ఋకారాంతమువలకు గల

అనుబంధము.

క

క (885 పొరట చూడుము) ఆం 23 పగువ
ములలో నొకటి చూ, పరుషములు, పా 24
(శ్రోతిషమును గువానియందు ఉపయో
గించెడు అంకెభాష) ఒకటిని దెలుపు సంజ్ఞ,
(క దినవ, టాదినవ, పాదినవ, యాద్యస్తా
న్లో నీతాతి (280), చాధా (286),
తురంగ (324), కాలగా (331), వరాంగ
(320), శంకాల (315), వరాంగ (324),
గండగా (333), ధీకాల (319), గుంజార
(283), యమాఖ (251), వైవరా (242),
క్రియాది వివానాంతి వినాడికా స్ఫుటాః ||
(నకారము సున్న యనుకొనవలెను కుడినుం
డి యెడమకు లెక్కింప వలయును)

కంచి వా వి రూ-కంచో-కంచీ గోటికాయ
లాడుగుంట. (కంచ అనియు)

కంచిగరుండనేవ వా వి 1 పట్టి చోకిరి,

2. కాంచీపురములోని గరుండినికొలుపు

కంచీ వా వి చూ, రూ-కంచి.

కంచే వా వి —పై— (కంచయనియు)

కంచో వా. వి. —పై— (కంచాఅనియు)

కంచగతము. వా. సం. వి. పాఠాంతకము.

కంచకాయలు. పా. ఖ. చూ, గుంజోకాయలు

కళ్ళప్ప

కచ్చోపచ్చోగా వా. అవ్య 1 కచ్చింపులేకుం
డంగ, 2 పచ్చిపచ్చిగా వేచేటయందున ర్తిం
చును (కచ్చా పచ్చాగా అనియు)

కణ్వస్మృతి అం చూ, స్మృతులు

కనుబొములు పా దీనికి ఉపమానము - విండ్లు

కపిలస్మృతి అం చూ, స్మృతులు.

కపిసగోత్రము అం చూ, గోత్రము 13

కయవడి దే వి 3 చూ, కయవడిముస్తా

కరివేలుపురిక్క అం శ్రీనానక్షత్రియ చూ,
నక్షత్రియము 1

కర్ణాటస్త్రీ అం దేశస్త్రీలలో నొకరి చూ,

కర్ణుడు అం 2 దుప్తచస్పయచునునొకడు:

చూ, గుప్తులు

కపహించుట అం సంధిచేయుట లోనగు గుణ
ములు అతీంద్రలో నొకటి చూ, గుణములు.

కల్పవృక్షము దగ్గఱనుకొని కాయయడిగినట్లు -

లో ఉదా — “కల్పవృక్షమునకుండగిది

కాయడిగిన, చేదమునను కొరిసమ్ముఖమున,

శేరితుచ్చమయిన సిరివేడికొననయ్యె, నాన

నోసమెఱుంగదనుట నిజము” (కుచేలో

పాఖ్యానము.) [మూట, “ఓరికళ్ళప్పూ

కళ్ళప్ప. వా. వి. నిందునియందుచూగించు

కళలకు దుగ్రీతముఁగూర్చుట. అం. సంధిదోషములు పదునాలుగింటిలో నొకటి. ఉదా - వీలనన, ఇది యసాధువు వీల యనునది కళ వీల + అనఁవీలన వీలయన నని యగునుగాని “వీలనన” ననికాదు ఇట్టులే రేకన్, గాకన్, చూడకన్, అట్టులన్, ఇట్టులన్, ఇతఁడేనా, అట్టులేనా ఇత్యాదు లసాధువులు చూ, సంధి వోషములు

కా

కాకస్వరము అం గాయకదోషములు పదునాలుగింటిలో నొకటి చూ, గాయకదోషములు

కానున్నది కాకమానదు. లో. ఉదా. — “రానున్నది రాకమానదు, కానున్నది కాకమానదు నిన్ననఁ బనియేమున్నది.” (ధర్మజరాజనూయము) [సాకర్మ

కాగ్నిణము సం వి అ. పుం చూ, హిం కాగ్నిణిలుండు సం విం చూ, తోడు బోతు. 2.

కాలవహీనత అం గాయకదోషములు పదునాలుగింటిలో నొకటి చూ, గాయకదోషములు

కాసండి వా వి ఒకరకము చెంబు చూ, పాల్గియు 8 (హరహరిక్షేత్ర మాహాత్మ్యము 2, ఆ 24) (రూ. కాసండి)

కాళింది అం 4 భిన్నపక్షజవిభావలు నాలుగింటిలో నొకటి చూ, భిన్నపక్షజవిభావలు (చూ, భాష 1)

క్రి

క్రిష్ణిరికాడ వా వి వ్యవహారమధ్యమునఁ జెట్టినఅడ్డము (పానకములోనిపుడకపంటిది)

క్రిష్ణిటు. వా. వి. ఇబ్బంది. (ఉత్తర సర్గాదులలో వాడుక.) కితనగోత్రము అం. చూ, గోత్రము 18.

క్రి

క్రి. పా. 8. క్రిక్కిరి ఉపమానములు. — చంద్రుండు, వెన్నెల, హంస, సురుగు, ముత్యము, చెండి, రజతాద్రి, హిమాద్రి, శివుండు, మంచే, శంఖము, అమృతము, కామధేనువు, కల్పవృక్షము, ఉన్నెత్తివము, విరావతము, పాలు, గజవంతము, సింహము, గంగ, సరస్వతి, నారదుండు, మంచిగండము, కర్పూరము, వజ్రము, నక్షత్రములు, టెల్లుపువ్వు, బలగద్రుండు

కు

కుంచితము అం 10 పుటక్రియలు తొమ్మిదింటిలో నొకటి చూ, పుటక్రియలు, కుండలము. అం 4. పాదరేఖలలో నొకటి. చూ, లక్షణాంగములు.

కువోద్యమ. సం. వి. ఆ న కపటము చూ, వ్యాజము 1 (వాడుక)

కుళాయి వా వి. నీరు వెలువరించెడు గొట్టము. (పైట్), రూ.కుళాయి.

కుళాయి. వా వి — పై —

కొ

కొప్పు పా 4 కొప్పునకు ఉపమానములు. నెమిలి పింఛము, వింజామర

కొప్పె. వా వి మందుకొండ చూ, ఉంట.

కొఱవిచేదల గోరికి కొనుట లో ఉదా — “జలధిఁబడఁ గడ పెముసునను, వలదునర భ్రాంతినికున్నెరం బేలు, బలవంతునితోఁగొఱ

విం,దలగోటి కొనంగడగునె చనుబాధితా. ”
(రామాభ్యుదయము)

కోటానంగోటులు చా విణ బా చూ, తొప్ప
లుగోరలు

కా

కాండపాయనము. అం రహీనతానములు ఏడిం
టిలో నొకటి. చూ, రహీనతానములు
(చూ, కూటతానములు, తానములు, గవా
మయము)

క

కర్మపులు అం పర్మమచప్తామము, ద్వితియో
క్తము, తృతీయాతి రార్యము, న్యోతిస్తా
మము

క్రి

క్రియాశక్తి అం 2 ఇచ్చాదులు మూడిం
టిలో నొకటి చూ, ఇచ్చాదులు (చూ,
త్రయము)

క్ష

క్షత్రియులు. అం పర్వచతుష్టయమునందొకరు
చూ, సునుష్యపర్వములు (చూ, పర్వచతుష్ట
యము)

క్షమ అం. 3. సుజ్ఞానదాయకములు పగునాలు
గింటిలో నొకటి చూ, సుజ్ఞానదాయ
కములు.

క్ష

క్షాంతిగమము. అం. అక్షింతములు, పదునా
లెనిదిలో నొకటి చూ, అక్షింతములు.

క్షీరనింబన్యాయము పా వేదపశ్చాత్తునకుఁబాలు
పోసి పెంచినను చేడుపోదచురీతి

క్షీరసీరన్యాయము పా నీళ్లునుపాలునుగలిసినట్లు
కల్పటిగాఁగలనియుండు భర్తయు

క్షీరపాషాణన్యాయము పా పాలుకొఱకుతొయి
మోయకులెననురీతి

క్షీరోదకిన్యాయము పా చూ, క్షీరసీరన్యా
యము

క్ష

క్షుద్రాశంఖము సం వి అ పుం నక్షత్రగుల్లః
చూ, సంకు 1

క్షే

క్షేత్రజాఁడు అం 2. పురులు పండ్రొండు
గురిలో నొకఁడు చూ, పురులు

క్షేత్రములు అం కాశి, బరదకావనము, పర్
యాగ, బృందావనము, గయ, శ్రీగంగము,
సిద్ధాశ్రమము, మాయాపురి, వేంకటాచ
లము, శంకరనారాయణము, అనంతేశ్వర
ము, వసుగ, కాంచీ, చంప, సాతీశ్వరు,
యోగానందము, ధర్మపురి, హాహాము,
అహోబలము, జయరాము, బానాస్సనము,
సప్తనదీ సంగమము, గంధక్, గ్వారక (24)

క్షేమము అం 7 తోలు గొమ్మగింటిలో
నొకటి (శుభము) చూ, తోలు 1

క్ష

క్ష అం 8 సరళములలో నొకటి చూ, సరళ
ములు

క్షడ్వము పా దీనికి ఉపమానము - మట్టిపండు
గణదేవతలు. అం.1. ఆదిత్యులు-పన్నిద్రలు.

ఇంద్రుఁడు, ధాత, పర్వత్యుఁడు, త్వష్ట,
భూమ, అర్యముఁడు, భగుఁడు, విభవస్వంతుఁ
డు, విష్ణువు, ఆంశుమంతుఁడు, వరుణుఁడు,
మిత్రుఁడు, 2. భక్త్యశ్రులు పదునాలుగు.

వనుబంధులు, కృతుదత్తులు, కాలకాములు, ధురివిలోచనులు, పురురవాద్రీవులు, 3 వనవులు ఎనమండుగి — ఆపుండ, ధ్రువుండ, సోముండ, అగ్వరుండ, అనిలుండ, పృత్యుండ, అనలుండ, పృభానుండ, 4 తుషికులు ముప్పదియాలుగురు, 5 భాస్వరులు అణువదిసలుగురు, 6 అనిలులు నలు ఎది తొమ్మిండుగి, 7 మహారాజీవులు (మహాగాజులు) కెండుపందిల యిరువదిమంది, 8 సాధ్యులు పందెండుమంది — ముసుండ, హనుమండు, విష్ణువు, గుప్తుండ, నారాయణుండ మొదలుగునారు, 9 రుద్రులు పరువొండుమంది — అండ, ఏకపాదుండ, అహిగిర్వుండ, క్షిప్రు, రుగ్మండ, హనుండ, శంభుండ, ద్రుంబరుండ, అపరాకితుండ, శాశానుండ, త్రిభునుండ [శింఖము, పోకకుగ్గుక గళము పా 3 దీనికి ఉపనానములు —

గా

గాంధర్వనీడులు అం 2 ఉపవేదిములు నాలుగింటిలో నొకటి చూ, ఉపవేదిములు గాంధర్వము పా 4 దీనికిపోలిక నముద్రము గాయకాపిషములు అం తాళపర్తినిము, ఫితిము, కంపిరము, శిగిరికంపనము, అనునాకము, వ్యాసులము, విస్వగము, కాలపిహీనత, అవ్యక్తము, విష్ణుప్రము, ఆరలము, విస్తరము, కాకస్వగము, ఉత్కింపము మొ గాయత్రీ ప్రస్థాన మంత్రము ఉత్తిమే శిఖరే జాతే భూమ్యాం పర్యతి మూర్ధా బాహ్మతే భౌత్యస్థానా తాగచ్ఛ దేవి యథానుఖమ్, స్తుతోషయాతగదా వేదమాతా ప్రహృదయన్తి పవనేద్విజాతా ఆయుః శృణివ్యాందగి విజం బ్రహ్మవర్చసం మహ్యం దత్వాచరయా

తుం బ్రహ్మలోకమ్” అర్చము - శరీరమందున్న ఉన్నతస్థానమందు ఉంచునదియు. శ్రేష్ఠ మైనదియునగు బ్రహ్మరంధ్రస్థానమును గృహమందు (ఉంచుటకు) భగవదుపాస మలవలకడేయఁబడు (ప్రాధనల సంగీకరించిన దానవై (సెలవేర్చి) ఓ బ్రహ్మజ్ఞాన స్వరూపిణీ సుఖము గాపామ్మ! కోరిన దానిని ఇచ్చేనదియును, వేదయులకు తల్లియును, వివేక అవివేక పుట్టువులు కలదియును, (శ్రీధాగ్ధక్షి గలవారిని) పవిత్రీకర్మయందు ప్రవర్తించఁజేయునదియునగు నీవు నాచేత స్తోత్రము చేయఁబడితివి గనుక నాకొఱకు శరీరమునకు (సర్వస్వముల నాచరించుటకు) ఆయుస్సును భనమును బ్రహ్మవర్చస్సును ఇచ్చి నీస్థానమును బ్రహ్మగంగ్రమునుగూర్చి, వెళ్లుచు చూ, గాయత్రి చూ, ఓమ్

గు

గుబురువేళ్లు దే వి బ జెల్లివేళ్లు చూ, వేరు. 1. గుఱుతుగలవాఁడు దే వి చూ, అంకకాండు 2.

పు

పునము 15 చూ, ఆతోద్యము.

పు

పు అం సారాష్టాక్షరీ మహామంత్రము నందలి మొదటియక్షరము “మృణీమ్నారయ ఆది త్రోమ్” చూ, మంత్రము 1

చ

చ అం 23. పరుషములలో నొకటి చూ, పరుషములు

చంద్రిబలము. పా. జన్మరాశిమొదలు చంద్రిబ
 దుండు రాశివఱకు గణనచేయగా, చంద్రిబ
 దుండు జన్మరాశియందును, జన్మరాశికి తృతీయ
 వృత్తికాదళ - నష్టదిశమరామల యందును
 తొండొనేని శుభకరుడనియు తారాబలవిష
 యమై జన్మనక్షత్రముమొదలు చంద్రిబ్నిత
 నక్షత్రము వఱకును, చంద్రిబలవిషయమై
 జన్మరాశిమొదలు చంద్రిబ్నితరాశివఱకును
 గణనచేయవలయునని కాలామృత గ్రంథ
 కర్త యభిప్రాయము — మతాంతరం బెట్ల
 నివ. — శుక్లపక్షమందు బంచమ ద్వితీయ
 నవమస్థానములయందును కృష్ణపక్షమందు
 ద్వాదశ చతుర్థ అష్టమ స్థానములయందును
 గల చంద్రిబు సకలశుభకర్మలవిషయమై
 శుభకరుడని యభిప్రాయము.

చె

చెపాయించే వా అ కిరి తేచిపోవు, పాటి
 పోవు

చెవల వా వి చూ, చవట
 గల్లు వా వి చెంచమీడు కోట్టినపుడు కలిగ
 డు భవనికినేరు మా, చూచూ

చే

చేలియ్యము వా వి చూ, చేరుడు బియ్యము
 చేపాటకట్ట వా వి చేకియూరగానుండె
 చేపకట్ట (నడుమ బోలులేనిది)

చ

చేనుకుదురు వా వి చూ-చేన్నుచుదురు చేన్ను
 వాచపు రోగము
 చేన్నుచుడుచే ద్వి స కిరి పొలుచుదొవు
 చేన్నుచుదురు. వా వి చూ, రూ-చేనుకుదురు.
 చేల్లపులును. వా. వి తిమ్మనము, పొగచిన
 మొరిస్తుట్టిగ: మా, వట్టిగ.

చేవట. వా. వి. చెవల, తెలివిలేనివాడు. “చేవ
 ట పెద్దమ్మ” మా, నివృత్తజనుడు.

చా

చాంగణ. దే. వి రూ-చాంగణము-చాంగణ-
 చాంగిణి

చాయలాపాయలా. వా. అవ్వ. చట్టుదల తేకుం
 డగ, బులబులాగా, టాలాటోలిగా.

చా

చాకు దే. వి చూ, రూ-చేవుకు

బె

బెట పా దీనికి ఉపమానము నల్లతారించే
 జలము పా 8 పరిపూరించిన జలము 10 రుచి
 గారి వాసనగానియుండు కొండలగా
 నున్న ప్రతు రింగుకూడ నుండగు లోనైన
 తటాక ములయందును నున్న గుళును
 గల సేటికి వనోహాన మైన నీలగ్నము గలగు.
 ఒకభాగము పూరింపఁగలుగును, అంకుభాగ
 ములు ఉనిజనియు కలిసి బలమొనరు.

బా

బాతస్మరాలింగనములు అం చూ, ఆలింగనములు.

ట

ట పా 15 చూ, క 24

టెంకకాయలు పా చూ, గుంజోకాయలు.

